¶ Paulu pictore de placentia | condenat ad suspendendum p(er) in ... ...
¶ Balagninu pictore de ... | i p(er)sona dni p(re)sbri Anthonij de ... ... i capite et facie cu sang effus de quib(us) vulnerib(us) sanguis exiuit et ... dus p(re)sbiter Anthonius mortuus fuit et est

¶ Vendictum ... ... cda Bom de gotigo ... ... voluisset violare et carnalr cognoscere Agnete cda nicolai de ... ... ipius voluntate ... ... Agnes clamauit ... foras

¶ Iohane ... tesu de casacorba ... ... et vulnasset pelegrinu de Feltre i brach sinistro cu sang effus cu uno cultello apane

¶ Leonardum filiu iohais de ... condenat ad decapitand ... ...
¶ ... ... de ... p(er)sona ... ...
cu armis offendibilib(us) et ... ...
... i capite et brachio de quib(us) ... ...

¶ ... ... de gotico ... ...
ad ... ... cu spata ... ...
... lancea cu qua ... ... i ... ...

¶ ... ... cda ... ...
in p(er)sona ... ...
... subt spalla ... ...
de quib(us) vulnerib(us) ... ... mortuus fuit et est

¶ Stephanu cda ... ... plebini | condenat ad amputatione manum
¶ Francisco eius fratre | dextrarum eo q(uod) tractasset concito
¶ Manfredu cda andree ... de ... ... pad districtu | consilio hito int(er) eos cu Bartho
dco ... q(uod) deberet tenere ... q(uod) ... ... et Iohaes fres et nepotes
dci alb(er)ti ... ... et facere eis ... q(uod) Leonardus dus formiga et socij volebat
venire ad interficiendu ipos

¶ Leonardu dcum formiga q(uon)d(am) iohais | ¶ Vendictum dcum bona cda andree
¶ ... dcum coraci q(uon)d(am) iohais | ¶ ... q(uon)dam
¶ Nigru ... ... | ¶ Bonauenturam dcum tonsu
... condenat ad ... ...

¶ Pascale ...
... ...
... ...
... et ... ... p.

¶ Brachinus de campyo cda petri ...
... marico de capico et petri ...

¶ Chatarina filia done ...
¶ Lena q(uon)dam petri de gutico
se p(er) capillis cepit et ... ...
... dca Chatarina ... ...

¶ Petrus dcus petrucius q(uon)dam ...
p(er)sona maynardi filij ... ...
condenat ... ...

¶ Bartho dcus ... faber qui ...
¶ Anthonius de feltria qui ... in ...
¶ Victor de poyano
p(er) ... ... in p(er)sona Bone ...
et ea volendo carnalr cognoscere ...
... par p(er) ...

¶ Vitorellus filius ... de poyano ...
... de ... in villa ...

¶ Bertholinus filius q(uon)d(am) dni guill(elm)i de ...
¶ Pax filius ... qui ... i ...
... ... not et volens ...
et ... p(er) ...

¶ Bertholinus filius q(uon)dam dni guill(elm)i ...
¶ Pax dcus pastus filius ... de ...
in p(er)sona Iohais de ... q(uon)dam ...
paduanu district et nu(n)c ... i ...
... dcus pax condenat ...

Ego Jos ... ...
... ...
cmi Venetijs
3 ...

Scriptum Johis de s. sophia de padua ... ... de ... ... veronensis.
sup 21 ...

812

[illegible] uenerit in manus doctoris antonii filii
codex iste est mei [illegible] de [illegible] alexandri philippo filio
[illegible] 1405

Joannis de S. Sophia
Super Fen et Canonem 3a Avicennae

739

[illegible]

Dico quod matrix generationis. Ista est vicesima prima fen. tertii in qua auctor intendit tractare de dispositionibus matricis post notitiam et dispositionem membrorum generationis virilium. Primo quia illa membra sunt perfectiora ac et nobiliora. Et ab eo quod melius est est incipiendum ut in libello maliae complexionis diversae et de compositionibus. 2o incipit a terminatione dispositionum membrorum virilium quia magis manifesta sunt. 3o quia notitia matricis illorum notitiam presupponit ut vere invenire A. in primo capitulo. Sic autem procedit A. quia primo notificat nobis matricem per anothomiam. 2o autem incipit manifestare dispositiones matricis. 2a incipit in capitulo 3o ab isto. Accidunt matrici egritudines. Premittit autem anothomiam cuiuslibet membri. Nam in anothomia manifestantur multa quibus facilius nobis patefit dispositio sana et egra cuiuslibet membri. Nam in anothomia manifestantur substantia complexio quantitas figura operatio et multa alia ut colligantia per que possumus scire qua et quas egritudines patitur membrum. Nam per substantiam quia nervosum possumus scire quod dolores patitur. Per operationes que eum impediuntur generatio et purificatio et menstruatio et sic de multis aliis. Prima in duas quia primo A. per anothomiam manifestat convenientiam matricis ad membra virilia manifestando substantiam colligantiam locum quantitatem figuram numerum partium et operationes multiplices que sunt generatio menstruatio spermatis virilis attractio in emissione proprii spermatis delectatio et contractio etc. Et in 2a parte A. resumit operationem matricis que est generatio et embrionis nutricatio augmentatio et conservatio. Pars 2a in capitulo quod sequitur scilicet cum matrix colligit. Prima in tres. Primo A. facit quod dictum est. 2o manifestat utilitatem matricis quam insufficienter pertractaverat. 3o resumit anothomiam universalem partium

ut capitulum finiat ibi. 2a Et in virilius ibi. 3a Et colli eundem matricis [illegible] secundum novem. Quia primo A. in generali ponit utilitatem matricis ostendendo convenientiam et differentiam eius ad membra virilia ponens in confuso operationes matricis. 2o ostendit operationem matricis que est spermatis deglutitio sive attractio. 3o ostendit quod est in membro in cuius virtute matrix movetur fortibus motibus et est sentit. 4o colligantiam. 5to substantiam insistendo de quantitate aliqualiter. 6to locum. 7mo quantitatem. 8o numerum suarum partium. 9no operationem que est menstruatio. Pars 2a ibi In mulieribus non extenditur. 3a Et in matricem. 4a Et matrix quidem creata est. 5a Et facta est ex substantia. 6a Et locus. 7ma Et ipsa occupat ut ibi Et longitudo. 8a Et creata est matrix. 9a Et orificia. Prima in duas. Primo A. in generali ostendit utilitatem matricis ponens convenientiam eius ad membra virilia. 2o A. ostendit differentiam eius ad membra virilia 2a ibi Sed virium eorum est. De prima parte dicit dico quod matrix est instrumentum generationis et est simul in radice et in figura vel intentione instrumento generationis in viris. Et sicut instrumentum generationis in viris est virga et que sunt cum ea scilicet testiculi contenti in osseo et bursa testiculorum ita matrix est instrumentum generationis in mulieribus cum annexis matrici. Circa istam partem considerandum primo quod A. hic intendit manifestare matricem per anothomiam et inter ordere ostendit quomodo ipsa est instrumentum generationis embrionis ex corpore humano. Aliter tradit A. modum generationis embrionis et Aristoteles in libro de ystoriis et de generatione animalium. Nam A. hic tradit modum solum generationis hominis et aliorum animalium non. Ratio A. et quilibet medicus considerat modum generationis embrionum ut sciat sanitatem determinatam embrionis et matricis debite regere. Sed philosophus naturalis considerat propter quid. Sed medicus non, et ideo apparebit ubi A. assignabit causas generationis et ubi ostendet causas specialitatis in speciali causas specialitatis causas docebit removere. 2o considerandum [illegible]

Iste liber est Magistri Johannis Benedicti de Trembel [illegible] Medicine Doctoris Phisici Regis Sygismundi primi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui obiit anno etatis sue 81 [illegible] completo anno a Christo 1564 die 20 [illegible] [illegible]
Datus est in usum ordinarii lectoris Medicine studii [illegible]

Anathomie utilitas

N[illegible]

N[illegible]

mltiplica sunt / quedam enim modicum
elevata a natura plantarum ut sunt a
cho de mata et ista generantur a
qualibet proprio calore propter eorum imperfectionem
ut 2° de generatione animalium et maxime cir
cha aquam / Quedam generantur per putre
factionem ut intra vermes / que
dam per ovationem / quedam per coniunctionem si
ve propagationem ut animalia perfecta. homo
autem in ali[quo] primo modo non potuit genera
ri propter eius perfectionem / et quia aqua non est
locus conservativus eius / et quia natura sua
eget magis transmutatione, homo
et per putrefactionem non potest generari
quia talia et sunt valde imperfecta natura
non generatur nec per ovationem ob eadem
causam, generatur igitur per propagationem ita quod
distinctum est individuum masculinum
a femenino ut masculinum prebe
at activum principium et perfectivum et fe
mininum principium passivum et perfectivum unum
enim individuum non potuisset dare
ambo principia perfecta ut requiruntur
ad generationem ita perfecti entis sicut
homo est. et natura duo individua
eiusdem speciei ordinavit unum ma
sculinum in quo membra generavit
virilia perficientia principium activum et
in alio individuo femineo generavit
membra muliebria que sunt matrix
cum gemitis in qua perficitur principium pa
ssivum / Et ideo Avicenna dicit quod instrumentum ge
nerationis in mulieribus est ma
trix que est aliquo modo similis instrumento ge
nerationis in viris // Tertio consi
derandum quod cum ita sit quod embrio ad sui
productionem exigat principium activum perfec
tivum et principium passivum perfectum
ut dictum est tamen si principium activum debet
transmutare passivum expedit
ut agens attingat passivum / ali
as non fieret actio, et illa principia
essent frustra et ideo natura ordinavit lo
cum in quo principia illa debeant con
venire Istud autem est matrix in qua
debent ista principia convenire / Sed
matrix est principium generationis dupliciter

primo quia preparat principium passivum, 2° quia e
locus in quo conveniunt ista principia scilicet
activum et passivum. // Quarto
considerandum quod dicit dico quod instrumentum
per instrumentum vel instrumentale principium ca
dit vel dicitur de membro dicitur de spiritu
dicitur de complexione et natura organica
et communi. dicitur membrum instrumentum et
precipue organicum / Unde primo primi
capitulo de membris organicis organica
instrumentalia que sunt anime instrumen
ta ad perficiendas operationes etc.
dicitur spiritus instrumentum 2a primi de
signis complexionum, Calor naturalis
innatus est nature instrumen
tum dicitur et complexio et organi
ca natura communis et instrumentum optimum primo de pu
lsantis(?) et in multis locis. et ita
to omnia ista dicuntur instrumenta ad differentiam
anime cum sit ipsa anima principium primum et
agens primum quo operationes fiunt, cum
Aristoteles 2° de anima dicit quod anima est quo
primo vivimus et sentimus etc.
et ratio est quia ipsa est forma, forma autem
est principium primum licet tamen ita sit quod ista
sunt organa vel que organum ap
pellantur tamen aliter et aliter. Nam spiritus
est organum vel instrumentum magis
formale modificans et terminans
/ membrum est instrumentum magis materiale
modificatum et terminatum. Co
mplexio et alie nature sunt mo
dificantes et modificate: mo
dificantes membrorum et modifica
te a spiritu / et ista adiuvant tali
ter se habent quod eis perfectis opera
tiones perficiuntur et eis omnibus vel
eorum uno destructis vel destru
cto operationes corrumpuntur vel impe
diuntur // Quinto considerandum quod di
cit generationis ut istud appareat
sciendum quod virtus generativa duplex
est una que generat semen spermatis
et istius virtutis generative
matrix est instrumentum: accipiendo
mature(?) ut ipsa dicit quodam
modo aggregatum ex suis semina et testiculis

alia est virtus generativa que virtutes que
sunt in formate dividit et appellatur ista
informativa vel divinus intellectus
vel aliis nominibus ut dicetur et istius vir
tutis generative matrix dicitur instrumen
tum locatione magis in separa
tione tamen in loco determinato at
tus huius virtutis nominate manife
status est et instrumentum generationis
et virtutis generative et magis ipsi
virtuti subministrat et prin
cipaliter in quod virtus informativa
debet agere et formam humanam
No d3. ad generationem necessaria — perfectissimam inducere // Sexto
considerandum quod ad generationem si bene conside
ratur multa concurrunt, primo necessario exigitur sper
ma viri in quo existit virtus in
formativa / 2° requiritur attractio il
lius spermatis / 3° requiritur delec
tatio illius spermatis quia alias non
attraheretur / 4° requiritur invitatio
ad delectationem illius spermatis
et per consequens ——— sensatio / 5° req
uiritur metus preparatio et latio ut ac
tiones omnes terminentur / Matrix
igitur bene potest dici instrumentum genera
tionis quia in ipsa et per ipsam multa com
plentur de requisitis ad generationem quia
ipsa magis attrahit et cum delectatio
ne ipsa et preparat materiam ut satis
patet. Et est verum quod ipsa est instrumentum
generationis dissimile perfecte et totaliter
quia generationis quiete non quia illa fit
in membris perfectis et generatis
per actum virtutis nutritive. Di
xit autem mulierum ut in plurali ut
ostendat omnes vel plures mu
lieres fore aptas ad conceptionem
No d3. // Septimo considerandum quod dicit et
radix multipliciter accipitur — est in radice creationis / Radix
ab Avicenna multipliciter sumitur uno
enim modo sumitur radix pro spiritu
sicut xi fen 3i de curis cordis
in generali appellatur spiritus radix propter
convenientiam quam videtur habere
cum illa parte arboris sicut enim
illa pars videtur maior facere
ad esse arboris ita spiritus ad esse
membrorum / Radix aliter accipitur

pro initio et principio intentionis sicut cum dicitur
Radix curationis huius egritudinis sunt
3°° per figuram / 4°° sumitur radix pro mo
rbo ut causa morbi prima 4i canonis dicitur
radicina est deterior sua radice /
Aliquando accipitur radix pro fundo ut dicitur
capitulo de augmento matricis et signis
eius ut 21a tractatu 3° capitulo de cu
ra retentionis menstruorum in primo
capitulo / Aliquando pro medietate sumitur
ut ibi in capitulo de cura augmenti ma
tricis / Accipitur et radix pro prin
cipio cognitionis alicuius rei ut G. primo
dicit de elementis quando dicit quod sensus
in omnibus hiis est radix idem dicitur de
simplicibus / Accipitur et radix
pro proportione naturali ut infra capitulo de suf
focatione matricis / Accipitur et
radix pro primo componente ut Galienus
in primo de elementis et propter hoc dicitur
quod ignis aque et terre et aeris non sunt
elementa secundum ipsa sunt principia et radices.
hic accipitur 2°° et est in radice id est
in intentione sumitur generationis quia — instrumento
sicut instrumenta virilia sunt prin
cipalia ad generationem licet ——— aliquo
et ad conservationem reverberando et
per consequens coadunando calorem. Sed matrix
est ad generationem et con
servationem speciei principaliter et est ad
conservationem individuum mulie
ris ——— vigorando calorem
saltem per expulsionem menstruorum super
flui licet ad illam conservationem adiu
vet virtus totius / Est et ma
trix filius in figura instrumento
generationis in viris licet et sit di
simile ut A. statim declarabit
et ideo forte fuit eius mens cum
dixit et est in radice filius et
ut per radicem intelligeret figu
ram et formam cum ——— stati
ostendat convenientiam et di
ferentiam inter ea ambo ut patet
in parte que sequitur // Circa —— // ./ d°.
istam partem occurrit dubium cum dic
tum sit quod matrix est membrum
organicum et membrum orga
nicum faciat operationem per aliquam

./ Utrum que sit particula principalis ma
tricis per quam suam exercet
operationem generationis.

p.ª a.ᵐ particula consimile que est in coitu quia
que sit particula principalis. quia matrix
suam exercet operationem // Et si
posset argui de omnibus quantitatibus sit
testis quia non tumet extra quia illa
est nervosa frigida potius
impediret actum generationis quia calo
re perficitur / Nec intrinseca quia
illa est venosa cuius est deferre
humores ut eos generare non ge
nerare embrionem. Nec talis
pars est collum matricis quia ibi
non fit generatio sed solum delatio
spermatis. Nec testis pars potest
poni testiculi mulieris quia eo
rum operatio principalis est spermatis
interius generatio secundum medicos
sed unum membrum vel una pars
principalis non nisi unam operationem exer
cere videtur. Sed testiculi ibi
principaliter sunt ad generationem
spermatis non sunt ad generationem em
brionis / nec vasa spermatica
quia generant id est perficiunt sperma
secundum philosophos vel primum deferunt
secundum medicos. nec illa cornua
quia sunt quedam additamenta po
tius propter testiculos quam propter aliud
ut apparebit / igitur matrix ut
sit non erit instrumentum generationis
quia est organicum et multa
est pars principalis per quam debeat
poni exercere illam operationem
.o.ᵐ .s.º // In contrarium est A. // Dicendum cum A.
quod matrix est membrum orga
nicum et instrumentale
et hoc ideo quia sibi competit di
finitio organici. Sed non que
.No.ᵈ 3 libet pars matricis est ma
trix ut patet. // Sciendum tamen
quod operationes matricis sunt multe
una est spermatis virilis
attractio / 2ª est menstruo
rum evacuatio et retentio / 3ª operatio
in emissione proprii spermatis de
lectatio / 4ª est principalis generatio
nis debita conservatio, quod est quod
sibi appropriatur tamquam loco
embrionis generationis. ista enim
operatio scilicet embrionis generatio non
debetur sibi nisi sicut loco
congruo et per consequens non nisi tam
quam ei ——— sunt quo non
.Ad a.ᵐ o.ᵐ // Ad instantias dicendum quod generatio non
est sua operatio ymmo alterius scilicet ipsius
spermatis et ideo hoc non debetur
intrinsece tunice nec extrinsece
cum sit frigida et ita omnes
rationes concedantur. et illa operatio
non debetur illis partibus nec to
ti matrici sed spermati alie autem
operationes que sunt sibi pro
prie bene debentur sibi per ali
quam particulam principalis / attractio
enim spermatis per villos longitudi
nales / conservatio principiorum genera
tionis per villos transversales et
latitudinales / menstruatio per
partem venosam et confinia
venarum et forte arteriarum / de
lectatio non per illam partem veno
sam que vocatur capitis seminis a
modernis medicis // Secundo cir .dº
ca partem istam dubitatur quomodo
una potest esse instrumentum istarum om
nium operationum ita diversarum // Dicendum .sº
quod per diversas particulas. per aliam par
ticulam sentit coitus per cristali
nam scilicet per aliam particulam sentit
per aliam movet // Et si queretur .dº
que dictarum operationum est principalior
matrici / potest dici quod conservatio .sº
ne spermatis // menstruatio est principalior
et spermatis viris attractio // Sed ^ali
per conservatione in diuturni delectatio
seu sensatio deliciosa que est in emis
sione proprii spermatis // deinde cum
dicitur sed virum coitum / in ideo A. potest differentias
inter membra virilia et mu
liebria sive inter virgam cum te
sticulis viri et matricem cum su
is testiculis in mulieribus / et
primo inguinali / 2º eam pertractans
iterum ponit convenientiam et differentias
sunt 2ª ibi ^et Est — quasi // Cir .No.ᵈ 3
ca 3ᵐ partem considerandum quod membrum
virile est completum tripliciter primo
completum id est perfectum et causa quia quod
dat formam activum est perfectius pas
sivo cum agens prestantius sit
passo 3º de anima // 2º est completum
scilicet in tribus dimensionibus quia
longum latum et profundum, decet enim
portare sperma ad matricem
et ut ibi sperma virtute et calo
re possit bene conservare ideo fuit
completum // 3º potest dici completum

~~ra~~ superfluitatibus bene mun
datum et purgatum ut semen
acceptum bene valeat directe prosilire
et oppositis modis alterari s.
instrumentum muliebre potest dici di
.No^d3. minutum // 2° considerandum quod
virile s. instrumentum virile est proce
dens ad exteriora racione cali
ditatis dilatantis ad exteriora
moventis / 2° procedit ad exterio
ra ut possit ad concavitatem ut
ad os matricis semen proprium impellere
.d°. // Circha istam partem dubitatur quia
cum mulier videtur calidior viro
ideo et perfectior ergo sua matrix
deberet esse nuda et completa
.5°. et exterius apparens /// Istud dubium
tum suo modo obmutatur ad presens
quia inferius eius apparebit solucio
ideo ubi queritur an mulier
sit calidior viro ut dicitur idem
audivit ~~Est~~ ~~quasi~~ hic
intendit Aristoteles pertractare in speciali
vi generationi et differentiam membrorum
virilium generativorum ad membra
bra muliebria generativa
inter. Et primo ostendit quod se te
neat ut ossium et virga in mul
ieribus. 2° ostendit quot testi
culi et quid formati et ubi
in mulieribus / 3° ostendit quo modo
se habent vasa spermatica in viris
et mulieribus / et omnibus hiis
manifestis apparebit convenientia
et differentia horum membrorum ~~———~~
advertere ibi 2a. et duo testicu
li velut habet alia. et duo
.No^d3 ona. ibi 3a. Et sic veniunt. // Cir
cha primam partem considerandum quod sifac
ab Aristotele multipliciter sumitur uno modo pro
panniculo continente intestina ut
Avicenna textu / Alio modo sumitur pro quodam
panniculo / 3° pro quadam parte sive cor
pulentia matricis et est sic
ossium in viris / dicitur tamen ab
osseo quia osseum continet
testiculos viri intra se sed cor
pulencia matricis non continet
intra se testiculos mulieris

ut inferius apparebit // 2° conside .No^d3
randum quod collum matricis est sicut
virga aliquo modo. sicut enim
in virga est delectacio per con
fricationem similiter in collo ma
tricis / Sicut et per virgam
aquositates urinales emittuntur
sic et per collum matricis. Sed
differentia est quia virga est perfectum
et ad diminutum ut supra
apparuit // Circha istam lec .d°.
tionem sit dubium utrum matrix
sit necessaria vel necessarium instrumentum ad
generacionem // Videtur quod non quia illud non .p^m. ar^m.
videtur necessarium sine quo generacio fieri
potest. Sed sine matrice generacio
fieri potest / probatur quia multa ani
malia generant et matrice ca
rent ut ~~—~~ ~~structo~~ de mata
et multa alia animalia // Con .confirmo.
firmatur quia ut matrix est
instrumentum generationis ac
tive vel locative / Non primo modo
quia tunc femina esset nobilior
viro cum agens sit prestan
tius passivo / Non locative
quoniam multa animalia habent
matricem et recipiunt semen
actum et tamen non generant ut
mula // Amplius cum omnis mu .2^m. ar^m.
lier habeat matricem et pos
sit recipere semen actum esset
generans quod falsum est ut appa
rebit inferius // In contrarium est .O^m. p^y.
Aristoteles et Ypocras in libello de huma
na natura vel de natura fetus
ubi dicebat Sed ipsum spermam abutus
~~quod permansit in matrice mu~~
~~lieris / primo quidem permiscetur~~
~~et sunt tamen non gessente~~
~~et cetera // Et Aristoteles 2° colliget~~
~~iuvamentum vulve i. matricis~~
~~est ut sit locus generationis.~~
// Amplius prima primi capitulo de .3^m.
membris ~~presuppositis~~ mulieres habent
~~matricem pro quadam completione prima~~
~~rie utilitatis~~ // Dicendum quod matrix in ani .5°.
malibus perfectis est instrumentum necessarium ad generacionem

.| Utrum matrix sit necessaria vel
necessarium instrumentum ad
generacionem.

ne multis modis / Nam necessarium dicitur
multis vel pluribus modis / Uno modo si
ne quo res esse non potest sic
dicimus necessarium respirationem
ad vitam / dicitur 2º necessarium sine quo [quo /]
prie sine res non potest bene
esse sicut isto modo dicimus quod digesti-
vum necessarium est febrienti sc.
putrida si debet sanari quia
sine ipso non potest bene sana-
ri / 3º dicitur necessarium quod non contingit aliter
se habere ut deum fore / Apparet igitur quod
primo modo quod in animalibus perfectis matrix
est necessarium instrumentum ad generationem quia sine
ipsa generatio fieri non potest / Tercio quia
matrix probet principium naturale et passivum
sine quo generatio totalis et difini-
ta fieri non potest et de ista est
hic sermo / dicitur et 2º modo 2m
matrix necessarium instrumentum quia sine
ipsa res generabilis bene et perfec-
te fieri non potest / et ideo animalia
hanc matricem non habentia ge-
nerant imperfectum aliquid / Sed si loquimur
quia ut competit solum de matrice hu-
mana et de generatione humani cor-
poris ut sic matrix non dicitur ne-
cessarium instrumentum id est quia sine ipso generatio
non bene fiat · quia ex hoc habe-
retur quod sine ipso aliquo possit
fieri generatio. dicitur et matrix necessarium
instrumentum 3º quia in animalibus perfectis
et maxime in humanis corporibus
de quibus est sermo non contingat
aliter generationem fieri nisi mediante ma-
trice / Aut licet ita sit quod matrix sit
necessarium instrumentum modis dictis
tamen ipsa non est necessarium instrumentum et
necessarium membrum ipsi mulieri et pa-
rue in omni etate et proprie nece-
ssitate primi et tertii modi / Nam
non in omni etate · Nam ut docet A.
hoc primo capitulo usque ad xiiij annum
ipsa est cassa et vana et quantum fieri
frustratoria est etiam quia non apta
ad recipiendum virile semen nec
ad emittendum proprium / Nec
ad menstruandum · Et eodem
modo in etate 2º senectutis / dicitur
tamen necessaria ipsi mulieri secundo modo
quia sine ipsa mulier non bene
se habet in dispositionibus suis ut
apparet in mulieribus castratis /

Nam ipse redduntur magis frigide
et plurium superfluitatum propter re-
tentionem menstruorum · quod autem pos-
sint castrari apparet per experi-
entiam / Et A. videtur sentire
4º canonis fen 4ª · capitulo de extra-
ctione sagitarum ubi videtur po-
nere quod matrix potest totaliter
extrahi et non moritur mulier
· Sed anno preterito cuidam antique
mulieri tota matrix per corruptio-
nem exivit. // Ex omnibus colligendo
matrix in debita etate et in debita
complexione et in debita natura or-
ganica et cetera est necessarium me-
brum · ipsi mulieri in quantum
dubium tamen possit et ut mu-
lier cum mala matrice melius
vivere quam sine matrice
// de quo potest inferius dici // Ad .2º [.Ad. 2m. arg.]
rationes per hoc concluditur quia ar-
guit de imperfectis de quibus
non est sermo / // Ad rationem dominum est quod [.Ad confirmationem.]
locutus est et tamen per bas quod non con-
venit habet matricem · et dominum
quod est animal imperfectum · ut patet ab
A. de ystoriis animalium et // Ad [.Ad 2m.]
ultimam dicendum quod illa generatio non valet.
causa quia non quelibet mulier habet ma-
tricem cum conditionibus requisitis
ad generationem. · Et duo o-
va · postquam autem ma-
nifestavit dentiam et duarum
colli matricis ad virgam vi-
rorum hic intendit manife-
stare dentiam et convenientiam quantum
ad testiculos Et primo ponit
convenientiam quantum ad numerum 2º
ponit dentiam quantum ad quantita-
tem et figuram simul 3º ponit
dentiam quantum ad situm · primo 2º ibi
vero ipsa 3º ibi intrinseca in vul-
va // Circa primam partem considerandum · [.Nota.]
quod testiculos appellavit
ova propter similitudinem quandam
cum ovis / habent autem similitudinem
cum ovis in figura rotunda quia ali-
quantulum est oblonga et
in colore albo / habent forte si-
militudinem cum ovo in virtu-
te quia sicut continet principium ac-
tivum generationis sc. sperma · Et
sic testiculi 2m medicos quia
A. videtur sentire contrarium in pluribus

loca. Sed dicunt quod testiculus est membrum
animatum forte. Sed ovum [illegible] naturaliter
et loquor semper de ovo perfecto. Item
ovum continet principium activum et pas-
sivum, sed testiculus principium activum. Ut igitur
autem sperma testiculorum mulie-
ris sit principium activum et quod fa-
ciat ad generationem videbitur in
processu. Fuerunt autem duo ut si
unum contingat nocumentum al-
terum possit opus generationis
perficere. // Secundo considerandum
Nota. est quod mulieres habuerunt te-
sticulos ut delectentur in coy-
tu ut per hoc melius dispo-
nerentur ad generationem et receptio-
nem principii activi. Et intan-
tum per emissionem proprii spermatis
ad generationem disponuntur quod
videntur plures sentire quam mu-
lier gaudent in emissione proprii
spermatis quam in emissione sperma-
tis a viro ita quod ambo sperma-
ta concurrunt ut in pluribus est
quod mulier generat et magis per-
fectum quam imperfectum. Et ex certo
debuerunt habere testiculos ut
ipse haberent delicias in coytu
tantus est eorum dolor in partu.
Habuerunt et testiculos ad re-
verberationem caloris et vi-
1o. gorationem. // Contra ista
parte est unum dubium, utrum testi-
culi mulieris sint necessa-
p. arg. rii ad generationem. Videtur quod non
et secundum Aristoteles secundo de generatione anima-
lium sperma mulieris non est
necessarium ad generationem cuius signum
est quia multe sunt impregnate que
conclusio. non emiserunt semen. // Confirmatur
per Avicennam. Secundo colliget adducentem te-
stimonium multarum mulierum et
et illius quam recitat fuisse
impregnatam in lavello sive in
balneo in quo spermatizaverat
mali homines. // Et anno preterito similiter
una narabat michi se fuisse
impregnatam violentatam a quibus-
dam pluribus viris et iuramen-
tum suum non erat verum et in isto
casu et in multis aliis fre-
om. quentissime mentiuntur. // In
contrarium arguitur quia natura nichil

frustra facit cum igitur testiculi sint anima
in mulieribus non sunt frustra, ad
nullum autem alium finem videntur
fore preter quam ad generationem. // Dicendum
5o. secundum medicos quod testiculi mu-
lieris non sunt frustra. Et
dicendum quod sunt necessarii ad genera-
tionem, ideo quia eis remotis et ab-
scisis remanente matrice
mulier fieret sterilis, quod probatur
quia matrix non reciperet influ-
xum a corde qui est necessarius
ad generationem, nimis enim in-
frigidaretur. Et non solum ma-
trix verum membra principalia et totum
corpus ob defectum reverbera-
9. tionis caloris. // Et si diceret aliquis
quod quia remanent arterie sufficientes
per quas matrix possit recipe-
5o. re influxum a corde. // Dicendum quod per illas
arterias recipit matrix influxum
quo ipsa vivit et potest in opera vite
sed non recipit influxum quo pos-
sit apte continere principia genera-
tionis. Et ideo instrumentum generationis est, istum
enim influxum recipit a testicu-
lis per influxum venarum venientium
ad testiculos. Hoc enim apparet
manifeste in castratis in quibus
post abscisionem testiculorum
remanentibus arteriis circum
iacentibus partes albe rema-
nentes sunt frigide et totum corpus
est frigidum non aptum ad genera-
ad rationes oppositi. tionem. // Ad instantiam dicendum quod dato
quod sperma mulieris non faciat ad
generationem et quod mulier possit
impregnari sine emissione proprii
spermatis, tamen testiculi sunt
adhuc necessarii in muliere
ad calefaciendum matricem et
totum corpus per reverberationem
caloris quibus deficientibus de-
ad confirmacionem. ficeret generatio. // Ad auctoritatem
licet ipse adducat testimonium
earum que non dicunt verum. Nam
omnes alias confessis apparet et quod
adhuc testiculi in muliere sunt
9. necessarii. // Et si diceret aliquis
ut ipse dicit ita se habent testi-
culi in muliere sicut mamille
8o. in viris. Negandum est ista similitudo

./ Utrum testiculi mulieris sint ne-
cessarii ad generationem.

.1. do.
.1. arg.
.2m.

cetera est quia mamille non sunt mem-
brum principale sed testiculi sunt membra
principalia et de necessitate requisita // Se-
cundo est dubium quia videtur quod unus
testiculus sufficeret sicut unum suffi-
cit epar et unus stomachus
et unum cor et unum cerebrum //
Amplius videtur quod sinister non
sit necessarius quia sine eo potest
fieri generatio ymo perfectior fit
generatio quam masculina / unde Aristoteles dicit
quod rustici volentes vaccas
pregnari de fetu masculino
ligant testiculum sinistrum tau-
ri ita quod omnis influxus mem-
brorum principalium et omnis spiritus cur-
rit ad dextrum testiculum qui est
magis perfectus // Amplius una
est virga unus igitur deberet
esse testiculus // In oppositum est
experientia // dicendum quod debuerunt esse
duo testiculi propter eandem
causam sicut ad reverberationem
caloris / Si enim fuisset unus
solus non fuisset —— sufficiens
ad reverberationem caloris
nisi fuisset valde magnus et
hoc fuisset nocens et fuisset
pendens tempore et in etatibus
ultimus nimis ponderosus
propterea si unus solus fuisset
vel in dextra vel in sinistra parte
et tunc reverberasset plus ad
unam partem quam ad aliam et sic corpus
fuisset valde dissolutum quod non
erat conveniens // Amplius si fu-
isset unus testiculus aut dex-
ter et tunc semper masculi fu-
issent geniti vel plures aut si-
nister solus et tunc semper femine
vel plures femine et sic quodammodo
esset ex hoc imperfectio in univer-
so / et ideo merito fuerunt duo
testiculi tam in viris quam in mu-
lieribus // Ad instantias dicendum suf-
ficere unum epar unum cor quia
ista membra sunt multum magna
quia propter magnam quantitatem eorum
sufficiunt ad multa opera sive
ad multas operationes / virga autem

.1. Ad 3m. romanorum 6tam

supplet defectum unum / Sed testiculi
debuerunt esse plures nisi tamen
operarentur quia saltem duas operationes
generare sperma et reverbera-
re calorem quod non potuissent
facere nisi fuissent duo quia
unus magnus fuisset ponderosus /
defectum vero que reperitur
que recuperaverunt per quantitatem
virilem // Ad 2m dicendum illo generatio-
nis quod forte est dubium quare ad
hunc ad ordinem universi debue-
runt esse duo ut masculus et
femella possent equaliter multiplicari
si enim pauciores femine fuissent quam
sunt ex ordine universi ad
presens nunc multa scandala multi
rumores fierent cum omnes ru-
mores et omnis iniurie discor-
die magne a mulieribus ortum
et originem habeant / Si autem
fuissent plures quam ad presens sunt
non potuissent viri eis dete-
satisfacere cum adhuc eis non
satisfiat ad plenum / quia ex in-
fluxu superiorum et ex ordine
universi debuerunt esse duo
et propter alia tacta // Ad ultimum dicendum
quod virga est satis magna quia
non indiget multiplicari in numero
// Tertio est dubium sine argumentis
que operatio est principalior in testiculis
an reverberare calorem an genera-
re sperma // dicendum quod ad conservatio-
nem specierum generatio spermatis est
principalior sed ad conservationem indi-
vidui reverberatio caloris est
principalior et hoc satis patet. // Quar-
to est et dubium sine argumentis Quare
testiculi magis faciant ad esse specierum
// Et dicendum quod testiculi viriles
quia generant sperma et principaliter actum
necessarium et reverberant calo-
rem et ipsum conservant per augmentationem
caloris reverberationem et conser-
vationem perfectius generant sperma
sed testiculi mulierum faciunt ad conser-
vationem specierum plus confortando
vel conservando et reverberando
calorem et materiam disponendo
ad generandum quam sperma perficiendo

.Ad 2m.
.Ad 3m.
.1. do.
.so.
.1. do.
ad esse
.so.

.1. Utrum tantum unus testiculus
sufficeret.

.1. Utrum que operatio est principalior in
testiculis an reverberare
calorem an generare sperma.

.1. Utrum quare testiculi magis fa-
ciant ad esse specierum an
viriles an mulierum.

quia forte sperma muliebre non est nimium
durum et suos sequaces // verba
ipsa. hic hic in ista parte intendit .d. ^parte
ponere differentiam testiculorum mulierum
que est una de partibus matricis ad
testiculos virorum ratione quantitatis et
figure // Circha istam partem conside .No.3
randum quod omnia in viris sunt magis
quam testiculorum mulieris unum enim
est quasi duplum ad testiculum mu
lierum / fuerunt igitur magni testiculi
virorum multiplici de causa / primo quia cali
diores / calidi autem est augere et ma
gnificare membra, 2o fuerunt magni
quia debebant generare per modum artuum
sperma quod non potuissent generare insu
ficienti quantitate si parvi fuissent
ut testiculi mulierum. Fuerunt et
testiculi mulieris parvi ne caperent
nutrimentum aliis partibus et mem
brorum maxime // 3o considerandum quod .No.3
testiculi virorum fuerunt extrinsecus
positi / nam virga nervosa erat extrinsecus
ut per ipsam emitteretur sperma sicut per
canale ad concavitatem matricis /
fuerunt igitur extra ne nimis dista
rent a virga ne virtus spermatis
evanesceret / Et quia erant ex
trinsecus ad eorum defensionem et conser
vationem habuerunt bursam et os
seum // Tertio considerandum quod fue .No.3
runt elongata. istud enim potest dupliciter
exponi uno modo elongata a membris
principalibus quam testiculorum mulie
ris / nam testiculi mulierum sunt
frigidi quam testiculorum virorum ideo
intus fuerunt in locis calidis /
Fuerunt et elongata a principalibus ut
essent iuxta virgam que debebat
mittere sperma ad concavum matricis
Testiculi autem mulieris intra et prope
iuxta principalia. quia debent emittere
sperma ad concavitatem matricis vel
ad os interius matricis / 2o modo
potest exponi elongata .i. figure
oblonge / et istud est verum ut
patet ad sensum / et causa est ut
vasa spermatica deferentia sper
ma sint sic et taliter situa
ta ut possint facilius sperma

ex diffundere et portare quod conve
nienter fiet si fuerit oblonga
ta et extensa in longitudine
quia si sint circulariter obliqua
ta / Testiculi enim virorum sunt satis
calidi et bene possunt digerere sper
ma dato quod non tanto tempore ma
neat circha eos quanto ma
net circha testiculos mulierum
/ Et ex hoc patet quia testiculi mu
lierum fuerunt rotondi ut vasa
spermatica magis in eis obliqua
rentur ut in eis diutius sperma
retineretur ut magis perficeretur
et ideo etiam intraverunt vassa
spermatica mulierum in substantiam su
orum testiculorum ut postea dicit
Avicenna. / potest et addi quod
fuerunt elongata tendentia
ad rotunditatem et non plene
rotonda quia propter multas causas
tamen humane supinus quare in fora
mine ossis femoris ubi est
didimus quod foramen fuit stri
ctum et quia tenentur in illo fo
ramine et super propter spasmatio
ne et contractionem ligamentorum
ligantium testiculos ut incip
erat in quodam rustico qui re
cesserat in coytu / et ut fuit
in quodam puero qui usus fuerat
ebis valde ventosis / Si igitur te
sticuli virorum cum debeant esse
magni essent ad plenum roto
di non possent intrare illud
foramen tempore necessitatis // Si .d°.
instaretur quod testiculi virorum
debuissent esse rotundi quia ista
est figura maxime tute a no
cumentis // dicendum quod licet sit tu .s°.
te longitudinis vincit ista
/ propter oppositum causam testiculi mul .No.3
eris fuerunt parvi rotondi // Quarto
considerandum quod testiculi mulie
rum fuerunt compressi vel decli
nant ad latera. quia sunt extra matri
cem ne tempore impregnationis ad
ylia lederentur si enim essent figure
rotunde magis eminerent Et
plus essent apti compressioni a vi
ris et per consequens lesioni / sicut
igitur ad formas pillorum birichi
arum. si essent huiusmodi pille
birichie magne essent directe

sit testiculi mulieris. non sunt tamen
adeo compressi ut illi pueri burdi
chie // Dubitatur circa ista
partem utrum testiculi sunt meliores — .1o.
an magni vel parvi vel me
diocres // Et videtur quod testiculi mu — .p.m arg.
lieris sint meliores magni
quia magis possunt reverbe
rare calorem et possunt
plus perficere sperma quod erit
plus aptum generationi // Videtur quod — .o.m p.
testiculi parvi sunt melio
res quia ipsi magis accedunt
ad naturam propriam cum testiculi
mulieris debeant esse parvi
// Videtur quod testiculi mediocres sint — .2m
meliores quia medium in omni
membro videtur esse perfectius — .cfir 2o.
// Quod confirmatur quia compositio sequitur
complexionem. Compositio vero
mediocris significabit me
diocrem complexionem et per consequens
temperatam / Temperata autem complexio
videtur melior esse cum ea sequitur
fortitudo virtutis ut habetur
in tegni // Dicendum quod testiculi
qui sunt magni cum facti non sunt virtu
tis mulieribus vel facti magni
ex vi fortitudinis informati
ve in mulieribus sunt meliores — .6o.
quia hii testiculi magis faciunt ad
conservationem individui quia sunt re
verberativi caloris quia ipsi
sunt calidi cum magnitudo sequitur
caliditatem quia caliditas in fortitudine
caloris magis possit rever
berari // Amplius conservare
magis possunt speciem quia
sunt magis calefactivi ma
tricis / matrix autem ut in har
2a patebit magis sit sterilitatis
per frigiditatem quia testiculi ma
gni facti magis vi fortitu
dinis informative sunt magis
calidiores, erunt remotivi sterilitatis
/ Et per consequens magis
disponet matricem ad generationem et
sic magis faciet ad conservationem speciei

et hii si bene consideratur magni
testiculi in muliere possunt dici
temperati ad iustitiam / Ita testi
culi mulieris facti sunt ratione
sexus parvi qui tamen fuerunt ma
gni vi fortitudinis informa
tive remotione et remissio
ne et frigoris et ad te
peramentum iustitiale acce
dere videntur quia mulieribus
in membris eorum lapsis lapsus
ad contrarium qui est naturalis est
melior. ut patet tegni 2o ubi
haly de signis cerebri. Sed
qui est preter naturam est dete
rior ut 2a aff. in morbis
minus periclitantur egrota — .Ad p.m.
tes. // Ad rationes in in
stancias in oppositum quia dicitur testiculi
parvi magis accedunt ad naturam
testiculorum mulierum dicendum quod ppp
hoc sunt deteriores quia ut
tactum est in dispositione
naturali lapsus ad simile est
peior // Ad aliam quod medium in omni — .Ad 2m.
re est perfectius verum est cum
dicitur de medio iustitiali in 2a ad
operationes / Testiculi autem me
dii magis non sunt medii ad iu
stitiam quia non faciunt ad con
servationem specierum et individui
ita bene ut magni ut patet ex
dictis // Et cum dicitur compositio se — .Ad cfir. nem.
quitur complexionem concedo, et cum dicitur
compositio est temperata / dicendum quod
verum ad pondus sed non ad iustitiam
et etiam 2a ad operationes testiculi
debent esse magni ut supra
patet ex dictis // Dubitatur 2o quo — .1o.
possumus cognoscere testicu
los fore magnos aut parvos
in muliere cum sint intra po
siti // Dicendum quod non est facile / — .6o.
tamen medico volenti labora
re non est impossibile / Ita cum appet
ment pili in femore et mulier
calida et facile mobilis et
luxuriosa et menstrua rubea
et bene signa caliditatis
matricis inferius reperiuntur /

./ Utrum qui testiculi sint melio
res an magni vel parvi
vel mediocres.

./ Utrum quo possumus cognoscere
testiculos fore magnos aut
parvos in muliere cum sint
intra positi.

hec significant caliditatem testicu
lorum et magnitudinem / Cum autem mu
lier est grauida et maxime masculum
et peperit cum vero frigide complexio
nis tunc istis signis non fallit quod te
sticuli huius mulieris sunt ma
gni cum fortitudine et bonita
te virtutis informatiue quia hoc si
gnificat testiculos bene calefa
cientes matricem et preparat calo
rem / Et etiam totum corpus mu
lieris / Si quis autem vellet te
nere quod testiculi mediocres
erunt meliores possunt tene
re quia non requiritur ad prepara
mentum multitudo caloris sed
bona proportio caloris et propter hoc etiam
tunc [illegible] grauidatione masculorum
non significarent caliditatem et
magnitudinem testiculorum nisi
cum aliis signis caloris dictis
et dicendis concorditer testantur magni
tudinem // dubitari posset que .d°
figura post dictam figuram fo
ret peior // Sed hoc obmittatur .6°
ob hoc quia signa figurarum te
sticulorum matricis et mulieris
sunt valde ambigua neque in eis
posset haberi aliqua certitudo quia
sunt membra posita in profundo cor
poris ut notum est ad sensum
// Deinde cum dicit intrinseca posita
in vulua · hic intendit ponere
differentiam testiculorum mulieris ad
testiculos virorum quantum ad situm
// Circa istam partem considerandum .No^a
quod testiculi in muliere fuerunt
intus quia frigidi sunt respectu testi
culorum virorum / et ideo ut non congre
gatur eis nocumentum ab aere
et frigido fuerunt intus situa
ti / fuerunt etiam intus situati
quia sperma debebat ef
fundi ad os matricis vel ad con
cauitatem matricis que intus
est et ideo intrinseca predi
cuntur fuerunt sicut et matrix
et os matricis ita quod li in
trinseca non opponitur cum vul
ua quia tunc esset sensus quod es
sent a parte intrinseca vul
ue quod est falsum ut patet ad sensum

et dicit vulue intrinseca sed exponit
intrinseca et hic sit punctus
id est in parte interiori / et postea sequi
tur in vulua posita ad duo
bus eius lateribus posita scilicet dextro
et sinistro vt equaliter ad dextrum
et sinistrum fiat reuerberatio //
2° considerandum quia dicit in omni latere .No^a
profunditatis eius · profunditas potest
accipi dupliciter vno modo proprie ut
est dimensio distincta contra lon
gitudinem et latitudinem et isto modo
intelligendo littera est falsa quia
intelligeretur quod testiculi mu
lieris erunt in substantia matricis
quod est falsum quia sunt extra / Alio modo
accipitur improprie prout notat
interiorem omnem partem in qua
sunt posita et ut ita loquitur
in absconso et intra multas
partes ut sunt tuta a nocu
mentis / Addit autem quod sunt di
stincta ad differentiam testiculorum
virorum quia oua virorum sunt
iuxta posita / fuerunt autem distin
cta oua in mulieribus vt
magis possent reuerberare
caliditatem ad totum et ad totam ma
tricem / habent autem vnumquodque
proprium panniculum ut per illum
panniculum conseruaretur melius
in figura propria / et ambo
non sunt in bursa vna id est vno
osseo sicut testiculi et oua
virorum / frustra enim fit per plu
ra quod potest fieri per pauciora
ra / nam sunt satis tuta
sine osseo // Circa istam partem .d°
est dubium quia dicit non possunt differentiam .S°
quoad substantiam / et si est differentia di
catur que sit illa // Dicendum quod dicit non
ponunt differentiam dans causam intelligere
per dicta alibi / Nam testicu
li mulierum conueniunt cum testi
culis virorum in substantia quia sunt
in utrisque carnes glandose /
tamen est differentia quia carnes iste
glandose in viris perfectiores
magis homogenee magis albe
magis solide / sed in mulieri
bus se habent econuerso ut patet ad
sensum et causa sufficiens est nota

q2 testi[c]li viroꝝ sunt facti ca
lido pfectiori et io mag pfer
ti i modo sp̄e et i sequentibȝ
ad modum sp̄e / deinde dicit
Et sic viri hn̄t vasa. hic oste
dere intendit diuersitatem et que
nienciam vasoꝝ spermaticoꝝ
mulieris ad vasa spermat
viroꝝ / et po ostendit q̄ uen
tiam vasoꝝ deferentium / 2o oste
dit diuersitate vasoꝝ spermati
zantium 2a ibi Veꝝ illa que

.No 3 //Circha istã ptẽ considerandum
q̄ cum vna testiculoꝝ opa°
sit gnare spermã q̄ est prin
cipium actum gnãtis et q̄ est cã gau
diosẽ delectacionis frustra fu
isset factum istud sperma si in
testiculis pmansisset / ymo nõ
solum frustra ymo fuisset cã
nocumentoꝝ magnoꝝ et

^rebus vna de detencionibus aut ape
bit inferius de suffocacione
matricis / Expedit g° ut
sperma gnatum expelatur ex
testiculos et sic portet ad
loca vbi debet eẽ — cã ge
nerationis. et ibi et debet
eẽ cã delectacionis / Et io .d°
nã ordinauit vassa ista p
matica deferentia spermã p
virgã ad matricẽ ut i vir
ga sit delecta° gaudiosa ne .6°
aialia abhoreat coitum h° pcessi
nu et ut i matrice posita
pficiat generacio. Et i mu
lieribus silr generauit ista
vassa ut p ea sperma veniat
ad locũ ubi in mulieribȝ
est delectacio ut p delecta°

.Ubi sit ista delectacio in mulieribus sidera. nẽ mulieres melius disp
nat ad recipiendum sine
matrix mulieꝝ ad recipiendũ
spermaticum // Circha ista

.|d°. ptẽ statim cadunt duo du
bia / primum sit vtrum vassa deffe
rentia sint obliqua vel tor

.S°. tuosa vel recta // et v̄r q̄ sic
q̄ sunt recta ut melius po .d°
ssint deffere / veꝝ inx testi
culos hn̄t aliquã obliquatu
ram. q2 ibi hn̄t adhuc plus
retinere q̄ expellere / et hoc

:|d°. manifestatur p anothomiam
//6° dubitatur de mõ delacio
nis istius spermatis sit ne
a virtute vel p quem modum

.6° //pp hoc — sciendum ut pot .6°

.G. in suo de motibus liquidis q̄ i
uestigat ex intus q̄n hora coytus
virga in viris et collum matri
cis i mulieribȝ / lȝ solum ibi ponat
de mebro virili i virtute vena
rum et arteriaꝝ repleta grossis
ventositatibȝ ut tendatur et
magnificetur. Et magnificata
melius pot confricari et confricare
colum matricis cuius sign° q2 ve
tosa oĩa ualent facere ad e
rectionẽ / Et d2 ob id et q̄
aliqui melencolici q2 hn̄t gro
ssas ventositates apetunt ual
de coytum et hoc est frequenti
et diuturna erectione que fit
a grossis ventositatibȝ / iste g° gro
sse ventositates p confricationẽ mul
tiplicatur adeo q̄ vassis sperma
ticis ipsis defferentibȝ comunica
tur q2 p illas ventositates re
plentur spermatica istoꝝ vasoꝝ unde
q̄ spasmificantur et io acurta
tur q2 constringuntur. p h° g° con
strictionem expellunt sperma q̄
est i eis. et lȝ hoc sit non ymma
ginandum q̄ h° expulsio nõ fi
at a virtute hoꝝ membroꝝ. sȝ ve
tositas mittit adiuuat. // sȝ dices
statim roe illius constrictionis fac
te a ventositate nõ d2 plus sperma
venire ad virgã q̄ ad testiculos
iterum repelli // dicendum q̄ ista dic
giunt veꝝ q̄ ultra illam causa
expedit aliaz dare et ista est dx
vna prima et est virtus exnoni
testiculis et vassis que expel
lunt ad virgã et i mulieribȝ
ad locũ p prium delectacionis /
2a est coadiuuans et ista est
calefaccio que acquirit virge et
collo matricis p confricationẽ
de roe cuius calidi est atrahere
ut p3 / Et nõ est ymaginandum
q̄ vassa illa habeant solum virtu
tem expulsiuam veꝝ et habet
retentiuam cum ap3 i spermaticis i
voluntaria emissione q2 deficit
virtus eoꝝ contentiua io sperma
exit i uolumtarie // sȝ adhuc
q2 instabit q2 videtur q̄ talis
constrictio q̄ fit ab illa ventosita
te spasmificante impediat actũ
i pulsionis spermatis / cum talis
constrictio vasoꝝ constringit ea in
vsus virgã et i mulieribus
ante versus colum matricis q2
constrictio illa erit plus nociua
q̄ juuatiua // dicendum q̄ instancia

.| Vtrum vassa defferentia sint
obliqua uel tortuosa uel
recta.

.| Vtrum delacio spermatis fiat
a uirtute uel p quem modum.

ista roborat quod dictum est, scilicet quod spermatis eductio non solum fiat a bulla
constrictione immo vere a virtute
expulsiva que incipit expellere ex
sua virga et ad locum conceptionis //
deinde cum dicit vexilla que sunt viro-
rum hic ostendere vult Avicenna
duarum vasorum preparantium simi-
liter ad vasa preparantia in
viris / et primo Avicenna ponit unam duarum /
2º ponit aliam / 3º respondet
cuidam ut quibusdam dubitationibus
ibi secunda dicens pungunt. 3ª ibi et
proximo. // Circa istam partem consi-
derandum quod testiculi tam virorum
quam mulierum ut notum est fu-
erunt ad spermatis generatio-
nem propter causas tactas / sperma
autem non potuerunt generare
ex nichilo · quia ex nichilo nichil
fit / nec ex substantia propria · quia
testiculi se dextruxissent et co-
rrupissent. oportuit ergo eos
generare substantiam spermatis ex
materia aliunde transmissa · scilicet a mem-
bris principalibus / hec autem materia non
poterat ad eos venire nisi
per venas concavas, talia autem fu-
erunt vasa preparantia que portant
materiam spermatis / et dicuntur preparantia
quia non est ymaginandum
quod ista vasa solum portent et non
habeant aliquam virtutem alterativam
et permutativam illius materie quia tunc
non essent membra quia carerent
virtute / habent igitur aliquam vim per-
mutativam sicut habent vene me-
seraice que portant chilum cum
et ipsum aliqualiter preparant / et ideo
ista vasa apelant deferentia
et preparantia quia nobilius est sperma
preparare quam portare et deferre
// Secundo considerandum quod differentia est inter me-
dicos et philosophos de istis vasis pre-
parantibus / Nam Aristoteles voluit quod ista
vasa non intrarent substantiam testi-
culorum / Sed medici voluerunt omnino
quod ista vasa intrent substantiam mi-
nus intrent in viris quam in mulie-
ribus ut patebit ab Avicenna infra
tunc isto habito capiatur littera sic
vexilla · scilicet vasa preparantia que
sunt virorum ex quibus descendit omnino

cooptorum custodita et protecta su-
per in substantia testiculorum ut vo-
lunt medici, et Aristoteles
manifestat. custodita magis et
protecta in testiculis et ovo quolibet
incipiunt ab ovo ab · i · in ovo
et in testiculo quolibet se obli-
quari, et incipit ista obli-
quatio a parte inferiori testicu-
li ut per hoc magis reddatur
apta ad retinendum et per consequens
ad digerendum et permutandum
sperma in testiculis / et ele-
vantur ad superiora ut undique
compleatur a testiculis et undi-
que sperma perfici possit et
magis tangatur ab agente
saltem a testiculis, et reducuntur
in profunditatem quia iterum de-
scendunt ad inferiora et ma-
gis obliquantur et sic cont[i]-
nuentur cum vasis deferenti-
bus. // Tertio considerandum .No^{d}3
quod ista vasa ... oriuntur a
venis emulgentibus / et iste
satis grossa adeo quod dimissa
cum igitur sunt iuxta testiculos una pars
magis superficialis separatur
ab alia parte magis profunda, ex
parte superficiali texitur ut fit
panniculus nerveus involvens
substantiam testiculorum / ex alia parte de-
scensi remanet substantia ipsorum
vasorum spermaticorum predicta
// Et ex hoc apparet littera que dicit
ex quibus · scilicet vasis spermaticis
quorum ad partem superficialem descen-
dit cooptorium omnino · i · pan-
niculus continens et ipsos te- .d^{o}.
sticulos // Sed circa istam
partem statim dubitatur quia panniculus
testiculos involvens non est dictus
nervosus ut dicebat Avicenna supra
in parte 3ª ab ista immo venosus .6°.
quia oritur a vena ut patet // Dicendum
quod dicitur nervosus similitudine
sed vere est venosus. // Vel dicendum .6°a.
quod est nervosus ut dicit Avicenna et ve-
re nervosus dicitur ab Avicenna
prima primi capitulo de membris.
// Deinde cum dicit / deinde spar-
gitur. hic Avicenna intendit ponere

a3 dictarum vasorum spermaticorum in
.Nota. mulieres que sunt preparantia
ad preparantia in viris // Circa
istam partem considerandum quod A. in ista
littera vult quod vasa spermatica
in viris habent plures involucio
nes quam in mulieribus et causa est
ut ibi diutius sperma retineatur
et ultimo perficiatur quia sperma
viri summe debet esse perfectum
ut possit assimilare sibi passum
quod non erat necessarium in mulieri
bus cum suum sperma non sit activum
ut ita activum ut sperma viri
et hoc est quod vult A. cum dicit
deinde sequitur vasa spermatica
preparantia. descensus transsum
ptis ad multas involuciones
dixit autem descenderit quia primo
ascendunt ut dicebatur in parte
ante istam et per quod completur digestio
spermatis in eo quod est inter ipsa
scilicet vasa spermatica sic involu
.Nota. ta et revoluta // Secundo considera
dum quod A. innuit quamdiu durat
involucio ista et revolucio
quia durat donec ista vasa
continuantur cum vasis deferenti
bus quod est donec sperma dige
stum recedat et expellatur
a vasis preparantibus usque ad vasa
deferentia usque ad medium
virge ad duobus lateribus scilicet dextro
et sinistro per duos testiculos
.1o. // Sed circa istam partem est dubi
tatum quia ex quo vasa sper
matica habent plures in
voluciones in viris quam in
mulieribus vir debet tardius
emittere sperma quam mulier
et minus spermatizare quia sperma
magis retinetur in masculo in
.2o. illis involucionibus // Dicendum
breviter quod non est necesse. primo quia
in viro est plus de materia sperma
tica quam in muliere, propter quia in
viro digestio est maior. propter
quod mulier preparat magis non
tamen debet licet de semine activo,
Item causa spermatizat propter
fortitudinem virtutis expulsi
ve, Item quia vasa licet sint
obliqua tamen sunt laxiora, Item
additur perfectio membri quia in viris
membra sunt perfectiora quam aliis
perficere post suas operationes //

deinde cum dicit Et in principio huius
A. respondet quibusdam dubitatio
nibus, primo unum, 2o alterum, primum
est longum. quantum ad primum
sic dicit A. dictum est quod vasa sper
matica deferentia veniunt
a testiculis usque ad virgam di
recte aliquis ubi terminantur
vasa spermatica deferentia
dicit A. quod terminantur ubi est
unum canale portans semen
ad caput virge ubi est delec
tacio summa et ibi est extre
.Nota. mitas colliculi // Cir
ca istam partem considerandum
quod vasa spermatica defere
ntia videntur terminari ad lo
cum dictum quia locus dictus vel
canalis ille quod est in virga est
nervosus immo forte nervus
quidam concavus ubi incipit delectatio
et terminatur in capite virge ubi est
gaudiosa sensacio et ibi ille ner
vus sit est sensum perfectum et capi
ti virge ubi est sensacio antidicta
ta et ubi et est extremitas coli
culi ut experiencia manife
stat / Sic igitur patet ubi est ter
minacio vasorum spermaticorum
.do. deferentium sperma. // Sed sunt
dubia quia A. non fuit solicitus
in ponendo diversitate terminacio
nis ut locum terminacionis va
sorum spermaticorum preparantium.
.6o. // Dicendum quod A. quod A. non curavit po
nere locum terminacionis quia non
est bene deservibilis locus
ille nec sensu nec operatione
sed locus ille ut membrum illud
ad quod terminantur vasa spermatica
deferentia est differens a va
sis spermaticis deferentibus, quia
illa vasa sunt venosa sed illud
membrum est nervus quidam, 2o dif
ferunt operatione quia illa vasa
sunt deferentia et non sentiunt, sed
ille nervus est deferens et
sentiens, Et non nollo nunc mo
lestare per questiones quare
utrum nervus sit organum tactus
sensus, Et utrum sensibile
positum supra sensum faciat
.6o.a. sensacionem // 2o potest
dici quod A. et aliquomodo

.| Utrum vir tardius spermatizet et
minus quam mulier.

et supra posuit ubi terminan
tur vasa spermatica preparan
quia terminantur ubi ista det
minatio involucionum / quia ille in
voluciones sunt ad retinendum
sperma tanto tempore quanto sit
digestum // 2° est dubium quia .d°
ista videntur plana / Nam sunt di
ferencia a testiculis ad virga
sunt preparantia que sunt in te
sticulis / sunt et defferentia
a membris principalibus ad testi
culos Et sic A. videtur di
minutus // dicendum quod vasa 6°
sunt spermatica preparantia et defe
rentia / Nam illa que ferunt ad
testiculos et preparant in vir
tute testiculorum sicut mesa
raice preparant epati in vir
tute epatis licet et portent
ipsi epati ut patet xiiij fen 3a //
deinde cum dicit Et est lon
gum respondet alteri dubio
mi / et potest ista pars duplicit intro
duci / primo sic tu dixisti quod vasa sper
matica deferentia terminantur
usque ad illud membrum quod postea
mittit caput virge et in mulie
ribus et suo modo usque ad illud
membrum quod mittit loco ubi mu
lieres habent similitudinem collo
ne / diceret ergo aliquis istud ergo
membrum quod portat a vasis sperma
ticis usque ad caput virge est
ne equale membro quod portat
in muliere a vasis spermaticis
usque ad membrum ubi est de
lectatio in mulieribus / dicit quod
non / Nam illud membrum scilicet quod po
rtat in viris usque ad caput
virge est longum / Sed in mulie
ribus est breve .i. parvum / et
causa est quia in viris debet poneri
quantitatem maiorem spermatis
propter et in viris debet portare
maiorem copiam spirituum sensitivo
rum ut magis perficiat caput
virge cum membra virilia plane
sunt perfectiora membris mulierum
dixi plura propter mamillas que in
mulieribus sunt perfectiores
Secundo potest introduci istud dubium

et non credo quod sit et ad nu
te a viris dictum est quod collum
vesice terminatur ad membrum
ubi terminantur vasa deferentia
sperma / diceret ergo aliquis est
ne collum vesice equale in viris
et in mulieribus / dicit A. quod
non quia collum vesice in viris est
longum et breve in mulieribus
Et causa est in proposito quia virga
in viris est ix / et ideo oportuit
collum eius vesice magis prolonga
ri / Sed collum matricis est intra
et ideo collum vesice ipsius mulie
ris non fuit tante longitudinis
|| Circa lectionem istam occurrunt du /d°
bia / utrum sperma habeat pote
nciam activam tantum ut et pote
nciam passivam et utrum prior sit
quo / Queritur utrum testiculi nu
triantur ex spermate / et videtur .p[ri]m[u]m
quod sic quia sperma est simile in sta
et colore ipsis testiculis Et
sibi conveniens ergo ex ipsis testi
culi debite nutriri possunt sperma rca
mille nutriunt lacte ergo testi 2m
culi spermate quia videtur non
assimili Sed auctor vult ad literam
A. xij his ubi ponit quod ita se habet
lac ad ipsas mamillas sicut san
guis ad epar / Sed sanguis nutrit
epar ergo lac nutrit mamillas
// Amplius non videtur vena aliqua 3m
veniens ad testiculos preter ipsa va
sa spermatica portantia materiam sper
matis // Amplius 3° sperma 4m
est quedam digestio / Sed digestio
preparat nutricionem ut patet per primum
de virtutibus ministrantibus // In 5m
contrarium arguitur quia si testiculi nutrirentur
spermate tunc testiculi non ha
berent spermatis expulsiva
quia patet quia membrum non expe
llit nutrimentum Sed ipsum attrahit
// Ad questionem est multiplex responsio / 6m p[ro]a
quidam enim dicunt quod sperma propter ne
cessitatem potest testiculos nutrire
vera nutricione / probatur quia causa
tum est quod sperma est magis si
mile testiculis quam sanguis mem
bris sanguineis / Sed sicut sanguis
potest nutrire membra sanguinea
propter necessitatem ergo sperma // Am

/ Utrum testiculi nutriantur
ex spermate.

plus confirmatur quia est sic ergo nutrit
in tempore necessitatis / aliis probatur quia peccat semen
in quanto et non in quali conve-
niet quia nutrimentum fit assimile
ut patet // Sed instabatur 2° quia
.n. tunc idem esset in potentia
activa et passiva. quod videtur absur-
dum quia tunc idem esset actu et
potentia probatur consequentia quia certum est
quod sperma habet potentiam activam
generandi membra et habet po-
tentiam passivam quia potest de facto
converti in substantiam testiculorum et
esse nutrimentum quod est in potentia
passiva ad multa ut 2ª primi
capitulo de eo quod comeditur et bibi-
tur // Dicitur ad hoc quod sperma in
.S°. tus nutrit corpus et est in
potentia passiva et ex... seminatrice
tur est in potentia activa atque
istud valeat statim patebit
quia est fuga fundata super
falso fundamento // Quidam
.6°2ª. 2° dixerunt quod sperma viri
nullo modo potest nutrire quia habet po-
tentiam activam / Sed sperma
mulieris bene potest nutrire
testiculos mulieris cum ipsum non
habeat potentiam activam ut
vult Averroes in pluribus locis
de generatione animalium ubi su-
pra habet / Sumet autem ...
utrique testimonia ad hoc
scilicet quod sperma nutriat / quedam
enim in mulieribus animalibus
pinguia enim sunt minus
spermatica quia sperma conver-
titur in substantiam membrorum et te-
sticulorum / Et tamen conclusio
debet ita quod rationabiliter
impugnatur ex parte super-
fluitate. scilicet spermatica non
solum vult Averroes quod superfluitas
illa nutriat testiculos mu-
lieris immo alia membra quia
saltem pinguedinem / Et hoc
confirmaret potius opinio-
.n. nem primam // Sed iste due opi-
niones ut posite sunt non sunt
vere / Et ergo contra ambas
simul si sperma nutrit testi-

culos vel alia membra tunc virtus
generativa nutritive preparat
.S°. quod est inconveniens satis contra Averroem // Et si
dicatur quod de per accidens et
in tempore necessitatis et hoc non
.n. repugnat dictis Averrois // Contra
sperma factum est superfluum in
quanto ipsi nutrimento ergo non
quod est ipsius necessitas ut
nutriat quia tunc non superflue-
.S°. ret membro // dicet hic quod
cum sperma sit superfluum membro
tunc non potest esse eius ne-
cessitas / Sed post eius generatione
esse potest intervenire aliqua ne-
cessitas. quia deficiet nutrimen-
tum testiculis et tunc virtus
conservativa convertit superfluum
spermaticam ut nutriat membra
.n. // Contra facilius est testiculos
immutare humiditates dictas
... scilicet rationabiliter ... et ... substantiam
propria ut propter ... iste
humiditates modicum distet
a natura ipsorum testiculorum quod ipsum
sperma / quia cum ipsum factum
sperma in multum distet a natura
ipsorum testiculorum // Et si di-
ceretur humiditates ille non
sunt sufficientes pro nutritione / sa-
lvius iterum est attrahere ipsis
testiculis materiam alimenti pro
nutritione quam illam materiam
spermaticam convertere in substantiam pro-
priam cum ipsa materia spermatica
per multas et multas debeat
transire transmutationes // preterea
persuadeo quia testiculi in tempore
necessitatis pro satisfaciendo
virtuti sensitive quod est ita pa-
tet ex ... trahunt sanguinem
in magna quantitate ut patet quando
homo excessit in coytu / et iterum quando
post emissionem totius sperma-
tis vult actum illum exercere
quia tunc emittit sanguinem
igitur quando deficit eis nutrimen-
tum tempore necessitatis pot-
erunt attrahere modicum de
humiditatibus pro eorum nutri-
tione que est eis magis
necessaria operatio quod sit

andicta una non intrinsece
dit ad conservationem illius mate
rie purissime· non quo corporis per
manet et alia ipsorum testiculorum
cum non particularis dicit limi
tata aliqua causa // Item et potest con
firmari quia nutrimentum est
adequatum omnibus etatibus Sed
certum est quod in prima etate et in
ultima non est sperma quia non
erit nutrimentum non adequatum
// Amplius in prima et 2a etate possibile
est testiculos carere habent nu
trimenti necessitate et tamen per
tur non est sperma // Amplius
A. et Aristoteles fuissent in multis
locis diminuti quia loquentes
de nutrimento ipsius necessitatis
posuerunt illud, et tamen numquam mentionem
fecerunt de spermate quod nutri
re possit in ipse necessitatis
// Quidam dicunt quod A. et Aristoteles sper .6º
determinaverunt de nutrimen
to totius et numquam de nutrimen
to partis cuiusmodi est sperma
// quod videtur esse falsissimum / A. .9.
enim determinavit de nutrimen
to cordis in hoc 3º, post de nutri
mento pulmonis· post de nutri
mento stomaci ostendens quod
hec membra nutriuntur ex qui
busdam humiditatibus specialibus / si
igitur in mente eius cecidisset quod
sperma potuisset nutrire te
sticulos utique posuisset sicut
alias posuit / dicunt recu
rentes ad refugium insufficien
tiam huius esse quod hoc fuit pro
pter vicium et defectus scriptoris
// hic ad questionem respondeo et tria .6º.M
pono / primum quod sperma perfectum non .p. 9º
nutrit testiculos nec aliquam
partem membri corporis / probatur sper
ma non est sanguis nec hu
miditas 2a / igitur sperma non nu
trit membra· tenet quia sanguis ac
cipiendo sanguinem pro massa san
guinea nutrit vel humiditates
2e in quas sanguis transmuta
tur / patet quia sperma differt ab
aliis humiditatibus et san
guine nomine et diffinitione ut

notum est sacti aliquid in medicina
// 2º dico quod ex usu coytus su .2a.9º
perfluo corpus marcessit et
et testiculi atenuantur, probatur
quia per coytum superfluum rapiuntur
nutrimentum et evacuantur multi
spiritus / rapiunt enim nutrimentum
quod virtus nutritiva et digestiva
preparavit virtuti generative s.
spermatis cum sint illa infe
riores et virtus generativa sit
superior, evacuantur et multi
spiritus in coytu superfluo cuius
signum quia infrigidat // Tertio .3a.9º
dico quod ex coytus carentia me
bra etiam testiculi magni
fiunt et intelligo per caren
tiam· coytus carentiam coytus
superflui et et carentia coy
tus moderati dum modo non sit
ultima retentio // 2º quia per hoc
conservantur humiditates et nu
trimentum membris et calor
ex quibus dependet magnitu
do et membrorum augmentum et
crescentia // Ad rationes et ad primam .Ad.p.m o.m
sperma est simile, possumus
dupliciter respondere, primo quod est si
mile actu sed non potentia 2º
quia sperma non est simile testi
culis cum sit intus calidum
participans multis spiritibus te
sticuli autem non sunt adeo calidi
// Ad 2m dico quod falsum est quod .Ad.2m.
mamille lacte nutriantur cuius
signum quia aliqui nutriuntur
et non habent lac ut patet / Ad proba
tionem quia lac se habet ad mamillas
ut sanguis epatis, dico quod est
simile in multis et in mul
tis dissimile, est simile quia sicut
sanguis rubescit in epate ita
lac albescit in mamillis, est
simile in alio quia sicut in epate
fit sanguis ad nutritionem totius
corporis ita lac in mamillis ad
nutritionem totius infantis
est dissimile in multis quia lac
nutrit infantem et transmu
tatur forte adhuc in chilum
et sanguinem / Sed sanguis non
habet illas transmutationes in epa
te / Amplius lac est frigi
dum et sanguis calidus
/ argumentum enim a simili currit
quatuor pedibus ut consueverunt di
cere // Ad 3m dico quod primum est v .Ad.3m
mo vene aliquis / primo nutre-

Ad 4m.

venitur ad testiculos per virgam sperma
ticam // Ad 4m quando spermatis est que
dam digestio, dicendum quod verum est, sed
est digestio dans virtutem et po
tentiam activam talis non prepa
rat mutationem sed digestio dans
potentiam passivam. Nec valet
illud quod ab illis dicitur quod sperma
intus habeat potentiam non
activam sed passivam et econtra sper
ma virum habet potentiam non
passivam sed activam / primo quia
primum non valet quia tunc nulla
esset differentia inter sperma ex una
parte et sanguinem et alias hu
miditates ex alia parte nisi
in colore et aliis proprietatibus
accidentalibus / 2o etiam non valet
quia habeat potentiam activam
cum non habeat intra expe
dit ut eam acquirat extra
et hanc non poterit acquirere
nisi a matrice et a membris
mulieris et sic mulier erit
agens per generationem quod est
contra Philosophum et medicos et philosophos

Ad 1 alterius opinionis.

// Ad illud quod dicitur ultimum quod sper
ma mulieris non habet virtutem
activam et ideo potest nutrire,
dicendum est quod est contra primum quia ista non
est sufficiens causa nutri
cationis cum sit privativa
et nutrimentum oporteat causam
ponere positivam nisi for
te non nutriat cum sit superflu
um quod de ratione autem su
perflui non est nutrire // In
mulieribus non extenditur quod
est inter duo. Postquam est in genera
li posuit utilitatem matricis
et convenientiam et differentiam
inter matricem et membra generationis
in mulieribus et membra generatio
nis in viris, hic consequenter intentio est
ostendere et manifestare
unam de operationibus matricis
que est spermatis virilis deglu
titio vel deglutitio sive attra
ctio, et intendit et mani

festare 3am operationem que est sperma
tizatio mulieris et per consequens ubi
est delectatio in coitu, et
tria facit quia primo dicit premittit
unum necessarium ad istud declaran
dum et est situs specialis va
sorum spermaticorum mulieris et
et suorum testiculorum, 2o dicit sta
tim illo premisso conditio quo
fit sperma maris virilis deglutio
/ 3o vero dicit revertitur ad ma
nifestandum sive ad complen
dum intentionem istorum vaso
rum spermaticorum, prima 2a ibi
Et tenduntur ut corda. 3a ibi

Nota

et ipsa ambo etc. // Ad eviden
tiam primi partis sciendum quod ut premis
sum est mulieres habue
runt testiculos propter causas supe
rius tactas / Testiculi autem
non potuerunt esse extra
sicut in viris quia fuissent
minus infrigidati / fuisset
etiam corporis minus magna dista
ntia ad concavitatem matricis
vel ad os matricis intrinse
cum ubi debet sperma emit
ti et effundi ut delectatio
nem faciat et secundum opiniones
aliquorum sit materia embrionis / fu
isset etiam minus magna dista
ntia considerata corporis virtute
debili quod cum sit debilis 2a
virtus virorum non potuisset
expellere ad ita magna di
stantiam / 3o testiculi necessario
fuerunt intus positi / sed non
potuerunt esse in substantia matri
cis quia cum corpus matricis exten
datur multum fuisset te
sticuli mulieris disrupti
et fracti / extenditur etiam
matrix / primo quoad sui corpu
lentiam in conceptione quoad
ultimos menses / extenditur
autem collum matricis in tempore
partus / etiam extenditur co
llum matricis in defloratione virgina
ne et in actu coitus cum ha cum
bentibus magna virga / quia ne

sba testiculorum di s[…]per est
no potuerunt testiculi situa
ri infra matricis nec quan
tum ad corpulentiam nec quantum ad
collum / et ideo natura supra cor
pulentiam matricis aggravavit
quasdam sbas vel quedam me
bra in quibus vel iuxta que sta
rent testiculi et ista fue
runt duo cornua matricis
arcuata ad modum cornuum
ut patet / Fuerunt et arcuata quia
ipsa non poterat esse inferius
ubi est collum ubi debent esse
testiculi iuxta ut emittant
sperma ad collum / quia igitur ipsa in
cipit a suprema parte mat
ris ipsa descendat iuxta col
lum matricis ipsa fecit qua
dam arcuationem ita quod unum extre
mum est grossum et est iuxta
corpulentiam superiorem ipsius ma
tricis. Aliud autem extremum ten
dit ad inguina unum ad inguen
dextrum aliud ad sinistrum ut
unum portet semen a testiculo
dextro aliud a sinistro ad col
lum matricis / Et vocata
sunt cornua quia diverte ad mo
dum cornu bovis quod est fi
gure arcualis / et est iuxta
caput grossum et in alia
extremitate subtile // 2o considerandum
quod si consideratis .A. sub
nube tangit situm proprium et
specialem vasorum spermaticorum
et testiculorum / Nam situs te
sticulorum est quia non sunt intra
sbaz matricis nec quo ad
ipsam sbam ut dictum est ne
que quo ad collum / Sed sunt te
sticuli ipsi adherentes illis
cornibus ut matrici pos
sint esse vicini et iuxta ea
ut testiculi in viris iuxta
virgam // 2o tangit situm
specialem vasorum sperma
ticorum quia sunt inter duo ovaria et
taliter quod magis penetrant va
sa spermatica in mulieribus
in sbaz testiculorum mulieris quam
vasa spermatica virorum in sbaz
suorum testiculorum. Et producit
vasa spermatica deferentia
sperma in mulieribus ad am
bo ylia iuxta inguina sicut
et cornua matricis tendunt
ad inguina / Tangit et implica
te situm specialem testiculo
rum mulieris quia sunt iuxta cornua
sicut et iuxta cornua matricis
sunt vasa spermatica defferentia
et testiculi sunt iuxta cornua
ut habeant substentationem
in motu qui fit in sba vasorum
dum implentur a ventositate
in tempore coytus sicut contingit
in viris / Et ista est
una causa quare testiculi non fue
runt nec in collo nec in cor
pulentia matricis .s. ut pos
sint contrahi ad contractionem
vasorum que contrahuntur in ho
ra coytus quod sic contrahuntur
ut testiculi virorum nunc expo
natur igitur sic / In mulieribus
non extenditur quod est inter duo
ovaria .i. vas spermaticum quod
est in uno quoque ovo ad
ambo ylia .i. ad latus dex
trum et sinistrum sicut sunt duo
Nota testiculi / et quia istud est satis
generale ideo .A. specialius se
declarat dicens quod sicut ten
dunt ad ambo ylia sic duo
cornua arcuata procedentia
ad duo emulctoria .s. defe
rendo quia defferunt emulctoria
.i. vas spermaticum dextrum et et
sinistrum / et ideo et duo vasa
spermatica vadunt ad duo in
guina / et ex hoc patet locus
magis specialis vasorum sper
maticorum quia defferuntur
a cornibus ad inguina ubi
est collum matricis / apud

et locus specialis testiculo
rum quia sunt duo emulctoria ra
dicata et radicata in substantia
testiculorum et substentantur a
cornibus et testiculi. Et ex
cuius hoc patet et patet solutio quod possi
cum quia .A. reassumpsit situm
ipsorum et dixit ut manife
staret ex hoc magis quod vole
bat dicere, quia volebat osten
No[ta] dere quomodo matrix atrahit
sperma virille ut statim
dicet // Tercio considerandum
quia dixit ad yliam ad hoc ut
possent hec vassa magis contineri et
propinquius melius capere os matricis
et tamen necessitas patet quia in mulie
ribus non sunt tot ventositates in
vibentis ut contineri vassa, et
quia dicitur supra virtus expulles
in mulieribus non est ita fortis
ut in viris et ideo ista vassa de
ferentia fuerunt breviora, et
dicet quod .A. hic hoc supposuit
licet superius videatur idem pos
suisse ad ostendendum quod licet in
mulieribus hec vassa sper
matica sint breviora et
propinquius atrius deberent contineri
in mulieribus et frequenter
viam capere ravina illarum, hoc tamen non
fit propter defectum ventositatis
et propter defectum virtutis vasorum
continentium et expellentium sper
ma // deinde cum dicat Et tenduntur
No[ta] ut corda. hic .A. ostendit quomodo ma
trix atrahit sperma virile // Iuxta qua
propter considerandum quod spermatis virilis
atractio. Alia est conceptiva, alia
non conceptiva. In atractione conceptiva
loquitur .A. In ista in qua atractione
matrix intrinsecum delectatur sicut in proprio
perfectibili et sicut in sua receptione
forme, Ad hoc autem ut matrix
delectetur sive ut collum matricis
delectetur. cum matrix sit frigida
et collum eius membri virilis expe
dit ut ipsa calefiat. ut bene
fiat sensibilis, et fit per confricatio
nem a membro virili, et in tali confri
catione tenditur et repletur vassis sper

matica ventositate propter quam re
ceptione ut replecionem cavi
tantur, Unde quia terminantur ad col
lum matricis ut dictum fuit
in particula que precessit. Unde ipsa
contrahunt propter matricis quibus
colligantur, quia os matricis su
perius capit et tanto magis
capitur quanto magis vassa contrahun
tur et quia magis contrahuntur quando
mulier spermatizat quam quando non
spermatizat ideo tunc fit maior
delectatio oris ipsius matricis
Et ideo tunc melius potest sper
ma deglutire tanto quanto de
lectacio est maior licet ad hoc
adiuvet atractio que fit a virtute
et anima matricis mediantibus
villis longitudinalibus ipsius
matricis, Ex isto statim apparet
quod non debet intelligi quod atractio
et spermatis deglutitio fiat a
matrice per ——— dilatationem
dictam solum, Sed et fit a virtu
te mediantibus villis longitu
dinalibus ipsius matricis // Alia
autem est atractio que non debet
dici atractio sed potius recepti
.d°. o non conceptiva et in ista os
matricis non dilatatur ymo non
aliter recepit nisi sit imponere
per violentiam unia res in eam quia
non coniunctum et audite // Sed hic
statim est dubium dicere quia
.A. dixit quod deglutio fit per il
lam dilatationem matricis et non
fecit mentionem de delectatio
ne sive sensatione deliciosa et
de operatione villorum longitudina
.6°. lium atrahentium // Dicendum quod .A. fe
cit mentionem de dilatatione o
ris matricis quia matrix quando ad
os superius stat communiter clausa
ut aer non ingrediatur frigidus
ad viscera matricis, et ideo erat
dubium quomodo aperiretur, et ad manu
festandum quomodo aperiretur hoc dixit
Et si bene consideras capitulum quod .A. te
tigit sensationem deliciosam
primam cum dixit Et tenduntur non
enim tenduntur nisi sit aliquid de
delectatione ut patebit inferius

Et notum est ad sensum per illud quod
apparet in viris quia non tenduntur
nisi sit aliqua delectatio. // Sed
de operatione villorum non fecit
mentionem quia voluit nos hoc ex
primo sententia habere pro noto, quoniam ortus
namque localis fortis non videtur
bene posse fieri sine villis et
musculis ut patet prima primi
capitulo de membris // Secundo est .d°.
dubium dicens ex dictis habere
tamen quod virtute in attractione recep-
tiva os intrinsecum vulve
deberet continue stare apertum
sed hoc est contra ad sensum et
experientiam, quia cum mulier quando
mulier delectatur quod os superius
aliquando dilatatur aliquando constringitur
vel aliquando plus constringitur.
// Ad hoc dicendum tripliciter primo .S°.p^a.
quod per illa dilatatione et constrictione
non est os matricis superius sed
est collum matricis ab ore superio-
ri exclusive usque ad partem inferio-
rem // Aliter potest secundo dici et melius .2a.
quod licet os dilatetur a vasorum spermati-
corum ... contractione tamen
ex parte virtute colli constringitur ut
maior fiat constrictio ut ex ma-
iori constrictione maior fiat dele-
ctatio / Sed licet concurreret sola
operatio ut contractio vasorum bene
staret continue apertum et dilata-
tum, sed non sola illa operatio con-
currit, ymo concurrit et constrictio
colli propria virtute propter causam
prius dictam // Aliter tertio potest di- .3a.
ci quod dilatatio oris fit a va-
sis spermaticis penes unam di-
mensionem scilicet penes latitudi-
nem. Et per ingressum virtutis
sive virge que est rotunda di-
latatur ad oppositam dimensionem
unde fit quasi motus contrarius
unus ad unam dimensionem per vir-
tutem vasorum et alius per virtutem vir-
ge ingredientis, et hoc satis
est intelligibile, si ymaginemur
unum marsupium apertum et post
ea unam rem rotundam ingre-
di in marsupium apertum solum

ad unam dimensionem apertum Et
tunc accipiat litteram sic Et ten-
duntur id est contrahuntur vasa sper-
matica apud coytum id est quando est
coytus in quo fit attractio
receptiva ut corda. dixit
autem quod tenduntur id est contrahuntur
ut corda quia inter cetera mem-
bra videntur magis contractibilia ut
patet primi capitulo de membris, equa-
ca collum. id est dillatantia collum
matricis ad recipiendum ita quod
trahunt ipsum ad duo latera
scilicet ad dextrum et ad sinistrum sicut ipsa
sunt ad dextrum et sinistrum, Et si
bene consideras ista est una
causa quia testiculi fuerunt intus
et ista est et una causa quia testi-
culi non fuerunt intus positi
in mulieribus sicut in viris, ista
et est una causa sufficiens val-
de quia testiculi in mulieri-
bus fuerunt duo, Nam unus
non potuisset mediante unius
vasis spermatici contrahentis
dilatare os matricis, et
plures quam duo fuissent super-
flui // non capiat autem me
aliquis in verbis quod appellavi
attractionem receptivam que fit
attractio oris matricis quod sperma
in ea fiat receptio cum
in hac mulier delectetur
in coytu et aperiatur os matri-
cis et attractio spermatis tamen
multotiens fallat quod non fi-
at receptio, appellavi eam causam
sicut glosa manifeste docebit
// Deinde cum dicit Et ipsa ambo per
quod hic inspicit parte uterorum rea-
sumunt anothomiam vasorum
spermaticorum ut eam magis com-
pleat / Et primo dicit ponit unam
differentiam inter vasa spermatica
mulierum et virorum / secundo ponit aliam
/ tertio reassumunt situm vasorum sper-
maticorum ut respondeat cuidam
dubitationi / quarto dicit assignat
causam aliquorum dictorum secundo ibi
Et diversificantur. ibi, tertio Et
penetrat. quarto ibi Et non
continuatur vasa spermatica, Quarum

No d3

ad primum quod dicebat patet // Circa quartam
partem considerandum quod ista pars potest
multipliciter introduci et ex-
poni et multipliciter verificari. Primo sic
quod vasa ista differentia spermatica
a testiculis mulierum usque
ad collum matricis per quorum va-
sorum contractionem fit apertio colli
matricis. Immo proprie loquen-
do oris matricis superioris
quod ipsa sunt breviora
id est minora quo ad omnem dimen-
sionem in mulieribus quam in vi-
ris et ideo minus continent de
spermate quam vasa virorum et
ideo mulieres minus spermati-
zant quam viri. Et ex hoc ul-
terius sequitur quod os matricis
superius non frequenter aperitur
tanta apertione ut deglu-
tiat sperma viri, et ideo mu- .d°
lier tarde concipit (?). Dubium quod
licet dictum sit quod per contractio-
nem vasorum spermaticorum mu-
lieris aperiatur os superius ma-
tricis, tamen istud non est fre- .s°
quenter quia vasa mulieris
sunt breviora id est minora et mi-
nus colligentia spermatis quam va-
sa virorum, et ideo non frequen-
ter contrahuntur ut emittant quare
non frequenter fit apertio oris
matricis // Secundo potest exponi
quod ipsa vasa spermatica sunt bre-
viora quantum ad dimensionem lon-
gitudinis in mulieribus quam in
viris causa quia debent dilata-
re et aperire os matricis in mu-
lieribus quod non est necesse fie-
ri in viris quia non habent ma-
tricem, vel minor (?) quantitas est huius
longitudinis a testiculis mu-
lieris usque ad collum matricis
vel ad os matricis quam a viro-
rum testiculis. // Tertio potest
exponi referendo ad tempus
quod ista vasa sunt breviora quia ci-
tius deficiunt ab eorum operatio-
ne et per consequens a dilatatione
oris matricis que est operatio se-
quens emissionem spermatis quam va- .d°
sa spermatica in viris et istud
est verum quia mulier citius de-
sinit a coitu quam vir // Quarto .s°
potest exponi quod vasa spermatica

in mulieribus sunt breviora quantum
ad latitudinem sive profundi-
tatem, et ideo ipsa sunt stricta
quia cum ipsa ita sint abbreviata (?)
non potest cito expelli sperma
et collum ideo matricis stat
longo tempore apertum cum lon-
go tempore vasa illa stent
contracta propter longam moram
emissionis que est ex strictu-
ra viarum. Et ex hoc habetur
quod magis delectatur mulier
in tota extensione. Et quando
venit ad hoc in actu emissio-
nis mulierum comprehendit (?) quod est
verum, et tunc aperit et ... [illegible]
Dubium hoc posset quia possunt
ad hoc ut sub nube ostendat (?)
et quod haberet longiorem
delectationem an vir ut mulier.
// Dubitatur statim circa istam partem
utrum vasa spermatica in
viris et in mulieribus sint
paranda (?) in mulieribus sint
breviora quam vasa spermatica
in viris // Et
ea preparantia in viris
dicendum est quod sic omnibus modis
superius tactis de brevitate sunt
eis breviora primo quantum ad primum mo-
dum quia sunt frigida et ideo mi-
nora et minus est preparantia
de natura et ideo natura non magis fi-
cat ea // Secundo sunt minora
quantum ad dimensionem longitudi-
nis quia minor est distantia
a venis emulgentibus ubi ca-
piunt vasa oriuntur ad testiculos
mulieris quia sunt intus quam
ad testiculos viri qui sunt extra
// Tertio etiam sunt breviora quia ci-
tius a suis operationibus cessant
vel operantur spermatis quam va-
sa virorum propter mulieris complexionem
magis imperfectam // Quarto et
vasa spermatica mulierum
sunt breviora id est strictiora et
ideo per ea non potest cito natura
portari quia mulieres ra-
rius spermatizant viris
statim cadit dubium quod dicebatur.
// Sed statim incidit questio de
magis sint vasa
vasis differentibus quam preparan-
tibus // Dicendum quod de eis fi-
at mentionem quia vult

hec plures utilitates quam preparata
nam defferunt et aliquo
forte mutant perficiendo sperma
et magis spermatis. et aperiunt
ora intrinseca matricis. vasa
autem spermaticha preparantia
solum mutant et portant
// Amplius et de ore magis sunt
ad intentionem propter quod in parte
immediate precedente declarari
oportet intentionem diversitatis
ista per eorum complexionem aperiunt
ora matricis superius // Aut .6ª a.
potest dici et melius complexio
nem faciet in sequenti
parte sed eam dicit / Et
diversificantur hic intendit
d. ponere aliam diversitatem
te vasorum spermaticorum in mu
lieribus. et ista magis re
spicit vasa preparantia
quam deferentia ut patet. // Cir .Nº 3
cha istam partem considerandum quod
vasa spermatica preparantia
sperma intraverunt sub vasa testi
culorum mulieris et fuerunt
eis sive testiculis magis continua
ad magis contigua ut ita
loquar magis unita propter
convenientiam que est inter
substantiam testiculorum et sua va
sa ut declarabit d. ista
tim / propter aliam rationem et sunt
magis continua ad contigua / quia
testiculi quod vasa sunt de
bilia ut igitur unum ab alio
vigoretur fuerunt magis con
tigua quia hec membra in vi
ris quando sunt ——— fortia
satis / testiculi eorum sunt fortes
et similiter vasa spermatica
in viris / et melius exponitur
vel quia vasa spermatica in mu
lieribus sunt magis contigua te
sticulis mulierum et cetera ut
ex hoc reddantur vigorosio
ra apparet per experientias in libro
Galieni 3º de simplici
medicina quod duo in unum iuncta
adhuc eiusdem complexionis unum

vigorat et calefacit aliud
ut apparet de duobus simul
iacentibus vel dormientibus
omni tempore quia unus alium vigo
rat in calore. et hoc est
ut G. in simili mutat quod unus 1st
prohibet alterius infrigidatio
nem. ab aere frigido. et ab
aliis alterantibus. fuerunt igitur
magis contigua vasa cum te
sticulis quia sunt debilia ut
unum ab alio ipsorum vigore
tur ut sperma posset magis
perfici // Alibi et posset ex
poni quod vasa spermatica
in mulieribus magis continua
tur cum duobus ovis id est magis
perfundantur ad substantiam duorum
ovorum in mulieribus similiter vi
ris et causa est eadem ut unum
ab alio magis vigoretur / dº
// Circha istam partem statim
est dubium quia dicetur hoc
concesso ut ostendet anothomia
quod vasa spermatica mu
lieris in testiculis suis magis
perfundentur vel quod cum suis te
sticulis magis contiguentur
ergo quero ubi sperma perfi
citur in testiculis an in vasis
spermaticis // Ad hoc dicendum
inter doctores et medicos est di .6º
scordia / doctores namque ponunt primo .a2ª l.6
de generatione animalium et 3º de hi
storiis quod sperma non perficitur
in testiculis ymo quod testicu
li non sunt necessarii secundum intentio
nem sive ad tenendum vasa sper
maticha apta ut pondera
in textoribus / vel ——
—— possint naturaliter por
tantes filum liberius transire
Et forte non indebatur doctores
quod sperma posset absque te
sticulorum iuvamento et remaneret in
concavitate vasorum spermatico
rum // Medici autem dicunt ut d. in decima
libri auctoritate G. quod sperma perficitur in te .6º Mcª
sticulis et per anothomiam in multis
animalibus compertum est sperma fore
in testiculis in satis grandi et
copiosa quantitate ut recitat
et Conciliator se repperisse propter

·/ Utrum sperma perficiatur in testi
culis an in vassis spermaticis.

ma copiosum in testiculis. Differentia
3a. Et fuit necessarium sperma ip
sum ~~....~~ intrare de ua
sis ad substantiam testiculorum et
de testiculis ad uasa ut ex
hoc magis purificaretur ut
ex tali purificacione perfectius
redderetur ad recipiendum
.d°. virtutem informatiuam // Sed di
cit aliquis vel alius locus sui
quo pot sperma intrare et
egredi de uasis ad substantiam et
.S°. testiculorum de substantia ad uassa // Dicendum quod
hoc non est impossibile et intrinsecus al
ius apparet. Nam kilus vadit per
uenas ad substantiam epatis et de
substantia epatis reuenit ad ue
nas ut patet xiiij 3° et primo
capitulo de generacione humorum // de
inde cum dicit Et penetrat.
hic intendit A. ponere aliam
No^a 3 diuersitatem inter uassa sperma
tica mulieris et viri // Cir
ca ista per ipsum declarandum quod ista
littera pot intrinsece introdu
ci et exponi primo quod uasa sperma
tica in mulieribus penetrat
ab omnibus usque ad collum matri
cis cum cornibus dictis / sed uasa
uiris penetrant ex testiculis
ad meatum virge / Solucio est
quia vassa spermatica in mulie
ribus sunt plura. et ideo expediunt
ut habeant ad substentacu
lum cui adhereant quod non est ne
cessarium in vassis virorum propter
eorum magnitudinem et hic acci
piatur littera sic / Et quedam id est quedam
uas spermaticum oriens ex
unoquoque duo penetrat su
per ad collum matricis / in duo
bus additamentis. id est inter duo
additamenta quae sunt ut duo cor
nua quia uas expellit sperma
ad uas. i. ad matricem substenta
tur super duo cornua Et uocan
tur duo expulsoria. quia duo
sunt vnum a dextris aliud a si
nistris // Secundo pot introduci
sub forma cuiusdam dubii isto
modo. A. super dixit quod vassa sper
matica in mulieribus redu

tur et ipsum generacione dilatant.
os matricis superius / Sed di
ceret aliquis quid expellit
sperma per primum mulieris ad
matricem / Et hic A. respon
det quod quedam oriens a cornu
bus matricis / hic secundum istum
modum expedit nos ymma
ginari quod a cornibus bifur
catur vas spermaticum deferens
et eius una pars est ad defe
rendum et proiciendum sperma
in matricem. et alia eius pars
est ad dilatandum os matri
cis / Si autem istud uas sper
maticum non bifurcetur quod
non apparet per anothomias hic A.
vult quod istud vas et dilatet
os matricis non superius tac
·|d°. to // Sed secundum istam ultimam expo
sicionem sine introductionem
est dubium quae operacio est principalior ua
sis spermatici istius an proiicere
sperma in matricem an dilatare
.S°. os matricis // Dicendum quod licet
operaciones simul fiant. prin
cipalior operacio est eicere
sperma saltem pro conseruacione
indiuidui / Sed pro conseruacione
speciei forte principalior
operacio est aperire os matri
cis ut recipiat principium
.|d°. actiuum // Secundo est dubitandum
que operacio est fortior an aperire
os matricis an eicere intus
.S°. sperma // pot dici primo quod for
tior operacio est dilatare os ma
tricis / quia in ista nobilo magis
resistit moueri saltem racione
motus et corpulencie, sperma
vero videtur esse corpulenta
quod mouetur quam dilatatur os
matricis quod sit corpulencia
maior et sibi spermatice // Am
plius pot dici fortior quia fit
a duobus motoribus. s. a dextri
te colli et oris matricis et
ab eo quod constringit vel contra
it uassa Sed eiectio spermatis
non fit nisi ab uno istorum
.|d°. ut patet // dubitatur 3° quare indiget
.pa ra 3a. quod plura debeant esse uassa
spermatica / nam unum est pro pa

·| Utrum que operacio est principalior uassis spermatici an proicere sper
ma in matricem an dilatare os matricis.

·| Utrum que operacio est fortior an aperire os matricis an eicere intus sperma.

·| Utrum tantum duo sunt uassa sperma
tica.

racis maz spermatis, aliud est
deferens et apiens zm igr de
bebat ee claudens // Amplius .2m.
no videtur quod vas deferens sit
necessarium per apericionem oris matri
cis ut videtur capi ex dictis
tam os stomachi apit sine aliquo
membro sufficiunt eiz villi lo
gitudinales ad apiendum et ad
attrahendum cibum quare silr suf
ficerent villi longitudinales
ad attrahendum et apiendum os
matricis // In 3° est t. // Ad .o^m .6° p.
hoc —— dicendum quod vassa spermati
ca principaliter fuerunt ad p
parandum sperma vel ad afferen
dum / Si autem aliqua operacio ab
eis fiat fit quodammodo per ac
cidens ab eis / Si sperma def
ferens apiat os matricis / hoc
est per accidens · quia in dilatacio
ne constringit et in constraccione
constraint quod sunt sibi annexa et
quia annexum est sibi vel eis col
lum matricis · ideo dilatant illud
et apiunt / vas igitur spermaticum
claudens non fuit necessarium.
ad claudendum os matricis quia
ista est operacio per accidens et
propter operacionem per accidens
non membrum novum est necessarium quia cum
infinite sint operaciones per accidens
infinita oporteret ee membra
et corpus humanum ee infinite
magnitudinis / non fuit igitur du
plex vas deferens quia unum
fuisset frustratum a principali operacio
ne que est defferre / et clausi
sset os matricis que operacio
est claudere est operacio per acci
dens // Ad 2m quod stomachus —— .ad 2m.
fuerit sua operacione solum per vil
los sine aliquibus vassis.
non apit stomachus mediantibus vi
llis longitudinalibus // dicendum
quod non est simile de ore matri
cis et de ore stomachi propter multa
et primo quia os stomachi atrahit mul
tis modis predictis et ad
conservacionem in claudendo / propter
ad apiens atractione eo iuvat
graviter et corpulencia cibi ap
riens et attrahit ab extra et
ideo non est instrumentum sive
membrum adiuvans per acci
dens necessarium propter hoc quia fit ab
extra / Sed atractio matri
cis fit ab intra per vassa
spermatica que adiuvat per
eorum constractione ut 13.
// Deinde cum dicit · Et non
continuatur. hic t. vult red
dere causam aliquorum dictorum /
et tria facit / quia primo t. assignat
causam quare vassa spermatica
in mulieribus fuerunt conti
nua vel contigua cum spermatica
testiculorum suorum / 2° t. as
signat causam quare hoc non fit
in viris / 3° concludit inten
tum corolarie / primus 2a ibi / In
viris vero non fuit bona · 3a
ibi / ymo positum est inter.
primus indivisus · primo assignat causam
cuius quod dictum est / 2° quoddam
declarat dictum in redicio
ne cause date / 2a ibi / Et
non fuit necessarium // Circa primam
partem considerandum quod vassa
spermatica in mulieribus fu .No.3
erunt lenia mollia et fle
xibilia quam vasorum spermati
corum in viris existencium
ex necessitate nature / et propter
finem / ex necessitate nature
quia sunt facta ex materia ma
gis —— fluida et
molli quam illa virorum · et ma
[illegible] et a virtute debiliori
bus / fuerunt et molliora
et flexibiliora / quia istis
mediantibus alligatur ma
trix ad membra ad que ista
vassa terminantur ut puta
ad inguina / Et ista vassa
sunt principaliter ad deffe
rendum sperma · et ad dilatan
dum os matricis / quia igitur
sunt eciam facta ad alligan
dum ideo debuerunt esse mo
lia propter illud quod dicit Gal.
primo de spermate · et intractatu

de anotho^a matris / nā matrix
frequēt pmutant uel pmutat
situ mō sursum mō deorsum
mō ad dextrum mō ad sinistrū
et io ut ipā matrix habi
lius et facilius possit situ
suū pmutare io fuerūt oīa
talia ligamēta facta mo
.i. d°. nora // Sz statim circa hoc
est dubium qz ex hoc bene apz
·p°ar̄y· q ligamēta debent ēē mo
lia / Sz ex aliā ca videret
q deberēt ēē dura / nā oīa
et talia ligamēta debent
ēē dura et fortia · que ha
bent substinere magnum po
dus · talia aut ^sunt ligamen
ta ligantia matricē que
deberent substinere fe
.8°. tū sue ī fante cū tota
matrice // Ad hoc dōm du
plicat p° q sunt molia
pp raz dictaz · et ut possit
bene fetū et illud pondus
sustinere / nā ea multipli
cat ^in numero · ita ut ubi su
fficeret sufficiens unū durū
.i. d°. via multiplicantur plā molia
ut pmultitudinē restauret^ur
illud qd deficit de duricie //
8° est dub° de eo qd ponit
·A· ī lrā nā dicit q vassa
spmatica fuerūt magis
adnuxta sub° testiculorum ī
mulieribus qz magis mo
lia ut pt testiculi mulierum
co^m mole aut ad mole videtur
magis posse uniri et copu
lari // contrarium istius ad lrāz
pot. aio gal. in p° d spmate
circha principium · et ī trac
tatu de anotho^ia matricis
ponit ctz q leue cū leui nō
bene coniungitur nec uniu^ntur
et io dicit q omnes artifices
volentes aliqua duo unire
sive coniungere faciunt superfi
cies asperas ut unū magis adhe
reat altri / et scalpiunt adhuc
ut illud qd eminet ī uno intret
ī concavitate alterius et eō // contrarium
dicit · A hic / pp contrarium hōnt

fenitre G · 6° de accidenti po
nit ctz q pueri melius
alys nutriuntur qz ipi sunt
humidi · et moles et nu
trimentū est mole · mole
aut cū mole melius im
.6°. statur // Ad istam controversiā
tolerandam dupliciter pmitto
occurit dōm / p° qd ex istis
auctoritatibz contrariis ī tali
gere volunt qd res unieude ·
et ad invicē aplicande nō
debent esse oīo dispares nec
oīo similes / Sz debent tenē
quoddam medium · hoc pot
ī multis deduci / O iz ius
altri coniungi manibus · ma
nus tua et sua nō debet
esse oleo ī linite · qz non
fieret aplicat° bona cū re
tencioē · pp nimiā molia
cm · Sz manus nō debet
ēē nimis aspe · qz nō fie
ret bona illarum positio · pp
duricie superficiam ipediē
te plexionem / auctores igitur
qui referunt se quādoqz ad mo
liciem · dicentes q molia
cs et lenitas impedit apli
catiōe · pp qd lenitas consuevit
habūdare plus in mēbro
qz sunt opositum ut Xbi
gra ī matrice et stoc° et
intestinis · Nā ī istis plus
habundat et frequentius leni
tas qz asperitas uel duricies
ex parte circa superficiem corporis / Aly
uō dicunt q durities im
pedit unionē · qz duricī
cs multū consuevit habūdare
ī mēbro et impedire unio
nē et aplicatiōem · sicut est
ī actu ———— milticanis
qz durities mēbrorum consimili
um coniunnc accidit ī nobis
actiōe caloris nālis · et actiōe
caloris contentis · et actione
motuum corporum et aialium
Si ergo apet qd Gal dicit
q lenitas impedit aplicationem
ut dixit p° d spmate et
ī tractatu de anothomia
matricis loquitur ibi de extrema

.i. Utrum ligamēta matricis de
beant esse mollia uel
dura.

.i. Utrum vassa spermatica fue
runt magis adnuxta
sub° testiculorum ī mulie
ribus quam in viris.

lenitate q consueuit nutrim habu
dare i matrice . et impedire
unione et aplicacionem bonarum | Sz
Si Gal. dixit vjo. de acciden
q durities unione impedit
et aplicacione intelligitur de
duritie superflua que durat
i membris consimilibus nutrium
i pedicens actu nutricacionis
et ex hoc datur intelligi a
galieno q res unide debet
esse medie non nimis dure nec
qz nimis moles . pot eciam esse
tanta durities i matrice q
faciet asperitate superflua et
non posset eidem firma adhere
re nec aplicari debito modo /
sicut et hoc patet i extremibus
posset eciam esse tanta asperitas
laginis congenitis q non posset
debite aplicari . Si et superflua
molicies impedit aplicanda
debite uniri / Sanguis namque
si esset superflue aquosus non
bene aplicaretur neque debite
uniretur ut deducitur a gatio
ib[illegible] et ab Avi. pa primi cap
de humoribus ubi ponit ju
uamenta medie / superfluitas
namque et defectus eidem casum
dicunt potionis dicias z. te
gni / Est tamen necesse q i quibusdam
unicdis debet superare specialiter
i retinere durities et asperitas /
i quibusdam ut que debent i
aliud transmutari debet superare
molicies ut i nutrimento
et membris cum debet nutri
mentum ad se convertere /// et · Addiciones orcs
ex hiis faciliter apet rocor
dia /// qm namque dicit / a . hic
q nassa intraverunt sibaz
te sparllorum quia molem cum mo
li membris ——— uniuntur intel
ligit molicies moderatam / Et
sicut Gal. de acciden ///qm
non ba . i libello de forma
et intrantam de anothomia
matricis dixit q molicies
i pedit unionem et aplica
cionem loquitur de moli
tie superflua ///aliter posset · So. 2a.

dici q unicda fiunt multorum mo
dorum . et et uniuntur propter mul
tos fines // Quedam eciam uni
untur per transmutacionem ro
talem unius i alterum q ex istis
unita faciunt unum novum et
ad ista unicda facit moli
cies et humiditas . cum patet quia
facit esse unicdam magis
passibile et magis mobile
ab agente debente transmuta
re . et de istis loquitur Galie.
6o. de accidenti / Quedam
vero uniuntur non q unum tra
smutet aliud in se / Sed po
tius remanent ambo ut ex
eis unum ut diversa operi
ficiantur / et ista i tali unio
ne remanent contigua et non
continua eciam dicias pos / Et ista
sic contiguantur propter multos fines
ut puta quia unum non potest per se
existere quia mole flandum
ut cerebrum quod debet esse mole ad
recipiendum tamen quia male termi
naretur termino proprio unitum
fuit panniculis et panniculis ejus g
durus est 2m cerebri // Que
dam autem sunt unita et sic contigua
propter totum ut partem defendendum
ut ossa et cartilagines et
io unum fuit durum ut sust
ineret pondus . aliud mole
propter motum / molia namque et
lenia et equalia i superficie
videntur minus se ledere i motu
quam dura / in iuncturis igitur a
debet esse motus unius super alio
fuit necessarium ut cartilago car
tilagini coniungeretur / Queda
contiguantur . ut unum aliud
firmiter contineat ut sibi
gracia tunica continua que
debet firmiter tenere humo
rem albuginneum ne mutet
situm . et ut et debet matrix con
tinere . et fetum et et sperma
i sui principio conversu / et ista debet
esse aspera ut melior fiat re
tencio ad hoc ut eminencia
asperi i grediantur porositates
lenius obviantes ut per hoc fiat

vnius quam quedam medicina ad istud
loquitur Galienus in tractatu de ano
thomia matricis dicens quod
matrix debet esse compressa indicat
exemplum de carpentario et mu
rarijs sive cementarijs qui
cum volunt duos lapides
esse adinvicem bene firmos
in muro faciunt superficiem
asperam et scalpiunt lapi
des / Secundo faciunt carpentarij
et pictores qui volunt esse
bene firmiter adhere
mentum bene firmiter adherentem
muro faciunt superficiem muri
bene asperam. qui volunt ap-
ponere cementum super quod de-
bent facere figuras. et
ita fecit magister iste
Johannes debens pingere ali
quas figuras in mea camera . 1°
|| et ex hijs apparet concordantia
nam quando auctores nostri dicunt .prima.
quod unctuosa debent esse mollia
quandoque dura . vel unum durum asperum .2a.
unum et ista se referunt ad di
versa et non ad idem / Galienus
namque dicens 6to de accidenti .3°
quod unctuosa debent esse mollia
retulit se ad illa quorum unum
transmutat aliud in se / Quia
de caute dixit hic dixit quod testi
culi et vasa spermatica in mu
lieribus quia fuerunt mollia
ideo magis inexplicabilia sunt ista mem-
bra quam similia in viris . dicit se re-
tulit ad membra que debent
simul adherere / Quando Galienus dixit
in libello de spermate et in trac-
tatu de anothomia matricis
quod leve non bene congregatur cum
levi retulit ad membra quorum
unum debet aliud fixe tenere et
ideo non est contradictio nec aliqua
controversia // dicendum cum dicit Et
non sunt necessaria . hic dicit vult
reddere causam cuiusdam dicti et
est // Circa istam partem considerandum
quod si advertimus in hu
mano corpore omnia membra que
sunt in exterioribus natura fecit spis-
siora ut ab extrinsecis altera
ntibus sint magis munita / sed in homine ista sunt minus

spissa, quia homo in ultimis alterati
bus extrinsecis potest habere reme
dium quod non potest habere aliud ani-
mal ab homine / Cutis etiam in homine est
spissior quantum ad oculi(?)
Cranium est valde grossum in
homine ergo omnia membra extrinse
ca sunt duriora et spissiora ut
alia intrinseca istis media
ntibus ab extrinseco alterantibus
defendantur / Quia igitur
testiculi mulieris involu
ti panniculis erant et partibus
interioribus non fuerunt indura
ti neque inspissificati quia sunt in
cavea . in loco tuto media
ntibus exterioribus / testiculi autem
virorum cum sint in vasis sunt extra
et ideo ut magis defendantur
ab extrinseco fuerunt magis
duri et densi sunt // Dubitatur
quia cutis non debet esse spissa neque
densa in homine quia debet iudi-
care de qualitatibus tangibi
libus // propter cutis ponitur
medium ingenite membrorum non
igitur debet esse densa sive //
|| Quia istud dubium incidenta
liter cadit hic ideo de commo
dum dicatur . et duo sunt que
debent debent esse densa et dura in homine
intrinsecorum cum ipsa sicut
clipeus / nam maius est eius
iuvamentum quod ipsa defendat
interiora a nocumentis extrio
ribus quam quod ipsa iudicet de
qualitatibus exterioribus ymo
perfecte, et tamen potest esse quod si
ipsa non iudicat bene vel op-
time de qualitatibus tangibilibus
ipsa habet remedium ab intrinseco
scilicet ad interiorum virtutis intellective
sive cogitative cuius auxi-
lio bene potest iudicare de al
terantibus // Sed si ipsa non re-
sisteret alterantibus ipsa non
videtur habere remedium sensus
ad resistendum huic defectui
ab intrinseco nisi per duri
tiem et densitatem / et ut
homo haberet cutim melius
iudicantem de qualitatibus tangibilibus
quam alia animalia natura fecit
eam minus densam quam cutim
aliorum animalium / fecit etiam tarde

Nota

. / Utrum cutis in homine debeat
esse spissa et densa.

. S° ad° ta

sam 2am interiorum ut est clipeus / et quia cutis debet in homine iudicare de alterantibus melius et perfectius quam cutis aliorum animalium ideo fecit eam minus densam licet ad hoc habeat auxilium intellectus et cogitative / fecit ergo eam in cute minus densam quam in aliis animalibus cuius signum quia homo pluribus extrinsecis eget ad resistendum alterantibus quam alia animalia / Et quia alia animalia non habent cutem in [illegible] ut homo ymo magis densam ideo non eget tot ut ab extrinseco alterantibus se possit defendere / nec natura providit eis de intelligentia sive cogitativa quia non debent ita perfecte cogitare ut iudicare ut homo // Ex istis ergo patet solutio ad primum / dicendum quod cutis propter solum iudicium qualitatum sensibilium / sed ut defendat ab extrinsecis // Ad 2m dicendum quod cutis est medium inter membrorum [illegible] ad complexionem dicendum quod verum est sed non puro. non enim requiritur quod si complexio est temperata quod compositio / quia compositio sequitur [illegible] // Dubitatur 2o quia videtur quod vasa spermatica cum suis testiculis in mulieribus debuissent esse duriora cum suis panniculis / probatur quia ipsa movetur valde forti motu dum ipsa aperiunt os matricis // dicendum ad hoc dupliciter primo quod licet moveantur forti motu tamen propter modicam distantiam que est a vasis usque ad os matricis ideo sine duritie possunt moveri illo forti motu et aperire os matricis // vel dicendum quod propter hanc causam bene debuissent esse dura sed quia raro aperiunt os illud quia multum raro sperma emittit et matrix debet frequentissime mutare figuram ideo fuerunt mollia quia hoc est [illegible] ita

Margin: .ad p^m. d^m. — x non fuit facta — Ad 2^m. — .d^o. — .S^o p^a. — .S^o 2^a.

// 3o dicendum quod ipsa per se non aperiunt os matricis / ymo est virtus ibi operans limitata ab agente vel intendente conservationem speciei quia cum motione possunt aperire os matricis et emittere sperma dato quod sint mollia propter ipsa debere deservire matrici toti quo ad motum ut ipsa possit suum situm permutare // dicendum tamen dicit In viris non non fuit bona
hic intendit Aristoteles assignare causam quare vasa spermatica virorum non fuerunt mixta vel profundata ad substantiam testiculorum virorum // Circa istam partem consideranda [illegible] ista spermatica in viris non fuerunt quia hoc fuisset nocivum vasis deferentibus et etiam testiculis hoc nocivum est vel fuisset in quantum hoc est nocivum vasis / quia ex substantia testiculorum fuisset mollificata huiusmodi vasa et non fuissent ita apta ad generationem et virtus non fuissent ita apta ad expulsionem spermatis // Item plus nocuisset vasis quia si habuissent vasa profundationem ad substantiam testiculorum in viris fuisset corpus maior distantia usque ad virgam quare non potuissent in coitu expellere / et forte esset hoc in via propter moram evanuisset virtus spermatis // Item plus forte fuisset nocivum vasis quia non tantum potuissent capere de materia spermatis quia fuisset substantia testiculorum illa vasa spermatica coartans // Secundo hoc fuisset nocivum testiculis quia cum vasa spermatica deferentia in viris sunt fortia nimis potuissent [illegible] nutrimentum testiculorum // fuisset 2o nocivum quia cum ista

Margin: .S^o 3^a. — .No^a 3 — ^ in viris

./ Utrum vasa spermatica cum suis testiculis in mulieribus debuerunt esse duriora cum suis panniculis.

sint dura .s. vasa et s[u]b[stanti]a testicu
lor[um] molis i[n] forti extensione
vasor[um] potuisset s[u]b[stanti]a testi
culor[um] disrumpi // Amplius 3o fu .2o.
isset hoc nocivum ambob[us] sint
q[uia] c[um] mole iungitur duro et
e[contrari]o durum nocet molli et e[contrari]o .6o.
molle nocet duro r[ati]one modi
s[ecundu]m q[uo]d durum plus nocet mo
lli ut ex sensu et r[ati]one pot[est]
q[uam] e[contrari]o manifestum q[uia] durum
est magis activum // dubitat[ur]
contra ista p[ar]te q[uia] v[idetu]r q[uod] va
ssa sp[er]matica i[n] viris debe
ant esse min[us] dura q[uia] ipsa plus
continet de m[ateri]a humida // Am .No[ta]
plius videt[ur] min[us] dura debe
re q[uia] ipsa calidiora, o[mn]i[a] e[nim] cal[id]a
q[uan]t[um] nutriunt[ur] et plus nut[ri]
...menti t[ra]hunt // Amplius
ad vassa sp[er]matica viror[um] plus
et maiores venae et videntur
venire et terminari // In oppositum
est q[uod] supponit .A. // Dicendum q[uod] va
ssa sp[er]matica viror[um] s[unt] duriora
r[ati]o q[uia] facta s[unt] ex m[ateri]a minus hu
mida // p[ro]p[ter] s[unt] duriora q[uia]
calor in eor[um] generatione magis
obtinuit q[uam] in g[e]n[er]atione vasor[um]
sp[er]maticor[um] mulier[um], de r[ati]o
ne aut[em] calid[i] est indurare
p[ro]p[ri]e du[m] agit ut calidu[m]
// p[ro]p[ter] et s[unt] duriora p[ro]p[ter] fine
ut magis possint contrahi et
expellere sp[er]ma p[er] colliunca
tiones usq[ue] ad c[on]cavitate[m] //
Ad instanciam ad p[ri]m[u]m d[icendu]m q[uod]
l[ice]t contineant plus de m[ateri]a sp[er]
matica ista t[ame]n s[unt] dura ma
gis q[uia] alia p[ro]pt[er] magis reso
lute s[unt] q[uia] r[ati]o m[ateri]a s[unt] ma
gis sicca ut min[us] humida
saltem humiditate inade
factiva // Ad 2m d[icendu]m q[uod] l[ice]t
calidius nutriant[ur] n[on] t[ame]n s[unt] humidiora
Cor[pus] magis temperatu[m] melius
nutrit[ur] calido et humido
et t[ame]n n[on] est eo magis hu
midum // Ad 3m d[icendu]m q[uod] l[ice]t ad
vassa sp[er]matica viror[um] ve
niant multe et plures ve
ne v[e]l saltem latiores q[uam]

...ad vassa sp[er]matica mu
lier[um] t[ame]n q[uia] portant sang[uinem]
n[on] min[us] aquosum r[ati]o adhuc
stat q[uod] sunt sicciora // Du[bitatu]r
2o v[tr]u[m] ex m[ateri]a c[on]tenta i[n] va
sis sp[er]maticis possit fieri
fe[tus] .s. putrida, et ista du[bitati]o
magis habebit locum i[n] ca
pitulo de causis suffocatio
nis matricis et r[ati]o ibi vo
lo q[uod] dimittatur ut possit
melius videri // Deinde cu[m]
dicit vnde positum est int[er]
hic .A. concludit intentu[m]
corolarie // Circa ista
p[ar]te[m] est c[on]siderandum q[uod] ista p[ar]s
pot[est] intelligi dupliciter introdu
ci p[ri]mo sicut dictum est dum
dicendo ut sit iste litte
re intellectus et .A. q[uod] ex
dictis pot[est] patere q[uod] vas
sp[er]matic[um] deferens sp[er]ma
i[n] viro n[on] se h[abe]t sicut vas
sp[er]maticu[m] i[n] muliere cu[m] sit
q[uia] i[n] profundo s[u]b[stanti]e testiculi
mulieris, vas a[u]t[em] sp[er]mati
cu[m] i[n] viro n[on] se h[abe]t p[ro]fundissimo
du[m] p[ro]p[ter] cas[us] tactas, vnde po
situ[m] est inter ea ambo .i.
inter vasa q[uae] o[mn]i[n]o s[unt] p[ro]funda
ta i[n] s[u]b[stanti]a testiculor[um] ut va
sa i[n] muliere et int[er] alia
vassa deferentia q[uae] o[mn]i[n]o e[xtra] p[ro]
sistunt ex[tra] s[u]b[stanti]a[m] testiculo
ru[m] et vnu[m] de istis est de
ferens q[uo]d vocat[ur] emdros
.i. expulsoru[m] apud medicos
ad interiora .s. cuiusq[ue] o[mn]i pa
rumper penetrans in viris
ad differentias vassor[um] mulie
ru[m] que p[ro]fundant[ur] et ad di
ferentias illor[um] que nullo[modo]
p[ro]fundant[ur] // 2o pot[est] intro
duci a[li]t[er] et sic et ut .A. h[abe]t
ostenderet et v[er]a diver
sitate[m] vasor[um] sp[er]maticor[um]
i[n] viris et mulierib[us] et
erit ista q[uia] o[mn]i[n]o i[n] viris di
recte mediat ut saltem non
est tanta d[iffere]ntia q[uia] est in mu
lieribus inter vas p[re]parans
et vas sp[er]maticu[m] deferens.

.| Verum vassa sp[er]matica i[n] viris
sunt magis dura q[uam] in
mulieribus.

.2o. .p[ri]ma[m]
2m.
3m
.Om
.So
Ad .2m. p[ri]m[u]m
.Ad 2m
.Ad 3m

oriuntur et testiculis in viro quod est
in medio sed in mulieribus oriuntur non est
in medio quia ab origine vasis de
ferentis usque ad finem est valde
de modica distantia / Origo
autem est iuxta testiculos et finis
usque ad finem colli matricis
quod est os superius / Sed vas deffe
rens vel preparans incipit a
venis emulgentibus et venit
usque ad testiculos mulieris
quare maior est distantia va
sis spermatici ——— prepa
rantis usque ad testiculos quam
vasis defferentis usque ad finem
colli apud testiculos / Sed in
viris oriuntur directe videtur
esse in medio quia tantum est a ve
nis emulgentibus usque ad
testiculos quantum est a testiculis
usque ad virgam / et sic oritur
in viro positum est in medio // Et
ista littera accipitur sic et vasa
spermatica in viris non se habent
ut in mulieribus quia oriuntur in
mulieribus nimis distat ab ori
gine vasis usque ad finem eius
quam in alio / Sed in viris non est
sic ymmo oriuntur positum est
medium inter ea ambo scilicet vasa
spermatica ut patet ex dictis
// Tercio potest opponi quod vasa
defferentia autem deficiunt in
viris et mulieribus sicut dictum
est / Nam positum est inter
ea ambo vasa spermatica
deferentia in viris virium me
dium saltem manifestum ad
quod ypsa terminatur et est virga
vel canale et notatur considerans
Sed in mulieribus sicut vasa sperma
tica deferentia non videntur ter
minari ad aliquod unum vas sal
tem manifeste // Deinde cum
dicit et intra matricem
hic ista parte intendit. A.
manifestare quod est illud
membrum in quo virtute matrix
movetur fortibus motibus sicut
sunt motus expulsionis mo
lis et secundinarum et materiarum
alienarum extranearum que quando

gravant in matrice ut in sequenti
patebit // Circa quam partem
considerandum quod cum matrix move
atur fortibus motibus frequenter
ut dictum est et per experientiam
manifestatum / fuit necessarium
species villorum quibus mediantibus
isti motus essent virtute
et corporaliter sive instru
mentaliter essent fortes ut hos
motus possent perficere / primo
virtualiter quia fortis motus for
ti motore eget / secundo corpo
raliter quia est necessarium membra
que moventur in forti motu
a forti motore esse grossa
ut demonstrat hoc exemplum ad movendum
unam navim nobilis quantitatis for
ti motu exigit ut moveatur
puta ventus sit virtuosus impe
llens et ut funes ligantes
vellas sint grosse et fortes
igitur eodem modo ad motum ma
tricis requiritur species moventes
virtuose esse et requiritur ut
villi sint grossi et fortes.
Et ideo natura in sinuositate matricis
intrinseca addidit istud
membrum nervosum ut species
moventes per nervos venire ad
matricem in isto membro quo
dammodo fortificentur ut primam
expulsionem exerceant ut
aliquo modo ut apparet in stomacho
vero tamen quam quodam tenero / vi
llorum ille species recipiat magni
tudinem debitam quia sine
isto non potuissent bene ha
buisse / Sed nunc autem natura ista
parte in sinuositate que media
per ut fortes motus // Secundo considerandum
quod A. dicit quod in medio ipsius partis
est quedam sinuata istud potuisset
esse ut in illa sinuata aggregarentur
species venientes a particula
ribus nervis / ut ista sinuata
potest esse ut ad gravitatem ma
tricis intrinsecam tactu cor
tus contrarium effundatur aut
humiditas irritativa ma
tricis ad senciendum ut exci
tata virtute sensibili in partibus
superioribus gravitatis ipsius

.No.3

.No.3

matricis, matrix moveat se
totam in virtute villorum suorum et
precipue longitudinalium ad tra
hendum sperma virile ad loca
.Nota. conceptionis // Tertio considerandum .2m.
prius ista extremitate nervosa
sunt adiutamenta plurima incede
ntia .i. multe species villorum ince
dentes disseminatim per superficiem ma
tricis // Ut autem potest opponi quod
super ista extremitate sunt plura
quod duo cornua matricis aperte .3m.
exteriori incidentia .s. tornosa ut
dictum est supra et ista extre
mitas nervosa est facta in ma
trice ut probabit sensum cornibus
matricis et sunt aperte intrinsece
vel in summitate quia inde incipiunt
motus fortes expulsionis fetus
et alii motus constrictionis et
expulsionis et ut repotest considera
re in vesica in summitate urinam
.ad. nostram corpulentiam sic innatu
re // Circa ista posset caderet .4m.
.6. dubium utrum motus matricis sit
naturalis vel voluntarius et huius de
terminationem habemus ab Avicenna primo
primi capitulo de motibus. dicit enim
quod motus matricis naturalis est
non quia sit sine apprehensione et deli
beratione ratione huius instrume
ti mediati et immediati ut pu
ta ratione villorum et ratione spiri
tuum possumus dici voluntarius // Aliquando .6. p.m
iste motus est motus preter naturam .2m.
sicut motus spasmosus matricis
.ad. ut infra patebit ab Avicenna in loco
proprio de hoc // dubium circa
istam lectionem utrum mulier
magis delectetur in receptio .5. p.a
ne spermatis virilis an in emis
.p.a arm. sione proprii spermatis // Et ar
guitur sic sperma virile est obiectum
magis perfectum magis potens
perfice et magis conveniens ergo in
eius receptione maior fiet de
lectatio quia probatur quod delectatio non
fit autem nisi quia obiectum est perfec
tius magis perficiens sensum
tactus et ex approximatione con
venientis ut patet x ethicorum... ubi dicitur ad propositum
... delectatio est ...

sio perfecta conexionis et in fine
capituli eiusdem dicebat causa delec
tationis est hic perfectione ergo
patet // Confirmatur 2o sic sperma
ma viri est qualitatis maioris
quam sit sperma mulieris ut in pre
cedentibus spermatis antibus igitur in
receptione spermatis virilis
mulier magis delectatur quia
patet quia in maiori quantitate est maior
virtus ergo patet // Amplius 3o mu
lier appetit virum sic magis fortiter
ergo plus delectatur in receptio
ne spermatis virilis, quia virum
nota quod quoquo mulier appe
tit virum ut in a fortiter ergo cu
ius maxime perfectum, a viro
hoc non est nisi per suum sperma
quia cum delectatio magis appe
sio perfectionis maior erit in
receptione spermatis virilis ergo
est dicere potius per partes // Confir
matur 4o in receptione sperma
tis virilis duo concurrunt que fa
ciunt delectationis .s. confricatio
et obiectum perfectum, sed in emissione
vivum spermatis proprii solum .s. sperma
ergo magis delectatur in receptione
spermatis virilis, ergo patet et
apparet quod quando mulier spermatizat
non est necessarium contrarie confricatione
ut patet in sompnio quando ipsa sperma
tizat // pregnum est experientia
//Confirmatur quia in emissione sper
matis proprii duo concurrunt .s. obiectum
conveniens et remotio membrorum
a dispositione non naturali, et redu
ctio ad naturalem // Ad questionem
condam dicitur super 4to de accide
ti et morbo premittendo una
distinctione quod appetitus sive
desiderium est duplex naturalis .s.
sensitivum et naturale / Et videtur
capi ista distinctio a Galieno 4to de
accidenti et ab Avicenna primo primi capitulo
de operationibus et est ultimus capitulus
que dicunt quod mulier quo ad de
siderium sensitivum magis delec
tatur in emissione proprii spermatis // Ratio
quia per suum obiectum est proprium sper
ma cum species in virginis
sensus tactus // Sed quia ad

.5. 2. ...

:/ Utrum motus matricis sit naturalis
vel voluntarius

:/ Utrum mulier magis delectetur
in receptione spermatis viri
lis quam in emissione sui sperma
tis vel econverso.

2m desiderium magis delectatur in sati
one sive in receptione spermatis vi
rilis. 2o, quia ut tangebatur prius
sperma virile ipsa perficitur ut
materia per formam, et ita appetit sperma
virile ut materia formam, et ratione
cuius desiderat formam desiderio naturali,
ita mulier isto magis delec
tatur in receptione spermatis viri
lis quam in emissione proprii spermatis
// Sed credo quod isti non dicunt verum .9.
quia sperma virile non attingit or
ganum tactus ubi est delectatio
in muliere sicut sperma proprium
mulieris, ergo tali recepto in ma
trice non tanta causabitur delectatio
sicut ab eo quod movetur et attin
git organum. Confirmatur, quia tactus
inter alios sensus ob hoc est
prout materialior, patet et confirmatur
simili quia non est dubium quod sen
sibilia veniret ad albugineum
solum vel ad araneam tunicam non
causarent delectationem in sensu visus
ymmo expedit quod transeant ad
cristallinum species visibiles, causa patet
quia organum illius delectationis est in
traneum et intrinsecum, et non
in superficie exteriori, vel saltem
illa superficies extrinseca non
videtur ita delectari organicum
propter sui densitatem et spissita
tem // propter quod videtur michi .6o. M.
alia dicenda // et pro intento regulam .pm. suppositio.
contrariorum positam. Ex alieno
5. 2o complexionum — 2o complexionum quod est quod aliqua
contraria debent posse recedere pa
ria per illa quae contrariantur vel per
illa quae necessario consequuntur, dici
tur autem praeter illa quae necessario conse
quuntur. Sicut verbi gratia contrariantur
albedo nigredini quae sit quali
tas magis lesiva ut alia contraria
expedit ut omnia sint paria utrumque
sit albedo unius gradus et ni
gredo unius gradus et alia per
illa quae necessario consequuntur sicut est
verbi gratia disgregatio visus et
aggregatio visus quia ista non possunt
supponi paria in ambobus quia

ambo non possunt disgregare .2m.
saltem perfecte // 8m quod pro intento est
verbi gratia quod in genitalibus est
virtus tactiva appropriata quae
non est in aliis partibus corporis
et istius appropriatio videtur esse
ratione fortitudinis sensus
tactus speciali proportione spi
rituum et caloris, ubi autem
in viris sit iste sensus et ista
virtus videtur esse satis notum
et est quia est in castanea
maxime propter ibi esse carnem puri
ssimam // Sed in mulieribus non in
venio determinatum ubi sit, sed
creditur quod sit in extremitate matricis
superius. Et ista virtus tac
tiva est prima ad conservationem
speciei, licet aliquo modo sit et ad conservatio
nem individui ut ponit Avicenna 6o
de naturalibus // 3m quod pro intento est .3m.
quod mulier per virtutem quae est in
matrice potest attrahere sperma
et tamen non habebit aliquam deli
ciam, sed tamen inde poterit acquirere
perfectionem aliquam, primum apparet ad
sensum. Et potest patere per illud
quod voluit Aristoteles quod mulier impregna
ri potest violentata, per illud
et recitat Albertus 2o colliget
de illa muliere quae fuit impregna
ta in lavello per attractionem sperma
tis et non sensit delectationem // Con
firmatur et quia ita se habet matrix
ad sperma sicut stomachus ad ci
bum, sed stomachus trahit frequenter cibum
sine delectatione igitur matrix eodem modo
sine delectatione potest sperma sive deli
ciis trahere, acquiret tamen perfectionem quia ca
lefit et humectatur cum sit alias
sicca ut patet per Aristotelem y quinto
aff. Quere supra et de sexu .4m.
// Quartum quod pro intento est quod mulier
et potest emittere semen proprium sine
delicia, ut patet in gonorrea quae .5m.
accidit aliquibus mulieribus // 5m quod
pro intento est quod mulier mittens non
dormiens potest emittere semen proprium
cum delectatione, primo in sompnio
2o videndo aliud animal co
ire 3o per tactum pudendorum et

mamillarum / 4o per assensum alterius
mulieris cum artificiali instru
mento vel simili / 5o per confricatio
nem cum virga masculi // Istis
·pa. 9o. premissis dico quod si cetera sunt
paria quia semen mulieris sit
sanum, non corruptum et similiter membra
genitalia sint sana quod maio
rem habet delectationem in emissione pro
pria spermatis quam in receptione
virilis ratio quia in emissione propria
spermatis dupliciter occurrit frequen
ter cum delectatione scilicet expulsio inconve
nientis et reductio ad disposi
tionem naturalem / Sed in receptione virilis
solum una causa scilicet receptio conve
nientis // Amplius ut tangebatur
illud conveniens magis attingit
·2a. 9o. organum // dico 2o quod maiorem
habet delectationem feminam quam sic
nutrit per confricationem virge vi
rilis / ratio quia tale confricatione or
ganum quod erat minus frigidum per
fricatur, et non solum organum / sed
et spiritus sensitivi per talem confri
cationem magis perficiuntur quam
aliqua alia confricatione que fi
at aliquo alio instrumento quia
pertranspat calorem magis potente
perficere organum mulieris et
spiritus suos sensitivos // Ad in
·Ad. pm. om. stantias ad primam negatur consequentia
quia cum illo requiritur quod obiectum at
tingat organum // Ad 2am eodem modo
·Ad. 2m. //Ad 3am negatur consequentia nam licet mu
·Ad. 3m. lier perficiatur a viro tamen talis
perfectio non est in organo, neque
ita perfecta ut illa que est a pro
prio spermate pro delectatione causanda
// Alii possunt dici quod vir
·8o. a. perficiat mulierem quia facit de
lectationem mulieris et perfectionem
quam confricat eam cum suo in
·6o. a. strumento // Alii et potest
dici quod vir perficit mulierem
que erat impotens ad generandum
passive perficit illam potentiam
et facit eam actu et ideo ita
eam perficit sicut forma materiam
facit materiam esse actu que prius
erat potentia hoc autem non
causat delectationem ut notum est

·Ad. 4m. // Ad 4am dicendum quod confricatio et sper
ma virile non sunt ita sufficien
tes ut sperma proprium mulie
ris quia non attingunt organum
// Et matrix quidem creata habens est
venas. postquam Avicenna in precedenti
bus manifestavit utilita
tem matricis convenientiam et
differentiam quam habet cum mem
bris genitalibus in viris
/ manifestavit et operationem ma
·est tricis que est de generatione. Et mani
festavit membrum vel particulam
illam in matrice que est instrumentum
et fundamentum motuum ipsius
matricis quibus motibus sunt fetus ex
pulsio et aliorum contentorum in ma
trice / hic intendit mani
festare anothomiam matricis
per colligantiam vel rationem colligantie
et tria facit quia primo ostendit per quod
matrix colligatur epati et cor
di / 2o ostendit per que ipsa col
ligatur membris mulieris non principalibus
3o Avicenna ostendit per quod ipsa colligatur
cerebro cordi ut epati sunt
per 2am ibi / Et ligatur matrix
cum dorso. et 3a ibi Et deliga
·No.3 menti eius. // Circa primam partem
considerandum matricem sicut dictum
fuit in primo capitulo esse instrumentum generationis
sunt instrumentum activum
non sunt autem instrumentum activum
quia instrumentum mulieris est quod imperfec
tum videtur membrorum virorum / fuit
igitur passivum instrumentum quia magis probat
passiam / et materia inquantum agere
per modum actum, ista autem materia non
habebat a se quia erat principium
mittere aliarum operationum scilicet
menstruationis, sensualis de
lectationis, spermatis virilis at
tractionis, proprii spermatis emissio
nis / oportuit igitur ut ab aliis
reciperet hoc scilicet materiam ex qua
perfebat materiam generationis fetus
nutricationi et augmento, et fuit
necessarium ut colligaretur epati quod
est fons humorum ut inde pos
sit habere materiam sufficientem / fuit
et necessarium ut colligaretur
cum corde / quia sanguis epa
tis satis videtur ineptus

gn̄oni et nutrationi nisi cō
dis v̄tute pficiat̄ / q̄z ut co
muniť tenēt phi et medici
om̄z uenā eēt una arte
ria ul' ei iuxta poniť ut
uena ab arteria suscipiat
pfectionē et p ɔns ɔtentū
ī uena / Sic ig̃ ex hijs pōt
patere q̄ nec̄o matx colligā
ciā ħt c epati ut ab eo susci
piat mām gn̄ois nutritiuus
et augmēti pp q̄ subste
tat̄ embrio / Sz q̄z sangˀ
epatis solus cū tū scripto ca
lore cordis purificatus et
ineptus nutrīm gn̄oni et
augmēto / io et matx nec̄o co
ligat̄ cordi / p uenas ig̃
intelligat̄ hic uenas et ar
terias // 2° ɔsiderādum q̄ diu .No d3
substentat̄ in matrice ɔali ^tur
quo p̄t exīnca ipi matrici,
unū est spma uirile et ist̄
substentat̄ p ɔplexionē debi
tā matricis / et et p ɔpositionē
q̄z p moderatā appetitū / a
q̄ substentat̄ est fetus / spma
aut̄ ppie nō substentatur ī
matrice q̄z nullā sbam recipit
a matrice / Sz embrio ppie
substentatur q̄z recipit nām
et sbam ex qua gn̄at̄ / Recipit
et nām ex qua post gn̄onē
nutritur / et recipit mām
et augmentatur / Et io pp hoc
A. dixit q̄ matrix ɔtinuat̄
ut creatā est hijs uenas
plimas ut sit illic .i. in ma
trice substen° embrionis et
nō dicit spmatis / q̄z spma
uirile nō substentat̄ p ali
quā mām s sbm p ɔplexio
nem et ɔpositionem / Sup
fluitatis p̄cipitatio / q̄z mu ^bu
lier inspirat mām ipse et
p gn̄onē a ɔfinatione indū
dui nō pōt eā gn̄are pfec
tam pp multa ī ea eē aliq̄o
defecta et ɔplōe frigida q̄z

ut superfluum nocium ab ei9 cor
e uomet̄ q̄ magis uidetur
ī menbris principalibus ha
bundare nec inprincipalib3
retinerēt / Nā et ordina 8
ur —— ut p matricem ist
superfluum expollatur ut pu
r remaneat in matrice —
aptū gn̄oni nutritiōni et
augmento ipi9 fetus / Istud
est superfluum sui grauitate
et mala qualitate cū e
uacuatur dicit̄ esse p̄cipita
re rōne modi q̄z subito
euacuare dicit̄ / 2° p̄cipitare
q̄z ex a° et a superioribz cadit
et mādat̄ / 3° p̄cipitare q̄n
ɔ nām tendere q̄z calidus hu
mor potius supius q̄m inferi
us deberet tendere / Ad hoc q̄
tū humoris euacuatiōne adiuuat
v̄tus expulsiua matricis et
v̄tus expulsiua toti9 corporis
// 3° ɔsiderādū q̄ lz A. dixerit .No d3
matricē ħre colligāciā cū p
dictis ad substentationē em
brionis ipe cū intellexit matri
cē —— ħre colligantiā cū
pdictis ad substentationē sui
ipius met / et eā pōt eē satis in
p[ro]mptu q̄z matrix nō pˀt sub
stentare embrionē nisi ipa
substentaret̄ in sba ppia
ī v̄tute illorū pncipaliū s. epatis
et cordis tū magis dixit de
colligantia matricis ad epar
et cor rōne embrionis sub
stentandi ut includeret
colligā rōne sbe ppie et nō e9°
// 4° ɔsiderādū q̄ matx ħt colligāciā .No d3
cū epate et corde ut p[ro]p[ter]t̄
superflua mām menstruorū q̄ sūt
superflua toti9 et mēbrorū dic
torū q̄ ħt v̄tutē ut impli
bus sic pluris sūt mulieres
habentes beneficium menstruo
rum / nō cū omnes ħnt menstrua
et in istis p ɔns nō est co
lligātia cū epate et corde
ut substentet̄ embrio / Sz solū
iuuat ut nutriat̄ et substē
tet̄ matrix // Circa istam
ptē occurrit dubiū 42. A. nō ./ d°
fecit mentionem de colligā

./ Vtrum quare auicenna nō fecit
mentionē de colligantia
mamillarum ad matricē !.

.S° mamillaz ad matricē // possu9 dicē
q lz .A. hic nō exp̄ssērit tn̄ inq̄ist
et sub nube ip̄e satis dedit intelli
gere istaz colligantiā / Nā cum
uenes sint ad substentandū em
brionē p̄ bendo mā̄z nō soluz du
fetus est in matrice / Sz et dū .S°a.
est ex° t̄p̄e quo nō pot̄ sumere
cibuz durū q vl° eē ap̄n° sue
natiuitatis usq3 ad duos annos
ul' modicū plus ul' modicū mi
nus ut apebit insra / Fuit q̄
ueniens ut mat̄x colligaret
mamillis ut illud nutrime
tuz et illa mā̄ qua nō pot̄
sumēē cū sit intra corp9 sumat
p̄ ad̄ mēbruz extrinsecuz et istud
fuerūt mamille / Nutrime
tuz at̄ q̄ p9 fluerat ire ad ma .g.
tricem nō potuisset bene ve
nire ad mamillas nisi fuiss .S°
aliqua colligantia nōbilis
int' mamillas et matricem .d°
/ Et iō p' hoc q̄ dicit .A. hui9 ue
nas plurimas ramificatas ad .S°
substentatiōē embrionis .A.T. ./d°
texit colligantiaz mamillaz
p̄uenas portantes nutrime
tum q̄ ueniebat ad matricē
ad ipas mamillas / ut subste
ret embrio dū est ex° uter9 ./d°
// Sz statim occurit dubiū di
teres — tu g° Ex isto videt̄ .S°
q̄ dum fetus est ex° uterū nu
trimentuz veniret p̄us ad ma
tricem postea de matrice ad .S°
mamillas // ddm q̄ si sic ha
ueleret tenere non esset mag̃
inconueniens / et cā posset eē q̄z
nutrimentum est sanguis p̄ ista
itineratiōē longam magis
purificaret̄ mag̃ et subtili
aret̄ / et vide eē ro q̄z
mamille uident̄ hr̄e satis de
bilem calorē ut pz xj.ª terty
et g° aff. agaleno i co̅uto
aff. Similiter q̄ uō genera
uit neqz p̄gnans est .ibi cū
ponit ad literā mamillaz calo
rē eē debilē / et iō dicit q̄ lac
est frigidius sanguine tēpa
te gnato / et cā pot̄ eē in
p̄mptu / q̄z mamille hnt cā
nes glandosas albas q̄ caro

pōit̄ frigida ab oībz / Quid at̄ sā
guis ul' qua p̄fectionē habit
sanis est notum q̄z recipit
albedinē et nō sit ita q̄bubi
lle ut sanguis / Et recipit
dulcedinē et remissionē calo
ris // Vl' ddm q̄ sanguis nō ve
nit de matrice ad mamillas
ut fiat lac i mamillis duz
fetus est ex° uter9 / tn̄ videtur
venire sanguis de matrice ad
mamillaz duz fetus est i utero
/ et cā est q̄z ap̄n° sanguis ve
niens ad matricē uidet̄ eē m9
potēs credentis q̄ sua gnte
possit extinguere fetum et
iō fuit colligantia ad mamillas
ad substentanduz embrionem
salti p̄uatiē // Et si instaret̄
q̄ nā potat ad tot̄ transmitē
// ddm q̄ facilius est transmitē
ad unuz mēbrū q̄ ad totum
// Si at̄ queratr̄ ubi incipiat i°a
colligantia q̄ est matricis
// videt̄ q̄ incipiat post uenas
emulgentes modicū // dub̄
3° q̄z dictū est supius q̄ p̄p
sentiaz matricis fit reuerbe
ratio caloris / fit ne ista re
uerberaº a matrice accipiēdo
matricē p agregato quodam
ex corpulentia sua et sui te
sticulis // ddz q̄ ista reuerberaº
fit dupl' vno° rōne motus
caloris et sp̄ituū q̄ generati
i ṗn°b3 ferūt ad matricē q̄
i matrice existētes calefaciūt
p̄tes matrici circūstantes et
ipaz matrē / et nō p̄mittūt
aerē infrigidare illas p̄tes nec
et supiores / q̄z calore isto
stante calor inp̄ncipi3 stat for
tior et totū corpus et p̄ q̄ns
stat calidius // Amplius et
matrix reuerberat .i. confor
tat calorē totius cuiusuis ad
supfluā p̄ menstrua q̄ ha
bent hebetare calorē / et p̄
remotionē matricis cū suis
testiculis infrigidatur totū
corpus q̄z mēbra pncipalia nō
videntr̄ amplius generare
tot sp̄us / q̄z nō uident̄ nec
cesitim ex quo deferit illud.

./ Vtrū dum fetus est extra
uterum nutrimentuz
p̄mus veniat ad ma
tricem postea de matri
ce ad mamillas.

./ Vtrū reuerberatio que fit
a matrice fiat a matrice
capiēdo eam p̄ agrega
to quoddam ex corpu
lentia sua et suis testi
culis.

propter quod membra gravabant et stomachus
quia perveniunt alterando ad inferio-
ra et infrigidabant. Quibus infri-
gidatis per alterationem consimiliter
ascendit frigiditas ad principalia
et ad totum corpus, et amplificantur
vero superflua quae suffocant cali-
dum. // Deinde cum dicit Et li-
gatur cum dorso. hic auctor ostendit matrix
eius colligantiam ad membra non prin-
cipalia ut patet. // Considerandum quod No³
matrix ut notum est debet continere
rem multum magnam et ponderosam scilicet
fetum augmentatum, et ideo fuit con-
veniens ut esset ligata fortiter
ut hanc rem posset continere, quia
ipsam ligavit natura cum aliis mem-
bris circumiacentibus et fecit liga-
menta fortia. Sed fecit ea laxa
propter illud quod dicit Galenus in suo tracta-
tu de anothomia matricis quod ma-
trix debet quandoque mutare situm ymo
ipsa videtur moveri quandoque ad mo-
dum animalis. // Considerandum No³
2° quod os femoris ab auctore hic ap-
pellatur latum quia sic est in rei
veritate ut sensus ostendit. Sed
Galenus in suo tractatu de ano-
thomia matricis appellat os sacrum
et appellatur os sacrum propter mirabilem
proprietatem quam donavit ei natura quia
post completionem et eius induracionem
completam solvitur eius continuum et
iterum reunitur vera et perfec-
tissima unione ut patebit
in capitulo quod sequitur. // Dubitatur quia auctor ·d°·
videtur implicare, quia primo dicit liga-
tur ligamentis fortibus, postea
dicit quod sunt laxa ligamenta
et fortia non videntur posse esse
laxa neque econverso laxa fortia. // Dicendum ·S°· p^a
dupliciter primo quod ligamenta sunt for-
tia id est grossa, sed laxa sunt propter causam
dictam et hoc non implicat.
Fuerunt enim grossa ne rumperen-
tur propter pondus. Sed fuerunt la-
xa quia debent obedire motui
matricis. // 2° possumus dicere quod liga- ·S°· 2^a
menta ligantia eam ad dorsum
sunt fortia et non laxa quia necesse
est sustinere totum pondus fe-
tus generati. Sed alia superius

ligantia debent esse mollia ut ho-
bediant motui matricis quae ma-
xime videtur esse ad dextram et sini-
stram. // Dubitatur 2° utrum matrix post ·d°·
receptionem spermatis generationis et
post impregnationem moveatur istis
motibus. // Dicendum quod sic licet non for- ·S°·
te ita frequenter neque ita forti-
ter quia natura est multum sollicita
de conservatione embrionis. Illi autem
motus sunt multum ledentes em-
brionem propter eius debilitatem, cuius
signum quia cum contingunt isti mo-
tus videtur frequenter abortire.
// Dubitatur 3° quia auctor non facit men- ·d°·
tionem de colligantia matricis ad sto-
machum, nam stomachus multum patitur
in passionibus matricis ymo plus pati
videtur quam alia dictarum ut puta
quam epar vel cor vel cerebrum. // Dicendum ·S°·
quod auctor hic solum volebat ostendere mem-
bra colligata matrici et continuo quae fue-
runt ad sustentationem embrio-
nis, et per consequens colligationem quae est
in tempore sanitatis. Stomachus autem non
facit immediate ad sustentationem em-
brionis nisi per multa media ut
notum est considerati. // Et etiam
dicatur quod stomachus citius patitur egri-
tudinibus matricis ista colli-
gantia non facit ad subste-
tacionem matricis et embrio-
nis et est in tempore egritudinis
et de ista dicetur infra.
// Deinde cum dicit Et de ligamentis
eius. hic quasi concludendo ostendit
generaliter colligantiam quam habet
matrix cum cerebro epate cor-
de et aliis et patet. // Dubitatur an ·d°·
membro habeat maiorem colliga-
tiam an ad cerebrum an ad epar an
ad cor. // Et potest dici pro nunc quod ·S°·
maiorem id est manifestiorem col-
ligantiam habet ad epar, vene
namque sunt magis manifeste
quam arterie que veniunt ad
epar et quam nervi et istud ei
fuit necessarium quia nutrimentum est
substantia magis corpulenta quam sit
spiritus, et forte et quod nutri-
mentum est magis necessarium quam

·/ Utrum cum membro matrix habeat maiorem colligantiam
an ad cerebrum an ad epar an ad cor.

sunt propius / et ideo fuerunt vene per
quas transire debebat nutrimen
tum maiores et magis manife
ste / Maiore autem colligantia .i. ma
gis necessaria habet cum corde / quia cor
est principium vite et vitalis virtutis
ultimo quia hec membra habet colli
gantiam cum cerebro satis magnam
cum ab eo recipiat sensus et mo
tus operationes // Deinde cum dicit
Et facta est ex substantia. hic docet
manifestat naturam ex sua
substantia vel ex primo sue substantie et quatuor
facit / quia primo facit quod dictum est
2° confuse tangit eius qualitatem / 3°
infert unum corelarium / 4° respon
det cuidam dubio / 2a ibi Et
non completur eius gravitas ibi 3a et
propter illud . ibi 4a et habet in hoc dubium
est // Circa hanc partem est considerandum
quod ut patet per primum capitulum de membris omnia
membra magis dilatationis
et contractionis sunt membra nervo
sa / sunt enim apta contractioni propter
continuitatem quam habent ad cerebrum
quod est principium motus et propter tenaci
tatem / Sunt et apta dilatatio
ni propter easdem causas. Matrix autem
debebat dilatari circa impre
gnationem / dilatari primo ad re
cipiendum sperma virile et ad re
cipiendum suum sperma / dilatatio enim vi
detur facere ad receptionem
et ista dilatatio que fit ad re
cipiendum illa spermata et maxime
circa inferiora / debebat et
dilatari ad augmentum fetus / ali
ter scinderetur, et sic destrueretur
generatio / debebat et constringi primo
post spermatum receptionem ut
undique amplecteretur illa sicut
constringitur stomachus accepto cibo
debebat et constringi ad expellen
dum fetum completum / tangit autem
A. hic in ista littera unam dilatatio
nem .s. eam que est apud collecta
nem vel collectionem .s. spermatum
et constrictionem que fit post recep
tionem spermatum / dans intelli
gere aliam dilatationem et aliam con
strictionem / vel obmisit illas
quia magis spectant ad sequens

capitulum ut ibi patebit // Dubium .d°
quia A. videtur dicere unius natura hic dicit
quod est facta ex substantia nervosa
et inferius statim dicit quod tu
nica intrinseca est nervosa
// Dicendum quod matrix est ex substantia ner .6°
vosa magis quam ad eius cor
pulentiam ut possit dilatari
et constringi temporibus debitis
.Add° // Et cum dicit quod intrinseca est
nervosa explicat et arguit quod
sit nervosa / quia venis sunt ex
substantia nervosa et ligamentali
.5°.a // Dicit dicendum quod est nervosa quod
enter et similitudinarie alba
exanguis dilatabilis et constrin
gibilis ut nervus // Deinde cum di
cit Et non completur eius gravi
tas. hic in confuso manifestat
eius qualitatem etc. // Circa quam .No 3
partem considerandum quod per gravi
tatem intelligit eius cor
pulentiam / dicens quod ista non
completur nisi cum complemento au
gmenti / dixit autem gravitas
forte propter testiculos matricis
que videntur compleri circa istud
tempus .s. circa complementum augmenti
completur enim augmentum videtur
esse circa xxv autem circa
xx annum / sed circa istud tempus
testiculi videntur esse completi
cum mulier satis se tangit
spermatizet // Ideo forte hoc
dixit ad duas colle matricis
Nam collum matricis circa xvi annum
et ante propter. est valde aptum
ad suam operationem que est debite
confricari a viro et ideo sibi
re delicia / que percipit in actu vene
reo / ymo videtur esse summe aptum
ad percipiendum huiusmodi delicias cir
citer xiiij annum. Unde A. nono
de ystoriis animalium dicit quod cir
ca hoc tempus maxime indiget
custodia / nam si coeant isto
magis efficiuntur ingluvie vene
ris tardeunt compiacere ut ibi probat
A. / dixit igitur A. quod corpulentia
matricis non est completa circa
.s. quod sit apta ad perfectam ge
nerationem / et causa potest esse quia

cum matrix adhuc augetur ipa re
cipit nutrimentum ponderosius puris
partes per suam nutritionem et per suum au
gmento ubi reliquum remanet
impurum et non aptum generationi, ut
saltim non generaretur perfectus fe
tus in agens esset fortissimum po
tens sibi ultime assimilare
Sed collum matricis ante complementum
est valde aptum siue operationi ut
confricationi delectationis, ymo ut dicit
Aristoteles loco preallegato si diminuitur
usque ad xiiij vel xx annos
non habent ita collum ita stric
tum et per consequens non habent tantam
delectationem, neque fiunt ita cognitiue
tes // Secundo considerandum per hoc illud .No^a 3
quod quod de mamillis et bene, nam
mamille sunt subordinate matrici
ut perficiant et compleant quod non potest
in matrice compleri, cum igitur operatur
euidenter mamillas non esse comple
tas ante finem augmenti ymo cre
scunt usque ad illud tempus, Sed et
matrix non est completa, et intelligo
quod mamille ante complementum et
sunt imperfecte per earum operationem quia
non generant ita bonum lac neque
in tanta quantitate sicut post complementum
Et ita potest esse illa que tangebat
de matrice, quia ante complementum re
cipiunt materiam bonam per earum nutritio
nem et augmento quia remanet
reliquum impurum // Et circa
istam partem statim occurrit dubium .d^o
quia dices igitur ante complementum
et mulier non debet habere delectationem
summam sicut tu dixisti auctoritate
Aristoteles 9° de hystoryis, quia ante com
plementum testiculi et rapiunt
nutrimentum per eorum nutritione et
per eorum augmento, et sic rema
nebit impurum illud residuum quod
debet generari in sperma spermatis
est ad sperma est impurum non va
care tantam delectationem ut no
tum est // Dico quod non est simile .8°
de testiculis ex una parte, et
de matrice et mamillis ex alia,
et causa est quia mamille et et ma
trix per generationem embrionis et
nutritione et mamille per genera
tionem lactis debet perficere et perficit ac
tum multam materiam, Sed testiculi
per generationem spermatis modicam
materiam dant, matrix igitur et
mamille post earum nutritio
nem non possunt perficere illud
multum quod remanet, Sed te
sticuli bene possunt perficere
illam modicam materiam spermatis
quod erit sufficiens ad causandum dele
ctationem, Secundo sicut materia et spermati
ca generata ante complementum sit e
neatur cum calore ex spermatum
licet ingrediatur sibi aliter genera
tio embrionis sic materia sperma
tica generata in complementoaliter
ab A. infra capitulo de causis steri
litatis ista igitur materia spermatica
propter suam paucitatem potest corrigi
ita quod erit sufficiens uel sufficiencius
ad delectationem maximam causandam
, Sed materia multa uel modica ma
milla et matricis non potest .9.
corrigi // Sed dices materia uenit
pura ad matricem quando debet fie
ri generatio, et similiter ad mamillas
quando debet lac generari per nutri .6°
tionem, Dico quod licet ueniat pu
ra in se tamen est possibile tamen ante comple
mentum mulieris illa scilicet matrix
et mamille accipiunt partem pu
riorem unde reliquum non est ita
purum // Aliter et potest dici quod .6° a^a
licet sperma non sit ita purum ante
complementum sicut post, adhuc
ante complementum maior fit de
lectatio, causa quia collum est stric
tius quia fortior fit confricatio
et confricatione maiori, ma
ior ibi causatur delectatio // Amplius
causa collum matricis ubi est de
lectatio incipit imbibi superflui
tatibus que a matrice purgantur
quare non ita potest sentire perfec
tam delectationem post complementum
sicut ante quando erat non imbibi
tum illis superfluitatibus // Dubium .d^o
2° quia ex quo matrix est ante comple
mentum bona et non uera quia
igitur est quod aliqua generatur ante
complementum, aliqua enim sunt que
habuerunt filios in xij aliqua
in xiij. aliqua in xiiij uel etiam in xv. anno

.S°. et in xv. // Ad primum quod non est ex dispositio-
.S°.a°. ne matricis sed propter fortitudinem
agentis // Aut dicendum quod matrix
adhuc dicitur vana dato quod con-
cipiat / quia non concipit perfectum sed
morbidum et non bene sanum
.D°. 1ª ... x // dubium 2° ratione quod matrix non est
necessaria ante xiiii annum, non debuit
reservare eius generationem usque ad tempus in
quo ipsa est necessaria sicut fecit in den-
.S°. tibus / quia generat eos solum quando
.S°.a°. sunt necessarii // Ad primum quod non est
simile quia dentes generantur ex su-
perfluitatibus, matrix autem non // Aut
dicendum est quod licet matrix non sit ne-
cessaria ad generationem ante xiiii
annum ad hoc ut tota mulier
perficiatur tamen est necessaria et ad aliquam
operationem scilicet ad ———— emittendum
urinam saltem una eius pars / et
ex hoc patet quod non debet dici vana
absolute, sed secundum generationem quia
deus et natura nichil faciunt
frustra Gal. primo de spermate
et in pluribus locis / et similiter alibi
// Deinde cum dicit // Et propter illud /
matrix in puellis etc. hic A. conclu-
dit unum corellarium et patet fore
.No.3 verum ad sensum // Conside-
randum quod matrix multo ma-
ior debet esse vesica causa quia matrix
debet continere fetum satis magne
molis et magne quantitatis, fe-
tum igitur magnum non potuisset
continere nisi fuisset magna
et multo maior ipsa vesica
et hoc dico quando ipsa est apta
ad conceptionem / sed ante tempus quo
ipsa non est apta ad conceptio-
nem ipsa est valde parva et
minor vesica / Et causa igitur
matrix multum parva ante tempus
conceptionis aptum / et causa quia si
ipsa perficeretur eque cito ut
alia membra intra multis
modis ipsa caperet nutri-
mentum totius corporis et
.D°. omnium membrorum // Sed statim oc-
currit dubium quia dicens. A. videtur
velle prima primi capitulo de virtu-
tibus quod omnia membra in vero
augmento proportionabiliter
augentur secundum omnes dimensiones
tantum 2ª totius corporis re...

et totius membri et suarum par-
tium // Ad primum quod si hoc sit verum
de quo ad partes non curo in re-
ligitur fore verum in membris
que sunt necessaria a principio et quod sunt per-
manentia, Nam dentes
non sunt a principio ideo non augentur
// Deinde cum dicit Et hic in
horum duas. hic Avicenna re-
spondet dubitationi dicen-
do quod aliquod membrum ipsa quo
ad suam gravitatem habet necessariam
distinctionem et diversita-
tem aliquam respondendo et patet //
.No.3 Circha ista primo considerandum
quod cum homo sit animal perfectissimum
habens operationes perfectissimas
ideo non poterunt habere membra
perfecte disposita ad suas operationes
nec correspondentes vel correspondentes
nisi in longo tempore valde,
et ideo non potuit ut multa ani-
malia statim post partum sume-
re cibum grossum, et non solum
in hoc communicant ymo multa
animalia / quia natura hiis animalibus pro-
vidit ut haberent cibum
esse convenientem pro eorum educatio-
ne, iste autem non potuit esse
aliquis cibus extrinsecus quia con-
trarius saltem actualiter videtur
esse frigidus et diversus propter ...
/ oportuit igitur ut ista que debet
multo tempore vivere haberent nu-
trimentum quod perficeret principium
vite, et esse actu calidum
/ et haberet aliquid de substantia spiri-
tuosa / istud autem nutrimentum
perficiens principium vite ut puta
calore actuali et spiritibus non
potuisset esse sanguis corpora-
lis et venis generatus sicut esse-
t de ratione caloris quia quodammodo
est abhominabilis, Secundo propter ipsius san-
guinis in istis membris generati
excessivam caliditatem, 3° propter istius
sanguinis magnam impuritatem
/ 4° propter sanguinis ad ... et ad
venas ... propinquitatem, Et ideo
natura ad generavit unum membrum in quo
nutrimentum fetus genitum
generaretur quod esset conveniens
ad fetus educationem / hoc
autem fuerunt mamille quia ma-

| Utrum matrix sit necessaria ante xiiii annum.

Mamillas generant

nullus generant ad fetus educa[ti]o-
n[em] io ip[s]as multiplicant sic n[on] fe-
tum generandum i matrice, et q[uia]
fetus generandi in matrice n[on]
potuerunt i vno loco plures
sunt generari q[uia] impo[ssibi]le est pl[ur]a
corpa i eodem loco e[ss]e, io in
matrice inqua debuerunt plures
fetus generari plures fuerunt co-
cavitates generate, q[uia] igit[ur] in
matrice humana duplices
fetus valde frequent[er] generant[ur]
io due concavitates. et q[uia] ma-
mille fetibus nutriendis
sunt subordinate io et due
mamille. et i alijs i q[ui]b[us] plures
fetus plures ma[mi]l[le] et plures co-
cavitates, ubi tamen concavitates
magis apent i illis que ge-
nuerunt q[uam] i illis q[ue] non gen-
uerunt, p[ro]p[ter] magna[m] aplica[ti]o-
n[em] qua[m] facit matrix ad fe-
tum t[em]p[o]re conceptionis, due ig[itur]
sunt concavitates i matrice hu-
mana dextra. s[cilicet] et sinistra
et io due mamille, q[uia] ut
dictu[m] est mamille sunt sub-
ordinate matrici ut fetib[us]
q[ui] generant[ur] vel q[ui] generari poss[u]nt
i matrice, i aialibus a[utem] alijs
tot sunt concavitates quot quot
sunt papille mamillar[um] vel co[n]-
tra tot papille sunt q[uo]t sunt concavita-
tes matricis // Ex statim circa ./d°
dicta orit[ur] dub[ium] // q[uia] direc[te]
non videt[ur] q[uod] mamille sint
nec[essari]e q[uia] i utero nutritur
ex sanguine et est sibi que-
dam nutrimentu[m], ig[itur] et ex-
tra uterum potuit fetus nutri-
ri ex sanguine sine lactis
generatione, unde non expediebat
natura[m] laborare i sanguinis
transmutatione ad lactis sub[stantiam]
// In oppositu[m] est illud q[uod] a[r]g[uitur] // Dic[itur] .o.m.S°
q[uod] nec[essari]e sint e[ss]e mamil-
las ex sanguine lac generant[es]
/ et ca[usa] est q[uia] fetus post na-
tu[m] non amplius habebat
neq[ue] t[ame]n poterat co[n]tinue col-
ligationem cu[m] matrice
p[er] umbilicu[m], et non potuit
statim sumere cibum grossum

quo sunt nec[essari]a ut habeat alimentu[m] fa-
cilis transmutationis, iste a[utem]
alibi non potuit e[ss]e sanguis
q[ui] sibi p[ri]us assumit fetus
expedit ut vadat ad stomachu[m] sa-
guis a[utem] veniens ad concavita-
tem stomachi a stomacho coagulatur
et facit accidentia seva, et
quando putrefit, q[uia] est ex p[ro]p[ri]-
o loco, Si e[ni]m sanguis i
ventre effundat[ur] nece[sse] est
putrefieri, s[ed] p[er] ventre[m] ibi
i[n]telligantur o[mn]es concavita-
tes, tamen ut experientia mani-
festat cu[m] sanguis effundit[ur]
ad stomachu[m] facit satis mala
accidentia, et ita vult. d. xiiij
3[°] // Si a[utem] dicas sanguis ve-
nit paulatim ad stomachu[m] in
fantis // hoc non pot[est] e[ss]e q[uia]
infantes intro egent nutri-
mento p[ro]p[ter] nutritionem et
augmentum // S[ecund]o dubitat[ur] q[uia] d[icitu]r
.d. q[uod] matrix i muliere h[abe]t duas
concavitates // Contra q[uia] mu-
lier quando p[ar]it plures ut tres. ut
hodie michi dixit vir illius
a chorariis se habuisse tres
// vna et viana mea puella
xvj annorum vel circa habuit
tres et duo vixerunt // Dic[itu]r
q[uod] ut in pluribus i matrice non
generant[ur] nisi duo infantes et
io na[tur]a ordinavit solu[m] duas
concavitates // plures a[utem] post ge-
nerari q[uando], s[ed] illud est raro
s[ecundu]m omnes a[utem] medicos habet
veritate[m] in pluribus // dub[ium] 3[°]
q[uia] concesso q[uod] mulier habeat
duas concavitates et duas
mamillas q[uia] ut i pluribus
est q[uod] mulier non generat
nisi vnu[m] // Dic[itu]r q[uod] ca[usa] est
duplex, vna q[uia] ho[mo] et i divi-
duum humanu[m] inter alia aialia
est a[utem] q[uod] longiori t[em]p[o]re p[er]fi-
cia[tu]r, ut ig[itur] posset debite
p[er]fici, et debitum t[ame]n nutri-
mentum cum complemento suo p[er]-
fecto solu[m] generat vnu[m] cui
deserviunt due mamille ut
et possit complete p[er]fici, ali[u]s
sig[nu]m est q[uia] videmus q[uod] i plantis

./ Vtrum mamille sint necessarie.

./ Vtrum mulier habeat solu[m] du-
as concavitates in matrice sua.

./ Vtrum q[uia] est q[uod] mulier non generat nisi
vnu[m] fetum pro p[ri]ma generatura.

assumit fetus q[uia] sang[ui]s

.d°

.S°

./d°

.p[ar]y.

x parit filios

.2y.

.S°

.1d°ta

./d°

.S°

pducentibz multos fructus qn
pauciores pducunt ꝓt pfectio
res // dub. 4° quare fetus
multum lactantes sunt impfe
.|d° ciores ut lactantes vno an
no cu dimidio videntur ee
meliores intellectus q3 q
lactant duabz cu dimidio
aut tribz / tm dictuz sit .|d°
habere hoiez debere nutrimentuz
molt pluribz annis ad hoc
ut pueniat ad suaz pfecto
.S° ne // Ad hoc dicendu cu Gal° 3° reg°
q° supfluitas et defectus ad eas .S°
dem ducunt deuias / qn igr fetus
lactat ultra debitu, complexio
om ul plura acquirunt malaz
cplexione aut mala cpositio
ne .s. augmentuz supfluuz qr re
ddunt inepta opatioibz / s3 qn
lactant debito tpre no acquir .N°d°
cis detrimentum in cplone aut
cpositioe ymo pfectio, qr re
manet integra et sana // De
inde cu dr et locus cuius est i
ista pte .A. intendit manife
stare matricis rone loci, et
duo facit, A. qr p° ponit locu
siue situm matricis et assi
gnat vna caz incplta / 2°, A.
ondit aliaz caz magis cplo .|d°
.No°3 taz 2a ibi Et no est inten°a
// Circha p3 ptis csiderandum q matri
trix ut dicit est interius
ordinata — ad cseruacone
speciei no fuit pnt actum s3 .S°
fuit locus in quo fit gnacio, igr
ipa debebat ee in loco ccauo
in quo posset recipe pnt actum
ut fieret gnacio, debebat et ee
i loco ccauo ut cu fetus iam
plus pp sui magnitudine no
posse stare i matrice haberet
faciliz exitu, nullus at locus
erat ita ccauus ad recipiendu pnt ma acti
ut ille i quo est, et locus et
est a quo fetus faciliter exire
pot, no fuit aut infra dyafra
gma ut est in multis aialibz
impfectis qr mulier ht satis
copiosum calore q diffundi .No°3
pot ad matrice, dato qd di
stet a corde, et ab alijs pri
cipalibz mebris, fuit vestra

apte an ut vrina veniens
a porosi renibus q transeunt
p ylia [?] sup ptem anteriore
magis liberum transitum
habeat, et intestinuz rec
tum suo mo apte posterio
ri ut et fetus suo mo ma
gis liberu exitu habeant
// dub. circha ista ptez quo
matrix si est i loco que ponit
hic A. valet ascendere usq3
ad guttur ut ad pectus ut ad
stomachuz ut est audire a mulie
ribus ut frequenter // Ad hoc
dicendum q matrix no pot asce
dere sup dyafragma, nec et
sibi appinquare ymo nec
ad stomachuz, nam si ascenderet
ad istas ptes rumperent ligamenta
matricis aut solueret suuz
cotinuum q no fit // Sz q apparet
ascendere sursum est pp fumos
grossos, prauos q eleuant
a matrice et tendunt i aliq
bus ad caput i aliqbz ad pec
tus i aliquibus ad guttur ul
stomachuz / vn qr percipiunt illos
vapores eleuari a matrice
et matrice moueri, putant
q no est, q sit matrix q sit
mota ad illas ptes // Sz du
rabis qr est q in quibusdaz
sentit qr ad guttur / in quibusdaz
sentit qr ad stomachuz mouentur ille
vapores / in quibusdaz ad pul
mone // Ad hoc dicendum q eue
nit hoc ex duplici ca, p°
qr vie i quibusdaz pt lacious
a matrice usq3 ad guttur
et ad alias ptes strictiores
ita intelligat suo mo i ali
js at ptibus in quibus hoc
eueniunt // 2° qr aliqui sunt
q habent debilius guttur
qm alia mebra / Aliqui q hnt
debilius caput / aliqui stomachuz
/ cmembra at debilia magis
plus recipiunt, et vult Gal
3° tegni / et 2° de febribz, et
p° pnosticoz sup illa pte sic
dic dentibz // Considerandum
q uesica pot csiderari q3 ad
corpulentiaz siue quo ad co
cauitatem et matrix eodez
mo ad ccauitatem et ut

.|Vtrum fetus multu lactantes
sint impfectiores minus
lactantibus.

.|Vtrum matrix atq ascedat
usq3 ad pectus vel us
q3 ad guttur.

.|Vtrum qr in aliqbus ascedere
videtur usq3 ad guttur
in qbusdam usq3 ad pec
tus.

sit vesica, procedit inferius
matricem, aliter potest considera
ri matrix quo ad omnes sui
partes et ut sic matrix non
procedit ad vesicam ymmo proce
dit ulterius quia collum ma
tricis est proximo quam collum
vesice ut patet // Deinde cum dicit
Et non est intermedium. hic autem assignat
causam magis completam sui situs // Con
siderandum quod ut dicit Galienus de
spermate matrix ipsius matrix
absolute non stetit intus loco
in quo est propter finem proprium ymmo
potius ex necessitate materie, Nam
quod in mulieribus dum generatur
ipsa generatur ad debiliorem virtutem
ad debiliorem tamen non potuerunt
genitalia sua perfici, neque ex
pelli, et ideo remanserunt in
tus, Sed quod matrix stetit intus
propter aliquem finem, non fuit
finis respiciens ipsam Sed potius
embrionem qui debet generari
in matrice ut sit in loco tuto
et in loco calido etc. // Deinde cum dicit
et ipsa quidem. hic Avicenna inten
dit manifestare matricem per
sui quantitatem Et duo facit, quia primo
facit quod dictum est, 2o circa dic
ta dubitat per duos textus, 2a
ibi Et quoniam abreviatur. primam
duas partes. Avicenna tangit quantitatem matricis
in generali, 2o in speciali, 2a ibi
et longitudo eius // Circa primam .Nota

partem considerandum quod ut
dictum est in textis precedenti
bus ab Avicenna, dictum est matrix
dupliciter sumitur uno modo pro corpu
lentia matricis in qua fit em
brionis generatio, aliter accipitur
matrix pro aggregatione corpu
lentie testiculorum et colli, primo
sumit hic Avicenna matricem / Nam cor
pulentia in qua est concavitas ma
tricis incipit appropinquo loco
umbilici et terminatur usque ad
os superius matricis et os su
perius est posterius in medio
vulve, prius cum matrix est
primum os sive primum quod apparet perfora
tum, et post posterius immediate
et totum istud quod est a principio
fere usque ad orificium quod conti

nuatur corpulentie sive concavitati
ipsius matricis vocatur collum ma
tricis // Dubitatur utrum matrix accipi .dº
endo matricem pro corpulentia et conca
vitate matricis aliquando ascendat ad
umbilicum et aliquando infra locum
quem Avicenna tangit intra // Et dicendum .6º
est quod sic, quia certa proprium quantitas
non est terminata in puncto, ymmo
aliquando excedit aliquando diminuitur .Nota
sicut in aliis membris, Nam aliqua
alia membra sunt determinate et
mediocris quantitatis in longitudine
ut in aliis dimensionibus singula
tim et composite, quandoque excedunt
et quandoque minuuntur // Dubitatur 2o quod ./dº
quantitas matricis sit melior an parva
an magna an mediocris // Videtur .partem
quod parva matrix sit melior quia
plus potest concipere de menstruis
cum ipsa propter sui parvitatem modi
dico egeat nutrimento, Unde mit
tuntur eius superfluitates pro generatione .2m
// Contra quod magna sit melior
quia in ipsa fetus magni et plures
ibi possunt generari, Sed in parva et in
mediocri non videntur posse
generari saltim magni fetus
quare videtur quod magna sit me .3m
lior // Videtur quod temperata simpliciter sit me
lior quia temperamentum complexionis
scilicet temperamentum complexionis matricis
ad complexionem temperatam videtur esse melior
ut sumitur ex dictis ypocratis
5 aff. Quecumque frigidas habent
matrices. et Galienus ibi. et dicit infe .5º
rius // Ad hoc dicendum quod matrix
mediocris quantitatis est melior, 2o
quia in ista plures et perfectiores fe
tus generantur, primo plures, 2o quia ista
matrix frequentius attrahit sperma
virile, et ipsum attractum magis con
tinet, ista autem duo sunt requisita
ad generationem fetuum multorum, matrix
etiam parva non videtur esse apta at
trahere et continere propter frigiditatem
sive magna, propter excessum caloris
quia omnis immoderata discrasia
debilitat actum proprie virtutis, Sed
tamen autem magna videtur calida ra
tione caloris sive dilatatione
// Preterea matrix mediocris quantitatis habet os
superius ubi intrat ad corpu
lentiam sive concavitatem matricis
mediocre, non nimis magnum

./ Utrum que matrix sit melior
an parva an magna
an mediocris.

vn pot constringi ad retinendum, ma
gnitudo eius os non pot bene constrin
gi ad retinendum licet sit aptum
.S°. ad recipiendum spermam, matrix p
na ht os matricis paruum, et lz
sit apta ad retinendum non tn est
.S°a. apta ad recipiendum qr non dilatat
/ amplius eius matrix est parva, et
collum matricis ut os paruum ipsius
.Ad p^m. matricis nec frequenter ab
ortiue fiunt, ut in regionibus
septemtrionalibus que hnt et
os magnum matricis non concipiunt
qr non pot bene claudi // Ad
dicendum q mulieres hntes matri
.So^a. cem mediocrem et per consequens matrix
mediocris est melior qr per
fectiores generantur non minus
magni neque minus parui, in
magna enim magni, et in parua
parui generantur fetus, cuius signum
qr magna mulier magnos
filios generat, et parua paruos
.Ad. 2^m. et non solum in homine hoc contingit
ymo in aliis animalibus ut experien
.No^a. tia docet // Et est hic atten
dendum q illud q dictum est hic
de quantitate in regione temperata et
viuere regione temperato, Si autem mu
parva lier hns parvam matricem esset
in regione calida sua matrix me
lior esset qr cum matrix
parva sit frigida in regione ca
lida reducitur ad suum medium
/ Matrix autem temperata in regione ca
lida recederet a temperamento,
Similiter matrix calida in regione
frigida reduceretur ad tempera
mentum et temperata recederet a
temperamento ratione frigiditatis
.9. continentis // Sed hic instabis contra
dicta habebitur q in regione di
stemperata non esset corpus temperatum
.S°. // Dicendum q in regione distemperata
non est necesse ipsum producere op
alia / non est ideo aliud erationes perfectiores corpore
distemperato, et in glosa, in regione
semper loquens, dixit, de corpore
temperato quilla que ponebat
habebant qualitatem in regione
.9. temperata // Sed hic iterum instabis
q qr corpus temperatum magis re
sistit extrinsecis causis quam alia corpora

quo in regione distemperata resistet
magis causis distemperatis regio
nis quam corpus distemperatum // Dicendum
q corpus temperatum in regione temperata
bene magis resistit extrinsecis
causis, sed in regione distempera
ta illud non est necessarium // Aut
dicendum q corpus temperatum bene ma
gis resistit extrinsecis causis qr
pluribus // Ad instantiam ad pri
mam matrix parva pot melius per
hoc probari de matrice, dicendum
q est sic, qr est frigida et
pauci sanguinis cum habe
at venas angustas // Aut
dicendum q aliud requiritur de operatione
ne matricis ad hoc ut ma
trix iudicetur bona. Scilicet attrahere
et retinere spermam activum generatio
nis q non possit si fuerit ma
trix parva ut dictum est // Ad
2^m in matrice posito q est
magna fetus parui magni
et mediocres generari, dicendum
q aliud requiritur scilicet q pro
ferat frequentes et plures
successiue generare q non facit
ut dictum est // Deinde dicit
Et — eius longitudo. hic
in speciali Gal. notificat quanti
.No^a. tatem matricis // Considera
dum circha istam partem q ista
pars pot dupliciter introduci
primo referendo ad alia animalia
circa sensus Gal. vult q matrix
humana est quantum vii digito
rum quantum xi digitorum, quantum est
vii vel octo vel ix vel x di
gitorum, Sed in aliis animalibus
quantum est minus quam vii vel in
iumentis et similibus per
ius animalibus quantum est vltra
xi vt in equa et vacha
et similibus et in quibusdam animalibus
est matrix forte ix et in quibus
dam forte x digitorum, Sed in
aliis vero animalibus non sunt tot
diuersitates quo ad quantitatem
quot sunt in matrice humana
— et isto modo intelligendo
littera non esset vera, qr sicut
in membris aliorum animalium ca
dit diuersitas in quantitate
totius corporis et omnium

membrorum spiritualium et in matrice // Secundo
potest intelligi referendo ad
matricem humanam solum ut in-
telligatur quod matrix medio-
cris sit a quantitate vi digitorum
usque ad xi inclusive, Et
sic matrix illa diceretur parva
que esset minoris quantitatis quam
vi digitorum / Et isto modo possunt
verba salvari, Unde isto modo diceretur
matrix puelle que nondum conse-
cuta esset octo annos parva
/ et matrix mulieris que habe-
ret fetum in matrice diceretur
magna, et matrix mu-
lieris que esset xvi annorum
ut xv et non esset pregnans
diceretur mediocris quia ma-
trix mulieris non pregnantis
quandoque est vi quandoque octo quandoque
ix quandoque x digitorum secundum diver-
sitatem regionum // Sed addatur
3° quod ista possunt verificari refe-
rendo non ad matricem sed
ad collum matricis ut verba con-
tinuentur ad posteriora partis
antecedentis, nam A. manife-
stavit quantitatem matricis et
dixit quod ipsa occupat illud quod est
inter propinquitatem umbilici usque ad
posteriorem meatum vulve et
est eius collum .i. incipiens ab
illo posteriore et terminatur usque
ad orificium et meatum anteri-
orem, quod A. hic nobis expli-
cat quantitatem colli, et dicit quod
est inter vi digitos et xi et
et videtur ponere ad litteram in suo
tractatu de anathomia ma-
tricis Galenus capitulo 2° sic inquiens
~~Temptandum est describere~~ .Galenus.
~~magnitudinem matricis, quam commodate~~
~~sic habet / 2m supponere igitur partem~~
~~finis prope umbilicum est in-~~
~~feriorem non situs eius usque~~
~~pudendum mulieris sic habet et~~
~~est a loco ad quem ut aquo per-~~
~~venit ad finem pudendi extre-~~
~~mum non equalis distantie in~~
~~ordine sed ut ad plus est digi-~~
~~torum xi // Sic igitur videtur nec~~

lle Galenus sed ras quod collum ma-
tricis quod est quod extrinsecum ma-
trici cum habeat a matrice
manifestam diversitatem est xi
digitorum ad plus et quandoque minus
/ Sed corpulentia matricis videtur
esse magis uniformis quia inci-
pit iuxta umbilicum et ter-
minatur usque ad finem pudendi
ut usque ad finem colli // Sed ex
statim occurrit dubium quia collum ./d°
matricis est maioris diver-
sitatis quam corpulentia matricis // Ad .S°
hoc dicendum quod est ratio huius quia collum
est ordinatum ad recipiendum
membrum virile, Cum igitur me-
brum virile multum diver-
sificetur, ut patet quia in quibusdam
est breve, in quibusdam est lon-
gum, in quibusdam autem mediocre
ideo oportuit collum matricis
esse diversum in sua quantitate ut
posset correspondere quantitati
membri virilis recipiendi ab
eo .i. collo ut debite posset in
viris ^mulieribus quod fieri confricatio debita
ista // Secundo occurrit dubium quia diceres ./d°
et corpulentia debuit multum
diversificari in quantitate, quia in
quadam gravida debet magni-
ficari, in quadam parvificari, in quadam
mediocris // Ad hoc dicendum quod .S°
matrix ut dictum est sicut supra
est extensibilis, et dilatabilis
et ideo fuit nervosa, quia non
fuit expediens ut collum esset
ita diversa in quantitate si-
cut collum matricis quod debet recipe-
re membrum diversum in quantitate
quod collum non est membrum ita
extensibile ut matricis cor-
pulentia // Sed instabis quia in .S.
quolibet collo matricis videtur posse
recipi quodlibet membrum virile quod
videtur et quod collum sit multum
extensibile // Dicendum quod licet .S°
veritate collum non est ita ex-
tensibile ut corpulentia matri-
cis ymmo est magis durum
partium cartilaginosarum, ymmo carti-
laginosum ut melior fiat
confricatio, Ut inde ambobus
viro et mulieri sequatur magis

./ Utrum quia collum matricis est
maioris diversitatis
quam corpulentia matricis.

:/ Utrum corpulentia matricis
debuit multum esse diver-
sa in quantitate.

intensa delicia / ut vir per maiorem
delectationem magis impellat et in ma-
iori quantitate semine / et mulier
magis attrahat // Nec valet in-
stantia quoniam licet in quodlibet coitum
quo ingrediatur quilibet membrum viri-
le / non tamen aliquando sit equaliter consu-
etudo deliciosa ut experientia docet
et manifestat / nam magnum mem-
brum in parvum collum facit fricatio-
nem dolorosam ut saltem non ple-
ne deliciosam / Et parvum membrum
in magnum collum matricis non facit
fricationem ad plenum deliciosam
Et ista est una de causis inimi-
citie inter viros et mulieres / quia
raro est quod ad plenum unum
alteri correspondeat / quia corpus
quodlibet conatur permutare et invicem
se proportionaliter // dubium 3o utrum parvum
collum possit regulariter stare
cum magna matrice // dicendum quod non
quia cum collum sit pars manife-
ste distincta a corpulentia matricis
ideo cum magnificatur unum
rat quantitatem matricis / et parvum
quodammodo magnificat // dubium
4o quia non facit mentionem de
figura matricis et etiam colli ma-
tricis sicut de quantitate // dicendum
quod hoc fuit ut quia matrix et
suum collum non ita frequenter per-
mutantur in figura sicut permuta-
tur in quantitate / Et causa huius est
quia figura non dependet a nativitate sed
videtur dependere a virtute informativa
materia formatis / Sed quantitas
dependet et a nativitate / et ideo cum a
pluribus dependeat maiorem di-
versitatem sumere potest quantitas quam figura
que solum ab uno principio procedit // vel
possumus et dicere quod non facit men-
tionem de permutatione figure
dicimus eam intelligere per permu-
tationem quantitatis / nam concomitantia quan-
titatis figura et permutatur
// 3o posset dici quod non facit mentio-
nem de permutatione figure quia ma-
trix per talem permutationem non
videtur ita permutari in suis
operationibus que sunt generare et
maturare et sic de aliis sicut
per permutationem quantitatis

dem cum dicit. Et quando abrevia-
tur. hec particula dicta de quan-
titate matricis colli matricis
ponit causas et primo primam / 2o aliam
3o ibi / respondet cuidam du-
bio / per 2a ibi / Et quando assi-
milatur / 3a ibi / Et quando elon-
gatur // Circa partem istam considerandum
quod ista littera potest dupliciter intro-
duci sive exponi primo referen-
do singula singulis sic Et quando
matrix vel collum matricis
abreviatur per dimissionem coitus
Et quando prolongatur per usum coitus
et isto modo littera est satis clara
et causa potest esse quia opera et motus
membri magnificat ipsum et
oppositum s. quies et privatio operationis
parvificat membrum ut 2o regimi-
nis / et etiam 4o de regimine sani-
tatis / et ab dicto 4o canone fen
3a et 2o 3a capitulo 2o de
causis erectionis virge. Secundo
potest introduci referendo
duo diversa / ad idem ut iste
sit intellectus quod matrix
parvificatur per usum coitus
et per dimissionem coitus // primo
namque colli abreviatur
id est parvificatur per usum coitus in-
moderati quia capit multa
nutrimenta et resolutur calor
istius membri quare deficit
— multa et exigens / et ideo
parvificatur / Sed per dimissionem
coitus parvificatur quia calor
colli matricis suffocatur // Secundo
collum matricis magnificatur
per usum coitus et dimissionem
coitus / per usum coitus
moderati fit exercitium
et motus istius membri. per consu-
etudinem confortatio caloris et at-
tractio materie quare magnificatur /
per usum et coitus inmodera-
ti et collum matricis ma-
gnificatur quia retinet ma-
teriam spermaticam in membris et hec
sunt causa magnificationis // Secundo
considerandum quod cum dicit
quod quando abreviatur quandoque prolon-
gatur dixit etiam quando quia ma

gnitudo colli matricis non potest si
cut post augmentum completum nec
et paruitas accipiendo magnitu
dinem pro vera magnitudine
in qua corpus ut membrum crescat
secundum omnem dimensionem, dicitur
abreviatur et prolongatur intelli
gens quod hoc augmentum in profun
ditate et latitudine // Sed cir
ca istam partem occurrit dubium quia .1o.
non videtur quod matrix possit paruifi .pm.
cari quando ipsa augetur, quia quod
ex necessitate evenit non potest
aliquo prohiberi, quia alias non eve
niret ex necessitate, sed augmentum
evenit ex necessitate quoniam est
maior, est Galienus in suo de ma
rasmo, minor videtur esse non ex dic
tis .d. et Galienus in pluribus locis
// Et potest probari quia augmentum est .contra.
operatio virtutis naturalis, operationes
virtutis naturalis videntur esse ne
cessarie, probatur quia sine eis non
stat vita // Dicendum cum .d. quod ma .So.
trix ut eius collum potest paruifi
cari, quia ille effectus est po
sibilis cuius cause sunt possibiles
sed cause paruificationis sunt defectus
nutrimenti et diminutio caloris.
hec autem sunt per coytum et dimis
sionem eius ut dictum est // Est .No.a
tamen intelligendum quod in augmento
membri membrum paruificari
potest intelligi dupliciter uno modo ab
solute ita quod per approximationem ca
usarum dictarum corpus fiat
minus ________ quam ante
erat, et istud non est possibile
in sanitate dico secundum dum
membrum est in augmento et
est de spermaticis, Causa
est quia operationes virtutum
naturalium non possunt suspendi
in toto saltem in sanitate ut
patet ut apparet per Galienum in suo de dis
ma [illegible] / Alio modo potest intelligi
quod paruificetur respectu eius quod
debet esse vel ad quod debet extendi per
actionem virtutis augmen
tatiue, et isto modo est verum
et in casu possibile, et causa
est quia minoratur materia per
cuius diminutionem membrum
non potest extendi tantum
quantum fuisset extensum,

et et minoratur calidum quod habet ex
tendere per actum coytus modis
dictis supra // Ad instantiam .No.a
illud quod evenit ex necessitate non
potest impediri, augmentum membri
evenit ex necessitate, dicendum quod
augmentum absolutum bene evenit
ex necessitate et istud non posset impe
diri quando est vel quando fit, sed au
gmentum determinatum ut verbi
gratia augmentum duorum pedum
istud bene potest impediri, quia
istud non evenit ex necessitate immo
non evenit nisi a tanta materia, et
a tanto calore, iste autem calor
et illa materia possunt minui, et
ideo membrum dicitur paruificari
respectu eius quod debebat esse, et non
respectu eius quod prius est // Conside .No.a
randum tamen ultimus quod loquen
do de magnitudine et paruitate
corporee sumptis post augmentum
adhuc matrix ut eius collum potest
magnificari per usum coytus
quia extenditur et fit latius, et
partes magis distant a partibus,
et per dimissionem coytus fit pa
ruificatio improprie post augmentum
quia partes fiunt minus distantes //
deinde cum dicit Et quando assimula
non potest aliquam causam // Circa quod .No.a
partem considerandum quod .d. dicit quando
ad denotandum quod collum matricis
quando est paruum valde, et mem
brum virile magnum valde, Et
tunc per usum coytus non potest col
lum matricis ita magnificari
ut fiat illi proportionale
propter magnum excessum paruitatis
vel dixit hoc propter tempus augmenti
pertransitum, nam quando est col
lum matricis paruum et transi
uit tempus augmenti, dato quod
mulier faciat coytum cum
habente magnum membrum non
propter hoc augmentatur suum collum
matricis saltem vero augmento,
Secundo collum matricis quando est ita ma
gnum quod dato quod membrum viri
le sit paruum non potest paruifi
cari, vel dato quod mulier
parum coeat adhuc suum
collum non potest adequari
isto pro suo [illegible] propter magnum

./ Utrum matrix possit paruificari quando
ipsa augetur

excessum magnitudinis ipsius colli matricis, vel et non potest purifica- ri quia iam transivit tempus augmenti.

No.3 // Considerandum 2° quod matrix vel collum matricis proprie loquen- do maxime disponitur magni- tate cum quantitate membri vi- rilis, tamen lex naturalis particulari et propria ipsius matricis sive colli matricis quam exivit ad hoc ut melior fiat confricatio et ut coy- tus sit magis conceptivus, ta- lis enim coytus in quo melior fit confricatio est magis dispo- nens ad conceptionem ut apparebit

No.3 inferius // Tertio considerandum quod licet per confricationem membri viri- lis ad collum matricis collum dispo- natur ad quantitatem membri virilis

.1 d° et corpulentia matricis aliquo modo potest dici quod disponatur ad quantitatem membri

.p. arm. virilis, nam per magnum ma- gnificatur magis corpulentia matricis quam per parvum ut quam per mi- diocre membrum virile, et causa est quia per magnum maior fit confricatio et maior attractio materie et caloris ad corpulentiam matricis, licet enim per confricationem vi- rilis membri ad collum matricis immediate fit ad collum attractio materie et caloris, tamen et per magnum

.2m. est quod et ad corpulentiam fit aliqua materie et caloris attractio // Du-

.d° bitabatur circa istam partem nam quia quantitatem citior fiat assimilatio ad puritatem vel ad magnitudinem

.S° // Et dicendum quod velocior fit ad ma- gnitudinem propterea in regionibus

.3m calidis, ymo valde de difficili ad partem puritatis cum quando sit contra naturam ipsius membri sive colli matricis ut

.confirmatio. sit parvum, et causa est quia per ymaginem transire fiet complexus ut patet

.4m. // dem cum dicit Et quantum tangit hic .d., respondet circa dubium dictum est quod matrix est contra substantie quia ipsa occupat illud quod est inter propinquitatem vel intra propinquitatem umbilici, Et dictum est

.5m. quod collum eius est ad plus xj digitorum, quod autem quantitas est ad quantum ad plus possit extendi corpulen- tia ipsius matricis, respondet .d., quod quantum ut per confricationem ultimo modo quantum tamen crescit quod ipsa tan- git intestina superiora adeo quod et extendit super umbilicum, Alie et possit formari istud dubium et esse alius intelectus per textum istum dictum est quod matrix est contra quantitatem quod est ab umbilico usque ad os matricis superius, diceret aliquo est necesse istius quantitatis, dicit quod non ymo ipsa quantum extenditur adeo quod ve- nit usque ad intestina superio- ra, et tangit intestina superio- ra, et istud maxime est quando fe- tus est completus et ultimo ma- gnificatus in matrice // Du-

.2m. bitabatur circa istam lectionem cuius complexionis sit matrix // et videtur quod sit calida et sicca, primo sicca quia ipsa est nervosa, 2° calida auctoritate .d., 9° de arabibus, unde dicit Et similiter est quod di- citur quod eo modo operatur matrix quo furnus in cortice, quia licet matrix sit calidissima vel matrix erit calida ymo calidi- ssima, et per consequens et sicca, quia caliditas maior quam dicitur redditur corpus siccius // videtur quod ipsa sit ca- lida et humida, quia calidior est quam generationis, tale autem omne videtur esse calidum et humi- dum ut patet in 9° aff., Concedit, et primo de spermate et 2° de complexionibus // propter argumentum sal- tem quod matrix sit calida, quia ipsa reverberat calorem ad totum, ut dictum est frequenter

// propter hoc confirmatur quod sit calida quia per eius remotionem corpus in- frigidatur ut in animalibus femi- nis que castrantur // videtur quod ipsa sit frigida et sicca complexionis quia ipsa est exanguis in natura preter reddentem membrum calidum et humidum quia dicitur dici oppositum complexionis primo sive frigide et sicce // videtur quod ipsa sit frigida

.| Utrum cuius complexionis sit matrix.

et humide complexionis, quia cum ipsa sit
frigida quia ipsa est exanguis
videtur et humide, quia frigi
ditas superflua humectat
sicut caliditas exsiccat // Dicendum .5°.
quod de complexione matricis pos
sumus loqui dupliciter, uno modo secundum
medicum generalis quod ponit mediam
in genere membrorum quod est cutis
ut patet per primum et primo de complexionibus,
vel secundum medicum specialis, Et .p.9°.
primo sic dico quod matrix est fri
gide complexionis, non tamen nimis,
et sicce complexionis quantum ad dispo
sitionem naturalem, sed est humide
quantum ad accidentalem, primo
patet est frigida quia est nervosa
non tamen ipsa est nimis frigida
quia ad ipsam terminantur vene et
vene arterie // patet ipsa est
nervosa, talis autem membrum secundum
cutis est complexionis frigi
de, Secundo dico quod est complexio .2a 9°.
nis sicce naturaliter propter ipsam
et ce nervosam, omne
tamen autem nervosum sicce com
plexionis est, ipsa etiam est
privata sanguine, et ideo quia
non recipiat humorem recipi
te membra humida, ipsa potest
dici ut sicce sit complexionis
// Tertio dico quod ipsa est comple .Ter.9°.
nis humide accidentaliter quia
ipsa reperitur plena humidita
tibus flegmaticis et muci
laginosis nec de isto sit
mirum, quia pulmo est complexionis
sicce naturaliter quia nutritur san
guine colerico, sed tamen propter
catarros fluentes ad ipsum
a cerebro dicitur quod est complexionis
humide // Si autem loquamur .4a.9°.
de complexione matricis secundum sui
medicum specialis, ut sic que
dam est calida, quedam frigida
quedam humida, et quedam sicca
et sic quedam calida et sicca
quedam frigida et sicca, et
quedam calida calida et hu
mida, et quedam frigida
et humida, et istius varie

tatis .d. ponit aliquorum inferius
signa // Ad instantias ad primum di Ad oppositum
co quod ipsa est sicce complexionis sed non
calide ymo frigide, Ad auctorita
tem dicendum quod .d. non vult ibi quod ma
trix sit calidissima nec calida
sed vult istud quod tempore aliquo modo
quod frigorum matrix excedat in calo atum
rem quod devenit ad tantum calorem quod
possit facere crustam eschara sic
faciat caliditas furni circa
panem quandam crustam, Et probat
.d. quia caliditas furni est calidi
tas sicca que potest facere cru
stam, sed caliditas matricis est hu
mida, ideo ipsa interior pars matricis
est multe humiditatis, Aut
dic quod .d. ibi vult quod aliqua ma
trix sit bene calida secundum comparatione
matricis et secundum sui medicum specia
lis sed non secundum medicum generalis //
Ad secundum dicendum quod non est principium activum Ad 2m.
nec passivum sed sicut locus,
Et talis potest esse frigidum secundum
comparationem generalis ut communiter de
monstrare spermatis conceptos in substa
ntia matricis // Ad 3m dicendum quod quando Ad 3m.
non vero matrix reverberat calo
rem quod est calida, quia corpus adiposum
reverberat calorem et tamen non est
calidum // Ad 4m dicendum quod etiam non Ad confirmationem.
vero natura per absorptionem et remo
tionem cibi stomachus infrigidatur
et tamen cibus non est calidus //
Ad quintum dicendum quod probat quod sit frigi Ad 4m.
de complexionis et sicce naturaliter
et istud est concessum // Ad 6m dicendum Ad 5m.
quod probat quod sit frigide et humi
de accidentaliter et istud etiam est
concessum. // Et circa est matrix
ex duabus tunicis quarum posterior .d.

in precedentibus manifestavit ma
triceⁿ per suam in anatomia generalia
ponendo genitalia et diversitatem me
brorum virilium ad pudenda
in mulieribus, Et manifestavit
quomodo fit operatio que est semen
missio in muliere, et inde magis
redditur motus matricis, et per eam
matricis, et coniunctionis matricis stomachi
et pectoris, hic in ista parte vult
ostendere matricis partium eius materia
terias // Considerandum circa
istam partem quod matrix debuit Nota.

habere duas tunicas propter intrinsecas
causas quas recitat .C. primo
primi capitulo de membris ubi assi
gnare videtur quatuor causas propter quas
membrum debet habere duas tuni
cas / prima est propter fortitudinem mo
tus eius quod continet ut continens
debet fundatur / 2a est ne illud
quod continetur resoluatur et egre
diatur propter subtilitatem substancie / 3a
est quia membrum debet habere du
as operationes valde fortes ut
igitur propter vllorum diuersitatem illis opera
tionibus melius fiant habet membrum
duas tunicas / 4a causa est quia mem
brum debet habere duas distinctas operatio
nes dispparate valde necessarias quia
per toto sicut stomachus qui apetit per toto
et digerit per toto ut vnamque
operationum vni atribuatur tunice
et altera alteri habuit duas
tunicas / propter primam igitur causam matrix
merito debuit habere duas tunicas
quia fetus mouetur in ea valde for
tibus motibus / 2o propter 2am causam de
buit et habere duas tunicas / nam ipsa
debet continere spermata quod est spirituosum
et plenum spiritibus ymo non sufici
unt due tunice quia ipsa eget
3a / 8o operationes oppositae debebat
in ea esse et valde fortes scilicet fortis
atractio spermatis et fortis expulsio
fetus / igitur propter 3am causam et debuit habere
duas tunicas etc. — / Item propter 4am de
buit habere duas tunicas / nam debe
bat habere delectationem et quod sentire /
debet et nutrimentum prebere fe
tui igitur et habuit duas ut prima
sentiret et per aliam preberet nu
trimentum // 8o considerandum quod matrix
ipsa debet habere duas tunicas unam ut sen
tiret aliam ut preberet nutrimentum
fetui, fuit conueniens / ut vna sape
ret naturam membri sentientis et ideo fuit
vna earum neruosa / fuit et conue
niens ut alia saperet naturam membri
preparantis nutrimentum / et ideo alia
fuit uenosa / fuit autem intrinseca
uenosa propter duas causas / primo ut
attingeret embrionem quem te
nebat matrix / et cui debebat
nutrimentum exhibere / contingens
enim potest sibi nutrimentum exhibere
intrinsece quam extrinsece // 2a causa
fuit quia debebat spermata continens
retinere / Ad hoc ut agens apli

caretur passo debito tempore debe
bat ibi habere apetitatem in parte
ad quam occurrit sperma ista
autem est intrinseca venosa / igitur
ista debuit esse asperia / fuit
igitur conueniens / ut intrinseca esset
venosa / quia vena asperitate
participat / quia neruus ymo
neruum sunt valde molles et le
ues / Sed potest addi 3a causa et
est valde fortis / Quia ma
trix debebat expellere
menstruum ad sperma quod est ipse
te intrinseca / et debebat
et superfluum expellere ad extra
quod non potuisset facere nisi tu
nica intrinseca fuisset veno
·1o sa // Sed statim hic occurrit
vnum dubium / Quia diceres
ymo videtur quod tunica intrinse
ca debuerit esse neruosa / quia
matrix debebat sentire ut di
ctum est frequenter / sentiens
autem non potest sentire nisi immediate
aplicetur sensibili / ita ponit
.C. / primo canonis fen / prima capitulo de
membris in fine / ubi probat quod
intrinseca tunica stomachi fuit
neruosa ut melius sentiret
·5a p. // Ad hoc dicendum multipliciter primo quod
tunica intrinseca non dicitur veno
sa quia facta sit ex substancia venarum
quod videtur et ligamentalis non
plene sentiens / quia uene et
arterie non sentiunt nisi ual
de obtuse in 6to afforismorum / in 9o afforismorum /
dolores in pectoribus et lateribus.
ponit Galenus / Sed dicitur venosa quia
ad ipsam scilicet intrinsecam terminantur
orificia et extrema venarum per
que natura euacuat menstruum
et mittit naturam spermati ex
qua debet embrio generari / et ideo
adhuc stat quod ipsa suppleat
satis de natura neruositatis /
·6o 2a vnum potest sentire / 2o potest dici
quod matrix non sentiret nisi se
ire debet intrinsece interest nisi
circha collum ubi est dele
ctatio / Sed circa collum tunica
intrinseca non est uenosa ymo
·6o 3a neruosa // 3o potest dici quod tu
nica intrinseca — dicitur ve
nosa similitudinarie / quia
densa et dura respectu
extrinsece vnde eadem participat
naturam nerui / et potest sentire /

·No 3

·/ Utrum tunica intrinseca
matricis debuerit esse ner
uosa.

//4o pt dicit q tunica intrinseca ut .6o qa.
statim dicet A/ est qr duplex
ad extrinsecam ymo diuidi pt
et vna ps pot ab alia separi
/illud vz de ista tunica q est
in superficie est neruositz ut ma
trix senhat q occurrit ut sperma
ut ipm possit attrahere/ illud
aut de ista tunica q est pfu
dius est uenositz // 2o est dum ./do
q A/ hic ponit q tunica i
trinseca ——— est venosa
ut i pte intrinseca sit asperitas
p quaz matrix disponatur ad
retinendum // Contra pot ipo .om
dre A/ sic nono de accidentibus
ubi ponit q i superficie intrinse
ca est continue humiditas et io
dicit q si matrix sit calidis
sima ipa no pot desistere facere
crustam archa sperma/ si ca
liditas fuerit facit archa
pane q caliditas fuerit est
coniuncta siccitati/ et caliditas
matricis e coniuncta humidita
ti// Ad hoc dicendum q A/ no q .6o
dicit verum est q matrix operata
lapidibus fuerit incensi e humi
da/ qr matrix viuit/ viues
aut no pt stare cu siccitate
fuerit incensi/ sz absolute
considerata matrix i superficie
intrinseca/ ht asperitatez p quam
pt continue dicto q sit humida
ra illorum lapidum/ litteraz sic
supple/ Et creata est matrix
ex duabus tunicis quarum intrinse
ca propinquior est ut sit neruo
sa .s. ad deferendum materiam ge
nerationis/ Et sit e asperitas
eius .s. que dz ee in pte int
rinseca melius sit pt tunicaz
intrinsecam eo venosaz q
neruosaz // deinde cu dicit Et
orificia harum: hic A/ vult
manifestare operatione ma
tricis que est menstruatio/ et
po facit hoc/ 2o A/ manife
stat tunicam extrinsecam/ 3o
A/ ponit conuenientiam vnam inter
ambas tunicas/ 4o ponit
vnam differentiam siue diuersitate

int ambas/ 4o A/ remouet quoddam
dubio ibi 2a/ Et exterior earum ibi
3a Et vnaquaque ibi 4a/ Et tunica
quidem extrinseca ibi qa Et mue
nuit omes/ Alz tn pot dici
ut dicat q A/ i ista pte ondit
utilitate tunice intrinsece dices
q ista tunica sit orificia vena
rum et orificia harum venarum no
minantur// Considerandum ar
cha istam pte q sunt orificia
uenarum/ sunt pori/ sunt foramina/
venarum orificia sunt ——— extre
ma venarum et vie q extrema
sunt i earum extremitate quantum ad lon
gitudinem/ pori aut sunt vie q
sunt i extremitate q est i longitu
dine/ foramina sunt orificia
q sunt dilatata et magnifi
cata/ orificia aut sunt i extremi
tate venarum q figuntur i
matrice quo ad tunicam intrin .No3
secam q prius sunt parue et no
currit sanguis ex eas/ postea
uo tpe menstruacionis dilata
tur et fiunt magne et apta
tur foramina // 8o considerandum
quod dicit q ista orificia figuntur .No3
i matrice istud multipliciter pt
exponi/ po figuntur .i. fixe conti
nuatur matrici ut .s. possit
euacuare menstruum et pbere nu
trimentum fetui/ et ut eis po
ssit firmiter aligari secun
dina et p consequens embrio// 2o
figuntur .i. stringuntur in matrice
/ Nam super matrice sunt ueneu
late ut contineat sanguinem
sz i fine figuntur .i. stringuntur
ut contineant sanguinem ne
ex fluat // 3o pt exponi fi
guntur .i. radicantur/ na sicut
uene epatis figuntur in epate
ita q ab epate recipiunt i nu
tribus/ ita uene i matrice figu
ntur .i. radicantur p aggressione
quandam mot compressione que modum
no recipiunt i alijs ubi figu
ntur/ na in matrice recipiunt
modum complexionis p que possunt
claudi et constringi/ et emitte
sanguinem/ et ipm retinere/ q

./ Vtrum tunica intrinseca ma
tricis debuerit esse venosa.

non contingit in aliis venis vel in extremitatibus aliarum venarum / Et ideo dicebat Galienus de accidenti et morbo libro 5° quod omnis fluxus sanguinis est periculosus nisi excepto eo qui menstruorum / quia in alia parte a matrice venit sanguis ad generationem sed in matrice acquirit modum completionis per quem sanguis aptatur ad remedium et evacuandum

.d°. .6°. // Dubitatur utrum arterie ipsius fetus figantur in matrice ipsum quod sit ut embrio eis mediantibus recipiat virtutem vitalem / Sed non sunt ita late quia non ita cito possunt claudi, et evacuaretur sanguis arterialis in nimis magna quantitate / de hoc autem dicit Et exterior etc.

.No[tandum]. Hic autem intendit manifestare tunicam matricis exteriorem // Considerandum quod tunica exterior est dicta nervosa magis quam intrinseca, quia ipsa est exsanguis magis, et privata sanguine, et venis, et subtilior, Sed intrinseca venis est magis manifeste et ideo non est sanguine privata, Et est etiam substantie densioris non ita albaut exterior // dixit autem A[vicenna] / quod est propinquior ut sit nervosa dum intelligere quod matrix non debet dici nervosa quia nervus sunt frigidi et distant plus a medio generali ut puta acuti quam matrix, et merito, quia matrix debuit esse propinqua loco generationis / non debuit igitur esse super fluens frigida / quia generationem impediret, et ideo quando minus discedit a suo temperamento nisi superfluum frigidum impedit generationem unde ypocras bene dixit, quod frigidas et densas habet matrices

.d°. etc. // Dubitatur statim circa ista verba utrum matrix plus distet a temperamento proprio aut per calidum aut per frigidum, Et videtur quod per calidum

.p[rim]a r[ati]o. quia caliditas est qualitas magis activa ergo potest magis distemperare matricem et eam removere a proprio temperamento // Utrum

.2a. per frigidum, quia frigidum est nature magis inimicum ut patet quarto

.5°. afforismorum et prima primi / et 2a primi de generatione signorum // Ad hoc dicendum quod

matrix magis removetur a proprio temperamento per frigidum in terminis sanitatis, 2° istius est quia cum matrix sit frigida quando frigiditas removet eam a proprio temperamento quia in habentibus simbolum facilior est transitus / Sed per calidum videtur reduci ad proprium temperamentum quia cum sit frigida si excedit ad calidum in terminis sanitatis ipsa reducitur ad illud quod est suum temperamentum / Sed in terminis egritudinis / quando calidum et frigidum post egritudinem causare, et ut sic dicendum quod magis removetur a proprio temperamento per calidum quam per frigidum, Causa istius est, quia cum sit membrum frigidum si debet egrotare egritudine calida, tunc ab ipsa sit multum remotum, oportet dicit, ut agens sit forte, forte autem agens inducens egritudinem nunc multum removet membrum a sua natura, Et ideo dicebat ypocras 2° afforismorum In morbis minus periclitantur egrotantes.

.Ad p[rim]am. // Ad instantiam calidum est magis activum concedo / et ideo in terminis egritudinis magis removet matricem a suo temperamento, Sed in terminis sanitatis est ita remissum quod non removet, ymo reducit ad suum temperamentum

.Ad 2am. // Ad aliam frigidum est inimicum nature dicendum quod verum est absolute, et in vita / Sed in particulari ut huius membri frigide nature hoc membrum ut puta / frigidum non est magis inimicum quia complexio membrum debet esse et est frigidum, et ideo hunc minus inimicatur / quia simili minus inimicatur simile quam suum contrarium // Aut aliter frigidum

.5°. est inimicum nature dum est in fine, quia frigidum in fine non est nisi mors, Sed frigidum generans egritudinem in matrice non est frigidum in fine, ymo modicum distans, frigidum autem removens matricem a suo temperamento in terminis sanitatis istud est intensum, quia remissum non removeret eam a suo temperamento / Calidum autem in terminis sue sanitatis est remissum et reducit matricem ad suum temperamentum, quia intensum caret

./ Utrum matrix plus distet a temperamento proprio an per calidum an per frigidum.

egritudine nimia / quia licet in
firmmus egritudinis est re-
-missum et infirmius sanitatis
est remissum / ideo ista oppositio non se
habent / vnde materia si est frigida
est minus remota a suo termino
quia frigidum fuit intensum remo
uens eam a suo termino minus
Sed infirmus egritudinis frigidi
fuit primum propter aptitudinem passi
Sed talis in hiis sanitatis fuit
parum quia minus causasset egri
tudinem / Sed minus egritudinis
talis fuit minus sine intensum
propter indispositionem passi // de
in audiat et [illegible] vna
quia hic vult ostendere intendit
differentiam istarum duarum tunicarum
matricis // Considerandum ar
cha istarum partium dicit quia prima vna
quaeque ipsarum tunicarum constringi
tur et dilatatur cum preparatio — No 3
ne suarum naturarum quia ut ponit
Gal. 2o aff. in commento / primo
bus modis perpetrantur. naturarum
modis dicit / primo enim modo dilata
tur de complexione / 2o de compositio
ne / 3o de virtute regitiua to
tius / 4o de consuetudine / omnibus
enim istis modis iste tunice
dilatantur et constringuntur primo
per complexionem eam quia licet sint fri
gide complexionis sed tamen ita determi
nati modi frigiditatis quia illa
complexio facit ad constringendum
et dilatandum / et alia comple
xio alterius modi non ita dis
poneret ad motus necessarios
suarum tunicarum / 2o dilata
tur et constringuntur per eorum compo
sitionem / quia sunt moles cum mus
cositate / et talia omnia ner
uosa sunt dilatabilia et constrin
gibilia / 3o constringuntur a vir
tute regitiua totius / sicut
omnia membra nostri corporis
suos actus exercent in virtu
te eius, licet principalibus membris opera
tionibus magis attribuatur
/ 4o dilatantur et constringuntur
propter consuetudinem vnde in multis
tibus vbi gratia consuetudinis coi
tu / in illo actu magis uel fa
cilius et citius matricis
tunice mouentur // Sed statim

dicit dicit ad quod dicit dixit istud — / 1o
quoniam tunice matricis constringuntur
et dilatantur cum preparatione
suarum naturarum // vnde hoc dicit quia — 2o
dixit hoc multiplici de causa, primo ad de
clarandum sermonem superdictum / dixe
rat enim dicit supra quod matrix dilata
tur apud collectionem spermatis
et constringitur apud partum / vo
lebat igitur sic se dilatare per
que principia / et ideo dixit quod con
stringitur cum preparatione in eam
debito modo et terminato termi
nate complexionis compositionis
etc // Aliud dicendum quod alii dixit — 3o a
hoc ad ostendendum quod matrix licet
potuisset per alias complexiones non
sic dilatari et constringi ut
vbi gratia per complexiones calidam
que magis facit ad motum
quam frigida / tamen cum preparatione
suarum naturarum complexionis et com
positionis qua habet ut puta
quia mollis et viscosa et in philosophus
tenax / et repleta multis villis
satis bene potest dilatari et constri
gi plus agiliter quam si fuisset
calida sine tali compositione qua
habet et sine tot villis // Aliud dicendum — 3o a
quod dicit hoc dicit ostendendum quod si ma
trix cum alio modo compositionis et
complexionis melius fuisset di
latata et constricta tamen quia non semper
debebat dilatari et constringi
ymmo debet menstruare / et conseruare
sperma et suos gignitiuos spiritus
ideo ipsa dilatatur et constringitur cum
preparatione suarum naturarum tali
cum sua complexione ut sanguis
non repente exeat / quia fuit
frigida / et densa neruosa ut
sanguis menstruus fluat cum
modo / Sed igitur ipsa dilatatur et
constringitur cum preparatione su
arum naturarum tali quod licet ipsa sit
complexionis frigide / et compositio
nis dense / et ob hoc non ple
ne dilatetur et constringatur tamen
comportat ipsam esse sic propter alias
operationes quas ipsa habet exer
cere // Deinde cum dicit et tunica
[illegible] hic dicit intendit po
nere diuersitatem inter duas
tunicas matricis in dicto [illegible]

/ vnde ad quod auicenna dixit
istud quod tunice matri
cis constringuntur et di
latantur cum prepara
cione suarum naturarum.

No 3

istam partem considerandum quod sicut dictum fuit supra, orificia venarum et arteriarum terminantur ad tunicam intrinsecam matricis, ab istis autem orificiis debet exire menstruum per magnitudinem, ab ipsis et debet exire illud menstruum quod est superfluum, et dum menstruum egreditur ab illis orificiis ut subito per magnam generationem non est dubium quod debet exire valde paulatim et paulatim cum in principio generationis primum quod generatur sit cor, quod a principio est ita purum ut non distet multum a grano milii ut dicetur infra. Sed etiam quando menstruum superfluum egreditur ipsum debet egredi valde paulatim ut non debilitet corpus mulieris, ne igitur sanguis egrediatur ab orificiis venarum et arteriarum in tempore generationis nec tempore menstruationis, natura in tunica interiori super orificia venarum et arteriarum generavit quandam pellem subtilissimam, ut sanguis exeat paulatim et non subito quia non sufficeret dispositio orificiorum ad emittendum ita paulatim ut expedit, potuisset etiam nimis repente exire, et ista cutis sive proprius loquendo ista pellicula subtilissima est quasi cooperculum claudens illa orificia et prohibens subitum sanguinis exitum, et unde ista pellicula non est se diffundens super matricem et collum, sed terminatur usque ad collum, sed alie tunice grossiores se diffundunt et ad collum, et ibi in collo magis condensantur ut fiant loco nervi ubi debet esse delectatio in coitu mulieribus. Et ideo dicit C[onstantinus] quod si excoriaretur tunica exterior, ista pellis subtilissima caret duabus, id est istarum duarum que constituunt matricis tunicas intrinsecam et excoriaretur quasi in duabus matricis [illegible] id est quasi in duabus tunicis que extrinseca et intrinseca

.|do.

.S.p.a.

.6o.2a.

ubi sunt orificia venarum et arteriarum fixa, ista namque est tertia cooperculum illorum orificiorum. Et subdit quod ista tertia subtilissima excoriaretur in duabus tunicis quibus est collum unum, id est que faciunt collum unum, quia ista non constituit collum, et causa est quia ibi non sunt orificia a quibus sanguis debeat emanare. Et addit quod ista revera potest dici tertia quia ipsa non excoriatur ab una ymo a duabus, scilicet intrinseca et extrinseca, quando autem ista pellis est grossa nimis totaliter prohibet menstrua. Et scio duas que propter menstruum caruerunt forte propter istam causam. // Dubitatur circa istam partem quia dicitur videtur ista pellis superflua esse, nam in aliis partibus corporis que in cutibus exeunt ymo circa cutem sunt orificia venarum et arteriarum, et tamen ibi non est illa pellicula sicut in matrice. // Dicendum dupliciter primo quod ymo quia est cutis que vocatur cutis, id est pellis subtilissima, et est et ad prohibendum exitum sanguinis. Et ideo in quibus ista pellis ymo est minus rara ipsi quandoque emittunt sanguinem per cutem exteriorem, unde quidam sudaverunt quandam sudore sanguineo. In quibus autem ista pellis est nimis dura non provenit aliquis sudor nec sanguineus. Sed in pluribus partibus est ista subtilissima pellicula que super omnia membra et est minus magis grossa quam in exterioribus quia interiora sunt calidiora, fuit grossior interius ut non nimis rarefieret a calore interiorum. In partibus autem in quibus non est ista pellis orificia venarum et arteriarum non prodeunt nimis ad extra ymo remanent in profunditate illorum membrorum et illarum partium. // Secundo potest dici quod in aliis partibus nostri corporis non est necessaria pellicula dicta sicut in matrice, quia orificia que

./ Utrum pellis que cooperit orificia venarum tunice interioris matricis sit superflua.

nunciatur in aliis membris non sit or-
dinata ad sanguinem emittendum.
// Dubium cum dicit Et invenitur.
Hic dicit, respondet cuidam dubio, di-
viditur autem ista pars in duas, quia primo
dicit, respondet cuidam dubio quod oritur
ex dictis statim, 2o dicit, ponit unum
canonem circa superius dicta ibi
Et matrix patitur in generatione. Dubium
autem cui respondet est istud dice-
ret aliquis tu dixisti quod intrinseca
tunica est una pellis ad coo-
periendum illa orificia, sive ad
claudendum ea, sed nec in ista pelle
sive in ista tunica villi, diceret quis
non, ymo villi sunt solum in intrinse-
ca in qua figuntur orificia ve-
narum et extrinseca, hic ergo in
ista non fuerunt necessarii villi
quia ipsa est ordinata solum ad
cooperiendum et propter sui parvitatem
et subtilitatem ipsa potest dilatari
et constringi ad motum aliarum, non
fuerunt etiam in ea villi quia ut di-
cebatur supra villi matricis de-
bent esse satis fortes et grossi
cum matrix moveatur magnis et
fortibus motibus // Aliter potest
moderari istud dubium et sicut
dictum est supra statim quod tunice
matricis dilatantur et constringuntur
ambe, diceret aliquis quomodo hoc
habeo quod in istis tunicis sunt villi
longitudinales qui dilatant matricem et villi
latitudinales qui eam constringunt, sed
nec alii villi ut transversales
qui faciunt ad retentionem, diceret quis
sic, ymo omnes species villorum in tuni-
ca intrinseca, et etiam in extrinseca
cum matrix per suas tunicas intrin-
secam et extrinsecam attrahat reti-
neat et expellat // Sed statim .do
est dubium quia dicit, prima parte primi capituli de
membris dicit quod membra habu-
erunt duas tunicas, quia debebat
habere omnes species villorum, ut igitur
villi longitudinales et trans-
versales qui sunt sub ordinata esse
sunt et villi longitudinales
et villi latitudinales qui aliquando
opponuntur longitudinalibus contra
separari et haberent aliam tuni-

ca ideo natura ordinavit duas tuni-
cas in uno membro igitur sequitur, secundo non est
verum quod omnes species villorum sunt
in tunica intrinseca et extrinse-
ca // Ad hoc dicendum quod Avicenna dicit, sed .5o p.
certa quod ponit praedicta capitulo de
membris, sed hic matrix excipitur
quia ipsa movetur motibus fortibus
/ unde in utraque intrinseca et extrinseca
habuit omnes species villorum // Ad .5o 2a.
2m dicendum quod intentio dicit, ibi non est quod species
omnes villorum non possent esse in tu-
nicis ambabus membri huiusmodi
que tunicas, sed vult dicere, ibi quod
aliqua species villorum sunt fortiores in
una tunica, et aliqua in alia, unde
in tunica intrinseca species villorum lon-
gitudinalium et transversalium
sunt fortiores, et adhuc in intrinseca
sunt species villorum latitudinalium, si- alter et melius
militer in extrinseca species latitudi- / longitudinalium
nalium et transversalium // Secundo ./do.
hic posset esse dubium utrum tunica
intrinseca possit dilatari, et ex-
trinseca constringi et econverso intrinseca
constringi et extrinseca dilatari .p. arm.
// Et videtur quod sic quia data oppo-
sitione frustra fuissent villi in al-
tera istarum tunicarum, probo natura
tunc ad motum unius tunice
per proprios villos movere alia-
rum per se ex datis, frustra autem fit
per plura quod potest fieri per pauciora
/ frustra enim esset villi alterius tu-
nice // In contrarium autem quia cum ipse .o.m
tunice sint adinvicem continue
si una dilataretur quando alia con-
stringitur moverentur oppositis
motibus, et sic separarentur ad
invicem, et fieret dolor quasi maxi-
// Dicendum quod matrix aut est in dispo- .6o.
sitione naturali aut in dispositione
preter naturam, si in dispositione naturali
ut sic dico quod una tunica dila-
tata altera non potest constringi in
dispositione naturali, ratio dupli-
/ sic est tacta quia solveretur continui-
tas sive contiguum et fieret dolor
cum magni contra motus
/ et sic non staret in dispositio-
ne naturali, quia ubi dolor ibi
aut solutionis continuitatis
aut male complexionis ... .
2o tegni, sed 2o hoc potest confirmari

/ Utrum tunica intrinseca ma-
tricis possit dillatari et ex-
trinseca constringi et econtra
intrinseca constringi et ex-
trinseca dillatari.

quia in tumore matricis villi longi
tudinales qui sunt in intrinseca secundum
eundem situm et dyametro lon
gitudinalibus, et transuersali
bus quia cum mouentur longitudi
nales in intrinseca mouentur lon
gitudinales in extrinseca. Cum
autem mouentur longitudinales ex
trinsece mouentur non possunt latitudinales in
trinsece quia sunt oppositi illis, et non pos
sunt simul moueri, quia bene
apparet quod cum dilatatur intrinseca non potest
constringi extrinseca, oportet igitur
propositionem sit nam possibile est quod
separentur villi longitudinales intrinsece
et latitudinales extrinsece, et tunc requiritur
una tumorem motu mouentur oppo
siti // Ad rationes dicendum ad primum
quod non concludit, ratio quia non est
bene possibile ambe tunice moueantur
si solum interna sunt villi sic si
in duabus quia duo mouentia
magis possunt mouere quam duo non
secundum unum mouens // Ad secundum dicendum
quod arguit verum tunc enim fieret
dolor et ipsa matrix et suctu
mate esset in dispositione preter
naturam et hoc est concessum // Demum
cum dicit Et matrix prolongatur et magnificatur.
Hic Auicenna intendit ponere
unum casum circa predicta, dixe
rat enim supra quod matrix elonga
tur et prolongatur per usum coytus in
quo in etate augmenti per usum
coytus ipsa augetur secundum omnem
dyametrum, et per dimissionem co
itus ipsa diminuitur secundum omnem
dyametrum, secundum est quod ipsa auge
retur si ipsa uteretur coytu.
non A. hic addit casum dicens
quod matrix non solum augetur et
minuitur per usum coytus in
tempore augmenti, ymo ipsa im
pregnatur et inspissatur et per consequens
augetur post augmentum quando
debet menstruare modicum ante
tempus menstruationis, et ipsa ex
tenuatur post exitum menstruo
rum, Et addit A. quod matrix
non solum extenuatur post exi

tum menstruorum, ymo et exte
nuatur cum embrio magnificatur
et licet matrix extenuetur cum em
brio magnificatur ipsa tamen aliquo modo
magnificatur hoc est quod dicit
Et si consideras ista possent
contineri tres casus 2us incipit
ibi Et ipsa iterum extenuatur, 3us
incipit ibi. Et eius dilatatio
melius est non fieri diuisio
ne ne videar eo plus dicere
insertionibus et sermonibus.
// Consideradum primo circa primam .Nota
partem tantum quod ut dictum sunt vi
na pellis subtilis cooperit
orificia venarum quae ingredi
untur ut fiunt in tumorem
intrinsecam matricis, adhuc
ut sanguis non habeat liberum
exitum ab illis orificiis, Ex isto
igitur ymaginandum est quod sanguis
uenit ad matricem et non sta
tim expellitur prout ibi est, ymo
aggregatur donec in quantitate ma
gna ibi et prius extendit et aperit
orificia venarum, toto igitur tempore
quo sanguis in matrice congregatur
natura matricis tunice exten
duntur, quia duo corpora non
possunt esse in eodem loco, matrix
autem extensa sunt duobus capit et
maior quam matrix non extensa
fieret tamen istud
augmentum non sit verum quia re
solum per unam positionem humo
rum ad tunicas matricis
non per veram rationem, sicut
requiritur in vero augmento
// Secundum statim hic oritur dubium ad quod hoc
posuit A. hic, // dicendum quod propter dic
tum primo ad audiendum quod si forte fac
tis anothomiis alicuius mulie
ris et inuenies matricem mul
tum magnificatam ut videbis gra
tis approximabant menstrua
quod non videres illam fore apo
stemata licet sit multum exte
sa, 2o dixit ad hoc ut si tu
inuenires fortius matricem facere
de anothomia in muliere quae
transiuisset augmentum, exten
non videres matricem illius
augeri quia istud augmentum
non durabit, 3o forte dixit

hoc quia in illo augmento non solum ma
trix augetur ymo eius collum vnde
eciam collum matricis ponitur
et fit quedam clausio. Et ex hoc
non inducis si obstetrix in ne
mat clausione colli quod matrix
sit plena principijs generacionis
et per consequens quod ipsa sit pregnans
ymmo te oportet querere alia si
gna impregnacionis // Secundo considerandum
quod matrix purificatur eciam tempore impre
gnacionis quando fetus augetur, et causa
est quia fetus rapit nutrimentum
matrici, ymmo non solum matrici a te
matricis, ymmo totum corpus mulieris
quia ut dictum est fetus rapit nu
trimentum non solum matricis verum et
totius corporis // Sed statim dicis
ad quid posuit Avicenna istud // possumus di
cere quod Avicenna posuit istud ad ostendendum
quod in postremis mensibus impregna
cionis plus debet cibare mu
lierem pregnantem, ut cibus suffi
ciat mulieri et embrioni, et
per consequens magis debet cauere a
flobothomia, et euacuacionibus ali
is // Dubium vtrum sit verum istud
decrementum oppositum vero augmento
matricis, et per consequens vtrum ista sit
vera diminucio // potest hic dici quod
sic, quia deficit nutrimentum ma
trici, et ideo non potest restaurare
tot partes quot deperduntur, igitur
vera diminucio, contra prout arguis. Et
// potest teneri quod non, secundo quia licet matrix
minuatur secundum latitudinem et profundita
tem ipsa augetur secundum longitudi
nem, vnde nutrimentum quod debebat
transire in omnes dyametros equa
liter transit in vna que crescit
plus quam alie dimensiones, et ideo
illud quod non restauratur propter defec
tum duarum dimensionum tran
sit in aliam que augetur tempore aug
mentacionis fetus // Circa
3am partem canonis est considerandum
quod matrix dilatatur ad dilatacionem
embrionis, causa est quia matrix
est sicut locus, locus autem ma
gnificatur magnificacione locati
ut vult Aristoteles 4o phisicorum //
Sed statim est dubium, Avicenna dicit quod
matrix dilatatur ad dilatacionem em
brionis, contra quia Avicenna inferius
ubi assignabit causam magnitu
dinis fetus et figure dicet

quod fetus est paruus et remanet
paruus propter paruitatem matricis
igitur matrix non dilatatur ad dila
tacionem embrionis, ymmo videtur
quod pocius embrio dilatetur ad di
latacionem matricis // Dicendum quod ma
trix dilatatur et extenditur ad ex
tensionem embrionis et ideo matrix
fuit neruosa sibi ut dixit
prius // Est tamen considerandum
quod licet matrix extendatur ipsa non
extendi potest ad infinitam exten
sionem quia omnium natura constantium
certus est terminus magnitu
dinis et augmenti ut 2o de
anima // Secundo considerandum quod matrix
parua minus potest extendi quam
magna, causa patet quia matrix parua
non habet tot partes extensibiles sicut
ut magna, quia est minoris quantitatis
// Et tunc patet solucio ad instanciam
quoniam licet fetus paruus sit propter paru
tatem matricis, quia non tantum cre
scit quantum si fuisset in magna
matrice, tamen adhuc fetus
cum crescit extendit matricem
plus quam erat a principio antequam fetus
esset vltimate extensus // Ut
autem et breuius dicam quod matrix
dilatatur ad dilatacionem fetus
quando matrix prius erat, ad aug
mentum completum, tamen quandoque est
contrario prout tamen ut in puellis per
minus xij vel xiiij annorum, Et
ex ista impedita dilatacione quia
non potest esse tanta quanta expe
dit remanet paruitas fetus
// 2o possumus et dubium, ad quid Avicenna po
suit illud // dicendum quod Avicenna posuit
hoc ad ostendendum quod matrix
non solum extenditur ad magni
tudinem membri et per consequens
coytus ymmo et crescit propter
sentenciam fetus licet istud aug
mentum non sit verum augme
ntum Dicam cum dicit. Et cum
tum // Dicam cum dicit. Et cum
coytum. hic Avicenna intendit
ponere aliquos casus
in quibus ut sic mouetur contra duo
nes ut sic mouet efficit duo
sicut duos caus ponit
primo vinum, 2o alium, 2a ibi Et
de matrice. // Circa 3am partem
considerandum quod matrix in actu
coytus vel est perfecte dispo
sita quia sana, et tunc coytus
talis potest dici conceptiuus et

in hoc coytu mouetur matrix cum sua .No[ta]
corpulentia et fundo versus collum
procedens ad hoc ut attrahat sperma
virile / et proprium / et collo ipso utitur
ceu quadam manu ipsum sperma
impellens ut sperma perueniat ad
fundum matricis quod est locus con
ceptionis / ita enim attrahit matrix
sperma sicut stomacus cibum / sicut
autem stomacus in actu famis dum stomacus
est bene dispositus et est fa
melicus valde / in acceptione ci .d°
bi currit versus os stomachi / et
utitur meri sicut quadam ma
nu impingente cibum ad fun
dum / sic matrix cum fundo tota
currit versus collum matricis
et collo utitur velut quadam ma
nu / Et hec sunt verba Galieni ad
litteram primo de spermate capitulo 3° ubi .S°
sic iacet littera / Sicut enim ventri
culus desiderat cibum currit cum fundo
Galienus. versus cibum, ipso autem stomachi ore
stomachi velut quadam manu utitur,
Eodem modo matrix propter desiderium
spermatis obuiat tota currens
prudendo [?] / ore vero quod est sicut .S°a
collum ceu quadam manu utitur
pellens sperma // Sed ad vertendum
.No[ta] quod aliquando forte stomachus desiderat ci .S°a
bum et aliquando matrix non stomachus
desiderat cibum propter et toto ut
restauret quod deperditum est / Sed
matrix desiderat sperma ratio
ne qualitatis ut dicit Galienus loco
preallegato / que qualitas potest esse prima
ut scilicet calefiat vel 2a / qualitas .d°
nobis ignota vel est qualitas per
quam ferrum mouetur ad magnetem
Quidam autem dicunt quod sanguis men .S°
struus existens in concauitatibus venarum
est ille qui mouet ad sperma ut suffi
ciat / et ut recipiat formam hu
manam / et ad motum illius fertur [?]
.9. motus matricis // et si dicitur quod san
.5°. guis ille debet exire venas et re
ad sinum proiciens sine [?] ...
quod non potest quia orificia sunt clau
et sa / ideo egent aliquo aperiente
et istud aperiens est calor sper
matis // dicit matrix non est perfec
te disposita sicut stomacus ieiunus [?]
et ideo tunc non mouetur ad attrahendum sperma

// 8° considerandum quod vna littera continuerit [?]
duo sperma bis vnum dicit sperma pro
ma propria / Si igitur sit duplex sper
ma dicit hoc dixit ad imitandum
Galienum qui posuit sperma muliebre
esse necessarium et concurrere ad generationem
/ Vnum matrix ipsius mulieris non
solum attrahit sperma virile, verum
et attrahit sperma proprium / Sed for
tius attrahat sperma virile quam pro
prium quia perfectius // dubium circa
partem quod dicit 2 / quod in coytu ma
trix expellitur ad os matricis // Con
tra istud videtur impossibile saltem
in muliere pregnante cum fieret
per abortus cum coyrent cum
generant capere [?] / et dicit 2 / in fetus
quando ipsa fuit impregnata // dicendum
dupliciter primo per dictum
fuit / quod erat verum cum matrix
est perfecte disposita / Sed in pregna
cione non videtur esse perfecte di
sposita propter pondus et grauita
tem fetus / propter retentionem superfluitatum
// dicitur 2° quod dictum 2 / est verum
si non fuerit prohibens / in impregnatio
ne autem est prohibens scilicet embrio //
dicitur 3° quod matrix in impregnatio
ne potest moueri versus os matricis
ex quo coytus est delectatiuus
alius per
mulieri / et fit abortus aliis [?]
coytus maxime in primis mensibus
ipsius coytus vtitur [?] in impregna
te / Sed in processu quia ligata sunt for
te non fit abortus / et potest
ita non fit abortus / et potest est
muliere de nouo concipere semen mo
dum quod dabitur ab 2 // Sed dubium
quare posuit hoc in capitulo de anothomia
dicendum quod posuit quia ista est vna de o
perationibus matricis / operationes autem debent
poni in capitulo de anothomia // preterea hoc
hic posuit propter illud quod dixerat su
perius / nam dictum est superius
quod dilatatur os matricis in actu
coytus et tunc matrix deglutire
bat sperma, quo autem modo deglu
tiret non erat notum / ideo hoc
hic explicat autem dicit quod attrahit per
nam // preterea quia non erat notum quomodo
disponerentur relique partes matricis
in coytu delectatiuo siue conceptio
/ dixerat enim solum quod dilatatur os
matricis / sic igitur ostendit quomodo alie
partes matricis se habent in coytu
illo, quia tunc matrix mouetur versus

os p(er) na(tura)m. istud p(otes)t exponi sicut
dictum fuit superius exponendo illa
v(er)ba cum p(re)paratione sua(rum) na(tura)r(um)
// 3(um) est dubium cuius desiderium sit .q°.
istud, utrum a(n)i(m)atum v(e)l na(tura)le // possu(mus) .so.
dicere q(uod) sit mixtum sicut de
siderium cibi / na(m) fit ut ab appe
titus ut dictu(m) est de mente Ga(leni)/
i(n) suo p(ri)mo de sp(er)mate / fit ig(itur) a
v(irtu)te sensibili q(ue) est i(n) collo ma
tricis et i(n) tota matrice / et ex
tute na(tura)li attractiva ipsius mat(r)i(cis)
cis / p(otes)t dici na(tura)le desiderium q(uan)tu(m)
fit p(er) suam app(re)hensione(m) / et discursu(m)
fit / p(otes)t dici a(n)i(m)ale r(ati)one de
r(ati)onis / p(otes)t dici a(n)i(m)ale r(ati)one de
lere sensitive q(ue) est op(er)a(ti)o a(n)i(m)atis //
Et si instaret(ur) / q(uia) videt(ur) a(n)i(m)ale .q°.
desiderium q(uia) fit p(er) villos // possu(mus) .so.
dicere q(uod) non est verum q(uia) no(n)
fit p(er) villos musculor(um) / illud
videt(ur) bene e(ss)e a(n)i(m)ale ut p(atet) p(er) p(ri)ma(m)
p(ri)mi cap(itul)o de op(er)a(ti)o(n)ib(us) // deinde cu(m)
dicit Et cu(m) dicit(ur) matrix. hic
d(icit) / ponit aliud cap(itulum) / et duo facit /
q(uia) p(ri)o facit q(uod) dictum est / 2(o) de
clarat q(uod) dixerat 2a ibi Et no(n)
ad venerunt. // Considerandum circa .No(ta)
ista p(ri)ma p(ar)te q(uod) mebrum p(otes)t di
ci nervosum tribus modis p(ri)mo
q(uia) ad ipsum veniunt multi ner(vi)
et isto modo os stoma(chi)
ni et magni
dicere(n)t(ur) nervosum / 2o dicit(ur)
nervosum q(uia) est factum ex s(u)b(stanti)a
nervosa / et isto modo omnes pan
nicu(li) intensi sensus ut pleura
pia mater dura mater dicunt(ur) nervo
si / 3o similitudinarie dicit(ur) me(m)
brum nervosum q(uia) albu(m) exangue
viscosum extensibile / p(ri)mo modo ma
trix no(n) d(icitu)r nervosa ymo potius
d(icitu)r venosa / q(uia) ad ipsam plures ve
ne et arterie veniunt / q(uia) ner
ui r(ati)one embrionis nutriendi
et generandi / t(ame)n et r(ati)one mu
lieris ut inde evacuet sangui
nem superfluum / nec 2o matrix
p(otes)t dici co(n)venie(n)t(er) nervosa / q(uia) t(a)li(s)
lia mebra s(un)t superflue frigida
/ s(ed) matrix no(n) debuit e(ss)e superflue
frigida ne sua co(m)plexio impedi
ret gen(er)ationem et menstruatione(m)
// Est ig(itur) 3o mo(do) nervosa ut dicit(ur) d(icta) /
/ Et isto habito statim p(atet) textus

./ Utrum cuiusmodi desiderium sit
desiderium matricis.

ad unu(m) dubium q(uod) p(otes)t hic moveri ad
q(uo)d d(icit) hoc hic posuit / q(uia) po
suit ad declarandum se quid intellige
bat matrice(m) e(ss)e nervosa(m) q(uia) no(n)
p(ri)mo mo(do) / q(uia) tu(n)c potius debuisset dici
venosa / Et et q(uod) illud est ve(rum)
ut dicit d(icit) / in p(ar)te que seq(ui)tur .No(ta).
q(uia) pauci nervi veniunt a cerebro
ad matricem / no(n) et intelligebat
2o mo(do) p(ro)p(ter) r(ati)o(n)em datam // deinde cum di
cit / Et no(n) advenerunt. hic d(icit) / re
dit r(ati)o(nem) eius q(uod) dixerat et p(atet) // Et
co(n)sidera q(uod) ex isto Avicenna vult q(uod)
no(n) dicat(ur) nervosa / p(ri)mo nec 2o mo(do)
no(n) p(ri)mo satis p(atet) / nec 2o q(uia) si
esset facta ex s(u)b(stanti)a nervosa ut
pannicu(li) et videt(ur) forte nec 3o
ad ipsam venissent multi nervi cu(m)
ipsa sit mebru(m) multum magnum
ut p(atet) // Considerandum q(uod) si matrix
e(ss)et nervosa ipsa co(m)municaret mag(is)
cerebro q(uam) facit / et e(ss)et magis
frigida cum mebra nervosa sunt
o(mn)ia frigida et istud impediret
menstruationem et generationem / iterum .1°.
cerebrum mag(is) co(m)municaret / q(uia) .p(ri)ma.
p(ro)pter illud / q(uia) reciperet plures
fumos pravos q(uam) faciat et cu(m)
illi fumi sunt pravi multum et
maligni possunt reddere a(n)i(m)al
mori i(n) illa passione // S(ed) statim
hic est dubium q(uia) dicis q(uod) nervi
no(n) veniat a cerebro venire posset .2ᵐ.
a nucha / ubi adhuc habebit multos
nervos et p(er) co(n)sequens dici posset ner
vosa // Amplius d(icit) / videt(ur) i(n) illud
q(uod) ipse vult evitare. s(cilicet) q(uod) matrix
no(n) est nervosa ut dictum est
q(uia) tu(n)c e(ss)et minus frigida et impe
diret menstruationem et generationem //
S(ed) tu(n)c ipse dicat q(uod) ipsa sit exanguis
alba p(ri)vata sanguine statim ha .3ᵐ.
bet(ur) q(uod) ipsa sit frigida // Amplius
3o. quo(modo) p(otes)t e(ss)e exanguis cu(m) ad
ipsam veniunt multe vene et mul
te arterie ut dictum est supra // .5°.
Ad p(rimu)m dicendum cum d(icit) / q(uod) matrix no(n) habet .Ad p(rimu)m.
multos nervos a cerebro p(ro)p(ter) dictas
causas // Ad instantias / ad p(ri)mam dicendum q(uod)
v(er)o cerebrum et intellexit sum ubi .Ad 2ᵐ.
rum nucham ipsam // Ad 2am dicendum
q(uod) l(ice)t matrix sit alba p(ri)vata sang(uine)
ne no(n) ta(men) est tante albedinis
et ita privata sanguine ut sunt
pannicu(li) et alia membra ner
vosa // Ad 3m dicendum q(uod) loquit(ur) ad .Ad 3ᵐ.

./ Utrum matrix sit nervosa.

matrez tenunet intis uene et
arterie / tenunat solz quo ad qua
ma ipaz et no quo ad corpulen
ciaz / et io matx ad huc pot di
ci exanguis // 8o est dub qz
dictuz est qz si eent mlti ner
ui venientes acerebo ad matricem
cerebrum mag communicaret ei
s. matrici insuis passionibus
// Contra qz multe sunt uene et
arterie / et tn ista membra quasi
pnm / uenaz et arteriaz nomt
tum opatiunt matrici / ymo mi
quam cerebrum // Amplius 2o si eent
mlti nerui uenientes ad ipam a
cerebro fumi qui ascendere debe
rent a matrice ascenderent
mag diuisi / uo uirtus di
uisa et dispsa est minor quam
vnita 9o et // ad 1m cu d / qz si
plres eent nerui magis commu
caret sibi cerebrum / et magis
pateret in passionibus matricis
qz plres eent —— uie / vn
plres reciperet — fumos / qz mag
pateret // Ad instantias ad pz / ad 1m
qz lz multe sint uene et arterie
que ad ipam terminant / tn epar
et cor / no mltus opatiuntur ppt
fortitudine ipor / qz sunt fortiora
quam cerebrum // Ad 2am dicitur qz no
valet sive no concludit / qz lz na
poret si eent mlti nerui dispi
geret ad mltas ptes i via, tn
vniret incerebro, et io mltuz
siue mag nocumentum iferret
plus quam si vaderent pauci //
Circha dictadum infine istius
lectionis, Vtrum matrix habeat
aliquam virtutem actiuam i generatione
// Arguitur p. qz sic, matrix pot
dare spermaz ergo habet virtute
actiuam / qua nota qz dare sp
xum est agere, ans est d,
in capo qui seqtur ultra medium
capti ubi assignat cas masculinitatis
vn dicit / Erguz
est ca masculinitatis pter
qplexionem patris alia simplr
alia applexione patris / ymo
est varietas matricis, varia
tas s. dispositionis no naturalis //
Confirmatur, matrix in ge
neratione agregat ambo sper
mata / 9o matrix ingenerane ht
virtute actiua / qua vi no qz
agregare vr ce importatiuuz
actionis / ans est d / incapo qui seqtur
et Gal. i libo de spmate, ut dictum
fuit supius / quia matrix naz agregat
ambo spmata / et agregata at hi
ea simul // Amplius matrix ag
gat sper ma ad modum neqzuod
agere ut Gal ibidem appt i lra
// pta Confirmatur matrix pot
tpare qplexione spmatis virit
ergo habet virtute actiua / qua no
qz tempare qplexione est agere
ans est ypo, et Gal. g. aff / i 9o
aff. Quecuqz frigidas fuit ma
trices // Ingenuz arguit de inte
te Avois 2o colliget ubi ad lraz
migt et apparet matricez non
habere virtutem actiuaz // Ad ista
questionem dicunt 4daz qz matrix
ht virtutem actiuaz princlr in gno
ne embrionis / pbatur / ho est
animal pfectissimuz inter aia
dz gnari inpfectissimo gnonis
ans et qna pz / tnc vltra dz gna
ri pfectissimo / 9o gnone vni
nota / qua tenet qz modus
gnonis vniuoce est pfectissimus
modus maiz quam equiuoce / tnc ul
tra no pot dici qz gnet vni
uoce ni matx habeat virtute
actiua princlr, qua tenet ans ni 5 of
pbatur / qz aut gnatur vniuo
ce assimatur vni aut ——
—— amatrice / no pot dici
qz gnetur gnone vniuoca assi
mate vni qz tnc spma eet
aiatum et p9ns eet unu aiat
qz est absurdum / ergo gnabitur al
ut fiet gno amatrice / cu
ergo matrix sit aiata forma
liter et actuate / qz aia e
tota itoto et tota iqualibet pte
vr qz matx habeat gnare fe
tum gnone vniuoca // Et si
instatur qz matrix pot gnare
pse et mulier inse ipa ——
ingatur gna / qz dato qz ma
trix sit agens princlr adhuc
requirit membra alia agentia
instrumentalia sine qbus agere
no vz. sicut faber est agens
princlr in introducendo formaz
cultelli tn requirit mlta alia
agentia / instrumentalia ut

Margin notes (left): .d. / .p. arm. / .2m. / .6o. / .Ad. p. m om. / .Ad. 2m. / .d.o Alr venirat pauci s. nerui / .p. arm. masculinum / .9f.o

Margin notes (between columns): .2m. / .9f.o / .6.m. / .5.o p.a / .h. 5o.

./ Vtrum matrix habeat aliquam
virtutem actiuam i generatione

Igneum lumum

ignis lima malleus et multa talia
// Opinio ista potest defendi // Tamen aliqui .9.
instant contra eam, quia tunc mulier
esset perfectior viro quam est contra
omnes locus naturalis phyce, quia
tenet, quod mulier preberet formam
in generatione, vir preberet illud quod
minus est, preberet autem formam videtur
esse perfectius quam prebere instrumentum
// Dicat hic quod in actu generationis mu- .5.
lier est perfectior, sed in multis
aliis vir excedit mulierem, quia in
operationibus intellectus, et fortitudinis
et virtutum moralium // Quidam .5.a.
dicunt ad questionem quod licet matrix non
habeat virtutem activam principaliter proprie lo-
quendo, tamen probatur quod habeat aliquam
virtutem, quia omnis locus habeat ali-
quam virtutem activam super locato
ergo matrix habet virtutem activam
generationis que non est principalis, aut
videtur esse notum, quia patet, quia matrix
est locus in quo aggregantur principia
generationis et in quo fit generatio // Con-
firmatur illud membrum videtur habere
virtutem in generatione, quod habet virtutem
attractivam, et retentivam principiorum
generationis, matrix est huiusmodi, ergo maior
patet, quia attrahere et retinere principia
generationis videtur esse agere, minor
patet ex dictis in lectione preterita
et ex dictis a Galieno in suo de
spermate, et ex dictis in capitulo sequen-
ti, secundo probatur quod matrix non ha-
bet virtutem activam principalem, secundo
quia dato opposito quod habeat virtutem
activam principalem cum in matrice sit
mulier, igitur matrix sine viri
spermate posset generare saltem
imperfectum, probatur statim quia cum
ad actionem alicuius effectus concur-
rant aliqua agentia quorum ali-
qua sunt principalia et aliqua instrumen-
talia, stante agente principali et
deficientibus aliquibus vel aliquo
instrumentali generatio fit, semper im-
perfecta sicut verbi gratia stante
fabro et deficiente incude cum igne
et malleo faciet cultellum
sed non perfectum, ergo eodem
matrix cum suo spermate et
sua complexione et complexione
spermatis proprium generabit dato

quod efficiat agens instrumentale
quod est sperma viri // Et tunc
ad instantias solutionem, Ad primum quod dat sper- .Ad. primum.
ma non principaliter sed dispositive, et sicut
locus etc. patet infra et hoc conclu-
ditur per primam conclusionem // Ad secundum solutionem .Ad. 2um.
eodem modo quod illud arguit quod
habeat virtutem non principalem, non
autem probat quod habeat virtutem trans-
mutativam materie, et assimi- .Ad. 3um.
lativam agentis // Ad 3um eodem modo illud
arguit quod habeat virtutem non principalem
// Ad rationem illorum, hoc est perfecti- .Ad rationem aliorum opinionis.
ssimum etc., conceditur conclusio, sed generatio
in modo perfectiori generationis a perfe-
ctioribus principiis et magis de-
puratis patet aliud etc., et tamen
dices ergo sed generatio generationis univo-
ce est perfectior quam equivo-
ca quia ista fit perfectior quam equivoca
// Solutionem generationem univocam esse perfectio-
rem equivoca in eisdem speciebus, sed
in diversis non habet veritatem, generatio
enim plante per plantam est bene
perfectior quam generatio plante per putre-
factionem, sed in diversis speciebus
non habet veritatem, generatio enim plante a planta
non est perfectior generatione anima-
lium et imperfectione // Vel potest .5.a.
dici quod generatio univoca est perfec-
tior ceteris paribus, sed ratione prin-
cipii et finis generatio equivoca potest
esse perfectior et hec sufficiant
// Et collum eiusdem matricis lactose.
Postquam dixit, manifestavit anothomiam
matricis et suarum partium, hic
intendit reassumere anothomiam
unius illarum partium ut eam perficiat,
et dividitur ista pars in 4, quia
primo dicit, manifestat per anothomiam
collum matricis ratione
substantie, 2o ratione operationis, 3o re-
spondet dubio, 4o ponit can-
onem ibi. Et circa est meatus. 3a
ibi. Et circa est meatus. 3a
meatum etc. 4a Et demum
licentibus. prima in duas quia primo sta-
tuit quod dictum est, 2o dicit, mani-
festat quandam diversitatem
que contingit matrici ratione qua-
rundam dispositionum accidentalium ibi 2a. Cui addit in pregnat.

.No 3

// Considerandum circa p^m partem quod collum matricis fuit carnis lacertose ut moveri possit motu locali attrahendo sperma, et per consequens expellendo conceptum matricis ubi est locus conceptionis, fuit et lacertose carnis et per consequens densum et spissum ut sufficienter posset dilatari tempore partus, habuit igitur rugam super rugam ut illud quod erat adunatum in ruga posset extendi ipsum per dilatationem ruge ut patet in pannis crispatis et rugatis que extenduntur per relaxationem rugarum et plicarum, fuit et carnis lacertose i. dense ut delectabilius posset confricari, si enim fuisset carnis glandose mollis non potuisset ita delectose confricari ut patet in mulieribus in aquaticis regionibus comorantibus que habent suum collum matricis nimis molle, et cum eis non fit coytus deliciosus, et ideo habuit rugam super rugam ut inde fieret quedam asperitas et quanto ymo fuit quasi magis delicia in confricatione fuit et carnis lacertose quia debebat propter illam sensationem deliciosam que percipitur in actu per manzationis, et ideo versus os superius et ubi terminantur vasa spermatica mulieris quod est supra meatum urine collum matricis est lacertose carnis purioris quam in aliis partibus

// 8° considerandum quod dicit, et est quasi ruga, non dixit et est ruga forte quia ruga est plicatio artificialis, sed illud est nature factum quod est in collo matricis, vel est quasi ruga super rugam quia ista rugatio sive plicatio non est ita manifesta ut in artificialibus, vel dixit hoc ut non comperetur quod ibi omnino esset rugatio omnino et manifestissima

// dubitatur circa istam partem quia superius circa primum capitulum dictum fuit quod collum matricis erat diminutum, retentivum et mundificativum, exponebatur autem diminutum i. non compactum non densum, dicendum quod collum matricis respectu tunice verbi interioris dum est tensa et erecta non est durum nec densum, ymmo virga virili cum est melio durior et compactior

// Quantum autem dicitur hic collum matricis esse durum cartilaginosum comparando ipsum ad reliquas partes matricis et non apparet contradictio

// dubitatur utrum ipsum collum habeat duas tunicas, et utrum in eo sint villi, // Ad hoc dicendum quod in collo propria gratia unionis, et propter ipsius esse immixtum aliquid carnositatis ubi debet percipi deliciosa sensatio non videtur esse tanta tunicarum diversitas, villi autem sunt in collo, et isti sunt magis tendentes ad naturam villorum musculorum quam villi matricis // Ex istis igitur potest inferri quod ista pars differt a corpulentia matricis, quia ista pars est carnosa, et ille partes matricis sunt nervose, item iste partes colli sunt ad invicem magis quiete sunt et grossiores // dicit et ratio quia collum est ad confricandum, et ad percipiendum deliciosam sensationem et ad portandum, et ad impingendum sperma in ipsam matricem sicut prius loquendo in gravitatem etc., sed corpulentia est ad attrahendum et marem percipiendam generationis nutricationis et augmenti quia bene dicit // Querebatur post complementum lectionis a scolaribus utrum per formam et quantitatem pedis possimus significare super quantitate colli // Vi quod non quia ista membra non habent ad invicem dependentiam, quia non se habent ut principalia ad orta nec econverso // In contrarium autem per illud quod videtur esse in experientia facti, videmus enim quod habentes parvos pedes habent parvum orificium et parvum collum, et habentes magnos pedes habent magnum orificium et collum magnum. Et ideo dicitur ad formam pedis cognoscitur vulva ut instrumentum mulieris

// Ad hoc dicendum quod salvo meliori iudicio non per pedes nos non possumus immediate arguere de quantitate colli matricis, ideo quia ut tangebatur ista non habent ad invicem dependentiam, tamen mediate possumus aliquo sufficere, nam pedes sunt nervosi ossei cartilaginosi carnis duri / Collum et matricis videtur esse nervosum cartilaginosum et durum carnis et solide // praeterea pedes sunt primi

.| Utrum per formam et quantitatem pedis possimus significare super quantitate colli matricis.

quia sunt de membris inferioribus, significat quod mamme sunt parve pro in
ferioribus, et quia collum videtur
de partibus inferioribus ideo parvi
tas pedum significat parvi
tatem colli, et magnitudo
per oppositum significat multam magnitudinem
membrorum inferiorum de quibus
est collum matricis. // Un
dam (dicit), quod pedes significat super
orificio et per consequens super collo, quia in
natura fetus feminei tenet
pedes super orificio et super collo ma
tricis. Quando igitur sunt parvi ut
in pluribus sunt frigidi et ideo parvifi
cant aliquo omnes inferius matricis
et per consequens collum. Sed quando sunt magni
sunt calidi, et per consequens dilatant et
magnificant et tu considera, la
ucas tu iudicare per pedes quia
mulieres et conantur suos pe
des parvificare in strictis cal
ciamentis. // Dubitari et potest
utrum per os superius quo mediante
mulieres accipiunt cibum, utrum
.s. per magnitudinem et parvitatem eius
significemus de ore matricis et
per consequens de collo // quia videtur implicita
questio // Et potest dici quod sic, ca
est quia mulier est ordinata
ad prebendum mammam, quando igitur ita
est quod matrix est magna
cum suo collo et ideo tunc quia
ex parte dispositionis matricis
generatur magnus fetus, magis
fetus eget copioso nutrimento
et ideo natura ad generat membra nu
trimenti ut stomachum et correspon
dentia ipsi stomacho magna
et per oppositum est de parva matri
cum parvo collo quia eget par
vo, per consequens est stomachus cum parvo
ore // Idem in dicit. Cum addit
impregnacio: hic in ista parte Avicenna
intendit ostendere unam diversi
tatem istius partis // Circa ista
parte considerandum quod collum ma
tricis ante impregnationem est (per impregnacionem et)
durum et densum, quia
clauditur in qua clausione
partes magis invicem ponuntur
et fiunt densiores, et per consequens
propter vicinitatem, et ideo bene di
cebat Ypocras quinta
aff. Cuiuscumque in utero sunt
etc. concludit os matricis
et Galienus in commento aff. Quibus

os matricis durum. Impregnata parti
cula dicebat quod durities signifi
cat apertiones(?) matricis vel impregna
tionem // Et ideo considerandum condu
cere ut ibi dicitur vel est mo
derata et fit sine dolore, et hec
fit ab impregnatione, aut est
immoderata et cum dolore et hec
fit ab apostemate // Advertendum
tamen quod A. statim de articulat
dictum suum, quia in impregnationis
hora .i. in principio impregnationis
nam in principio impregnationis pauce
sunt superfluitates et retinentur
et collum quamquam dicitur durum. Sed
in fine licet sit clausum, quia
superfluitates sunt multe undique
papitant, quia redditur collum
lassum, et non solum humidita
tes ex se papitant in fine im
pregnationis ad collum, ymo natura et
causa illic compellit ut collum
fiat magis aptum dilatatio
ni ut fetus liberius exire
valeat // Considerandum quod
non solum collum redditur
durius propter impregnationem
ymo et propter regiones. Unde
moriantes(?) in regionibus septen
trionalibus habent collum durum
ideo patiuntur partus diffi
cultatem et ibi multe moriuntur
(?), probat hoc experientia, Et A.
et ponit 2a primi de locis ha
bitabilibus septentrionalibus, Nec
solum regiones habent mutare
collum in duritie, ymo et consti
tutiones et regimina idcirco
quia per hoc mutant totum, et ideo
possunt mutare partem et per
consequens collum ipsius matricis
// Dubitatur circa ista parte, utrum per
usum coytus collum reddatur
durius aut mollius // Dicendum quod
aut coytus est moderatus
et tunc tollit superfluitates que
exire faciunt superflua et taliter
facit moderate, collum redditur
tunc durius. Sed si coytus sit
immoderatus tunc redditur mo
llius propter humiditates multas
que ibi attrahuntur, et propter (?)
factionem spermatis quod ibi adhe
rens seu viscositate reddit
ipsum mollius // Item coytus cum
habente parvam virgam magis
reddit collum durius, quia

./ Utrum per os superius quo me
diante mulieres accipi
unt cibum utrum .s. per
magnitudinem et parvi
tatem eius significe
mus de ore matricis
et per consequens de collo.

./ Utrum per usum coitus collum
reddatur durius aut
mollius.

(Margin notes: .S(ecund)a. — ./ d(ubium). — .p. ar(gumentu)m. — .6o. — .No d3. — .No d3. — .No d3. — .No d3. — ./ do. — .6o.)

fit unio et partium coniugatio ut
collum conformetur virge, ex qua im
positione partium collum ipsum re
ddit densius et durius // Deinde
cum dicit Et ita est precatus
hic d. manifestat collum per
suas operationes, et dividitur in du
as partes, quia primo d. manifestat
operationes quas exercet in co
nceptione, 2o manifestat eas
quas exercet post conceptionem
2a ibi. Et fit in dispositione.
.No^dz Considera // Circha predictam partem quod in parte colli est
meatus duplex, unus exterior
obvians aeri, alter interior, Et ut
dicit d. verum est quod meatus
sunt oppositi, Nam unus constitu
it iuxta corpulentiam matricis, alter
exterior iuxta inguina, Sunt
et oppositi quia unus sit ampla
tus ut ille qui est iuxta ingui
na et exterior, Alter strictus
magis ut ille qui est interius
iuxta corpulentiam matricis // 3o
sunt oppositi quia exterior est ad
recipiendum, et si est aliquid
evacuandum evacuat superflui
tates, equali et inequato, inter
ior est ad deglutionem et reti
nendum sperma et materiam generationis
.9o. et fetum generatum // dubitatur
.p^o arg. partem circha istam si sperma non impelle
retur a virga usque ad meatum sup
eriorem ut usque ad os superius quod virga
ga sui brevitate non attinge
ret illuc quo meatus ille potest
.2m. sperma deglutire // Amplius non
videtur esse necessarium quod ille vel il
le meatus deglutiat sperma
quia ut dictum est supra matrix
attrahit ipsum per naturam et formam
specificam, frustra autem fit per plu
ra quod potest fieri per pauciora // 3o
quod ille meatus deglutit sperma
.6o. ut dicit Avicenna, deglutire
n. re aliqua est recipi in aliquo
canali et ibi de parte ad partem
mitti ad gravitatem, ita igitur
deglutit ille meatus sicut
meri deglutit cibum et
mittit ipsum ad gravitatem
stomaci, Et quando est ma
gna aviditas et magis desideratur
siderium ut in magno apetitu
meri cum fundo movetur ut at
trahat cibum, ita et dicebatur
in lectione precedenti de matrice que
.No^o p^o. in suo de spermate // Ad instan
tias ad primum dicendum primo quod possibile
esset esse tanta brevitas
quod sine dubio non perveniret
ad meatum et tunc fieret
sterilitas cum illa virge brevitate
.S^o a^o. // videtur quod adhuc meatus
ille potest deglutire attrahen
do ipsum ad se cum suis villis
longitudinalibus, Et cum
adiutorio forme specifice
matricis maxime quando matrix
est avida aliquo vel aliqua
.Ad 2m. ta // Ad 2m dicendum quod requiritur
virtus colli, et virtus gravita
tis matricis ut faciat
moram in collo et ibi at
trahatur sperma, et ut ibi per
moram non exalent spiritus
qui sunt in spermate, et ideo non fit
frustra ista deglutio per
collum, quia per solam virtutem
atractivam et formam specificam
matricis non poterat fie
ri atractio sufficiens ipsius
spermatis saltim ut frequen
ter, dico ut frequenter propter
illud quod recitat Aristoteles
2o colliget de muliere cui
matrix attraxit sperma existens in
lavacro // Deinde cum dicit
Et fit in dispositione. Hic d. osten
dit operationes colli que fiunt
.No^dz post conceptionem // Considerandum
circha istam partem quod sperma est
res perfectissima plena mul
tis spiritibus per quorum spirituum
evanescentiam sperma ipsum li
quefit et destruitur adeo quod non
stet amplius proportio inter ipsum
et matricem, quia si non retinetur
primo egreditur informa aque
ut dicunt mulieres, maxime
autem affugiendo constrictis
spiritus spermatis, destruuntur et
et a calido excessivo quia non proportionatur illud calidum sperma
ti ut satis antea constare potest
quoniam igitur facta est conceptio .i. quando

Verum si sperma non intropelleretur
a virga usque ad meatum
superiorem vel usque ad os su
perius quia virga sui brevi
tati non attingeret illuc
quo meatus ille potest
sperma deglutire.

facta est spermatis at autem conceptiua, quia sperma remanente sit
conceptio tunc clauditur os matricis su-
perius, et taliter constringitur quod non ingre-
diretur puncta acus ut sperma ab ex-
trinseco non alteretur // Et non est
ymaginandum quod solum os constringatur
ymo re vera tota matrix sic ex-
cepto cibo ——— tota
stomachi concauitas stringitur super cibo
sic tota matrix suo modo super sperma-
te, deinde in fine impregnacionis cum
fetus est completus iste meatus di-
latatur precepto dei excelsi/ dixit autem
dilatatur precepto dei excelsi/ quia
videtur potius miraculum diui-
num quod per illum meatum scilicet per col-
lum matricis possit egredi
una tanta quantitas quanta est
quantitas fetus completi/ non autem di-
xit quod constringatur precepto sui cre-
atoris aut dei excelsi quia illud
videtur opus sive operatio mi-
nus naturalis et possibilis // Sed pa-
tum occurrit unum dubium. Utrum ma- .|d°.
trix post ita magna dilatatio-
ne aliqua exeunte fetu redeat
ipsum collum ad suam constructio-
nem quam habebat ante // Secundo etiam :|d°.
potest esse dubium utrum collum ita for-
titer constringatur in secunda conceptione
sicut in prima, et in tercia sicut in secunda
// Et dicendum ad primum quod redit ad constructio- ·S°·pri.
nem per quam adhuc valet in opus
conseruacionis debite est/ Sed tamen non
credo quod redeat ad illam constructio-
nem quam habebat tamen/ tamen quia
nimium debilitantur omnes villi
colli in tanta dilatacione et totum
collum/ quare non potest postea adun-
ari et constringi ut ante/ ve-
rum tamen per aliqua remedia arti-
ficialia potest constringi plus
quam ante, et hoc leuiter fieri
unt mulieres malitiose // Ad ·S°·2ᵐ.
secundum dicendum quod licet non constringatur
tantum in secunda quantum in prima et tantum in tercia
quantum in prima, tamen in omni conceptione
tantum constringitur quod aer non potest
ingredi ad alterandum sperma
et quod mulier potest mori exinde
inde et sperma non exibit/ quia
ista est et una de causis constric-
tionis oris et colli matricis/
a quo autem apertum cum complementum
fetus videbimus infra in
capitulo de causis aborsus // deinde autem

Meatui autem urine. hic infra per re-
spondet cuidam dubio, diceret aliquis
cum urina exeat per orificium vul-
ue extrinsecum, ubi ergo terminatur
meatus urine sive collum vesi-
ce mulieris, dicit quod alius est
locus meatus spermatis et alius
est locus meatus urine sive
colli vesice/ quia meatus sper-
matis mulieris est inter os
superius/ Sed collum vesice
et meatus urinalis in mulie-
ribus est infra utrumque et
est quasi in medio colli matricis
// Considerandum quod Gordo- ·No·³
nius dicit ad ostendendum diuersitatem
vasorum portantium sperma in
viris et mulieribus // Nam vas
portantia sperma in viris sunt unum
canale quod portat urinam, et utrumque
canale ut loquar terminatur ad ^ita uera
extremitatem virge/ Canalis enim
debet portare illud quod portat scilicet
et urinam et sperma/ Sed canale
portans sperma in mulieribus non
debet portare ad extra ipsum sperma
ymo ad concauitatem matricis/ et
ideo illud fuit inter os superius
/ Canale autem urine debebat
urinam portare extrinsecus, sed non
fuit terminatum illud nisi ad
medium colli/ quia inde urina potest
egredi, et non fuit necessarium
plus ipsum prolongare // Dubitatur .|d°.
circa aliam partem ubi sit illa via
per quam portatur humiditas alba
similis spermati/ Auicenna enim
dixit in xx. huius tercii quod in virga
sunt tres vie sive tres cana-
les/ una via per quam incedit
una humiditas alba similis sper-
mati // Ad hoc possumus dicere ·S°·
quod in mulieribus non est via
quia propter imperfectionem earum non
generatur in eis illa humiditas
precipue quia ab eis emanant multe
// humiditates per menstrua // Aut ·S°·2ª.
dicendum quod est ista via et ista
non terminatur ad os superius
/ Sed terminatur quasi ubi terminatur
canale urine/ quia ista hu-
miditas non debet egredi ad con-
cauitatem matricis quia suam
perfectionem impediret generatio-
nem, et illi qui coeunt cum mu-
lieribus cupidius frequenter post

·/ Utrum matrix post ita magnam
dillatacionem alia exeunte
fetu redeat ipsum collum
ad suam constructionem quam
habebat ante.
:/ Utrum collum matricis ita fortiter
constringatur in 2ª conceptio-
ne sicut in pª et in 3ª
sicut in 2ª.

·| Utrum ubi sit illa via per quam
portatur humiditas
alba sitis (?) spermati.

.No.3 illa humiditate papere et senti
re // Deinde cum dicit, Et de
mulieribus hic d. ponit cas
et duo facit sicut duos po
nit cas ibi ca et an vio .d°.
lationem // Considerandum .6°.
quod ut in pluribus mulieres sunt
claude propter defectum incture
que incipit ab ancha et ter
minatur ad genu / Et ca pot ee
quia non e multum solicita
de corpulentia matricis quia e
locus generationis ut ergo perfi .d°.
ciat matrice subtrahit de .6°.
osse illius incture / p'inficien
do tota illa osse i quam p'infi
catur os, ut pot cuilibet patere
et pot colligi a Gal°, Lo tigni
ancha illam partem / Considerare
ergo os et qualitate incture
ossium / qua ergo cossa dextra
p'ua collum matricis vertatur
ad dextrum, ut repleat illum lo
cum / simile quando cossa sinistra
p'uificatur tunc collum declinat
ad sinistrum propter eandem causam / Et
propter dicit quod coitus cum clau
dis est delectabilis duplici
de ca / prima quia propter obliquatio
nem colli fit confricatio maior
ancha pudendum viri / 2°
quia ipse matrice et collum habent
matricis magis perfectum quam
alie mulieres / et ideo incon
tu magis agitant per ess
illas, unde fit maior et fre
quentior confricatio / ex quo sequitur
maior delectatio // Dubitatur
quid sit melius an quod decli
net ad dextrum vel sinistrum
// Dicendum quod per generatione melius est
ut declinet ad dextrum / quia sperma
portabit semen ad partem dextram
matricis ubi fit generatio perfectior
et pluries quam in sinistrum / Et
quod in muliere dextrum est ut
declinet ad dextrum quia ipsa est
defectuosior in parte perfectio
ri .s. in dextra que est perfectior
quam sinistra // Et advertere quod
non solum propter causam dictam collum
matricis potest declinare
ad dextrum vel ad sinistrum

.| Vtrum quod sit melius an quod
declinet matrix ad
dextrum vel sinistrum.

ymo etiam propter alia .s. propter defectum
virtutis informative a principio
non situat collum in situ proprio
// Dubitatur utrum istud sit cogno
scibile // Dicendum quod sic / duplici .s. per
impositionem candelle alicuius que
sit aliquantulum grossa / quia quando
collum est non rectum ipsa can
della obliquabitur / 2° pot
cognosci i inctura / quia
quando collum est obliquum mu
lier non facit rectam incturam
sed obliquam valde // Dubitatur
ad quid hoc posuit hic // Dicendum
quod posuit ad redendum mediam
cautum i hoc / nam posset ee talis
obliquatio quod sperma viri non .n.si ∧
posset pervenire ad granata
te matricis, ymo est resolutum
inde ben ut medium propter mora
quam faceret i collo ob eius
obliquitatem // Et considera quod
collum non rectum est imperfec
tius per generatione quam rectum / propter
quod facit sperma contrahere non
ita plus quam rectum / sed non rectum .No.3
sit perfectius per coitum quo ad o'fi
catione deliciosum ut dictum
fuit / Deinde cum dicit // Etiam
violatione. hic ponit aliud
.No.3 casum // Considerandum quod isti pa
niculi fuerunt ibi et ex fine
et ex necessitate materie / fu
erunt ex fine ne aer frigidus
intrans per meatus infrigidaret
matricem / Ex qua infrigidatio
ne remaneret mulier steri
lis / fuerunt et ex fine ut vir
sapiens / posset cognoscere co
ruptam a non corrupta, ut
ex hoc refrenet mulier sua
libidinem quia multe sunt que nisi
timerent cognosci an deberent
quando gi viris statim cum quo
libet copularentur actu coi
tus, fuerunt et isti pani
culi ex necessitate materie
ut deducit Gal. i suo de sper
mate libro 2°, propter imperfectionem
caloris non potentis separare se
parationem completam per ista vasa
quam in collo matricis, exeunt
at sanguis i violatione propter
solutionem continui illorum pani

calorum / et quia in eis modicus
sanguis continetur modicus sanguis
guis currit // Sed mulieres
in malitiosi multis modis
cooperiunt corruptas / aliquando impo
nendo vesicas piscium
vel spongias plenas sangui
ne / Ut faciunt eas ire ad
maritum in fine menstrua
tionis ut modicum sangui
nis egredi possit / et iubet
eas coxas tenere bene stric
tas et alias infinitas cautel
las // In hoc dubitatur ad .d°.
quid Avicenna hoc posuerit // Dicendum .s°.
quod posuit hoc ad ostendendum
nimium strictum colli matricis // Utrum .d°.
stantibus illis panniculis po
ssit fieri impregnatio vel non // Di .s°.
mittatur usque ad summam capituli de
causis, quia ibi dicitur / faciet de
hoc specialem mentionem
// dubitatur circa lectionem presen .| d°.
tem utrum coitus conveniat pro re
gimine sanitatis mulieris
// Arguitur quod non coitus infrigidat .p°. arm.
ergo non convenit pro regimine
sanitatis mulieris, consequentia tenet
quia cum mulier sit frigide
complexionis ut vult Galienus, secundo
de spermate, infrigidatio non
videtur sibi conveniens esse
quia simile additum simili adau
get ipsum, et facit ipsum fu
rere / antecedens probatur quia in coytu
evacuatur substantia calida ut
puta sperma, quare infrigidat
quia ad remotionem rei calefa
cientis sequitur frigiditas // Co .2m.
firmatur coitus abreviat
vitam / ergo non convenit in regi
mine sanitatis mulieris /
consequentia tenet, quia ratione utrum
que sanativum et curativum est
custodia vite ut apparet Galieno
antecedens probatur, quia nullus est longio
ris vite est equo et asino
quia non coyt // Preterea passeres ma
sculi qui multum coeunt sunt bre .9 si 2°.
vioris vite passeribus fe
mininis non coeuntibus ut
apparet Aristotelis in libro de causis

brevitatis et longitudinis vite, ex isto
igitur sufficienter apparet quod coytus
est vite abreviativus // Amplius .3m.
3° confirmatur coytus disponit nu
trimentum ad putrefactionem ergo
non convenit in regimine sanitatis
consequentia nota quia nutrimentum pu
trescens est malum multorum
generans accidentium generativum ut
febrium apostematum scabiei
lepre et cetera, antecedens probatur quia coy
tus calefacit canonicum ut experien
tia docet et manifestat, et idem
apparet Avicenna / XXa. istius 3i ca
pitulo et calefactum disponit nutrimentum
ad putrefactionem ut testatur Galienus
2a primi de generibus signorum .4m.
// Preterea confirmatur 4° coytus debili
tat omnia membra et precipue
principalia ergo non convenit in regimine
sanitatis mulieris / consequentia tenet
quia in regimine sanitatis non est
debilitandum corpus neque membrum
aliquod principale antecedens videtur esse
Galieno / ad litteram in 2° de spermate .6m.
ponit enim quod coytus dupli
citer potissime debilitat / una
causa est quia evacuat substantiam pu
rissimam plenam spiritibus / 2a causa
est delectatio que est in coytu
que ipse esset sufficiens causa ad
causandum debilitatem // In contra
rium per coytu evacuatur super
fluum, ergo convenit in regimine sani
tatis ipsius mulieris / consequentia
tenet / quia superfluum est a corpo
re educendum, antecedens notum
XXa. 9i 3i quia per coytum evacua
tur sperma quod est quedam superfluum // .5°.
Dicendum ad questionem quod coytus duplex
est quedam moderatus qui fit non
repleto nec ieiuno, nec calefac
to nec infrigidato, humectato
vel exsiccato, vel si est aliquis ex
cessus parvus est, Quidam im ^corpore
moderatus et qui fit cum oppo
sitis circumstantiis // Prima multum terra
cum approximatur coytus vel est
perrarius vel non // Hiis habitis .p°. 9°.
Dicendum quod coytus moderatus con
venit in regimine sanitatis mulie
ris / ratio quia multa facit iuva
menta, nam reddit mulierem le
viorem leviorem magis currentem
entem ergo convenit in regimine
sanitatis mulieris, consequentia /

.| Utrum coitus conveniat pro
regimine sanitatis
mulieris.

sanitatis

q2 ‑ surgit cōpetit omē illud q̄ facit iuuamēta illa aggraua et vtilia / sȝ aūs est d. xxa hi9 capo de iuuamētis coytus et p pte pōt elici a bdo / 3o regim ille pagrasso / venere orum uo usus. cōueniat ad coytus maxe a xviii anno usqȝ ad xl. // 2o ddm cōmu9 cōuenit usus coytus mulie ribus q̄ viris / et loquor de coytu cōmansiro / 2o cōmunu lier minus multiplicat ista sup̄ fluitatē q̄ vir ut habi tum est de pmissis i ano thomia tesmoulos // 3o dicit q̄ coytus immoderatus non cōue nit / istud no pbatr q2 a quolibz cōceditur ut pȝ // 4o ddm q̄ coy tus in mulieri pgnate pregi nune sanitatis sue no cōuenit i pmis mensibz / 2o q2 causat abortum q̄o no cōuenit / cōna no q2 abortus est accidens valde molestum intraȝ remo nens matricē et mulierē a sua sanitate aūs pȝ i capo de cāis abortus // 5o ddm q̄ sic cōuenit in medijs me sibus q̄ in pn9 / 2o q2 ligamē ta sūt fortia // 6to ddm q̄ cōuet minus ptm / 2o q2 disponit ad bum matricis ad apiendum et ligamēta ad ruptura / cōna no / q2 talia cōueniūt mx pri ans est notum / quot ardues debeant ponere inter vnū coytum et aliū no poss bene dete minari / sȝ dȝ fieri cum necessi tas nālis urget / no exauditu verbor lascivor nec tactu i ho nesto / nec aliorum piocandi / mulieribȝ calidis et humidis mag cōueniunt / deīn in humidis deīn in calidis deīn in ptrans // ad ipsa ad pm ddm cōcessit sm q2 q̄dam coytus cōpat / qm dam calefacit saltim in pn° // ad pbacionē q2 euacuat sup̄ dictum ddm q̄ pillius euacuanēe reduat mulier ad suum tpamentum / q2 p pntiam illius sup̄ calide remoue bat a tpamento // ad 2m ddm q̄ coytus moderatus no abre uiat vitam ymo plongat // ad pbacionē q̄ mulus plus vi uit equo et asino q2 no coyt / ddȝ q̄ illa no est totalis cā / sȝ cā est maior pportio sui humidi ad suum calidum // ad aȝ passeres masculi citius moriuntur passibz femminabz // ddm q̄ ist vez q̄ uiunt immoderato coytu / sȝ si uterentur coy tu moderato diuius uiue rent // ad 3m ddm q̄ coytus i moderatus bene disponit nu trimentum ad putrefaccionē vn sequntr cancri et sequnt m̃ fuita pma accidentia // ad 4m eodm ddm q̄ immoderatus bene debilitat tot corp9 / et pn cipalia q2 ibi cōuenit duo causs . sꝰ euao sup̄ puissime et delicia // ddm q̄ illa sup̄ pu rissima cōȝ cōuat pꝰ sua q̄titatē / et io eius euacuao no nocet / ymo iuuat // et cū tu dicis saltim delicia debi litat / ddm q̄ delicia q̄ in coytꝰ est in moderatus bene addit ad debilitatē / et mouens calor i pncipalibus et pp deliciaȝ t̃ ht illa calor i adlom deli cie vn addit ad debilitatē i poz pnlium et totius corporis. 8 cq̄ capm

c Vm ozatzx colligi
post q̄ auicena ipse accidentibz manifestauit anothoīȝ matricis quo ad sup̄ colligaȝ figura q̄titatē, nūȝ pticum / et opaciones i multi plires / hic q2 insufficiēt p tractauerat opaciones ma tricis multas condit et ite dit eas resumere ut eas amplius manifestet / et io istud capm adhuc est de ano thoīa // et si cōsiderabimus q̄ di cimus in isto capto appȝ cōist capm mal cōpleuit introdu ci / q2 dicitur q̄ d. hic determi nat de dispositionibz nālibz matricis / et i captis seque tibz determinabit de disposi cionibz pt nāȝ / Nam di captis sequētibz determinabit de dispositionibȝ nālibus ut patebit / sȝ de isto no fit magna vis dum vos habet intellectus concurre / duo

Margin notes (left): .2a. 9o. — .3a. 9o. — .4a. 9o. — .5ta. 9o. — .6ta. 9o. — .Ad. pm. om. — .Ad. 2m.

Margin notes (between columns): est — .Ad 9 sic 2o nc. — .Ad 3m. — .Ad 4m. — et crudi

at facit / dicit / quod primo investigat
modum et causas generationis fetus
in matrice / 2° Avicenna modum docet
et causas expulsionis ibi 2a partis
at non fit. prima in duas quod primo
dicit / assignat causas generationis fe-
tus absolute / 2° assignat
causas multiplicationis plurium
fetuum ut gemellorum et vitullorum // ibi 2a
Et causa quidem in gemellis / prima
in duas quod primo assignat causas
et modum generationis fetus /
2° ponit causas sterilitatis et assi-
milationis ibi 2a / Et causa ad
cor fetus. prima in tres quod
assignat primo modum
generationis embrionis et tempus
motus / 2° ponit dictum
3° quod secerat de parva mutatione
mutatione accidit generatione parvi
colorum / ibi 2a et Sicut experientia pro-
me primus. prima in duas quod ibi 2a amplius
primo dicit / ponit modum gene- fetus
ris embrionis confusum et de-
terminatum / 2° ponit tempus me-
surans modos dictos generationis
embrionis / 2a ibi Et sperma au-
tem quidem spume. prima in duas
quod primo Avicenna ponit mo-
dum generationis confusum / 2° de-
terminatum ibi Veritas quidem
est quod primum membrum. prima in duas
primo dicit / ponit modum generationis
confusum magis principalium membro-
rum / 2° dicit / ponit modum generationis
confusum minus principalium / ut
umbilici et secundine ibi 2a Et
penetrat ad exteriora. prima in
tres / quod primo dicit / facit quod dictum
est / 2° declarat illud quod dixe-
rat / 3° concludit intentum prima
corollarium / ibi 2a Et veritas
quidem. ibi 3a et propter illud / de
prima dicit / dicit / quod cum matrix
collegit .i. constringitur super sper-
ma virile attractum / tunc pri-
mo generatur est spumositas que
terminatur ad vesicationem quia spu-
mositas sit ex ea que spermatis
.i. menstrui mulieris / et ista
vesicatio et spumositas est pre-
cedens a virtute informativa
que est in spermate retentum

matrice / Et declarat hunc textum tripliciter mo-
dis / primus modus quod calidum
spermatis est calidum ebullire
faciens / calidum autem ebullire
faciens causat spumam / ut
patet in olla bullente / ut et patet in la-
gena radicibus approximatis igni / quod
autem calidum spermatis sit faciens
ebullire / est quia calidum spermatis
est calidum actuale satis in-
tensum cum ipsum sit plenum spiri-
tibus // Secundus modus est quod
sperma virile si debet generare embrio-
nem cum occurrit menstruo expedit ut
faciat concavitates et quasdam sub-
cavernosam pelliculam in qua
ambo .s. sperma et menstruum conveniunt
ut unum alteri possit tempore debito
applicari / et ut hoc cavernositas
colligetur matrici ut a matrice
habeat sperma cum expedit / magis
generationis nutrimentum et augmentum
hoc facit autem hoc calidum spermatis
quod est calidum rarificans est ca-
lidum vesicare potens // Tertius
modus est quod sperma continetur
in loco calido scilicet in loco intrinse-
co .s. in matrice quod calidum sperma-
tis cum calido matricis subito
occurrens menstruo facit in eo tume-
scentiam et vesicationem / consimiliter
in extrinsecis patet quod calidum aliquod
subito occurrens alicui membro
unde in corpore generat ampullas et
vesicationes // Sed contra quia calidum quod
dictum est in eo spuma et vesi-
catione factam est quod calido et
ista spuma que sit ab isto cali-
do / quia illa fit a calido potius
ut calidum quam a calido ut
naturale / Sed ista potius fit a calido
spermatis ut naturale ut in multitu-
dine et terminatum // Amplius ille
vesicationes non terminantur ad esse in me-
bris / ipse autem vesicationes emporo-
lationes sive spumationes ter-
minantur ad certa membra / quia cum com-
plentur sunt panniculi ut sa-
tebit in processu / Et ideo quod perte-
rit membra ut que terminabuntur
ad certa membra fiunt a calido
spermatis principaliter / Et ideo
dicit statim subiunxit / Et est
ista vesicatio ex operatione virtu-
tis informative // Considerandum Nota
Nota

3o p[ro]p[ter] illud q[uod] movit medicos ad
ponendum generationem istarum vesicarum
fuit experiencia / et ista experien
cia forte multiplex / s[ed] potissime
duplex / p[rim]a q[uia] ypocras vidit i[n]
muliere illa sicut ipse recitat
i[n] libro de humana na[tura] / et etiam
allegat galienus p[ri]mo de sp[er]ma
te que cu[m] iacuisset cum aliquo
viro / et retentu[m] fuisset aliquibus
diebus sp[er]ma viri timens
i[m]pregnationem / q[ui]a meretrix
erat / et no[n] decet meretri
cem ee p[re]gnatem ut eiceret sp[er]
ma saltavit ad posteriora
et exivit vesica sacco nobi
lis p[ro]p[or]tionis quam cum aperuisset
ypocras vidit intus sp[er]ma
viri cu[m] pauca ma[teri]a rubea
et p[ro]p[ter] h[oc] cu[m] pauco menstruo
// Alia experientia fuit q[ui]a vidit i[n]
animalibus coeuntibus sp[er]ma i[n]vol
vi cu[m] ma[teri]a i[n] quadam agere medi
panniculo et mediante quadam
tella / et no[n] solu[m] illa mediante
quadam crusta // ideo atque movit
ypo[cratem] et alios medicos ad
ponendum sp[er]ma vel virtutem
informativam sp[er]matis generare
istam vesicationem sive am
pullacionem p[ote]st ut ponit ex
duplex / p[ri]ma q[ue] tacta est / na[m]
sp[er]ma si debeat generare fetum expedit
ut tangat ma[teri]am ex qua vel
saltem ut sint p[ro]pinqua
et mediocri distantia / matrix
eius est locus intus amplus ra
tio q[uod] constringatur / q[uia] p[ote]st ee / po
tuissent igitur p[ar]tes matrie vel me
strui separari ab ipso sp[er]mate
/ Amplius 2a potuissent p[ar]tes
sp[er]matis evanescere / et ideo ut
sp[er]ma sit p[ro]pinquum me[n]s[trui] / et
sp[er]ma sit... ne evanescat
ut eius virtus no[n] evanescat
neq[ue] spiritus sp[er]matis calor,
generavit virtus informativa generant
do virtus informativa i[n] quibus i[n]volvit
istas vesicas in quibus involvit
sp[er]ma cu[m] ma[teri]a menstruali / et
iste vesice postq[uam] fetus est
completus et formatus iam sunt
fuerunt forma membri et sunt
facti panniculi de quibus postea
dicetur / 2a ergo et 2a ratio que mo
vit ypocratem et alios et me
dicos fuit q[ui]a ut est tactum

calidum sp[er]matis est calidum
actuale intensum satis calidum
autem actuale inten
sum occurrens humido et
subito occurrens i[n] loco calido
[ha]bet generare ampullas // Sed
considerandum q[uod] si volunt
istas vesicas generari ex solo
menstruo / ideo q[uod] menstruum no[n]
participat viscositate que requiritur
ad vesicationem saltem durabilem
et ideo posuit istas vesicas q[ui]a
debent aque fortes membri
extensibiles et dilatabiles gene
rari ex ma[teri]a sp[er]matica et viri et
mulieris / Et tunc 2m istam
viam diceremus q[uod] cu[m] matrix
colligit sup[er] sp[er]ma tunc p[ri]a
op[er]acio que p[er]venit illic est
spumositas sp[er]matis / q[ui]a ca
lidum sp[er]matis spirituosum
agens i[n] p[ar]tes corpulentas sp[er]
matis generat ampullas et
vesicas ante dictas // Dub[ium]
circa istam p[ar]tem / q[uia] ista no[n] vi
detur ee p[ri]ma op[er]acio / ymo p[ri]ma op[er]acio
videtur ee attractio menstrui
// Amplius p[ri]ma op[er]acio matricis
videtur sp[er]matis attractio // Sed
plus 3o ad q[uo]d ponit / dicit hic mo
dum quomodo embrionis hic
non videtur forte hoc necessarium / q[ui]a
d[icit] h[ic] hic solu[m] determinare de
egritudinibus matricis docen
do eas cognoscere et curare //
Idem ex op[er]acionibus sp[er]matis
et si sint i[n]numerabiles / tamen ut
ad p[ro]positum spectant possunt di
ci due / quedam est transmu
tative i[n] qua ma[teri]a non acquirit
nova formas sed alie loquitur
de p[ri]mis / op[er]acio p[ri]ma sp[er]matis
est vesicare et ampullare ma[teri]am
ideo q[ui]a ante istam nulla precedit
et q[ui]a de istis op[er]acionibus
transmutativis loquebatur
hic in isto cap[itul]o q[uia] isto
bene dixit cum matrix
colligit vel volvit sup[er] sp[er]
ma / p[ri]ma dispo[sitio] .i. op[er]acionum
est / Et habuit autem amena
hic determinare de modo gene
racionis embrionis / q[ui]a istud mi
nus faciet ad cognoscendum
dispositiones naturales et egri
tudinales / Et ex istis p[atet] so
lucio ad instantias // Ad p[ri]ma

No[ta] 3
sol[uci]o
p[ri]ma[m]
sp[er]matis
2m
3m
5o
2a ...
non acquirit no-
vam for-
mam
ad p[rimu]m o[biectu]m

/ Ut[rum] generare ampullas sit
prima op[er]acio sp[er]matis.

prima operatio dicitur esse formativa attra-
ctio // dicendum quod de ista non loquitur
hic quia iam locutus fuit de
ea in capitulo quod precessit / et tunc dixit
quod matrix colligit super sperma.

quia fuit attractum // Amplius
ista non est operatio transmutativa
// Ad aliam quia prius videtur esse at- .Ad 2m.
tractio menstrui, dicendum primo quod non
est verum ymo simul tempore fiunt
attractio menstrui et generatio ve-
sicarum, sed quia perfectior operatio est
generatio vesicarum et ampliatarum ea
ibi notavit expresse dans per hoc
implicite intelligere aliam operatio-
nem scilicet attractionem menstrui // vel .S. a.
dicendum 2o quod ista non est de opera-
tionibus transmutativis // Ad 3m .Ad 3m.
patet solucio quia hic Avicenna
habuit ponere modum generatio-
nis embrionis, quia ex hoc deve-
nimus levius in noticiam infirmita-
tum et egritudinum matricis / et quod
hoc sit verum patebit in pro-
cessu // Sed est dubium quia adhuc videtur .d.
quod alia virtus sit operativa scilicet infor-
mativa, quam immutativa, et tamen
dicitur ponere idem Avicenna primo
primi doctrina de virtutibus capitulo 2o
// Pro hoc sciendum quod ut ibi ad literam .S.
ponit dicit virtus generativa dividitur
in duabus / dicit namque primo de ista
virtute que generat sperma in testicu-
lis que virtus sive det formam
vel non dividitur sive ut modum
complexionis non est cura, quia
pure est una virtus sive qua
generatio fieri non potest per quam ar-
guitur spermati aliquid formale
vel virtuale / unde potest generare
et ad strenuum inferiorum humanam
transmutare // Secunda immutativa
que virtus immutativa est virtus ordi-
nans virtutes spermatis ut quod sperma
cum generet cor sed alia, quod ante
introducat formam quam accidentia, quod
cum introducat complexionem pro-
priam membris / quia cor ut in
musculis / ubi gratia prius introducit
complexionem musculorum quam
complexionem habitudinis totius
et sic de singulis // 3o virtus
generativa dicitur de informativa que vir-
tus lineationes figurationes

complexitates situs et brevitatem in-
troducat dispositiones orga-
nicas post formam et complexionem
/ et istarum duarum quarumlibet scilicet im-
mutativa et informativa
que sunt in spermate operantur
divine, nam iste virtutes agunt
ad modum divinorum et non
ad modum rerum naturalium, quia agunt
separate a principalibus et operatione et ubi
circa partes eius dicuntur instru-
menta, quoniam nam principalis ut
illo a quo virtutes iste deci-
duntur eius ut dixi iste virtutes
sunt agentia instrumentalia
agunt, sed in naturalibus agens
instrumentale numquam agit ni-
si quietum principalis, numquam enim ser-
ra secat nisi quieta ei qui
ipsam moveat et sic in aliis
instrumentalibus agentibus patet / Sed
iste virtutes dicuntur divine
a modo agendi divinorum que agunt
per intellectum, eius signum quia
non sunt determinate ad unum ymo
non ad plura ad diversa agentium
et entium naturalium, entia enim
naturalia ad unum per se sunt determi-
nata ut grave ad motum
deorsum calidum ad calefa-
ciendum, sed iste ex uno sunt ter-
minata ad plura membra distin-
cta frigida et calida et frigida /
// dicuntur 2o divine quia modus
agendi istarum virtutum est vir-
tualis quemadmodum modus
agendi divinorum // 3o dicuntur divi-
ne quia iste virtutes agunt per spiritum
ut intelligentie per corpora ce-
lestia, sicut et intelligentie agunt
et non sunt forme dantes esse
corporibus celestibus, sed sunt forme
assistentes ut forte nauta navi
ita iste virtutes in spermate ex-
istentes agunt, non quia dent
esse, sed quia sunt ut forme assistentes
/ dico igitur non amplius protela-
do quod iste due virtutes scilicet immu-
tativa et informativa, sed di-
fferunt quia principalis est immu-
tativa que est ordinans, et
informativa sit illa que ordi-
nem recipit, tamen aliquando una
sumitur pro reliqua propter convenien-
tiam quam habent quia sunt divine ut
premissum est // Et ex hoc patet solutio .Ad primum.

./ Unde virtus informativa
sit prima que operatur in spermate

·S·a·

qz d/ hic accipit informatiuaz p
inmutatiua // aut dicitur qz licet inmu
tatiua sit propter qz principali
ter / tamen sunt tempore operatur cum
informatiua / vel tamen virtus
diuina formatiua que est inmu
tatiua diuisit virtutes formatiuas
eodem tempore informatiua formi
ficat et facit illas vesicas /
prout dictum est clarius / deinde
cum dicat · Et virtus q dicitur · hic
ista parte d / intendit decla
rare illud quod dixerat / dixerat
autem / d / quod formositas sit a virtute
informatiua / Et hic vult hoc
declarare / prout quod sic dicatur / a / Et
veritas · i · necessitas q dicitur · i · ex
dispositionis · i · operationis illius
formositatis a virtute informa
tiua supple est / Ex hic quod virtus
informatiua mouet illud
quod est in formate · s · ex spiritu naturali
et vitali ad mineram · i · ad parte
membri in qua virtus cuiusque cor · s ·
membrorum principalium conueniens
tem in qua parte membri figitur · s ·
virtus cum spiritu sibi correspondente
te / et creatur illud membrum · s · prin
cipalem modum quem diximus in libro
principiorum · i · in nono de animalibus
// Iuxta istam partem considerandum quod di
uina illa plura insinuat / primo quod
insinuat quod in informate sunt tres
spiritus · s · spiritus vitalis naturalis et anima
lis / nam certo quod cor sit prin
cipium virtutum / tamen a breui spiritus
qui sit instrumentum earum operationum
non potest recedi / ymmo requiritur ut
spiritus iste generatus in corde / non
differat a epate / ut principium sit
operationum naturalium / in cerebro ut
sit principium operationum animalium / vel
aut per istam modificationem spiritus
acquirat aliqua noua forma
vel non / spectat inuestigare
in prima parte doctrina de vir
tutibus / et ex hoc habet spiritus
in a q ad primam partem spiritu
um non solum dicitur error
de / ymmo et ab aliis principa
libus / de hoc tamen videbitur
inferius lectionibus // 2o notandum
circa istam partem quod virtus in
formatiua mouens calidum
formatiuas triplex ad digerandam

mineram ut acquirat formam embrio
nis et formam humanam formi
ficat / non faciendo unam
formam homogeneam vel con
tinuam / sed formificat disconti
nuam / et in diuersis locis
membri facit diuersas formas
ut ibi illas diuersas formas di
uersa generet membra / quia di
uerse forme dicuntur diuerse
minere / que diuersa forma loca
in quibus inchoatur embrionis generatio
ad similitudinem minerarum extrin
secarum / et in eis diuersis mi
neris figitur spiritus ita quod
in minera ubi debet generari cerebrum
figitur spiritus animalis / et in minera
ubi debet generari epar figitur spiritus
naturalis / Et ex isto apparet quod
Auicenna declarat illud quod ipse
dixerat / nam in prima parte dixerat
quod calidum formatiuas facit spumas
ut ampullas et vesicas / hic
aut ex dictis prius / ostendit ad
quid virtus informatiua ampullas
vel vesicas facit / quia facit ut
in eis figat spiritus temperatus in loco
et in minera prima in qua debet
generari membra principalia / dixerat et
d / in generali / informatiuam generare
vesicas et ampullas / hic autem
d / insinuat aliquo in speciali
quot sunt ille vesice / quia tres
sunt quod tres sunt spiritus principales qui de
bent recipi in illis tribus ve
sicis temperatis in mineris disti
nctis ubi debent membra distincta di
stincto modo transmutari ad
distincta membra principalia
// Alii tamen dicunt quidam / qui dicunt
quod virtus informatiua mo
uet spiritus vitales et animales et
naturales ad mineras conuenientes
membri generandi / ita quod ad mi
neram ubi debet generari cor mouet
virtus informatiua hos tres
spiritus coniunctos / similiter virtus
informatiua mouet illos
spiritus ad mineram in qua debet ge
nerari epar / et similiter ad mine
ram in qua debet generari cerebrum
/ Et hic dicunt ipsi magis vesica
ri de cerebro / et epate / quod virtus in
formatiua moueat illos spiritus
tres · s · spiritus vitalem naturalem et animalem
ad mineram generationis cor

quia virtus informativa non potest ge-
nerare cerebrum seorsum mediante
animali, quia non est sufficiens ad
dandum vitam membris virtutem
saltem naturalem, eodem modo non potest
virtus informativa generare cere-
brum seorsum mediante spiritu vita-
li, quia iste non potest disponere
cerebrum ad hoc ut esset principium sen-
sus et motus, Et simul
intelligatur de operatione suo modo
quia informativa non potest ipsum
generare seorsum cum uno spiritu, et
ideo movit tres spiritus admi-
nistrans et ad eundem generandum
operans // Si autem velles tene-
re ut aliqui tenent quod solus spiritus vitalis
decisus a corde esset in spermate
et quod eo solo tamquam instrumen-
to contento virtus informativa
faceret vesicas illas ut in
eis generarentur membra principalia tunc
oporteret sic exponere litteram, Et
veritas .i. necessitas etc. est
ex hoc quod virtus informativa movet
illud quod est in spermate ex spiritu
.i. illum spiritum a corde decisum
qui appellatur gignitivus, ex spi-
ritu membris animali naturali et vi-
tali, quia licet seorsum spiritus cordis
virtuate contineat omnes tres quan-
to quod sit unus numero continet tan-
tum virtute alios duos .s. naturalem
et animalem // Considerandum .No. 3
3º quod per ista verba videtur Al. asen-
tire opi[moni]bus que est quod corpu-
lenta spermatis subiciatur prima
inigrandine embrionis, Unde di-
cit quod virtus informativa movet
illud .s. corpulentum ad
numerandum generandum .i. eo cum unius
cuiusque corporis .s. membrorum prin-
cipalium in qua materia corpulenta pa
figeratur et terminatur virtus et virtus
virtutis informative et creatur quod
illud membrum principale ad quod
intendit informativa primo mo-
dum quod // Tenentes autem opinio-
nem contrariam possent exponere prae-
tacto supius // Utrum autem spiritus con- .d.
in spermate mitigatur in me-
bris que generantur, et sit spiritus
complantatus, aut ille ad generet
sibi novum spiritum qui stet loco
primi spiritus // de isto sunt opiniones .9º
que non discutiende // dubitatio .d.

ista parte quia / dicit postposuit spiritum
vitalem Unde dixit quod virtus in-
formativa movet illud quod est
in spermate ex spiritu animali naturali
et vitali // Ad hoc potest dici .6º
quod dicit non curavit hic ordinem quos
spiritus esset prior in operatione, quia
istud resultabat inferius ad
illam partem, Et veritas quidem
est quod primum membrum creatum est
cor. // Aut potest dici quod fuit de- .8º a
fectus scriptoris, et quod debet primo
poni illud quod est ultimo ex spiritu vi-
tali // Aliqui dicunt quod primo posuit .9º a
animalem quia virtus informativa prius
temptat operari cum animali quam cum
naturali et vitali quia est temperatior
propter quod temptat 2º cum naturali quia
temperatior est quam vitalis et ul-
timo cum vitali, Et quia materia est
pauca si prius temptaret operari
fortiare cum vitali cum ille sit ve-
hementer calidus posset materiam illam
modicam exire in vaporem, postquam
autem temptavit quod materia non resolvitur
agit cum perfectiori et fortiori
.s. cum vitali et perficit primo cor
ut dicetur inferius // Deinde cum dicit
Et propter illud reperitur hic etc., conclu-
dit intentum informative cordium,
et duo facit quia concludit primo
illud quod dixerat generaliter in parte
prima, 2º ibi concludit intentum
magis specialiter ibi ex. deinde
separantur // Quantum ad primam partem
dicit etc. propter illud quod dictum
est quod virtus informativa operatur cum
spiritibus .s. vitali animali et natura-
li, reperitur tota exsufflatio .i. to-
ta effumans ut exspumans ex
pelli ad medium humiditatis
causa autem exspumationis est spiritus
gignitivus aggregatus ex tripli-
ci spiritu, impellit enim totus spiritus
gignitivus ad medium humi-
ditatis ut appareat locus cordis
quia informativa mediante spiritu gigniti-
vo intendit primum cor, Deinde
dicit virtute informativa fiunt mediante
spiritu gignitivo due ampulla-
tiones sive vesicationes, una
versus latus dextrum, alia versus
latus sinistrum, et iste sunt ramifi-
cate ad similitudinem sicut rami
et stipes a radice // Et fugit

Utrum quare Avicenna postposuit
spiritum vitalem.

No 3 prima vesicarum ut post spumationem
usque ad horam // Circa istam par-
tem considerandum quod dictus con-
cludit ipsum quod dictum est. Hic ponit, nam
cum ita sit quod virtus informativa
intendat ad generationem membri per-
fectionis quod influxu suo omnia
membra sibi debet agregare et confirma-
re, hoc autem est cor, et ideo virtus
informativa totum movet, tunc
medium humiditatis mestruo-
lis vel humiditatis spermatice con-
ad corpulentiam eius secundum opinionem
Gal., ut ibi generetur cor, et ma-
xime quia principale instrumentum huius effectus
est spiritus vitalis cum sit perfec-
tior et activior. Cum autem hoc
principale est generatum, tunc statim
ymo antequam compleatur illud principale
virtus informativa cum residuo
spiritus perforat post vesicam
in parte superiori, et ibi
cum spiritu vitali et animali et natura-
li generat cerebrum, et perforat po-
stremam vesicam in parte dextra
et ibi fit alia vesica ubi
No 3 debet fieri epar // Secundo considerandum
quod iste tres vesice remanent alli-
gate et propinque usque ad horam
.i. usque ad primum tempus, et causa quia
primo non est tantum de materia quod eas
distantes possit bene unire
remanent igitur propinque, donec
tantum trahatur de materia quod possit
communicari dato quod distent iste
vesice. 2o est quia removere
istas vesicas ab invicem est
movere motu locali primo et
deinde postea mutari. 3o quia
propter resistentiam materie ad agentes
ut puta ad virtutem informati-
vam et suum spiritum non potest
virtus informativa ponere
illas vesicas ad suum locum.
Cum autem sunt complete et mem-
bra principalia in eis iam non est
resistentia, et ideo post hoc totum tempus
quod erit breve nam sunt virtus
informativa separabit istas
vesicas ad loca sua ita quod membrum
in qua est cor stabit in lo-
co suo, superius membrum movebitur
superius ubi est locus cere-
bri, dextra ad locum infra
cor ad partem tamen dextram, et
tu bene considerabis videbis
quod in prima transmutatione sunt sit
processus usque ad ultimum, de imper-

(margin: embrionis ipsa primo intendit ad generationem)

fecto ad perfectum // Dubitatur secundo 1o
circa istam partem, quia cum
quo natura et virtus informa-
tiva procedit de imperfecto ad
perfectum, ergo prius debet informare
generare membra innobilia ut
cutem pinguedinem intestina ve-
sicam et sic de singulis // Amplius 2m
videtur quod virtus procedat de perfec-
to ad imperfectum, quia continue movet
ad mortem, ire autem ad mortem
est tendere ad imperfectionem //
Amplius forma perfectissima 3m
.i. forma humana videtur
requirere perfectissimam disposi-
tionem in materia ut testatur
Avicenna in libro de viribus cordis
circa principium // Sed hominem quod homo in 6o
principio cetera animalia precipiat
nobiliori forma, quia intellec-
tiva, et ideo ponit Avicenna
tis animalis primo precedebat corpus
completum animalem et sunt cor
quam in generatione intendebatur
quae cum natura pertingere potuit
stetit, sicut modus animalium
humanam intellectivam et cogita-
tivam, ista autem forma videtur
esse imperfectissimo sine esse quia
per eam sunt sensum potest in operatio-
nes intellectus, hoc autem ma-
xime est ratio ipsius secundum Aristotelem primo
nativitatis et generationis propter hu-
miditatem superfluam, illam autem
dispositionem habet corpus in etate
iuventutis, et illam virtus infor-
mativa non potuit inducere
in materiam primo propter paucitatem mate-
rie, quia non habet tantum de materia
ut possit membra ita magna
generare ut sit in iuventute // Am-
plius dato quod haberet tantum
de materia non posset illam tra-
nsmutare, quoniam cum sit
modice quantitatis non posset
transmutare tantum de materia quantum
requireret pro corpore ita magno ut
est corpus iuvenis // Amplius
non est locus capax tante quantitatis
in matrice in tanta quantita-
te in qua est et in qua esse debet
procedit ergo omnibus consideratis in
actu generationis informativa de
imperfecto ad perfectum, quia primo
generantur vesice et ampulle, et

Utrum virtus informativa
procedat de imperfecto ad
perfectum.

membra principalia valde confuso
rum, quare non imperfecta secundum magis
in complexione, quia humida
minus, et adhuc post re
ceptionem autem usque ad iuven
tutem plura procedunt de im
perfectione ad perfectionem
cum in iuventute membra sunt
perfecta in natura organica et con
simili // Ad instantias, ad primam
dicendum quod sequitur ex dicto quod natura
procedit de imperfecto ad per
fectum, quia prius natura generat
membra principalia imperfecta quam
perfecta et istud est verum
Sed ut autem non valet quia illud
dictum tenet in eadem specie.
// Ad 2m communiter nos imus ad
mortem ergo communiter tendimus
ad imperfectionem etc. dicendum quod non
sequitur quia tendendo ad mor
tem corpus humanum et mem
bra sua acquirunt dispositio
nem in natura consimili et orga
nica per quam melius post
in operationes intellectus ut
notum est // Ad 3m perfecti
ssima forma requirit perfec
tissimam dispositionem in materia
~~dicendum~~ verum est quod verum est prius recep
tione, sed non est necessarium quod
habeat perfectissimam dispo
sitionem prius operatione propter
in compassibilitates vel impo
ssibilitates dictas // Deinde
cum dicit. Deinde separantur.
Hic concludit intentionem magis spe
cialem, vel concludit unum aliud
corollarium, Et breviter sic dicit
quod, quia virtus informativa postquam
generavit vesicas tres et tria
membra principalia in eis contenta quae
vesice et membra in eis contenta
erant mixta posita, deinde per
processum actionis virtutis in
formative separantur et distin
guuntur scilicet vesice ab eo scilicet spiritu
generativo, et fit permanen
tia illa ex quo id est illud
generatur sive creatur cor etc
aliud // Circa ista primo
considerandum quia alia pa
tent ex dictis, quia dicit in sive

Et impletur alio sanguine. quia
ex isto duo capiuntur, primum est
quod vesica in qua generatur cerebrum
repletur sanguine alio ab illo
quo replentur vesice cordis
et epatis, quia ille replentur
sanguine magis calido
tendente ad rubedinem, Sed
vesica in qua generatur cerebrum
repletur sanguine alio ab illo
quo replentur vesice cordis
et epatis quia sanguine al
bo tendente ad materiam cerebri
// Secundo ex ista littera habetur quod
quod supra iam dixit quod virtus infor
mativa movet illud quod est
in proximitate id est spiritum generativum
tum ad formationem embrio
nis, movet illud contra materiam
menstruationis quae consueverunt
appellari sperma // Circa ista
primo dubitatur quia cum testiculi
sint membra principalia necessaria
sicut de eis mentionem, utrum
aliqua vesica pro eis generetur
quia etiam debeant testiculi [illegible]
[illegible] vesicam et impulationem (?)
ut alia membra principalia // dicendum
quod testiculi non sunt membra principalia
[illegible] individui sicut sunt cor
epar et cerebrum, et cor necessarium
non est nisi post xii annum,
et ideo natura non generat eos nisi
sicut alia membra non principalia
generat igitur natura et virtus infor
mativa principalia quae sunt necessa
ria [illegible] individui
et pro eis generandis propter causas
superius tactas, non generat ve
sicas et ampullas [illegible]
prius enarratas // dubitatur
[illegible] electione quod sequitur ad eun
dem dictorum et dicendorum
a quo decidatur sperma, Et utrum
sperma ipsum decidatur a toto
quia in eius emissione delectatio
sentitur in toto // Primo quia sperma
assimilat sibi totum vel generat
totum, ergo a toto deciditur, Secundo
diminutive generat diminu
tum, hoc autem non fit nisi quia
ab aliis partibus [illegible]
est sperma et apte diminuta
[illegible] ipsa [illegible] est // 2o
videtur quod a cerebro, quia sperma

Utrum a quo decidatur sperma.

Ad primum
natura
Ad 2m
d°
Ad 3m
3°
1°
p° ra m.
2m
Nota d 3
3m

plus assimulatur cerebro quam alijs membris
// Preterea in coitu plus debilitatur
quam alia membra // Preterea si incidantur .6o a.
vene que sunt post aures non fit
generatio ut recitat G(alienus) sexto xx auc-
toritate ypocratis in libro de
natura fetus // 3o ostenditur quod deci-
datur ab epate quia sperma est
superfluitas alimenti / epar
autem exhibet alimentum // 4o .9.
propter testiculos quia eis inflamma-
tis sperma non est plurificatum et
eis abscisis non generatur sperma
// Ergo quare accidit ut vult dicit primo
de generatione // Ad istam questionem
sunt multi modi dicendi sed in sum-
ma sunt duo / quidam antiqui
quidam novi / et utrique fecerunt
multa ut patet primo de generatione
animalium / Quidam enim dixerunt
quod sperma deciditur ab omnibus mem-
bris simul / Quidam dixe-
runt quod deciditur ab omnibus ita quod
quandoque ab uno quandoque ab alio / mo-
ti forte ex hoc quia vident in quolibet
individuo unum membrum for-
tius quam aliud // De primis quidam di-
xerunt quod sperma deciditur ab
omnibus simul / Quidam dixerunt
quod deciditur a qualibet particula nostri
corporis / quia de qualibet particula mem-
bri aliquid separatur cum ipsum per
insi fuerit impediens agge-
nerari sibi simile motu for- .6o a.
ti quia motum in toto extenuatur
// Ista opinio stare non potest quia coytus .9.
fieret cum dolore / quia in separa-
tione partis apte fieret do-
lor // Preterea sperma esset quedam at-
ritum // Preterea non ita cito educeretur
et intrigens fit / quia ad tar-
tium ut ad osculum mulie-
ris cum subito emittitur // Am-
plius cum quidam partes plus
distent a vasis et quedam ille
tardius mandant sperma / oporte-
ret una parte altera expe-
ctare et ex hoc sequeretur sperma
esset ad monstruositatem et quod par-
tes membrorum non haberent si-
tum quem debent habere / quia per
multos motus et multas cir-
cumvolutiones illud quod est supe-
rius erit quandoque inferius et contra
// Amplius haberet quod puden-
dum viri et mulieris ex
eius sperma deciditur a quolibet

parte et illa aggregantur sibi simile
in matrice // Quidam dixe-
runt quod sperma venit ab omni
particula quia ab alimento di-
stributo ad singulas partes
separatur unum superfluum / et quia
superfluum acquirunt aliquid
de virtute eo potest generare si-
bi simile // Ista opinio et
stare non potest quia tunc sperma
esset unum ab confusum // Preterea
tunc ad diminutum nequam
posset generari perfectum / quia
parte diminuta non potest pro-
venire illud superfluum superflu-
ens ab alimento cum ipsa non
sit / et sperma decisum ab al-
ijs particulis non habet potentiam
generandi hanc partem dimi-
nutam // Preterea tunc sperma esset
dissimilium partium probatur quia ultimum
alimentum est dissimilium
partium propter diversitatem mem-
brorum hoc habet Avicenna et
dicit per inquirementi / Avicenna
primo in principio capitulo de virtutibus in-
firmantibus / Et dicit primo de
generatione animalium // Preterea ad idem
illud superfluum ultimi
alimenti habet potentiam passivam
cum sit pro alimento / sed sperma
debet habere potentiam activam
// Quidam dixerunt quod deciditur
ab omnibus ita tamen quod aliquando ab
uno aliquando ab alio // Ista opinio
stare non potest quia tunc in gene-
ratione fetus appareret diversitas
magna / ut in quo videtur
prius manus in quo brachium
in quo caput et sic de sin-
gulis quod est satis contra proba-
ta / quia cum sperma veniat
sive decidatur aliquando ab uno
et aliquando ab alio generabit quandoque
unum prius quandoque aliud · cum sperma
magis in principio ha-
beat potentiam generandi et prius
illud a quo decisum est // Per
istas rationes probatur quod non decidatur
a cerebro // quod potest confirmari
quia cerebrum est minus frigi-
dum non potest decidi ab eo
sperma quod est valde calidum
// Illas rationes probatur quod non de-
cidatur ab epate / quia tunc epar

appetit in generatione prius aliis membris
// per stomachum videtur habet in tali virtu-
tem quam aliis potest preberi // Secun- .S.a.
do est dicendi quod sunt nomina sunt duo
unus est modus conciliatoris
et domini exponetur in dicta
diff. / Alter quidam nominis doc-
toris s. thome / primus igitur modus
intendendi ad questionem est domini con-
ciliatoris differentia 34 / ubi sup-
ponimus quod sperma dupliciter sumitur
uno modo large / et ut sic sperma
dicit omnem superfluitatem de-
scendentem ad testiculos et
vasa seminaria que emittitur
hora coitus quod non est perfec-
ta / sive sit imperfecta propter multi-
tudinem sive propter qualitatem, et
non habet potentiam activam, Et
vocatur ab aliquibus humiditas
languinosa ita ut dicit aristoteles
in primo de generatione animalium / non
enim semper sperma quod abscidit i.
descendit ad testiculos, sed
aliquando mixtim virtutes huius sper-
matis simul abeunt s. quando
non est perfectum propter quod est
quantum non plasmatur animal
sit etc / quod tamen si emittere
caret tristitiam et multa
prava accidentia, et in eius
emissione non est magna
delectatio, Alio modo sumitur pro-
prie pro humiditate pura
et perfectissima quod decidit
ad testiculos et vasa se-
minaria et habet potentiam
generandi / et vocatur ab aristotele
genitura, Et hoc ut dictum
est sic quod habet potentiam ge-
nerandi / tunc dicit quod
diminuta si quis querat de sperma-
te primo sic dicit quod potest
teneri quod decidatur a toto, et
a qualibet parte, 2o quia totum et
quelibet pars mittere possunt suum su-
perfluum ad testiculos et ad
vasa et inde educi / quia
sunt loca per que potest fieri
expulsio / et scito quod possent
illud superfluum [illegible] re-
vocare // Sed ut loquimur
de spermate 2o tunc dicit
quod sperma est superfluitas

utilis ultimi alimenti nondum
distributi, declaratur ista diffinitio
quia omne quod est in nobis aut est
naturale aut preter naturam / sed sperma
non est res preter naturam / quia nec
morbus nec causa nec accidens
ut patet / Nec membrum / quia mem-
bra non separantur a nobis
et esset nec in eius emissione
dolor, nec alimentum habet quia alimentum
potentiam passivam / sed sperma
habet activam igitur est superfluitas
alimenti a sufficienti divisione
utilis s. ad finem perfectum. s. ad
conservationem speciei et individui
quia per spermatis privationem conservatur
individuum esse perfecto, uti-
lis et ad causandum delecta-
tionem ultimi alimenti, quia alimentum
non ultimum est impurum a quo
non possit fieri hoc perfectissima
decidi, nondum distributi in
partes, quia si esset superfluitas
alimenti distributi, tunc esset
glutinum aut cambium, et tunc
esset diversum, et non homo-
geneum cum sint diversa cam-
bia et diversa glutina
Est igitur superfluitas alimenti
ultimi nondum distributi in
partes, Addit igitur dominus quod
in isto spermate quod est
superfluitas ut dictum est / duo
occurrunt consideranda, unum
est materiale et est eius corpu-
lentia / Aliud est magis
formale et est eius pars ma-
gis spirituosa / Si igitur loquimur
de isto spermate quantum ad partem
formalem spirituosam ut sic
dicit quod deciditur a corde
tantum tamquam a primo principio / Secundo tamen potest
dici quod decidit a testiculis
et vasis tamquam a modificantibus / Primum est quia cor
est primum principium in quo sunt omnes
virtutes Secundo sperma quantum ad partem
spirituosam debet decidi a corde
quia inde recipit potentiam acti-
vam sive generativam / 2o ratio
est quia licet cor habeat omnem
virtutem, et generativam tamen quia

cor est prin͡m in ista͡r operacionum
io opperdit ut ultim͡m oplet͡r
spmatis quo ad istam ptem
spiritu osam recipiatur ab
alio i virtute ip͡m cordis / est
aut est fo siccula et nullum alud
menbrum / Si aut sit spmo
de spmate quo ad corporie
tatem ut sic dicit q͡ decidt͡r
acorde / Ro q͡r in corde est
ultim͡m alimentum nudum distribu
tum / ig͡r cu͡m spma sit superflui
tas alimenti ultimi d͡z poni
q͡ decidat͡r acorde / cum͡ apparz
q͡ in corde sit ultim͡m alimentum 1a
q͡r in oibz alijs mebris sit prepa
racio nutrimenti et in corde
ut alimentum recipe͡n ultim͡z de
puracionem pp caliditatem cordis
et pp motum et pp multa alia
occurrentia // pp in corde est alim͡tum
numdum distributum / Et infe
tur admo q͡ spma decidit͡r
atoto q͡r decidit͡r acorde q͡
hit in virtute oia mebra / Et
ista / d / in suo de nalibus bene
dicebat Et no͡ necc͡e nec op͡us
ut spma veniat ab oi pte
i una eorum pte sit omnes ptes
.s. in corde / dicit ip͡m q͡ spma
lz sit superfluitas alimenti
cordis non ip͡m retinet in cor
cordis / q͡r in corde retinetur ma
de / q͡r in corde retinetur ma
spium et sua ma nutrime
talis .i. quamdiu cor nutrire
/ Sz retinetur in venis et arte
rijs que sunt vasa cordis / ad
dit ultra hec dinus q͡ spma
q͡r est superfluitas ultimi ali .2a. 9o.
menti q͡ eius eug͡o est multu͡m
debilitans / q͡r cu͡m excedit cor
tus statim rapit ma͡m nutri
menti / Et pp hoc et q͡ spma
est superfluitas ultimi ali
menti io in pueris no͡ gnra
tur spma / q͡r alimentum eis
no͡ superfluit pp augmentu͡m
/ no͡ multiplicatur et in senu
bus pp defectum alimenti et
pp defectum caloris / hec sunt
dicta dini abreviata multu͡m
ut videtur et ee dicta galia
toris pp te dicta f. 34 // Sz
modicus dicti est thome et e
plurimus multum / sz cu͡m i pa
ucis verbis recolligam // ponit

.6a.

ig͡r has conclusiones loquendo de spe
rmate proprie mo ut est geni
tura prima 9c͡lo q͡ spma
quo ad ptem spiritu osam decid͡r
a tribus menbris .s. corde
cerebro et epate / hoc pba͡r
auctoritate Avicenne in ista
lectione ubi dicebat͡r / Et veri
tas huius spumositatis q͡ deinde est
q͡ virtus informatiua mouet
q͡ est in spmate virtus nali
aiali et vitali / ecce q͡ dicit
vult ibi ee tres spus / et isti
no͡ possunt ee acorde / sz expe
dit q͡ veniant ab alijs diui
bus prin͡cipalibz // [illegible] / xxa. fen
his ca͡ 3o dicebat / michi no͡
videtur q͡ no͡ oz ut sit spma
ex cerebro solo q͡uius ei sper
mentum sit ex cerebro / et est
verum q͡ dicit ypo / de ee duarum
venarum / ymo oz ut sit ei ex
oi mebro prin͡cipali fons / ig͡r ex
hoc vult dicere q͡ spma decida͡r
a tribus prin͡cipalibz // Confirmat͡r
rone sic ome agens nale pro
ducens aliqua distincta et
diuersa si dz illa producere no͡
pot illa producere nisi dearti
culet͡r ab aliquo agente pticu
lari / Sz spma est agens na
le et nale multa producens me
spu cordis / ig͡r si dz producere
alia prin͡cipalia acorde deducta ut
cerebrum et epar nec͡o requirit͡r
ut dearticulet͡r p spus cerebri
et epatis ad hoc ut possit
producere cerebrum et epar / q͡d
ualeat ista ro statim vide
bitur // 2a 9o thome est ista q͡ sp .2a. 9o.
ma q͡uis ad ptem spiritu osam
contingat pot educi a quolz
mebro pticulari / pba͡r sic p͡o
auctore auice / xxa fen his cap͡o
3o unde dicit avice / Et est
verum q͡ dixit ypo / de ee duarum
venarum ymo oz ut sit ei
spmati ex oi mebo prin͡cipali fons
et ut sit ex mebris alijs et
refunda͡o ad istas radices / Ec
ce q͡ a / vult q͡ et ab alijs me
bris possit spma decidi q͡uis
ad ptem spiritu osam / pbatur
rone q͡r si spus ut spma quo
ad ptem spiritu osam no͡ decide
tur et ab alijs menbris q͡ sunt
a prin͡cipalibz / Sic q͡ filius non posset
assimilari patri hic vel sic in

unum stigma in membris exterioribus
vel interioribus, quod est signum
quia apparet frequenter quod pater habet
unum signum ut vidi gratia unam
morpheam in vultu et generavit
filium habentem similem morphe
am in illa parte / contra probatur quia non
potest esse alia causa ut hic assimi
letur patri in tali signo nisi
quia spiritus aliquis fuit decisus
ab illa parte ubi erat signum illud
quod assimilat et assimilare
potuit membrum filii de novo
geniti // Et instat Thomas contra ra ·5·
tionem dicens quod ex isto sequitur
quod diminutus non generabit di
minutum probatur quia a parte di
minuta nunquam potest decidi
aliquis spiritus // dicit ad hoc .6o.
quod dominus dixit quod diminutum
generat diminutum quia cor
compatitur membro diminuto
quia spiritus descensus a corde ho
minis habentis membrum diminu
tionem propter compassionem generat
diminutum / dicit Thomas
quod hoc non videtur verum quia cor
non compatitur huic defectui accide
ntali / Sed cor bene compatitur
defectibus naturalibus / ut in po
dagricis vel in aliis defectibus
naturalibus cor bene compatitur / Et
propter talem compassionem sperma de
cisum a corde debilitato propter
compassionem generat filium poda
gricum / Sed in mutilato non
potest dari alia causa scilicet nisi quia
scilicet spiritus aliquis contingenter deci
sus ab alia parte fuit cum spiri
tibus principalium membrorum mixtus
Et cum dicatur a parte diminuta
non deciditur aliquis spiritus dicit
quod hoc est verum / Sed deciditur
spiritus a partibus extremis membri di
minuti, et non deciditur a parte
diminuta aliquis / quia propter decisum
ab extremo quod remansit quod non est
integrum Sed diminutum / est quod
diminutus generat diminutum
/ Sed ut nos loquamur de sperma
te quoad ~~...~~ corpulentiam
ut sic dicit ~~dicit~~ quod deciditur
a vena et arteria descenden
tibus in ventre cordis / Sed forte
potest dici quod et a cerebro et epa

te descendat aliquid de corpulentia
spermatis tamen maior portio est
a corde // Et hic instat adhuc ·5·
contra dicta sua ymo videtur
quod necesse ab omni membro decidatur
aliquis spiritus et non sufficiat spiritus
membrorum principalium quia spiritus principalis
agens ultimo ~~...~~ agens ulti
mo ~~...~~ debens producere multa
illa non potest producere nisi deter
minetur ab agente particulari
/ quia videtur quod necesse sit debent
spiritus principalium generare membra a
membris principalibus quod procedit ut de
cidatur spiritus et ab illis membris
particularibus // Solvit Thomas .6o.
dicens quod hoc non est verum / causa
quia diversitas aliorum membrorum a
membris principalibus est diversitas acci
dentalis non specifica et ideo
agentia ultima a illi spiritus decisi
a membris principalibus sed sint
agentia ultima possunt producere
et generare ista alia membra
/ Sed spiritus cordis solus non potest
generare caput et cerebrum
sensus spirituales quia isti differunt specie.
et habent differentias essentiales
// Solvit 2o dicens quod spiritus mem .6o.a
brorum aliorum a membris principalibus
non est necessarius ad deartic
ulandum illa agentia alia
ut puta spiritus cordis cerebri
et epatis / quia sufficit diver
sitas materie in qua debent age
re illa agentia absque determi
natione horum membrorum particula
rium vel non principalium quia non oportet
poni spiritus decidi ab ali
is membris quam a membris principalibus
nisi contingenter quantum ad assimi
lationem in stigmate vel in
signo / Quod autem faciant te
sticuli ad generationem et quid dent
spermati dicit quod potest dici quod
modificant illos spiritus membro
rum principalium, non quod faciant alios
spiritus, sicut enim spiritus vi
talis in cerebro fit animalis per
quandam modificationem / sic est de
spermate quod virtute illorum spiritu
um sic modificatorum ^ est gene ^ in testiculis
rativum / addit quod licet sit
spiritus in spermate / adhuc ipsum

.6º ad arm thome.

dz dici homogeneuz / qr spus ibi
no dicit sensibiliter in modo
sbe // S. ulles tenere opi. dini
potes solvere ad racionē to
me multipliciter / pmo sicut
solvit dinus ut recitat thomas
qn dr agens ulē pducens mul
ta no pot illa pducere nisi
determinet ab agente pticu
lari // dom q istud est verū de
agentibz ulibz ptinētibz plari
virtute equalr eiusmodi st
corpora celestia ut sol / Sol
eiz ptinet plura i virtute ut
hoiez et asinu et equuz / et ista
ptinet equalr a sole ul a vir
tute solis / et tale agens no
pot ista diversa pducere nisi
medite aliquo agente pticulari
ut hoie equo ul asino / Aliud
aut est agens ulē ptinens plu
ra in virtute no equaliter s
sub ordine / et ptinet prius unu
et illud aliud / et tale no requit
pticulare determinans / tale aut
est spus d quo sic accorde qr pti
net multa in virtute s3 sub ordi
ne / nā pmo ptinet cor / cor
aut ptinet mediate cerebrū epar
et oīa ī virtute / Et io spiritus
formatus pº gnāt cor / p9 cor
gnāt sibi alia mēbra scdm no
dum dom // Contra istā solu
tionē instat thomas dicens qd
hoc stare no pot / cū q2 sic
spiritus cordis et cor / no possit
i core exercere opaciones sensus
et motus / ymo necº requisitum
sunt et cerebrū / nec possit op
aciones nāles epatis / ymo re
quisitum est et epar / ita et
no potuit illa mēbra gnāre
re qn gnābatur embrio / qr
cor et suus spus no potest
dare ̄9plexionem cerebro qua
medite ipm est pnm sensus et
motus / qr ipa3 no habuit et
similr de epate // ista instantia
no valet / cū q2 spus iste ge
nitivus / qui informate est
agens virtuale / et no forma
le / et io pot gnāre cerebrū
et epar / dato q no habeat actua
liter ̄9plexionem cerebri nec e
patis / sicut eiz epar gnāt

colera flegma et melācoliaz ac sā
guinez et no ht actualr nec
formaliter ̄9plexione ōnz illo
rū 4or s3 informate / ita sic
no spus cordis spus
informati // Et cū dr sicut
cor et spus no possit in corde
nostro pducere opaciones
sensus et motus ita et no
potuit gnāre cerebrū et
epar // dom q sm est q̄ t̄e
arguunt formaliter / s3 spus
gnātivus informati agit
virtualiter // Alr et pot dici
q agens ulē pducens
multa no pducit illa nisi
determinet ab agente pticulari
q ista ppo no ht vlez vitate
rem / Sol eiz qnz gnāt mu
re pt determinacionē age
tis pticularis ut putamus
res pticulares qnz sol gnāt
murem sine mure pticu
lari // Itacpar ul calidum
epatis est agens plā ut
coler. humores et tn calidū
illud no requit aliud agens
pticulare // pot et 3º dici
q determinacio agentis ulis
qrit spus informatis e amo
Ad auctoritatē d / dom qn
dicit in sexto capli q virtus
informativa movet illud
q est informate ex spūnā
li ati et vitali / q no habet
ptinet tres spus / s3 unus
q pot in opa nāles vitales
et aialis // Ad aliā qn avicenna
dicit ymo s3 / ut ei .s. spz
mati ex oi mēbro pn
cipali .i. ex eo q ht oīa i v
tute tale aut est cor // Sed
º9 thome multiz pot mole
stari / ponit namq3 q ante
ptingent spus ̄9pus in
formate decidit a mēbris
no pnz / Et auctoritas
d / p qua hoc pbat no dt
ptingent necē quz ymo
absolute ponit q resudet
et ab aliis mēbris // Am
plius avicenna no dicit id
d pte spirituosa / ymo in

.ad arg.
.6º a. 1ª r. ad 2
.ad auctorit. avicenne.
.9.
.ad .a. 3
.9. 2 3º que.
.6º
.p.
.2º.

dicere potius

dicere ponis d' corpulēta // adm .3o.
plus 2o sua'no q cludit ale
gd mltiplicitez qr cu filius
asimulet' patri in pillis et
i vnguinb3 habebit ponere
q in pillis et vnguibus
sunt ssius q' est f'm // adm .4o.
plus filius asimulatur
qnz auo acius cor' no dea
sus est alqs ssius // amplu muti .5to
latus q cu mutilacione h't
vnu stigma i mebro mutilato
gnat non mutilatū nec dimi
nutuz ymo p'fectuz et cu codez
signo / et apte t'n illo que nō
est nō potuit alqs ssius de
cedi // ampli9 cu fiat asimul' .6to
qnz p' solam ymaginacōez
que non portat aliquē ssi'ri
tum acor' ei9 q ymagina'
ncor9 mulieris que yma
gina' nō h't ex illo pone' s.
ex asimulacōe ssiuz decidi // adm .7mo
plus qm pannculus in quo i
nolut' infans asimulat'
panicto in quo inolut' p'e
et t'n ab illo pannto nō de
adit' alqs ——— ssis
nec est ve- qr ——— dictuz thome q
rum ponit pageus ïnt' pducens
distincta que h't ssitt-tudines
distinctas ssic nō pot illa pduce'
ñ d'articule' p' ageus phculac
q'est f'm / nam epar pduat
4or humores q dant forte
plus ssic ssic et t'n nō pduat
illos p' actione alicui9 agētis
pticularis d'articulantis suaz
actionez // ddm hic cū aucto
ritatem avi / q'n dicit ———
ymo oz ut sit ex mebus alys
2osuda° / p' ista x'ba avi mult
intelligere q' et expedit alia
mebra a mcbus p'n'b3 debere
h'z debita pporcionez / ut q
ipa nō sint informa nec mor
bida / q' tūc inficeret cor / et
cor infectum nō gnat ss
ma p'fectum / Et sim' iste' ū
opinione q' tres st' ssiritus
informati decisi atribus
principalib3 / tūc d' / p' illa x'ba

[Ad auto'tez avice.]

uult q' alia a p'n'b3 habeat ppō
cionez sanatiuaz ut ita lo
quar ad p'n'lia / q'r dum st'
morbida inficiunt p'n'cipa'
ut p3 in podagricis et alys
multuz defectis i alys ut pu
ta informaticis ss lenetias
et similibus // Ad instantias
ad p'm d'lectas est in toto 13' ss
ma a toto decidit' / ddm q' amp'
est f'm / ymo delectas est in
extremitate vrge i virg et im'a
lienib3 in pporcionali / gna
t'n nō v3 / nā am' famul' ——— Ad pm
——— comedit in toto tota de
licias h't / et t'n cibus nadit
p' tūc s'om ad s'm'z // Ad 2m ss
ma asimulat totū p'tū ut ge
nerat / ddm q' verū i ssit'n
nō seq'tur q ssma decidat' Ad 2m
a toto / s3 ab eo q h't totū.
Et cu dz diminutis gnat di
minutum de hoc dictū fuit
// Ad 3m q'r ssma h't simili
tudinez cum cerebro / ddz q nō Ad 3m
est verū cu vnū sit frigi
dum aliud calidum // Ad 4m
q'r cerebrum plus debilitat' Ad 4m
i coytu / ddm q' est q' frigi'
debile, et q'r p'fuus opdrig
mb3 eget in illis sp'ribus
// Ad 5m ddm q p' illaz insto Ad 5m
ne venaz q'st post aures
infirmatur cerebrum et fit nō
biduum vy inficit cor //
Ad 6m ddm q epar nō exi Ad 6m
bet vltim alimentum // Ad 7m Ad 7m
ddm q' illud arguit testicu
los facere ad ssmatis gnō
ne sic mebruz modificans
// Ad 8m sic tene vys q ssma
decidat' atrib3 p'n'b3 / ddm q'
d'z p° d'g'nōne vult q
ssma d'cidat a cord' tr'q's Ad 8m
a p'n'cipalior nō nego d° t'n
q' ss'ius nalis et acalis sit
necessaruz // Seq't' Et penetrat
// Et penetrat ad ex
teriorem pte' / p' q' ss aur / p'
cedentibus inuestigant
mod'z gnōnis sm' illius mebroz
9fusum / h'c nō uult inue
stigare modum gnōnis totz
et umbilici nō ita 9fuse

et est iuxta quod si diligenter inspiciatur
in tota ista lectione Avicenna
faciat mentionem de modo generationis
umbilici et secundine et parum di
cit de modo generationis principalium
/ dividitur autem ista pars in duas
quia primo determinat modum ge
ponit modum generationis umbilici et secundine 2o nerationis umbilici et secundine
in speciali magis ibi / Et cum
forma figitur. prima in tres
primo enim determinat modum generationis
umbilici / 2o ponit generationem secundine
3o tollit vel respondet cuidam
dubitationi ibi 2a / Et quod secundina
ibi 3a. Verum in vesice. dicit ergo
sic de parte prima, et ventositas
.i. spiritus assimulatus vento
reclusus in vesicis dictis pa
penetrat ad exteriorem partem humi
ditatis ipsius .s. in matrice contin
tis extra vesicas. penetrare
autem non potest nisi perforet / et viam
faciat manifestam nundas
ea .s. humiditatem / iste enim spiritus
veniens ad humiditatem extrio
re mundat eam / et purificat
/ et ex illa munda efficitur creatur
umbilicus ut recipiat per ea
.s. partes dictas umbilicus re
cipiat embrio restaurationem
ex .i. a matrice ex spiritu et san
guine / et fit hec vel ista pars
dicta umbilicus. post duas ve
sicas .i. post generationem duarum
vesicarum / et cor que in e
sicis continetur // Circa ista
partes considerandum quod umbilicus
est quedam cordula longitudine roton
dum in quo continentur vene una
vel plures arteria una vel plures
que vene et arterie terminantur
ad membra principalia fetus, ut in
de fetus trahat nutrimentum
et forte aerem ut videbitur
/ trahit autem fetus per umbili
cum quia vene et arterie
umbilici disseminantur ad secun
dina autem [illegible] adhe
ret matrici, vbi orificia ha
rum venarum et arteriarum que ipse
in prima terminantur ad orificia
illa quod est in parte intrinseca
matricis // Nota autem ab auctore
modum generationis istius
umbilici / quia fit a virtute infor.

.No(ta) 3

que movet spiritum qui erat reclu
sus in vesicis motu repentino
ut perforet et faciat illas in
ter / applicavit autem illum spiri
tum ventositatem, ut ex illo
nobis daret intelligere quod eius
motus tunc est subitus. / sic
enim ventositas introclusa
in castanea subito mota
perforat castaneam et si forte
paulatine mota exalaret, ita
vult nos intelligere, quod quo
damodo ut fiat iste umbili
cus quod est sicut foramen quoddam
informativa subito eum
movet // 2o considerandum quod dicit
dicit quod istud fit post duas
vesicas quod istud consequenter sal
vari duplex / primo quia fit post
vesicam cerebri et epatis /
et si fit post vesicam epatis
et cerebri intelligere possu
mus quod fit post vesicam cordis quia
vesica cordis et cor primo genera
tur quam alia membra cum suis
vesicis // 2o consequenter salua
ri quod dicit quod fit post duas
vesicas .s. cordis et epatis / et
hoc est inpromptu quia vene
ille et arterie que constituunt
umbilicum terminantur et radica
tur ad epar et cor / non autem
terminantur ad cerebrum propter
distantiam / et quia cor et epar
debebant mittere ei nutri
mentum, non fuit igitur necesse
umbilicum terminari ad ce
rebrum // 3o considerandum quia
ubi dicit mundans una
littera dicit mandans / si autem
habeatur mundans salvatur
ut dictum est sententia quod quia
virtus informativa cum illo
spiritu mundat humiditatem
illam et ex ea generatur um
bilicum / et sunt necesse illam
mundare / quia hec possit
quod quedam superfluitas deberet
quia quedam post generationem ve
sicarum membrorum principalium / si
autem habeatur mandans et
potest salvari et tunc refer
ri oportet / enim eam ad ventositatem
.No(ta) 3
.No(ta) 3

.i. ad sp(iritu)m motum subito ad
modum ventositatis, et tunc
accipiatur littera sic, Et re
periat ventositas .i. sp(iritu)s
ventosus ad ex(teri)orem p(ar)tem
humiditatis supplentis q(uia)
virtus infor(ma)tiua est mundans
eam s(cilicet) ventositatem .i. sp(iritu)m
reclusum in vesicis p(ri)ncipalibus
ut fiat umbilicus // Et con(tra)
ista dupl(ic)i expositione app(ar)et
q(uo)d expo(sitio) mundini et thome di
centium q(uod) virtus informatiua e(st)
mundans eam humiditatem ex(teri)
ore .i. que est ext(ra) vesicas me(m)
broru(m) p(ri)ncipalium et ext(ra) s(upe)r(fici)em me(m)
broru(m) p(ri)ncipalium ut p(er) eam s(cilicet) humi
ditatem embrio recipiat re
staurationem, et est falsa, (et) ca(usa)
q(uia) embrio adhuc non nutritur
p(ro)batur q(uia) adhuc non est generata
s(angu)i(n)a qua m(edian)te fetus nutritur
// Amplius adhuc embrio non
est totus formatus // Amplius
adhuc membra p(ri)ncipalia non s(un)t
cuata // 4o (con)siderandum q(uo)d si
l(itte)ra dicat q(uod) umbilicus generatur
ut eo m(edian)te embrio ante
tunc recipiat restauratio
nem .i. ministrantem .i. (?) ce vivi
ficati (?) virtus informatiua fo(r)m(ata)
sit ad generandum membra p(ri)ncipalia
et non p(ri)n(cipa)lia non potest dare vita(m)
q(uia) sunt infra ut m(ateri)a formativa
et sp(iritu)s anhelantur, et ideo reduc
ut sp(iritu)s amatrice q(ui) dat vita(m)
embrioni et suis membris p(ri)n
cipalibus in virtute (?) cordis mu
lieris, et ex hoc salvabitur generatio
univoca embrionis // Et si infe
ratur q(uo)d mulier erit p(er)fectior
viro negatur (con)sequentia, q(uia) l(ice)t in isto
actu mulier excedat virum (tamen)
i(n) intellectiua et i(n) aliis multis
et (?) virtutibus vir excedit mu
lierem // Et hic (con)sideranda q(uod) dic
tum est non forte inquiendum
s(cilicet) q(uod) sp(iritu)s veniens a corde
mulieris a matrice veniens
a matrice p(er) umbilicum et semi
nam ad membra embrionis det ei
det vitam, q(uia) hoc veniret ab ar

teria venete et est infra actu
viventis, sp(iritu)s aut(em) ex(isten)s in sp(er)ma
te non est infra actu viventis
et forte resumet ista verba
inferius ubi queret utrum sp(er)
ma muliebre et virum mulier
habeat virtutem actiuam in generatione
// 2o (con)tra ista l(itte)ra h(ab)et pot(est) q(uod) umbilicus
est generatus ut p(er) ip(su)m m(edian)te fetus
habeat restaurationem cu(m) erit
viuens et completus ex sp(irit)u .i.
ex sanguine spirituoso q(uia) ut
sic est nec(essariu)s ad (con)servationem em
brionis, et completus ex sangui
ne spirituoso actuali et ex san
guine venali q(uia) utrumque est nec(essariu)s
ad (con)servandum embrionis // 3o (con)tra
l(itte)ra pot(est) h(ab)eri q(uo)d umbilicus est
generatus ut p(er) ip(su)m embrio ha
beat restaurationem ex sp(irit)u .i. ex
aere attracto p(er) arterias ad ven
tricum cordis infantis, et ex san
guine ut nutriatur et augeatur
t(er) membra infantis // Dubitatur
circa istam p(ar)tem facto umbili
co q(uo)d fiat de vesicis membroru(m)
principalium // Et potest dici q(uod) cu(m)
membra p(ri)ncipalia sunt creata, et ag
generent sibi alia membra
tunc iste vesice membroru(m) p(ri)ncipalium
effunduntur ad loca ad que effu
duntur alia superflua, et eodem m(od)o
corpulentia sp(er)matis gignitiui
resoluuntur in generationem // Deinde au(tem)
dicit, Et q(uo)d primo creatur ibi
// intendit ponere modum
generationis s(an)g(ui)nis, et de ista s(upe)r dicat
// q(uod) post generationem umbilici
generatur s(an)g(ui)na siue panniculus 2a
// Consideradum iux(ta) istam p(ar)tem
q(uod) ex dictis app(ar)et q(uod) post membra
p(ri)ncipalia et suas vesicas illud q(uo)d
3o generatur est s(angu)i(n)a, et sine ne
cessitas fuit multiplex, primo
ut i(n) ipsa texerentur vene et ar
terie umbilici, et ut orifi
cia ear(um) possint (con)tinuative
(con)iungi ad orificia venar(um) et
arteriar(um) matricis, ut s(angu)i(n)a
esset tamquam unum firmamentum i(n) quo
vene et arterie predicte firme
marentur, 2o necessitas fuit
ut ut fetus non obviaretur i(n)
m(edian)te matrici q(uod) est s(upe)r hoc du

.No(ta)

con(tra) sp(iritu)m .i.

.d(ubi)o

.So(lutio)

sp(iritu)s

.No(ta)

.No(ta)

ra et appa ut dictum fuit su
pra // 3o necessitas spine fuit
ut fetus et embrio esset ma
gis tutus ab aere extrinseco
// 9o necesse fuit ut inter ipsam et quan
dam aliam panniculum deberet gene
.1°. neantur alique superfluitates
que egrediuntur a corpore infan
tis sive embrionis // dubi
tatur circa istam partem utrum spina
p. rationem generetur a caliditate matricis aut
a virtute informativa // videtur
quod a caliditate matricis auctoritas ypocratis in
libro de humana natura ubi ad literam
ponit quod spina et etiam alii panni
culi includentes fetum generantur
confirmo a caliditate sicut crusta et cortex pa
nis in furno // Confirmatur etiam
quoniam generatur a virtute informativa
et sic virtus informativa non
habet potentiam generandi vel est
impotens ad generandum spinam ne
que alios panniculos ergo spina non
generatur a virtute informativa
neque alii panniculi quod non erat
est // assumptum probatur quia virtus infor
mativa extranea informate non
generat neque generare potest
plura quam sint in generante et
quia sunt in eo a quo ipsa est decisa
sed cum ita sit quod in generante et in eo
a quo ipsa est decisa non sunt
isti panniculi // quia emittente
sperma non sunt isti panniculi neque
spina neque alii dicendi ergo a virtute
.o. primam informativa non possunt generari
spina neque alii panniculi // Inquirendum
.o. 2am vero eo illud quod dictum est de matre
d // Ingenium est / a / nono de ani
malibus ubi ad literam ponit quod spi
na non generatur quemadmodum a calido sicut
crusta in furno / Et probatur quia
caliditas matricis non est as
sativa nec quieta tante siccitatis
ut est caliditas furni
/ Et probat hoc albertus quod matrix
quando ad partem interiorem ubi
.8°. fit generatio non est ibi caliditas
assativa que potest panniculos ge
nerare per viam crustae // dicendum
quod spina et etiam alii panniculi de
quibus mentio fiet primo generantur
principaliter a virtute informativa

// Ideo quia effectus limitatus habet causam li
mitatam et terminatam / panniculi
autem sunt effectus limitatus ergo habent
causam limitatam / hec autem causa non potest
esse calidum spermatis et calidum matri
cis quia ista sunt agentia in proportio
nalia / quia spine et panniculorum causa
non potest esse nisi virtus informa
tiva // Et confirmatur quia si
spina et alii panniculi fierent
a calido absolute utique et de
beret fieri circa chilum cum
in stomacho sit caliditas non minor
quam in matrice // Amplius in epa
te generante sanguinem deberet
fieri isti panniculi dum generatur
sanguis quia epar non est mino
ris caliditatis quam ipsa matrix
.Ad p. rationem // Ad instantias / ad ypocratem dicendum
quod intentio ypocratis est ubi quod isti
panniculi aliquando generentur a
caliditate licet principaliter a virtute infor
mativa signum quia in mulieribus virgi
nibus ubi caliditas est fortis
isti panniculi fortiores et solidio
res generantur / et fetus etiam propter quod
sunt fortiores / quia panniculis istis
existentibus fortibus fetus melius nu
.Ad 2am. tritur et conservatur // Ad rationem
virtus informativa est impotens
ad generandum istos panniculos spi
nam scilicet et alios nec audiendum ad
probationem quia virtus informativa
non generat plura quam habeat a
patre ut ab illo a quo decisa
fuit sperma // dicendum quod verum est
quod non generat plura quam habeat
illud a quo virtus informativa
suscipit potentiam generandi ut pu
ta ille a quo sperma decisum
fuit / Et cum dicitur non habet istos
panniculos // dicendum quod non habet eos
actu / sed habet potentia et virtute
/ Et quia habet virtute / quia et ipse pa
ter habuit dum fuit infans
.6°a. // Aut dicendum quod isti panniculi ge
nerantur a virtute informativa in
vigore corporum supercelestium
/ Nam virtus informativa gene
rans fetum regulata a corporibus
supercelestibus generat omnia que sunt
necessaria ad omne esse / cum ipsa
directa agat ad rememorata a superio
ribus causis / Cum igitur ad esse
fetus necessaria sit spina et

.| Utrum spina generetur a caliditate
matricis aut a virtute in
formativa.

aly panicli eo ipa generat simaz
et alios panniculos in virtute sup
celestium // dem in dicit / Vertus
vesice: hec / d / zudet incidit
dubitarem / dubius at occurrit istis
dictis est supius qz umbilicus
et et simia sit creati ad hoc ut
embrio in matrice eius membra re
cipiat restauracionem a sanguine
et spiritu g istam membra de
bent esse generata ante cor et
ante alia membra principalia / pbr
statim qz da q ista membra cre
entur p9 cor et membra principa
lia membra principalia post eorum creatio
ne statim deficerent / pbr qz no
haberent nutrimentum necessarium creatio
nem // Contrarium at dictum e
qz dictum fuit qz creantur pmo
vesice membrorum principalium et
et membra principalia / Et tunc / d /
respondet qz verum est qz vesice co
dis et cerebri ac et epatis aut
et ista membra principalia precedunt cre
acionem umbilici et et simie qz
prius na sine virtus informa
tiua incipit ab illis tamqz a
principiis et tamqz a fundamento
/ Sz tn ita fit qz virtus informa
tiua prius complet umbilicum
et simiam qm compleat illa membra
principalia / et hoc est decla
ratum in libro primo / sacr nalis
- i. nono de aialibus / d // Et i
hoc apparet zursio qz ista no contradicit
qz virtus informatiua incipit
generare membra principalia et postea
generet umbilicum / et qz virtus
informatiua prius compleat
umbilicum et simiam qm membra
principalia // Circa istam partem consi
derandum qz ut dictum est virtus
informatiua prius incipit a
generacione membrorum principalium / qz
umbilicus vel partes umbilici dz
terminari ad cor et epar et
ibi figi et radicari ut eis
pbeat nutrimentum et cre
acione g fuit conveniens
ab ipsis inchoari prius / et
tn hoc ea no complere ante
complementum umbilici / qz ut di

cebatur si fuissent completa membra
principalia ante complementum umbilici
frustra fuisset eorum compleme
ntum / qz non fuisset aliquid p
q illud complementum et illa me
bra completa potuissent conser
vare qz tunc fuit necesse
umbilicum prius compleri // Sed conside
randum qz sicut est de simia sic um
bilici / qz umbilicus prius generari
incipit / et simia prius completur / prius
qz apud umbilicum debent consumma
ri et disseminari vene et arte
rie p9 sibi simie / ut extrema istarum
venarum et arteriarum obvient ex
treimis et orificiis venarum et arte
riarum matricis / igitur tunc debuit
prius generari umbilicus / Sz comple
mentum dz inchoari a simia / eo
qz frustra esset umbilicus completus
ante simiam / qz no haberet quod de
ferret ad membra principalia nisi simia
completa prius attraheret ab orifici
is venarum et arteriarum matricis
// Et p tanto dicebat / d / prius i
particula nona precedente / Et qz pmo
creatur est panniculus / scilicet simia
qz pmo creatur - i. pmo completur
ante umbilicum et ante membra
principalia / licz inchoacio et incep
generacionis incipit a principalibus // Circa
istam partem dubitatur pmo / qz diceretur ut
qz medicus aut phisicus aliquis
habeat ponere istum ordinem
in generacionibus istorum membrorum
qz virtus informatiua potest
omnia simul incipere et omnia simul
complere // Amplius quod intelli
git / d / p hoc qz est complere / Si
ipse intelligat compleri i. prius
creari hoc est falsum qz omnia prius
vivuntur cordi // Dum qz medici
et phy habuerunt ponere illum
ordinem in generacione istorum membro
rum / tunc qz p illum ordinem scilicet prius
virtute prius ab uno quam ab alio
ubi quam sint omnia inchoando
virtus ipsa informatiua potest p
fectius singula generare / quam ut
singulum dictorum membrorum prin
cipalium i aialibus pfectis p
fectius generetur virtus informa
tiua prius incipit ab uno et postea
ad aliud procedit / ea aut qz
de istis unum prius compleat dicta

./ Utrum medicus vel phisicus
aliquis habeat ponere istum
ordinem in generacione membrorum
principalium et umbilici
et simie.

.No[ta] (beside line 56 of the left column)

Right margin: .No[ta] (beside line 9 of the right column); .1o (beside line 32); .p[rim]a ar[gumentu]m (beside line 35); .2m (beside line 39); .S[ecund]o p[ri]n[cipali]ter (beside line 44)

.Ad 2m. fuit // Ad 2m dicendum quod illud complexionatum
.9. non est cicatrix / sed est complexionatum
non et organicum et consimile // Sed
statim dicis igitur ista membra de-
bent prius animam quam cor / et alia
principalia / probo quod ista membra. scilicet spi-
na et umbilicus propter dispositio-
nes habent necessitantes ad anime
introductionem / quia dispositiones
.8o p a. necessitantes ad animam sunt tales
non organica et tales consimiles
// dicendum duplex / primo quod non est verum immo
illud quod necessitat ad animam reci-
piendam est spiritus / quia igitur hec
membra. scilicet umbilicus et spina
habe^ant primo complexionem in non organica
adhuc non recipiunt propterea
animam / primo non solum requiritur
non organica et consimilis / immo
et determinata substantia / Et quia istam
^ hent determinatam substantiam non [habent] immo inter
omnia istam substantiam habet cor / ideo ipsum
inter omnia prius animam recipit / et
.8o a. propterea primo vivit / et ultimo moritur
// possset et dici quod complexionatum um- .Nota
.9. bilicus et spine quod prius arguitur non
.8o. est complementum in non organica
// Si autem dicatur quod compositio sequatur
complexionem // dicetur quod verum est
quia hec compositio secundum complexionem
spiritus gignitivi cum quo virtus
informativa operatur // deinde cum dicit
// Et cum sperma figitur. hic dicit /
recasumit modum generationis siue
ut eum magis manifestet // Et
duo facit / quia primo facit quod dictum
est / 2o dicit / respondet cuidam du-
bitationi ibi 2a / Et embrio gene-
ratur ad spinam propterea sic dicit / dicit /
quod cum sperma figitur. scilicet in matrice. id est
a matrice fixe tenetur / et cum facit
spumam / et facit spumam ac ne-
cessariam triplicem supra dictam / Et
penetrat spumam. id est penetrat illud
quod est contentum vel conceptum medi-
ante spumam / siue in duplici ne-
cessitate ad profundum. id est ad necessitatem cor-
dis profundatus secundum in substantiam horum mem-
brorum / supple / tunc generatur inva-
men umbilici quod sua radix / et ad
de et cum spiritus recedit se de profun-
do illorum duorum principalium quodammodo
ad circumferentiam tunc fit longitudo
umbilici et statim tunc genera-
tur panniculus spine / Ex hoc. vero patet .Nota

hoc quod sperma masculinum immo-
nitur sperma mulieris. id est agit
circa menstruum mulieris
Et iste panniculus est separatus
supple ab embrione quia ipsum
non tangit / immo unus alter
panniculus subtilissimus ut inferius
patebit / Et addo / et adhuc
iste panniculus non est alli-
gatus matrici / sed demum. id est
processu supple alligatur et alli-
gatur matrici non nisi cum fo-
raminibus. id est cum orificiis vena-
rum et arteriarum ita supplicans
tunc quod orificium venarum extremus
in isto panniculo occurrit orifi-
cio venarum extremarum in matrice
et cum eo conglutinatur / et orifi-
cium arterie extremis in isto pa-
niculo occurrit orificio arterie
extremis in matrice / et cum eo
conglutinatur propter attractionem
nutrimenti et supple propter attractio-
nem et aeris // Circa istam partem
considerandum quod in recasumptione mo-
di generationis umbilici et spine autem
post dicit / magis manifestat modum
generationis eorum quam superius fecerat
/ non in modo generationis umbilici
/ dicit / superius dixit quod spiritus reclu-
sus in vesicis penetrabat ad
partem exteriorem humiditatem / Et
si bene consideras ista est 2a operatio
spiritus / non ut dicit / dicit / hic prius
ille gignitivus prius movetur
ad profundum cordis ut dictum
in sinuando / et ibi sicut in radi-
ce inchoat generationem primam umbi-
lici / et postea non ille idem spi-
ritus procedit ad exteriorem partem
et format longitudinem umbili-
ci quam postea expedit / et ista sic tunc
tunc est 2a operatio cum prima o-
peratione que concurrit ad generatio-
nem umbilici / Superius autem au-
tem tetigit solum unam operationem. scilicet
2am. in qua spiritus gignitivus
movetur ad extra / hic autem tangit
et primam in qua spiritus movetur primo ver-
sus cor / dans et intelligere quod
spiritus idem et movetur ver-
sus operari / que in et ad operari termi-
natur una de partibus principalibus
umbilici // Secundo considerandum quod dicit /

et hic tractatur modo nō̃ generationis
sine ipse amplius declaratur quod
fecerit superius / Nam dictum / superius
dixit absolute quod post generationem
umbilici illud quod primo incipit ge
nerari est sifac / Sed ut sit sifa
nam ante compleatur quam umbilicus
modo hic autem / addit comple
te eius generationem dicens quod generatur
per umbilicum / et non qualitatem
agente / quod non actione matricis
ut quidam videntur velle / ymo generatur
a virtute informativa quod tetigit
cum dixit quod iste panniculus ge
neratur ex spermate virile movet
i. agit in sperma muliebre. i. in
menstruum mulieris // Amplius dicit post modum
generationis eius specialem magis quam su
pra in hoc quod addit est separa
tus suple ab embrione quia non
tangit embrionem / ymo alius
panniculus subtilissimus / tangit
et modum generationis eius specia
lem cum dicit quod est separatus ex
ponendo et separatus i. non unitus
matrici / cum eius generatur non
statim coniungit matrici / itaque
orificia venarum et arteriarum
istius panniculi coniungantur et uni
antur orificiis ipsius matricis
statim cum est generatus / tamen quia
cum cor et alia membra non
sunt adhuc creata non nutriuntur
neque augentur / et si nutriuntur
augentur sicut illud quod in primo
occursu attraxit sperma // dubitatur cir
ca istam partem quia iste panniculus
primo coniungitur umbilico quam matrici
// dicendum quod causa est satis nota per ea
que dicta sunt / nam sifac originem
habet ab umbilico / et umbilicus o
riginem a corde et ab epate / qui
est sicut truncus radicis / Et
ideo debuit cum eis continuari ve
lud cum sua radice / cum matrice
autem non continuatur nisi cum est ne
cessitas nutrimenti / quare cum
membra erunt creata / et hoc
quod sint creata non statim contin
git ut notum est // Et considera
quod ut dictum est multotiens ori
ficia venarum et arteriarum istius
panniculi continuantur et coniun
guntur orificiis venarum et arteria

rum matricis / et illa orificia ut
vsque patet s. sifac et matricis
appellantur in medicina cotiledones
ut ponit .G. quarto afforismorum in 49to affo.
Quecumque preter modum moderate corpus ha
bentes. Et in suo tractatu de
anothomia matricis / Et ideo male
dixerunt illi qui dicunt quod cotiledo
nes sunt carnes vel membra ligamen
talia reddita inter matricem et
sifac / Et hodie intelligitur a
pluribus quod cotiledones et ligamen
ta sint quedam corpora distin
cta inter matricem et sifac et est
falsum ut dicit Galienus in commento pale
gatis / Et causa est quia si essent
aliqua corpora inter matricem
et sifac utique essent diversa
et impedirent transitum ali
menti ad fetum // Amplius si
milia sunt ligamenta infructibus
arborum / Sed certum est quod inter
fructum et arborem non cadit medi
um / Sed continue unus addit ex
tremum alterius coniungitur / Et dicit
Galienus in suo tractatu de anothomia
matricis quod notantur cotiledones
ad similitudinem extremitatis her
be, cotile que vocatur umba
licaria sic eius in extremitate illius
herbe sunt orificia tenacia et
viscosa / et similiter est in extremi
tatibus sifac // Deinde cum dicit
Et embrio quidem. hic dicit / re
spondet cuidam dubio / dixerat
enim dictum / quod iste panniculus suppo
ditur i. ligatur cum matrice propter
atractionem nutrimenti / diceret
quis aliquis iste panniculus cum est
attrahit ipse ne nutrimentum
ut portet fetum respondet
quod non dicendum / Et propter quia embrio
quidem. i. certe non nutritur hoc
panniculo. suple statim cum pa
nniculus est generatus / Et suple
non nutritur eo nisi dum panni
culus i. causa. s. matrice est ali
gatus Et. per quia / quia principium
nutrimenti est necessarium. suple su
ficit illud quod a principio attraxit sperma
/ Cum autem induratur. s. fetus
induratur. i. augetur / vel cum
induratur. s. panniculus i. cum

.d°.

.6°.

.No³

Vn dicatur cotiledones

duret et firmius alligatur pannicu-
lis s. matrici / per id quod generatur i- .d°
At hitur in poris eius i. in ori- .b°
ficiis eius / ex meatibus mani- .d°
festis i. ad meatus manife-
stos / quia illud quod est in poris
vadit ad venas umblici que
sunt manifeste ratione orificiorum .b°
salium / Deinde dividit per spatium
quod superfluitas nutrimenti in pa-
nniculos i. inter panniculos s. inter tum^a
.No 3 secundina et alios panniculos dicen-
dos // Considerandum quod aliqui
exponunt aliter istum passum .b°.a^a.
dicentes quod a principio quando completus est
umblicus et secundina et fetus non
est induratus et membra princi- .d°
palia nutricatio dicunt isti non fit
nisi per panniculum / quia licet panniculus
sit completus ratione membrorum tamen sua
orificia non plene dilatata
sunt tunc non venit nutrimentum .b°
nisi per panniculum / quia non sunt ita
lata orificia ut erunt postea / ve- .|d°
nit ergo nutrimentum quasi per viam
sudoris / Sed cum fetus est indu- .p^m.a^m.
ratus tunc iam dilatata sunt ori-
ficia et venit nutrimentum
cum magna quantitate quia iam est
necessitas magna nutrimen-
.No 3 ti // Secundo considerandum quod aliqui .2^m.
exponunt illam partem aliter ubi dicit
|d / Cum autem induratur tunc fit
ab eo per illud quod generatur in poris
eius s. fetus / veniens autem nu-
trimentum ad porositates fetus .3^m
.d° venit ex meatibus manifestis .4^m.
venosis qui sunt in umblico // dic-
.b° tum contra istam partem quia dicit non osten- .5^m
dit quo ex umblico et etiam ex
secundina crescunt membra infan-
tis // dicunt aliqui quod dicit hic non
possunt dari propter hoc nobis in-
telligere quod fetus primo vivit .6^m
vita plante ut etiam testatur
Aristoteles 2° de generatione animalium /
unde a principio solum nutritur et
non fit aliqua cordis euentatio
neque arteriarum / quia a principio calor
est ita submersus quod quasi si euen-
tatio eum extingueret / tunc vi-
vunt preter vita que est per ali-
mentum / tamen non vivit vita

vitali que est per euentationem sive
constrictionem et dilatationem // Et si
quereretur utrum cor generet spiritus
// dicitur quod sic / sed non egent fla-
bellatione // Et si queratur utrum
cum cor incipit dilatari et
constringi utrum veniat fetui alia
forma sive alia anima // dicendum quod non /
sed solum sit habita superatis
resolutio et primum cordis que
dat nova dispositio accidentalis propter quam
tamen est factum magnum est cor fa-
cit aliam operationem ut puta
dilatationem et constrictionem
// passus tamen dicit quod d / hic non
curavit ondere quo per umbli-
cum cor crescentes quia inferius
declarabit // Secundo potest potest esse
dubium quia d / ponit inferius
per haec quod quando fetus est indu-
ratus quod superfluitas expellitur
in panniculos quo tempore sunt generati
tamen illi alii panniculi // Ad hoc
quod dicendum patet inferius in loco
proprio de hoc // dubitatur circa
istam lectionem utrum sperma sit
animatum / Et arguitur primo quod non / quia
quod sit animatum non est animatum
sperma autem fit animatum cum ipsum
sit materia fetus et suorum me-
brorum ut asserit Galenus in suo
de spermate capitulo d4 // preterea sperma
non nutritur ergo non est anima-
tum / unde sit consistentia per alimen-
tum / antecedens apparet quia sperma diu
stat in ovo et non nutritur
// preterea non habet organa nutrica-
tionis // preterea sperma est superflui-
tas ergo non est animatum / tenet
consequentia quia nulla superfluitas sit
animata // Amplius sperma non
est planta neque animal ergo non
est animatum / quia nota quod
omne animatum vel est planta
vel est animal ut patet 2° de anima
cuius est notum // Amplius
aut sperma esset animatum quia ex
se in natura intrinseca haberet animam
/ aut haberet animam ab eo a quo
decisum est / non primo a se / quia
ut dictum est ipsum est super-
fluum quod / anima autem attribuitur
perfecto et non superfluo / nec
habet animam ab eo a quo decisum
est / quia tunc eadem transiret
de subiecto in subiectum quod dicitur

.|Utrum sperma sit animatum.

are neque aliam forme // Ingenerum .0.p.
est dicit 2o de generatione animalium //
3a propositio forma artificis retinet et operatur .2m.
opera — creata producat, 3o quia
est animatum, quia est nota
quod operatio arguit formam, antecedens
apparet in isto capitulo // 3a propositio 4a forma operatur .3m.
ut artifex, quod est animatum
quia nota quod artifex operatur
per cognitionem et per consequens per animam
antecedens notum est per Galenum et Aristotelem
// Ad questionem respondet commentator .6o.
in Aristotele 2o de generatione animalium
ubi ad litteram dicit Aristoteles quod
forma ipsum actu non est anima
tum vel anima, nec est omnino privat
ita ut lapis aut aliud mortuum.
Sed habet animam virtute et potentia, ergo
ad virtutem accipit a generante et
in corpore salvatur in te spiritu gignitivo
sicut cum in preceptis virtus philosophia
entis salvatur itaque ad motum philo
sophante adhuc movet preceptum
ita in forma non potest generan
te salvatur virtus generativa —
et potest generare / virtus autem ista
generativa inest ipsi forme non
sicut forma informans / Sed
tamquam organo sive qua est et
operari non potest / sicut dicitur de
intelligentiis que ipse non sunt in
formantes corpora celestia per ha
bitudinem. Sed p[...] ap
propriationem // Ex istis eliciuntur propositiones
conclusiones / prima quod forma non est ani .p.9o
matum — probatur quod si foret animat
et viveret vita vegetativa
aut sensitiva aut intellectiva
quod est absurdum, quia patet 2o de anima
quod omne autem vivit aut vege
tativa vita aut sensitiva aut
intellectiva 2o de anima // 2a conclusio .2a.9o
est quod forma est animatum virtute et
potentia, probatur quod ipsum generat animatum
in 2o actu animam habet aut
virtute, quod ista divisio est conveniens
ad omne ens et non cadit / Sed
non est animatum actu ut probatum
est, ergo est animatum potentia
et virtute // Tertia conclusio potest esse .3.9o
ista quod forma non agit ut agens
principale sed ut organum in virtute aut
a virtute principalis agentis mo
tum / 2o quod si forma ageret
ut principale ipsum generaret

forma, et non generaret membrum neque fetum,
consequens nota quod omne agens principale assimu
lat sibi passum // Sed si inficitur organum .9.
non agit nisi coniunctum principali agenti, ergo forma
non agit separatum a patre // Dicitur quod est uerum .8o
de organo quod nichil recipit ab agente
ut serra ab artifice // Sed forma recipit formam
ab agente et virtutem per modum motus // 4a .4a.9o
conclusio potest esse ista quod forma est agens et mo
vens et motum, et movens motum
in quantum recipit virtutem et potentiam gene
randi ab agente principali, movens quod trans
mutat materiam generationis // 5a conclusio potest esse ista
quod virtus et potentia activa forme non est
forma inherens / Sed forma appropriata sicut
naturam, et intelligentia corporibus
supercelestibus, 2o quod per talem virtutem / tamen
naturam gubernant et nutriunt omnes operatio
nes formalis ita et tale quod forma non
assimilat sibi passum, ergo talis virtus non
est inherens, sed appropriata, consequens nota / quod
hec sunt de ratione virtutis appropriate ut
dirigat et non assimilet, aliud est notum
/ Sed statim peteres que est sua forma sub .d.o
stantialis sibi inherens // Dicitur quod ista non est .8o
expressa ab auctoribus, et causa potest esse quod
forme patefiunt per operationes, quod igitur
in forma alia operatio non apparet quam tran
smutare materiam in virtute principalis age
ntis, ideo auctores illam non investigave
runt nec investigare potuerunt // aut .8o a.
dicitur quod eius forma substantialis inherens forme
maris corpulentie est illud quod significa .8o a.
tur per diffinitionem supra datam // aut
dicitur quod eius forma substantialis est forma mixti
aut caliditas celestis unita. // Consideran .No 3
dum quod non quamque motus in forma generativa est in forma
mate natura motus generative est tamen quodammodo
quedam que in masculis et feminis sit
ma generant et ista non habet forma, quod for
tius forma forte forma generaret / alia est
generativa que apta immutativa prima que
generant esse substantiam et complexiones ossium / Et
sic de aliis, et vocatur ista immutativa prima
2a immutative que immutat nutri
mentum in membro post dissolutionem a
calido factam, et vocatur immutativa
prima quod prius operatur secundum informativa que
statim dicetur que vocatur informa
tiva / Aliam 3a est generativa que non
informativa que inducit lineatio
nes figurationes situs gravitates

No 3

superficies membrorum et ista vocatur
informativa / Et iste due ultime
generative et informative et in plu
ribus locis ut 3° de virtutibus
alibi vocantur ambe simul
sumpte intellectus sive men
te summa a rebus separata / Et no
agatur intellectus sive men
te ad differentiam anime intellective
que sapit et intelligit / Et eo — cum
dem modo vocatur ab Aristotele intellectus
divinus 2° de generatione animalium
vocatur intellectus divinus quia
ordinate agit ac si ageret cum
discursu rationis / vocatur et summa
arte propter eandem causam quia ut ar
tifex per artem et scientiam quam ha
bet in anima operatur cum discursu
rationis ita et ista virtus eius
informative vocatur intellectus
divinus propter ipsam virtutem infor
mativam agere ut divina ut
dictum fuit prius / Et istius virtu
tis informative quedam opa
ri et de facto operatur mirabi
liter et opera mirabilia duplex
instrumentum unum est calidum celeste
quia ista virtus dare habet vitam
et ideo eius instrumentum est calidum ce
leste quia tale est vivificativum
faciens animata ad celestium con
formitatem aliqualem faciens
ea constare et remanere et lum
tare esse / Aliud autem instrumentum est
spiritus generativus datus a ge
nerante qui spiritus est de archi
laus primum instrumentum ad istam spe — .9. p°.
cialem actionem scilicet ad generationem
corporis humani // Secundo considera
dum quod ista virtus immutativa que — .2°.
vocatur intellectus divinus ut
dictum est que est informative — .3°.
a patre sive generante vi na
turali et aliquam mutationem habere dum — .4°.
forma est in materia ut vi sic
tore dicit / 16 de animalibus ad littera
torum ibidem sic dicit ad litteram
alia quedam virtus post virtutem
nutritivam acquisitam a patre ve
nit / Creditur namque quod virtus
nutritiva veniens a patre sit ve
terescens donec complexio aliqua
mutationem nutriet / Et cum illa
complexione que datur a principio

cum plus in te fuerit contrariet virtus
nutritiva que est ei propria
ita quod istud quod acquirit a patre
non potest sufficere illi regimento
// ad ultimum nisi ei succurratur a
nutritiva forti que aliter nutrit
quam illa que prior acquisita est a pa
tre / et tamen illius mutationis for
te ymaginatus est ad / quia si ista
immutativa esset illa prima que da
ta est a patre tunc similiter nu
triret / et tamen nutritionis forma
mat membra sicut immutaret ut
immutat pater et cum pater habeat
immutativam iam defectam / quia in
mutat nutrimentum ad similitudinem
non perfecte / quia possibile est patrem
esse in etate senectutis / et cum
sit iuvenis puer propter resisten
tiam nutrimenti plures virtutes
virtutis nutritiva et immutativa
est debilitata ut deducit Galienus
6° de accidenti ideo oportet ponere
virtutem immutativam que est informa
tive dum agit et transmutat
materiam ipsam variari ab illa quam
dedit pater cum ista melius et per
fectius immutet quam illa // Et
ideo ad hanc confirmandam sententiam di
cebat Aristoteles 2° de generatione anima
lium istam virtutem informativam
esse inseparabilem / et dicebat propterea
istum intellectum esse divinum et ve
nire de foris / sed communiter alleget
Aristoteles quod ibi loquebatur de intellectu
qui est anima intellectiva / Sed si quis bene
videbit ibi concludet per Aristotelem
loqui de isto intellectu que
hic introducens dixi accipi pro
virtute informativa // Sed statim
hic occurrunt dubia // primum / quia virtus
informativa non est data a generante
sed ab alio // Item sequitur quod forma
non movebit ut motum a ge
nerante // Item sequitur quod forma
non assimilabit fetum patri ymmo
alteri primo // Preterea quereret quid
est illud quod facit illam diver
sitatem virtutis immutative
// Ad hec dicendum quod virtus immutativa
informative nutriat ut dictum
est / sed non mutatur specie / sed solum
mutatur qualitative / et quantitative
non mutatur specie / quod hic mutaretur
specie generativum a generante / mutatur
tamen qualitative / et quantitative
quia nutrimentum melius et plus

immutat / ista autem mutatio fit a cor
poribus supercelestibus per calorem inni
ficum eorum ut fetus posset
perfectior generari saltem quo
ad durabilitatem precedentem in in
perfectio quia magis natus quinque
vix posset vivere .x. annis /
sicut senex .lx. annorum generaret fetum similis immutationis
ut ipse est / certum est quod cum ipse
vix possit immutare usque ad .x.
annos / et natus ex ipso vix et po
terit immutare usque ad .x. annos / et
ex hoc virtus immutativa generaret
fetum valde imperfectum / ut igitur
generetur perfectior / ipsa immutativa
prius invetereseit et mutatur a cor
poribus celestibus per calorem vivi
ficum mutatione qualitatis vel
que fiat ad maiorem perfectionem
et ista mutatione est latatio
satis magna habet tamen certas
metas quas egredi non potest // Ad
instantiam / ad primam igitur immutativa
non erit data agenerante / dico quod
ymo licet in ipso accidat quedam
mutatio accidentalis / Et ad de
nandum quod talis erat mutatio acci
dentalis ideo dixi ipsam vetescere
/ sic enim senes mutatio est acci
dentaliter a se ipso / et ita ista vir
tus immutativa per eam decrescit
// Ad 2am igitur forma movebitur non
ut motum agenerante / dico quod ymo
illa enim variatio accidentalis non tollit mo
tionem primi agentis ymo ipsam ad
iuvat // Ad 3am sequeretur quod fetus
non assimularetur patri / dico quod verum
est in illa dispositione accidentali / Aut
dico quod ymo quia talis fuit pa
ter sicut infans / et talis erit
fetus cum erit in etate patris / quod
non posset esse nisi fieret illa
mutatio // Ad ultimum dico quod illud
variatur per corpora supercelestia per
calorem eorum vivificum // Ad ra
tiones principales ad primam cum dicitur forma
fit creatura quia saltem unaqueque pars
subest per materiam / dico quod illa non est
ex hiis informata / sed imperfecte spiritualis
sed // Et si instetur igitur forma non
erit simulum perfectum sed separatum
ab nubea organica bene est
consimilium perfectum // Aut dico
cum dicitur quod nulla pars forme materialis

subiecti per materiam et per consequens nulla pars
fit creata // Aut dico quod tota fit
creatum et tota fit / quia est creata
in virtute et particula fit creatum actu
et istud est alio et alio tempore / illa
primo cum occurrit in materia est
creatum in virtute et postea
in tercio impressu fit creatum
actu // Et si queretur a quo
posset dici quod a natura ut
a corporibus supercelestibus per medium vel
sicut meliores / 3a erit fugam inni
latoria // Ad 2am 3am et 4am simul
dico quod ille probant formam non
esse actu creatum // Ad 6am autem
forma est creata ex se aut ab
illo a quo decisum est / dico
quod agenerante sive ab illo a quo
decisum est // Et cum instatur
quod anima transibit de subiecto in
subiectum et separabitur / dico quod verum
est quia non transit etiam sed
vix anime per motum factum a mo
vente in materiam per materiam // Ad
alias alterius partis forma attri
buitur et dirigit / dico quod fa
cit motum ab agente sive age
nerante per materiam / non quod ipsi anime
inhereat / et ideo hoc probat quod
esse creatum potentia et virtute et
hoc est concessum // Ad 2am forma
operatur ut artifex / dico quod non
est totalis similitudo ut apparet
ex dictis et ideo non concludit de
casu et ceterarum grauz ceto:.

Et veritas evidens

est quod primum . primo capitulo dicit, in precedenti
tibus posuit modum generationis em
brionis ponendo modum generationis
membrorum principalium confusum / hic in
tendit ponere modum generationis
determinatum magis / et duo facit /
quia primo dicit / investigat quod est primum
membrum quod primo generatur principaliter primo generat
ordinis quod illud est cor / 2o osten
dit quod est illud principaliter quod per cor
generatur / ibi 2a Et inhardi
positionem / illa pars media que
primo dicit proponit intentum / 2o impro
bat ibi Opinionis de ypocrate quod
dicat primo partes Et non oportet sinciam

.6o a. .Ad p^m. .Ad 2m. .Ad 3m. .6o a. .Ad 4m. .Ad p^m pn^c. .9.o. ^ verius est absolute .6o a. ^ et 4am. Ad 2am 3am 4am et 5am. .Ad 6m. .Ad p^m alterius partis. dirigit .Ad 2m.

No. 3 || Circa hanc partem consideradum per primo dum loquendi d. Quia dicit Et veritas quidem est quod primum. Et vsus
at fuit d. isto loquendi per duo
primo quia ut scribit d. 2° de
generatione animalium ita contingit in
generatione animalium quemadmodum in ge
neratione plantarum. In generatione autem
plantarum apparet quod illud quod est in extremis
—— potentia primo in semine illud
primo generatur, et illud quod primo viuit
et ultimo moritur. Propter quod generatur ut ra
dix, quia cum cor sit illud quod primo est
in extremis potentia in spermate et sit
illud quod primo viuit et ultimo moritur
ipsum est quod primo generatur, et ideo propter
istud bene dixit d. Et veritas quidem
est quod primum generatur est cor. 2° d.
hoc dupliciter consideramus dedimus quia d.
statim remouebit errores ponentium .|d°.
in cerebrum et epar primo generari. Et ideo
No. 3 dixit Et veritas quidem est quod primum
generatur est cor. || 8° considera
dum quod licet cor creetur creatione .:|d°.
completa ante creationem aliorum membrorum .S° pnu.
principalium tamen non creatur creatione comple
ta ante creationem umbilici, quia ut
deductum fuit in lectione externa
et d. ad litteram ponebat umbilicum
2 deducebatur et de forma ipsa generatione .S° 2^1.
nerabantur creatione completa ante
creationem cordis, tamen posset te
neri quod cordis creatio completa
est ante completam generationem cuiuslibet
membri, quia cor ante omnia membra
primo recipit animam. Et ideo cor ante
omnia primo completum est, tamen umbilicus
generatione completa precedit generationem cordis
ante quam membra recipiant animam propter
illud quod deductum fuit supra quod
est dicere quod umbilicus primo est
formatus quo ad naturam consimile
et organicam quam cor, tamen cum um
bilicus est sic organizatus
licet sit completus uno modo, tamen est
incompletus alio quia non habet animam
et cum cor habebit organizatio
nem suam et suam complexionem sta
tim habebit animam et statim
erit completum. Et ex hijs potest
solutio patere ad quoddam dubium
quod posset oriri ex dictis, nam d.
hic dixit quod veritas est primum mem
brum quod creatur est cor. Et dic
tum est quod d. hic loquitur de ge
neratione distincta et completa
et quarum dixit supra cum dixit comple
mentum tamen membrorum principalium
proponitur completo umbilici. Apparet so
lucio multiplex, primo quia umbilicus
primo completur in natura sed cor primo completur
in animacione. Propterea ibi comparabatur
umbilicus ceteris membris principalibus
simul, sed hic cor solum comparatur
umbilico. Istud igitur est primo dictum quod
umbilicus prius completur quam cetera me
mbra principalia, sed quod umbilicus prius
completur quam cor non. Amicenna
igitur superius posuit primum scilicet quod um
bilicus prius completur quam cor epar
et cerebrum, hic ponit vero 2m
quod cor solum precedit generationem um
bilici et cuiuslibet membri. Dubitatur
quia videtur quod precedat generationem cor
dis generatio alicuius membri, quia sal
tem illud necesse rerum superius
recitare. Propterea dubitatur cum cor est
completum utrum —— sit animatum. Ad
primum dicendum quod ille necesse non sunt me
mbra quia non nutriuntur neque sen
tiunt ut patet de necessitate que
in ouo gallinae circa spermaga
lli. Ad 2m dicendum quod cum cor est
completum id est perfectum ipsum est ani
matum, sed cum est completum quo ad
complexionatum et organizatum
ipsum non est necessario animatum, quia
ad hoc ut anima uniatur cordi
—— requiritur spiritus in substantia
et in uentriculis cordis. Quantum
sit tempus istud in quo spiritus sit
in substantia cordis et in uentriculi
bus eius non potest bene sciri
determinate nec a medico nec
ab astrologo, istud enim est de
eis que deus reseruare voluit
penes se. Ignorantia autem istius
—— non impedit medicum licet ali
quando impediat astrologum,
quia ut dicunt astrologi si ipsi
scirent tempus animacionis cordis
et per consequens fetus ipsi possent ena
rare omnia debentia contingere
fetui et possent ipsa enar
rare. || Deinde cum dicit
Quamuis de ypocrate. Hic d. in
tendit probare intentum proba
bit autem d. intencionem non quoque.

.|Utrum generatione cordis pre
cedat generationem alterius
membri.

.:|Utrum cum cor est completum
ipsum sit animatum.

scilicet removendo errores duos / Et duo
facit / quia primo removet errorem po
nentium cerebrum prius generari quam ali
quod membrum principale / 2o removet
errorem ponentium epar prius generari
ibi 2a / Et sequitur. primo indicat
primo quod ponit fundamentum erro
ris / 2o tollit errorem ibi / Cor
non est. Et dicit in prima parte quod
nec oportet sentenciari // Circa
hanc partem considerandum quod non bene
apparet ubi ypocras dixerit cerebrum prius
generari quam alia membra / hoc
non apparet in libro de humana
natura sive de natura fetus ubi de
maxime apparet / et ideo fuit locu
tus sub dubio / Quamvis dicat ypo
crates considerandum quod in pullis et
brevibus cortibus avibus et aia
li generato ex ovo est prius videre ca
put forte cum oculis propter multa
propter que non fuit intentio solicitata
de capite / primum quia omnia alia que
generantur ex ovo cum rostro quod
est in capide debent rumpere
ovum unum sensibile apparet quod in ovo
cum nascitur pullus prius posque
rupit est circha rostrum / et
ideo natura firmat caput / 2o quia
debent cibum sumere cum rostro
et ideo ipsum caput firmat / et
firmando facit manifestum
3o quia debent moveri motu
forti volacionis / quia caput
in eis firmat ut possint esse
apta ad motum proprium / et fir
mando facit eum manifestum
cum suis oculis / 4o apparet caput
citius aliis membris non solum
propter causas tactas sed propter quas natura
cerebrum non solum in avibus nec
cortibus habebis caput apparet
magis propter ... rancum propter multa
orta ab ipso cerebro // deinde
cum dicit. Cor non. hic / tollit
errorem et quod dicat patet // dubi
tatur isto pretermisso / adhuc vi
detur quod cerebrum deberet prius esse genera
tum quam cor / cum deberet servire
cordi saltem in motu pectoris
Cor enim dato quod dilatetur et
constringatur / non potest eventari
nisi pectus moveatur / pectus
autem non potest moveri nisi per ...

./ Utrum cerebrum prius generetur quam cor.

fluxum ~~......~~ a cerebro / ut patet
in epydimia et apostematibus // preterea
cum omnis cognicio habeat ortum .2m.
a sensu si cerebrum est primum ma
nifestum ad sensum quod ponit ame
dico ipsum prius fuisse generatum .5o.
// Deinde quod cordis generatio completa prece
dit quia ipsum est principium virtutis
vitalis qua vitali virtute
.No3 deficiente alie virtutes pe
ritus esse non possunt ut dedu
ctum est alibi / scilicet primi capituli
de virtute vitali // Ad primum dicendum .adp.o.
dupliciter primo quod cerebrum non potest
servire cordi nisi vivat et
ideo prius esse quam ipso cerebro // Vel .5o a.
dicendum quod adhuc cor potest eve
.No3 tari sine cerebro ut dedu
cit Gal 2a affo 4 in glosa auto affi
apparet forte et // Ad 2m dicendum .ad 2m.
quod omnis cognicio bene incipit a
sensu sed non completa cognitio
et ideo dicit Gal de simplici medicina
per 3m vir prudentem exaltare
aciem suam a sensu et ponere ea
altiorem eo // Deinde cum dicit
// Et sequitur. hic intendit po
nere errorem ponentium epar prius ge
nerari / dividitur autem ista pars
in tres partes / quia primo ponit
errorem / 2o ponit motivum
3o destruit errorem et motivum
ibi 2a / Cum prima operatio corporis.
ibi 3a Et sermo eius. Dicit primo pre
dicit quod medicorum loco ubi dixit
ypocras quod primum membrum quod creatur
sit cerebrum sequuntur per illud
capitulum magis dicit ypocras / adhuc
verum est quod primum membrum quod genera
tur est epar // Cum prima operatio
ponit motivum vel motiva / Et
primo ponit unum motivum / 2o aliud
ibi 2a Qui sunt res. Iuxta primam
sic arguit / prima operatio que
est in vivente est appetitus cibi
et assimilacio / et epar est earum
./do. principium / igitur epar est membrum
.p.m a 2m. quod primo generatur / quod videtur non
quia scilicet sunt prime operaciones que
sunt in vivente Et epar est ca
rum principium sequitur statim quod
epar debet primo generari / Avicenna
non declarat hoc / sed supponit
declaratum quo ad unam par
tem per primum capitulum de membris
scilicet quo ad aliam partem autem per ...

sit eius primum / Unde dicebat quod si ho
audiret vna que est inter os
et epar os utique non nutriretur
/ quo ad alias partes autem quod appositio
vnio et assimilatio sint partes opera-
tiones vivens / dubium et autem non
deducat / quia apparet implantatus vel desiderium
/ de ista racione Auicenna ponit
solum eius sub compendiis verbis ut
hic contra eos loquitur in isto capitulo dicens
quoniam per quia / quod prima operatio corporis
viventis est nutrimentum. i. appo
sicio vnio et assimilatio nutrimen
ti quarum operacionum epar est principium
igitur sequitur quod epar est principium membrum
quod generatur / quod autem concludat
ista racio patebit infra // deinde
cum dicit. quia res sit sic hic
/ dicit, adducit exemplum / Et arguit
sic / sicut apetitus et desiderium
cibi fiunt in virtute epatis et
est prima operatio igitur epar est primum membrum
quod generatur / contra vide nota contra dicta
dicens autem, non probat dimittes
probatum a galieno 3o methororum vbi ad
probatum ponit intellectum
litteram vel ponit intelecti
esse in cerebro, et io hoc esse ibi non
tunc, stulti, tenet malum cerebrum
non habet cerebrum, timidis cor
non esse, de quo dicit non nota
to niceleo dicunt non habet epar
quod non habebat apetitum, et di
cit quod falco et vultur come
dunt eius epar / Et pictores
et volentes denotare aliquem
habere malum apetitum pingunt il
lum sine epate / de ista racione
dicit / ponit ——— declaracionem autem
dicens quod apetitus est prima operatio
proveniens ab epate / quia res. i.
apetitus sit eius apetitum et
desiderium eius / i. epatis, et si
mus ex istis racionibus duabus po
test formare vna racionem ut
arguatur sic, apetitus cibi vnio
cibi ——— apositio et assi
milatio sunt prime operationes igitur
epar est primum membrum quod
generatur contra vide nota / quia
prima operatio que est necessaria sed
perfici requirit suum instrumentum proprium
generatum, ergo videtur esse satis
notum in ista racione, dicit primo po
nit autem, 2o contra et ponit contra
declaracionem ibi. quia res. Qua
tum ad primam partem dicit dicit, Quoniam
simplex ita est quod prima operatio corporis
i. viventis est. i. appetitiva nu
trimenti appositio vnio et assimi
latio, tunc simplex epar erit primum mem
brum quod generabitur / ponit statim
declaraciones contra et contra, quia
sit res .i. cibi apetitus appo
sitio vnio et assimilatio, sed de
siderium eius et apetitus principium
epatis .i. eius quod epar membrum attribuit
tem. qua post apetere vincere
et assimilare, quod autem iste racionis
valeant statim videbitur / deinde
cum dicit. Et primo eius. hic dicit /
removet errorem aliorum / et duo
facit / quia primo Auicenna removet
errorem, secundo dicit, tangit aliquam
dubitacionem que potest contingere cir
ca dicta, ibi, Quod si dixerit
primo in duas quia primo / dicit / dubium remo
vet per experimentum / 2o per racionem, ibi
et racione. primo patet per se etiam
sentenciam // Consideranciam
dicens sic quod post comprehendere par
ticulas vel iudicant de duobus
et potius secundum particulas interiores
ut ponit Galenus primo pronosticorum / et
tales absolute ingenere voluntate
diligere in multis casibus consi
derantes non impulsus sermones invene
runt cor prius generatum / Si primi
ssima compleate invenerunt eum
/ Et sic ita sit quod cerebrum prius
apparet vulgaribus et non studio
sis propter eius magnitudinem, tamen
ista aparentia non tollit quin prius
apareat viris studiosis et so
licitis cor esse primo creatum / quod
hic videre post cor sic sit primum
quod non bene iudicant vulgares
quod autem istud sensibilibus iudica
re possunt potest esse multiplex
/ primo quia vident arterias et venas
et fibras vna in qua figurantur
vene et arterie nullo adhuc
membro aparente / quod habeat ef
figiem et similitudinem cerebri
/ Simplicius forte videtur istud melius

Vide 3o meteororum 4o capitulo iuxta fine capituli.

Nota

brum dilatari et constringi, et tamen non apprehebat cerebrum esse neque parvum neque magnum // Secundo dubitatur quia ypocras fuit studiosus, et tamen iudicavit cerebrum propter gravitatem amplius quam posset cor ipsum dilatari et constringi quamvis cerebrum non est generatum, sicut eius dilatatio cum sit motus videtur a cerebro dependere // Dicendum ad primum quod ypocras non dixit quod non inveniretur et si dixerit locutus est non ex propria sententia sed ex sententia aliorum, sed aliquis non studiosus videns post cerebrum propter eius magnitudinem imposuit hoc ypocrati, et eum allegavit, ut vel talia haberent auctoritatem super quo se fundarent // Ad secundum dicendum quod motus cordis non dependet a cerebro quia sit magis propria in capitulo et aliis passionibus cordis, motus autem pectoris bene potest a cerebro dependere, et cum dicitur motus dependet a cerebro, dicendum quod verum est motus voluntarius, motus autem cordis non est voluntarius ut patet // Deinde cum dicit Et ex ratione ... hic sequitur intendit removere errorem istorum per rationem, et hic facit 3 quia per tres rationes removet istorum errorem primo primo, 2° 2°, 3° 3°, ibi 2a ratio ibi Item, ibi 3a Et virtus informativa. Quantum ad primum primo sequitur removendo errorem illorum quod illo ante quod tangebatur in 2° motivo non sequitur illud quod ipsi, ymo sequitur oppositum. Si ergo non primo generatur epar quia ab epate non fit primo nutrimentum, id est epate non est virtus appetitiva, ymo est instrumentum, propter quod est primum membrum appetens // Sed hic diceret adversarius ex istis primo appetit hoc organum virtute epatis, sed dicit forte videt istam instantiam, non movet neque solvit eam quia appetitus quibus non necesse dependet ab epate ymo et a cerebro, ymo generatur et mihi motus primo motus epatis, ut patet 4° de accidenti // Ad dictum Galieni 3° de ... 4 ubi ponit quod appetitus procedat ab epate, dicitur

.1°.

.2°.

id est quod Galienus loquitur 2m aliorum opiniones, aut quod Galienus ibi loquitur de appetitu ad venerem, non de appetitu ad cibum, sed vel quod non est nutritivo // Deinde cum dicit Item sequitur. Hic dicitur tollit errorem destruendo, vel solvendo ad 2m motivum, et duo facit quia primo dicitur, ponit argumentum destruens argumentum motivum illorum, 2° dicitur ex modo probavimus quare quo illi vel illi faciebant concludit intentum quod intentio non illorum ibi, Cum ergo ita sit, primum motivum illorum fuit istud, quod operatio cordis est apposito unio et assimilatio et istorum epar est primum, hic dicitur, destruendo istud argumentum ponit quod prima operatio in corde est operatio virtutis vitalis que a corde procedit, quia nullum membrum potest nutriri nisi vivat, et istud dicitur hic non probat quia Galienus hoc probavit primo primi capitulo de virtute vitali, et id dicit sufficienter. id est primo destructione 2i motivi sequitur primum motivum et est 2° quia appositio unio et assimilatio sunt 3 operationes quia pro quibus non nutritur membrum aliquod vivum non est subiectum vite aut calore vitali sed transmisso aliquo modo a te vita tale autem est cor // Dubitatur contra istam partem quia cum dicitur sit perfectius primum vivat vita plante quod est per nutrimentum et augmentum videtur quod primo debeat epar generari, et quia quod prima operatio sit per alimenti appositione unione et assimilatione, vita quod virtus vitalis operatio non sit necessario requisita nisi cum autem vivat vita perfectiori, et ista est corporis iam perfecto // Et 2m hoc dicitur quod illud primum dicitur probavit virtutem vitalem esse primam illud est verum cum autem vivit vita animali et non vita plante // Ad hoc dicendum quod Galienus prima primi capitulo de virtute vitali probavit sufficienter virtutem vitalem esse primam quia omnis vita vivit animalis sive vita plante sive vita animalis perfecti vel non perfecti // Et cum est quod epar non potest operari nisi habeat spiritum, spiritum autem a se non habere potest, spiritum igitur a corde recipit, et eum modificat quod modificatur de naturalis, sicut spiritus modificatus in cerebro dicitur animalis, ita modificatus in epate

x sufficienter

.1°.

.2°.

.3°.

Utrum epar prius generetur corde.

dicitur naturalis / ut igitur epar possit su- attribuere
as virtutes membris quibus virtutibus
possit unire apponere et assimila-
re necesse expedit ipsum habere spiritus
a corde igitur expedit cor prius ge-
neratum // Amplius dato quod spiritus
non sit necessarius ad hoc tamen cor debet
prius generari quia cor est illud mem-
brum in quo alimentum est ultima-
te perfectionis et depurationis cuius
signum videtur in minutione / quia sanguis de
rapentice, quia ethica que fit per
lesionem cordis est deterior illa
que fit per lesionem epatis / de-
structa ista igitur prima parte antecedentis
quod prima operatio non est appositio unio
et assimilatio, et concessa alia parte
scilicet quod epar sit primum istarum operationum
quia ut dicebatur si claudiretur
via que est inter os et epar
et os haberet nutrimentum adhuc
non nutriretur / ideo nichil concludit
quia illa erat una copulativa que
non verificatur destructa una su-
arum partium // Considerandum quod
hic spiritum vitalem appellat calorem
naturalem, dicitur enim vitalis quia probat
vitam, et disponit membra ad opera-
tiones sensus et motus, et etiam ad
opera naturalia scilicet ad opus nutrimenti
dicitur autem naturalis, unde est inter eos
sanitatis / aut dicitur naturalis unde virtutes
eius scilicet vitalis operantur ut naturales
que operantur sine cognitione //
Deinde cum dicit / Cum igitur hic con-
cludit intentum contra opinionem illorum
Cum igitur ita sit scilicet quod membrum non
nutriatur nisi ipsum prius uniat
necesse est ut creetur membrum
a quo procedat calor naturalis et per
consequens spiritus vitalis / ante creatio-
nem membri nutrientis ipsum
// Deinde cum dicit / Et virtus informativa
hic, 3° destruit errorem istorum
// Et considerandum quod ista pars potest du-
pliciter sumi et dupliciter introduci
primo sic dictum est quod, hic destru-
at errorem illorum / 2° sic arguit
quod creato membrum est forma-
tum a virtute informativa hinc
membro est necessarius spiritus vitalis
ut eo erigatur et vivat, et
creato membrum est formatum et per

No.3

No.3

ductum a virtute informativa non
est necessarium fieri appositionem unio-
nem et assimilationem et per consequens
non est necessarium ipsum nutriri
2° probat quod prima operatio non est operatio alimen-
ti quia virtus est nota, sed antecedens
probatur quoad partem que est ma-
gis dubia scilicet quod creato ipsum est
creatum non fiat appositio unio
et assimilatio membri quia hec non
fiunt nisi adveniat membro
resolutio insensibilis sensibile facit
eius nutrimentum, cum autem a for-
mativa vel ab informativa membrum est
formatum non est adhuc facta
resolutio, igitur tunc non est facta
resolutio et per consequens non erit
indigentia nutrimenti / sed creato
ab informativa membrum est formatum
bene est necessarium ut ipsum novi-
ter fiat vivens, et per consequens
est necessarium ut ipsum erigatur
de ista ratione solum ponit
... / declarationem unius partis
antecedentis scilicet magis dubie et
per consequens concludit ibi quando dicit
sic / Et virtus informativa sup. in-
primo creat et complet membrum
suppleat unum / Et membrum for-
matum non indiget in dispositione
formationis complete nutrimento, probat
suppleat quia non indiget nu-
trimento dum accidit resolutio sensibilis
et dum non accidit resolutio
sensibilis sed insensibilis faciens nutrimen-
tum non est alimentum necessarium
probat, quia alimentum non est
necessarium nisi ad restaurandum
illud quod deperditum est, et
ideo addit bene dictum est quod
alimentum est necessarium propter reso-
lutionem sensibilem quando sit scilicet quia
est necessarium restaurationis
eius alimenti subvenire re-
solutioni et partibus deperditis
et supplere, et virtus informativa
in dispositione formationis be-
ne indiget statim formato
membro spiritu vitali unde dicit
et sic ... et est necessarius spiritus vi-
talis et per consequens et calor naturalis
ut membrum formatum sta-
tim cum est formatum a virtu-

te informa[cio]ni exigat[ur] .i. dum
fieret[ur] eo. s. spu[m] / 2o. pot int[ro]
duci ut dicat[ur] q[uod] / hic uelit
p[ro]bare illud q[uod] dixerat in p[ri]ncipio
la p[re]cedente / dixerat q[uod] p[ro]xima
op[eraci]o no[n] erat op[eraci]o alime[n]ti
ymo p[ri]ma op[eraci]o — cum me[m]bru[m]
est creatu[m] et formatu[m] est vi
uificac[i]o / ino / d / hic illud p[ro]bat
et declarat quo ad utramq[ue]
p[ar]tem et p[atet] ex dictis // dub[ium] .1o.
circa istam p[ar]tem / ut[rum] nec[essari]o
resolucio p[re]cedat restauracio
nem / dic[it]ur q[uod] sic p[er] / d / xiiij 3[m] .p[ri]ma ar[gumentum].
cap[itul]o de destructione appetitus
// p[ri]mo auctoritate / Gal[eni] / q[ui]o de acci .2m.
denti et morbo // p[ri]mo auctori[tat]e .3m.
Gal[eni] / in com[men]to aff[orismor]u[m] / uentres
// p[ri]mo / d / hoc idem hic uult // p[ro]ba[tur] .4m. 5m.
r[aci]one / q[uia] appetitus ad alime
tum no[n] est n[isi] r[aci]one carencie
ig[itur] resolucio p[re]cedit restaura
cionem / q[uia] no[n] fieret appetitus.
// In oppositum ar[guitur] q[uia] si s[emper] p[re]cederet reso[lucio]. 6m.
restaurac[i]onem cum ho[mo] esset
formatus et creatus deficeret
statim q[uia] resolu[ci]o destrueret
humidum quo fouet[ur] calidu[m]
et p[er] [con]se[quen]s destrueret calidum / vi
ta nostra no[n] stat sine calore
// ad hoc est dupl[ex] [con]cl[usi]o .6o.
vna Gentilis et alia Thome
q[uod] rectificat dicta Gentilis
// p[ri]ma [con]cl[usi]o est ista q[uod] resolu[ci]o .6o. gentilis.
no[n] s[emper] p[re]cedit restauracione[m]
/ p[ro]ba[tur] si aliq[uo]d est t[em]p[u]s / in t[er]
resolucione[m] carnis uel alterius
membri et eius generacione[m] / ig[itur]
resolu[ci]o no[n] nec[essari]o p[re]cedit resta
uracione[m] / a[n]s p[atet] ut notu[m] ex
dictis / d / in t[er] a[n]s p[ro]ba[tur] q[uia]
q[uia] si est aliquod t[em]p[u]s int[er] ge
neracione[m] et resolucione[m] me[m]
bri / in illo t[em]p[or]e me[m]bro fiet
— app[osici]o nutrime[n]ti et t[ame]n
nulla erit facta resolu[ci]o
// Et p[ro]ba[tur] hoc q[uia] illo t[em]p[or]e me[m]bro .p[ri]ma r[aci]o.
possit fieri nutrime[n]ti app[osici]o
q[uia] calor inductus a corde
uel ab a[lio] membro h[ab]et potenci[a]m
animandi et potentiam cor[poris]

p[re]ndi in p[ar]tibus quas resoluit / cu[m]
ig[itur] plus intendat et p[ro]pe ad
generacione[m] q[uam] ad corrupcione[m] p[ro]
curabit p[ar]tes [con]t[ra]rias in me[m]
bris q[ua]m corrupat p[ro]p[ter]ea membru[m]
tum calidum sit forte agens
ut in [prin]cipio / et humidum sit di
spositum ad generacione[m] // 2a r[aci]o .2a.
est ista circumscripta quam re[s]o
lucione pot[est] esse et de facto
est necessitas nutrimenti / ig[itur] si
et alimenti appositio / unio et
assimulac[i]o / a[n]s ut esse nota
a[n]s p[ro]ba[tur] / q[uia] in p[ri]ma generacione cu[m]
membrum est formatum nu
lla resolucione est necessit[as]
alimenti ad augmentandum q[uan]tit[ate]s
suoru[m] membroru[m] / q[uia] cu[m] ita sit
pot[er]it apponi nutrimentu[m] u[e]l
membrum magnificet[ur] dato q[uod] n[on]
p[re]cedat resolu[ci]o / ymo me[m]bru[m]
augmentabit[ur] si no[n] p[re]cedat
resolu[ci]o / q[uia] fortius est me[m]
brum no[n] resolutum q[uam] reso
lutum // 3a r[aci]o est adiuncta su
p[er]ius q[uia] si resolu[ci]o s[emper] p[re]cede .3a.
ret restauracione[m] tu[n]c daret[ur]
infinitum / q[uia] p[er] s[ecundu]m medicos
[com]plexio[ne]m cu[m] esset creatus statim
deficeret / q[uia] p[ro]p[ter] modicam hu
midi [com]plexionem resolueret[ur] a ca
lido / s[i] ig[itur] p[re]cederet resolu[ci]o
tu[n]c statim deficeret // Sed q[uod]
addit Gentilis est q[uod] l[ic]et aliq[uan]do
sit q[uod] fiat appositio alimenti
sine resolucione t[ame]n ut in plu[ri]
bus est q[uod] resolu[ci]o p[re]cedit
restauracione[m] p[ro]p[ter] causas dictas
ab a[ucto]re / p[ri]ma p[ar]te cap[itul]o de etatibus
// 2o dicit Thomas ad recti .6o. Thome.
ficac[i]onem dictoru[m] Gentilis q[uod]
si nutrimentum est in porcio[n]e
membri uel in p[ar]tibus membri
q[uod] tu[n]c no[n] est necessariu[m] q[uod] p[re]ce
dat resolu[ci]o / p[ro]ba[tur] q[uia] membru[m]
tale nutrimentum pot[est] dispone[re]
ad dispo[sici]ones necessitantes ad
formam membri nulla p[re]ce
dente resolucione / ig[itur] pot[est]
alimentum apponi et fieri re
stauraci[o] no[n] p[re]cedente resolu
[cio]ne q[uod] a[n]s p[ro]bat[ur] / q[uia] alimentu[m]
no[n] apponit[ur] neq[ue] unit[ur] neq[ue]

./ Utrum necessario resolutio pre
cedat restaurationem.

assimilatur quia precedit resolutio. Secundo
quia habet dispositiones necessitantes
ad formam. probatur quia cum in aliquo
passo fuerint introducte perfecte et com-
plete dispositiones necessitantes
ad formam tunc necessario introducitur
forma. Sed alimentum probatur cum membrum est
siccum et nutrimentum est in potencia
et est aptum cum activum sit ap-
proximatum passivo necessario activum
disponit passivum. quia alimentum
potest habere dispositiones que
necessitant ad formam membri
quia fiet alimenti appositio nulla
precedente resolucione. Addit
tamen Thomas quod licet quamvis possit ap-
poni alimentum sine resolutione
precedente tamen ut in pluribus est quod
resolutio antecedit ut dicit Galienus
auctoritate de cap° de etatibus.
//2° dicit Thomas quod si nutrimentum
non est impossibile in perfectibus me-
mbri quod tunc resolutio precedit re-
staurationem. probatur sic quia numquam
membrum quod primo per aliquod tempus
non habet statim prius appetit illud
nisi per illud quod ab eo resolutum
nisi quia non potest durare cum
resolucione nisi fieret restauratio
ergo oportet racione carentie ut re-
staurationem duret et restauret
ista deductio est sua et satis
contra. Sed potest aliter deduci et
brevius quod quando nutrimentum non
est impossibile semper resolutio precedat
restaurationem. Ut alias prius
sed nutrimentum non est impossibile
nichil est quod possit acquirere di-
spositiones membri et calidum
est approximatum humido igitur re-
solutio precedit restaurationem. alias
consequentia nota quia calidum est consu-
mptivum humidi et nullum humi-
dum est in membris quod possit ac-
quirere dispositiones membri.
igitur prius consumitur et ut substi-
tuatur postea appetet et fiet
restauracio. possumus etiam aliter et bre-
vius deducere ut ... membrum
post formacionem statim prius
appetit cibum quam apponatur
igitur resolutio precedit restauracionem

pot ^ (margin)
.9. (margin)
.5° (margin)
^ nutrimento uel primum tertiaot (margin)
^ sequitur (margin)

ne. contra prima: appetitus non fit nisi
racione carentie et resolucionis
alias probatur quia quando nutrimentum
non est prius prius fiet appetitus
quam appositio quia cum nutrimentum non sit
prius [illegible] et cum calidum
sit prius humiditatibus membrorum
ipsum resolvit humiditates
membrorum. quia sequitur quod prius fit
appetitus et resolutio per consequens quam
restauracio. Sed statim Tho-
mas movet dubium quia dicens
esto quod membrum non resolvatur ad-
huc appetit saltem in etate pu-
ericie appetit eciam ut fiat au-
gmentum. Solvit dicens quod quia
augmentum non potest fieri quin
fiat nutricio cum nutrimentum
non est prius non potest nutricio
fieri neque augmentacio quin prius
antecedat resolutio, contrarium
eciam appetitus semper est resolucio-
ne et numquam fit appetitus
nisi [illegible]. Unde dicebat Averroys
3° colliget cap° de accidentibus
appetitus quod appetitus non fit ni-
si quando dissolvuntur corporibus
res que debent restaurari
non igitur fiet appetitus propter augmentum
nisi fiat appetitus propter augmentum
ne/coniungit autem quod simul et
semel [illegible] nutri-
cationis et augmentabilis ut semper
precedat resolutio et istud est
ut in pluribus. possibile autem esse quod natura
esset tanta impotencia quod nutri-
ret et ad augeret. Sed istud
est raro ut dictum est. Et
addit quod si diceretur quod ex isto quod
dictum est quod resolutio precedit
restaurationem sequitur quod homo cum
erit gravatus si resolutio prece-
dit statim moveretur et de-
ficeret. non. tamen quia cum erit
gravatus et cum est ita primus
et deficiens gravabitur cum ap-
petitu et restaurabit antequam
fiat resolutio. habebit eciam ap-
petitum [illegible]
si [illegible] facta fuisset re-
solutio, non eciam est inconveniens quod homo
[illegible] cum ita parum humidi
[illegible] membris ac si [illegible]

ci resolucio in tempore — cato consu
mete/ et in isto casu apparet quod
primo potest fieri alimenti apposicio
isto quod non precedat resolucio quia si
homo generatur cum pauco humido
in suis membris et ista radicali est
equalens resolucioni que fie
ret ex tempore/ et istud contingit
in paucis quia non homo generetur cum ta
pauco humido istud est hom
nasti ex latitudine sue sani
tatis // Ulterius Thomas adhuc .d°.
movet dubium quo igitur cum probabit
intentum non ut videtur habet intentum
quod operacio virtutis vitalis et cor
dis precedat operacionem expansiva nisi
prius antecedat resolucio apposicionem
et in tempore illo quo membrum est
forcius quod adhuc non sit resolucio
illo tempore in membro sit calor in
talis exigens membrum/ et adhuc
post istud tempus fiat resolucio ut
deduxit/ d/ // Solvit dicens quod .6°.
ymo a/ habebit intentum ex or
dine istarum virtutum ad invicem
quia vitalis est prior/ quam sequitur
est naturalis igitur vitalis/ et per consequens
est operacio expansiva/ i est operacio cor
dis/ sed non cuiuslibet est operacio
cordis et virtutis vitalis igitur
est operacio naturalis/ et ipsius expansiva
//2° solvit dicens quod esto quod ipsa .6°.a.
restauracionem precedat resolucio
ymo quamvis fiat apposicio alimenti
ante resolucionem/ d/ voluit hic si
cum quod fiat restauracio erat tempus
in quo poterat fieri resolucio
et illo tempore quo potuit fieri
resolucio fuit necessario calor vi
talis exigens membrum ad vitam
//Ad inducta argumenta primus solvit quod .Ad .3m p.
illa concludunt quod ut in pluribus
resolucio precedat restauracionem
sed in casu ut quando nutrimentum
est imporis et membrum est for
te et nutrimentum aptum est si
cut potest apposicio nutrimenti antequam
fiat resolucio/ sed quando corpus a prin
cipio vel membrum generatur
generatur cum paucissimo humido
ita quod ista paucitas humidi
stat loco resolucionis et est
ei equalens hec sunt dicta Thome

me que difficultatem extimet hic po
tuit propter defectum scriptoris qui
in scripto quod habui dicta pen
nis nullum construccionem habet/ hec dic
ta quia forte sunt plus apparencia Λ hut .9.et p.
quam existencia possent molestari/ primo
dictis Thome quo dicit quod quando nu
trimentum est imporis tunc potest
fieri restauracio sine resolucione
// Contra quia quando nutrimentum est in
porris saltem in feti naturaliter
sic habeatur · 3° sunt potest fie
ri apposicio alimenti dato quod
non precedat resolucio quando est
sua et deducitur ut ipse/ minor
probatur quia sunt in membris sunt hu
miditates 2e que subito po
sunt per alimento // Amplius quando in
corde naturaliter sic hunc in pluribus
venarum et arteriarum est ali
mentum ut puta sanguis/ nec
valet si diceretur quod ille humidi
tates 2e et ille sanguis non .9f2°.
sunt apta nata/ hoc enim est sic
cum corpus sit in dispositione naturali et
confirmatur quia in casu nutrimentum Λ in quo
sit imporis quod adhuc resolucio
precedat restauracionem/ calidum Λ qz
membri citius consumit et cum
consumere potest humiditates
membri quam humiditates existentes
imporis preparare ut recipiat
formam membri igitur resolucio prece
dit restauracionem consequenter
non/ amplius probatur/ primo quia calidum
est propinquius humiditatibus con
tinuantibus membrum/ quam humidi
tatibus existentibus imporis // 2° quia fa
cilius est destruere quam construere
// Amplius aut cum nutrimentum .2°.
non precedente resolucione ipso
adgrediente dispositiones per quas
debeat actu converti in membrum
et actu convertatur ad hoc ut
hic actus est augmentacio
aut nutricio aut utrumque
non potest dici nutricio absolu
te quia in nutricione absolu
ta non fit — augmentacio ut
patet/ Cum autem nutrimentum pre
apponitur in membris non precede

te resolucione fit augmentacio / probatur quia
ibi additur quantum quanto nulla
facta deperdicione / igitur est aug-
mentacio et non nutricio / Non potest
dici pro te ut pro Thoma quod sit
augmentacio quia augmentacio
sequitur nutricionem ut dicebat
Tomas in solucione primi instancie
non potest dici utrumque scilicet quod sit
nutricio et augmentacio quia tunc
non est ibi illud quod convertit
tantum necessarium ad alterum illorum aut
dabitur aliud membrum nutri-
cionis et augmenti additis
ab A. 3° primi capitulo de virtutibus
ministrantibus quod est absurdum

3° // Ideo secundum dictum Tome potest non
testari quod dicit quod continuum
tremetum non est impossibile
prius fit resolucio quam restauracio
/ probabitur enim quod in a° casu dato
to quod nutrimentum non sit in poris
potuit fieri nutricio et ali-
menti apposicio / concesso primo probatur quia
virtus atractiva nutrimenti est

ita fortis et nutrimentum
ita aptum et membrum dans
disposicionis necessitantes
ad formam membri / ita forte
quod antequam fiat resolucio fiat ali-
menti apposicio / concesso enim per vir-
tutis istud sentiendum et sequitur
et posset concedi quod est contra To-
mam et sequitur contradictum similiter
utrumque multa quod alia multa possent

Johanes // addici contra eum // Ad probandum
igitur quod possit resolucio precedat re-
stauracionem quod / A. / non probavit
habens hoc pro noto potest argui
sic Cum membrum est crea-
tum et viventis ipsum est calidum
igitur statim et post hoc resolucio
precedit restauracionem autem
est notum / consequencia probatur quia calidum
operans humidum statim re-
solvit humidum / eo de racione
calidi sit destruere et con-
sumere et maxime aptum natum maxime
consumere in humiditate / quia hu-

nuditas est superflua suffocans
calidum / et prohibens operaciones
cuiuslibet membri ut deducit Galienus
in libro de Thabe sive de marasmo
mo // Amplius illo concesso quod re-
solucio non precedat restauracionem
quod nutrimentum est in poris
probaretur quod aliquis iuvenes et se-
nes augerentur saltem iuvenes
probatur quia ipsi possunt habere nutrime-
tum in poris / et illud potest
apponi non precedente resolucione
et tunc est augmentum ut quilibet
potest considerare // Sequendo autem
A. / tunc restabit solvere ad raciones
que non demonstrant // Ad primam
.Ad 3m p. sequitur quod cum homo erit generatus statim
moreretur / quia suum humidum per re-
solucionem destruitur // Dicimus quod
falsum est / ymo per resolucionem or-
dinatam a calido naturali / humidum reficitur
reparatur / probatur quia ipsum erat
superfluum // Et cum roboratur quia
impossibile est hominem esse aptum nutriri
parvo humido sicut cum puerum re-
solvitur concedendum / igitur fiet restauracio / negatur
quia hoc non facit sensibile nocu-
1m a. mentum / quia hoc est humidum naturale / Et
cum dicitur ponatur quod sit in extremo latitudinis
Dicimus quod non est possibile cum quia primus ge-
.Ad 2m. neracionis convenit illi extremo latitudinis
non enim potest in illo introduci vita
neque calor vitalis // Ad secun-
dum sequitur inter generacionem
racionis et resolucionem est dare
tempus medium potest concedi / illo tempore
fit apposicio alimenti negatur / Ad
probacionem quia calidum habet potestatem creandi et
corrumpendi concedatur / igitur prius crea-
bit / negatur / propter racio supius / quia
calidum est magis proximatum
humiditatibus destruendis quam humiditatibus
creandis quia facilius est destruere
.Ad 3m quam construere // Ad 3m. nulla facta
resolucione est nutricio aug-
mentum igitur fiet et potest fieri restauracio
non precedente ——— resolucio-
ne / negatur primo / quia augmentum non
fit nisi per viam nutricionis nu-
.S° a. tricio autem non fit nisi per viam re-
solucionis // Ad aliud non enim verum quod
arguitur sic / nulla facta
resolucione est necessarium fetum habere
dentes ergo non nulla resolucione
ne precedente fiunt dentes quod
est falsum / ymo antequam fiant
dentes multe resoluciones
precedunt / ut autem est satis notum

qz sine fiat
resolucio

quare sive fiat resolutio sive non ut sensus sit
perfectus in suis partibus est necessarium quod
sit dentro. // Ad rationem Thome respondeo
ultima puncta solum nulla facta resolutione · Ad rationem Thome.
ut activum ut puta membrum est appro-
priatum passivum ut puta alimentum id est sed
et actio recedant secundum non completa dispo-
sicionis alimenti tamen completa ad formam
membri probo quia membrum tamen est agens
naturale agens autem naturale non agit
nisi per suum necessarium omne id est non sit
simus inmutativus necessitatis ad
inmutacionem id est resolucio sequitur quod
non sit in alimento ab ipso membro
dispositio necessitans ad formam membri
necessario secundum hoc sit per unam alteram dispositionem preparata
tiva ut cum erit membro necessarium
scilicet quando erit inmaximum quod illud alimentum
restauret illud quod deperditum est. Hec sit
breviter dicta pro nunc. Alias autem occurret
// Secundo posset esse dubium quare contra istud dictum · 2o.
per loquentes et probare deducitur ab Avicenna sed
quod membra non principalia accenduntur quam principalia
quam Avicenna hic probat alterum istorum principal
toto genere per alteram rationem alterius istorum
unus est · primo necessaria membris que debent
nutrire et nutriri sufficit, videntur quod
illa membra debeant esse prius genera-
ta secundum ista principalia quo principalia generantur
propter ista non principalia. // Tertium est Avicenna · 3m.
dum cum Avicenna quod principalia prius generantur // · 5o.
quare causa finis loquendo causa rationem generatur
forma habet magis causa in principium ad
producendum per corum principalitatem et per
corum dominum super totum / sed principalia sunt
in principio generacionis tamen inter causa est
ordo autem ut probavit Avicenna. // Ad instantiam · Ad 3m.
ipsa generantur propter non principalia dominum quia ipsa
non est totalis causa et principaliter generantur ipso ge-
nerantur per corum principalitatem et ipso
per causa primo esse in virtute et postea in ipso
per materia. // Deinde tamen dicit quod si diceret.
Hic Avicenna movet quandam dubium et pro-
movet / 2o solvit ibi et hec dispositio
dicat 1o sic Avicenna quod si ille qui dixit epar
primo debere generari prius dicat saltim
generari simul cum corde et ergo quod pars
quare ——— dispositio informativa id est
membris membrorum ab inferiori 2a parte quo
ad eo vivificum et creationem dicta
est epar id est est appropriate decisio a
parte quod supplet primo generari cor ut
daret calorem vivificum agentem membra
membra sed sicut et virtus nutritiva asso-
ciata virtuti informativa prima est ex parte
patris id est sic etiam tamen nutritiva
sit juncta informativa existens in sperma-
te quare sperma habet eadem virtutes pro ge-
neratione et statim epar quare ista virtus
scilicet nutritiva itaque generari epar statim ut
membra nutriantur sicut illa in nutritiva
generat cor ut membra eugeat nutrimenta
cum et ipsa sit ex parte patris id est cum ipsa
sit in sperma in virtute eius a quo de-
cisum sperma quod sunt pater sed iuvet et
sic dicat iste ponens hoc Avicenna quin in
relegatur facta ista instantia quod sibi
aperte solus quia id est erit quod illa scilicet
virtus vitalis magis antecedat in ordine
dis suis quam virtus nutritiva et per consequens
qualiter erit quod virtus nutritiva prius
non generet cor quam epar cum vitalis

et nutritiva sint simul associate in sperma
in virtute eius a quo decisum est sperma est
hoc dubium. // Deinde tamen dicit Et hec
dispositio. Hic Avicenna solvit dicens quod licet ita
sit quod ambe iste virtutes sint associate
in spermate et sint simul associate in vir-
tute informativa tamen per associate secundum
quendam ordinem quare prius una operetur
et in actu quam alia propter illud quod de-
ductum est supra et loquitur valde
expresse / et hec dispositio supplet virtutis
vitalis alia supplet virtus nutritiva
que similiter in spermate est juncta
informative quare quamvis ambe tam vitalis
quam nutritiva ambe sint associate informa-
tive supplendum unum hoc est nutritiva
scilicet vitalis prius operatur quam nutritiva in ge-
neratione sanguineorum in spermate id est sive
involutio hoc non est inconveniens
per necessario prius operatur ex ordine
que habent iste virtutes ad invicem quare
licet sint simul juncte tamen ut dictum
est talem debent ordinem habere quod una
ante aliam operatur et illa prius
tamen operatur in membris est magis ne-
cessaria et talis est vitalis ut deduc-
tum est prius / et ideo subiungit Avicenna
et extensio eius scilicet virtutis vitalis in
spermate id est in embrione existente in spermate
est extensio creationis scilicet prius precurrens
extensionem alicuius alterius virtu-
tis propter illud quod deductum est supra
Et ista puncta solutio minus ad instantiam ^
illam quare dato quod iste due virtutes scilicet
vitalis et naturalis coniungantur simul
in virtute informativa et per consequens in
spermate in una potest precurrere aliam
in operacione propter necessitatem operacionis unius
magis quam alterius // Hic per duo generaliter
sufficiat illud dictum motum de reso-
lucione et restauracione et sicut
post supplaret. // Et in hac
dispositione illa que
de venis sanguinea. postquam Avicenna in precede-
ntibus ostendit quod est primum quod primo generatur
inter membra principalia ostendens quod
illud est cor / hic Avicenna intendens
ostendere quod est illud membrum quod primo ge-
neratur post cor / et circa facit quare
primo Avicenna ostendit quod post cor primo
generatur / 2o quare nullam mencionem ex-
plicitam adhuc fecit de aliis mem-
bris a membris principalibus ostendit
non ex explicatione generacionis aliorum mem-
brorum a membris principalibus / 3o videt
quibusdam dubitationibus / circa
et incipit dispositio questionem ibi
3a Et universaliter questionem prima in 2as
quare primo Avicenna ostendit quod ——— membrum
quod primo generatur post cor de membris
principalibus est epar / 2o Avicenna ostendit
quod est membrum quod generatur post cor
et epar ibi et quidem viri scilicet quod
ad primum prius dicit Avicenna / quod in hac
dispositione dicta scilicet quando cor est creatum
ut vivificet et ut vivificat vel
vivificatur tunc creatur epar et
illa vel una de venis prius dictis

^ quia id est primo generari debet quod
principalis eius operacio
est in membris propter
primum producendi ma-
gis inmuta et
magis necessariis tale
autem est cor

quod est magis rubea creatur complete et generatur
.Nota ad sanguinitatem, id est ad formam epatis
// Circa hanc partem considerandum quod dedu-
ctum sicut cor primo creatur et influit
membris calorem vitalem et naturalem quo re-
guntur et vivificantur. Ratio huius est
calor sit naturalis et innificans tunc calidum
est et tamen approximatum humido quod imme-
solvit quia calidum incipit facere in
membris resolutionem ut in sublimandis
sicut resolutionem ante quam compleantur generare
epar ut preparat nutrimentum et virtutem
ac et spiritum quo membra possint restau-
rare illud quod resolvitur, et ideo ex isto
apparet quod statim post cor debuit generari
epar et non cerebrum quia cerebrum non erat
sufficiens primum ad subveniendum reso-
lucioni // 2° et ob aliam causam sicut
post cor generatur epar quia in producendo
bus membris de radicali umbilicus
quod creatur creatio ut completa ante cre-
atione membrorum principalium et ideo statim
post cor fuit epar creatum ut posset
.Nota terari umbilicus // 2° considerandum
quod vesica epatis de sanguinea generatur
ut quia in eo continetur illud quod est pre-
sanguinis et aliorum humorum in epate
et nec sensus et melencolicus alti-
ce / cum ipse et in hac dispositione illa
de vesicis que continent membrum
in quo de sanguis generatur generatur ad san-
guinitatem / Alio de sanguinea
collocatur et isto vesica in quandam
epar generatur et potest dici sangui-
nea quia nutrit [illegible] ac-
sitas vesica epatis magis participat
colorem sanguineum et merito quia mem-
brum in ea generandum est quod est
Spirituosum sicut magis colore sanguineus [illegible]
pars plus quam cor quia cor est [illegible]
mosum magis tendit ad lucidita-
tem membrum, cerebrum autem propter ipsum
.Nota non esse sanguineum reddit similiter vesi-
cam tendentem ad albedinem // 3° con-
siderandum quod contentum in ista vesica
quod est in parte inferiori vesice de
extra generatur ad sanguinitatem
id est ad quandam sanguinis coagulationem
cum epar sit sanguinis coagula-
tivus vel ad sanguinitatem id est ad
quandam substantiam nimium similem san-
guinitati et sanguinem imperfe-
./d^o ctum denovo vel ad sanguine-
itatem id est ad membra debens sanguinem
multiplicare // Circa istam partem potest
esse dubium de stomaco quare generatur quia
videtur quod debeat generari ante epar
cum ipse stomacus sit primum [illegible]
appetitivum quod videtur esse multum
necessarium [illegible] fetus [illegible]
.S^o ordinatur in restauratione dep-
diti // Ad hoc dicendum quod stomacus non genera-
tur nisi sicut alia [illegible]
quia in nutritione fetus non videtur
esse necessarius appetitus stomaci, eo quia cibum
et alimentum non venit ad stoma-
cum [illegible] ad epar
et cor solum / Amplius non de stomacho
generari [illegible] post epar et cerebrum
eo quia stomacus non appetit nisi [illegible]

nite epatis et cerebri [illegible] et non ap-
petit [illegible] et recto appetitu nisi
post [illegible] membra quod dederunt [illegible]
[illegible] de accidenti et morbo // Deinde cum dicit
Et generatur umbilicus. Hic auctor
intendit ordinem quod est membrorum quod primo
generantur post cor epar et cerebrum, et
dicit quod post generationem istorum membrorum
dictorum scilicet cordis epatis et cerebri
umbilicus generatur ad formam um-
.d^o bilici sensibiliter id est manifeste // Cir-
ca istam partem est dubium quia dictum
est quod Avicenna hic [illegible]
9^a d^e Et [illegible] est quod primum membrum generatur
est cor [illegible] generatio mem-
brorum fetus distinctum et [illegible]
consensum [illegible] dictus [illegible]
dictum est quod membra principalia [illegible]
[illegible] et ex eo quod hic gene-
ratur umbilicus ad formam umbilici
sensibiliter habebimus quod completa generatione
membrorum precedit completam generationem um-
bilici et contrarium dictum fuit supra
quia dixit Avicenna quod membrorum complemen-
[illegible] postponitur complemento
.S^o umbilici // Dicendum quod membra principalia
complentur ante umbilicum quia [illegible]
primus recipit quam umbilicus [illegible]
[illegible] nota quia [illegible] primo [illegible] mem-
ca^ bris perfectis quam imperfectis [illegible] ad quod
primo accidit [illegible] umbilicus
quam membra principalia ad [illegible]
/ quod umbilicus prius completur quoad suam
complexionem et compositionem ut dicebatur
[illegible] supra / sed membra principalia
sunt [illegible] statim umbilicus
et [illegible] et hec notavit Avicenna / dixit
et generatur umbilicus scilicet post creationem
principalium ad formam umbilici formam autem
.S^a ca^a umbilici perfecta et cuilibet membro
est [illegible] // Aut dicendum aliter quod umbi-
licus potest generari ad [illegible] ad duo
principalia scilicet ad cor et epar et ut
sic complementum umbilici postponitur
/ Alio modo potest umbilicus comparari ad alia
membra principalia et ut sic complementum per-
fectum umbilici precedit complementum
perfectum illorum. [illegible] 2° modo loqui-
tur est Avicenna / supra et ideo dicit
quod membrorum complementum [illegible] postpo-
nitur complemento umbilici [illegible] primo modo
loquitur Avicenna hic et ideo non est contra-
dictio / considerando autem supra dicta et
dicta hic potest esse notandum quod umbilicus
prius perficitur quam tria principalia et quam
duo principalia scilicet cor et epar prius
complentur quam umbilicus // Deinde cum
dicit Et recipit ut dispositionem hic
Avicenna intendit ostendere modum
generationis membrorum non principalium quia
primo ostendit unam mutationem que est
in actu generationis istorum non principalium
/ 2° ostendit aliam ibi 2^a Et incipiunt
separari / Dicit ergo ad primam partem [illegible]
Avicenna, et post creationem membro-
rum principalium et umbilici
[illegible] id est extremitates et alia mem-
bra a principalibus que appellantur post
dispositionem ut statim videbimus re-
cipiunt generationem id est transmutatio-
nem vel formationem [illegible]

.// Vt^m quando generatur stomacus.

virtute informativa carnem creante et formationem complet, et ideo subiungit ad repletionem, i. ad complendum formationes membrorum de virtute informativa et statim post ordinem membrorum eundem dicens: et quedam eorum, scilicet complexionum, mutantur ad consolidationem, i. formationem simpliciter in primo nascimento quorundam aliorum; et addit quod cum complexio fuerit iam formata ita quod sensus non bene discerneret mutationem, i. illo tempore in membris principalibus tamen apparet impressio, i. figuratio et quantitas sensibilis, ita quod ad sensum cuilibet particula posset per se distincte cognosci; et statim addit, declarat illud quod dixit, scilicet quedam complexionum prius complentur quibusdam aliis, quia illa primo complentur in membris [illegible] ut puta vene et arterie principalibus deservientibus complentur consimiliter per influxum principalium [illegible] aliorum membrorum, ut dicere; et quedam earum suppleant complexiones prius quibusdam aliis; ad hoc etiam complectitur creatio cordis et primorum principiorum, i. ad hoc ut compleatur illud per quod creata sunt et prima principia, creata est ad consuadendum alia per suum influxum et complexiones partium principalium influunt aliis; debebant primo esse formata ut compleatur illud per quod principalia sunt creata. // Circa hanc partem considerandum quod complexio dispositiones appellari potest, quia ad operationes totius [illegible] potius se tenent [illegible] fortiter sicut ossa ad sustinendum corpus ipsa ossa in operatione substentationis corporis [illegible] membra principalia [illegible] quod est [illegible] et [illegible] ossa et alia membra; ideo ista complexio appellata sunt dispositiones; post complexionem et dispositiones [illegible] alia, scilicet principalia, sunt dispositiones in membra [illegible] possunt dici dispositiones et in plurali per pluralitatem corporis sive dispositiones [illegible] et pluralitate [illegible] ad introductionem formarum. Ex ista littera manifeste patet quod ista complexio que sic appellata sunt dispositiones complentur [illegible] per virtutem informativam que est [illegible] et non complentur a corde, de isto in aliquo dicere possumus. // 2° considerandum quod in [illegible] non appareat diversitas, scilicet quod complentur illius qui non sunt [illegible] influxus, [illegible] adhuc est diversitas quia dicere non tetigit [illegible] nos intelligere et dicens [illegible] nam virtus influxus cordis [illegible] generantur [illegible] virtus influxus cerebri quia cor prius complentur [illegible] cerebro et quod influxus cordis est magis et primus necessarius influxu [illegible] influxus est [illegible]

influxu cerebri ut dicebatur supra, sed de aliis [illegible] ut stomachus [illegible] [illegible] renes vesica intestina in istis forte non est ordo [illegible] quia omnia [illegible] equaliter formentur [illegible] de [illegible] non [illegible] et figurantur tamen [illegible] non est in eis manifestus ordo nisi quod [illegible] proportiones prius complentur propter dictum [illegible] 2° [illegible] sed [illegible] propinquiores [illegible] que [illegible] ille [illegible] aliis [illegible] // Sed circa istam partem est dubitatio quia dicere [illegible] dicit quod complexio incipit formari [illegible] cor [illegible] principalia sunt [illegible] sensibiliter quod ea magnificantur [illegible] ista membra adhuc non sunt [illegible] // Ad hoc dicendum quod ea augentur [illegible] informativa et augmentativa [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] non [illegible] pullus in ovo [illegible] caput pulli iam satis magnum [illegible] et [illegible] pullus [illegible] non [illegible] et [illegible] dicitur de pullo quod in aptitudine [illegible] per [illegible] adhuc non est [illegible] [illegible] // Deinde dicit et incipit [illegible]. Hic intendit Avicenna considerare alias mutationes que fiunt in [illegible] generatione complexionis, et dicit dicere quod postquam complexio sunt figurata et formata ipsa incipit separari [illegible] i. manifeste distingui utrorumque [illegible] et [illegible] [illegible] et sic de aliis et [illegible] virtus influxus [illegible] membris principalibus et [illegible] [illegible] et virtus influxus cerebri [illegible] ut dictum est ista complexio, scilicet cerebri mediante [illegible] cordis et [illegible] et ideo [illegible] per medium [illegible] formationes aliorum complexionum et sunt complexionalitates [illegible] quia [illegible] et manifesta distinctio apud [illegible] sed non separantur, i. non distinguuntur [illegible] apud [illegible] quia omnia [illegible] et [illegible] i. virtus influxus [illegible] cerebri simpliciter non separantur, i. non [illegible] adhuc cognoscentur [illegible] in [illegible] distinguuntur [illegible] et per [illegible] [illegible] et hic adhuc apud [illegible] i. virtus influxus cerebri non distinguitur quia non posset [illegible] qui essent [illegible] qui [illegible], deinde simpliciter agit [illegible] informativa ad hoc ut fiant complexionalitates [illegible] et [illegible] manifeste et distincte [illegible] colligendo modus formationis complexionalitatum est quod primo incipiunt

..ipse movet sibi ex membrorum / 2° recipit figu
rationem et lineationem / 3° tali dispo
sitione quod fiunt complexionis notae / 4° taliter ad
huc disponitur membrum quod fiunt etiam complexionis
et non complexionis notae et ideo apparet quod in hijs
sicut in principalibus aliis natura procedit de
imperfectione ad perfectionem // Circa ista
verba considerandum quod ista littera posset
aliter introduci ut dicatur quod Avicenna hic
ostendit modum formationis complexionalita
tum / et hic accipiatur littera sic et
simpliciter principalia incipiunt separari ad invi
cem id est post generationem complexionalitatum quia
membra principalia prius generantur
et sunt propinqua postea separantur ad
1ª loca propria et incipit inclinatio super
in [illegible] per quas dicimus sicut influxus .2°.
super membrum membri [illegible] quod est membrum
aliud celebrius satis manifeste plus quam
complexionalia de quibus est dictum in prima
parte et sunt complexionalitates iam lineatae
sed non qualibet possit eas distincte co
gnoscere et ideo subdit. sed non separan .3°.
tur integre id est non distincte cogno
scuntur / et causa eius est celebri quod est
ulterius inter ista membra principalia simpli
citer non distinguuntur apud quem
libet / deinde virtus informativa
agit adhuc ut complexionalitates fiant
simpliciter manifeste et distincte apud
omnes // Si autem quaeratur quid sit separa
ista membra principalia aut non princi
palia in specie aut virtus infor
mativa // potest utrumque teneri quia u
trumque est sufficiens principium ad separa
tionem istarum fiendarum // Deinde aliud dicit
et utrumque hic Avicenna / videtur quibus
dam dubitationibus et quarum facit sic
quorum dubitationibus videtur ibi 2ª et
non est illud. ibi 3ª et non significa
tur. ibi 4ª utrumque corporum // Considera
dum quod primo ponit unam necessitatem vel
tripliciter taliter introduci dubium primo. Ptolomeo
sic dictum est quod prius generatur
membra principalia 2° generantur complexionalitates / diceret aliquis dato
quod prius generentur principalia 2° complexionalia est
ne tempus illud conveniens et ut
intelligatur diceret aliquis quod principalia
generantur intra dies
generantur ne et complexionalia in tribus
diebus / ipse videtur quod utrumque con .Nota
versionum scilicet principalium et complexionalitatum
que sunt adinvicem quaestionibus ulti
mo informantur simpliciter manifeste
principalium et simpliciter nature complexionalitatum est
tempus super quod statim id est aliud est
tempus primae mutationis a tempore
alterius / 2° potest introduci sic dic
tum est quod prius generantur principalia
et 2° complexionalia / est ne idem tempus
equale tam in generatione masculorum
quam in generatione feminarum / ipse ren
det quod est aliqua proportio vel simi
liter et utriusque quaestionum scilicet
principalium et complexionalitatum adinvicem

quaestionibus scilicet masculi et feminae est tempus
super quod statim quia est aliqua re
portio quae in natura / 3° potest sic intro
duci tu dixisti quod corpus primo generatur
et postea complexionatur et postea celebrius
quaeret aliquis ista duo membra
generantur post corpus scilicet complexionatur et celebrium
generantur ipsa in eodem spatio temporis
/ videtur quod non dicens et utriusque
quaestionum adinvicem quaestionibus ulti
mis imitatione simpliciter quae complexionis et a
quaestione imitatione simpliciter quae celebri
est spatium id est temporis aliud et aliud
super quod statim per virtutem imitativam
agentem quia virtus imitativa sic ge
nerat complexionem sicut simul ... diffundit
aliorum complexionis quam celebrius cum plus distet .2°.
anima vel natura celebri ut patet // dubitatur
primo inter generationem membrorum principalium
et complexionalitatum cadat ad tempus
medium et eodem modo potest dubita
ri utrum inter generationem membrorum prin
cipalium cadat tempus medium //
.5°. Deinde est quod non natura permutativa
virtus agit hic membra generando ta
liter quod antequam finiat generationem u
nius membri aliam inchoat // De
inde cum dicit Et non est illud. hic
Avicenna videt et cuidam dubitationi
que oritur ex praedictis dictum est
in parte praecedente quod aliud est tempus
generationum masculinum et aliud
generationum femininum / diceret aliquis al
ius quod est tempus brevius in nec
essarius generationem masculorum an tempus
necessarius generationem femellarum et ipse
videtur quod sic dictum est tempus nec
essarius istas generationes non est de illis
quae non diversificantur in masculorum
generatione est brevior et generatione femellarum
est tardior / aliter convenit intro
duci ut dicatur quod Avicenna hic intendit
ostendere aliam diversitatem / dictum est
etiam quod aliud est tempus necessarius
generationem masculorum et aliud est tempus
necessarius generationem femellarum / dice
ret aliquis est ne diversitas
in tempore necessario generationem ma
necessario tempore masculorum potest et in tempore generationem
femellarum necessario potest / ipse dicit
quod sic nam aliqui masculi adhuc
citius generantur quibusdam aliis ma
sculis et sic est etiam in mulie
ribus nam quaedam sunt mulieres quae
valde tarde aut in sua generatione quaedam
autem quae non sunt tarde aut ut nominatum .Nota
est // Considerandum circa istam partem quod a
gentia quaedam sunt quae agunt sine
contrarietate ut sunt corpora celestia
que in suis motibus non habent contra
rium et ideo ubi et in ipsis actioni
bus non cadit tanta diversitas
et ideo eorum effectus cum quibus sunt po
ssunt a principio certo et finito
tempore denotari ut ubi generatio sic
re potest bonus astronomus precisi
pronosticare cum ... nascitur Romanus
hora qua in tanta quantitate / quaedam autem
sunt agentia quae agunt cum contra
rietate et in ipsis ... in
finitum possunt variari proportio

nem diversitatis inter agens et patiens non potest sciri tempus inchoationis illarum generationum propter magnam diversitatem que est possibilis et est in illis variis actionibus, et ideo tanto bene addit, ponat diversitates inter tempus inchoationis istarum generationum scilicet generationem masculorum, generationem femellarum et masculorum inter se et femellarum inter se non explicavit determinatum tempus quod non potest sciri propter magnam diversitatem que cadit in illis [illegible], cadit autem illa diversitas ex parte contrarietatis passi ad agens et ex ut inestimabilem et firmans quod diversitas est lata multum et non punctualis, ac sicut sunt proportiones unum proxima ad aliud inestimabilem et aliud ad aliud inestimabilem et sic et sic // Deinde cum dicit Et non significat hic addit, videt alicui dubio quomodo ex dictis diceret aliquis bene credo quod sit diversitas in tempore quo incipiunt istarum generationum, dic autem michi quod est tempus inchoationis generationem masculorum, et quod est tempus inchoationis generationem femellarum, et dic michi tempus precisum et determinatum, ipse videt quod experimentum et probatio id est ratio non significaverunt in hoc, id est in ipsis generationibus masculorum inter se et femellarum inter se, probare precisum et determinatum quoniam propter inter ea ambo scilicet principium activum et passivum istarum generationum in veritate non est diversitas punctualis, ymo multe et magne multitudinis ad latitudinem, qua propter tempus non possumus explicare precisum et determinatum // Consequenter quod experimentum non significat nobis tempus istarum generationum esse precisum et punctuale, probat quia etiam sic non possumus in hoc per sensibilia propria certa esse quia principium activum et passivum sunt remota a sensibus nostris quia sunt intra matricem ubi sensus noster attingere non valeret, secundo et ideo habemus experimentum per sensibilia circa quod significet tempus precisum que nobis apparent per que nos significamus unum fetum et principium generationis ipsius quando accipit aut quando post ponit, quando mulier aut quando partus, amplius ut dicebant illi quod sic variatur et proportio agentis ad passum demonstrat nobis tempus non esse precisum et punctuale propter magna et latitudinem in illa diversitate quam bene dicit addit, quod neque experimentum neque ratio significant in hoc scilicet quod tempus sit punctuale // Deinde cum dicit Unumquodque etc. hic addit videt alteri dubitationi [illegible] nec loquitur, dum autem addit videt est hoc, diceret aliquis tu dixisti quod generatio masculorum precedit generationem femellarum est ne hoc verum [illegible], ipse videt

Nota 3

unumquodque generationem fetus masculi post ponit generationem fetus feminini bene ex ut in pluribus generatio masculorum sit brevior generatione femellarum, tamen quia aliqua mulier est calidior alia et masculus est quod illa citius generabitur et propter hoc quia aliquis masculus est calidior alio est quod unus masculus alio citius generatur, et similiter quia una mulier est calidior alia et alia mulier est quod una citius alia generatur, hec accipiuntur [illegible] sicut est quod unumquodque corpus scilicet diversitatis generationis masculi ad feminam et masculi ad masculum et femine ad feminam scilicet quod unus alterius generationem precedat non indicat simpliciter medicus nisi per id sicut quod precessit eos id est nisi per proportionem principii activi respectu principii ad principium passivum quod inest seu vel inestimabilem, ita quod generatur masculus principio activo magis dominante quam in alio id est quam generatione alterius et ideo unus fetus citius est quia principium passivum minus resistit et ideo est quod una mulier citius generatur alia sicut experimentum [illegible] scilicet a nobis potest propter hoc indicando quia propter sensibilia certa quod est motus infantis in corpore matris hoc indicamus, nam cum apparens est signum ymo cum apparent signa in pregnante masculi et femine motus aut sensibilior significat fetum citius generari et quod fetus masculus citius generatur quam femina ideo dicimus [illegible] anno fortunati et sic unus masculus quodam alio anno moveri ut quod sicut generantur apparentibus in [illegible] sicut generantur ab [illegible] et sic in mulieribus, istud non est ut in pluribus, et propter hoc quia non est impossibile quod illud quod est [illegible] id est illud quod evenit in pluribus sit contrarius interius id est quod in eo aliquando eveniat error sicut ubi [illegible] duo sunt [illegible] et debent generare masculos in quantum comedunt rapas bibunt aquam sicut medici sicut pastores illi non generabunt masculum ymo feminam et generabunt masculum tardius formabitur quod sunt duo in parte [illegible] cibis bonis conditis cum [illegible] sicut [illegible] illud quod diversificatur eveniat istud quod non debet contingere ut puta quod masculus tardabitur in generatione propter illud quod diversificat in ea quia sua principia erunt imperfectiora principia alicuius femine, in toto cum illo [illegible] contra diversitatem generationis masculi et femine est quod est ut in pluribus quia ut in pluribus masculus ut in pluribus citius formatur quam femina [illegible] dubio, et plurimum est in eo quod generatur plus id est ut in pluribus est quod causat citius generationem

^ esse

in pluribus

^ et

No 3

masculi 2a feie ut in pluribus generat
quia causa generationis unius masculi 2a al
terius et unius femie 2a alterius hoc est
quod dixit plexe et intricate // Considera
circa istam partem quod sicut diversitas
generationis masculorum et feminarum multiplex
quia masculorum ad feminas et masculorum ad fe
minas ad feminas tamen maior est diver (masculorum)
sitas masculorum ad feminas quam masculi
lorum ad masculos et quam feminarum ad
feminas et causa istius est quia primum activum
totaliter videtur esse oppositum passivo / cum
passivo totaliter dominatur generatur femina / (passivum)
cum autem dominatur activum generatur ma
sculus / cum autem sit varietas in activo
ut quod plus dominatur vel minus sic generat
masculus [illegible] aut tardius
movetur / et sic accidit varietas in
passivo sic est quod una mulier generatur tar
dius alia / quia 1a in pluribus contingit
prima diversitas hic quod ut in pluribus
contingit quod generatur notabiliter excepti
ce masculus cum generatur femina / et hoc propter
excessum quia excessus primum activum ad passivum
est magnus / quia autem alius excessus (est)
est minus ut unius viri super alio
et unius mulieris super alia saltem
2a primum excessus / hic est quod ratio contingit
quod possit excipi unam mulierem aliam
minus formam et unum hominem alio minus
formam et hoc est quod nobis alicui nisi sic
percule dicens et plurimum est in eo
quod generatur plus / et quia plus generatur
diversitas masculi a femina ideo ut in
pluribus et cognoscit possimus ge
nerationem masculi prius esse et ve
locius generatur femelle quam generatio
nem masculi 2a masculi et feie
2a feie // dubitatur circa istam partem utrum (1o)
in generatione gemellorum cum generatur
masculus et masculus / femina et femina /
generatio unius precedat generationem alte (5o)
rius // et dicendum est quod sic quia sic generatio
perfectionis et eius quod generatur in loco per (6o)
fectioni precedit generationem alterius
quia non est ita perfectus et quod non generatur
in ita perfecto loco / et hoc sunt satis
intelligibilia // Dubitatur circa istam (probatio)
lectionem utrum sperma virile sit materia
generationis / et arguitur primo quod non sit sperma est
primum activum generationis et agens principale
quod non est materia / antecedens est iam multotiens
recitatum / quia hoc est idem non potest
esse primum activum et materia / probatur quia
primum activum est actus / materia autem
est potentia quod est [illegible] / et notanter sic
premissum quod sperma est primum activum
et agens principale ut generatur
quia agentia 2a uniuntur hoc ratio
nem primum passivi 2a principalis agentis
et ideo possunt esse materia / ut elementa
que sunt agentia 2a 2a mixti et
ideo agunt et sunt materia sed agens principale
ut calidum celeste nunquam potest esse
materia et agens et materia non coincidat (2m)
2o physicorum // preterea ad idem 2o arguitur
carpentarius non est materia scampni
neque medicus est materia sanitatis
neque faber cultelli neque sperma et
materia fetus autem est omnibus eu
idens quia hoc quia ita operatur sperma
ut artifex et istam similitudinem
multotiens facit aristoteles primo

de generatione animalium / et ideo dicebat quicquid aut non
(prima) continetur a masculorum nulla ratione est similitudo
ut sperma eius quod fit id est fetus qui
ad modum neque a fabro cedes lignorum
materia / quia et sperma operatur ut artifex
dedicavit quod sicut artifex operatur
per intellectum et rationem sine fine quod
habet in arte ita et sperma per virtutem
informativam que est ut intellectus (conclusio)
// sperma virtualiter operatur virtute in
telligentiarum moventium orbes quia in
arborum 12o metaphysice ubi operatur non
nisi rememorata superioribus cum
que omnia agunt virtute intelligentie et supe
riores causa virtute primi que est
opus dei sub quo sunt naturalia quia omnia
scit [illegible] et operatur / et propterea dicit
quod in seminibus est aliquid divinum
quod non reperitur videntur arte superiori
et que agere ab intellectu ut dictum
fuit supra // preterea 2o [illegible] itaque
uncia fetus et sperma ut alia ani (3a)
malia que generantur a masculo et femina
in sperma non ingreditur ut materia genera
tionem fetus quia videntur esse nota
quia multa animalia generantur a masculo
totaliter quod masculus solam virtutem
exhibet in generatione et nichil corpu
lentum ut in animalibus quorum femine in
tus mittunt et mas nichil recipit
nisi virtutem / non enim recipi
unt aliquid corpulentum / antecedens videtur
esse notum quia generatio omnium animalium videtur
esse in uno et eo generatur et ideo ad proban
dum quod sperma non ingrediatur materia
liter generationem embrionis dicebat lo
co allegato 2o de generatione animalium
aristoteles quecumque aut non emittit sperma
femella in masculum aliquid
sunt per ipsum ut multe similiter videt
sicut que ad modum sic manus potest
quod ad habitionem ut ubi gratia si quis por
taret ferrum ad fabrum non propter hoc
faber fit materia cultelli ut patet // 4o (4a tertia)
arguitur ad idem sic sperma ingreditur
materialiter generationem et esset materia
nos hic ho generaret in se ipso
quod est absurdum quia probatur quia per sper
ma est materia et est agens cum igitur
ista sufficiant ad generationem et ho
in se ipso habeat generabit absque fe
mella // preterea ad idem sic coagulum
coagulans lac et non est materia ca
sei generatur per coagulationem igitur sperma
generabit fetum coagulando membra
et non erit materia membrorum generata unde (5a)
nunc esse nota a simili / antecedens apparet
quia lac coagulatum a coagulo le
porino in pecia quia non videtur pa
tiquo aliqua cum ipso possit stan
tie contra eius pecia et fiat caseus
dicit thomas hic et bene (Sanctus Thomas //)
quod hoc est opinio aristotelis que videtur contradicere
opinioni ypocratis / et galieni et rationes propter
quas aristoteles movetur contra ypocratem / et propter
quas contra galienum / quia galienus in omnibus voluit
esse imitator ypocratis / et eius rationes po
nemus sunt adducte / vult autem guillelmus
addiscere rationes galieni / et hec rationes
galieni / solvantur contra quia non sunt
demonstrationes tamen videbantur sibi
quod magis apparet quam rationes aristotelis
et ideo intendit hic tenere opinionem
ypocratis et galieni / adducendo rationes
suas et propterea hoc solvit rationes aristotelis
que non sunt in proposito ita efficaces ut

:/ Utrum in generatione gemellorum
cum generatur masculus et
masculus femina et femina ge
neratio unius precedat
generationem alterius.

:/ Utrum sperma virile sit materia
generationis

rones g[ra]t[ia]/ et ideo ego in hoc Thome asse-
ntiens in omnibus procedam ut ipse in pl[ur]ib[us]
abreviabo// p[ro]p[ter] q[uod] s[e]c[un]d[u]m q[uo]d ut dicitur ·s[ecund]o lo[co]·
g[ra]d[us] roborant opiniones p[ro]portatas in s[ecun]do ·no[ta] 3
de humana natura in sp[er]mate dupli-
ces p[ar]tes quedam spirituosi[or]es et for[ti]ores q[ue]- spirituo-se
dam corpulente et materiales/ quo ad p[ar]tes
sp[er]matis for[ti]ores que dicuntur spirituose c[on]-
tinuus sp[er]ma non est na[tur]a fetus/ quo
autem ad p[ar]tem corpulentam grossam albam
inspissatam in qua recluditur spiritus ani-
dictus sp[er]ma est na[tur]a fetus/ p[ro]ba[tu]r q[uod]
sit na[tur]a fetus quoad p[ar]tem corpule-
ntam s[ed] p[ri]m[u]m 2a multorum membrorum sic
arguitur ut arguit Co[m]m[entator] venas arte-
rias nervos ligamenta omnia ista s[un]t
alba trahibilia et [con]hibilia i[dest] continu-
a[bi]lia ex p[ar]te corpulenta sp[er]matis ca-
q[uod] ex na[tur]a/ et non ex san[guine] vel sp[er]mate ca[usa]tur qua videtur
ee nota ut dicit Co[m]m[entator] in 1o de sp[er]mate q[uia]
cum ista sunt organa i[n]c[er]ti corp[or]is i[n]strumenta
a natura facta debet ee facta a ma[teri]a
que sit eis conveniens qua possunt di-
latari et [con]hiberi possunt ex na[tur]a sp[er]ma
agit illud q[uo]d agit p[er] bre[vior]a et ideo
ma[teri]am magis aptam eligit ut brevius
agat et pauciores faciat trasmutatio-
nes/ sp[er]matis autem na[tur]a est inspissa-
tensibilis et [con]hibilis alba ut notum
est q[uo]d non est de san[guine]// organa apta
na[tur]a venue et artarie s[un]t albe q[ui]a ca-
vantur san[guinem] stantem extensibiles
et [con]hibiles ut notum est et non solum
venie ymo et nervi ligamenta et
a ^cartilag[in]a// p[ro]ba[tu]r 2o a[rgumen]tum na[tur]a et ex modo in
formatione intendit facere venas ar-
terias nervos et ossa i[dest] faceret ista
et artu faceret ex sp[er]mate quoad p[ar]-
tem corpulentam illa ex[pre]sse p[ro]p[ter]ea spiri-
tuosi/ p[ro]ba[tu]r ista q[uia] p[ar]s corpulenta
sp[er]matis apte sp[irit]uosa est magis
apta et mag[is] obediens ut ipsa reca-
piat for[mam] membror[um] q[uam] na[tur]a sangui-
nea et q[uam] san[guis] ipse p[ro]ba[tu]r q[uia] si na[tur]a
vult facere membra aliqua sp[er]ma
est magis obediens p[ro]p[ter] sp[irit]umo
sic q[uam] san[guis]/ q[uia] magis digestum et
q[uia] sp[er]ma quo ad corpulentiam est
magis domestica p[ro]p[ter] spirituositatem ·spirituose
sit q[uia] si na[tur]a vult facere gravitatem
et membrum esset ma[teri]a aptum re[s]p[ecti]u ^ ge[nerati]s
et g[e]n[er]ationi magis pot[est] facere
p[er] corpulentiam sp[er]matis q[uam] p[er] sp[er]mat[is]
cum sp[er]ma [...] sunt fecerit ·regerit
sicut actiones q[uod] amatiue ex p[ar]te
eorum quo ad suam corpulentiam// set 3o
si sp[er]ma e[xcr]escunt et in g[e]n[er]atione 3o
reddit in membra fetus sequuntur
q[uod] na[tur]a illud q[uo]d est familiare ordi-
natum quo minus natura expelleret
et illud q[uo]d est extraneum retineret
quod est absurdum p[ro]ba[tu]r q[uia] q[uia] p[ar]te
na[tur]a expellit sp[er]ma q[uo]d est familia-
re p[ro]ba[tu]r q[uia] ipsum arcipit cum maiori
delectatione et q[uo]d retinebit menstru-
um q[uo]d est ei odiosum cum ipsum
expellat cum me[n]s[tr]ue sit// s[ed] dicitur sp[er]ma ·S[ecundu]m q[uo]d az·
menstruum non est sectum familia-
re// 9 autem sp[er]matis et hoc non q[uia] ·9·
sp[er]ma non potest dare menstruosa-
m familiaritatem q[uia] ipsum tamen non habet
ut tu dicis o[mn]i[n]o dat eam men-
struo eam h[abe]t in se maiorem

et ideo non expelletur et ymo ministrabit
in materiam et ut ex eo materialiter generentur
membra fetus// p[ro]ba[tu]r q[uia]rto a[rgumen]to sicut ex quolibet a ^ ·4o
beat sperit est generacio quolibet materialiter sit
planta illius seminis et illius granum i[dest]
ex semine vel sp[er]mate viri materialiter
sunt membra fetus sicut videtur no-
mine ad sensum q[uia] apparet generaliter
ex grano sicut sit flores stipes et sua
prima radix et sua planta et sic
in aliis/ quod iam q[uia] p[er] a[rgumentum] idem est modo
generationis plantarum ex suis seminibus
et fetus ex sp[er]mate viri hoc est de-
rivatum ab Ar[istotele] in p[ri]mo et in 2o et 4o de ge-
neratione materialiter// p[ro]ba[tu]r q[ui]nto a[rgumen]to sicut ca[usa]de a ^ ·5to
est na[tur]a muti[la]tionis et generatio ista
est p[ro]p[ter] hoc in multis locis diffamata ^ nec
ab Ar[istotele] i[dest] fetus in sua generatione generatur
materialiter ex sp[er]mate/ qua p[ro]ba[tu]r q[uia] in
terra sit ex na[tur]a illa ex qua vel aqua
dicuntur sp[er]ma que est na[tur]a muti-
latis contradictum sicut supra i[dest]
generatio fiet ex ista na[tur]a sp[er]matica cum
sit illi p[ro]porcionalis ymo ab alia ·illa
separata sicut sic p[ro]p[ter] a[rgumentum] re[spondeo] vel p[ro]p[ter]
alterius certitudinem ipsum ee [con]formi-
tatem q[uia] cum na[tur]a sp[er]matica maxi-
me viri sit magis digesta q[uam] sanguis
menstruus mulieris q[uod] videtur ee
quoddam indigestum quoddam superf[lu]-
um melius a[rgumen]to ut informata
potest et q[uod] illa na[tur]a membra fetus
sp[er]matica q[uam] ex san[guine] menstruo mu- ^ gua[r]i ·6to
lieris// p[ro]ba[tu]r s[ex]to a[rgumen]to sic ex sp[er]mate
viri non generentur membra fetus
nec facta sua actione [con]ducerentur
q[uia] iam non esset eo opus quod est sicut
ut deducit Co[m]m[entator] p[er] experientiam in bru-
tis animalibus et in homine/ nam non
aptitudines [con]cedi// nec valet si di-
catur ut dicit Ar[istoteles] q[uod] sp[er]ma cum gigni-
t[ur] q[uia] est s[u]b[stanti]a aquosa ex[pre]sse [con]vertatur i[n]
ventum et vapor et q[uia] sic deberet
matrix nimis [con]cipere p[er] extensionem
ventum extendens et debentes eadem
exire alii ut exeunt ne costantes
cum somni ab intestinis quod est
sicut// p[ro]ba[tu]r ad idem ^ illo a[rgumen]to q[uia] nec ^ ca
membra sp[er]matica deperdita et soluta
possunt restaurari et viri q[uia] ge-
nerant p[ro]ba[tu]r q[uia] habent ma[teri]am et agens
ma[teri]am ut paucitatem agens ut exim
tem et sp[er]ma membrorum// alia et
signa adducit q[uia]/ in s[ecun]do de sp[er]-
mate ad p[ro]bandum istam opinionem
que ad p[ro]bro omittantur ut habe-
atur tam sufficienti in s[ecun]do de sp[er]ma-
te// ad rones Ar[istotelis] ad p[ri]mam sicut idem ·Ad p[ri]ma[m] a[rgumen]ta·
esset agens et patiens nec pot[est]
dici q[uod] ipsum est sicut q[uia] p[ar]s sp[irit]uo- ·spirituosa
sa est agens cum virtute infor-
mativa et na[tur]a corpulenta est
patiens// Ad 2m dicitur q[uod] non est hoc ·S[ecundu]m a[rgumentu]m·
inconveniens in agentibus 2a 2a ...q[uia] i[dest]
ma[teri]a corpulenta est agens 2a cum
ut ille metal[li] generatio nos mixti
eo pot[est] agere et pati cum ma[teri]a nec
sensuali similiter et ita agentia
2a ma regulatur ab agente

·9°·2°·

puli quod est virtus informativa cum spiritu gignitiuo // Secundum instantia quia sicut membrum generatum agit suas operationes et maxime nutritionem cum suo spiritu et agit in materiam nutribilem ita corpulentia spermatis cum spiritu gignitiuo debet agere in materiam menstrualem et non debet spiritus agere in suam materiam quae ipsum spiritum gignitiuum substentat sicut non agit spiritus ad membra substentantia ipsum spiritum membrorum // Respondendo quod spiritus gignitiuus ex materia corpulenta generat membra

·2°·

quod cum illud ex quo generantur spiritus membrorum infantis sit potius quam illa sit sanguis menstruus mulieris potest magis dici potius sufficiens materia membrorum tunc eadem sit materia membrorum et spirituum ut vult avicenna primo

·S^o·primi·

primi capitulo de virtute vitali // Ad primum patet respondet avicenna dicens primo quod similitudo non valet neque est concedenda

·S^o·2^a·

// Secundo dicit concesso quod concedatur secundo non procedit causa est quia iam videtur concedere quod materia corpulentia spermatis est agens ratione virtutis quae in ipsa et materia menstruali fit actio et passio in virtute et vigore virtutis informativae cum spiritu gignitiuo quae sit 3^m agens principale mouens corpulentiam spermatis et sanguinis menstruum ad hoc ut unum reliquum agat / et etiam virtus corporis celeste adiuuant ad hoc ut spiritus gignitiuus agat in corpulentiam spermatis generando membra ita ut agat ita quod ita agit spiritus gignitiuus in ipsam corpulentiam spermatis cum ipsa virtute et corpore celesti sic membra generando similiter ... // quia ista solutio posset melius stare quia recurrit ad corpus celeste quod videtur esse quorundam nisi (?) // Vel dicendum quod in corpulentia spermatis est duplex // Una perfectissima et in ista est spiritus gignitiuus fundatus sicut spiritus in membris / Alia autem non est ita perfecta perfectior in est sicut quantitas quarum sanguis menstruus et ex ista generantur membra radicalia fetus / et ex isto patet quod sic spiritus membrorum agit in nutrimentum ita et iste spiritus gignitiuus fundatus in perfectiori illa corpulentia priori spermatis agit in illam et inde generat membra que sit reiectior ipsa, sperma non erit similiter per totum // Vel dicendum quod ymmo quia ista non est diuersitas que sit sensibilis sed comprehensibilis et sensitur quod medicinalis speculatio non transcendit sensum // Vel dicendum ut communiter dicitur quod illa est indefinita propter quam per maiorem speculationem potest verificari // Ad 2^m dicitur quod ex subtiliori parte illius corpulentie ex qua generantur membra generatur spiritus / non tamen dico quod ex illa parte principalius residet spiritus gignitiuus generatur spiritus quia ex illa non generantur membra sed ex alia // Ad 2^am sic concesso neque medicus est in ... sperma est materia fetus // Vel dicendum quod est verum quantum ad spiritum gignitiuum quia spiritus gignitiuus ita est agens quod illa potest esse materia // Aliter posset dici quod similitudo non te

·9°·
·6°·
·9°·
·S^o·

·S^o·2^a·

alias

·18^a·[illegible]·puli·

·S^o·2^a·

corpulentie

net quia illa agens non continuat in materia propinqua cum passo / sperma autem videtur minime continuari in materia cum membris fetus ut deduxit secundum ipsum de spermate // Ad 3^am posset dici ad illud autem quod non est verum aliter enim dicere generationem animalium perfectorum nunquam esset homo quod inconveniens // Aliter quod verum est quod sit alia anima licet generatur quae recipiunt pilarum virtutem fetus a suis masculis et non mittitur matricem / Vel dicendum quod ex hoc sequitur istud et nichil plus quod virtus informativa recepta in loco ubi sit materia potest in illam agere et generare fetum et hoc est concedendum sed quod virtus informativa faciat fetum ex menstruo istud non probat ratio quae diceret quod tamen faciat fetum ex materia corpulentia spermatis quia ista est magis apta materia quam sanguis menstruus

·Ad 3^m·

·S^o·2^a·

·6°·2^a·

|| Aut dicendum quod ista anima licet que mittit matricem ad masculos et a masculis accipit aliquid corpulentum sed non apparet et non immittitur ut illud corpulentum et etiam ut illud quod est primum actiuum non alteretur

·Ad 4^m·

|| Ad 4^am sic homo generaret in se ipso negatur quia non est locus generationis in homine / frustra et fieret ibi generatio quia non possent augeri / et de isto postea dicetur ubi queretur de sterilitate mulieris //

·Ad 5^m·

Ad 5^am sicut coagulum format caseum et coagulat lac etc. dicendum duplex primo quia similitudo non tenet quia hoc est eius effectum et casieus est diminutum effectum // Aut dicendum concedendo similitudinem quia coagulum non format caseum nisi per ingredientem similiter cum signum est quia si coagulum ligatum in petia debet coagulare et formare caseum oportet quod ita corpus ... ut actualiter procreat petiam quia eodem modo expedit ut ex aliqua parte corpulentie spermatis formetur membra fetus // Et spatium quidem perfectionis est sex dierum. postquam avicenna in precedentibus ostendit modum generationis fetus ponendo modos generationis varios et diuersos membrorum principalium et non principalium / hic avicenna intendit manifestare tempus mensurans illos modos generationis membrorum principalium et non principalium et etiam communes / et 2° facit / quia primo assignat tempus mensurans illas varias virtutes ab diuersitates in modis generationis / 2° ibi / ostendit tempus in quo fetus iam formatus incipit moueri ibi 2^a Et apud quosdam / prima in 2as / quia primo facit quod dictum est / 2° remouet errores aliquos antiquorum circa formationem fetus ibi 2^a determinatio autem dispositionis primo ibi avicenna duo facit / quia primo ostendit temporis mensurans generationem ma

seculina ~~[illegible]~~ feminina ibi est ma-
sculus ut homo / prima in sex quia primo abire
videt tempus inchoans generationes vesi-
carum / 2o umbilici / 3o videt tempus in quo ne-
cessarie generationes principalium confusa /
4o videt tempus in quo necessarie genera-
tionis particularum distinctam / et sic ponit
tempus inchoans tempus et generationes
extremorum — / 8to quod dixerat in quarta
parte declarat ibi 2a et interim non fi-
unt 3a ibi deinde post vi diebus
4a et duodecim diebus ibi quinta de-
inde post novem dies / ibi 6ta et de
tribus primis etc. // Quantum ad primum sciendum
dicit abire / quod tempus quo generantur
ampulle et vesice superius notate est
tempus quod continet unius sex dies
et in generatione istarum ampullarum
in tempore sex dierum virtus informa-
tiva agit illud quod generat sperma extra
que fuit attracta in primo occursu
maris nichil petendo a matrice /
sed postquam virtus informativa attrahit a
matrice ut augmentetur menstrua
que generata sunt et ut ea perficiat / hec
non est necessarium construere quia prius.
// Considerandum propter verba dicendus quod de- .No^da
articulate et particulariter assigna-
re tamen hoc que dicit abire / in
tota ista lectione esset impossi-
bile / primo quod dicit abire / in primum
quod vesice generantur spatio sex aut
septem dierum inconveniens ponit et
illud quod dixit ypocras de una
[illegible] que concepit et voluit abor-
tire quia [illegible] ut
possit [illegible] videre [illegible]
[illegible] et [illegible] ut re-
citat [illegible] primo de [illegible] postquam con-
cepit in sua matrice semen
viri sperma retentum et attractum
et retro saltavit super [illegible] ypocras
et emisit vesicas illas et tamen
illud tempus erat sex aut septem
dierum / et ideo super isto fundamento
fundavit se abire / dicens quod spa-
cium generationis primum est sex
aut septem dierum / dixit autem sex
aut septem propter diversitatem ad
diversitatem proportionis spermatis
virilis [illegible] spermatis mulieris
vel super eius menstruo / aliquando enim
sperma est [illegible] potens et
menstruum obediens et tunc gene-
rantur vesice spacio sex dierum
cum autem sperma non est forte et
menstruum non sit obediens tunc tar-
dat usque ad septem dies et ista la- ^ .17
titudo a sexta die usque ad septimam
potest et magna varietas / quia aliquando
terminatur circa sextam aliquando in
nona aliquando tertia / aliquando in vesperis
aliquando in completorio aliquando in principio
noctis aliquando in media nocte et sic
de aliis et in septima die // 2o
considerandum quod non est possibile .No^da
ad verisimile quod generatio vesi-

carum sola tardet usque ad sextam vel sep-
timam diem / sed generatio vesicarum
cum eo quod in eis continetur potest tar-
dare usque ad illud tempus / nam
vesice satis cito post generationem sed for-
matio sive generatio membrorum
que continentur in vesicis non potest
esse ita cito propter perfectionem illorum que conti-
nentur illorum membrorum
tur in vesicis / propter resistentiam
tamen menstrui opportet propter
fectionem istius fetus nobilem quia
convenit naturalibus primum [illegible]
atum generationis ipsius embrionis est
sicut in artificialibus in quibus prima
inchoatio est plus quam dimidi-
um totius operationis / 2o sic dicendo
quod prima generatio embrionis sit [illegible]
[illegible] et difficilior sit post
vesicas generatio sive illo quod in eis
continetur potest esse isto tempore
sex aut septem dierum / quia matrix
attrahit primo sperma et ipsum continet
prima hora / deinde super ipsum corrugatur /
deinde super ipsum volvitur / deinde ipsum
recipit ad unam partem matricis /
deinde sibi subministrat aliquid modi-
cum de una menstruali / deinde plu-
rima materia menstrualem constrictam
et facit tamen sibi obedientem / ultimo
incipit materia ministrare et ve-
sicas [illegible] generat / hec autem omnia
non possunt nisi in pluri tempore fieri
et hec [illegible] fiunt pluri tempore illud
non est terminatum quia productum
est terminatum et finitum // 3o con-
siderandum quod isto tempore sperma agit
non petendo aliquid a matrice sed
eius necessitate dixi primo quia ex primo
ex [illegible] attrahitur sperma a matrice .No^da
impressionem ut colligatur super
sperma quia sperma matris delectatur
et dictum est in inspiratione aut
expiratione que de menstruo quia in
est necessarium pro generatione vesi-
ne et vesicarum / et ideo virtus
informativa / extra in sperma
viri agit nichil amplius
petendo a matrice quia sufficit
illud quod in primo occursu transmittit
obviam sperma / 2o ex quo patet
quod virtus informativa que in gene-
rat vesicas agit non petendo
aliquid a matrice quia virtus ipsam
formativa agit generando ve-
sicas non ex menstruo / sed extra spa-
ciamus generat illas vesicas ex
tribus aliquibus sperma in principio
ubus itaque ipse est corporis aliqua
est purissima et ex ista non gene- spermatis
ratur membra nec vesice nec
aliquid et ista [illegible] infor-
mativa et [illegible] spiritum
continentur / alia est impura et ex
ista generantur vesice / 3a est
media et ex illa generantur
membra sed in opiniones quorumdam ad propositum
[illegible]

ergo procedendo ulterius generatur a virtute
informativa dum non potest aliquid
[illegible] ad creationem membrorum
quia membra generantur ex spermate in
regimine [illegible] umbilicus et
tunc sperma vel virtus informativa
ad generationem membrorum potest aliquid
ex materia et potest menstruum et
[illegible] // Deinde cum dicit Et incipit
hic Avicenna ostendit tempus necess-
arium tempus generationis umbi-
lici et dicit quod incipit hoc lineare
i. lineas et actiones que sunt congre-
gate in modum linearum et punctorum i.
continuitatem [illegible] et arta-
[illegible] que constituunt umbilicum quod
est in continuitate sunt termi-
nates lineas antedictas ut puta
tertia est tribus diebus post gene-
rationem nostram et est nonem dies
ex puncto et quem antecedit et quem post
.No.3 ponit per diem // Consideranda que sunt .d°.
dicta sunt supra per generationem no-
stram que est tres que generant
in sex diebus vel septem itaque
generatur unus nostre ut puta
cordis spatium erit duorum dierum et
sic inchoatur nostre cerebri et ge-
neratio umbilicus quod spiritus
[illegible] per separat a nostra cor-
dis et epatis et in illa proportio-
ne incipit generatio umbilici
umbilicus terminatur ad finem in
quo fit ipsius umbilici et finitur .6°.
generatio est nonum dierum post generationem
illam nostram et possibile hic
variatio modicum plus et mo-
dicum minus secundum aliam et aliam propor-
tionem spermatis ad menstruum
Ratio autem plus occupet informa-
tiva in formando umbilicum ad
finem istud non potest sciri sed debe-
mus concipere quod non est magna di-
versitas in tempore generationis unius
secundae generationis alterius // Deinde cum
dicit Deinde post sex dies hic
Avicenna ostendit tempus necessarium
generationem completam [illegible] et dicit
quod post [illegible] generationem nostram
et umbilici et sunt per sex dies
informativa agens per menstruum .d°.
in attractionem et penetratio-
nem in illis nostris et generantur
unadec membra [illegible] et quem ante
cedit aut duabus diebus et sic .5°.
.No.3 quem post ponit sive [illegible]
[illegible] // Conside-
randum quod dixit penetrat ad
dextro [illegible] forma
tas per quas penetrat et ad dextro
[illegible] non est repe-
timus neque subitus sicut cum
sanguis precipitat repente sic
non penetrat in ista sangui-
neitatis sive [illegible]
informatur attractione et [illegible]
[illegible]
[illegible] sanguineitas dixit

[illegible] duo velut [illegible] quod totus
sanguis venit per formationem corporis
principaliter sed sanguineitas i. san-
guinis puritas et perfectio cum ista
membra sunt tria que regunt totum corpus
corpus sunt expediens ut ipsa inter
alia generentur ex sanguine pu-
ro saltem debuerunt generari ex parte
purioris quod nostre sunt [illegible]
aut dicit sanguineitas ad denota-
dum varietatem istius materie
quia licet [illegible] purior sanguinis tamen
hoc est diversitas sunt varietates
complexionis mulieris et regionis etc
[illegible] et temporis ut patet ex ista sunt
[illegible] in sanguinea cum mulier
utitur bonis cibis ut galinis fa-
sianis perdicibus in bono aere ut
padue [illegible] tempore veris sanguis
erit purior quam [illegible] utitur pi-
scibus et in malo aere ut ve-
.d°. netiis et in tempore autumpni // Sed
hic statim est dubium quia supra
in primo capitulo imponendo nomen ge-
nerationis consistit membrorum per [illegible]
[illegible] posuit quod prius generatur
[illegible] umbilicus vero
post posuit generationem illam
nostram in qua cum generatur gene-
ratione completa generantur [illegible]
autem Avicenna videtur posuisse quod prius
generatur umbilicus [illegible]
[illegible] quia prius [illegible] tempus [illegible] et
[illegible] generationem umbilici et sunt
.6°. quod tempus necessarium generationis [illegible]
[illegible] // Deinde [illegible] considerat hic
videtur tangere modum generationis [illegible]
aliquantulum magis clare [illegible]
quam prius fecerat in primo capitulo [illegible]
[illegible] Avicenna tetigit modum generationis
[illegible] et hic necessarium illam
actionem [illegible] cum dicit
et spatium [illegible] postea tetigit modum
[illegible] umbilici et sunt [illegible]
hic Avicenna tangit modum generationis [illegible]
determinatum [illegible] et [illegible]
[illegible] itaque quod magis clare hic
videtur ponere modum generationis [illegible]
[illegible] et forte quod supra dimisit [illegible]
tamen nos possumus intelligere quod [illegible]
[illegible] generatur [illegible]
[illegible] adhuc est varietas quia [illegible]
.d°. est non est ita manifesta distinctio sicut erit
in processu // Sed statim hic oritur dubium
quia in generatione umbilici et aliorum
non posuit duplex spatium et duplicem
.5°. [illegible] generationem s. confusam et determi-
natam // Ad hoc dicendum quod Avicenna non
posuit ymaginarie quod non sit tanta
distinctio in suo generatione [illegible]
sic [illegible] quia [illegible] regitiva et
informativa [illegible]
te procedit [illegible]
illa in [illegible] quibus [illegible] et spiritus po-
[illegible] et [illegible]
[illegible] neque valeret [illegible]
de oculo in aliquam fabricationem ut non
deberet [illegible] procede-
re cum eius operatio sit utilissima
quia plures [illegible] oriuntur
ut patet in [illegible]

stud brevi arguit quod informatio corpo-
ris que est organum visus et in informa-
tionem plus ponat temporis quam informa-
tio vel quinque vel forte alicuius
alterius membri consimilis, sed quod plus
ponat temporis et magis immoretur
tempus cedat in eius generationem licet spiritus
non est ymaginabile quod spacium sal-
tem fiat eius quantitas et compensat-
tum illud quod est de subtilitate eius for-
mationem quod propter eius quantitatem cuius
post formationem sed cerebrum cor sunt
cpar // Deinde cum dicit et duodecim
diebus. hic intendit Avicenna osten-
dere spacium temporis necessarium gene-
rationem spiritus determinatam et circu-
latam, et dicit Avicenna quod xii diebus
post antedictas transmutationes
fit humiditas illa que est mutata
ad nebulam spumosam tali mutatione quod
nebula spumosa non habet distinctionem sed
confusam illa humiditas fit corpulenta
plus tamen in quolibet membro sibi ordi-
nante et discernitur [illegible] ma-
nifeste quam hic nebula ipsa spumosa
antedicta, et cum isto spacio tem-
poris separantur alia [illegible] hu-
mana [illegible] quod cpar [illegible]
[illegible] et cerebrum [illegible]
et cordis posterius [illegible] et locus
est in medio et extremum [illegible] hu-
miditas [illegible] que est ventriculus cere-
bri // Considerandum autem quod sicut illud quod dic- .No.3
tum fuit in precedentibus quod inter
ipsa nebula spumosa cor est id quod
primo generatur postea cpar ultimo cerebrum,
et in istis xii diebus in [illegible] 4or
generabit cor in [illegible] cpar sub-
tilius 4or cerebrum, ultimo
autem cum cerebrum est generatum ex-
tendunt humiditas sicut longum
et fit nucha generatio itaque ce-
rebrum cum suo ventriculo etiam
generatur in isto spacio xii dierum
licet sit ultimum, et sicut hic non ponit
nisi mentionem de membris constitu-
tis et non principalibus ymo de
principalibus que ipsa sunt ventriculus cerebri
/ dicit autem Avicenna quod in istis xii
diebus humiditas fit caro membro-
rum spumosum ad denotandum quod ipsa
generatio confusa sanguinis et humorum
est totaliter permutata a forma hu-
moris et a forma sanguinis
[illegible] quedam impressatione et
coagulationem recipit ut in ea [illegible]
[illegible] et grosso modo incipiat apparere
et forme et figure membrorum
[illegible] in istis xii diebus humiditas
illa totaliter exuit formam hu-
moris et induit formam membrorum al-
membrorum spumosum // Sed autem quere tem- .2o.
pore isto tempore vel ante sunt comple-
ta illa duo scilicet umbilicus et [illegible]
[illegible] compleentur membrorum spumosum .6o.
post umbilicum completo umbilico est
sicut ut diximus fuit prius // De-
inde cum dicit, deinde post no-
vem dies. hic Avicenna [illegible]
[illegible] manifestatur spacium [illegible]

tempus necessarium generationis extremitatum
membrorum, et dicit Avicenna quod post
dictas generationes spacio novem dierum ge-
nerantur extremitates ita in quan-
tum non apparet bene manifesta diver-
sitas inter ea, sed incipit caput sepa-
rari ab alio manifeste separari .i. di-
stinguitur [illegible] caput .2. ab hu-
meris .i. spatulis est in sicut novem
dies manifeste separantur extre-
mitates .i. pendentes a lateribus
ut brachia cum manibus fit etiam se-
parata et manifeste distincta et
simpliciter extremitates que pendent
ventre .i. insunt ventris accipien-
do ventrem pro toto quo continet in-
naturalia quia extremitates sunt coxe et
crura et pedes sunt manifeste di-
stincte ita ut sensus percipiat medi-
ci aut cause obstetricis discer-
nat hec omnia isto spacio sunt formata
et ad minus separata in quibusdam
corporibus quod in masculis, aut etiam
mulieribus quod sunt virgines et
occultentur in quibusdam corporibus ista
manifesta distinctio non apparet isto
tempore in viris in fetibus generantur
[illegible] et naturaliter mulieribus quod tardat
corpus completionem ample [illegible] viro
[illegible] et facta ista generatione comple-
ta extremitatum cum habuerit ipsum sup-
venient xl iiii dies [illegible] fetus
sentiat et movebitur, et ideo subdit
Avicenna ita ut sentiat post illud
.i. post formationem extremitatum mem-
brorum completis xl diebus et addatur
unum et post illud .i. post xl istos
additos post generationem extremitatum
4or diebus addimus sentiet fetus
et movebitur, et iterum Avicenna recapitu-
lat spacium temporis necessarium gene-
rationem extremitatum dicit et postpo-
simpliciter [illegible] generatio extremitatum [illegible]
ad xl dies immo fit in 36, et
minimus tempus in hoc .i. in ista
ultima generatione extremitatum est
usque ad 36 dies in mulieribus
sed in viris minimus tempus in
hoc .i. in ista ultima generatione
membrorum extremitatum est usque ad
xxx dies // Considerandum quod intelligi
illud quod vult Avicenna, in ista parte .No.3
quod si nos computemus omnes istas trans-
mutationes et tempora necessaria
eas considerando primam que est sex
dierum considerando 2am que est trium
et sunt novem, considerando 3am que
est sex et sunt [illegible] que xii et sunt
xxvii, et considerando quartam que est considerando 4am ^
novem et sunt 36 apparet quod completa for-
matio corporis extremitatum potest esse
in 36. potest autem esse quod si [illegible]
informatio tua sit debilis et tar-
det in omni generatione unum diem erit
formatio in xl dierum, si autem
acceleret formatio potest esse
in 34 [illegible] aut 35. et ideo Avicenna
in ultima dicit [illegible] est quod pro-
longatur usque ad 40 dies com-
pleta formatio [illegible] est quod

.No.3 xpus sit viadebilis quod omnino actu generatus
postponat una die et minus tempus est
.39. dierum quia raro est quod sit ita fetus quod
antecipet una die // Post completam crea- .No.3
tionem quoniam est completa generatio et tri-
secum sunt in 40. sicut in .39. Et si
addantur 40 aut 44or dies tunc fetus
iam incipit sentire et moveri et
in matrice et hoc manifestatur in
corde mulieris per gravamen et hoc est
quod dicebat avicenna in 9a primi quod fetus .d°
perficitur quia facta generatione completa
et membris completis si supervenerit tempus .S°
xl aut xliiij dierum fetus incipit
.d° sentire et moveri // Sed statim
.S° dubitatur post tempus in quo fetus
incipit vivere vita vitali et vita
naturali // Dicendum quod probabile videtur .6°a°
quod fetus incipiat vivere vita vi-
tali quam cor est completum quod videtur
et .18. dierum nam hec si computas .d°
apparet quod cor potest esse completa forma-
.5 tum / ... quia in ... et 3a generatione
transierunt xv. dies et in 4a quo
.S° ad primos 4or dies cor erat completum
.S°a° ut dicebatur et tunc potuit fetus
vivere vita vitali et addendo decem
.S°a° ad pn^ts 4or diebus cum quibus erat completum
cerebrum potuit vivere vita animali .S°
// Et si inspiciatur decem in 27 diebus
pro tempore in quo cerebrum est completum
quod fetus incipiet vivere vita sen-
sitiva et motiva et animali // Sed post
id non est necessaria quod cerebrum est
in nobis ... quod non potest vita ... anima-
// Aut dicendum quod tempus animationis vi-
te vitalis et naturalis non potest esse nobis
notum quia non apparet ... apparet .6°a°
post effectus forme vitalis nec
quia naturalis sit nobis apparet effectus
virtutis animalis per motum que percipit
mulier in matrice // Dicit possendi
et quod animatio vitalis et membrorum
et animalis ... quod fetus incipit sen-
tire post completam informationem membrorum
secundum in 40 aut 44or diebus tunc
fetus erit animatus vita vitali et
naturali post completam formationem membrorum
secundorum in lx aut lxiiij diebus / Se-
cundo quare solutio sit melior // De-
inde cum dicit Et dicitur in doc-
trinis primis. Hic avicenna in-
tendit declarare illud quod iam dixit
.scilicet quod completa formatio fit in 40 diebus
et plus minus 9 apparet quia dicit in doc-
trinis primis .i. in libris de generatione
animalium quod post 40 dies fundimenta .i. se-
parantur abortio .i. fetus mortuus
a matrice vel ut hic alia littera fundi-
.i. separantur fetus a matrice mortuus
a causa intrinseca vel extrinseca et .No.3
simpliciter primum et addatur mulieres pa-
tiuntur abortum et ponitur hic fetus
mortuus in aqua frigida apparet in
eo per ... .i. fetus valde perfectus
distinctas partes hoc est ...
quod fetus est generatus completus in
extremitatibus in 40 diebus et
simpliciter et alius est quod fetus mor-
tuus post abortum in .39. die-
bus positus in aqua frigida apparet
distinctarum .i. distinctas partes quia
habet apparet quod fetus generatus est completus in
suis extremitatibus in 30 diebus
aut in .39. // Circa partem primam con-
siderandum quod abortivus in 40 aut
39 diebus debet lavari cum aqua
frigida ut videntur a superfluitatibus
que obumbraverant fetum perfecte
videri/ debet et in aqua non calida la-
vari sed in frigida quia aqua calida
dissolveret illum fetum propter par-
vam coagulationem ipsius // Sed dubi-
tatur quia dicendum videtur ponere avicenna
in suo nono de animalibus // Dicendum
ad sensum per ... medici et caute
obstetrices fetus est complete for-
matus in 40. sed ad sensum vul-
garium apparet in 60. diebus // vel
dicendum quod fetus perfectus et ... def
... et morbidi post ... tardat
suum complementum ad 60 // 2o dubitatur
quia cum fetus sit a calido coagu-
latus et ... a qualitate activa que est
calidas deberet a frigido dissolvi nam
que generantur ab una qualitate a suo
contrario debent destrui ut patet 4o
metheororum fetus i. generatus a calido
propterea deberet in aqua frigida dissol-
vi et destrui // Dicendum quod si fetus vi-
vus poneretur in aqua frigida ab
aqua frigida corrumperetur quia est a ca-
lido generatus et coagulatus / sed fe-
tus vivus non ponitur in aqua
frigida immo ponitur fetus mortuus
qui est siccus et ideo ab aqua frigida non
destruitur / destruiretur autem in calida
// Aut dicendum quod fetus est coagulatus
a frigido quia circumstat calido et solum
... aut remissum ...
propter brevitatem temporis quia brevi
tempore egit quare fetus ab aqua ca-
lida intensiter calida dissolveretur
quia esset contraria sibi et non dissolvetur
a frigida quia non est sibi contraria // Dein-
de cum dicit Et masculus velocior
Hic avicenna intendit ostendere spatium
generationis fetus ut generatio variatur
per masculum et feminam / vel ostendit
tempus ... dictas unita-
tiones in relatione ad ... et
sic dicit avicenna quod in omnibus illis
mutationibus quas ... recita-
te ... reducte ad ... masculus
est velocior femina / sed videtur
medicis quod minimum tempus in quo
possit esse formatus fetus mas-
culus est .xxx. dierum / sed femina
potest esse formata in maiori tempore
.39. aut 40. dierum / et minimum spatium
in quo possit fieri partus fetus ma-
sculi est sex mensium et de isto
dicetur statim // Considerandum quod
propter duas causas masculus citius gene-
ratur primo quia in loco calidiori quia in
latere dextro matricis quia dexter
locus videtur magis calidus et
etiam spermatis magis assumit vir-
tus informativa ... fetus
in diverse suum effectum per fortiores
sui instrumentum / 2a causa quia ma-
gis generatur masculus ex mate-
ria seminali calidiori et per quam ma-

// Utrum quod est tempus in quo fetus
incipit vivere vita vitali
et vita naturali.

gis digesta que non recipit per matrem / 3a
causa est quia masculus generatur ex
menstruo puriori quod et magis obedit
virtuti / 4a causa est quia masculus generatur
a spermate magis digesto et magis
depurato in quo multitudo spirituum est
plus et per consequens virtus informativa
est potentior / quia propter omnes istas quatuor
causas masculus perfectus citius
generatur quam femina // possibile tamen est aliquem ma-
sculum imperfectum et aliquam mulierem
perfectam que citius generetur quam ille
masculus propter oppositas causas concurrentes // at-
tende tamen quod secundum philosophum nono de animalibus po-
nat completam formationem et in 40 die-
bus [illegible] sed in [illegible] quarti [illegible] illud
est verum in feminis valde imperfectis
et in 2a ad non [illegible] per [illegible] in aliquo
valent cognoscere nisi quando femina
est maxima // deinde cum dicit deter-
minatio — autem dispositionis. hic auctor
removet duos errores et primum
2o aliud ibi 2a et apud quosdam em-
brionem / quantum ad primum primo dicit quod aut-
perit determinatio — dispositionis .i. dispo-
sitionem inquisitionis masculi et femine
in dispositione spermatis .i. responsio nec
sanus illas dispositiones simplicibus racias
est res qua quedam [illegible] — medi-
corum indicat audacter et stulte su-
plet quod isti medici ponunt unum
et tempus generationis masculi et
unum generationis femine et non po-
nunt aliam variationem que est secunda
[illegible] quod primum inveniuntur spermata
respirans .i. permutans respirat
.i. permutatur simplex motus eodem
tempore in omnibus in quibus citius vel tar-
dius inveniuntur spermatio et postea an-
tedicta / et primum quod agit informativa
est quod agit calorem innatum .i. quod primum
agit est quod agit necessarias ad [illegible]
dum calorem innatum / deinde fiunt
exitus et meatus per [illegible] nisi
tardum fit umbilicus / deinde in-
terius incipit operari .i. immuta-
tiva primo incipit [illegible]
re humiditates et spermam et for-
tius [illegible] omnes iste mutationes
in quibusdam abbreviantur in aliquibus
tardantur // Considerandum .No.3
quod inducimus de bono [illegible]
quod sperma respirans invenitur respira-
tur non sperma et respirans potuit in-
telligi dupliciter uno modo respirans proprie et
sic non est verum quia calore vel [illegible]
respirans ad respirandum ut pulmone
calido / respirans inspirat quod sit
inspiratione attrahitur aer ad re- ^ alio
frigerandum et quod pandum calidum
cordis et arteriarum / ita sperma est
respirans quod attrahit [illegible] ad
suum temperamentum quod [illegible]
[illegible] tempore ista exposicio .No.3
videtur satis rudis // Considera-
dum quod isti medici qui dixerunt quod fetus
formatur primo in tanto tempore et

per quos ponunt audacter multotiens fuit
precise in tanto tempore isti audacter
vel stulte presumpserunt hoc dixerunt
quia primo in [illegible] apud quosdam fetus
quibusdam alius citius formatur / 2o quia apparet ^ dam
quod unus fetus citius alio movetur
in matrice / motus autem matricis non
fit nisi post completionem sicut in una ci-
tius fetus movetur quam in alia
muliere alterius partus sive alterius
complexionis apparet quod unus erit citius
alio formatus // preterea [illegible] hic rationes
contra [illegible] quia non in omnibus est eadem
proportio spermatis ad membrum / ymo est
variabilis quod in infinitum // et ideo tempora ista
cum numerantur sunt multum varia-
bilia ut dictum fuit supra // deinde cum
dicit et apud quosdam ^ alios medi-
cos embrio cum est formatus et
vivit tunc tamen eveniet causa sui cor-
dis per [illegible] attractum extra minime
nisi deinde tamen maior respiratione
ageret quia causa sui cordis plus augetur
vel augeret tunc respirat per [illegible]
sui vel fetus / et istud est cuius
[illegible] completus in matrice / sed dicit auctor
isti falsum dicunt quia simplex hoc non
significat [illegible] nec ratio
dat simplex [illegible] hoc non
significat ut patet / 2o [illegible] potest probari
quia hic cum [illegible] sufficere
[illegible] [illegible] / amplius
cum sint multe humiditates
in ore [illegible] humiditates
corrupte ingrederentur ad cor et
pulmones / amplius non est via per
quam in notabili — [illegible] aer po-
test ad os et tandem ad pulmonem
— infantis transferri in matrice
et exitus // Dubitatur utrum cor
generetur primo a virtute informativa /
arguitur primo quod non sit cor generatum citius
[illegible] et epar cum cor est gene-
ratum [illegible] est notum quod cor cita-
tum [illegible] cum vita constat
[illegible] / [illegible] quia epar est
[illegible] [illegible] quam cla-
[illegible] [illegible] et ideo [illegible]
in [illegible] [illegible] dicebat auctor /
quod [illegible] via inter os et
epar et os habet nutrimentum
[illegible] [illegible] non [illegible] // Item
ad idem si cor citius fuerit 1a cum
ipsum generatum est cerebrum / quod patet quia ce-
rebro cum sit [illegible] sensus communis
[illegible] motus cuilibet [illegible]
[illegible] patet et sic cor citius [illegible]
retur doleret // Item ad idem ar-
guit si cor primo generaretur esset cita-
tum et [illegible] quod est absur-
dum quia ista videntur implicare
quod probatur quia cor est generatum
non est dubium [illegible] ipsum [illegible]
aliquod [illegible] et illud non est
[illegible] / [illegible] videtur et [illegible]
[illegible] hoc erit [illegible] quod cor hic
[illegible] et erit [illegible] quod [illegible]
cordis non hic [illegible] // Item ad illud
idem ad [illegible] primo [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] primo formatus quod est [illegible]

^ hic ponit alium errorem et primo
2o removet errorem ibi
2a sed non est sup. de parte
capitis

.1o.
.prima 2m.
.2m.
.3m.
.4m.

·/ Utrum cor generetur primo a virtute informativa.

.Gmarum.

.6m

.7m p.

.2m.

.3m.

.4m.

.5o.

5o p.a Thome del garbo.

.9.

.6o.

dum/ quia pbat qr cum cor po habeat natam .5o.
fini istam vitam et et ad viam membris
b'tis conferre et nulla ps possit in ope'e
nisi conuncta cordi extra ss' quo cor causa
sum ps formalis qr pot in opationem
non coniunctam aliis/ et aliter ptes non poss'
nisi coniuncte cordi qr ista videntur certa
tio ptes fortes q possit sine aliis et
alie non nisi sint coniuncte/ et sic tempore
palie ptes omnes erunt naturales // Item vi
detur q pulmo debeat prius generari
q cor qr dz aerem preparare cordi p'
cham in vulua // Item videtur q
umbilicus prius generetur ut supra
posuit avice // Ingenuum est avice/
sicut cum dixit et necessarium est q pri
membrum qcreatum est cor ipum // Ing
nuum est avice/ sicut nono de animalibus
// Ingenuum est ar 2o de generatione animalium
illo ratio cum aut coniungit sperma a
masculo // Ingenuum videtur et ypocras
in libro de humana natura // Ad istam qo
nem est duplex conclusio vna nona
thome/ et alia antiqua q ponitur
ab ar // pa est ista q tenendo q sperma
habeat virtutem generandi omnia me
mbra/ pot indifferenter prius generare
cuiusque membrum itaque quod prius generat
manus quod pes quod nasus quod pu
dendum/ ista conclusio probatur quia
non occurrit fr'a natura conuersa quandoque
generari manus quam prius occurrit f
ma' n'ra' conuersa dz generari pes et sic
de aliis in qua prius generabitur pes
et quam manus et sic de aliis aut
videtur et notum/ quam generatio
vm approximatam passiuo agenti
durit fortam sinem exigentiam passi
// Contra istam viam instat thomas q
qr omnia membra dependent a corde in
naturali dispositione corde male disposito male
omnia membra nostri corporis/ si membra
ipa potuerunt fieri an cor tunc nulla .9.
dependentiam habebunt a corde ymo .p.o
potius cor ab ipis dependebit //
Solut thomas 2m istam viam dicens
q si alia membra generentur ante cor
ponitur vita ante cordis generationem non
dependet a corde et est spiritus gigni
tiuus generato cordis generato omnia membra
cessauit ipm regenerare in post
generationem totaliter ab ipo dependet
quantum ad sanitatem et formam q ab ipo recipi
unt / Et hoc bene apparet in subiecti
cor si sine istam viam posset ergo ge
nerationem consuat illam conplexionem
siue bona sit siue mala quam po
suit in membris spiritus gignitiuus
quia generauit prius membra nec .2o.
est necesse q consuatur membris q
cor consuabit ea post suam generationem
// Sed adhuc mouetur dns thomas
qr dicit aliquis cum sperma sit agens
naturale oz ut agat sine ordinem
prius inchoando ab vno membro
2ca 1. quam ab alio // preamembra et huiusmodi or
dinem ad inuicem si prius oz vnum

generari quam reliquum // Solut thomas dicens
q in generatione hominis iste est ordo q homo
generatur duas habens manus duos pe
des duos oculos q sunt hec membra
in tali et tali loco et ita formata
vel figurata/ et q generetur vnumque
posset alia consuare per absentiam spiritus
gignitiui qui videtur sufficiens
ad consuandum membra q generauit
quam dum prius est // Sed q prius generetur
hoc quam illud membrum hic ordo non
est necessarius qr cum sperma habeat omnia
in potentia membra actiua potest quodque
indifferenter generare sine q videntur
pot prius occurrere natura vnius quam
alterius/ qui aut generabitur homo preter
ordinem dictum tunc erit generatio non secundum natu
ram ut qui habebit vnam manum vel
vnum oculum habebit aut habebit
in recto suo loco vel non figura
tum ut debita q sine istam viam non
expedit q cor generetur po quam alia
ut habeat ea consuare qr ante quam gener
etur cor spiritus gignitiuus ea
consuat/ et ideo apparet hoc qr cor
sit vltimum quod moritur / non in est
primum quod viuit / non cor ... vltimo
moritur qr non est ad membrum quam
nans ymo ipum ut dictum est ergo
presumunt omnia post completam fecundationem
et ideo ipum vltimo moritur / sic
non po viuit qr est aliud dans
vitam et spiritus gignitiuus re
manere posset post totam generationem
at durationem hominis ita posset aliud
membrum vltimo mori sicut cor qr
illud membrum vltimo moritur in
quo stetisset hic spiritus gignitiuus
/ concludendo ergo dicit q cum dicitur q cor pri
mum non intelligitur q cor prius vi
uat tempore quam alia membra qr istud
est falsum ut dictum est sed prius viuit
principalius hoc est vitam qr ipum ma
gis habet plus de principiis spiritus
.s. spiritus et caloris q sunt vite principia
// Sed bene considerando pot iste modus di
cendi apparere nullam habere inconue
niens po ergo pot ostendi q non
sit conueniens et sic in plantis
sperma est vna particula principalis
ut radix q ipa antecedit alias par
tes generatione ergo in animalibus maxime
perfectis cuiusmodi est homo debet vna par
ticula principalis que sperma ante alias generatur
anime est notum per experientiam in quibusdam
specie ut in semine in ordeo
in fabis po illud q generatur est
radix que est principalis et inge
neratione hominis generabitur
sperma particula principalis qr talis videtur
esse generatio animalium qualis generatio
plantarum quantum ad hoc // Amplius nulla
natura tam in omni specie vna pars est
magis in principio quam alia et magis
occurrens est de se apta ad generatio
nem ita vnius partis non sic alterius
ergo oz vnam partem ut principalem prius
generari quam videtur non
tam contrariam qr si in specie et

p[ri]ma[ri]e est magis p[ri]ncipium una p[ar]s q[uam] alia
m[ateri]a n[on] erit equaliter apta ad quamlibet
particulam p[ro]ductiva[m] q[ui]a generabit[ur] illa que e[st]
magis in p[ri]ncipio q[uam] illa que
non erat magis in p[ri]ncipio / a[n]t[ecedens] p[ro]ba[tur]
p[ri]mo q[uod] m[ateri]a sit equaliter apta ad ge-
neratione[m] cuiuslibet q[ui]a hec m[ateri]a est
sanguis p[ro]ductus in venis s[ed] talis
est m[ateri]a apta equaliter ad generatio-
nem cuiuslibet membri p[ro]ba[tur] q[ui]a ista est
m[ateri]a cordis / non e[nim] est m[ateri]a approp[ri]a-
ta p[ro]ba[tur] q[ui]a ab ista decideretur p[ri]-
ma[ri]a p[ri]ma aut[em] est superfluitas
alimenti cordis ut dicit o[mn]es / 2o
a[n]t[ecedens] p[ro]ba[tur] q[uod] in sp[er]m[at]e et m[ateri]a p[ri]ma[ri]e
una p[ar]s sit magis in p[ri]ncipio
q[uam] alia p[ro]ba[tur] q[ui]a semel et p[ri]ma
receperit potentiam g[e]n[er]andi magis
ab una q[uam] ab alia ut magis a
p[ri]ncipalibus et maxi[m]e a corde et s[ecundu]m
Thomam 1a cuius s[ententi]a et intellect[us] o[mn]ia
cor dat potentiam p[ri]ma[ri]am p[er] quam h[abe]t
o[mn]ia generare / p[ri]us dat illi potentiam
p[ri]ma[ri]am p[er] quam h[abe]t o[mn]ia generare q[ui]a
q[ui]a sic in nutritione cordis cor
dat potentiam m[ateri]e p[er] quam illa p[ri]us
nutrit cor q[uam] membra alia et ita
in generatio[n]e s[ed] ip[s]ius m[ateri]e p[ri]ma[ri]e
[illegible] cor dabit et ei virtutem p[er]
quam p[ri]us generabit cor q[uam] alia
/ et h[oc] pot[est] confirmari q[ui]a virtus q[uam] p[ri]us ·c[on]f[irmati]o·
intendit c[on]s[er]vatione[m] sui q[uam] alterius
p[ri]us cor generabit p[ri]ma[ri]a s[ed] p[ri]us dabit
sibi virtutem p[er] quam p[ri]ma[ri]a p[ri]us
generet cor q[uam] alia s[ed] p[er] generatione[m]
conservari pot[est] cor in sp[eci]e q[uod] in
individuo non pot[est] conservari // preterea ·3o·
pot[est] cordi q[uod] illa p[ro]positio non sit ve-
ra p[er] ea que apparent in fetibus
in natura [illegible] et in abortivis
[illegible] apparet manus vel pes
vel pars alia cum aliqua p[ar]ticula
vel p[ar]tes [illegible] // Amplius cum ·4o·
illam viam p[ri]us [illegible]
alia [illegible] ut generat[ur] p[ri]us
cor alia [illegible] durabit ut cum
ultimo [illegible] cor // Amplius ·5to·
p[ri]ma agit ut ea que [illegible] et
ut artifex s[ed] certum est q[uod] artifex
p[ri]us unam p[ar]tem [illegible] q[uam] aliam ut
p[ri]us fundamentum // Amplius s[ed] unum ·6to·
[illegible] et alia [illegible] et tale
est cor et nullum aliud // preterea ·7o·
illo videtur g[e]n[er]atio p[er]fecta est actum
post [illegible] // s[ed] dicetur ad p[ri]mam
[illegible] q[uod] nichil [illegible] uno d[icitu]r
q[ui]a alt[er] d[icitu]r generari ho[mo] et alt[er] planta ·ad p[ri]m[u]m·
// Ad 2am etiam dicitur [illegible] p[ar]tes ·ad 2m·
videntur esse equaliter in potentia ac-
tiva in ip[s]o p[ri]ma[ri]e sit [illegible] p[ar]tes
sunt equaliter in potentia passiva in
ip[s]o sanguine sit etiam sanguis non
sit in potentia passiva q[uod] p[ri]mus in-
[illegible] unam p[ar]tem q[uam] aliam s[ed]
p[ri]ma [illegible] in potentia
activa q[uod] p[ri]us generet unam p[ar]tem

nostri cordis q[uam] aliam // Ad p[ri]mam conceditur illa ·3o a[rgumentu]m ad p[ri]m[u]m·
p[ro]p[ositi]o est a[rgumentum] in multis locis de ani-
malibus q[uod] ita generant[ur] p[ar]tes animalium
quemadmodum p[ar]tes plantarum a[n]t[ecedens] et est
satis verisimile q[ui]a o[mn]ia que generant[ur]
a[n]t[ecedens] q[ui]a p[ri]ma est quedam res integra
conveniunt in aliquo / illud autem
in quo magis videntur convenire est
mo[dus] generatio[n]is p[ri]ncipiorum q[ui]a sic in
uno generantur p[ri]us illud q[uod] est p[ri]ncipalius
ita etiam et in alio et in hoc
[illegible] non pot[est] q[uod] unius sit g[e]n[er]atio
p[er]fecta et alterius imp[er]fecta // Ad ·ad 2m·
aliam conceditur unam p[ar]tem in [illegible]
membris liquidis q[uod] sanguis est in p[otenti]a
passiva ut p[ri]mus nutriat cor p[er]
et chilus p[ri]us q[uam] alia membra / et p[ro]-
ba[tur] q[ui]a sanguis magis assi-
milatur cordi q[uam] aliis membris
et chilus magis assimilatur [illegible]
q[ui]a agens [illegible] magis assimilat
sibi passum p[ro]p[ter] s[e] q[uam] p[ro]p[ter] alia et ·naturale·
[illegible] ibi q[uod] [illegible] in similar
[illegible] p[ri]us [illegible] s[ed] [illegible]
[illegible] // Opinio autem et modus dicendi ·3o a[rgumentu]m·
a[n]t[ecedens] est in 2o de generatione animalium q[uod]
p[ri]us generatur cor q[uam] alia membra
et q[uod] p[ri]mus generatur [illegible] cor [illegible]
[illegible] q[uam] alia [illegible]
non [illegible] p[ro]batur cor ita se h[abe]t
[illegible] membrorum omnium sic celum et motus
celi [illegible] motuum ip[s]orum inferiorum
cor est p[ri]m[u]m q[uod] generatur aut p[ro]batur
q[ui]a sic [illegible] motu celi motu
inferiora fiunt et sicut post et ip[s]o
cessante cessarent omnes isti mo-
tus inferiores ita stante motu
cordis stant operationes et motus
omnium membrorum et ip[s]o cessante de-
ficiunt operationes omnium membrorum
[illegible] p[ri]us posset absolute [illegible]
[illegible] et non [illegible] q[uod] cor [illegible]
p[ri]us ip[s]is aliis membris omnibus et [illegible]
[illegible] posset et eis non [illegible]
q[ui]a erit p[ri]m[u]m q[uod] generabitur [illegible]
non posset vel pot[est] eis [illegible] // Et
confirmat a[n]t[ecedens] ip[s]um [illegible]
[illegible] tractas q[ui]a in plantis p[ri]-
mo generatur illud q[uod] est p[ri]ncipalius ut puta
radix // Amplius p[ri]ma magis [illegible]
p[ri]ncipium [illegible] cor [illegible] sit p[ri]m[u]m
[illegible] ip[s]a receperit p[er]fectiones
et eas ibi deducantur q[uod] cor est illud
q[uod] p[ri]mo vivit et ultimo moritur
/ Addit autem a[n]t[ecedens] aliud in generatione
cordis s[ed] [illegible] annexa
generationes [illegible] et cerebri ut p[er]
ea [illegible] aliis membris p[ri]us
[illegible] cordis p[ri]us non [illegible]
[illegible] uno [illegible] et [illegible] et
[illegible] / [illegible] aut non [illegible]
necessarium [illegible] cum [illegible] est
g[e]n[er]atio p[ro] c[on]s[er]vatione individui
[illegible] et [illegible] generatur ut
alia membra [illegible] / [illegible]
[illegible] autem a[n]t[ecedens] q[uod] cor generatur [illegible]
[illegible] ip[s]ius [illegible] / [illegible] aut

.5.
.6.

complexionis grossiori / cerebrum autem complexionis
magis flegmatice / et ita et posuit ad
breviter abire in suo de animalibus
// Dicamus igitur quod cor quia generatum complexionis
purioris et subtilioris debebat esse superius
/ et cerebrum quia generatum complexionis non tam
grossam debebat et decisionem // Videtur
propter quod hec fuerit complexio membrorum hoc
complexio subtilior prima que debebat attendi
et illud complexionis grossioris flegmatice que habet depre
dere cor sicut superius et cerebrum
infra secundum quod ista generantur ut sunt
organa aer et calor que est instrumentum
virtutis informative / ideo posuerunt
generari hec ut puta in medio cor
et cerebrum superius et debuit et propter
hos alios sensus cerebrum et superius
propter oculos et ne minus arata
locatam // Addit autem abire / quod tamen
membra particularia aliquo variant in
fetus / formatione / primo tempore sal
tem secundum cerebrum reperitur valde
magnum propter actionem et indigentiam multi
humidi et modica et indigentia
sensus et motus actionis ideo cerebrum est
parum actionis // sed postea cum cerebrum in
cipit crescere cito magnificatur
et valde magnificantur ut ab eo
possint oriri similia orta que ex illa
cor autem tamen quod primum primum et perfectum
videtur uniformiter augeri // Sed
circa dicta ista tenendo istam viam
dubitabis primo quia dicebam quod videtur
cor primo generatur cum autem ipsum
est generatum generat vel ipsum alia
membra aut ipsa generat spiritus ge
nitivus // dicit quod dicam quod cor generat
ista membra primo spiritus gignitivus
multotiens nominatus / probatur quod sicut
generaret ista membra sequitur quod
in homine formato si abscinderentur
duo membra ut puta manus
vel pes quod hoc membrum posset
de novo formari vel generari quod
falsum est etc. quod sicut cor prius
generavit postea iterat modo cum
non sit diminutus virtutis // preterea
hoc confirmatur secundo quia certum videtur ex
predictis superius quod nullus spiritus est gigni
tivus nisi decanonizetur in testicu
lis spiritus autem cordis cum cor est
generatum nullo alio membro generatur
non est decanonizatus in testiculis
quod non erat primo // pro 3o contra sequitur
sicut generaret per illum spiritum qui habet
consimilem mitteret ad locum genitu
alis vel ad matricem quod ille spiritus mem
bra omnia generare posset vel generaret quod
est falsum quod non est decanonizatus in
testiculis quia sicut quod sit contrarius in cor
de cor per ipsum generat omnia membra
alia ast ita manifeste contrarium omnia
omnia membra generare // sed iste tenet
sed valde similis salva reverentia
doctoris tamen sed // et ideo tenendo oppositum
scilicet quod cor generet cum est generatum omnia
membra exceptis tribus vel duobus
principalibus et sunt ocius vel
ultra quod generet omnia membra habet probabiliter .5a.

quod probetur primo vel quod arguat deductio antedicta
/ posset ponendo cor generare omnia alia mem
bra generatio animalis est perfectior quod ponen
do prima cum suo spiritu gignitivo
generare primum cor deinde possit generare alia mem
bra et non spiritus gignitivus qua
videtur et notandum quia secundo quod sicut
generatum generat omnia alia membra tunc
possumus dicere vel ponere generationem
animalis singularis et unius causam quod ge
nerationis omnium partium excepto corde
fit tunc ab eo quod etiam est natum
sed si membra alia et cor ipsum generat
a spiritu gignitivo cum ille non sit ana
logus etiam sed virtus sequitur generatio
nem hominis et aliorum animalium perfecto
rum et equivocam et minus perfectam
// Amplius cor dedit virtutem illam
primam ut posset generare alia mem
bra autem habebat illam aut non non
est dicendum quod non quod sicut generat primo de
prima materia nihil daret quod non habet si
autem habet eam quo quo tempore durat
causam dicamus non quod membra sunt forma
ta sed augmentatur non augetur
quod membra sunt augmentata completa
quam durat quod est ipsum et membra
non sunt formata generabit alia ast
// preterea spiritus gignitivus est sicut valde
cito resolubilis quod non videtur posse
stare usque ad XL diebus / isto autem
tempore completur formatio contra insuper
tamen et in fetore // Amplius cor non
est minoris virtutis et perfectionis
quam spiritus gignitivus // Ad rationes tho
me quia nec homo mutilatus compleme
ntum posset regenerare suum membrum
nec generare quia non est locus in quo fit
generatio membrorum // vel aliter negamus
quia quod cor non potest generare postquam
semel generavit sic augmentatum
non potest augere quod semel augmen
tatur // Ad 2m spiritus cordis non est
decanonizatus a testiculis dicimus quod licet
non sit decanonizatus est decanonizatum
his aptum gignitivo quod fuit in
testiculis decanonizatus // posset et
dici quod spiritus in testiculis non deca
nonizatur ut fiat generativus ut
fiat aptus ad causandum delinea
ut animal mitteretur ad coytum // Ad
3am tunc ille spiritus cordis si poneretur
in matrice generaret dicendum quod verum
est si poneretur cum corde et
si poneretur sine corde non generaret
quia non haberet subiectum
// aut dicendum quod generaret si posset poni
in matricem cum resolutionibus
non potest poni quia non est dare tale
positionem ipsum // Ad rationes pro ulteriori
parte sicut primo generetur non multiplica
tur nec etiam probas quia non habet p
tur spiritum ab extra qui spiritus est
principaliter nutritivus est dicendum duplex
primo quia cor potest in omnes suas operationes
cum solo spiritu vitali propter
cor et primum sibi unitur et ideo non generat
alios spiritus // Aut dicendum quod primo

.8.
debent ^
.8.
^ non
tca
.Ioh. t. opio.
.pa.
.2a.
.3a.
a ^
.4a.
.Ad p[m] tho[me].
.5a.
.Ad 2m.
.5a.
.Ad 3m.
.5a.
.Ad p.p.m. le
.5a.

hec spiritum naturalem quem addit spiritus generantis
nunc / spiritus enim generantis dat ra-
dicationem et omnia que requiruntur pro suis
operationibus fiendis et perficiendis et ideo
dat spiritum naturalem proportionalem ei
quem ... dabit cor par ... dabit aliquid et
quantum virtus fortior dat meliorem // Ad 2m. Ad 2m.
dicitur ut dictum est ad primum // Ad 3m dicitur Ad 3m
negando quod et quam / ad probationem quia
cor est animatum et est continuum anima-
to / dicitur dupliciter primo quia licet est verum
cor est quantum de nullo membro
est continuum // Aut dicitur quod licet sit continuum non
tamen continuatur membro quod non habet ...
nec hereditatem sed continuum ... alique
sit pars ut in planta viridi ... me-
dietas sit viridis // Aut dicitur ... 5a a.
propter continuitatem non arguitur identitas
sed per unam formam que informat
illa plura et ideo etiam cor est quanta
tum et est animatum licet sit continuum alteri
membro quod non est animatum non dicun-
tur ista membra idem nisi quod non
habent eandem formam / et sic ipsam unam
patet quod caro et os habent unam formam
scilicet humanam magis sunt unum quam mul-
ta continua ut patet de parte vini que est continua
parti ... // Ad 4m dicit thomas Ad 4m.
multa verba ... quod dicit est quod in
homine et in aliis animalibus perfectis po-
tentie non dicuntur ... que possunt habere operatio-
nes aliis non ... quod nulla est ...
sit illa magna et cum abstraccione
acore quod ipsa possit habere operationes aliis
non ... / verba quod sensum moventur
sed illa dicitur potentia formalis quia magis
est operam habet determinatam operatione
non ... alterum vel aliis membris
et illa dicitur materialis que non possunt
operationem nisi ut aliis ...
que ita est prima que resolvuntur ...
tinens // 2o dicit quod 2a virtus op-
erationis altera pars dicitur materialis et
ipsa eadem 2a altera est for-
malis / hec patet quia in organo membro
2a operationis organici producendo
similia omnia ista videntur pro et
materialis quia nullum consimile orga-
nici in operationes organicas instru-
alicui ... ut in ... ut verbi
gratia in carne que est pars materialis
instrumenti est pars formalis multiplex
tres quia magis est partes multas
carnis et que post in operationem
sive separentur ab illo toto et non
... in ... et ideo ibi
in carne nimis sunt multe partes
formales sed illa tota caro sit pars
materialis 2a instrumenti et operationes
que debentur instrumento et eodem
modo in 2a omnium operationum que debet
tam omnes partes post dicitur ma-
teriales et omnia membra / unde cor epar
et cerebrum ... operationum ... perficiunt
... sunt partes materiales et tamen ipsum
est pars formalis / et hoc dicit col-
liguntur ... sermone ab auctore 2o

colliget de partibus actionum et passionum Nota
// sed in complexione solutio rationis recte
est considerandum quod in cunctibus perfec-
tionibus est homo et est animal et in mul-
tis aliis ut plantis partes ille que
dicuntur materiales 2a tamen ut reliquie
operationum tamen et partes et que di-
cuntur materiales in organicis quantum op-
erationis organicis inter se consimilia per
carnem multiplices debent habere ordinem
una necessario dicitur et aliis principalior
et prior quia in omni multitudine ordina-
ta oportet dare unum et ideo in toto ta-
lis pars est cor omnia enim ab ipso de-
pendent in complexione et ita in orga-
nico quolibet est et una principa-
lior quod non contingit in membris imperfec-
tis ut in igne aqua et elementis
quia omnes partes videntur et sunt eius-
dem rationis // Tunc ipsis habitis apparet solutio
quia in corpore humano 2a operationum
debentur tamen omnes partes appellantur
materiales licet in ipsis sit ordo quia in ipsis
est una que est aliis principalior et prior et
hec pars est cor et hoc apparet ideo quia cor sit
inter omnes partes que sunt in toto homine
sit prior et principalior pars ... in ipsum principium hab-
... animam et alia non habeant sine
ipso et ipsum possit ... habere sine aliis
... sunt inter
partes formales ad sensum datum quia multe
sunt que possunt in operationes organicas et
et consimilis quasi sibi ... separa-
ri a toto non resolveretur ... Si a
... // Ad 5m dicitur quod cor aptius non
habet tantum calorem quam ... tempe-
ratione per motum pulmonis // Sed si
auctor vellet possit tenere quod totum
simul generaretur sed in corpore primo
perficitur Ratio dicitur ... epar
et cerebrum ... concavitates ita
quod cor primo de ... / 2o post
ipsum alia duo primo / 3o concavitates .d°
et cor et primo ... dicitur epar
et cerebrum ... // Sed aut .5°
petitur vel sic ipsum vel sic ...
tamen primo cor est quantum et primo animatum .6a a.
et alia non quod est hoc ipsum animal vel
non animal vel quod est // dicitur quod est pars .d°
animalis vel que inter omnes quan-
dam est prior vel perfectior
// Aut dicitur quod non est animal sed in ani- .6a a.
malis debemus ... ponere // Sed
aut quaeritur de spiritu generativo quod vel
quod sit post generationem sive post comple-
mentum omnium membrorum et per quantum ...
nec // dicitur ... vna ... specialis
... complexionis et perfectionis quantum sit
et una remanebat toto tempore //

Et apud quosdam
eius supervenit forma-
tioni. postquam auctor manu-
festavit ... temporis ... sanitatis
... que sunt in generatione
fetus ... hic auctor intendit o-
stendere et manifestare fetus tem-
pus motus / et temporis ... partus
/ et ... quia primo Avicenna ostenditur
dicit temporis motus / et tempus

partus / 2º avic(enna) / specialiter declarat
sic 3º avic(enna) / revertitur ad ponendum dic-
ta antiquorum 4º avic(enna) / reassumit quod-
dam superius dictum ut ipsum perficiat ibi
2a et dicit quod tempus equale ibi 3a et dicta
xerunt ibi 4a et sicias quod sanguinis / prima
duas primo eius avic(enna) ostendit tempus quo
2º in quo fit motus 2ᵉ fit perfectio ibi et levitas accidit / se-
cundo dividi quia primo avicenna innuit se-
ptimus motus / 2º avic(enna) / ostendit tempus
partus ibi et [illegible] superveniunt // Circa primum ad primam
partem dicit avic(enna), et supple tamen nota
manifestum sit tempus ut sciamus
initia motus que fiunt in formatione
fetus cum nutritur et non fiunt motus
sic ponendum est tempus ut quo est quo
incipit moveri et apud quosdam
Nota 3 cum .i. quod superveniunt formationem du-
plus eius in quo fetus formatur
movetur per hoc fetus ipse // Con-
siderandum quod pertinens motiva non
statim potest dari fetui cum est for-
matus primo quia pertinens motiva est per-
fectior pertinens quam nutritiva ut patet 2º
de anima et primo principia causa et pertinens // Item
et pertinens motiva equali duritie
et dempsitate membrorum sicut nutritiva
motiva / quare cum apud non esset mo-
tiones membrorum nutritiva potuit
dari / motiva autem non potuit dari
quia membra non habebant duritiem
que requiritur ad motum ut membra
possint sustentari ut possint
dilatari et contrahi / 2º et pertinens mo-
tiva non potuit dari apud non quia cerebrum
cum sit frigidum non habet in superme-
ra quando in tantum calorem ut possi(t)
generare spiritum motivum / cum et hu-
midas superflua suffocet spiritum cum
sit in ipso cerebro quia ut detur pertinens
motiva ipsi fetui requiritur tempus
satis magnum quod tempus est
duplum ad tempus informationis
unde si fetus fiunt complete formatus
in 40. addit(ur) iterum 40 et erunt 80.
tunc incipit fetus moveri / dicit
autem avic(enna), et apud quosdam quia ista
in quo et aliis libris varia videntur
loqui ut dictum fuit supra / dixit enim
ibi quod fetus est complete formatus
in 3º mense primo videtur ut sit
perfecte formatus primum debere cape-
re aliquid de 4º mense / sed intellige
verum quod tunc superveniunt fetui
adhuc tres menses quod hic inci-
pit moveri istud est sanus primum
quia cum incipit moveri consumunt
sex menses / alii autem dicunt ut ma-
dici fetum posse esse completum in 40.
diebus quia addimus iterum 40. erunt
80. et in octuaginta diebus
fetus incipit moveri / et si esset
completus in 35. additis iterum 35.
motus fieret in LXX. quia fuisset
perfectior quam ille qui fuisset completus
in XL. quia animus posset mo-
veri // 2º posset exponi et apud
quosdam .i. si fetus cum additur

vel cum superveniunt duplum formationis in hiis
mensibus quia ipsi sunt fetus quibus non
superveniunt in maniere aliqua dispo-
sitionibus / si apud quosdam non acci-
dit motus in 2º primo neque in tri-
plo temporis quia ipsi sunt quibus innua-
tur contingit dispositio contraria / unde
dispositio illa ita perficiunt eos quod mo-
veri non potuerunt // deinde cum dicat
uel et [illegible] superveniunt. hic in ista parte
avicenna ostendit tempus partus pp
quod considerandum quod tempus dicitur su-
pervenire duplum ad alterum duplum
primo quia ex ipso et eo quod additur vero
illud agregatum est duplum sicut XVI
granaria si sit tempus unius diei
et ei addatur iterum unius dies hor-
tum agregatum est 2lum quia ubi
primo erant 24 hore modo sunt 48
Alio modo dicitur duplum quia in sit nullo ad-
dito est duplum sicut uerbi gratia
sic 4or et 8 sic cuilibet patet / dicit igitur avicenna et cum
superveniunt motui .i. tempori motus
duplum eius temporis in quo movetur
2º quia si primo uebat in 80 et hunc
numero addatur bis octuaginta erunt
160. dies nascitur fetus isto tem-
pore et istud per quod est tempus partus
itaque sit terminum temporis quod est
usque ad motum apud incepcionem
temporis motus triplum .i. in trea equa-
lia ipsa dividi potest usque ad tempus
partus ita usque ad tria 80. consti-
tuunt 240. dies / et istud est tempus
partus et ita videtur esse tempus
nove mensium facta computatione
directe velut tempus motus tri-
plicatum ad tempus partus / si sic pertinens
ea non posset reddi quia si fetus
nascitur in uno mense tempore
pore quod est duplum ad motum / neque
posset ea reddi quia prima movetur
in duplo 2a complete formationis
et quod ipsius considerari patet quia avic(enna),
hic accepit duplum et alter ac-
cipiebat duplum in prima parte / nam
2a parte accipiebat duplum predic-
to modo et illo numero et primo simul junctis
istud quod resultabat vocat du-
plum sic si erat formationis in 40
addendo iterum 40. fuit 80. et istud
erat tempus motus / ubi si erat ac-
cipit duplum 200 primum in se et absolute
est 2um sicut 160 dies sunt 2um 80.
quia bis continent .80. et ideo triplum quod
tempus partus est triplum ad tempus
motus quia tempus partus continet ter
tempus motus / unde tempus partus
est nove mensium si tempus motus
motus est trium mensium nove autem
ut hic patet ter continet tria / Ad istud
autem declarandum avicenna adhuc
redibit in parte 3a ab ista // Deinde
cum dicit et dicit quo primum motu
et levitas .i. [illegible] in tempore quo fit motus
fetus accidit levitas sensus
.i. in tempore motus et sensus adve-
nit et ideo quia dictum est tempus mo-
tus quod est duplum ad forma

cione // Considerandum autem quod Avicenna dicit
et cum motui accidit levitas sensus .no[ta]
sive gravitas eius multiplicetur necessario .p[rim]a [con]p[r]o[bati]o.
post hoc cum motus incipit sensus
in senio est levis i. debilis vel
debilis tamen est quia organum sensus
senum quolibet est indispositum propter hu-
iditatem que imbibitur per liquefactionem
organum et quia per hec et spiritus sensi-
tivus sit paratus propter defectionem tene-
bri. Et alios necessitatur conse- .2a [con]p[r]o[bati]o.
quendo hoc ad materiam ut velit hic
hic Avicenna, ponit per quod signum mo-
tus fetus spiritus dicit Avicenna, et
cum motui i. quando advenit motus
fetui accidit levitas sensus in ma-
trice quia mater per hoc sentit suum
motum et valde debilem. Econverso
post ea cum fetus erit fortior et
tunc sentit motum valde fortem; ista
ista levis sensatio in matrice est
signum inchoationis motus. Et hoc
hoc potest scire quando fuit tempus
post conceptionis et per conceptum motus quia spiritus
est similiter ad formationem. Sic semper si-
militer precipit motum quia tempus mo-
tus duplum ad formationem et
quia motus contingit autem in lxx aut
in lxxx tunc dividas in duo habebis
tempus post complete formationis sive
in medio. Et habebis et per hoc te-
mpus partus conceptionis quia post conceptio-
nem fuit autem hoc vel per lxx vel per lxxv.
vel per 80. Et per hoc poteris scire
et tempus partus addendo bis 70.
vel bis 75. vel bis 80. Secundum modum
supradictum. 3o necessitatur .3a [con]p[r]o[bati]o.
sit et accidit cum motui levitas
sensus. Levitas i. parvitas sensa-
tio quia cum advenit motus no-
ta sensus omnis adsunt quia non adest
visus neque audimus neque olfactus
neque gustus sed tamen adest sensus tactus
et hic quia sensus est magis neces- hic
sarius quam alii sensus animal vivat
propter primum sensum s. tactum. 4o potuit .4a [con]p[r]o[bati]o.
necessitari consequendo sensum sen-
sus interiores ut vellit dicere
Avicenna, quod quando accidit motus in
fetu etiam sensus interiores ut fan-
tasia et ymaginatio per hoc vide-
tur quando motus voluntarius in
brorum sequitur apprehensionem virtutum
interiorum vult i. Avicenna di-
cere quando motus in fetu incipit
iam et sensus interiores vigent
in eo sed non perfecte quia non perfecte
posset fantasiari. Dicit i. Avicenna,
et cum motui accidit levitas sen-
sus s. interior quia cum incipit
fantasiari aliquid sed consistit levitas
et ideo dicit levitas i. debilitatio et
remissio // Dubitatur circa istam partem .1 d[ubitati]o.
que virtus precedat in fetu an
motiva vel sensitiva, videtur .p[ri]ma [ar]g[umentu]m.
quod sensitiva precedere debeat quia
ut patet in libro primo de anima
viventis sensus et virtus sensitiva

eget paucioribus et paucioribus quam mo-
tiva cum iam sequitur dictum
sit quia embrio movetur. Quare precedat de
imperfecto ad perfectum et ideo oportet po-
sterius remissius. Propterea videtur
videtur quod prius sit virtus sensitiva
propterea prius veniat motiva // Et
consequenter quia sentire est pati movere
vero est agere, agere autem est perfe-
ctius quam pati. Cum fiat processus
de imperfecto ad perfectum prius
dabitur sensitiva deinde motiva
// Sed contra est Avicenna quia videtur
dicere quod motus antecedat de-
inde sequatur et accidat levitas
sensus // Item cum Galienus instituit
primum inter quod sensus et motus
aut tribuuntur per unum et eundem ner-
vum aut per diversos. Si per unum ner-
vum ut sic precedit sensus et est
prior ut argumentum fuit, et ideo potest
auferri motus stante sensu
sed non auferri sensus stante motu
potest enim postremus absolvi
sed prius a posteriori non, si autem
vadit per diversos nervos ut sic aliquis
potest ordinari sensus aliquis motus ra-
tio quia potest illud prius disponere erit .1ce
inchoacionis sensus et prius
potest esse bene dispositus nervus pro-
tanto motum aliquis et potest esse
quando bene quod movent prius erit dispositum
ad motum et sunt motus quia ner-
vum quod sentit et sunt nervi
sed ut in pluribus nervus sensus
quia est debilis et inde sentiens prius
sunt dispositi propter quod sensitiva
inchoat motus et sunt nervi per op-
erationem motiva propter illud quod tertium
est quia sensus eget paucioribus cali-
do et quia videtur et virtus non ita
perfectam ut motiva // Ad Avicennam i.
dicendum quod posuit motum antecedere
alium // Aut dicendum et melius quod motus
sequatur sensum sed hoc non potest
esse notum in fetu quia non possumus
per aliquid indicare nisi prius sentire
nisi per motus supradictas // Aut
dicendum quod Avicenna, predictus minuit et
sensitivam precedere quia in ipso dicit
et cum motui accidit i. antecedit
levitas sensus // Dubitatur 2o utrum per que
signa motum conferendo ad
3am conclusionem per que signa motum
notatum in matrice possumus
significari. Fetum habere iam virtu-
tem masculum motivam et per que et
sensitivam // Et dicendum est quod non na-
motus quod agit et percipitur cum
levitate predominante et incipit levius
et tendit continuando ad fortiorem
cum bonitate coloris et cum bonitate
dispositionis aeris et corporis hoc signifi-
cat virtutem motivam iam advenisse
in fetu sed in partibus sitis motus
et magis motus notatum in ma-
trice mulieris cum paucitate co- planitate
loris et hinc inde totius et in pla-
nitate dispositionis aeris et corporis hec
significat motum velocitatis et
non significat virtutem motivam

./ Utrum que virtus precedat in
fetu an motiva vel
sensitiva.

·q[illegible] [illegible]·

qualem infusam esse fetui, et ideo potest da-
ri questio quam ponit Avicenna, ad dictas species
partus et tunc motui accidit levitas con-
formationis. Si quem percipit motum quem-
dam levem et procedere quo ad formationem
cum bonitate coloris mulieris et bo-
nitate dispositionis anime et corporis, hoc signi-
ficat veritatem motum esse infusum
fetui et esse duplum temporis ad formatio-
nem, sed cui accidit motus impetuositas
et per quem cum motu impetuositas per-
sistit cum malo colore et mala di-
spositione anime et corporis, hoc significat
velocitatem et significat non esse tem-
pus duplum ad formationem, et signi-
ficat potius malitiam regis et
pravitatem impregnationis // Deinde
cum Et dicitur quod tempus equale.
Hic Avicenna vult declarare [illegible] et
tertia facit quod [illegible] dicat alii et primo Avi-
cenna ondit secundum modum dictum quod est tempus
formationis et sensus et partus
in fetu qui nascitur in septimo mense
qui frequentius vivit 12o quod est tempus
formationis et sensus et motus
fetus qui nascitur in octavo mense ibi secunda
Et quod est illud quod est plus ibi tertia Et
natus in octavo mensibus. quantum ad primum
sic dicit Avicenna, dictum est quod tempus
motus est duplum ad tempus forma-
tionis et quod tempus partus est triplum
ad tempus motus et [illegible] [illegible]
quod tempus 35 dierum est equale me-
dium i. equaliter per medium dividens
ad formationem eius et tempus motus
eius si fetus nascitur in septimo mense
et triplum est tempus partus, et
declarat autem sic Avicenna, [illegible] et
quare quia movetur fetus in LXX quod
est duplum ad formationem que
fuit in XXXV et nascitur in du-
centis et decem diebus et hoc est
triplum ad tempus motus, brevi-
ter quia fetus nascitur in septimo men-
sibus cuius formationis est XXXV
dierum tempus LXX dierum tempus
partus est quod triplum ad tempus mo-
tus est ducentorum et decem dierum est
tempus septem mensium et sic patet quod
in fetu nascituro in septimo mense tem-
pus motus est duplum ad tempus
formationis et tempus partus est
triplum ad tempus motus, et
addit Avicenna quod tempora necessa-
ria illas mutationes antedictas
scilicet formationis motus et partus
in fetu nascituro quam antecedunt
duobus diebus et quam postponunt
duobus diebus quam forte [illegible] cadit
variatio i. eveniunt illud quod est variatio
[illegible] unum formatio eveniunt
in formatione variatio in XXV. sicut
si sit formatus in XXV et deberet
secundum dicta moveri in 50 [illegible]
[illegible] in LXX et nasce-
retur in ducentis et X diebus
et sic septem mensibus / Et secundum dato quod fe-
tus sit formatus in XXXVI
diebus et deberet moveri in

LXXIIII diebus et nasci in octavo mense
quia si sit formatus in 37 diebus
movebitur in 70 et nascetur in
septimo mense / et hoc est quod subdit Avicenna,
dicens et multiplicatur in dupla-
tione [illegible] non dictum quia si accidit
mutatio in formatione per
duos dies [illegible] in motu non mutatur
quia eveniet motus in LXX et per quam
non erit mutatio in multiplica-
tione 3a que est quod tempus partus
sit triplum ad tempus motus quia
nascetur iste fetus in septimo mense
et eodem modo si accideret mutatio
in 2a mutatione quod est temporis
motus non propter hoc fieret muta-
tio temporis partus aut temporis for-
mationis / si autem contingeret in
tribus diebus seu temporibus per du-
os dies sicut si fieret partus et
posset fieri secundum dictam proportio-
nem fetus viveret [illegible] exempli gratia
si fetus esset formatus in XXX
diebus et moveretur in 60 di-
ebus tunc nasceretur in CL die-
bus nasceretur in quinto mense
et non viveret // Considerandum
tibi est antecedit aliqui dixerunt quod
Avicenna, hic intendit reprobare
opiniones illorum qui voluerunt expo-
nere quod inter tempus formationis et
motus et partus est illa proportio
dupli et tripli, ita dicit Avicenna, si
formatio fieret secundum modum dictum
et motus secundum modum dictum quia tem-
pus motus esset duplum ad tempus forma-
tionis et tempus partus triplum ad
tempus motus tunc formatio si
esset quia in 2 vel quinque diebus
plus aut minus haberemus quod aliquis
posset nasci in quinto mense et
aliquis in octavo mense et viveret
quod est impossibile ergo illa proportio fal-
sa fuit [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] dubio [illegible]
[illegible] in quinto et octavo mense utraque
contraria [illegible] deducta, et quod Avicenna
[illegible] istos reprobare [illegible]
[illegible] lectionis Et apud
quosdam non [illegible] affirmavit
[illegible] et de sua intentione et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] dixit Et
[illegible] hoc non affirmavit et hoc
[illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] contra dicta sua
[illegible] Avicenna, potest salvari quod ista
[illegible] sua intentio quia dato quod ille
mutationes scilicet formationis et partus
et motus sit habeat [illegible] modum
illius proportionis non intelligendo
[illegible] quod ille modus proportio-
nis [illegible] [illegible] mutationum
[illegible] quam [illegible] ille modus proportio-
nis [illegible] quod ille partus sit [illegible]
possumus salvare quod ista [illegible] sit
[illegible] Avicenna, et [illegible] quam accidit
mutatio in tempore vi-
nis mutationis non accidit
in aliis [illegible] est dictum / et ideo dato

tempus formationis et motus
et partus infecti qui ut
in pluribus et frequentius
generatur / 3o ondit ibi

q2

.no 3

tempus

quod

[illegible]

completur formatio in xxv. et in aliis duabus stabit dicta proportio quia primus erit natus et poterit vivere fetus ille dictum est exponendo litteram. Alii autem volentes salvare istos qui ponunt istas mutationes scilicet formationis motus et partus secundum has proportiones dupli et tripli exponunt aliud ex illis proportionibus sunt nisi quod cum prima mutatio est brevis secunda etiam est brevis et tertia brevis et cum prima mutatio est longa secunda etiam longa et tertia longa et cum prima est media alie sunt medie. Contra istam positionem est dubium quod fetus possit esse perfectior an ille qui est formatus in xxv. diebus complete et ei supervenit motus in 50. diebus aut ille qui est in 45 et supervenit ei motus in 90. .1ᵈᵒ.

Et videtur quod primus quia quanto a potentioribus principiis procreatur [illegible] est complexio hoc autem non potest esse nisi ex multo dominio agentis super passivum. .p. arᵐ.

In contrarium quia primus nascitur in septimo mense et secundus in nono natus autem in nono est perfectior nato in septimo mense. .oᵐ

Ad hoc potest dici quod primus est perfectior in utero sive in matrice sed extra non ita perfectus, eo quod tanto citius appropinquat [illegible] tanto minus cito se transmutat ad aliud cibum [illegible] et non [illegible] sicut in [illegible] viribus suis in [illegible] et [illegible] ex primis quibus [illegible] fetus [illegible] quia [illegible] sic [illegible] est formatus in 25 et habuit motum in 50 et natus in septimo mense propter [illegible] non potuit [illegible] quod contingit [illegible] quia [illegible] debilis quod est in [illegible] propter parvitatem temporis [illegible] constitutionis. Sed si haberet ponatur quod iste steterit usque ad nonum mensem in matrice, dicimus quod tunc esset perfectior in utero et extra uterum. .Sᵒ. .ᴧ diebꝫ .9. .Sᵒ.

Deinde cum dicit Et quoniam est illud. Hic in ista parte Avicenna intendit ostendere quod est tempus formationis et motus et partus fetuum qui nascuntur in pluribus et frequentius contingit, et sic dicit et supra dictum est quod est tempus formationis et motus infra [illegible] ratio contingit quia [illegible] est quod contingit in septimo nascens addatur [illegible] sed quod scilicet frequentius est scilicet contingit illud quod est plus scilicet ille fetus qui ut in pluribus contingit et [illegible] tempus [illegible] mutationis quae est completa membrorum formatio est 45.

dies et movetur in 90. et nascitur in 270. diebus. Et sic secundum hoc in nono mense [illegible] et quia cadit in hoc scilicet in una specie mutationum diversitas in diebus non facta mutatione in aliis duabus quia secundum formatur in 38. diebus et movetur in 90. et nascitur in 270. et sic nono mense. Et secundum [illegible] completus in 39. aliter in 45 diebus et movetur in 92. diebus [illegible] die et nascitur in 270. et sic nono mense. Et ex hoc [illegible] Avicenna videtur hic assumere quod iste mutationes scilicet formationis motus et partus procedant secundum proportionem dupli et tripli [illegible] dictum [illegible] sed in una [illegible] quia accidat diversitas scilicet aut duorum dierum. Et hoc potest roborari ex puncto quarta [illegible] in mulieribus pregnantibus quae senciunt motum in 90 ipse habent [illegible] in nono mense si ipse [illegible] motum in 70 ipse habent partum in septimo mense et si in [illegible] tunc possent [illegible] partus qui debet esse in septimo mense vel in nono et ex hoc [illegible] honore et [illegible]. Deinde cum dicit Et natus in octo. Hic Avicenna intendit ostendere quod est tempus formationis motus et partus in octo mensibus natorum [illegible] vel [illegible] et sic dicit Avicenna quod natus in octo mensibus [illegible] sunt completus secundum proportionem antedictam dupli et tripli [illegible] est quod non [illegible] quia servat proportionem dupli et tripli iam dictam. Sed est propter alia et alias causas secundum quod ego fatear testificans quia in tractatu 2º cᵒ pᵒ et addit Avicenna quod vera causa est [illegible] nativitate huius proportionem dupli et tripli et [illegible] dicit et ipse scilicet quod nascitur in 8ᵘᵒ mense non [illegible] completur nisi secundum proportionem predictam dupli et tripli et nascitur apud complementum [illegible] apud complementum triplum ad tempus motus et statim debilitatur [illegible] spatium 40 dierum est supra tempus [illegible] complete formationis et deinde spatium octuaginta dierum est tempus motus quod est duplum ad formationem deinde spatium ducentorum quadraginta dierum est tempus partus quod est triplum ad tempus motus [illegible] et addit [illegible] mutationum aliis non mutatis spatio unius diei aut duorum secundum [illegible] in aliis. Et si [illegible] videtur quod Avicenna ex isto dicto adhuc [illegible] assenciet mutationes illas scilicet formationis motus et partus procedere secundum proportionem dupli et tripli [illegible] quod [illegible] proportione primo ob alias causas quas [illegible] Avicenna sicut dictum in primo capitulo 2ⁱ tractatus. Dubitatur utrum medicus p

.dᵒ.

./ Utrum quia fetus possit esse perfectior an ille qui est formatus in .25. diebus et ei supervenit motus in .50. aut ille qui est formatus in .45. diebus et supervenit motus ei in 90. diebus.

videns prioris est in 30. diebus et 45
comprehendens quod perfectio dicitur et in 30. ultimo non est
ultra possit perfectionem istius tardare usque
ad quintum mensem et per ipsius comprehendens per-
fectum debere et in 4to aut 5to unde et
anno ultra possit illum tardare usque ad
nonum et per primum futurum vide[illegible]
... Et primo dico quod est possibile
[illegible] difficile itaque quod videtur
[illegible] impossibile et ideo [illegible]
per nunc ad alia capitula specialia ubi
[illegible] particulares et diffi-
cultates particulares
ista poterit magis declarari // Deinde
cum dicit Et dixerunt hic Avicenna
[illegible] ad ponendum aliquorum di-
cta et duo facit quia primo ponit unum
dictum quod forte non est verum, 2o Avicenna
ponit aliud dictum quod [illegible] de-
clarare in primo 2i [illegible] et
dixerunt [illegible] ad [illegible] dicit autem quod
aliqui dixerunt quod hoc inveniunt ma-
sculus quod post abortum sit completus
in 30 dies et femina quod sit completa
in 40 dies // Considerandum quod istorum sententia
[illegible] et potest falsificari primo potest sal-
vari quia si [illegible] intelligitur per hoc ut
in pluribus masculus potest complete for-
mari in 30 diebus et ultra et sic
femella ut in pluribus potest complete
formari in 40 diebus et ultra
et [illegible] est quod masculus et femella
in ista tempora sunt completi ut fre-
quenter dixerunt et potest et formatus
in minori tempore et mulier in
minori tempore nam potest ita forte
contingere [illegible] quod complete
formari poterit in illa tempora // Sed
potest falsificari et [illegible] quod ex isto
dicto habetur quod mulier non sit ali-
[illegible] completa quam masculus cuius oppositum
apparet quia quis aliqua mulier ali-
[illegible] aliquo masculo et [illegible]
et [illegible] in sua natura et
experientia manifestat // Dicitur hic
circa ipsam partem quod melius scripsisset
[illegible] ubi mulier tardius forte
[illegible] quam masculus et [illegible] quod non
quia mulier [illegible]
pleta [illegible] et in utero [illegible]
[illegible] quam masculus [illegible] ad
[illegible] et ponitur ab Avicenna
[illegible] et 2o de generatione ani-
malium // Propter quod mulier est [illegible]
[illegible] magis quam masculus [illegible] muli-
er [illegible] generatur et [illegible] et
completur [illegible] est notum quia [illegible]
quia [illegible] imperfecta [illegible]
[illegible] ad suum finem pervenit
// [illegible] est a vere [illegible]
est [illegible] 2o et [illegible] // Ad istam
[illegible] tertia ponendo primo sit
[illegible] quod masculus in utero citius
pluribus [illegible] completur ratio quia
masculus generatur ex perfectiori
[illegible] in loco calidiori et
[illegible] magis digesto et [illegible]

[illegible] actus dicitur in utero [illegible] et
completur [illegible] et notum cui-
libet quia [illegible] quia [illegible] est comple-
tum et perfectum [illegible] potentia
super passum ut [illegible] super [illegible]
et ideo citius potest ipsum sibi assi-
milare vel effectum quem [illegible]
[illegible] // Praeterea cadit in
loco calidiori [illegible] magis [illegible]
sua potentia [illegible] citius potest [illegible]
sibi assimilare passivum // Praeterea
[illegible] est [illegible]
[illegible] et magis [illegible] quam [illegible]
quod est agens citius potest in-
troducere effectum quem [illegible]
// 2o ponendum est quod masculus extra
uterum vel extra matricem tardius
completur et in pluribus annis
[illegible]
primo quia humidum masculi est magis
[illegible] sensibile per [illegible] quia arguit
[illegible] calidi in humidum
[illegible] est in matrice ad
[illegible] est molle [illegible]
// 2o quia masculus dicitur esse [illegible]
perfectionis [illegible] quam femina [illegible]
masculus dicitur generare [illegible]
dicitur et [illegible] activum [illegible] femina dicitur
dare materiam et [illegible] passivum
[illegible] autem activum est perfectio
passivi 2o de anima ad hoc ut illud
[illegible] possit perfectius generare plus
de tempore requiritur et ideo dici-
tur [illegible] quod vir dicitur [illegible]
in XX annis mulier autem in
XII // Praeterea 3o vir [illegible] dicitur ma-
gis [illegible] quam femina tardius
[illegible] quia magnum [illegible]
[illegible] potest in [illegible] //
Praeterea 4o vir [illegible] tar-
dius devenit ad suam perfectio-
nem cum [illegible] devenit ad
perfectionem [illegible]
[illegible] ad suum [illegible]
// 3o ponendum quod plures femelle
generantur quam masculi ratio quia
plures [illegible] causae feminei
[illegible] est imperfectio [illegible]
// Ad rationes ad primam mulier
extra [illegible] completur [illegible] et
in utero sunt in matrice nega-
[illegible] quia complementum quod [illegible]
[illegible] extra [illegible] est non [illegible]
agens [illegible] et [illegible]
[illegible] complementum quod [illegible]
in matrice [illegible] est [illegible]
[illegible] proportionatae acti-
[illegible] ad passivum quia ubi ac-
[illegible] est [illegible] illud [illegible]
[illegible] effectum quem [illegible]
// Ad 2am mulier est imperfectior
[illegible] completur negatur quia
Aristoteles [illegible] quibus [illegible] imperfecta
citius generantur quam perfecta [illegible]
[illegible] [illegible] sunt
forma [illegible] principia perfecti
principia autem [illegible] fe-
mellarum ut dictum est non [illegible]

// Utrum mulier tardius formetur quam masculus.

.o.m

uaforma ut producta masculi // de
in eo dicit et dixerunt. Et ali
ponit aliud et dicit contra dicere-
tur quod per unius preparationis .i. uenas
uniuersitate et dicit quod natura preparat
fetus potest in esse conseruari extra
uterum ingrediatur natura in rupture
si cum hoc .i. propter hoc quod supple-
uit natiuitatem eius septimo mense un
sed quod isto tempore fetus est for-
tificatus quod non patientur ab
aere et non leduntur minus
in exitu propter hominum uultus et uen-
tus dicta preparatione ingredi-
natura in nono mense sibi et
uenus dicta preparationis ingrediatur
natura per decem menses quia natura
in xi mense sit / et dicit quod hec decla-
rabit in sequenti —— tractatu et
io usque ibi dimittantur // dubitatur utrum .1°.
spiritus gignitiuus aut alter spiritus
ingrediatur embrionis reclusus
et conseruatur appellari conplantatus
maneat idem numero toto tempore
uite ceu uidetur idem numero perma-
nere cor et epar et sic de singulis / arguitur primo quod non auctoritate gal- .p.ar^m.
xi^o terapeutice ponit enim quod spiritus inno
uatur sicut flamma uiua in quo est ratio-
nem // confirmatur quia spiritus est .confirmatio p^a.
sub tilissimus igitur non potest idem numero
permanere. Consequentia probatur quia ex quo
est subtilissimus est magis al-
terabilis et ex quo magis alte-
rabilis minimus potest permanere
quia semper subtilius est facilius al-
terabilis potest fieri / et 3° tempore
anus est nouus et posset probari
per diffinitionem spiritus quia spiritus
est vapor sanguinis // confirma- .confirmatio 2^a.
tur 2° spiritus est forte ignis uel
ut ignis igitur non permanet idem
numero sed permutatur / consequentia uidetur
nota quia ex quo est ut ignis
cum ignis non maneat idem
numero quia ex natura propria uel in ma-
teria propria ignis nascitur semper alter
et alter factus primo et generatur
et corrupitur et multa ad
2° / ans probatur quia est subtilis
substantie calidus et siccus
ceu —— ignis // Confirma- .confirmatio 3^a.
tur quia si spiritus maneret idem
numero umquam non fieret sompnus
neque dormiret animal probatur
ta quia est sompnus ut patet quia uertio
contingit animal perfectum et maior
horum dormire / sed quia probatur quia
cum sompnus fiat ad restau-
rationem spirituum ut communiter po-
nitur uidetur si spiritus perma-
neret et non resolueretur non
esset causa sompni et sic non esset
et sompnus nisi // Confirmatur 4° .confirmatio 4^a.
sanguinis non permanet idem numero
igitur neque spiritus. Consequentia uidetur esse
nota quia cum sanguinis sit gene-
rator spiritus si non manet idem

multo minus spiritus / ans uidetur
esse patens nouiter et potest patere a
galieno xi^o terapeutice // Contra arguitur quia
si spiritus non permaneret idem sed cor-
ruptum illud esset uel ab aliquo
suo contrario ipsum uel quia sibi cor-
ruptum non potest pluribus modis
ponit ipsum corrumpi sed neutro isto-
rum modorum potest ponere ipsum corrumpi
et non permanere igitur non corrumpitur
sed manet. Consequentia patet a sufficienti
diuisione. Sed probatur / non enim potest
corrumpi a suo contrario stante in sua dis-
positione quia nullum uidetur con-
trarium suum in corde quod ipsum possit
corrumpere / neque 2° quia sibi et re-
ceptaculum spiritus uidetur esse sic
locus locus aliorum conseruatiuus est
locati // Ad ipsum dubium uidetur
conciliator .... in ... differentia .... 2° .... .S^o conciliatoris.
et ponit conciliator una distinctione
nem quod spiritus duplex est quidam
influens et deueniens continue generatur
in corde ex sanguine existente in ipso
corde et hic spiritus continuatur in cor-
de et arteriis et mittitur ad mem-
bra per suis operationibus exercendis
et hic in .... mirabili in uirtute
cerebri fit animalis / alius autem est spi-
ritus conplantatus ex quo non mit-
titur sed in substantia eius cordis et alio-
rum membrorum cum quodam spiritus
conplantatus conciliator ponit huiusmodi
generationis dicta 4° differentia per mu-
ta uirtute ... ... fuit ^cum
manere ... ... permanet sit uir-
tus de ... apparet sic est uirtus
impellentis ... quia impellit ista
uirtus fouet spiritum existentem in
materia quia spiritus est spiritus gigni-
tiuus et ipsum fouet ... uirtus
et ipsum permanens / et uirtus autem
permanens ... contra mouet
—— ipsum faciendo —— particulas
et necessitas iam supponens multo
tempore ... et ista uirtus est
uirtus ... decisa aperte
ut dictum est et ipsa nutrit spiritum
illum gignitiuum ex parte sua
non ... sunt ut dictum fuit
supra auctoritate auicenne / quod
... ista non sufficit ymo
ueterascit et fit aliquis fortior alia
forte ab ipso spiritu confortato per uirtutem
replicationem et ... ... ipsius
permanens / iste igitur spiritus gignitiuus
... conciliator ... ... uni-
...m equalem sibi in perfectione
quanto plus potest et iste est spiritus con-
plantatus quod in uirtute spiritus
gignitiui generatur cor et secundum quod
unius conplantatus ... et unus
in epate ... non ponat conciliator
... / et sic posset ponere in aliis
membris / sed .... romanus
dicit quod ille ... spiritus gigni-
tiuus sit conplantatus quia a
uirtute informatiua datur
ipsi cordi per generationem

^alia

/ Utrum spiritus gignitiuus aut
alter spiritus in generatio-
ne embrionis reclusus
et conseruatur appellari conpla-
tatus maneat idem numero
toto tempore uite ceu uidetur
idem numero permanere cor et
epar et sic de singulis.

.9o.pa. est — .pa.2o. — .9fa 2o.pa. — .2a. — .3a. 2ta — .4a. 2ta — .5ta 3tia — .6ta

cordis in summa 2o colligendo spiritus complantatus est spiritus quedam perfectus in quo sunt et virtus nutritiva et vitalis / tunc 2o ad conclusionem duo probantur dicit conciliator primo quod spiritus complantatus sive innatus licet humidum radicale membrorum repulerit manet idem a principio licet alteretur quoad modum alteratur humidum membrorum quod ad caliditatem vel siccitatem humiditatem vel siccitatem simpliciter vel composite / Ad hoc autem probandum conciliator adducit plura motiva et quedam ut sibi videtur est ponit valde certum // primum est quia substantia cordis et totius cordis manet 2o et spiritus innatus manet idem antecedens videtur esse ab omnibus concessum // quia patet quod in prima aphorismorum et prima de regimine acutorum et 2o terapeutice substantia cordis et omnium membrorum integratur ex spiritu humiditate sanguinea radicali et parte grossa membrorum sed substantia cordis et membrorum manet et manebit et illud ex quo hec substantia integratur de quorum numero est spiritus ut dictum est // Confirmatur 2o quia substantia cordis permanet eadem 2o spiritus innatus sive complantatus antecedens est notum quia per illum spiritus percipiat anima et vivat homo et substantia cordis et membrorum // 2o quia hec que habet animam per spiritum manet multo magis manet spiritus quia ea habet ex se sine substantia et sine complexione antecedens videtur esse aviceñe in pluribus locis quia ponit eodem virtutem vitalem / etiam similiter in isto capitulo videbatur hoc innuere et precipue autem hic ponit quod de animalibus et primo de viribus cordis // preterea 2o confirmatur quia humidum radicale in quo est nutrimentum et eradicatus spiritus complantatus remanet idem 2o et spiritus quia videtur nota quia dato quod spiritus non maneat non manebit idem humidum // preterea fundamentum manet idem quod in illo est radicatum videtur remanere fundamentum manet 2o ergo antecedens videtur esse notum apud conciliatorem // preterea confirmatur quia spiritus est pars formalis 2o manet antecedens videtur esse notum quia pars principalior per quam virtus perficitur substantia quia ad eius remotionem statim deficiunt operationes quia patet quod pars formalis manet materialis autem effluit et refluit // Et ideo hoc confirmatur innatus sive complantatus vivit et nutritur 2o manet idem quia videtur esse nota ex dictis 3a fen primi quia nutritionis est facere remanere idem / obiectiam etiam ponitur quod membrum manet idem quia nutritur et vivit antecedens probat conciliator dicta 1999a multiplici autoritate prima auctoritas est galieni in libro de utilitate pulsus quod dum videtur esse ypocratis in libro de alimento vel magis et galieni in suo commento hauriens quare ibi ponit galienus quod duplex est utilitas pulsus et anhelitus una est caloris innati conservatio altera autem est nutrire cibus nutrimento spiritus animalis / et ambo ex innaturalibus // 2a utilitas haurientis est cibare spiritum animalem et 2o terapeutice ponitur quod spiritus nutritur et innutritur per inspirationem / Adhuc 11a 3i conciliator ponit quod accidit ex sincopi et ut respiratur et laboretur cum eo quod nutriat spiritum ex odoribus bonis / Adhuc avicenna in suo de viribus cordis inferunt duas medicinas equaliter in sapore dulciores et aromatica efficaciores est innata vero et spiritus inde celerius nutriuntur / et dicit conciliator quod iohannes alexandrinus illum probabiliter odoris lavatorium dicit quod dam refertur mirabile de democrito qui cum moreretur vitam haud despiciens festivitas magna erat et debebat celebrari solempnia aues rogaverunt eum ne decederet et non tribularentur eius in festivitate dixit illis democritus usque ad quot dies vultis quod expectem qui duxerunt usque ad tres vel quatuor et precepit sibi panem recentem afferri et in odore eius per majestatem illius quatuor diebus / alii dicunt quod odoravit panem calidum extractum a furno // Amplius 3o theorice haliabas idem asserit dicens certum ut corpus sunt aer aere et cum ex aere spiritus nutriunt vitales et augmentat vitalis autem est via spiritus animalis quod et ipsum potest nutrire per aerem et odor accipiendo odore ex colerica porosa posset spiritum nutrire porro probat dicit conciliator quod sit spiritus valde conformes in substantia et complexione // Ex hoc infert conciliator quod non per nullum simplex nutritur per se et quod nutriunt duo transcurrentes digestiones // Ad 3o respondet ad primam conciliator quod aer quem nos circumdant non est simplex nec et vapor ille huius odoris delectabilis / ergo hic aer posset nutrire spiritum patet quia aqua lucidissima et purissima nutrit quamvis / in ea magis optimus posset crescit et florem perdit / patet in aqua fontis purissima et lucidissima nutrit multa animalia ut pisces ymo non reperiuntur nisi in aqua lucidissima et purissima quia licet videantur pura et simplicia certe non sunt sicut aer circumdans nos // Ad 2m dicit quod illud habet veritatem in hiis que debent nutrire per rem grossam membrum // secundum dictum principale propositum conciliator est quod spiritus influens non manet idem / et ad hoc probandum dicit quod adducta natura

.9.p. — .2o. 2ta — .Ad.pm. — .Ad.2m. — .9.2a.

novis dicitur rationibus factis ad probandum
spiritum innatum permanere debere // Contra
ista dicta conciliatoris potest argui primo .9.
quod spiritus complantatus est substantia quedam .p.20.
subtilis calida diffusa per substantiam membri
ubi igitur spiritus complantatus non ma
net continua probatur quia talis substantia est vi
olenter permanens aptaque est consumi
et exsiccari et moveri de tecto ad circum
ferentiam nullum autem violentum perpe
tuum cum igitur exeat ab alio loco
sui mutuari et sic non permanebit
idem aliud est novum // Secundo spiritus con tercia .2a.
plantatus per conciliatorem est radi
catus in humido radicali igitur non per
manet idem aliud est conciliatoris
quia probatur quia humidum radicale non perma
net probatur quia prima etas est tantum
quod potest nutrire et augere in 2a est
tantum quod potest nutrire in 3a non nu
trire potest // Tertio potest argui sumen tercia .3a.
do rationem contra rationem conciliatoris spiritus
non est animatus igitur videtur quod de
beat resolvi et diversificari quia
tamen et contra omnino non probationis quia probat hoc
faciebat conciliator aliud probatur
quia spiritus complantatus non est corpus
organicum anima autem est actus
corporis organici phisici // Quarto ad istud tercia .4a.
ad probandum spiritum non esse animatum
quia tunc spiritus esset animal aut plan
ta non animal nec planta igitur maior
patet a sufficienti divisione / minor probatur non est
eius animal ut notum est / neque planta
ta probatur quia non nutritur quia non habet
radices ubi posset nutrimentum appo-
// Quinto nutrimento sic probatur spiritus igitur est spiritus tercia .5a.
nutriretur per spiritum et ille alius
per spiritum et sic erit processus in infinitum
// Sexto si spiritus esset animatus et nutri tercia .6.
retur tunc spiritus esset animal ac
cum conciliatores differentia .48. ubi ponit
spiritum secundum naturam calidum esse quia
tenet quod spiritus est commixtum vel compositum
et in ipso spiritus per spiritum perfectissimum ut
conciliator differentia predicta // Septimo si spiritus tercia .7.
complantatus maneret idem numero
utique ad finem una effimera posset
durare satis plus quam putrida que
est falsum quia ponitur quod effimera du
rat brevissimo tempore propter evane
scentiam spiritus / quia probatur quia po
natur quod calor accendatur primo in
spiritu complantato cum ille maneat
semper poterit illa effimera permane
re et durare ut spiritus // Octavo ponatur tercia .8a.
quod abscondatur vena sursum
postea regeneretur nulla dum
erit spiritus de novo generatus amplius
[illegible] // Nono ex dictis conciliatoris tercia .9.
quod spiritus [illegible] sunt influens
[illegible] quia talis vivit igitur manet
quia [illegible] quia [illegible] una de suis
rationibus ad probandum spiritum compla
tatum manere / aliud [illegible] quia iste

nutritur et restauratur ratione eo do
rem ut ipse met probavit // Et ideo ad .8o. solutio.
dicendum ad rationem primo quod spiritus omnino mu .p.a 9o.
tatur et non manet idem numero
quia spiritus patitur motum ad extra et
motum ad extra [illegible] et continuatur quia
quod ex quo ille mutatur procedendo
et sic movendo ad extra et deperdit
ut alter succedat loco illius
aliud indiget et Galenus 2o afforismorum et
et primo in commento [illegible] probat
quia de ratione cuiuslibet caloris actu
alis est moveri ad circumferentiam .2a. 9o.
// 2o dicendum quod spiritus influens frequentius
mutatur [illegible] quia ipse est calidior .3a. 9o.
et non ita [illegible] membris // 3o
potest dici quod in omnibus membris est spiritus
complantatus et influens primo in omnibus
naturaliter sic humidis et [illegible]
est spiritus influens quia omnia membra
agunt per calorem aliunde venientem
hospitantem in eis 2o colliget // preterea
apparet in syncopi quia non est spiritus ibi cir
culans quia non potest in operatione
[illegible] est et ille innatus quia in
syncopi cum ibi non sit influens quia vi
vit in [illegible] et hoc non potest esse nisi per
innatum // Quarto sic probatur quia spiritus influens tercia
est agens [illegible] agens autem [illegible] non
potest esse [illegible] operativum nisi ubi genera
rat particulare tale est spiritus in
natus sive complantatus quia generatur
esset in quolibet membro // Contra primo 9o .9.
non diceret si spiritus continue mutatur
tunc contingeret mors in tali mutatione .6o.
quia ibi non erit spiritus // dicendum quod non
est imaginabile [illegible] simul
mittentur [illegible] in membris sed non
mutantur in una parte membri / certam
in alia et sic de incorporatione sic in
alia et sic deinceps quia sic una non
possit tenere totum spiritum tenet hic
una per tempus et ibi aliam quare non contin
git mors // Ad rationem vero conciliatoris ad p.am rationem conciliatoris
ad primam substantia [illegible] et totius corporis ma
net et spiritus innatus negatur [illegible] et
magna ad probandum quia spiritus [illegible] substantiam
dicendum quod [illegible] est aliquis spiritus qui ibi .ad.2am
est [illegible] ut sic aliquis spiritus sed
non hic vel ille // Ad 2am ad punctum
spiritus primo recipit / dicendum quod si spiritus [illegible]
humiditatibus membri [illegible] primo recipit
animam quam humiditates membrales que
non continuant membrum [illegible] non primo reci
pit animam quam humiditates membrales
que continuant membrum sed non po
recipit animam quam substantia membri immo
substantia membri cum anima sit actus corporis .8o.a.
phisici // dicendum quod totum aggregatum ex spiritu
et membro equaliter recipit secundum
[illegible] quod spiritus recipit primo animam intel
ligitur [illegible] hereditatem non membra .8o.a.
lium // dicendum quod recipit eam per [illegible]
instrumentum mediante spiritu [illegible]
sed recipit animam membrum sicut [illegible] .ad.3am
// Ad 3am [illegible] humidum manet dicendum
quod [illegible] est immo mutatur ut dic .do.
tum est // Et [illegible] quo potest

.5o. .Ad.4m. .5o. .Ad.4tam. .Ad.rones.p̄ncipales.

manere membra // dicendum quod manet quia so
lidius aut quia plures eius partes man
ent per soliditatem // Ad 4am supponitur formatio
formatio partes possumus dicere post ver
itatem humiditatem secundum membra non eadem est
ce vel // Aut dicendum quod sufficit ad operatio
membra — licet vel illum esse sed non unum
determinatum natum // Ad 4tam dicendum quod pillosi re .do.
spectu illa non est nutritio sed quedam
innovatio ut potest ex supradictis patere .5o.
// Ad rationes principales dicendum quod primus concluderet
non ex sua vel ex corruptione sibi
quod est membrum sed caliditatem propria que
ita subtiliat materiam spiritus ut non po
ssit stare amplius sub forma spiritu
tus primo generantur in generatione est
sit de hoc // **Et secundas quo**
niam menstruum. .1o.
postquam Avicenna in precedentibus posuit .p.a art.
mutationes que fiunt in formatione .2m.
fetus et tempus necessarium illas mu
tationes — et naturam infestavit tempus
motus et temporis partus hic Avicenne
intendit ponere unam causam et addi
cat Avicenna primo // Considerandum quod
Avicenna ponit tres partes sanguinis men .6o.
strui sed circa in 3o de generatione videtur
ponere 4or unam ex qua generatur
2am ex qua nutritur 3am que vadit ad
mamillas 4am que est superfluitas
que retinetur usque ad horam partus
Avicenne autem hic posuit tantum tres re
linquens illam ex qua generatur sub
illa ex qua nutritur illud autem
quod est superfluum retinetur usque ad ho
ram partus quia si tamen expelleretur pos
set causare abortum multiplicatum
vel lasando vel mordicando vel alte
rando autem superfluum quo ad partem .Ad.pm.
retinetur in panniculis dicendis
et quo ad partem in poris corporis
et membrorum infantis et si sit vel
tum corruptum generat lepram et
alias plagas egritudines ut tyriasim
alopyciam si autem non sit tante .Ad.2m.
infectionis generat morbillos et
variolas et fiunt necessarium ibi esse
istud superfluum quia fetus indiget ge
neralis per quandam digestionem
in omni autem digestione quod superfluum
videtur derelinqui per viam separationis
puri ab impuro et forte quod Avicenne
istam causam hic posuit ut intelligere
possemus istas egritudines causas omnes scilicet va
riolas et morbillos ex ista materia
// Concludit tamen quod non equaliter istud
superfluum est in omnibus et ideo ille egritu .No.3
nes non fiunt in omnibus secundum equalem mali
tiam // Ultimus 2o considerandum quod lac .No.3
multiplicatur ex natura partu re minist
rari duplici de causa una causa est quia
cum amare debeat nutriri fetus
non solum in matrice sed ex natura ge
nerat nutrimentum in mamillis quo
possit fetum ex utero nutrire quia non
deficit in necessariis secunda causa
assignatur ab ypocrate in libro de
natura fetus quia cum generata
lac fetus est eo tempore adeo

augmentatus quod multum comprimit venas
matricis ita quod cogit sanguinem retro pe
lli et retrocedere quia autem magna est
colligantia matricis ad mamillas
ideo ibi currit et venire mamillarum
convertitur in lac ex pellitur autem ad
mamillas non tamen primo principio sed
generetur aliqua venire veniat vel
qua sanguis ad nutritionem fetus
// quia quod venit ad implere venire scilicet ab
ter alteratur corpus fetus et ven
trem comprimit matricis sed prius
veniat ex vi ventris attrahit ip
sius fetus quia plus potest fetus attra
here in ventre illorum membrorum que
sunt multa quam matrix expellere que
non est nisi unum membrum
// dubitatum quia non debebit lac generari
nisi in 9no mense quia fetus non
egebit eo aut prius per modicum dum
plus per lactis generationem subtrahit
natura nutrimentum et augmentum ipsius prius
capit cum incipit augeri quod est
maxime cum movetur quia tunc in
cipit lac humidari // dicendum quod natura generat
lac in tempore motus fetus sed mo
dicum primo ut incipiat mamillas
parvulas et paulatim disponere
ad lactis generationem 2o ut non sup
pleat sanguis et nutrimentum
circa membra infantis quia suffo
caret tamen ut modicus ignis su
ffocatur a multis lignis et huius
signum est quod natura generat lac ut im
pleret humiditatem ut humidaret fetu
ne suffocetur est quia plures fetus
in eorum nativitatibus sunt extenuati
// Ad instantias quia nec non — eget .Ad.pm.
dicendum quod verum est sed natura generat ut
assuescat mamille ut dictum est
et ut non suffocentur modica ca
liditas fetus a multa humiditate
nutrimenti // Ad 2m dicendum quod non subtra
hitur nutrimentum eius fetus quia tunc .Ad.2m.
sit sanus quamvis cum illo primo non
dicitur sufficit quia sit tum natura
sit modicus quia tunc ut dictum est si
remaneret totus sanguis per nu
tritione suffocationis fetus magnum
periculum imminet // Deinde cum
dicit **Amplius fetus** hic Avicenne
intendit ponere panniculorum generationem
quia deceret fetu tam sanus magna
in honore propter defensionem et tria
facit quia primo ostendit quot sunt pa
nniculi quibus fetus involuitur
ostendendo naturam ipsorum 2o osten
dit unde oriuntur venire et arta
re maxime fiunt 3o ostendit ex
qua natura generentur ibi 2a **Et**
venire quidem sunt ibi 3a **Et di**
cunt medici prima in 3 quia
primo Avicenne ostendit ipsorum pann
iculorum numerum 2o Avicenne inducit quandam
dubitationem 3o Avicenne ostendit ipsorum
panniculorum naturam ibi 2a **Et**
non est necessarium ibi 3a **Et de**
panniculis prima in tres sunt

./ Utrum lac generetur ante
nonum mensem.

quos panniculos manifestat in quibus fetus est in toto vel in parte renouo ... noiantur billos ... vnde dicit in prima parte ... secundariis ... aduerte ... secundum ... vnus non noccerit ... est panniculus qui est simile ... fetum ... recipit ... vmbilicum ... planta ... radicibus ... attrahit ... et ... formata ... vmbilicus ... panniculi ... necessarium ... manifestare ... panniculos ... secundum ... secundinas ... manifestat ... defectum ... grossiciem ... secundum ... aliis duobus panniculis ... vna ... vmbilicus ... ad duas ... vnus ... ambo ... vmbilicum ... grossicies ... panniculus ... necessarius ... vmbilicus ... Et noiantur billos. Hic aduertenda manifestat alium panniculum et dicit ... fetus ... vmbilico ... noiatur ... billos ... vmbilico ... panniculum vrina // Considerandum ... panniculus ... duplicem primo ... necessarius ... fetus ... panniculus ... vrinam ... panniculus alius ... secundinas ... sudorales ...

[Margin: No^a 3] [Margin: No^a 3] [Margin: panniculo ab] [Margin: No^a 3]

non est ita necessarius ... panniculus ... sudores ... fetum ... sudorales ... appellatur ... fetus ... panniculus ... infra ... vrina ... vrina est magis ... fetum ... aquositate ... sanguinis ... sudores ... vapores ... panniculo noiato ... fetum masculum ... in ... feminam ... vrina manifestat ... in masculo ... fetu ... vrina ... fetus masculum ... Et tamen ... in fetu femino est plus de vrina est quia ... Et 3° ... alium panniculum ... Considerandum quod iste panniculus ... in ordine necessitatis ... media ... post illum ... vrinam quam ... sudores ... grossicie quia ... // Considerandum quod iste panniculi ... vmbilici ... panniculos ... panniculus ... vrina ... magnum ... tempus ... iste panniculi ... necessarium ... post ... fetus ... panniculi ... diebus ... tempus // ... Et non est.

[Margin: ^ no est] [Margin: .i. d^o] [Margin: ^ continetur plus de vrina an in panniculo inuolute te .S^o] [Margin: No^a 3] [Margin: No^a 3] [Margin: d^o] [Margin: S^o]

./ Vtrum in quo panniculo vel in cuius panniculo noiato inuoluente fetu continetur plus de vrina an in panniculo inuoluente masculum an inuoluente feminam ^ ...

.No(ta)

necessarium. hic avicenna videtur cuidam
dubitationi et patet // Thomas hic super
hiis verbis conatur reprehendere quen-
dam romanum qui posuit aliud panniculum
a predictis et aliud ordine quoniam ipse
sed in hoc est perna utilitas et exple-
cuidam pro rat. cum et ideo obmittatur
// Et contra quod avicenna dicat etiam non est ne-
cessarium aliud vas / appellat enim vas
illud quod debet fetum continere propter mina
quia immunditiem capit ut qui tunc secundina
continens 2a alias pro ventibus propter ultra
tertium possit dici vas et propter hoc addita
cor. in extrinsecum // Sed statim occurrit
dubium quia dicens ista ea ab avicenna
data nichil valet nam fetus extra
utrum invenitur etiam nimio sublili
valde quia lacte quod est depuratum et
plures digestiones quam sanguis // Item
quod fetus extra utrum invitatur
lacte quod est forte sublimius sanguinem
in multiplicat fetus quia tunc illud
greditur ad stomachum et in stomacho grani
utatem / stomachus quando chilum per
vias separationis habet generare etiam
superfluitatem fecalem / stracem est una
de suis operationibus et sanguis nutriens
fetum in utero vadit ad epar et
ad venas ubi illa superfluitas non
generatur / generatur ——— aut utraque
partes quia bene patet quod non sunt necessarii
alios panniculos neque aliud vas
sicut dicit avicenna // Ad instantiam
dicendum quod avicenna non explicavit tota-
liter tamen sed propter illud ut illa
non dicto videatur posse tam to-
talem // Deinde cum dicit Et de panni-
culis. hic avicenna intendit po-
nere unionem ipsorum panniculorum
inter se et primum / et primo ponit unionem
primi panniculi ——— qui vocatur
continet superfluitatem sudoralem
/ 2o ponit unionem alterius pa-
nniculi / ibi 2a panniculus autem qui
per 2as quia primo ponit unionem
eorum istius panniculi / 2o aliud
ibi 2a et secunda in elongatione. Circa
ad partem primam quod dicit patet // Con-
siderandum quod panniculus contine-
ret sudorem est propinquior
fetum non absolute sed est secunda / quia iste
tangit fetum secunda autem non
tangit ipsum propter tamen dicendum / forte
iste potest etiam dici propinquior quia pa-
nniculus qui continet enim urinam quia iste
tangit fetum in partibus superiori-
bus que sunt nobiliores sed illa ta-
git fetum in partibus inferioribus
circa pudenda que sunt viliores
quia potest dici propinquior // Conclu-
sio quod humiditas humoralis vel su-
doralis cum sit acuta et mordi-
cativa si staret super fetum habet
grossa sine mordicatione possent in-
citare ad abortum simulando
et forte inimicum corpore dolorosi
si staret in extremitatibus et
circa extrema fetus mordica-

5º
6º
agnites /
6º a(r)º //
interior

ret ea ut fetus forte recalcitrando in-
per omnes panniculos et fieret abo-
rsus / amplius noceret quia operan-
do unus sudor alium prohiberetur
ponit secundum super fetum et secunda
tercium . i . urinam // dubium quia avicenna
ponit hic ipsum panniculum subtilem
quoad aliam vel de aliis panniculis
videtur dicere quod iste panniculus est
grossior quam ille qui continet urinam
// ad hoc videtur quod panniculus continens
sudorem dicitur subtilior . i . porosior est
enim sicut una spongia imbibita
et recepta liquoris et ea est quia
sudor qui per vias vaporis grossi ipsum
ingreditur et cum ingressus
est sudor clauduntur illi pori
ne exeat sudor sed panniculum continentem
urinam urina ——— ingreditur
per vias manifestas que dicuntur
panniculus autem urinam est minus
porosus sed ut urina non exeat et
ideo ipso dicitur grossior sed ad substantiam pa-
nniculus sudoris est grossior quia
verbi gratia est grossior ut corda
archi / panniculus autem continens v-
rinam est grossior ut capillus
posset etiam dici quod panniculus su-
doris est subtilior . i . mollior vel
levior quia circundat fetum quoad
partes superiores nobiles / panniculus
autem continens urinam est grossior
. i . rudior quia partes minus nobiles
continet / quod quia avicenna hic dicit
quod panniculus continens sudorem est
subtilior intelligit ipso quia est po-
rosior vel quia est mollior quando autem
quia dicit ipsum esse grossiorem quoad
nomen substantie quia in subtilitate excedit
panniculum continentem urinam per nomen
antedictum / aut intelligit ipsum esse
grossiorem quia rudiorem et rudiori
modo effectum quia non continet nisi
vera que sunt ... sed que sunt vilia
et ignobilia // Deinde cum dicit
Et secunda in elongatione eius. hic avicenna
ponit 2am unionem panniculi
antedicti / sic 1a dicit avicenna dic-
tum est et positum unum unionem
medium panniculi continentis sudorem
et ad secundam est unio mediante in elon-
gatione . i . in distantia huius pa-
nniculi in substantia et in situ 2a cogno-
scit panniculos sed quod medium panniculi
losum ——— est inter pan-
niculum et matricem est secunda
et quod est illud unum medium respecte
situs est quia panniculus iste me-
diat inter substantiam duram et se-
nam et mollem ut potest esse substantia
fetus et super fetum hic pan-
niculus sudoris continuus necessario
ut mediaret inter secundam et fetum
enim quia panniculus durus ut si-
na lederet . i . lederet enim suo tactu

.No(ta)
.do.
.Sº.
Adam
alicas
.No(ta)
.No(ta)

./ Utrum panniculus continens sudo-
rem sit subtilis.

fetum sic leditur et sic ipsum innata mem
brum sanorum cum hiis intelligentiam //Ob
dubitatur / quia avicenna ponit ne .1 do
cessitatem ipsius panniculi et sub
tilem .i. mollem quia dicit circumdedit
et adcrevit fetum quod mollis est / quia .p.a m.
quia dicit iste panniculus continet fe
tum molle autem ut est fetus
non continetur a molli ut dicit galienus
in 3o de complexione et in tractatu
de iuvamento membrorum // Dicendum quod debes .6o
aliud continere potest esse duplex quoniam
cum dicitur aliud continere per adherentiam
sive per apodiationem in quo non
queritur nisi retentio sive con
tatione alterius nocumenti et ta
le dicit ex asperum quia tale melius potest
fieri adherentia et apodiatio / quando
autem dicitur aliud continere per circunda
tionem et cohadunationem sive compren
sionem et tale secundum melius contine
retur per asperitatem et durinem
in quod aliud potest et molle nisi
dat molle non obviat quia per talem
circundationem et ut ita loquar quam
per quandam infachationem vel in
bursationem potest satis bene contine
re / et evitatur nocumentum quod
potest contingere ut puta lesionem
ubi mollis / quod et dicebat galienus
in preallegatis locis quod molle non
continetur a molli loquebatur de
membro quando dicitur aliud continere per adhe
rentiam et apodiationem / sic hic loquitur et
avicenna de membro quod debet
aliud continere per circundationem ut
evitetur aliud nocumentum quia
non est contradictio // Deinde cum dicit
panniculus autem. hic avicenna in
tendit ponere nominationem alterius
panniculi et tria facit / quia primo ponit
situm istius panniculi / 2o nominatione
tertio avicenna / movet dubium ibi
2a adque perveniat ibi 2a et prota
fuit / dicit autem sic de primo iste
autem panniculus qui sequitur
secundum .i. qui assimilatur continet
antedicto quia iste panniculus est
sibi in paucitate venarum et arta
riarum assimilatur plus panniculo
antedicto quam sunt ad exteriora
supple tangens fetum in inferio
ribus quia iste panniculus tangit
inferiora et circundata fetus est
involutus .i. habens eius multas
involutiones ad modum intestini
monoculi habens multas revolutiones
vel ut diximus sicut supra
est involutus .i. est involutus
ad partes inferiores ad dimittendum al
terius circundantium et comprehendentium
totum fetum / confirmat autem
avicenna harum expositionem et hoc
cum dicit quando est similis
involutioni .s. quod alteram vel tertiam
in intestinorum ^involutum nominatam //

secundinam autem gratia hic panniculus habet
involutiones autem dictas ut in aliis
involutionibus que reddunt ipsum te
nuem virtus sicut urina continentur
et non adhereat neque tangat immedi
ate fetum quoad partes inferiores eidem
cum dicit adque ^quidem perveniat. hic ^quidem
ponit nominationem huius pannicu
li et sic dicit avicenna quod hic pan
niculus involutus est ille ad quem
pervenit. .i. ad quem provenit effu
sorum urine effusorum .i. evacu
ationum supple quia urina in fetu
expellitur per umbilicum et non per
virgam / assignat causam quia per quam
meatus in virga vel virge in fetu
tunc in matrice est strictus val
de et continet cum adhuc strictum
lateribus compositis supple meatu
quia supponitur lateribus colloni
ficte quia locus est meatus veni
ut quia meatus solvitur .i. aperitur
cum voluntate quia per dilatationem illius
musculi que dilatatio fit per appre
sionem nocumenti quia cum perpetu
am vesice quando urina gravet sta
tim musculus dilatatur et e
mittatur urina / sunt autem ibi iste
musculus claudens necessarium in
continuatione vel alteratione vel venatione
et sic usque ad finem eius vel transit
.i. vie quedam alie et rursus val
de ut me per quas dicitur portari prima
et alia via per quam etiam dicitur porta
ri humiditas similis prima
ut patet secundum 2oa huius / et 10 quod sic ubi
aliter vie ista via urine quando a
principio quando nulla fuit causa quia cum a ^no fuit
principio non sit causa quia aspirationem non erat
usus eius / secundum alio tempore .s. cum fetus
erit magis perfectus quod est tempore
partus / et 10 addit et hora ipsius eius
ne urine que est in collo ve
sice est hora partus et quiescio
nis quia quiescio fit quando in hora
partus ut patebit infra / et ex quo
supple et ideo et per quas intrat urina
in vesicam secundum strictum et torturosum
et ut communiter ponitur urinam
foramine non est in directo alterius
hoc autem vias per quod portatur
urina ad panniculum dictum est .1do.
amplum directi veniendi // dubitatur
de istam partem quod veniat urina
ad panniculum dictum / quia non vide .p.a m.
tur quod per umbilicum cum quia cum in dextra
sit intestinum non videtur inde transire .om.
quia intestinum corrumpet // sequitur
est illud quod dicit avicenna // Ad hoc est .6o thome
duplex modus dicendi primus tho del gar
me qui dicit et cetera / ista expositio bo.
littere parvi quod in 20 ubi ponit
tur causam quod in umbilico sunt due
vene et due arterie in medio
non cause est una via vel unus
porrus qui vocatur urinator
qui per tenditur usque ad vesicam
etiam porrus antedictus quem
.no. sicca recipit urinam et cum

.| Utrum panniculus continens su
dorem sit mollis.

.| Utrum quo veniat urina ad
panniculum dictum biles.

evacuat in panniculum cum sanguine quia secundum ipsos fetus contra naturam et diligenter mundat ipsam ita quod non mundat vesicam nec umbilicum nec per eos etiam ... sanum ... inveniet urinam in vesica pueri et si comprimis vesicam videbis urinam venire ad viam illam que est in umbilico et si iterum comprimis mamillam cum ibi fuerit congregata urina tunc iterum reimpleo in vesicam. Et ideo dicit Galienus est manifestum signum quod urina venit ad vesicam et dat Thomas duas causas quare debet venire ad vesicam. Prima est quia vesica eam attrahit et in ea delectatur quia nutritur urinosa substantia sanguis secundum ad unum ut videtur velle Avicenna. Prima ratio minus. Secunda fuit ut sanguis veniat ad epar pueri cum aquositate urinali in epate pueri non potest fieri separatio. Ut autem iste sanguis separetur fecit quod perfecte nutriret. Ista autem separatio fit in renibus quod perfecta separatione in renibus aquositas vadit ad vesicam et de vesica per viam ante dictam venit ad umbilicum. Et ideo dicit Thomas male dixit Mundinus quod ponit quod urine separatio in umbilico fit nec venit que fit in vena umbilicali cum ista separatio ponitur fit in renibus et in venis emulgentibus et factum perfecte in vesica. Sed multum mirror si Galienus ponit illa verba quod dicit Thomas cum ipse in libro de iuvamentis membrorum ponat quod quando urina intravit vesicam non possit aliquo retrocedere quia clauduntur foramina per que urina ingreditur vesicam. Cum non sint indirecto urine non sit in opposito alterius cum urina est in vesica tunc tunica intrinseca magis adheret extrinsece et sic magis claudit orificium quod est extrinsecum quia taliter sit dicit Galienus ac si unus esset in domo et vellet exire domum et inveniret hostium domus ad exterius ad quam clauditur quia ut sic magis aperiret et ut sit magis clauderet. Possumus in salvare Galienum in ambobus locis per unum quod vidi et sic etiam salvabimus Thomam quia possumus dicere quod quando vesica est multum plena et totaliter nec bene clauduntur foramina que illa per que ingreditur urina quia tunica intrinseca adheret extrinsece sed quando non est totaliter plena non fiet illa clausio quia urina potest retrocedere. Vidi enim ego quendam puerum qui non incepit per virgam mingere ad duos annos cum dimidio immo ipsam aggregabat in vesica quam ipsa nimis vesice aperiebat et postea cum evomebat et vesica detumescebat. Alter autem est modus Mundini quod urina separatur in gibbo venis puris que sunt circa umbilicum quia dicit ipse non est quod ...

Et dicit Mundinus quod hec est secunda via. Primo canon fen 3a capitulo de anothomia vene ... ut ... dicit quod hoc non potest trahi ab Avicenna 14a fen 3i capitulo de causis ydropesis. Si autem alicubi reperitur quod Avicenna ponat quod ista separatio fiat in ... in vesica tunc possumus salvare Avicennam concordare et ... Thoma et Mundinum quia apud eum vesica non est bene solida ad faciendum talem expulsionem. Secundum quod post vesicam ad umbilicum fit hec separatio in venis dictis per Mundinum. Cum autem vesica fortificata tunc fit expulsio et separatio per vesicam mediante poro sicut via ante dicta per Galienum. Ex istis apparet solutio ad instantiam quia emissio urine fit per umbilicum sed alia est via per quam transit urina et alia per quam facta sit mictio ... ut vero tempore ... et fuit hoc necessarium quia sequitur unum est quod simul et semel urina exit et cibum ingreditur. Dicit 2o quia dicit Avicenna quod meatus virge est strictus cum in femina sit largior ut ponit Avicenna fen 18 narratione 2a capitulo de lapidis renum in fine capituli. Et ideo est in femella emittere urinam primum sit facit ex natura. Ad hoc dicimus quod licet in femella meatus colli vesice sit amplior quam meatus vesice masculi adhuc non est tante amplitudinis quod sit sufficiens ad hoc ut videtur quod possit emitti urina. Et causa quia iste meatus tam in viris quam in mulieribus non est apud tante amplitudinis ut videtur posset emitti est. ... ista ... non debent et apud ... immo ... postea circa primum annum perficiuntur complete vel complete incipiunt quia hic incipit in ... ut in viris ... in mulieribus et ... et ... et ideo hic dilatantur vie per quas debet educi ... et ... et quia iste ... iuxta porte vie per quam transit urina non potest una bene dilatari nisi alia dilatetur ... apud nos crescat dilatare vias ... quia causa operatio non est necessaria nisi in longo tempore ... hec omnino etiam vie per quam transit urina ... operatio viarum ... in ... est ... necessaria operatio viarum ... ideo ... iuxta primum incipit eas dillatare ut posset videre urina emitti. Et ... posset iterum ingredi per ...

fit · 1.do · 2do · 6o · 4do · 5o mundini

bilitatem // dubium quare non possit duplici causa .6°
quia primo esset in capitula urina continue
cum ibi non sit musculus, 2° quia
si remaneret illa via aperta re
manerent etiam aperte vie venarum
et arteriarum per quas transportatur
nutrimentum et sic inde posset egre
di totus sanguis et spiritus et contin
geret mors sicut et contra quod videmus
in mulieribus quando fit accolloue
sic usque ad vulvam fit lanovius quia
vide quod fit accollo iuste vulvis
quia ad matricem tamen urge duplici
de causa prima propter mixtiones ipsarum
quia non ponerent ...
nam, 2a causa fuit et est potior
quia natura generabit os vulve tamen
et ideo quia collum vesice est in illa
parte fuit etiam per accidens dilla
tatum ad dillatationem oris vulve /
Credo autem quod potest intelligi quod proce
dunt alcubus ad vesicam quilli
fiunt strictiores quam in viris propter stricturam .2.
complexionis calide et quia ibi continuit
ex causa propter quam debeat dillatari //
Deinde cum dicit Et postea fuit
hic abite / videt quibusdam dubi
tationibus / et licet faciat sic tu
bus dubitationibus videt ibi 2a
Et difficile inter ibi 3a et si ob
viaret iterum / primo dubium potest sic for
mari ad corroborationem eius quod dicit
in ponctis urinam non puenire
ad vesicam quia urina habet
ipsum panniculum non licet est
in fetere vesica que posset
urinam generare quia panniculus ...
... videtur et modicum
maior vesica aut est sibi equa
lis / abite / videt quod si urina
obviaret corpori et per corpus cum
non est vesica non tolleraret
tamen corpus .i. huius sicut corpus propter mo
dicationem continuam / nam urinaret
aquositas illa cum sit multum
mordicativa quia generata in epate
nam quod est elloviarum i generata
a calore propter etatem et illud
.i. mordicativo in causa .s. urina est multum
infesta propter dictam causam / et ipsum dubium et
dubium et solucio potest trahi ad
dictum galieni et thome quia non
fiat urina in vesica proinde expe
llatur ad extra .s. ad panniculum
videt abite, et post // Considera
dum est quod ipse panniculus fuit vel
est satis densus potius porta
re acuitatem urine / Et si dice
retur urina ipsa tangit pure
in extremitatibus / dicit quod non est
vera quia urina penetrat per parte
in illis cellulis et innotentioni
bus ascendens et per parte in substantiam
ipsius panniculi sive vinosi
quod est in spongia // dubitari po
sset quod sit super pluitas sit ma
ior cum urinalis cum sudoralis
// credo quod urinalis quia in puerosi
dat sit talis super pluitas et .5°

non sit sudoralis // deinde cum dicit / Et
dicamus etc. hic abite / videt alte
re dubitationi quod magis lederet   quia quest est hic
pueros cum sudor sit tangeret cor
pus cum urina, dicit abite, quod urina
cum sit acutior / et ipsum pro prima
que est inter sudorem et urinam in
his que ponit et contra quam in
his ubi vult hic abite / quod si
natura faceret panniculum per sudorem natura
sicut multos debuit facere panniculos
pro urina / et ideo hic dictum fuit supra
quod hic panniculus erat sic necessa
rius post fuit / Et si diceret urina
posset recolligi in panniculo sudo
ris / avicenna habuit vel habet prima
infesto quod non quia dico contra non potest
esse in totum loco // deinde cum dicit
Et si obviaret uterum fuit. avicenna
videt 3° dubio / diceret aliquis possit
urina generare in prima dicit quod
non quia corrumperet illud super quod subsi
stat .s. nutrimentum vel corrumperet eo .1.
nudonites sua caliditate / eos dissol
vendo // deinde cum dicit Et invenit
quidem fuit. hic avicenna videt   quot sunt per esse hinc et situ cap-
et invenit et ondere ortum venarum
venarum et arteriarum / et dico faciat
quia primo abite, continet quoddam per
ambulum ad hoc / 2° abite, ondit
inventionem ibi 2a Et invenitur hic
vena 3a in duas quia primo avicenna
recapitulat unum superius fuit / 2° abi,
ondit quamdam diversitatem et causam
diversitatis illarum per unum ibi 2a Venit
autem quoniam / quidam ad primum pro forma
sic dicit avicenna ipsum superlocando
super est panniculus habens venas
et arterias et duas tunicas et sta
tim ponit abite, secundum istam per unum
dicendo et venit quidem fuit habet
duas tunicas subtiles et venit
super hanc et pulsantes texu
tur in eo quod est inter carnem .i. si
tuantur in medio illarum tunicarum
et provenit unumquodque ipsarum venarum
sit dysseminatarum per medium illarum du
arum tunicarum ad duas venas etc.
// Considerandum quod abite, hic recapitu
lat unum superius fuit propter duo primum
quia hoc apparet tibi manifesta dubia
inter ipsum panniculum renum si
num et alios superius notatos
nam quia hoc potest apere duplex   .No[ta]
de causa primo quia iste est grossior eo
quod habet duas tunicas et alii sunt sub
tiles eo quod non habet ... ...
... 2° apparet alia de causa quia in illis
non fit vena iste ita grosso modo
non ita multe sic in sensu, et
causa potest assignari quia ab isto
debet fieri recipere nutrimentum et
aprensiones et alligationem ma
tricis / et tunc oportuit venas
hic venire esse multas et gro
ssas ut possent portare nutri
mentum fetui et ut iste esset
adherens fortius et magis ut
id fuerit inter duas tunicas

//2º avic(enna)/ hinc rescindit venam pulmonis
quia volebat nunc purgare a quo incipientes
haberent originem. s. venae antedicte
et et arterie venae ascendentis ex amari
bus ipsius fetus/ 3º possumus addere
quod avicenna hoc fecit ut exponeret
adinventores istam particulam et nullum
grossum et non per tangibilem a fetu
et isto tali intrinsece ubi per fetus re
grediantur sicut sequitur esset et sima
non facta in debes videre ut apparet
cum vinculis ut hic sicut etiam fa
cere obstetrices // deinde cum dicit ve
ne autem quarte - hic avicenna incidit
et intendit manifestare quandam di
versitatem istarum partium. dixit autem
sicut avicenna/ autem ubi sunt vene quatuor
simplices portam recipiunt sanguinem et alimen
tum eorum - neque redeunt in exsima
et umbilico ad interiora fetus abre
viant spatium quia citius terminan
tur ad umbilicum ad quod primo portant
sanguinem quae venae et arterie que
portant aerem et spiritum supplicant
quia portatores alimentum terminate
ad epar et portantes aerem termi
nantur ad cor. ad primum autem est satis
parva distantia ad 2m satis magna
quare fuit simplex iuxta epar una
vena ut sit salubrius quod potest
multipliciter exponi ut sit salub
rius s. epar quia epar remanebit
magis unitum si sit una quam si sint
due quia si due essent oporteret e
par in duobus lateribus perforari // et
si diceretur quod perforatio epatis cum sit
magna equivalet duabus partibus // dicendum
quod verum est si magna esset tantum sicut
due partes sed licet ista sit magna
non est tanta quanta essent ille due
si ille due partes essent ita magne
ut per duas perforationes que fierent
si fierent a duabus arteriis parve
venientibus ad cor/ 2do potest exponi ut sit
salubrius ratione cordis quia si due ve
ne non pulsatiles terminantur ad
unam s. ad unam radicem antequam in
grediantur epar istud est salub
rius cordi quia nisi due arterie pos
sunt remanere due et istud
est melius cordi quia melius potest
curari nam si fuissent due vene
ut per duas arterias nisi ille arterie
non potuissent ita complete magni
ficari nisi umbilicus fuisset in
terius extendens et si ille arterie non
fuissent magnificate tunc cor non
fuisset ita conveniens ad curationem
3o potest exponi respiciendo ad sanguinem
continentem in venis/ sunt enim salubrius
alimentum continens in vena una ma
gna quam in duabus parvis ut experimur in
aliis vasis unum enim vinum
magnum vas est salubrius quia per
fectius quam duorum parvorum quia iustica
tio quanto est maior virtus et
ita videmus apparere etiam 2º methaurorum/
et penetrat ista vena quod ex dua

bus est facta una ad gibbositatem
epatis ut circa. i. sanguinis effusio
in substantiam epatis sit liberior et ista
effusionem sanguinis in substantiam epatis
non comprimat fel. i. non impedi
at fel sufficiet quod gravitate cuius s.
epatis/ cum enim fel sit in gravitate
si ista vena transiuisset per conca
vum epatis ubi esset fel non po
tuisset habere ita liberum transitum
neque ita liberam effusionem // dubitatur
quia videmus quod ista vena debuisset
remansisse duplex ad hoc quod si no
cumentum venisset in una pars
alia remansisset sana ita etiam
multotiens quod natura facit duos ocu
los duas aures etc. ut si accidat
nocumentum in una non accidat no
cumentum in altera/ dicendum quod non
est periculum quemadmodo debet accidere
alicui nocumentum in ista vena
quia tale periculum non esset nisi
aut opilatio aut apostema
non hoc non potest accidere opilatio
quia eveniret potius in sanguine ubi
est vena parvior et strictior
nec apostema quia apostema
aut fieret per viam defluxus
aut per viam pullulationis congre
stionis non per viam defluxus
neque per viam congestionis quia in
magna vena est fortior virtus
et ideo non ita congregabit ut parva
// ad instantiam dicendum quod alie cause
dicte propter quas ista ex duabus
est facta una vincunt illam s.
quod debeat esse duplex ne nocu
mentum quod accidit uni conveni
retur alteri quia istud est curabi
le per modum dictum // dubitatur dicendum quod il
la causa est persuasiva non
coactiva quia tunc deberet esse du
plex cerebrum duplex epar et cor
// dubitatur quia avicenna/ superius intendens
per cor prius generari quam epa
te/ dicebat et videbatur innuere
quod operatio virtutis vitalis erat prior
virtute naturali vel operatione virtutis
naturalis que est in epate/ ideo virtus
vitalis et naturalis ad invicem
distinguantur et istam questionem
disputat galienus [illegible] 97 et
ar(istoteles) primo quod sunt una virtus tamen
g(alienus)/ [illegible] virtutibus/ et 3o et
[illegible]/ 2o [illegible]/ et auctoritas alie
batis quod [illegible] // conclusio
2o per radices [illegible] idem est obiectum
virtutis naturalis et virtutis vi
talis i. ipse virtutes non distin
guuntur si per eadem virtus quam in
debet nota per dicta 2o dicendum
quia virtutes distinguuntur per actus
et actus per obiecta sed obiecta
sunt eadem idem actus et sic idem
actus eadem virtus/ antecedens apparet
quia utriusque videtur idem obiectum
s. nutrimentum preparare // ...
conclusio quia vita est consisten
tialis per calidum naturale in eadem

//Utrum vena umbilicalis fiat una
vel duplex remaneat.

//Utrum virtus vitalis et naturalis
ad invicem distinguatur

sed virtus naturalis et vitalis quia naturalis vitam
dat et consistentiam per alimentum // Multi .4m.
plures virtutes omnes sunt unum scilicet vita
lis et naturalis eadem quia patet auctoritas
planum quia omnes virtutes sunt unum
in suo principali radice et fundamen
to .i. in anima // Sed ferunt videtur et .o.m
Avicenna pro primo ratione de virtute vi
tali // et confirmatur quia subiectum virtu .9fir°.
tis vitalis est cor subiectum autem
virtutis naturalis est epar igitur non sunt
idem quia idem esset causa subiectum // Ad .S.° galie.
istam quaestionem respondet Conciliator inde
do et permittendo ... et nunc
ta illorum sed superflua quia minime
prodest divisionem cuiuslibet vir
tutis generaliter et specialiter ideo
ad propositum illud omittatur et ponatur
illud quod facit ad dictam rationem questi
// Primum igitur quod facit ad propositum quod est .p. suppositum
praemittendum est istud quod natura sumi
tur dupliciter in proposito uno modo convertitur
ut diffinitur contra artem et ut
sic accipitur natura 2° physicorum cum dicitur
quod natura est principium motus et quietis
eius in quo est per se et primo non secundum
accidens et 2° quod generaliter accipitur
dicitur natura est huius principium motus in se
ipsa et isto modo omnis virtus in corpus
dicitur naturalis quia a principio intrinseco ad
differentiam artificialium quorum principium
est extrinsecum // 2° accipitur
natura specialiter magis proprie
quod a principio intrinseco adiectur
dum virtutem et ... virtutem quia talis est
natura celestium corporum que sic ad
heret ... etiam ordi
ni ad differentiam elementorum quorum or
do non est unus sed ... alius
et alius ad differentiam etiam mixto
rum multorum que aliquem ordinem
tenent ut que appropinquant ad
celestia ut homo alia ordine caret
ut que appropinquant elementis
aliquam diversitatem ... non sic habentur
to quod mediatissimum quod ponit Concilia .2m.
tor est illud quod virtus naturalis si
ve vegetativa quia sic quodam instinctu
determinate adheret ...
et ordini unius ideo magis appro
pinquat nature celestium et ideo
eius operis magis potest dici operis
intelligentie sed virtus sed virtu
animalis cum eius actus sint va
rii et diversi et ordini non adhe
rentes magis in hominibus ratione quia
potentie rationales valent ad oppo
sita 2° physicorum ... ut sic nec
elementorum in sunt proportionatur
que non adheret ordini // vita
lis autem quia cum diversa operatione
na dilatat et constringit simul
ut sic convenit cum virtute anima
li sed quia in operando illa diversa
ordinem servat non complete ut conve
nit nec perfecte celestium
et virtutum animalium // 3m quod ponit Con .3m.
ciliator est istud quod virtus
potest dici una vel multiplicatur

et differentie unio dicitur ... animalis
quia ab anima ut est principium comprehendendi
vel movendi ex aliqua preeminens con
prehensione et ut sic vitalis que
convenit cum animali quia utraque movet
/ sed virtus naturalis potest dici motiva
vel principium operandi que fiunt sine
apprehensione et ut sic naturalis que
convenit cum vitali et ergo et ut
sic ambe differunt ab animali / 6a virtus
naturalis potest sumi strictius pro vir
tute ... alimentum ad per ma
nentiam speciei vel individui et sic
ipsa vitalis dicitur animalis quia naturalis
facit permanentiam speciei sed vitalis non
// et hinc ponuntur aliquae conclusiones
a Conciliatore prima est ista quod licet in ma .p.9°
te sint omnes virtutes conjuncte non prio
res aut posteriores ipsa tamen virtus vi
talis manifestatur primo et prima est sic
radix aliarum precedens eas non solum
dignitate et natura verum etiam temporaliter
haec auctoritas primo Avicenne / primum causa
virtute vitali et ipsa dividitur est prima
virtus que in spiritu venit et per spiritum spirituosum
intelligit Avicenne / in membris primum factum
tum // confirmat Conciliator quia eius subiectum primum
tercior primo generatur ut dicit Aristoteles
sup... // Et confirmatur per Avicennam / supra
sed multa alia intrinsecat Concilia
tor quia in membrum non nutritur in
quo non est vite ... calor
calore naturali et spiritu vitali
propter quod nutritum fuit membrum ...
primus a quo recedat calor naturalis
et spiritus ... intrinsecus
ipsius // sic ... patet quod virtus vitalis
est prior tempore ... et
quod sensitiva / apparet etiam quod ipsa sit
dignior aliis et nobilior quia nobi
liori subiecto attribuitur et non alii ut
puta cordi / apparet et ab Avicenna
eius prioritas temporalis prima primum
... virtute vitali quam ipsa potest
sine aliis et alie non possunt sine
ipsa // 2a conclusio que elicitur ex dictis
Conciliatoris est quod ipsa virtus vitalis
differt ab naturali et animali per diffini
tiones subiecta et instrumenta obiecta ac
tus fines istarum virtutum differunt
ergo iste virtutes scilicet naturalis et vitalis
differunt ... et notum
diffinitionis eius istarum virtutum colli
guntur diffinite per primum Doctri
ne de virtutibus / sic etiam subiecta et di
stincta quia cor et epar / instrumenta et
quia alius est spiritus vitalis alius
naturalis / obiecta et distincta quia
obiectum naturalis est ... et materiale / obiectum
vitalis est de ... et formale
/ fines et alius quia finis vitalis
est dare vitam sed ...
per primus ... naturalis
fortassis perficitur et formatur
partis ———— vigore / naturalis autem
... est alimenti ... // sed .d°
tunc Conciliator movet unum dubium
contra dicta quia Johannes Damascenus

dicit quod spiritus vitales, naturales vel na
les et animales variant sunt nomina
et virtus et idem sunt // Adhuc virtuum
omnium spiritum est principium ut puta cor //
6º Ad hoc dicendum quod sunt virtus quae sed di
fferunt in speciem vel aspectu // 2º spiritus
vivus est substantia quae continet virtus spontanee
indicante vitam secundum spiritum species
autem plures / Adhuc sed sit ista una
solutio quod in anima / in spiritus distin
guntur officiis per membra / haec est
dicta generatoris / sed postea solvit
5º | contra generatorem ad obiecta sicut ad instantias
// quod generatoris dicta vere conveniunt
in non sunt clara / et ideo pro eorum decla
ratione et pro declaratione spiritus
vitalis aliqua pauca mihi apparentia
primo nota recitabo // primo 1ª quod primitto ad decla
rationem dictorum generatoris est quod
anima vivitur vel coniungitur cordi et
omnibus partibus nostri corporis sed anima in
rectio anima est cordi et omnibus membris
bus coniuncta aliter non restitut anima
// 2m 2m quod primitto est quod anima una existens est
multa potens facere cum est in
corde et in aliis membris et ideo tot
dicimus eius spiritus per quot ipsa potest
facere ita namque deducit Galenus in
libro de substantia virtutum animalium / vbi di
cit sunt alie virtutes quis multas habet
spiritus sed quod propter purgativam plagarum
conglutinativam humiditates palpebrarum
siccativam plagarum vinculativam vini
disiectivam / anima 1ª coniuncta cor tot
habet spiritus quot ipsa potest facere
adveniens ad corpus / primus autem actus
quem anima faciat in adventu suo ad corpus
est quod vivificat ipsum et facit quod
non erat vivum esse et quod membra
est ipsius et eius vivere membris
membris sit eo et ut ita loquar est
hic actus primus quod facit est reponere
aliquid loco eius quod deperditur quod anima non
potest vivere corpus nisi ratione principii
et caloris / calor autem humidum disso
luit quare ut anima per animam vivi
ficat per animam ponitur aliquid loco
dissoluti et ista est virtus nutritiva
/ 3m quod facit anima est quod facit hoc ani
mal sentire et moveri ad perceptio
nem convenientia et nociva et hoc
fugiat et illud eligat / tres igitur
virtutes quas anima habet cum advenit
cordi et quod ut conclusum est multo
tenens generatio procedit ex defectu
ad perfectius / primo ab anima datur
actus primus qui est vivere / secundo
actus secundus qui est nutrire / 3º ac
tus tertius qui est sentire et move
re / istos autem actus non potest corpus
communicare nisi anima inalterata cordi
vinculatur cum cor proprius / prius
cum vinculum est ad corpus ut
probatur in libro de anima prius et actu / et
hoc probatur quod per eius primam scilicet prius
anima manet in corde et per eius absen
tiam anima separatur a corpore / prius
et generatio est necessaria / et tres
actus scilicet primum generatio

non attribuuntur neque potest attribui
spiritui sensitivo et motivo quod talis
spiritus non est generatus nisi ipsa
supponit principium generatum sed prius non
desinit 1ª sententiam generatio attri
buitur spiritui vitali / spiritus 1ª
vitalis sunt duo actus scilicet dare esse
animali et generationem primum / secundum quod ad
primum et generationem requiritur
magnus calor et magnus calor
est consumptivus ideo expedit ut hic
calor moderetur et refrigeretur
sed hoc per actus attractionis aeris autem
aer refrigerat quod frustratur
sicut sunt / ut expellantur et ideo
ad primum generationem requiritur
dilatatio et constrictio ubi scilicet prius
est multum calidi ut in animalibus
perfectis / dilatatio 1ª et constrictio
non attribuuntur animae spiritui quod
spiritus animalis movet cum apprehensione
similiter motus sicut sicut apprehensione
sed spiritus naturalis qui reponit ali
quid loco eius quod dissolvitur quod nec
illud quod debet apponi ut puta ali
mentum esset aer ad hoc ut re
ponat illud quod deperditum est quod id
quod deperditum est non sicut aer vel
ex membris nec ratione membrorum
debet fieri repositio quod membrum per
hoc non esset restauratio quod facit
aer sed restauratio quod facit alimen
tum et ideo talis dilatatio et constri
ctio attribuuntur spiritui vitali
// Amplius cum animal non sit animal
nisi per sensum ut patet 2º de anima
quod animal per hoc sensum distingui
tur ab animato quod non habet sensum
ut a planta cum habet sensum sit
quaedam perfectio ut notum est cuius
dicit ut ista perfectio insit animali
per aliquid / modo ista perfectio non potest
inesse animali per actum spiritus vi
talis multipliciter primo quod perfec
tio sensus maxime fit per principium
nutritiva autem principium tamen facit
ut dicit medicus et philosophus sed in ipsa
factum posset modificare // Adhuc
plus si nutritiva esset virtus
quae praepararet ad perfectionem sen
sus et motus tunc plantae
essent praeparatae ad sensum et mo
tum quod est falsum nec talis est
virtus sensitiva quod nihil praeparat
ad se ipsum 1ª talis praeparatio non
est nisi spiritus vitalis / sed 1ª
patet quod actus vitalis spiritus multi
plices scilicet dare vitam et membra
habent actum primum vitae / generare principium
quod est calor naturalis / dilatare
et constringere ut principium quod ea
/ et 4º praeparare ad sensum et mo
tum licet sed spiritus vitalis sit
in corde et in omnibus membris non
est in omnibus secundum omnem suum actum
in corde eius est secundum omnem suum ac
tum in arteriis secundum quod ad ac
tum primum secundum et tertium
sed in ossibus est quo ad actu

et mortuum primum// Ex hiis igitur patet quod virtus vitalis
dicitur animalis// Sed circa praedicta .d°. 9.
ut magis pateat inventio praedicti
qua dubia/ quia dicetis non nutri .p°.
tiva dat esse vitale tertium est
quod sic quia vivere est continua
productio per alimentum sed nutritiva
est huiusmodi// praeterea ponatur quod non .2°.
sit illa virtus quam ponitis medicine vi
talem et sit virtus naturalis secundum
corde et membris non ne erit homo
vivens tertium est quod sic sed vir
tutem erit vitalis// praeterea dicetis quia tertia
nutritiva non potest generare spiritum cum .3°.
eius generet sanguinem qui est grossior
substantie multo facilius deberet ge
nerare spiritum qui est subtilis substantie
//Amplius ista vitalis virtus videtur .4°.
naturalis quia ipsa operatur circa
alimentum ut dicunt medici
quod ultimum alimentum est in cor
de unde dictum fuit supra quod anima
decoquebatur a corde quia in corde
erat ultimum alimentum// Amplius .5to.
si cor generat spiritum qui est nece
ssarius virtuti naturali que est in
epate et virtuti animali que est in ce
rebro tunc cor erit membrum similiter
epati et cerebro similiter praeparatoria
//Amplius si spiritus cordis per vir .6to.
tutem vitalem potest dare vitam ani
male et dare et sensum et mo
tum ipsi cordi quia cor per ipsum spiritum
an[illegible] generetur epar et cere
brum et etiam post mortem anima
li viveret sentiret et moveretur
et alia membra possent cum spiritu
vitali exercere suas operationes
unde nutrimenti et sensus et
motus et sic non erit necessa
rium esse aliud spiritum a spiritu
vitali et per consequens superflua erit
et epar et cerebrum// Amplius .7mo.
nullo modo videtur quod sint necessarii
spiritus tres cum unus sufficiat
et si tres sunt spiritus in eodem mem
bro scilicet vitalis animalis et naturalis
cum spiritus sint corde ubi erit
vitalis ibi non potest esse animalis
vel illa pars membri vivet et non
sentiet et ubi erit animalis ibi
movebitur et sentiet et non vi
vet et ubi erit spiritus naturalis illa
pars membri nutrietur et non vi
vet neque sentiet// Ad primum dicendum .Ad pm.
quod nutritiva non dat esse vitale
ymo illud praesupponit et nutri
tiva non dat vitam sed modum vi
te// Sed dicetis contra quia vitalis potest .9.
destrui vel esse in via corruptionis
et stabit naturalis ut potest
accidere per accidens et virtute
vitali [illegible] multo tempore [illegible]
tendit ad mortem et [illegible] rema
net virtus — naturalis// Ad hoc .6°.
dicendum quod cum virtus vitalis corrum
pitur in membro valde cito
destruitur naturalis et omnia alia

cum vitalis sit fundamentum cuiuslibet
alterius unde quando in corde destruitur
naturalis destructa vitali// Sed destructa
naturali longo tempore remanet vita
lis ut contingit videre quia etiam est
quod vitalis potest destrui stante naturali
licet ad modicum tempus hoc fiat
et potest destrui naturalis longo tempore
vitali stante hoc arguit istas
virtutes esse disjunctas et virtutem vi
talem esse priorem naturalium virtutum
vitalis longo tempore stet sine
naturali et naturalis non stet nisi modi
cissimo tempore// Ad 2m cum dicitur .Ad 2m.
ponatur quod non sit virtus vitalis et
sit virtus naturalis erit ne homo vivens
maxime possumus dicere quod non nisi
brevissimo tempore ut iam est dic
tum et non erit ibi vita secundum mo
dum vite vitalem est hic [illegible] ut
generat spiritum ut dat esse [illegible]
modum vite est [illegible] et sen
tire et [illegible]// Ad 3m dicendum quod nutritiva .Ad 3m.
non potest generare spiritum quia ipsa est
[illegible] virtus [illegible] ad singe
nerationem requirit virtutem forma
lem ut est vitalis et propter [illegible] calorem
cordialem est in ultimo gradu pe
rfectionis quia destruit [illegible] for
male// Ad 4m virtus vitalis operatur .Ad 4m.
circa alimentum/ dicendum quod verum est
quod operatur circa alimentum ultimum
sed non ut reponat pro [illegible] membri
deperditam sed ut generet vitalem spiritum
et ideo male dicunt [illegible] istam
[illegible] quia operatur circa alimen
tum/ quia non operatur circa alimen
tum ut reponat illud quod deperditum
est sed ut spiritum generet// Ad 5m .Ad 5m.
[illegible] cor erit similiter epati et ce
rebro similiter praeparatoria/ dicendum
quod non est verum quia membrum similiter
similiter praeparatoria illud quod facit
facit in virtute alterius/ sed cor cum
sit principale membrum facit in virtute
propria et ideo est [illegible] omnibus
et ideo 2° colliget omnia membra agunt
per calorem cordis quod patet in sincopi
quia tunc cum membra non habent calo
rem cordis non possunt in operationes
proprias// Ad 6m cor per solum spiri .Ad 6m
tum vitalem vivit nutritur
movetur et sentit ipsud potest ne
gari/ et cum dicitur cum cor est ge
neratum ipsum vivit nutritur
movetur et sentit possumus di
cere quod sic est ymo [illegible]
et non nutritur neque movetur
[illegible] virtus animalis [illegible]
et sic [illegible] vivum// Aut
dicendum ut dictum fuit supra quod .6°a.
vivit nutritur movetur et se
tit quia simul spiritus complantatus
acquirit habere triplicem virtutem
[illegible]// [illegible] cum isto 19ra .9.
spiritu alia membra potest vive
re nutriri moveri et sentire dicendum
quod est [illegible] quia iste spiritus habet .8°.
virtutem in corde et in aliis

·8o aa·

·Ad·4am·

qr mutatur in suo sbc et in conplexione
eius hz illam virtutem // Aut dicendum et
ad idem redit quod iste spiritus in corde
dedit vitam et virtutem vitalem anima
lem et naturalem non tamen in aliis mem
bris quia alia membra aliter habent suas
virtutes scilicet vitalem animalem et natura
lem quod habeat cor sed cum cor virtutibus
gratia sentiat intense non tamen
perfecte sentit nec perfecte iu
dicat de qualitatibus tangibilibus et
ideo unum et multa alia membra
sunt necessaria ut homo perfecte iudicet de
tangibilibus qualitatibus ut sunt ca
ro nervus et ad ipsum perfectum iu
dicium requiritur spiritus remissio
et ideo cor ad ——— genera
uit sibi cerebrum ut temperet spiritum

·9·

·8o·

illum vitalem cordis ut ille spiritus
melius deformat virtutem sensitivam
ut melius fiat iudicium tangibilium
et secundum aliquam dicitur alterari mittere quod cor
et ideo cor adgeneravit sibi cerebrum
ut temperet illum spiritum vitalem
per nutritionem aliorum ut ossium et
aliorum // Ad ultimam dicendum quod in oculo
lo virtutibus gratia in quo est vita et
naturalis et animalis virtus et perfectum
in quo sunt tres spiritus scilicet vitalis natura
lis et animalis sed unus posset tantum

·8o·a·

·Ad·Am· et ultimum·

existens in ponis ipsius oculi quod unum
non impedit alterius operationem
ymo coadiuvat quia omnes sunt aci
nostrum sicut cum dantur duo
nerves aut tres solvunt quia una
aliam vigorat / quia et si essent tres
candele una esset de cera per
fectione et alia de minus
perfecta vel si essent tres de cera
la cera sed una est calida alia
temperata alia quodammodo frigida et
in ista ponere sunt una non impe
dicet aliam sed potius vigoraret
/ Si autem vos te bene intendatis
et ponendo dicitis inter vitalem
et naturalem dicatis quod vitalis dat
vitam quia dat substantiam spiritus
quod est principium vite et dat principium
formale vite scilicet spiritum cuius spiritus
non est nutritio sed restauratio
nem eius ponere possumus ut dic
imus fuit in alia questione / sed natura
lis virtus dat naturale principium vite
et dat modum quendam vite // his

·Ad·pas· rationes in principio·

visis restat solvere ad instan
cias prius / Ad primam autem dicendum quod
auctores volunt virtutem ——— vita
lem et naturalem quia a proprio intrinsece
eo sed non intelligunt ea esse na
lem que operatur circa nutrimentum

·Ad·2am·

que reparat illud quod deperditur //
Ad secundam dicendum quia ipsa operatur circa alle
mentum dicendum quod licet est ut gene
ret spiritum vitalem sed non ut

·Ad·3am·

reparat illud quod deperditur // Ad

3am vita est consistentia animalis prin
cipium dicendum quod iste est modus
vite presupponens alium principalio
rem vel alterum sunt // Ad 4am vero
virtutes sunt unum in radice quia in anima
dicendum quod vera est quod anima una est ha
bens virtutem radix tamen ob aliud
dicitur dare vitam ob aliud sensum
et motum Et ob aliud dicitur esse
principium allimenti et per alia temperamen
ta exit in illos actus varios et
diversos // Et si instetur
iste virtutes sunt idem in 3o ut
puta in anima et intrinsece sunt sunt eadem
quia quecumque uni et eidem sunt eadem
intrinsece sunt eadem // dicendum quod licet est
quia cum intrinsece sit virtutes sunt idem
in anima ideo intrinsece sunt etiam conveniunt
quia ambe sunt primo anime // Aut dicendum
quod per illam habentur quod illa etiam conveniunt
in specie que sunt eadem
in genere ut in animali ut homo et
asinus intrinsece conveniunt specie que
sunt eadem in genere ut in animali ut
homo et asinus intrinsece sunt conveniunt
genere que conveniunt in subiecto intrinsece
sunt sunt eadem subiecto / et ideo habentur
ex illo quod ille virtutes sunt eadem intrinsece
sunt subiecto et hoc est concedendum // Et

IN VERITATE HEC VE
NA NON ORITUR. po

stquam Avicenna premisit preambulum
ad investigandum ortum venarum et
arteriarum sumit / hic Avicenna in
tendit investigare ortum illum
/ tria autem facit Avicenna / quia primo inve
stigat ortum venarum sumens pro
Avicenna investigat ortum arte
riarum / 3o Avicenna rendet cum quibusdam
dubitationibus / ibi 2a et secundum arteria
rum aggregationem ibi 3a et dubi
tamus / prima in tres quia primo Avicenna
ondit illarum venarum sive ortum
verum et certum / 2o Avicenna adducit
nomina auctorum quibus ondi possent il
las venas non habere ortum ab epate
determinatum per Avicennam / 3o ipse sol
vit ad illa nomina ibi 2a et ipsi
quidem venis ibi 3a quod si considera
venis quantum ad primam partem sic dicit
Avicenna / quod illa vena dicitur est quod
ingreditur de umbilico ad gibo
sitatem epatis ipsa non oritur
non oritur ipsa ex epate / et descendit
ex umbilico vel ad umbilicum
ab ipso epate ex prima scilicet in prima
et dependitur illuc scilicet in prima
et sit ista vena duo vene scilicet
in umbilico et ille duo vene
ingrediuntur de umbilico —
et modo veniunt scilicet disseminantur

vel dispargiuntur in fine ad orificia
venarum que sunt in matrice ita quod ex-
tremitas huius vene sicut dictum est
insufficiens sunt que tangit ma-
tricem ita et taliter quod orificium ipsius
vene exiens insufficiens sunt
occurrit orificio vene exeuntis
matrice hec sunt superius declara-
ta // Deinde cum dicit Et ipsius que de
venis. hic Avicenna adducit mo-
tiva quibus ostendi possit illas ve-
nas sunt non habere ortum ab he-
pate et quibus possit et potest osten-
di ipsas quod ipse oriantur ab epate
et non a secunda / et duo facit quia
primo Avicenna ponit motivum quo potest
ostendi venam umbilicalem ortum habere
ab epate / 2o Avicenna ponit mo-
tivum quo potest ostendi ipsam oriri a
secunda ibi 2a Et iterum ipse / Circa ad
primam partem dicit Avicenna quod in venis
umbilicalibus inest duo quorum unum
est quod ipse sunt apud orificia que eis
obviant tenuiores hoc autem est
in secunda quia in secunda ibi orificia
venarum obviant orificiis venarum
matricis et ex hoc sequitur ut sint
quasi extremitates ramorum magnarum ve-
narum que magne vene veniunt ab
epate / et ex isto motivo elicitur
quod iste vene oriantur ab epate / ex quo
iuxta epar sunt maiores / quia radices
oriuntur a trunco magno et non tan-
tum ab extremitatibus radicum capi-
llaribus // Deinde cum dicit Et iterum
ipse hic Avicenna ponit dictum
seu motivum quo possit ostendi ipsas
ortum habere a secunda et dicit sic et
iterum ipsis venis umbilicalibus
accidit aliud quia ipse in principio non
descendunt nisi inde .i. in
[illegible] ortum habere nisi
inde a secunda quod quia ipse ve-
ne umbilicales assumunt san-
guinem illum .i. ipse incipiunt facere
suas operationes in sanguinem in secunda
quia ex isto extimatur quod ipse oria-
ntur illinc .i. in secunda quia inde habent
aliquid eius oriri unde inci-
piunt suas facere operationes / quod autem
concludant ipse radices videbitur
// Deinde cum dicit Et si considerave-
ris hic Avicenna solvit dubium osten-
dendo quod motiva concludant / et fi-
nem divisionis sic dicit Avicenna / quod
si consideraveris amplitudinem ve-
narum venarum quia sunt magne iuxta
epar et postea procedunt secundum
subtilitudinem hoc .i. istud motivum
faciet te extimare quod earum radix
et principium sit epar. et bene
sic considerantis secundum motivum

quescioni .i. operationem earum ad sangui-
nem quam primo faciunt in extremita-
te sunt que tangit matricem
faciet istud motivum te extimare
hoc motivum quod radix et principium earum
sit ex secunda quia inde habent inde oriri
unde incipit operari / modo solvit
primum considerationem primam .i. primum motivum
est quod consideratio foraminum earum
amplius quod foramen et quod meatus sunt quod
ponit in medio huius foraminis
et meatuum ubi est in terminum ma-
gnitudinis unus inde sicut ortum il-
lius huius illud foramen et non ubi
est extremitas capillaris / hoc etiam
apparet in radicibus arborum quia eas
ponimus ortum habere ubi sunt grossi-
ores et non in extremitate ubi
sunt capillares et supple istud moti-
vum prevalet alteri motivo secundo
secundum questionem .i. propter operationes
quas faciunt in sanguinem propter
istas venas in extremitate ubi
continuantur matrici per secundam sic in-
stituta 2a magnorum tractatorum quia ista
extrema venarum non faciunt istas
operationes in virtute propria ymo in vir-
tute illorum truncorum magnorum et in vir-
tute epatis et supple ista extre-
ma venarum sunt extrema sufficie-
ntium .s. matricis et sunt sufficie-
ntium magis quod prudentiam supple quod fo-
ramine .i. per foramina que sunt par-
vissima quia operationes circa sangui-
nem minime possunt facere in propria
virtute / sic igitur apparet quod ortus vena-
rum umbilicalium est ab epate se-
cundum hanc quia iuxta epar tamen quia licet
operatio fiat vel primo manifestetur
in orificiis tamen quia fit in virtute epa-
tis in infantis attrahentis damus
illis orificiis vim attrahendi ideo
debemus ponere venas vero ortum
ortum habere ab epate et non a secunda
// Dubium quia dicto per dicta multotiens
videtur quod iste vene oriantur a secunda
| quia natura procedit semper de imperfecto ad
perfectum tamen igitur iste vene prius
sunt et per quas imperfectiores in se-
cunda videntur quod debeamus ponere
eas a secunda ortum habere // Solutio
est Avicenne /// Deinde cum Avicenna
sunt motiva tacta ab Avicenna prae-
valet ideo facta quia est verum quod ve-
na iste quo ad esse suum totale prius
fuerit sub esse confuso et imperfecto
quam sub perfecto et hoc intelligitur per illam
propositionem quod natura semper procedit de esse
imperfecto ad perfectum / et non intelligitur
quod perfectum accipiat suum esse ab im-
perfecto ut cor ab intestinis //
Deinde cum dicit Et si arteria
hic Avicenna investigat ortum
arteriarum / et tria facit / quia primo
originalem manifestat earum ortum
| 2o insuper et alii / 3o concludit inten-
tum declaratum ibi 2a Et si
accipis primum ibi 3a Iuventute

·d°·
·p̄arm·
·om·
·v·

·/ Verum vene umbilicales oriantur a secunda.

uero. Quantum ad primam partem dicatur quod si
possimus arguere et dicere de arte-
riis umbilicalibus quod ipse oriantur ab
arteriis continuatis cum arteriis cor-
dis fetus uel ab arteriis matris
et sic sicut dictum est de uenis et
arguere ad unam partem et solui
ut solutum est ad questionem de ue-
nis. et sic dictum est quod duo orificia (abepate fetus. sicut dictum quod uero orti arterie umbilicales oriuntur)
arterie umbilicales oriuntur ab arteriis
que oriuntur a corde fetus et non
ab arteriis matris // Deinde cum dicit
Et si accepisses hic avicenna intendit
manifestare originem arteriarum um-
bilicalium in speciali. et primo facit
quod dictum est. 2o avicenna declarat
quedam que dixerat ibi 2a ipsa cum
sit nervea. Quantum ad primam partem
sic dicit quod ut dictum est arterie
umbilicales oriuntur ab arteriis or-
tis a corde infantis sicut uene um-
bilicales ab epate fetus. Et propter hoc quod
si accepisses .i. si anothomizares
intueres primum [illegible] .i. intueres
eas primas et capillares in summa
et intuereris eas magnificatas re-
uertentes ab umbilico ad arterias
magnas. Et in ultimo que sunt arte-
rie uenientes a corde infantis
que arterie orte a corde infan-
tis sunt subpositae super dorsum .i. su-
per spondilibus super uesicam [illegible]
[illegible] et ibi bifurcantur et ab
ipsis oriuntur arterie umbilicales (.Nota)
// Circa istam partem considerandum quod ar-
terie umbilicales remanent
due usque ad inferiora ubi ipse con-
iunguntur cum arteria adorti ut dicit
avicenna. coniunguntur in extremita-
te illius quod est iuxta uesicam. non
ascenderunt autem iste arterie di-
recte ad superficiem cordis sicut uene
ad superficiem epatis quia perforassent
dyafragma uel aliud membrum
et quia dum coniunguntur iste arterie
arterie adorti ipse sufficienter fla-
bellant et [illegible] tantum cordis caliditatem
et caliditatem illius arterie. et prolonga-
ri ponerent iste due arterie quia
duas habent [illegible] 1a sunt
periculum in earum prolongatione sicut
uene habent [illegible] firmitatem periculum (una)
fuisset in earum prolongatione. et 2o
uene cum ille ueniunt super umbili- (sunt)
cum fit una uena et peruenit
in superficiem epatis et sunt breuia
tam earum spatia ad epar propter magnam
necessitatem alimenti [illegible] propter
nutrimentum et propter augmentum [illegible]
prolongatum sunt spatia arteriarum
umbilicalium ad cor quia in ipso
non erat magna necessitas
euentationis cordis. et ut in tali
distantia preparetur aer arteriis
in illa longa uia ne frigidus

peruenirent ad cor. aer enim antequam ue-
niat ad cor debet preparari et aliquo
remitti in suo frigore. remittitur
autem in fetu tamen nato in pulmo-
ne. et [illegible] ut patet [illegible] et 10 (in non nato)
34 [illegible] in non nato fetu longitudo
istarum arteriarum obtinet locum pul-
monis. et considera quia ista est bona
[illegible] // Deinde cum dicit ipsa cum sit hic
avicenna intendit declarare dicta
sua et sic dicit dictum est quod arte-
rie umbilicales coniunguntur cum
arteria adorti in extremitate dor-
si cum per quam ipsa membra dicta
arteria adorti existens in extremitate
dorsi et loca uicina sunt membra
uiliora et propinquiora ad que pote-
st ut ipse arterie [illegible] (umbilicales)
supple ad hoc ut in tali distantia et
per talem distantiam fiat aeris prepa-
ratio. cum in fetu non nato cor [illegible]
sit minus uehementer [illegible] quibus (magnum et calidum)
si arteria adorti et uicinus membris
ligantur [illegible] ligamentis
laxis ut non strangulentur
sed possint moueri cum fetus mo-
uetur. Deinde [illegible] sunt
iste arterie umbilicales in arte-
rias principaliores .i. in arterias
magnas et per hoc non necessarias ad
[illegible] animal que non aperiuntur .i. non sol-
uuntur in continuitate earum usque
ad rupturam quia cum solutum continui
earum statim egredientur spiritus et
sanguis arteriales in multa quantitate
et moritur animal // Considera-
dum circa istam partem quod avicenna in
ipsis ultimis verbis uult habere
[illegible] quia iste uene umbili- (.Nota)
cales continuantur cum illa arteria
adorti quia cum ista arteria ador-
ti sit arteria principalis maxime continua-
ta cordi cuius signum est quia ipsa non
aperitur in animali usque ad finem ui-
te. ideo ut iste arterie umbilicales
possint debite euentare cor debu-
erunt cum ipsa iungi ut immediate
euentetur cor. si in extremitate
debuerunt iungi propter causam dictam ut
per distantiam possit aer cordi
preparari quia si aer preparatur cordi
in nato ubi est intensa caliditas et
preparatur in pulmone ne subito
nimis frigidus ingrediatur ad
cor multo magis debet preparari in
non nato ubi non est talis excessus
caloris // Deinde cum dicit Iuuentute
hic avicenna concludit intentum di-
cens quod in iuventute sunt duo rami ar-
terie umbilicalis et quoniam origo
est ex arteriis [illegible]
ex arteria adorti sicut considerare
predictum .i. sicut [illegible] de
origine uenarum ab epate. et patet
// Deinde cum dicit Et dicunt medici
hic avicenna [illegible] quibusdam du-
biis. et primo [illegible] 2o aliud ibi 2a
et dicunt quod propter hoc. Quantum ad
primam partem sic dicit avicenna. dicerent

aliquis quod arterie umbilici non continuantur
ad cor sicut vene ad epar, videtur
et probatur quia dicunt medici quod quid-
cio ambabus scilicet umbilici scilicet utrum
continuarentur ut extenderentur ad cor
una causa est propter longitudinem spacii secunda est
propter incisionem separatam id est propter inter-
iacens scilicet in medio umbilici et
cordis que oporteret ledi utputa zir-
bus dyafragma epar pulmo quia va-
lidus sonitus et propter quod apperi-
guat spacium scilicet ambarum arteriarum um-
bilicalium eis membris quibus iste ar-
terie continuarentur que sunt membra
vita et continua cordi ut arteria
adorti non indigent ipse arterie
umbilicales unitione id est continuatione
ad cor // dicendum quod prima causa non videtur suffi- .1o.
ciens scilicet quod propter longitudinem spacii iste .p. 2m.
arterie non continuantur cordi quia
quamvis longum sit spacium natura conti-
nuat tamen arteriam adorti que ve-
nit usque ad finem dorsi et tamen po-
terit continuare istas arterias continuas
cordi quia longitudo spacii non impedit
// Amplius secunda causa non valet quia ar- .2m.
teria adorti venit a corde usque
ad finem dorsi et non ledit zirbum
neque stomachum neque aliud membrum
// Quoniam tamen ad tercium quod non veniunt .5o.
arterie umbilicales ad cor sed ad ar-
teriam adorti frustra enim fit per plu-
ra quod potest fieri per pauciora sed
potest sufficienter evitari
embrio per arteriam adorti et hoc se-
quitur arteriales non fuit necesse
ut continuaretur alia arteria et hoc
propter longitudinem spacii quia spacium est ita
magnum quod similiter et iterum fuisset
necessarium per illas arterias continuo
ne cum fuisset subiacta aliorum
membrorum iterum / 2o propter intermedia
quia membrorum aliquis lateri mediorum
fuisset factum strictius ad hoc
ut iste due arterie ibi locarentur
et ideo apparet quod utraque causa valet // et .do.
sunt que creatos quod ponit melius
quod arterie umbilicales oriuntur
ab arteria adorti // causa patet quia ibi ipse .5o.
annichilantur et quia conficatur ar-
arteria adorti remanet in sua
perfectione / et hoc est videre post
partum in fetibus qui moriuntur, // deinceps
cum dicit et dicunt hic aliud ...
dicit alterum dubium / diceret ali-
quis quod pulmo est rubeus in non na-
to scilicet in fetibus existentibus adhuc
in matrice / et est albus in fetibus
post partum // videtur et postea quod ut me-
dici dicunt quod sanguis hoc est
propter quod arterie et vene pervenien-
tes ex corde ad pulmonem in illa
hora scilicet quando fetus est adhuc in
matrice non conferunt continuamen-
tum ad hanc rectitudinem quia fetus
non habeat cum calidum sui cor-
dis adhuc sed valde tenuissimum
quem ipsum est cor scilicet venarum

et arteriarum continuamentum ad membra
tunc eum sanguinem faciunt ad nutrimentum
pulmonem / quia scilicet cum fetus
est in utero factus est necesse
venas ad alteram scilicet arterie ad ve-
nam que est aptus et scilicet pulmo copio-
sum nutrimentum habeat quod necessarium
et quia foramina opilantur et clauduntur
apud id est post partum ad hoc ut parta
tam illarum perveniat aer ad cor per
pulmonem et per venam ad pulmo-
nem adveniat nutrimentum
per ergo quod pulmo est ipse dictus non
est nisi rubeus in embrione ipse
nutritur sanguine puro rubeo cum
non est admixtus aer albificans
verba quia ibi non sit aeris admixtio quoniam
non respirat / et ipse pulmo est al-
bus post partum quia nutritur sanguine
subtiliori et permixto aereitate que
fit post partum / et ideo subdit aves / et
non albificat ipsum sanguinem quia pulmo-
nem post partum reddit album nisi
mixtio aereitatis // Circa istam partem .Nota.
est considerandum quod ut ponit Gerardus
de virtute particularum ubi movet
etiam hanc questionem et videtur et
captum quod quia pulmo in fetibus non natis
est rubeus et in fetibus post natum
est albus videtur quod fetus nutrit
in utero sicut reliqua membra per ve-
nas non pulsantes et iste vene habent
sanguinem nutrimentum et veniunt iste ve-
ne a vena concava sicut a vena hepatis
et ad istas venas natura ingeniavit
ut ab arteria venali sit una via
vel unum portans sanguinem ad pulmo-
nem ut pulmo habeat copiam nutrimenti
et ideo cum propter sanguinem arteriales quod adhuc
non est nullus subtilis propter paucum
motum et propter parvam introclusionem
aeris non est adhuc minus subtilis
pulmo apparet rubeus / unde post partum
illa via que ab arteria venali ad quadit
venas concavas pulmonis quoniam con-
tinuit pulmonibus clauditur et extra
aliqualiter ita quod per ipsam transire potest <no
sanguinis tanta quantitate neque ita
grossus ymmo subtilior sanguis propter
exspirationem / et transit et aer nunc
ad cor eventans cor / propter subtilita-
tem id est sanguinis et introclusionem aeris
et in introitu pulmonis per ipsam
unitatem pulmo apparet albus ubi prius
apparebat rubeus / et hec dicit Thomas
valde mirum // Et si diceret quod .9a.
in non natis adhuc ad cor et ad ar-
terias cordis transit aer per venas
umbilicales // ille est parve quantitatis .5o.
non potens albificare // Consequenter .Nota.
dicit 2o quod ipsum dicit // hic continuat
a inducit et primum notum / dicit
et aliquis quod arterie umbilicales
in fetibus non terminantur ad pul-
monem quod est cordis eventatio
aves / videtur quod fetus in utero non
respirat neque anhelat neque est
per hoc continuamentum arteriarum pul-
monis per cordis eventationem
cuius signum est quia pulmo in non

Notandum quod arterie umbilicales
non terminantur ad cor.

.1o.
.p.a 2m.
.2m.
.6o.

natus est rubeus, et sic sequatur littera
expositio ut facta est // Sed dubitatur quia Avi-
cenna hic dicit quod pulmo post nativitatem vi-
detur et albus propter aeris introclusio-
nem; contra quia dato quod aer intercludatur
aer non nutrit // Respondebitur (?) ... sanguinem (?)
ponit quod pulmo apparet albus propter frigiditatem
// Dicendum quod pulmo post nativitatem est apparens
albus non rubeus propter subtilitatem
sanguinis nutrientis ipsum, quia sanguis
redditur subtilior propter motum pulmo-
nis propter attractionem aeris aliqua-
liter dum transit, sed dum subtiliter sanguinis (?)
et propter aereitatem quae reddit sanguinem
magis album // Ad instantiam aer non

.Ad p.m o.m

nutrit, dicendum quod verum est, sed tamen propter magnam
admixtionem remanet in poris pul-
monis et in substantia eius quia remanet
ibi aer et reddit ipsum album // Aut

.6a a.

dicendum quod aer per se non nutrit, sed admix-
tus sanguini bene potest nutrire // Ad

.Ad 2m.

2m dicendum quod Avicenna ibi assignat causam
tantum, Albertus dicens quod pulmo apparet
albus propter frigiditatem, id est propter humores fleg-
maticos qui ex catarro ad ipsum pul-
monem descendunt // Dicendum cum dicit
et dicunt medici. Hic Avicenna
intendit ostendere quomodo generantur
panniculi alii a spermate, et sic dicit
et intellige illa dicta superius de pan-
niculis aliis a spermate. Dicunt medici
quod panniculus unus latinus (?) qui est pa-
nniculus urinae continuus et est pa-
nniculus sudoris creatur ex spermate
mulieris, quod probatur quia tale sperma mu-
lieris est rarum et mollius spermate
viri, quia non fuit possibile ut involucrum
esset amplius, id est magnum, et
ille sudoris est magnus, id est gro-
ssius uno subtilis factus est, quod
hic panniculus involvens longius, scilicet
ab umbilico nascitur, scilicet propter paucitatem
materiae. Et super hoc sperma est panniculus
grossius factus ex spermate viri et
sanguine menstruo, quod est nullus (?)
et factus est sic grossus ut fe-
tus continuaretur per eum cum infe-
riore parte matricis, quia iste immediate
adhaeret matrici quo ad inferiorem
partem quae potest dici inferior respectu conte-
ntorum. Et hic panniculus similiter est
continuus, id est protectus ab humidita-
tibus omnibus, scilicet sudoralibus et urinalibus,
cum iste panniculus involvens sit
parvus et ab umbilico nascitur non
est continuatio quam ad sudorem effu-
sionem amplum, id est cum ille pan-
niculus involvens sit [illegible]
est continuatio quam sit unus magis
ut fiunt tangens fetum ad quem
perveniret super superfluitates totumque
est sudor, et dicendum dixerunt ubi
non debebant dicere vel est
dicendum in non suo loco ab eis
est dictum sive causa et [illegible]

./ Utrum propter quid pulmo post nati
vitatem appareat albus.

.1o.
.p.a 2m.

tione // Dubitatur utrum sperma mulieris ha-
beat virtutem activam in generatione, et arguitur
quod non, et sic masculus est ex semine (?)
libus principium activum et femina passi-
vum, id est femina vel semen sperma non habet
principium activum // Alia ratio est genera-
tis multiplex (?) quia primo frustra fit per plu-
ra quod potest fieri per pauciora // 2o quia in
cunctis habentibus dispositas virtutes
dispositio [illegible] et non sunt complexio-
nes dispositas diversificantur virtutes
agentis et patientis, dicitur notatur (?)
quod exhibet principium activum respectu sper-
ma. Sperma igitur mulieris non ha-

.p. confirmatur 2o.

bebit virtutem activam // Et confirmatur
quia si sperma mulieris haberet virtu-
tem activam, tunc mulier in se ipsa
posset generare sine viro, quod est falsum,
et patet quia quodlibet utrumque sperma habet vir-
tutem activam, scilicet viri et mulieris,
aut utrumque introducit formam aut
unum disponit et aliud introducit
formam. Si utrumque introducit formam
tunc propositum, quia sperma mulieris
cum habeat menstruum potest
per se ipsum generare. Si ponatur ut
ponunt medici quod sperma mulieris
habeat activam virtutem, sed debi-
lem, potest ista virtus fortificari et
materia disponi, scilicet in seminalis (?), quia
potest sperma mulieris fortificari
et ex sua materia et seminali disposita
generari a spermate ipsius mulieris fetus.
// Si autem ponatur quod virum sperma dispo-
nat materiam et aliud introducat formam,
hoc videtur inconveniens, quia idem
est agens disponens materiam et intro-
ducens formam // Patet consequentia 2o si

.2a tercia

sperma mulieris haberet virtutem
activam sequeretur quod idem esset agens
et patiens. Consequens est falsum et contra 2o
Physicorum. Consequentia patet quia per generationem ponitur hic (?)
sperma habet virtutem activam [illegible] fit as-
similatio ponitur esse et [illegible] materia
// Patet consequentia 3o si sperma mulieris

.3a tercia

haberet virtutem activam, aut ita
haberet generatam (?) sperma viri aut
per se sine illo; neutrum horum [illegible],
id est maior patet a sufficienti divisione,
minor probatur non primo [illegible] quia tunc
mulier posset in se ipsa generare,
neque secundum quia hic oporteret ut
esset unum aliud agens virtute illa (?)
duo spermata ut haberet et faceret

.nota per se .4a.

generationem [illegible] matrix [illegible]
generatione habebat virtutem activam quod
est falsum // Confirmatur quod sicut sanus (?)
menstruus est materia nec separata et
appropriata generationi embrionis, id est sperma
mulieris non habet virtutem activam [illegible]
videtur [illegible]
patet quia materia appropriata non exigit
unum aliud tamen (?) ut introducatur
forma, sic patet quomodo [illegible] a contrario
deducendo [illegible] sed sicut forti
doli alicui reducitur [illegible]
sed cupiam quod est materia propinqua [illegible]

./ Utrum sperma mulieris hab-
eat virtutem activam
in generatione.

Inz motore (?)

num motorem // Consideratur 4to ex uno .4.a
grano fit planta et non requiritur plu
ra id est ex uno spermate ut puta viri fi
et generatio embrionis // Secundo ordinem .2.a 2.m
quod ex spermate mulieris naturaliter non fi
at generatio embrionis vir/ quod membra nu
triuntur ex sanguine mulieris et non
ex spermate id est generatur ex menstruo et non
ex spermate/ ambo ex multotiens dictis
patet generatio quod eadem est materia generationis .p[ro]p[ositi]o 2.
et nutricationis // preterea hoc confirmatur 2ca
primo quod mulier potest impregnari sine sui ^
spermatis expressione aut emissione id est
sperma mulieris non videtur facere
ad generationem sed viri generatio videtur esse
nota ambo probatur quod multe mulieres
sunt impregnate per violentiam eis factam .2a.
// Amplius 2o colliget virgo mulier fi
de digna fuit impregnata absque copu
la viri quod fuit impregnata in lava
cro in quo spermatizaverant mali
homines naturaliter per propriam virtutem
trahente sperma viri et in illa
mulier non emiserat proprium sperma
// Consideratur 3o sic naturaliter cibo nut .3a.
propter sperma completo coytu id est sperma
mulieris non est ut viri ingeneratio
ne embrionis/ ambo videntur esse nota ^ancill[illegible]
generatio patet quod quod expellitur extra matri
cem non potest esse materia embrionis
cum os matricis maneat ut in tam
agat agens // dicunt tamen isti contra
rios istarum opinionum quod licet sperma mu
lieris non sit agens neque materia
nullam tamen facit ad facilem conceptio
nem quod facilitat generationem propter
multa ——— sicut nunc materiam primo quod
subtiliat sperma viri quod est grossi
/2o quod equat ipsum in generatione quod in
mis tam /3o equat quam etiam comple
xionem matricis quod ardens et calida
nimis/ 4o quod lenificat id est remittit
etiam superfluam viscositatem sperma
tis viri/ 5to iuvat quod disponit
matricem ad attrahendum sperma vi
ri per delectationem quod excitat eius
sensum quod ante videbatur sopita
/6to iuvat quod attingit ad partes ma
tricis ad quas non potest attingere
sperma viri ut illas partes faciat
appetentem ut sperma viri magis re
tineat // Sequitur ipso post .o.m
bonum sic de spermate // Sic dicit Tho
mas rationes facte in ista questione no
de nihil faciat licet rationes bene quas
facit ipse de spermate/ tamen quod rationes
bene videntur magnam probabili
tatem habere et quod omnes eum dam
nant volui hic eum defendere
et solvere rationes factas in contrarium
// primo id est ostenditur quod sperma mulie .p[ro]p[ositi]o 2o [illegible] nec p[ro]ga.
ris habet virtutem activam sic fetus
plurimum assimulatur femine et ma
tri id est sperma femine habet virtutem activam
rationis tenentem ad generationem patet
per experientiam in multis [illegible]
bus humanis hoc patet 2o libri
[illegible] masculus

etiam fetus plus assimulatur femine quam
masculo/ et sic leones et omnes ani
malia secantur ad invicem plus assimulantur
omnes fetus quam hyrco generatio probatur quod tales
assimulatio non fit a spermate ——— vi
ri quod sperma hyrci non habet in potentia ge
nerandi oves neque sperma mulieris habet
potentiam generandi canem neque fit animal
nisi sicut anima/ id est a spermate femine pro
cedit talis assimulatio fiat autem per
viam resistentie quod ut in pluribus a
gens vincit materiam et in agente vin
cente materiam adhuc stat similitudo ad .2a.
feminam sicut assimulatio ad feminam // Co
nsideratur 2o et sic in quolibet membro est
forma et figura sicut plasmatio aut
id est sperma viri introducit formam et pl
asmationem aut sperma viri formam et sperma aut ^
ma femine nullam. si formam et plasmatio
nem aut sperma viri formam et sperma
femine plasmationem non potest dicere quod
utrumque causetur a spermate viri quod tunc
fetus numquam assimularetur femine nec potest
dici quod sperma femine det utrumque quod fetus
nunc etiam non assimularetur patri/ etiam
sperma ——— femine dabit formam et sperma
viri dabit formam cum fetus assimu
letur matri quod ratio sperma mu
lieris habebit virtutem activam/ ne
quod valet illud quod dicit quod hoc sit ex re
sistentia materie sicut menstruum quod non re
cepit plenum dominium agentis ra
tione resistentie materie non est nisi
ex parte dispositionum que actualiter sunt
in materia sicut caliditas siccitas grossi
ties viscositas materie sicut albedo
vel nigredo materie menstrualis/ Cum
id est materie sic non sint plasmationes
et figurationes actualiter per istas
non potest resistere spermati id est si iste
dispositiones sunt in embrione quomodo poterit
aliquid prius actum producens illas
cum ex parte sit quam pulcer et ma
ter nigrior [illegible] et fetus sit sca
[illegible] et nigrior ut mater et cum
ista assimulatio non fiat per resiste
ntiam materie quod in materia non sunt ta
les plasmationes resistentes quomodo potest
aliud primum introducens illas figura
tiones similes matri et ipsum non potest
esse nisi sperma mulieris quod habet virtutem
activam ambo patet generatio quod sicut sperma
viri acquirit virtutem activam a suis
testiculis et vasis in virtute cordis
sic et sperma mulieris in suis testi
culis et suis vasis potest acquirere virtutem
activam // Consideratur 3o sic in muliere
est virtus nutritiva id est in suo spermate
est virtus activa patet et generatio quod
nutricatio est quedam generatio .3a.

Et cum ad cor fetus antecedit
complexio. postquam Avic. assignavit motum
et causas generationis fetus et augmenti et motus
fetus et etiam motum generationis particularum
fetus incipiendo motum a membris nobilibus et
terminando in membris umbilicalium/ hic intendit
Avic. assignare causas assimilationis
fetus ad parentes et propter quas causas ma-
sculinitatis et femininitatis/ et 2o fa-
cit/ quia primo Avicenna assignat causas assi-
milationis in complexione et aliqua-
liter in figura/ 2o assignat quantitatis
vel assimilationis in magnitudine ma-
gnitudinis et parvitatis ibi 2a Et ca-
usationis prima in 2as/ quia primo Avicenna
assignat causas intrinsecas assimila-
tionis/ 2o extrinsecas ibi 2a Et di-
xerunt prima in 2as quia primo facit quod
dictum est/ 2o infert unum corol-
larium ibi 2a quare non prima in duas
quia primo Avic. ponit unam causam as-
similationis maxime in complexione/ 2o
ponit aliam/ ibi 2a Et quam est ca-
lor in ad partem propter hoc sic dicit Avic.
Superius visa est generatio embrionis
et tempus motus et generatio particu-
larum/ nunc restat causam assigna-
re assimilationis/ Et propter hoc similitu-
do filiorum ad parentes quo ad sexum sci-
licet cum ad cor fetus antecedit id est adve-
nit complexio masculina et hec comple-
xio fluit ad omnia membra propter cordis
influentiam/ antecedit autem ad cor
complexio masculina quando sperma est for-
tius potentius assimilare quam menstruum et
est tunc fetus cum masculinita-
te sua assimilatus patri quia est
masculinus et calidus ut patet
.No.3 // Circa istam partem considerandum quod ut
dictum fuit supra cor est principium
membrorum vel cordis et est membrum
quod primo generatur et cetera membra
cordis virtutem assimilantur et di-
sponuntur secundum cordis dispositionem quando
ergo antecedit ad cor fetus mascu-
linitas que masculinitas est in mem-
brorum perfectio et calidi et hec perfectio
fluit ad alia membra tunc fetus
assimilatur patri et fit masculus
et ista perfectio accedit ad cor quando sper-
ma est potens et perfectum potens

quando super menstruum vincens et quando vel
sperma matris adest dummodo tamen non solum
accedit ad cor complexio masculina
ut tota masculina vel flegmatica vel
.No.3 melancolica masculina // 2o intelligendum
quod dicit Avic. et cum ad cor fetus
antecedit complexio masculina quod complexio-
nem masculinam antecedere ad cor
fetus potest intelligi multipliciter uno modo
potest intelligi quod antecedat tempore ut
quod prius generatur complexio masculina
deinde cor et sic intelligendo littera non con-
tinet veritatem eo quia complexio est acci-
dens accidens autem non potest esse prius
suo subiecto/ 2o modo potest intelligi quod complexio
masculina antecedat ad cor digni-
tate et isto modo et intelligendo littera est
falsa quia accidens non videtur dignius
subiecto/ 3o modo potest intelligi quod complexio ma-
sculina antecedit ad cor non absolute
sed secundum complexionis fetus quia ad cor fetus
venit complexio masculina prius quam complexio
feminina/ sicut cum dicatur secundum quod dic-
tum fuit similiter et cum ad cor
fetus antecedit id est advenerit complexio ma-
sculina et fluit ad omnia membra et non
solum masculina sed masculina ut
tota tunc fetus perfecte assimilatur
patri et tunc cum masculinitate
ipse assimilatur patri quia cum cor sit ut
flegmaticum ut patet/ dicit autem Avicenna
et fluit in omnia membra innuens
per hoc cor et membrum principalissimum
tribuens cunctis aliis membris et a
nullo forte recipiens itaque cor for-
te non recipit neque cor masculi-
nitatem in aliquo membro ut recipit ut
.No.3 ab ipso // 3o considerandum quod ex dictis
Avic. tenetur quod cum cor est complexio-
nis masculine que est complexio calida
omnia membra propter complexionis calide quod videtur
vivificantur nisi sit plurimus quod potest
esse multiplex. si regnaverit nova ma-
teria influxus super celestium materia cum cor
est calidum cerebrum et alia de-
berent esse calida sed nova materia
veniens ad hec membra permutabit
illa in complexione/ iterum ipsius nova
tibi alterum complexionis cum mulier
incepit impregnari/ et sic novus
influxus super celestium/ quia primo cum cor
fuit generatum dominabatur planeta
calidus nunc autem generatur cerebrum
.No.3 vel capar dominatur frigidus // 4o notandum
quod dicit Avic. quod cum ad cor fetus
antecedit complexio masculina et fl-
uit in omnia membra quod tunc fetus
assimilatur cum masculinitate
patri que vel quod masculinitas
primo videtur dicere complexionem
per comparationem/ unde cum sperma viri
est potentius quando menstruum
non introducat complexionem
masculinam quia non facit cum talis
figure ut neque omnino talis quantitatis vel
ut patet neque omnino recta

ut patet licet in introducat compositionem que sit necessaria ad masculinitatem quia facit virtutem et resolutionis extra et hoc propter quod ad masculinitatem magis facit complexio quam compositio et complexio videtur plus operari ad operationem quam compositio ut deducit Galenus primo de ingenio et aliquando in semine [illegible]. Dubitatur circa istam partem quia ex ipsis dictis et supra videtur quod in corde sit multiplex complexio. Una enim est per quam cor potest in cordis operationes que sunt spiritum generare dare vitam dilatari et constringi. Alia est complexio per quam dat masculinitatem. Alia est complexio per quam dat ipsam masculinitatem totam. Alia est complexio per quam dat cor complexionem talem simpliciter masculi absolute, et alia est complexio cordis per quam dat complexionem huius masculi ut petri vel martini. Et sic in corde erunt tres complexiones quod videtur esse absurdum cum unius membri unica sit complexio. Dicendum quod complexio cordis est una complexio formaliter plures in virtute tamen includens virtute plures gradus perfectionis. Nam quando est perfectissima et virtute potest in omnia illa que dicta sunt quia potest generare spiritum dare masculinam complexionem et specialem complexionem masculinam simpliciter potest et dare complexionem masculinam et compositionem propriam huius. Quando autem est imperfecta deficiens in aliquibus vel aliquibus istorum deficit autem prius in ultimis proprietatibus quam in prioribus quia posteriores proprietates non sunt ita intrinsece cordi sicut [illegible] cor sic habet complexionem qua virtute potest spiritum generare non tamen ita perfectam quod possit membra generare [illegible] complexiones cuius est patre [illegible] generantur membra complexionis filio [illegible] licet in hoc et similiter vel diversitate faciat femina feminam ut patuit in questione precedente. Et ideo cor habet complexiones ita perfectas ut posset generare complexiones que requiruntur ad masculinitatem licet habeat complexionem per quam generare possit [illegible] propriam que est [illegible] spiritum generare licet non habeat etiam [illegible] est causa [illegible] potest aliam causam masculinitatis et sic dicit Avicenna quod est alia causa masculinitatis et [illegible] quia que est causa masculinitatis propter complexionem cordis patris [illegible] et [illegible] membra. Alia causa materialis [illegible] simpliciter ista est varietas materie scilicet prima materie mala complexio vel aut simpliciter varietas male complexionis et complexioni accedente scilicet resultante scilicet eveniente [illegible] simpliciter propter dispositionem vel complexionem bonam masculinis [illegible] vel innatam complexionem feminam

ut propter simpliciter [illegible] evenit potius propter complexionem materie quam compositionem. Circa istam partem considerandum quod ut notum est ad generationem et per consequens ad assimilationem non solum requiritur vel generatur semen activum [illegible] et semen passivum et oportet ter antedictam causam que est una causa masculinitatis et assimilationis et alia concurrit causa et ista causa est ex causa semen [illegible] ut puta menstruum [illegible] a matrice dat menstruum [illegible] dispositionem dato quod semen masculi debile aliqualiter semen [illegible] virile sine invenerit menstruum [illegible] dispositionem generaret femellam et quia invenit menstruum [illegible] dispositionem generat masculum. Ultra hanc causam est alia causa varietas matricis et proportionis scilicet [illegible] matricis sit locus generationis [illegible] locus ille est [illegible] dispositus est causa masculinitatis. Si enim semen [illegible] incidat in matricem calidam vel temperatam generabit masculum. Varietas matricis est causa masculinitatis [illegible] et potest exponi quod varietas apriana complexionis est etiam causa masculinitatis [illegible] cum matrix est nimis [illegible] vel [illegible] est causa femininitatis que subito madefacit [illegible] semen licet sit bonum illud menstruum [illegible] suffocat [illegible] cum semen matris et sit semen generativum [illegible] matrix est nimis [illegible] vel [illegible] est causa femininitatis quia [illegible] non pervenit [illegible] calidum ad matricem quod [illegible] esset necessarium propter [illegible] [illegible] et [illegible] quod aliquo [illegible] [illegible] remanet [illegible] non [illegible] ad generandum masculum. Varietas et ab [illegible] dispositione [illegible] est causa masculinitatis et [illegible] est [illegible] est non [illegible] quia in matrice [illegible] [illegible] potens [illegible] ad generationem et [illegible] non esset ad esse [illegible] dispositione [illegible] aut plus faciat ad masculinitatem aut primo male complexionis aut secundo male complexionis [illegible] declarat dicens [illegible] aut ex complexione accidente [illegible] simpliciter sit masculinitas vel femininitas plus quam ex eo [illegible] causa est quia raro [illegible] male complexionis non [illegible] et [illegible] vel [illegible] aut [illegible] male complexionis et [illegible] est [illegible] complexio et non est in [illegible] modus notabilis male. Dubitatur quia ex dictis videtur [illegible] quod mala complexio [illegible] vel bona potest matricis [illegible] menstruum vel ex parte [illegible] ita quod ipse [illegible] potest [illegible] dispositiones [illegible] quia menstruum dispositiones et complexiones matricis. Dicendum quod menstruum non [illegible] dispositiones matricis [illegible] quia menstruum dependet a toto corpore et membris principalibus que possunt [illegible] alterius complexionis quam matrix [illegible] et [illegible] disponuntur [illegible]

/ Utrum cor habeat unam complexionem solum vel plures.

necessarium ut inferius apparebit et ideo
sciendum considerandum et ipsud inferius magis
declarabitur causa de causis masculinita-
tis et feminitatis et de signis virorum
et mulierum facientium masculos / ma-
sculinitas non solum dependet a ma-
trice mulieris immo et a toto et a
membris suis et etiam feminitas / propter di-
spositionem naturae membrum intellige complexio-
nem membrorum principalium mulieris et
.d°. et totius corporis // dicitur 2° ut disposi-
.S°. tionem mulieris causetur masculini-
tas et feminitas // Et idem considera si
nec sperma mulieris ingrediatur ge-
nerationem materialiter vel effective sive non
ingrediatur / et ideo est quod propter testi-
culorum primam vel mixta positionem
ipsi matrici matrix naturaliter quae .No^a.
totaliter in sua complexione / complexio autem ma-
tricis est causa masculinitatis et
feminitatis tamquam locus ut dictum
est / et ideo et sperma mulieris est
causa masculinitatis calefaciendo
vel disponendo [illegible] et [illegible] matricem
cum sit res [illegible] quam et infuerit
quando est permutatum casu [illegible]
.d°. insufficientia matricis // Dicitur quod Avicenna
2a [illegible] ponit tria sufficientia ad
.S°.p^a. effectum introducendum scilicet agens et
patiens et tempus / Avicenna / hic potest plura
.8°.2^a. et videntur [illegible] tempus // istud
dictum est [illegible] solutionem [illegible] illa
hic ponit ut [illegible] dispositionem matri-
cis ista reducuntur ad passivum // Et
Item [illegible] Avicenna / ibi loquitur de actio-
nibus quae [illegible] sibi locum
ut [illegible] actionis agentium agentibus
in [illegible] corporum generantur [illegible] quod
agens [illegible] ita [illegible]
in aqua sic in aere et ita [illegible]
sicut [illegible] embrionis determi-
nat sibi locum specialem [illegible]
specialis / tempus autem est [illegible] a
parte [illegible] deficiet et tempus
[illegible] generationem embrionis
[illegible] Avicenna / [illegible] ma-
nifestavit // Deinde cum dicit
[illegible] non [illegible] hic Avicenna ex
dictis infert unum corollarium et duo
facit quia primo infert corollarium [illegible]
[illegible] ad declarationes dictorum / 2° [illegible]
corollarium manifestat ibi 2a Et assimi-
latio quidem / Primo ad primum [illegible]
dicit Avicenna / quod dictum est [illegible] ma-
sculinitatis est [illegible] activum ut [illegible]
virile quod est potens et [illegible]
ut [illegible] bene dispositum et [illegible]
bene dispositus et quod [illegible] quam
[illegible] activum est forte [illegible]
forte et passivum non est [illegible]
[illegible] dispositum / [illegible]
tum [illegible] potest assimilari patri
in sexu sed non in complexione et
Algazel in colore [illegible] figura speciali [illegible]

[illegible] corollarium quamquam [illegible] non [illegible]
[illegible] .i. quod fetus assimilatur pa-
tri in hoc quod est masculus [illegible]
sit ei [illegible] simulis in [illegible]
membris .i. in [illegible] deberent
assimulari [illegible] activum esset
forte et passivum esset bene dispositum
[illegible] assimilarem quod fetus iste [illegible]
sit masculus matri [illegible]
[illegible] complexionis et [illegible]
[illegible] et sic assimilabitur patri [illegible]
in sexu sed matri in complexione et
in figuratione / et [illegible] considerans non
[illegible] corollarium [illegible] immo multa
[illegible] [illegible] quorum omnium
est unum fundamentum et [illegible]
apparebit // Conclusio circa istam [illegible]
[illegible] ponit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ubi assignat causas assi-
milationis filiorum ad parentes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omnia membra humani corporis [illegible]
suis proprietatibus essentialibus et acci-
dentalibus / et in [illegible] [illegible]
[illegible] omnia illa / cum [illegible] parte [illegible]
[illegible] homo sit masculus sit coloratus
figuratus et sic et [illegible] [illegible]
[illegible] ab isto parte [illegible] in [illegible]
ut [illegible] hominem / ut [illegible] [illegible] ma-
sculinum / ut [illegible] cum [illegible] figura
tum et [illegible] ut ille [illegible]
[illegible] et [illegible] eisdem [illegible] / Cum
[illegible] sperma est bene [illegible] forte [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cum
[illegible] illis proprietatibus / si [illegible]
sit bene dispositum quod [illegible] est
dispositum [illegible] ad omnia illa [illegible]
[illegible] sperma sit debile et [illegible]
[illegible] et non sit bene dispositum
quod [illegible] illud sperma [illegible]
[illegible] formam humanam [illegible]
membra humana [illegible] debitum non
potest inducere masculinitatem non
[illegible] colorationem in figura [illegible]
[illegible] / faciet [illegible] feminam [illegible]
[illegible] hic assimuletur — plus
matri quam patri / [illegible] sperma non
sit adeo debile et [illegible] non
[illegible] [illegible] faciet hominem ma-
sculinum sed non potest facere [illegible]
colorem [illegible] figuram [illegible]
[illegible] [illegible] et ideo faciet fetum ma-
sculinum sed in complexione [illegible]
[illegible] non [illegible] ipse assimilabi-
tur matri et in figura et [illegible] / et quando
[illegible] et talis proportio [illegible]
[illegible] faciet fetum masculum et co-
loratum / sed non potest dare figuram
[illegible] / [illegible] in complexione as-
similabitur patri / sed in figura et
[illegible] assimilabitur matri / Et
quando est talis proportio [illegible]
[illegible] [illegible] potest dare figu-
ram et [illegible] patris sed non

dat complexionem, unde fetus et filius patri
in figura et quandoque sic et filius matri
in complexione, sexuali quia erit femi-
nus, omnes dispositiones figurales et
consequenter ipsius patris. Et dicit expo-
sitor quod quia ista sunt multum variata
secundum proportionem virtutis activi ad passivum et ergo
contingunt multe diversitates in fe-
tibus de assimulatione ad parentes et
addit quod similitudo sic contingit ex duo sperma-
tis et una resistentia et similitudo
ad feminam contingit ex primo duo sperma-
tis et multa resistentia menstrui et
quia ita est quod proprietates anime et pa-
nos anime et proprietates aliquando contin-
gunt in patre et matre hic est et
quod ex duo spermatis et resistentia men-
strui contingit quod fetus assimulatur
avo et proavo et aut matri facit
eum similem avo aut proavo aut aut
patri et quod sperma est eius debile
et menstruum resistens non generat fe-
tum sed non similem patri aut matri
aut aliquibus attinentibus sed extra-
neis et videtur ibi minuere quantitas
multum secundum primum actum. Et iterum di-
cendum quod fetus sequitur matrem in
quantum et fetus ipsi sequitur patrem et ei
assimulatur in figura et cum hoc ad propositum
in reddendo quod frequenter contingit
quod sperma est potens in una proprietate
et est debile in alia, et secundum quod sperma
mulieris vel menstruum proprium et
contra secundo quod est resistens in una
proprietate et non in alia contingit quod
fetus aliquando assimulatur patri in una
qualitate et in alia assimulatur matri
unde concludit Avicenna quod non omnis qui fe-
tus assimulatur patri in hoc quod est
masculus quod assimuletur sibi
in reliquis membris, id est in reliquis proprie-
tatibus, immo in reliquis potest esse similis
matri. // Sed dubitatur quia si fetus est
similis patri in complexione videtur et
quod debeat esse similis in complexione et figura
et consequenter quia complexio sequitur complexionem. //
Amplius cum pater sit dicens secundum
intentionem quod non generat ipsum dum
sit cum sic generat ipsum cum figura
qua habet. // Ad primum dicendum quod non forte plus
aliter dicendum quod propter quod cum figura sequitur
complexionem ista est quedam potentius,
posterius autem potest absolvi a
priori. // Item dicendum ut convincitur de
quod compositio non secundum solam complexionem
immo et secundum alia plurima scilicet affectum ce-
lestium et multa alia similia. // Ad 2m
dicendum quod non generat similem ita sicut
est pater propter resistentiam menstrui
menstruum enim resistit illi dum
moveri et non resistit illi figu-

.d°.
.p° arm.
.2m.
.Ad p^m.
.S°a°.
.Ad 2m.

rationi sed postea cum erit in etate in qua
est pater sic sperma sit bene potens filius
debeat esse fortis et durus ut pa-
ter nisi res non valentes alios et
potus et similia inducant permuta-
tionem ad oppositum. // Deinde cum dicit Et assi-
mulatio quidem, hic intendit Avicenna
declarare dicta in conclusionibus et duo
facit. Quia primo Avicenna assignat quare est
quod fetus est masculus et similis
matri in complexione et figura. 2°
Avicenna ostendit ex 1° quod quando fetus potest
esse similis matri in complexione ibi
2a, et quando potens est, prima in 2a ibi.
Quia primo Avicenna ponit unam causam quare fetus
est similis patri in masculinitate
et similis matri in complexione propria
et figura. 3° ipsius assignat aliam
causam ibi 2a Et quando accidit contra-
rium ad patrem sic dicit Avicenna
dictum est quod fetus potest esse similis patri
in masculinitate et similis matri in
aliis proprietatibus et istud est verum et
propter quod quia assimulatio contingit, id est certe indi-
viduales que assimulatio est generalis
ultimam perfectionem spermatis per quam
sperma introducit complexiones proprias
ut totam similem in omnibus toleret com-
plexioni patri et similem figuram fi-
gure patris secundum super figuram propriam
et complexionem propriam et masculini-
tas non sequitur figuram super propria-
m etiam complexionem propriam immo secundum
complexiones satis magna latitudinem
habentem et figuram satis magna latitudinem
habentem. // Circa istud pro nunc considerandum
quod figura et complexio individualis habet latitudinem
strictam et unam per quam potest sicut di-
versis per etates et quoniam in omnibus etati-
bus stat individuitas in latitudine et
tota vel individuo excedit illam la-
titudinem non stat sanitas aut non stat
vita sed masculinitas dicit latitudinem
multum maiorem nunquam latitudo non
solum est variatio per etates immo
per omnem modum complexionis ut sanguinee
colerice flegmatice melancolice et pro
regiones climata per varios et bos
et potus Et etiam Et hoc patet una differentia inter complexione et figura individuales et complexionem et figuram per quam accidit masculinitas. Item est alia differentia
quia masculinitas dicit com-
plexionem et figuram per quam habet ut
sua masculus potest generare ut possit generare ta-
le alterum quale ipsum est et femi-
ninitas dicit complexionem et figuram
per quam habet ut sua femina potest in
se recipere generationem corporis humani
sive sit masculus sive femina. Sed
complexio et figura individualis
dicit figuram et complexionem per
quam hoc potest intellectum angeli et
alias operationes individuales facere.
Ex hoc 2° patet quod conclusionem intendit
tenuit esse verum scilicet quod fetus potest assimu-
lari patri in complexione masculina
que est multum lata et non assi-
milari in complexione individuali
ea que est multum stricta immo
assimulari matri in complexione

.No^a.

et figura individuali quia ista sunt di
stincta ut patet ex dictis et sequi
tur ex distincta proportione seminis ac
tivi ad passivum quia semen activum fuit
forte in assimilando fetum in illa
complexione masculina que est latitu
dini et non fuit potens in assimi
lando in complexione individuali
propter suam imperfectionem vel propter resiste
ntiam seminis passivi ut puta menstrui
// dubitatur quia masculinitas et femineitas

.do.

sunt quedam modi temperamenti positi ab
avicenna primo canonis fen prima capitulo de comple

.So.

xionibus // possumus dicere quod quemcumque
modus distinguitur vel reducitur ad 3m
modum ad alios modos quia hic fit comparatio

.6o. a a.

unius speciei humane ad aliam speciem hu
mane quia comparatur tota masculinitas
que est in specie humana // aut posset
dici quod esset quedam subdivisio 3m mo
di quia cum 300 comparatur species ad speciem
ut hic ubi contra quod comparamus indos ad scla
vos sed hic comparamus mulieres indas
ad masculos indos et mulieres
sclavas ad masculos sclavos ita

.6o. a a.

quod videtur esse quedam subdivisio 3i
modi // aut posset dici quod esset modus
4 et quod esset ad hunc alii modi
quos avicenna non posuerit sicut com
parando masculos indos ad mascu
los sclavos et feminas indas ad ma
sculos sclavos // sed in hoc non spectat
et ideo non amplius sit per viteras
in isto principio // deinde cum dicit
Et quoniam accidit cordi hic avicenna
intendit reddere aliam causam corre
lativi et sic dicit quod illud quod dictum est
scilicet quod masculus est similis patri in
masculinitate et non est similis in
figura et plasmatione ymmo potest esse similis
matri et hoc quia quoniam accidit soli
cordi quia complexio patris scilicet masculina
ut complexio colerica cordis colerici patris

.Nota

que complexio masculina peragitur
in membra peragitur complexio masculina
et determinata ut colerica aut per
se ex parte preparationis figurativi est
receptio matris in extremitatibus
aliis rapiendo declinans ad figuram
matris // Circa istam partem est de
randum quod iste modus declaratio
nis correlativi est alius a predic
to non principaliter in parte precedente dice
batur namque in parte precedenti quod mas
culus erat similis patri in complexione
masculina indeterminata comple
xione et indeterminata figura
erat similis matri sed hic avicenna
dicit plus dicit enim quod quoniam correlativus

.do.

habet complexionem masculinam et de
terminatam complexionem masculinam

.6o.

cum ut colerica que peragitur in
membra et hic assimilatur in
figura matri et tamen istud
est possibile quia prima non fuit

fortis potens in assimilando et vin
cens fuit et resistens aliqualiter
et dicit avicenna et quoniam accidit cor
di soli quia complexio patris non dixit absolute
complexio patris invenitur per hoc quod simpli
citer fetus non potest habere eandem comple

.do.

xionem patri quia huius individuum habet
complexionem solum propriam numquam impossibile est
sibi communicare et secundum primum canonis de comple
xionibus // dubitatur quia avicenna dicit quod quoniam
accidit cordi soli complexio patris et
postea dicit quod peragitur in membra

.So.

scilicet si peragitur in membra non accidit
soli cordi // dicendum quod possibile est quod complexio patris
accidat a principio soli cordi et non
accidat aliis membris a principio propter
parvam resistentiam menstrui et alia generaba
tur membra postea non in processu
cordis complexio in suum potentiam
et vigore intendit illam resiste
ntiam et ideo complexio illa cordis in pro

.Nota

cessu peragitur in membra consequenter
consideranda complexio fetus masculus assimi
latur patri in figura predominante in non
propter hoc dicitur similis patri quia mul
to plura sunt alia membra in quibus non
erit similis patri quam matri ut facies
collum pectus brachia manus etc
// deinde cum dicit Et quoniam potens est.
hic avicenna ostendit quod fetus quoniam assi
milatur patri in figura et matri
in complexione et quod dicit pater est

.Nota

etiam per antedicta // Consequenter
dicit quod avicenna hic ostendit
intendit quod fetus femininus potest
esse similis matri in figura secundum com
plexione erit similis patri et
erit ista mulier masculina vel
virago et hic ex ponatur littera sic
et quoniam est potens informativa
producens fetum femineum ad hoc scilicet
hoc ut ducitur proprium matri in menstruo
et figuret ipsum menstruum ex
te lineatio eius ad figuram pro
scilicet propria matris secundum quod efficit infor
mativa ex parte complexionis simpliciter proprie
ut faciat ipsum fetum vel ipsum quod
generatum est simile ei scilicet matri in
complexione propria ymmo assimilabitur
patri quia ipsa erit colerica ut pater
habebit in hoc mulier generata
formam matris et complexionem generalem
matris quia femininam per quam erit
apta ut in eam fiat generatio secundum comple
xionem propriam matris non habe
bit propter resistentiam menstrui
ymmo habebit complexionem patris et
erit colerica et erit virago et mascu
lina // hic posset dubitari que esset
melior complexio an complexio mascu
lina in muliere an complexio ma
tris // Et potest teneri quod per vitam et
per operationes naturales complexio pa
tris et masculina est melior

in mulieres et ymo aliquo declarabitur
inferius / sed per operationes naturales
complexio feminina est calidior femina
feminina neque per tales reddunt magis
calidae // deinde cum dicit Et dixerunt.
hic avicenna assignat causas monstruosi-
tatis assimulationis / et quod dicat patet //
Considerandum quod sicut patet per galienum de animalibus, .Nod3.
voluit imaginacionem dominum
habere in hec inferiora ita quod per ymma-
ginacionem multi effectus sunt possibiles
et non solum in corporibus ymaginantium
ymo in aliis corporibus ut patet de incanta-
tionibus / sed aliter ut dicit avicenna
ymaginatio est fortis non autem ymma-
ginatio est fortis ipsa est fortior
magis moventis spiritus et humo-
res et in eis fortius imprimunt
ung species ymaginata et ydolum cuius
facta est ymaginatio quod ydolum
quibus impressionibus que decidunt
cum spermate habent informare et figura-
re figurationes et colorationes, cuius dicendum .2o.
autem ymaginatio sit fortior in hora
vel in ipso effectu producendo in
viro an mulieris // dicendum quod ymaginatio .6o.
viri sed fortius imprimit per virtutem
habet autem magis in sua potestate
quod habeat mulier per spermatis viri esse
magis aptos ad receptionem ydo-
li ymaginati // dicendum quod debet esse ista .7o.
ymaginatio in hora coytus ymo .pm. arm.
videtur quod ante ut ydolum possit
melius imprimi in spermate per naturam
per temporis prolixitatem // amplius
videtur quod talis ymaginatio debe-
ret impedire generationem propter diversio-
nem quam facit in potentiis et quia una
operatio aliam impedit et distrahit // am-
plius si ponatur quod sperma mulieris
non generat ad generationem ut videtur
velle aristoteles quid dicendum faciet ymaginatio
mulieris ad hoc quod ymaginatio debet esse dico .6o.
in hora conceptionis et in hora coy-
tus / et causa est quia in hora coytus
spiritus spermatis sunt magis apti ad reci-
piendum illud ydolum propter concalefactionem //
iterum et propter aliud quia tale ydolum na-
turale ipso evanescit et deletur de
potentiis / ut tamen non evanescat an-
tequam sperma incipiat operari debet esse hec y-
maginatio in actu coytus // neque valet .Ad. pm. om.
illud quod instatur quia propter temporis prolixitatem
imprimeretur ydolum hoc enim est verum propter
indispositionem spermatis // ad 2m debet dici .Ad. 2m.
prohibere generationem talis ymaginatio
propter diversionem / dicendum quod diversio non
est tanta quod possit impedire et
precipue cum esse vocatus coy-
tus et confricatio // ad 3m dicendum quod dato .Ad. 3m.
quod sperma mulieris non generat ad
generationem adhuc ymaginatio mulie-
ris facit ad similitudinem eiusdem
primo quia illud ydolum descendet ad

·| Utrum ista ymaginatio debe-
at esse in hora coytus.

generationem cum menstruo / 2o quia illud ydolum
existens impressionibus spermatis mulieris appli-
catur membris in quibus imprimitur in sperma
viri per naturam virilis vel forte ista ymagina-
tio fortior est in viro quam in muliere
vel quia est per pauciora media ut patet et
est impressio levius // deinde cum dicit Cum
fiunt instantius. hic avicenna inten-
dit assignare causas embrionis magnitudinis
et paruitatis scilicet explicat causas paruitatis
et quod dicat patet // Considerandum quod avicenna in .No3
de principiis innuit tres causas et paruitatis
fetus .i. paruitas est sicut paruitas
menstrui ex causa spermatis ut paruitas in-
fectionis spermatis in matrice sicut
ut dictum fuit supra quod sperma mittitur
sive in matricem tunc propter delectatio-
nem matrix coniugatur et suspi-
ratur et in illa suspiratione ex-
primitur aliquid modicum menstrui
ex quo generatur fetus / propter minimam
paruitatem ipsius menstrui est
quod fetus paruificatur quia ex parva materia
non potest generari magna res
/ 2a causa est post formationem quia iam in-
cipit nutriri quia hic habet pars de nu-
trito et pars de menstruo quia non potest
augeri / 3a causa est paruitas matricis
que est locus generationis / aliqui autem dicunt
expositores sic quod paruitas est quam per
materiam paruam in primis .i. per paucitatem
spermatis virilis quia quando est modi-
cum et debile non est virtus potens trans-
mutare multam de menstruo quare fe-
tus est parvus et ex oppositis causis fetus
est magnus // dicendum quod avicenna non ./d°.
tangit causam paruitatis ex parte virtutis .pm. arm.
nutritive fetus quia cum fetus habet de-
bilem nutritionem ipse remanet parvus
quia non potest multam transmutare de
nutrimento quare remanet parvus // amplius .2m.
non videtur quod iste sint cause paruitatis
cum videamus fetus paruos augmen-
tari et aliquos magnos non aug-
mentari // ad primum dicendum quod in paruo .Ad. pm.
spermate non potest esse ~~[struck]~~ debilis
cum nobis adveniet aliqua causa
debilitationis et spiritus sunt multi / sunt .Soa.
dicendum quod avicenna et illam causam tangit
in 2a parte ipsius partis cum dixit
aut propter paruitatem nutrimenti quia paruitas
nutrimenti quam est ex parte virtutis
// ad 2m dicendum quod iste sunt cause paruitatis .Ad. 2m.
et magnitudinis sufficientes / Utrum
autem illa paruitas et illa magnitu-
do maneat vel non avicenna hic
non curavit declarare, et hoc de hoc
// dicendum quod circa lectionem facta est men- :/d°.
tio de complexione masculina et femi-
nina ut videatur quomodo differant
Utrum complexio masculina sit cali-
dior complexione feminina quod
est querere utrum omnis masculus
sit calidior femina et est quod congela- .pm. arm.
tivis dicendum .2a. et ad inuicem
nos generationis / primo videtur femina
esse calidiorem / femine aliorum
animalium sunt calidiores ergo et femi-
na humana erit calidior quam

·| Utrum avicenna causas sufficientes par-
uitatis fetus ponat.

:| Utrum complexio masculina sit ca-
lidior complexione feminina.

videtur esse nota assimilis, antecedens patet primo
de quadrupedibus, certum namque, vespertiliones et aliis
accipitres et multe aves viventes ex
rapina femine sunt calidiores et audaciores
fortiores, cuius signum quod vespertiliones et alie
femine et accipitres femine sunt magis
corpulente et maioris quantitatis fortio-
res et vigorosiores; vigor autem
causatur a calidiori et a siccitate quia
iste sunt qualitates ______ vigoro- (.4a opio.)
.2m siores // Confirmatur 2o quod femina
humana sit calidior viro et sic mu-
lier plus sanguinis habundat quam vir igitur
ipsa erit calidior, quia non quia 2o
complexionum corporis et membra humida corporis
dicuntur calida per sanguinis participationem
antecedens probatur quia in muliere videtur
sanguinis nimis habundans quod ab ea omni mense
sit magna quantitas egreditur ut
.3m patet // Confirmatur 3o sic mulier nimis
nocetur a frigore igitur ipsa est calidior
viro, quia videtur esse nota quia
non nocetur a frigore est resistere frigori
resistentia autem ad frigus maior
est per calorem ut puta per caniculam
probatur quia mulieres videntur
interdum frigiora pauciori pannis
tegere sua corpora et in aqua et
stant nudipedes plus tempore et plu-
.4m res ad lavandum pannos quam viri // Con-
firmatur 4o quia mulier recipit cor
et vir flegmaticus igitur saltem
mulier erit calidior quam vir antecedens
.5m.p.m patet, quia nota quod corpus coleris est calidius
flegmatico // In oppositum arguitur quod masculi ca-
lidi ponuntur, femine autem frigide
Galenus 2o quod pulsum ab omnibus medicis
et philosophis affirmatum esse videtur quod
masculus calidior sit et siccior (.5ta opio.)
quam femina // Et primo recapitulentur masculi (.p.a q[uesti]o)
.2m in omnibus animalibus calidius est et si-
.3m ccius femina // et idem asserit Aristoteles (.2a q[uesti]o)
.4m in libro problematum // et idem videtur
.5m asserere Aristoteles de generatione et de historia
animalium libro octavo // Amp-
lius vir fortius perfectius ac dili-
genter agit igitur vir est calidior, quia nota
quod fortius agere et perfectius videtur
procedere ab efficacioribus qualitatibus
que sunt caliditas et siccitas, antecedens in-
de patet esse notum ad sensum et quia
omnes operationes fortiores et perfectiores
attribuuntur masculis in ista
______ questione recitat Conciliator
.p.a opio. multos modos solvendi, unus
enim est modus prime opinionis que posuit
.2a opio. femellam esse calidiorem et fortiorem
propter rationes superius tacta // 2us
.3a opio. modus fuit aliorum qui posuerunt
marem esse calidiorem per rationes
.p.ma a[rgumentu]m [contra] opio[ne]m. etiam tacta // 3us modus fuit quo-
rundam intermediorum per intermedium
qui posuerunt feminam esse calidio-
rem, et per hoc sic femina ge-
neratur a calidioribus principiis

est calidior quam non antecedens probatur quia cum femina
et mensium per calorem naturalem fortem
decoquitur et debilitatur actus cuius
generatur que non potest generare perfec-
tum ut puta masculum igitur generat
imperfectum ut puta feminam sicut enim
in natura rara distracta decoquit actum
proprie 2a opposito magis qui
(.4a opio.) fuerit in membris // 4us modus est
quem attribuit Conciliator Galieno, et etiam Avi-
cenne, in 9o pulsuum et Avicenne, ista 3o canonis
ista fen 2a capitulo 13 de causis specu-
(est ^) latiuis, et quod femella quantum ad complexio-
nem acquisitam ex principiis generativis est
magis calida et vir est calidior
quantum ad illud quod acquirunt ex approxima-
tione sexus et propter hoc non naturam mulier
potest esse calidior, Racio primi quia vir ge-
neratur ex materia perfectiori et meli-
stris et perfectiori, igitur ipse est cali-
dior, antecedens apparet per dicta, quia licet quod
prima perfectius videtur esse cali-
dius // 2m et probatur quia mulieres in
regimine et sunt sanitatis post appli-
cationem calidiora ut omnia calida et viro
frigiora igitur quantum ad complexionem acquisitam
ex approximatione sexus non natura-
liter mulier potest esse et de facto
erit calidior viro, quia et antecedens in-
ducitur esse nota cuilibet medicorum // ista
dicta molestantur et destruuntur
a Conciliatore quia possibile est duos fetus
esse simul genitos quorum unus erit
masculus et alter femina et ambo
erunt geniti in eadem hora et in ea-
dem regione et ambobus eadem
dabitur regimine quo ad omnes res
non naturales et tamen femella reperitur
calida et humida, et masculus erit
flegmaticus et totus debilis // et in
alteri videt Conciliator // 5us modus
est Conciliatoris et est quod dicit quod ut
plurimum masculus est calidior femina
// largo tamen femina aliquando est calidior viro
// primo probatur quia in viro dominantur elementa
tam calida ut ignis et aer, in femina
aqua et terra remoti frigidi vir est
calidior, quia videtur esse nota quia cum
ignis et aer sint calida secundum naturam
magis in viro et elementa frigida in
muliere certum est quod vir dicitur esse ca-
lidior, antecedens patet quia per tactum sentitur
in viro caliditas acuta in muliere
remissa et obtusa sentitur // preterea
accidentales significationes actiones et
alia accidentia omnia ostendunt caliditatem
esse maiorem in masculinis ad tactum
enim calidior accipitur fortior in virtute
robustior in digestione fortior
venis colorativis nominibus et ge-
stro pulsus et maior et velocior
pilosior durior in tactu // 2m quod
quandoque sit aliqua mulier aliquo viro
calidior quia mulier aliqua colerica et vir
aliquis flegmaticus // Amplius potest esse
quod erit in ima causa et siccitate et sit
menstruum et debent generare ma-
sculos quia in per modicam

ut masculus sit in fetus propter moderatam tem-
periem actiuum et passiuum fit femina. Et
cum ista tota solutio videtur bonum intelle-
ctus et discretionis exigitur frequen-
ter contingit calidis // Thomas contra
modum incedit et satis imitari
dicens quod si vir sit perfectus et non or-
batus, id est non defectiuus, semper ipse est ca-
lidior femella. Si autem vir sit or-
batus et femina perfecta potest esse calidior
viro. // Ista dicta possunt molestari
sed non curo quia per illa que dicta apparet
insufficientia dictorum omnium. Dico igitur de q^a. 6°. M.
complexione viri et femelle possumus
dupliciter loqui: uno modo cum nos possumus loqui
de complexione sexuali, alio modo possumus
loqui de complexione individuali. Ista
namque si considerantur dicta auicenne potest
comprehendi. Auicenna intellexisse aliud
esse motum et gradum perfectionis secundum
complexionis sexualis et aliud esse gradum
perfectionis individualis, et ita etiam
videtur intelligere ar(istoteles) 4° de animalibus ponit
bat enim auicenna in femina quod filius quando
assimulatur patri in complexione
sexuali tunc erat masculus, si
complexione individuali poterat assi-
milari matri, et eodem modo femella
quantum ad complexionem individualem ipsa
posset assimulari. Ideo igitur est distinc-
tio noti complexionum quia unus potest
esse secundum alio vel reliquo, ut deduxit
auicenna sufficienter in lectione.
// Tenet ergo hiis ponantur iste con- .p^a. 9°.
clusiones. Prima sit quod loquendo de complexione
sexuali vir calidibus est calidior qua-
libet muliere. Probatur sit per complexionem
sexualem vir habet principium generandi ac-
tiue, igitur vir calidibus est calidior qualibet
muliere, antecedens videtur esse satis notum
quia non est aliud complexio sexualis
masculina nisi complexio per quam acq-
uirit masculus principium generandi ac-
tiue, et complexio sexualis feminina
nisi complexio per quam acquirit femina principium
generandi passiue et merito quia principium
generandi actiue est transmutatiuum
materiam quod non potest fieri nisi qualitate
actiua, principium autem generandi
passiue est transmutari et ideo su-
fficit sibi qualitas passiua, et breuiter
tamen vir est calidior muli-
ere quantum ad complexionem sexualem
contra primam ponitur calidius ne-
cessarius tamen plus indiget inspirantibus
// 2^a conclusio ista sit quod quantum ad complexionem .2^a. 9°.
individualem mulier potest esse
calidior viro eo quod quantum ad complexio- q^z
nem individualem mulier potest
habere elementa et humores ca-
lida et calidi diuam, in viro ele-
menta frigida et humores frigidi, igitur
mulier poterit esse calidior viro
quantum ad complexionem individualem, ante

et quia pater calidior // Contra ista dicta occur- .9. p^a.
runt aliqua dubia. Primum quia hic ponemus
in viro duplicem complexionem, scilicet sexualem
et secundam individualem. Quero utrum sexualis .2°.
quo vir calidibus per complexionem. Dubitatur
nam habet principium generandi masculini
multe sunt steriles ut patebit in
secundis // et sic et non videtur quod mu-
lier qualibet habet per suam complexionem sex-
ualem habet principium generandi passiue cum .3°.
multe sunt steriles. // Dubitatur etiam ulterius
utrum ordinis est principium complexio
individualis. // Dubitatur quero utrum
remaneat individuum certum est quod
sic aut igitur remanebit complexio se-
xualis aut non, non potest dici quod
non maneat. Cum maneat et in-
dividuum habeat complexionem videtur
quod sexualis fiat individualis
// Ad primum dicendum quod non est inconueniens .Ad. p^m.
nam et certe potest quia in nobis est
duplex complexio innata et influens
quia ponere possumus et in nobis com-
plexionem sexualem et individualem.
Ad 2^m dicendum quod nec vir nec ulla mulier .Ad. 2^m.
sunt steriles per complexionem sexualem
sed per individualem que contrariat sexuali .6° a^a.
// Aut dicendum quod nec vir nec mulier
est sterilis absolute sed relatiue ut
vir respectu istius mulieris et mulier .Ad. 3^m.
respectu istius viri, sed absolute non. // Ad 3^m
dicendum quod complexio individualis est secundum
operationes occultas ut quod hic odiat vinum
vel quod hic diligat caules vel quod hic
non soluatur a reubarbaro et sol-
uatur ab aloe et sic de singulis // .Ad. 4^m.
Ad 4^m dicendum quod non potest mouere com-
plexio individualis quin ad mouens
induerat aliam individualem. // Ad .Ad. p^m pr^e.
instantias principales ad primam ad aues
fere aliorum animalium sunt calidiores secun-
dum datam fantasiam potest dici
quod hoc est in illis per complexionem
individualem non per sexualem, et
credo quod sit vera conclusio. // Et si dice- .9.
retur quia non reperitur in hoc et .6°.
talis complexio individualis vincens
sexualem, possumus dicere quod hoc per
excellentiam speciei quod species in huma-
na natura excellit individuum sed in
aliis individuum excellit speciem .6° a^a ad p^m pr^e.
aut dicendum ut taliter dicitur quod in aliis
animalibus ut in hys nigalibus instar
fere sunt calidiores partus quia ad
generationem caput principaliter generationis tamen non
sunt vltime calida non est generatio ec
soluere calidi ymo in eis calidum manet
sed cum generatur masculi quia principaliter
generationis sic excederet calida fit
generatio cum resoluitur vnum remanet
generationem suum. // Aut dicendum quod vespa et
papaluus femina sunt audaciores tempore
partus ut nutriant fetus et filios .6° a^a.
// Ad 2^m dicendum quod hic indiget semine est in .Ad. 2^m.
feminis multum. // Ad 3^m dicendum quod illud .Ad. 3^m.
non contingit eis mulieribus propter
caliditatem sed propter distemperantiam.
// Ad 4^m dicendum quod illud arguit .Ad. 4^m.

mulieris esset calidior quo ad complexionem
individualem quod est concessum // etc.

Tertia glosa in generantur
est multitudo. postquam avicenna
assignavit causam generationis embrionis et eius
assimulationis et causas quantitatis parvitatis
et magnitudinis que per quantitates contingunt
hic avicenna intendit assignare causas mul-
tiplicationis fetuum et gemellorum et quoda-
modo causas quantitatis districte / dividitur autem ista
pars in partes duas quia primo avicenna assignat
causam quare generantur plures quam duo vel tria
et quare generantur porcellorum [illegible] effusioni
[illegible] / primo in 2as quia primo avicenna as-
signat causas gemellorum / 2° avicenna est dic-
tis in eadem taliter infert causas delectatio-
nis coitus in muliere / ibi 2a et perpellud
multiplicatur / primo in 2as quia primo avicenna ponit
unam causam gemellationis / 2° aliam ibi
2a et quare accidit / quantum ad primam partem
sic dicit avicenna / cum dicte sunt cause
assimulationis restat hic ponere causas
gemellationis Et pergo ergo causa quod de-
certe in geminis fetibus est multitudo
spermatis ita ut spargatur id est dividatur
ad duos uteros id est ad duas concavitates
matricis sparsione id est divisione replen-
te id est totam concavitatem vel singulari-
tatem suam id est vel varietate concavitatis
matricis // Circa istam partem considerandum quod ge-
neratio gemellorum potest fieri dupliciter uno modo
in uno coitu / alio modo in pluribus coi-
tibus inter quos cadit tempus medium
notabile .x. vel .xii. dierum et appellatur super-
impregnatio sicut recitat albertus quod vidit ipso-
rum causam quo et recitat ibi de qua-
dam muliere adultera que habens virum im-
pregnata a viro post aliquos dies coi-
vit cum adultero et impregnata fuit ab
eo et peperit duos quorum primus fuit similis
viro suo alter fuit similis adultero
primo ergo gemellationis que fit in una emissi-
one spermatis avicenna hic dat causas quia al-
bertus [illegible] est reddere causam eius quia cau-
sa autem eius est multitudo spermatis
tanta quod possit dividi ad duas partes
et ad duas concavitates matricis ut
duos fetus posset generare unum in
una parte aliud in aliam // 2° considerandum
quia dicit sparsione replente etc. id est
totam concavitatem que ista littera potest multi-
pliciter exponi uno modo sic sonat lit-
tera scilicet quod spermatis corpulentia sit tanta
quod repleat divisum ad duas partes du-
as cellulas matricis actualiter occu-
pans illas concavitates / et isto modo intelligendo
credo quod littera sit falsa quia dato quod ma-
trix contraheretur super sperma tamen sperma
est ita modicum quod expellitur in uno coi-
tu quod non posset replere cellulas con-
cavitates // 2° potest intelligi quod sperma
non corpulentia sit tanta quod repleat
et replere posset totum [illegible] et menstruo
quod exit [illegible] et ad eius concavitates
repleat [illegible] figura-
bus et transmutationibus antedictis

et isto modo intelligendo littera est vera / Expedit
eius sperma divisum generat gemel-
los quantitas autem eius sit [illegible] eius partes
quod ipsa posset transmutare menstruum
cum oportet agens esse proportionatum
passo / posset enim esse ita modica quantitas
quod non esset sufficiens ad transmu-
tandum materiam suam primus loquendo
menstruum mulieris et spermatis quod corrupu-
lentia spermatis et eius humiditas
non possunt seduci [illegible] eius / que in
sit ista quantitas utrum sit [illegible]
vel dragma non potest lingua proferri
nec calamo scribi / 3° potest exponi
sparsione replente totum id est totam conca-
vitatem delectationis quia cum sperma
est [illegible] quod divisum replet dextram
concavitatem delectatione et sinistram
[illegible] in tali delectatione notandum
eius sufficiens quantitas ad transmuta-
tionem menstrui mulieris occurrens
spermatis [illegible] corrugationem matricis
// propter hoc etiam nota quod quando concavitas co-
rrugantur et equalibus menstruum re-
mittitur et [illegible] et ideo hic
signatur quod occurrit primum actium
passivo quia [illegible] fiet actio et generatio
[illegible] quia in duabus partibus occurrit
primum activum passivo // Considerandum
3° quia avicenna dicit super singularitate
suam / intelligendum propter hoc diversitatem
esse in matricibus quedam enim [illegible]
matrix est magna valde et [illegible]
sunt concavitates magne et in ipsis
quantitas spermatis maior requiritur ut
sperma possit [illegible] quantitate causa
re delectationem circa maiorem quantitatem
tem concavitatis ut et posset [illegible]
[illegible] menstruo quod exprimitur
in tali magna quantitate quia esset ma-
ioris quantitatis quia esset necessarium sperma
re maioris quantitatis ne pura eius quantitas
suffocaretur a multa materia menstrui
// dubitatur circa istam partem quia non videtur
quod sperma divisum debeat generare / quia
videmus in granis omnibus quod quando
scinditur ipsa divisa non generant quamquam
dividantur per longum aut per transver-
sum // [illegible] et [illegible] divisum
per longum non generant // [illegible] sperma
divideretur et maneret in una
concavitate posset ne generare gene-
ros // dicit alius avicenna quod sperma
divisum et ad duas concavitates delatum
[illegible] cum est multe quantitatis hic gene-
rare gemellos / ratio quia primum activum
occurrit passivo in duplici loco et
propter supponitur esse sufficientis quantitatis in
duplici loco fit generatio unus et generatio
videtur nota credibus [illegible] / et cog-
novi paduanum qui adhuc vivit et
retulit michi cum esset pauper
et anno habebat unum filium ob pau-
pertatem non poterat eis dare ne-
cessaria vivit [illegible] separatus
ab uxore ut non tot filios gene-
raret elapso anno et aliquali[illegible]
venit paduam dormivit cum uxore

./ Utrum Sperma divisum possit generare.

^ fetus gemelli et duo / 2° ibi et quare generantur

elapsedit

.No(ta)

.No(ta)

.No(ta)

.No(ta)

mulieres ^

.No(ta)

^ 1.

| do. .p(ri)m(a).

.2m.

tercia ^

.3m

.S°

per noctem et in spacio noue mensium habuit
duos filios / coadunaverat enim in illo
spacio temporis multum spermatis quando dun
sum generavit gemellos // Ad instanci .Ad 2a p(ri)m et 2m.
as autem ad duas partes simul quod illud contingit
propter paucitatem caloris quia in generatione omnia
modicissima habet tamen ideo quamlibet divi
sionem dividatur non generant quia per
divisionem corrumpitur tamen corrumpitur evanescit et
alteratur aquositate / in plantis quia indiget
et plus de calore si dividatur propter trans
versionem post generare et pullulare si sic divi
datur per longum evanescit et alte
ratur et corrumpitur tamen et ideo non pullulant /
in spermate autem multum est caloris
et spiritus quia divisum potest generare // Ad 3m .Ad 3m.
dum quod sperma divisum in vulva continue
non generaret gemellos quia non esset
duplex natura / si sic conveniret quod esset et
duplex natura in una conceptione et sperma di
visum non credo quod esset impossibile quod
ibi esset generatio talis gemellorum // deinde
cum dicit Et quia accidit. hic Avi
cenna tangit aliam causam gemellacionis
et tria facit quia primo dicit / tangit
tamen causam 2o dicit / cum declarat genera
liter / 3o dicit / cum declarat speci
aliter magis / ibi 2a nam natura
et ibi 3a et ille impulsiones // Quantum
ad primam partem sic dicit Avicenna / quod quando
propter aliam causam accidit gemellorum
generatio et simplex ista causa est propter diversi
tatem expulsionis quia simplex partes per
partem expelluntur et partes per hunc autem par
tem ita quod sit diversitas expul
sionis / est enim duarum electio idest impulsio
.i. duarum expulsionum cum ista conditione
quod ille diversitati perveniat duplex
etiam motus attractionis matricis
ita quod unam partem illius expulsionis
attrahat dextera concavitas et aliam par
tem attrahat sinistra concavitas et hoc
est quod dicit / quando ille diversitati .s. ex
pulsionis pervenit motus .s. duplex
attractionis matricis .s. ad dexteram
et ad sinistram // Circa istam partem con .no(ta) d(ubium).
sideraliudum quod ista causa differt ab illa
tacta in precedenti parte quia illa spermatis
divisio erat post spermatis attractio
nem ab arte ea dividente sperma sive
esset diversitas ab [?] sive dividere
sive aliquid aliud dividens / sed ista di
visio spermatis est in actu expulsio
nis et spermatizacionis / 2o forte dicet
quod illa divisio spermatis requirit ma
iorem quantitatem ista non tantum / causa
enim potest esse quia cum illa fiat post
spermatis emissionem et fiat arte
magis extranea spermati utputa
a ventositate expedit ut sperma sit
fortius ne per divisionem eius partes
exsolvantur quia ita per moram a parte debi
litacionem recipiunt / sed ista spermatis
divisio fit in actu spermatizacionis
et sperma non advenit aliquid de
bilitans ideo minor eius quantitas
est sufficienter in sub [?] illam
divisionem partibus divisis debet

ribus remanere et actu remanentibus .no(ta) d(ubium).
cum prima generandi // 2o considerandum quod ad
hoc quod fiat gemellacio per diversitatem sperma
tis emissionem requiritur et spermatis a
tractio per diversitatem matricis / 2o quia in
si fieret una simplex attractio sperma
non obviaret nec attingeret dum
passivum .s. menstruum / 2o quia tunc sperma
non veniret ad locum generacionis quia
generacio fieri non posset // Sed dubitatur circa istam ./ d(ubiu)m p(rim)am.
partem quia ex isto videtur sequi quod in omni sper
matizacione et in omni coitu deberet ge
nerari fetus duplex et sic gemelli
quia in omni spermatizacione expellitur sperma per
partem quia sperma dividitur et sic per
partem conditionem non fiet gemellacio quia // Item .2m.
licet ex hoc attractiva matricis attrahat
sperma prout expellitur et expellatur partes
post partem / fiet et attractio separata et
divisa quia cum ita sit fiet in omni conceptione
gemellacio / Responsio quod intercidunt // dubium pro hoc non est .S°.
tempus medium inter unam attractionem
et aliam quia hic sperma divisum expe
ctatur et expedit ut tempus sit
aliquod perceptibile requiritur et distin
cta attractio ad distinctas partes ma
tricis ut primum actiuum occurrat passivo
et ut generetur sperma in loco concep
tus // Ad instancias Ad primam dicitur quod .Ad p(rim)am.
licet in omni spermatizacione sperma expella
tur post partem non tamen interponitur tem
poris medium notabile nec semper fit sper
matis attractio ad diversas partes matricis
sed quandoque ad unam partem // Ad 2am .Ad 2m.
virtus attractiva attrahit prout fit ex
pulsio conceditur quia attrahit partem post
partem sed ob hoc non est nece
ssarium quod attrahat partem ad dexte
ram et partem ad sinistram / quia valde
raro hoc evenit et ideo raro fit
gemellacio / Cum autem conceditur partem
2a enim simul hic fit generatio aliqua ge
mellatio // deinde cum dicit Nam
matrici. hic Avicenna intendit
declarare causam datam sed declaret generali
et ideo facit quia primo dicit / facit quod dic
tum est / 2o illud quod dixerat confirmat
experiencia ibi 2a et illud est res // Quantum
ad primam partem sic dicit Avicenna / dictum
est quod in uno coitu fit divisio sper
matis propter diversam expulsionem et
attractionem matricis diversam et
que intermiscentur per quietem / quod
quod sit verum dicit Avicenna / hoc potest pa
tere natura per hoc quia matrici accidunt
motus frequentes expulsionem sperma
tis a virga viri / apud attractionem
.i. in attractione / sic in expulsio
fiunt per quietem interrupta attra / fit
ctio matricis / et talis est ista
attractio matricis sicut illius qui deglu
tit bucellam post bucellam / sicut
in ista deglutitione deglutiens
bucellam post bucellam est interrup
tio per quietem / ita potest esse et de
facto aliquando est in attractione ma
tricis attrahentis spermata et sic
recipiat prius emittendo recipi

./ Utrum in omni spermatizatione fiat
gemellorum generatio.

racione post respiracionem / et ille expulsiones
sunt continue / ita semper expulsio a membro
virili per quam expellit sperma quod est per
punctum intersecata / quia attractiones ma
tricis in vno coytu post se intersecta
te / quam prius quia expellimur ex eo .s. mem
bro virili ad profundum matricis .i.
ad os intrinsecum matricis impul
siones semper — sperma matris per intersectio
nem separate / et probat Avicenna / et prius
quia vniusquisque impulsio .s. spermatis a mem
bro virili est cum attractione sperma
tis .s. a matrice attrahente de foris ex
pulsi spermatis a membro virili / et ista
attractio matricis sequens expulsionem
membri virilis est ingressio .i. aucta
attractio matricis ad aggregandum sper
mata .i. per coniungere sperma agentis et pa
cientis virtute passiua tantum patet // Con
siderandum circa istam partem quod
Avicenna dicat quod tales sunt attractiones
matricis attrahentis sperma sicut attrahe
re buccellam post buccellam et tales sunt
expulsiones membri virilis expellentis
sperma sicut pistor faciens respiracionem
post respiracionem / non intelligens Avicenna
quod tot sunt expulsiones spermatis
quot sunt respiraciones et quod tot sunt
attractiones matricis quot sunt attra
ctiones deglucientis buccellam post bu
cellam vero intelligit quod due tantum sunt
ille attractiones ut hic declarat illud
quod dicebatur in particula precedente
quam hic declarat / Et quomodo hoc acci
dit propter diuersitatem expulsionis
duarum eieccionum quia hic cum hoc posset
illius declaratiua intelligit tantum
duas esse illas expulsiones et tantum il
las duas attractiones / Adduxit autem
modum attractionis attrahentis bu
cellam post buccellam et modum pistoris
facientis respiracionem post respira
cionem / quia per istos modos sine intersectione
ita expedit intersectari illam expul
sionem et illam attractionem ut vna
pars spermatis attrahatur ad vnam partem
matricis et alia ad aliam ut fiat
gemellus / que autem attractio aut
que expulsio sit fortior Avicenna
dicet statim // 2° considerandum propter
dictum in vltima parte ipsius partis
quod multi sunt fines attractionis sperma
tis virilis a matrice vnus est ut
eo voluptuetur et delectetur / 2us est
ut eo calefiat / 3us potest esse ut sua
potencia reducatur ad actum quia est
in potencia passiua ad generandum / 4us est
ad conseruacionem speciei et ut conseruetur
species humana / et ad ipsum actum
incitatur matrix ex influxu super
celestium / et ipse est perfectior fi
nis et ideo eum tangit alios omit
tens // Dubitatur statim que sit causa
diuersitatis illius expulsionis
expellentis intersectate sperma

quia Avicenna non ponit // Dicendum quod talis non est
per causam intrinsecam ut quidam dicunt
.s. debilitas expulsiue / primo quia ex debi
litate expulsiue non consequitur in
tersecatio sed potius prolongacio mo
tus expulsionis / 2° quia cum debilitas
expulsiue coniungatur alteri debilitati
ut forte digestiue non debite preparans
quod debet expelli ex hoc tale sperma non esset
prolificum et sic non esset causa genera
cionis // Et ideo credo quod sit extrinseca ut
accidens anime ut timor vel ira
viro supponit vxore alterius au
dit vocem seu vocem mariti illius
mulieris quam actu supponit et est
in actu emissionis timet tunc ex
timore fit recursus spirituum ad
cor et fit vna intersecatio illius
motus / 2a causa posset esse dolor aliquis
mediocris / 3a causa posset esse exitus
membri ab orificio vulue et subito
reingressus // Deinde cum dicit / Et illud
est res. hic Avicenna confirmat dictum
per experienciam aliquis per modum permitto ne
ostenda / sed rei veritas est quod illa est
solicitus in coytu percipit interse
cacionem expulsionis per intersecationem
delicie percipit et duplicem attractio
nem mulieris per duplicem excitacionem
eiusdem virge et mulier et percipit
similiter duplicem attractionem etiam per in
tersecationem delicie et percipit etiam
duplicem impulsionem spermatis virilis
per eandem intersecacionem delicie Et quia
sperma res est sana ab eis sensibilis
sed expedit ut causa viri et mulieris debens
hoc percipere sit solicitus in hoc propter tempus
intersecans illos motus magna
breuitatem // Deinde cum dicit Et ille impul
siones. hic Avicenna quod dixerat decla
rat specialiter magis / et etiam facit
quia primo Avicenna declarat quod dixerat
1° Avicenna / comparat expulsiones illas spa
tio admirantem / 3° Avicenna tangit et
cuidam dubio / ibi 2a et fit omnis vi
cissitudo ibi 3a Et fortassis // Ad
intentum primo partis considerandum quod in sper
matis emissione que est sine
intersecacione sperma sine dub
io emittitur sicut quando per se eius emittitur
post partem et matrix et attrahit a
trahendo partem post partem / et in ta
li expulsione et etiam attractione
matricis est vna quedam retencio
quia aliquando expellens non expellit neque
attrahens attrahit ut patet prima parte
capitulo de particularibus ministrantibus sed in
in expulsione spermatis expellatur
pars post partem et ibi sunt multe ex
pulsiones quia vna pars ad aliam ex
pellit et etiam ibi attractione matri
cis sunt multe attractiones quia vna
pars ab alia trahit vna tamen non est
que media sed et ibi generat aliqua

.| Verum que sit causa diuersitatis illius
expulsionis expellentis inter
secate sperma.

Marginal notes: .6° | vel causa | .6° | .Nota | est in | scitur | .Nota | .Nota | .10°

corrupcio/ ita est quia [illegible] unus [illegible] in-
cipit motum suum antequam alia finiue-
rit [illegible] sunt motus subintrantes/ et
hoc est tam in expulsione membri vi-
talis quam in attractione materie/ tales
cum sit ille motus sit aperte in undis quan-
tum una aliam subintrat antequam fi-
niatur motus primus// 2o considerandum .No.3
quod titillatio [illegible] et omnes materias [illegible]
tum adiuvat ad illam expulsionem [illegible]
[illegible] faciendam quia ille motus titilla-
tiuus videtur quodam modo excitare
sensum ut plus sentiat et virtu-
tem expulsiuam ut citius expellat
ad hoc [illegible] expulsio fiat
per partem [illegible] non fiat distinctio
ipsius [illegible] ymo remaneat [illegible]
[illegible] et [illegible] expellatur et [illegible]
[illegible] materie/ in expulsione
[illegible] et attractione [illegible]
gemellatio [illegible] sit vera quies quia po-
natur quod [illegible] sit una [illegible]
[illegible] expellatur [illegible] mediocritas et cadat
ibi quies media [illegible] media
[illegible] et [illegible] expulsione [illegible] sit
continua [illegible] ibi [illegible] ille expulsio-
nes dicte subintrantes quia una [illegible]
expellens expellit antequam alia finiat
motum suum/ et [illegible] est in 2a [illegible]
expulsione quia eodem modo una [illegible]
expellit post aliam [illegible] incipit ex-
pellere 2a [illegible] antequam prima expleue-
rit motum suum/ et [illegible] 3a post 2am
et ita [illegible] est in attractione [illegible]
[illegible] ibi sunt attractiones sub-
intrantes/ et [illegible] quod dicit
1a Avicenna/ et ille impulsiones [illegible]
[illegible] membro et ille attrac-
tiones materie singulares .i. in-
terscisse [illegible] sicut [illegible]
latio non [illegible] .i. non [illegible]
unus motus quia ibi sunt plures ex-
pulsiones subintrantes quia una
[illegible] expellit et [illegible] incipit mo-
tum suum antequam prima finiuerit
et [illegible] subdit et [illegible] tremule
.i. subintrantes motum [illegible] ^in
motus unus motus subintrat
alium antequam primus finiatur ut patet
[illegible] ad duas motus
pulsus quia [illegible] illarum duarum
impulsionum et attractionum inter-
sectarum per motum que [illegible]
[illegible] sit [illegible] ex motibus
quia [illegible] est [illegible] ex motibus subin-
trantibus// [illegible] ipsa simplex interscisio
[illegible] titillationum .i. ^est uel [illegible]
non sentitur illa interscisio
nisi apud multos motus interscissos et
subintrantes [illegible] ad
quos adiuvat titillatio per modum di-
ctum// [illegible] 1a [illegible] cum .do.
quies media [illegible] motus sit subin-
trantes// [illegible] .8o.
[illegible] et [illegible]
[illegible] titillationum

et motuum subintrantium quae requiruntur ad
expulsionem illius [illegible] medie-
tate et hic sit interscisio et hic
cadit quies media deinde post illam ve-
ram quietem ubi incipit expulsio 2a
[illegible] et 2a medietas [illegible]
cedit in quiete similiter ei que est
inter [illegible] .No.3
[illegible] motus subintrantes [illegible] ex-
pellit [illegible] quia ibi putatur
aliqua quies [illegible] non sit quia motus
subintrant// Considerandum quod [illegible]
[illegible] aperte specialiter illud quod dicit Avicenna/
[illegible]
gemellationis est quod accidit diuer-
sitas expulsionis duarum [illegible]
quia dictum est quod iste [illegible] due [illegible]
[illegible] due interscisse [illegible] una
[illegible] manifestum et est quod ille
impulsiones sive expulsiones et
ille due attractiones [illegible] sunt inter-
secte quod [illegible] ubi non est in-
terscisio est [illegible] motus [illegible]
motus subintrationem et [illegible]
manifeste magis [illegible] quia
[illegible] quia hic tota [illegible] est
manifesta// 3o considerandum quod dicit .No.3
Avicenna/ quod iste expulsiones et attrac-
tiones sunt tremule quia tremor dicit
[illegible] ut patet [illegible] et quia
inter motus [illegible] tremoris
non cadit quies media [illegible] unus est
motus [illegible] ut motus de-
orsum incipit antequam [illegible]
motus [illegible] et [illegible] antequam [illegible]
[illegible] deorsum incipit
motus [illegible] quia illi motus sunt
aduersi motoribus// [illegible] inter mo-
tum [illegible] et dila-
tationis cadit quies media quia sunt
[illegible] motus ab una virtute que non
potest [illegible] motum antequam alium
finiat/ [illegible] ille impulsiones et ille
attractiones que sunt [illegible] interscis-
sationem et [illegible] tremule ut dictum
sunt .i. subintrantes quia sunt aduer-
sis motoribus quia aduersis [illegible]
mobili quamvis una mouet antequam
alia finiat motum suum/ [illegible]
[illegible] non sunt tremule quia tremor
fit [illegible] et a virtute/ [illegible] ille uel
illi motus subintrantes sunt a
virtute [illegible]// Ex hijs [illegible]
potest aperte quod Thomas [illegible]
[illegible] passim forte non bene hab-
uit [illegible] Avicenne dicit [illegible]
quod iste expulsiones sunt tremule [illegible]
magna delicias/ [illegible] tremor
in magna delicia [illegible] fit tre-
mor in magno dolore ut ex-
[illegible] manifestatur// [illegible] contra
[illegible] fiat tremor in [illegible]
[illegible] in [illegible] membro non
fit tremor/ [illegible] ille expulsiones
non sunt tremule nec attractiones
[illegible] materie dicuntur tremule da-
to quod exteriora [illegible]
// [illegible] sunt tremores [illegible]

bus viri et mulieris quod ex isto decla
rabit avicenna / quales sunt attractio
nes materie et expulsiones virilis
[illegible] // Amplius 3o [illegible] .p. [illegible]
ti apprehendit quando in actione vel sper
matis emissionis [illegible] vel necessi
tata non interveniunt illi [illegible]
[illegible] / deinde [illegible] et [illegible]
[illegible] sit / hic avicenna [illegible] istas
impulsiones necessitatas admini
[illegible] et [illegible] actiones 2o et [illegible]
[illegible] que [illegible] subsequentes [illegible]
et sic debeat quod [illegible] actiones [illegible]
[illegible] ultima est debilior illa
antecedente et [illegible] pauciores motus [illegible] .2m.
[illegible] non exponit [illegible] et sup
cum ita sit ut dictum est [illegible]
[illegible] 2a expulsio spermatis [illegible]
necessitatum debilioris [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] pauciorum motuum [illegible]
est [illegible] spermatis videtur [illegible]
[illegible] [illegible] et magis completa [illegible]
[illegible] magis [illegible] expulsionem [illegible]
[illegible] [illegible] ut expellatur [illegible] .3m.
talis expulsionem sit delectatio [illegible]
[illegible] quelibet [illegible] [illegible]
expulsionem cum spermatis [illegible] non
[illegible] [illegible] forte in tanta [illegible]
non sit tanta delectatio et ideo est debi
[illegible] et non [illegible] tot [illegible] sunt
tot motus [illegible] [illegible] ad
[illegible] spermatis [illegible] est
[illegible] [illegible] ideo non est tanta .4m.
delectatio in tot [illegible] motus
[illegible] [illegible] [illegible] pau
[illegible] [illegible] et [illegible] sperma .5o.
[illegible] non est ita [illegible] non [illegible]
[illegible] ita [illegible] ad motus expul .1a 9o.
siones [illegible] / et ita [illegible]
in attractione sic materie [illegible]
[illegible] 2a attractio est debilior [illegible]
et pluriores [illegible] motus [illegible]
// et [illegible] in emissione
spermatis [illegible] impul
sio sit [illegible] debilior est quod [illegible]
masculum ut puta 2a [illegible] et si ambo
[illegible] masculi [illegible] fortiorem 2a
debiliorem // si ambo sunt [illegible] prima [illegible]
fortiorem [illegible] 2a debiliorem / et istud
est ut in pluribus [illegible] / posset .2a 9o.
[illegible] [illegible] celestes [illegible]
[illegible] [illegible] et ambo [illegible] equalis
[illegible] // deinde [illegible] et [illegible]
[illegible] avicenna / videtur [illegible]
dicere [illegible] expulsiones
spermatis [illegible] necessitatis [illegible]
non necessitate [illegible] .3a 9o.
motus [illegible] [illegible] impulsio
nes necessitate [illegible]
et motus [illegible] inequalibus
[illegible] necessitat[illegible] 2a dicit quod [illegible]
[illegible] motus [illegible] et [illegible]
aut [illegible] [illegible] posset introdu .4a 9o.
et ut dicit [illegible] aliud esset [illegible]
[illegible] [illegible] necessitates
[illegible] [illegible] in uno [illegible] et
[illegible] spermatis emissionem [illegible]
[illegible] // Utrum ex actione

et duo spermatis super menstruo et ex re
sistentia menstrui fetus debeat assi
milari parentibus / [illegible] ista quod [illegible]
[illegible] [illegible] alia questione / arguitur
quod si fetus assimilaretur parentibus
ex actione spermatis et resistentia men
strui [illegible] fetus deberet esse
hermofroditus [illegible] [illegible]
viri et mulieris et [illegible]
[illegible] mulieris [illegible] est [illegible] ad sen
sum quod [illegible] talis fetus
[illegible] quod [illegible] non videtur quod po
sset assimilari fetus parentibus //
[illegible] quod si fetus deberet
assimilari parentibus ex duo spermatis
[illegible] fetus prius fieret
[illegible] quod est [illegible] ex dicto [illegible]
isto [illegible] dictum sunt [illegible] ab
avicenna / [illegible] fetus fieret [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / quod [illegible] quod omne
agens [illegible] assimilat sibi passi
[illegible] et faciet [illegible]
// Contra [illegible] 3o [illegible] non assi
milatur fabro nec [illegible] carpen
tario [illegible] fetus non assimilari [illegible]
[illegible] actionem spermatis / [illegible] ad
[illegible] / quia [illegible] quod [illegible] magis ut ca
que [illegible] [illegible] artificialibus eff
ectus sit dissimilis et non similis
agenti / eodem [illegible] fetus erit [illegible]
spermatis [illegible] non similis [illegible]
dissimilis parentibus suis // [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / et [illegible] in [illegible]
[illegible] / et [illegible] de humana natura // Ad
istam questionem videtur ponendo mul
tas conclusiones prima est ista quod cum sperma
[illegible] menstruo fetus assimu
latur in [illegible] [illegible] parentibus
itaque [illegible] sit [illegible] similes pa
[illegible] [illegible] similes [illegible] et sic
de singulis / ista [illegible] ratio fetus
et [illegible] fetus et [illegible] fetus
et [illegible] fetus eadem vel easdem
[illegible] vel similes [illegible] fetus
[illegible] assimulatur in [illegible] pa
rentibus / [illegible] quia quod eadem [illegible]
[illegible] eadem [illegible]
[illegible] procedat // 2a [illegible] est quod fetus
[illegible] assimulatur parentibus in [illegible]
[illegible] / ratio quod [illegible]
[illegible] in complexione [illegible]
[illegible] in [illegible] humana quando
haberet complexionem humanam quod est [illegible]
que est [illegible] // 3a [illegible] est ista quod in comple
xione sexuali determinata fetus
[illegible] assimilatur parentibus ratio quod fetus
[illegible] masculinus et femininus
[illegible] non [illegible] parentibus [illegible]
sexuali determinata [illegible] hermo
frodita quod hermofrodita non [illegible] deter
minatam complexionem sexualem [illegible]
posset [illegible] esse [illegible] masculinum aut fe
mininum // 4a [illegible] est ista quod in complexio
ne individuali fetus et [illegible]
assimulatur parentibus / ratio quod potest assi
milari [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] assi
milabitur sanguineis [illegible] est notum

^ prima 2e.

.No3

ut puta prima et alia femina ^

cessitudinarum ^

./ do.

./ Utrum ex actione et duo sperma
matis super menstruo et
ex resistentia menstrui
fetus debeat assimulari
parentibus.

et quarta clara // Quinta conclusio est quod cum sperma est forte et ·5.ta 9o·
menstruum obediens fetus erit in pluribus
assimilatus patri in membris et in dispositionibus acciden-
talibus et individualibus [sequitur] maxime et ^in
[corporis] ut si pater est cecus fetus erit
cecus si pater est audax filius erit au-
dax si pater est pulcer filius erit pul-
cer / ratio dicitur quia hic sperma non est
forte ut patet // Sexta conclusio est quod quanto fetus ·6.ta 9o·
plus assimilatur patri et quanto plus as-
similatur matri / ratio quia quanto plus dominatur
sperma et minus resistit menstruum
et tanto plus assimilatur patri / quanto minus dominatur ^et tanto plus assimilatur matri
sperma et plus resistit menstruum // Septima ·7.9o·
conclusio sit quod fetus quandoque similatur patri in
[corporibus] egritudinibus aliquibus que sunt facte
naturales ut si pater est podagricus filius
erit podagricus / ratio quia in isto est
impressio facta in corde a quo deciditur
materia [seminalis] // Octava conclusio sit quod fetus ·8.a 9o·
non potest assimilari patri in egritudinibus
nisi si sint longe et cordis / et ratio quia iste
tollunt actum virtutis generative [maxime]
moderata distemperantia decidat actum prin-
cipii virtutis // Nona conclusio est quod fetus non assi- ·9.na 9o·
milatur patri in dispositionibus acci-
dentalibus acquisitis [illegible] ut si pater
est mercator filius non est mercator
quia tales dispositiones accidentales non
essent alterabiles sed naturales // Contra
primam conclusionem potest instari quia sperma ·9.pa 9ne·
te generavit mole et generavit [illegible]
ut audivi quod in partibus [illegible] mu-
lieres frequenter pariunt animal con-
simile buffoni // Contra 2am non ut ·9.2a 9ne·
[inquirendum] quod ad individuum possit
habere complexionem extra speciem humanam
hoc non quod potest patere de muliere illa
que fuit nutrita napello que non ha-
bebat complexionem speciei humane cum
ipsa corporis [illegible] cum ea [illegible]
debuit / volo quod in aliis accidentibus
est possibile ut patet de arbore
transplantata de persia in egiptum que
non faciebat vel ponebat fructus
venenosos et postea produxit eos
salubres / et [illegible] etiam ista muta-
tio possit fieri et permutatio in substantia
// Contra 4am potest argui quod agens [illegible] sibi ·9.4a 9ne·
assimilat passum [illegible] non posset
sibi generare [illegible] // Contra [illegible] potest ·9.5a 9ne·
argui quia videtur quod ille egritudines debent
impedire actum virtutis generative // Ad primam ·Ad.pm·
dicitur quod [illegible] non est fetus [illegible]
[illegible] dicitur quod illa non generantur ·Sa·
ex duobus spermatibus [illegible]
[illegible] spermatis et menstrui [illegible]
// Ad 2am dicitur quod mulier illa non haba- ·Ad.2m·
bat complexionem veneni sed propter illud
veneni [illegible] posite [illegible]
membrorum itaque [illegible] membrorum non
corrumpebantur nec corrumpebant [illegible]
vivere et salvabatur / complexio veneni
et complexio membri ut [illegible] et
cum humores [illegible] venenosi [illegible]
in substantia membrorum ut patet in carbun-
culo [illegible] in [illegible]
[illegible] venenosi humores

[illegible] corrumpunt membra aut membri complexio et
expellit humores venenosos et ita fuit
in illa muliere quod [illegible] vel remanet
sit complexio bona membrorum et fuit re-
ducta [illegible] sanitati aut illud
venenum / habuit corpus bonam complexionem
membrorum [illegible] illa fuit [illegible]
sicut dicitur de arbore transplantata
de persia in egiptum // Ad 3am instantia ·Ad.3m·
dicitur quod agens assimilat sibi passum [illegible]
potest nisi fuerit sibi patiens et alia
resistentia contraria [illegible] obviantia
[illegible] patiens plus assimilatur ·Sa·
alteri quam agenti // [illegible] dicitur quod patiens as-
similatur agenti in [illegible] et complexione
[illegible] ut dictum fuit // Ad 4am dicitur quod ·Ad.4m·
ille egritudines [illegible] impediunt actum [illegible]
generative et fetus non generatur [illegible]
// Ad rationes principales / Ad primam si fetus as- ·Ad.p.m prin.·
similaretur patri in membris et spermatis duo
[illegible] et hec
[illegible] nec [illegible] et [illegible]
[illegible] quia [illegible] non potest assimilari
in membris / dicitur quod [illegible] uno potest
assimilari in [illegible] membrorum in comple-
xione [illegible] // Ad 2m [illegible] fetus ·Ad.2m·
[illegible] sperma dicitur quod [illegible] est [illegible]
ma non est agens [illegible] / Ad probatio-
nem agens assimilat sibi passum
dicitur quod [illegible] est agens [illegible] passum
[illegible] tale ut [illegible] deducere [illegible]
[illegible] // Ad 3am cultellus ·Ad.3m·
non assimilatur fabro nec [illegible]
carpentario [illegible] nec fetus assimi-
latur patri in membris [illegible]
quod sperma agit ut [illegible]
[illegible] simile et [illegible] dissimile est simile
quia sicut artifex agit per [illegible] ita
et sperma per quandam virtutem [illegible] as-
similatur [illegible] ut dictum fuit supra
sed est dissimile quia artifex assimilat
sibi passum solum in forma quam habet
in anima quia faber in ferrum introdu-
cit formam similem ei quam habet in ani-
ma [illegible] forma in fabro sit in esse in-
tentionali [illegible] in ferro et cultello
est in esse reali [illegible] sperma [illegible]
[illegible] decisum est assimi-
lat [illegible] in forma et in modo
essendi quia sicut in spermate est forma hu-
mana realiter [illegible] sperma
[illegible] a quo istud sperma est deci-
sum introducit in fetu formam hu-
manam realiter / [illegible]
[illegible] que [illegible] effectibus ^dam
similant [illegible] ut [illegible] quan-
do ignis [illegible] in [illegible]
generat ignem similem sibi [illegible]
assimilat in forma et non in modo
essendi ut faber per formam intelligibilem
habet in anima generat in ferro aut in
cultello similem formam sed differt in modo
essendi quia in anima fabri est inten-
tionaliter sed in cultello est realiter
Quedam autem assimilant in modo
essendi et formaliter ut ignis [illegible]
[illegible] quia assimilant sibi [illegible]
et [illegible] in forma et [illegible] in modo
essendi ut patet [illegible] quod sperma non
agit [illegible] ut artifex // Et per
illud multiplicatur [illegible]

postq(uam) auicenna assignauit causas assimulacionis
fetuum ad parentes et causas gemellacionis h(ic)
auicenna et dicens multi elliciunt causas dele
ctacionis i(n) actu coytus et maior(is) in mulie
ribus q(uam) i(n) viris / et explicet causas delecta
tionis et in viris / et 2o facit / q(uia) p(rim)o as
signat causas delectacionis in mulieribus
/ 2o illas causas verificat / ibi 2a et non verifi
catur / Quantum ad p(ri)mam partem sic dicit avi(cenna)
et p(ro)p(ter) illud superius q(uod) est de causis ge
mellacionis .s. q(uia) gemellacio fit p(ro)p(ter) inter
secatam expulsionem sp(er)matis cum co
respondet inter secata attractio ma
tricis q(ui)b(u)s mo(di)s q(uam) qui generat mo
tus uellacionis extrinsecos v(ir)tute
sensitiva(m) et expulsiva(m) et attractiva
multiplicata ipsarum mulier(um) delectacio
.i. multiplex est et multiplex va
riabilis / et q(uia) p(ro)p(ter) q(uia) iste mulieres
delectantur ex motu sp(er)matis vi
ri in ore matricis superius q(uod) fit
descendendo adu(er)s(u)s .i. ad gravitatem dex
tram vel sinistram matricis / p(ri)mo et
ip(s)e delectantur ex motu uellacionum
q(ue) accidit i(n) matrici // Concludit circa
istam partem q(uia) avic(enna) / dicit et p(ro)p(ter) id
multiplicata / q(uod) ista h(ab)i(t)a dup(li)ci potest
verificari uno° sic q(uod) p(ro)p(ter) illud causata
causas delectacio sit intensior i(n) mu
lieribus q(uam) in viris et isto° mte
lectus sole non est verius / p(ro)p(ter) illud
q(uod) dicit(ur) p(ro)p(ter) perfectionem obi(ecti) et sensus
in viris / Alio° pot(est) exponi sicut
dicebat(ur) i(n) summando q(uod) p(ro)p(ter) illud q(uod) dictum
est superius et illud q(uod) h(ic) additur de
lectacio multiplicata in mulieribus
.i. multiplex existit / nam una est de
lectacio in eo que est valde p(er)
fecta et est q(uam) omnes nos cons(equi)
cuntur / Alia est delectacio non ita p(er)fec
ta ut illa in qua sp(er)ma duorum dilec
cantis generant / 3a est delectacio q(ue) est
minus p(er)fecta et est illa q(ua) sola
una causa generat et p(ro)p(ter) ipsius tempor(is)
que est sola uellacio colli matricis
et istam credo vere fuisse mentem avic(enne)
// 2o p(ro)p(ter) om(ne)m q(uod) est vera [illegible] c(on)tigua(ti)o et
uellacio et ista sumuntur a(u)ct(oritate) p(ro)cedentis
ut ab aucto(ritate) q(uo)d (est) p(ro)p(ter) p(ri)ma p(ro)blema 2o et .3o
p(ro)blematis / et 3o et p(ro)blemo contra illo
ca(pitul)o de coitu q(uo)dam / ubi munus fingitur
uellacionis / Alii no(n) c(on)tigua(ti)o dicit motum
quedam p(ro)p(ter) nam fecturam auctoritate
cum p(ro)p(ter) eos sensu et sic delectacio et isto°
accipi(tur) c(on)tigua(ti)o q(uo)d to de accidit / uellacio
uero est sensus q(uo)dam delectacionis ad
invicem cum quadam tenuitate sic est i(n)
sub assellis et in plantis pedum et uel
lacio h(ic) assumpta est extensio q(ue)
c(on)tingit in v(ir)ga et matrice que p(er)
p(ro)p(ter) frictionem sicut illa frictio fiat p(er)
tactum vel p(er) ymaginacionem illa
p(ro)p(ter) frictionem vel illa extensio et c(ontinu)e
rata est uellacio de qua h(ic) est s(er)
mo nam i(n) talibus extensionibus fit
quedam delectacio i(n) membro virili et i(n) vul
va mulieris et ille extensiones vel
p(ro)p(ter) frictiones fiunt ex p(ro)pinquo mo
to circa pudenda cum aliquali c(on)
t(ra)ctio toruitate / et ista uellacio di
ffert a titillacione sub assellis / q(uia)

est pura non admixta (con)tra(rio) et q(uod) gl(o)b(u)s
cum cupit / s(ed) illa est admixta tristicie
et eo gl(o)b(u)s cum fugit / dicit circa
alongacionem q(uia) illa est motus p(er)
petuam et sic sensus et ista est mo
tus naturalis cum magno sensu det(er)
minato / in ex determinato motus sibi
uenit sic fama(?) conuenit ex deter
minato sensu et motu c(om)plexione
et s(e)c(un)d(u)m membri q(uia) omnis fere ita ista
uellacio ex determinato motu sensu
p(ro)pinquo et sic superior est de cunctis
sensibus appropriatus erit ista uel
lacio est appropriata v(ir)ge et mulie(ri)
// Dicit circa istam partem q(uia) avic(enna) / ista
h(ab)i(t)a assignat s(cilicet) tres causas delicie
in actu coytus mulieris videtur q(uod)
sint quatuor q(uia) ultra illas tres est alia
q(uo)d ca(usa) ut puta cum c(on)cedunt(ur) h(um)i
ditas uocata aliquando que non est sp(er)
ma s(ed) sp(er)mati similis // p(ro)p(ter) avic(enna) /
explicauit causas delicie in mu
lieribus p(er) causas gemellacionis q(ue)
non ponit avic(enna) / causas delicie i(n) vi
ris quia generacio precedat a(n)i(m)us // Ad
p(ri)mum dicitur q(uod) avicenna posuit causas no
tabiles delicie s(ed) illa humiditas i(n)
mulieribus non est notabilis ca(usa)
delicie p(ro)p(ter) eius imp(er)fectionem i(n) mu
lieribus // Dicit ad 2m q(uod) avic(enna) / illa
tangit cum dicit et ponit maio
ram delicie fore ex motu matri
cis q(uia) motus matricis q(ui) appella(tur)
uellacio inchoat ab illa humiditate sic
sp(er)mate cum motu in p(ri)mum et ne
cessitatis p(er) v(ir)ga p(ro)p(ter) frictionem et c(om)plet
// Ad 2m dicitur q(uod) ex dictis avic(enne) / dicit
q(uod) manifestas causas delicie i(n) viris
in ipso actu coytus / nam cum vir non
suscipiat aliquid in dicere erunt c(ause)
delicie .s. motus sp(er)matis p(er) v(ir)
gam ad p(ro)p(ri)um / uellacio v(ir)ge et
sole et q(uia) i(n) viro post assignauit
esse ut motus sp(er)matis uellacio et
motus illius humiditatis uocate
aliquando cum i(n) viro illa humiditas sit
satis digesta potens causare sicut p(er)
fectam deliciam plus q(uam) in mulieri
bus p(ro)p(ter) fetum causam / alie autem deli
cie que c(on)tingunt in actu c(on)cupi
scentie coytus ut tactus mam
illarum pudendi mulieris oscula et si
milia vel similes actus p(ro)p(ter) delicie
cause viris et mulieribus q(uia) dispo
nunt ad deliciam ultimam que est in
sp(er)matis emissione // Dicit cum dicit
et non uerificatur h(ic) avic(enna) / intendit decla
rare illa que dixit et h(ab)i(t)a sic avic(enna) /
q(uia) p(ri)mo ondit quo accidit mulieri
delicia ex motu p(ro)p(ri)i sp(er)matis / 2o
avic(enna) / ondit quo accidit eis de
licia a motu uellacionis / 3o avic(enna) / on
dit quo accidit eis delicia ex
effusione sp(er)matis viri ad ma
tricem ipsarum tamen modo tamen eo
rum ibi tamen et ipsi vir emittit ibi
3a in suo dicendo / 4m ad p(ri)mam partem
sic dicit avic(enna) / q(uod) mulier delicia p(er)
cipit ex motu p(ro)p(ri)i sp(er)matis ad col
lum matricis / et quando apertum ipso
p(ri)mo et in tempore vigilie et sup(er)
p(ro)p(ter) h(ic) no(n) uerificatur sicut motus dicens q(uod)
cause mulierum delectacio c(om)plementi .s.
delectacionis cause non spectant in se i(n)

.1o. p(ro)ar(gumentu)m.

.2m. rca(?)

.No(ta)

.S(ecund)o. ad p(ri)m(u)m.

.6(?)o.a.

No(ta)

.Ad 2m.

.1 Utrum tamen sunt tres cause delicie
in tactu in coitu mulieris
et non plures.

descensione spermatis virilis ad matricem mulieris
ac simpliciter ponatur quod si vir non emitteret
sperma ipse mulieres non delectarentur
sine spermatis emissione etc. // Conclusio quod
experientiam apparet et per rationem quod mu- .No^a
lieres delectantur in proprii sperma-
tis emissione sive receptione vi-
rilis spermatis. Primum per experientiam re-
perit somnii mulieres [illegible] et
spermatizant et cum magna delectatione et
frequenter [illegible] / Secundo et
ipse delectationem patiuntur in emissione
proprii spermatis sive receptione viri-
lis spermatis in vigilia sicut multe
[illegible] de mulieribus de illa mulie-
re que patiebatur suffocationem matricis
ex spermatis retentione quod per fricationem
mulier emisit illud sperma et deli-
ciam magnam passa est / Tertio hoc apparet
in eis quibus [illegible] supra eam ascendit
cum instrumento artificiali ad formam
virge et multis aliis modis in
quibus ipse in vigilia conantur et sic
emittere sperma et pati magnam de-
lectationem / hoc patet per rationem
quia in emissione proprii spermatis
applicatur conveniens [illegible]
sensum inconsuetum quia collo matricis
quod est valde sensibile ut patet ex supra-
scriptis / sperma autem calidum est conveniens
cum sit superfluitas calida solum in quarto
et ideo patet quod primo dicta quod mulie-
res non delectantur in emissione
proprii spermatis non verificatur // Conclusio .No^a
quod dicit quod delectatio causa et complemen-
tum delectationis non stant etc. pro
complementum delectationis est duplex quoddam
est complementum delectationis finale
et sic intelligendo complementum finis de-
lectationis non stat nisi cum geni-
tur res etc. scilicet effusio proprii sper-
matis et receptio virilis et [illegible]
[illegible] matricis et ideo non verificatur primo dictum
quod mulier non delectatur ex spermatis
proprii effusione quia ad similiter delecta-
tionem requiritur effusio illius spermatis
mulieris / Aliud est complementum delectationis
absolute et ut sic et non verificatur
primo dictis quod causa delectatio et complementum
non stant nisi sine descensione
spermatis virilis quia ut dictum est sper-
ma proprium mulieris est conveniens
et sufficiens ad illam delectationem
causandam // Dubium ex quo spermate causatur ./d°
maior delectatio mulieri an ex proprii
effusione an ex virilis receptione / .p° ar^m.
videtur quod maior sit delectatio ex receptio-
ne virilis spermatis quia ipsum est
perfectius et magis digestum ac
magis spiritibus plenum // Inquantum .o^m
potest esse experientia quia aliquando
viro cum muliere spermatizat eo non
spermatizante et cum vir spermatizat
et ipsa non quod ex sequitur delectationem
videtur quod magis delectetur cum ipsa sper-
matizat et vir non spermatizat
quam e converso cum vir spermatizat et ipsa non.
// Dicendum salvo iudicio meliori quod sine .5°
comparatione mulier plus delectatur ex
emissione proprii spermatis quam ex re-
ceptione virilis quia sperma proprium
immediate attingit sensum vel organum sensus

[illegible] sperma virile magis attingit superficie
// Ad instantiam dicendum quod licet sperma virile sit
magis spirituosum et magis digestum
etc. tamen quia non ita attingit organum
sensus non potest tantam inferre dele-
ctationem // Dubium 2° an debeat inferri vel .Id^m.
attribui delectatio spermatis que fit in somp-
no / non proprio [illegible] organo extrinseco ./d°
quia organa sensuum sunt ligata in somp-
no / non sensui interiori ut puta
fantasie vel sensui communi quia talis de-
lectatio est accidens sensus tactus
exterioris // Adest [illegible] pluribus [illegible] .S° [illegible]
quod ubi dicit quod talis delectatio debet attribui
fantasie sicut et quodlibet aliud gaudium a-
parens in sompno non sicut videt se recipe-
re [illegible] et sicut magnum dominum ita
etiam attribuitur fantasie et ista etiam
delectatio scilicet que est in emissione sperma-
tis debet attribui fantasie / dicendum quod hec
delectatio que fit ex spermatis emissione
ab illis aliis delectationibus et gaudiis quia licet
fantasia delectationem aliquotiens [illegible] non sit
vere quia sompniat [illegible]
[illegible] nullus [illegible]
[illegible] nichil fit et nichil est [illegible]
non est presentia [illegible] fit sperma-
tis effusio [illegible]
[illegible]
excitationes virge sine fricatione et
sine tactu // Ad 2 solvit Thomas et .S° Thome.
non [illegible] declarat
[illegible] et dicit quod [illegible] ad apprehensionem
ymaginis et similium mulierum quia
[illegible] in sompno fantasiatur yma-
ginem amici vel alterius quam vidit
in die sibi placentem ut [illegible] ce^
ista delectatio debet attribui fantasie
quia ille ymaginationes plus decipiunt
quia putantur vere cum non sunt
[illegible]
[illegible]
ymaginationes et fantasiationes
in vigilia / et hoc quia in vigilia [illegible]
illa fantastica est [illegible]
ad [illegible]
[illegible] delectationem et [illegible] in emis-
sione spermatis sentitur [illegible] som-
pnum illa delectatio debet attribui sensui
genitalium et proprio vel [illegible]
Ad instantiam cum dicitur organa sen-
suum sunt ligata in sompno / dicendum
quod sunt ligata [illegible] debilium obiectorum
[illegible] fortium obiectorum non / [illegible]
[illegible] in sompno non [illegible]
[illegible] et non sentiunt / [illegible]
[illegible] sentiunt et [illegible]
// Dubium cum dicit / et quod si vir [illegible]
[illegible] ostendit [illegible]
in antedicto quod [illegible] delectationis
mulieris / et [illegible] facit hoc / 2° re-
spondet [illegible] dubitationem [illegible]
[illegible] est / [illegible] ad [illegible]
[illegible] dicit [illegible] / quod illud quod dictum
est [illegible] est [illegible]
[illegible] fit [illegible] delicie in mulieribus
est [illegible]
qui vir et delectatur [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod si vir emittat sperma
et matrici [illegible] non [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] simpliciter [illegible]

./ Utrum ex quo spermate causatur maior delectatio in coitu mulieris an ex emissione proprii spermatis an ex receptione virilis spermatis.

./ Utrum an debeat inferri vel attribui delectatio spermatis que fit in sompno.

.No^e^3 tricon tus ipse inveniunt delectationem scilicet remissam et debilem ergo nec delectationem i.e. remissa causa delectationis // Conclusio circa istam partem quod ad deliciam et ad dolorem requiritur et hic sensus et organum impressionis subito et organum sensus, ita vult Galienus 4° de accidenti et Avicenna 2a primi et 6to de naturalibus quando i^a^ motus ille titillativus et extensivus vel pruriativus non contingit in actu cum ipsi materia sunt ... sentiens in ipsis est debilis et ea est quia ille motus fuit ex habundantia multorum spirituum licet et ad eos ... adveniat aliqua viscositas grossa ut patet Avicenna in libro de motibus liquidis et xx. ... quia non accidat materia ... depauperata spiritibus et non valet sentire

/ et ideo mulieribus cum non sit ipse motus accidunt ... delectationes quia remissa causa est delectationis remissa quia remissa est ... propter paucitatem spirituum // Conclusio 2° quia dicit Avicenna // et non gustant ipsum pro ... pom ... et non gustat .i. non sentiunt ex eo quia non sunt bene intensi ipsi motus titillativi quia hic ipse habet ... delectationem quia ... est remissa que dicitur sentire

/ 2° sit et non quiescant in longo tempore ... terminentur quia accidit ipsi motus titillativus et statim recedunt hic ipse habet puram delectationem quia ... sit ... cito resolvuntur quia ... non durabiliter i.e. sensu ... remissa erit delicia

/ 3° ... et non gustant ... ad ... ut quia sequitur ... accidunt et sequitur tamen ...
-est multitudo spirituum quia ... est oppositum ... et ideo magna erit delicia et est ... cum spiritum ... non sequitur tamen ad est ... et ideo pars est de delicia // hic Thomas dicit ad ... plicidam ... ipsius ... titillativi licet ... et ... dicit ... non sit ad ... habet ... utilitatem et ideo non ... abreviando ea dicit ... quantum ... assignat causam titillationis et 3° de partibus ... et ... in ipsis locis ... generales et ... speciales titillationis ... sub ... et ... et ideo quia hoc ... subtilissimam ... inter cetera ... et solum inter ea ... et ideo soli homini accidit titillatio accidit autem maxime sub assellis et in pedibus ... plantas propter ... conditiones ... illa loca

/ causa ... speciales titillationis ... circa illas partes quia inde elevantur quidam vapor ... motus ... partes ... motum illum titillationis cum ... cum ... quia aliquis moritur ridendo ... in bello ... 124 ... motu ... vaporis ... // et hic Thomas movet dubium quomodo 1^a^ potest accidere

.No^e^3 .sensitiva.

presenna

.Tomas.

.i^o^.

titillatio in pedibus cum habeat cutem grossam callosam // et sicut mali ... ymo videntur pedes esse quasi ... stupidi ut ponit Avicenna 3° ... Respondeo quod titillatio ex tactu communiter ... per hoc ... non nisi ubi cutis est subtilis et est circa medium ubi pes non calcat terram et ubi non est stupidus ymo boni sensus // et patet sic ... ad 2^m^ dicit ... quamvis pes sit debilis sensus potest in cito recipere impressionem ... et male iudicare et ... sufficit ad titillationem ... debile .i. cita receptio // ... debile possit cito recipere ... male iudicare ... de oculo debili quod cito recipit impressionem ... et male iudicat // Ultimo dicit Thomas ... predicta ... et non reddit causam ... potest ... quod titillatio non fiat ... solum ... sub assellis ... ille motus titillativus ... multo ... ... tangere ... magna titillationem cum risu // Ultimo ad ... titillationis in coitu est ... cum ... et complexione et ... sicut ... ista titillatio ... et ... illud quod supra dictum est quod ista titillatio est alia a titillatione que contingit in aliis partibus ut in sub assellis et pedibus // ... cum dicit / Cum ... est ... Avicenna ... dubio / dicetur ... ista titillationis delectatio ... et dicit Avicenna ... ista delectatio ... motus titillativus in mulieribus est delectatio ... delectatio ... simplex delectatio ... que delectatio ... est ... motum .i. ... emissionem ... simplex ... delectatio ... ante motum et emissionem ... est ... delectatio ... et ... mulieris vel ... alia delectatione est ... delectationis ... fit in ... humoris quod non est ... // Conclusio circa istam partem quod ... multiplex est delectatio ... est in emissione ... delectatio est propter motum titillativum quod fit in ... et ... multorum spirituum ... ad ... aliquali viscositate / 3a est ... delectatio est ... ad labia vulve ... actuali labiorum vulve et ... potentiali dispositione ... membro virili ... motu vel ... alio ... membro virili ... delicia ... 4a delectatio ... mulieribus

.No^e^3

.i^o^.

.i^o^.

:/ Utrum que sit causa titillationis maxime in coitu mulieris.

:/ Utrum quomodo potest accidere titillatio in pedibus.

aut ultra istos delectationis in est delicia
ex spermate viri ex receptione // dico quod
non videtur quod sperma mulieris causet de-
lectationem in motu inflationis quia spiritus est
instrumentum mediante quo mediate sperma sen-
tit / ipse autem non sentiunt quia ipsi
sentiuntur alio et ille alio et sic esset
processus in infinitum in spiritibus quia stan-
dum ibi quod spiritus non sentiat nec cau-
set delectationem // Item multiplices primo quod
spiritus ille gignitur ex humido superfluo
cum spermate potest delectationem causare quia
ille spiritus est quid extraneum illi membro
et tamen habet quemcumque qualitatem quod potest se-
ntiri ut delectationem / illi autem spiritus
quibus hoc membrum sentit et quod in mo-
tum contrarium sensibilem dantur a corde
// Et si instaretur quod sicut dictum est supra
unus spiritus est ex motu inflationis vi-
gorante contrarium sensibilem ut dictum
fuit supra in particula ista // Item
spiritus gignuntur ibi vigorantur
contrarium sensibilem ut dictum fuit ibi
et hoc quia confortat cum fuit eius calidi
oris et quia prohibent alteracionem corpo-
ralem sicut sunt de sensibus illorum //
Secundo item quod spiritus illi non sentiuntur
in tantum motum inflationis quia sperma
agitatum ex illo spiritibus sentitur
agitatur cum sperma ab illis spiritibus
per magnum motum ipsorum // 3º potest
dici quod illi spiritus non sentiunt licet
causent delectationem sicut illud quod acquiritur
ex motu inflationis ut complexio
humorum ex illo motu totius cordis
quia sic quietetur homo in motu totius sen-
tit delectationem ut notum est hec delicia
que sentitur ex motu totius non sit ta-
tanta motus coytus quod in toto
non esset tantum sensum ut in spiritu
// Item cum dicit / Neque sine delectatio-
ne Avicenna / intendit ondere quod
ex motu spermatis viri ad matricem
sive ad gravitatem matricis accidat
delicia removere ab errore quedam /
et 2º sequitur / quia primo Avicenna removet
errorem antiquorum / 2º Avicenna potest
intencionem propriam et intencio ibi a
hoc cum non fit // Unde postea dicit
Avicenna quod non fit sic modo dicit
quod mulier delectatur in receptione
spermatis viri quia sperma sedet
inflammationem et caliditatem eius / et
sic tamen / Item male dixerunt per duo
primo quod posuerunt quod sperma causet
deliciam per qualitatem propriam cum sit
te plus causet deliciam per qualitatem
et per motum suum / 2º quia ipsi po-
nebant sperma viri frigidum cum
sit ab omnibus iudicetur calidum // Item cum
dicit / hoc cum non fit / dicit Avicenna
quod dicit motum sui quem sperma virili
causat delectationem in ef-
fusione in matricem et ita dicit
ita dictum est quod falsum est pro-
pterea dicitur quod mulier delectatur
ex effusione spermatis viri quia sperma
extinguit eius caliditatem / cum per quod
quia hec .i. delectatio in spermatis
virilis receptione nostra sit nisi

[margin: .dº / sentit / sentiret / .6.º p.º / .9. / .6.º / .5.º a. / .6.º a. / viri]

sine motu quem diximus simpliciter quod ipse dele-
ctantur cum emittunt proprium sperma
nam ipse delectantur cum emittitur
proprium sperma ut dictum fuit supra
est enim est obiectum quecumque collo ma-
tricis / delectantur aut in emissione
proprii spermatis quia coniungitur illi emissioni
motus inflationis / et simpliciter ipse etiam
delectantur cum deglutiunt spermata vi-
rilia cum descendit per collum ma-
tricis ad fundum simpliciter quia hunc
deglutitionem coniungitur motus in-
flationis et collo matricis proprio
/ nam hic est obiectum quecumque ex ipsis
sensibilis est disposita ad sentire dum
/ in alia hora .i. alias si receptioni
spermatis viri non iungatur propri-
tio et inflatio matricis non fit ex-
tensio simpliciter sentiens disposita adre-
cipiendum illud obiectum quecumque vult pu-
te sperma virile et simpliciter eius plus
non sit delectatio de qua sit causa
dum dato percipiant sperma viri
// Consideratur circa istam partem quod mundus
ex ista littera videtur elicere quod ma-
gis delectetur in receptione spermatis
viri quam in emissione proprii sper-
matis / nam Avicenna / dicit quod ipse de-
lectantur cum deglutiunt spermata vi-
ri cum descendit ad concavitatem ma-
tricis in alia cum hora non ex ipsis
delectationis de qua sit causa dum sic
in alia hora non est delectatio
de qua sit causa dum maior erit
delectatio que est in receptione
spermatis viri quam in emissione proprii
spermatis // Et confirmatur quia in re-
ceptione spermatis virilis conveniunt
alie cause omnes que ibi conveniunt sper-
ma virile / inflationis motus / confri-
catio ambo virili et effusio proprii
spermatis / ut in sompno non cum mu-
lier sompniat se supponi / aut cum
una mulier ascendit super aliam /
et spermatizat non conveniunt tot
cause delectationis quia ibi non conve-
nit illa confricatio ex membro virili
ibi non convenit sperma viri / quia non
est tanta delectatio in emis-
sione proprii spermatis quanta est
in receptione virilis // Credo
autem contra partem concludant
// Primum autem quod dicit ex deglutitione
Avicenna / non est ut / Avicenna / cum
non vult quod cum mulieres
deglutiunt sperma viri quod ipse plus
delectentur quam alias / quia deum
est manifesto statim quia ut dictum est
illud non ita attingit organum
sensitivum sicut sperma proprium // Item
plus ut dictum fuit supra in ista
delectationis que habent mulieres
in coytu quod precipitur ex confricatione
virge circa castaneam et ex agi-
tatione partium inferiorum non tot
capiunt in emissione et
receptione spermatis viri sicut
in emissione proprii / nam ex emis-
sione proprii notius magis capit
in inferioribus de concupiscentia
carne // Amplius maior confricatio capit
virge cum ipse emittit sperma

[margin: A mulier / vel est / .Nota. / .quidam. / .solo. / .primam. / .2am. / .6.º A. / .Ad primum.]

Utrum mulieres sentiant maio-
rem delectationem in re-
ceptione spermatis viri
quam in emissione proprii sper-
matis vel e converso

quam recepit sperma viri // Amplius si
Avicenna vellet quod mulieres magis delectarentur
receptione spermatis viri quam in emissione proprii
non erat aliquid declarans illud quod Avicenna vult
hic declarare / nam Avicenna vult hic decla-
rare quod mulieres delectentur in recep-
vicia^ tione spermatis / hoc autem Avicenna decla-
rat ex hoc quia mulieres delectantur
expressius quam in emissione proprii spermatis
coniunguntur [illegible] quia semen spermatis est
[illegible] colli matricis [illegible] ex isto
probato quod est evidens Avicenna concludit quod
in receptione virilis spermatis ipse de-
lectantur quam illi receptioni et coniungi-
tur ille motus [illegible] / Si Avicenna
ex isto tamen hoc excludere non voluit quod
diceret quod sperma viri impulsum [illegible]
luntatem matricis ad gravitatem delectatur
multo magis debebunt esse in muliere
Avicenna / quod proprium sperma [illegible] maioris
delectationis // Amplius sperma viri
non [illegible] delectationem nisi coniungatur in
emissione [illegible] / sperma proprium videtur
sufficienter [illegible] delectationem dato quod
ei non coniungatur [illegible] ut potest esse in
.Ad 2m. pollutione [illegible] // Ad 2um quia cum recepit sper-
ma virile alie cause concurrunt [illegible] quod
[illegible] est ut patet ei quod consuetum est [illegible]
mulieribus / nam frequentatur [illegible] mu-
lieres si sentiunt sperma viri et in
modicum [illegible] delectationem quia nec
.6o a. constringitur caput [illegible] nec agitatur in
[illegible] // Aut [illegible] concurrant plures
cause in receptione illa sola / se-
missio proprii spermatis cum [illegible]
potest illas vincere [illegible] sperma occurre-
re organo sensus // Deinde cum dicit Et quando
concurrunt. hic Avicenna vult assignare cau-
[illegible] generationis plurium fe-
tuum quando sunt duo / et dicto facit quod
facit^ primo Avicenna [illegible] dictum est 2o Avicenna as-
signat causam super [illegible]
possit dici quod Avicenna / ibi primo aliquam mo-
gemellationis ibi 2a Et sperma viri
si est / Adhuc prima in 2a / quia primo Avicenna
ponit causas plurium fetuum / 2o Avicenna
[illegible] fetuum [illegible] nec admirere
ibi 2a et hoc est [illegible] / prima in tres sec-
tiones causas tangit / primo unam / 2o aliam / 3o
[illegible] / ibi 2a Et quando fit permixtiones ibi
3a et quando est illud [illegible] / Quantum ad pri-
mum dicit Avicenna / quod causa generationis
plurium fetuum est quia sperma expellitur
pluribus expulsionibus [illegible] et sper-
[illegible]
pellitur autem sperma in pluribus expul-
sionibus quia transit per canale stric-
tum et [illegible] illa constrictio [illegible] ex-
pulsio effusioni in clepsedra in qua
expellitur vel ex qua expellitur [illegible]
[illegible] in plures vices et intercessionem
una expulsio expellens illud quod [illegible]
in clepsedra ab alia per quietem / et hoc
.No 3. dicit Avicenna / et quando [illegible] perfectio
[illegible] effusioni clepsedre [illegible] // Consi-
derandum [illegible] quod clepsedra est fia-
la habens longum et strictum collum quod
cum impletur liquore aliquo et i-
vertatur non emittit liquorem in-
simul guttatim et guttatim propter stric-
turam colli unde egreditur liquor
et hoc quia aer [illegible] non potest ingre-
di propter loci stricturam et antequam fiat completa

effusio liquoris fiunt multe effusiones in-
tercisate / quia strictum est strictura canalis
unde egreditur sperma fiunt multe intercisi-
ones expulsiones spermatis quia fiunt mul-
ti fetus et hoc est verum quia quelibet istarum
expulsionum spermatis est sufficientis
[illegible] ut possit [illegible] et
.do super ipsum obtinere // Deinde quo dicit hec
causa [illegible] super [illegible] potentia in casu ge-
mellorum quia ista [illegible] //
illi^ Ad hoc dicit Thomas quod hic dicit ab
.So tonie. illa 2a causa gemellationis quia illa gemellatio
fit maxime propter diversitatem matricis
intercisitate attractionis sperma [illegible]
ficeia^ replicatio plurium fetuum maxime ex
[illegible] et [illegible] // Sed dubitari
.9. po potest [illegible] quia non est dubium quod
[illegible] non potest esse ita valida ex
fortis ut expellat sperma ad gravita-
tem matricis [illegible] matricis
attractivam [illegible] illa [illegible]
.2o. [illegible] // Amplius [illegible]
sit expellere non fiet generatio nisi
sperma [illegible] in quod
[illegible] autem matrix non attrahit ipsa
[illegible] non delectatur in coitu quia non coniungatur
et per quos non experiuntur et sine expe-
rientia non exit sperma mulieris [illegible]
[illegible] loco [illegible] quia si matrix
non attrahit dato quod [illegible] expellat ex
[illegible] ad gravitatem adhuc non fiet ge-
neratio nisi ipsa attrahat / quia nihilominus
tamen forte dicat Thomas [illegible] re-
[illegible] attra-
ctione matricis [illegible] valet si iusta
[illegible] in adolescentibus [illegible] expulsi-
va est [illegible] fortis quod bene potest expel-
lere ad profundum et ad gravitatem
matricis quia dato quod expelleret non
remanebit ibi sperma nisi matrix
condelectetur ut patet in meretricibus
que supponunt [illegible] et non [illegible]
te matricis / nec valet si dicatur
quod postquam sperma est ibi in matrice
quod matrix delectabitur eo quod fiet
delectatio vel coniugatio aliqua ex-
pulsio quia matrix non delectatur eo
nisi [illegible] excitetur ut ipsum
sperma retineat / [illegible] autem sentiens
ipsius matricis non excitatur postquam
sperma [illegible] quia hic non subito [illegible]
[illegible] in illa mora videtur esse
[illegible] quia non movet sensum
.6o M. // [illegible] dicere quod [illegible] dicit
de illa quia [illegible] plurium fetuum
de illa super [illegible] est [illegible] duo
rum / Amplius ista divisio spermatis et
eius intercisitata expulsio [illegible]
[illegible] intercisitatem attrac-
tionem matricis [illegible]
et generatio [illegible]
canali coartato et constricto [illegible]
intercisitate expulsiones de quibus
/ supra [illegible] fiebat [illegible] fiebant [illegible]
cotrikas^ ut timor dolor et similibus // De-
inde cum dicit Et quando fit permixtiones
hic Avicenna ponit aliam causam generatio-
nis plurium fetuum / et sic dicit [illegible]
quando [illegible] contingit generatio plurium
fetuum propter dictam causam [illegible] sperma
expellatur divisum et intercisita-
te [illegible] propter aliam causam / et [illegible]
quando fit permixtiones [illegible] sperma
[illegible] simul et [illegible] facta
est expulsio spermatis virilis et

est mixta

est unius vel plurium per actum primo passivo de
inde abscinditur .i. dividitur materia
et menstruum simul ad multas partes vel
abscinditur unum ad multas partes sicut
ut puta avis et est materia virilis et
ista divisio est ex [illegible] caloris aut
ex titillationis matricis aut ex alterius
rei extra separantibus ut esset agitatio
matricis per agitationem mulieris per
agitationis in coitu quia distinguit unum
quod .i. magnum per se extra sufficiens
generare multos fetus sed singulari
tatem suam .s. eius a quo decisum et eius quod
recipitur // Consequenter circa istam partem .No[ta]
quia adhuc / dicit in illa abscinditur a
[illegible] unum .s. avis et exponebatur
materia virilis ^ potest dici avis duplex unus ^ prima virilis
avis pater quia prius tempore effunditur
ad matricem quam menstruum mulieris
et isto modo intellecto littera non esset vera
quia in coitu generatio non causatur
materia ad matricem conjungatur ma
teria et simul expellit menstruum
et si non statim occurrat / tempus
interveniens inter occursum
spermatis et menstrui est in distantia
[illegible] et permissum // Alio modo dicitur avis digitus
et isto modo est verum quia agens est per con
tinuo processu 3° et circa et illud tandem
dicitur ad multas partes ad tot ad
quot dividitur multi fetus generantur
eo quia pars est potens obtinere super
materia vel menstruum mulieris, di
xit magis eo dividitur avis .i. materia
virilis quia per istius divisionem [illegible]
generare tot generantur fetus quot sunt
partes illius materie quia a principio semper
est ex materia ex qua potest fieri multi
tudo generatio unus fetus aptior est
[illegible] / sed dato quod menstruum dividatur
ad multas partes non est necessarium
multos fetus generari nisi sit divisio
agentis ut puta spermatis // Ipsum autem
dividens potest esse [illegible] .i. [illegible]
gignuntur motus existentes in forma
tiva existente in materia quia sicut ut
bonus bellator dividens quam [illegible]
[illegible] ad plures partes ut plures vi
ctorias sibi et semel obtineat / Aut
ipsum dividens est titillatio ad [illegible]
[illegible] post emissionem et spermatis
attractionem a matrice quia titillatio
ut matrix multum agitatur et agitat
illud quod in ea continetur et agitando
dividit / aut alia agitatio matricis
vel mulieris [illegible] spermatis flagitatur
et dividitur in matrice per [illegible]
ab ea attractum et in hoc aliquo mo
[illegible] exstante sensum ma
tricis // Consequenter 3° quia dicit avis / et
distinguitur [illegible] in singularitatem sua
supple ex una parte mulieris quia [illegible]
materia est multe partes ad plures partes
actu dividitur et divisum in plures
partes plures fetus generabit / sed et
in mulieribus [illegible] menstruum est
[illegible] quia et ad plures
partes dividi potest unde fieri plurium
fetuum generatio // dicitur quia videtur ex .d°.
parte generationis // possumus dicere .6°.
quod est verum et non dicitur ab illa nisi
quia ab ea supponebatur [illegible] quemadmodum
ad duas partes sed hic ponitur ad
multas partes et hic ponitur [illegible]

divisionis spermatis et ubi non poterat // de
inde eo dicit Et quid est illud [illegible]
assignat causam generationis plurium fetuum
et dicit quod quid est illud .i. generatio plurium fetu
um per texturam particule .i. [illegible]
[illegible] supple quod materia est forte huic
multas partes nec quod materia est multa
potens assignari vel ex forti agen
tis et ex multitudine patientis fit mul
titudo fetuum in [illegible] una .i. in una [illegible]
[illegible] et si quis in una [illegible]
posset dici quod avis / hic assignat causam
fetuum monstruosorum quod habent duo capita
et quatuor manus et quatuor pedes quae ge
nerantur in uno [illegible] propter fortitudinem
agentis et multitudinem [illegible] ipsum precedat
multum ex [illegible] [illegible] [illegible]
et potest esse notum [illegible] ratio [illegible]
[illegible] fetus // deinde cum dicit Et hoc
est .i. hic avis / ponit [illegible]
diversas productionum fetuum admi
rationem / et primo ostendit qualis est generatio
fetuum [illegible] dictorum / 2° ostendit avis /
qualis est generatio istorum fetuum ante
dictorum / et ex hoc apparebit [illegible]
2a est ibi [illegible] ad [illegible] [illegible]
dicit avis / et hec .i. hec generatio fe
tuum plurium qui fiunt simul [illegible]
in uno [illegible] est ex eis que non
complentur quia [illegible] plures non
[illegible] ad hoc ut sint completi neque
consequentur vitam / et dato quod omnia membra
complete formentur non [illegible] ad
perfectionem vite / quia non suscipiunt
[illegible] / et supple [illegible] vita
moriuntur in partu per [illegible]
[illegible] / et quid est quia
dato quod consequantur vitam moriuntur
[illegible] et currunt cursu hoc
.s. dicto quia non complentur vel si complentur
non recipiunt vel si recipiunt vitam
moriuntur in partu vel ante partum
sicut est .i. verisimile est quod talis
generatio sit preter naturam // Consequenter quod
dicit avis / potest referri ad fetus
[illegible] quod fiunt duo simul [illegible] et
[illegible] simul generati in uno pa
niculo habentes duo capita et quatuor
manus [illegible] fetus non com
plentur et si complentur non consequun
tur ^ quia sunt valde monstruosi [illegible] ^ vitam
abhominantur multum monstrum
cuius signum quia propter [illegible] pater
.s. et mater [illegible] fetus abhomi
nantur / sed ex parte [illegible] materia a [illegible]
fuerit forte ad multiplices
fetus [illegible] fetuum fit de
bilitas cuius signum quia non potuit se
parari et ideo propter debilitatem spermatis
non complebitur et si complebitur non ha
bebit vitam et si habebit vitam
parum durabit aut
deficiet in fetus [illegible] propter
[illegible] // [illegible] iste fetus ubi [illegible] ^ tercia
[illegible] multum in illa parte
ut sit [illegible] unus corp
[illegible] quia [illegible] recipit ab aliquo
[illegible] per quorum aggregationem in
illa parte generatio [illegible] et dispositio propter
[illegible] que non permittit fetum
complere [illegible] recipere vitam // [illegible] ^ tercia
[illegible] non posset [illegible]
[illegible] fit [illegible]

capit maiorem ex potentia complentur quando homo ... non possit vincere ... compleantur quia aut agunt equaliter et illud non potest esse propter necessitatem ... aut inequaliter ... et hic non ... mulierum ... in ...

[illegible]

ubi ... alych ... voluptas que mulieri fit in coitu maior est ea que in viro ... in ... forma ... et ... sicut ... non ... idem ... ponere ... de accidentibus ... mulieris ... et viri ... et nono de animalibus ... dicens duplex magis delectatio feminarum // Idem ... in ista lectione ... delectationem multo maiorem ... mulieribus ... in suo metha ... mulieres plures ... delicie et voluptates in actu coytus ... debent plus delectari ...

[illegible]

·|Vtrum Que sit maior delectatio in actu coytus an viri an mulieris.

sine sensu nulla sit dispositio preternaturalis si-
cut in sensu gustus existente sapore
dulci // similiter et in auditu existente sola me-
lodia suavi nulla ibi existit dispositio pre-
ternaturalis // similiter existente sentire calorem pal-
lium acquirentem et non habentem ma-
lam qualitatem ut dicit Avicenna 4o de anima non
sequitur nisi propter novitatem 1a conse-
quentia [illegible] magna delec-
tatio quia non sit reditus de dispositione preter-
naturali ad naturalem nisi sicut [illegible] ex lo-
lapsu quod facit puram delectationem // preterea
3o dicit monarchus nos videmus
quod in coitu superfluo reducitur corpus ad
dispositionem naturalem adhuc ibi sit delectatio
ymo sit delectatio adhuc [illegible] propter coitum
continuum propterea quia in forma [illegible]
[illegible] // dicit tamen monarchus quod [illegible]
solvere hanc rationem quia licet in coitu su-
perfluo [illegible] cum [illegible]
membris necessaria et [illegible] et ex hoc
sequatur membris et [illegible] nocumen-
tum [illegible] ad caput
[illegible] gravat ibi [illegible] expulsione
sit delectatio sicut in diabete et in dysenteria
superfluus [illegible]
[illegible] ut hoc ad [illegible]
et ad [illegible] et illud ad [illegible]
[illegible] gravat ibi [illegible]
[illegible] causatur delectatio // Tomasi
dicit autem hic Thomas et bene quod iste
monarchus [illegible]
[illegible] in superficie [illegible]
medullam [illegible] quia non est [illegible]
quod [illegible] fiunt ita [illegible] quod possit
ut delectatio coitus fieri [illegible]
reductio [illegible] ad naturalem dispositionem
de dispositione preternaturali / cum [illegible]
[illegible] dixerit 4o de anima delectatio
fieri in sensibus ex approximatione convenien-
tis [illegible] 4o de anima loquens de gustu
dicens hic quoniam ad sensum sensibilium
[illegible] dulcia delec-
tabilis et virtuosa / illud autem fit
quando [illegible] duo sapores [illegible]
[illegible] non consimiles [illegible] et
[illegible] dicebat quod si
[illegible] sit [illegible] gustus non delecta-
bitur nisi [illegible]
[illegible] est et hec est et
sententia Avicenne / in pluribus locis .s.
quod delectatio non causatur ex approximatione
convenientis et fit [illegible] buc
[illegible] in [illegible] quod non tantum deli-
cia [illegible] dispositionis preternaturalis
ad naturalem / et [illegible] sic dicit ibidem
Avicenne / [illegible] totalis delectatio est appre-
hensio perfecta acquisitionis [illegible] ap-
[illegible] autem perfectior [illegible]
[illegible] et delectatio [illegible]
essentialis delectatio est reditus de
dispositione preternaturali ad naturalem / [illegible]
[illegible] accidentalis [illegible]
[illegible] delectatio est [illegible]
de dispositione preternaturali ad naturalem
[illegible] totalis [illegible] delectatio fit perfectio
apprehensionis [illegible] est subita [illegible]
[illegible] perfectio non fiat [illegible]
[illegible] sensus quia [illegible] sensus est
aliqua [illegible] in actu apprehensionis / sicut

[illegible] divinus directe [illegible] delectatio re-
ditus de dispositione preternaturali ad naturalem
[illegible] salvare dixit Avicenna [illegible]
est [illegible] de delectatione que opponitur do-
lori / dolor namque [illegible] consequitur contami-
nationem subitam dispositionis naturalis
ad preternaturalem / delectatio vero que opponitur do-
lori est que fit ex reductione [illegible] ad
naturalem / [illegible] quod sit una alia delectatio
perfectior [illegible] consequitur convenientis
/ 2o salvat [illegible] dictus quod in organo
sensus est [illegible] inequalitas [illegible]
inequalitas est [illegible]
sensus non [illegible] est [illegible]
sua perfectione et [illegible] convenientis
sensui perficit ipsum / alia inequalitas
est propter posteriorem [illegible] aliquando
[illegible] in organo ipso [illegible]
aut [illegible] preternaturalem aut [illegible] dispositio
preternaturalis [illegible] 1a dicit [illegible] delecta-
tio [illegible] de remotione dispositionis preter-
naturalis intelligit de dispositione [illegible] preternaturali
[illegible] que est [illegible] organum sensi-
bilem [illegible] et [illegible] removet
dispositio preternaturalis [illegible]
[illegible] est aliqua remotio dispositio-
nis preternaturalis / [illegible] in delectatione hic
sit [illegible] quodcumque removetur
dispositio preternaturalis [illegible] / [illegible]
[illegible] quam sit in corporibus
[illegible] est ibi remotio dispositionis pre-
ternaturalis [illegible] est [illegible]
delectatio autem est [illegible]
debens [illegible] possibilia // [illegible]
remotio dispositionis preternaturalis [illegible]
delectationem per accidens [illegible] illud
sine quo non potest fieri [illegible]
[illegible] possit [illegible]
[illegible] // [illegible] ad
questionem [illegible] quod vir plus delec-
tatur in actu coitus [illegible] /
2o quia [illegible] viri est perfectior et
[illegible] organum sensus [illegible]
et perfectior [illegible] viri [illegible]
[illegible] in actu coi-
tus magis delectatur [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] delectatio quia [illegible] delectatio ma-
xime [illegible] que [illegible] approxima-
tione [illegible] organum est [illegible] dispositionis
[illegible] magis conveniens
et organum magis [illegible] et perfectum
[illegible] ibi delectatio maior [illegible]
[illegible] non [illegible] quia [illegible] est // [illegible]
[illegible] est quod mulier magis delectatur
in coitu extensive ratione [illegible]
[illegible] expulsiva non [illegible]
potest expellere [illegible] quia [illegible]
[illegible] in organo longiore
et extensiorem [illegible] delectationem // 3a
[illegible] est ista quod vir plures delec-
tatur [illegible] delectatione [illegible]
mulier 2o quia [illegible] plus [illegible]
[illegible] per ipsum [illegible] plus [illegible]
[illegible] expulsivam
[illegible] // 4a [illegible] potest esse ista
quod in coitu [illegible] vir plus
[illegible] mulier / 2o [illegible]
plus [illegible] et plus [illegible]
[illegible] mulier quia in ipso plus
[illegible] de tali [illegible] // [illegible]
ultima [illegible] potest esse ista [illegible]

[illegible] delectatio // Et si in ista [illegible] remotio dispositionis preternaturalis

moveris

.9.
.8o.
.8o. M.
.pa. 9o.
.2a. 9o.
.3a. 9o.
.4a. 9o.
.5ta. 9o.

coitu cum excessivo vir plus debilitatur quam mu-
lier, ratio quia plus emittit de sperma-
te, et habet maiorem delectationem que sunt due
cause debilitationis ut patet [illegible] de spermate
et ab autore / 2a huius causa et nocumentis
hoc coitus, et per hoc infertur illius capi-
tuli laudantur coitus cum infantibus
licet sit fedus et prohibetur quia in illo mi-
nus emittitur de spermate et minor
in eo est delectatio // Oppositum huius [illegible]
quod mulier habet debiliorem delectationem non obstante
tamen quia vasa sua sunt strictiora viris
non sunt formosa quia in viris longiori
tempore sperma morabitur in via // Item
plura vasa in mulieribus videntur esse
breviora a situ initio usque ad locum
sunt ad organum ubi recipitur delectatio quia
in eis recipitur delectatio in ore mulier(is)
superiori in corpore proximus ut ponit
Conciliator in annexo differentie differentie 34 /
et in ista differentia quam etiam ipse disputat // Ad primum dicendum quod licet in viris vasa
sunt magis formosa hoc est solum
circa testiculos et est ibi corporis sperma
magis [illegible] sed contra testiculos
sunt strictiora et sunt strictiora maxime in
actu coitus quia magis redduntur per
multum corporis spiritum ipse etiam vir habet
fortiorem magnam expulsivam que potest
resistere illi formis strictam // Ad 2um dicendum
quod licet in mulieribus sunt vasa bre-
viora sunt tamen strictiora et virtus expel-
lens debilis quia longiori tempore stat
sperma in via et ideo extenditur plus
delectatur // Ad instantias in contra-
rium ad auctores dicendum quod auctores illi
intelligunt virorum delectationem esse mi-
norem extensive et forte quod ex
auctore omni habetur quod delectatio sit
maior intensive in viro quia ille
[illegible] fuit factus vir omissis
mulieribus ut ibi dicitur // Ad rationes mu-
lieres habent plures causas delectationis con-
cedatur sed viri perfectiores et ideo ma-
gis delectantur // Ad 2am dicendum quod
mulieres sunt magis [illegible]
non propter maiorem delectationem sed propter alias
multas causas, primo quia deficiunt in
iudicio rationis, 2o quia non cum quoli-
bet neque inequalibus actu [illegible]
[illegible] sperma [illegible] habet deli-
ciam modo huic sit sub [illegible]
[illegible] illi, non cum quolibet instrumento potest habet
[illegible] expedit [illegible]
cognoscuntur temptare modo unum
modo alium sed vir inequalibus [illegible]
[illegible] fortiorem expul-
sivam et quia habet multum de sperma-
te // Aut dicendum quod viri sunt magis
[illegible] quam mulieres sed quia non dede-
cet viro non [illegible]
[illegible] sperma est [illegible]
[illegible] et magis [illegible]
quia debet eos reddere magis [illegible]
[illegible] corporis [illegible] non
[illegible] // Ad 3um dicendum quod viri non
[illegible]
[illegible] quia eis est [illegible]
[illegible] cum quolibet emittitur sed
mulieribus plus, [illegible] non
[illegible] // Aut dicendum quod [illegible]

ut consuetis coitu subito abstinentibus
maiora nocumenta, et magis [illegible]
[illegible] occurrunt // Unde accidit a
[illegible] meo magistro Francisco de
[illegible] pie memorie quod [illegible] ma-
gister [illegible] volens abstinere a coy-
tu subito factus est leprosus et fe-
re et subito mortuus quia oportuit
cum subito reassumere coitum // Aut
dicendum quod [illegible] non valet magis [illegible]
[illegible] spermatis retentione ma-
gis delectatur immo arguit oppositum quia
sperma corporis est imperfectius non [illegible]
[illegible] quia cum sit imperfe-
ctius et [illegible] et debilis non va-
lens cum [illegible] hoc tamen [illegible]
[illegible] quia [illegible] spermatis argu-
it mulieres habere minorem delectationem
// Et sperma viri et adhuc non ex-
uberans. postquam autor / ostendit causas ge-
nerationis et causas generationis et plu-
rium fetuum in uno coitu / hic inten-
dit ostendere causas generationis plurium fe-
tuum in diversis coitibus / et breviter
assignare causas superimpregnationis / et
tria facit quia primo facit quod dictum est
/ 2o concludit intentum / 3o autor / re-
dit quibusdam dubiis ibi 2a Et cum
perficitur ibi 3a Et similiter causam [illegible]
ad 2am partem sic dicit autor / dic-
tum est superius quomodo fiat generatio plu-
rium fetuum in uno coitu, hic nunc
dicendum quomodo fit generatio plurium fetuum
in pluribus coitibus et est super-
impregnatio et fit cum istis conditionibus
et [illegible] quando sperma viri quod est inci-
tum [illegible] est adhuc non exube-
rans .i. est adhuc non complete dilatatum
et optinens super instrumentum replens
matricem .i. replens instrumentum quod
est effusum ad matricem [illegible]
[illegible] et figurationis et post expo-
sitionem replens matricem su-
per fetus .i. non extra [illegible] matri-
cis [illegible] est in altera parte ut
dextra vel sinistra / ut [illegible]
ad quatuor partes matricis quia super
fetus non est alligatus omnibus par-
tibus matricis [illegible] [illegible]
[illegible] ut dextre vel sinistre donec
[illegible] .i. dum [illegible] occurrens sperma
vel [illegible] mulieris [illegible]
possit cum eo si viri spermate quia
[illegible] actum occurrit [illegible]
[illegible] quia fetus cum sua [illegible]
non est alligatus toti concavitati
[illegible] matricis [illegible]
una parte vel plures partes [illegible]
ad illas potest pervenire sperma viri
et ibi et potest convenire [illegible]
mulieris et ibi fieri generatio et
addatur totum illud / [illegible] aut [illegible]
[illegible] maxime fit generatio et [illegible]
et [illegible] super impregnationis [illegible]
[illegible] additamentis .i. [illegible] duo
additamenta que sunt duo cornua simi-
lia [illegible] [illegible] corporis quia ille sunt dextera
parte et sinistra matricis que [illegible] illa
cornua ubi sunt [illegible]
[illegible] mulieris calidiores
et sunt magis apte ad genera-
tionem et [illegible] ad superimpregna-

.2ⁱ. pº
2º
.Ad.pᵐ
.Ad.2ᵐ
.Ad.oᵗᵃⁱ. pncta ad.pᵐ
.Ad.2ᵐ
.Ad.3ᵐ
5ᵃ
.Ad.4ᵐ
magis
.6ᵃ
.6ᵃ
attendit

tione // Conclusio circa istam partem quod dicit
hic nobis ponuntur modos et casus .Nota
in quibus potest fieri superimpregnatio et in-
cidunt etiam duo casus primus casus est
quando mulier cum habet id est sicut matrice
femina vult et appetit femina nudum
manifestam facit actionem in menstruum
quia cum nudum facit manife-
stam actionem non est facta semina
et partibus non est alligata matri-
ci / sed tamen esse alligata matrici cum
orificia venarum et arteriarum sive
occurrant orificiis venarum et ar-
teriarum matricis tunc dato quod coitio
inciderit femina in matricem non po-
test occurrere menstruum et ideo non po- sibi
test fieri superimpregnatio quia deficie-
ret materia / secundus casus in quo potest fie-
ri superimpregnatio est quando fetus est in-
generatus semine / sed sua semina non est alli-
gata ad omnem partem matricis ymo fetus
est factus in una parte ut puta in de-
xtera / ita tunc remanet sinistra
in qua remanet libera orificia ve-
narum a quibus femina retento menstruum
potest [illegible] copiosam materiam et ex quibus
fetus alterius femina potest sufficien-
ter alligari / dicit autem avicenna
in prolongatione est si fetus ad quartam
partem / quare nam partes matricis sunt
dextera et sinistra superior et infe-
rior dans dicere nobis per hoc intelli-
git quod fetus cum sua semina est alliga-
tus matrici quantum ad dexteram partem
et sinistram matricis et quantum ad
partes superiores et inferiores quod per-
cum sua semina est alligatus to-
ti concavitati intrinsece matricis
ita quod orificia venarum et arteriarum si-
ne obviant omnibus orificiis vena-
rum et arteriarum ipsius matricis ita
quod non remanet aliquod orificium
a quo amplius posset emanare men-
struum / et propter omnium quando fetus non est
alligatus toti matrici in omnibus illis
partibus remanet aliqua orificia
a quibus cum femina retentum potest ha-
bere materiam et possibile esset quod adhuc esset
duo fetus et remaneret adhuc
quarta pars matricis libera et posset fie-
ri superimpregnatio cum in matrice sunt
quatuor et [illegible] primo potuit dicere quod una
passa est abortum .lx. formatorum.
dicat autem hic intelligimus quod quamvis fit
superimpregnatio in secundo casu quod talis im-
pregnatio est inutilis propter tria primo
quia secundus fetus non habet bonum locum / secundo quia ·gudinꝫ·
secundus fetus non habet sufficientem materiam
in [illegible] et augmenti quia primus
cum sit maior habet fortiorem attractivam
tertio est inutilis quia impregnata primum cum
matrix nullum locum [illegible] frequenter
moritur secundus et ista causa est bona
sed alie parum valent // dubitatur circa istam .d°.
partem quia ex quo ista superimpregna-
tio est possibilis in secundo casu quia unus
fetus est generatus sed non est alli-
gatus toti matrici et alius sit alligatus fetus
qui sit alligatus toti matrici ex hoc sequitur quod
una semina non habebit tot venas et
tot arterias quot alia probatur quia una
habet tot quod potest occurrere et de facto
occurrit omnibus orificiis venarum et ar-
teriarum matricis et alia non // dicendum .s°.
quod non est inconveniens / ita quod una se-
mina cum suo fetu est parva et alia
magna ut notum est / et ideo in una
plures et in alia pauciores ymo
et una matrix plagatur et alia
non et in una plura sunt orificia
dilatata in alia pauciora quia habet cum
non impletur ymo est possibile // dubitatur .d°.
secundo utrum sit possibile cognoscere fetum esse .s°.
alligatum seu non parti matricis // dicendum
quod non cognitione certa sed cum est
maior tumor [illegible] et maior tumor
[illegible] in dextra aut in sinistra et
cum mulier menstruat hoc est
signum quod fetus primus non est alligatus
omnibus sed uni / et quod alia pars matricis
sit libera et ei venit non omnes or-
tus [illegible] fuit et ideo menstrua-
tur // deinde etiam dicit Et cum primi
fetus hic dicere concludit intentum
et quantum [illegible] fetus sive sit unus
aut plures / dicens et [illegible] sed si cum
[illegible] femina vult et men-
struum mulieri [illegible] et melius
sed cum [illegible] vir et mulier
[illegible] fit ebullitio predic-
ta ex [illegible] femina-
te et vesica [illegible] in illa ebul-
litione et panniculus quod illa vesi-
ca [illegible] augetur quod sit primus pan-
niculus [illegible] involutus [illegible]
[illegible] mo-
vetur / et [illegible] alligatur fe-
mina [illegible] vim partis matricis cum primo
panniculo vel toti matrici tunc cum
duobus [illegible] duo
cornua [illegible] matrix corrugat
propter delectationem [illegible] et [illegible]
corrugatione [illegible] menstru-
[illegible] sufficiens et movet illic
[illegible] femina [illegible] ipsum quod
fovet ipsum quod menstruum [illegible]
fovet femina quia ex eius [illegible]
[illegible]
[illegible] et defendit [illegible]
tum vel fovet et [illegible] femina
quia sine [illegible] aggreget [illegible]
[illegible] et adiuvat [illegible] duas [illegible]
[illegible] femina quod illud [illegible] menstruum [illegible]
occurrit [illegible] est sufficiens [illegible]
[illegible]
et est sufficiens usque quo fetus
[illegible] quia [illegible] habet a
matrice [illegible] orificia [illegible]
ideo addit usque [illegible] ex [illegible]
menstruum ex foraminibus matricis
cum quibus panniculus [illegible]
[illegible] ad [illegible] fetus
et est semina / hec autem [illegible]
[illegible] declarata / et ideo hic non

est insistendum // deinde cum dicit Et
sunt galeatum Hic ponit quandam
dubitationem et ponit unum 2º alteram ibi 2ª Et mu
lier quidem Quantum ad primam partem sciendum
Avicenna dictum est quod in ebullitione
spermatis generatur panniculus ille super
hunc venit contrarium / dicit aliquis quomodo
nunc generatur ille panniculus / videt
quod sunt galeatum iste panniculus est sicut la
minentum .i. est membrum quoddam leve .d.
.i. extensibile quia fetus quem involvit
in illo panniculo de tempore et quod
dicitur quodam quia rem et quod panniculum .s.
continuum venit creat spermatum
licens .i. menstruum muliebris materia
ipsum in menstruum per quod subire
per materiam ipsius panniculi est spu
mosior et velut superfluitas / generat
autem ipsum panniculum sperma ma
ris menstruum mulieris cum ipsum effun
ditur ad ipsum sperma viri et iste
panniculus generatur in probabilitate
sicut sperma ad menstruum et si non
commisceretur cum eo .i. si menstruum non
sibi appropinquat sperma viri hic
diffinitur .i. frangitur iste panni
culus apud generationem .i. apud
fortem spermatis attractionem quia
apud eos iste panniculus non frangitur
licet fortiter sit aliquis similita
tudo hic compressio non potest sicut fiunt
quia sperma in compressione intendit fetum
et membra fetus fortificatur / dicitur
autem potest exponi ut dicatur quod galeatum
intelligitur panniculum ipsum generatum ex
menstruo et spermate mulieris
cum sperma viri optimi quia si ge
neraretur ex solo menstruo tunc
disrumperetur quia menstruum non per
cipit visto spiritus / et ideo ille galea ac
cipiatur sicut sit sunt galeatum quidem iste
panniculus antedictus et secundum lumen
nunc antedicto quod idem est quod pa
niculum creat sperma mulieris
cum menstruo occurrit .i. effunditur
ad ipsum sperma viri et si menstruum
non permisceretur cum eo scilicet spermate
mulieris tunc destruitur .i. disrum
peretur iste panniculus apud genera
tionem .i. apud membrorum completam
generationem quia non haberet viscosita
tem et per quam non posset extendi
// Conditum circa istam partem quod dubio
sunt quod utrumque sperma occurrit
ad generationem activam et passivam
quia quod sperma mulieris occurrit
vel geleret pone quod ipsum est per
fectius ex ipso generatur id est est imper
fectius quia tunc panniculus dicitur
colligens urinam et colligens sudo
rem sit per se imperfecta 2ª alterius
panniculi damnos mutativum quod est
prima et 2ª membrorum quia in duo pa
nniculi generantur ex spermate mulie
ris / prima autem sit alia membra
spermatica 2ª in ... generantur ex sper
mate viri // deinde cum dicit

.No.

Et mulier quidem / hic Avicenna videt aliam du
bitationem / dictum est supra quod mulier
delectatur in coitu / dicit quod potest
mulier delectari in coitu ex eo
tenet sperma dato quod vir non effundit
suam similiter / videtur quod sic dicens
quod mulier quidem .i. certe se equaliter
et vir cum super altera ascendente su
scipiunt sperma super sperma .i. menstruum
et delectantur ambo simul
in tali equatione // dicitur ad quod po
suit hic Avicenna / ipsud dum impeditur dum
debebat superius moveri // considerandum
cum mulier continuit sperma proprium
quod dicit matrix attrahit ipsud et
condelectatur maxime in coitu generatio
nis per emissionem autem spermatis
quod mulier equaliter aliam similiter
rem tunc coniugata matrix et ex pe
lit menstruum hic .i. quod mulier eq
tat mulierem ipsa suscipit sperma
.i. menstruum super sperma proprium corru
ga... materias ex prima mensis tunc
menstruum / tamen non fit panniculorum
aucturorum generatio quia deficit princi
pium agens ut puta quia sperma viri
et sic apparet ad quod Avicenna / posuit hic
quia ad ostendendum quod licet ipsi panniculi ge
nerentur ex spermate mulieris activum
et passive et ex menstruo mulieris
passive / quod tamen per hoc quod cum mulier eq
tat mulierem deficit agens principium ut
sperma viri ideo non generatur pan
niculi antedicti // deinde cum dicit partus
autem non fit. Hic in ista parte Avicenna
ostendit vel intendit assignare causas
expulsionis et exitus fetus a ma
trice / et primo Avicenna / assignat causas per
quas exit fetus / 2º Avicenna / causas
recessionis concludendo sub quodam epy
logo. ibi 2ª conpulso 1ª hec / prima in 2ª
quia Avicenna / ponit causas per
quas sit exitus fetus / 2º ponit
causas quas sit exitus materie
et mulieris pugnationis ibi 2ª Et quando se
parant / prima in duas quia primo Avicenna / ponit
causas perfectionis / 2º Avicenna / ponit motum et
formam fetus et motus in ma
trice ibi 2ª Et fetus quidem an
nonium. prima in 4or quia primo Avicenna / ponit
causam finalem perfectionis / 2º efficientem
/ 3º coadiuvantem / 4º potest causam formalem
ibi 2ª movetur 4º hic apud. ibi
3ª et egressio / ibi 4ª Et quando queri
tur. Primo ad partem primam quod dicitur
pz // consideratum quod Avicenna / hic assignat
causam partus duplicem ultra quas causas
alie dabuntur / et licet assignat causas
partus non tamen assignat causas temporis
partus quare mulier pariat in
9no aut 7mo aut xiº quia ipsius causa
reddi non posset per humanum intellectum / licet
tamen reddatur causa quare homo inter ce
tera animalia habeat plura tempora
partus quia ut dictum est partus in 7mo
in 9no et in xiº et in 14º ut re
citat Avicenna / sed in aliis animalibus
nono / causa ipsius est calor duorum

.No.

sitas et modus nutrimenti valde diversus
in hominibus plus quam in aliis animalibus
alia namque animalia utuntur uno cibo
et uno modo nutrimenti / et ideo non tot diver-
sitates habent in suis complexionibus quia
nec tot diversitates nutrimentorum // Dicit — in pectoribus
quod non potest dare tantum de nutrimento forma — ·/ 1°
quantum mamille / mamille enim matris — ^ fetui
eundem dabunt tantum de nutrimento fe-
tui quantum esset expediens id est forma debe-
ret posset tantum dare ut esset matrice
quantum esset expediens // Deinde multi- — ·6°
pliciter primo quia forma non potest tantum dare
quantum mamille ideo quia propter augmentum
fetus forma et matrix multum ex-
tenduntur et debilitantur quare non possunt
ita nutrimentum copiosum regere ut
esset expediens / esset id est periculum
ne apostemarentur // 2° Deinde quia forma — ·6°a 2° me lior·
amplius non potest dare nutrimentum
quando fetus incipit appetere vel
de fortiter et continue quare expedit
ut nutrimentum veniat ad secundam digestionem in
appetitum in membro ubi est ille appetitus
et quando est expediens ut veniat ad
stomachum / causa autem in secundo facit quod
[illegible] ut [illegible] huius / expedit
id est ut mamille amministrent alimentum
fetui quod alimentum est sanguis transsum-
ptus ad formam lactis // 3° Deinde quia — ·5°a
illa sola non est causa totalis
fetus sed illa cum aliis // Deinde cum
dicit / movetur quo hic Avicenna as-
signat causam efficientem partus / sed dicit
quod [illegible] fetus hic movetur apud
[illegible] ut egrediatur cum in eo completur
virtus [illegible] quando est ultimate fortis
et cum deficit virtus advenit ei
id est fetui debilitas quedam propter mo-
tum quod fit in ambo que virtus
id est fortis ut erat cum non fallit id est
non supervenit ad ipsum cum erat id est
propter illam debilitatem [illegible] ex-
motum [illegible] usque ad [illegible] in 8° mense
recuperatur virtus propter quietem [illegible]
tum patet et ista verba consonant [illegible]
Albucasi / [illegible] in primo [illegible]
[illegible] 2° et ideo [illegible] transeat
// Deinde cum dicit Et egressio hic
Avicenna ponit causam coadiuvan-
tem et 2° [illegible] patet // Considerandum — ·No d3
quod [illegible] particularis [illegible]
ad partum propter plura primo quia [illegible]
[illegible] in particulari concurrit ad — / cotente
[illegible] et ipsos [illegible]
2° quia concurrit et super [illegible]
que quia [illegible] et
[illegible] cum / 3° quia [illegible]
matricem [illegible] ad expellen-
dum / 4° quia os vulve et collum
matricis [illegible] et facit
ipsum aptum dilatationi et aptiori
// Considerandum quod iste superfluitates [illegible] — ·No d3
[illegible] quedam enim [illegible]
[illegible] quedam [illegible]
[illegible] et fluide [illegible] // De-

inde cum dicit / Et cum quiescit · ponit
causam formalem partus et ista causa formalis partus
est modus per quem fetus exit de matrice et
patet // Considerandum quod fetus naturaliter debet exire
super caput et prius caput emittere propter — ·No d3
plura primo quia caput sit nobilius
omnibus aliis membris ipsum prestat omnibus aliis
viam / 2° quia caput est principium motus
[illegible] iste motus
partus / et ideo iste exitus significat fortitudinem
virtutis / sicut enim fortitudinem virtutis animalis
[illegible] que est in cerebro sic et [illegible]
[illegible] vitalis fortitudinem quia vitalis virtus
dat animali spiritum vitalem / talis enim spiritus
est [illegible] animalis spiritus [illegible] animalis est
fortis et vitalis fortis a qua fortitudo
totius matricis dependet / 3° iste partus se-
curus est a nocumento quia cum caput egre-
ditur statim fetus nascitur et non
accidit nec fetui nec matri nocu-
mentum magnum amplius non est pericu-
lum de [illegible] aliorum membrorum / sed
quando alie partes egrediuntur partus est lon-
gius [illegible] fetui et matri et pericu-
lum est de [illegible] aliorum membrorum
4° cum caput egreditur statim exci-
tatur caliditas cordis et ideo statim
[illegible] propter quam fetus [illegible]
[illegible] ad extra / et ex hiis patet quod partus
super pedes manus vel brachia est
malus preter viam [illegible] et causa ut dictum
est et ideo caute mulieres obstetri-
ces cum vident pedem vel pedes
aut brachia prius egredi statim
remittunt ut fetus egrediatur super
caput et [illegible] // Deinde cum dicit
Et fetus quidem ante / hic Avicenna
ostendit situm fetus / et primo Avicenna
ostendit situm quem habent membra fetus
inter se / et ostendit situm quem habet in
ordine ad matricem et mulierem ibi — 1 2°
2a et est positum collum // Quantum ad primam — ·No d3
partem [illegible] patet // Considerandum quod fetus
membra [illegible] bene considerantur illud
dicit Avicenna / [illegible] membrorum habent
quia figuram circularem [illegible] ob
longam / [illegible] est 2x primo quia [illegible] alia
figura non potuisset [illegible] fetus
in matrice / et sic ad quandam figu-
ram circularem reductus est / 2a causa
est quia matrix est talis figure / oportet
autem quod receptum [illegible] receptio-
nem [illegible] recipientis / quare fetus
receptus in matrice recipit ad — ·d°
formam et figuram matricis // dubium
autem posset esse utrum [illegible] in
tali figura / aut primo fiat extensus — ·S°
postea [illegible] fiat illa [illegible]
[illegible] quod [illegible] est [illegible] possibile
// Deinde cum dicit Et positum est collum
ostendit situm quem habet [illegible] in ordine ad ma- — ^ membra
tricem / et patet // Considerandum quod [illegible] — ·No d3
quas tangit Avicenna / de ista [illegible]
[illegible] dari alia [illegible]
quod [illegible] fetus fuit [illegible] — x qua
[illegible] mulieris est ut non [illegible]
datur [illegible] superfluitatum

·// Utrum quare [illegible] de nutrimento
potest dare secundina fetui
quantum mamille·

fetalium contentum in intestinis si etiam fa
ceres respiceret ad umbilicum ut sic
etiam respiceret ad intestina et sic
ab illis humoris multum reciperet
fetus / secunda causa fuit ut fetus alligetur
matrici per umbilicum et venas sicut
in dextris partem quia sunt plures
nas talis autem videntur contra primam
tiones que est versus dorsum propter
propinquitatem ad venas dorsi et ad
venas epaticas / et ut etiam fetalium
possent attrahere umbilici et sic mutuo
pervenire ad arterias dorsi per quas
[illegible] calidum pueri et fetus sit
dictum fuit prius // deinde cum dicat Ergo
separatur. hic advice / assignat causam
per quas fetus [illegible] mulieris
[illegible] / et primo facit quod dictum est / secundo
advice / videtur cuidam dubio ibi / Et
formatam quidem / quod dicat in parte
patet // Condam quod [illegible] fuit
aperire os [illegible] quia fetus [illegible]
matricis non potuisset egredi et
advenire illorum ossium fuisset valde
[illegible] non [illegible] fuit necessari
um illud os aperiri [illegible] et fuit ne
cessarium ut [illegible] aperiri
quia motus ille fit in tempore ap
no autem ipsa non fit in suo [illegible]
qua ^ quia non fit in [illegible] [illegible]
necessitas vel non fit in suo [illegible]
id est in expulsione huius [illegible] ut pu
ta in expulsione [illegible] et [illegible]
non [illegible] in matrice quia
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de illa carnositate ut [illegible]
in [illegible] vel non // deinde cum dicat
Et formatam, hic advice / videtur
cuidam dubio / dictum est quod illa ossa
aperiuntur et quod redeunt ad continui
tatem / diceret aliquis quod [illegible]
[illegible] ista ossa respondet et
patet // Condam quod advice / posuit ista
informationem de novo advenientem
quia ossa cum frangantur post an
[illegible] [illegible] in aug[illegible] non [illegible]
[illegible] via [illegible] et per po
[illegible] ligatorem in [illegible]
[illegible] / cum [illegible] non [illegible]
[illegible] ille [illegible] ut [illegible]
[illegible] ibi [illegible] ponere non
[illegible] facientem ista mir
[illegible] et [illegible] qui [illegible] ./d°.
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
virtus ille ^ at illa ^ [illegible] ut [illegible] vel [illegible] .2°.
[illegible] corporibus // deinde cum dicat Co
pressio. hic advice / intendit .Ad p3m.
dam ^ sub epylogo [illegible] [illegible]
et dubitat [illegible] primo facit quod dictum .6°a.
est / secundo advice / videtur quasdam dispo ^ accidens
nes que [illegible] et adveniunt ho
.No.d3 mini nato ibi secunda Cum ergo nascitur .Ad 2m.
// Condam quod advice / in isto epylogo
tangit duas alias [illegible]
[illegible] quod fetus non potest

stare amplius [illegible] figuram et [illegible] ardua
stricta et [illegible] ut stat et ideo potest
[illegible] et movetur ad extra / secunda causa
[illegible] est quia virtutes [illegible] eius [illegible]
[illegible] id est virtutes sensitivas [illegible]
[illegible] et maxime visus et audi
tus que [illegible] spatio stant
id est [illegible] medii [illegible] represen
tantur sua obiecta ut possint
ea recipere quia iste virtutes recipiunt
sua obiecta [illegible] et ideo [illegible]
fetus extrahitur venit ad aerem ubi
ista obiecta possunt [illegible]
[illegible] illarum virtutum // deinde cum dicit
Cum ergo nascitur. hic advice / ostendit
quasdam dispositiones contingentes no
viter nato / et dicit quod cum fetus
nascitur [illegible] [illegible] non [illegible] dor
miunt nec vigilavit / et ideo non est
in eo sompnus nec [illegible] id est
vigilia [illegible] sed cum nascitur sompnus
et vigilia adveniunt ei Et cum
adveniunt ei sompnus et vigi
lia [illegible] statim [illegible] post hec
.No.d3 ^ s ridet post hec per .XL. dies // Condam
quod fetus in utero [illegible] non vigi
lat proprie quia vigilia videtur maxime
[illegible] [illegible] calidum et
maxime sensuum exteriorum / Cum igitur
fetus in matrice non possit exer
cere sensus exteriores ideo fetus in
utero non proprie vigilat / nec etiam
proprie dormit quia sompnus est ac
[illegible] [illegible] vigiliam pre
cedentem quia omne animal cum exerceret
[illegible] actiones languescit et in
[illegible] languor ultimatur dor
mit / Cum igitur fetus non vigilet
nec [illegible] et non dormiat / [illegible] proprie
in utero et non dormit / [illegible]
[illegible] vigilat et dormit quia [illegible] [illegible]
et tunc videntur dormire / et [illegible] mo
ventur et tunc videntur vigilare
// secundo considerandum quod statim cum est natus
[illegible] vigilat et dormiat non [illegible] ridet
[illegible] quia [illegible] [illegible] humiditas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ideo non
potest apprehendere aliquid sub specie delec
tabilis / cum autem ille humiditates
[illegible] consumpte tunc incipit apprehende
re multa sub specie delectabilis
et ideo tunc incipit ridere / tempus autem
in quo ille humiditates videntur [illegible]
consumpte videtur quod sit .XL. dierum
[illegible] aut [illegible] tardius [illegible] ut in
.L. vel .LX. [illegible] aut [illegible]
in XXX. vel XXVII. // [illegible] quia [illegible]
fetus statim plorat [illegible]
[illegible] ridere quia [illegible] que debet
fieri eodem tempore // [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est hoc [illegible] hic ab
advice // ad [illegible] quia illud [illegible]
[illegible] quod facit [illegible] non est [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] // [illegible] quod [illegible] fuit
eodem tempore ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] // [illegible]
quod advice / posuit illud ad notifi
candum diversitatem que fit in

./ Utrum fetus post nativitatem
statim rideat.

parvo tempore ex actione caloris in humidum
ut ex tali possemus alias nunc assignare
// Dicitur quod pilli et ungues sunt partes hu- ./ do.
mani corporis et de eis aliter non fecit
mentionem in prologo doctrine de generatione
embrionis. Dubitatur utrum pilli et ungues ge-
nerentur a virtute informativa, et arguitur . primo argumentum
primo quod pilli non generantur a virtute informa-
tiva, sicut pilli augentur in corporibus
mortuorum sed pilli non generantur a virtute
informativa quia evidens est quod in corporibus
mortuorum non est virtus aliqua informa-
tiva, antecedens patet per experientiam quod in mor-
tuis aliquibus inveniuntur pilli crescere
et ita innuit Avicenna 2o de generatione anima-
lium quod pilli ipsi crescunt in corporibus
mortuorum // Confirmatur 2o sic pilli varian- . 2m.
tur secundum etates sed pilli non dependent
ab informativa antecedens est omnibus notum
quia pilli quod in etates diversificantur
in generatione iam cessavit virtus in-
formativa quia cessavit prima in quo
fundatur virtus informativa // Preterea tertio . 3m
sicut pilli et ungues non ge-
nerentur a virtute informativa et sic
ungues et pilli non sunt animati non ge-
nerantur a virtute informativa, antecedens
videtur notum per Galenum 2o regiminis quia ca-
pillorum et unguium non est regi-
men quia animam non habent nisi sit animata
sed sola generatio, quia patet quod cum agens
assimulet sibi passum sed pilli et un-
gues generarentur a virtute informativa
que est potentia anime unguis generaret ipsa
animata // Preterea pilli et ungues generantur . 4m.
ex superfluitatibus sed pilli et ungues
non sunt partes animate antecedens patet [illegible]
[illegible] signorum quia patet quod
ex ipsis superfluitatibus generantur
incepta sunt ad recipiendum animam et
suas potentias // In contrarium videtur esse ypo- . 5m
crates [illegible] quando [illegible]
dicit [illegible] de unguibus quod ipsi
generantur in tempore ramificationis
extremorum et a virtute informativa
// Condum quod ut videtur [illegible]
2o de generatione animalium et Aristoteles 2o [illegible]
[illegible] pilli et aliquo ungues
sunt in corpore propter multas causas, unam
causam est ut attrahant malum nutrimentum
ad sit ut nutrimentum membrorum rema-
neat purius ita etiam et lupini et
multa alia secta purificantur in terra
ut attrahant malum attrahant et po-
stea granum bonum et utile et ne-
cessarium habeat bonum materiam et
bonum nutrimentum ex quo valeat vege-
tari, ungues autem insuper habent alias
utilitates quia sunt ad scalpendum ad tenendum
ad [illegible], capilli autem ad orna-
mentum et calefaciendum, pillorum autem
ut ponit Halyabbas 2o theorice qui-
dam sunt ex necessitate nature plus ut pil-
li assellarum et inguinum et femorum
propter multam et superfluitatem intra
illis locis, et multum et calorem,
quedam autem sunt propter finem
plus ut pilli palpebrarum et barbe

ad decorem et ad defensionem sicut pilli palpe-
brarum et superciliorum ipsorum pilli non viden-
tur fieri ex necessitate nature quia circa tales
partes non est multa materia nec sunt partes
multum rare, quedam autem pilli sunt et
propter finem et ex necessitate nature ut pilli
capitis, nam huius sunt propter finem scilicet
propter decorem et ad calefaciendum, et ex
necessitate nature quia ad caput [illegible]
fumositates ascendunt cum ipsum sit ca-
minum totius corporis // His premissis . 1a conclusio
ponitur ista conclusio prima de unguibus
quod ungues ipsi sunt a virtute in-
formativa, probatio quia sunt a principio generationis
et cum generantur alia et sunt nece-
ssarii ad [illegible] esse sed sunt a virtute
informativa antecedens est notum sunt etiam
cum sunt ex natura et et sunt necessa-
rii propter finem multiplicem ut est tactum
quia videtur et evidens quod cum non
sit aliud agens a principio quam virtus in-
formativa omnino quod ungues ab ipsa ge-
nerentur // 2a conclusio est quod ungues licet . 2a conclusio
fiant a virtute informativa non sunt anima-
te probatio quia sunt ex materia impura que
non potest recipere animam // 3a conclusio est quod . 3a conclusio
ungues generantur solum per iuxta-
positionem partis ad partem et per in-
spissationem superfluitatis, probatio quia non sunt animata
et hic est modus generationis inanimatorum
// 4a conclusio sit quod ungues possunt regenera- . 4a conclusio
ri probatio quia sunt partes imperfecte // 5ta conclusio . 5ta conclusio
sit quod ungues regenerate sunt regenerate
non a virtute informativa sed ab [illegible]
[illegible] ratio quod illa informativa est
imperfecta non est dum ungues
regenerantur // De pillis ponitur ista . 6ta conclusio
conclusio quod pilli qui sunt propter finem maxime ne-
cessitatem ut superciliorum et capitis
quod ipsi etiam sunt a virtute informativa
probatio quia sunt etiam a principio generationis // 7a . 7ma conclusio
conclusio sit quod pilli sunt imperfectiores un-
guibus, ratio quia sunt ex materia ma-
gis impura et huius signum quod ipsi fa-
cilius restaurantur nisi [illegible]
sit in membro ut est in tinea vel
allopitia // Ultima conclusio sit respiciens . 8a conclusio
ungues et capillos et est quod non re-
generantur vel non sunt a virtute infor-
mativa intentione [illegible] ratio quia virtus
informativa intentione [illegible]
[illegible] partes que sunt membra
// [illegible] generatur [illegible] informativa . do.
[illegible] humores [illegible] non [illegible] x dicit . Co.
formativa que est in [illegible]
[illegible] membra et partes
corporis [illegible] etiam [illegible] in-
formativa [illegible] humores [illegible]
[illegible]
passivum, posset et tenere [illegible]
[illegible] humores [illegible]
[illegible] nutrimentibus [illegible]
[illegible] potens sibi attra-
here humores illos nocivos [illegible]
tatione ab ipsa natura mediante
forma // Et ex his omnibus patet quod [illegible]
sunt suppositis [illegible] generatione [illegible]

// Utrum pilli et ungues gene-
rentur a virtute infor-
mativa.

.Ad p^m om

.S^o a^o

.Ad 2^m

.Ad 3^m

.Ad 4^m

llorum et unguium quia non sunt apta nata
nec ex virtute informativa / hic autem
in isto casu solum nunc debebat ponere ge
nerationem eorum que sunt ex virtute in
formativa et alimentativa // Ad tertium
pilli generantur in corporibus mortuorum quia
in eis est calor putredinalis et in
eis etiam sunt superflua multa sed isti non sunt pp
sed illud quod dictum est est dictum
de pillis qui sunt per fumum nocivum et
pilli sunt appellati et ________ in
generum non sunt ex virtute informativa
quia generantur et illa corrupta // Aut dicendum
quod illi non sunt vere pilli qui generantur
in mortuis sed sunt similes pillis que sunt
in [illegible] putrefactis / illi autem
non sunt vere pilli cum statim quia et
resolvuntur destruuntur / pilli autem veri
longo tempore conservantur vel sub terra
pilli possunt non corrumpuntur nisi in longis
simo tempore // Ad 4^m pilli variantur se No^d3
cundum etates / dicendum quod verum est in accide
ntalibus sicut in colore / quando autem sunt ve
ntes flexibiles in iuventute et cani
in senectute // Ad 3^m dicendum quod licet pilli et
ungues non sint animati in generan
tur ex virtute informativa ut multa
alia etiam sunt que non sunt animata ut spiritus
et humores et in generantur ex virtute
informativa licet illa virtus sed pilli / Ad .|d^o
probationes agens assimulat sibi pa
ssum gradu magis potest et cetera est .p^m a 2^m
notum quod licet pilli et ungues sunt
ex virtute [illegible] non potest eis dare re .2^m
alium [illegible] ipsa informativa / spiritus
autem et humores non sunt animati propter
transmutabilitatem ipsorum et propter alias
causas suo tempore dicendas // Ad ultimam
que erat contra precedentis dicendum .S^o
quod licet [illegible] et superfluitatibus possit fieri
etiam ex virtute informativa propter fines
multos superius tactos / informativa
enim non solum circa [illegible] sed etiam circa
[illegible] ex primo facit [illegible] ^c19
ta ex [illegible] facit alia que sunt
in [illegible] et [illegible] bus [illegible]
corporis animati hoc est conveniens / et patet
et hic sit finis capituli valde
[illegible] vel modus loquendi
[illegible] / [illegible] in aliis si
bus non est capitulum ita obstu
rum sicud istud meo videre / et tamen
illud obscuratum quod est est propter suos
modos loquendi qui possunt redu .Ad p^m
ci ad modos [illegible] / sed quia
autem erit minus obscuratum sed
[illegible] difficilia multum quia non habeo
adiutorium et cetera.

Accidit matrici omnes .Ad 2^m
egritudines [illegible] a vice /

Pravo [illegible] manifestant ma
trices [illegible] dispositiones preternaturales i ista .S^o a^a
[illegible] vult nos docere removere
/ hic ista a vice / medicus debet
ad docendum eas removere / et duo :|d^o
facit / quia primo a vice / ipsas egritudines acci
dentes matrici quas ipse medicus
docet hic removere manifestat .S^o
in generali / 2° in speciali ibi 2a

co[illegible] p^a in duas quia p^o a vice / ma
nifestat egritudines matricis in generali
/ 2° ________ ut magis ma
nifeste sunt egritudines preternaturales po
nit signa dispositionum naturalium complexionis
matricis / ibi 2a caliditatem natu
ras. p^a in tres / quia p^o a vice / in genera
li non significat egritudines matricis / 2°
in speciali magis / 3° ponit unum com
plicitatis quarundam egritudinum matricis
ibi 2a et accidit ei egritudinis ibi 3a
et quam sunt alia egritudines / ad pa
rtem addicat patet // Considerandum quod na
turaliter [illegible] cum post approximari
et cum post [illegible] omnium egri
tudinum / tamen complexionis sed [illegible]
ne corporis / et [illegible] sibi post ge
neres egritudines / quia ad positionem
sunt [illegible] effectus / dicit autem egri
tudo corporis dicitur uno modo corporis quia
collegit in se omnia genera morbi et isto
apostea dicitur egritudo corporis / alio modo dicitur e
gritudo corporis quia fit in [illegible]
et consimilibus et isto pluribus
dicitur egritudo corporis [illegible] egritudines accidi
ere simpliciter et [illegible] cum [illegible] et sunt
[illegible] facte et [illegible] ipsi matrici
accidere possunt // dicitur quia non videtur
quod omnes egritudines possunt accidere ma .2^m
trici // nam egritudo in numero addito
vel et diminuto non accidit matri
ci / egritudo situs non accidit matrici
quia non [illegible] alibi matrix [illegible]
vesice et recti intestini et infra
dyafragma // Amplius quia non dicit
matrici posse accidere causam morbi
et accidentis // Dicendum quod [illegible] a vice / dicit
quod matrici accidunt egritudines comple
xionales instrumentales et comunes non
ostendit ^ [illegible] quod omnes distribui
tur accidant matrici [illegible]
[illegible] in complexione aliquem [illegible]
[illegible] et aliqua in unitate sicut ei
[illegible] in [illegible] complexionis sa
na que non [illegible] alteri et aliqua
[illegible] et aliqua unitas [illegible]
[illegible] mala complexio preternaturalis
que non [illegible] alteri et [illegible]
[illegible] et [illegible] mala unitas acci
dit // Dicendum quod matrici potest accidere
et egritudo in numero addito et diminuto
[illegible] 2^a [illegible] quia potest habere
plures venas debito vel plures
arterias debito aut paucibres
aut [illegible] vel [illegible] // Ad 2^m
dicendum quod frequenter ipsa mutat situm
nam [illegible] egritudo ut in lapsu matri
cis // Aut dicendum quod licet non mutet situm
totalem ipsa mutat situm [illegible] ut
quia ipsa movetur ad [illegible] vel
[illegible] ad dextrum vel ad sinistrum
[illegible] ut patet // dicitur 2° que egritudines fre
quentius contingant matrici an
complexionales an instrumentales
an comunes // Dicendum quod causa [illegible]

:| Utrum omnes species egritudinum
possint accidere matrici.

:| Utrum que egritudines frequen
tius contingant ma
trici an complexionales
an instrumentales an
comunes.

egritudines complexionales et maxime innaturales cum
et frequentius eveniunt matrici et aliis
membris et maxime complexionales dependentes
ab activis qualitatibus / quia ipse cause
complexionales sunt fortiores ad agendum et
maxime circa proprietates in activis
quia activae sunt vigorosiores / et ut in pluribus
oriuntur aliter requiruntur cause proprietates
complexionem quam organicam nam vel communiter
cause proprietates
nam sicut ut humor corrosivus
vel fortis ut sicitas soluens huiusmodi sunt
magis vigoris tamen raro requiruntur
in nostris corporibus // deinde cum dicit Et
accidunt ei. hic avicenna / manifestat
in speciali egritudines matricis / et ma
nifestat sic dicens dispositiones possunt spe
cialiter egritudinum matricis accidentium
circa Et accidunt ei egritudines hec
simul ibi 2a Et sunt egritudines proprie
// Circa primam partem ... egritudines .Nota
que enumerantur in istis partibus sunt e
gritudines complexionis ... et virtutis
et ideo ut hunc modo sunt nota spe
cialia / sed ideo ut operacio que leditur
debet habere nota specialia ut que
impediunt actum generativum sunt
sunt complexionales aut instrumentales
sunt cetera iste appellantur nomine
proprie egritudines et appellantur sterilitas
vel aborsus vel partus difficilis et
sic de aliis propriis nominibus egritudinum
in speciali dicendis et sunt proprium nomen
et determinant complexionales compositionis
et et virtutis / sed maxime ... et in
sunt determinate nomine complexionis
ex duobus primo quia iste egritudines circa sp...
unt complexiones matricis in qua alte
rius membri / 2o quia sic complexio propria
matricis est determinata nomine
in quo non non currant alia membra
et si concurrant non currant in si
gnum ad proprietatem generalem // sed hic i .1o.
stabilis quia sterilitas et alie dispositiones
matricis quamquam dependent ex princi
palibus nulla lesione existente in ma
trice / tamen ibi existente causa mala com
plexionis compositionis vel virtutis / notandum .6o.
quod ratio in omni sterilitate est aliquis
modus male complexionis in ma
trice / 2o quia aut matrix non recipit
aspectus illud quod debet recipere ut putà
sperma ... et calorem et tunc si
ne dubio ibi est mala dispositio ma
trice / aut recipit quod non debet recipere
ut puta quia recipit malos humores
et tunc etiam ibi acquiritur matrici
causa mala dispositio et est ista dispositio
in matrice alterius modi quam sitia
lis dispositio recipientis in stomacho aut
membro // Cum ... sterilitas quamquam .Ad 2m.
fit a principalibus nulla lesione
existente in matrice // deinde quare
est quod lesio non est in matrice

in coheatur / sed terminatur / ratio lesio et .8o. a.
causa est in principali sed effectus manife
statur in matrice // dicit deinde quod lesio
non est in matrice nobilis sed in
alio cum vero quam causa est prius in ma
trice / et ideo ex isto patet quod egritudines matri
cis quedam sunt per essentiam / quedam per co
mmunicationem de quibus egritudinibus quo dispu
guantur satis pertractat Galienus in tercio
et primo // deinde cum dicit Et accidunt
ei egritudines hec simul. hic avicenna / no
tificat aliam varietatem egritudinum et quod .1o.
dicat patet // dubitatur circa istam partem que
egritudines sunt deteriores aut peiores de
quibus fit mencio in parte presenti aut egritudines .5o.
de quibus fit mencio in parte precedenti //
dicendum quod egritudines de quibus fit mencio
in prima parte sunt peiores quoad mediu
dinem / et quo ad modum incidendi / quia ma
gis leduntur corpora mulierum cum insunt
ipsius finiendo vitam magis in brevi // sed
egritudines de quibus fiebat mencio in pro
cessu sunt deteriores quoad inherentiam et .8o. a.
quo ad spem // dicit deinde quod altera istarum egritudinum
illis sunt peiores et aliquando illarum istis sunt pe
iores / nam difficultas partus et aborsus
et mors fetus in utero matris sunt peiores
quam egritudines menstruales / sed fluxus menstru
orum copiosus et subitus est peior
dispositio quam sit difficultas impregnationis .1o.
vel ut alia similis prima ut corrupcio
appetitus accidens pregnantibus // dubitatur 2o .6o.
quod omnis fluxus menstruorum inde eius ce
naturalis ut scribit Galienus de accidenti // dicendum
quod fluxus menstruorum moderatus est
naturalis 2a racione / alterius fluxus
racione inherente suppositio quod omnibus /naturales
mulieribus inest / sed alius fluxus non sunt
ita universales / 2o est naturalis racione
finis quia ad conservacionem speciei et individui
dui / 3o est naturalis racione efficientis
quia fit ante regulariter constante cum
signum est quia est ordinate periodicacionis
// avicenna hic loquitur de fluxu immodera
to ut patet quia potest esse immoderatus
in quantitate aucta et diminuta et in tempore
et aliis modis ut dicetur suo loco
// deinde cum dicit Et sunt egritudines proprie
hic avicenna / ponit tamen diversitatem spe
cialem et sic dicit avicenna quod in ma
trice sunt egritudines proprie ipsi matrici
et egritudines per proprietatem et egritudines per
associacionem ita ut ipsa matrix com
municet membris aliis dum ipsa alia membra
sunt infirma // Circa quod iste littera potest .Nota
multipliciter verificari primo modo ut
dictum est secundo ubi advertendum quod egritudines
que veniunt matrici que sunt proprie ^dam
est primo nocumentum matricis vel
per filiam tamen postea in ipsa matrice
ut menstruacio causata horum menstruorum
ad orificium ipsius matricis / que per proprie ^dam
tatem .i. per ... ipsius ad virtutem est ita ^ut

.| Utrum sterilitas et alie dispo
siciones matricis sint ex
causa matricis.

.| Utrum que egritudines sunt dete
riores aut peiores de quibus fit
mentio in presenti parte, aut
egritudines de quibus fit men
cio in precedenti parte.

:| Utrum omnis fluxus menstruorum
sit naturalis.

.No 3

ritatis/ ista specialitas non est egritudo nisi
in 2a ad verum/ quia 2a ad verum quia non ge-
nerat quartam unionem/ ista sit dispositio in
matrice non videtur aliquid malum/ que-
dam autem sunt egritudines que sunt proprie matri-
ci ut mola/ quedam accidunt matri-
ci per colligantiam et ista est duplex quia
quedam ad totum et quedam ad determi- .d°
nata membra/ et ideo subiungit avicenna/ et .5°
per proprietatem .i. proprium membrum ita ut
ipsa matrix conferat membris aliis suppli-
tationibus et corrigit et quam quibus corrigitur
[illegible] per corpori sit// ubi considerandum quod sit
sunt alique egritudines aliorum membrorum que eve-
niunt determinatis membris a generibus
ut botium in vicino eius et aut sunt queda
egritudines matricis proprie ut mola et abor-
sus quod sunt appropriate quibusdam mulieri-
bus quedam quedam regionum plusquam aliis
Et ideo dicit avicenna/ et quam sunt egritudines
proprie matrici ut sunt mola et abor-
sus et ipse etiam quam sunt per proprieta-
tem .i. per specialem influxum roc-
cius vel aque ita ut ipsa corrigit
membris aliis quia sic matrix membris
contingunt egritudines per proprietatem loci
et per quos per proprietatem accus vel aque
vel eius ut botium in [illegible] viden-
tur itaque matrici alique egritudines
contingere determinate per locum post
corporum quod ad egritudines contingit matrici per
proprietatem quia sic contingunt egritudines a ba-
gente quod agit non ratione qualitatis
prime vel 2e sed appropriate ut mola quia
contingit matrici appropriate quod in ma-
trice agit appropriate et ita agit
in matrice [illegible] quod non in alia
parte ut matrix in hoc corrigit mem-
bris aliis quia sunt alia agentia que agunt
egritudines appropriate in quibusdam mem-
bris ut [illegible] gratia cataractes in vesi-
ca et sic de aliis multis ut post pa-
tet circa [illegible] de venenis agentibus
in determinata membra// dubitatur de
ista ultima expositione/ quia ex hoc ponit quod sit
cum egritudo que non erit nec complexio-
nalis nec compositionalis nec unitatis
si erit egritudo tamen sola proprietate occulta
// Amplius ad quid valet hec conclusio// ad
primum dicendum quod talis egritudo non est alia ab
egritudinibus tribus quas ponit medi-
ci, dato enim quod cataractes appropriate a-
gant in vesicam agunt in solutio-
nem continui et sic de aliis// aut posset
dici quod ille egritudines que sunt per formam
specificam appellantur venenationes
// Ad 2m dicendum quod avicenna ponit hec quod ista
diversitas egritudinum variat cu-
ram/ egritudines enim que sunt per proprietatem
sunt multum difficiles ad curandum ut
botium in [illegible]// deinde cum dicit
Et quam sunt alia. Hic ponit vari-
cam et proprietatem quarundam egritudinum ma-
tricis/ et posset dici quod hic ponit qua-
dam diversitatem egritudinum matricis
et in summa hec est sententia quod egritudinum
matricis inprimentium in alia membra

.| Utrum sit aliqua egritudo que sit a
forma specifica.

queda sunt que statim imprimunt in alia membra
ut suffocatio matricis que statim im-
primit in cerebrum et in cor/ queda
autem sunt egritudines que non imprimunt nisi
in processu ut fluxus aut retentio
menstruorum que in processu ducunt ad
ydropesim et sic de aliis// Et sequitur
ratione ad quod avicenna posuit hoc exemplum
quod posuit quia hec etiam variat curam
quia plus est metus esse solicitus de e-
gritudinibus subito imprimentibus quam de ali-
quibus que tarde imprimunt quia sunt ma-
lorum si imprimunt in [illegible] [illegible]
| quo autem fluxus menstruorum produ-
cat ad ydropesim patet quia resolvendo
calorem epatis/ et retentio suffocando
calorem epatis etc.

c Aliditatem matricis. hic in isto capitulo
avicenna intendit ponere signa complexionum
naturalium matricis et aliquid inter-
veniat vel intercipiatur de signis pre-
ternaturalibus/ et primo ponit signa caliditatis
2o siccitatis 3o humiditatis/ 4o frigiditatis ibi 2a
retentio menstruorum ibi 3a humiditas
ibi 4a Curatio/ prima in duas quia primo ponit
signa caliditatis naturalis/ 2o preternaturalis ibi
Et quam significat vel alia et includit quia
primo ponit avicenna signa communia 2o inten-
sa ibi ubi dictum est Et quam significant
prima in 4or quia primo ponit signum sumptum
ab habitudine totius/ 2o ponit signum
sumptum ad [illegible] menstruorum/ 3o quod
dam dictum [illegible] de accidentalibus/ 4o
ponit signum a pulsu ibi 2a Et pau-
citas menstruorum ibi 3a vel in ma-
gis fetoris signa/ ibi 4a et ve-
locitas pulsus/// Considerandum quod avicenna
hic ponit signa caliditatis matricis
cum separatione aliorum membrorum ut
etiam fecit galienus 2o tegni ponens signa
capitis unius membri supponebat
separationem aliorum membrorum/ et me-
rito quia distemperantia unius mem-
bri ut puta cordis vel epatis ob-
umbraret et obscuraret distempera-
mentum alterius membri et per quod si
quando distemperantia unius membri ob-
scurarent signa distemperantie alte-
rius membri ut puta caliditas cordis
obscurarent signa caliditatis epa-
tis et multo magis matricis
// dubitatur circa istam partem quo medicus
poterit cognoscere caliditatem matricis
existente corde calido et epate calido
// Amplius quo matrix calefaciet totum
cum ipsa sit membrum parvum existentibus
aliis membris temperatis ipsa debe-
ret reddere totum corpus parvum // Amplius
matrix non replent nec parvum
nec [illegible] ad totum // Ad primum dicendum quod
existente corde aut epate calido per
signa a calore totius medicus non
potest cognoscere caliditatem matri-
cis sed expedit tunc cum alia signa
dicenda et que non dicuntur hic

.| Utrum quomodo medicus poterit co-
gnoscere caliditatem ma-
tricis existente corde calido
et epate calido.

.1 d°
.p(rim)a ar(gumentu)m.
.2m
.Ad p(ri)m(u)m
.Sol(uti)o a(rgumenti)
.Ad 2m

.No 3
Signa
.1 d°
.p(rim)a ar(gumentu)m.
.2m
.3m
.Ad p(ri)m(u)m

considerat et experimentum devenire in noticiam
complexionis matricis et valde difficulter
potest. Sed cognicionem matricis
nisi per experimentum // Ad 2m dicendum quod matrix ·Ad.2m.
ipsa reverberando calorem ad totum calefa
cit totum et quia matrix calida plus potest
reverberare quam frigida aut quam matrix tem
perata ideo matrix calida calefaciet totum
respectu dato hic ad matricem et temperatam
et frigidam // Ad 3m dicendum quod licet non inficiat ·Ad.3m.
totum ^ quia reverberat ut et vestigio ^tamen
ipsa potest totum inmutare et similitudinem to ·/do.
tius // Dubitatur propter ^2o utrum matrix possit ^tercia
esse calida et residuum mulieris frigidum ^
// Dicendum quod non est impossibile tamen multum rarum ·So.
est residuum sit frigidum cum matrice
calida quam cum matrice frigida // Si ·do.
autem queratur que sit maior cali
ditas simpliciter loquendo an caliditas epatis
an cordis an matricis matrice existente
calida et residuis calidis // credo quod caliditates ·B.o
cordis et epatis sint maiores sunt
hec operacionibus sed caliditas matricis est
acrior permutando totum ad libidinem propter
quod matrice existente temperata et corde
et epate calidis minus movetur
mulier ad libidinem quam matrice existente
calida et corde et epate temperato et hoc
potest esse notum experiencia // Deinde cum
dicit Et paucitas menstruorum hic
aliter intendit ponere signa ad dispo
sicionem menstruorum et primo ponit signum sup
[illegible] aquatum 2o a colore ibi Et signi
ficat ipsam color // Circa partem [illegible] ·Notandum
considerandum quod paucitas menstruorum est
duplex quedam [illegible] temperate matricis
et ista paucitas non est hic [illegible] cali
ditatem matricis attrahentem [illegible]
matricem // Alia est paucitas menstru
orum [illegible] calide et humide et in calida
est paucitas [illegible] calide et humide et
istam [illegible] multociens facit gra
viditatem non solum ad temperatam sed ad
distemperatas complexiones ut patet //
Dubitatur quare in calida deberent et ·:/do.
menstrua in maiori quantitate quam in frigida
et humida quia in calida cum temperamen
to passivarum caliditas videtur esse magis
acuta et magis attractiva quare debet
plus sudare in menstruis // Dicendum ·So.
quod licet caliditas cum temperamento passivarum
magis attrahat tamen magis consumit
// Amplius caliditas et humiditas disposit
[illegible] ad maiorem [illegible] unde am
plius generant de sanguine quam in calida
et humida est amplior [illegible] men
struorum // Deinde cum dicit Et significat
ipsam color. hic ponit signa caliditatis
matricis sumpta a colore menstru
orum et quod dicat patet // Conclusio circa ·Notandum
istam partem quod pannus lineus de
supponi in nocte circa collum ma
tricis primo quia in nocte magis colli
gitur quantitas menstruorum et [illegible] quantitas
pannus potest colorari et per quod me

lius potest iudicari // 2o quia in nocte me
lius et amplius in mulieribus pannus
potest considerari [illegible] // 3o quia in nocte [illegible]
[illegible] ipsa expellens non sit occupa
ta circa [illegible] melius potest expe
llere illud quod est expellendum // 2o
considerandum quod pannus de [illegible]
[illegible] quia [illegible] caloris [illegible] et
subtile et grossum [illegible] et
[illegible] maxime est [illegible] temporibus
estatis et in regionibus calidis ut
est regio Avicenne // Dubitatur quomodo per colo ·do.
rem menstruorum significantur super di
sposicione matricis // Quoniam humores ipsi
non generantur in matrice ymo in epa
te vel in corde // Dicendum quod licet humores
ipsi non generantur in matrice tamen in
matrice recipiunt aliquam permutacio
nem [illegible] existente epate et corde tempera
tis [illegible] sanguinem ad matricem
matrice [illegible] aliquam disposicionem
sicut matrix sit multum calida men
struum aliquid adurunt et citrina
[illegible] si matrix non sit multum calida
menstruum remanet quasi in suo colore
// si matrix sit frigida in ipsa multi
plicantur alique humiditates flegmatice
que admixte sanguini reddunt ipsum
album // si matrix sit super[illegible] frigida
mortificantur et [illegible] nigrantur [illegible]
sanguinis admixti [illegible] spiritum mor
tificacionem inducunt illi nigredo // Si
autem nigredo fiat per adustionem non
per mortificacionem propter [illegible] acuitas
[illegible] // Dubitatur quis color significet
maiorem frigiditatem an albus vel ni
ger // 2o dicitur quod ex dictis habebitur quia
matrice [illegible] humores quia dicitur
quibus multiplicantur humiditates
flegmatice que reddunt menstruum album
// Ad primum dicendum quod color niger signi ·Ad.pm.
ficat maiorem frigiditatem quia significat
caloris mortificacionem // Ad 2m dicendum quod ·Ad.2m.
illi non [illegible] humores et [illegible]
humores multiplicantur in ipsa ma ·do.
trice [illegible] venarum [illegible] et existen
tium in ipsa matrice // Dubitatur propter quam [illegible] ^tercia
[illegible] significat coleram que est ca
lida et sicca et rubedine sanguis
significat qui attestatur caliditati ·So.
et humiditati quia ista signa non signifi
cant idem // Dicendum primo quod est colera ca
lida quod est calida remissa multum
in siccitate cum ipsa est modicum sic
ca non est sed aliquis sanguis quod est mul
tum remissus humiditas [illegible] illa
colera et hec [illegible] non causant
magnam distemperanciam in passivis
et per [illegible] citrinitas et rubedo non
significant distemperanciam passivarum
sed significat distemperanciam acti ·So a.
varum // [illegible] dicendum quod caliditas matri
cis que est cum aliqua siccitate
et hanc significat citrinitas et
alia humiditate et hanc significat
rubedo // Deinde cum dicit [illegible]

:/ Utrum matrix possit esse cali
da et residuum mulieris
esse frigidum.

:/ Utrum in complexione calida ma
tricis menstrua debeant esse
in maiori quantitate quam in
calida et humida.

:/ Utrum quod per colores menstruorum
significantur super dispo
sicione matricis.

:/ Utrum quis color significet ma
iorem frigiditatem an
albus vel niger.

·No[ta]

gere cum fetore. hic auicenna declarat
quoddam dictum suum, aut posset dici quod
inducit dubitationem cuiusdam, et quod ipse di
cat patet // Cum dicit quod color niger multi
plex est / quidam est sine odore / quidam
cum odore acuto mordaci / et quidam
cum fetore putrido i. cum odore fetido
et corrupto / primus significat siccitatem / 2us caliditatem
adustivam / 3us significat caliditatem et
caliditatem ____ putredinalem
provenientem quantum perderetur cum putredine
mortificando et extinguendo / ac et su
ffocando calorem naturalem / et ideo dixit quod niger
cum fetore i. cum odore ____ pu
trido significat caliditatem quandam / quia calorem
non humanam sed putrefactivam et co
rruptivam / et per quod hic color niger
significat caliditatem preter naturam et acci
dentalem // Deinde cum dicit Ergo si si
gnificatur caliditas hic auicenna ponit
signa caliditatis matricis preter naturam aut
caliditatis naturalis multum intense et quod di
cat patet // Cum dicit quod caliditas naturalis intensa
multum causat dolorem in partibus epa
tis / quia caliditas intensa attrahit multum
ab epate et ramus / vene epatis quia infri
gidatur et multiplicat ventositates
que in ramunculis epatis retente cau
sant dolorem extensivum / caliditas for
^recta tis extrinsecus subito attrahit subtile et
dimittit grossum in epate quod oppi
lat et opilationes per aggregationem humo
rum in epate causant dolorem agra
vativum / vulnera et ulcera contin
gunt ... quia acute materie exacuun
tur que in matrice aliquando mota fuerint
tes inducunt vulnera et ulcera / ex
siccatio labiorum i. soliditas labiorum s. vul
ve per caliditatem consumentem superfluita
tem illorum labiorum sed cum dicit ali
quid de via ad matricem ipsa cito
expellit quia non est viscosum et ideo non re
manent labra humida laxa sed solida
/ potest etiam exponi exsiccatio labiorum s.
oris a vaporibus s. calidis et siccis
elevatis a matrice causantibus vulnera et
ulcera usque ad labia / multitudo pilorum
per agens / tinctura aque dupliciter quia ma
trix calefacit renes et vesicam et quia
aliquid resudat a menstruis de humori
bus menstrualibus et de humoribus
que adunantur in matrice / dicit sed
plurimum quia possunt renes et vesi
ca esse in sui (?) quod plus possunt in ni
grescendo quam matrix in tingendo et co
lorando / vel potest fieri quod urina
esset tincta dato quod matrix esset calida
per regimen fluxum sive vel quia mulier
haberet fluxum veteris unde sic
eret durities // Et signa siccitatis omnia et
ista sunt accidentia preter naturam matri
cis excepta multitudine pilorum
quia illud signum solum dependet a accidente
naturali // dicit quod ex dictis habetur quod cum ma
trix est calida epar non stat in suo
temperamento quia fit statim oppositum
rius supponebat in principio istius

·d°·

·2°· capitulis // dupliciter matrix calida debe
ret calefacere epar et non infrigi
·3°· dare // dupliciter quia non fit dolor in
·4°· ^recta partibus pleuris / sed caliditas preter naturam
causat ipsa dolorem infrigidando //
·Ad p[rimu]m· Ad primum dicendum quod ille lapsus epatis est
modicus relinquens divisus quia secundum tempore
menstruationis quod fit magna attra
ctio ramorum epatis ad matricem et per
·5° a· hoc fiunt dolores // Aut dicendum quod ille
lapsus epatis ad frigidum est primo
non removens correspondentiam sed talem
primam lateris quia reparamentum non stat
in puncto quia cum corpus reparatur paulati
·et si· ^ reducitur ad frigidum vel ad caliditatem
quia corpus vel epar reparatur habet dolo
rem ut dictum est / dolor autem non
fit nisi per divisionem preter naturam / dicendum
quod licet est magnus dolor ille
est levis multum // ^ad 2m dicendum quod matrix
·Ad 2m· Ad ^ infrigidat epar quantum et cale
facit ipsum possibile et cum hoc debi
litat ipsum unde in multiplicatur ventositas
ositas que causat dolorem dictum
// ad 3m dicendum quod matrix non habet tantam co
·Ad 3m· // ligantiam cum pleura, ymo quasi nullam habet
·Ad 4m· // ad 4m dicendum quod caliditas preter naturam tanta
debilitando epar potest esse causa doloris
ventosi ut caliditas naturalis licet sit in
tensione possit et imprimere in
epate paulatim malam complexionem
diversam et causare dolorem ibi per in
positionem ad epar et non similiter in
epate vero et in aliis membris
(?) manieri / dicit autem plus
de epate quia epatis dolor per epatis
debilitatem est magis conformatus
// Deinde cum dicit Et velocitas pulsus
ponit signa sumpta a pulsu et ipse
vult quod dicit nec sufficiat de complexione
calida naturali et preter naturam / caliditas
naturalis per remittere secundum vel calo
rem maiorem quam facit plus quam sit
vel in temperata matrix facit ve
locitatem in pulsu ut patet // dubitatur
quomodo sit habeat pulsus in aliis di
spositionibus // dupliciter si alterat cor / sal
tem caliditas preter naturam deberet ca
usare dolorem et cordis // dupliciter
posset quando si cum non induceret di
spositionem in cerebro et stomaco // dicendum
·d°· ad primum quod per caliditatem matricis pulsus
·2°· iudicatur sicut per velox / in magni
·3°· tudine autem et frequentia aliquando vari
·Ad p[rimu]m· atur quia cum caliditas est tanta
quod resolvitur virtus cordis maxime
caliditas preter naturam tunc pulsus parum
ficatur si quando non est tanta magni
ficatur / aliquando etiam fit frequentia
et aliquando non quia cum velocitas
est sufficiens et tamen caliditas non
fit frequentia / cum non sufficit
ter exercetur fit frequentia // vel
potest dici quod dedit intelligere quod pulsus
est etiam magnus et aliquando frequens
quando multum intenditur caliditas
·6° a· // Utrum autem ista magnitudo et ve

·d°·

·| Vtrum cum matrix est calida epar
stet in suo temperamento.

locatas sunt in dyastole uel sistole // pot dici quod tempore menstruationis propter agitationem humoris elleuantur uapores ad cor unde fit talis diuersitas in dyastole et quando peccans fit proportionaliter calidus et temperamento cordis talis et diuersitas apparet et inhaerentiam qualis apparet in pulsu // Ad 2m dicendum quod non causat cordis dolorem propter fortitudinem cordis et quia in cor non tantum impriment ut in epar propter distantiam // Ad 3m dicendum quod necessario et fortius ... talis fit magis mobilis in officialibus ... [illegible]

... [illegible] ...

2 Et sunt in mestruorum ... cas ponit avicenna signa ... [illegible]

... [illegible] ...

5o Tractatus menstruorum quod est tempus desinere ut fit ... prolongatur menstruatio uel mundificatio menstruorum quia ubi in calida aut temperata menstruatio incipit desinere in .L.V. in ista tardantur usque ad LX aut LXV. et ea pot esse quia propter frigiditatem multiplicatur plus superfluitas in ista quam in alijs / Unde plus tempore durat ista expulsio // Dubitatur circa dicta quod avicenna usus fuit isto loquendi aut paucitas aut subtilitas ipsorum // 2o dubitatur quomodo sanguis pot albificari a frigido // Amplius quomodo cognoscitur subtilitas menstruorum quia paucitas bene est cognoscibilis // Ad primum dicendum quod avicenna fuit usus illo modo loquendi ut notaret varietatem in complexione matricis ... ... [illegible] ... significat maiorem frigiditatem subtilitas significat frigiditatem mediam inter illas dispositiones // Ad 2m dicendum quod sanguis albificatur ... [illegible]

... [illegible] ...

.do. p. :/ do. 2a. :/ do. 3a. .Ad. pm. .Ad. 2m. .Ad. 3m. .No. dz. .do. .pi. Ad. 2m.

paucitas minorem significat frigiditatem

:/ Utrum quod avicenna usus fuit isto modo loquendi aut paucitas aut subtilitas ipsorum.

:/ Utrum quomodo sanguis pot albificari a frigido.

:/ Utrum quomodo cognoscitur subtilitas menstruorum.

:/ Utrum ubi grossi et frigidi possunt infrigidare matricem remanentibus alijs membris in temperamento.

3m
4m
Ad p.m

q corpus debeat infrigidare matricem q2 per delicias trahuntur spiritus et per mia ad matricem / q2 debet ut calefieri cu spus et spma calefaciant // Amplius q2 Avicenna no posuit signum seminis in apulsu // Amplius q2 non dixit in ea da et antecessio cibor calidor // Ad p.m ddz q matrice existente separata et alijs membris et existentibz temperatis cibaria frigida plus infrigidabunt stomachum q est de ipst et forte et epar / sz par cidens pot ee q infrigidabunt plus matricem q2 cu matrix recipiat illud q est sup fluum epati et oibz mebris illud fium de alimento q no guenit stomo et epati et alijs mebris mittat matrici / et q2 ipm est fium ipm infrigidabit matricem // Ad 2m ddz q lz spma et spus p aliquo brevi temporis spatio trahantur ad matricem q2 etiam evacuatur et expelluntur io redditur matrix frigida // Ad 3m ddz q debet intelligi in ipso casu pul sum ee tardum et forte paruum et rarum // Ad 4m ddm q no ponit oia signa que porat ponere et alia posuit unum ut in 3o omtis gplis ne intelligentiam om etc.

No 3

Emittas. Hic in isto capitulo Avi. ponit signa humiditatis matricis / et qd dicat pz // Condm q humida matrice est humiditas menstruis sup fluitis et fluxitas q2 hutas facit rem male tum nam termino ppo et multido cursus humiditatis q2 humiditas no gsumit sup flua ppo ea gservat et adauget ppt debilitatem virtutis et suffocationem caloris et ipsa in calore p3 alba q2 fleg[matica] abortiua fetus q2 magnificatur q2 ligamenta sunt adeo debilia q no poss sustinere grauitatem fetus z aptius h ligamenta sunt debilia fetus est parvus no ponderosus q2 aptius adhuc illa ligamenta sunt apta et fortia ad sustinendum ipm // Dubitatur q2 in sequenti capitulo ponitur q in matrice humida no generatur sicut no fit generatio in terra humida minus // Idem ponitur contra affore ab ypo / a gatio q3 fetus et demissio huius [illegible] // Ingrium est illud q supponit dictum q2 abortiuus supponit generationem // Ddm q Avicenna hic loquitur de matrice no extreme humida // Ad ddm q in matrice no generatur q2 licet na fit generatio vel licet fit abortiua // Obijcitur q2 Avicenna no posuit signa humiditatis preternaturalem etsi gria sumpta capillis et urina // Ddm q dimisit ea p notis na cu humiditas est in matrice preternaturalis est gnuena humiditatum / flexibilitas et magna pelli hic sisit gplioni ex his humida et pauci ppt defectum et suffocationem caloris // Urina discolorata / et sisit preternaturalis urina est tota plena humiditatibz [illegible]

.| Vtrum in matrice humida fiat generatio.

Ad 2m
Ad 3m
Ad 4m
No 3
do
p. a 2m
do
2m ptea
Om
5o
6o a
do
6o
3m terca
0m

[illegible] sicut urinalis etc.

Exsiccatio. In isto capitulo ponit signa siccitatis matricis / et est eius exsiccatio circa labia matricis vel melius in illis et ee tortura matricem pp siccitatem gsumentem et putas cursus humiditatum pp eadem causam et io tarde incipiunt hic menstruatio in eis desinit cito in eis aliquando desiccantur in senis p[ar]ticularibus [illegible] // Et gsiderandum q Avicenna posuit signa gplexionum naturalium matricis q2 nisi eius sequentibus faciet mentionem de gplexionibus matricis naturalibus / Avicenna aut no fecit capitulum speciale de rebus innaturalibus et guenientibz matrici q2 post hoc capitulo impregnationis // ille nam[que] manet et illud regimen q ibi ponitur est regimen gservativum vel est regimen rerum guenientium matrici // Praeterea Avi. non fecit capitulum speciale de modis curationum matricis q2 hoc pot ex capitulo curationis speculationis / dicitur forte Avicenna / supplet h defectum ppt translatores / h g[ener]aret q2 Avicenna aliqs no posuit signa gplexionis gpositae matricis // Ddm q debet ea intelligere et ideo q no fecit mentionem de signo simplici ex ppe mala mulieris q2 ppma mulieris no pot videri cu eis compositionem q2 in ppmanatione ex matrice manif[este] [illegible] ppm pp ad graues et si post hec gredirem egredi complexionem et intelligere est illud gsiderare // Dubitatur circa lectionem unum breuem dubium / que egritudo sit peior an illa q sit p ppriam lesionem an illa que fit p comunitatem / et quod egritudo p ppriam lesionem matricis sit deterior q2 talis egritudo est cum maiori defectu virtutis matricis i est deterior gria videtur nota q mulier q2 hic defectu p particulari virtutis defectu te et virtutis vana ppt oia in gto affo 2e p h[ec] ut multa quaevis inchoatae cuius virtus sit defecta defectione mortali in gto affo p ppe h[ec] aut ut ee notum / et egritudo est in matrice p ppriam no trahitur illud magis debilitat q cum egritudo p comunitatem q2 egritudo p ppm nocumentum magis removet membra ad dispositionem suam naturalem i est deterior gria ut notare q2 egritudo cu sit mala q removens membrum a dispositione naturali illa q plus removet est deterior / aut p3 q q est p ppm nocumentum sit magis quietum et talis videtur plus imprimere q p immaturam vel aut // Praeterea suffocatio matricis et mola matricis videntur ee peiores q faciunt passiones p ppm nocumentum quanta egritudo adueniens matrici p comunitatem // Ingrium est illa egritudo est deterior que ledit duo membra h egritudo matricis p comunitatem ledit duo membra i ipsa est peior / maior videtur nota minor et p3 q2 egritudo p comunitatem ledit membrum

.| Vtrum que egritudo sit peior an illa que fit p ppriam lesionem an illa que fit p comunitatem.

in quo ipsa est et materiam circa ipsa contra//
dicitur quod egritudo matricis per complexionem duplex
aut triplex potest esse / nam aut egritudo ma- .6º
tricis est per complexionem ad equalitatem mem-
brorum similium aut membri unius compositi
tamquam capite de per uno membro / aut egritudo
matricis per complexionem est ad equalitatem to-
tius aut ad equalitatem membri nobilis / .p.ᵐ suppositum.
et ista diminutio sit primum quod ponitur
per conclusionem ad questionem // 2m quod ponitur .2m.
est quod hic supponitur regula quod quanto
magis est quod ordinata sunt per ea ut possit et me-
lius quod solite non potest et ~~...~~ com-
mendari per istas // tunc ponuntur iste
conclusiones quod egritudo per complexionem mem- .p.9º
brorum similium est peior ratio quia
egritudo matricis est per complexionem ad prin-
cipalia membra vel ad unum corporis tunc
non est aliquid per quod possit fieri ad-
iuvamen remotione egritudinis mani-
festum quod tali egritudo per complexionem est pe-
ior quia indicatur et nota quod talis e-
gritudo non est sanabilis ... quod re-
parantur principalia vel ... ipso-
rum cum ipsa sint principalia ... non
est aliquid per quod possit fieri auxi-
lium et quod unum est lesum est ipse
dictum unum de ... auxilium
ad remotionem / et ideo dicebat ... 3º
de partibus quod leso et corrupto principali non
est amplius aliquid a quo possit as-
sumi auxilium / si quis egritudo est in
matrice remanet particula sed .9º
hic instabilis ponatur quod egritudo matricis
per propriam nocumentum inferat lesio-
nem partibus ut est suffocatio matricis // dicitur .6º
quod ipsius nocumentum est minus in
partibus quam sit nocumentum quod provenit in
eis per propriam lesionem / minor enim est
passio cerebri in suffocatione matricis
quam in apoplexia vel epilensia vel
alia propria passione cerebrali / similiter
est de sincopis provenientibus ex lesio-
nibus matricis et ex lesione ma-
tricis quam sincopis cordialis certis
febribus quia possunt et sincopis vel
ablatio sensus et motus accidere pro-
veniens ut in suffocatione matricis
ab humoribus ita pravis et tot
quod esset peior quam aliqua levis sin-
copis cordialis proveniens a paucis
humoribus non multum extraneis
// 2a 9º quod egritudo matricis per complexionem .2a.9º
totius est deterior quam totum propter nocu-
mentum causa patet quia causa est maior
cum impuniatur in totum et in ma-
teriam // 3a 9º sit quod egritudo matricis .3a.9º
per complexionem ad non principale est et
deterior quam per propriam nocumentum quia
plura sunt lesa // ad instantias ad .Adp.ᵐº
primam egritudo per propriam nocumentum
est cum debilitate maiori // dicitur
quod finis est ad probationem quia agens est
in matrice et est approximatum pa-
sso / dicitur quod est in egritudine per proprieta-
tem agens est approximatum passo
et est ita forte quod debilitat ma-

bri in quo est et per ipsam materiam // 3m hic
instabis quia debilitas matricis est peior
quam debilitas matricis que provenit per egritudinem
propriam // dicitur quod propria debilitas pro-
veniat ex nocumento principali vel longa
ipsa est maior vel saltem propter remo-
tationis ut dictum est / propria debilitas
membrorum principalium est peior quam matri-
cis / si autem proveniat ista debilitas
matricis ex nocumento membri non principa-
lis sit minor tamen est deterior quia ipsa
est iuncta cum alia intensa que est peior quam illa .Ad.2m.
intensa nulli iuncta // ad 2m egritudo
per propriam nocumentum magis removet
materiam appropriata dispositione que est deterior
nec quia est remissior vel remissa de
proportione matricis iuncta cum egritudine
intensa alterius membri est peior
quam intensa ~~...~~ dispositio sola
matricis // ad 3m suffocatio matricis et .Ad.3m.
nulla est deterior eris quia accidens egritudinis
per complexionem / dicitur quod finis est quia passiones
nimis matricis facte per complexionem
cerebri est maior et deterior
dum proveniunt ex apostemate cerebri
aut ex acuta et acerrima febre quam
suffocatio et magis in brevi
interficiens / et hec dicta possunt
in causis in particularibus capitulis
magis declarari etc.

Causa sterilitatis aut est ipsius
matris mulieris. postquam avicenna
determinavit de dispositionibus matricis
preter naturalibus ponens signa
complexionum malarum matricis quia de complexionibus
naturalibus matricis magna .fecit
fecit mentionem / hic avicenna in isto
capitulo descendit ad determinandum de
dispositionibus preternaturalibus magis in speciali
et 4or facit avicenna / quia primo determi-
nat de quadam dispositione que est com-
munis et mulieribus scilicet de sterilitate
/ 2º avicenna determinat de egritudinibus ma-
tricis que matrici conveniunt rationem
in partum ut abortus et per te / 3º de
dispositionibus preter naturam que conveniunt
matrici ratione membri simul / 4º avicenna
determinat de egritudinibus matricis que
sunt egritudines compositionis et ponuntur organice
quam consimiles / ibi 2a in principio 2i tractatus
tempore quidem creationis. 3a in principio
3i tractatus nunc sermo reparata / 4a
in principio 4i tractatus clausurarum. prima
in tres quia primo avicenna ponit causas ste-
rilitatis que est dispositio communis viris
et mulieribus / 2º ponit signa / 3º
avicenna sterilitatem docet curare / ibi
2a in signis sterilitatis ibi 3a et regi-
men illius capituli / prima in tres quia primo avicenna
ponit unam divisionem communem in
sterilitatis / 2º avicenna declarat
membra divisionis / 3º ponit
aliquos casus circa sterilitatem / ibi
2a causa vero que est ~~in speciali~~
ibi 3a inquit ypocras et est in fi-
ne capituli // quantum ad primam partem
dicit avicenna / quod causa sterilitatis est

.No.z
.Quid sterilitas vide.

multiplex / prima causa est in sperma-
te viri / 2a causa est in [illegible] calidi-
ceris / 3a causa est in matrice et ner-
vis colligantibus [illegible] virum cum
matrice vel testiculis mulieris
/ 4a causa est in virga / quinta causa est in va-
sis spermaticis et testiculis virorum
/ sexta causa est nocumentum in membris
generativis per multum coitum — causa
intrinseca ut est timor tristitia
etc. // Septima causa est propter defectum ad
[illegible] vel propter errorem acciden-
tem in emissione [illegible] sper-
matis // Conclusio quod sterilitas est dispo-
sitio mala tam viris et mulieribus im-
pediens actum generativum informative
[illegible] vel [illegible] actu vel potentie
quo vir vel mulier sunt apti generare
et ideo dicitur sterilitas quasi [illegible]
et [illegible] / per hoc autem quod dicitur quod steri-
litas est mala dispositio differt steri-
litas a sanitate / per hoc quod subiungitur
tam viris et mulieribus differt ab
aborsu et mola que non accidunt
viris / per hoc quod dicitur impediens actum
generativum informative differt ab illis
dispositionibus que impediunt actus alios
aliarum virtutum qualis est magis particu-
laris ut [illegible] et sic
de aliis in actu vel in [illegible] per hoc dicitur a
dispositionibus que non impediunt actum
generativum informative ut sunt multe ut
[illegible] pedis vel manus [illegible]
et alie multe [illegible] quo vir
et mulier sunt apti generare per hoc di-
citur ad [illegible] que est in [illegible]
te et in [illegible] quia in illis dispositionibus
non est apta [illegible] generativa in-
formative // Conclusio 2a quod Avicenna
hic non explicavit causas sterilitatis
sumptas ex [illegible] totius ut est
macies superflua aut pinguedo
superflua quia iste cause sunt [illegible]
manifeste / viri namque aut mulie-
res superflue macies aut superflue
pinguedinis non sunt generativi [illegible]
propter defectum ——— spirituum et
caloris / [illegible] totius satis
[illegible] in [illegible]
dum [illegible] in plurimis mu-
lieribus aut deficit generatio propter de-
fectum caloris et [illegible] in [illegible]
[illegible] pinguibus aut [illegible]
in [illegible] membrorum mulieris que
[illegible] debet in membra et [illegible]
embrionis / Aut [illegible] causas
sterilitatis ex parte [illegible] totius
translator dimisit // Conclusio 3a quod
cause sterilitatis aut sunt universales
et communes viris et mulieribus aut sunt
singulares / si communes utrique sic est ul-
tima causa ex parte erroris accidentis
/ si singulares / aut respiciunt corpus
viri aut mulieris / si respiciunt
corpus viri / aut totum / aut partem / si totum
sic est superflua macies aut pin-
guedo / si partem / aut est continens et

.ſd°
.O.m
.S°

.No.z

.No.z

sic est causa sumpta ex [illegible] viri / aut
continens et ista causa continens est mul-
tiplex quedam continens plus et minus
deficiens et ista sunt vasa sperma-
tica / aut deficiens plus et minus
continens et ista est virga / aut est con-
tinens aut de [illegible] ultimate
et ipsum sunt testiculi / aut est continens
et non [illegible] ul-
timate et ipsum sunt membra principalia
Si autem sit ex parte mulieris aut re-
spicit totum / et sic est superflua ma-
cies / aut pinguedo superflua / si
respicit partem aut continens aut
contentum / si contentum aut in venis et
sic est menstruum / aut in vasis
seminalibus et sic est sperma / Si
continens aut est continens sperma virorum
aut viri et mulieris et menstruum
sperma mulieris et hec aut deficiens
et hec sunt vasa spermatica mulie-
ris / aut [illegible] ultimate et
tale sunt testiculi ipsius mulieris / aut
est non [illegible] ultimate et
sic sunt principalia membra / si continens sper-
ma viri et mulieris et tale vel
est recipiens et sic est collum aut
est conservans et sic est corpulentia
matricis vel est [illegible] positum [illegible]
[illegible] et sic est [illegible] // Dicit circa ista
[illegible] dicte sunt cause sterili-
tatis quibus vir aut mulier et cetera
steriles quia [illegible] et viri et mulieres
videntur [illegible] aut plures aut
aliquid istarum causarum sterilitatis // Sequitur
est experientia quia pauci et pauce
reperiuntur steriles // Dicit quod [illegible]
bet viro aut mulieri [illegible] omnes
aut plures aut aliqua istarum sterilitatis
[illegible]
[illegible] et ideo non sol-
lummodo [illegible]
[illegible] et ideo plures sunt [illegible]
[illegible] et quedam habent virtutem
[illegible] quedam [illegible] et quedam virtutem
[illegible] in una [illegible] et quedam plura
[illegible] et in pluribus naturis //
Deinde cum dicit / Causa vero que est
in [illegible] hic Avicenna declarat
[illegible] divisionis et dividitur ista
[illegible] in partes duas quia primo Avicenna assi-
gnat causas sterilitatis que respiciunt
virum et mulierem / 2o Avicenna declarat
causas sterilitatis que conveniunt ambo-
bus [illegible] ad genera-
tionem ibi 2a / Error autem accidens
/ prima in [illegible] quia primo Avicenna [illegible] causas
sterilitatis sumptas ex parte sperma-
tis / 2o sumptas ex parte [illegible] / 3o ex
parte vasorum spermaticorum / 4o ex parte [illegible]
caloris [illegible] viri / 5o ex parte virge
/ 6o ex parte membrorum principalium ibi 2a
causa autem que est in matrice ibi
3a causa autem fit in membris genera-
tivis ibi 4a et [illegible]
[illegible] testiculi ibi quinta causa autem
virge ibi 6a causa vero [illegible] prima in
[illegible] quia primo Avicenna assignat causas
sterilitatis ex parte spermatis / 2o Avicenna
concludit [illegible] que [illegible]
[illegible] ibi 2a Et [illegible]

./ Utrum quelibet vir et quelibet mu-
lier sit sterilis.

quod est formam ex quo non sit quantum, primo nota
quia primo Avicenna ponit eas sterilitates et
pertinentes ad istam mulierem, ibi 2a et quia
est ea que est in forma matricis sterilitas, ibi
3a et quia est ea in forma matrice, primo nota
quia primo ponit eas sterilitates comparatione qua-
litatum activarum, 2o comparatione passivarum,
3o declarat dicta, ibi 2a aut humidi-
tas aut siccitas, ibi 3a et caliditas
3a ibi, quantum ad primam partem dicit Avicenna
quod ea sterilitas que est in forma matricis
per qualitates activas est sive mala
complexio [illegible] diversificata non permittens genera-
tionem calida aut frigida propter frigorem natura-
lem aut accidentalem supervenientem formam
longe [illegible] propter [illegible]
per evaporationem et eius nostram
// Considerandum circa istam partem quod ut
dictis supius potest esse manifestum
virtus informativa est virtus quedam
perfectissima et propter suam perfectionem
appellatur nunc divinus [illegible]
[illegible] et agens, 3o naturaliter virtutem
generativam de [illegible] in actum generationis ipsa
requirit [illegible] proportionem, propria
[illegible] virtus informativa debet
[illegible] non excedens in calore aut
frigore, ista vero materia complexionis
calida aut frigida diversificat actum
virtutis generative debet et non [illegible]
si intensa quia remissa non tollit
et actum virtutis generative, unde hic
dicebat Galenus 2o aphorismorum 4o in [illegible]
[illegible] omnis immoderata
dispositio deicit actum virtutis
virtutis, dicit autem Avicenna [illegible]
[illegible] actum virtutis generativa non
diversificare eius actum virtutis ge-
nerationis est actum virtutis genera-
tive auferre, si generare non perfectum
vel non temperatum in complexione aut
corpore est diversificare modum
virtutis generative, 2o considerandum
quod Avicenna dicit ex frigore naturali et
accidentali et statim manifestavit
[illegible] accidentalis eius dicit
longe [illegible] id est quod frigus
accidentale accidit formam longe
[illegible] id est evacuationem
formam matricis per evaporationem et exa-
lationem, aliud autem [illegible] frigoris
naturalis forme matricis declarabit Avi-
cenna in particula 3a, [illegible]
dixit autem Avicenna ex calore naturali
et accidentali dans intelligere
quod dixerat de frigore naturali et acci-
dentali, [illegible] sterilitas, [illegible]
calore naturali et accidentali et [illegible]
[illegible] sterilitas // dubitatur circa istam partem
que complexio sit potior et efficatior
causa sterilitatis, videtur quod caliditas
quia ipsa est qualitas magis activa
et magis potest impedire actum virtu-
tis generative // videtur quod frigiditas
quia frigidum videtur magis mor-
tificans, et magis potest impedire

actum virtutis generative // primo dicendum quod dato et
concesso quod virtus abstinentis formam matricis resol-
vatur adhuc [illegible] est sterilis quia
ipsa est [illegible] et [illegible]
alimento [illegible] // primo dicendum quod ac-
cidit formam calida et accidentalis
quia [illegible] declarabitur quod formam accidit
caliditas naturalis // [illegible] sterilitas aut siccitas
est naturalis non videtur quod impedire
debeat actum virtutis generative quia ta-
lis [illegible] temperate et [illegible] aut in-
[illegible] actionis // dicendum
quod [illegible] forme matricis est potior ea steri-
litatis, ratio quia [illegible] est lapsus ad
contrarium, lapsus autem ad [illegible]
et peior // amplius [illegible] est con-
[illegible] homogenea et ethrogenea [illegible]
[illegible] virtutis generative est [illegible]
et ethrogenea // amplius de ratione
[illegible] est immobilitas, quia magis est
[illegible] virtutis generative [illegible] est mo-
vere // ad rationem dicendum quod caliditas [illegible] sit
magis activa [illegible] quia magis est [illegible]
amara id est in vivo [illegible] ac-
tum virtutis generative // aut dicendum quod
illa est una [illegible] indeffinita quod
potest verificari [illegible] una duabus vel
tribus vel pluribus [illegible]
[illegible] quod [illegible] dicendum
quod caliditas [illegible] magis calefaciat quam
frigiditas frigefaciat [illegible] quedam ali-
[illegible] effectum magis [illegible]
[illegible] nigrefacit [illegible] ma-
gis et [illegible] facit [illegible]
ad 2m // dicendum quod [illegible] calidi-
ores et [illegible] per evacuationem [illegible]
ma quod erat multum [illegible] remanet
[illegible] non potens generare [illegible] deffi-
ciat [illegible] virtutis generative
[illegible] // [illegible] instabilissi-
[illegible] formam [illegible] nova
[illegible] alii [illegible]
est quod sit [illegible] dato quod [illegible]
[illegible] alii [illegible] formam
[illegible] // dicendum quod post eva-
cuationem statim illud forma fit [illegible]
[illegible] nova [illegible] rema-
net [illegible], fit autem [illegible]
[illegible] quia non [illegible]
[illegible] bona [illegible] // ad [illegible]
dicendum quod formam potest accidere caliditas
accidentalis ex [illegible]
[illegible] fiat // [illegible] si [illegible]
sit facit ut febris putrida [illegible]
facit est [illegible] aut alia // dicendum
quod propter suam paucitatem raro facit fe-
brem, si autem facit plus [illegible]
[illegible] febris [illegible] virtutis for-
[illegible] sit sanguinea
// ad [illegible] quod intelligitur et siccitas na-
[illegible] quia per se et non per accidens // aut
dicendum quod [illegible] sit illa siccitas et caliditas na-
[illegible] aliqua [illegible] vir-
tutis [illegible] est [illegible]
// si autem [illegible] forma ratione
[illegible] et ratione [illegible]
[illegible] causa sterilitatis // dicendum est
quod [illegible] forma [illegible] est minus
[illegible] et non [illegible] [illegible]

Margin notes: ad [illegible] ; absolute 2a [illegible] complexio / 3a ; .No. ; .No. ; retentionis ; .Id. ; .p. a 2m. ; .2m. ; tertia ; tertia ; tertia ; p3. // ad 3m ; fit ; .3m. ; .4m. ; .5m. ; .6o. ; .Ad primum 2o [illegible] ; .5a. ; .5a. ; .Ad 2m. .Ad 3m. ; .9. ; .6o. ; .Ad 4m. ; .do. ; .6o. ; .Ad 5m. ; .do. ; .6o.

// Utrum quod complexio sit potior et efficatior ea sterilitatis.

concrescatum est sulphureum lutosum
aliud etiam est modice confert impe
diens actum etiam virtutis generative
unde fit sterilitas aliud et est quia tamen in
moderate quia plus testiculorum et va
sorum spermatis non potest debite perficere
unde fit et sterilitas // deinde tamen dicit
aut humiditas hic Avicenna ponit
causas sterilitatis ex parte qualitatum pa
scentium et patet // Contra dicit ex excessu de
bentium / ratio quia non ita fortiter
imprimunt et quia non minus alterantur
ut agunt // dubitatur utrum in spermate insit
humiditas naturalis et siccitas naturalis
et accidentalis et sic est primum // 2o que
qualitas magis impedit actum
virtutis generative // dicendum quod in spermate ac
cidunt humiditas et siccitas naturalis
et accidentalis siccitas aut et siccitas
naturales declarabuntur in prohemio sive
in parte que sequitur / humiditas autem
accidentalis spermatis acquiritur per bal
neum vel inunctiones vel etiam
per specierum evacuationem quia sperma
redditur aquosum et flexibile / sicci
tas autem accidentalis etiam acquiritur
spermati per balneum sulphureum in
unctionem siccam vel etiam sperma
ipsum fit siccum per evacuationem
partium subtilium spermatis quod potest
aliquibus rebus resolui quod spermatis etiam ex
nos illa dicta intelligimus dum
que est in spermate sit magis
evacuata partium quod huius corporis
re spermatis quo ad aliquas par
tes spermatis aquosas non forte
totaliter unde per unctas // Ad 2m dicendum
quod quia maior lapsus et frequen
tior fit in humiditate quam in siccitate
ideo humiditas est magis causa
sterilitatis quam siccitas // deinde cum
dicit Et ea illius. hic Avicenna
declarat aliqua dicta / declarat enim
quod suas spermatis naturales insit
est ea sterilis et siccitas et /
modo ondit que sit frigidas et sicci
tas naturalis spermatis et addicat
partem // Contra dicit terra ipsam partem
quod ista sunt ea frigida et sicca quod
spermatis quia ipsa ponit mediam in
materis quia ipsa ponit ... et ideo et ...
coris frigidam et siccam et ideo et il
la que ponit mediam calidam et hu
midam in corde sunt ea calida et hu
midiores spermatis ut humi
dulce carnis superflue pingues
pinee et sicca tamen que generant
naturaliter sperma / dicit autem Avicenna
ea que sunt ea frigida et sicca
spermatis quia de talibus creatur ma
teria dubium est sperma ponatur ab
omnibus calidum et humidum // dicendum quia
talia arctosa non videntur possent
generare spermati complexionem frigidam
et siccam cum ipsa transmutentur
multis transmutationibus ut
in ore et in stomacho necessariis cpa
te venis cordis et artariis etc.

nubus venis et emulgentibus vasis sperma
ticis testiculis quia cum ita sit da
to quod abarba sunt frigida et sicca adhuc
per multas tamen transmutationes sperma
dicitur et primam sunt et sicca // Item
plus ista abarba frigida et sicca vel
etiam calida et humida non retinent
talem complexionem testiculorum et
vasorum certum est quod sic quia agens a
proximam passa agat quia ista ste
rilitas non erit per ex parte sperma
tis sed ex parte membrorum spermatis
Avicenna / in hac propositione sic decla
ravit causas sterilitatis sumptas ex parte sper
matis // Ad primum dicendum quod licet spermati
materia spermatis transeat per tot tra
nsmutationes adhuc impossibile
est ut talis materia generata sine
bus re partis resuet in se aliquid fri
gidos et siccos per quem creata et
cum materia non sit ulterius forma sui
de quod dicitur ab aliis attestentur et aquo
se determinat / unde sperma multiplicatur
ex rebus frigidis et siccis et sperma
et est calidum et humidum sed tamen nunquam
multis quod generantur ex rebus calidis et
humidis et potest dici frigidum et siccum
et est imperfectum generationem et est
ea sterilitatis // Ad 2m dicendum quod illa
mutatio et alteratio membrorum est non
per durans et est alia a illa que
vel de qua dicitur quod membrorum ea ste
rilitatis per complexionem acquisitam aptum gene
rativam vel ad modo dicendum non est
remota forte acquisita ex rebus non
est remota // deinde cum dicit etiam
est ea quod est. hic Avicenna / accidentaliter
assignat causam difficultatis impregna
tionis / et potest dici quod videt con
dubio / et duo facit quia primo facit quod dic
tum est / 2o Avicenna / ondit in modo quo
nunc est / 2o Avicenna / ondit modo quod que
siccitas spermatis est ea sterilita
tis ibi aut corrumpit illud / quod de
in prima parte patet // Contra dicit quod Avicenna
dicat quod quia siccitas est sepe ea ste
rilitatis in siccitas ipsa est rarum
in sperma et intelligendum est etiam
de aliis qualitatibus scilicet calida frigida et
humida quod sic sunt rarum non causant
sterilitatem sed causant difficultatem
in generationis / et ea est sicut in
qualitatibus que ... qualitates ...
virtutem generativam que sperma
non potest ... et ... et assi
milari tamen potest generativi
nullatinus membrorum / sed potest generare
non ... et sic non est omnino perfectum
non potest facile ... vel ...
... assimilare ... non potest ge
nerare nisi membrorum sit omnino
obediens et quia raro reperitur membrum
omnino undique obediens totale
sperma dato quod sit generativum est
tamen difficultate generationis
// Si autem petitur ad quod Avicenna
ponit // dicendum quod specialiter ab
hoc posuit ut ondeceret gradus
forte in casibus complexionum ip
sius spermatis quod forte pocerat etc.

| Utrum spermati insit humiditas
naturalis et siccitas naturalis
et accidentalis.

:| Utrum que qualitas magis impe
diat actum virtutis generative
an humiditas vel siccitas.

:| Utrum frigida arctosa tribuant
spermati complexionem
frigidam et siccam

dubium

dubium propter multas et multas transmu-
tationes ipsius materie propter matricem // Deinde
cum dicit / Aut corrumpit. Hic
Avicenna / ostendit modum per quem sterilitas
propter matricem est causa sterilitatis / aut quia
quia corrumpit et consumit illud quod adve-
nit [illegible] per coniugationem et [illegible]
nem de [illegible] .i. et materia feminea
ex qua deberet fetus generari // Conclusio .Nota
quod cum illa materia que aptius per matri-
cis coniugationem fluit ad generationem ma-
terie sit valde modica siccitas
superfluitates ipsius per matricem habet ipsam
consumere quia fit sterilitas / caliditas
et superfluitates ipsius consumunt in fu-
mum et vaporem / siccitas propter matricem
ipsam congellat et non potest spermatiza-
[illegible] in sterilitatem [illegible]
tas facit sperma in [illegible]
[illegible] et reddit [illegible] illam
materie [illegible] et [illegible] ipsius
[illegible] ineptas [illegible] // Et .d°
[illegible] quod Avicenna / magis [illegible]
de siccitate [illegible] et aliis qualitatibus
[illegible] hoc fecit [illegible] quia [illegible] .6°
[illegible] de siccitate quod deberet
[illegible] sterilitatem cum siccitas sit qualitas
valde passiva et raro [illegible] sper-
ma [illegible] in sterilitatem // deinde
cum dicit Et quandoque est causa in sperma-
te. Hic Avicenna / intendit ponere
causas sterilitatis non absolute [illegible]
[illegible] ad ipsum virum vel ad istam mulie-
rem / et [illegible] ponit unam causam / 2° aliam
ibi 2a Et quandoque diversificatur / quantum
ad primum [illegible] sic dicit Avicenna / quandoque
causa sterilitatis est in spermate quia
sperma est grave complexionis
[illegible] vel matricis que est modice
[illegible] ubi gratia sperma est mul-
tum [illegible] et [illegible] vel
matrix est modice [illegible] itaque [illegible]
non potest aliud [illegible] quia remanet
[illegible] et mala [illegible] matris
et non fit generatio / aut causa sterilitatis
est in spermate propter malitiam complex-
ionis [illegible] super unum duorum
ordinum quia lapsus est in duabus
qualitatibus ut quia sperma est multum calidum
et siccum et matrix est modice
frigida et humida vel [illegible] et non [illegible]
[illegible] cum ambo [illegible]
tum quia ex eis non generatur filius et
si est [illegible] ut unum
[illegible] calidius non [illegible] sperma [illegible]
tum [illegible] ad matricem multum frigidam
vel [illegible] sperma modicum calidum /
ad matricem modicam frigidam / non est
dubium quin ambobus esset filius
et fierent fecundi // Conclusio que .Nota
dictum fuit introducendo ista causa
non est causa sterilitatis absolute
[illegible] est causa sterilitatis ad ipsum virum
vel ad istam mulierem et [illegible] ad
istam et ad ipsum [illegible] quia [illegible]
[illegible] ut dicit Avicenna

non erit sterilis [illegible] quod mulier [illegible]
habebunt filium // [illegible] sperma
[illegible] duo occurrant [illegible]
medius gradus non equabitur sper-
ma [illegible] sterilitas [illegible]
quia [illegible] caliditas resolventis [illegible]
[illegible] sperma sit [illegible]
[illegible] gradu et occurrat matrici
calide in duobus [illegible] sperma [illegible]
[illegible] caliditatem consumet [illegible]
[illegible] et ipsa matrix [illegible]
[illegible] et sperma erit [illegible] et
non fiet generatio / et intellige illud
idem in qualibet compositione quam Avicenna
[illegible] ordines propter passivas et sub-
ordinatas activis qualitatibus
[illegible] ista [illegible] qualitatem
[illegible] aliud et fiet
[illegible] quo resultante fiet
generatio // [illegible] istam [illegible] multum
[illegible] dubitari quia [illegible] sperma
[illegible] potest [illegible] aut
[illegible] matricem sibi [illegible] non [illegible]
[illegible] matrix absolute sterilis [illegible]
[illegible] quia quodlibet potest sibi [illegible]
[illegible] et [illegible] //
[illegible] ex dato [illegible] quod matrix
[illegible] sperma [illegible] perfectionem
[illegible] et [illegible] sic matrix
[illegible] habebit [illegible] // Amplius
quo potest sperma equare matricem
[illegible] matrix que est calida ab
[illegible] sperma [illegible] est frigidum sic
[illegible] in brevi tempore parum
[illegible] magnum corpus lapsum re-
[illegible] ad [illegible]
esse [illegible] in sup
dictis locis // Ad [illegible] quod [illegible]
non valet ratio quod est dare aliquam
[illegible] aut [illegible] quod ante [illegible]
sperma [illegible] distemperata [illegible]
[illegible] quia aliqua
[illegible] distemperata quod ante
matrix est [illegible] distemperata
[illegible] sperma possit illam distemperantiam
[illegible] // Amplius
[illegible] multum distemperantiam
sperma quod est [illegible] quia [illegible]
dato quod coniugatur [illegible] complexioni [illegible] (quia)
[illegible] in [illegible]
[illegible] non plene digestum in vasis [illegible]
[illegible] et [illegible] ipsum [illegible]
matricis et [illegible] ipsum [illegible]
vel adhuc sterile sic ubi gratia [illegible]
[illegible] male et [illegible]
in [illegible] dato quod [illegible] ad
[illegible] calidum [illegible] in complex-
ione quia non [illegible] in [illegible] sit
ex eo [illegible] et sanguis malus
in [illegible] // [illegible] quod [illegible] sperma et
matrix [illegible] distemperantia non potest
[illegible] debilitatem ubi
[illegible] // Ad [illegible]
[illegible] non valet [illegible] matrix
[illegible] aliquo calido aut [illegible]
[illegible] non dat aliquo perfectionem [illegible]
illud [illegible] quod non [illegible] / ubi gratia
[illegible] filius [illegible]
[illegible] calidum [illegible] ipsum
[illegible] non [illegible] dabit ultimam perfec-
tionem quia non dabit formam
[illegible] quia si [illegible] ad [illegible] illud

.| Utrum sperma aut matrix sit
absolute sterilis.

.1.d°. / .p^m a^m. / .2^m. / .3^m. / ^ parum lapsum ^ multum / .Ad p^m / .6^a .a^. / .Ad 2^m.

Nota 3m

ex quo generatus est ch[illegible] non faceret ch[illegible]
[illegible] sed similiter generaret sperma et ge
neraret / ita etiam in proposito licet matrix
equat spermati non dat ullum proficuum
homini quia non dat nisi dare possit formam
spermatis sed dat illud sine quo non // Ad
3m nota dico quod sperma viri potest equare ma
tricem / quia licet sit primum quod tamen est magis
[illegible] / et quia ista equatio non est re
ductio ad temperamentum / sed est potius
quedam mitigatio excessus qualis est
coitus cum calida in tempore yemali et
aliorum in siccis quasi non est reduc
tio in veritate ad temperamentum probatur
quia tunc ad hoc est solum // Secundo
matrix approximate viri non est tempera
ta sed primus excessus aliqualiter
mitigatur et similiter illa in qua
matrix est talis complexionis qualis
erat ante // Deinde cum dicit Et quidam
necessitaverunt. hic Avicenna intendit
ponere aliam causam sterilitatis respective
et dicit quod quidam diversificantur ab
actu generationis duo temperamenta scilicet sper
ma viri et menstruum mulieris / quia
ambo corrumpunt mala complexione simili
ut quia utrumque est calidum aut utrumque frigi
dum vel siccum vel et quo ad qua
litates compositas quia unum non temperat
aliud ymo unum addit in malitiam
alterius / et ideo non fit generatio / si isti
permutentur invicem et vir et
mulier sibi grata et equabuntur
et generabunt et utrique filium pro
ducet / hoc est quod dicit Avicenna // Considerandum
quod illud quod dicit Avicenna / scilicet hic necesse est
scilicet quod separatio ipsorum debeat esse generationis
scilicet quod excessus spermatum non
requirunt quod excessus spermatum non
sit extremum quia ut dictum est ta
lis est incorrigibilis / et tamen sterilis
relinquitur / sed si iste excessus est remissus
/ potest mutatio dispositionis fieri unius
per separationem unius ab aliquo / alio
per separationem ex mutatione etatis et
potest fieri per mutationem etatis et
utraque mutatio est generativa / de prima
patet / de 2a etiam patet per experientiam
et asserit Avicenna dicit generant aliquam
videmus enim aliquos qui in iuventute
non generant propter excessum caloris / po
stea vero in medio etatis et senec
tute propter remissionem caloris ge
neraverunt et de istis fuit magister
Jacobus cyrurgicus // Sed dubitatur que
causa sterilitatis sit peior an ista vel
prima scilicet precedens / et videtur quod illa quia
illa non videtur corrigi nisi per to
talem separationem // Sed ista potest cor
rigi per mutationem etatis in qua non
potest corrigi / propter hoc sterile additur sterili
et sic utriusque augebitur mali
quia etiam in ista unum sperma auge
at malitiam alterius videtur
ista peior // utraque enim potest desi

Nota 3

Nota 3

do

8o

sterilitatis

dico quod ambo sunt excedentes vel excedunt
visus / ut ergo videtur ea precedens
separatio ipsius causa ille teneat illam
primam // Deinde cum dicit Et de quo
genere. hic Avicenna / quod sub epylogo
et corolario concludit que sunt sperma
ta non prolifica / 2o eiusdam dicte
causa tangit et predicta sola in prima
parte generaliter / 4o Avicenna / 3m tangit
unam causam sterilitatis autoritate aliorum / ibi
2a sperma enim currit ibi 3a Et iste
dispositiones mutate sunt ibi 4a Et
dixerunt quidam // Quantum ad primam partem
quod dicit patet // Considerandum quod aliqua
ipsorum spermatum sunt non secunda et
per quos sterilia sterilitate non absoluta
aliqua vero sunt sterilia sterilitate absoluta
sperma enim infantis et patientis nau
seam et satietatem et sperma ebrii
et utentis multo coitu et egri
ista spermata sunt sterilia non absolute
sed secundum / propter tali dispositione et quamdiu talis
dispositio inest corpori / sed sperma senis
decrepiti aut extinctum in fine pe
rennitatis tale est sterile absolute
quia talis dispositio non est rectificabilis
sed dispositiones aliorum spermatum omnes sunt recti
ficabiles / sperma enim infantis licet non
sit perfectum nisi prolificum quia virtus non est
inventa augmentato infantis et calor
est adhuc ebetatus quia sperma est
adhuc modicum et non digestum
in alia in etate rectificabitur sperma
enim patientis nauseam licet non sit fe
cundum quia natura intendit ad nauseam na
ture et non digerit complete sperma
et est etiam superfluitatis in alia in
dispositione potest rectificari / sed sperma
ebrii licet sit sterile quia calor est
suffocatus a vino multo et quia natura
intendit digerere vinum ipsum dum stat
causa ebrietatem non complete potest dige
rere sperma et necessaria ad generationem com
plete exigunt ipsam / et non fit
nisi fieri potest expulsio usque ad con
gruitatem inventis / sed in alia dispositione
ne cessante ebrietate fiet sperma
[illegible] digestio / sperma et utentis mul
to coitu licet sit non fecundum quia non
sit defecit calor digestivus et non
contrahit moram in vasis potest corri
gi per diminutionem coitus / sperma
enim egri licet non sit fecundum propter
primam egritudinem potest fieri fe
cundum remota egritudine / sed sperma
senis non potest corrigi cum senex
[illegible] vadat ad deterius / et est ne
cessarium quod spermata antedictorum corporum
non generant ut in pluribus / quia
in propter dispositiones passibiles quod infans
est fortis [illegible] et nauseant
[illegible] / aut quia sacietas nauseanda
et ebrietas et usus coitus non
fuerit extrema / et corpus egrum non
fuit in ultima intensitate egritudinis
quod potest generare et actu generat

sed illud generatum et ille fetus est debilis
morbidus propter sperma non complete optime
super menstruum et propter ipsum non est fortis
existens // 2° consequitur tandem quod corpus generatum
est egrum duplex vel secundum totum // aut
secundum partem / secundum partem / aut secundum
partem principalem / aut non principalem / quibus
videtur corpore existente egro dum non
sit egritudo nobilis sperma sit non
generativum / quia natura intendens remo
vere egritudinem non potest perficere
sperma / et sperma in egritudine est mor
bidum superfluum // sperma quare
quod et ipse spermatibus excepto sperma
te sanus sit activus vel magis genera
tivum / tandem quod sperma eius cuius
bertas (?) sit corpus magis conveni
ens adipsone naturali et magis
ledens [illegible] et principalia membra // de
inde cum dicit Sperma eius cuius
et hic avicenna / intendit declarare
quoddam quod dixerat / dixerat enim quod sperma
corporis egri non generat / dicit igitur quod
cum sperma curat ex omnibus mem
bris ipsum disponitur secundum dispositionem
membrorum / sicut igitur ex sano corpore et
ex sanis membris sanum et genera
tivum / et ex infirmo infirmum et
non generativum secundum quod dicit ypocras
// Conclusio quod ista littera dupliciter potest exponi
uno modo sicut dictum est scilicet quando sper
ma currit ex omnibus membris sanis
s. vel infirmis etiam quod ex sanis est
sanum et ex infirmis infirmum et
non generativum / et causa ipsius est quia
virtus generativa in corpore quolibet generat
illud superfluum alimenti ex quo generatur
sperma cum virtus regitiva totius
regulata a superioribus intendat
ad conservationem speciei / illud autem quod
generatur in sano est sanum quia bene
complexionatum et debite [illegible] / illud
autem quod est in infirmo est male
complexionatum et male quia diminute
[illegible] per subtractionem alimenti / que
durum sicut ista membra a quibus sper
ma currit ut nunc sunt principalia cum sit
omnia membra avicenna / non declarat causam
patris ab hoc ... dicta in 2° huius // secundo
potest exponi quod sperma currit ex omnibus
membris ita quod etiam a non principalibus
et ideo si ista non sunt sana sunt infra
generativum sperma perfectum et ideo sperma
egri qualitercumque egrum sit egrum sive
totum sive partem principalem est sterile et non
generativum neque prolificum / secundum [illegible] corpus
sit egrum egritudine totius aut mem
brorum principalium sit magis defectivum
quam si solum corpus est egrum egritudine
membri ignobilis et non principalis
palis ——— posset et

ita est inversa et de causis et ita plures
humoribus quod posset peior egritudinis totius
aut membri principalis que esset
.No^a remissa et de paucis et moderata
contrariantis humoribus // Deinde cum
dicit Et iste dispositiones. hic avicenna
generaliter ad dictum suum dicens quod illud
quod dictum est in sperma viri etiam
est verum in menstruo mulieris / quia
menstruum infantis et mulieris et
patientis nauseam sterilitatem
et ebrie et senis et utentis mul
.d^o to coytu et huius egritudinis non generat
et non est passiva dispositionis ad ge
nerationem / sunt menstruum eius infantis
propter parvitatem propter augmentum et quia
.8° tunc ... in totum ... propria
quia adhuc ... regimina est adhuc
magis solicita de corpore mulieris
... menstruum
non est aptum ad generationem / menstruum
etiam patientis nauseam quia est super
fluum et reddit etiam matricem
receptam attractionem et retentionem propter
superfluitates menstruorum / ebrie et non
est aptum propter superfluitates vinosas
et propter matricem et collum matricis
non est aptum ad coytum et titillatio
nem et sensum delectationis sed necessario
[illegible] ipsum nec vult / ... aut
.No^a menstruum deficit et si est est agio (?)
[illegible] et frigidum non aptum transmu
tationi / menstruum et mulieris
utentis coytu superfluo est paucum quia
transit ... / matrix et lu
bricat apertura viri quibus corrupit te ^
ur ... menstruum
et ... in mulieribus egris
sive sint egre in toto aut in
parte et est superfluum et est non
dirigitur propter subtractionem alimenti / aliquando
in istis casibus fit conceptio sed
raro propter fortitudinem agentis // Et sequi
tur quod menstruum et que simili
et sit magis inepta generationi ...
do quod ebriosi quia in ipsa multa ...
unde que sunt causa sterilitatis et
non conceptionis s. nocumentum ...
... et defectus membri ... et
... et multa alia que sunt
consideranda // Deinde cum dixit Et dixerunt
quidam. hic avicenna / tangit ...
sterilitatis auctoritate aliorum dicens quod
aliqui dixerunt quod sperma viri corrupit
et fit ^ generativum quia non consuetus ^non
est coyre cum puellis et virgi
nibus que sunt .x. aut viij. aut
vij. annorum et dixerunt quod hoc est
propter ... et non propter qualita
tem patris // Conclusio quod coyre cum puellis
antedictis est causa sterilitatis potest
dupliciter intelligi / uno modo quod sit causa sterilitatis
in istis puellis et sic forte non
est necessarium dicere / quia hoc est
cuilibet notum quod coytus talis non
est conceptivus quia tales puelle
non habent menstruum vel alia

.d^o
.s^o
.No^a

tristes
.no. q. tristos.
.1a q°
.pa arm. nona
.2m.
.om
.5a
.pa q°
.2a q°

concreta ut dollicaz et similia que currunt
ad generationem / Alio modo potest intelligi quod
talis coytus sit causa sterilitatis ma- .3a q°
gis ut quia ille qui consuetus est coytare
cum puellis paruis non coyt cum perfe-
ctis et magnis et in ipsis non generat .4a q°
et sic intelligit Avicenna / et dicit quod
istud est propter proprietatem sed ab ipso
non affirmatur / similiter etiam est de ipsis
sic de ~~...~~ sodomiticis quia unumquodque
querit locum strictum ubi delectatur magis .5a q°
de semine ut rectum causa sodomitica quia
ille qui coit cum puellis paruis / etiam
sodomitice sic generatum ut patet textus
sic Avicenna / non dicit aliquid nisi ad nisi
illud quod ipsi dixerunt quod hoc evenit ipsis .6a q° notanda^
propter proprietatem occultam et non propter causas
superius tactas quia ad partes non est mire
singularum / illud enim potest magis de-
clarari cum queritur causa sodomitorum
et eorum qui coeunt cum viris etc .9a q°
cetera hoc ad sextum XX huius // Dicitur ...
ca istarum lectionem breuiter dicitur utrum
sterilitas sit dispositio preter naturam / et ar-
guitur quod sic sterilitas reddit corpus for- .6a q°
tius igitur non est egritudo quia videtur
nota cum est Avicenna / nisi sit causa
pituita quia sterilitas facit mulie-
rem fortiorem / viris quam fecunditas
// Et confirmatur dispositio similis mulieribus
vel que facit corpus esse quam hec ita
te mulieribus non est egritudo sed sterili-
tas est huiusmodi igitur sterilitas non est egri-
tudo quia patet quia mulieres non esse .do.
egritudo nec egritudo simpliciter non
est egritudo patet quia a sufficienti diui-
sione / aliquis probatur / probo etiam non est egri-
tudo nisi quia mulier sterilis fa- .6a q°
cit operationes humanas comedit
bibit mouetur dormit etc nec
est egritudo simpliciter quia talis est sanitas
nisi et de sanitate nisi non determi-
natur hic in isto 3° sed patet de egritu-
dine preter naturam // In oppositum arguitur quia sterili-
tas impedit et ledit sensibiliter
actum virtutis generatiue igitur est egritudo
quia patet et aliquis est nomen predicta
in toto isto capitulo // Ad questionem
dicitur quod operationes que sunt in indiui-
duo sunt duplices ut ad propositum .Ad.
spectat / quedam enim sunt gratia conserua-
tionis indiuidui / et quedam sunt
gratia conseruationis speciei // 2° suppo-
nendum quod sterilitas est 2x quedam
absoluta quedam 2a huius licet
illius et ratio ipsius diuisio-
nis patent in textu // hec ponan-
tur iste conclusiones / pa quod ste-
rilitas potest contingere viris et
mulieribus 2o quia causa sterilitatis
utrisque possunt esse // 2a q° sit ista .Ad.
quod sterilitas magis accidit
mulieribus quam viris / 2o quia mu-
lier est ad imperfectum 2a vi-
ri et ideo facilius inclinat .Ad
addispositionem imperfectam et etiam a pluribus causis
sterilitas autem est dispositio imperfecta
// 3a q° potest esse ista quod sterilitas in vi-
ro est peior 2o quia sit a maiori
causa // 4a q° sit ista quod sterilitas ab-
soluta est egritudo ut nunc 2a operatio
virtutis generatiue 2o quia impedit causa se-
sibiliter ~~...~~ et ideo dicitur potius egritu-
do nisi 2a operationem que debentur
indiuiduo pro conseruatione speciei // 5ta
q° potest esse ista quod sterilitas non ab-
soluta non est egritudo nisi sic non-
dicimus sterilitatem egritudinem nisi quia non disgre-
gat continuitatem vel corporis sed simili-
tudo sit aliqua liter extra // 6ta q°
potest esse ista quod sterilitas est egritu-
do totius sed tamen sit indetermi-
nata patet sic febris est passio totius
sed minera innechiis sit in parte
// Sed quod quarta conclusio est verum dubium .9a q° questionis
quia si sterilitas est egritudo nunc cum
sterilitas possit esse a principio generationis
in quod viuentium et ab infantium et generaciones
quia omnes nascimur sani // Dicitur
egritudo nisi 2a operationem que debentur
indiuiduo non potest esse in principio generationis
indiuidui quia talis contradicit ... / sed egritu-
do nunc 2a operationem que debentur
conseruationi speciei ista bene potest esse
a principio generationis quia talis stat cum
vita et cum sanitate que debentur
indiuiduo pro conseruatione indiuidui
// Sed stant ipse generatur dubium dicit sed
potest ut corporis temperamentum et ster-
ilitas quia ut dicunt expedit esse quia ste-
rilitas stat cum sanitate que debentur
pro conseruatione indiuidui // Dicitur quod tempera-
mentum est 2x in proposito unum ab-
solutum et simpliciter et cum isto
non stat sterilitas quia temperamentum
includit perfectionem omnium causarum
enim que debentur pro conseruatione
speciei quod pro conseruatione indiuidui
/ Aliud est temperamentum cum quo
faciet operationes optimas quas con-
nunt indiuiduo preter conseruationem
et hic erit sterilis // Ad rationes
.Ad. primum arum. Ad primum sterilitas reddit corpus for-
tius possumus dicere quod est hoc particu-
larius quia mulier sterilis non gra-
uitate fetus non lostatur / nec
euacuatione magnus nec aliis
accidentibus quibus molestatur
preguans / sed quod potest debiliter esse de-
bilior quia non hoc temperamentum
absolutum et simpliciter sicut hoc fecun-
da / Et aliter et in viris / Viri namque
fecundi sunt fortiores non fecundis
// Ad 2am dicitur est eodem modo
.Ad. 2m. Ad aliud sicut ad probationem antecedentis
dicitur quod sterilitas preter accidentis
facit mulierem afficit in viriente
quia non vexatur accidentibus an-
tedictis // Ad 3m dicitur quod est egritudo
.Ad aliam alterius partis.

.| Utrum sterilitas sit dispositio pre-
ter naturam.

nunc 2m operationum que debetur positio-
ni spermatis, quia illas non habet homo
vel mulier sterilis. Dato quod non sit et
tempore nunc omnium simpliciter possibile in illas
aliquo tamen omnium patet predicta de steri-
litate absolute loquendo. // Ca-
usa autem que est in matri-
ce aut est malicia. Postquam
Avicenna assignavit causas sterili-
tatis ex parte spermatis provenientes,
hic intendit assignare causas steri-
litatis provenientes ex parte matri-
cis, et dividitur ista pars in partes
duas quia primo Avicenna ponit causas
sterilitatis que respiciunt matricem
quantum ad dispositiones naturales 2m individuum,
2o Avicenna ponit causas sterilitatis que
respiciunt matricem quantum ad
dispositiones preternaturales 2m etiam indi-
viduum, 2a ibi Aut non recipit vir-
matrice. Prima in 2as quia primo Avicenna
ponit causas sterilitatis que respiciunt
matricem immediate, 2o ponit causas que
respiciunt matricem mediate, ibi
2a aut multitudo adipis. Prima in duas
quia primo ponit causas sterilitatis ex parte com-
plexionis simplicis et ex parte compositionis
simpliciter, 2o compositione, ibi 2a aut
accidit propter malam siccam et humidam. Prima
in tres quia primo Avicenna ostendit quod mala
complexio sicca vincens causat sterili-
tatem per se, 2o ostendit quod convenit
mala complexio calida et sicca ac etiam
sicca causando sterilitatem, 3o spe-
cialiter revertitur ad ostendendum
quod siccitas per se causat sterilita-
tem, ibi 2a aut propter constrictionem
matricum, ibi 3a aut fit siccitas
dominans. Prima in duas quia primo Avicenna
ostendit quod mala complexio frigida est
causa sterilitatis, 2o ostendit quod mala
complexio cum humida etiam est causa steri-
litatis, ibi 2a Et quia est corrupta.
Quod dicat in prima parte patet. // Considera-
ndum quod ut dictum fuit in primo
matrix est instrumentum generationis
fetus sive locus in quo fit ge-
neratio et sic per bonus matricem, cum igitur
matrix ipsa est male complexio-
nis de sterilitate propria via vult quod
est primum actualiter aut et [illegible]
stituit ante spermatum quod est primum pa-
strum aut cum ipsa mala com-
plexio prohibet nutrimentum ve-
niens ad fetum fit sterilitas
sine dubio, quia si mala complexio
frigida corrumpit propria via viri [illegible]
gignit filios in [illegible]
struum etiam corrumpendo vel ipsum
disponendo ut non possit trans-
mutari in propria materia viri [illegible]

calido et quia opillat vias impedien-
do frigidas est causa sterilitatis. Hec autem
frigidas quandoque provenit a potu aque frigide
et ab aliis infrigidantibus [illegible]
vel potione nimis assumptis, et sic
ipsa frigida causant sterilitatem in
mulieribus, ita et causant sterili-
tatem in viris tamen non ita faciliter
propter maiorem resistentiam virorum ad
infrigidantia quam mulierum. // Dicit quod
Avicenna dicit in hac 2a Et quia ani-
ma complexione frigida acquisita ex par-
te alterantur per menstruum quia
dicit hoc quod videntur quod debeant
alterari menstrua a mala complexione
frigida. // Prima quod dicit Avicenna quod ex mala
complexione frigida accidit constrictio
matricum cum ista sit opillatio et
Avicenna non intendat ponere causas
sterilitatis ex parte compositionis sed solum
ex parte complexionis, opillatio autem
est morbus compositionis quia morbus
in via // Amplius quomodo potest potus
aque frigide infrigidare matricem
cum veniat aqua alterata per multa
media ad ipsam matricem. // Ad primum
dicendum quod Avicenna per illud vult ostendere
quomodo potus aque frigide infrigidat
matricem, nam aqua infrigidat
matricem primo quia infrigidat menstruum
proveniens a toto ad matricem, alio
infrigidat matricem quia transit ad ma-
tricem in propria forma // Ad 2m dicendum quod
Avicenna dicit et quia et bene quia non pro-
pria est quia mala complexio frigida acquisi-
ta ex potu aque frigide vel aliter
quia est ita intensa quod debilitat
adeo attractivam matricis et etiam
tantam inducit clausionem viarum
per quas transit menstruum quod nullum
menstruum venit et ideo per hoc potest
non illud alterari et ideo ad hoc de-
clarandum bene dixit quia // Ad 2m dicendum
quod Avicenna illud posuit incidentaliter
ut possit elicere quod dixerat quia quod
quia facit opillationem eo quia non al-
terat propter nimium frigus // Ad 3m dicendum
quod licet aqua veniat alterata per mul-
ta media tamen in matrice propter mul-
tam distantiam a membris purga-
tivis potest redire ad propriam frigiditatem
et infrigidare ipsam. Et istud est
aliqualiter declaratum ab Avicenna
2a primi canone de libro, quandam de
natura loquentium. Exponatur autem
illud quod dicit in fine capituli quod non
efficiuntur nec frigida ad fetum
scilicet generandum vel et potest etiam re-
ferri ad fetum iam generatum propter
eius formationem ut bibatur aque
frigide magna quantitas // Deinde cum dicit
Et quia est cum humida. Hic Avicenna
ostendit quod mala complexio humida

d.o p.a
2a
3a
ad p.m
s.o a.a
ad 2m
ad 3m

.No. 3 est ca sterilitatis et quod dicat patet // Co-
siderandum quod debilitas attractiue est
ca sterilitatis dupliciter primo quia prima regima
nec circa [illegible] ulcerationes matricis
quia circa collum et abacit frigidal
teratur et sic spermis gignitur de-
bilitantur / 2o debilitas attractiue
est ca sterilitatis quia fit ab excessu
[illegible] male complexionis omnis autem
actum ^ immoderata distemperantia dicitur ypoc-
ratis queritur quod sit illa mala com-
plexio / Alia autem quod ponit sed nota
malus [illegible] humiditatis in matrice
eius [illegible] potest vel corpus dato quod possit
et in matrice sicut mala comple-
xione matricis caret sterilitatem et
forte etiam quod bonus humor et ideo me- .No. 3
struum in primo accursu per matrix
est valde immoderatum ut non ex-
guat causam per matrix per via suffo-
cationis ut dictum est in capitulo
.1do. de generatione Embrionis // Sed dubium
quia non videtur quod humor malus
eius in concauitate matricis impediat
generationem quia 4o capitulo fen 3a tractatu de
pra ponitur ab Avicenna quod leprosus
generatur ex coytu cum muliere me- .9.
struata / certum autem est quod mulier
menstruata habet malos humores in
.5o. matrice sua // Dicendum duplex primo quod illud
est valde raro et contingit illud cum
saltem bis que affectant coytum et coy- .6o.
.5o.a. unt cum vel habentes multitudinem per ma-
et forte // Aut dicendum quod cum menstrua .6o.a.
ut sic fluant humores ad ma-
tricem non stant sed hic supponit .9.
Avicenna / humores necessarium facere et .6o.
stetisset in matrice adeo quod eius se-
tos attractiuam vel retentiuam aut
utramque debilitauerit // Deinde cum
dicit Aut per constrictionem hic
Avicenna vult ondere quo mala
complexio frigida et sicca que veniunt in
causando sterilitatem / et tria facit
quia primo ondit quo que veniunt illa tres
qualitates in causando sterilitatem 2o ondit
quo frigiditas et siccitas rursum que veniunt
in causando sterilitatem 3o videt causa
dubio ibi 2a aut phibens ipsum ibi
^ solidationem. 3a aut [illegible] pa pot dimidi sed non est
usque // sic dicit quod sterilitas est etiam
ex vitio matricis per constrictionem .No. 3
meatuum matricis que fit ex frigore
aut calore aut siccitate Aut
quando in habundat siccitas quod ma-
trix contrahitur et spasmatur at
ista triplex mala complexio est corporis
catio ^ matricis ex quo dicitur fieri [illegible] sufficien-
tes // Considerandum ut patet 2a parte et post
dicitur opillatio est triplex quedam
est causa sua et fit ab re cadente
in medio / quedam a re innata
et ista fit ab re eo quod existat
viam / quedam constrictiua et ista fit a re
stante exterius iuxta membra vel
iuxta viam / sterilitas autem que fit
per constrictionem et opillationem a
caliditate sicca et siccitate est o-
pillatoria oppilatione / facit autem
caliditas opilationem quia adhuc dessicans
inspissando / siccitas coadunando
partes vincenda aut quando humiditas
per siccitatem adeo ut [illegible] matrix
constringatur et spasmetur ut accidit [illegible]
et [illegible] corpus sicci non intelligas
quod corpus sicci et sic ita ultimatam
siccitatem et siccitatem [illegible] corpus
matricis matricis constat in corpus
sicco // Considerandum 2o quod sterilitas fit
a materie ratione caliditatis sicce et sic
calidis quia hec qualitas habet corpore
mestruum / caliditas eius corrumpit me-
struum ipsum adhuc dessicando et superflue
calefaciendo ut resoluat primum gi-
gnitum / siccitas reddit me struum
aquosum inceptum quoddam sicut me-
brorum / siccitas patrificando et
reddendo menstruum teneste
// Et sic instancia fiat quod matrix
per caliditatem aut siccitatem non possit opi-
lari quia matrix per repletur plena
humiditatibus ut ponit Avicenna / 9no
de malis // Dicendum quod Avicenna locum ibi
de matrice eius indispositione nisi
de hoc Avicenna / loquitur et ea autem est indi-
spositione preteritam // Aut dicendum quod Avicenna
ibi loquitur de matrice indisposita circa
eius menstruorum effusionem // Sequeretur
vero humiditas habeat opilare
// Dicendum quod non humiditas sicut siccitas
sed laxat et laxitatem inducit
et disponit dilatationi et non opi-
lationi // Deinde cum dicit / Aut
phibens hic Avicenna ondit quo
frigiditas et siccitas conveniunt in facie-
do sterilitatem et dicit Avicenna quod frigi-
ditas et siccitas maxime colli matricis
et et corpulentie matricis est causa
sterilitatis et sic quia prohibens est ipsum
membrum virile vel sperma ab aplica-
tione per minimam constrictionem orifi-
cii et colli matricis que fit per frigiditatem
vel siccitatem // Considerandum quod ipsum pot
refferri ad collum matricis sic et
ad totam matricem / ad collum matricis
quia cum est superflue clausum et opi-
latum per frigiditatem vel per siccitatem non
pot aplicari membrum virile ita
ut fiat delectatio nec eiaculatio
in muliere et ideo non emittit vi-
[illegible] ut dicitur / nec attrahit mulier
etiam ut debet per indebitam apli-
cationem virilis ad reliquum per
strictitatem colli matricis que rau

/ Vero humor malus eius in
concauitate matricis
impediat generationem.

Nunc accidit / potest et hoc referri ad
totam corpulentiam matricis nam
quando est frigida aut siccitas
superflua ita inspissatur ~~[illegible]~~ ma-
trix quod non euenuat aliquid quod possit
conglutinare sperma cum matrice
et ideo fit sterilitas quia nisi fiat fir-
ma adhesio spermatis ad matricem
[illegible] sperma certum est quod non potest nu-
triri [illegible] ut patet ex dictis
in tractatu de generatione embrionis / et ideo
posset dici etiam de calidis [illegible]
// dubium quia ista causa non videtur differre .do.
a tacta in particula que precessit // dum .do.
plurimum [illegible] expositiones dicit quia ex
quo raro accidit quod fiat illa com-
pressio colli matricis quod in membrum
virile ingredi possit Avicenna / non
debebat ponere quia dicta medici-
nalia debebit et vicia ut in plu-
ribus // Ad primum dicendum quod ista causa dicit .Ad.pm
ab illa que causa tacta in precedenti par-
ticula supponebat illam opilationem
et intensam adeo quod nulla humiditas
posset egredi / unde non fiebat generatio
sed ista supponit non esse talem opi-
lationem ut prohiberet generationem sed
prohiberet [illegible] fetus et [illegible]
applicationem et conglutinationem // Ad 2m .Ad.2m.
~~dicendum~~ quod ille effectus non prouenit ra-
tione posita causa primo propter vel ut frequen-
ter et tales effectus multiplicantur pro-
pter 2o amphorismorum quod [illegible] absolute raro e-
ueniunt in suis positis casis fre-
quenter eueniunt // deinde cum dicit Aut
consolidationem. hic Avicenna / ponit cau-
sam 3m / diceret aliquis posset non con-
tingere talis constrictio colli matricis per
quam membrum virile non potest applicari
applicatio non dolorosa collo propter aliam
causam quam propter frigus et siccitatem dicit
quod fit quia contingit propter illam causam aut
propter consolidationem vulneris et est
potest et 2o formari [illegible] dicimus in ex-
positionem [illegible] dictum est quod
fetus hunc non potest applicari sive
conglutinari matrici propter opilationem
factam a siccitate vel frigiditate posset
non fieri ob aliam causam ipse dicit quod
fit propter dictam aut propter consolidationem
vulneris etc // Considerandum quod consolidatio .No.d3
vulneris reddit collum aut matri-
cem callosam non delectabilem et imp-
sam / unde non emanat humiditas
sufficiens ad susceptionem fetus ad nu-
triendum / caro aut sive sit in collo
sive in matrice prohibet adhere-
ntiam debitam ipsi collo / et si sit in
matrice prohibet applicationem debi-
tam fetus ad nutricem // Deinde

aut
Ad dicit ~~[illegible]~~ siccitas. hic Avicenna / reci-
tatur ad ostendendum quomodo siccitas causat
sterilitatem et dicit quod sterilitas fit a
siccitate cum est [illegible]
quia siccitas cum sit qualitas passiua
secundum ipsum effectum quod est sterilitas
inducere expedit quod sit intensa
cum generatio fetus fit a corporibus [illegible] ictibus
celestibus et particularibus valde ~~[illegible]~~
intensa vel intentis / causat autem
sterilitatem quia corrumpit. l. claudit in-
[illegible] in [illegible] siccitas
in aliquibus autem potest causare ste- .do.
rilitatem corrumpendo nutrimentum .do.
et non opilando. s. in [illegible] nutri-
mentum aliquantulum [illegible]
vel in venis / et ex isto patet solutio
ad quod [illegible] / posset etiam aliquis
dicere ad quod Avicenna / hic repe-
tit etiam causam superius dixerat siccitatem
et causam sterilitatis / dixit etiam hic ut .Ad.pm
ostenderet quod siccitas non quemcumque est
causa sterilitatis / 2o hoc dixit ut osten-
deret quod siccitas causat sterilitatem
aliquando opilando aliquando non nutrimentum corrumpe-
ndo / 3o non forte hoc dicit propter quod su-
perius fecerat mentionem de siccitate
juncta caliditati vel frigiditati vel humiditati
aliquis forte putasset quod siccitas per se
non posset causare sterilitatem .Ad.2m.
et hic de sola siccitate fecit mentionem
// Deinde cum dicit Aut accidit [illegible]
[illegible] hic Avicenna / intendit ostendere quo-
[illegible] complexio composita est causa sterilitatis
et 2o facit / quia primo Avicenna / assignat
unam causam sterilitatis ex parte comple-
xionis composite / 2o Avicenna / assignat
aliam causam / ibi 2a aut propter absce-
ssiones / primum [illegible] dicit
Avicenna / quod sterilitas accidit [illegible]
[illegible] / in matrice sicca et humida
et illud quod accidit [illegible] semen rorato
terra rorata et in terra sicca et humida
/ aut quia accidit [illegible] complexione
complexione calida et sicca. i. in matri-
ce calide et sicce complexionis quod acci-
dit in [illegible] madefaciendo [illegible]
[illegible] sicca et calida terra [illegible]
que est [illegible] est sic [illegible]
quod [illegible] calidi et sicci / nam caliditas
cum siccitate facit [illegible]
[illegible] humiditatem in
suis partibus madefaciendo [illegible]
moderatam non fit [illegible] humiditatem
neque fecunda / sed [illegible]
matricem calidam et siccam madefa-
cit [illegible] moderate [illegible]
adhuc consumptiua humiditatis quod [illegible]
bunt [illegible] fetus augmentari et
nutriri // dubium quia non fecit mentio-
nem de frigida et sicca de calida
et humida // dicendum quod dedit in-
telligi / [illegible] est autorem

.6a a.

.d.

.6.

.d.

.2o.
.Ad primum.

.Ad 2m.

.No[ta].

et abiet / per viam omnem dare intelligi aliud
// Aut dicendum quod non dixit de frigida et sicca
quia notum est quod ista complexio causat .No[ta].
sterilitatem cum sit contraria principio
vite; de calida et humida non
dixit quia ista non causat sterilitatem // quia non de frigida et humida
— ut terra frigida et humida que non potest
esse humida nisi per pluviam non
humidet ut patet in textu // Dicendum quod matrix
frigida et humida est materia causata .Mirabile quod non credo.
et non causans vel non causante
et ideo adhuc stat quod ipsa possit dici sine
natura dato ex eius dictis propter debilitatem
multiplicentur humiditates in ea // de
inde cum dicit / Aut propter abscisio
nem hic Avicenna ostendit unam
causam propter quam mala complexio composita
est causa sterilitatis et dicit quod sterilitas
causatur a mala complexione composita propter
causam ante dictam / aut etiam quia mala
complexio composita debilitat virtutem
unde non potest attrahere ipsa matrix
attractionem et naturam per generationem quia
causatur sterilitas // Sed statim dubitatur
quia concesso quod matrix non attrahat ad
huc expellitur ne sperma ab ea parte
et toto ad ipsam virtutem quia fiet
adhuc generatio // Amplius caliditas .d.
coniuncta siccitati attrahit ergo for
titer attrahit // Ad primum dicendum quod licet .S.
fiat expulsio a toto vel ex parte ad
virtutem adhuc causatur sterilitas
quia licet ex illo fiat generatio non potest .No[ta].
ibi fieri augmentatio // Ad secundum dicendum ut
multotiens dictum est corporis in modo
debita distemperantia deserit actum propter
[illegible] cuiuslibet caliditas et sicci
tas nunquam eam debilitet quod frigiditas et
humiditas vel frigiditas et siccitas
// deinde cum dicit aut est propter declinatio
nem hic Avicenna ostendit quod lap
sus virtutis in compositione causat
sterilitatem / et primo ostendit quod mor
bus in situ est causa sterilitatis secundo
quod morbus in via quod est opilatio /
3o quod lapsus in superficie est causa
sterilitatis / 4o ostendit quod lapsus in
via quod est superflua dilatatio est
causa sterilitatis ibi 2a aut vehementia
oris ibi 2a Et siccitas quia ibi 4a
aut debilitas adunationis // Considerandum
est primum per se quod declinatio matricis
magna ad dextram vel sinistram
causat sterilitatem quia sperma non potest
emitti ad gravem virtutem / Eversio
et ipsius ad superiora causat steri
litatem quia sperma non potest expelli
ad tantam distantiam etiam ante
quam attrahatur cum matrix
[illegible] ponitur [illegible]
sperma ipsum expellitur in via
conversio matricis ad inferio

ra causat sterilitatem quia et matrix et sper
ma semper fluit ab ea et infrigidatur
// Circa 2am partem considera quod vehemen
tia adunationis oris matricis propter
opilationem vel carnem que est in collo
matricis quod non potest frangi per vir
gam est causa sterilitatis quia sperma
non potest ingredi / vel si ille panni
culus sit rarus et quod per [illegible]
ut rubeum sine duritie ante per hoc
causat sterilitatem in modo [illegible]
et feminis et mulieris / quia cum ille pa
nniculus est durus femina non potest
ipsum frangere et inveniuntur in matrice
et interficit mulierem ut infra
patebit in suo capitulo / aut propter
duritiem siccitatem a frigore inspissatam
et quia claudunt collum matricis / aut
propter carnem additam nervosam vel non
nervosam / aut propter consolidationem quia non
potest fieri applicatio debita virilis
membri ad muliebrem [illegible]
ad matricem / dicit aut ista caro
nervosa aut non nervosa et consoli
datio vulneris ab illis de quibus sup
[illegible] quia ille erant per ac
cidens magnum // Et si inspicimus quia
[illegible] caro nervosa vel non nervosa
est morbus in [illegible] et consolidatio
videtur et dispositio superficiei // Dicendum
quod verum est sed cum hoc possunt causare
opilationem colli matricis et ipsius co
habitationem ut patet cuilibet // Circa
3am considera quod siccitas id est asperitas
colli et est causa sterilitatis et
asperitas et corpulentia matricis propter
asperitatem [illegible] superfluitatem in collo
[illegible] non fit [illegible] ut patet
in illis que sunt sophisticant cum alu
mine ut videantur habere strictam
vulvam [illegible]
et [illegible] / siccitas etiam asperitas
vel corpulentia causat sterili
tatem quia sperma non potest impelli
[illegible] attrahi [illegible] propter materiam
[illegible] adherentiam quam facit in par
tibus interioribus colli // et 4a per hoc
quia cum non bene constringuntur collum
virtutis aer frigidus ingreditur
corporis sperma effluit extra / ipsa
autem debilitas clausionis provenit
ex debilitate et mala complexione villorum
[illegible] et propter laxitatem ab
humiditate superflua // deinde cum dicit
Aut multitudo adipis. hic Avicenna
ostendit causas sterilitatis primo [illegible] 2o alia ibi
2a aut propter vehementiam extenuationis / [illegible] quarum primam [illegible] / postea
[illegible] declarat [illegible] dubiorum
rationem ibi Et quando fit / postea
autem dicit [illegible] hic Avicenna ponit ca
usas sterilitatis ab [illegible]

totum et per verba ypo(cratis) et gal(eni) glossa affor(ismorum) //
[illegible] quoniam multitudo adipis .Nod3
est causa sterilitatis primo lubricitudo quia cum sit
humida reddit matricem lubricam / 2o quia
illud quod deberet esse materia fetus conver
titur in adipem mulieris / 3o quia fetus
non potest ad plenum roborari et magni
ficari quia constringitur [illegible]
[illegible] pinguedo et vult esse
sterilitatem [illegible] primo non sufficit sufficien
ter nutrimentum / 2o quia ex superflua pin
guedine vel per accidens fit [illegible]
[illegible] aplicatur [illegible] illud
autem quod dicit in parte 2a [illegible]
superflua pinguedo [illegible] quorum
sit [illegible] // Con .Nod3
sidera quod pinguedo matricis non est
in [illegible] non est pinguedo
[illegible] in via grava [illegible]
[illegible] est circa matricem [illegible] // Et .do
[illegible] quia deberet [illegible]
ad digestionem que fit in matrice et
[illegible] ad [illegible] fetus [illegible] est que
dam digestio [illegible] calore
// [illegible] est moderata si super .6o
flua suffocat // Aut [illegible] quod plus .8.a.
noceret per lubricitatem quam faceret
possidet matricem [illegible] humiditatem
[illegible] calo
ris // Illud autem quod dicitur in ultima parte
[illegible] cuilibet [illegible]
nem [illegible] vel matricis defi
cit [illegible] et deficit calor et spi
ritus [illegible] fetus // De
inde dicit aut [illegible] matrice.
hic ponit causas sterilitatis [illegible] composi
tionis [illegible] et post [illegible] ^in 4or
primo dicit quod morbus compositus est
causa sterilitatis / 2o [illegible]
[illegible] / 3o [illegible] morbus in [illegible] / 4o
morbus [illegible] ulcera
[illegible] ibi 3a et [illegible]
quia ibi aut ulcera // [illegible] .do
[illegible] quia [illegible] partes / primo quo
[illegible] matricis [illegible] consolidatione
[illegible] magis [illegible] inducet
callosa // [illegible] reperit .2o
hic [illegible] multotiens hec di
xerunt // [illegible] reperit ^tercia .3o
[illegible] cum [illegible]
[illegible] dixerunt ut visum est // Ad primum .Nd.pm
[illegible] in consolidatione
[illegible] callosa et dura [illegible]
[illegible] per accidens
quia ibi retinetur [illegible] que
cum non possint [illegible] reddunt
matricem [illegible] et ista consolida
tio debet esse [illegible] que fuerit

ipse ministra et [illegible] matrice quia si
[illegible] in una parte [illegible] non
causaret sterilitatem // non esset lenitas
sufficiens et adhuc possent [illegible]
[illegible] quia non esset undique facta
[illegible] callosam // Aut .S.a.
[illegible] quod [illegible] matricem per consolida
tionem [illegible] equalem [illegible]
matrix [illegible] est [illegible] re
[illegible] est [illegible] in
solidatione / aut [illegible] .Ad. 2m
callosam [illegible] // Ad 2m [illegible] quod
[illegible] reperitur quia de eo mul
totiens [illegible]
[illegible] consolidatio vul .Nd. 3m
[illegible] causat sterilitatem // Ad 3m [illegible]
quod ista [illegible] de qua hic [illegible] non est illa de qua supra
[illegible] illa erat [illegible] in
[illegible] / sed ista est [illegible] .S.a.
[illegible] // Aut [illegible] quod ista [illegible]
est [illegible]
[illegible] et fluxus [illegible]
[illegible] ex [illegible] vena
rum [illegible] // [illegible] de qua
[illegible] clausio et [illegible]
// Deinde cum dicit Causa [illegible]
facte hic [illegible] assumit [illegible]
sterilitatis que [illegible]
[illegible] / et primo [illegible]
[illegible]
/ 2o [illegible] 2a
[illegible]
[illegible] / [illegible] possit [illegible]
est [illegible] // Considerandum quod debi .Nod3
[illegible]
[illegible] complexione
quia [illegible]
positionis quia non [illegible]
[illegible] / aut quia [illegible]
aut accidentalis [illegible]
[illegible] post [illegible]
quia [illegible]
[illegible] calidi [illegible]
[illegible] multarum [illegible]
[illegible] vasa
quia non possit [illegible]
[illegible] lapide [illegible] vesice
[illegible] fit magnus dolor et ma
[illegible]
[illegible] medicine
[illegible]
[illegible] et [illegible] .do
[illegible]
[illegible] non possunt
[illegible] in matricem //
[illegible] quod aliquis
habeat vasa [illegible] calida
superflue a principio [illegible]
per has [illegible] reducentur ad

.2º. — tercam

temaneTz et sic remo uelum scru[tas]
//p^illa incisio uenaz que sunt pº au
res deberet tollere steriliteTm cando no
cumentum incerebro qz y illaz sectionaz
no efficitur sub ethius qz tollitur noci
mentum incerebro et sic hec ca pohy
reperierit. 3ª u. tia qz membra genera
tiua //Ad pm dom qz dato q vasa sunt
.Ad. pm. — calida ad hoc ipsa insufficiat ad pp
.Ad. 2m. — serendum magna cuauc sterilitat//Ad
2m dom q incisio illaz uenaz breuis
causat nocumentum incerebro sed et
causat nocumentum in vasis et io
Auice. hic habuit ponere//Aut dom
q sunt defectus tanstatoris//deinde
.6º.a. — cum dicat Et sic eius absci
duntur. hic auicenna ponit cas
sterilitatis que sequitur ex parte membr[o]rum
generatiuorum que sunt testiculi|et qd dicat
pz|ista nam sicut que hic memora
tur approximata testiculis sunt stupe
.dº. — factiua spermatis genituram mortifica
tiua|abscissio autem testiculorum remo
uet modificationem illorum spermatis//dicit
de uniq ratio qz uidetur conferre i
generationibus testiculorum ut pz ab auice.
2º tamen cao de uniq ratio naz unsjoma
.5º. — generat in duritie testiculorum et i
.6º.a. — apostebz testiculorum//dom q illud
est uerum de albo//Aut dom q confert qm
commiscetur cum aliquo q frangat eius
substantiam sitiem et precipue acue ubi
te approximant et non niminis longo
tempore//de caphora non uidetur q
habeat proprietatem ad membra sperma
no|unde abscidit coyta vº odora
ta uidetur tollere generationem et causare
sterilitatem|vn de caphora gna
lis causat odere mares|qz to
magis mulieres et qz to magis
potata et sola potata//deinde cum
dicat Causa autem virge. hic
avicenna ondit cas sterilitatis que
sequuntur ex parte virge ^ tam uero ste
rilitas pº quo ex sec eius proportiona
liter virge et mulieribus|zº Auice uero
ondit quo q virga causat sterilitas
^ et pº ondit vel ondit cas q gbus q fit virge in viro — ibi 2ª Et de eis est amplitudo ibi
.No.d3 — 3ª aut pp tortuitam//Considerandum
q pruitas virge quoadq fit causa ste
rilitatis. pº p viaz signum q signifi
cat membra generatiua et debilia
sua de quibus non fiunt modicum
solutio|pº qz no ualet conferre
re ma terem sine eius collu
vn non incitatur ad sperma
attrahendum nec ad ipm rete
nendum et maxime cum est bre
uis et tenuis sine subtilis
//Circa 2am pº conuertitur q am
.No.d3 — plitudo colli uirilis est causa ste
rilitatis pº qz non fit confricatio
delitiosa nec potest fieri
|2º qz cum est amplitudo ouis

matricis minus insufflatur ab aere sicca
|3º qz non pot claudi ut comprimat
sperma virile aut coniungit sterili
tas et priuat virga et magnitudine
oris matricis qz uir huius parua
virgam coit cum muliere huius a
plum collum|et hic conueniunt due
cae//Circa 3am pº conuertitur q considerandum
.No.d3 — q virga non conuenitur tortuosa
qz una pars quia deferetur sperma p
canalem virge pot esse tortuosa
|et sic una pars quia deferetur sperma
i mulieribus tunc cum sperma diuin
stat in una qz et prohibet et ex a
^ spus — pars ^ sic qz corde cum ejectus uel
tendentibus virgam erectam sicut bre
^ta que breuior corda contra — morsa ^ una ut illa que est in pte
dextra sic virga non stat recta et
.dº. .6º. — cicit sperma ad latera et non adq
cicit matricem ^ cum dixerit de
canitatem matricis//dom q auice. dicit sup
hoc sufficio//dom q auice dicit sup
de amplitudine non naturali ymo pter
naturam et absolute|hic non loquitur de
amplitudine colli naturali et in respectu
ad virgam coeuntis//deinde cum dicit
.No.d3 — causam non in cuncipis. hic auice. pot
cam sterilitatis ex causa membrorum pnlim
et qd dicat pz//Conuerdum q auice.
sanis dixit de hoc xxª fen huius
et io uult esse suppositionis et dicit
et impuluo capituli q accidentia
ar sunt causa sterilitatis y z incuruens
q mutatio accidentalis membrorum
pnlium et p ua est ca sterilitatis q mu
to magis magna ipsorum mutatio
et naturalis pot esse et est causa ste
opont — rilitatis ^ apert r ut membra digestio
nis sunt forma ut non spermatis
sit pura non languida morbosa
et spiritibus plena et complexione
ptemperata aliquantulum calida
//Et sigr agr eius membrum pn fortitudo
tudo requiritur//dom est pº cor
dis qz ipsum est in cuius virtute tom
.dº. — et oia membra generantur ut su
.8º. — pra dictum est deinde epar et ulliº
tertium//Et sumpserit qz virtus genera
.|dº. — pistibilis in epate est//dom cum
pistibilis in epate maz|sz est
.p.a2m. — est tamen qz in parte est in pari
in corde sit in fonte et in pari
palissimo in quo sunt omnes uirtutes
//dubium circa pntem lectionem que
sit potior causa sterilitatis an mala
complexio an mala compositio/Et uidetur
pº q mala compositio|qz mala compositio
est dispositio magis actiua r uidetur
esse potior causa sterilitatis quam
uidetur esse nota aliquando chaz est
.2m. — uerum//Confirmatur hic q complexio est sic
forma membrorum r ca permutatiua ma
gis sicut sterilitas quam nota qz
permutatio primo formalis uidetur

.|Vtrum que sit potior causa sterilita
tis an mala complexio an
mala compositio.

prohibitionem effectus totaliter/ aut inde-
cet tantum/ primo est via motus// Confirmatur .3m
tertio quia complexio magis facit ad con-
ceptus generationem et sperma materiam quam compo-
sitionem sperma sit complexionatum et
non sit compositionatum// prima complexio .4m.
nis permutatio est proxima. accide- ^quartum
ria compositione sunt ^ultima^ ut dolor
que est accidens maxime debilitans
secundum quod nos dicimus// signum autem quod mala .om
compositio sit peior causa sterilitatis
quia ablatio testiculorum et multe alie
male compositiones non habent remedium
illa sunt peiores cause sterilitatis// Ad quintum .6o
nego antecedens permittendum quod sterili- .no[ta]
tas est duplex quedam absoluta durans
toto tempore individui et irremovi-
bilis/ quedam respectiva que non est
durans et est removibilis// prima conclusio .p[rim]a c[onclusio]
sit ista quod mala complexio frequentius
causat sterilitatem ratio quia frequentius
occurrunt cause male complexionis
et ab intra et ab extra ut patet consi-
deranti// 2a conclusio est ista quod mala compositio .2a c[onclusio]
est causa peior sterilitatis absolute/
ratio quia causa manet et non habet
remedium ut est oppilatio ablatio
testiculorum privatio virge et multe
similes// 3a conclusio est quod mala complexio est .3a c[onclusio]
magis et peior causa sterilitatis re-
spectiue ratio quia sterilitas a mala
complexione ut in pluribus est remo-
bilis sed non sterilitas talium ab
illis// 4a conclusio est quod a mala complexio .4a c[onclusio]
ne stat cum vita et est in- ^sterilitas
remediabilis ut ablatio et absci-
sio testiculorum// quinta conclusio est quod steri- .5ta c[onclusio]
litas a mala complexione est omnis po-
sibilis remediari quia potest nutrimentum
et vitatio quia potest approximari
contrarium non in per hoc volo quod sterili-
tas a mala complexione possit fie-
ri secunda/ sed dico quod sic dispositio potest
removeri quod non potest sicut in ma-
la complexione quia abscissio testicu- /compositione
lorum non potest removeri// sexta conclusio sit quod .6ta c[onclusio]
sterilitas ——————— et cause ste-
rilitatis male possunt remediari ratio
quia sunt multum occulte dispositiones// ^septima .7ma c[onclusio]
conclusio sit quod sterilitas in muliere est oc-
cultior ratio quia a pluribus causis pro-
venit// octava conclusio sit quod sterilitas .8a c[onclusio]
provenientes ratio [illegible] raro
docuit et est difficile cognos-
cibilis et facile remediabilis
ratio quia tales sunt omnes dispositiones pro-
venientes ab [illegible]
Ad instantias ad primum .Ad primum[a ratio]-
confirmat primum conclusionem 3am nem.

la complexio est magis activa de causis
quia citius causat sterilitatem// Aut
dicendum quod causa est prima abscissio eius te-
sticulorum magis et fortius agit ipsum
effectum quam mala complexio// Ad 3m dicendum
quod complexio malis 2a accidentalis est
per se sed 2a compositionis forte non est
necessitatem// Aut dicendum quod accidentale
aliis potest quod substantia sed plus eius face^
facit ad inducendum dyscrasias quam
per se praeter ordinem// Ad 4m dicendum quod licet ad
mutationem complexionis sequatur ma-
la accidentia in individuo/ ad mala
compositionem sequuntur ———— pericula ac-
cidentia per se concessionem ut et in
individuo ut patet de testiculorum abscissi-
one et de aliis dispositionibus malis
compositionis ut est oppilatio et dis-
locatio et ratio neruosa et non perf-
ecta et cetera ut dicitur et sic// .8a[m]
Error autem accidens est cum per se
matris fit emissio. post haec Avice[nna] .18.2m
assignavit causas sterilitatis que conve-
niunt viris et mulieribus/ hic Avice[nna] .5a[m]
intendit ponere causas sterilitatis que
conveniunt ambobus ratione causarum ad
inmiscendum/ et primo ponit unam divi-
sionem/ 2o declarat membra ibi ante
complementum/ patet primo// dicit enim dicit
ante complementum/ hic Avicenna de-
clarat membra divisionis/ et primo primum
2o 2m ibi 2a error non accidens propter
complementum/ patet 4 in duas quia primo
Avicenna ponit unam divisionem per unum
membrum declarando unum membrum/ 2o
Avicenna/ declarat aliud membrum
ibi 2a et sufficit autem emissio/ quod
dicitur in per se patet// Considerandum
est pars prima quod licet matrix habeat
virtutem propriam activam in indiget
attractivo necessario virtute seu vi-
a retentiva ut vis attractiva
est de virtute matricis propria attrac-
tiva sed de non formati et attracti-
va/ sed nota quod per illa virtus for-
mativa attractiva indiget irritativo
et incitativo sed violenta promulgente
ad hos patet et ille motibus
quos ponit Galienus 4o de accidenti que pro-
pter ea que virtus et matricis
indiget et tali incitativo/ talis autem
irritatio inducitur et excitatur virtute
spirituum sensibilibus per emissionem sper-
matis/ hoc est dicit Avice[nna]/ in litera
sic/ ubi emittat aut sive sperma quod
mulier ne matrix dimittet eius
spermate viri quia non est irritata ad
attractionem/ non emittet simple-
mulier spermatis sperma quia cum vir
emiserit spermatis sperma stetit attra-
ctionem/ et non fit conceptio
tolli matricis sicut mulier non
emittit spermatis sperma/ possit in
intelligi sperma ne statim [illegible]

^ quarto concludit quod Ad 3m
complexio frequentius
ut facit quam compo-
sitio sed non efficacius .18.4m
aut// Ad 4m dicendum.

.No[ta]

·ad p^m 4^m. — ^non

·2^m. — ^tercia

·3^m. — ^tercia

licet sit ita cum muliere, non attrahit sper-
ma viri nisi non sit matrix bene dis-
posita, non sit effusio spermatis necessaria
ad generationem ad hoc ut sperma activum
occurrat passivo // sed contra ipsam partem du-
bii quod necessarium est sed attrahit sperma
viri quod mulier emittat sperma suum. Pro-
bo: primo quia mulier illa fuit impregna-
ta a [illegible] et tamen non emisit sper-
ma // preterea mulier frequenter [illegible]
[illegible] violata // preterea si mulier sperma
tizaret in ea hora qua vir videtur
sperma, hoc impediat attractionem spermatis
et hoc impediat, quia matrix non posset
[illegible] viri, primo quia matrix non possit
ita attrahere sperma duplex sicut viri. ·d^o.
/ 2° quia sperma mulieris cum transeat
[illegible] impediret impulsionem spermatis ·6°.
hoc videns, que est per longum spacium
apertum, in generatione duplicis agitur, quia ·8° a^a.
ubi est generatio ibi est motus
^tercia tardior // primo non videntur quod sit necessaria
ipsius emissio expulsio, cum [illegible]
occurrit sperma quia tunc redderet ma-
tricem lubricam et ineptam retentio-
ni et [illegible] sperma mulieris // deinde
cum dicit / ... tamen vir emittit sper-
ma, et aliquando nobile tempus antequam
mulier habeat delectationem [illegible]
[illegible] quamprimum non attrahitur / [illegible] quia de si-
[illegible] attractiva propter defectum [illegible]
[illegible] et [illegible] ipsam ad attrac-
tionem / ... et id Avicenna / de curatione ste-
rilitatis docebit mulierem cum tactu
pudendorum et mamillarum et cum obvia-
tione ad pectinem non imponendo
[illegible] / et propter hanc causam mulieres
[illegible] non generant quia ratio spermatis
[illegible] aut [illegible] causa generant // ad
instantias / ad primam dicendum quod illa mulier
erat [illegible] a viro vel a mulieribus
[illegible] in balneis [illegible] // aut
dicendum quod illa ~~——~~ est raro aut non
fuit [illegible] [illegible] credidit [illegible]
[illegible] mulieris quod non [illegible]
[illegible] crederet nisi fortibus rationibus
// ad 2^m dicendum quod mulieres quod non [illegible]
[illegible] nisi habeat delectationem [illegible]
[illegible] non impregnantur, et ratio est
quod mulier sentiat bonam [illegible]
[illegible] quamvis ipsa non delecte-
tur [illegible] mulieris quia tales [illegible]
que molestie vel violate impregnantur
[illegible] vir [illegible]
abhorret cum sentiunt bonam [illegible]
nem, tamen gaudent et [illegible]
[illegible] et agitatur [illegible]
[illegible] // ad 3^m dicendum quod plus irritat re-
[illegible] — [illegible] delecta-
tionem [illegible] attractionem
duplicis corpulentie [illegible]
[illegible] est irritatus attrahit [illegible]
[illegible] magnam [illegible] quam non
potest attrahere cum est [illegible]
[illegible] / etiam plus irritat ad attra-

·4^m.

·6°.

^irritare mulierem

·ad p^m a^m 2° de 3^a

·8° a^a.

·ad 2^m 3^a

·ad 3^m a^m

hendum quod impediat [illegible] [illegible]
ad non attrahendum / et inde est similiter
de generatione in duplici agitur / generat
[illegible] est [illegible] [illegible] duorum spermatum ·ad 4^m 3^a
[illegible] sit ex [illegible] generatio et ipsorum
attractio // ad 4^m dicendum quod illud [illegible]
[illegible] [illegible] et illud sperma mu-
lieris est ita modice [illegible] quod non
[illegible] lubricitatem et propter hoc [illegible] causa
est nulla [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] illa [illegible] quod sperma activum et passivum
[illegible] [illegible] sit [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in matrice et [illegible] ·d^o.
[illegible] super [illegible] // [illegible]
[illegible] cum mulier sperma
[illegible] emittit ut congregata [illegible] ·6°.
[illegible] et expellatur [illegible] // [illegible] ·8° a^a.
[illegible] [illegible] non sit generatio quia
[illegible] agens [illegible] // hoc etiam
[illegible] quod non quia ibi non est tanta
coniugatio sicut quando matrix emittit
[illegible] sperma et attrahit viri
[illegible] [illegible] quia illo tempore non
[illegible] tanta delectatio sicut cum mulier
emittit sperma et attrahit viri
ut delectatur sicut super [illegible]
[illegible] in [illegible] mulieris
// Deinde cum dicit: et si sicut autem
cessio mulieris. hic Avicenna / decla-
rat aliud [illegible] divisionibus et
hoc scilicet quod si mulier [illegible] et
antecedat virum in emissione spermatis
[illegible] quod hoc impediet generationem et [illegible]
hoc declarat si ponatur [illegible]
dicens quod sperma mulieris sit necessarium
ad generationem et necessario retineatur
in matrice cum spermate viri / 2°
hoc declarat 2° per [illegible] ponentes
sperma mulieris non esse necessarium nec
attrahi a matrice ibi 2^a dixerunt propter attractio-
nem eius quod tangit / primo in duabus partibus
primo Avicenna / facit quod dictum est / 2° ibi
respondet cuidam dubio possibili / 2^a
ubi circa dicta / ibi 2^a nisi autem
propter attractionem / dicit ad partem primam sic
dicit Avicenna / quod [illegible] etiam ca-
[illegible] et [illegible] quod si sicut
antecessio mulieris scilicet in emittere
[illegible] semper / virum et emittet vir
[illegible] emisit mulier et [illegible]
[illegible] attrahetur sperma viri ad [illegible]
[illegible] matricis ubi est [illegible]
[illegible] licet sperma virile
[illegible] / et [illegible] in os matricis
[illegible] [illegible] quod scilicet os matricis
[illegible] clausum [illegible] mulier
[illegible] aut quia attraxit matrix
[illegible] mulieris et [illegible] fuit
[illegible] et matrix [illegible]
aliqualiter [illegible] [illegible] apertum
sit [illegible] os matricis [illegible]
[illegible] alias [illegible] attractio-
nis [illegible] [illegible] [illegible]
non impulsi [illegible] [illegible]

·/ Utrum sit necessarium quod mulier emittat
sperma spermatica [illegible] attrahere
spermatica viri.

mulieris et ideo supplex non attrahitur hoc
sperma viri emissum post spermatiza-
cionem mulieris ad concavum et ad
superiora matricis quia non attrahitur
cum attractione vehementi sensus scilicet
vehementis delicie irritationis matri-
cis ad attrahendum quia cessavit iam ta-
lis irritatio cessante spermatizatione
mulieris que scilicet vehementis
delicie sentiebatur per mulierem cum
ipsum sperma viri emittitur supplex
simul cum spermate mulieris [illegible]
et non fit attractio .i. illa vehementis
delicie cum ipsum scilicet sperma viri solum
emittitur // Considerandum circa
istum textum quod due cause videntur (Nota)
tur conceptionem quando mulier sperma-
tizat ante virum per tempus notabile
quare non fit conceptio / una est quia ces-
savit irritationem matricis ad attra-
hendum ut putavit sensus delicie
sue matricis / 2° quia cum mulier
spermatizavit et
habuit deliciam ex emissione sper-
matis et eius attractione
[illegible] spermatis et eius attractione
ut in eo voluptuetur et complete et
ultimate delectetur matrix ipsa
clauditur et inepta redditur per
clausionem receptioni spermatis
viri // Et ex hoc apparet solutio ad unum (4°)
dubium quod posset moveri quare ipso
non causa speculationis [illegible] ista
ante precedens // Commentum est quia ista (6°)
quia ipsa intelligit duas causas scilicet ex
factum irritationis matricis tamen
non attrahit sperma et clausionem
vero ipsum attrahere non potest sub- (Nota)
sequenti attractione // 2° secundum
quod dicit Avicenna quod quando expellit sper-
ma in os matricis aperit se ap-
ponitur sperma post aliam per impul-
sionem spermatis cum non expellun-
tur simul [illegible] post [illegible] eodem
fieri gemellatio vel generatio ut
dictum fuit supra / dixit etiam
per modos attractionis spermatis
in plurali quia cum spermatizat
cum ipsa habeat [illegible] magna
delicia valde aperitur os matri-
cis ut attrahat illud sperma cum
vir spermatizat et mulier iam
emisit suum sperma non multum
fortiter attrahitur sperma viri
nec multum aperitur os matricis
et ideo posset exponi quando cum mu-
lier spermatizaverit expellitur
sperma viri in os matricis quod
aperit se apponitur una scilicet lecta (?)
post aliam que fuit magna cum
mulier spermatizavit per mo-
dos attractionis spermatis et
diversos ad sensum antedictum

// dicens cum dicit nisi aut per attractionis
sue Avicenne, respondet et evidenter du-
bia et dubium cum videtur est solutio
secundum aliquos dictum est quod sperma attra-
hitur cum os matricis se aperit
cum vehementi sensu et vehementi
delicia, dicit Avicenna quando ve-
hemens fit sensus et vehemens
delicia, videtur Avicenne supplex
hoc quod vehemens delicia et
vehemens sensus non fit nisi
per titillationem et titillatio ma-
trix quando vel cum emissione
spermatis mulieris aut fit ipse
vehemens sensus et vehemens
delectatio per attractionem a (?) viri
spermatis viri cum eo scilicet sperma quod
currit ex eo scilicet mulier ex vasis sper-
matis eius intrinsecis in matrice
quando ipsa spermatis in mulier termi-
natur ad illam partem matricis nisi
secundum que est ex toto pectinis effusis
supplex duobus spermatibus simul ad in-
teriora eius per vehementiam delicie
quando matrix multum delectatur
nec subito attrahit ad se illud
quo ipsa delectatur sicut cetera mem-
bra faciunt // Condicionem questa dicto aut
est disiunctiva et ideo importat unam
orationem habentem duas partes quarum una
ponit in litera dicens quod fit vehe-
mens sensus per attractionem aque
.i. spermatis viri cum eo currit
et alteram partem os supplex scilicet
quod talis vehemens sensus fit ob
alteram causam / ista autem alia causa
est motus titillationis coniungi-
tur alteri duarum emissionum spermatis
scilicet viri aut mulieris et hec autem
per ea que predicta de causis delicie
in mulieribus / dixit autem aut per
attractionem aque viri appellatur
sperma nomine aque aut dixit hoc
ut innueret quod sperma viri qualecumque
sit sive sit aquosum vel digestum
causat deliciam dummodo non generat
aut titillatio matricis aut
effusio spermatis mulieris in quo
sperma viri aquosum causat
maiorem deliciam et per hoc cum attra-
hitur ad gravitatem matricis quando sub-
trahitur cum spermate mulieris
quod sperma viri optime digestum non
simul impulsum cum spermate mu-
lieris / et ex hoc statim Avicenna
hic intendit / et quando non emittit
vir et mulier simul sperma
ita aut prima sit mora inter emis-
sionem viri et mulieris tunc
non fit conceptio quia non fit vulvo (?)
spermatis attractio / et ex hoc
evidenter potest concipi quod si mulier
debet concipere expedit ut ipsa ali-
quando habeat delicias aut per

ut convenit multo tempore in-
stinctu et ad alibi fortior per
calorem et aliqua fortia
[illegible] qua videt
hic sperma

motu titillativo spermaticis que etiam cum emissione spermatis viri aut per emissionem spermatis proprii // deinde cum dicit aut propter attractionem venereus. hic Avicenna / intendit declarare hoc idem / scilicet quod similiter antecedat vir in emissione spermatis per tempus nullum notabile quod sit generatio / et hoc sunt philosophi qui ponunt quod sperma mulieris non est necessarium ad generationem sicut agens nec sicut materia / et de eo facit quod primo Avicenna committit unum et quo insistit proprium // 2o Avicenna concludit intentum ibi 2a nota apparatum illud / quantum ad primam partem sic dicit Avicenna quod conceptio fit sicut indicos quod duo spermata veniunt et attrahuntur ad concavitatem superiorem vel interiorem matricis aut per attractionem simplicem spermatis vel et simpliciter et expulsionem eius spermatis quod tangit ipsum collum matricis simpliciter in ipso tempore quod sperma mulieris delectatione occurrit organo sensus quoad proprium terminum ut dictum est supra si verum est quod dixerunt alii philosophi quod sperma eius scilicet mulieris quando ipsa attrahit [illegible] ipsum scilicet corpus mulieris effunditur ad exteriora quo matricis quod non est necessarium ut agens quia sufficit sperma viri necnon ut materia quia sufficit menstruum in emissione spermatis mulieris sit delectatio et expulsio sperma mulieris ad extra / deinde [illegible] ista delectatio in matrice scilicet emittat sperma viri deglutit ipsum os matricis et attrahitur ad interiora matricis / deglutit eum est ad interiora attrahit / et simpliciter est necessarium ut mulier emittat simul cum viro ut sit motus eius scilicet delectatio que est in emissione proprii spermatis irritativus [illegible] sensus ad attrahendum sperma viri / supplicatur viri [illegible] ipsius scilicet sperma deforis expellatur quod philosophi sperma mulieris deforis expellitur quia recipit matrix ipsum sperma viri cum non retinet [illegible] eius scilicet mulieris ad extra quia attrahit simpliciter matrix [illegible] hic [illegible] delectationem sperma viri [illegible] et philosophi [illegible] quod sperma mulieris non sit necessarium ad generationem nec sicut agens nec sicut materia expedit ut conceptio fiat et ut attrahatur sperma viri [illegible] emittat ad hoc ut fiat ille sensus qui est irritativus matricis ad attrahendum // [illegible]

statim occurrit dicendum quo per matrix simul attrahit et expellat cum [illegible] et contrarium motus // deinde sunt philosophi [illegible] hoc [illegible] valde [illegible] quia matrix secundum aliam partem attrahit et secundum aliam partem expellit / nam attrahit per eius concavitatem et concavitatem et expellit per eius collum / et retinet sperma viri tamen quod intra matricem et expellit sperma mulieris tamquam non [illegible] et superfluum ad generationem / nec [illegible] sicut in est ista expulsio / secundum attrahit illud [illegible] ut fiat irritatio sensus ipsius matricis // et [illegible] diceret aliquis ex quo sperma mulieris solum tangit partem inferiorem colli matricis [illegible] secundum fit sensus excitatio et non in tota matrice et sic dato quod expellatur sperma mulieris [illegible] ipsum non causat delectationem et sensus [illegible] necessarium est collum adhuc [illegible] et attractio spermatis ad concavitatem matricis // deinde [illegible] quod sperma motum in collo causat delectationem magnam [illegible] aliquid [illegible] motum per concavitatem matricis causantes [illegible] causant delectationem in inflationem [illegible] sensus [illegible] sit [illegible] spermatis [illegible] attractio ad concavitatem // et [illegible] in collo est a [illegible] delectatio et [illegible] maior sensus [illegible] ad collum [illegible] quod in concavitate [illegible] ad concavitatem // deinde attractio et non ad concavitatem // [illegible] non est [illegible] sicut patet [illegible] non est maior sensus [illegible] sit in fundo / et in ad fundum sit quod sit in fundo [illegible] attractio / et [illegible] est quia ibi in fundo [illegible] villi longitudinales [illegible] et in fundo sunt plures attrahentes et [illegible] attractio [illegible] et [illegible] in fundo matricis est [illegible] fortior attractio propter terminationes [illegible] longitudinales et propter venas et [illegible] attrahentes ibi plures [illegible] // [illegible] collo sit [illegible] sensus propter spermatis emissionem [illegible] ille sensus et [illegible] illa delectatio [illegible] et [illegible] sic [illegible] matrix [illegible] per [illegible] sperma [illegible] attrahitur sperma in concavitatem matricis quia ibi est locus generationis ut patet ex dictis supra // deinde cum dicit non est apparatum illud. hic Avicenna / concludit intentum et sic dicit [illegible] quia illud [illegible] ille sensus delectationis et irritativus attractionis non [illegible] apparatum emissionem spermatis

.d°

viri/ quia simplex est sine emissione sperma
tis mulieris/ et causa est quia maior
currit organo sensus simplex ideo non
fit conceptio quando vir emittit postquam
et mulier emisit/ Ex isto etiam
apparet quod etiam non fit conceptio quando vir
emittit longo tempore ante mulie
rem eo quod non concurrit illud necessarium
scilicet sensus unitatis/ Utrum autem sperma
mulieris extra expellatur vel non
et utrum sit necessarium vel non dictum
fuit supra// Deinde cum dicit
error non accidens. hic mani
festat Avic(enna), aliud membrum principalis
divisionis et quid dicat patet// Dicendum quod ·/ d°
Avic(enna) hic enim vocat timorem ·pª. a 2m.
in errore accidentis et superius
enumeravit timorem in causis membrorum
principalium// propter dixit in fine particule ^ tercia 2m.
aut reliquas causas abortivas quas
diximus in capitulo suo. Sed causa abor
tus ———— non sunt e
sterilitatis cum abortus supponat 3m
generationem// Propter Avicenna videtur defe ^ tercia
cisse quia alias causas sterilitatis ponit
in causa sterilitatis quas hic non pot
ut necessitas// Ad primum dicendum quod hor · Ad pm.
rigor et plexus et provenientes
ab causa intrinseca reducuntur ad lesi
onem membrorum principalium// Sed timor prove
niens a causa extrinseca per cognitionem
viri et mulieris simpliciter reducitur ad istos
reducuntur ad errorem accidentis
// Ad secundum dicendum quod licet abortus supponat · Ad 2m.
generationem, fetus tamen in fetatione
nascitur, vivus est ac si non fuisset
natus// Ad 3m dicendum quod licet vetositas · Ad 3m
sit causa sterilitatis/ Avic(enna) tamen hic non
posuit quia quamvis vetositas est causa
non sterilitatis ideo causa generationis · 6ª a.
ut supra dictum fuit// Aut dicendum quod
Avic(enna)/ satis dedit intelligi per illa
que supra dixit de fine matricis
et per dicta de debilitate virtutis quia
hec sunt vetositatis causa// Deinde cum
dicit Iungit ypocras hic Avic(enna)/
ponit aliquos casus ut sua mons/
est/ et duo facit quia duos casus pot
2m ibi ponit Et scias quod/ prima in 2as
quia primo Avic(enna)/ post dictum suum sine
causa/ 2o modificat dictum suum ibi
2a nisi accidat. // Concludit ypo/ · No 3
in libro de natura fetus asserit virum
esse mulierem calidiorem/ cum vir
habeat potentiam activam que est tras
mutativa et motiva cuius
libet inchoativa/ mulier autem habet
potentiam passivam// virtus et posuit ita
febrilem magis quam mulierem
pulsum maiorem urina colorata

morem habet et egestionem/ et ideo hec omnia si
demonstrant virum calidiorem esse complexione
quo ad principalia/ vir et
in aliis membris a principalibus est
calidioris complexionis ratione membri quia
membra masculi est calidior/ ratione et
efficientis quia tamen non principalia
dependent a principalibus// Si principalia
sunt calidiora tamen non principa
lia que sunt orta a principalibus/ et
in complexione propter materiam quia sperma
viri habet potentiam activam et femi
ne nullam habet aut habet passi
vam/ dicit ultimo Avic(enna)/ secunda
in .i. dicendum masculus est sanus
quia masculus posset habere egritudinem
frigidam in membris principalibus vel omnibus
vel posset habere complexionem frigidam in non
principalibus ut ille cuius pollice pectoris el
levantur vapor sunt refrigi
dans eum/ vel posset habere sperma
frigidum propter causas frigidas permanentes su
per eius tarditas et longa mora et
potum aquae frigidae vel emplastrationes
testiculorum cum iusquiamo et aliis
causis frigidis recitatis// Secundo considera
randum quod littera ista potest dupliciter exponi
uno modo ponendo ly omnino ut sic facie
at littera Iungit ypocras omnino non
est frigidior muliere et hic valet
istam nullus vir est frigidior muli
ere quia negatio preposita facit equipo
lere suo contradictorio/ 2o potest exponi
preponendo li non non omnino vir est
frigidior muliere et valet istam aliquis
vir est calidior muliere/ et aliquis frigidior
quia negatio preposita facit equipolere
suo contradictorio ut patet talia sunt// Dic
tamen quod vult Avicenna habere expositionem
causam// Dicendum quod Avic(enna)/ vult per hoc habere
quod causa sterilitatis non est ut in plu
ribus ex parte viri quia sterilitas ut
in pluribus videtur contingere aut ex
parte membrorum principalium/ aut ex speciali
bus que non sunt principalia/ aut ex parte
numinis et membrorum que sunt gene
rationi serviunt sicut sperma et ex hoc
vult habere Avicenna quod in sterilitate plus
sit laborandum per eius remotione
circa mulierem quam circa virum/ aut
vult habere ex isto Avic(enna)/ quod quia vir est
calidior in omnibus suis membris principalibus
aut non principalibus et mulier frigidior
quia significat sterilitas in viro
que est propter caliditatem et significat tamen
frigiditatem sterilitas est hoc potius per
frigiditatem// Deinde cum dicit nisi acci
dat hic Avic(enna)/ declarat dictum
suum et dicit Avic(enna)/ quod illud quod dictum
est quod vir est calidior muliere in
omnibus membris suis quam mulier habet ^ vel
necessitatem nisi contingat ex comple
xione accidentali mulieris propter causas

superius recitatas ut puta quia mulier sit
generata ex menstruo calidiori ut ex masculo san-
guinea et in loco calidiori ut in dex-
tra parte matricis et approximate calidio-
ri quod simpliciter fuit potens in assimu- .2^m.
lando mulierem ad complexionem et vir
aliquis fuerit quia generatus ex menstruo semi-nis
frigidi in latere sinistro et ex sperma-
te virili frigido quod non fuit potens
in assimulando in complexione sed de-
fecerit in assimulando id est conpone- .3^m
ut dictum est supra de causis assimu-
lationis // Deinde cum dicit Et steriles
quia mulier, hic Avicenna, ponit aliam
.No^a causam et quod dicit patet // Considerandum
quod dicit Avicenna primo mulier que
impregnatur et parit unum tempore
debito ut in quolibet anno sibi est mi- .4^m.
nota nus infirma quam sterilis / dixit enim
que impregnatur et parit ad differentiam
abortientis quia mulier aborciens est
multum peior ut plurimum infirma / cuius ^masculos
ratio est abortus laedit minus multum
mulierem aborcientem / cum secunda causa
sit abortus / mulier igitur que impregna-
tur et parit unum est minus
infirma quam sterilis primo hoc potest .D^m..6°.
patere generaliter quia mulier que
impregnatur et parit magnas habet
evacuationes unde non agregantur ad ^tercia
in sterilis corpore unde debeat infirmari
// Amplius talis mulier habet comple-
xionem bonam et humores lauda-
biles quia non debet infirmari / sterilis
autem habet dispositionem innatam membrorum
.No^a vel humorum et non habet evacuationes ma-
gnas quia debet plures infirmari // Se-
cundo considerandum quod pregnans est debilioris .p.9°
corporis quia fetus frequenter trahit nu-
trimentum mulieris // similiter tercia ma-
trix fuit evacuationes que sunt debilitantes
tercia ^// propter horum et ponderis fetus tempore im-
pregnationis et lactationis habet mulie-
rem pregnantem debilitare // Conside-
randum tercio quod mulier pregnans citius fit
antiqua sicca et rugosa
quam sterilis quia humiditates proprie
consumuntur a fetu quia multe propter ^ud ou
et multe humiditates evacuantur .2^a.9°.
auferre in partu et propter debilitatem
virtutis que non valet restaurare
deperditum et hoc maxime habet locum in mu-
locum ^ lier impregnatur et parit multos
et nutrit et lactat proprio ubere
.1°. quod est nutrire // Dubitatur utrum mulier ste-
.p^m arm. rilis sit forcior quam fecunda, et videtur
quod non quia mulier sterilis est male
complexionis vel male compositionis, fe-
cunda autem est bone complexio-
nis et compositionis igitur sterilis non
est forcior fecunda / contra patet ex

dictis secunda parte in multis locis capitulo
de causis debilitantibus virtutem / et illo capitulo
de tempore coitus quod habet complexionem sanam / unde
potest patere per dicta in capitulo isto // Et
confirmatur mulier sterilis est similis
viro eunucho sed ista non est forcior
quam videtur ratio quia corpus eorum est multum
virum eunuchum non resistit eunuchis ca-
lefacere hoc autem est debile sed Avicenna est
Avicenna, in tercia // Amplius secundo virtus
eius est debilior fecundo id est et mulier
sterilis est debilior fecunda quia
patet assimulis / Avicenna est Avicenna / in capitulo
fecundis unus infra in isto tractatu
Avicenna etiam patet per experientiam quia virum sterile
ulcus est inferius super in verbis de-
bilium corporum et aeris / quorum uxores
ut plurimum querunt alios // Amplius
fecunde saltem que generant mascu-
los videntur esse forciores quam steriles
ut ponit Avicenna infra capitulo de mu-
lieribus facientibus / unde dicit ibidem
et puelle impotentes id est primo cum
coeunt sed ulterius impregnantur propter
forciores tales causa dicit id est eas for-
tiores cum appellet eas impoten-
tes // Judicium est Avicenne // Dicendum quod
mulier fecunda est multiplex quia
quedam que impregnatur pariens fe-
tibus et eos non nutrit, quedam mul-
ier fecunda aut est fecunda in ma-
sculis aut in mulieribus et femi-
nis ——— est fecunda quia aut
generans masculos et feminas // quedam
mulier fecunda aut consideratur // in
tercia ^ etate adolescentie in qua unum ha-
buit filium vel duos aut in etate
iuventutis quam ad finem et principium
senectutis // Hic ponuntur iste conclu-
siones prima quod mulier fecunda quam ad
primam etatem cum non habuit nisi
tres filios sed unum aut duos est for-
tior quam sterilis / ratio quia talis habet
potentia melius disposita quam sterilis a qua
fortitudo totius corporis
bus dependet
ponis id est est forcior Avicenna est Avicenna /
infra capitulo preallegato et patet experientia
generaliter est nota quia in tali mu-
lier non advenerit causa debilitans //
secunda conclusio sit ista quod mulier fecunda que
multos peperit filios in fine iuven-
tutis et in principio senectutis toto
tempore suo vel toto sue vite spa-
tio est debilioris virtutis quam sterilis
ratio quia plures causas et plures quam
hunc ^ habet virtutem debilitantes advene-
runt ut puta dolores partus evacua-
tiones debilitantia que sunt mul-
ta // tercia conclusio sit quod mulier fecunda
que etiam habuit multos filios ci-
tius antiquatur et citius fit an-
tiqua / ratio quia ipsa magis exicatur
in humido substantifico propter evacua-

.Utrum mulier sterilis sit forcior
quam fecunda.

nec multum afficit in uicio et contra
teriam et propter debilitatem uirtutis que eis
accidit quia non ualent in nec tam
humidum nec tam bonum humidum restau
rare // 4a q° fit quod mulier fecunda .4a q°.
primo quo incipit generare est magis
infirma quam sterilis / 2° quia fortior est
uirtutis et est toto tempore quo ipsa generat
2° quia in ipsa non coadunatur hu
ditates mali quia ipse euacuantur
tempore partus // quinta q° fit quod uir steri .5a q°.
lis est debilior et est causa sit
annis quam fecundus et illa quod dicta de ^quantum uel quam mulier gravida
mulieribus non sterilibus et fecundis
non conueniunt uiris / patet quia uiri non
sunt accidentia partus et dolores
nec euacuationes nec prohibent mi
tum fetum ut mulieres quia non con
ueniunt in dictis // Ad instantias ad .Ad pm.
primam dicendum quod quamuis est et prima fecunda est
melioris complexionis et compositionis
sed partus propter dolores et euacuationes ipsa
efficitur peioris // aut dicendum quod est .Co a.
melioris complexionis et compositionis in ge
nerali sed in aliis operacionibus non // Ad .Ad 2m.
2am dicendum quod licet ipsa sterilis sit mul
tum reguminis ille non in debilitant
ut multe impregnationes propter dolores
euacuationes et sublationem nutri
menti afficit in uicio et contra
rium // Ad 3m dicendum quod non est uniuersaliter .Ad 3m.
simile de uiris et mulieribus quia
uiris fecundis non conueniunt nec
accidunt illa que accidunt mulieribus
fecundis ut patet // Ad auctoritatem avicenne .Ad 4m.
dicendum quod fecundi sunt breuis fortiores in
principio sed non in processu // aut dicendum .Co a.
quod avicenna ibi comparat fecundas femi
narum ad fecundos masculorum quia sunt
meliores complexiones fecundis fe
minarum ipse steriles fortiores toto
tempore uite sue sed si comparentur
fecunde ad steriles steriles debent
primum fortiores saltem propter accidentia
propter eas iam multotiens reiteratas
de doloribus partus etc.

In signis sterilitatis ex quibus

duorum postquam avicenna posuit
causas sterilitatis hic in isto canone inten
dit ponere signa sterilitatis et primo
avicenna ponit quedam signa communia et
fallibilia / 2° avicenna ponit signa
magis propria et minus fallibilia
ymo quasi certa ibi 2a Et melius
primo in tres sterilitatum sunt ipsa signa
communia que ponit ibi 2a et dixerunt
ibi 2a Et de hoc dixerunt / quantum
ad primam partem quod dicitur patet // concludit .No3.
quod ista tria signa reperiuntur sterilitatem
uiri et mulieris unde sunt signa communia
uiris et mulieribus / saluatio tamen
id est specialis uerificatio non uerificatur

id est non habent certam et euidentem causam nec 3i
eius scilicet signis coitus aliquid indicatur
quod semper sit firmum et certum / primo namque
primum signum quod sumitur ex uirtute
spermatis in aqua non saluatur
per uerificationem quia si sperma mulie siccum
ris non potest proici in aqua nec
posset quia esset corruptum / 2° quod
non potest saluari de spermate ui
ri ut dicatur quod illud sperma uiri quod
supernatat significet sterilitatem
quia supernatans sperma est aquosum
et spumosum multis plenum spiri
tibus / tale autem est generatiuum et
non est causa sterilitatis / similiter diceretur
quod tale sperma est uentositatibus
plenum unde propter uentositates supernata
ret et est non generatiuum forte quod
hoc non est inconueniens dictum quia uen
tositas est causa generationis ut supra
dictum est // propter supernatatio igitur super ^terra
natatio non plus significat spi
rituum superhabundantiam quam uentosi
tatem nec ergo quia non plus signi
ficat sterilitatem quam fecunditatem .No3
// Circa 2am partem considerandum quod
confusio urine excitatis lactucam
uel non excitatis non est signum si
gnificans necessario sterilitatem uel fe
cunditatem / nam excitatio urine exsi
cantis lactucam potest significare cali
ditatem et siccitatem quia sit quantum
talis est complexio si calida et sicca
totius et testiculorum est ualde ge
neratiua / uidemus enim coleros et
in regione calida et sicca habita
tes generatiuos / potest etiam significare
sterilitatem quia significat uirtutem in sperma illi
urine unde oportet etiam lactuce
uiriditas et non excitatio potest desi
gnare sterilitatem et fecunditatem
significat enim sterilitatem quia significat modicam
caliditatem et siccitatem et humiditatem
urine et partus totius unde non fit
excitatio lactuce ymo remanet in
uiridis / potest et uiriditas significare
fecunditatem quia significat
calorem uitalem et ille urine qua
sit uiridis lactuce confirmatio et per quos sper
ma concoquitur talis calor sper
ma in uitalem et generatiuam quod
autem ^nec excitatio aut permanentia precauere ^
uiriditatis coniungat ab ac
te ut coniungeret excitatio in ista
te fecunda et uiriditas in hyc
nec propter quod deberet lactuca in ista
te posita in loco separato / dicitur autem
quidam quod et malua si sit
lactuca aut malua dicitur quod
stare in urina uiri aut mulie
ris tribus diebus // si autem infra
tribus diebus marcescat est ste
rilis // Circa 3am partem considerandum .No3.

raciunculam illud signum non verificatur quia non
videtur bene ea que debeant esse grana
tritici ordei et fabe quia sufficeret
alterum illorum / 2o hoc etiam potest significa
re sterilitatem et fecunditatem / nam si
non nascuntur hoc potest significare
sterilitatem quia significat calorem
virtutis omnino et virtute privatum / si autem potest
significare fecunditatem quia signi
ficat per virtutem vitalem inesse illis se
minibus ex magno calore [illegible] / item
potest significare sterilitatem quia si
gnificat modicum calorem et multam
humiditatem et modicus calor cum mul
ta humiditate est causa sterilitatis / et si autem
illud quod dicit de furfuribus quia si vermes
nascuntur in furfuribus manen
tibus et stantibus in urina est ille
vel illa sterilis si non nascuntur
vermes in furfuribus stantibus per quinque
vel decem dies in urina est ille vel illa fe
cundus vel fecunda / dixerunt autem hoc est
longinquius hoc et illud quod dixerunt
quod ille qui diligit et aplaudit par
vis pueris quod ille vel illa est fecundus
vel fecunda qui autem aborret parvos
pueros ille vel illa est sterilis
/ Item dixerunt quod aborrere actum coytus
visu vel auditu significat sterilitatem
omnino aut significat fecunditatem // Item
dixerunt quod vir sedens vel stans
cum mulieribus pulcris magis et non
tripudiat cum eis significat sterilitatem
et tripudians et faciens cum eis
[illegible] significat fecunditatem et alia
similia istis // Deinde [illegible] dicit et
melius est [illegible]. Hic Avicenna / Avicen
na ponit signa propria et minus
fallibilia et post ponit signa sterili
tatis [illegible] per signa et
signa fecunditatis que sumuntur
cum auxilio rei extrinsece / 2o Avicenna
ponit signa sterilitatis et fecundita
tis que sumuntur sine auxilio rei
extrinsece ibi 2a Signa autem pre
gnantis / prima in 2as / quia primo Avicenna / Facit
quod dictum est primo ponit unum cum magis
[illegible] dicto sine ibi 2a Et
omnis mulier / prima in tres quia primo Avicenna
ponit signum sterilitatis et fecun
ditatis generale / 2o speciale / 3o quia re 1o. prima.
spondendo cuidam dubio Avicenna de
clarat [illegible] ibi 2a Et dixerunt suppo 2m.
nere ibi 3a Et plures significatio
[illegible] ad primam per [illegible] quod dicit Avi
cenna // Considerans quod istud signum est
melius / primo quia infallibile et illa 3m
fallibilia ut dictum est / 2o est melius
quia est propria et [illegible] firmari
potest / 3o est melius quia potest fa Ad primum
cilius fieri et non habet tot
varietates ut illa / 4o melius

.Nota 3

quam auctoritate ypo[cratis] et galli[eni] / Ipsius afficia
tur / dicam autem hoc conditionaliter duabus
conditionibus una est quod mulier non
sit pregnans / nam quia mulier pregnans
[illegible] clauditur os matricis ita ut
nullus ingrediatur puncta acus vel
[illegible] / sit etiam opilatio orificiorum
venarum et arteriarum matricis [illegible]
[illegible] non potest per [illegible] tran
sire odor suffumigii / 2a conditio est quod
in matrice non sit accidentalis
conditio prohibens transitum odoris ut
conditio [illegible] accidentalis opilatio [illegible] necesse
[illegible] est quod mulier non esset ste
rilis sed [illegible] sterilis [illegible]
accidentales opilationes / dicit autem Avi
cenna odor suffumigii non transit
[illegible] ad os et nares quod significat opila
[illegible] et humores malos [illegible]
[illegible] hoc quod huius opilatio [illegible]
pluribus est causa sterilitatis [illegible]
[illegible] malis grossis stantibus [illegible]
venarum et arteriarum / videtur [illegible]
[illegible] super illo [illegible]
[illegible]
[illegible] transitus suffumigii significat
opilationem aut malam complexionem
/ de opilatione autem certum est / Sed de
mala complexione ubi declaratur
[illegible] nam mala complexio calida
[illegible] consumat vaporem et [illegible]
[illegible] vacuat [illegible] extra
[illegible] mala complexio frigida ipsum vapo
rem ingrossat [illegible] non potest [illegible]
[illegible] mala complexio sicca [illegible] ipsum
[illegible] mala complexio humida facit
[illegible] prohibens transitum
[illegible] significat sterilitatem quia signi
ficat opilationem aut malam comple
xionem aut utramque / fit autem suffu
migatio isto modo quod [illegible] quantum odo
rifera ut [illegible] pulegium [illegible]
[illegible] sicut bulita et [illegible]
ne evaporant ponitur [illegible]
[illegible] amplum per foramen [illegible]
ad basin iacet in aqua illa et una
canna longa ponitur in foramine
et illa canna ponitur in collo ma
tricis / et deinde bene stringitur mulier
cum pannis [illegible] ne odor
exiret per medium pannorum [illegible]
// Sed circa dicta dubitatur utrum per istud
signum possimus cognoscere steri
litatem in viris / et si non que est
causa // Amplius non videtur quod
[illegible] possit esse tanta opilatio quod odor
possit transire quia [illegible]
[illegible] dilatantur et [illegible]
aperiuntur [illegible] potest transire
odor suffumigii // Amplius dato quod
in matrice sit opilatio [illegible] potest
aperiri quia mulier non erit sterilis
// Ad primum dicendum quod istud signum non potest ad
aptari viris quia non est dubium quod
talis suffumigatio non potest fieri

/ Utrum per suffumigium factum a parte
inferiori possimus co
gnoscere sterilitatem in vi
ris.

in viro non per annum quia dato quod transiret odor suffumigationis hoc non significaret fecun ditatem quia ille vie per quas veniunt vapores ad testiculos possunt esse opi late opilatione que causat sterilita tem aptas existentibus viis que sunt ab intestinis ad partes superiores // preterea virginum non posset fieri istud suffi migium quia minus non dictum transi ret de vapore ita quod propter paucitatem vaporis non pervenirent superius non da to quod vir esset fecundus // preterea pervenirent per virgam ad testiculos que sunt lateriores quam ille que sunt vaporis per maticos possent pervenire simul ad nares opilatis existentibus viis que veniunt ad vasa spermatica ambo bus principalibus // quare videtur ut et quod istud signum non est aplicabile viris et io viro sterilitas hominis actiuat est difficiliter cognoscibilis. // Ad 2m dicendum quod licet arteria communis dilata tur et amplantur propter est opilatio naturalis et natura ipse mediam ap pinnis cum modicus vapor potest ingredi et pervenire non potest ad os matricis et nares propter paucita tem // Ad 3m dicendum quod opilatio naturalis si est magna licet tolli possit tempore quo est facta correctio fortis tamen spectato tempore generationis // unde dicendum quod licet removeatur opilatio que ipsa non removetur nisi cum in hoc mittet caloris qui est magna nec continua acquiritur ut in pluribus una causa sterilitatis ut puta mala complexio calida et fortis etiam sicca // Deinde cum dicit Et dixerunt hic Avicenna ponit signum fecunditatis et sterilitatis magis speciale et quod dicat patet // Considerandum quod istud signum est speciale quia fit cum re singu lari ut puta cum aleo grosso posito in collo matricis alleum enim est vaporosum et habet vapores satis grossos quod et penetrant humiditatem cum possit pervenire me tes ad extremitatem lingue et gustari et caruncalas nasi odorari et isto permisso aptum et presupposito aliorum vaporitantium vapores subti les ut esset tuitius et fortius cum et aliorum sterilium non esset ita conveniens ad cognoscendum steri litatem quia vapores illi dissol uuntur antequam pervenire possint ad partes illas superiores et supposito esse ulceratum et esse fetides et abominabiles // dicendum autem cum alle in supposito quod suffumigatio antedicta fieri possit cum desiccationem in nostro

cum vel aut quoniam in nostra illa non permitteret pervenire vapores per corpus // dubitatur quia alleum et cepe et huiusmodi talia cum suo corpulentia non agunt in corpus assump ta interius quia diversis expulsiue expellunt extra et virtutes digestive mutant eorum maliciam et quia iniustum esse in tantis humiditatibus et propter alias causas tactas ab Avicenna 2a primi illo capitulo Loquamur modo de causis nocumentis quia si non agunt cum sua corpulentia nec debent agere cum suis vaporibus / et si non agunt cum suis vaporibus non pervenient in linguam et nasum et per consequens ex eis non habebimus signum sterilitatis et fecunditatis per modum datum ab Avicenna / dicendum multipliciter primo quod non est incon veniens quod ista assumpta interius non agunt secundum quod non agunt talium ut multa alia / agunt tamen quod possimus ab eis sumere signum per modum datum ab Avicenna // 2o dicendum per modum alleum supponitur continuum interius quod cum alleum est ab extra approximatum et io agere potest quia est de illis que extra approxima ta agunt // 3o dicendum quod intra approxima ta non agunt cum sumantur in modica quantitate sed hic expedit quod sint maioris quantitatis // 4o dicendum quod interius non agunt dilucidando sed bene post alios multos effectus inducere // Deinde cum dicit Et plurima significatio. hic Avicenna quasi respondendo cuidam dubio declarat sic / et si diceret aliquis tu dixisti quod si non transit odor allei vel rerum aromaticarum quod tunc causa sterilitatis est in muliere / que est ista causa steri litatis / tunc dato quod odor transeat posset tamen mulier esse sterilis dicit Avicenna / quod istud signum est magis ad sciendum utrum in matrice sit opi latio vel non / quoniam si odor transit in matrice non est opilatio si tamen mu lier non generat tunc alia est causa sterilitatis quam tu poteris cognoscere simpliciter per dicenda et consulta cum generatione in 2o capitulo quod incipit et dempsimus sterilitas hic matricem que sic per habitationem fu mus vaporis significet opilationem non tamen potest etiam significare malam complexionem simplicem et compositam // sed dubitatur circa ista ultima verba / utrum medicus debeat ab isto signo inchoare an ab aliis ad cognoscendum sterilitatem / videtur quod ab isto quia istud est signum propositum ab Avicenna / et etiam ab ypo / crate in aphorismis // videtur quod debet inchoare ab aliis signis quia istud est sump tum ab extrinsecis alterantibus

.ʃ d.o
.6.o
.ʃ d.o
.primo arguitur
.2m. ad 2m

.Ad 2m.
.Ad 3m.
est incor rigibilis
.6.o a.a
.Nota

sterilitas

.ʃ Utrum alleum et cepe et huiusmodi talia agant cum suis va poribus in corpus nostrum.

.ʃ Utrum medicus debeat ab isto signo inchoare an ab aliis.

tale aut signum non videtur et certum et
dicitur post alios sequitur patet 2° textum // Dicendum
quod incognitionem sterilitatis mulieris
ipsud signum est premittendum et ab ipso dicitur
inchoari quia ipsud signum significat dispositionem
loci in quo dicitur fieri et fit generatio et significat
dispositionem corporis eius et complexionis certius
quam aliud. Secundo ab ipso est inchoandum quia
videtur et nota quod a talibus dicitur notitia
inchoari que notificat certius. Sed alia
ut actus in notitiam eius quod queritur
sicut docet natura; aut potest patere cui-
libet et maxime patet expertis et dicendum
dico incognitione autem sterilitatis
viri quia ipsud signum non valet; expedit
ab aliis inchoare et ut solvantur ad
instantias. Dicendum ad primum quod Avicenna
hic premisit ipsud incognitione steri-
litatis mulieris quia sunt alia signa sup-
ra assignata in hiis corporibus expressa
et talis non itarentur significarum
// Ad 2^m dicendum quod in viris ubi alia
signa possunt haberi assignantur in
hiis corporibus ab effectibus et talibus
ipsud est postponenditum // Deinde
cum et omnis mulier. Hic Avicenna pone-
re vult cum de catholicamiis sudicat et
sic dicit Avicenna quod cum odor suffiminis
alicuius vel aliter non transit et cum hoc
mulier habet menstrua et mundificatur
ab eis et post mundificationem menstruorum
cum omnis fumus ipsius totum collum
remanet humidum tunc talis mu-
lier certitudinaliter est sterilis quia
ipsa est lubricativa, id est permanes
retentiva propter dispositionem matricis
humidam humiditate innata // Considerandum
quod cum non transit odor ipsud signi-
ficat opilationem si tamen post mundi-
ficationem os remanet humidum
superfluite quia sit generatio mediante
tunc ipsud signum quia non transit
odor et per quod opilatione est ab
humiditate mali que maxime est
propter debilitatem matricis non digestis
propter debilitatem transmutantis per-
nec debite transmutantis appetitum
alimentum et maxime cum menstruant
et mundificantur id est cum cessat ab eis
fluxio menstruorum quia cum menstruant
et supple menstrua si intempore debi-
to et in colore debito [illegible]
non est in superiore rubedinis odor
manet humidum hoc significat defectum
matricis non valentis regere
per se defectum alimentum et hoc est propter
opilationem quia non recipit influxum
debite et aliis partibus ut dicitur quia cum
non recipiat influxum deficit
calor matricis et non potest gubernare
re vel regere per se nutrimentum
alias aut potest 2° verificari et sic
ut dicatur quod omnis mulier cum mun-
dificatur id est cum permanet quia tunc

mundificatur appropriate permanet et statim
remanet os eius humidum est lubri-
cativa id est sterilis ex lubricatione eius
vel propter opilationem quia propter opilationem
deficit influxus virtutis principalis et si
non trahit per se permanens per illam opilatio-
nem non trahit etiam permanente vir-
tute post ea omnis sic omnis mulier que
cum mundificatur et post mundificatio-
nem facto coitu cum viro et ipsa si
remanet os matricis id est collum ma-
tricis eius humidum est lubricativa id est
sterilis quia permanens vult lubricat
propter opilationem non eius potest attrahi ad
propter opilationem matricis et hoc propter opilatio-
nem, quia permanens corrumpitur et corrupti-
onem lubricat et ideo apparet omnibus modis
expositio quo ipsud signum est de cath-
olicum audiens quia de catholicum
per eum significatur opilatio // Sed dicendum quod saltem
signum prima expositionem videtur quod non si-
gnificetur opilatio in ipso opilatio
eius humiditas fluunt // Dicendum
cum in quo humiditates fluunt nisi de
quia ille humiditates non fluunt nisi propter
debilitatem matricis non poterunt
regere per se alimentum, non quod alimentum
venerat itaque hic non est fluxus
humiditatis sed est humiditas et ma-
defactionis permanens circa os ma-
tricis quia significat defectum calo-
ris et permanens quod deberet ad ma-
tricem permanere et non potest permanere
re propter opilationem // Deinde cum dicit
signa aut permanens. Hic Avicenna
intendit ponere signa fecunditatis
et sterilitatis que sumuntur sive an-
te sive post et timet et si facit quia po-
xillo et eius sterilitatis que
Avicenna ponit signa sterilitatis que per
venit propter permanens; 2° ponit signa
sterilitatis que provenit ex mala comple-
xione matricis et menstruum; 3° Avicenna
ponit multarum sterilitatum signa vel
causas multiplicis sterilitatis potest signa
sive modo quodam valde brevi; ibi 2^a
signa non menstrue; ibi 3^a pinguedo
autem et extenuatio; prima in tres quia po-
Avicenna ponit sterilitatem ex parte per-
manens lapsi in actibus simul; 2° in
passivis; 3° Avicenna ponit signa per-
manens fecundi et [illegible]; ibi 2^a et
humiditas non et siccitas; ibi 3^a
et permanens quod deinde sunt; quod dicit in p^a
patet satis patet // Considerandum quod dicit Avi-
signa aut permanens in complexione
sua expressa, id est signa permanens huius
complexionem calidam aut frigidam ex disposi-
tionem sed dicitur complexio permanens
provenientis ex cibis aut ex memoria per-
manens in permanentibus quia talia potest a-
liter cognosci; signa de caliditate per-
manens vel frigiditate permanens
provenientis a vasis per caliditas que
percipitur a viro in coitu per virgam

a muliere cum effundit in matricem/ audiui enim
mulierem quondam quod dum semen iaceret cum
muliere ex certis in spermatis emissio
ne non habuit magnam delectationem sed ui
sum fuit sibi ut ignis proiceret in
uirga/ et sic auicenna quando experimentum sentias
et et sensibilitate mulieris cum tactu
.i. cum sentias ut uulua sic cum intrat
quia hic contrahit sensus maris et
percipit caliditatem aut frigiditatem spermatis
uiuilis et spissitudinem quia sperma calidum
spissum/ et subtilitatem .i. flexibilitatem quia
sperma frigidum aquosum est et fluxibile
et dispositione pilorum pectoris quia multitudo
significat caliditatem/ et paucitas frigiditatem et colore quia flauus
temperatam significat et citrinum aliquam complexionem
caliditatem excedentem/ cineritius
frigiditatem/ acuitas oculi significat caliditatem/ si
auitas temperantiam/ primario oculus frigiditatem/
uelocitas pulsus caliditatem propter magnam
reuerberationem caloris/ tarditas frigiditatem/
multitudo lectionis aque caliditatem propter ui
gorem caloris operantis/ paruitas lectionis
et omnium/ caliditas totius cum temperamen
to aliorum quibus significat caliditatem
/ omnium frigiditatem// Contra 2º quod auicenna non
possunt signa caliditatis aut frigiditatis corporibus
uel partibus quia supposito ista signa
nota si concurrunt in aliquo calidi
uel frigidi et non dicat spermatis illa
dispositio ut ymo uiuitur admutatione
nem alterius et potum/ non possunt et
signa frigiditatis spermatis ex longa
mora quia potest esse nouum per interrogatio
nem/ et quia in emissione talis sper
matis non est delectatio/ in magna ter
reno/ ymo non potest ibi erigi propter eua
ne scientiam spirituum// Dubitatur utrum signa .d°.
antedicta sunt signa lapsus sperma
tis lapsu naturali uel preternaturali// Dubitatur .d°.
plus dubitatur utrum sperma per moram pos
sit fieri calidius// Contra quia omnia si .Ad.pm.
gna colectiue sumpta sunt signa
lapsus naturalis/ sed distributiue et
particulariter sumpta possunt esse signa
lapsus preternaturalis/ multitudo enim pil
lorum est ita signum naturalis dispositionis
quod non accidentalis/ et credo contra
eo auicenna/ sic et fecit sermo loq
de signis complexionum naturalium// ad .Ad.2m.
2m dicendum quod sperma per moram potest etiam
fieri calidius saltem per eius putre
factionem/ et quid sit de isto uidebitur
in capitulis specialibus// Deinde cum
dicit humiditas uero et siccitas. hic
auicenna/ uult ponere signa lapsus
spermatis in qualitatibus passiuis/
et dicit quod humiditas et siccitas cogno
scuntur per hec signa quia siccitas co
gnoscitur ex uirtute cum grossitu
dine quia de ratione siccitatis
est paucificare et ingrossare/ et

humiditas cognoscitur ex multitudine et sub
tilitate .i. flexibilitate et patet// dubitatur quia .d°.
non possunt signa appellatur et ab appe .6°.
titu uenereo et a colore spermatis// Contra
quod non possunt signa appellatur quia pilli plus
dependent ab actiuis quam a passiuis
sic et color spermatis/ ab appetitu ue
nereo non possunt quia ipsud est positiuum
extra ipsum/ et potest patere per dicta
quia humidi habundant in superfluitate
appetunt plus coytum quam sicci et cali
di plus quam frigidi et humidi magis
possunt in actum uenereum et plus adhuc
illi qui sunt calidi et humidi naturaliter// Deinde
cum dicit Et sperma quidem sanum. hic
auicenna intendit ponere signa sper
matis frigidi et generatiui/ et quod dicit .No.3
satis patet// Contra illud quod auicenna
hic dicit magis uerificatur de sper
mate uirili quia tale est uictum et
per se uictio requisita ad generationem/ est
autem album quia generatum uel assimi
latum testiculis et uasis spermatis
neruosque sunt alba uiscosum .i. continuum
et uniforme in partibus propter fortitudinem
uaporum spermatis et testiculorum
/ et uult homogeneitatem/ et sple
dentem propter inclusiones multi spiritus
qui est de natura lucis ut patet ab auicenna/
de uiribus cordis sicut quod cadunt
muste. non quidem propter horribilitatem
ut quidam dixerunt sed propter eius dulcedi
nem et aliqualem uiscositatem/ et ~ uiscositatem
comedunt de eo propter dulcedinem et
uiscositatem et odor eius est sicut
odor florum palme et sic baci quorum
florum non possumus bene scire odorem/
per experientiam quia eis hic caremus
sed color odor ut puto est suauis
aromaticus declinans ad scripti
cum ualde remissum// Unde est odo
ri musti uel laudani multiplicati
cum aqua rosata ita quod odor mu
sci sic ita parum quod si esset minor
non haberet musti odorem et licet
ista que dicta sunt possunt percipi
in spermate uirili hodie hi diui
tiarum ista considerare propter uidere
ea/ in spermate autem muliebri
ista considerari bene non potest quia non
potest uideri et sit corruptum
et per quos uel odorari// Dubitatur quia cum .d°.
sperma sit sine flauitas deberet .pm arm.
habere odorem orribilem// Praeterea uasa sper ^terca .2m.
matica sunt de natura uenarum et alta
riarum deberet esse rubeum// Praeterea deberet ^terca .3m.
et habere odorem grauem uel acu
tum propter multitudinem spirituum// Praeterea .4m.
musce deberet abeo fugere
quia participat calorem in tali perfecto
musce aut participat calorem perfecto
cum sunt generatiue et putre
factione// Ad primum dicendum quod est sicut flauu .Ad.pm.
itas musci/ sed non in qualitate

./ Utrum sperma habeat odorem orri
bilem et si est album.

Ad 2m.
Ad 3m.
Ad 4m.
6o a.

cio nisi reiteratur tempore nimis longo
aut nimis brevi non participat malo
odore // Ad 2m dicendum quod uerum et acetum et
rerca ^ huiusmodi dealbant ut patet de ypostasi / per act
rem residuorum dealbatur // Ad 3m dicendum
quod urina mali sano similis quam moderata
in quantitate et qualitate licet plus exce
dat in quantitate quam in qualitate // Ad 4m dicendum
quod multe licet sint gravate ex purifica
tione liberantur et eo contingit quod habent
primum calorem ut eo scilicet calore multi
pro materie minuitur // Aut dicendum quod
non comedunt de eo liberantur in .d°
se per eius scilicet pro materie completionem
// deinde cum dicit // Signa vero matri
cis. hic Avicenna intendit po .6°
nere signa specialia pertinentia
ad matricem et dispositionem menstru .d°
orum / et 2o facit / quia primo ponit signa .8°
significancia malam complexionem
matricis / 2o ponit signa significan
cia debilitatem matricis et opilatio
nem ibi 2a Et que cum [illegible] mulierem mu
dificatur prima in 2as / quia primo Avicenna
ponit signa significancia malam
complexionem que sunt certa magis
2o ponit signa que non sunt adeo
certa / ibi 2a Et ex via oculorum apo
stemosorum / prima in 2as / quia primo ponit
signa lapsus in qualitatibus activis / 2o ponit
signa lapsus in qualitatibus passivis
ibi 2a Et significatur humiditas // dicendum
ad primam partem sic dicit Avicenna / quod
sunt posita signa specialia ex parte
complexionis / nunc restant signa spe
cialia ex parte matricis et men
struorum / non per se sed signa menstruorum
et membrorum eius scilicet matricis que .d°
sunt signa specialia in complexione .5°
sua simpliciter materiis vel mixtim
per unitatem vel per unitate cum dispositione
naturali sunt cum significatur scilicet cognoscitur
per sensum ex caliditate et frigiditate sim
pliciter tactus vel etiam femoris et
ex tactu simpliciter membri virilis quod
inveniunt frigidum aut calidum // aut ex
tactu menstruorum quia si in exitu
menstruorum prius sentiant aut calidus
significatur calidus aut frigidus men
struorum / et cognoscitur complexio men
struorum ex colore quia citrinitas si
gnificat caliditatem / nigredo sine odo
re frigiditatem / turbiditas scilicet nigredo cum
odore acuto caliditatem / et ex dispositione
pilorum pectinis significatur caliditas
aut frigiditas matricis // Conclusio quod Avi[cenna] cx ^
simul posuit signa specialia ex dis
positione matricis et ex dispositione men
struorum propter magnam convenienciam quam
habent et ut dicit [illegible] quod raro
est quod matrix sit unius complexionis
et menstrua alterius et econverso et ut
dicit [illegible] quod non est
mala complexio matricis sine ma
teria [illegible] matrix sit non bene [illegible] Nota
recipiuntur superfluitas totius / dicit

aut Avicenna / complexio matricis cognoscitur
ex tactu / quod potest exponi ut di
citur est [illegible] / posset etiam exponi
a[lite]r ut dicamus quod si ex tactu mulier ex
citatur [illegible] ad coitum est signum ca
liditatis et per hoc quod citius est excedens
inde est specialis / si autem non excita
tur ad coitum per tactum tunc est frigida et si se
[illegible] nimis cito nec nimis
tarde nec nimis frequenter aut
nimis raro sed medio modo tunc habet
bonam complexionem et per hoc erit secun
da // si autem quaeratur quare Avicenna non
posuit signa simpliciter apposita a
natura [illegible] et [illegible]
[illegible] super [illegible] // dicendum quod dedit
intelligi [illegible] Sidetur ex quo supposu
it signa caliditatis quare hic repe
tit // dicendum ex hoc fecit ut non ymagi
naretur quod alia essent signa spe
cialia quam specialitas pertinet ad ma
lam complexionem matricis a signis
male complexionis superpositis // deinde
cum dicit Et significatur humiditas.
hic Avicenna ponit signa lapsus
matricis in qualitatibus passivis / et dicit
quod humiditas significatur scilicet cognoscitur
ex multitudine scilicet menstruorum cum sub
tilitate scilicet fluxibilitate / et siccitas co
gnoscitur ex paucitate cum grossi
tudine menstruorum / et causa patet quia
humiditas generat et multiplicat per
indigestionem materiam / et sunt fluxibiles
per caliditatem non potens inspissare
siccitas paucificat consumit materiam
et reddit eas grossas per consumpcio
nem subtilis // si autem quaeratur quare
non posuit signa apparentia et accidentia
menstruorum // dicendum quod ista non dependet
a passivis sed ab activis qualitatibus / qua
lis autem sit tactus colli notum
est / in toto et non sit per unitatem
a qualitatibus passivis matricis sed fiat
ab activis per unitatem in toto roc
reverberacionis caloris quia sunt forti
ores qualitates / aut potest dici quod ex
per unitatem activarum dicta superius
datur intelligi per unitatem activa passi
varum licet sit prima tamen est [illegible] / quia
reverberat matrix humida et a[lite]r
matrix sicca / et saltim ista reuer
beratio [illegible] et [illegible] manifestatur in oc
ulis / propter quod statim ponit signa ab
oculis in signando dispositiones matricis //
deinde cum dicit / Et ex obscura ocu
lorum / hic Avicenna ponit signa signi
ficantia dispositiones matricis que non sunt adeo cer
ta ut antedicta / et primo ponit unum
signum sumptum ab oculis quod significat
specialitatem / 2o quod dixit oculis et po
nitur ypostasi / 3o Avicenna ponit aliud
signum / ibi 2a oculis enim [illegible] ibi 3a
et ex parvitate / quod dicit in prima pars
patet // Conclusio quare ponit [illegible] physi
onomie [illegible] ad significan
dum dispositiones totius et [illegible] Nota

Nota

terminatorum membrorum est magna. Unde
adeo quod Palemon qui fuit summus physio-
nomista dixit oculos feros et au-
daciam [illegible] et lucere et manife-
stari per eos. Ita scribit Galterus in sua
physionomia de decisione questionum in primo capi-
tulo quia [illegible] et operationes
rationis secundum situm loco attribuantur ma-
terie ideo oculi significant super istas oper-
ationes et significant stoliditatem et fecun-
ditatem et significant et super naturam
quia oculi significant libidinosum et
non libidinosum et medium / et sic
libidinosam mulierem vel non libi-
dinosam et mediam / quia significant et
dispositionem veneris quia significant di-
spositionem cerebri a quo materia sper-
matis [illegible] magnam varietatem in
generando vel non generando ut notum
est // Condum quod oculi apostemosi i.
humidi et inflati et tenebrosi Nota
i. obscuri visus quod ipsi significant mu-
lierem sterilem multum / et quod ipsi
significant cerebrum male dispositum
plenum malis humoribus unde non
mandat bonos spiritus ad matricem
quia non delectabitur in spermate viri
ut expedit nec in ipsum trahet ad
concavitatem matricis ut expedit / [illegible]
oculi significant dispositionem steri-
litatis que attribuitur matri-
ci [illegible] loco quia significant mulierem te-
nebrosam [illegible] declinant
ad [illegible] ipsi oculi significant
sterilitatem et dispositionem matricis quia si-
gnificant materiam non mundificatam
[illegible] unde regurgitat ab
oculis quia oculi [illegible]
recipiunt [illegible] et ideo significant
oppilationem unde matrix non mun-
dificatur / 4° ipsi oculi [illegible]
[illegible] significant ebullientiam ad su-
periora [illegible]
[illegible] / et ebullientia ad
superiora inducit oculorum apostem-
ationem et visus tenebrositatem / quinto
ipsi oculi significant mulierem libidi-
nosam unde per actum libidinis debi-
litantur oculi et recipiunt [illegible]
[illegible] et non possunt
regere [illegible] quia apostemati-
zantur et fiunt humidi / acci-
dit autem oculis [illegible] libidine
et usu coytus talis dispositio ante-
dicta etiam in coytu fiat multorum
spirituum evacuatio / et oculi [illegible]
[illegible]
[illegible] causat sterilitatem debilitando
matricem / 6to ipsi oculi reddunt mu-
lierem [illegible] quam [illegible] non que-
rit in [illegible] commissionibus [illegible]
unde redditur sterilis // propter ultimam
[illegible] sterilitas [illegible] // .d°
dicitur unde ipsi oculi apostemo-
si tenebrosi significant steri-
litatem in muliere // Item demum quod sic .8°
ipsi etiam oculi in viris significant

cant eo quod significant in mulieribus [illegible]
significatur et in [illegible]
[illegible] // Item in eis dicit oculus etiam
hic albus / confirmat dictum au-
ctoritate Ypocratis et patet // Conside-
randum quod istud dictum non recipio ex
parte ab Ypocrate [illegible] in directum
[illegible]
humidi et [illegible] humidum / unde etiam
nares humidas propter debiles in toto vel
in cerebro vel utroque [illegible] et non generant
quia habent oculos humidos inflatos
et tenebrosos propter debiles in toto vel
in cerebro et non generant [illegible]
[illegible] / hic de oculis quia ocu-
li propter illud [illegible]
[illegible]
[illegible] // Item in-
dicit [illegible] / hic albus / post
aliud [illegible] ab oculis
significat sterilitatem et addidit
patet // Considerandum quod [illegible] est signum
sterilitatis quia significat cerebri
debilitatem [illegible] oculorum
significat [illegible] et
[illegible] matricis [illegible]
[illegible] ut [illegible]
quod viri et mulieres habentes [illegible]
[illegible]
propter oculos grossitudo et i. ma-
gnitudo significat oculi etiam ma-
gni significat cerebrum debile et [illegible]
matricem et debilitatem [illegible]
dispositionem et [illegible] oculi ~~ma-~~
magni male [illegible]
[illegible] cum grossitudine
i. oculi [illegible] non fiunt
subito grossi ipsi significant ste-
rilitatem quia significant cerebri mul-
tum debilitatem et [illegible] ma-
tricem vel [illegible] oculorum cum
grossitudine [illegible] visus significant
sterilitatem quia oculi [illegible]
ut in pluribus inveniuntur [illegible]
visus et [illegible] oculi
[illegible] et grossi visus tales signi-
ficant magnam cerebri [illegible]
[illegible] et [illegible] matricis et
ideo significant sterilitatem vel [illegible]
dicit [illegible] hic albus / dictum [illegible]
[illegible] dixit etiam quod oculi apo-
stemosi tenebrosi significant
dispositionem matricis i. sterilitatem
[illegible] quia istud
maxime est verum quia oculi [illegible]
[illegible] et fiunt grossi i. apostemo-
si tenebrosi quia hoc significat oc-
ulos et [illegible] matrice
[illegible] ab eorum na-
tura dispositione unde sterilitas est causata
// dicit [illegible] ipsa significat dispositionem
cerebri et lesionem [illegible]
[illegible] ut [illegible] cerebri et sic
significat sterilitatem [illegible]
[illegible] principalibus [illegible]
// Item [illegible] signa significant

sterilitatis a matrice causatam in adversario eius
scribis et differt ea sterilitas a sterilitate mem-
brorum principalium proveniente quia illa prove-
nit a membris principalibus quae non veniunt
cum lesione alicuius alterius membri sed
ista provenit cum lesione oculorum et il-
la provenit a lesione membrorum principalium ista
.No. 3 quae ex sterilitate est proprie in principalibus et in ma-
trice // Et ultimo consequentia secundum forte Avic(enna)
hic ponit signa sterilitatis provenien-
tis ab ezrine (?) [illegible]
[illegible] quod oculi [illegible] signant ste-
rilitatem [illegible] sit [illegible] naturaliter
quia calor [illegible] multum sensibiles et [illegible]
[illegible] multum dolent et dolor [illegible] .No. 3
bet gravamen et si dolor [illegible]
to magis dolor alterius [illegible]
magis [illegible] et magis notabilis
.No. 3 // Deinde cum dicit Et quasi mulier
hic dicit / ponit signa sterilitatis quae
significant opilationes et debilitatem vir-
tutis et quod dicit patet // Contingit
humiditas [illegible] tolli [illegible]
manere [illegible] significationes signifi-
cat opilationem aut debilitatem virtutis tercia ^
[illegible] a mala complexione quaecumque
sit illa / [illegible] opilationes [illegible]
viam portantium influxum membrorum
principalium / [illegible] propter illas opilationes quia
matrix non recipit influxum
non valet regere [illegible] alimentum
quod [illegible] est [illegible] significat
[illegible] et debilitatem virtutis prove-
nientem a malis complexionibus
^ immoderata tantis quae [illegible] complexio [illegible]
cuilibet virtuti et cuilibet mem-
bro ut patet 2° [illegible] in [illegible] quibus-
.d° cumque membris // [illegible] autem [illegible]
.6° quod Avic(enna) hoc repetit cum su-
perius posuit // Dicendum quod Avic(enna) hic
repetit ut ostenderet quod quaelibet ma-
la complexio ultimata potest convenire
[illegible] alia / quia [illegible] quae [illegible] in
hoc male complexiones [illegible] causant
sterilitatem debilitando virtutem matricis
cum debilitas [illegible] est fluxus
humiditatis et permanentia in humi-
ditate / istud [illegible] est causa sterilitatis
quia os matricis non potest claudi / 2° quia [illegible]
.1° [illegible] non potest attrahi / 3° quia ab humi-
ditatibus [illegible] obviat [illegible] patet
corruptum // Dubitatur quia Avic(enna) / non do-
.6°p^a cuit significare super matricem ex
dispositione mamillarum cum mamille
habeant tantam colligantiam cum
matrice // Dicendum dupliciter primo quod Avic(enna) /
non docuit propter evidentiam quia evi-
dens est [illegible] quod mamille
significant dispositiones matricis
quia magis significant aliter [illegible]
ut [illegible] et sterilitatem et [illegible]
.6°a^a [illegible] medici significant [illegible]
[illegible] // dicitur [illegible] quod Avic(enna) / non
docuit significare per mamillas
dispositiones matricis propter varie-

tatem quae contingit mamillis ex parte propter
[illegible] et tamen valde permutatur
ut notum est // Deinde cum dicit
Pinguedo autem / hic Avic(enna) / ponit
signa causarum multiplicis sterilitatis
breviter et exponendo de eis [illegible] primo
Avic(enna) / excusat se a positione signorum
causarum sterilitatis multipli-
cis / 2° Avic(enna) / ponit signum sterilitatis
provenientis ex [illegible] / 3° sterilitatis prove-
nientis ex dilatatione oris matricis
/ 4° sterilitatis provenientis ex [illegible]
[illegible] tolli [illegible] et [illegible]
[illegible] longinqua [illegible] Et si
[illegible] quidem erat in parte [illegible]
patet // Contingit quia Avic(enna) / dicit quod pingue-
.No. 3 do et postea [illegible] dicit et adeps quod
[illegible] est [illegible] naturalis et acci-
dentalis / naturalis est cum strictura
viarum et paucitate caloris ut patet
[illegible] 2° [illegible] in [illegible] crassi-
ties naturalis et Avic(enna) / 2a prima
[illegible] complexionum et ista [illegible]
[illegible] est in viris et mulieribus [illegible] mag-
[illegible] sterilitas in mulieribus quia reddit
[illegible] et matricem [illegible] / [illegible]
tercia ^ trahit [illegible] gravamen quia [illegible] debe-
ret [illegible] et [illegible]
[illegible] in pinguedinem
et ipsa matrix ex tali pinguedine
redditur lubrica propter strictura
viarum matricis non recipit in-
fluxum qui deberet accidere et [illegible]
[illegible] in viris et hoc pinguedo natura-
lis quia [illegible] et [illegible] redditur
[illegible] illud quod deberet [illegible]
[illegible] in pinguedinem [illegible]
est ^ quia [illegible] propter magnam paucitatem
non potest [illegible] debita aplicatio
/ Accidentalis est pinguedo accidentalis
et adveniens et ista et est causa steri-
litatis sed non ita fortis quia in ista
non est tanta viarum strictura nec
tanta [illegible] et caloris strictitas aut
paucitas / propter naturalem dixit pingue-
do propter advenientiam subiunxit et adeps
vel dixit hoc ut denotaret omnem
pinguedinem [illegible] est pinguedo
quae appellatur lardo quae posita ad ignem [illegible]
[illegible] est pinguedo quae appellatur
assungia quae est magis [illegible]
[illegible] aquosa [illegible]
[illegible] quae apposita igni non [illegible]
et utraque [illegible] multiplicata
causa in viris [illegible] in mulieribus est
causa sterilitatis propter [illegible] notandum
[illegible] pinguedo propter [illegible] subiunxit
et adeps [illegible] sit [illegible] causa
sterilitatis quia [illegible] multipli-
[illegible] amaior [illegible]
[illegible] pinguedinis
[illegible] intelligere debemus [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] propter defectum materie
[illegible] et [illegible] / brevitas
[illegible] quia non potest impellere [illegible]
[illegible] et hoc [illegible] nota ad [illegible]
[illegible] vir [illegible] quia [illegible]

/ Utrum quod avicenna non docuit ex
dispositione mamillarum
significare super matricem.

ma est ca sten^us pp motu pp matris
iacentis q^{ue} et cognoscitur ad sensum
per impositionem eius que recte non in
greditur et cognoscitur nigredo
quia recte non intrat sed oblique sive
uitas corde quod per q^{ue} declinat ad
latus uel ad infra et etiam per ip
na ad partes colli et non ad fun
dum / conclusio matricis ad inferio
ra cognoscitur ad sensum quia infra
conuersa videtur quasi sit unum
continuum in ore matricis ad superiora
conuersione facta ... et minor sup
feriore et mulier libere iungit et
egeat quia si non libere iungere po
sset ille humor esset pp uesicam / est
... conuersio ... appellatur
quod matrix mutatur al mouetur
ad infra et illud est tunc satis percep
tibile ad sensum quia ut dixi videtur
quasi unum intestinum in ore matris
dispositio etiam emissionis duorum sp
ermatum ut fiat non eadem hora
et unum uel alterum emittat ... .d°.
mulier hoc etiam cognoscitur ad
sensum uiri et mulieris coeuntium
// dicit quod si pinguedo superflua est causa
sterilitatis existimatio deberet esse
causa fecunditatis quia sunt contraria et deberet .6°.
habere contrarios effectus // dicitur quod in eo
in quo sunt opposita habet contrarios effectus
quia unum priuat et aliud ponit sed quia
conueniunt in hoc quod est et preter
naturam ideo ambo possunt esse causa ste
rilitatis et ut sunt opposita inter ambo
ille due habitudines habitudini medie
et temperate // deinde cum dicit et
uulua. hic ponit signa sterilitatis
prouenientis ex zirbo et quod dicat
patet // Considerandum secundum galienum quod ... .No^e3.
in quo ... Quarumque plenam
grassitudinem que est in matrice duplex est
unum est ... et illud
directe appellatur os matricis et
via et ... per ... matris
in matricem ad ... ^uelad q8
te ... / aliud est os
extrinsecum et illud appellatur os
uulue uel os colli et est via et introitus
... in collum matris ...
zirbus magnificatur tunc os ...
est strictum ... pp compressionem
zirbi / os autem uulue non est strictum
... quia ad illud non peruenit zirbus
est autem ... illa strictura ... ^terra
... et colli ...
strictura ... que est cum ... causa
est ... tortuositas et corpulentiam
tiis // Considerandum secundo quod terra sequens .No^e3.
potest legi ... ista terra et
talis ... abiecit
et uulua .i. matrix sterilitatis
patiens cum zirbo .i. pp zirbum inter

adeps est magnum ... dimensione est
strictum ... .i. ... superius
... corpulente ... strictu
pp compressionem zirbi longinqua .i. ma
trix talis cum zirbo magno longa
est quia non potest extendi ... quia
... non potest dilatari et elongari
... .i. subtilium tonicarum ... forte
etiam ... sit longa ... .d°.
... neutrum quia
... parua ... sua
puritate videntur et maiora ... p^a ar^m.
... itaque matrix ... sit
longa ... dimensionum ...
et parua ... mouetur et nocetur ista
matrix apud quoslibet ... quia ...
debilis est et nocetur et leditur
quolibet odore ... sit aromaticus
fetidus pp debilitatem eius sit homo male
complexionis ... abactu
... et dissimili / ut patet ...
illo capitulo de temporibus itaque ...
... matrix ledit
quolibet odore et quolibet motu ...
superius est ... hic signa
significantia sterilitatem que prouenit ex
magnitudine zirbi subtrahentis
totum nutrimentum ... / ... ipsa sit
... debilis et ... ^est
omnes matrices ... sit aliquis
longinquus // dicit ... istam ... .o^m.
... matrix sit ... et ...
debilior an matrix cum zirbo
magno / an matrix cum multa
pinguedine totius corporis / et videtur .S°.
quod matrix cum multa pinguedine
totius corporis quia pinguedo totius
cum sit maior plus potest sub
trahere ... augmenti et nutri
... matricis // in oppositum est
... que ... et debilitatem
attribuit matrici cum zirbo magno
zirbo // dicitur quod matrix cum magno
zirbo est ... et debilior / secundo quia
zirbus magnus pp ... positionem
ad matricem non permittet ... .9°.
... et pp ... positionem
magis potest ... subtrahere
// ... quia matrix pp ...
positionem zirbo non ... ipsum
... et matrix etiam subtrahet
nutrimentum zirbo quia non videtur
maior ... secundo quia zirbus debet
subtrahere ... est fortius .S°.
... matrix zirbo subtra
... matrix est fortior zirbo
// cum autem ... signa ...
... zirbus est fortior et sub
trahit a matrice ... ipsa matrix
remanet debilior et sterilis
// ad instantiam ... pinguedo totius .nd. o^m.
est maior ... est ... zir
bus est ... pinguior ...
... quia subtrahe
do nutrimentum et occupando locum
matricis magis impedit ipsam ma
gnificari // deinde cum dicit longin
qua. hic abiecit / ponit signa
sterilitatis ... dilatatur

/ Utrum que matrix sit paruior et
per consequens debilior an matrix
cum zirbo magno an ma
trix cum multa pingue
dine totius corporis.

.d°

:S°

temperatior

No 3

et apertione colli et oris matricis super orificium superflua et sic dicit Avicenna quando tenditur longitudine i. dilatata circa orificium superius et circa collum matricis superius est breuitatem quoniam dimissit solitudinem coniunctum superius extra enim necessitatem uenientem quoniam cum est magnitudo colli matricis corpulentia est etiam magna ubi propter uentrem sunt relicta sunt quantitates matricis et mouentur apud omnem motum i. leduntur talis matrix dilatationis superflue extra circa collum apud quibus odoris sunt aliquibus odore infirma i. recolligendo cum matrix leditur quibus odoribus aromaticis uel fetido et nocetur aliquibus alterare intus uel extrinsecus approximatis et est dilatata circa orificium extrinsecus et est collum extra est breuitatem coniunctum propter causam fuisse inuentam ad magnitudinem collum et est propter eandem causam extra eminentiam uentrem est propter dilatationem colli et oris quia non clauditur nec claudi potest superius propter materia et ista matrix est frequens propter debilitatem quia debilitas sequitur consequentem complexionem intensam magnitudinem duntaxat propter debilitatem leditur a quolibet alterante et aliquibus odore ut hoc debilis leditur in actu similiter et dissimili ut dictum fuit de homine habente malam complexionem excessiuam quia leditur a simili et contrario et sequitur tamen uerum matrix possit esse magna et dilatata in collo et in corpulentia et temperata quoniam quod non potest esse separata absolute si temperata in superficiali et relatio non potest esse temperata et ideo sterilis redditur et non conceptiua deinde cum dicit // Et significat tertia Avicenna ponit signa sterilitatis prouenientis ex tortuositate colli et primo ponit unum signum secundo ponit aliud ibi Et illa. Quantum ad primum sic dicit Avicenna et propterea significantia i. uiam supple tortuosam matricis i. colli matricis significant supple ista signa que sentiuntur intra uuluam tortuositatis per difficultatem ingressionis uirge et uirga et conceditur tortuositas et ipsud magis est impulsus cum et uirga dolorem per partem quia si uere sunt os supple matricis non omnino uultur contra uirgam sed est declinare i. hic est tortuositatem collum matricis quare tortuositas est causa sterilitatis quia sperma non potest impelli ad grauitatem matricis // Concludum quod ista littera multiplex potest exponi propter conuenientiam ad eum et superius ut sit sensus quod sterilitatem prouenientem ex rebus significant ea que significant aut ... matricis i. os superius esse strictum propter rebus consumentem ut quia non transit sperma ad grauitatem quoniam statim post permixtionem uiri sentitur sperma intra uuluam extra collum matricis quia non potuit penetrare sperma propter strictitiam oris superioris et tunc ...s que sequitur est propter sperma, signa Avicenna dicit quod si os matricis superius non est in directum supple sed uultus hic est supple collum est declinare i. est tortuosum signum autem tortuositatis colli est dolor in actu coitus / 2°o potest exponi ut dictum est secundo potest exponi ut dixi illum modum / 3°o potest exponi ut hic Avicenna non ponat signum aliud matricis cuius collum et os superius est latum ut ideo dicit et significat ... amplum i. collum matricis et os superius esse minus latum quoniam post permixtionem sentitur sperma uiri intra uuluam quasi fieret repulsum ad grauitatem matricis et attractum in matrix non potuit claudi et ideo sperma sentitur intra uuluam / 2°o potest exponi ut hic Avicenna ponat signum sterilitatis prouenientis ex superflua appetitu uel leuitate et talis est sensus et significat cum sterilitatem preueniens in matricem sicut propter appetitum quia sentitur sperma intra uuluam i. intra collum matricis uel signum potest leuitas ut si dicat et significat amplum i. uelocitatem transitum sperma in matricem propter leuitatem ad grauitatem propter leuitatem et propter leuitatem ad grauitatem matricis non remanet quousque sperma uiri statim post permixtionem intra uuluam / 3°o potest exponi ponat signum sterilitatis prouenientis ex leuitate quare appetitus contrarietatem uel uerum quia etiam sperma non remanet in matrice sed sentitur intra uuluam et extra emanat quia non uenit matricem neque agat // Et contraria quasi ipsud signum sit generale ad omnia illa que dicta sunt potest ipsud signum particulare quasi autem signum significat tortuositatem colli matricis quod apparet per difficultatem ingressionis uirge et cum uirga non recta hic non apparet signa adipis nec appetitus nec rescissuram uulneratam signa laxitatis colli / cum autem significat dilatationem hic non ingreditur uirga difficulter nec inuenit tortuositas ymo uirga ... magna etiam sed aliter ingreditur et sic ... de aliis que leuior est et tediosum scribere // Deinde cum dicit Et illa hic Avicenna ponit aliud signum tortuositatis colli / et dicit Avicenna quod illa cum matrix est huius declinationis et per i. quaestionem supple tortuosam quia collum tortuosum sentit dolorem apud coitum quia uirga cum sit recta illas uias uel illam uiam tortuosam rectificare

Afer

No 3

cum

solum quoniam vir causat dolorem // Contra .No[ta]
posset dici quod videre / hic ponit signum
sterilitatis ab equivocatione que est
apoplexia matricis vel inflatio vel
alia equivocatione propter quam matrix non
sit ventosa mollificatur et conversatur
ad unam partem plus quam ad reliquam
signum est dolor in actu coitus ideo quod
sit agitatio et propter membrorum lesorum
equivocationem dum agitantur dolet ut
patet de fistula in oculo // 2o consi .No[ta]
derandum quod videre / non ponit signa
causarum multiplicis sterilitatis quia non
possunt signa sterilitatis provenientis
ex defectu membrorum particularium suppo
nens ista nota ex signis debilitatis
particularium simplicium ex signis lapsus
ipsorum que sunt posita supra 11 et 14a
fen tertii / non posuit et signa
sterilitatis provenientis ex equivocationibus
matricis quia ab eis sunt ex se
quentibus posuit etiam signa
sterilitatis provenientis ex [illegible]
venarum [illegible] vel [illegible]
lapidis quia sunt nota ex causis precede
ntibus et etiam ut perquirantur [illegible]
et ut provocantur utrum mulier
sit consueta bibere aquam propter ma
lam complexionem calidam primo siccam
que arguitur matricis et secundum utrum
vir fuit passus in testiculis et
quomodo remedia utrum fuerit
fuerit approximata quod potest sciri
inicio secundo de essentia passionis
sterilitatem provenientem ex castratione
possimus [illegible] ex signa senectutis /
et breviter posuit signa ste
rilitatis provenientis a causis occultis
que ut in pluribus contingit in regio
ne superiorum positione ad sterilitatis A
est / et que non sunt nota nisi
peritis et rationabilibus medicis
et occulta vulgaribus // Dubitatur primo .|do
breviter dubium utrum sterilitas possit
causari a proportione occulta sive ex
forma specifica / et arguitur quod non quia ant .p[rim]m ar[gumentu]m
talis generatur a parte sicut ab
agente vili vel ab agente particula
ri / non ab agente vili quia tale est
corpus supercelestis intendens conservatio
nem specierum / et per consequens speciei humane /
nec ab agente particulari quia
agens particulare generans non po
tuit generare hanc quia hanc non
habebat quia non generasset // Confirmatur .2m.
2o quia forma specifica est quedam perfec
tio et non potest esse principium sterilitatis
quam videtur nota quia sterilitas
est imperfectio que non potest prove
nire a principio perfecto / [illegible]
et videre 2a primi capitulo de coitu
medicina et bibitur // Confirmatur quia .3m
si sterilitas proveniret a forma specifica
et inesset viro vel mulieri
tunc ille vir vel illa mulier

non haberet formam humanam vel comple
xionem humanam quod videtur absur
dum / quia tunc vir ille non habe
ret potentiam activam et mulier non
haberet potentiam passivam // In oppositum videtur
et alia pars [illegible] canone 2o. .o.m
ubi ponit quod sterilitas quam causat
propter occultas proprietates que est in
[illegible] // Conclusio quod forma specifica ut .5o no[ta]
ponit avicenna 2a primi capitulo de co
quod comedit et bibit est forma o
culta de non recepta per sensum [illegible]
aut sit sensata vel accidens non perti
net hic / sed ad aliud capitulum // est autem
forma que [illegible] mixtis quia sequitur
complexionem et non reperitur in aliquo
nisi quod complexione caret / et qua
litates vel qualitatibus proprietates / preter
autem hec forma a virtute celesti non
in [illegible] que videtur mo
nos et hinc sed [illegible] ut
ab [illegible] et quibusdam [illegible]
[illegible] ut [illegible] conciliator [illegible]
·A1· [illegible] [illegible] pro
tione complexionis ex parte insensi
bilium ut apparet [illegible] attra
here ferrum attributa magneti
in polo altero ex quibusdam sideribus
[illegible] autem forma specifica
quia videtur [illegible] appetitus illorum par
ticulares ut [illegible] et varia
multotiens et variato loco / ut
apparet de quibusdam lapidibus quibus
attribuuntur [illegible] quibus
caret apud nos propter [illegible]
nes / quia etiam secundum complexionem [illegible] et
mutantur mutata complexione
ut apparet in magnete allio vel
allio confricato quia non attrahit
// Ad [illegible] primum [illegible] quod sterilitas potest
provenire a forma specifica et occul .p.p.o
ta et [illegible]
quia in toto vel in membro deter
minato potest esse ex aspectu ce
lorum et syderum aliquorum et de
terminata complexione talis
[illegible] dispositio quod illud
carebit potentia activa et hec ster
ilis mulier carebit potentia passiva
et sterilitas potest provenire a forma
specifica quia videtur [illegible] quod
illo non introducitur forma specifica
sed [illegible] videtur possibile [illegible] genera
tur quia sit generans [illegible]
abhominationem vini ita quod numquam
potest vinum bibere ex apparenti
aliquibus [illegible] determina
ta complexione insensibiliter [illegible]
runt ad impressiones in singu
laribus [illegible] potest generari quod
tali occulta virtute quod multipli
cabit [illegible] activa
[illegible] quod carebit passiva
[illegible] etiam aliquis ex [illegible]
virtute [illegible] ut medicus experimenta

·|Utrum sterilitas possit causari a proportione occulta sive ex forma specifica.

lius indicet de pulsu quia alter eiusdem
spe(cie)i et alius melius iudicet et una
aliter eidem speciei contradicebat alii
partes huius 2 in ca(pitul)o 9to // Amplius
non ut unius tribuum ad consortiat ut scri
bit Averois colliget 2o 9 // 2a 9o quod
Ma(n)n(o) viri potest in esse extra operacionem

2a. 9o.

corporum ut ille cogens multores
anni mulieribus intelligeretur illas ut
patet de multis qui tot uxores quot
accipiunt interficiunt // 3a 9o est quod in

3a. 9o.

simili mulieres etiam potest habere
occultam interceptivam itaque vapores
elevati ab illo interficiunt intelligi
coeuntibus illis mulieribus ut patet
de mulieribus que tot interficiunt
viros quot eis copulantur sed non in
uno die vel anno quia ad actiones
que requirunt temporis sufficientiam // 4a 9o sit

4a. 9o.

quod ista stultitas possit removeri
ut potest removeri et expressum fora specie
per mutationes loci et variationes complex
ionis sed valde difficulter remo
vetur quia est aprio intrinseco
et saltim partes non faciliter re
moventur quia non cognoscuntur
// Quinta 9o sit de generatore cum remo

5ta. 9o. de generatore.

tenta quod forma specifica non sit in est speci
ymo individuo actum illius speci
// Sciant queriantur que sint signa huius

do.
5o.
do.
5o.

stultitie // Dico quod fortis sunt illa
posita sunt in principio capituli // Et si
queriatur que sint remedia credo quod
meliora sunt naturales mixte cum incanta
cionibus maliciarum et meliora
operantes a forma specifica ut ebur ma
rinum leporis et alia dicenda infe
rius // Ad instantias Ad primum dico

Ad. p(ri)m(u)m.

est quod prius est ab agente particulari
ut ab specie alicuius sideris cum
tali ma(teri)a que venit ad generatio
nem huius individui // Ad 2m dico

Ad. 2m.

quod non est verum ymo multe forme
specifice sunt in speciebus ut patet

6ta. a(nimali)a.

de formis specierum obueniunt nocive // Dicit do
quod licet forma specifica sit perfectio in ad
ipsam potest sequi ad peccatum ut patet et
albedine et lumine que sunt perfectio
nes et tamen ledunt visum et ipsum
destruunt // Ad 3m dico quod quia non

Ad. 3m.

valet quia non generaretur quando
indispositum sed generaretur quando
non convertitur ut patet // Ad ultimum dico quod

5ta. a(nimali)a.

quia non valet quia non dicitur
homo vel mulier eo potente
active vel passive sed eo potencia
telephice ut patet etc.

~~Exponitur huius capituli.~~ Postquam
Avicenna in superiori ca(pitul)o po
suit signa stultitatis hic Avicenna
intendit ponere in hoc ca(pitul)o curam
stultitatis / et primo Avicenna ponit curam
stultitatis / 2o quia facta curatione
fiat coytus sit generatio et im
pregnatio ibi Avicenna ponit signa pregnationis

ipsius capituli signa impregnationis ibi 2a in
capitulo sequenti. Prima dividitur ipsam
partem in duas quia primo Avicenna ponit unam
divisionem regiminis curativi stultitatis
| 2o Avicenna declarat divisionem ibi
ibi 2a. Prima non dividitur partem in duas quia primo
Avicenna ponit divisionem // 2o Avicenna po
nit quedam famulantia necessaria per de
clarationem membrorum divisionis ibi
2a stultitas autem / Quantum ad primam partem
sic dicit Avicenna quod regimen generale ca
pituli stultitatis dividitur in duos
modos quorum unus modus est ad
impregnationem scilicet ad coytionem et su
positionem et substractionem in ea
scilicet in coytione et supponitur et
terminus est Avicenna hic curiate
et moraliter volens utitur pro
vocabulo / Aliud quod dicit patet // Considerandum

No(ta).

quod Avicenna dicit regimine et non dixit
curatione ad denotandum quod stulti
tas sit dispositio per se nam 2a operatio
quia que debilitantur individuo p
servatione speciei / sed non est perfectionem
2am operationem que debentur indivi
duo per conservationem individui / ymo est
in latitudine sanitatis saltim quo ad plu
res eius species et quia talibus dispositionibus
non debetur curatio et per consequens
cura ideo dixit regimine dixit et
forte regimine per stultitatem que
fit ex errore accidentium quia sit il
la fit ex errore actus coytionis
eius remotio fit per ordinem sine alio
remedio / Et sic ita sit quod stultita
tes multiplices sunt ut dictum
est superius Avicenna videtur hic eas
reducere ad duas quia stultitas aut
sit a causa naturali et sic est stulti
tas facta ex errore accidentium
/ aut est facta a causis antecedentibus
vel generationis et sic sit aliquo modo spe
cifica / et ideo quod Avicenna / praeter
rationis reducatur stultitatem
suam reducat ad unum duplicem modum stultitatis
ideo dixit quod eius regimen est primum
duos modos quorum unus est ad
coytionem et substractionem in
ea / Alius autem est ad remotionem

No(ta).

eas causas stultitatis // Considerandum 2o
quod Avicenna dixit quod unus modus
est ad impregnationem / appellavit eum
impregnationem coytionem ut mo
raliter loquitur vel quia actus coy
tus est actus principalis in impr
egnatione / dixit et substractionem
in ea scilicet in coytione
tione / expedit enim quod coytus fiat
et delectationes possibile est ut
fortis fiat impulsio ex parte viri
et ut fortis fiat attractio ex parte
mulieris ut sperma veniat in lo
cum proprium conceptionis / Alius autem
modus est ad removendum causas
quia non potest removeri effectus
stante causa / quo autem complicam

tur ipsa mor(bi) statim apparebit // Secundum statim .2o
dicitur quia sit bene in coytione ita
dicit delectationem secundum non intendere circa
ad causas removendas ut removeantur
causas que privant delectationem // Dicendum quod .6o
natura est sicut ille propter continuitur secundum rationem
dicit Avic(enna) / quod unus modus remo
tionis sterilitatis est intendere ad reco
tionem causarum intelligit et causas generantes
aut reddentes corporalibus // Dicendum
autem dicit Diezelius aut. .hic avi
ponit unum preambulum pro declaratur
dictorum — et istud propter aliquas causas quas
ponit et qua(s) facit sicut quando
causam ponit 2a ibi et brevitas instru
menti virga et quia eius curvitas consti
tutionis 4a et eius operationis / Quantum ad
primam partem sic dicit Avic(enna) / autem
quod sicut sterilis et pro .1. vir non generans
concetationem .1. cum primo creationis
et simpliciter mulier non concipiens sicut
sterilis in complexione simpliciter propter parvum
excessum complexionis indiget per
mutationem sicut permutatio erroris accide .No3
nos de et causa generativa // Conside
randum quod vir et mulier steriles
aut sunt steriles propter magnum exc
essum complexionis / aut propter parvum
excessum ^et tales indigent solummodo
tatione — Ad quartam quia hic pro ma
corriget nunc primum et ideo et fa
cta ordinatione in actu coytus
ut dicitur quilibet potest generare
/ Si autem excessus sit ma
gnus et lapsus magnus tunc oportet
intendere ad medicinam et removere
dum illum lapsum et curare causam
illam sterilitatis / hoc est dicit Avi(cenna)
quod sterilis vir vel mulier sicut sterilis
propter parvum lapsum indigent permu
tatione et simpliciter coytus ordinatio
ne ^et sicut fecunditas sed si excessus ^et
sit magnus expedit excessum re
movere vel permutare // 2o arguitur potest
verificari quia si mulier aut vir
sit sterilis propter malam complexionem
sicut naturalem indigent permutari
sed si excessus et sterilitas sit propter
malam complexionem accidentalem expedit
evacuationem malam et ordinare per
evacuationem actum coytus ut dicit
tur / 3o potest verificari ut dicatur
quod si sterilitas viri aut mulieris
sit propter lapsum — ad simile quia ambo
sunt calidi expedit permutare ad generationem
dispositionis ut conceptio fiat / sed si sit
ad generationem ut quia mulier sit calida
et vir sit frigidus expedit secundum morbi
nare actum coytus secundum modum di
cendum / 4o potest verificari ut
dicatur quod si sterilitas sit in qualitatibus

passivis indiget permutatione et coytus
ordinatione sed si sit in qualitatibus
plus propter qualitates activas expedit
illum lapsum removere quia quali .No3
tates active sunt efficaciores passi
vis / denique expedit ordinare actum
coytus // Consideratio quam habere dicit .2o
sterilis autem et non generans concre
ationes .1. propter lapsum aliquis sicut a primam
principio generationis vel postquam
sit humanus et factus sicut non na
turalis quia sicut accidentalis constitu
tio videtur et pro hac non et com
pediret ipsum removere sicut primus
aut magnus existeret aut in
activus aut impassivus aut cum
natura vel sicut // dicitur quia videtur quod
primus lapsus sit removendus quam
causam comprehendimus quia ex illius remotione .2m
fiet generatio temperatorum et perfectorum
sicut aut illo lapsu et facta per
mutatione et coytus ordinatione fiet
generatio imperfectorum // medicus autem
debet intendere ad perfectorum generationem
// Quartam quod si lapsus sit cum natura quod
expediat illum curare quia generatio per .3m
generationem removet multas egritudines
naturales ut patet in sequenti capitulo
de signis impregnationis quia removet
dolores ancharum ^1 sicut impregnatio
removet egritudines naturales si lapsus
sit naturalis ipsum removebit // Quartam
expositionem non videtur quod si lapsus
sit ad simile expediat permutare .4m
quia ponatur quod ambo sint ^frigidi mar
ti coytus propter motum quibus cale
fiet et reducetur ad temperamentum
// Contra quartam videtur quod qualitates
passive sunt efficaciores in isto effec
tu scilicet in sterilitate causata quam ac
tive sed absolute active sunt effica .5m
ciores nam sterilitas causata
est per maturitatem quod non potest generare
humiditas reddit ipsum imperfec
tum aquosum fluidum // In
quit Hippocrates est Avic(enna) et ita
quod dictum est // ad instantias ^ad primam dicendum ^ad pam .Ad p. 3m.
quod sufficit — medico removere
sterilitatem itaque ubi non fiat ge .5o
neratio sufficit nec quod fiat generatio
// Aut dicendum quod hic generatur imperfectus .Ad 2m.
factus potest postea perfectus
fieri et reduci // ad 2am dicendum quod per
generationem removet egritudines natura
les aliquorum membrorum / secundum egritudines
naturales totius aut maioris non re
movet propterea illis stantibus neque potest .Ad 3m.
fieri // ad 3am dicendum quod illius motus
impressio non est sufficiens ad redu
cendum contrarias motionis multo
tempore brevissime expedita // ad 4am .Ad 4m.
dicendum quod si qualitatis passive sit modicus
excessus propter debilitatem impressionis
causa semper minus distinguit ipsam
efficaciam . Sic steriles causate // Deinde
dicit / Et brevitas instrumenti hic

Avicenna / post aliam causam et quod dicat patet. Contra
quod ista dictio et est copulativa et debet
copulare inter duas orationes et ideo ista causa
potest sic verificari et ultra hoc quod dictum est
in causa ponis etiam quod brevitas instrumenti me
diatione non recipit sive fiat medica
tio aliqua permutatio vel non fiat / vel aliter ut
supponat Avicenna / quod causa prior quod sit — mestrua
a causa mala complexio ita excedens et in
tanto defectu genitalium vel longe
quod sive fiat permutatio vel non / nunquam
potest ita removeri quod fiat fecunditas — d(ubi)o
et ideo talis mensura distractionis me
diatione non habet / et brevitatem instrumenti vult
Avicenna / quod in isto casu dupliciter — 5o
non laboretis in ordinando coytum
in illis qui habent malam complexionem vel
de mensuram quia nichil proficeres
sint permutationes sive non permu — No(ta)
tationes // Sed dubitatur quia dictus quod
virga potest augmentari ut docet
Avicenna, supra xx^a sen primi 3i et etiam
auctores practici et aliqui sunt qui
aliqua scribunt // dicendum quod virga potest ma
gnificari in pueritia / sed Avicenna
hic supponit ipsum iam transisse
illam etatem et ex tunc [illegible]
augeri ut patet contra illi [illegible]
[illegible] uxorem ad ipsam artem
[illegible] // Aliter dicendum quod permutatio
virge posset augmentari in quantum est
ita [illegible] quod dato quod augmentetur adhuc
non est sufficiens ad generationem
quia remanet adhuc [illegible] et non potest con
ficere [illegible] materia in concavitatem
[illegible] et [illegible]
tate virge propter defectum non
de [illegible] propter pinguedinem
et [illegible] quod talis posset re
moveri removendo pinguedinem
/ et per parvitatem intelligit Avicenna
forte et [illegible] defectus [illegible] decli
nat ad aliam lateram vel ad [illegible] propter
brevitatem cordarum / et non potest emittere
sperma in concavitatem sed ipsum remittit
ad [illegible] // Sed dices magis [illegible]
quod impedit [illegible] generationem // et posset
dici quod sic [illegible] minus ma
gna virga ita dilatat os et collum ma
tricis quod non potest claudi et in isto casu
expediret permutatio / sed mulieres
non curant de permutatione quia plus
gaudent et confricantur quando habent
a magna virga // et [illegible] propter brevitates
instrumenti intelligit et [illegible] ma — aliquid dicat
tricis quia est [illegible] sterilitatis — patet quare
in ea non possit proficere fetus // dicendum — liquet
[illegible] hic Avicenna / ponit [illegible]
causam et quod dicat patet // Contra [illegible]
[illegible] vel
[illegible] et [illegible]
consolidatione quia orificium sit opila
ta remanet sterilitas propter defectum
[illegible] et quia sperma non potest re
cipi in matrice / [illegible] fiat
[illegible] et [illegible] possibilita

adhuc quare quia multe [illegible] adhuc [illegible]
remanent [illegible] / et ideo [illegible]
tas habet [illegible] et [illegible]
et [illegible] et cognoui [illegible]
/ et [illegible] debemus quod si orificia
essent opilata a nativitate eius
[illegible] est quia mulier non haberet
[illegible] et talis esset sterilis / et in ista
non esset laborandum de ordinatione
coytus [illegible] removenda sterilitate
// Et [illegible] talis mulieres
[illegible] opilationes [illegible]
[illegible] et [illegible] matricis [illegible]
coeunt et emittunt sperma et de
lectantur // dicendum est quod [illegible]
non [illegible] lesa // dicendum [illegible] — 5o
et [illegible] hic Avicenna / ponit [illegible]
non et quod dicat patet // Contra quod Avicenna / — No(ta)
hic [illegible] videre ponit [illegible]
sterilitas eius [illegible] non [illegible]
tione et forte quod sunt defectus [illegible]
[illegible] / [illegible] sit sterilitas per
maleficia adeo quod vir et mulier
non valent adinvicem coyre et
[illegible] maleficia [illegible] forma ad
quam [illegible] maleficia [illegible]
[illegible] vir non potest coyre cum aliqua
muliere nec mulier cum aliquo viro
[illegible] emittant sperma et ego novi
duos viros et [illegible] una mulier
[illegible] / et duo [illegible] posuerunt [illegible]
[illegible] / [illegible] habent remedium
[illegible] ut dicit Avicenna / et
[illegible] et [illegible] malefi
cia [illegible] Avicenna / [illegible] in suo
[illegible] sterilitatis
[illegible] ut co
[illegible] et [illegible] dicentes quod
quando sit sterilitas propter maleficia
et illam docet curare non [illegible]
[illegible] remedia [illegible] et
[illegible] illos auctores videat [illegible]
/ Aliter forte Avicenna / per ista verba non
[illegible] sterilitatem que sit per castrationem
viri [illegible] in isto casu [illegible]
[illegible] non
posset sibi [illegible] et ista sterilitas
[illegible] curari non posset / solum
[illegible] curare possent et forte quod
per ista verba intellexit sterilitatem
que sit per [illegible]
[illegible] quia in ista vir non potest [illegible]
[illegible] et sit [illegible]
per [illegible] mulier quia vir non potest [illegible]
[illegible] et talis et [illegible] non habet
[illegible] sterilitas ab [illegible]
[illegible] ut patebit in processu // dicendum
[illegible] / hic Avicenna /
declarat [illegible]
[illegible] / et post ostendit quo [illegible]
sterilitas que est propter errorem accide
[illegible] in coytu / 2o Avicenna / declarat ad
[illegible] docendo [illegible]
[illegible] / ibi 2a modus
vero alius [illegible] quia post Avicenna / ostendit

quod fiendum ut corrigantur errores accidentes
in spermatis emissione tam ex parte viri quam mu-
lieris scilicet auxilio rei extrinsece/ 2o
ostendit quod fiendum cum auxilio rei
extrinsece ibi 2a et si fiat adoleu-
mentum/ prima in 2as quia primo ostendit quod
fiendum viris et mulieribus vel
quod congruat viris et mulieribus ante
actum emissionis et in actu emis-
sionis spermatis/ 2o ostendit quod fiendum
est mulieri post emissionem spermatis
ibi 2a deinde surgat ab eo/ prima in
2as quia primo ostendit ante/ quod fiendum
ante coitum 2o quod fiendum in actu
coitus ibi 2a Amplius prolonget
prima in tres quia primo abstinendum ostendit quod
fiendum primo/ 2o quod fiendum post nature/
3o iterum quod fiendum post ut ibi 2a et oportet
ut prolongetur emissio ibi 3a et
competitione de coitu sit idem/ quantum
ad primam partem sic dicit ante/ quod ad
fiendum primo in ... tractatus
sterilitatis que est incitandi ad coitum
et ad delectationem coitus multa requi-
runtur primum est quod oportet elligamus con-
venientem horam coitus et illam
iam dixit xx.a sen 3i 2m est
quia oportet ut fiat coitus cum mulieribus
quum iam cessaverint menstrua et cum
ipsis mulieribus fiat coitus hora
simili hore in qua sit coitus vi-
ris per illa que dicta sunt xx.a ... 3i/
// Conclusio quod coitus tam in viris quam in mu- .Nota.
lieribus debet fieri hora qua corpus non
erit repletum nec inanitum nec
calefactum nec infrigidatum hu-
mectatum aut exsiccatum quum tunc
sperma est perfectius et magis
spermus ... magis potest obtinere
et semper menstruo/ secundo debet fieri coy-
tus cum mulier est in congrua dispositio-
ne quum tunc menstruum est magis
dispositum ad recipiendum formas fetus/
debet autem de mulieribus elligi ali-
quem in fine menstruationis ut ille
in quibus habundant mali humores
quum tunc post menstruationem sit im-
diferitas et remanet sanguis
et menstruum bonum aptum ad reci-
piendum et sanius aptius ad reci-
piendum formas fetus/ et si contra
talibus fieret coytus in actu men-
struationis aut non fieret generatio aut
si fieret generatio fetus generaretur
ex eis leprosus aut alia turpitu-
dine infectus/ aliqui autem
debent elligi in principio menstrua-
tionis alii debent elligi post men-
struationem per multum tempus post ut .do.
posterius videbitur// Secundo quia
dictum est quod mulieres debent
elligi in fine menstruationis ut
ille in quibus habundant mali hu-
mores// quia tales debent purgari .p.a 2m.

prius tamen habeant malam complexionem in ma-
trice vel aliam complexionem de illis in quibus oportet
attendere ad eam et sic non sunt dispo-
sitionem 2o dicendo// Amplius non videtur .2m.
quod debeamus elligere horam coitus
in mulieribus sicut in viris primo
dictum quod non videamus eam secundum elli-
gere quum viri bene coeunt in yeme
et mulieres in estate ut quarta in
pluribus locis scilicet in problematibus et etiam
generatione animalium// Amplius mulieres .3m.
sunt frigide et humide unde quod melius
sit elligere horam in qua sit aliqua
caliditas excitata que eam magis
reparat// In oppositum est Avicenna// Dicendum quod .S.o .S.o
mulieres debent elligi cum conditionibus
ante dictis quia tunc menstruum est
melius dispositum ad recipiendum formas
fetus cum illis dispositionibus tum quia
magis purum ab superfluitatibus tum quia
magis temperatum ex parte sue quali-
tatis et etiam ex 2a// Ad instan-
tias Ad primum dicendum ... tales mulie- .Ad p.m.
res sunt purgande quia habent malam
complexionem cum materia et sunt de illis
quibus oportet intendere ad eam/ Dicendum quod
non est verum de humoribus malis sed
ratio quia sanguinem evacuatum in
menstruis et propter eam sunt san-
guinem ad ...// Ad 2m dicendum quod pro- .Ad 2m.
pter utrius coitus non est elligenda
similis nec potest elligi similis quia ut
dictum est viri melius coeunt
in yeme propter unionem caloris mu-
lieres in estate propter confortationem
sui remissi caloris accidentem exter-
no// Aut dicendum quod hora utrius utrique .S.o a.o
coitus est una sed vir excedat
mulierem in frigiditate et melius co-
eundo in yeme et mulier exce-
dat virum in estate// Ad 3m dicendum quod .Ad 3m.
licet mulier sit frigida et humida
illam frigiditatem et humiditatem est subli-
naturalis et corrigitur per motum qui
est in actu coitus quia in tantum
debemus considerare quod sit in media
dispositione 2a suum corporis et sue
salutaris et diligenter etiam hec oportet
considerare quod non solum debet et disposi-
tionem mulieris quia aliud est temperamentum
flegmaticis ad sanguineum et ad
colericum et melancolicum et sic de aliis
// Deinde dicit Et oportet prolongare
h. Avicenna, ostendit quod fiendum parum et
primo facit hoc/ 2o quia corrigit errorem do-
ce et illum errorem corrigeret ibi 2a
Omnis accidat illud/ Quantum ad primam
partem quod dicat Avicenna/ satis patet
// Conclusio quod sperma ex longa mora .Nota.
in vasis spermaticis corrumpitur et
acquirit frigiditatem et fit subtile primo
propter spiritum spermaticum evanescentiam/
nam spiritus corporis subtiliter evapo-
rant et resolvuntur a sperma-
te nostra/ 2o acquirit frigiditatem propter mo-
ram quia detinentur a re ...

.d°
.p(ri)ma(m)
.2(a)m
.5°
.Ad p(rimu)m
.Ad 2(u)m
.No(ta)
pl(ur)i
.d°

ne, 3° acquirit fetorem propter moram quia deficit
in plurimis [illegible] ex quo [illegible] in illa .d°. 5°
vasorum deficit in expulsione, 6° ac
quirit fetorem primam suffocationis ra
tioni quia materia spermatis [illegible] ra
[illegible] in membris spermatis suffocatio
[illegible] et [illegible] remanet [illegible]
sperma testiculorum, retinetur autem materia
in spermaticis membris quia vasa repleta Ad p(rimu)m
propter longam moram spermatis non attra
hunt novam materiam // dubium quia sperma rete
ntum videtur acquirere caliditatem quia fa
cit [illegible] et [illegible] movetur [illegible]
furiosus, hic [illegible] // Amplius cum sperma
sit [illegible] et materia humida [illegible] ex mora
plus debet acquirere [illegible] // dicendum cum
avicenna quod sperma ex mora in vasis ac .No(ta)
quirit fetorem propter [illegible] // Ad
instantias dicendum ad primam quod sperma [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sicut [illegible] spirituum resolu
tionem ex motu spiritus in mem
bris genitalibus et tamen adhuc
non contraxit moram superfluam, [illegible]
hoc [illegible] resolutis spiritibus in
cipit [illegible] et acquirere complexionem frigidam
// Ad 2(u)m dicendum quod licet [illegible] debet plus
acquirere caliditatem [illegible] accidentis
propter spirituum resolutionem plus est ap
[illegible] acquirit fetorem, signa autem
quod sperma in vasis spermaticis [illegible] ac
quirit fetorem [illegible] quia non fit [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] placent mulieres non [illegible] est
[illegible] et difficultas emis
sionis spermatis et quedam [illegible]
cum [illegible] et alia [illegible]
[illegible] sicut in aliquibus ut
[illegible] et [illegible] regione
calida [illegible] superflua spermatis mora
in vasis [illegible] calida ut febris
lepra etc // dicendum cum dicit [illegible]
dat illud. hic avicenna, ostendit quod [illegible]
[illegible] post moram spermatis super
fluam in vasis [illegible] post [illegible]
nem spermatis superflua et quod [illegible]
[illegible] // Condicionem quod coytus qui est
ad non impregnandum videtur et
coytus superfluus [illegible] coytus
superfluus dicitur [illegible] abstinent
[illegible] et propter longam abstinentiam sperma
eius est infrigidatum ut [illegible] illud sper
ma [illegible] non [illegible]
dicitur [illegible] donec sperma bonum sit [illegible]
[illegible] bonum spermatis nova
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] in quibus videt [illegible]
mulieribus [illegible] tempus est [illegible]
[illegible] etatum [illegible]
[illegible] regionum [illegible] et ciborum
et potuum et accidentium [illegible]
[illegible] non posset [illegible]
ter denotari // [illegible] quia [illegible]
sit infrigidatum ut dictum est per lon .d°
gam moram spermatis in testiculis

coytus superfluus et nocivus quia addet
in frigiditatem // [illegible] est avicenna // dicendum .d°. 5°
quod coytus dicitur [illegible] et superfluus
[illegible] ad [illegible] ut [illegible] illud spermatis [illegible]
[illegible] et ut fiat [illegible] non [illegible] et no
vorum spirituum calidorum et ut per motum et
[illegible] membra infrigidata // Ad rationem
[illegible] quod coytus superfluus [illegible] infri Ad p(rimu)m
gidaret si esset superfluus absolute
[illegible] superfluus usque ad tempus et par
[illegible] [illegible] novam materiam
et novos spiritus [illegible] sic
[illegible] illam materiam spermatis infrigida
tam [illegible] spirituum // dicendum cum
[illegible] et [illegible] hic avi
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] // Condicionem [illegible] .No(ta)
[illegible] hic
[illegible] illud quod [illegible] dixit ut
addat, dixit enim [illegible] quod vir [illegible]
coyre [illegible] dicitur eligere
mulierem [illegible] postquam
mundificata est itaque [illegible]
[illegible] ut sit [illegible]
[illegible] humorum per
[illegible] et in [illegible] hic avicenna,
[illegible] illud idem et addit quod si
mulier non impregnatur facto coytu
post primam mundificationem iterum dicitur [illegible]
coytum [illegible] et in 4(a) [illegible]
[illegible] faciendo coytum ut dicitur
[illegible] donec ipsa impregnabitur
[illegible] vir [illegible] coyre
itaque [illegible] impregnatio [illegible] post [illegible]
coytum impregnatio et mundificationem et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] idem post 2(am) et post 3(am) et istud
[illegible] quia mulier [illegible]
[illegible] ad virum aut [illegible]
[illegible] aut non diligit virum [illegible]
et [illegible] coytus non [illegible] illa
[illegible] quod [illegible] itaque
[illegible] coytum ut dicitur
vir dato quod [illegible] coytum [illegible] post
[illegible] mulier non fuerit impregnata post
[illegible] mundificationem facto coytu [illegible]
[illegible] coytus [illegible] et [illegible]
[illegible] in 2(a) modificatione et
[illegible] in 2(a) et [illegible] quod addit
[illegible] avicenna, hic // [illegible] potest [illegible] ut [illegible]
[illegible] quod [illegible] coytus dicitur [illegible]
[illegible] ut vir elligat aliquas [illegible]
[illegible] valde [illegible]
[illegible] est quia [illegible] hic valde [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ut est uxor
[illegible] et [illegible]
coytus [illegible] mundificatio
[illegible] ut sperma [illegible] materiam in
[illegible] [illegible]
[illegible] non potest [illegible] et quia non [illegible]
ut materiam in [illegible] agat non [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] sperma [illegible]
[illegible] et sperma [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] quod possit [illegible] .d°
[illegible] // [illegible] hic [illegible] duo [illegible]
quia [illegible] in hora [illegible] sit ma

.| Utrum sperma retentum infrigi
detur

illa parte est multa suffocatus per ma
tricem postea in processu non erit ma(tri)x
aucta et multiplicatur fetus in mu
lierem et stabit secretus quia fetus
non procedit complerus // 2o instabilis
quo possumus hanc mulierem cogno
scere aliquam sit aptitudinis ne sterilitatis
secundum quod sacra pagina clamat
omnium huius et abire / et 3a 4a capitulum le
pra quia si sit coytus cum muliere
incipere nec sterilitatis generabitur
leprosus // Ad primum dicendum quod in talibus mu
lieribus apertio matricis est valde modi
ca et non suffocatus in principio creationis
tionis nec sterilitatis sed forte in medio
esset multa et suffocativa et metri i
principio nec sterilitatis occurrere per matricem
[illegible] reficientem ille fluxus per ternam
[illegible] et illius intendens quantum
et consuetudinem speciei / et impressum non defi
cit natura quia tales sunt sanae et hu
moribus / et fetus cum procedat con
in augmento vigoris naturalis sed quia vio
lenter in inficitur et augmentari
debite et tales mulieres raro habent
ultra unum vel duos filios ut uxor
illius de torrigla // Ad 2m dicendum quod ta
les mulier potest cognosci et stimare
quia sit paucissima menstrua et ca
ro et unum bono regit et cum
dicitur sacra pagina clamat non ac
cedendum ad menstruata et abire / et
4o capitulum ... 3a capitulum de lepra / dicendum quod
verum est cum ea multa et immunda
sit menstrua sed cum ea que pauci
ssima et munda sit non est verum
immo necessarium sed ipsum difficile sit
cognoscere et iudicare et ideo nunquam
est securum propter expositionem // De
inde cum dicit | Amplius prolonget
hic abire / ostendit quod secundum in
actu coytus / et primo abire / docet
irritare eam scilicet mulierem ad coytum /
2o abire / docet horam qua mulier
[illegible] ut vir illa hora aut post [illegible]
mittat / 3o abire / [illegible] hic
[illegible] ibi 2a considerat quod in ea
[illegible] ibi 3a et [illegible]
in 2as quia primo abire / docet mulie
rem irritare ad coytum antequam impo
nat pudendum in pudendum mu
lieris ibi 2a Cum quod de [illegible] / quod in
ad partem [illegible] quod dicit patet // Consi
derandum quod mulier est frigida re
spectu viri et ideo non habet spiritus per matricem
admixtos ita penetrativos ut vir
et in tanta copia nec in habet
per matricem ut vir nec est ita fortis
expulsivus propter [illegible] et ideo sed
emitteret quam vir expedit ipsam
irritare cum [illegible] [illegible]
[illegible] cum tactu mamillarum propter
magnam colligantiam quam habent
cum matrice / et eas debet tangere
tactu leni non [illegible] / debet
etiam tangere pectines quia ibi

est locus ubi videtur [illegible] nasci
per matricem et ibi est os matricis ubi
est earum delicia / debet autem ibi tangere ut
ibi natura calor et ut spiritus per ma
tricem magis excitantur / et ut [illegible]
tur [illegible] illius [illegible] quod debet per inspect
[illegible] et per matricem [illegible] virilis mu
lieris attraheret // et antequam istam irritationem
non debet imponere pudendum in pudendo
quia vir hic acceleraret et emitte
ret ante mulierem // Sed considerandum quod
vir debet ipsum ludum prolongare cum mu
lieribus quarum complexionis non est mali
[illegible] mulier esset [illegible] vel ha
beret [illegible] vel haberet
aliquam aliam dispositionem [illegible] redderet
eam [illegible] vir cum
tali non debet ellongare ludum quam
cum hic [illegible] potest in
[illegible] et [illegible] et vir ipse
valde appropinquet mulieri possit
inficere / scilicet si mulier patiente
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] cum talibus etiam prolongare
ludum est periculum infectionis
aut non debet prolongare ludum cum
mulieribus [illegible] complexionis [illegible]
[illegible] ut [illegible] quia [illegible]
quia tales diu [illegible] quod irritare
ludus etiam [illegible] per [illegible] in
viri [illegible] delectaret
vel resolveretur spiritus per matricem
in [illegible] per naturam [illegible] // Ergo
[illegible] non quod mulier debet
[illegible] [illegible] [illegible]
infectionis supradictis dispositionibus ut quia
esset [illegible] aut separaret
[illegible] aut esset ulcerosus
vel [illegible] / debet et aliquam mu
lierem tangere virum ut non [illegible]
ret virum sed [illegible] virilis ipsa
[illegible] et irritetur ad coytum
// dubium quod videtur quod ista irritatio
non sit necessaria quia animalia bruta
generant et plus et perfectius et tamen
non sit eis ista irritatio // Respondeo dicendum
quod tactus mamillarum non sit in
[illegible] quod diriguntur calorem et
spiritum ad matricem // In omni est abire /
docet istam irritationem / et debet
fieri ad hoc ut matrix et [illegible]
[illegible] ad attrahendum [illegible]
per matricem / nec valet instantia fa
[illegible]
[illegible] in coitibus [illegible]
[illegible] quod ponunt rostrum in ro
stro ut irritatio fiat // Amplius
[illegible] quod tanguntur mulieres
immo cum lingua tanguntur ut fa
cilius tangantur [illegible]
caudas ut eas placeant // dubium
quod in [illegible] non expedit ista
irritationem fieri quia [illegible]
per determinatum tempus coytus
coeunt etiam secundum determinatum tem
pus et cum per nullo tempore
[illegible] cum [illegible]

·/ Utrum in coitu generativo sit
necessaria irritatio mulieris

.2o. .Ad pm. .Ad 2m. 2o quod sic [illegible] post [illegible] sunt. .Nota.

.Nota. .Nota. // 3o. primum artem. [illegible]. .om. .5o. .Ad primum. .6us [illegible].

Sic itali dedicerat a columbis qui ideo fac

quia sicut saltat super mares p[er]h[ib]et et ideo non
expedit eis irritationem fieri/ si mulier
coyt ... et ideo ... expedit etiam
plus irritari/ quia non incitatur ita a principio
intrinseco ut sicut brutorum quia si...
incitarentur ita a principio intrinseco
et coyrent ... sicut faciunt
homines: non possent satisfacere mu
lieribus// Ad 4m dicendum quod levis tactus
non diminuit calorem ymo potius
incitat et ideo movet calorem ipsis
bus ... quod calor motus ibidem
inducit dispositionem per quam emittet
spermam ... et postea simul attra
hat ... spermam et virile// Deinde
cum dicit Cum que desiderat. hic
a... ostendit quod ... possunt viz
possunt pudendum in pudendum et
quod dicat patet// Consequenter quod mulier
... appetat et desiderat virum sicut
... facta irritatione
premissa ... affectat magis ...
aliter ut ... in proximo
delectationem magnam in emissione
... et attractione viri
... facta irritatione premissa
... amplexari virum et
fortius sibi adherere et ...
... postulare ... viri dispo
nere ... in vulvam et ...
collum matricis magis ...
te quod est ... posita recto intra
... per ... est ...
... illa pars colli est magis
sensibilis et in illa est locus delec
tationis eius/ primo quia illa est ... posi
ta recto ... quod est ... car
nosum et ... 2º ad illam partem
inducitur vasa spermatica ...
... per ... quod est ...
... quia ... constrictio
nem incitabit vasa spermatica
ad emittendum/ 3º etiam ... illam
partem viri ... fortius con
... et ... fortius ...
cat collum matricis ...
... partem colli que est ...
... 4º illa pars colli
est maior ut patet consideranti quia
... sit constrictio plures partes ...
tantur/ et in pluribus partibus quando
fit delectatio ... quia ...
... fiunt super ... coytu
mulieris ... in parte ... fenio
... dicere ... sit
magis ... quia ... abire/ ...
... sit ... in ... vulve// Deinde
... quod ... delectatio sit in parte ...
... est ... que respicit
partem interiorem et ...
... quia sit ...
... respicit ... illa pars
colli quodammodo ... in se
... dicit deinde quod delectatio que est
... est delectatio ...
... est ipse ... abire/ s.

ipse colli quod directe adheret recto ...
... delectatio que est per spermatis ...
emissionem est ... super ... ubi
dictum fuit super ... in ... fe...
... quia ... est os matricis superius ad
... ... inde ... terminan...
... spermatica// deinde cum dicit Consi
deret quoque/ hic ... doceret hora qua
mulier emittit semen sperma ut ...
semen ... post emittat
et ... 3º ... simpliciter viz
coyens cum muliere ut non fiat
error ... dictis ...
... si mulier ... hora in qua
fit fortius adherens et ...
... emittat vir illud ... tempore
vel illud ... matricis et in ...
... sperma et ... dilla
tando illud ... illo tempore vel illud ... illo
loco ... matricis ...
rior quia os superius est ... inferio
... sit ista ...
... adherentiam et alia et ...
... vir ... emittere spermam ... magis
mulier ... emittit ... viz
mulier emittere ... dilatare os su
perius matricis ut sperma habeat libe
rum ... ad gravitatem ma
tricis/ dillatabit aut illud os su
perius elevando aliquantulum partes in
feriores/ et non nullam ...
... sicut possit ...
... sperma// Consequenter ... istam
partem quod ... dictum sit super ...
sit ... fuit deductum ab avi
... capitulo illa parte in mulieri
bus non ... quod est in ...
duo ... emissionis
spermatis mulieris ... os matricis
dillatatur ut ... sperma
virile et ... etiam constringitur
sic constringitur ... quod ... post
... illa
constrictione non impediantur tra
... et impulsio spermatis in ma
...
tur- ... dillatare aliquantulum os matricis
elevando partes inferiores et ...
... superiores ... talis ...
fit ... dilatatio oris superioris quod
est ... inferiori in actu coy
... in omni tempore ut sup...
fuit deductum/ et si mulier ...
... os matricis magnum aut
... quia ... plures ...
os ... minor elevatio ut mi
nor fiat dillatatio: cum ipsa ha
beat os latius// 2º considerandum quod
in hora emissionis spermatis ...
... et in hora sit spermatiza
... ipsa ... adhe
... viro ut virga ... attingat
ad ... os superius ...
colli matricis et ... ap
... virge ...
superius ... et ... fuit
... humorum et ...
... ad oculos ... agitatione ...
... et ... in actu coytus

hanelitus et alteratio .i. magis frequens
propter inflammationem cordis et motum et
agitationem spirituum circa spiritualia et
cum [illegible] facit balbuciendo tunc
etiam ira ~~[illegible]~~ emissionem est propinqua
sperma aut emittit / nam tunc
adducit magnam delectationem ymo conse-
quentia delectationis ita disponit motum
ius regi[illegible]tionis quod non valet
articulare sermones et ideo facit eos
quasi fractos et balbucientes .i. etiam
facit coytus facit calorem .s. solutio
aliquam humiditatem subtilem circa
linguam et instrumenta vocalia que sunt
causa balbuciendi / et ymmo accidentia
etiam fiunt in viris / ad que forte et
[illegible] mulier [illegible]
[illegible] vir antiquum [illegible] ut in pluribus
vocat [illegible] quia antiquus vir / et
dicit quidam quod ex hoc et bene [illegible]
quod coytus [illegible] debet sicut in [illegible]
tum lux advenit [illegible] confor-
tando spiritus [illegible] quod secundum de-
[illegible] hoc [illegible] impediat partum
quando .s. vir habet antiquam aut [illegible]
mulierem que [illegible]
ab hominem naturalem coytus cum [illegible] // .I d°
// dubium quia expulsio spermatis videtur
esse naturalis et per [illegible] non videtur quod
possit tardari vel accelerari et
sic ratio erit quod vir possit generare
in actu emissionis mulieris
ex quo ista emissio non fit per
eam voluntarie quia quando mulier emi-
ttit propter sperma dato quod homo velit
non poterit emittere quia illa ex-
pulsio [illegible] // Dicendum quod expul- .S°
sio spermatis [illegible] est naturalis et
pendet [illegible] quia ~~[illegible]~~ [illegible]
dependet [illegible] viri / facto
[illegible] antedictis [illegible]
sunt ordinate ad [illegible] mu-
lierem [illegible] quia etiam [illegible] vir
[illegible] est in potentia valde propinqua
ad emittendum [illegible]
tam hora qua dicit [illegible]
[illegible] et [illegible]
do [illegible] cum mulieris in emis-
sione vel post [illegible] forte est
[illegible] ut patebit ex dictis ipse
que sunt // dein [illegible] Ex istis
[illegible] / hic [illegible] dicit
[illegible] et [illegible]
vir non debet post [illegible] in ho-
ra in qua mulier ponit [illegible]
[illegible] / 2o [illegible] vir debet
emittere [illegible] quod illud debet esse
post emissionem spermatis
mulieris / 3o [illegible] cum
[illegible] ymo adheret
~~et ibi [illegible] alterationis~~
[illegible] ad [illegible] dicat [illegible]
et [illegible] supple in medico quando
[illegible] .i. prius vel [illegible]
[illegible] sperma supple viri in hora
sua .i. quando emittit mulier propter
sperma quod est inquieuetur et [illegible]

cum tangit et supplicatur viro quia / quia per
unam supple est et constrictum os
matricis ymo os supple matricis
est in separatione ab inseparatione sua
.i. in emissione propria spermatis vel est
in separatione sua .i. quando est in separa-
tione propinqua emissioni [illegible]
gis quando fit emissio os est in-
separabile .i. clausum ita fortiter
et constrictum quod non possit dilatari
ut sperma mulieris ~~[illegible]~~ non
cadat extra tunc [illegible] ergo solutionem
pro dicunt sperma supple viri si
tunc illa hora qua os matri-
cis non est apertum ymo clausum
non mittatur sperma viri illa
hora qua mulier emittit cum
autem os matricis sit clausum et non
posset [illegible] ipsum ymo oportet
ut supple tali hora emittatur
quod os matricis accipiat ipsum
cum erectione quadam sicut facit os
stomachi recipit cibum et ipsum retinet ^quod
ad finem [illegible] potest fieri
os matricis cum aperitur / et adducat
aliam tam dicens et supple debet vir
tali hora emittere quod non [illegible]
[illegible] supple os matricis exi-
[illegible] canalem vel viam ex qua
per quam impellitur sperma ad ~~[illegible]~~
[illegible] constrictio fit
quando mulier emittit propter spermatis
per fortem clausionem oris matri-
cis // in sententia .i. recolligendo ver-
ba non debet post eadem hora emittere
qua mulier emittit quia os ma-
tricis est clausum et posset sper-
ma viri perdi quia non ingredi-
etur ad [illegible] / 2o quia tunc quando
mulier seminat etiam si non est cla-
usum [illegible] et constringit
adeo [illegible] quod non poterit emit-
tere [illegible] sperma // Contra [illegible]
[illegible] et toto processu aliquo
[illegible] sperma mulie-
ris sit necessarium [illegible]
[illegible] constitutiva embrionis active
et passive quia si non esset necessarium
tunc non esset [illegible] de eo
ideo ex quo debet expelli ad extra sta-
tim expelleretur ut non corrumperet
sperma viri et ut non aperiret
matricis quando debet stare clausa / tenen-
tes autem [illegible] dicunt quod non debuit
expelli statim ad extra quia est
[illegible] sperma mulieris et
si non sit necessarium quia est una
[illegible] ad [illegible] matricem
et ad [illegible] sperma viri // Co-
[illegible] 2o quod [illegible] mulier [illegible]
[illegible] vir ut dictum est debet
post eadem hora [illegible]
sic etiam quando stomachus vel os stoma-
chi [illegible] unum bolum si autem
quod sit ille bolus ad finem [illegible]
[illegible] alius bolus ut [illegible]

No[ta]

No[ta]

nota

.| Utrum emissio spermatis possit tardari vel accellerari.

tamen sit mala transglutitio ipsius actus sequeretur singultus et uomitus idem contingit secundum quod sunt famelicus qui recluso cibum volunt et cum iam ille sit in fundo ego volo alium transglutire statim uomitus advenit singultus/ sic et ita advenit ori matricis quia quando debet transglutire sperma mulieris si ipsius impellatur sperma viri ut quando transglutiat sit mala transglutitio et unum ipse dicit a transglutitione et sic perditur quandoque quandoque aliud vel ambo/ quia quibus modis depositis una stabitur hora uno quandoque quandoque carebit utroque// deinde cum dicit uiro adhereat/ hic auctor ostendit quando vir debet emittere sperma et sic dicit auctor/ ostenditur quando vir debet abstinere ab emissione nunc dicitur quando debet emittere primo vero quo calore mixta cum iam supple vir sperma stat et supple pudendum et virga in pudendum mulieris per mixtionem que est vehementius constrictiva .i. vehementius applicationis quia supple mulier vehementissime applicatur viro ut adhereat ei .s. vir et non faciat constrictionem post illud .i. post illam vehementem applicationem hora .i. per parvissimum tempus quia in illa vehementi applicatione matricis ad virum mulier spermatizat et supple vir non debet abstinere agitationibus et adherere mulieri donec videat .i. sentiat per nodi .i. applicationes et constrictiones bus matricis et hanelitus eius iam constitit ex toto .i. a summa applicatione et hanelitus a summa elevatione et post illud paz supple emittat vir quia matrix irritata a sperma mulieris attrahet sperma viri et os matricis non est clausum nec fit ultimus constrictio claudens sive constringens meatum ... .i. quia in sperma vir debet emittere post quam emiserit mulier ita quod non interveniat nisi parvissima mora inter unam spermatizationem et aliam// Conductu aliquo contra ista verba volunt hic quod sperma mulieris non sit necessarium sed solum [illegible] quia auctor/ dicit quod mulier debet spermatizare antequam vir ad hoc ut sperma viri inveniat quam prestet ipsum statim cum venerit in matrice// Sed forte quod dicta ista non sunt vera non cum expedit [illegible] [illegible] cum ipsa ut in pluribus sit humida et frigida sanguis ut auctor ait et nono de animalibus et experientia manifestat// Ampliusque 2m non potest stare cum sperma viri habeat actus effectivus temperamentum quod possit atque recte augere nec approximare mulieris ex isto cum sequitur quod sperma mulieris esse reparans sperma viri // Ad sperma mulieris ita potest reparari per prenominas sperma virilis sit et augeret io credo quod sit [illegible]

.No dz

.d°

.2°

.ad p^m

^ terra

.ad 2^m

quod mulier debet antecedere in emissione prius cum ut probatum est non dicit sibi coire in eadem hora: nec debet sequi vir quia si vir emitteret primus et mulier sequeretur emittere quam mulier non spermatizaret/ ratio quia cum vir emisit desistit agitatione et cum desistit agitatione si mulier non emisit ipsa non emittet/ mulier cum sit debet emittere et spermatizare ipsa eget continua agitatione usque ad emissionem sed vir emittat cum cessabit agitatione et sic cessabit a spermatizatione ipsa mulier quia ut non cessit debet antecedere emissionem et spermatizationem viri in coitu prioris generativo/ item ob alteram rationem quia cum mulier ante spermatizet et ante emittit sperma illa: sic magis excitatur propter sperma delectationem quia magis constricta et magis facta deliciosa magis attrahit sperma viri: sicut os stomachi excitatum per aliquem potum acetosum magis attrahit cibum// deinde cum dicit/ ipsa tacente hic auctor/ videtur autem dum dicitur ad te dixi[illegible] quando vir debet emittere primum sperma ipse debet dilatare os thalamillo quia in emissione spermatis mulieris ipsum claudunt quo dilatabitur videlicet ipsa cavitas elevatus coxis et posse debet se et considerata quod matrix coitus propter delectationem non possit bene constringi et ad hoc expulsus sed ipse cum emittat eam post quam mulier debet spermatizare post sperma// deinde audiat deinde surgat cito. hic auctor ostendit quod sperma post actum coitus et quid dicat post// Ordinem quod vir faciat coitum sine motu dicens debet dimittere mulierem nec cavagi tare nec ostulis nec tactibus ut [illegible] totius matricis non dimittat accipere spermata debet et stare in spatium audito tempore et constringere postea pervecta et coxas ut magis fiat clausio oris matricis ut non in [illegible] aer frigidus/ debet et tenere hanelitum ipsa mulier per coitum ut aer frigidus alterat subito ingrediens per illa ad que alteratione sequitur matricis alteratio et frigor et valde bonum quia calor trahatur ad interiora et regulabitur ad sperma et in actu retentum// Et si mitteret quod subito tellor trahatur ad per illa et sic diversio fit a matrice/ et si dicta quia subito introducitur [illegible] [illegible] et intimatum altius// Deinde quando subito calor trahitur ad per illa et sic diversio fit a matrice et venimus ad principia illa et vigoramus per unionem diffunditur ad extrema et per quos ad matricem// Ad 2m dicendum quod [illegible] [illegible] est quedam [illegible] cum [illegible] [illegible]

.No dz

.d° p^m

.2m

.3m

| Utrum mulier debeat anticipare virum in coitu generativo.

cum mixtura non sufficiat agitatione nisi
fiat quod // Deinde cum dicit Et fiat
odoramentum hic Avicenna ostendit quod
fiendum ut corrigatur error acci-
dentis cum auxilio rei confortantis
et primo Avicenna ostendit quod fiendum ad
confortationem cerebri et aliorum principalium /
2° Avicenna ostendit quod fiendum ad con-
fortationem matricis ibi Et sup-
positoria / Quantum ad primam partem quod di-
citur patet // Consequenter quod ista remedia con- .No.3
hic Avicenna docet quod ad irritandum
mulieres que ut dicitur rare et tar-
de emissionis spermatis irritant
irritatione quam hic docet Avicenna est
cum confortantibus principalia et maxime
cerebrum docet confortare quia ab eo
cerebro [illegible] sensitiva et forte per
nervos [illegible] et nucha [illegible]
[illegible] ad spiritus [illegible] a cerebro quea
multum dependet ut [illegible] per
venarum [illegible] mulier
odorat confortativa cerebri [illegible]
[illegible] mixta nigella
cum modico croci et musci et
ista non debent approximari cum multi
[illegible] debet [illegible] quia [illegible]
calore aromatico [illegible] superiora
et moverent et matricem ad
superiora adeo quod sperma a viro
[illegible] non posset venire [illegible] ad
[illegible] et ista sunt ap-
proximanda per longum tempus ante coitum /
debent in medicinis considerari [illegible]
[illegible] cerebri calidi et humidi
vel humidi quia ista aromatica forte a
[illegible] ad cerebrum eius
et plus nocerent quam iuvarent // Et .No.3
considera quod ista [illegible] si
vir haberet cerebrum et aliorum
principalium debilitatem [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] quia viri et mulieres habundant
in [illegible] circa cerebrum // Et con- .No.3
[illegible] Avicenna / et suffumigationibus [illegible]
[illegible] ut per istud
[illegible] intelligi quod cum aromaticis
[illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] ut
[illegible] et [illegible] Et dixit
et Avicenna / quod talia [illegible]
[illegible] in forma suffumigii
approximari quia [illegible]
et [illegible] post humiditatem
[illegible] // Deinde cum dicit Et suppositoria
hic Avicenna ostendit quod fiendum
ad confortationem matricis que maxime
[illegible] approximanda ante coitum / et ma-
[illegible] quia [illegible] Avicenna / [illegible] et
docet unum approximandum in [illegible]
et [illegible] quia in forma suppositorii /
2° unum approximandum in forma
[illegible] / 3° unum approximandum
in forma vaporis [illegible]
[illegible] quod [illegible] ibi

3a [illegible] finaliter // Co-
siderandum quod suppositoria possunt fieri [illegible] uno
in forma longa et grossa ut ad [illegible]
[illegible] amplitudinem colli matricis
et ista mulieribus [illegible] quia [illegible]
volunt [illegible] et [illegible]
magis utilia [illegible] quia magis
attingerent ad [illegible] matricis / [illegible]
[illegible] in forma glandium et de-
bent imponi [illegible] superius et ap-
pellantur pessaria quia debent [illegible]
[illegible] vel [illegible] ma-
[illegible] et ista [illegible] magis honesta
et ipsa [illegible] ad honestas
[illegible] non ita ad honestas [illegible]
nobiles [illegible] ad [illegible] que non [illegible]
[illegible] // Secundo considerandum quod debent
talia suppositoria [illegible]
quia [illegible] prolixiori
tempore [illegible] / debent autem
[illegible] et moderate calidis
[illegible] et ut non
ut [illegible] calefaciant et [illegible]
[illegible] matricem quia [illegible]
vel mordicando matricem [illegible]
[illegible] libidinis vel possent [illegible]
[illegible] in superfluum [illegible]
[illegible] non posset aplicari ma-
[illegible] matricem ad
[illegible] et non [illegible]
[illegible] mordicationem et ulcera-
tionem vel [illegible] // [illegible]
[illegible] valeat ad impregnationem
[illegible] in [illegible]
// Deinde cum dicit Et de illis que sunt [illegible]
hic Avicenna docet unum approximan-
dum ad confortationem matricis ante
coitum in forma vaporis [illegible]
[illegible] patet // Considerandum quod suffumigia
in vaporis [illegible] forma approximata
sunt [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad coitum [illegible]
[illegible] et [illegible] calidis [illegible]
[illegible] et [illegible] aromati-
citatis et quia movet matricem
ad inferiora ut reddatur apta
[illegible] virilis non
autem debent approximari supinus
quia trahunt matricem superius cum
[illegible] adodo-
[illegible] et maxime [illegible]
[illegible] aromaticos
aromata in forma vaporis [illegible]
[illegible] humiditas superflua
in matrice quia [illegible] // [illegible]
quia aromata [illegible]
suffumigando [illegible] matricem
quia [illegible] capitis [illegible]
[illegible] cerebri [illegible]
[illegible] // Amplius talia aroma-
tica dilatant os matricis [illegible]
[illegible] dilatationes
[illegible] // Amplius ta-
lia resolvunt [illegible] ma-
tricis // [illegible] Avicenna / // [illegible]
quod talia aromatica approximantur in
forma vaporis [illegible] et suffumigii

Utrum suffumigatio matricis per
[illegible] cum aromaticis va-
leat ad impregnandum.

.No.3
.No.3
.No.3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ipsa

gata cum coitu propter convenientia quia excitat .2º.
mulierem ad actum coitus quia inducit .6º.
caliditatem spiritum per motum quia et agitat
spiritus et spermata in testiculis mulieris
// Ad instantias ad primam dicendum quod talia a- .1º.
romatica approximata in forma vapo-
ris sicci et suffumigata si ap- .p. a 2m.
proximantur non pluries sed paucis vi-
cibus et subrigendo mulierem stricto
modo vapor non ascendit et per hoc non
nocebit cerebro // Ad 2m dicendum quod ista
sunt aromatica ... et aliquando stiptica
ut thus ... mirra storax et
mirto etc. // Ad 3m dicendum quod aromatica
debite approximata et maxime cum stipticis .2m.
non resolvunt ymo uniunt et vi-
gorant caliditatem matricis // De primo dicendum
dicit dominus Simon ... de-
cet approximandum cum coitum pro
fortificatione matricis in forma vapo-
ris humidi et quod dicat patet // Contra
quod dicitur dicit dominus ... potest
... confirmatur ... consequens ... confor- .3m.
tant ... et maxime cerebrum et
approximantur confortant matricem in
forma suppositorii et in forma vapo-
ris sicci ... approximare aromatica
confortantia matricem in forma va-
poris humidi quia praedicta remedia
disponunt matricem ut recipiat
confortationem sed ipsum introducit ad
matricem confortationem quia ... .4m.
aromatica est cum calido humida vapo-
rosa que est multum congrua ...
digerent ... quia ... digestio
fit actualiter humida vaporosa et
non sicca tenebrosa et ... similiter
per ... ut ... ad matri-
cem et ... vaporosa ...
sicat et ... potest ... ...
praeparationem conveniens est quia calor
... .O.m
... vapores ... .No. 3
... ...
... ... formationem
... suppositorium et ...
approximantur ... vaporis sicci
aromatizatum ... approxima-
2º in 3a ... formationem ... methuz
et aromatizatum ... vaporis humidi forma
quia ... forma
methoz ut videtur ...
et quia remedia ... agunt
approximata ... agunt approxima-
ta ... quod a
... habeat ... calidum ...
... .No. 3
... faciunt ...
volentes impregnari quia suffu-
migia ... multum ... et
... approximatur cum ordina- .p. 9º.
tione ... et ebano
quod habebat ... calidum ...
... magnam in
... itaque ... videbatur
... ... multum
... in ... (?) ... etc.

// Sed aut petatur quo tempore ista remedia
sunt approximanda, dicendum quod post menstru-
ationem per duos dies et de mane
ieiuno stomacho // Dubitatur circa praedictam lec-
tionem utrum suppositorium factum ex
bdellio conveniat ad impregnationem
et ordinatur primo quod non quia bdellium pro-
vocat menstrua, igitur non convenit
ad impregnationem consequentia videtur nota
quia menstruatio prohibet impregnationem
... ... non possunt adhe-
rere matrici ... ...
... dispositio ... ...
... est ... 2º ... de bdel-
lio // Confirmatur 2º quia bdellium provo-
cat abortum igitur non convenit ad im-
pregnationem consequentia videtur nota quia ...
... ... sunt ...
... vel ... caliditate
... ... et ...
... est ... 2º ... allegato
... // Amplius confirmatur 3º bdelli-
... est ... et ... in 3º igitur non conve-
nit ad impregnationem ... est ...
... in 3º de simplicibus ...
de bdellio consequentia videtur nota quia
talis reddit matricem ardentem et per
... ...
... illo ... ... et
... huius matricis // Amplius
confirmatur 4º bdellium consumit
humiditates et consumit et resol-
vit humiditates naturales matricis
igitur non convenit ad impregnationem
consequentia videtur et nota cum libet
... ... quia ipsum resolvit humi-
ditates grossas ... plus ...
... matricis ... adeo ...
... est ... et ... ...
quia bdellium resolvit ...
... et grossa // ... ...
// Consideratur ... bdellium est gumma ... .No. 3
... et arboris ... ...
... et maxime ... in
... ...
... quia quedam ...
et ipsum est ... vel ...
... aliud ... ... i. ...
... magnorum vel magorum methuz
... et ... coloris
... et amari saporis ...
resolutivus cuius odor ... odor
... est ... i. ...
... calidus ... quod a
... et ... in 3º resolutivum
// ... ... quod ... .No. 3
approximata vel est lapsa in ...
... ... et multum ...
est ... vel non multum lapsa
// ... ... bdel- .p. 9º.
lium approximatum cum coitu
... ... lapsa
vel non multum lapsam est conve-
niens ad impregnationem ratio quia
... ... et ...
in ... ... conve-
niens ad impregnationem ... ... etc.

./ Utrum suppositorium factum ex bdel-
lio conveniat ad impregna-
tionem.

.Ad primum 2m
.Ad 2m.
.Ad 3m.
quod est
.No. 3
.Attende quod videtur huic ...

... ... impregnari ... ... suffumigia

non autem probatur quia bdellium est calidum in 2° quia cale-
facit matricem et resoluendo ventosi-
tates et per quas sperma gignuntur suf-
focationes et sterilitatem [illegible] res-
tringit matricis et collum matricis // 2a .2. c°
conclusio sit quod bdellium plurimum sepe et
pluries debet approximari mulieri haben-
ti humorem frigidum ratio quia talis est ma-
gis inepta [illegible] propter frigiditatem spermatum / impregnationem
et propter manus // 3a conclusio sit quod bdellium
approximatum in matrice multum [illegible] .3. c°
ipsa non conveniunt sicut alijs remedijs
ratio quia in tali matrice ut in pluribus
sunt humores mali quos agitat
non precedentibus alijs evacuationibus a-
gitati plus leduntur // 4a conclusio sit quod .4. c°
bdellium approximatum [illegible] in
longo tempore non confert ad impregna-
tionem ratio quia sua superfluitate [illegible]
et desiccationem matricis et multis
modis nocere [illegible] matrici // 5ta .5ta c°
conclusio sit quod bdellium minus approxima-
tum plus nocet cum nocet et
plus iuvat cum iuvat ratio quia minus
assumptum magis acuatur et a
natura melius regulatur // 6ta conclusio sit quod .6ta c°
melius est ipsum approximare ex-
terius et inferius [illegible] suppositorium
ratio quia non ita nocet et potest citius
a collo mulieris removeri // Ad .ad p(rim)am
instantias ad primam dicendum quod bdellium
provocat menstrua maxime nimis
approximatum vel extremis longo tem-
pore et pluribus vicibus // ad secundam .2°
[illegible] debeat stare in collo
matricis cum coitum // dicendum quod hora .3°
aut modicum plus in mulieribus
fieri et [illegible] de xi in xii die
[illegible] volumus [illegible]
nocere [illegible] approximari et
longo [illegible] quod extrat
// ad 2m dicendum // ad 3m [illegible] .ad 2m. ad 3m.
approximatum et pro tempore
non calefacit in 3° gradu vel
forte non in 1° // ad 4m dicendum quod .ad 4m.
consumit humiditates grossas et eas
resoluit cum longo tempore approxi-
matur et cum [illegible] simul
tum cum [illegible]
tendi in resolutione humorum gro-
ssorum alibi dictos // Modus vero
alius. postquam abire, docuit remo-
vere et curare sterilitatem provenientem
ex errore accidentis docendo
circa coitum et delicias coitus
et per hoc avicenna manifestavit
primam [illegible] divisionem [illegible] in
[illegible] capitulo // hic in ista parte abire,
intendit et [illegible] docere curam
sterilitatis provenientis ab alijs
causis que sunt [illegible]
[illegible]
[illegible] et
curam sterilitatis provenientis

a mala complexione calida cum siccitate / 2° abire
ponit breviter curam sterilitatis [illegible]
et humiditate quia ipsam consumit / 3° abire
ponit curam sterilitatis provenientis [illegible]
[illegible] matricis / 4° ponit curam
sterilitatis provenientis ex nimia [illegible]
[illegible] / 5to ponit curam sterilitatis
provenientis ex ventositate / 6to ponit
curam sterilitatis provenientis ex parte
viri / 7mo ponit curam sterilitatis prove-
nientis ex nimia strictura orificij ma-
tricis et colli / 8vo abire / curas
ponit curam sterilitatis provenientis
ex siccitate et humiditate ibi 2a ~~Et si fuerit~~
~~[illegible]~~ ibi 3a ~~Et si fuerit~~
~~causa ipsa remota~~ ibi 4a ~~Et si fuerit~~
~~multitudo~~ ibi 5ta ~~Et si fuerit~~
~~ventositas~~ ibi 6ta ~~Et si~~
~~fuerit vehementia~~ ibi 7ma
~~Et si causa fuerit strictura~~ ibi 8va
~~Et plurimum [illegible]~~ // Considerandum
[illegible] ratio est [illegible] Nota
ulterius addit quod mulier est
tota [illegible] mulier et est in
[illegible] in aliquo [illegible]
[illegible] dictam quia mulie-
res [illegible] libenter [illegible]
[illegible] ubi non [illegible]
[illegible] libenter calidis quia [illegible]
[illegible] mala [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
vel [illegible] quia mulier
[illegible] vel quia [illegible] est
[illegible] mutamus humores ad
[illegible] plus quam debet [illegible]
[illegible] et plus quam [illegible]
[illegible] est [illegible]
illos [illegible] .ad 3m.
non possit curari mala complexio
deinde intendit ad malam complexio- Nota
nem matricis cum [illegible]
quia non minus et [illegible]
approximantur // Et considera quod abire
ponens curam male complexio-
nis matricis [illegible]
[illegible] docet [illegible]
[illegible] et [illegible] complexionem
matricis [illegible]
[illegible] calidi multiplicatur
[illegible] vel [illegible]
[illegible] illos
humores [illegible]
[illegible] vel [illegible]
aut [illegible] illi humores
de novo multiplicantur quia si
[illegible] alteratio in matrice
non [illegible] malam complexionem
calidam [illegible] aut [illegible]
[illegible] causa illorum humorum calidorum
multiplicantia et [illegible]
[illegible] mulierem [illegible]

.N.º3 iubus et non eet ad facere quia affligeret
afflictam // Concludit 2º quia dicit avicen-
dem post evacuationem equa complexione ad-
ministranda sunt maturativa recto tarria
facta ex sucis suis equalis calidus
.i. calidus actualis / non enim debes ea ap-
proximare actu frigida quia possibiliter pro-
ueret malam complexionem / calidam et
induceret frigidam que non est approxi-
manda actu frigida quia matrix est mem-
brum nervosum / et quia indiget ex quo-
dammodo [illegible] in opposito ut confortetur
sic locus principalibus / aut actu
frigida non est approximanda nisi in
maximis fervoribus humorum / 2º
por ligi et ad ministranda recto-
taria equalis calidis et hic sic per pur-
tius ut sic [illegible] quod postquam inveni-
uasti [illegible] debes approximare equa-
lia quia ista est frigida cum mala comple-
xionis calide / dicendum si ista non suffi-
ciunt ad ministranda recto tarria fac-
tam cibis [illegible] ex sucis frigidis et ex
mucilaginibus quia magis adherent
.1ᵈ. maxime potest [illegible] quia propter stringuina
.pᵃ.aᵐ. tivos [illegible] lubricat [illegible] et si
mulier iacet [illegible] magis
valeret quia magis [illegible] // Sed
circa istam [illegible] dicitur quia avicenna
.2ᵐ. docet istos humores calidos eva-
cuare non ut debet prius preparari
et digeri [illegible] est quod sic quia dige-
sta medicare oportet // Amplius que
sunt signa digestionis illorum humo-
rum // Amplius cum possint re-
[illegible] non debent evacuari quia ra-
[illegible] sicut [illegible] inbibitus
3ᵐ non moveas ipsum donec [illegible]
[illegible] 4ª primi // Amplius
quo sciemus quod humor sit inbibitus
.4ᵐ. in matrice vel non inbibitus
// Amplius videtur quod non expediat
.5ᵐ. [illegible] evacuare humores quia natura
.6ᵐ. eos sufficienter evacuat omni mense
[illegible] // Amplius
videtur quod sufficiat alios humo-
res alterare et infrigidare quia
infrigidando reducemus eos ad
.0ᵐ. [illegible] et sic et
.5º. removebimus sterilitatem // Inquirimus
[illegible] hoc est avicenne // dicendum cum avicenna
.Ad.pᵐ.0ᵐ. // Ad primam instantiam dicendum quod avicenna non
[illegible] preparatam [illegible]
.5º.aᵒ. [illegible] presupponit notam [illegible]
ab eo 4ª fen primi cum // vel dicendum
quod avicenna hic intelligebat humo-
res illos forte evacuandos nunc
[illegible] que evacuatio est evacuatio non ex-
.Ad.2ᵐ. pectata preparatione [illegible] // Ad 2m
dicendum quod signa digestionis illorum humo-
rum sumuntur multipliciter ab urina
sudore egestione et pulsu et
aliis multis signis quando [illegible]

urinis vel in matrice consueta [illegible] non
digesta ipsa [illegible] urinam vel
permutat digestionem in urina [illegible] non
tamen quod contrahit corpus et ue-
pulsu nis sicut permutat digestiones [illegible]
pulsationis quam facit in corde
et sicut sudoris [illegible] permutationis quam
.9. facit in toto // Sed inspectis ponatur
quod natura sit modica non potens indu-
cere permutationes in dictis mem-
bris vel toto quo cognoscetur digestio
.5º. // dicendum quod cum natura est modica non potens
inducere permutationes in dictis mem-
bris tunc [illegible]
per [illegible] digestiones [illegible]
[illegible]
ipsam digeri [illegible] in septima-
na / [illegible] in septimana dimidia
et [illegible] in duabus septimanis
et sedata [illegible] mulier [illegible]
sunt dico [illegible] permutata [illegible] similiter
[illegible] temperate vel non multum [illegible]
non sentit [illegible] humores [illegible]
no digestiones fuisse factas [illegible] post
magis fuit [illegible] digestionis
// Ad 3m dicendum quod cum humores sunt inbi-
biti non debent evacuari quia non
educentur [illegible] permutatum
nisi [illegible] eos esse digestos [illegible]
[illegible] aut [illegible] de quibus hic
est sermo tunc sunt inbibiti et digesti
[illegible] in pluribus [illegible] quod non inbibitos
quia illi [illegible] in locis tali-
[illegible] possunt digeri [illegible]
sunt in parientibus et in gravitate ma-
tricis quia [illegible] aliquid resudat [illegible]
sentiunt digestiones eorum // Et ex hoc
.Ad.4ᵐ. responsio ad 4m quia humor inbibitus
cognoscitur quia non emanat aliquid
ad interiora et [illegible]
.Ad.5ᵐ. et approximata [illegible] // Ad 5m
dicendum quod natura [illegible] et [illegible] non suffi-
cienter evacuat [illegible] aut [illegible]
lis aut quia humores sunt inbibiti
.5º.aᵒ. et [illegible] expedit eos evacuare // Aut dicendum
quod avicenna / non [illegible]
[illegible] ut notaret
ordinem inter evacuationem et alterationem
quia prius expedit evacuare et hoc est
[illegible] non evacuat / ultimo expedit
alterare / que autem sit alterativa [illegible]
[illegible] evacuativa [illegible]
[illegible] / et si vis [illegible] calidi
et [illegible] evacuare [illegible]
[illegible] de [illegible]
.6º.aᵒ. [illegible] // Aut dicendum quod expedit
evacuare humores [illegible]
evacuatione [illegible]
.A8.6ᵐ. [illegible] // Ad ultimum dicendum quod si illi humores
essent pauci et non essent per-
mutati [illegible]
sufficeret eos alterare et infrigi-
dare / sed quia humores calidi [illegible]
[illegible] quos natura [illegible]

·| Utrum humores calidi in matrice debeant evacuari in principio.

it maturis

et maturis corrumpuntur quos propter corru
ptionem expedit evacuare quia forte
approximando infrigidantia ad evacua
tionem instigarentur in materie
et fieret opilatio propter corporis frigoris mora
longa et ex opilatione induceret nova
ta sterilitas et novit multe mulie
res // Sed ultimus dubium quia cum .//.do.
talis matrix sit in latitudine sanitatis
et sit calida dato quod approximentur
cibi frigidi et pomo . dictorum conficit .p.a.rm.
quia membra existentia in latitudine sani
tatis semper alterantur similia ut dicit apostolus
ut galienus asserit 2° tegni capitulo de signis
secundum illa pars ex quibus non inve
nte natura recreantur per appetitum
et alterantur similia et idem scribit
supra 4° sui beniamin // In quantum .o.m
est avicenna // dicendum est cum avicenna .6.o
quod frigida pomo et cibi et alia frigida
debent approximari / 2° quia istarum
quod ipsa habet remotionem illarum malarum com .Ad.o.m.
plexionum // Sicut malis instantia dicens
in membra lapsa existentia in latitudine
sanitatis alterantur ut similia dicendum quod verum
est cum approximantur sed cum approxi
mantur contraria expedit et ut illa
alterantur sed dicit per maneret et mo .9.
veret // Et sed instantia quia infrigido .6.o
cibo et aere et post calidis // concedatur
et istic alterantur ad maturitatem
plus quam ad membra sed quia cum ipsis
ignibus calidis fit multum frigidi illa
plus potest in remove nodo cole
ram complexionem nimis quam parare
calidis in conservando // Deinde cum dicit
Et si fuerit cum siccitas et humi
ditas / hic avicenna / excusat sterilitatem
ponendo curam complexionis frigide et hu
mide cum dixerit et quod dicat patet et
sic non est insistendum sic haec
ab avicenna // deinde cum dicit et si fuerit cum
hic avicenna / ponit curam sterilitatis que
(...)ra ad conformationem matricis et quod
dicat patet et quia prius hic capitulo
specialiter ro ...quatenus de illud
capitulum // deinde cum dicit Et si fuerit cum mi
(...) hic avicenna / ponit curam sterilitatis
(...) pervenientis ex multitudine pingue
dinis et ideo sex facit quia primo
ponit (...) curam per di
etam / 2° per balneum / 3° per evacuationem /
4° per medicinas (...)ales / 5°
per pomum / 6° per (...) / patet
patent satis in littera // Conside .No.3
randum quod multitudo pinguedinis pot
est vel in toto corpore vel solum in ma
trice et de utroque eorum sit pin
guedo que venit illa quod dicit avi
primo (...) forte (...)
no quia resolvit humiditates sub

stantificas innovatio abi quia non potest fie
ri restauratio eius quod dissolvitur (...)
(...) balneum cum aqua dulci quia
humectat removendo humiditates
in poris et dixit quod illud confortat quia
(...) et (...) et liberet balne
(...) balneis termarum et bal
neis aquarum aluminosarum et sulfu
rearum et maxime in sanitate (...) et sub
trahit (...) / clisteria calida / i. ^ acra
acuta quia ista invitat virtutem expulsivam
ad expellendum et calefaciat et (...)
(...) invitatur (...) extra
(...) forte (...) extrat per (...)
ut (...) et (...) alia
(...) ut ponit avicenna / ^ (...)
(...) vel examinat (...) quia po
sitiliant (...) et (...)
(...) plus resolvitur in (...)
(...) in membra / 2° quia (...)
(...) vehemens non calida non
(...) humores non ad (...)
sed ad (...) vel ad aliud (...)
(...) vel movet humores
ad membra non cum illo (...)
(...) et grada (...)
debent venire ad membra ut in
(...) quia debent transire sub
(...) humiditatem (...)
(...) habent (...)
(...) calide et (...) faciunt (...)
(...) / 3° examinat quia arguit (...)
(...) (...)
(...) que abhorret membra (...)
per illas (...) plus exspi
(...) (...)
(...) album (...) forte
impinguat quia (...) ponere
multas humiditates (...) et
multos (...) / et (...) avicenna / non
(...) vinum album (...)
(...) de intelligi per (...)
(...) forte rubeo
(...) / 2° (...) vinum (...)
(...) aut non resolvit (...) hu
miditatem quia est impinguativum
// Et (...) quod avicenna / ponit et
(...) vinum rubeum forte (...)
(...) sit moderate (...)
dum (...) quia talis vinum plus est (...)
quia (...) plus est (...)
pomis medicinalibus / et (...)
(...) quia (...) inducit (...)
que dicit avicenna / inducere (...)
(...) quia (...) dixi supra / vel
aut per (...) resolutiva
quia (...) examinare // Sed dubium circa
(...) / primo quod attenuando et
removendo pinguedinem non videtur
removeri sterilitas quia dato quod (...)
(...) pinguedo et removeatur
(...) causa sterilitatis (...)
(...) quia membra sed
(...) (...) per substractionem

.//. Utrum cibi et potus frigidi conferat
in matrice calida.

.//. Utrum attenuando et removendo
pinguedinem removeatur
sterilitas.

nutrimentum

.No.3

.//.do.
.p.a.rm.

2m.

3m.

Om.

So.

Ad p.m om.

Ad 2m.

Quo pinguedo fiat a calido.

Ad 3m.

nutrit ab eis [illegible] quorum membrorum solidorum
nocumentum [illegible] caro [illegible] // Simpl
ius a[illegible], docet approximare membra
calida ad manifestandum [illegible] pingue
do fit et a calido ut potest et a[illegible]
[illegible] magis [illegible] manifestando manifest
doce(t) et [illegible] a[illegible], approximare [illegible] // Am
plius 3o [illegible] in corporibus mulierum [illegible]
sunt [illegible] non [illegible] alienari ad ma
gna[m] caliditatem [illegible] quietatem [illegible]
[illegible] virginum ut patet agenti [illegible]
[illegible] naturalibus // [illegible] hoc est
a[illegible] // [illegible] a[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
// Ad instantias. Ad primam [illegible] quod non [illegible]
[illegible] membra [illegible] immo [illegible]
[illegible] quam in membris solidis
corpus [illegible] pinguium [illegible]
[illegible] in multa [illegible] que sunt
[illegible] solidorum membrorum
que [illegible] est extremo
et [illegible] pinguedinis [illegible] est
[illegible] membra
[illegible] pinguedo et adeps
[illegible] membrorum
ut [illegible] ossium [illegible] ut potest
[illegible] agenti [illegible]
modico [illegible] et 2o
[illegible] et aliquale in primo [illegible]
forte [illegible] ad [illegible]
[illegible] pinguedinis non [illegible]
[illegible] ad destructionem totius pin
guedinis [illegible] ad [illegible] totius
[illegible] illud quod est
in corpore mulieris [illegible] // Ad 2m
dico quod hoc concesso quod pinguedo fiat
a calido, adhuc [illegible] et [illegible]
ad [illegible] illam [illegible] que hic
docet a[illegible], [illegible] dictus [illegible]
a[illegible], docet approximare [illegible]
[illegible] est [illegible] calida [illegible] et
[illegible] ad [illegible]
[illegible] quia [illegible] intelligi [illegible]
pinguedo fiat a calido possumus [illegible]
[illegible] duplex [illegible] pinguedo [illegible]
[illegible] ventositas que facit ille
[illegible] dispositionem [illegible] pingue
do [illegible] a calido [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pinguedo
[illegible] et [illegible] eadem que
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et resolutio / Alio modo possumus
[illegible] pinguedine a [illegible] a calido
[illegible] et non resolvit
[illegible] proportionem non
est aptum multiplicare carnem et
aptum est multiplicare pinguedinem
et hinc et [illegible] fuit
et resolutionem [illegible] // Ad 3m
dico quod [illegible] alios [illegible]
[illegible] materie [illegible] ut patet per

[illegible] in libro de pronosticis et pronosticare
[illegible] mulieres illam que
[illegible] fluxum menstruorum [illegible]
[illegible] alios [illegible] quod ille [illegible]
[illegible] mulierum [illegible]
[illegible] resolvit et expirat // [illegible]
[illegible] dicat / Et si ea fuerit
ventositas [illegible] a[illegible], potest [illegible]
[illegible] et
[illegible] patet // Condicionem quod [illegible] a[illegible], potest
[illegible] ventosita
[illegible] ea [illegible] non [illegible]
[illegible] vel forte quod putavit quod
ex dictis possit intelligi [illegible] mala
[illegible] et [illegible] debilitans [illegible]
est ea multiplicans ventositas
ubique sit sive in matrice vel in
[illegible] vel [illegible] que ventosi
[illegible] non [illegible]
[illegible] agitant [illegible] vel
forte [illegible] a[illegible], [illegible] ap
posuerit [illegible] a[illegible], [illegible]
illud quod dixerat de [illegible]
[illegible] vinum album sub
tile [illegible] magna [illegible]
vinum [illegible] in magna [illegible]
[illegible] adhuc album subtile [illegible]
[illegible] nutrimento
[illegible] exhibet et sic est [illegible]
[illegible] multiplicando pinguedinem
[illegible] et aliis modis causat [illegible]
[illegible] quod [illegible] replet venas ma
[illegible] vaporibus grossis et [illegible]
ventositatibus et maxime in [illegible]
matrices debiles ut potest a[illegible], 4o
[illegible] manifestando
pinguedinem et causat [illegible]
[illegible] quod [illegible] facit ventosi
tates maxime multum potatum et in
[illegible] quod hic aliqua [illegible]
[illegible] de vino quod facit ventositate
in venis matricis a[illegible], [illegible]
[illegible] ventositas [illegible]
[illegible] per [illegible] // Et considera
quod a[illegible], dicit si fuerit ea ventosi
tas [illegible] formatio
[illegible] ad [illegible] ventositas
[illegible] quod [illegible] est ea
[illegible] / [illegible] ista
ventositas [illegible] ab illa quod ista est [illegible]
[illegible] et illa est pauca / illa [illegible]
[illegible] resolvitur et [illegible]
[illegible] et multiplicatur et signum
ventositatis in matrice [illegible]
[illegible] in matrice agitatur et
[illegible] dolorosi [illegible] subito [illegible]
[illegible] et subito [illegible] // Et consi
dera quod ista ventositas potest [illegible]
[illegible] in [illegible] matrice [illegible]
grossitie non potest [illegible] debi
litatem [illegible] / [illegible] est in ve
nis [illegible] et est ut in plu

ubius // dubitatur quia cum ventositas multiplicetur .d°
ut in pluribus et maxime grossa quare ubi
non docuit illam evacuare // dicendum quod .6°
cum ignea aqua elleuatur ventositas
est pauca illa tantum ventositatem
dissoluit illas rimas et illam consumit
supponens primo ad ire, rimas et pauca
docet approximare ista ratione ventosa na-
ventositatem que consumit rimas que
est causa ventositatis / et si ex approxi-
matione eorum causatur dolor de-
bent diminui et debes intendere evacua-
tionem / caveas in approximatione per
eos ipsius castoreum propter abhominationem
et maxime nobilibus // deinde cum dicit
Et sicut fiunt hic ad ire, ponit
curam sterilitatis provenientis a strictura
et quod dicit patet // Consequenter dicit quod si sterili-
tas in media causa duplici indiget cura
sterilitatem unius est malicie
proprie et distrassie scilicet complexio-
nalis et sic ad ire, docet approxi-
mare humectativa / alio sterilitas
causat sterilitatem quod causat apperitatem si
per plurimas et ut sic ad ire, docet
approximare lenitiva et equativa ad asp-
eritatem illam et maxime adipis approxi-
mationem / docet tunc ad ire, ap-
proximare lac caprinum ad corrigendum
sterilitatem matricis / magis conve-
nient quod lac asininum quod illud non
est ita humectativum / magis convenit
quia omnium vel vaccinum quod ma-
gis confortat et magis regulabile
anima et ideo dixit proprie lac caprinum
alphidebeget idest abaua pugnia
delectabilia non abhominabilia //
dubitatur quid magis conveniat aut ubi .d°
humectantibus et approximatis ab intra /
aut medicinis approximatis ab extra / an
quod medicinis approximatis ab extra quia ubi
humectantibus transeunt ad matricem
per multa media / videtur quod ubi
quod medicinis ab extra approximatis non
sciunt in matrice unio sterilitatis quia
expellitur // ad hoc dicendum quod ubi huma- .6°
di magis conferunt in cura ipsius
sterilitatis matricis et per quos ste-
rilitatis causa quia ubi humidi de quibus
est sermo habet humectare huma-
ditate substantiali si medicina ponens
prohibeat alimentum consumi et hu-
mectant humiditate accidentali //
si sic instetur quod lac sit sicum et sic .9.
inducat sterilitatem ex frigiditate
haveret causam humectando // dicendum .6°
quod lac est pauce siccitatis et est multe
humiditatis // aut dicendum quod siccitas .6°a°
lactis de coitu cum zuccharo vel
cum melle // ad instantiam primam .Ad.o.^m^

Utrum quid magis conveniat aut ubi
humectantes et approximati
ab intra, aut medicine
approximate ab extra.

Dicendum quod ubi multiplicatur nasciture
sunt in ea transmutationem in
defectu mutati ad superfluam humiditatem
quia adhuc potest sufficienter humecta- .No^d^
tur // et considerandum quod ista causa steri-
litatis contingit / posset in contingere
sic post febres acutas // deinde cum
dicit Et si causa fiunt strictura
hic ad ire / ponit curam sterilitatis
provenientis a strictura orificii matricis
superioris et colli et quod dicit patet .No^d^
// Consequenter quod comestio canellarum apu-
ti cum et ceteris conferunt in dilla-
tando collum et os matricis quia
talia habent movere sanguinem ad
matricem et quod moventur sanguinem ad
membra ad habent illud dillatare quare sa-
gimus calidus et humidus per que duo
fit magis dillatatio / deinde capio cy-
minum et amisi satis patet quia per
viam proratam / hoc et tamen ponit
sapio quod dicit quod provocant urinam
et menstrua contrarium dicit et electuarium
una elixario ut et modo iterum
et dicit accipi ferrum et humectativas
// dubitatur primo quia nos dicimus quod dillatatio .d°
cum virga virili quia talis praeter .p.^a^ ar^m^
actualem et potentialem et per consequens magis
gis haberet dillatare quia ratio et
licite magis moveret sanguinem ad .2^m^
matricem // amplius ratio idest stillus
factus longius et fortius aliquo
simili ad formam membri ex stagno
videtur fieri quod prohibebit dillatatio- .3^m^
nem // amplius causa que conveniunt cau-
les quia sunt sicut et videntur dimi-
nuere maxima ut ponit sapio ratio
palliatio et hoc magis fiunt
in mulieribus // ad primum dicendum quod dilla- .Ad.p^m^
tatio cum virga virili esset bo-
na magis valens per mulierem sed uno
esset dampnosa quia lactare tamen
nullum in tali coitu et in membro
et in tali coitu toto vero ex hoc posset
fieri sterilitas ut dicebat avicenna
superius quod una de causis sterilitatis
est coitus cum illis qui non potest ma-
gis // amplius vel non posset sa-
na continue propter aptitudinem ad faciendum
longam et sic inter sterilitatem que est
necessaria habet dilatationem // ad 2^m^ dicendum .Ad.2^m^
quod ille radius sive stillus de virgi-
nium virginitate dillatatio ut cum dya
sterilitatem quod est virginum et vir et hu-
midum // ad 3^m^ dicendum quod caules bene .Ad.3^m^
et secundum id approximate noceret .5°a°
// aut dicendum quod ibi sapio loquitur de
certo cautela // deinde cum dicit Et
plurimum quae hic ad ire / remedium
ad ponendum curam sterilitatis provenientis
ab afugatione et humiditate / et quod sic fiet
quia primo vel in unum cum generalem / 2°
in illo causa infecit in nostra cure
generalem et sic sterilitatis 3° ad ire /

Utrum dillatatio orificii matricis de-
beat fieri cum virga virili
vel cum stillo facto ex stagno.

videt eandem dubio / 4º ponit multa spe
cialia remedia, ibi 2a et plurimum me
dicinarum ibi 2a et non est contrarietas
ibi 3a et contra eos qui bibunt // quantum ad primum
primo sic dicit avicenna, et quod dominium tempera ·Ad.o·
te frigus et humiditas est plurimum
causa prohibens impregnationem et propter
quod sterilitatem et sterilitatem avicenna de
terminat quam sterilitatem quod sterilitatem
receptibilem curationis et in
curabilem, itaque avicenna, videtur hic ·Nota·
duo tangere primum est quod sterilitas
ut in pluribus fit a frigiditate et humi
ditate / 2m est quod ista sterilitas pro
veniens a frigiditate et humiditate est cu
rabilis // Contra circa istam partem
·Nota· quod sterilitas communiter [illegible] pro
veniat videtur [illegible] ut in pluribus
proveniat a siccitate et humiditate / primo quod
mulierum complexio est frigida et humida
et ideo in eis frequenter [illegible]
tur / 2o quod mulieres [illegible] domini
respondent ex qua [illegible] frigiditas
frigiditas et humiditas arguitur / 3o
quod mulieres valde lascive ac neque
[illegible] in multiplicationibus frigiditatis
et humiditatis ut in commixtione
fructuum et alia multiplici co
mmixtione / 4º quod mulieres [illegible]
[illegible] aque dulcis frigide [illegible]
ut [illegible] plurimi et unde
/ quinto quod mulieres complexionis [illegible]
[illegible] fleg[matice] [illegible]
[illegible] evacuari [illegible]
[illegible] evacuationem fleg[matis] [illegible]
·Nota· habundat / [illegible] de sterilitate non
[illegible] valet [illegible] et co
[illegible] ut patet [illegible] // 2o
[illegible] quod sterilitas [illegible] est curabilis
ad [illegible] sterilitatem non curabilem
[illegible] facta est [illegible] ·Nota·
et [illegible] qualitas [illegible] valde fortis
ut caliditas et siccitas / 2o quod [illegible]
[illegible] et [illegible] in mulieribus est ad
[illegible] et [illegible] levis et facilis / 3o quod
[illegible] fit cum qualitate actiua
magis conformi et [illegible] omnibus [illegible]
ut [illegible] / 4º quod [illegible] ste ·Nota·
rilitas [illegible] ut in pluribus proveniat in [illegible]
[illegible] frigiditate et humiditate
// [illegible] sterilitas in viris [illegible] pro
veniat a frigiditate et humiditate / [illegible]
[illegible] quod [illegible] contingunt [illegible]
[illegible] ... primo quod non [illegible]
et humiditate // 2o quod non [illegible]
in [illegible] // 3o quod [illegible] non [illegible]
[illegible] nec [illegible]
[illegible] fleg[m]a // 4º quod non [illegible]
[illegible] instillant [illegible] // 5o quod non
evacuant [illegible] ut mulieres
// [illegible] quod avicenna, absolu
te loquitur de sterilitate et propter quod
de sterilitate [illegible] virorum quam mu
lierum // [illegible] quod sterilitas [illegible] viris
et [illegible] contingit a frigiditate et humiditate ob

una causarum [illegible] potentem illas superius [illegible]
tas quia [illegible] ut in pluribus [illegible]
[illegible] et [illegible] ex quo [illegible]
contingit eis frigiditas et humiditas // ad
[illegible] in omnibus [illegible] quod [illegible] potest
[illegible] accidere que est [illegible]
illius [illegible] // [illegible]
et plurimum medicinarum / hic avicenna
ex dictis infert generalem modum cu
rationis sterilitatis et [illegible] dicat primo //
Contra quod avicenna, dicit plurimum [illegible]
[illegible] sterilitatem [illegible]
[illegible] frigiditatem et humiditatem [illegible]
ex quo ut in pluribus sterilitas fit
a frigiditate et humiditate ut in pluribus [illegible]
[illegible] / [illegible] proveniat
[illegible] dispositiones [illegible] dispositionem [illegible]
[illegible] ex quibus [illegible]
quod [illegible] eas ducere ad
[illegible] / 3o [illegible] ex commixtio
ne multiplici et multiplicatione
frigidorum humorum eas ducere ad
temperatam complexionem [illegible]
ut [illegible] et [illegible] / 4o [illegible]
[illegible] moderate evacuatione eas
ducere in [illegible] sanguinem
[illegible] sterilitas [illegible]
[illegible] ex quo [illegible] contingit
frigiditas et humiditas [illegible] ·Nota·
[illegible] dicat avicenna
et plurimum medicinarum [illegible]
[illegible] est [illegible] medicinarum que [illegible]
[illegible] humiditate
et [illegible] sterilitas potest
[illegible] alio quod potest [illegible]
[illegible] mulieres [illegible] ha
bundare [illegible] sola [illegible]
[illegible] fieri [illegible]
[illegible] ex [illegible]
et [illegible] fuerunt
facte [illegible] ut uxor [illegible]
et [illegible] // [illegible] et non est
contrarietas / [illegible] videtur
[illegible] competit [illegible]
approximare [illegible] et [illegible]
[illegible] non est [illegible]
[illegible] que evacuant humiditates
·Nota· ·A[illegible]· et quod dicat // Contra quod frigiditas et
humiditas [illegible] impregnationem
ut in pluribus [illegible]
[illegible] simul [illegible]
[illegible] evacuant
humiditatem [illegible] et [illegible]
[illegible] colligatur / [illegible]
[illegible] evacuantes [illegible] humidi
[illegible] approximare suppo
sita [illegible] evacuantia [illegible] et
et [illegible] ut [illegible] euforbio
[illegible] pulpa coloquintide et [illegible]
[illegible] aut
talia suppositoria et [illegible]
in quibus [illegible] aute
[illegible] // [illegible] quod [illegible] approximentur

·/ Utrum sterilitas in viris et mulieribus pro
veniat a frigiditate et hu
miditate.

mutari euacuant per eas significatez approximare
certo menstruo post euacuationem et di
uertere illud quod a toto uel corpore flu
eret ad matricem // Verum autem hoc .d.o
necessarium sit per initium preparatiuum // .6.o
deinde quod sit et precipue in mulieribus
frigida castitas et dum petierit per
euacuationes / et multas uidi impregnari
post euacuationes approximatis aliquibus con
fortatiuis post euacuationes // et considera .no.dz
quod in viris euacuationes aliter fieri necesse
est minus quam in mulieribus quia minus
habundant in superfluitatibus // deinde
cum dicat et ex eis que bibuntur
hic alire / ponit multa specialia
ad impregnationem valentia et maxime
post euacuationem in mulieribus frigidis et
humidis et etiam in aliis / et octo
facit sunt octo formas remediorum
docet approximare / primo enim docet
quasdam tyriacales dispositiones in
forma potus / 2o quasdam simplices
in forma pomi / 3o quasdam in forma
pessarii / 4o collirii / quintum in forma
sicut glandis / 6to uero in forma pessa
rii in forma clisteris / [illegible]
forma suffumigii ibi et decoctio
bibitur [illegible] ibi et de pessa
rio ibi collirium bonum ibi [illegible]
[illegible] nutrit ibi [illegible] ibi
pessarium [illegible] et quum indigetur
[illegible] suffumigationibus // 4m .ibi
ad [illegible] quod dicat [illegible] // Consideratur .no.dz
quod tyriaca [illegible] et antiqua quod sit ad
minus .x. annorum / minoris autem
temporis esset nociua quia superfluitas
efficit autem talis tyriaca maxime per euacua
tionem quia confortatiua [illegible]
et calefaciens et [illegible] quia et con
sumptiua [illegible]
euacuationes / efficit et quia destructiua
humorum [illegible] et [illegible]
malicie [illegible]
tyriacam intelligas et [illegible]
[illegible] mulieribus / [illegible]
[illegible] multas aliis tyriacas
[illegible]
[illegible]
in antidotario [illegible]
[illegible] x
[illegible]
[illegible] dicta quod [illegible] // .d.o
tyriaca dz approximari [illegible] .2.o
[illegible] ordo approximandi 5o
[illegible] tyriaca
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] approximare
[illegible]
// [illegible] euacuatio .Ad.[illegible]

humoris flegmatici [illegible]
tyriaca uel [illegible]
[illegible] post unam dispositionem pre
[illegible] et in [illegible]
[illegible]
[illegible] sit z. [illegible] // et sequitur .d.o
Verum tyriaca et [illegible]
[illegible] possunt approximari apte
[illegible]
[illegible] .6.o
[illegible] // deinde quod sit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] approximare [illegible]
in forma pomi // deinde cum dicat Et de
eis que bibuntur / hic alire / docet
approximare quasdam [illegible]
[illegible] in forma potus / [illegible]
[illegible]
// Consideratur quod urina elephantis efficit .No.dz
[illegible]
[illegible]
elephantis et masculus et [illegible]
[illegible] urina [illegible] quia talis
[illegible]
[illegible] .Urina elephantis.
[illegible] .sezanna eboris.
[illegible] .siselcos uel siler mon
nouit os elephantis quod non sit tanus.
alterandi abacetur [illegible]
sunt [illegible]
[illegible]
et [illegible]
et [illegible] talis
[illegible] talis [illegible] ebo
ris et [illegible] quia [illegible] illud
sunt [illegible] alterandi abacerat
sunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] / siselcos autem est siler mon
tanum quod est [illegible]
[illegible]
[illegible] aqua decoctionis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
siselcos [illegible]
[illegible] siselcos et [illegible]
[illegible] eboris et [illegible]
aqua decoctionis [illegible]
esset [illegible] .Nota.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ./d.o
[illegible]
[illegible]
[illegible] .p[illegible].

./ Verum Que tyriaca dz approximari
in sterilitate an galieni an
andromaci

./ Verum siselcos competat in sterilitate
mulierum ex eo quod competat in pectoribus.

.S°. ^ peccatum non queruit pro impregnatione

.S°.a°.

in pluribus locis illud quod est causa huius non est
causa aliis animalibus et ergo quod conveniunt
impregnationi in mulieribus // Deinde quod est ut
inequalibus primus sed inequalitatem cum non
una cum mitera potest huius qualitatis fa-
cere et hominis et alterius animalis huiusmodi
habere eadem potentiam sicut deinde quod Avicenna
non vult hoc quod sunt pessulos faciunt
pertinent secundum quas conservat secundas
mulieres secundum ipsius pessarium ad annotandum
sui virtutem inficiendo mulieres
secundas quarum est vivens tamen
extremum potest remove tacere sterilitatem
ab animalibus brutis quod non est mirabilis
ut de rasura eboris et aliorum // Deinde cum
dicit Et de pessariis. hic Avicenna ponit
multa remedia in forma pessario-
rum et potest dividi in tot partes quot
sunt ista remedia // Concludit quod primum
pessarium est forma longa et grossa ad
ad quod recte colli matricis et in extremitate
quod dicit et extra vulva est una grossi-
cies magna ut amplius non ingre-
diatur sed in collo ut patet
et ista hodie non est in usu propter difficul-
tatem et pessarium et naspale sun-
tur in matrice per eodem et multa potest
ante ex quibus post sicut ista pessaria
ponit autem primo liquores cum quibus in-
funda sunt ista sicca et pulveres et gu-
me ipse liquor primus est oleum bal-
sami sicut balsamum et non est in usu
propter multa que adulterata primum oleum
de been et non est in usu been
autem est granum sicut canium et nux
et posset de eo fieri sicut oleum
oleum nominis nata nigella quod aqua
quod fit corpus qui est nigri coloris
aquarumdam quod fit penicolum nigrum utrum quod
potest salvari quod ut quod est calidum et naturale
frigori nimis et ex adipe anseris et
potest sicut liquor in quo infusa debent
pulveres pessariorum quia talis ad corpus est
siccus et dicit et anseris mastuli in la-
na . scilicet combusta vel combusta lana ad
corpus acquirat siccitatem vel adeps an-
seris cum aliis medicinis cadis et siccis
in lana ubi mulier abhorret pessa-
rium et naspale / Vngule asini sicut bla-
te bisantie / Nemura est arbor
darxe xaan est arbor spinosa sicut
granatus silvestris nascitur in bar-
baria non habetur hic / coagula habent
calefacere cum inspissant casseum
coagulum autem leporis propter pastum indu-
cit proprietatem et quod est densum ab
animali gignente multos fetus et fre-
quentius eius / scilicet gazelli capioli quod
est carnis et siccum cum testiculis vul-
pis quod sunt satis calidi et propter virtutem
generativam quod est in testiculis et melius
valent scilicet et testiculi et stercora
istorum animalium cum potest fieri quod sunt
sana et non senectus / scilicet adeps
lupi et leporis et leonis / ista
cum fella sunt satis calida et excita-
tiva et sunt animalium satis multiplicati-

.d°.

.S°.

.Nd.o.m

.No.dz

animalia oleum de lilio

.No.dz

.No.dz

cum et magis scilicet lupi et leporis scilicet autem leo-
nis esset plus ad calefaciendum et
ista ponuntur ut pinguia et minus dissi-
cent matricem corpus attrahunt ut cale-
faciant et constringunt ac ut impri-
mant virtutem multiplicativam hoc
animalium multiplicantium a quibus sum-
ta sunt // dicit et in medicinis primum hic Avicenna
describit in ipso tamen quod ad removendum
sterilitatem propter rem frigidam et humidam
efficit os calefactivum superfluum
et hic statim docet approximare coagu-
lum cum oleo communi aut cum oleo vio-
lato quod est leniens et ostium superflue // deinde
cum Avicenna quod approximanda dicit esse
causa ut removeat frigiditatem matricis et sic
ut ingrediat calorem / dicit esse superfluum
ut conservat bene avalar et ut agre-
gentur super matricis // Et cum dicit quod ab
docet approximare coagulum et alia
cum oleo violato. Deinde quod Avicenna
docet illa approximare ut remittatur
aliqualiter caliditas et siccitas eorum non
totaliter est equalis dispensa, quod totaliter
in dispensa est levius sed frigentur
illa approximanda et ita intelligas
in sequentibus et in precedentibus // Deinde cum
dicit collirium bonum hic Avicenna docet approxi-
mare medicinas in forma collirii et quod
dicit patet // Concludit quod collirium est liquor
admixtus pulveribus subtilissimis et
ut sit proprie intelligatur de medicamentis
oculorum tamen autem large pro medicamento
facto ex pulvere et liquore cum quibus
membro approximetur / et isto accipit
hic quod autem sit quantitas istorum Avicenna
non ponit sed posset sic dispensari
recipit croci masticis nigelle
cum .3.j. castorei .3.s. oleum n.a.
de .3.ij. et cum supponitur ipsum me-
dicamentum mulier debet cadere ipsa
cum superioribus et elevata cum inferio-
ribus / et dicit cum aliqualiter
et cum est suppositum stet mulier super
per horam cum quod surgat et sic attrahit
et exigat et sit per modicum tempus an-
te mnorum et coytum // Deinde cum
dicit Et trete hic Avicenna docet ap-
proximare medicinas in forma glandis et
quod dicit patet // Et considera quod ipsum medicamentum
est honestius et conveniens quam pessarium
et dicit magis imprimi ad superiora autem hoc
approximetur labiis matricis et collirium
magis // Deinde cum dicit pessarium bonum
hic Avicenna docet approximare medi-
cinam ad modum forma pessarii et est ho-
nestum illud pessarium vel ipsa forma pes-
sarii et est duplex // Et considera quod
Avicenna dicit et supponatur cum la-
narellam quia ad dandum ipsum colorem la-
ne videtur quod migrat illa pars tamen
perducit superflues vel per lanam colorem
intelliget omnem lanam coloratam quod
videtur acquirere talem propter illu-
minare quod videtur apponi in collocatio-
ne / Et iste forte Avicenna imponens
rorem facto ex allii dicit et superpo-
natur cum lana superne non tincta propter colli-

alteri / docet aut Avicenna / apponere oleum ro-
satum aut te[illegible] similiter calidum [illegible] alteri
et docet et aliorum [illegible] ut [illegible]
de [illegible] resolutivam quod sit ut tost
ut [illegible] autem impinguantes [illegible]
ut dictum est // demum dicit Et quia
hic Avicenna / docet approximare vel [illegible]
dicitas in forma [illegible] et quod dicat
patet // et [illegible] circa ista [illegible] .No.
[illegible] approximare [illegible] penitus ut
[illegible] educantur que [illegible]
[illegible] agere in [illegible] / aut forte
[illegible] [illegible] inflammatum et [illegible]
febres superveniunt / dicit aut mulier [illegible]
recipit [illegible] stare multum elevatis
pedibus [illegible] et si [illegible]
novit [illegible] ponatur [illegible] pulvis
colloquinthide est satis / et caveas ne
mulier teneat nimis longo tempore
[illegible] medicinam et [illegible]
quod est [illegible] valet pessaria pulvis collo-
quintide et [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] // deinde [illegible] dicit Et ex
suffumigationibus [illegible]
docet approximare [illegible] in forma
suffumigationis et quod dicat patet / quia omnia
que hic Avicenna / docet approximare
[illegible] et [illegible] actualiter et potentialiter /
docet aut Avicenna / [illegible]
duplici [illegible] / primo ut [illegible]
[illegible] [illegible] causam [illegible]
[illegible] facientem ad impinguationem // 2°
ut habeas [illegible] causam [illegible]
[illegible] et [illegible] quia faciunt
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] / si aut esset [illegible] non
essent [illegible] si [illegible]
[illegible] super [illegible] // .No.
vinum [illegible] ut [illegible] et minus
alterandis ab approximandis illas ad
angeas que habent odorem et saporem de-
lectabiles et illas [illegible] que habent
sapores et odores abhominabiles
[illegible] [illegible] facere delecta-
bilissimum et maxime [illegible] valde
delectantur in bonis odoribus et sa-
poribus et valde [illegible]
signum quod fugit ab [illegible] et
ponunt [illegible] et vigilias actio et
[illegible] non naturales [illegible] ad
[illegible] et [illegible] / balnea et
[illegible] balneo [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] quia non [illegible] odore
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
ad [illegible] et panes et [illegible]
et confectiones [illegible] electuaria et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] forte [illegible]
[illegible] et [illegible] laudamus [illegible] do
et habens [illegible] // si aut quis
[illegible] [illegible] // [illegible]
quod vinum plus [illegible] vino et [illegible]
et vinum [illegible] et [illegible] et vinum
[illegible] subsequentes
et [illegible] non [illegible] / [illegible] — [illegible]

conferat approximationem in forma confectionis et [illegible]
[illegible] et [illegible] post [illegible]
[illegible] [illegible] non possunt approximari
in confectionibus forma [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
approximandis [illegible] medicinis est
[illegible] / et [illegible] et ut ita [illegible]
[illegible] approximationem quod [illegible] .No.
[illegible] non [illegible] dispositionem
[illegible] [illegible] quia hic docet
[illegible] [illegible] [illegible] calefaceret [illegible]
[illegible] febrilis / et [illegible] conveniat
ad impinguationem [illegible] [illegible]
effectus [illegible] / [illegible]
[illegible] magnum dolorem et [illegible]
approximationes // dubitatur propter dicta [illegible]
utrum vinum rubeum conveniat ad
matrem faciendam mulierem sterilem propter
pinguedinem / [illegible] non quia vinum rubeum
est magis [illegible] [illegible]
[illegible] non conveniat ad matrem faciendam et
[illegible] ad removendam sterilitatem
[illegible] [illegible] / [illegible] est Galieni
[illegible] in [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] et in [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] quod vinum et
[illegible] [illegible] nullum nimium [illegible]
[illegible] nullum de [illegible] pinguedinis
et sic non [illegible] pinguedinem
[illegible] // confirmatur 2°
vinum rubeum [illegible] [illegible]
non matrem facit et [illegible] non [illegible]
[illegible] sterilitatem [illegible]
[illegible] quia [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] et
[illegible] pinguedinem [illegible] quia
vinum rubeum est calidum et [illegible]
[illegible] et sic [illegible] [illegible] / et
confirmatur 3° de vino rubeo [illegible]
[illegible] in superfluitatem vel [illegible]
[illegible] vinum rubeum non ma-
trem facit quia videtur [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] transit in [illegible] et [illegible]
transit in [illegible] non ma-
trem facit [illegible] pinguedinem [illegible]
3° [illegible] [illegible] vinum rubeum
non est [illegible] ubi ponit [illegible] /
et [illegible] confirmatur // confirma-
tur 4° et sic vinum rubeum [illegible]
[illegible] non matrem facit quia
videtur non quod ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quod est [illegible]
[illegible] [illegible] in colore quia
rubeum // [illegible] est Avicenna /
ut patet in lectione // considerandum quod
ut ponit [illegible] in libro de [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] simplicia vinum
est [illegible] diversitatis et [illegible]
coloris et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] / quoddam enim est
album quoddam aureum quoddam nigrum
quoddam rubeum quoddam videtur [illegible]

.Nodum [at line: approximationes // dubitatur propter dicta]
.primum [illegible]
.2m.
.3m.
Secundam
.4m.
Fatuus
.5m.
.5o. Nodum

./ Utrum vinum rubeum conveniat ad
matrem faciendum mulierem
sterilem propter pinguedinem.

quia transfluxerunt et multiplicatur et variatur in specie et multiplicitate et voluntate et in quantitate quedam fiunt quedam cum quodam tempore quedam vomitu (?) quedam ventositatum accidentibus quedam dolorum capitis gravativum et sic de aliis. Secundum quedam durant per annum quedam plus quam ad duos aut tres annos et quedam non potest durare per annum, in aliis autem simpliciter non (?) secundum istam diversitatem quod eius tempus certum et nullum finem, quod est annum et durat quidem naturali tempore et sic de aliis similibus // Ad questionem dicendum per vinum rubeum modice quod conveniunt ... fiunt secundo quia tale vinum quod ... modice vel parve modicum ... dat et calefaciat et confortat et non permittit mulierem comedere quod expedit quia matricem facit // 2a conclusio sit quod vinum rubeum temperatum potest prestare pinguitudinem 2o quia multiplicat carnem ad cuius augmentum prestat prima pinguedinis ut patet 2o de complexionibus // 3a conclusio sit quod vinum ... [illegible]

[illegible]

> appropinquantibus partui 3o ponit signa debilitantis embrionem 4o ponit

> virum et mulierem 2o ponit signa que ... sunt

sterilitatis quia remota sterilitate si fiat coytus erit impregnacio 2o avicenne in isto capitulo ponit signa impregnacionis 2o avicenna ponit signa debilitantis fetum extra ... ibi 2a ... signa ... ibi 3a significativa debilitatem 4a ibi ... fetus masculini ... in 2a quia primo ponit signa significativa impregnacionis absolute 2o ... ponit signa significativa fetum masculinum vel femininum ibi 2a ... masculinis ... quia primo ponit signa que recipiunt a muliere ... vel mulierem plus ibi 2a et sic credit et vehemens / Inprimo parte ponit 4or signa primum est quod vir et mulier ... in ... [illegible]

[illegible]

.1a.9o.

.2a.9o.

.3a.9o.

.4a.9o.

.5ta.9o.

te.

.Ad.pmum.

.Ad.2m.

.Ad.3m.

.6a.a.

.Ad.4m.

.Nota.

.1o.

.p. 2m.

./ Utrum signa impregnacionis posita ab avicenna sint bona.

et per quos est ita impregnatio nos // Amplius .2m.
mictio viri et mulier quamuis
in hora emissionis et tamen non fit
impregnatio ut patet ex dictis in textu precedente
quia matrix potest habundare in humo
ribus calidis aut frigidis impedientibus
conceptionem // Amplius ille tepor potest .3m.
significare debilitatem caloris et hu
midum immoderatum in quo euanatus
est calor nam inde fit uapor
tepor uel sapor quia et post euacuatio
nem [illegible] solemus ut
patet post farmatum // Amplius quod potest .4m.
quis sentire in actu coytus fricationes
et illam conuulsionem quia spina [illegible]
obiter ualde perfectum tamen et [illegible]
mam debet tollere sensationes multotiens
quia dolentia magna debet auferre et to
llere minorem sicut dolor magnus
tollit minorem ut patet per afforismum duorum
dolorum qui simul fiunt // Amplius illud .5m.
caput virge debet esse intrinsi
cum propter magnam fricationem quam
facit os matricis // Tertia hora .6m.
ponit auicenna // Dicendum cum auicenna quod .6o.
ista significant impregnationem quia si
gnificant matricem bene dispositam ad
gubernandum sperma quia mulieris et sper
ma masculi concurrit ad locum bene dispositum
// Ad rationes // Ad primum dicendum quod mulier .Ad p.m.
et viro uel 2a mulieribus et viri sperma
ca sed 2a [illegible] signa et io appe
llari post iudicia ut dictum fuit
// Ad 2m dicendum quod ex isto solo non debemus .Ad 2m.
iudicare impregnationem sed ex isto cum
cum aliis // Ad 3m dicendum quod illos intel .Ad 3m.
ligentibus non et tepor nec semp
[illegible] et [illegible] tepor
et sapor [illegible] // Ad 4m dicendum Ad 4m. .Ad 4m.
[illegible] illa conuulsio quia non [illegible]
continuit nec mouet [illegible] sperma
quia applicatio colli et oris matricis
ad virgam non permittit exire sperma
ymo ipsum retinet stringendo matricem
et canale in totum non sed usque ad
tempus non percipit quod ad ultimum dicendum .Ad 5m.
quod caput virge non est ore siccum
nec debet esse ore siccum quia tunc matrix
esset immoderata in siccitate uel ca
lore uel utroque modo, uel esset lapsus
[illegible] febrilis aut alius //
[illegible] dicendum quod caput virge siccum aliqualiter .6.a.
significat impregnationem sed multum si
ccum est fortius signum ad significandum impre
gnationem et propter cum aliis signis
impregnationis // Deinde cum dicit et succedit et
uehementer hic auicenna ponit signa impre
gnationis [illegible] magis [illegible] mu
lierem et post ponit signa que sumuntur
ab excuntibus quibusdam et aqualiter mu
ta / 2o auicenna ponit signa sumpta
ab existente [illegible] ibi 2a et [illegible]
in 2o quia primo auicenna ponit signa sumpta
sine auxilio rei extrinsece / 2o ponit
signa cum auxilio rei extrinsece
ibi 2a et cum cognoscitur [illegible] in 2o
quia primo auicenna ponit signa impregnationis / 2o auicenna /

[illegible] potest signa mollis fetus ibi 2a ibi
et cum impregnatur puella / primo in 4or quia
auicenna / ponit signa sumpta ab opera
tionibus determinatis membrorum proprie ex
excuntibus quibusdam / 2o auicenna / ponit
quibusdam dubiis / 3o auicenna / ponit
signa sumpta a dispositione totius / 4o
auicenna / reponit quedam et illius causam
assignat ibi 2a et cum [illegible]
fit plurimum ibi 3a et quum alteratur
corpus ibi 4a et in pluribus dispositionibus
prima in sex sic sex modos signorum potest
ibi 2a et remouetur menstrua ibi 3a
et accidit primus dolor ibi 4a et accidit
ei ut abhorreat ibi 5ta deinde cum fit
dolor ibi 6ta et cum natura albe
do / Quantum ad primam partem quod dicit
patet // Contradictum quod matrix tempore impregnatio
nis contrahitur ad os suum superius claudit
[illegible] et retentione
[illegible] ut alteret
[illegible] aut ad superio
ra ut propinqua fiat [illegible] membris
a quibus recipit nutrimentum quod ualet .2o.
[illegible] conseruatione et nutritione .6o.
ad eam ut [illegible] non alteret .2o.
[illegible] // et si .6o.
dicitur quod [illegible] istam clausionem
oris matricis // dicendum quod obstetrix
potest et [illegible] cognoscere
[illegible] ut iusta dicetur // sed
et queritur simul [illegible] illam
motum ad superiora et anteriora
aut obstetrix // dicendum quod utraque demum
[illegible] potest esse notum sed et
obstetrix potest cognoscere illum motum
[illegible] non inueniret os ma
tricis superius in loco in quo
est ante impregnationem cum [illegible] quia
os digitos amplius minus pone
re quam ante eum os superius sequitur
[illegible] ipsius matricis sed et
[illegible] ad anteriora [illegible]
[illegible] per quedam tumores [illegible] apprehendere
et bona obstetrix ista [illegible]
[illegible] cognoscit statim impregnationem
// Contradictum 2m quia auicenna / dicit et colli Nota
absque duritie quod auicenna /
hic [illegible] signum potest quia impre
gnatur os matricis colli i. claudi
sine duritie ad duas clausiones
oris matricis que fit propter [illegible]
est [illegible] matricis quia [illegible] claudi
[illegible] ibi [illegible] durities [illegible]
impregnationem est duritie
oris matricis ymo quedam lenitas
quia in impregnatione non est [illegible]
humiditatem oris matricis totaliter
sed magis [illegible] maxime calido est duri
ties [illegible] apostema
[illegible] est et ut [illegible] quia ut calida
consumunt humiditates uehementer
per quam humiditatem consumptionem ap
paret [illegible] maior durities et ideo
[illegible] et colli [illegible]
[illegible] os matricis impregnata
[illegible] absque duritie [illegible]

ad dictam clausionis facte ab apostemate oris
matricis quia in tali clausione oris ma
tricis per plures durationes zoc matricis ut
grossa et corpulenta et ex vehementia .d°. .p° a2m.
siccitatis illius partis quia vehemens
siccitas fit causa apostematis cadu
resolucte / Dicit et posset exponi ut di
ceretur quod hic avic / assignat causam
dictam / et ipsum dictum sunt signum de
ablocular / unde dicit avic / et colli
.i. clausura oris matricis absque duritie ad
dictam clausionis apostemosa et cla
uditur in impregnatione ex vehementia
siccitatis illius partis quia gravitas ma
tricis ita fortiter attrahit per mata
quod et sicut fortiter attrahit humiditatem
colli matricis et oris eius ex qua desic
catur remanent partes siccae quae ad in
vicem coniunguntur unde fit clausio licet
clausio fiat per aliquid ante de
re quod sit naturale per impregnationem // Et si .o°m.
contingit uterum oris matricis foetum .d°.
clauderit quia mulier est pregnans ex .S°. no
masculo quam quando est pregnans ex femina
// Idem est quod sic quia natura est magis solli .9°.
cita de masculo quam de femina dum non
sunt cetera paria / istam in dictis
non percipit forte quaelibet obstetrix .Ad.p° o°m.
propter tractum videri et propter malum tac
tum // Deinde cum dicit / et retinetur
menstrua / hic avic / ponit aliud
modum signorum sumptum ab ex parte cau
sato quod est menstruum et dicit per
// Considerandum quod visum est pro signo quod
mulieres concipiunt cognoscere sit in .Ad.2m.
pregnatione et signum magnum huiusmodi fidu
ciam et hoc quia cum per certe tactum
acta prima generatione et recipit generatio
embrionis sicut hic legitur embrio
matricis per venas et arterias sicut .No^dz.
quod obviat venis et arteriis matricis
ut possit alimentum et nutrimenti
et maxime primum et augmentum foetus
et ideo retinentur menstrua / si tamen non
in omnibus equaliter quia quedam sunt mu
lieres multum sanguinee in quibus mul
tus sanguis habundat quod est sufficiens
plus quam pro nutrimento et augmento unius
foetus et in istis non totaliter retinentur
menstrua immo menstruant per quatuor
in una impregnatione et audivi a
multis quod sicut non menstruabant eis
pregnantibus quod abortiebant et cause
prudentes hoc atque faciunt scilicet sic
ut foetus sufficientem nutrimentum
inveniat ubi si menstruat menstruat
parvam quia sanguis non est tantus
ut posset ita impetuose moveri
ut moveretur si non essent pre
gnantes quia pars magna retinetur
pro nutrimento alimenti et augmenti foetus /
in aliis autem mulieribus ubi non
est tanta sanguinis habundantia
non fit ista menstruatio cum
menstruum sit necessarium propter tactum et
propter lactis generationem / et cum sit i

ipsis menstrua significat abortum aut
debilitatem foetus // Dicitur quod unde contin
git mulierem quod debeat menstruari
quia ut dicebat supra menstruum di
vidimus in partes tres una earum
est pars que est causa augmenti et a
limenti / alia est causa lactis / 3a
est superfluitas / istam retinere debet
quaelibet mulier emittere ut non le
dat foetum // Amplius foetus maris
stat in dextris et foeminae in sinistro
sic si mulier pregnans potest
menstruari quia pregnans ex mascu
lo potest menstruari per partem sini
stram ubi foetus non est alligatus
ipsi matrici / et pregnans ex femina potest
menstruari per partem dextram ma
tricis quia ibi foetus femininus
non est alligatus ipsi matrici
// Inferius est
avic // Deinde cum avic / quod cum mu
lier est pregnans ipsa menstruatur
quia ex motu ...ionis regulata
accidentibus superfluitatibus retinet
menstruum per augmentum et alimen
tum foetus // Ad instantias in oppositum
Deinde quod illud superfluum est
humiditatem et propter ipsius expulsionem
magis possit fieri abortus
quam per eius retentionem propter apertionem
oris matricis et propter alterationem foetus
a bacie suo in hora apertionis
// Adeo quod licet foetus stet in de
xtro vel in sinistro tamen non potest
debite fieri menstruatio propter causas ta
ctas nec in solutione alterius
dubii / et quia vene et arterie unius
partis portant nutrimentum et alterius
partis propter necessitatem licet foetus sit in de
xtra parte aut sinistra tamen venae de
xtrae partis attrahunt a venis sinistrae
et sanguinem propter necessitatem nutrimenti ab
alimento et augmento foetus et ideo non
fit menstruatio // Deinde cum dicit et
accidit primus dolor / hic avic /
ponit 3m modum signorum sumptorum
ab accione lesa quod est dolor / et primo ponit
signum / 2o avic / ponit quandam cogi
tationem signum ibi et quum fit difficul
tas venientis cum dicit quod adaboras partus
// Considerandum quod in impregnatione accidit
primus dolor inter umbilicum et
pectinem nec per eum per quam matrix
recipit quod sit oris matricis accidit
iste dolor in corpulenta matricis quod est
inter os matricis et umbilicum / ac
cidit autem in primo impregnationis do
lor primus in corpulentia matricis
multiplex primo quia movetur ad superio
ra et in tali motu fit aliqua
extensio quia matrix coniugationem hic
impressa super ... quia fit exp
sio ad extensio etiam aliqua in
extremitatibus / 3o quia ut dictum
est in ... fit ... propter confricationem
ventositatis generationis motus in matrice

./ Utrum quaelibet mulier pregnans
menstruetur tempore
pregnationis.

corrugata facit extensionem secundum quam exp-
rimunt partem resolutam illam ventositatem
propter suffocationem circuitus quando inspirat ma-
tricem vel indigestionem, nec solum
quando fit generatio secundum fit etiam ventositas
generationis quando in cibi digestione aliquid cor-
rumpitur ex quo non alio aliquid nunc
lesum potest generari et ex ipso ad secundum
quo cum ipso dolore primo potest gene-
rari urine difficultas quia matrix extra
[illegible] et extensa comprimit collum vesice
et ideo fit urine difficultas quia propter
illum dolorem non potest exprimi mu-
sculus vesice / aut fit talis urine
difficultas quia calor distrahitur ab ipsa
urina et habet ad matricem ut regi-
met propter ea aliter regulet primo generationis
et sic non est facultas urine propter diver-
sionem caloris ab instrumento urine
quia non facultas expellat difficultas.
// dubium quanto tempore durat ille dolor et .:. do. primum argumentum. 2m.
corpulentia matricis // dicimus plus potest
quam ut ille dolor sit signum [illegible]
[illegible] vel neutralitatis // dicimus plus .3m.
supponimus quod dolor ille in matrice
facit ex ventositate excedente ma-
tricis non debet esse maior ut [illegible]
[illegible] primo et [illegible] mense generationis quia
cum [illegible] extenditur a ventosi-
tate ipsum [illegible] maioris loci et sic
videtur magnificari [illegible] aut extensione
generationis [illegible] quia matrix est
facta valde parva // dicimus quod dolor primus .6o.
unus est factus circa matricis
corpulentiam propter causam et causas dictas // ad .Ad. p. om.
primam instantiam cum queritur quanto tem-
pore durat ille dolor / dicimus quod pauco
tempore quia tempore quo fit illa ex-
pansio [illegible] dicta quod forte potest
esse spatium sex vel vii dierum // ad .Ad. 2m.
2m dicimus quod ille dolor non est signum
[illegible] neutralitatis quia non
[illegible] mane et est valde parvus
sicut dolor quem facimus [illegible]
digitos [illegible] stringendo [illegible]
nem si ille dolor esset [illegible] non
esset signum [illegible] neutralitatis
quia statim [illegible] digitus
// ad 3m dicimus quod generatio non valet et causa .Ad. 3m.
est quia in principio generationis et sic est
[illegible] ventositas excedentis generatio
in [illegible] regularis aliter regulat
generationis primo et locum generationis in
fit matricis clausio constrictio et [illegible]
[illegible] // sed aut [illegible] instantiam [illegible] .:. do. primum argumentum.
non debet esse urine difficultas primo quia
matrix videtur superius moveri ut
dictum est et sic recedit a collo ve-
sice // amplius et quia ipsa [illegible] // dubium .2m. 3m.
plus et ipsa calefit propter quam calidum
[illegible] ex ea [illegible] difficultas urine
[illegible] ipsa calefiat sed urina [illegible]
et collum vesice [illegible] et
[illegible] propter [illegible] positionem ad [illegible]

non cum videtur quod non debeat calefieri
vesica [illegible] hec quod autem [illegible] calefiat
dicit Avicenna [illegible] et ideo in impregnatio-
ne doloris [illegible] sedantur // dicimus quod .6o.
quando impregnationis accidit difficultas
urine propter illum primum dolorem et quia calor .Ad. primum 3m.
[illegible] ad regulandum generationem
// ad instantias ad [illegible] possumus dicere .6o. a.
quod illud fit [illegible] non statim a .6o. a.
principio // aut dicimus quod valde plus potest
causare difficultatem urine diversionem
quia motus matricis ad superiora possit
causare facilitatem urine // aut dicimus quod
[illegible] matricis ad superiora causat
difficultatem urine et causa quia collum vesice
[illegible] alia propter quam [illegible] urina
est in collo matricis ista stringitur
quia collum elongatur in motu ad
superiora cum [illegible] elongatur
[illegible] constringitur ut patet si [illegible]
[illegible] in manibus et [illegible]
[illegible] constringitur via
et eius [illegible] // ad 2m patet solutio per dic- .Ad. 2m.
ta ad primum // ad 3m dicimus quod in principio non .Ad. 3m.
fit illa calefactio sed in [illegible]
[illegible] aut [illegible] non fit urine difficul-
tas ad facultas quia propter magnitudinem
[illegible] fit compressio vesice et colli
[illegible] diversis facultas
urine esset non possit [illegible]
// dicimus [illegible] et accidit ei ut ab-
horreat. hic Avicenna / post [illegible]
[illegible] primo Avicenna ponit signum
[illegible] multa / 2o Avicenna / ponit
[illegible] in illo signo
[illegible] et [illegible] masculum
vehementius adducat in [illegible]
patet // Consequenter Avicenna / duo dicit [illegible] .No. 3
[illegible] quod accidit mulieri pregnanti
ut abhorreat coitum et ut odio
habeat coitum / abhominatio cum
videtur esse repudiatio alicuius
rei propter displicentiam / sed odium alicuius
rei videtur esse repudiatio propter
nocumentum quod illud facit sicut [illegible]
gratia [illegible] in [illegible] non [illegible]
dicimus cum quod est abhominatio
cibi quod est quia displicet talem
[illegible] quod [illegible] cibum quia
illum lesus est quia per illum habuit
[illegible] aut dolores capitis aut
ad aliud nocumentum / aut dicit
abhorreat quantum ad primum ad primum di-
splicentiam et odio habeat quantum ad
[illegible] / non pregnans quam mulier
displiceret coitus quam autem non
[illegible] considerandum quod mulier pregnans .No. 3
abhorret coitum quia matrix [illegible]
generationis [illegible] et [illegible]
[illegible] 2m medicos et [illegible]
[illegible] delectatur [illegible]
[illegible] abhorret coitum
et acceptationem [illegible]
sicut stomachus plenus cibo abho-
minatur alios cibos quia illud quod
appetebat iam erat famelicus est

.:. Utrum quanto tempore durat ille
dolor circa corpulentiam
matricis in pregnante.

.:. Utrum sit [illegible] urine difficultas
in principio pregnationis.

sibi exhibitum et propter eius pregnationem appetit eum appetitus. Fiat ratio talis: secunda necessitas est plena secundum hoc gravidans abhorret coytum propter quod semen ingravidans trahitur ad eam. Item 2° mulier [illegible] post gravidationem est solicita de congubernatione et nutritione et solicitatur de eius gubernatione; una autem virtus tensa remittit circa aliam operationem, remissio enim operationis coytus appellatur abhominatio sicut eius convenientiam dicere quod quando aliquis non accipit cibum cum desiderio magno vel convenienter cum ipsi abhominatur cibum. Item 3° ex influxu superiorum celestium abhominatur mulier pregnans coytum cum coytus sit causa abortus post impregnationem vel sit causa imperfectionis fetus ut patebit inferius. Odit autem mulier coytum post impregnationem quia aliquando per coytum passa est abortum vel ad magnum nocumentum. Odit et coytum quia cum os matricis et collum sit vehementissime clausum et calor totaliter intentus regulationi principaliter gravidationis et conformationi per coytum fit quedam motus agitationis et dimersiones caloris a loco gravidationis ad collum, ex quo corruptio matricis redditur que stricta et nocumentum magnum propter quod [illegible] matrice. 3° considerandum quod quando coytum cum mulieris pregnante ipsa non spermatizat nec emittit spermatizationem quia spermatis quod deberet reddere sperma aptum expulsionem et reddere ipsum spermatum [illegible] pruritum non venit ad testiculos mulieris sed ad complementum matricis. Item materia que deberet fieri sperma tracta fit ad nutriendum gravidum et augmentandum fetum. 4° considerandum quod infestum vel in actu coytus accidit dolor sub umbilico et in corpulentia matricis, ratio quia ut [illegible] tamen dicta agitatione que agitata magis movetur et magis nocet. Amplius in coytu calor ipsius matricis aliqualiter agitationis agitatur et commovet illum ut [illegible] et agitata est causa maioris doloris vel ubi non erat dolor est causa inductionis ipsius. Amplius in coytu matrix que est quasi ad quandam figuram rotundam cum puncta re reducta comprimitur et dillatatur propter hoc compressio quare fit dolor. 5to considerandum quod mulieribus pregnantibus accidit nausea id est abhominatio coytus propter omnia superius tacta. Vel etiam accidit nausea et abhominatio ciborum propter [illegible] cohevint; ratio quia in eius agitatur multum calor et spiritus [illegible] matricis ad regulandum principia gravidationis ex quorum agitatione fit in toto corpore stomacho gravidus [illegible] et circa stomachum

.No.d3

.No.d3

.No.d3

.1°. .planum.

.2m.

.6°.

.No.d3

Pregnans femina masculino venientibus odit coytum quam pregnans femina femelle cetera est .12.

multum commovetur calor ex cuius caloris stomachi agitatione accidit et eius nausea ex agitatione pravorum humorum circa stomachum quia ibi habundant ex retentione menstruorum. Consequenter quod mulier [illegible] alia tempore pregnationis minus odit coytum quia ipsa non est determinata in tempore coytus et eveniunt ex impatientia arbor et pomum et panis laboribus et aliis multis commodis et incommodis et quod hinc [illegible] mulieres regionis calide et in estate magis odiunt coytum quam in aliis conditionibus. Dubitatur quo tempore mulier magis odiat coytum. Videtur quod in fine quia tunc non potest fieri debita aplicatio viri ad mulierem propter nimiorem ventrem. Videtur quod in principio magis odiat coytum quia coytus in principio levius potest impedire conceptionem cum adhuc sperma non sit aliquo modo fracta [illegible]. Dicendum quod mulier magis odit coytum in fine, ratio quia tunc minorem potest habere delectationem [illegible] potest habere; tum propter indebitam aplicationem viri ad mulierem; tum quia tunc [illegible] debet cadere delectationem vel ratione spermatis vel ratione [illegible] embrionis [illegible] quia propter mulier est satis repleta malis humoribus qui agitati plus faciunt tetrum coytus abhominabilem [illegible] in aliis. Dicendum quod sperma in principio non sit fracta [illegible] plura matricis potest [illegible] regulariter potest [illegible] quam possit regulare magnitudinem fetus et [illegible] multa retenta in fine impregnationis. Deinde dicit et pregnans hic masculum generavit, ponit quandam comparationem in viro signorum [illegible] et quod dubitat. Consequenter quod mulier pregnans femina masculino habet perfectionem per respectum perfectionis femine et ideo [illegible] satisfacit suo appetitui sicut enim stomachus qui est sanus et bonus simpliciter bono cibo magis appetit aliquem cibum et magis abhominatur alios cibos sed hic stomachus plenus malo cibo adhuc appetit aliquem bonum [illegible] aliquis [illegible] mala [illegible] et bona [illegible] adhuc appetit illa. Ita pregnans femina est masculus est fortior [illegible] attrahit bonum sanguinem et calorem que debent reddere [illegible] sperma et spiritum pertinentem [illegible] mulier hic masculum [illegible] habuit [illegible] magis appetit coytum et propter quod magis abhominatur ipsum. Amplius [illegible] regio [illegible] et inferior magis est solita

.No.d3

.Ad. 6m dubium.

.No.d3

Utrum quo tempore ~~[illegible]~~ impregnationis mulier magis odiat coytum.

ta de fetu masculino quam de feminino
etiam preter regulam ut fetus masculinus abhominantur magis coytum
ne contingat perfectum fetum corrumpi
coytus qui est actus laboriosus // Dubium
iudicium quod pregnans fetu feminino magis .1o.
debeat appetere coytum quia fetus feminini .p. arg.m
minus indigent appetitu et fit ma-
[illegible] propter resistentiam feti ad primam
[illegible] mestruum est simul
mulier indiget [illegible] et magis coyti-
va // amplius fetus femineus fit cum .2m.
habundantia malorum humorum [illegible]
[illegible] mali humores [illegible] mulie-
ris mulier est magis coytiva // Deinde cum .3o.
dicit quod pregnans fetu masculino
minus appetit coytum ratio quia magis
[illegible] matrix eius [illegible] masculus
plus trahit de nutrimento ad alimentum
[illegible] minora [illegible] propter materia et ma-
[illegible] humorum [illegible] incitativa
coytum // Ad instantias dicendum ad primam .Ad p.m o.m
quod [illegible] femelle sit [illegible] quia
[illegible] satisfaciunt [illegible] ad hoc
ut [illegible] remanent appetitus ad coy-
tum magis quia fetus femininus
non habet virtutem attractivam menstrui .Ad 2m.
ut masculus // Ad 2m dicendum quod [illegible]
[illegible] quamvis sit mali humores [illegible]
[illegible] non ita satisfacientia appe-
titui [illegible] et non [illegible] fetus
fetus attractionis [illegible] ex qua fit
ma et fuit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicere quod mulier pregnans
fetu feminino qui est [illegible]
appetit coytum quam pregnans fetu fe-
minino qui est mulier debilis nisi sit
morbosa illa [illegible] in utero quia
est morbosa [illegible] debilitatem
[illegible] debilitatem [illegible] et ideo ista
minus appeteret coytum quam pregnans
fetu masculino et propter hoc dicit
quod ipsa mulier que est pregnans fe-
mineo fetu quam non abhorret coytum
[illegible] que est que abhorret coytum
sique est pregnans femineo fetu mor-
boso et [illegible] [illegible] quia
[illegible] mulier est [illegible] disposita
non appetens coytum et forte quod [illegible]
[illegible] masculinus est morbosus non
est tanta abhominatio coytus a mu-
liere sicut cum fetus femineus est
morbosus ideo quia fetus masculinus
morbosus est non tantum morbosus
ut femineus // Deinde cum dicit de-
inde illud quod succedit hic dicit post
[illegible] signorum [illegible] nisi [illegible]
[illegible] et dicit quod deinde est illud
signum quod succedit [illegible] de angu-
stia [illegible] // Circa quod angustia est .No 3
[illegible] loci mutatio aut disposita
[illegible] loci [illegible] vel
angustia est [illegible] tristitia [illegible]
[illegible] [illegible] sensatis

et accidit [illegible] prima [illegible]
[illegible] et agere et me-
struum quia [illegible] multum distrahit
calor ab aliis membris et currit ad
matricem quia in membris non potest guber-
nari [illegible] nutrimentum quia gravat et ideo
accidit angustia mouendi se ad va-
ria et diversa loca ut expellatur
[illegible] et accidit et tristitia sive
[illegible] [illegible] gemitibus propter
[illegible] factum in membris ex
mala regulatione [illegible] alimenti [illegible]
[illegible] ad [illegible] propter nutritione mem-
brorum [illegible] et propter calidi diversionem
ad locum [illegible] gravitas corporis ex
[illegible] propter malam guber-
nationem alimenti membrorum [illegible]
[illegible] est dispositio [illegible] nichil potest
dici aut facere quod placeat [illegible]
in tali dispositione aut malitia [illegible]
est dispositio [illegible] [illegible] ymagina-
[illegible] [illegible] ut mortem sepulcra
turpia et [illegible] aut mulie-
res pregnantes in principio [illegible]
[illegible] malitiam [illegible] quia nichil
potest [illegible] placeat quia
calor [illegible] ad regulam [illegible]
et non regulatur alimentum membrorum
[illegible] et per quod alimentum membrorum
[illegible] male disposita quia
[illegible] [illegible] fora-
[illegible] et placentia [illegible] potius
[illegible] quia [illegible] malitiam [illegible] [illegible]
malitiam 2o quia ymaginantur [illegible]
[illegible] spiritus officiantur [illegible]
[illegible] propter malitiam regulationis al-
imenti et [illegible] nausea [illegible]
[illegible] quia malitia nutrimenti non regu-
latur non agitatur [illegible] in actu
coytus [illegible] agitatio magna
fit [illegible] maior nausea est et
malitia [illegible] [illegible]
[illegible] quia distrahitur calor a lo-
co digestionis et [illegible] quia potius
est membrum [illegible] et
fit diminuta digestio et [illegible]
[illegible] et per quod talis [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] ex vaporibus elevatis
ab alimento quod non [illegible] regulatur
in membris dolor capitis ex vapo-
ribus elevatis ad caput [illegible]
[illegible] cerebrum debile propter
[illegible] spiritum in [illegible]
[illegible] cerebri a vaporibus elevatis
ad cerebrum debile quod non potest illos
repellere tenebrositas oculorum propter
eandem [illegible] oculos
debiles pulsus cordis [illegible]
cordis [illegible] cor debile propter
eandem [illegible] post [illegible]
aut post duos menses [illegible]
[illegible] appetitus mali ut ad car-
bones et [illegible] et [illegible]

/ Utrum pregnans fetu feminino
minus appetat coytum quam pre-
gnans fetu masculino.

.No.d3

.d°.

.p°.arg.

.2m.

.6°

.Ad .o.m inductum.

signum

.No.d3

in ^ quarta multiplicatur propter humores ita maligni
sunt et plures. Unde circa secundum quod non appetit
illa forma abstersiva // Contra quia mulie
res non sunt calidiores complexione sed humi
diores et minoris debilia et non
omnibus accidunt ista signa predicta sed
quibusdam quandam secundum indispositionem et diver
sitatem humorum in eis dominantium propter
diversitatem complexionum naturalium et propter
diversitatem virtutum informativarum et
debilitatem / in mulieribus magis frigide comple
xionis magis apparet eructuatio
acetosa / in mulieribus vero complexionis
magis apparet eructuatio fumosa / in
habentibus debile cerebrum vertigo / in ha
bentibus debiles oculos tenebrositas ocu
lorum / in habentibus debile cor pulsus et
tremor cordis et sic de aliis // dubitatur
quibus magis appareant ista signa an
pregnantibus fetum masculinum an fetum
femininum / et videtur quod pregnantibus fetum
femininum quia in eis abundant humores
non ita boni // et videtur quod pregnantibus
masculinum quia fetus masculus tra
hit bonos humores et dimittit
malos perambulantes in corpore mulie
ris dein // dicendum quod plura istorum apparent
in mulieribus pregnantibus fetum femineum
ratio quia in eis plures abundant humo
res mali et ratio huius quia fetus
femineus fiat ex residuo menstrui
ad plurima vult / residua autem ma
xime fit propter malitiam humorum et intemperiem
corporis in principio // Ad rationem in oppositum dicitur
quod licet fetus masculus attrahat bo
nos humores bonos et dimittit
in corpore hos de bonis trahat meliores
pro tantum quod fetus masculinus in generatione
disponitur bonorum humorum / etiam fetus
masculini in mulieribus attrahit vero
paucum remanet superfluum actu
omnia sunt remissa // deinde cum dicit et
attenuatur albedo / hic Avicenna / ponit
6 in modum signorum que sumuntur super
ex dispositione oculorum et quod dicat patet.
// Contra quia dicit et attenuatur albe
do oculorum / ymmo potius debet dici
proco attenuatur i. coloratur ita
quod in aliquibus est citrinus / in aliquibus
rubens / aliquibus russus / aliquibus aliquid
tantum tendens cum fuscedine ad nigre
dinem in colore citrinatur / et sanguis aliquibus
rubificatur / in plurimis sit fuscus i. ci
nericius vel lividus monstrantibus
/ in melancolicis tendit ad fuscedinem ni
gram / sit autem ista coloratio in oculis
propter raritatem ipsorum oculorum in
[illegible]

vincatur citrinitatem sed in colore autem et omnis
agitur citrinitatem et sanguis etiam claritatem magis
clara in pluribus citrinitatem magis planam
in melancolicis citrinitatem magis obscuram
// 2° considerandum quod oculi quod profundantur
propter divisionem alti et calidi ad ma
triicem vel propter attractionem prauam et naturam
rationis quibus contingit multum spiri
tus resolvi. s. propter angustiam et malitiam
aut propter pulsum cordis et nauseam
et similia // 3° palpebre mollificantur
propter palpebras et pauci caloris
non valentes propter regere aliquam
humiditatem / remanet in multum superfluum
circa eas que eas mollificat / aut propter va
pores elevatos ad palpebras quod non
possunt resolvi propter debilitatem caloris pal
pebrarum // 4° acuitur aspectus i. ocu
lis apparet propter profunditatem oculorum
et propter deformitatem caloris / vel acu
tior acutius videtur propter concavitatem
propter profunditatem oculi / et ideo volentes
acute considerare sidera sunt ponunt
quod in puteis ut aliter scribit in problematibus
habet acuitur visus et quia contingit
notatur ejus pupille s. o Galli que pura
tio pupille facit ad acute videndum
ut patet 4° de accidentibus quod ibi loquitur de p
intellectu naturali / et ideo credo quod debeat in
telligi ejus virtus i. ocularis
sit propter causam antedictam // 5° minora
tur ejus pupilla propter diversionem spiritus
ad locum generationis et propter repletionem
spiritus propter accidentia tacta de angustia
malitia aut pulsu cordis et aliis
et ingrossatur ejus albedo propter fluxum
et raptum humorum specialiter non propter
solos vapores et ideo dicit et ingro
statur ejus .s. oculi albedo / licet supra sic
dixerit et attenuatur albedo oculorum
addendum quod talis coloratio fit a raptu hu
morum in magna parte ad ipsum oculum
dum quod Avicenna / dicit quod profundantur oculi
quod non dixit et ita in aliis signis et
quod // dicendum quod forte dedit intelligi quod hoc
quod talia signa sumpta a oculo et pal
pebris acuitatem visus et similitudinem pu
pille et quod apparent et que non /
// Ultra dicendum quod attenuatio et coloratio oculo
rum sunt apparet ex recte nove superfluum
sed profundatio non apparet sed / sunt in
[illegible]

/ Utrum appareant accidentia pre
gnantibus magis in pregnan
te de masculo an pregnan
te de femina.

albedo oculorum multum citrina talis sit citrinitas sicut apparet in yctericia / Ad 1m videtur quod non dicens et non citrinatur albedo 2m plurimum simpliciter citrinatur quia non fit citrinitas sicut in yctericia / et causa potest apparere quia hic non est oppilatio cistis fellis nec caliditas nec yctericie / Sed dubium potest introduci dictum est quod albedo citrinatur / diceret aliquis per se veniat tunc talis citrinitas longo tempore durat quod non / verum dicit et non citrinatur 2m plurimum quia dicitur non durat toto tempore impregnationis quia cum fetus est magnificatus quia tunc pauca remanet superflua vel tunc removetur citrinitas / 3o potest introduci ut dicatur dictum est quod citrinatur albedo oculorum diceret aliquis est tunc vera talis citrinitas ipse videtur quod non verum dicit / et non citrinatur 2m plurimum simpliciter vera citrinitate quia ideo reperimus mulieres absolute coloratas bene citrinatur i. bene colorata colore non naturali 2m modos superius tactos / 4o potest introduci ut dicatur dictum est quod albedo oculorum citrinatur / diceret aliquis quod citrinatur tota albedo ipse videtur quod non verum dicit et non citrinatur secundum plurimum quia non tota albedo citrinatur quia non nisi albedo angulorum oculorum propter ibi in angulis [illegible] et oculos [illegible] magis [illegible] recipiuntur ibi et ibi apparet et de facto quod anguli oculorum magis mutantur in colore // Deinde cum dicit Et vena est hic advertendum, videtur alterum dubium primo advertendum, videtur dubium 2o ad [illegible] determinat impressionem ibi 2a quando fit impregnata / primo ad primum praemittendum dicit advertendum, dictum est quod impregnatum citrinatur albedo oculorum diceret aliquis ista citrinatio non provenit ex impregnatione et ideo [illegible] ex effectu non possumus arguere super impregnationem quod provenit ex [illegible] impregnationem ex causa vel [illegible] advertendum, videtur dicens Et [illegible] alteratio coloris scilicet in albedine oculorum et [illegible] impressionum i. colorum [illegible] est vena impregnante muliere i. [illegible] significationis impregnate mulieris [illegible] ut effectus [illegible] quod [illegible] advertendum, determinat dictum signum dicens quod hoc plus significat mulierem impregnatam ex fetu feminino / et sicut [illegible] cognoscendi advertendum, [illegible] videtur per citrinationem advertendum, intelligit quamlibet extraneam colorationem albedinis oculorum cum tales citrinationem advertendum, [illegible] vocabulo generali alterationem coloris / 2o potest dubium introduci ut dicatur quod [illegible]

per eundem [illegible] ab albedine / Utrum talis citrinatio albedinis oculorum possit causari per flegma aut per fermentationem quae [illegible] illos vaporosos humores advertendum, videtur quod non immo est vera talis mutatio coloris quia non potest causari causa quia flegma et fermentatio non conveniunt impregnationi / 3o potest introduci ut dicatur dictum est quod albedo oculorum citrinizatur i. alteratur / fit ne talis alteratio in superficie exteriori qualis fit in oculis advertendum, videtur quod non dicens et non est vena talis alteratio coloris et eius impressionum [illegible] in toto sicut in oculis / et sic advertendum, [illegible] determinat dictum signum et patet de illa determinatione ut dictum est prius in precedenti [illegible] // Deinde cum dicit Et quando impregnatur hic advertendum, videtur alterum dubium / dictum est quod impregnationem sequuntur multa mala accidentia ut angustia malitia [illegible] et pulsus cordis / diceret quis fit ne aliquis nocivus effectus ex impregnatione advertendum, videtur quod sic et quod dicitur patet quia ponit dictum [illegible] / Ad quod autem advertendum, posset [illegible] potest patere ex duo quae movebit // Dubium utrum impregnatio introducat angustias [illegible] malitiam aut pulsum cordis et multa accidentia [illegible] i. non tollit dolorem antiquum sicut dolorem sciaticum / Ad quod est advertendum, [illegible] nota est sic [illegible] est [illegible] dispositionem [illegible] de novo introducere [illegible] nobilibus et fortis [illegible] cum sint fortiora resistentia // Ergo [illegible] impregnatio est causa [illegible] dolores antiquos i. impregnatio non sedat [illegible] dolorem [illegible] nota quia [illegible] non removet in morbum ymo potius [illegible] / Ad quod apparet et ex dictis supra quia ex impregnatione retinetur superfluitas [illegible] et in omnibus partibus // Ergo [illegible] 3o per [illegible] advertendum, impregnatio [illegible] antiquam i. non tollit dolorem antiquum quantum [illegible] advertendum, Ad quod [illegible] quia impregnatio [illegible] dolorem et [illegible] ad materiam quae ducerent [illegible] // [illegible] 4o dolor antiquus [illegible] talem dolorem non sedabit impregnatio ymo [illegible] et [illegible] dictis [illegible] advertendum, // Condicio [illegible] est quedam [illegible] quedam est vena [illegible] fetus humanus [illegible] est [illegible] hoc est multiplex quia [illegible] fetus est sanus quedam est [illegible] fetus est infirmus [illegible] illa [illegible] fetus est sanus est masculinus aut est femininus // 2o [illegible] quod dolor antiquus quedam est materialis et quedam [illegible] multiplex

tollat dolorem antiquum sicut dolorem sciaticum // Et videtur quod non primo quia

.1o.
.primum arg.
.2m.
.3m.
.4m.
.om. 8o. Nota.
.Nota.

./ Utrum impregnatio tollat dolorem antiquum sicut dolorem sciaticum.

quedam paucam materiam / quedam cum multa / quedam propter debilitatem membri patientis / quedam propter fortitudinem membri nocumenti damnosi // Hiis duobus premissis ponantur iste due conclusiones / prima sit ista quod dolor [illegible]

.p.a 9o.

.2a. 9o.

.3a. 9o.

.4a. 9o.

.5ta. 9o.

.10. p.o.m.

.18.2m.

.18.3m.

[illegible]

.ad 4m.

.No.

Et quia alteratur corpus ab eo quod fuit

[illegible]

.10. p.a m. 2m.

.Utrum quod apparent in pregnante isti colores citrini aut virides.

ducas recepudiatas grecp⁹ in et ip[s]gne⁹ in // dicendum . 18. p.ᵐ
ad p.ᵐ p⁹ ⸫ abiit ad id denotandum dixit
quod uellet cum manifestare calores duces
qui fiunt impregnantibus raro et per accum
tas et viriditas tum raro mulier sit
cadit [illegible] colores [illegible]
[illegible] apertiores [illegible] speciali
litas et morphieitas // a⁹ dicendum . 6. a.ᵃ
tres colores etiam frequenter apparent
cum mulieres fecunde sit illa [illegible]
[illegible] non aut [illegible] // ad 2ᵐ dicendum . 18. 2ᵐ
quod apparentia illorum colorum in [illegible]
et tum [illegible] significat mulierem
non fecundam [illegible]
[illegible] tum illa colorata apparent
in certa loca [illegible] et non apparent
[illegible] et [illegible] significare
[illegible] talis colorata significat
impregnationem et [illegible] mulieres fecundas // secundo [illegible] potest exponi ut dicatur
quod hic abiit / ponit signa impregnationis que apparent in mulieribus [illegible]
[illegible] ⸫ nulsum[illegible]
[illegible]
[illegible] ⸫ ambitu
[illegible]

[illegible]

aut [illegible] in materia [illegible]
digerere quia non ualet [illegible]
[illegible] // ad 2ᵐ dicendum quod [illegible] . 18. 2ᵐ
[illegible] temperatis et bonis [illegible] est quod
ita moderatum et ita moderate [illegible]
quod non potest [illegible] illa [illegible]
[illegible] ita [illegible] omnibus manifesta et ideo abiit / dicit [illegible]
[illegible] et non in omnibus // deinde tum dicit ~~et tum impregnatur~~ hic abiit / [illegible]
ponit quedam per que significamus
mortem fetus / et [illegible]
[illegible] possumus significare mortem
fetus [illegible] ~~et [illegible]~~
~~et [illegible]~~ quantum ad p[illegible]
ad dicat [illegible] // Condicio quod tum puella . No. 3
que est 12 / aut 13 / annorum impregnatur
[illegible] fetus multiplex [illegible]
[illegible] fetus non [illegible]
2° propter paruitatem [illegible] non
potest in ea dillatari et [illegible] et
[illegible] et moritur et mater . 13° quia propter paruitatem matricis colla matricis non potest egredi [illegible]
[illegible] debilitatem
ut non possit [illegible]
[illegible] . d°
[illegible]
[illegible]
[illegible] . 5°
[illegible]
[illegible]
[illegible] . d°
[illegible] paruo . 6°
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] . No. 3
[illegible]

dolorosum et cum aliquali per unitas alli[tum]
fetidos / Signa autem operationis medicine et secreti
quod est apostema de illa sanie aquosa generatur
tur juxta per signa aposteme in capitulo
simul in tractatu signorum certa apostemati
matricis // Deinde cum dicit Et quia cognoscere .ad 2m
generantem / ponit signa impregnationis
sumpta cum auxilio rei extrinsece
et quatuor facit dicere / quia primo ponit unum
signum impregnationis sumptum cum auxilio
rei extrinsece que est mollificatiuum
/ 2o ponit ad sumptum cum auxilio rei
extrinsece que est suffumigium rei
odorifere / 3o ponit ad sumptum cum .nota
auxilio rei que est ut pessarium est
.4o. sumitur per saltum / 4o excu
sat se apositor cuiusdam signi infe
rius positi ibi 2a Et tercium laboret ibi 3a
et secundum exprimi vel expriat ibi 4a et
vel tercia / ibi 3a^ recta expirare primum in 2a et primo dicere
ponit signum / 2o assignat causam signi
ibi 2a Et cum gaudet 3o dicere / declarat
ibi 3a^ articulat dictum signum et est exprimi.
istam materiam hoc per tractatam in ultimis simo
nibus s. questio articulo 4 / et ideo hic non oportet
disserere procedamus quia satis expositum est ista
verba dicere / quia non possunt temperare hi
tiones cum potius sit ab ypocrate articulo
nec possunt eas consideraciones expert totius
quidem dari mulieri post conversionem
desiderio ut exigit et repletionem sufficientes
vero gaudent ad gaudium coctiones
.d.o. // dicit quod mollificatiuum datum mulieri
consuete illud potare [struck through] no
fuit petitiones quibus significeriti
.6.o. impregnationem // ad hoc dicitur quod in mulieri
consueta potare mollificatum est multe
re consuetum cum per consuetudinem non sit
actio et passio inter corpus et molli
ficatiuum est eo quod assuetis non
sit passio // amplius si gravantur uento
sitatibus et faciunt torciones in consueta
potare ipsa et est consueta hic torciones
sunt impregnantur ab ipso mollificatiuo ita
assumptionem quod torciones tales non significant impre
gnationem cum possint fieri sine impre
.d.o. gnatione si non consueta potare non
est consuetudo tales torciones cum
1a advenire post signum mollificatum
est signum impregnationis // dicit quod pessarium
medicine sollicitum pessarium aquo
mediante fumum signum potest causari
abortus s. autem tositate cum ventositate .d.o.
sitata abortus ut patet obtusum dicendum
.2o. ly apparere et sit secularitur
terca ^ .3o. patet supremis // tales ventositates causes
ma ^ torciones post pueniunt ex colica // amplius
.ad. primum plus potest quoniam utrum approximatur
aliis ut tosse possimus pro talis signum
in pregnantis // ad primum dicendum quod uen
tositas magna est deinde causas
provenientes a causa extrinseca et ca
secularitas et abortus si provenies
.ad 2m. opponi mollificatiuum quod tempore durat
est est particula // ad 2m inquantum quod tos

tocos produces exitum colerica multo tempore
durant et sunt magnus et non fuit
decretum uiro tempore sic illa quod fuit
apponi mollificatiuum que fuit factum
post assumptionem uel per modicum
tempus post // ad 3m dicendum quod alia uen
tositas non sunt ita multa approximata
uterius alteratione et repletione non sunt
ita sub illis super cum non possunt gene
rari nec sunt ita alcua iuuat // deinde cum
dicit Et tercium laboret / hic dicere
ponit aliud signum impregnationis sump
tum cum auxilio rei extrinsece quod est
suffumigium et quod dicitur patet // Con[tra] 2
per dicere / ponit conditiones signi sump
ti ab auxilio rei extrinsece quod est suf
fumigium dicens quod mulier debet re
nare i. abstinere / unde dicit labo
ret in ieiunio in die s. approximatio
nis suffumigii nam cum mulieres
sunt repletas uel ab plurimis
forte repletio non permitteret aper
cionem putabitur quod mulier sit
pregnans et non erit quia prohiberet
transitum odoris per repletionem
bales / 2a conditio est quod tale suffi
migium debet approximari desiderio quod sic
sentiens non dispergantur consensibilibus
extrinsecis unde quod si approximaretur
suffumigium indice et non perciperet
odor supremus putaretur quod mulier
esset pregnans et non esset / quia talis
prohibicio fieret propter dispartitionem seu
.d.o. sensus / 3a conditio est quod mulier debet
velum pannis et fortiter ligari super pa
nnos ut non transeat odor inter liga
turas et uestimentorum / 4a conditio est
quod debet suffumigari cum suffumigio ali
bello i. tribello et tractatione debet
nam quod medicinas has res odoriferas
bullitas in aqua aut positas super
carbonibus ardentibus et faciat quod fu
mus recipiatur in situ quod sistam
aperte inferiori et inferre superiori
sit forata per tribium ut fumus non
minus in penetret per transeat quoniam si fu
mus per ea fieret minus in penetratione sit
pregnante posset causare abortum // secundum
ingreditur fumus nec ipsa non est pre
gnans / si autem non ingreditur nec ipsa
potest esse pregnans / ex quibus autem debet
fieri tale suffumigium dicere / non
potest quia notum est et habes a galieno
questio articulo 4 in questio articulo 1 ex multitudine si
mis fieri significat // dicit quod si fumus
non transit ad os et nares hoc
non significat impregnationem ymmo si
significat sterilitatem ut docuit dicere
supremus // deinde quod dicere / hic suppo
mulierem et fecunditatem quod provenit
causam sterilitatis / suppositio 1a quod sterilitas
sit remota et quod mulier recepit
iam semina virile plurimis / ista 2a
suppositio est signum dicere / et dictum
ypocratis questio articulo 4 maximum mulier est

pregnans claudit os matricis et ideo semen suscipiens non potest pertransire et sic patet
res quod sufficiens ligatum est melius autem
in forma rotunda aut sicca // Dein quod .5º.
illud quod est in forma rotunda est melius .6º.
quia facilius applicatur // Illud autem quod est
in forma sicca pertransibilius // Dein cum
dicit Et sic exprimit / hic Avicenna
ponit aliud signum sumptum ab aliquo
alterius rei extrinsece / et quod dicat patet
// Conclusio quod aleum ut notum est / est mul- .Nota
tum vaporosum et vapores sui sunt sicut
grossi qui possunt bene pertransire absque
dissolutione arbitror corporis mulieris
de aut aleum aliquatenus combustum per se fa-
cilius actuabitur et melius evaporabit
et de secto cum mulier vadit dormi-
tum cum in somno et melius actua-
bitur et in veritate itaque mulier
non de illo secto comederit / aut de levi-
ter comedere ne repletio cibalis
prohibeat vapores transitum / quod non de-
beat esse aleum dico quod sufficit matris
unius capitis / et non de re silvestre
nec rubeum quia tale est nimis acutum vel acre
et mordicativum // Dubium quia aleum
cum sit calidum in 4º posset inducere .ſ dº m .p. acre
re febrem mulieri pregnanti aut fe-
tui // Amplius aleum provocat men- .2m
strua et educere eadem prima
quando non videtur licita ex approximatio
// Dein quod aleum approximantem terra et .5º
in modica quantitate non nocerat nec ea
lesione intoto nec etiam valet si
nam educere si nimia approximatum
et ex in quantitate nobilis / de parte quem
sic .5. et Ex coque dicemus differentiam
ad locum summum sic iterato 2º ab ipso infra
// dein tum dicit Et bima / hic Avi-
cenna ponit signa impregnationis sump-
ta ab extremitate quod est suprestantia
2º digestionis / et primo dicit / per urinam
docet cognoscere pregnationem impregna-
tionis / 2º ibi docet cognoscere
sinecum ibi 2a In sine autem // Prima in
duas quia primo dicit / per te [illegible] do-
cet cognoscere [illegible] impregnationis
2º per secundam et ad [illegible] ibi 2a Et si
quasierat pregnationem / quod dicitur in
prima parte patet // Considerandum quod ad intellectum in .Nota
dicendum dum urinam pregnantium oportet
per memoriam equalis sit urina
mulierum et qualis sit urina impregnantis
mulieris pregnantis an impregnantis /
urine autem mulierum secundum patet 2a summa
de diversitate urine ex parte sexus
sunt grosse dicto colore albere
hoc propter debilitatem digestionis earum
contingit et propter illud quod resolvuntur
a[illegible] ipsarum ad urinas urine
et propter debilitatem digestionis earum non
fit in eis separatio sicut fit in viris
[illegible] propter paucitatem separationem non multum
colligunt descendunt et ideo cum

agitatur non turbatur / qualis autem sit
urina impregnantis mulieris pregnantis cum
[illegible] videmus an [illegible] esset pregnans
nec potest constituere quod est quamvis si est
flegmatica erit albior sed grossior si
sanguinea erit grossa sed non alba si
colerica erit minus alba et minus grossa /
sed in melancolica hic tendet ad aliam vi-
deram // Et quecumque mulier sit nisi
utatur magno exercitio pauca
erit separatio illa erit per viam digestio-
nis et stabit illa separatio in fundo
urinalis / tum mulier impregnatur
[illegible] quia separatio que per illud sit
separatio et propter grossiorem urinam
mulierum sit una grossa separatio et
urina rossasis et urinam [illegible]
grossam mulierum in qua separatum ad
multos per eos urinalis quia non po-
tuit sicut ab illo caret per suum ma-
positio / per eos quod ipse distantes reddit
hoc [illegible] disseminatum per secundam urine
et petit potius superiora quam fundum
propter aliquam [illegible] rossitatis
sione que sublevat / Sicut bene apparet
quod apparet in principio impregnationis sic-
tum quia propter talitatem fit separatio quedam
grossa in qua per eos sunt distantes
a[illegible] propter non sicut aliquam digestione
et petit superiora propter rossitates /
non autem apparet in medio vel in fine
impregnationis quia iam cessavit
prioris digestionis talitas actualis in
prima et propterea evanuit autem // Conclusio .Nota
quod talis urina potest apparere et in a[illegible]
viro flegmatico / nam propter complexionem flegmaticam
in tali viro urina erit alba grossa
in qua non residet aliquid ratione
[illegible] complexionis sed propter sexum quia hic
vir est / arealoris [illegible] agere
[illegible] istam grossam fiet separatio
quedam grossa ad modum coctionis sed
dictum est in mulieribus pregnan-
tibus maior sit ille vir sicut
quam valde laboriosus / Item talis
urina potest apparere in aliqua mu-
liere propter exercitium quod movetur exer-
citio et labore magno / vel propter
exercitium et calore causatum exercitio
accideret illud in urina urine
quod contingit ex inpulso [illegible]
[illegible] et in
mediantibus urine / primo etiam de petere cum
sit urina sibi putatur vini viri
vel mulieris / et urinam sit inveni-
mus et habeat virum et pauca
ressitas mulier et [illegible]
[illegible] et si [illegible] sibi
[illegible] potest esse pregnans
non affirmando absolute / et ex ipso
non loquendo ipse non ex sola urina
indicabit sed ex urina et aliis
signis / et urinam de petere plures
sic vellet videre [illegible] ex hoc quod plu-
ries videbit urinam pregnantis

.Nota

Ubi supponitur alie prolium matricis
sint convenientes pro signo impregnationis.

.d°
.5°

in aliis signis impregnationis et cetera // Et tunc
concipe post quod mulier est cum talis est
urina et eadem urine et quod talis non con-
git ab aliis causis nisi ab impregnatio- .d°
ne sit et causa urine et hoc signi- .5°
// sed dicitur quod non possunt adiscere / signum
ad hoc flamas per digestionis ut dicitur
terre et assiduitate // dicendum quod non possunt
quia illa decima nisi medico probabi-
lia / cuius autem sit certo pregnantis
adiscere / non requiritur sed similiter dub-
io et mutatione in substantia et colore
primo tunc est modica mutatio primo propter
maioritatem / 2° in substantia est forte lignior
propter retentionem urine / illud est quod
deberet evacuari per urinam evacuatur
per egestionem / in colore etiam aliquam est ∧
mutatio / sudor autem non accidit mu- .No3
tare in mulieribus pregnantibus propter ma-
ioritatem propter vocantes propter diversiones
caloris a partibus ad extra ad partes inte-
riores ad loca ubi est generatio pregna-
tionis // dicendum cum dicit est significa-
tur. hic adiscere potest ad signum in
pregnationis simplex ab urina recog-
nosci et sic urine et addit causam
// Condicio quod urina pure sub est urina
que videtur transluces fenestra
tenus est talis propter puritatem admix-
tionis etiam apparet in pregnantibus propter
retentionem cuiuslibet superfluitatis propter la-
xionem viarum et propter viam totam
tendere ad generationem pregnationis super-
qua scilicet nigra est quod est similiter
imbibitus ex dato quod urina videatur
pure sub in principio impregnationis
propter retentionem cuiuslibet superflui-
tatis non potest et quia a causa superflui-
tas accidit primo generationis ipsi
[illegible] informantibus itaque ista
non est ad modum cotti[?] sed illa impi-
ssatio et sequestratio que est ad modum
cotti est grossa et est multa di- .d°
fusa per totam substantiam urine sed hec autem
dicta supra / sed ista sequestratio .5°
est rarior non ita grossa et est
in parte superiori quia ut ostendetur ista
raritas [illegible] sequestratio ut possit magis .d°
sublevari ad superiora et propterea quod
in tali urina apparent granula ascen- .o3
dentia et descendentia in principio
impregnationis ut dictum est priusquam fit
expumatio / in omni autem expumatione .5°
apparent granula primo ascendere
et descendere nam propter caliditatem granulla
ascendunt et cum veniunt ad super-
ficiem a frigiditate aeris evanescit caliditas
eorum sicut grana descendunt / et iterum in
vicinia ad medium urine calefiunt
et ascendunt et sic continue apparet
ascensus et descensus usque quo .5°.a.
remaneat caliditas potens mo-
vere illas resolutiones quod descenderunt .d°

ab illa expumatione // sed dicitur quod illa expu-
matio non est in vesica nec in
venis urine nec in venis sive epate
// dicendum quod non fit in nec in predictis
sed fit in sola matrice tamen quod matrix est
et in vesicam non est in quibus venit
quod aliquid de illa expumatione per vias
resolutionis revertitur ad vesicam vel
apparet talium granulorum in urina ascensus
et descensus et non ista urina magis apparet
tamen in principio impregnationis ut in principio ut
sic vel aut audita apparet magis
in processu // dicendum cum dicitur signum autem
impregnationis / hic adiscere / per urinam do-
cet cognoscere finem impregnationis
et primo per colorem / 2° per substantiam / ibi et quod
movetur versale quod dicit ipse
per 3 // considerandum quod in fine impregnationis
iam multum superfluitatis de superfluitatio
retentis et ideo et iam non est lo-
cus capax superfluitatis et illud propter mul-
titudinem incipit per urinam evacuari / ubi
in principio propter retentionem cuiuslibet super-
fluitatis et propter raritatem apparet sub
albedo scilicet fenestratio et translucentia
urine / nunc apparet rubedo propter multitudinem
materiam et quod [illegible] vicia incipiunt
dilatari / dixit autem adiscere / quidam
forte propter huius gemmes [?] veniunt
ubi tota quod est videtur et ve[?]
aut dixit quod propter mulieres magis
adveniunt quod sequestratio tenuis quarum
in impregnatione unde non potest esse
suma [?] urinam rubificare
aut dixit propter mulieres in moderatas
in regimine dicte quantum exercitiis
magnis in quibus omnes superfluitates resol-
vuntur / et ex hiis apparet et rubificatio
ab ipsis dissoluta sequentes per quod cum
fuit impregnationis multa superflua
expellantur cum urina per quam agitur
urinale fit conturbatio quia per hec ille super-
fluitate que manebant in fundo urina-
lis agitantur et miscentur / unde urinam
reddunt turbidam // Sed aut petatur quod
numquam qualis sit urina in fine im-
pregnationis // dicendum quod est turbida quia ista
superfluitas non est mixta cum sub-
stantia propter paucitatem distemperantis loci
scilicet materias aqua innatantes // dicitur quod
adiscere / hic ponit quod a principio impregnationis
apparet albedo // deinde videtur ponit
adiscere / 2a ponit causam signum super-
ius ab urina recognosci / ibique po-
test a principio apparet color yrinus scilicet diversis
ad modum coloris yridis // dicendum quod in aliquibus
apparet color yrinus et maxime
in multitudinibus in humidioribus mulieribus contra
etiam regimen / iste tamen color yrinus quod
lucidus est potest appellari albus ad
differentiam illius ruber quod videtur et obscu-
rus et opacus propter multitudinem superflu-
itatis sed mistualis [?] // aut dicendum quod aliquam apparet
yrinus plurimum tamen albus translu-
cens apparet // Et si queratur quare ad-
non possunt signum simpliciter apud

inpissetur

Su dtm

sic // Secundo quod fuit forte defectus scriptoris // .5º
Aut dicendum quod auctor non posuit quod pul-
sum mulieris pregnantis posuit Avicen-
na // Aut dicendum quod non posuit quia illud .5º a.
signum sumptum a pulsu non signifi-
cat nisi coniunctum cum aliis signis ut
patet considerantibus pulsum pregnantis quia ra-
ro potest talis pulsus aperte / signa autem
impregnationis sumpta ex motu fetus
non posuit quia non sunt artificialia cum
et sunt nota vulgaribus et precipue ve-
tulis mulieribus / et ex hoc potest patere quod
Avicenna etiam non posuit signa sump-
ta [illegible] nullus quia aut fallibilia
aut nota aut parve certitudinis sunt nisi
confirmando impregnationem // Dubitatur ad .| dº
sciendum impregnationem signum sumptum .p.a 2m.
ab urina sit potius signum / et arguitur quod
sic primo quia medici frequentius illud si-
gnum considerant ergo potius // Confirma- .2m.
tur quia urina significat [illegible] et sunt im-
pregnationis ergo est potius quia videtur non
[illegible] aut apparet ex dictis in isto capitulo de
nullo enim alio signo potius considerat
[illegible] et sunt [illegible] urina // Confirmatur .3m.
2º quia hoc signum significat compaginationem
per granulla ascendentia et descendentia
[illegible] hoc signum videtur esse potius [illegible]
alia signa / quia signum [illegible]
[illegible] iam significat [illegible] urina virile
[illegible] in [illegible] et [illegible] mulie-
rem esse [illegible] cum impregnatione non fiat
[illegible] compaginatione ut apparet ex dictis
in 2º capitulo [illegible] videtur esse notum
ex dictis // Confirmatur 3º quia hoc signum .4m.
sumptum ab urina rationem [illegible]
[illegible] significat mulierem [illegible]
[illegible] magnum [illegible]
[illegible] principaliter [illegible]
[illegible] hoc signum videtur esse potius
significando impregnationem [illegible]
esse nota quia cum est talis [illegible] mu-
lier est pregnans [illegible] est notum
ex dictis // In oppositum arguitur quia Avicenna .0m.p.m
[illegible] signa impregnationis non posuit
signum ab urina [illegible] signum [illegible]
[illegible] mulieris posuit cer-
tum // Videtur quod signum sumptum ab urina ^terra .2m.
non sit validum quia urina [illegible]
significat dispositiones epatis et venarum [illegible]
impregnatio autem est dispositio matricis // Quod urina ^terra .3m.
[illegible] mutatur a multis causis quia
per multas eius varietates non videtur
[illegible] posset signum [illegible]
ponere // [illegible] .5º no.3
significare impregnationem requiritur quod mu-
lier sit sana et non [illegible] nec egre
[illegible] quia [illegible] urina
[illegible] ab [illegible] impregnationes
patet in mulieribus febricitantibus
[illegible] vel [illegible] quod sunt pregnantes

et febricitantes [illegible] cum urina significat de febre et non
de impregnatione / et [illegible] cum [illegible]
in aliis [illegible] et apparet urina famosa
[illegible] non possumus significare per urina
quia talis [illegible] plus mu-
tat urinam quam impregnatio // Probatur eadem ^terra
[illegible] requiritur quod mulier sit debite
dietata [illegible] quia [illegible] debitum repletio
[illegible] repletio [illegible] signa impregna-
tionis / [illegible] quod caveat ab accidentibus
[illegible] et [illegible] et exerciciis superflu-
is et breviter ab omnibus potentibus urinam
faciliter permutare // Simpliciter re-
[illegible] quod signa dicta de urina [illegible]
[illegible] significare / [illegible]
signum [illegible] aliquod significare [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] / urina autem videnda [illegible] et [illegible]
[illegible] residentiam
aliqualem / et [illegible]
et [illegible] et non [illegible]
[illegible] dicta ab auctore 2a primi
de iudiciis urine // His habitis pona-
tur iste conclusio / prima quod signum sump-
tum ab urina cum mulier est sana
et debite regulata in omnibus supra
tactis est signum impregnationis
potius quia facilius [illegible]
[illegible] et molestie mu-
lieri / [illegible] patet quia facile est [illegible]
urina [illegible] et non est
cum periculo sicut sunt signa sumpta
cum auxilio [illegible]
est [illegible] modus [illegible]
/ 2º istud est defectus signum [illegible]
[illegible] ut [illegible] narrare quod mulier habuit
in hora [illegible] et quod
sit narratio [illegible]
et [illegible] non vult medicum acce-
dere ad ipsam [illegible] non audet na-
rrare alia signa [illegible] faciliter
[illegible] // 2a conclusio sit quod signum
sumptum ab urina [illegible]
[illegible] dicto est potius quam
aliquod aliud signum // Secundo quia [illegible]
[illegible] illa talis [illegible]
[illegible] et [illegible] talia si-
gna possunt habere alias causas quam [illegible]
[illegible] ut patet ex dictis // 3a conclusio sit
quod talia signa sumpta ab urina
[illegible] significant cum aliis signis
[illegible] sola / secundo quia cum [illegible]
[illegible] aliis causis impregnationis [illegible]
[illegible] // 4a conclusio sit quod per talia si-
gna [illegible] non [illegible] iudicare nisi
[illegible] / secundo quia hec cause impre-
gnationis non sunt firme / [illegible]
[illegible] // Ad rationes in oppositum
[illegible] quod signum sumptum
[illegible] et
[illegible] ad signa sumpta cum
auxilio [illegible] et ad urinas
// Ad [illegible] urina significat [illegible] epatis
et venarum [illegible]
[illegible] potest significare [illegible]
[illegible] cum [illegible]
et [illegible] urina potest [illegible]
[illegible] modos dictos // Ad [illegible] dicendum quod [illegible]

.5º.9º

.2.9º

.3.9º

.4.9º

.ad.0m.p.m.

.ad.2m.

.ad.3m.

| Utrum ad sciendum impregnationem signum sumptum ab urina sit potius signum ::

vi^a 3 oz c[?] de[?] [illegible] d[ic]e[n]tes d[i]c[t]as //

c[ausa] masculinitatis est.

Sperma viri. postq[uam] Avic[enna] posuit signa [illegible] i[n] g[e]n[er]ali [illegible] .2m

isto ca[pitul]o intendit ponere signa i[m]p[re]

gnationis i[n] speciali ut signa que significat

fetu[m] masculum vel femininu[m] / et i[n] hoc

ponit signa multiplicia quoru[m] aliqua [sunt] e[x] cause .3m

et signa et aliqua q[ue] videntur esse si

gna [illegible] et effectus / et p[rim]o Avic[enna] facit

q[ue] dictum est / 2o revertit[ur] Avic[enna] ad

ponendu[m] causas gemellor[um] / ibi 2a causa or[um]

et multitudo [illegible] / 2as q[uod] p[rim]o Avic[enna]

ondit [illegible] ca[pitul]o [illegible] ex dispositionib[us] p[er]

matris [illegible] et mulieris nos po .Ad 2m 3m

ssumus cognoscere fetu[m] femininu[m]

aut masculinu[m] [illegible] magis /

2o Avic[enna] declarat hoc magis [illegible]

ciali declarando [illegible] ibi 2a alhaum[?]

faciens masculos / p[rim]a i[n] tres q[uia] p[rim]o .Ad 3m

Avic[enna] ponit signa q[ue] [illegible] / 2o ponit

signa que s[un]t effectus / 3o Avic[enna] facit

specialem cap[itulum] ad regendum mu[lie]

rem ut masculinet ibi 2a Justique

[illegible] ca[pitul]o portas huius masculu[m] ibi

3a oz ut calefiat mulier / p[rim]a i[n] q[uatu]or

q[uia] p[rim]o Avic[enna] ponit causas masculinitatis

et femineitatis / 2o ex dictis infert a[d] ca

[illegible] / 3o ponit signa masculinitatis et

femininitatis / 4o Avic[enna] assignat causas

aliquor[um] dictor[um] ibi 2a Et diversa

[illegible] ibi 2a Et [illegible] ibi 4a Et

sanguinis. p[rim]a in tres q[uia] p[rim]o ponit sig[n]a

vel causas sumptas a rebus naturalibus

2o causas sumptas a rebus non naturalibus vel

a regione et tempore / 3o sumptas ab etate

ibi 2a Et regio [illegible] ibi 3a et s[ecundu]m etas

p[rim]a potest [illegible] in 4or q[uia] p[rim]o Avic[enna]

tangit causas ex parte viri / 2o ex parte mu

lieris / 3o [illegible] causas ex parte viri / 4o causas

[illegible] ex parte mulieris / ibi 2a Et que

[illegible] ibi 3a Et [illegible] ibi 4a Et

s[ecundu]m qu[od] cadit // Circa p[rim]am parte[m]

[illegible] Avic[enna] [illegible] tangunt causas ma

sculinitatis et femininitatis illas [illegible] po

sunt ut [illegible] / hic aut[em] ponit eas

ut eis mediantibus possis [illegible] .do.

[illegible] defectu[m] [illegible] .6o.

sculus an femella / dicit aut[em] Avic[enna] /

q[uod] sperma viri est causa masculinitatis si

[illegible] est bene digestum [illegible] plenum q[uia]

[illegible] est [illegible] habeat i[n] se [illegible]

[illegible] p[er] mulierem [illegible] / 2a

causa est caliditas spermatis et eius

[illegible] q[uia] [illegible] magis pot[est] [illegible]

[illegible] / 3a causa est

[illegible] spermatis q[uia] [illegible] aliqua

[illegible] perseverat

[illegible]

[illegible] // [illegible] que

de istis tribus causis sit fortior

in causando masculi[nita]te[m] [illegible]

p[rim]a q[uia] sperma q[uo]d agit agit i[n] virtute [illegible]

[illegible] sperma [illegible] et [illegible]

[illegible] magis causant

masculinitatem // [illegible] 2a causa calidius

spermatis magis faciat ad causa

[illegible] masculos q[uia]

[illegible] sperma [illegible] qualitatibus [illegible]

[illegible] / [illegible] 3a causa q[uia] i[n] maiori

[illegible] in homogeneis est maior virtus

// [illegible] [illegible] fortiores i[n]

masculinizando et [illegible]

[illegible] / et [illegible] i[n] etate [illegible]

plures sit magis masculinat[ur] [illegible]

[illegible] adolescentie // Ad [illegible] q[uia]

[illegible] 2a causa q[uia] [illegible]

[illegible] qualitatibus magis activa // [illegible]

q[uod] sperma plus pot[est] masculinizare

[illegible] magis

[illegible] ad actionem [illegible] qualitas // Ad

[illegible] 3am i[n] maiori [illegible] est maior virtus

[illegible] / [illegible]

[illegible] maior ubi [illegible]

[illegible] magis [illegible]

[illegible] / [illegible] que

[illegible]

[illegible] masculus q[uia] [illegible]

[illegible] est magis [illegible] magis [illegible]

[illegible]

[illegible] sperma pot[est] masculinizare

[illegible] / [illegible]

[illegible] sit valde modicum [illegible]

[illegible] plus pot[est] optinere [illegible] et

masculinizare ut p[atet] ex dictis [illegible]

/ et [illegible] spermatis [illegible]

[illegible] sperma est cali

[illegible] et [illegible] non [illegible]

q[uia] [illegible] et q[uia] sperma a dextro [illegible]

[illegible] a dextro [illegible] est [illegible]

[illegible] q[uia] [illegible]

dextro ubi [illegible] calores plus

usa est [illegible] q[uia] [illegible] dextr[um] est [illegible]

[illegible] tale sperma q[uia] [illegible]

[illegible] calores et q[uia] [illegible]

[illegible] potest [illegible]

q[uia] [illegible] dextro

q[uia] calidius q[uia] magis [illegible]

[illegible] magis masculinitas //

[illegible] sit modus [illegible] sperma

[illegible] dextro // [illegible] pot[est] [illegible]

[illegible] dextrum

[illegible] dextru[m] [illegible]

[illegible] / Et s[ecundu]m q[uo]d

cadit sperma viri i[n] dextra [illegible]

q[uia] [illegible] dextra est calidior [illegible]

spermatis magis vigora[tur] [illegible]

[illegible] sperma assimilare [illegible]

et masculinizare / et s[ecundu]m sperma mu

lieris [illegible] dextro

q[uia] tale est magis [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] de

[illegible] Avic[enna] / [illegible] / q[uod] sper

ma mulieris sit [illegible] ad [illegible]

[illegible] est [illegible] illis [illegible]

No 3

do.

pm a 2m

Utrum que de istis tribus causis
sit fortior ad causandum
masculinitatem.

rib3 et currit et ad partez dextram mulie-
ris adiuuat et regolat magis sperma
virile unde pot magis assimilare pa-
trem // Si autem sperma mulieris i-
telligatur non sicut et eadez sententia
manet / quia menstruum est calidum
cum est propinquius magis congelabatur
non est magis aptum ad recipiendum
formam masculi et etiam cum est ma-
ioris quantitatis quia fetus maior fra ...
quantitatis fetus / et si sit cum non parum sicut
magis apte dextra mulieris non est ma-
gis aptum ad recipiendum formam ma-
sculinis / quia tale nouit aptius perfectio-
nibus // dicit quo possumus prouocare sper-
ma et et menstruum ... dextra .d°.
// deinde quod per fricationes et inunctiones .S°.
cum ... eadem / dixit autem ...
et sic sperma in ...
scilicet calide et propinquitate et que et in parte
sua .i. quam vadit et expelli ad partem
dextram // deinde cum dicit Et regio
sua / hic aduertit / ponit causas ma-
sculinitatis sumptas a rebus non natali-
bus et quo dicat patet // Conclusio quod regio .Nota.
sua et in tempore frigido sit vinum et agri-
gatio calores unde per unionem et calores
aggregationem sit sanius et propter frigido
et aggregatio et naturis calidis ex fri-
go ex quibus sperma magis durantur
et menstruum ... multiplica-
tur quia masculinitatum magis est
et ... femininum et ita men-
struum // dicit de isto dicto quia yeme .d°.
et in regione frigida multiplicantur humores .p^m arg^m.
... et sic sperma fiet
et sic femininum // amplius dicit .2^m.
... dicit quod ... et sol ...
fortes faciunt fortiores ... saltem
tales fortes erunt magis masculina
tum in actu ... ex corpore et tempore
// amplius saltem mulieres in yeme ma- .3^m
le coeunt ut pot ... et
de frigore ... / et ... patet quod ... sua
... in actu ... ergo ...
ergo ... yeme // ad primum dicit ut .Ad p^m
dicit ... non ... yeme quod coit ...
... mala ... multi-
plicat humores suos et talia ...
... in illis temporibus / sed hic est ...
de ... dicta bona // ad secundum dicit .Ad 2^m.
quod sol et ... reddit corpora fortia
per aliquas operationes ut ... ut patet
— et ... et ...
et aliis ... calidis ...
per organa sensus reddunt ...
// ad 3^m deinde quod mulieres non ... .Ad 3^m
coeant in yeme ... quia
sperma ... menstruum est magis ...
est magis ... // deinde cum dicit Et
sic hic ponit ... / ... sumptas
ex etate et quo dicat patet sperma ...
... adolescentie est calidius ...
... que est ... ...
nez / ... magis digestum

| Ut in regione frigida et yems ad
iuuent ad generandum
masculos.

... et congelabatur quia non ... est fortior
... per ... quia per ... sit ... non
... est et fortior ... autem generatur
... ... erat ...
et aug^to / ideo est magis ... .d°.
... non erit amplius in ...
in pueritia autem sperma est modicum ...
quia subit ... alimentum non est ...
... quia ... in aliis operationibus
... autem est ... .S°.
non ... ... // dicit quia ...
... ...
in adolescentia non generant et si generant
feminas generant ... non in senectu-
te generant et masculos generant // deinde
... est ... / ... quod primum
... erant ... et utebantur
coytu semper ... / 2° in etate ...
... fuit moderati vel quia in ado-
lescentia utebantur malo regimine
et mala dieta non in prima senectu-
te utebantur debita et regulata / aut
quia erant in prima etate sicut in adole-
scentia ... calidi ...
senectute moderatur illa caliditas
// deinde cum dicit Et dixit / quia ... .Nota.
infert ... quedam et quo dicat
patet // Conclusio quod ... dicit Et dixit
quod forte non ... istis ...
quo ad ... quia ... duo prima ...
sunt ... hic aduertit / forte quod ...
... non sit vera ... sicut ...
ex sinistro ad dextrum mulieris pot
et masculus femineus ... debilitatem
spermatis virilis / et sicut erit ex dex-
tro testiculo viri ad sinistrum mulieris
pot esse masculus masculinus .i. for-
tis per magnam fortitudinem spermatis
venientis ... ... dextro / et pot
esse femina cum ... dextrum ma- ^ magis
sculi sit ... femineum ... ... si-
nistro // deinde cum dicit Et dixerunt
quedam / hic aduertit / ponit ... signa
masculinitatis et femininitatis ...
... est de ... modis ... .Nota.
... et pot pluribus modis exponi
// ... ... quod mulier
in menstruatione ... ...
... et in ... ...
... quia ipsa resoluuntur ...
... ...
et ... ... / unde eueniunt
mulieri ... illa ... mulier
que post cessationem menstruorum ...
... ad ... dispositionem naturalem
illa ... ... femina ...
... quia fortior est et melius
disposita illa que tardius reuertitur
ad suam naturalem dispositionem ... ...
masculo ... et masculus ... ...
... ... dispositionis ... ...
... / erit autem masculus ... for-
titudinem spermatis virilis ... illa
autem ... ... ad suam
naturalem dispositionem ... ...

hermofrodito quia ista est imperfectissima et
imperfectio in pregnante fetus et ...
ipsius non accipiatur / sic et dixit auctor
quidam de illis qui sunt prudentes quod cum mu
lier a die ... ablucionis .i. mundi
ficationis usque ad 6am suplendus (rediens)
est ad naturalem dispositionem pregnatio in pregnatio
est cum masculo quia talis mulier est bene
disposita / et cum est rediens ad naturalem di
spositionem usque ad 8um a die ablucionis suple
tur impregnatio est cum puella / de nulla
que a die mundificationis et ablucionis
revertitur ad dispositionem naturalem usque
ad xiium impregnatio eius est cum mascu
lo imperfecto dato quod sperma viri
sit potens propter imperfectionem mulieris
magna que tarde revertitur ad sanitatem
/ illa autem que tardissime ut usque ad
xx dies impregnatur hermofrodito / 2o
potest exponi sic quod si vir coeat cum mu
liere mundificata usque ad v dies
tunc generabitur masculus quia menstruum
est purissimum / si coeat cum muliere
post mundificationem post 8 dies tunc ge
nerabitur femina quia menstruum iam incipit
fieri impurum / si autem coeat cum
muliere usque ad xium post mundificatio
nem menstruorum dato quod sperma masculi sit
potens faciet masculum imperfec
tum languidum et morbidum quia men
struum est iam superfluum / si autem (Nota)
ad huc plus steterit ad faciendum coi
tum post mundificationem tunc faciet
hermofroditum quia menstruum iam
est imperfectissimum / vel imperfec
tissimum faciet fetum / si autem co
eat cum muliere menstruata (Capitulum)
faciet leprosum ut patet 3o quarti capitu
lo de ... lepre secundum avicennam / sed hec (a parte)
non ponat / 3o potest exponi ut dicatur
quod cum mulieri accidunt menstrua
et mundificatur ab eis in spacio quinque
dierum ipsa bene disposita bene im
pregnabitur fetu masculino si coeat
post mundificationem / si autem mundificatur
per octo dies quod menstrua durant viii
diebus ipsa impregnabitur femina et
producet feminas / si autem mundificatur
in xi diebus quia sua menstrua durave
runt xi diebus ipsa generabit ma
sculos ... imperfectos dato quod vir
sit potens et perfectus quia talis mu
lier est imperfecta / si autem plu
ribus ... protraheretur eius mundifi
catio generabit hermofroditos / et quia
raro est quod mulier pertranseat
per xi dies in menstruatione ideo raro
fit generatio hermofroditorum / et quia
in pluribus regionibus mulieres
pertranseunt quinque dies in menstruatione
ideo plures generant feminas et viros
imperfectos / quia ut avicenna / hoc non in
determinate affirmatur ... de hoc mi
... ideo de hoc tractatum est (Nota)
sufficiat ... intelligere illud quod avicenna /

hec voluit // deinde cum dicit et sanguis / hic avicenna
vult assignare causam auctoris dicentis // con
siderata dixit quod avicenna dixerat quod mu
lier mundificatur in quinque diebus ipsa
est generativa masculorum / et in 8 fe
minarum / causam avicenna hic assignat quia
cum ipsa mundificatur in quinque diebus
ipsa sudat in sanguine calidiori qui est
aptus magis ad recipiendum masculi
nitatem / cum autem mundificatur in 8
diebus ipsa sudat in sanguine frigidio
ri qui non est aptus nisi ad femi
neitatem / et hic consequenter dicit et sanguis
purior vel calidior est plurium suple
mundificationum quod dicit meliorem di
spositionem pregnationis .i. debemus impregna
ri cum masculo quia si mundificatur
quinque diebus non ... hic sanguis pregnans
.i. debens impregnari cum femina quia talis
propter frigiditatem non potest mundificari in quin
que diebus immo durat usque ad octo / hec
potest introduci ut hic avicenna / incidenter
taliter ponat verum causam confirmantur
oracionem que ... pregnantibus pregna
tibus dicens quod calide pregnantibus fetum
masculinum quia magis est sudans
sanguine calidiori et sic pregnantibus
fetum femininum / ideo quia tales pregnantes
fetum femineum sunt debiliores ... quia
ribus ipse sudant in prioribus sudoribus
// considerata quod avicenna / dixit et sanguis
pregnantis cum masculo est calidior
plurium .i. ut in pluribus quia posset esse
fetus masculus quod esset femininus
et hunc mulieris sanguis esset fortior quia
pregnantes ex femina masculina // deinde cum
dicit // pregnantes hunc masculum / hic
avicenna / in istam intendit ponere signa
impregnationis et specialiter quibus se scire
valeamus ut est effectus et signa et non
causa / et dividitur ista pars in duas partes
quia primo avicenna / ponit signa fetus mascu
lini / 2o ponit signa fetus fe
minini ibi 2a signa autem femi /
prima pars in duas quia primo ponit signa sumpta a
dispositionibus mulieris et fetus / 2o ponit
signa sumpta ex ... eius ...
... ibi 2a et dixerunt quidam
prima in duas quia primo ponit signa sump
ta ex dispositione mulieris / 2o ponit
signa sumpta ex fetu ibi 2a et
masculus prima in quinque quia primo avicenna /
ponit signa ab operationibus totius et
determinatam ... et equaliter
... / 2o ponit signa sump
ta a mamillis et lacte / 3o ponit
signa sumpta a pulsu / 4o ponit
signa sumpta ab operatione que est ...
totius / 5o ab operatione que est mo
tus oculi ibi 2a a pluries ...
pit ibi 3a et pulsus ibi 4a et dixe
runt quidam ibi 5a et est oculus
quo dicitur in parte ... patet // Con

quod quidem dicit Avicenna, hoc veritatem de fetu for-
ti masculino, sed tamen esset debilis
masculus et una virago femina tunc si-
gna forte permutarentur, tamen ideo est
fetus masculus et est fortis apparent
ista signa que hic ponit Avicenna, in-
ultimo tamen est pulcrioris coloris quia
ipsa sudat in loco ubi calidioribus
et melioribus quam pregnans femina [illegible]
tale signum hodie multum fallit propter
illud quod mulieres se artificialiter
colorant et non est credendum de
colore in oribus, in [illegible] tamen est minus
magis in coloribus scindit in citrinum aut
brunum, in flegmaticis aut ad paludum sive
lividum ad obscurum lividum quod quis
sit in oculis pregnantis est bonus color
ad istum sensum quia ipsa non est macu-
lata in facie nec morpheata nec
panosa propter humorum bonitatem [illegible]
tandem aut quod non debes querere bonum
colorem in oribus dixit est melio-
ris coloris et propria dixit et mun-
dioris faciei quia si non habet bonum colo-
rem est immunda in facie amorphe-
is et panus, aut dixit melio-
ris coloris quantum ad totum et postea addit
et mundioris faciei propter illud quia apparet
quod potes videre mulierem forte
hoc modo que debemus cognoscere
videndo per colorem quem cum mulie-
res se artificialiter colorent et
maxime in facie debemus arguere
considerando si color aliarum partium
corporis videtur color faciei fetus
erit masculinus, est autem levis et
pedibus agilis propter calorem magis in agilis
quam ante impregnationem, sed agilior quam
pregnans femina, sanioris appetitus
quia non appetit carbones nec talia
corrupta ut pregnans femina propter bo-
nitatem humorum [illegible] accidentium [illegible]
[illegible] non tamen ista ratio [illegible]
[illegible] propter prius esset in capitulo [illegible]
[illegible] satis patent // dubitatur primo quod uti- .1. dubium
litas sit in cognitione pre- . primum argumentum.
gnationis de fetu masculo et femina
// probatur quia sit alia utilitas [illegible] ^tertia. 2m.
quod in muliere pregnante fetu mas-
culino est melior appetitus ideo
videtur quod in ea appetitus debe-
at esse maior quia fetus suus cum sit
maior plus indiget cibo // probatur ^tertia. 3m.
dicit quod est [illegible] actuum [illegible]
videtur quod non quia sudat in loco
ubi calidius [illegible] est [illegible]
[illegible] iudicium aut [illegible] mulier
colorata pregnans fetum masculo
ideo videtur quod sit magis [illegible]
[illegible] propter [illegible] habundanciam que
facit [illegible] ebullientem et [illegible]
[illegible] // Ad primum dicendum quod utilitas [illegible] . Ad primum.

generationis fetus femininum aut masculi-
num est [illegible] et mulieri pregnanti, [illegible] utilitas
quia [illegible] regimen [illegible] mulier [illegible]
mulieri pregnanti quia ipsam potest melius
gubernare [illegible] abortum [illegible]
[illegible] accidentibus eius [illegible] est pregnans
fetum femininum [illegible] est pregnans fetum
masculinum [illegible] pregnando [illegible] abor[tu]m [illegible] utile
// Ad secundum dicendum quod licet fetus masculinus sit
maior [illegible] deberet [illegible] maior
appetitus [illegible] quia pregnans fetum masculinum
est plus [illegible] et ideo appetitus est me-
lior // Ad tertium dicendum quod [illegible] magis
indiget [illegible] et [illegible]
[illegible] color [illegible]
quia [illegible] plurium actuum [illegible]
et [illegible] // deinde
dicit plurimum [illegible], hic Avicenna ponit signa
masculinitatis et femininitatis sumpta a ma-
millis et [illegible], et primo Avicenna
ponit signum sumptum a quantitate mamillarum
2o a [illegible] mamillarum, 3o a colore ma-
millarum ibi 2a Et est [illegible] ibi 3a Et
[illegible] de primo [illegible] sic dicit Avicenna
[illegible] plurimum in [illegible] mulier
est pregnans fetum masculinum ma-
ior mamilla scilicet dextra augmentatur
[illegible] in pregnationis propter [illegible]
[illegible] et ad ipsam mamillam
dextram occurrit [illegible] et [illegible]
[illegible] .i. [illegible]
// Conclusio [illegible] fetus masculus sit
ut in pluribus in latere dextro ma-
tricis quod habet colligantiam cum mamilla
lateris dextri in ea propter colligantiam [illegible]
[illegible] et coloris permutatio et
[illegible] et maxime [illegible]
in dextra mamilla [illegible] ut
masculus [illegible] est perfectus habeat per-
[illegible] et copiosius // Et si
[illegible] quod fetus masculus [illegible]
[illegible] plus [illegible] deberet [illegible]
[illegible] et tardius // deinde
[illegible] plus [illegible] et plus habet
et non habet quod sufficit [illegible]
[illegible] et copiosa // deinde cum dicit Et
[illegible], hic Avicenna ponit signum sump-
tum a [illegible] mamillarum et [illegible]
// Conclusio [illegible] mulieris pregnantis
[illegible] masculo est grossius [illegible]
[illegible] et [illegible]
digestionem et [illegible] ad
[illegible] et [illegible] habet [illegible]
[illegible] regimen [illegible] mulier
pregnans fetum masculinum biberet
aquam et comederet [illegible]
aut pregnans fetum femininum biberet vinum
grossum et comederet bona [illegible]
[illegible] non est dubium [illegible] pregnantis
fetum femininum est glossius et [illegible]
[illegible] [illegible] mul-
ta [illegible] et non solum [illegible]
et tempus quia in estate [illegible]

Margin notes (right of second column): utilis — Ad 2m. — aterimas? et ad 2 — Ad 3m. — cum — No(ta) 3. — [illegible] — 2o — 3o — No(ta) 3.

| Utrum que utilitas sit in cognitione
impregnationis de fetu
masculo et feminino.

lac multiplicat et complexionem qr in co^a et sub
plenis / considerans insole qr in obscu
ro non pot vi distermi sino cruit
.i. sibi terminatur s[ed] proprio qr sic
non aquosum fluxibile vino vi
digestiu vis terminatiua proprio ter
mino / et max[ime] sup[er] re sicca et
fluxibile ut est speculum quod non
plicat ut vini pc dulcis q[uod] distinguitur
fact et est vis digestiua qr illa pc
dulcitas sunt sicla sigt insto sta
tem et inp[er]fectam digestionem // Et
si insteuit qr fetus masculus attrahit
totum spissum et bonum sanguinem illud
i[n] q[uod] venit ad mamillas et beret
est aquosum // Ddm q[uod] i[n] muliere p[re]
gnante de masculo est multitudo boni sa
guinis ita q[uod] est suffi^a p[ro] nutricatione
fetus et p[ro] generatione boni lactis pp
auxilium caliditatis et augumentatur
papilla. Hic dicit / ponit signum sup
tem aquatem mamillarum et qd dicit
pz // Condum q[uod] i[n] papillis apparet hic
color plus q[uam] in s[ubstanti]a mamillarum
qr in s[ubstanti]a mamillarum est raritas et
spongiositas imbibens sanguinis ma
gna copiam adeo ut ibi pp i[m]bibi
tionem sic in spongia non apparet
coloratio / 2° qr in s[ubstanti]a mamillarum
pp venas magnas ibi existentes et pp
carnem glandosam non remanet
sanguis nec aliorum aliquis humor i[n] ipsa
fora qr ibi in s[ubstanti]a mamillarum non
pot proprium manifestare colore
apparet i[n] rubedo pp cal[iditatem] sanguinis ibi
ppulsantis et hic color declinat
q[uod] sit rubeus ad nigredinem qr papi
lle ad nigredinem declinat qr sanguis
in illa p[ar]te existens q[uod] modico vigore
et calore p[ar]ticipat non p[otes]t p[er]manere
in sua liuosi[ta]te et io pp fri[gidita]tem
aliquantulum denigratur // Constat
dum qr lac et et apparentia talis colo
ris circa papillas no signat necessario
impregnationem i[n] non signat impregna[ti]o
nem masculinam quantum ab vniuer
sali ad p[ar]ticulare negatur aut inde
et p[ro]portionans p[ro]p[osi]to aff[irmati]o^e // Si mulier q[ue]
in p[re]gnata est in cipiaut etc //
Ddm q[uod] si[gnu]m lac cum colore papillarum
non signat impregnationem secundum alios
signis et ita supponit hic dicit
q[uod] p[ri]ma apparant signa i[m]pregnationis ut
motus fetus in ventre et alia an
dicta // Si aut p[ro]p[ter]ea quo tempore lac
apparet // Ddm q[uod] s[ecundu]m diversitatem comple
xionum s[ed] contrarie cum duos [illegible]
punctario aut coloris i[n] papillis apparet
cito // possit et dici q[uod] lac p[re]sente
rans pluribus mensibus significat
i[m]pregnationem / lac autem durans
modico tempore significat menstruorum

roborationem / et sic pulsus causa pz quia cum fetus sit
i[n] p[ar]te dextra non diuergit alium quam mag[is]
sus p[ar]tem dextram et qr alterum est causam
io frequentatur // Et si reportatur de una
quantum adicit / dicit 2^a q[uod] m[agis] et
magnificat circa intelligas de ha
nelitu superius sit p[ro]portionale cati
tordis // Et dixerunt quidam / causa est qr
catas ad iuuat multum ad motum // Et
sinistrum qr inp[er] te dextra est ma
ior grauitas cum fetus masculus sit
i[n] p[ar]te dextra // hic ddm q[uod] calinus i[n] p[ar]te w
plus ad iuuat p[ro]p[ter] calidum q[uod] impediat
p[ro]p[ter] grauitatem // Et est oculus / causa est et
pp cal[iditatem] quia cum fetus masculinus tota
dextra p[ar]s est calidior et agilior ad
motum et h[abe]t virtutem sicut oculus sit sa
nus / et eodem modo auditus in dextra
aure erit melior // Et dicunt cum i[n] dex- qr
tra p[ar]te sit maior plenitudo organ
norum et visus et auditus deberet
p[er]eius moueri et peius videre et
audire // possumus dicere q[uod] p[ro]p[ter] hoc dicit
audire // no dicit de visu nec de auditu s[ed]
de motu q[uod] oculus mouetur facilius
.s. dextera // Aut ddm q[uod] h[oc] in p[ar]te dextra
sit maior plenitudo s[ed] qr in illa est
spirituum copia et bonorum io et motus
et visus et auditus sicut p[er]fectiores
qr plus facit ad bonitatem illorum spirituum
copia q[uam] illius plenitudinis habitudinaria
faciat impedire // Et masculus
mouetur / istud est sufficiens per se
positum i[n] ca[usa] 2° q[uod] s[ecundu]m fetum io p[ri]us nasci
latum // deinde dicit Et dixerunt
quidam // hic dicit / ponit signum ma
sculinitatis q[uod] est sumptum cum auxilio vel
experientie / et p[ri]mo ponit et mo[do] s[ed]
confirmationem / 2° dicit / excusat sicut alia di
gnificatio / 2° dicit ibi^a Et in hoc causa / istra
hoc p[er] se satis patet // Condum q[uod] dicit
nam explicat q[uod] ars talogiam debeat sum
am longa in rotunda dicere fo ut p[er]
hoc q[uod] refert s[ed] consilium meum est ut
de arbitrio sumatur .s. et experientiam
cum melle ipsius q[uod] conveniunt ad
inspiciendum illum pulicem ita q[uod] roma
ueat in s[ubstanti]a vlagis liquida ut po
sset mollem et natura / qualitas aut
lana debeat esse viridis non possent expla
cari cum i[n] pap[er]is sompno delecto hoc
signat habundantiam bonorum humorum
a quibus vel ex quibus generatur fetus si fer
minus / et ideo aut non dicit / ex n[on]
loquendo non videtur dare magnam fidem
et io ita similiter / aut qr difficiliter
uel signatur s[ecundu]m credantur experientie
ipsius cum et multorum aliorum declarando
iustificando de esse qr ouo ibi lac mag[is]
i[n] mamillis q[uam] in alio mi[nus] bo[nu]m ut pz q[uo]d to
aff[irmati]o^e in q[uo]d to aff[irmati]o. // Si mulier ...
p[re]gnans dixit // deinde dicit Signa
autem // Hic dicit / ponit signa fetus
feminini et ita / facit qr p[ri]mo ponit
aduce / signa fetus femini in 2° dicit /
ponit signa fetus masculi de
bilis 3° ibi / ponit signum p[er] quod possit
cognosci fetum quam mulier non est pregnans

Marginalia:

.d⁹

.5⁹

// Deinde dicit

.d⁹

No^d z

.6⁹

.6⁹ a^a

.d⁹

.No^d z

no

gto

.5⁹

masculi et si se contineat a maritando significant habundantiam malorum humorum a quibus generatur fetus

16⁹ a^a

Vtrum debeat impregnari masculo aut femina
ibi 2a Et quis est primus ibi 3a Signa
femine, quod dicit in parte prelectionis [illegible]
quod in muliere [illegible] habundant mali humo
res quos natura ut defendat fetum ex
pellit ad inferiora et ibi corrupti
putrit [illegible] ulcera faciunt et sunt pu
stule que terminantur ad ulce
rationem per corruptionem [illegible] et maxime
in coxis quia natura frequenter propter de
bilitatem non potest mittere ad exteri
ora // Sed dubitatur cum in talibus mulieribus
apareant maxime morphee in facie quare
ibi non sunt ulcera circa faciem // Dicendum
quod natura propter decorem melius defendit faciem //
aut dicendum quod et in coxis apareunt morphee
in pregnantibus femina fetu si esset locus
quia decreret [illegible] in coxis maxime
morphee apareunt // Et quis est primus
mollificatam venam .i. variatam et pa
llidam et non nimis prosequitur de istis
signis femine debilis quia inferius facit
capitulum speciale quia cum signis fetus
masculi apareat mollificatio .i. varietas
venarum et palliditas hoc significat femi
nam masculi debilem et sic quando signis
femininis apparet varietas venarum
et palliditas et significatur femina de
bilis // Et considera quod avicenna imperti
nenter [illegible] ponit signa fetus fe
minini [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] de signis fetus masculini quia p
[illegible] omnia ad dictum intelligi // Deinde
cum dicit Signa femine, hic avicenna
ponit signa per quod possumus cognoscere
utrum femina debeat impregnari fe
tu masculino vel femineo et sic dicit
avicenna, signa fortis femine simpliciter de
bentis impregnari de novo [illegible] construc
tus .i. debilitas .i. inanitio [illegible]
in XXV diebus aut 30 diebus et
simpliciter ista debilitas [illegible] consumi et re
staurari est debilitas eiusdem masculum
quia prius genuit masculum et propter illum
partum ipsa acquisivit vires suas in 25
aut 30 diebus nisi ipsa sit egra
[illegible] si sibi superveniret egritudo [illegible]
[illegible] [illegible] 1o quia non resumeret
vires in ita paucis diebus 2o quia si ipsa
impregnaretur non impregnaretur ex masculo
propter egritudinem que ipsam debilitavit et con
sumavit humores ex quibus fetus non posset
masculus generari / Sed cum resumit vi
res in 35 aut in 40 diebus post
partum et est eiusdem femina ipsa [illegible] im
pregnabitur de femina quia tales tarde re[illegible]
[illegible] post partum sive malos humores aut
non bonos ex quibus non nisi femina po
terit generari, [illegible] posset introduci
ut dicatur quod hic avicenna ponit signa
femine fortis aut debilis et si debet
signa fortis femine eiusdem masculum
simpliciter fortem [illegible] [illegible] hic
in tempore post partum quia in 25 aut 30 /

ipsa resumunt vires suas. Si vero masculus
erat fortis cum eius mulier est fortis
fetus et dicitur [illegible] fortis et si ipsa re
sumunt vires post illud tempus et ge ^Item
neravit masculum talis masculus
erit debilis et femininus cum mater sit
ita debilis quod ipsa non posset resu
mere vires usque in quo [illegible]
[illegible] [illegible] masculum resu
meret vires suas .i. in 25 aut in 30
diebus. Si vero eius mulier pepit feminam
[illegible] vires suas in 35 aut
.do. in XL talis femina erit fortis et si
resumeret [illegible] esset virago, Cum
.5o. aut resumunt vires post XL tunc ta
.5o.a. lis mulier est debilis et per hoc signum
potes cognoscere fetum debilem aut
fortem nisi mulier sit egra quia egritudo
[illegible] tempus resumptionis virium / Ex
isto potes colligere quod debet mulier
que pepit masculum se custodire
ab agibilibus ut resumpt et vires suas
[illegible] usque ad 25, illa autem que
magis [illegible] in etate usque ad
30 / et que pepit femellam usque
ad 35 aut usque ad 40 / hodie autem
communiter [illegible] usque post 2am menstru
ationem // Deinde que sunt signa quando mu
lier sit pregnans fetu masculino et
femineo simul et semel // Ad quod dicunt signa
sic [illegible] alterius complexionis [illegible]
differentia [illegible] in hoc [illegible] [illegible]
[illegible] et multum solicitum sic in quo
[illegible] complexio cum [illegible] videt [illegible]
plus [illegible] debeat et [illegible]
tempus sit et videt [illegible] signa ma
sculinitatis ut rubedinem faciei et
ulcera coxarum et [illegible] et ex [illegible] consimili
bus potest hic mulier esse pregnans
rem fetu masculino et femineo, et dicit
et consimilia signa significantia [illegible]
[illegible] fetum inferius [illegible]
[illegible] // Deinde in qua etate ma
gis [illegible] generentur masculi
an in adolescentia an in iuventute
[illegible] videtur quod in iuventute quia talis eta
te [illegible] est calidus et [illegible] et
mulieris est calida .i. in iuventute
magis multiplicabitur in masculorum
generatione quia masculinitas [illegible]
[illegible] caliditatis maxime cum non est
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] quia in iuventute [illegible]
sit [illegible] [illegible] passivitatis ipsa
[illegible] et potest [illegible] quia in adolescentia vi
[illegible] videntur et habundans // Et con
firmatur quia iuvenes sunt magis mod
[illegible] in coitu quam adolescentes .i. iuvenes
sunt magis generantes masculos quam
quia moderati in coitu sunt [illegible]
magis digestus [illegible] [illegible] quia ubi
iuvenis coit semel adolescens coit
ter et quater // Et confirmatur quia iuve
nes melius digerunt quam adolescentes
[illegible] iuvenes magis generant masculos
quam videntur [illegible] quia digestio videtur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
avicenna [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] digerat [illegible] [illegible]

.do.

.5o.

.do.

.p.a ratio

.2a.

.3a.

Vtrum in qua etate magis ge
nerentur masculi an in
adolescentia an in iuven
tute.

adolescentes autem propter huius intentione indigent bene sicca
// Considerandum quia iuvenes sunt fortiores in .4a. 9o.
iuvenes magis generant masculos quam iuvenes
nota quia ex quo sunt fortiores eorum sperma
et erit fortius et sic magis et perfec
tius assimilabitur sibi passum ut men
struum dando sibi sexum masculinum
ut est Avicenna prima primi tractatu de etati .Ad. p m.
bus et Galenus 3a aforismorum in quarto aforismo
[illegible] hanc etatem assimulata vel // Ingenium
videtur et Avicenna ubi de causis mascu
linis dicebat et sic etas adolescentie
Considerandum quod adolescentia attingit quam generatur
per tota etate crescit et ystos ponunt .6a a.
tam Avicenna prima primi tractatu de etatibus di
vides ipsam in etatem nominatam geni .Ad. 2m.
torum quod est prima etatem demum
plantativa quod est 2a in etatem consi
stentie quod est 3a et etatem pubertatis .Ad. 3m.
que tamen incipit emittere sperma
et non perfectam / posita est etas fortis nis
que est donec desinat crescere / dicitur
alio nomine iuventutis et est etas in qua est fe .Ad. 4m.
re augmentum completum et iam incipiunt
membra et completa / ubi non est ni
mis nocivum alimentum et augmento et quia satis
est de alimento convertitur in toto in
nutrimentum membrorum et quia calor est iam nul
lum fortius quia non sufficeret ampliare
membris eorum membrum hoc quod est
nutrimentum est etatem bene digestivam et ista
etas incipit in 18 et durat usque
ad 30 vel usque ad 25 / est valde perfecta
/ etas autem iuventutis est etas in qua
corpus consistit ita quod non augetur amplius .No 3
quia membra sunt completa nec decrescit
quia adhuc propter calorem fortiorem repo
nitur tantum quantum deperditur et ista eta
te propter calorem fortiorem sperma est bene
digestum tamen non est tantum sic in ado
lescentia quia hic non restauratur nisi tantum
quantum deperditur et aliquid plus quod sit sperma
non vitam / sed in adolescentia restau
ratur adhuc multo plus sed sit illud
quod est nocivum nutrimento et augmento
cum ponatur iste questiones / prima quod etas
adolescentie est etas magis generativa
masculorum ratio quia in eis est sperma ma
turum et bene digestum / in iuvenibus autem
sperma sit bene digestum non tamen est .| do.
tantum / 2o autem multo plus sperma et cum p m arm.
maior quantitas faciat ad masculina
tionem dicitur fuit quod sperma remanet .2m.
magis vigorosum est vita per aliam aplicet
vigorat // 2a questio sit quod etas adole
scentie est generativa plurium mascu .5o.
lorum vel plures generat masculos
ratio quia durat plurimo tempore quam iuventus
quia durat ad 18 annos usque ad 30 et
sic durat 12 annos / iuventus autem .Ad. p. o.
durat 9 aut 8 annos vel x / 3a questio sit
quod etas iuventutis quantum ad suum principium non est
tantum apta ut est nutrimentum nisi fortior
ad generandum masculos quam adolescentia
ratio quia quantitas illa spermatis diminuta
dicitur tollit de virtute activa spermatis et non .Ad. 2m.
avicenna / etas adolescentie est quam prima

et semper(?) cum et sic clausit Avicenna sed adolescentia
// 4a questio sit quod adolescentes plus possunt coyre
sine nocumento quam iuvenes / ratio quia multum ha
bundant in spermate et in calore quod exigitur
Avicenna et ponitur sit coitus in etate iuven
tutis non solum adolescentes // Et considera
quod hic etiam attendere regulam quatuor
// Ad instantias ad primam in iuventute caliditas
est maior // dicendum quod calor est maior
intensive sed est equalis in radice in
adolescente et sperma adolescentis est ac
tiva quantitas et etas adolescentie conplurit
durat et adolescens est magis generati
vus masculorum // aut dicendum quod sub adole
scentia ipse clausit iuventutem // Ad 2m
dicendum quod supponitur quod adolescens sit etatem
coytu moderatus aut non nimis la
scivus per regulam quatuor // Ad 3m dicendum
quod iuvenes melius digerunt quam pueri
sed non quam adolescentes naturaliter pauci
nimis in humiditatibus // Ad 4m dicendum
quod iuvenes sunt fortiores in multis quam ado
lescentes sed in actu coytus non / ymo ado
lescentes excedunt eos.
potest ut calefiat mulier et vir
caracteris per Avicennam / i canonem superiori po
suit signa et causas impregnationis et impre
gnationis femine et masculi / hic in hoc
canone intendit Avicenna ponere regimina
speciale ad generationem masculinam
et ponit Avicenna / tangit regimina in generali
/ 2o canone dicta tollit quedam errores / 3o Avicenna
tangit regimina in speciali / ibi 2a et
non assumens ibi 3a errorum ut dimi
ttat // Considerandum quod mulier et vir de
bent calefieri cum aromaticis quia pro
ducunt calidum ut fiat multoriens et per
nimium frigidus potest obviare super hoc
scientes / precessit autem Avicenna in se
cundo mulieris dicitur et hoc quod
mulier magis exigit ipsis calidis
quam vir cum ipsa sit ipso frigidior / modus autem
suffumigationis dicitur et cum coytum / et sic
suffumigationes et similia pessaria sic clisteria
unctiones et sic etiam invenitur et similia ut tiriaca ista
debent dari per dies ante coytum dix
autem Avicenna / et duabus vicibus iabus
.i. simpliciter et composita / vel duabus vicibus
nubus .s. viri et mulieris // Sed dicitur ypo
videtur quod debeat approximari semen quia in
acie sinistro sit masculinatio ut dictum
est supra // Ampliatio ista calida ado
lescente nisi dicenti vel dicunt et alius
et ponens calidi et tamen hoc producit
cor eorum ad febres // dicendum quod illa calida
sunt approximanda ut sperma calefiat et
sit potentia transmutando menstruum
// Ad instantias ad primam in acie sinistro sit
masculinatio / dicendum quod est verum per agi
tationem et unionem caloris sed quia in
unctiones et cibi et alia sinistrano
agregant calorem ypo ipsum removent
ro non conveniunt semina ymo calida
// Ad 2m dicendum quod illa forte non conveniunt

./ Verum unctiones suffumiga
ciones et alia huiusmodi debe
ant approximari semina.

adolescentibus secundum senibus et sic non est ista ratio
magis generaret masculos in aere tado
quam in sicco // aut dicendum quod debent approximari .6ᵃ.
et itaque non unum non aliud et non o
simul // deinde cum dicit et non astulerit hic
adire / et dicta remouet quendam er-
rorem antiqui dicebat quod mulier non debe-
bat tale fieri ut esset debilis et ipsa
in generatione obtineret locum patientis pa-
tiens autem debet esse debilis et agens forte
ipse remouet hic et quod dicat patet // Conclusio .No.3
quod si loquamur sicut antiqui quod ponunt
quod sperma mulieris sit necessarium ut agens
et ut materia non est necessarium ut tale sperma
debile sit primo ut agens quia debet esse potens
in transmutando / 2o non est necessarium ut sit
debile ut est materia quia sic resisteret plus
agenti et agens plus laboraret
in transmutando talem materiam ut
sit spissum non aquosum sicut ut frigida trans-
mutetur in nec bene oportet et ut sit
forte quoniam cum commixtionem per naturam quia
tunc agens non tantum laborat in gene-
rando et oportet ut sit puella i. sperma
puelle i. adolescentis quia per hoc erit calidum
et multum in quantitate hec autem faciunt
ad masculinitatem / ut tamen non oportet de-
ficiat a sperma mulieris sperma viri
vero oportet ut sperma viri sit fortius cum
ipsum sit transmutans pro ut et per hoc
expedit ut utrumque calefiat sicut in modo
dicto quia si solus vir calefieret
remaneret sperma mulieris debile
et non sufficienter obediret spermati
viri agenti / si tale fieret sola
mulier sperma viri remaneret
in potestate / sicut equam cum ista atque
posuit sperma mulieris non esse necessarium
nec ut agens nec ut materia hic non assul-
tetur ille quod dicit quod oportet ut mulier
sit debilis sperma eius i. debilis ...
... vero oportet ut ipsa sit spississima
i. mixtum ut per hoc facilius
in ... quod spissa transmutetur et
ut sit fortis spermans i. bene commixtum
in ... ut sperma viri non sit necessarium
commisceri et puella quod hic ...
... non tamen oportet ut sperma vi-
ri deficiat a spermate mulieris i.
... quia si ... et multum
et sperma viri esset non multum ...
dato quod ... esset dispositum ad recipiendum
masculinitatem agens propter debilitatem non posset
eam dare expedit ut utrumque tam vir quam
mulier calefiat // et sic si ... illud
capitulum non est superfluum quia ... adire / po-
situm superius de ... ...
hoc non sufficiebat ad generandum
masculos et ideo fecit illud capitulum ad
generationem masculorum // deinde cum dicit
... hic adire / ponit regimen ma-

scul... in speciali et quantum facit / quia primo ponit
regimen quod respicit ... ut
puta ... / 2o quod respicit totum corpus //
3o quod respicit ... sicut coytus //
4o ponit regimen quod respicit accidentia ...
... et non multum ... ponit ...
3ᵃ deinde cum dicit ibi 4ᵃ et sit ...
quod dicit in prima parte patet / debet autem dimi-
ttere coytum a ... ut digeratur
sperma per generandum ... et non debet
mittere coytum totaliter ne sperma
... et totum patet ... 1c .d.
... // ... dicens ista est una
regula ... quot diebus debet
homo ponere intervallum inter unum coy-
tum et alium // dicendum quod hoc non potest ... .6.
... determinari propter magnam
diversitatem complexionum et regiminum
sed regula sit ista si per duos aut tres
aut quatuor dies in ... coytum
et postea ... et non patitur malam
dispositionem vel alterationem ... hic
ille ... facere coytum quia sperma erit
digestum / et si ... unum
aut ... post ... dictum ...
sperma infallibiliter erit digestum alia
autem regulam dabit adire / hic sit
tempus // deinde cum dicit et non multum
ponit regimen quod respicit ... facit
primo hic / 2o adire / ponit regulam ...
... per ... digesti ... .d.
masculi ... ibi 2ᵃ deinde et ...
quod dicit ... patet // dubitatur ... ...
dicit quod mulier debebat calefieri
cibis et potu quo ... eius potum
... cum modica ... cum aqua .6.
non calefaciat ymo ... // dicendum
quod hic forte dicit non calefaciet vero
... / dicendum quod hoc forte dicit ... ᵐᵐ
... et lege prohibitum
est vinum // aut hic dixit ... multi .5ᵃ.
... accidit ... sanis ...
... ut calidorum ...
et ... et ... valde
aquam debet ... ut ... bibant modicum
quia vinum forte non tolleret No.3
... ... et ...
... febrem // deinde ... vir // ...
... dixit deinde ... vir ...
sperma quia mulieris sperma non posset ...
... quia ... vadit sperma
... ad ... et ...
... corruptum / ... aut vir
... in vulua et extrahendo ...
... emissionis sed illud est turpe
et prohibitum christianis // deinde cum dicit
deinde ... cum ... adire / ponit .no.3
regimen quantum ad ... et patet // Conclusio
... est ... primo illud potest ...
... sic stat quod ... debet a ...
... cum ...
quia ista ... coytum et

calefacientia prima et minorem/ deinde dicit locus
aromatizatus scilicet post coytum in actu aromatizato
yrato/ non enim dicit post coytum et in loco
aromatico aliquis excederet tamen [illegible]
haberet calorem nimis ad extra [illegible]
por oportet sit postquam vir est expertus
scilicet sicut prima est digerens deinde perficeret
cum ea quiete audiet in loco aro
matizato aromaticis calidis sed nec
in meditamen composito excesso nimis [illegible]
[illegible] // dicit quia dixit et deinde post ho
ram // deinde quia hoc dixit quia non notum
sit quibus locis debeat aromatizari cum
calidis quia hic si vir aut mulier esset
nimis calidi et complexione illa pure
calida non essent [illegible] ubi oportet
teret illa coniungere cum aliquibus frigidis
et si esset estas illa calida deberet
corrigi cum aliquibus frigidis non multum quia in
[illegible] cum illis temporibus quia hic per
[illegible] perhibendi generationem // deinde cum
dicat et sit in lectione/ hic avicenna
ponit regimen quod respicit actum ac
et [illegible] ymaginationem etc. // conclusio
[illegible] generatio multum videtur obedire
ymaginationi cuius signum quia cum homo ymagi
natur de coytu subito virilis stat
recipit idem motum et genitalia
dicit item et vir et mulier et in lectione
dispositione que letitiam causat et recreati
[illegible] ut est auditu cantilene vel instrumenti
musice et melodie [illegible] ad dispositio
nem [illegible] bonum [illegible] videtur
et per medio [illegible] omnem circumstantiam
[illegible] ut quod non laboraverit nec fuit
[illegible] nec sit repletio
nec [illegible] et sic de aliis/ dixit in
in lectione dispositione quoniam ad dispositionem qua
dam gaudiosam quia dicit hic vir
et mulier volentes masculum generare
et dixit et in meliori [illegible] ad
gaudiosam dispositionem quia dicit hic vir
et mulier [illegible] convenit [illegible]
[illegible] ymaginatio [illegible]
et sibi plus obediet generationem vel
dixit sit in meliori dispositione quia cum
mulier est [illegible] desiccata [illegible]
[illegible] et in meliori [illegible] est
gaudiosa [illegible] et delecta
bilior domo/ deinde cum non dicit obscu
ra [illegible] tenebrosa nec ubi sunt
strepitus et rumores sed odorifera
[illegible] bona in domo/ dicit et
[illegible] ad delectationem [illegible]
[illegible] et [illegible] speciat y
[illegible] non [illegible] ymaginibus [illegible]
[illegible] ymaginationem [illegible] ymagi
ne virorum [illegible] quia ille species [illegible]
melius et fortius imprimunt/ et co
gitet de masculis ut species mascu
lorum imprimantur in semine et appetat
[illegible] in [illegible] fortibus [illegible]
[illegible] audacia [illegible] dixit fortibus
absolute [illegible] audaciam et
per audaciam [illegible] et magna
[illegible] ut per hoc [illegible] non dicit aut

.ido.
.6o.
sir
.ido.
.5o.
.No dz
ec ^

[illegible] aut vir cogitatione vel meditatione de forti
[illegible] et de alio forti [illegible]
et maxime dicit cogitare masculos fortes
et audaces et [illegible]
et gloriosas [illegible] quia non [illegible] aut
[illegible] non [illegible] non [illegible]
ut sequantur per ymaginationem bona
complexio et bona compositio et hoc
ymaginanda cum coytum et in coytu scilicet
in actu emissionis ut per [illegible] ponit
sufficienter [illegible] species in prima possunt i
[illegible] et in [illegible] [illegible]
// dicit utrum vir debeat et ymaginari
viros // deinde quod sufficit quod mulier yma
ginetur ut ille species [illegible]
[illegible] et [illegible] imprimantur
[illegible] viri et [illegible] ymaginatio
in hora coytus cum [illegible] sunt [illegible]
[illegible] magis apta ad recipiendum
ymaginatio et viri non est [illegible]
et forte avicenna/ magis dixit de yma
ginatione mulieris [illegible] ymaginatio
[illegible] virorum quoniam mulieres sunt valde
[illegible] ymaginatio et maxime in [illegible]
fortes in [illegible] magis [illegible]
[illegible] et similibus/ et [illegible] magis [illegible]
[illegible] et [illegible] viri [illegible]
[illegible] ad hoc ponit/ virorum [illegible]
videtur [illegible] [illegible] ita plus
ponere [illegible] [illegible]
[illegible] mulieres ha
[illegible] ut non ymagi
[illegible] viros [illegible] homines ut [illegible] significare
[illegible] de aliis [illegible] assimilaret [illegible]
et quod filius alteri assimilaret [illegible] filius su
[illegible] // dicit utrum per ymaginationem [illegible] ad
[illegible] assimilando ymaginatum/ et
[illegible] avicenna/ sit illa ymagi
natio [illegible] ad [illegible] in masculum
[illegible] et [illegible] patri et
[illegible] non assimilando ipsi ymaginato
[illegible] patris [illegible] est [illegible]
[illegible] agens et species ymaginationis est
[illegible] agens vigorat
[illegible] et [illegible] est assimilans sibi pa
[illegible] et tu in hoc [illegible]
a [illegible] [illegible] [illegible]
avicenna/ declarat [illegible] de [illegible]
dixit [illegible] cum et [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
masculinos/ et [illegible] facit quia [illegible]
[illegible] viri [illegible] [illegible]
[illegible] masculorum/ 2o avicenna/ [illegible]
[illegible] mulieres [illegible] et
[illegible] et [illegible] masculi
[illegible] de mulieribus masculinans
[illegible] avicenna/ ponit
[illegible] viri masculi [illegible]
[illegible] 2o ponit
[illegible] 3o [illegible]
[illegible] 4o [illegible]
tempore emissionis [illegible]
[illegible] magnorum ibi [illegible]
et ille // [illegible] per [illegible]
[illegible] scriptoris [illegible]

.No dz

.| Utrum vir debeat cum ymaginari viros.

.| Utrum per ymaginationem virtus adiuvetur assimilando ymaginatum.

sit vero rubrice per textum et scripsit et rubricam
vero dicit rubrica signa alhamin .i. viri
fortis facientis et generantis masculos.
et capitulum incipit alhamin facientis ma
sculos non deficit nisi signa et cum
rubrica completa addatur signa alhamin
.i. viri fortis facientis .i. generantis ma
sculos simpliciter est dicenda quia est vir fortis.
// Conditiones viri fortis, color est vel rub
ea subalbida fortia / forde cum tonus magis
predit et fortiter probatum quod est mascu
losus grossi colli latum pectoris et vi
ridis coloris faciliter tolerans magnos
labores quod et cum sit et magni atque qua
lis carnis in duritie et mollitie quia
mollities significat humiditatem superfluam du
rities siccitatem // et tum carnosus et la
certosus et hoc significat caliditatem cum aliqua
habundantia humiditatis vel hoc significat spiritum
vitalem naturalem et animalem bonitatem
et habundantiam multam propter venas gro
ssas et calidas multas roc — multitudinis
sanguinis grossi .i. bene digesti propter multitudinem
spirituum et fortitudinem caloris et in cali
dis propter participationem spirituum multorum et
calidorum // Et est magnorum / hic ponit
signum masculinizationis simpliciter et respe
ctive / et primo attributis absolute / secundo
respective in relatione ad etatem ibi secunda
Cuius adolescentis est hic magnorum /
testiculorum quia propter fortitudinem principiorum et ma
gnitudinem et potentiam multitudinis spirituum
et caloris bona cum bona magnificata
virtute et humiditas que est materia sit
habundans etiam propter hanc quia cum in isto
sit multum de materia spermatica ma
gna involuntarie ad generandum ideo mul
tum materiam spermaticam // manifestationem venerum
quod est motio et est testiculi generent
propter calorem et tamen et quia plene habundo
ribus et manifeste non occultare ante
tempus pinguedinis / fortis desiderii
.i. coytus propter multitudinem spermatis et calidi
tatem incitatur ad coytum et non debili
tatur propter multitudinem usus coytus ad duas
colerorum quod multum appetit et pas
sus / posset et expolli fortis deside
rii .i. fortis appetitus quod est fames
propter resolutionem fortem que est in ipsis
ex forti calore cum bonitate [illegible]
et ex rivo dextro creatur femina simpli
cationis quia est et calidus et ideo ma
sculinat plus si emittatur ex solo te
sticulo dextro quam si ex ambobus / unde si
quis quia iuste volentes ut natus ge
neret masculos ligant testiculum
sinistrum ut creat solum ex dextro // dicitur .| do.
quia si ligatur testiculus sinister non tamen emittitur .p^m. a 2^m.
de [illegible] et sic non generabitur masculus cum ad
masculinitatem requiratur habundantia sperma
tis // simpliciter videtur quod in tali liga .2^m.
tura incurrat periculum quia non emittit
sperma a testiculo sinistro cum autem
in actu coytus repente [illegible] reducit
ad generationem testiculorum ut dicit [illegible]

.| Utrum ligario testiculi sinistri sit
causa masculinizationis.

.ii. hominis // simpliciter cum duobus oculis intelligendum et .3^m.
homo quam cum uno .i. — et cum duobus
testiculis et emissione duorum testiculorum
intelligendum generabit et per quod magis ma
sculinizabit quam cum uno // dum enim cum ab .6o.
utroque emittitur a testiculo dextro magis generatur
masculus / ratio quia sperma est magis inspis
sus homogeneum / preterea magis perfe ^tercia
ctum cum ex sinistra autem habitat imper
fectionem / preterea in tali ligatura fit repulsio ^tercia
totius caloris ad totum perfectum et
[illegible] ad dextrum testiculum et [illegible] in
[illegible] et [illegible] in pulsione caloris
repleret multum sperma [illegible] et [illegible]
[illegible] ille [illegible] in sper
ma redditur magis actuale / unde signum
est quia volentes sagittare claudunt alterum
oculum et maxime sinistrum et acuunt
et perfectius vident et perfectius sa
gittant // ad instantias ad primam dicendum .Ad p^m om.
in isto sufficit quantitas testiculi dextri
propter magnam multitudinem spermatis [illegible]
[illegible] in uno solo testiculo quam alter
in duobus // ad secundum dicendum quod volumus .S^a a.
ligare testiculum sinistrum [illegible] ^fatere maiore
emittendo quam si voluisset emittere cum
duobus ut colligatur plus de materia spermatica
per illam moram // ad 2^m dicendum quod ligatura ad .Ad 2^m.
fieri atque incitationem coytus natura
non agitabitur sperma testiculi / et quia non agi
tabitur non erit periculum quod est cum
sperma retinetur in coytu quia periculum
tamen contingit est quia sperma est agi
tatum et calefactum [illegible]
emittitur exalant spiritus quia coytus 2^m ^
sperma [illegible] et corruptum causat testiculorum
generationem // hic autem non contingit liga
to testiculo cum actum coytus quia sperma
manebit quietum // dicendum ad tertium quod .Ad 3^m
melius est ut sint duo testiculi quam
unus solus quia unus vigorat alium
et si accideret nocumentum in uno alius
remaneret sanus / et tamen ad perficiendam
operationem que est masculinizatio stat
[illegible] ut puta sinistro ligato [illegible] me
lius perficitur sicut perfectius balista
tur clauso altero oculo quam cum duo
bus apertis // deinde cum dicit Cuius ado
lescentie hic autem / ponit signum simp
[illegible] a magnitudine testiculorum in relatio
ne ad etatem et primo // Conditionem [illegible] per .No^a.
adolescentiam intelligit pueri tales in [illegible] ^
[illegible] generativa incipit suos manife
stare effectus quod fit in pluribus nam
calor iam incipiat [illegible] generativa
talia pillorum [illegible] ibi fit multiplicatio
[illegible] vel virilis circa [illegible] frequens
[illegible] est visio pulcrum mulierum et [illegible]
[illegible] in castimus et propter calorem
diffusionem ad pudenda iam et ipse au
gmentatur manifeste quoniam plus recipit
caloris et alii [illegible] pudenda
augmentatur [illegible]
[illegible] in viro perfecto plus augmentatur
[illegible] dextri lateris
quam sinistri quoniam pars dextra est calidior
sinistra / ideo propter dominium caloris partis dextre
[illegible] propter materiam plus habundare in parte de
xtra pars dextra magis augmen
tatur et [illegible] citius quia cum calor in parte
dextra maior sit citius facit

in dextra quam in sinistra/ et ideo cum augetur pars de
xtera prius testiculus pars dextre citius au
gmentabitur propter calorem amplius fluentem in testi
culum dextrum quam in sinistrum/ quia citius
augmentatur testiculus dexter quam sinister
hoc significat virum masculinizatum// quia signum est
perfectionem quia calor fluit a principa
libus in partem magis perfectam scilicet in de
xtram// Dicitur quia sinister testiculus
eodem tempore augmentatur hoc videtur
significare maiorem calorem quam est
tantus quod simul potest augere dextrum
et sinistrum testiculum// Nota est advertendum/
// dicunt quando plus augetur dexter quam si
nister hoc significat virum perfec
tum cum dextra pars sit calidior, sed
si augmentantur utrique equaliter cum aliis
signis masculinitatis ^habitis/ hec suppositio
pro vero/ Secundo comparat velocitatem augmenti
testiculi dextri ad velocitatem augmenti testiculi
sinistri dicens quod ille in quo augmentatur
velocius testiculus dexter ille est magis
masculosus dicendo quod ille in quo utrique ve
locius augmentatur equaliter quod ille sit ma
gis masculinus// dicit dominus quod ille in quo prius
dexter testiculus augmentatur hic est magis
masculosus hoc est ^verum hic dispositio
est melioris dispositionis calidi naturalis et
[illegible]
tonus plus de celeritate [illegible]
[illegible] que est pars dextra aliquantulum ne
gligendo sinistra que non est ita nobilis
// Et tunc ad instantiam cum dicitur [illegible]
quod testiculus equaliter augetur hoc significat
[illegible] caloris potentis utrumque
testiculum simul tempore augere/ dominus
non est verum quia signum defectus [illegible]
[illegible] nobilitatem et
dignitatem partium// Deinde dicitur [illegible]
/ hic advertendum/ ponit signa viri genera
tivi masculos ex tempore emissionis
spermatis et primo// Secundum quod pollutio dicitur
potest accipi uno modo pro emissione
spermatis in sompnio/ alio modo pro emissione
spermatis in vigiliis cum muliere utroque
modo accidit/ quibusdam enim volentibus
continere accidit pollutio in sompnio
et cum frequentat signum spermatis habunda
ntiam et caloris/ et tales sunt generativi ma
sculorum/ Post etiam dicitur quia cum
cito incipit emittere sperma ut xii
anno aut xi aut xiii hoc significat
fortitudinem membrorum principalium totius etiam
corporis [illegible]/ et tales sunt generativi
masculorum propter magnam caliditatem et eorum
perfectionem// Dicitur quia tales videntur la
[illegible] et [illegible] mulieres
que incipiunt cito coyre/ Dicitur etiam
de generatione [illegible] quod mulieres que inci
piunt coyre in xii anno vel xiii
sunt generantes mulieres aut et viri generantes
non generant quia in eis coytus superfluus
non generant quia in eis non potest esse sperma digestum
quia non contrahit moram// Deinde cum dicit/ [illegible]

curarenti ut viri emittant sperma et etiam mulie
res tales sunt generantes masculos quia
tales habent calorem sperma et mulieres
sunt due cause masculinitatis valde fortes
// Ad instantiam dicitur quod mulier et etiam vir
qui cito incipiunt emittere
sperma non tamen si incitantur verbis lasci
vis et aliis actibus similibus tales sunt
generantes et [illegible] in coytu pluries
[illegible] quod ad sic posset dicere tales non
generant/ sed qui cito emittunt sperma non sunt
[illegible] ita ut debilitentur ex coytu
quia habent virtutem naturalem et cito in eis
adhuc manent et ex eius emissione non
debilitantur// Deinde cum dicit advertendum/ sup
ponit quod non erit in coytu frequen
ter eo moderate et propter habunda
ntiam spermatis et caloris sunt generantes ma
sculos.
De mulieribus masculinantibus/ Tertio advertendum
[illegible] ponit signa mu
lierum generantium masculos et primo advertendum
ponit signa sumpta a qualitate mutata
et habitudine totius et ex eius [illegible]
[illegible] quorumdam membrorum/ Secundo
advertendum/ ponit [illegible] respicientia
mulierum generantium masculos [illegible]
[illegible] Tertio advertendum/ ponit si
gna significantia mulieres generantes
masculos sumpta ex tempore apparitionis
menstruorum [illegible] et [illegible]
[illegible] et ille quibus velocitatem primo posset
dividi in tot partes quot sunt signa
que ponit sed quia non habent ordinem compo
nantur [illegible] dextre ad partem// Consideran
dum igitur quod equalitas coloris que
equalitas est color roseus qui est co
lor commixtus ex albo et rubeo dum
modo non sit [illegible] significat mu
lierem calidam et habentem menstrua non
resistentem spermati virili sed obedientem
et mutantem calidam complexionem caliditatem
spermatis et forte et equalis que non est
longa nec brevis nec curva nec tor
tuosa aut gibosa hec enim significat bo
nam complexionem/ unitatem et ex consequenti
superiorum bonorum ad generandum perfectos
viros/ Que non est gravis color superi
[illegible] superfluitatem mollis id est macula
[illegible] quia [illegible] superflua significat [illegible]
et prohibet [illegible] et [illegible]
significat defectum [illegible]
perfecte dispositionem [illegible] gravis
id est dura color quia duricies significat siccitatem
[illegible] prohibet [illegible] et hu
[illegible] superflua et significat [illegible] et prohibet in
[illegible] in spermate [illegible]
[illegible] concepta ad recipie
ndum [illegible] masculinam/ nec pauca
[illegible] ut viri [illegible] pauca
que significat [illegible] ut patet
[illegible] de signis [illegible]
et sic [illegible] pauca subtilia signi
ficat [illegible] et [illegible] nec adhuc [illegible]

:/ Verum cum prius augmentatur te
sticulus dexter quam sinister
significet masculinitatem.

:/ Verum cum cito incipit mulier
et vir emittere sperma
sit signum masculinizationis.

de quo sicut instrumento corporis/ vn non eapiti
recep[illegible] for[illegible] humana [illegible] et per quam non
est aptum ad masculi[illegible] et possit [illegible]
net pauca sublilia sunt aquosa adusta
et ceterum est quod talia menstrua non sunt apta
generationi et per quod masculini/ et [illegible]
[illegible] est [illegible] quia [illegible] suffi
cienter cum id [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible]
collum non est [illegible] phibes [illegible]
sinum [illegible] ad gravitatem
[illegible]/ et [illegible] digestio est bona quia
[illegible] menstruum est debite dispositum/ [illegible]
[illegible]/ et [illegible]
quia sicut [illegible] et menstrua copiosa [illegible]
[illegible] ad [illegible] quia non [illegible]
[illegible]/ et [illegible] sensus et motus
[illegible] quod [illegible] quia [illegible] cerebri
et [illegible] et [illegible] non
superfluum [illegible] quando sic significat
[illegible] et [illegible] debite di
spositum/ et oculi [illegible] declives ad fa
[illegible] .i. nigredinem [illegible]
[illegible] cerebri [illegible] et [illegible]
[illegible] absque [illegible] .i. absque [illegible]
[illegible] quia oculi superflue [illegible]
debiles non videntes [illegible] distinctes
et significant cerebri debilitatem et [illegible]
[illegible] et [illegible] et per quam ma
[illegible] debilitatem/ et [illegible]
[illegible]. et est gaudentis [illegible]
[illegible] dixit aut gaudentis [illegible] quod sit
[illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] ita gaudet [illegible] magnum
[illegible] alia [illegible] [illegible]
de modico sicut alia de multo ita
ut per hoc vult Avicenna/ quod ista mulier
non sit passionata non sit [illegible]
non [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] non pusillanimis/ [illegible] quia
[illegible] ridet et [illegible] pla
[illegible]/ vel dicit gaudentis [illegible] ad
dispositionem [illegible] quia [illegible] est [illegible] et
gaudiosa/ et [illegible] quia [illegible] ad dispositionem
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] hoc mulier [illegible]
[illegible] cum mulieres sunt [illegible]
[illegible] [illegible] plusquam viri
// dicit quia Avicenna/ non dixit [illegible] .d°.
[illegible] sicut viris fecit // deinde [illegible] .6°.
Avicenna/ dedit intelligi per illa que dixit
de viris quod sic [illegible] generans mascu
los [illegible] et [illegible] ita et mulier
quod [illegible] habet [illegible] et menstruum
melius dispositum// dicit deinde quod sunt de .6°a°.
[illegible]// aut quod Avicenna/ [illegible] .6°a°.
[illegible] sunt per [illegible] illa multa
[illegible] posuit // deinde cum dicit et
puelle, hic Avicenna/ ponit unum cum
[illegible] etatem mulierum [illegible]
[illegible] et [illegible] assignat
[illegible] quas mulieres in etate

adolescentie quod est [illegible] signis au[illegible] .No.3
[illegible] generant masculos et [illegible]// [illegible]
quod [illegible] adiunx reddit matricem [illegible]
et apta ad [illegible] et [illegible]
[illegible]// secundo aut calidis reddit
[illegible] aptam ad [illegible] et [illegible] .d°.
[illegible]// quarto aut plus generant ma
sculos [illegible] adolescentiam [illegible] .6°.
[illegible]// deinde quod [illegible] adolescentia
quia sunt calide et [illegible] plus [illegible]
et [illegible]/ [illegible]
[illegible] melius [illegible]
[illegible] [illegible]
et [illegible] et alia [illegible]// deinde
cum dicit et ille que [illegible]/ hic Avicenna/
ponit signa mulierum [illegible] [illegible] masculinizantium
[illegible] et [illegible]
[illegible]/ et quod dicat [illegible]/ [illegible]
in xi. aut x. anno [illegible]
[illegible] caliter aut [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] illud superfluum/ et [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] significat [illegible]
et [illegible] et calorem dictorum membro
rum/ [illegible] sit masculinizantia// [illegible] .d°.
aut [illegible] quia non possunt sig
[illegible]// deinde quod Avicenna/ non ponit .6°.
[illegible] quod idem est modus significandi
per mamillas in mulieribus sicut per te
[illegible] in viris [illegible] mulier [illegible] ma
millas magnas et [illegible]
est [illegible] masculorum [illegible]
[illegible] ita se habet in mulieribus ut te
[illegible] in viris ut [illegible]
[illegible]/ et [illegible] modus significandi// dicit [illegible]
viris fortibus et robustis de quibus fit .i.d°.
mentio ab Avicenna/ in precedenti capitulo
et mulieribus virpotentibus de quibus
fit [illegible] non [illegible] [illegible] necessarium
[illegible] [illegible] ad ma p.a.m.
sculorum generationem/ et [illegible] quod non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illud quod ponit in illo capitulo
[illegible] quia [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] medicinale ut [illegible]
[illegible] sanitas [illegible]
aliquo [illegible] medicinalium
[illegible] est [illegible] quia viri forti et .2m.
robusti sunt [illegible]/ et [illegible] mulieres
virpotentes [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
nota quia talia non [illegible] sanitatem
[illegible] [illegible] debeat [illegible]
[illegible] [illegible] sanitas [illegible]
[illegible] calidis sit [illegible] effi
cacissima/ [illegible] non [illegible] sanitatem
[illegible] non [illegible] ad .3m.
generandum cum [illegible] masculi
[illegible] sanitate// [illegible]
[illegible] sit per plura [illegible]
[illegible] viri et mulieris
[illegible] capitulis [illegible] potentes ad
generandum masculos [illegible]

./ Virum virilis fortibus et robustis de quibus fit
mentio ab Avicenna in precedenti capitulo et
mulieribus virpotentibus de quibus
fit mentio in [illegible] capitulo sit [illegible]
[illegible] antedictum necessaria
ad masculorum generationem. quod [illegible]

4m vt regimen conseruatiuum generantium masculorum // Et 9a fit 2a
rn illa q potissime vtitur in illo regimine nutri
tiuum viros et mulieres mediocres et mundi
tias ad coitum immoderatum 3o talia non
veniunt illis viris fortibus et mulieribus vi
ragiuibus ut generent masculos generatiue
nota ex dictis Aristotelis hic in ista Ad 2m
xxi et in xx 9m libro multo coy
tu non generant causa unde nomen ex dic
tis in xxa huius quoniam oia talia q sunt Ad 4m
om pm iuuentute cum sunt calida et etate co
calida ad luxuriam et magnanimam et
pz hoc ex ratione // Inquantum autem q2
auicenna inquisiuit capitulum regiminis genera
tiuis masculorum an signa virorum et
mulierum masculina sunt in mulieres
pz hoc quod illud regimen est conueniens
illis et mulieribus habentibus signa ma
2m. terca sculinizantium // Preterea notandum est
separate de dispositione 2o hec compositio sit
disposita ad generandum masculos magis
in eis valebit plus quam in aliis ex
6o notabile nos illorum remediorum valentium
ad generandum masculos dictorum in capitulo
3o abusto superius // Conclusio quod viri et
mulieres masculinizantes sunt ma
sculinizantes quedam sunt adolescentes et
iuuenes et quedam sunt in prima senectute // Ite
rum quedam sunt intenti sibi ipsis et
intenti regimine eis debito et quedam non
pa 9o sunt intenti sibi ipsis et viuentes
lasciuie // Tunc prima fuit ista conclusio
pa q viris et mulieribus aptis Nota
masculinizare non conueniunt id regimen
in adolescentia et iuuentute 2o quia cum natura
est per se sufficiens prima non eget auxilio
vs non eget auxilio in quantum causa ipsa
est sufficiens vt prima affirmat capitulorum
2a 9o cursus est et facta est etc // Secunda
9o sit q in alia etate ut in prima senec
tute illud regimen pot approximari 2o
3a 9o q2 sibi ueniunt defectum etatis // 3a 9o
sit q illud regimen tunc conuenit
in tempore frigido ut in hyeme et
in regione frigida ut in alemania
4a 9o 2o q2 tunc calor minus ibidem potest
excedi propter frigiditatem regionis // 4a 9o
sit q talia conueniunt et possunt ap
5ta 9o plicari in regione et tempore ante dictis
corporibus lasciuis 2o q2 subueniunt debi
litati propter lasciuiam // 5ta 9o q in talibus an
dictis causis approximari pot mulieribus
quam viris 2o q2 auicenna / plus indiget
fieri de mulieribus quam de viris et q2
defectus generationis masculorum plus
Ad pm om reperitur in mulieribus quam in viris propter
multas imperfectiones mulierum // Ad
instancias / Ad primam cum dicitur ista do
compositio sana conuenit viris 6o
iuuenibus et adolescentibus et magis propo
ribus que debent indigere medicina
in senectute non est sana magis
proprie generationis masculorum propoSicibus et ideo eis conuenit ita

dicta causa // Ad 2m cum dicitur quod quedam conueniens
est propositionibus que debent indiger
nos est magis in iuuentute et adolescentia
si propositionibus primi et in prima senectute
non est eadem ratio sed eciam potest
approximari // Ad 3m superius fit propter plura
quedam sicut ea bis breuiter senec
tute non pot fieri eque bis ex ratione
conueniunt // Ad 4m tunc vitatur hoc
compositio ad coitum immoderatum quod non
est verum quod iam regimine debita approxima
tur et in etate prima senectutis / In
aliis forte noceret ut pz etc

c ausa conferentis ad generationem gemi

norum et duo positis autem / ponit
signa impregnationis et causas impregnationis
et signa impregnationis absolute et causas
impregnationis masculinum et causas im
pregnationis femininum / hic auicenna / ubi
ita consequenter causas gemellorum que re
periuntur 3am 2eum / 2o auicenna / ponit
quedam iudicia in uentre gemellorum
/ 3o auicenna / ponit causas gemellorum q reperi
unt 3am passum / 4o auicenna / assignat
causas illorum iudiciorum que posuit 9o
auicenna / ponit deinde signum ex quo po
ssimus cognoscere gemellarem et ge
neracionem plurium fetuum ibi et et
ideo nutritas quedam ibi et ha sistro
ceptio ibi 4a q sicut ibi q2 et de
Nota signis passionis existentis superius
in 2o capitulo // Conclusio quod auicenna / causam
sit causas gemellorum et plurium fetuum
ut addent illis dictis superius a ca
dicta / Addit autem auicenna / illis dictis
terra 3m q2 superius non manifesta
uit quod sunt mulieres apte ad generan
dum / hic autem eas manifestabit
/ 2o auicenna / addit illa iudicia in uentre et
uiuita / 3o addit auicenna / causas illorum iu
diciorum et ex omnibus istis pot aperte
utilitas huius capituli / Una enim
capituli utilitas est multiplex prima
q2 ex isto capitulo habentur cause com
plete gemellationis q2 hic ponuntur
cause ex parte 3am prima que superius
non fuerunt tacte / 2o huius utilitas
generationis ex quibus medicus pot pro
curari in mulieribus quas putat ge
nerasse aborsum aut difficultatem
gemellationis vel retencionis illorum
filiorum / 3o utilitas est huius capituli
quod medicus in istis gemellaciones
nibus magis dz intendere ad bo
num et ad regimen de conseruatione in
fetu et ad tutelam ab abo
rsu ipsorum in utero et tutela ab abo
rsu // Sed autem queratur quod sunt viri ma
gis gemellantes // Conclusio quod adolescen
tes de quibus facta est mencio in
capitulo 3o abusto superius quod sunt masculi
nantes q2 illi habent multum sperma
ut dixit auicenna / // Deinde cum dicit

~~Et in colliquantes~~. hic ubi, ponit quandam incidentiam
cognitam et movet generationem et circa
generationem et per generationem non intel-
ligo solum duorum fetuum generationem
sed plurium sicut sunt duo sicut tres
aut quatuor vel quinque etc. / et primo ponit
unum indicium quod ad iuvat generationem
/ 2° ibi, ponit indicium quod ad mon-
struationes coitus ibi 2a ~~Et partes~~ primo ponitur
quod/ istius ibi, reddit causam sententiae
et ideo hic non respondendum // ~~Et part~~
hic ibi, ponit indicium quod ad mon-
struationes ipsorum et pri[m]o quod ibi, dicit
// Conclusio quod hic dicit ibi, in pluribus
generatis generantur in uno coitu in quo
non emittitur de spermate quod dividi
potest in duas aut tres aut quatuor aut
quinque aut plures partes quarum quaelibet pars
est sufficiens ad transmutandum
dum menstruum / non autem generatur ex
superemissione spermatis ratio est
hic matrix raro capit quae est clausa
et datio quod capiatur ratio est quia sperma
viri posset attrahere et ipsum reti-
nere cum matrix sit inclinata ad
regulandum sperma generationis quia attra-
xit saturata illud non attrahit novi-
ter et propter quod cum hoc sit aliquis
sufficiens non intendit ut ipsum
fetuet quod potest / et sicut ipsum sola
generando magis quam multiplicando ita
etiam capit et in aliis quod cum multipli-
catur illa superfetatio quam cum sola
generatur // Conclusio quod dicit ibi, et
patet quod inter geminos dies plurium
in inveniunt per horas quam generant
per hoc duo vel plures fetus ex uno
spermate diviso ad plures partes ut
duas aut tres aut quatuor aut quinque
in est quod una pars est alia poten-
tior et una pars transmutat men-
struum sibi proportionale quod est si-
militer... quam alia quae non est
ita potens et ideo contingit quod unus
fetus citius formatur et citius
transitur quam alius dato quod sint ex uno
spermate / sed cum fetus plures ge-
nerantur ex superimpregnatione ut in pluribus
est quod sunt duos inter unum
et alium quod ad informationem ge-
nerationem et per hoc... est quod non
sit superimpregnatio nisi mulier
valde delectetur in emissione
proprii spermatis et in receptione
viri / non est autem talis delec-
tatio nisi ex intervallo temporis satis
notabili cum mulieres non gaudent
in spermate ideo valde raro fit de-
lectatio quae requiritur ad impregnatio-
nem / et ideo quamvis fetus sit per
fectior in primo in secundus

et in 3us quam 2us et sic deinceps // Deinde quod
primus fetus recte per actum dicitur esse per-
fectior quam primus fetus videtur sicut
apparet actio potentior et perfectior
secundum rationem loci et nunc potest esse et
frequenter de facto est quod matrix 2° et
tertius est perfectior quam primus et ideo
contingit et est multum dispositus
quam primus ut contingit de facto videre
multotiens // Deinde cum dicit nam
sicut / hic ibi, ostendit causam generatio-
nem quam respiciunt per plurimum passivum et
ponit causam // 2° causam articulat
ibi 2a ~~Et de illis~~ / primo sex est satis
nota // Conclusio quod mulieres dicuntur
habere corporis tenera quae raro porosa et
iste tales quae generant plures ex pluri-
bus coitibus quae superimpregnantur /
causa quia tales sunt mulieres calide
unde propter caliditatem multum in eis vinget
attractiva et retentiva spermatis vi-
rilis in quibus et propter fortitudinem sperma
matrix spermatis viri trahitur ad
unam partem matricis et ad illam ligatur
fetus et alia remanet vacua
potens recipere novum sperma potens
novam facere conceptionem / 2° mulie-
res post dicit hic corpore tenera quae
accipitur corpus para ut diximus
per totum quod mulieres quae ab uno viro
cum conceperint sunt tenere et habent
corpora tenera quae non sunt constantes
et iste tales et superimpregnatur
ideo quia sunt libidinosae et coitus /
mulieres autem coitum et quia multum
delectantur in coitu videtur
multum impregnari et superimpregna-
ri [illegible] quia adolescentes
et iuvenes plus aliis impregnantur
quia plus sunt aliis coitus / 3° potest
dici mulieres habent corpora tene-
ra id est mollia ex aetate ut ado-
lescentes et istud est verum talia
namque corpora et tales mulieres
habent corpora tenera ex aetate quia sunt
in aetate adolescentiae sunt illa quae superimpregnatur
impregnantur et propter quod in
illa aetate habent pilos in naribus
quod indicat caliditatem et habent na-
res ... quae est sufficientia per generationem
et alii nutrito multorum fetuum / iste
namque propter fortitudinem caliditatis possunt
bene multos fetus gubernare et
propter multitudinem et spatium possunt sufficien-
ter ... // Et sequitur ratio quod
est modus situationis plurium
fetuum in matrice / unde quia sunt
similiter per faciem versus spinam
dorsi mulieris // Deinde quod sicut verbum sit
tamen conservatur ut diximus sicut supra

.No[ta]. .No[ta]. .d[e]o. .d[e]o. .d[e]o.

quod superius fiat nichilominus sompnium et inopsticum (?) … quod ymaginatur est quieta et sentit tunc mater sic unus cum operante sicut informa … // Et de illis est hic avicenna / declaratur dictum suum et quod dicat per signa … recessus ingubus accidit et non sentiunt cum fit congnatus bis aut ter aut quater per huiusmodi matricem fortem … sic est … fetus … ad matricem ligatus fetus quod dato quod aliquando patiantur os superius matricis adhuc firmiter retinetur fetus in matrice et dato quod ligamenta aliqua menstrualia aliqualiter … adhuc remanent fortia ad substinendum / iste est mulieres per fortes quod matricem alligatur fortiter fetus in una parte ei mater … sicut in aliis in tota matrice habet alterum … nichilominus que est sufficiens … cum fetibus et cum in una parte … sit varietas in illa per fortitudinem potest … et … novum sperma ex quo nova fit superimpregnatio et … in receptione novi spermatis fit tanta delectatio quanta fuit … est quod non per matricem vel per … matricis et … lationem alterius spermatis in emissi et a matrice in recepti // Considerandum quod dicit avicenna / et cum ex novo cognouerit in matrice per istam … locutionem intelligit avicenna / os superius matricis quod aperitur … in receptione spermatis virilis … sicut superimpregnatio quia aliter sperma non posset attingere ad centrum matricis / aperitur et in emissione … in receptione spermatis virilis … emissione … quod plura … per que dicitur magis dilatari in attractione spermatis virilis … in emissione … quod plura … per que dicitur magis dilatari in attractione sperma… non oportebat sperma subito ingredi et venire … nisi paulatim et paulatim … // Ostendebat … hic avicenna / assignat causas illorum iudiciorum superius dictorum / et primo avicenna / assignat causam quare non … filius superimpregnatione … in mulieribus debilibus / … causam quare non … filius … superimpregnatione in mulieribus fortibus ubi … Et uterum infortibus // Condam ad eundem … quod avicenna / … modorum et … quod superimpregnantur / quedam superimpregnantur per fortitudinem … aperitur et dilatatur et attrahit … et retinet spermatis virilis et cum hoc … multam … et … quo … fetus … aut superimpregnatione quia … ex delectatione … et attrahit sperma … quod habet modicum … de … modicum de … stillo

.d.

.6.

… sufficit … quando non sufficit … et … completa … et … hic … per … quod in mulieribus / … superimpregnantur per delectationem non … in mulieribus … superimpregnationem … filius … sit debilitatio per superimpregnationem quod … diversitatem … filii per nova … et ex … qui non est … sufficiens / … debilitate … quod fit … in … fortes … et … nichil remanet … // … que … mulieres que … per … matricis et quod non habent … // possumus dicere quod … malos … qui … humores … et ex isto … modus … illorum … avicenna / superius … fit … secundo … superimpregnatio fit in mulieribus que habent … magna quibus aperitur os matricis per delectationem … est in eis … // Et … infortibus hic avicenna / assignat causam quare non … superimpregnatio fit in mulieribus fortibus et … // Condam … avicenna / … quas non … superimpregnatio … prima est … longum … et … et … est duplex … est … quod unus … fortior debilior / et unus alteri dato quod sint eque fortes … est … quod unus alterum … non quod unus … alterum ledit / … leditur aut leduntur fetus … ad … fit abortus et non … quod exeunt … 2a causa est compressio et coartatio quia unus facit alterum … unus … ad illam … non quod debent / quod … tum vel ambo vel eorum unus deficiunt / 3a causa est quod … illis duobus modis … dolores … quod fiat dolores et per dolores febres / item quod unus alium ledit … anathomia … humorum et febris / … et hoc ad inflammationem … vaporum ad illas … et humorum … et … et hoc … alias abortiuntur … matricis et … ad … // … febres et … longior … post et … in pluribus … humoralibus et dicitur … diversitatem

hu[illegible] [illegible] ex complexione et regione et etate
et similibus et sic applicata // Et de signis ad
[illegible] per numerum filiorum [illegible] quo possumus
cognoscere gemellationem aut pluralitatem fe-
tuum [illegible] et quod [illegible] signum [illegible]
[illegible] impregnationis [illegible] abire [illegible]
[illegible] abire / [illegible] fetum [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] // Conclusio [illegible] [illegible] .No(ta)
[illegible] [illegible] [illegible] ad impregna-
tionem [illegible] ad finem [illegible] impregna-
tionis [illegible] est [illegible] [illegible]
valde magnum corpus et [illegible] [illegible]
[illegible] corpus remanet magnum et in
[illegible] obstetrici quod mulier habeat aliquem
[illegible] vel filios vel [illegible] / [illegible]
[illegible] vel [illegible] sit unus vel plures filii
in utero [illegible] [illegible] considerat
umbilicum / [illegible] videt quod in umbilico
sunt ruge plures aut [illegible] [illegible]
[illegible] quod in utero [illegible] [illegible] quot ^tot
sunt ruge et plica [illegible] [illegible] loquar
[illegible] est una unus [illegible]
si due sunt duo et sic deinceps / et causa
ipsius est quod umbilicus fetum [illegible]
[illegible] vel [illegible] / et ipsum [illegible]
[illegible] quam fetus simul et [illegible]
in [illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] impregnationem forte quando apparent
ille plice quod umbilici non sunt [illegible]
[illegible] potest ista [illegible] [illegible] ad impregna-
tionem [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
impregnationem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illam debeat [illegible]
[illegible] plures fetus [illegible] debemus conside-
rare umbilicum nam si habet multas ru-
gas et multas plicas multi erunt
filii et tot quot sunt ruge et quot sunt
plice [illegible] [illegible] sit [illegible] et
forte [illegible] [illegible] / et causa est quod ille
ruge [illegible] tot [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] potest [illegible] unus fetus
quot sunt ille ruge et ille plice / et
forte quod istud signum nec [illegible] [illegible] nec
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
apud Avicennam / et ideo [illegible] [illegible]
[illegible] si aut sit [illegible] ille sunt [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et in consideratione in hoc si alia causa
appareat melior // Cum [illegible] [illegible] .Cap(itulum)
[illegible] Avicenna / ponit signa [illegible]
partus quod posuit signa gemellorum
que apparent [illegible] [illegible] ad finem
[illegible] et quo ad [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] in toto [illegible] ad [illegible]
[illegible] // Conclusio quod mulier [illegible] .No(ta)
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fetus incipit [illegible] et
[illegible] [illegible] gravat quo ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] inferiorem
et sub umbilico / [illegible] maior gra-
vitatem [illegible] ille est [illegible] [illegible]

[illegible] qua [illegible] [illegible] [illegible] aliquatenus resi-
det et in dorso [illegible] [illegible] pondus ^alligatur dorso et
fetus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in loco [illegible] [illegible]
[illegible] dorso / et dolorem [illegible] capitis et [illegible]
[illegible] in inguine quod collum [illegible]
est in [illegible] dilatationem [illegible]
[illegible] ad collum / et et quod collum
quod [illegible] constrictum et clausum [illegible] .No(ta)
[illegible] / et quodammodo violenter / [illegible]
[illegible] [illegible] quedam gravitas quod
fetus [illegible] gravans et dilatans [illegible]
[illegible] [illegible] facit dolorem [illegible]
capitis et [illegible] [illegible] exagitatio
[illegible] et [illegible] et motu viole-
to [illegible] fetus / et in [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] est valde
constrictum et vehementer clausum
et [illegible] fetus ad illam [illegible] [illegible]
illius [illegible] dilatatio adeo quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vehementem
clausionem / [illegible] impregna-
tionis [illegible] [illegible] [illegible] non
fit [illegible] dilatatio magis [illegible]
[illegible] inflatio et apostema quedam
[illegible] [illegible] ad oculum / et ideo Avi(cenna)
addit [illegible] / et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] incipiunt [illegible]
[illegible] ad collum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fetus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cauda [illegible] extremi-
tas vulve et tota vulva [illegible] [illegible]
aquositas albe aut colorate ut est
aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] colli et fortior
fit inflatio [illegible] [illegible] aut
sinistri quod si est masculus fit
fortior dextri si femina sinistri
[illegible] non est inter [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] valde [illegible]
// [illegible] [illegible] ista signa equaliter .do
et uniformiter apparent in femi-
[illegible] et [illegible] // et videtur [illegible] .6o
[illegible] [illegible] [illegible] in femi-
[illegible] [illegible] motus ^sit
et [illegible] [illegible] apparent et
[illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] fit debilioris motus et tardioris
[illegible] tardius apparent et [illegible] [illegible]
[illegible] // [illegible] ad [illegible] Avicenna / posuit [illegible] capitulum .do
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
obstetrices et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] // [illegible] Avicenna / .6o
posuit hoc ad [illegible] medicum
[illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] sit valde [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apparent [illegible] ^nec expectabit partum et tertiam non apparent
expectabit partum in [illegible]
[illegible] expectabit partum in [illegible] aut
[illegible] expectabit partum [illegible]
[illegible] [illegible] gradus [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] apparent signa [illegible]

ista
et ^

.Cap^m.

tur mestrus[?] et indicare illa[?] non desperare [illegible]
[illegible] et non veram // Signum debilitatis fe-
tus. Avicenna / ponit signa significan-
tia debilitatem fetus in utero / et primo
ponit signa sumpta a menstruis / 2° ex
lacte vel a [illegible] per apparitionem lactis
et [illegible] uberibus / 3° Avicenna / ponit signa
ex motu fetus / ibi 2a Et si apparet
lac ibi 3a Et signum quam in motu
fetus / primam in 2as quarum prima Avicenna / ponit
signum a menstruis et [illegible] adiposo
[illegible] sunt causa [illegible] 2°
causa [illegible] / ibi 2a Et signum feminarum
superfluitatis prima [illegible] // Concludit quod egri-
tudines debilitant fetum cum [illegible]
[illegible] quod corrumpunt alimentum et al-
terant fetum alteratione [illegible]
cum autem sint magne [illegible]
et possent [illegible] sunt remisse ita
longo tempore [illegible] quod contrariter
[illegible] fetum quod idem facit de-
bile agens in longo tempore quod facit for-
te in [illegible] tempore vel brevi tempore / et te-
[illegible] moderate ut fluxus vel
vomitus quod agitat fetum et subtra-
hunt alimentum et hoc quod non conveniunt
[illegible] ubi conveniunt propter
[illegible] et maxime [illegible]
menstruorum propter multa que immedia-
te [illegible] alimentum quod est causa
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] menstruorum ut propter hoc daret [illegible]
[illegible] menstruorum non con-
veniret factam maxime cum auxilio
[illegible] ad [illegible] menstruorum
facte [illegible] expellere que superfluitatem
[illegible] et maxime [illegible] .d°.
[illegible] feminarum [illegible] .S°.
[illegible] et paucitatis / quod ut dictum est
supra mulier menstruat quan-
doque aut ter aut quater et [illegible]
[illegible] quod fetus trahit
[illegible] magna [illegible]
[illegible] menstruorum est vel
[illegible] ut .7. 8. vel .9. mensibus
et est eadem [illegible] .No^dz
[illegible] menstruatio est causa
debilitatis fetum [illegible]
et non est inconveniens [illegible]
[illegible] et de [illegible] menstruorum
facta [illegible] et [illegible]
que conveniunt ultra [illegible]
est raro [illegible] menstrua raro
conveniunt [illegible]
[illegible] aut ter aut in
[illegible] conveniunt [illegible]
multo [illegible] ut 6 aut 7. mensibus et in
magna [illegible] est causa debilitatis fetum
// Et signum 2a que menstruatio plus debilitat
cum facta [illegible] facta cum auxilio .d°.
[illegible] menstruorum // Deinde [illegible] debilitat
[illegible] menstruatio facta [illegible] .S°.
[illegible] debi-
litatis [illegible] collegi [illegible]
[illegible] cum farmaco [illegible]

[illegible] non fuit cum [illegible] debilitatis [illegible]
[illegible] de farmaco solutivo et [illegible]
fit [illegible] de farmaco menstruorum
[illegible] magis affirmatur
[illegible] farmacum solutivum [illegible]
[illegible] debilitativum [illegible]
menstruorum / [illegible] facta a far-
maco solutivo est [illegible] periculosa [illegible]
[illegible] facta [illegible] eodem [illegible]
menstruorum facta [illegible] est magis
periculosa quod facta [illegible] debiti-
[illegible] menstruorum facta a
[illegible] // Deinde cum dicit Et signum feminarum
repletionis / [illegible] Avicenna / ponit signum
signum debilitatis fetus sumptum ab adiposo
[illegible] ubi [illegible]
cum mulier [illegible] superfluo [illegible]
que non potest digerere [illegible] cum
et est [illegible] corrumpit [illegible] et alimentum /
fetus ex quo corrupto [illegible] fetus
debilitatur [illegible] autem [illegible]
[illegible] repletionibus et [illegible] conve- est verum
[illegible] quas faciunt mulieres [illegible]
[illegible] / [illegible] possent [illegible]
[illegible] et [illegible] in hoc
[illegible] menstruas factas in
[illegible] ut dicit [illegible] menstruas facta [illegible] fit [illegible]
mulier [illegible] ultra [illegible]
feminarum [illegible] et [illegible]
[illegible] dictos et [illegible] feminarum [illegible]
[illegible] ubi quod [illegible] mulier [illegible] et
[illegible] comedat [illegible] menstrua
[illegible] et [illegible]
[illegible] menstrua que debilitant
fetum / et [illegible] signa debilitatis fetus / primam
[illegible] quod [illegible] signum
[illegible] est magna [illegible]
[illegible] ubi
[illegible] mulier // et [illegible]
[illegible] aliud
[illegible] menstruorum [illegible]
[illegible] maxime cognoscitur quod cum [illegible]
[illegible] mulier non in [illegible]
debilitatur mulier et et fetus quod ubi
[illegible] movebatur fetus non
debiliter movetur // Et signum apparitionis
Avicenna / ponit signum signum debilitatis
[illegible] ex tempore apparitionis lactis
[illegible] lactis et [illegible] // Concludit quod cum .No^dz
[illegible] signum
debilitatis fetus quod [illegible] et [illegible]
[illegible] ad ipsum alimentum [illegible]
[illegible] ad mamillas alimentum
quod deberet cedere in [illegible] fetus
et maxime [illegible] ex mamma
[illegible] in magna [illegible] et [illegible]
[illegible] signum quam
[illegible] fetum et [illegible]
[illegible] solicitandum ut
[illegible] delactare // Et signum [illegible] hic
Avicenna / ponit signum debilitatis [illegible]
[illegible] fetus et [illegible] dicit
Avicenna // [illegible]
[illegible] magis signat
[illegible] debilitatem // Et deinde quod [illegible]

signum et est causa debilitatis / reliquum est causa et
signum // in uo uidetur signum solum.
non mouetur motu debito sternuta
dum quando mulier fetum mouet per
petitionem autem non in hora sua quando
post quas autem sex menses mouetur
cum masculus debeat moueri in tribus
mensibus et femina in quarto ut dictum fuit
supra capitulo 2o et supra de signis masculinitatis
et femininitatis // dicendum ad quod posuerit auicenna .do.
istud capitulum et ad quid ualeat // dicendum quod .6o.
posuit ipsum ut medicus hec considerans
possit conseruare et prohibere fetum ab abor
sione cum medicus uidet in mulie
re prouenire menstruationem non debito
modo cum dictis ipse debet prouidere illa
remedia que possunt cum reliquis continue
dis et maxime apud [illegible] tunc medicus autem et
sicut quod fetus indiget alimento corpo
ris nutrimentum cum fortioribus procedere. Secun
dum autem uidetur quod in muliere de
bet uidere ad confortationem menstruationis
que regulat et regulare habet per pro
gnantes et unum fecit reperiri
per approximare mamillis et confor
tando mulierem cum confectionibus
confortantibus fetum et mulierem cum
illis de quibus mentionem fecit et similibus
et ita quia uidet debilitatem motus
fetus et in non sua hora et super
pra cauendo ab accidentibus animi et agi
tationibus corporis et per precedendo
periculum abortiuo etc.

Utrum fetus nascitur. hic in isto capitulo
auicenna / ponit signa debilitatis
nam cum extra uterum est et patet // Con .No.3
siderandum quando fetus nascitur et umbi
licus non inflammatur .i. non est infla
tus sicut grossus et tensus natura
et subtilis hoc signum debilitatis uirtutis
informatiue que deficit in isto mem
bro quod portat alimentum fetui
signum et debilitatis epatis et cerebri
a quibus umbilicus habet exordium et
cum quibus continuatur / Cum enim
umbilicus est subtilis et parum
non inflatus .i. non grossus in ma
gnitudine puta uia que est uia portans
alimentum / cum autem non mouetur hoc
signum magnam debilitatem cerebri et
cordis quia ab istis uirtus motiua
dependet / et si enim non sternu
tat usque ad tempus uel usque ad
duos menses hoc signum magnam
debilitatem uirtutis animalis et quia uirtutem
animalem ministrat spiritus uirtutis
uitalis hoc signum et debilitatem
uirtutis uitalis / preterea cum debet sternu
tare propter multas humiditates cerebri
cum ergo non sternutat uirtus cere
bri est debilis et si cordis ali
mentum ministrans / cum ambarum uirtus ce
rebri et cordis sit debilis fetus
non uiuet cum uita maxima

acciderit enim anxietas cerebri per motum hanc
depredatur // Si autem queratur ad quid auicenna .do.
hoc posuit // dicendum quod posuit ut medi .6o.
cus in tali fiat prouisionem et ut
prouideat cum mollificantibus confortantibus
et humectantibus approximando umbilico
sicut quod expedit quia ut patet 3a primi
de regimine infantium et de regimine nu
tricis // Secundum autem dicitur uidetur .do.
quod istud capitulum sit superfluum quia si
fiat cognoscere debilitatem fetus
in utero sicut erit debilis in utero .6.
erit et debilis extra uterum // dicendum quod
non est uerum quia multotiens fetus
est debilis in utero et fortificatur
ex eo quod exeat extra uterum // Amplius
et sicut necesse ponere istud capitulum
quia multotiens medicus sensu uidetur
non uidet mulierem pregnantem et uidet
et uidere potest fetum pregnantem
et cum signis dictis iudicabit fetum
debilitatem et forte mortem / et econ
uerso fortitudinem et uitam et uidebis
confortare confirmando umbilicum aut
utero quae obstetrices de umbilico
quod est signum ualetudinis uel salutis
artificia enim per alia signa dicta //
dubitatur utrum sit bonum fetum noviter na .do.
tum sternutare / et uidetur quod .prima.
non et sic sternutatio reducit ster
nutationem ad stoliditatem .i. non est bonum
fetum noviter natum sternutare
quia uidetur non quia stoliditas est mala
dispositio ut patet primo 3i auicenna est aduersus
[illegible] 3i. capitulo de sternutatione // Et con .2m.
firmatur 2o sic in noviter natis ex
multa ...ne ad caput rectificatiuam
indigetis quae etc. .i. in eis sternutatio
non est bona sed mala quia patet
quia sternutatio multum inquietat in ma
gna autem motu multum impedit
et rectificationem capitis cum sit multe
ut quarta 3i capitulo de sternutatione et
2o pronosticorum in illa parte sternutatio
cum rheumate et aliis est satis
notum quia in noviter natis est humiditas
superflua et ideo eis frequenter ... .3m.
git epilepsia et apoplexia // Con
firmatur 3o sternutatio est dispositio
preter naturam .i. non est bonum ualde
uiuere natos sternutare quia est
satis nota quia non est bona dispositio
preter naturam impossibile non uiuere natis
aut probatur quia sternutatio ita se habet
cerebro sicut tussis pulmoni contra
3i sic autem tussis est malus mo
tus preter naturam pulmonis quo ad
accidentia ita sternutatio erit malus
motus preter naturam cerebri quia ster
nutatio erit dispositio preter naturam ac
cipiendo dispositionem large pro omni re .4m.
preter naturam // Amplius confirmatur
4o sternutatio replet caput
noviter genitorum .i. sternutatio non

.| Utrum sit bonum fetum noviter
natum sternutare.

est bona novitati nature quia patet quod in cum
novitate nature [illegible] caput
sit multum plenum ut patet 3a aforismorum
et prima 3i vel et in aliis locis   .3a 9°
quod addit in repletionem addit in causam
multorum morborum evenientium pueris
ante patet secundum quod 3i de permutatione   .4a 9°
// In contrarium est illud quod dicit Avicenna/ di
.6m   cens quod in novitate nature non per
mutat hoc est signum quod non mutet
.8° Nota   [illegible] salutem per viam signi bonum est quod
permutet // Concludendum quod ut patet quodlibet
actum et Avicenna [illegible] affo [illegible]   .5ta 9°
permutatio fit [illegible] calefactio et contra
secundum [illegible] quod permutatio est motiva ad
purgandum nares et ventriculos cere
bri cum nares sint membra dura
[illegible] non possit applicari ad expellendum
et ideo natura et virtus expulsiva mutat   .Ad primum
sit cum aer expellens illum motum
[illegible] et cerebri hoc sit
molles quia caret villis non posset   .9.
expellere ideo necessarium quod in eis [illegible]
[illegible] et ideo permutatio sunt fiat
ad mundificandum ventriculos cerebri   .5°
sunt nares sunt ut [illegible] aer attraha
[illegible] ita quod etiam aer motus ad pul   .Ad 2m.
[illegible] cerebro attrahit ut illa non
moveret [illegible] expellat [illegible] virtus non na
turalis expellat illa expellere sit auxilio ae
ris primi [illegible] in permu
tationis est quia virtus [illegible] non
[illegible] molestans nares aut ven
triculos/ 2a est quia natura cum non
posset illud expellere [illegible] nature   .Ad 3m
sensus quia hec membra ut nares non sunt apli
cabiles propter duriciem ventriculi autem cerebri   .6°a°
[illegible] villis et ideo natura attrahit aerem
3m non est quia illa subito expellit et
ille aer subito expulsione per illas vi
as expellit illud cum [illegible]   .6°a°
via [illegible] permutatio est [illegible]
.Nota   ++ expelleret te illam non tamen insensibiliter et eodem modo [illegible] si natura esset ultimate potens   [illegible] et virtus nature illud pa
tiens // 2° considerandum quod permutatio
multiplex variatur quia quedam acta fit   .6°a°
[illegible] quedam levis/ et quedam for
tis/ et iterum quedam est multi
plicata et frequentata multum
et quedam semel bis aut semel vel
.Nota   ter // 3° considerandum quod cerebro novitate   .Ad 4m.
nature [illegible] multe conferre
.pa 9°   molestant vel ventriculos aut
nares // hic ponantur iste conclusiones
prima quod permutatio levis non multotiens
iterata est bona in novitate na
ture per viam signi et cause/ ideo quod mun
dificantur cerebrum et nares ab
[illegible] superfluis et significatur
quod virtus cerebri est [illegible] vel [illegible]
.2a 9°   [illegible] expellens // 2a conclusio est quod permutatio
permutationis in novitate na
ture est mala per viam signi et cause

[illegible] // 3a conclusio sit quod permutatio
magna et multum frequentata in no
vitate nature est mala per viam signi
quia significat multe materie [illegible]
et mala et per viam cause quia sit mo
tus valde magnus multum debili
tat cerebrum novitate nature // 4a conclusio
sit quod permutatio facta [illegible]
[illegible] in novitate nature et si sit levis non
est ita bona sicut facta [illegible]
[illegible] ideo quia virtus est debilior non [illegible]
[illegible] illud quod [illegible] // 5a
conclusio sit quod in novitate nature ut in pue
ris XX dierum aut XXV non con
tingit permutatio regulariter [illegible]
in pueris robustis et fortibus ideo quia
[illegible] virtus est debilis non potens
efficere motum illum fortem // Ad
[illegible] ad primum permutatio [illegible]
[illegible] hominem permutare ad [illegible]
[illegible] quia est fortis si levis non
// [illegible] instantia quia idem facit de
bile agens in longo tempore quod facit
forte in brevi [illegible] quia est quod
effectus est [illegible] debilis agentis
// Ad 2am in novitate nature [illegible]
[illegible] et ad eam [illegible]
[illegible] 1a permu
tatio in eis est mala [illegible]
et [illegible] ad probandum quia permutatio
agitat [illegible] quia est fortis
levis aut non agitat itaque impedit
[illegible] illud
[illegible] in novitate
nature si fiat [illegible] // Ad 2am per
mutatio est [illegible]
[illegible] est magna et fortis // [illegible]
permutatio est [illegible] modi
[illegible]
nona   tionis virtus [illegible] et expelle
[illegible] // [illegible] quod permutatio est
[illegible] ultimatam possi
[illegible] non [illegible] esset ultimate potens
[illegible] expelleret
insensibiliter // [illegible] permu
tatio est [illegible]
[illegible]
[illegible] virtus expul
[illegible] aliqua ut [illegible]
// Ad 4am [illegible] quod levis per
mutatio non replet caput [illegible]
[illegible] evacuat humiditatibus [illegible]
[illegible] fortis tamen permutatio de
bilitando caput bene replet et de
tali [illegible] ut patet
[illegible] et de tali [illegible] Avicenna/
[illegible] et cetera.

Tempora quinque creationis et motionis et partus [illegible] in anothomia. post
[illegible] Avicenna/ [illegible] tractatum determi
navit de dispositionibus materie

que respirant nisi per quantum nescio/ hic intendit
dicere/ determinat de dispositionibus ma-
tricis que respirant per hoc vel quando
fiat dicere/ secundum in hoc capitulo nar-
rati quam dicere/ primo ostendit quod est
tempus partus naturalis et vitalis partus
et tempus partus ad fetus/ 2o dicere/ post
reginam perducens ad partum naturalem
/3o dicere/ de partu simpliciter innatu-
rali et preter naturam determinat/ 4o
dicere/ determinat de partu non
naturali non in simplici sed simul/ ibi 2a
in eo quod sequitur oportet ut assidu-
et ibi 3a bene unita causa labo-
riosus autem et cum premuntur 4a multa
magis figuris naturalis partus/ prima
in quinque quarum prima continuando dic-
ta dictis ostendit quod in 7o mense
potest fieri partus naturalis et vitalis et non
naturalis et mutilus/ 2o in 8o non ut plu-
rimum fit partus non naturalis et invita-
lis/ 3o ostendit quod in nono fit partus
naturalis et vitalis ut in pluribus licet
aliquando mutilus/ 4o ostendit quod in X mense
sit fit partus non naturalis et mutilus
lis/ 5to circa dicta removet
unum dubium/ ibi 2a vel natus in octavo
ibi 3a natus autem in nono ibi
4a et plurimum quidem nascitur
5a ibi 5ta et pauci quidem// prima in
duas quarum prima dicere/ ostendit quod in 7o
mense fit partus naturalis/ 2o ostendit
etiam quod in 7o mense fit aliquando partus
non naturalis ibi 2a et multotiens
quidem/ illud quod dicit in prima patet de se patet
per se// Considerandum autem quare re su-
pra per tempus partus ut magis oste-
deret causam et rationes propter quas na-
tus in 8o mense non vivit cum
videatur ipsum debere vivere
eo quod natus in 7o mense vivit et
debet esse magis perfectus cum pluri-
bus tempore steterit in matrice cum
ex hiis etiam que dantur in isto capitulo
sciamus saltem rationes corporales
temporis quo tempore possimus
absque fetum natum praenoscere
non immutabiliter ad vitam et mor-
tem et quo tempore vivere va-
leat et sunt hec necessaria propter
magnam diversitatem temporis partus
natorum in humana generatione
diversitas maior temporis
partus reperitur quam in aliis animalibus
ut experientia docet in hoc patet etiam
[illegible] nono de [illegible] ani-
malium et X [illegible] et dicere
sive nono de animalibus/ hec autem
... contingit propter diversitatem

temporis et actionis ad passiones quarum diversitas
in esse videtur hominum pluribus
labor et modi .... laborantis
et fortius quam aliorum// 2o considerandum
quod natus in 7o mense est vitalis et
vivere potest quia hic est fetus fortis
terminus quia generatus a forti ma-
tre virili et cuius fetus meliores
optime dispositio virtus plasmatice agentis
et dispositiones patientis fetus hic fortis
hic est terminus in tempore breviori
omnia magis tempora fuerunt breviora
scilicet prima generatio ut sicut ibi generatio
... membrorum principalium
et motus fuerunt breviores cum
propter perfectionem huius fetus et ma-
teria pinguiori fuit optima bona
et quod dicendus quando hic fuit perfec-
tus in 7o mense ad eo quod non suf-
ficiebat sibi alimentum maternum
non sufficiebat et sibi aer quo
indigebat in matrice/ matrix prestat a terra
fortis in qua non valebat etiam ani-
plius augmentari quare rupit hic
et panniculos et ligamenta et exivit
ad lucem et aerem
ut perficeretur amplius// Et considerandum
quod hic fetus qui in 7o mense nascitur
et vivunt magis nascuntur in pueris
virilioribus in patria nisi generatio
natura hic isto modo dicitur contradicte
causa/ iste etiam natus imperfecte generatur
et debiliter et perficiuntur fetus et quare
matrix primitus est ... ... prudens
quia non possit fetus hic in ma-
trice complevit ipsum extremus educit
ut extra magis perficiatur// Sed statim
occurrit dubium quare si natus
in 7o mense ut frequenter in pue-
ris primum generationis in regione
frigida ut in lombardia
que frigida regio natus in sexto vivit
mense posset vivere in regione
calida aut temperata quare ibi citius
formabitur fetus et citius perficie-
tur// Dicendum quod ratio non concludit
quia primum generationis non possit et
forma ita quod fetus perficiatur
cum aliquando in mense nascitur sed ex hoc
habemus quod in regione frigida
ut in lombardia fiunt tres
aut quattuor nati in 7o mense
X aut XX inveniunt in regione
calida aut in regione temperata
quare ibi in regione temperata plu-
res fiunt proportionaliter nativitates homi-
num quam in regione disposita
et frigida// Et multotiens quidem
hic dicere/ ostendit quod in 7o mense
fit aliquando partus non naturalis et
quod dicat patet// Considerandum quod natus
in 7o mense moritur multotiens non
vivit non quia sit debilis et non

No[ta]

et non sit sufficiens ad exitum secundum motum
fortis quos plerumque substinent ut quia
nascitur in forti gelu et in forti frigore
aut quia eius mater forte quia fuit adul
terata nolebat manifestare suam
impregnationem unde comprimebat ventrem
suum et passa est multa incomoda
et plures plura quia mollis et rarus
incomoda magis natus sit incomoda
filii et maiora facit propter debilitatem
aut quia mater non habet unde nutri
ret fetum tempore quo natus quia paup
cula aut quia non habuit obstetricem
ministrantem plerumque in exitu partus et
prior magnum motum et magis
limitationem rationis alimenti id est fetus
sit fortis ad exitum natus in
nono mense quia si si fetus fuisset autem
fuisset profectior in nono mense itaque
non est fortis ad subsistendum illos
motus propter proximitatem ad suum principium
et ad suum completionem itaque propter
illos magnos motus frequenter
moritur natus in octavo // dicendum quod
ut in pluribus contingat aut quod natus
in octavo vivat aut quod moriatur
videtur quod ut in pluribus moriatur
ex modo loquendi Avicenne qui dicit
et multotiens moritur non autem
dicit quod multotiens vivat // dicendum
plus ut in pluribus fetus natus
in octavo mense patitur magnos mo
tus ratione alterationis aeris et al
imenti et ratione malivolentie
in eos cum plures sunt pauperes // in
contrarium arguitur quia fetus octavi mensis
sicut oppositum partum octavi mensis
octavo plures fetus moriantur
quam vivunt / in octavo plures vivunt
quam moriantur / ratio quia natus
in octavo natus est propter fortitudinem
quia cum sit fortis plus est aptus
ad vivendum quam ad moriendum cum
motus non contingat nisi ex debilitate
// ad instantias / ad primum quod Avicenna
non dicit quod multotiens vivat quia
istud habebatur clare ex dictis suis
nam dixerat quod natus in octavo
erat fetus fortis creationis
et fortis complexionis / fortitudo autem fetus
quia fortitudo creationis et fortitudo com
plexionis est causa vite plus quam mor
tis // ad secundum dicendum quod licet fortis alius fetus
natus in octavo ut in pluribus
patiatur magnos motus tamen ut in
pluribus est aptus ad substinendum illos motus
magnos et resistendum illis plus quam
ad succumbendum // Utrum natus
in octavo. hic Avicenna intendit
ostendere quod partus octavi men
sis est non natus et primo Avicenna

propter intentum suum / 2° Avicenna probat intentum / 3°
Avicenna declarat intentum ibi 2a quia
non cura ibi 3a et de iudiciis et 4a
partes // Condicit quod Avicenna primo propter intentum
dicens quod natus in octavo mense ut plurimum
moritur statim cum est natus et si
autem vivit parum vivit quia brevis est
vite datum quod vivat aut si vivit
longo tempore hoc est rarum valde / 2°
Avicenna declaratur dicens suum dictum
et in quibusdam regionibus omnes non vivunt
immo moriuntur statim ut putat
regionibus frigidis et ubi mulieres non
sunt fortes ut in lombardia et ita
liona ymmo ut in grecia / in regio
nibus autem ubi sunt mulieres fortes
ut in egypto vivunt fetus et non
moriuntur et vivunt quandoque longo
tempore et quandoque brevi tempore sicut in
aliis hoc contingat mulieribus in
egypto ratione constellationis aut
ratione alterius cause dicitur
in dicto disputando in fine lectio
nis primus // Quoniam non curavit hic
Avicenna intendit probare intentum
suum per missionem / et primo Avicenna ostendit
dicit quod natus in octavo ut in
pluribus non vivit / 2° ostendit ali
quem natus in octavo vivere pot
est // 3° innuit ad ostendendum quod natus
in octavo moritur ut in pluribus
ibi 2a aut ad nouem et nonus ibi
3a quod signo fuerit / Quoniam ad primam partem
sic arguit Avicenna / natus in octavo
aut sibi in octavo mense sit movetur
ut exeat et exit aut movetur cum
ut putat in octavo et exit in octavo
ideo primo ostenditur quod si movetur
in octavo et exit mortuus quod
non vivat et sic arguit Avicenna / nam
natus in octavo mense quod sibi est
motus in octavo et exiit in
octavo non potest esse complexio
in fortitudine 1a si nascitur in octa
vo non vivit quia videtur
esse partus nota quod omnis fetus in
exitu amittere ratione structure
et passionem quam patitur ratione alterationis
aeris liberatur ratione alimenti et ratione mut
tot variationum si non est complexio
fortitudinis necesse moritur / sequitur
non sit complete fortitudinis Avicenna /
probat quia sua radix ut putat in
prima vice fuit debilis et non
sunt radix initii resistens cum ipse
sit retardatus in creatione et
motu et partu aliquo per unum mensem
sicut cum ipse sit retardatus
in creatione et motu et partu hoc
non potest esse nisi quia sua virtus fu
erit debilis quia non potest
esse fortis ut substineat tantum

.1 d°.

.p^m a^m.

.2^m.

.O^m

.1d. p^m o^m

.1d. 2^m.

.// Utrum natus in octavo mense in plu
ribus vivat vel in pluribus
moriatur.

tamen necesse est ut accipiatur. Prima sic: causa
autem fructus propter hoc est sicut hic supplementum fe-
tus natus in octavo quod moritur. In oc-
tavo non est solum in radice supple-
mentum eius debilitas, sed in prima vir-
tute et in fetus. Et istud est aut
et subaudit Avicenna. Quia si non vi-
vet in uno mense tamen quod ex quo est
debilis non valebit sustinere illas
mutationes postea, Avicenna deducit
autem quod iste sit debilis in radice
quia non curatur eius dispositio quamvis sit
retardatus est in creatione. Aut
hoc fuit cito creatus ut natus
in nono et non fuit motus ita cito
in utero natus propter debilitatem virtutis
aut hoc fuit creatus et motus
ita cito ut natus in nono et non
desiderat aut exire ita cito ut na-
tus in nono quod ille desiderat aut
in nono et exivit in nono. Iste autem
in octavo et exivit in octavo quia hoc
sic exivit in octavo sicut debilitatem
virtutis et radicis huius natum generat
declarationem. // Sed circa istam partem
considera quod Avicenna, tria dicit ex quibus
vult hoc quod hic natus in octavo
non sit completae formationis. Primo quia
fuit retardatus in creatione. 2m
quia si non fuit retardatus in creatione
nec fuit retardatus in motu
quando non habuit motum ita cito
in utero natus sicut natus in nono.
3m quia non habuit appetitum ad exeun-
dum ita cito ut natus in nono.
Primum autem non possumus scire nisi
a priori quia pater et mater exhi-
bent hic non bonum forte sperma
et mulier non bonum menstruum
quod potest sciri quia utrumque est distempera-
tus aut mali regiminis. 2m potest sciri
a posteriori quia ubi natus in
nono habuit motum in lxx diebus, na-
tus in octavo habuit motum in lxxx
diebus. 3m et potest sciri a posteriori
quia hic completus in nono exivit in
nono quia in formatione completus, sed hic
in octavo non completae formationis in motu
superfluo moveret et ideo ille natus
in nono completae formationis exivit vivit
et natus in octavo non completae formationis
moritur aut parum vivit. // Dubitatur
quia ex hoc Avicenna concludit quod natus
in nono mense non vivit probatio quia est ipse
debilis retardatus in creatione
et motu sicut natus in 8vo, immo
magis quia magis retardatus in
creatione et motu et in dexide-
rio exeundi. // Amplius non videtur
quod ratio Avicenna valeat quia hoc

hic fetus sit debilis quia habuit debilia principia
tamen videtur quod debeat et solum hic nutri-
tus in nono quia maiorem moram fe-
cit in matrice et quia fetus maiorem
moram in matrice, aut a matrice
semper suscipiat fortitudinem propter quod
fortior quam natus in nono aut
saltem equalis formationis quod debilitas
que sibi inest ratione principiorum
minuitur rationem morae in ma-
trice. // Amplius illa debilitas
videtur posse minui per aliqua
confortativa fetum cum ars sit ad
supplendum defectus naturae. // Amplius
quia Avicenna, 3a distinctione ponit quod fetus sit retardatus in creatione
dubitatur utrum fetus possit esse retar-
datus in creatione et non in
motu et ergo in motu et non re-
tardatus in creatione, et utrum
et possit esse retardatus in de-
siderio exeundi dato quod non fuit
retardatus in creatione et in mo-
tu. // Dicendum cum Avicenna // Ad instantias
ad primam tamen natus in 9no mense
sit non vivit dicendum nullo modo primo
quia ratio non concludit probat quia natus in
9no licet sit retardatus in creatione
et in motu et in desiderio exeundi
quia ipse est retardatus ad producen-
dum maiorem valorem ideo ipse in eligen-
do aliis fetibus. Aut dicendum quod na-
tus in 9no propter istam rationem non
est ita perfectus sicut esset natus
in nono si pervenisset ad gradum scilicet
cum natus in nono stetisset in ma-
trice et pervenisset ad nonum
cum hic habeat formationem perfectiorem na-
turae, hic fuisset maior virtus et fu-
isset fortissimus. // Ad 2m dicendum quod fe-
tus in octavo non potest nec
potuit tam fortificari in illo mense
sicut ut vivat plus cum tempore
quia requiritur tempus duorum mensium
// Ad 3am dicendum et sic quod confortativa
approximata non possunt confortare fetum ut ut-
teretur in bono spatio duorum mensium. // Ad
ultimum dubium dicendum quod fetus potest esse retar-
datus in creatione et non in motu et ergo
potest esse fetus retardatus esse in crea-
tione ut ex virgini gravidus sicut cre-
atus in forti gelu et sub iure recre-
ando advenit et motus in tempore debi-
to, sed potest non esse tardatus in creatione
nec quia prima fuerit debita dispositio
sed hic homo mulier per quasdam vice
aliquibus stetit vel tardabitur motus
// Potest fetus potest tardari in desiderio exeundi dato quod non sit tardatus tercia
in creatione et motu quia infans
in purgatione mulieris dabitur plus
ad concedendum sed hic datum fuit
et erat sufficiens et excitans
potentia approximati vel fetus
hiis cibis sufficientem et sufficientem excitantis
tamen non excitabit exire et tardabit

·nota
·/dubium.
·primum argumentum
·2m.
3m
·4m.
·5o. ad primo
·5o a.
·ad 2m.
·ad 3m
·ad 4m.

/ Utrum fetus natus in octavo mense
sit vivat.

circa

contingit/ aut advenit ei motus. hic advertendum
ulterius quod precedat generatum in generatione est secundum
unde secundum rationem/ et artem sic advertentes ad natus
in octavo potest esse ita fortis in sua radice
et generatus fortis ad sustinendum
mutationem et motum accidentis sibi
sicut natus in septimo secundum hec sic ratione
natus in octavo potest vivere secundum hoc
ratio eius mat[illegible] vera videtur contra
rationem dictos autem quia hic natus
in octavo completus in fortitudine in octavo
movetur ad exitum et exit post completum
tamen sic natus in septimo movetur
in septimo et exit post suum complementum et
sui fortitudinem/ sic in septimo et exire
in septimo est signum fortitudinis fetus fortis
sui radice et quod huius vivere potest nisi secundum in octavo
et hic sic [illegible] [illegible] [illegible] post
[illegible] redo quod unus sit simplex natus
in octavo non est vivens hoc est quod
est fortis in radice virtutis eius sic
nati in septimo. sic est vel fortis
in radice nati in septimo et hoc est
quia ad potest et ita fortis natus in
octavo tamen ad sustinendum duas mutationes circa
dictos fetus sicut natus in septimo/ circa
declaratur [illegible] quod quod hic natus
in octavo advenerit motus separatio
nis et exitus a matrice in suo
tempore completo .i. cum prius fuit completus
statim fuit fortis ad exitum et exi
vit fortis sicut natus in septimo
quod in septimo fuit completus et exivit
et post hoc vixit// sed in octavo comple
tum huius fuerit exitus vivet et
sustinebit mutationes// sed statim
dubitatur circa istam partem quod ex hoc habetur
quod fetus plures vivunt nati in oc
tavo tunc est quod ille movetur [illegible]
octavo et statim exeunt [illegible] in
ueniunt// dicendum quod non est necessitas
quod illi qui moventur in septimo et
exeunt in septimo sed pauci sunt moti
in octavo et exeuntes in octavo
qui sunt ita fortes ut illi qui sunt
moti in septimo et exierunt in septimo
ut deductum fuit in prima parte
// aut dicendum quod pauci sunt qui mo
ventur in octavo et statim exeant
cum hic sit [illegible] non [illegible]
rationem [illegible] et rationem [illegible]
[illegible] ut deductum fuit supra
in prima parte/ et [illegible] quod fetus
moveatur in octavo et exeat statim
non [illegible] nisi in [illegible]
egipti forte ex constellatione plus
quam alijs [illegible] et in egipto ad hoc
plures vivunt nati in septimo quam in
octavo et [illegible] sic in egip
to nati in septimo quam in octavo nisi
egipto valde [illegible] vivunt nati
in octavo propter fortitudinem virorum et
mulierum et in alijs partibus non vi
vunt// Quod si non fuerit ita. hic
ad[illegible] onde generationem in octavo est

quam octavum incipit motus et perfectus exit
et non exivit ante octavum vel septimum in octavo non
vivit et propter adverte/ probat hoc uno motivo
2º cum dicta tollit [illegible] probat
[illegible] per alio motivo/ quod adducit ad
motivum [illegible] et concludit [illegible]
29 [illegible] quod valet [illegible] et facit [illegible]
deficere ibi quod et accidit ei [illegible]
[illegible] ibi quod [illegible] et cum nascitur [illegible]
Quoniam ad [illegible] partem adverte/ intendens probare
quod natus in octavo quam octavum ut
in septimo fuit motus ut exiret et
non exivit in septimo sed in octavo exivit
moveatur/ et arguit sic fetus natus
in octavo quam octavum fuit motus
et non exivit ante octavum in octavo
secundum [illegible] [illegible] et gravem
sui [illegible] natus in octavo quod in septimo
motus fuit et non potuit exire motu
[illegible] et non vivit generaliter est nota
quod cum [illegible] et exitum [illegible]
[illegible] magnas alterationes [illegible]
ex motu et [illegible] sui [illegible] et non
[illegible] illas alterationes non poterit
[illegible] propter debilitatem sue virtutis quod non
[illegible] probatur quod hic motus
fuit in septimo et exivit secundum in octavo
in octavo [illegible] [illegible] capi
te infra et non fuit tante virtutis
ut posset se erigere/ sed non fuit
tante virtutis ut posset se erigere
[illegible] in octavo non [illegible] propter virtutis
fortitudinem [illegible] ex motu et [illegible]
non vivit [illegible] adverte
[illegible] et deductionem [illegible] et
secundum potuit declarari ante [illegible]
[illegible] quod [illegible] fuerit ita ut dictum
est in partibus precedentibus quod fetus moveatur
in octavo et exeat in octavo [illegible]
fuit ei [illegible] et motus [illegible]
[illegible] et non [illegible] [illegible]
venit ad partem et motus [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] alijs [illegible] completi
[illegible] in octavum [illegible]
[illegible] completus voluit exire non
potuit [illegible] hic fetus in [illegible]
motibus [illegible] [illegible] a loco
suo et [illegible] et remanet [illegible]
[illegible] in [illegible] in octavum non potest
se erigere/ [illegible] non [illegible]
virtutis quod eam non habet exire [illegible]
[illegible] et gravitate// Contra istam
partem quod si [illegible] fiat in octavo in
quo motus fiat vel fuit in septimo
quod motus [illegible] et notabilis
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] dicta de [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] fetus [illegible] [illegible]
multorum rationem aliter [illegible]
declaratur [illegible] in tali parte octavum
[illegible] motus in septimo [illegible]
debilitatus propter [illegible] motus [illegible]

.d°.

.6°.

sunt multa

.5ª a°.

innatam in exitu // Amplius et matrix est
multum laxa et non sola matrix verum et
totum corpus mulieris propter quod [illegible]
quoniam in talibus casibus mulieres [illegible]
frigiditatem laxe [illegible]
[illegible]
cum talis partus sit ex [illegible] quia nec fe-
tus adiuvat sit ad egressum nec ma-
trix possit ipsum expellere propter debilitatem do-
loris [illegible] magna et extrema [illegible]
[illegible] debilis [illegible] et causa mo-
tus // Amplius cum fetus exeat [illegible]
[illegible] et [illegible] multum [illegible]
[illegible] venae [illegible] fit fluxus
sanguinis magnus qui [illegible] non valet
restringi et propter debilitatem ex quo [illegible]
[illegible] fluxu cadit in [illegible] et fit
sincopis et fiunt alia [illegible] accidentia
et ideo ut dicit [illegible] multum
debet illi cavere quo tempore [illegible]
sibi aborsum / quoniam [illegible] non est
multum [illegible] et ipse et fetus
ut et scribit [illegible]
dicit [illegible] quod non solum in octavo [illegible]
periculum de morte [illegible] et in quarto non est
et tamen tangit [illegible]
propter magnam colligationem fetus cum ma-
trice in quarto non [illegible] et ma-
gna solutio [illegible] et quod fetus [illegible]
trahit multum de sanguine [illegible] et in quarto
non est sic magnus fluxus [illegible] //
Secundo considerandum quod quando fetus mo-
vetur in septimo ut exeat ipse quiescit
quia illa est figura exitus scilicet ut [illegible]
cedat cum capite / [illegible]
quiescens sic usque [illegible]
[illegible] propter debilitatem [illegible]
[illegible] quiescere
et multum debilitatur quia illa sibi [illegible]
[illegible] non debeat
[illegible] ut dictum fuit supra
[illegible] non sic erigit hoc est signum
magne debilitatis [illegible]
[illegible] fetum sic erigere [illegible]
in octavo non est [illegible] quia erectio est sua
[illegible] naturalis [illegible] in quo non est
non sibi est naturale / Amplius ad [illegible]
[illegible] ut
fiat [illegible] et non [illegible]
ad exeundum [illegible] si fetus
non se erigit [illegible] si in octavo
exit debilis non potest [illegible]
[illegible] magnos [illegible] quia moritur
// [illegible] quia [illegible] dicit quod fetus qui movetur in septimo
et nascitur in octavo quiescitur / quomodo
possit hoc fieri quod quiescatur // Amplius
[illegible] quod non quiescatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
quiescere et nascitur in octavo aut [illegible]
nascitur non quiescens // Amplius quod
[illegible] est peior [illegible] factus in octavo
[illegible] cum [illegible] fit motus in octavo

.No. d3 · Solo · primum ad [illegible] · 2m · 3m

et subito quiescit in octavo [illegible] fit motus
in septimo et nascitur in octavo // Ad primum dicendum
propter hoc [illegible] mulier [illegible] ·Ad primum·
[illegible] quiescit [illegible]
[illegible]
[illegible] in septimo
[illegible] fuit dum
fetus [illegible]
illud [illegible]
illud [illegible] umbilicum [illegible]
[illegible]
[illegible] sicut et [illegible] medici
quod in multis mulieribus [illegible]
in octavo facta [illegible]
[illegible] fetum quiescit et caput
[illegible] manus
[illegible] // Ad secundum dicendum quod fetus [illegible] ·Ad secundum·
[illegible] non quiescit sed in pluribus quiescit
quia plures fetus nascuntur cum capite
[illegible] ex [illegible]
[illegible] / et [illegible]
[illegible] ut egrediatur quiescens // dicendum
quod si movetur in octavo et in octavo [illegible]
[illegible] ut egrediatur quiescens
quoniam hoc significat fetus maiorem
fortitudinem / Si autem movetur in septimo et
in octavo egreditur [illegible] non sit
multum [illegible] ut exeat quiescens
quoniam hoc signat magnam debilitatem
[illegible] non potuit [illegible] / illa [illegible]
quiescens longo tempore [illegible]
est [illegible] magnam debilitatem quia
talis [illegible] est [illegible] fetum
in matrice ut dictum est / et ideo
si moveatur in septimo et non quies-
[illegible] in octavo non quiescens
[illegible] potest quia non
erit debilitas [illegible]
// Ad ultimum dicendum quod [illegible] in octavo ·Ad tertium·
[illegible] in octavo movetur ut exeat
[illegible] et [illegible] fetum [illegible]
in radice sic [illegible] in septimo [illegible]
in septimo ut dictum fuit in [illegible]
[illegible] / [illegible] autem [illegible] in
septimo et nascitur in octavo [illegible]
et quiescens non est [illegible] debilis
debilitatem ex motu et ex nulla
[illegible] et fit debilis [illegible]
quia [illegible] hic moritur / [illegible]
[illegible] ut fuit
dictum // Sed quid valet, [illegible]
circa dicta [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] quod fetus mo-
veatur in septimo et non exeat et
[illegible] quod non exeat in octavo quies-
cens [illegible] in septimo est [illegible]
bona [illegible] quod sic quia fetus
relinquens [illegible] quiescens [illegible] in octavo
usque ad nonum erit dispositus
ad exitum et non erit expediens
[illegible] quiescit in nono quia facilius
poterit exire / [illegible]
[illegible] interrogatione [illegible]
[illegible]
[illegible] quid valet ergo
[illegible] nihil valet [illegible]
[illegible] / [illegible] quia naturalia

·/ Utrum fetus qui movetur in septimo
et nascitur in octavo conver-
tatur.

actu quaestionis non consequatur, id est non consequitur intentionem suam quia quaestio fit ut fetus exeat non autem exeunt // Amplius illa quaestio non manet propter suam subtilitatem usque ad 9um mensem et propter hoc manet fetus post quaestionem usque quo redit ad ipsum virtus sua et confirmat ipsum ut non stet in mala situatione et inde debilitetur amplius quare erectus

.d° vigoratur ut possit exire et vivere in nono mense // Dicitur circa istam partem ergo

.6° redit virtus fetui ut quietatur et redeat ad suam situationem naturalem // Deinde quidem virtus redit sic redit fatigata postquam sufficienter consistit post magnum exercitium per restaurationem nocivorum spirituum in corpore copiosa habitudine virtutum plus quam... // Et facit ipsum, hic autem, adducunt autem motivum ad probandum intentionem partis ipsi quod mortuum in 8vo natum in quo non vivat et arguit sic dicere, virtus sua manet... in motu, anno et nato in quo est debilis id est hic fetus nonus in anno et natus in 8vo necessario moritur quia videtur esse nota quod iste fetus est debilis ut... non potest sustinere mutationes et iniustitias quae necessario occurrunt fetibus, autem propter quod iste fetus natus in anno et in 8vo natus fuit propter motus... in anno et propter quaestionem multorum multum debilitatum in toto et in natura ut fit super ...// in ipsa reddi... situalitas... male habitudinis... accidentium et male... fetus suam vim et fortitudinem habebit... et ... est debilis et ... necessario fetus erit debilis, et in ista ratione dicere, potest autem declarari dicens et debilitas sic virtutis id est... coagulationis... et naturis quae fit virtus fetus quando fortius facit ipsum fetum nonum in anno et natum in 8vo defectus

.d° // Dicitur ut... ... mulieres fetum nonum in anno et quaestionem et videt mulieres propter gratiam debilitatis ut possent illi debili subvenire et ... fi... confortando ipsum et faciendo per confortationem ipsum erigi ... propellendo usque ad nonum mensem

.S° // Deinde quod in ... debilibus ... non esse possibile ... fortibus autem et ... defectus ... quia multae... in pluribus talia ... // Et accidit eis cum dubio, hic autem, adducunt ... ad probandum praemissum, et autem sic

dicere, fetus nonus in anno et natus in 8vo infirmatur cum debilitate virtutis id est talis necessario moritur, quia videtur eundem quod infirmitas coniuncta cum debilitate virtutis est mortalis cum mors necessario praevaleat virtuti, mors autem non est ... ad ... morbi super virtutem, autem propter quod iste fetus nonus in anno nascitur mortuus nascitur et moritur ad extra non ... ... gere ... nec ... nec ... super ... cum hic necesse non sit ... necessario in talibus accidit ei lassitudo et defectus id est laxitas ... ... et defectus ab ... morbi ... etiam contingit in corporibus fortibus id est iam completis ut nobis ipsis quando ... venimus et non est ei ... ... valere ... et accidit eis ... ... et sic frequenter mortales propter debilitatem virtutis, de ista ratione dicere, potest autem dicens quod ... natus in 8vo ... infirmatur ... dubio et debilitatur id est illa infirmitas est cum debilitate et resolutione id est talis debilitas est per ... resolutionis propter debilitatem suam fundamenti id est propter debilitatem ... et potest declarationem autem ... dicens et propter quod accidit ei ... debili ... sua ... ... quia lassitudo ... nolens effugere subito sine ... id est debili fugiente absque virtute quando accidit ei id est debili laxitudo et defectus, et propter illam laxitudinem et defectum si occurrunt tali debili causae fortes infirmatur quia natus mortuus nonus ... in anno cum sit debilis occurrunt ei causae fortes ... faciunt ... virtute cum debilitate virtutis sic mortales sic ... facte in ... et ... propter magna ... cum talia ... in magnis exercitiis debilitentur, et id autem, ... concludit quod ... ... natus in 8vo ... in anno est ... debilis ... et infirmum quia non est debilis ... infirmus ... est debilis et infirmus, talis autem ... in pluribus moriuntur, et id autem, ... concludit ... aliud ... ... non ... ei vita et sic ... ... propter istam et ... , et ex ... potest ... ... in 8vo ... nascuntur in octavo et moriuntur in 8vo non in anno et ... in aliis ... ... situatis in 8vo vivunt ... fuit ... in 8vo et non

in anno et istud evidens scilicet ex dictis quia
natus in decimo mense in anno est de
bilis non valens omnino sustinere mu
tationes ——— magnas contingentes
fetibus ex natura // natus autem in nono
hic avicenna / nunc dicit evidens quod natus
in quinto mense vivit et quod ultimo pro primus
novum mensem est natus et vivit /
et primo avicenna / facit contradictionem contra secundo
avicenna / tollit vel videtur tollere dubium
istam. Et tamen non sit, concedunt ad primum
partem quod non intendit avicenna, sed ^secundum
hoc quod est fetum secundum speciem avicenna / hoc
manifestat de fetu qui fuit motus
in anno et conversus et non vivit
in anno nec in octavo non vult avicenna,
hoc ... secundum speciem motum 2um quia hoc eve
nit et convenit / manifestare autem
de aliis fetibus qui non moventur mo
tibus formalibus in anno sed procedunt usque
ad ——— nonum ordinate avicenna / non
dicit aliquid quia illi fetus vivunt ut
in pluribus regulariter ex corporibus superiori
bus ad ——— producunt per primum corpus celeste
et fetibus corporis humani et quia illi
partus maior nec tamen fiunt cum forti
fetum et mulierum et sunt brevissimi
in quibus mulieres sunt infirmiores aut
quatuor aut quinque secundum avicenna /
loquens de fetibus natis in nono men
se in anno et conversis in anno et in ma
nentibus conversis in mense octavo
sic dicit natus autem in quinto
pleta fuit ei conversio simpliciter in anno et
de expulsione motum ad partum in anno
et non fuit ei ut cadat. sed tamen ma
neret ... in utero
matris et in matrice et contingeret
ei in octavo quod diximus qui fuit conver
sus secundum quod ad partum octavum et quod ad
fuit annum vivet ... nec ...
ad partum octavum et fuit annum simpliciter
debilis propter motum precedentem et propter muta
tionem et conversionem simpliciter ...
mensem octavum a conversione sua rede
unt ad ipsum fetum ... multi
plicationem motum, spiritum propter quod etiam
et simpliciter sit conversus stabiliter ma
neat usque quo redeat simpliciter ad fortitudinem
completam et usque quo consistat motum in
illa fortitudine quod simpliciter fit a medio oc
tavi usque ad finem noni / cum igitur
sit in fine noni salvatur iste quod
fuisset salvatus in 8uo si natus
fuisset in 8uo hic autem non probat
avicenna / et dimittet clare ... cor
que dicta sunt de nato in 8uo // dubium
quis sit perfectior an natus in no
no qui non fuit aliquo motus in anno nec
conversus in 8uo / aut ille qui fuit motus .2o.

in anno et conversus 2um modum dictum quia hic est
minus motus propter alteram fortitudinem quia existit .3o.
fortior est perfectior // in contrarium arguitur quia conse
quens qui non fuit motus est perfectior
quam secundum ... quia semper vivit post exitum .5o.
ille autem qui fuit motus et conver
sus vivit infirmus // scitur autem mu
lieres ... ut dictum fuit pro
et hoc apud obstetricibus et medicis
partitionem ... disponitur que
eis contingit et sentiunt ... multi
eres ... fetum exigit et tur
ab eis separatur illa mala disposito antedic
ta // ad instantiam dicendum quod illud si .ad 2m dubium.
gnificat fortitudinem ille motus apertus
in anno in cursu illo contingit debilitas et
ex debilitate ut spiritum resolvens quia
plus significat debilitatem quam fortitudinem .5o.a.
// possit et dici quod motus anni mense
nono non contrarie non significat contrarium immo
debilitatem ut dicit avicenna, supra.
// Et tamen non sit ita / hic avicenna / videt
quidam dubio / diceret aliquis si fetus
qui fuit motus in anno et conversus in
8uo non nasceretur in 9no immo spa
ret adhuc in utero per nonum men
sem non necesse nullus quia adhuc
... fortificaretur, ad hoc avicenna /
videt quod non ... non nascitur in no
no sed ... moveretur ut ex
eat et non exit hoc est signum
debilitatis magne propter quam exire non
potest // Conclusio quod nonus mensis est
mensis et productus in quo fetus hu .no 8um.
manus instituitur secundum superiorem
celestibus vim dicit et maior perfectus
dato 1o quod fetus motus in anno
conversus in 8uo et per quod debili
tatus est in nono mense ex impulsu
xii superiorum celestium dicitur et ... in agita .do.
tione ut peteret debere exitum et
exire tamen 1o non exit hoc significat
cat magnam debilitatem et fetum
qui non vivet // dubium quis fetus sit
debilior an fetus qui sit in anno et
conversus in 8uo et temptavit mo
tum in nono et non exivit in no
no / an fetus qui non fuit motus in
anno nec conversus in 8uo et temp
tavit motum in nono et non exi .6o.
vit in nono // dicendum quod debilior et
imperfectior est fetus qui non fuit
motus in anno nec conversus in 8uo
eo quia talis fetus est et fuit de
bilis per totum tempus gravidationis secundum fetus
qui tentavit motum in anno sal
tem in ... non fuit debilis
ymo fortis et quia fortis potuit ma
gis perficere ... qui fuit ... debi
lis // Et plurimum videmus in na
scentibus hoc dixi ... ex

Utrum quis sit perfectior an na
tus in nono qui non fuit ali
quo modo motus in anno nec
conversus in 8uo, aut ille qui
fuit motus in anno et
conversus in octavo.

Avic(enna) videtur velle q(uod) p(ar)tus in .x.mo mense est non natus et vivensque. Sed tu poss(es) dicere q(uod) Avic(enna) videtur alteri dubio in que oritur ex p(re)dicta. Diceret q(uod) si dixisti q(uod) si fetus q(ui) fuit motus in 7mo et quievit in 8uo non nasceretur in 9no ph(ysicus) hic est debilis si nasceretur in .x. viveret ipse et erit ut fortis ut vivat. Ad hoc videtur Avic(enna) dicere q(uod) hic [est] contradictio q(uia) non potuit nasci in 8uo nasceretur in 7mo mense et contingeret si bi illud q(uod) contingit nato in 8uo q(uia) non viveret sicut non vivit natus in 8uo et ex isto p(atet) q(uod) p(rim)a introducio est pos[ita] [illegible] salvari. Sed q(uod) Avic(enna) hic videtur q(uod) p(ar)tus in 10mo est non natus et vivens sed p(ar)tus octavi. Dubium est possit introduci ista du(bitatio) et sic dixit q(uod) si fetus non esset al(iter) exit in 9no mense sed per pluries moveretur q(uia) ipse est debilis. Ex dicto q(uod) si moveatur in 9no ita q(uod) non exeat et cum non fu erit motus et exeat in 7mo mense vivet ut ipse Avic(enna). Ad hoc videtur q(uod) est secundum eundem iste nati in 8uo mense. Unde illa mo tiva pot(est) oriri q(uod) iste natus in 7mo mense non vivit si ceperit natum de nato in 8uo, postq(uam) in 7mo movebitur agravatur et non a[illegible] 2° q(uia) motus nullus est debilis aqua sed debilitas nati 3° q(uia) infirmitas acutis fortibus occurentibus et est illorum cum motus debilitas. Conclusio in p(ar)ticipio et fetus nati in 7mo mense vivit post sic fetus 8uo mense. Secundo q(uod) si fetus q(ui) fuit mo tus in 9no et non exivit si exivit in 7mo dispulisset ad xim ipse viveret aut ad xiiim ita videtur velle Avic(enna) nono de animalibus. Dubitari posset q(uod) si fetus sit imperfectior cum natus in 8uo aut ille q(ui) est natus in 7mo. Credo q(uod) primus q(uod) possit teneri q(uod) natus in 8uo q(uia) nimio tempore stetit in matrice et tamen non potuit et ita fetus precise fortior. Et pars eadem [illegible] hic Avic(enna) videtur eandem alteri dubio diceret q(uod) si fetus q(ui) fuit motus in 7mo et quievit in 8uo non na sceretur in 9no et veniret ad xiiim [illegible] Avic(enna) q(uod) non q(uia) iste est valde de bilis q(uia) tum p(ro) [illegible] et isto for mato [illegible] est q(uod) [illegible] supinus [illegible] et [illegible] moveretur et sic [illegible] et [illegible] contingit cum q(uod) fetus q(ui) motus est in 7mo et non exivit veniat ad xiiim mensem cum ille q(ui) fuit motus in 9no et non exivit veniat ad xiiim mensem

sed videtur Avic(enna) q(uod) [illegible] est valde rarum et talis est et imperfectior p(ro)pter ille q(ui) fuit motus in 9no et non exivit si natus fuit in 7mo et causa p(atet) q(uia) magna fuit debilitas p(ro)pter [illegible] q(uod) stetit ad [illegible] recuperandum vires de 7mo usque ad xiiim mensem [illegible] q(uia) 7mus plus distat ad xiiim q(uam) nonus. Dubium circa istam lectionem utrum natus in 8uo mense vivat et arguitur q(uod) sic q(uia) natus in 7mo vivit [ergo] in octavo vivit. Ant(ecedens) est Avic(enna) in [illegible] capituli [illegible] vel qua p(ro)p(ter) q(uia) 8uus mensis appropinquat 9no q(ui) est p(er)iodus naturalis et naturalissimus p(ar)tus fetus hu mani [quam] 7mus. Duplicis fetus [illegible] rem maiorem [illegible] p(er) mensem [quam] natus in 7mo. Si in 7mo vivit natus in 7mo vi vet natus in 8uo. Et confirmatur sic [illegible] nulla vivit nata in 9no [illegible] [illegible] vivet natus in 8uo. Ant(ecedens) p(atet) experiencia, quia p(atet) ex dictis in [illegible] in 2° capitulo, q(uia) fetus masculus est velocioris creationis et motus et per consequens et p(er) magis vivere potest natus in 8uo saltem masculus. Duplicis idem est terminus ad salutem et mortem 1us cum fe tus sequitur terminum mortis in 8uo sic quiescet et vivet in 8uo. Ant(ecedens) est Ypocrates 3° p(ro)gnosticorum, quia p(atet) q(uia) absolutus est et vita in p(ar)tu sicut sic quedam crisis ut omnes [illegible]. Duplicis magis videtur q(uod) natus in 8uo tempore caloris debeat vivere [quam] natus in 9no vel in 7mo tempore magni frigoris cum tamen sit [illegible] et frigus mortificans. Idem videtur [illegible] Al[illegible] nono de [illegible] et 4° de generatione animalium et [illegible] xma [illegible] Abi nono de animalibus. Huius contrarium ha betur ab Avic(enna) hic in ista lec tione et alyeias 3° theorice de [illegible] dicit [illegible] Aristotiles natura. Conclusio q(uod) [illegible] sit [illegible] dicos sit triplex [illegible] [illegible] et lunaris [illegible] de mense [illegible] [illegible] non est hic sermo. Utrum autem [illegible] debeamus mensem lunarem aut solarem non refert ut dicit conciliator hic in sua [illegible] disputat de isto questio, nam mensis lunaris est 29 dies cum dimidio, solaris autem ut in pluribus est 30 dies [illegible] dicit q(uod) nove mensis lunaris non deficiunt a novem mensibus solaribus nisi [illegible] dies cum dimidio. 2° considerandum q(uod) [illegible] [illegible] fuit [illegible] in dicto capitulo [illegible] est [illegible] fetus [illegible] [illegible] iste autem [illegible] sit [illegible]

Margin notes (between columns): .d°. / .p.a m. / est^ / .contra. / ^generatione / .2m. / .3m. / .4m. / .5m. / .O. p.m. / .2m. / .No d3 / ^q(uestio) / ^dictum / .No d3 / nat^

Left margin: .No d3 / .No d3 / .d°. / .5°. / viveret^

.| Utrum natus in octavo mense vivat.

propter fetus al'ioc fetus qui calet allio, 2o
quia calet cum calidi aeris calor sit
augmentatus/ sit et a matre que non
valet amplius fetus pondus et gra-
vitatem sustinere/ hora autem partus
autem est octo mensis sit nonum men-
sis quia in isto ut in pluribus vivit fe-
tus/ autem octo propter naturam sicut primo
dicitur in xiiio quo ad finem/ in xiiiio eius
quantum ad primum potest sicut patet sic
quidem partus mensis secundum medicinam quoddam
[illegible] ut ipse dicit dicit in hac
quoniam ut ipse habet a matre sua que
fuit solertissima mulier ipse sic
fuit in utero matris sue novem men-
sibus et 14/ diebus et ita invenit
postea cum esset 13 annorum per scientiam
astrologie/ quedam autem est medius
sicut primus. x. xi. et xiii. mensis in quibus
eius aliquando vivit fetus et aliquando moritur
sed tamen plus vivat quam moriatur// ad
questionem igitur videtur contrarium quod natus
in 8uo mense vivit ut in pluribus
potest in aliquibus vivere et maxime in
mulieribus fortibus et maxime in regio-
ne ubi sunt mulieres fortes vira-
gines ut in egypto/ istam conclusionem sic
deducit thomas et arguit sic
natus vel fetus qui petit vel qui
debet petere exitum et fuerit in nono
mense quia hic est periodus et mora
naturalis/ sed quod nascitur in 8uo
hoc non est nisi quia accelerat an-
te nonum vel quia retardat post an-
num sed exit quia accelerat ante no-
num et ideo non potuit differre usque
ad nonum/ hoc est quia fetus non po-
tuit producere eum in anno secundum tem-
pus cum in anno moveri et cum
non possit fuit ibi labor et do-
lor quibus non potest evadere in 8uo mense
et ut differat usque ad nonum natu-
ralis igitur in octavo quia accelerat
ante nonum necessario moritur propter do-
lorem et laborem a quibus non potest
evadere in brevi tempore cum tam
brevi ut est a septimo usque ad
8um propter debilitatem quia propter illam debilitatem
vivere non poterit/ sic [illegible]
vivit in octavo quia retardavit
post annum nec secundum hoc et non fuit
nisi propter debilitatem quia propter debilitatem
illam necessario moritur natus
in 8uo/ conciliator eandem deducit
conclusionem dicta presallegata qui cum esset
[illegible] quod egrediens in 8uo
egreditur fatigatus et lassatus
non adveniet secundum [illegible]
scilicet a natura ipsum impellente/ et
ideo dicebat albertus 3o et eo quod ipso

·scilicet nato in 8uo est hirundo turbatus
lagonis et debilis cum sit qui est
quia hirundinem male fetus coniungitur
hirundo mala propter generatur nascitur
in 8uo mense est hirundo propter generatur
est squalida morbosa vel ipse se-
quitur moritur. scilicet parietes
in 8uo mense/ vel aliquis quod non dicit in isto
[illegible] dolent quidem magis mulie-
res quod et 8uo mense et frequentia pa-
titur fetus quia autem 8uo mense exy-
piunt et ipse generatos quia non
sunt in septimo quod 8uo mense non vivunt
sed pariunt ut multum [illegible]
[illegible]// sed miror multum
de tanto viro quare avicenna in isto
loco assignet triplicem rationem
quare natus octo mense sicut non vivat
ista non tangunt nisi [illegible]// amplius
avicenna/ probat quod natus 8uo mense
sic vivat ista ponit secundum rationem avicenne/
hoc probate// amplius ista dicit fetum
natum in octavo non vivere quia fa-
tigatus in anno aliquo sicut cum mo-
ne laborem et dolorem et propter hoc
debilitatem cum non vivit sed fetus
multo necius nascitur in octavo
et non fuit motus in anno ut
dicit avicenna/ et tamen non vivit
et ideo secundum eo dicere videtur quod
illi rationabiles viri tanta [illegible]
in capitulo nihil contraria [illegible] deducit
avicenna/ et tanta fuerit in hoc capitulo
sic [illegible] super primas//
aliquibus igitur quod forte intendunt
habere questionem secundum alios dictis in isto
capitulo reperta breviter rationes
et dicta avicenne/ prima igitur conclusio avicenne/
est quod si fetus nascitur in 8uo
itaque in octavo motus sit et
non ante itaque in anno non sit mo-
tus ipse non vivit ratio
avicenne est ista iste fetus mo-
tus in 8uo cum fuerit est in
8uo est debilis non valens su-
stinere motum post primum
et nisi ut dolores et compressi-
ones prius et alterationes acus
propter partum et alimenti et muta-
tiones igitur talis moritur/ conclusio
nota quia cum fetus illas mutatio-
nes non potest sustinere moritur
autem probat avicenna/ quod sit debilis
quia secunda prima ut prima per motum
ille et [illegible] debilita
ut prima valde debile non ob-
[illegible] super nec primo et [illegible]
[illegible] respectus propter quod
fetus fuit tardatus in [illegible]
[illegible] vel in octavo ne [illegible]

declaratur per has / istam rationem tangit Avic. /
ibi in capitulo quoniam non evacuatur eius
.2a q. proficuo // Dicitur autem quod cadunt ad sal-
vandum istam rationem dixi in textu ibi
videamus // 8o Avic. / probat istam conclu-
sionem quod natus in octavo potest vi-
vere / Et arguitur sic aliquis natus in octavo
potest esse ita fortis ad sustinendum di-
minutiones antedictas sicut natus in
nono vel aliquis natus in 8uo potest vivere
et de facto vivit / quia videtur non
de se tantum probatur quod natus in octavo
motus in 7 habet et non in nono huiusmodi
prima fortitudo perfecta ipsum ut mo-
veatur in octavo et ut exeat
in octavo sicut natus in nono et mo-
tus in nono / dicta et declarata ra-
tione istam rationem tangit in textu / istam
rationem tangit Avic. / ibi in capitulo et
advenerunt ei motus // 2o Avic. /
probat quod natus in 8uo quod fuit motus
.3a q. in nono moritur et arguitur sic Avic. / po-
natus in octavo quod fuit motus in
nono in 8uo nascitur et egreditur cum magna
mole et ponderositate sui corporis et talis
non vivit quia videtur evidens quod ta-
lis caret virtute resistere alteratio-
nibus antedictis / antecedens probatur quia talis ex-
motus in nono et ex quaestione fuit fi-
ne debilitatus non potest exire nisi
cum ... virtutis ... mo-
lis et gravatus / istam rationem tangit
Avic. / ibi quod si non fuit ita ut fuit
2o Avic. / probat eadem conclusionem 2o mo-
do sic virtus mulieris et totius
corporis praegnantis in fetu quod est mo-
tus in nono et natus in 8uo est
summe debilis sed talis non vivit
quia patet quod cum virtus fetus sit a virtute
mulieris praegnantis cum mulier est
debilis utique erit et fetus debilis
non habens extra uterum nutrimentum a
muliere et impotens pati summe
... alterationibus cum eius virtus
deficiat propter defectum ... prae-
gnantis / istam rationem tangit Avic. /
in capitulo ibi et facit ipsum deficere /
3o Avic. / probat eadem conclusionem sic
fetus motus in nono natus
in octavo infirmatur cum debi-
litate virtutis sed ... mori quia
patet quod virtus quanta debilior virtus
est mortalis antecedens probatur quia fetus mo-
tus in nono natus in octavo cum
non moveretur ad partum ex virtu-
te propria nec ex virtute naturali
nec ex influxu superiorum caelestium
... ipse producitur non sicut naturaliter
... resolutus et debilita-
tus debilitatione per viam resolu-

convenientibus et fortibus alterationibus quae
occurrunt in quolibet partu ipse infir-
mabitur et cum debilitate virtutis
quae moritur / istam rationem tan-
git Avic. / in capitulo ibi / Et accidit
ei paululum / Aliam rationem Thomas
tangit et est ista / quia sicut patet de rerum di-
ebus libro 3o crisis dispositionum
longarum ... secundum motum solis
sicut crisis dispositionum brevium secundum
motum lunae etc. Sic crisis quae secundum mo-
tum lunae ... producitur ...
illa quae secundum motum solis producitur ...
sum / tunc ... sit crisis dispositio-
nis longe ut puta impraegnationis
... producitur ... sit
1a in crisi quae secundum motum lunae
dies 8uo est dies malus crisis ... et
8us mensis est mensis malus ...
et mortalis / Aliam rationem ad proban-
dum antedictam conclusionem addit con-
ciliator quae est astrologica quod dicit
... planetae videntur regere fe-
tum quibus unus mensis incipit
autem primo Saturnus qui siccus est et
frigidus ... apprehendit ... materia
... plurimum inflexibilia ...
... influxu faciat ...
... 2o influit Jupiter calidus
et humidus cum eius ... fetus eget
calido dilatante et humido ut mem-
brorum fiat extensio / 3o influit
Mars calidus et siccus ut consi-
stet ... ut fetus virtutem
suscipiat motivam / 4o mense in-
fluit Sol qui est cor caeli vi-
... princeps quod ... vita
... influit ut in fetu
... anima rationalis adveniat / quinto in-
fluit Venus sua frigiditate et humiditate
temperans Martis calorem et siccitatem
... augmentans et figura
decorans totius corporis et omnium mem-
brorum / 6to influit Mercurius hu-
... contem-
... reductio ...
... / Anno ... Luna influit
... augetur infantem
... et augmentans ...
... natus / 8uo non
... incipit Saturnus
... mortalitas
qui est frigidus et siccus ... domi-
et ideo in 8uo non vivit propter domi-
nium Saturni / In nono autem se-
... dominium ... / In nono
... Jupiter et ideo valde vivit
... Mars qui est calidus
et siccus ... et ideo non
vivit ... dicta non multum
demonstrativa quod sicut ...

remotis / 2a ratio vero tangit conciliator per
longa verba quia cum sunt octo et septimus
sit unus par talis non est perfectus
ut dicit conciliator et ista ratio est innixa
cogitationi numerorum nichil sit 2um non
dicemus // Duo autem movent dubia .d.o p.
conciliator primum quia ut dictum est partus
est quedam species crisis / crisis autem
omnis plus attinet [illegible] et vite
quam morti / quia cum partus octavi sit
crisis erit plus ad vitam quam ad mor-
tem // Amplius quia fetus egrediens .2a.
in 8o vivit ut dixit Avicenna / quia
est fetus conversionis a fortibus [illegible]
et non est dubium quod fetus egrediens
movetur in 7mo et et in 8mo
[illegible] est quia incipit moveri in 3o
aut 4o mense sit 1a talis egrediens
est fatigatus et laxatus ex motibus
multis precedentibus // Si 1a iste natus in 8o vivit in-natis in-
8uo vivit quia non [illegible] est agitatus in mo
pausavit saltem 25 diebus aut
28 quia post nasci [illegible]
Ad primum dicit conciliator quod partus in 8uo .Ad p.
est non pronus [illegible] quia potest dici possi-
bilis // Aut dicendum quod omnis crisis .6.o a.
plus est ad salutem quam est vera
crisis decimis conditionibus est ut
sit in die critica et in mense et
critico et in anno critico cum 1a
octavus mensis et 10mus non sunt
critici non est vera crisis quare
ad salutem // Ad 2um dicit cum alyebate .Ad 2a.
3o tegni quod dispositio que advenit fe-
tui in 7mo mense est sic acuta
conversiva quod terminatur in 40 diebus
in talis partus cum fetus non
venit in 8o et non exit non
[illegible] nisi fetus vitalis fiat in spacio cum
XL. dierum et sic expedit ut re-
vertatur ad quietem non semper in istud
tempus pausando et sic non pausat
cum sit lesus ex motu ampliori
lexus ex priori facto in 8uo [illegible]
[illegible] quod [illegible] cum [illegible] fetus non
vivit in 8mo et in dicendum quod si
1a nascitur fortis est et tolerabit
[illegible] et accidentia extrinseca
[illegible] fetum et [illegible] in talibus
motibus dicit fatigatus et laxatus
dicendum quod non est verum immo est
fortis [illegible] tollerare potest et in
vere [illegible] // Quid autem dicendum sit
de 7mo mense nisi Avicenna dicit
[illegible] est de decimo sic de 8uo et
[illegible] eedem conclusiones debent poni
et per easdem medias [illegible] // Ad rationes .Ad p.o m.
principales ad primam natus in 8o vivit

[illegible] 8uo [illegible] et [illegible] Ad probationem
quia octavus magis appropinquat nono
quam [illegible] dicendum quod verum est sed appropinquatio
vel remotio ad [illegible] nichil
facit ad [illegible]
dispositio extrinseca sed fortitudo [illegible]
talis autem est in 7mo et nono
[illegible] // Ad aliam confirmationem quia fetus in .Ad confirmationem.
octavo maiorem contraxit moram
in 8uo quam in 7mo concedatur sed non
[illegible] est perfecta mora aut 8uo
non est perfecta propterea // Ad 2am .Ad 2am.
femina vivit nata in 8mo non
sit 1a masculus vivit natus in
octavo non [illegible] et [illegible] / Ad pro-
bationem quia fetus masculus ante
cedit feminam dicendum quod verum est in
formatione et in motu sed in primis
equantur // Aut dicendum quod [illegible] habe- .S.o a.
tur et est concedendum quod femina
nascitur in fine noni et in principio
XIII / fetus autem masculinus na- .d.o
scitur in principio noni // Si autem in
fetum quia conciliator natus fuit in .6.o
nono et per [illegible] diebus dicendum .Ad 3am.
quod hoc est sicut in paucioribus // Ad
3am dicendum quod [illegible] in febribus
et in aliis dispositionibus quod [illegible]
tur idem est terminus ad salutem
et mortem [illegible] in die critica
contingit aliquem sanari et in
eodem mori sed non ergo [illegible]
contingit mori [illegible] salva-
ri / [illegible] non critici contin-
git mori et in [illegible] non sit .Ad 4am.
salus // Ad 4am dicendum quod plus facit
fortitudo et debilitas fetus ad mortem
et salutem quam ille dispositiones accide-
tales // Ad autores dicendum quod intelli-
gunt illud esse verum in paucioribus.
. Potest ut assiduet lenifi .Ad 5am.
cationem suam. postquam Avicenna
ondit quod sunt tempora partus naturalia
et non naturalia / hic in isto capitulo inte-
dit Avicenna ponere regimen producen-
tis pregnatem ad tempus naturalia
partus / et primo Avicenna ponit regi-
men quod respicit impregnationem
ut impregnata est / 2o Avicenna ponit
regimen quod respicit impregnatio-
nem [illegible] accidentium ibi 2a cum
cadit appetitus pregnantis primo in 2as
quia primo Avicenna ponit regimen quod respi-
cit impregnationem ut partus fiat
in tempore naturali / 2o Avicenna ponit
regimen quod [illegible] partum factum
in tempore naturali ibi cum parturit ibi 2a
sit studium / prima in 2as quia primo Avicenna
ponit regimen [illegible] / 2o [illegible]
[illegible] ibi 2a [illegible]
[illegible] quia primo Avicenna ponit
regimen [illegible] et [illegible]
mulieri accidit [illegible]

No^d3

2° p exercitium et annexa 3° vero retassumunt
regimen p exercitium et addat/ 4° vero et fabulis
reassumunt regimen p postea ibi 2^a Et sic oc
cupentur ibi 3^a Et ex ut dormiunt
ibi 4^a Et sunt alie causae ibi q^ta Et ubi
cum fit odorifer// Consideratio q. i. ppria
tibus frequenter accidit ut sit sup
fluitas et retentio fit sit vel
de mala et mulieri et feminini
licet qz afferatur illis retentio salutis
nec vapores ad caput ut aliqui
mensium sit et mulierum nocent vel
cavendo de loco caput vel a dictis
fenum/ sed illi vapores nocent fe
tui corrumpendo ejus alimentum nocent et
illi vapores qui impregnatio sit i primis
diebus quoniam gravidus s. primos
debilis existens et menstruum
indisposito bis ad approximari levat
cum equaliter ut abalia puquna
et ventosa ut auryqua lubri
tatem/ dixit autem cum equaliter qz ut
notum est fluxus superfluus non
curatur et ca abolsiuit parabit
infra de causis abolsu et p 3 q^ta
app^o 4/ Allisi dabegit est de aba
cum huius ventositatem// Syzarth est
est piccomani et est multum
lenitiva et loco ejus non nimis
cassia dando de ea 3 maur z. j.
cum aqua decoctionis prunorum// Et q
fidem quista non debent ^ parari
nisi sit magna necessitas lenitiva
gna ventris superfluitatis ventris cum
dispositionibus ventris non sit strictum approxi
mare remedia sed illas per vas dispo
nere dz ne dimittere ut vult
alvus/ 2^a sunt in ca^o qz multotiens
propter dolorem remanent ros stillis do^21
et tolipidas medicorum ut cum adola
borat et nocet// dubitatur quo tempore plus
accidat ventris superfluitas aut i principio
impregnationis aut infine et i quo casu
necessitatibus possit approximare
ista lenitiva// Dupliciter in quo h. sit regi
men tamen acceus impregnationis/ Dupliciter
qz non posuit regimen ad fluxum
// 3^m qz in principio impregnationis superfluitas
ventris accidit ro ne nociva diverte
ris et cetera prestatio superflui appetitus et
prius commotionis sed in fine acci
dit qz fetus est fortis attractionis bene
fit magna suctio et i isto tempore
oportet. s. in fine magis approximare
ista lenitivorum qz non semper disponit
ventrem ad hoc ut sit lubricus
sz et disponunt ad facultatem partus
// Ad 2^m dicendum qz defectus fit sceptorum
qz posuit hic regimen qz debeat
i fetus poni i ca^o 3° ab isto aut qz
superfluitas infine i prgnantis vero quae re
media faciunt ad facilitatem partus q fa

^ dan

^ de complendis dispositionibus

^ necessario unum

.5° a. .Ad. 3^m .d^o .S^o .No^d3 .d^o .S^o .No^d3 esse ^

.d^o .p. a 2^m .2^m .3^m .Ad. p^m .Ad. 2^m

aut ad remedia ^dam superfluitatem non sit q pui in regi^da
accidentium// Aut dicendum quod remedio superfluitatis
non est intentio ad actus sed ad ipsam
i pgnantem dicens tamen fetus qz sunt tales le
dunt fetum// Ad 3^m dicendum p. alvus/ de
dit intelligi p ventrem cum dicimus
intelligi ad unum cum fluxus est superf
luus et ut tr nimium fluxus debil
i produit fragilis// Q d. autem sit de re
tinens mulieri pregnanti aut fluxus
aut superfluitas/ pot dici qz quoad fetum
non nocent fluxus est peior et maior
fetum qz sub trahit fetui nutrimentum/ sz q^o
ad mulierem nocet superfluitas est peior qz
ledit multa membra et fetuz et mu
lierem// Et — occupentur/ hic
alvus/ post regimen p gravitum p
exercitium 2° p annexum exercitio post
balneum/ 3° p annexum balneo pe
i vinetho ibi 2^a q. sicut superfluitatis omeis
ibi 3^a et oz ut vigilantur/ 1° p^a
p3// Consideratio q. alvus/ dicit oz ut occu
pentur exercitiis temperatis/ dixit cum
exercitiis in plurali propter diversitatem
tem exercitiorum qz exercitia fiunt
laborando aut suendo aut de am
bulando aut aliis modis exercendo
nam venetiis et aliquae navigant
mulieres rusticae padue et alibi
faciunt frequenter exercitia et corpos
exercitia i^a 2^m fractum et qualiter nimi
lieres pregnantes dicit ce temperata sunt
aut fit temperata cum sit vehementia. i. le
vitate non forti non laboriosa absque
superfluitate itaque non sunt plura nam cum
sit laboriosa aut plura faciunt abor
sire/ et assignat alvus/ causam abolsi
nam cum in mulier pregnante sit
necessarium retentio et ultra superfluis
vel plura tales superfluitates agitantur
q agitatur fluunt ad matricem et apo
remanent et faciunt fetum superf
fluum/ vel faciunt ad prava accide^a
que sit ca abolsiv/ hora autem istorum
exercitiorum alvus/ non explicavit
dimittens causam notam et maximum
quam dicit ce ante assumptionem cibi/ et
post h^c intellige alvus/ gererem et alibi
esse moderatam quoniam et quoniam superfluitatem
nocuit mulieri pregnanti// dubitatur
exercitium possit ce temperatum et geo
dispensata/ ex dicendum quod sic saltem
in qualitate ceteris ut ubi gratia dato
exercitium sit temperatum quo et dispensa
ta qz ubi mulier quiescat de
fecit in loco frigido vel in loco spa
tioso non quiescat in loco pleno
fumis calidis et vaporibus calidis
ut in aere balneorum de una regione
aut quiescat quiete i capiis una
oz causa quiescat in loco qualiter et
clauso// Et sicut superfluitatis hic alvus
ponit regimen p annexum exercitio
q est balneum// Consideratio q. et humile
res fortes cognoscentes sic superflui
tas ut superfluitas expellant et ut
mundentur lave te? unum bal

.| Utrum quo tempore plus accidat ve
tris superfluitas aut in princi
pio impregnationis aut
infine/ et in quo casu me
dicus tunc possit approxi
mare ista lenitiva.

neo et sine impregnatione (et) cum impregnatur
dat 1a avic. hoc regimen lubrici di
cenus quod cum in eis multiplicatur
superfluitates quod in eis pot fieri ex ma
la dieta in gusto vel inequali bal
neum non dz similiter retinere quia
illas superfluitates agitando faceret e
bullire ex qua ebullitione contingeret possi
tibus primida apostema matricis
ad primum actus prout ea abortivum
balneum est mulieribus istis habentibus al
ienatis mala dieta exercitabile. i.
valde vituperabile primo quia mollificat
ligamenta 2o quia agitat superfluitates 3o
quia facit fetum dexiccari propter nimium ppe ne
te actus frigidi 4o quia balneum
provocando sudorem diminuit alimentum
tenza fetus 5o quia dilatat os matri
cis superius sive calidum et humiditatem
balneum autem pot concedi apud
principium partus propter hoc quia facilitat partum
propter causas tactas. dubium utrum balne .do.
um conveniat mulieribus pregnan
tibus utentibus bono regimine dicitur .Bo.
quod eis est magis licitum propter … quia
non est minus frequentatum et quia
… 2o quia evacuat … soldi
tios … non pot fieri
custatio infantis melior et fa
cilior … ad huc ma
gis conveniunt propter dietas. Et oportet ut vin
gantur. hic avic. ponit regimen
quidam annexum balneo quod est ut
… Condit quod mulieres et liberet .Nota.
lavant caput ut capilli rema
neant pulcri et mundi quos ut no
tum est habent longos. vult 1a hic
avic. quod ipse pregnantes non lavant
sibi caput unde dicit Et oportet ut vun
gantur capita eorum et super non
laventur et accidat eis propter lotionem
tussis ex dissolutione humiditatis et
expressione commotio fetus et abortus.
vult 1a avic. quod debent inungantur
ut possint pectinari capita sua
ut ex lotione non fiat dissolutio
humiditatum et tandem abortus. aut
posset dici et ad idem quod reddit
quod cum mulieres utuntur mala dieta
… vel inequali non debent lava
re caput quoniam in eis circa ca
put fiunt multe humiditates cum utuntur
bona dieta adhuc propter multo plures
cum utuntur mala dieta. non 1a de
bent lavare caput ne fiat disso
lutio et tandem abortus sed debent
inungere caput ut possint se pecti
nare et hic frequentem … facere
mulieres et hic ponit unum
remedium ad catarrum quia catarosi
non debent caput lavare. dubium quia capitis .1o.

inunctio ut est nociva claudendo poros pot .p. arm.
esse causa apostematis. Amplius in illis .2m.
locis stante repletione ait avic. prohibet .Bo.
capitis inunctionem. Dicendum quod inunctio
absolute esse nociva sed inunctio capi
… ut non est nociva quia in pectinatio
ne consumit oleum et ideo non pot opilatio
fieri et per quos … apostatio …
cum sit … inunctionem .Ad p.m.
ut pectinatio fieri possit et ex hoc
… ad instaurandas. ad primum quia non
fiet apostematio cum non fiat opillatio .Ad 2m.
oleo consumpto. ad 2m dicendum quod avic.
primo huius 3o et primo 4ti … prohibet inun
ctionem in qua necesse est multum olei
infundi ut ex hoc oleum perveniat
ad caput sed inunctio ut in qua
solum intendimus solum humectare
capillos ut possint pectinari quia
non est intentio multe effusionis ^non prohibet
olei non est intentio avic. in
illis partibus. Et si dicitur quod non fit .5.
cum aqua aut cum lixivio inun .Bo.
ctio capillorum. … quod illa inunctio
vel madefactio capillorum cum aqua
aut cum lixivio non reddit capillos
ita lubricos. Et oportet ut demittatur
hic avic. reassumit regimen
per exercitium ut addat et quod facit
quia primo posuit regimen per exercitium in illis
… possumus 2o avic. de
… tempus illius regis 3o avi.
remittit nos infra ad regimen
et ad intelligendum abortus. 4o ostendit
quod secundum in illo tempore …
… regis audientibus ibi 2a et ipse
in … primo ibi 3a Et … .Nota.
illud ibi 4a et oportet ut cohopiatur
primo … Condit quod … avic. dixit
supremus et oportet ut occupet … exer
citiis separatis et in hoc dedeceret pa
… intelligi quod motus superfluus
erat nocivus … quia mulier pregnans
… coacte vel electe …
… superflua putasset aliquis
quod ad correctionem illius …
… superflua fuisset …
… exercitium et motus superfluus
ideo dixit avic. oportet ut demittetur
motum superfluum vel hoc dicat
ut ostenderet quos superfluos
motus evitare deberet mulier
pregnans quos statim manifestat
in littera superfluus autem motus
est inquietus quia agitat super
fluitates nec similes quia rumpit li
gamenta quia inflammat fetum et
facit ipsum dexiccari propter nimium …
tum maxime ad posteriora quia in
saltu fit primo ascensus violentus
et postea subitus descensus unde
fit apostemato … matricis et de

.| Utrum capitis inunctio in pre
gnante sit conveniens.

fetus continue et tanto plus si paulum
ad posteriora quanto plus est contra naturam dicitur
predictum et per expulsionem actiue quia mulier
pregnans non debet propter hoc ancillam ne
inflammetur fetus et calefiat actiue quia non
debet ipsam violenter [illegible] ut cadat quia
propter hoc fit motus satis laboriosus
qui est causa abortus / et coitum propter
quia aperit os matricis et agitat men-
strua et inflammat fetum et [illegible]
[illegible] disponit ligamen-
ta ad rupturam si hoc non placebit
mulieribus sicut [illegible] dato
quod sunt pregnantes et deuitent reple-
tionem superfluam tibi quia quando mulier
fetus et multiplicantur superflua
dicit aut alibi / coitum [illegible] et
repletionem tibi in uentris [illegible]
hoc quod mulier non debet coyre post tibi
repletionem quia tunc [illegible] continue
magis [illegible] quam magis [illegible]
fetum [illegible] et [illegible] / [illegible]
potest contingere fluxus licet [illegible]
et potest corrumpi et alimentum quod
est minoris inde accidet magis .d.
nocumentum fetui et itaque quod infla-
matur [illegible] inde [illegible] ipsum fetum
aut ab eo calefit et desiccat
aerem [illegible] et [illegible] et non
superueniat et [illegible] .6.
quia [illegible] subito [illegible]
et agitant [illegible] superfluitates [illegible]
[illegible] mulieres
comedeant et dormiant et hec [illegible]
abortus et [illegible] et tanto plus .d.
quanto plus mouet [illegible] magis [illegible]
[illegible] et elongentur
et [illegible] abortus [illegible]
farmacia et aliter dicit de inferius .5.
de causis abortus et [illegible] alibi / [illegible]
[illegible] dixit [illegible] ut [illegible] exer-
citiis temperatis [illegible] dedit [illegible]
sanos et [illegible] motus et exercitium
superfluus uel superfluum est nociuum
in quo [illegible] motus cadit et [illegible]
quibusdam [illegible] motuum [illegible]
[illegible] ut fleobotomia et farmacia ut .5.a.
[illegible] ista non conueniat ut [illegible]
pregnantibus [illegible] dixit et [illegible] ut [illegible]
[illegible] motum superfluum // et quare [illegible]
ut [illegible] gaudium conueniat pregnantibus
// [illegible] superfluum non [illegible] .7.
ad [illegible] accidat [illegible] et [illegible]
[illegible] aut
est [illegible] et conueniens // Et
[illegible]
[illegible] tempus [illegible] et [illegible] .5.
quam in isto tempore ligamenta sunt de-
bilia [illegible] non sunt a ligamen-
ta [illegible]
[illegible] et ideo quia non sunt a
ligamenta [illegible]

.d.
.5.

[illegible] superfluitas [illegible]
[illegible] est excitabile .i. ua-
lde [illegible] et [illegible] et subito
[illegible] uel [illegible] illius [illegible] .i.
tempore XX dierum et in prima ebdoma-
da et maior [illegible] ad nos dico
est excitabile .i. ualde [illegible]
et nociuum [illegible] faciens
[illegible] approximatus // [illegible]
[illegible] approxi-
mata [illegible] membris
[illegible]
lesionem mulieris pregnantis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ligamenta ista
[illegible] motum in [illegible] faciunt
[illegible] / sicut illa [illegible]
tempore [illegible] in .x. diebus primis
[illegible] mulieris pregnantis le-
sione multo magis de aliud solu-
tum [illegible] sit illud / uel [illegible] illius
[illegible] intempore [illegible] est [illegible]
[illegible] .i. ualde [illegible]
[illegible] omne [illegible]
[illegible] faciens quia [illegible]
[illegible] // [illegible] quia
minus [illegible] debeat
nocere in primis tribus diebus [illegible]
[illegible]
[illegible] plus [illegible] // [illegible]
sit [illegible] adhuc non
est [illegible] ligatio eius ad matri-
cem [illegible] quia in primis diebus
non est aliqua / [illegible]
[illegible] nocet et est prohibendum // dicit
quia [illegible] supponere [illegible]
[illegible] pregnantibus et [illegible]
[illegible] in illis primis tribus diebus
// ad hoc [illegible] non uult [illegible]
[illegible] pregnans sit cognoscibile [illegible]
uult [illegible] sit cognoscibi-
le uel non [illegible] in primis tribus
diebus contingant motus superflui
et [illegible]
[illegible]
debeat aduertere // dicit [illegible]
[illegible] inpregnatus potest [illegible]
[illegible] mulieri [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] delec-
tationem [illegible]
ingredi et non exire [illegible]
[illegible] potest est [illegible] ingressu
ipsa [illegible] et [illegible]
[illegible] ipsa non sentiet [illegible]
[illegible] in somno // [illegible]
[illegible] non [illegible] egress-
ionis et egressione in ipsa [illegible]
[illegible] in somno [illegible]
[illegible] ultima [illegible]
in uulua et [illegible]

le compendet possint ille qui in principio quartam et
hunc continentem bis sumant in prandio et in die
duas in principio quartam hanc bis sumant in ce
prandio // Et considerans / hic avicenna / recitat
nos nisi et patet // Et quod ut cohoperiatur
hic avicenna / ostendit quod differendum est tempore
.xx. dierum et maxime in prima ebdomoda
et in tribus primis diebus et quod dicat .No[ta]
patet // Conclusio quod in isto tempore multum conca
uet [illegible] quantum abaciat fricto et h[oc]
maxime in mulieribus frigide complexionis
natura vel etate / et in talibus opus est
hoc propter illud quod est sub ypocondriis non solum
lateralis sed et apte inferiori ut in hoc
comprehendatur tota matrix cum lana leni
i. cum lana subtili carminata ut de
fensio fiat ab aere frigido / Si autem fuerit
fecit multum inflammationem ut quod habe
ret epar calidum naturaliter illa lana debeat
amoueri // dicit quod hodierno die omittitur // .d°.
adeo quod hoc est quod hodie mulieres cubi .6°.
tant enarrat puerperium in prima quarta infra .6°.a.
hoc fit quod sufficeret ab eis si ipsa puta
retur melius a sotio in eo vel ab aliis
ut vulgaribus magis est opprobrium con
gnatum de malo compilho quam laus de bono
// Et sumat cibi calidi // hic avicenna / ponit
regimen pro cibi approximatione et pro cibi
te, ostendit cibaria licita in prima quarta
quarta / 2o ostendit cibaria illicita / 3o
ostendit cibaria que conueniunt post quartam
receptionis que est dies in quo mulier ha
buit proprium prouationem emissionem quartam cum
missione prouationis vulue sibi ita Et de
mittit ibi 3a et si desideret abscensum // secundo
patet // Conclusio quod prouidatur in principio quartam .No[ta]
nec indigeant cibis nutritiuis et quod no
bis facilis resolutionis ut et in parte
feruoris remaneat forteros / panis i
mundus cum prima sua abegret. i. cum car
nibus domesticis / et alzerbeget
.i. cum carnibus laudabilibus sicut
primum est cibus conueniens nutritiuus
et vinificatiuus sanguinis et et mulieris / Si
autem in principio quarte non contingat nec sit
superfluitas elligantur pinguia tamen et
domesticas quam de silvestribus in ex primo
tamen Si autem contingat neccessitas superfluitatis
carnes sicut de ecquirenda tum super qua
neccesse sit moderatus tamen elligantur
carnosa et ita in piscibus intelligendum quod
cum est eos pisces dicens mentis elligere
bonos et nutritiuos pingues aut no
nimium pingues et elixos vel assos
secundum regulam datam / de accidentibus // Et de
mittit oc acutum et amarum quia ista
faciunt sanguinem abhominabilem scilicet
et alteratiuum et corruptiuum sicut
caparos que propter acuitatem et
oliue immature amaritudine / Et de
prouocatiuis menstruorum sicut et cetera
et intellige que non dicit esse in
continuo usu sed in eis ab huiusmodi

est in quantum aliquis accidentibus et si desiderat
cibum videtur conceptionis que est dierum
quo mulier conueniat cibo in comestione
mulier non debet comedere cibum grossum
nec multum nutritiuum ut non sanguine
fio a loco conceptionis debet comedere
id quod dicit avicenna / i. sauich et est cibus
qui fit de ordeo fracto bulito in aqua
et in hoc considerandum regionibus quod hic
cibus non conueniret in alemania
nec in ungaria ubi viri et muli
teres sunt deuoratores nec in lom
bardia conueniret zusnas et tempore
yemali / capnas i. cetera cibus avicenna /
intentio eius quod videtur conceptionis homines mu
lier non debet nimis grossum recipere
propter cum dictam cum omnes faciunt
mulieres et viri quod post coytum
nbeuius sit resistant ut refrigerant
semen et sperma emissum // dicit et pat
propter tamen quod cum in officio dicit elligantur
ter tales et qualiter et non solum quantitas .d°.
sed et specialis quod uniuersalia pars
ualent nisi ad particularia deducatur
ut patet .x. recitate / et cetera et incisiuo .1 2°.
sufficit scilicet quantum leuius carnes sa
ne sunt sed quale sunt leuius carnes quam no
tempore superfluitatis quod panem debeant comedere .2°.
et quam tempore // Amplius et tertio propter in mu .3°.
lieribus et mulieribus tamen concedit sal
quod est acutum et mordicatiuum // dicit .Ad p[rimu]m.
plus circa 3am dicit similiter sauich
abhorrere et ordeum fractum quod est
loco illius ex hibendum // Ad secundum
quod avicenna / per hoc quod prouideat panem
mundum satis in principio possunt quales
dicere per hoc quod absolute positum in
telligeris panem sicut de munda
farina quod cum aliquid absolute profert
debet intelligi in potiori significato
// Et si desiderat quod non competit quod est respondendo .5°.
quod sapro dedit illud dicit predicta
in 3a parte quod non debet et concordantia su
cta ut non fiat diuersio in alia
nis innaturalis que est impulsus quanti
nis sed debet et quantitas vel ut solum
phi[illegible] magna consumptio //
Ad 2m dicendum quod sal non consumit solum sed .Ad 2m.
ad maximam aliis cibis ut reddat
ea sapida // Ad 3m dicendum quod sauich .Ad 3m.
sit debilo in nobile aut non
sit placibile debet dari aliis cibus
consimilis sed in prima parte ut dictum
est // Et inquit cum sit / hic avicenna /
ponit regimen post partum corporis
potus / et primo avicenna / non fiat potu
consimilis post partum / 2o avicenna / quod
permittit fluenus quod post concedi
post quartam nobis tamen ipsum fluenus
maxime apprehenditur ibi 2a et sit in 2o
mense / circa ad partem ibi quod dicat
patet // Conclusio quod vinum potest dici nigrum .No[ta]
dupliciter videlicet nigrum quod colo
ratum colore congruentis visus / et

isto non accidit hic, quia talis perturbat illo co-
lore per feces et partes terrestres redden-
tes ipsum opacum; alio autem modo dicitur
vinum nigrum quia aliquo colorabatur ut
est vinum huius coloris auri rubedinem
liquo ad obscuritatem et isto modo intellexit
ypo(crates); tale magis vinum perturbat ali-
.d°. quibus yemitibus (?) partibus igneis fundatis
separatis partibus grossis terrestribus
.S°. illud primo vinum obscure; secundo est confor-
tativum mundificativum mulieribus et fe-
.d°. tus non oppilativum quia subtile quia et de-
puratum vel antiquum et illud vinum
approximari consuetus potare vinum et con-
suetus potare bonum vinum et magis
tempore yemali aut estivali et in regi-
onibus frigidis et in mulieribus antiquis
vel non iuvenibus; quarto autem dicere ut
non natet in vino cibus assumptus
sed potius ut ex eo fiat mixtio cibi me-
lior et firmus secundus et cibi delatio me-
lior et facilior // sicut dicitur vinum
in primis diebus vini debent dari in
ita modica quantitate quod sufficiat cibus //
contra consideratio quia redarguitur mul-
tis potius vel in moderate quantitate tunc
nataret cibus in illo vino et sic
erit mala digestio // dicit quod abicere
non possunt regimine per sompnum et
vigilias et partes sicut per alias res
non naturales quia ipse … aut regi-
men per inanitionem et repletionem …
per … lectiones et et ibi audi-
xit et dederunt motum per plurimum .d°.
et dixit et et repletionem cibi secundo
.S°. motum et quietem ut patet per 36
… quarto per cibum et potum unde
.S°.2a. primo omisisset sompnum et vigilias in
accidere // contra quod fuit defectus scripto-
.6°.2a. ris // dicit contra quod abicere possunt re- .S°.
gimine in illis rebus maior fit
error et plures et frequentius
et talia sunt audienda // dicit contra quod
abicere … debet intel-
sompnum et vigilias debere esse
et moderata et secundum aerem … alia
approximata fuit temperata consuetudo
ponere uel dicere ^ cuius est autor … et multa no-
tare // et sicut in secunda questione hic
abicere ordinet quod fructus possint concedi
pregnantibus quia ipsos magis appetunt
.No.3 et patet // contra dicit quod abicere exprimunt .No.3
fructus quos possit concedi pregnantibus
et exprimunt etiam hora dicens et
sicut in 2a questione … fructus
debent dari post cibum ut si in eis
est aliqua malicia per cibum co-
rrigatur et etiam debent dari post
cibum ut faciant cibum descendere
et ut prohibeant fetores … in
… ut patet … [illegible]
… cum cibum … [illegible]

stringit uel … et … confirmando separa-
tur … ipsius suffocatus sunt passiones et
iste non dicit et fuerit de unius vel
unius manus per modo aliquantulum
acerbis quia tales sunt stiptice; ubi autem
mulier habet … stomachi
… aut … dispositionem pravam
in principalibus iste passiones debent esse
de illis bene maturis et aromatica dul-
cia id est bene matura quia talia sunt magis
confortativa quia sunt magis aromatica
… non matura et per hoc non
intellexit passiones non debere esse
maturas vel de unius maturis quia
per maturationem acquirunt superfluam hu-
miditatem et … prohibetur
pari minus modica humiditate
uno … per … rectitudine
et pura … appetitum id est …
ra aromatica laudabilia non matura
… quia talia sunt … et ma-
la id est poma … id est non … dulcia
nec … acerba … sunt dulcia
bene matura per … humiditatem sup-
flua granata … quia acerba sunt
nimis … prohibent digestionem
dulcia autem … humiditatem
… superflua … confortant
et per hoc et quia dicit quod debent ap-
proximari in 2a questione exprimunt
… quia dicit approximari …
… autem fructus non debent
dari in 2a questione cum mulier habe-
ret fluxum ventris // dicit quia dictum
est quod … mulier habet …
… tunc conveniunt passiones dulces
consequenter … dispositionis sunt …
ne quia ut dicit … superius …
dico in … laborat
et nocet // contra quod est cum prodit
… minus absolute et per … cum
fortibus … per … in corpore secundo
… regimine … et bona di-
eta non est malum // … vero
… abicere ponit regimine
pregnantibus per … et … abicere
describit … quod quod
pregnantibus … mulieribus et … fetus
12 ordinet … que conveniunt ma-
… mulieribus … ibi 2a et …
ut sit vel … quod dicat in
prima parte patet // Considerandum quod
electuarium est conveniens pregna-
ntibus … id est conveniens
et mulieribus pregnantibus et fetibus
… conveniens mulie-
ribus pregnantibus quia rectificat
… humores malos et prohibet illos
… sunt … [illegible]
et … confortat …
… margarita confortat et
… doronici quod est …
… et …
confortat … [illegible]

cerebrum // 2e marg(arite) cor / 2e been cor
et epar / 2e piperis cerebrum et epar
sed 2e anamoni et stomachum // zuccharum
salumenum est zuccharum album electum
in quadam gratie lingua optimum in quo na
scitur et zuccharum / confert et firmi
ipsum confortando ut manet 2e me
brorum interiorum et ipsi exhibendo calorem
innaturalem et prohibendo ipsum a putre
factione vel ipsius humores //
dicitur quod ipsud electuarium est calidum val .d°
de dicitur autem est contemperata quem ut .2°
pregnantibus // Amplius quod est liquor
cum quo zuccharum debet distemperari et .6° primi.
miscendum miscetur // Dicimus ad primum quod
ipsud electuarium sit calidum a vice / do
et ipsum adhibere in modica quantitate quod
2e modice quantitatis reddit temperatum
quantitas minuet gradum in me dicitur
pot colligi 2a primi de coquere comedi
et non debet dari nisi in 3a dicat autem 4a
et maxime delicatis complexionibus in sanitate
in complexionibus // Ad 2m dicimus quod ista .Ad 2m.
te debet confici cum aqua rosata in ye
me aqua buglossi et melisse
in estate cum aqua rosata propter calore
estatis / in yeme cum aqua buglo
ssi propter frigiditatem yemis // Et sic ut vide
mus sit finitum hic a vice / dicitur
dixi mens que convenit 2e mulie
ris et secundum vires et per // Considerandum .Nota
quod in ipso mulier pregnantium multi
mali humores abundant et sequitur
nunc mel rosatum colatum quod est
abstersivum confortativum / debet autem apponi
xiloaloes .i. aloes et mastix ponendo
ad .i. ʒ. et [illegible] mellis rosati xilo
aloes et mastices ana ʒ. s. et hoc
quod in pluribus casibus et stomachos aggregantur
humiditates flegmatice ex suffocatione ca
loris et ex dimensione ad loca concep
tionis / debent et approximari elec
tuaria facta cum zuccharo plurimo
et cum speciebus aromaticis cum zu
charo plurimo ut fiat abster
sio que in eis est valde necessaria et
cum speciebus aromaticis ad confortandum
et non sit in speciebus caliditas
ne inflammaretur mulier autem
statim nam mulier est apta infla
mationi 2e me [illegible] et quia ca
lor naturalis quod est obsessus a fetu
et ideo non ita potest se defendere
ab alteratione / fetus et est aptus
alterari et propter debilitatem et propter conser
vationem et cum complexus super [illegible]
calidis et aromaticis quod super [illegible] ad totum
gaudium calidis propter humores frigidos
aromaticis autem speciebus [illegible] ^ut .d°
ceur et confortem // dicitur quod non
videtur quod ista electuaria pregna

ntibus quod ista non videtur quem inter visi
per evacuationes ut Galienus ^in commentario tertie quod purus
est evacuandum quam paulatim ad medium et
Galienus ego non me iuvit non nunquam
nec catapotiis farmaceis nisi primo
evacuato corpore // Dicimus quod verum est et
ideo ista non debet dari nisi precesserit
vomitus aliquis nec eciam post illos
vomitus sed aliquid remanserit debet
mel rosatum colatum post abstersio
nem / deinde electuaria confortativa
et ultimo deinde vel approximentur
emplastra et unctiones etc.
Potest queri an partus / hic a vice / pot
regimine pregnantibus post partum
post a vice / faciet quod dictum est / 2° quod prius
est quedam crisis ordinata non quam
debet attendi in computando ^dies in primo 2°
a vice / item revertuntur ad regimen
pregnantis / ibi 2a Et dicitur quod etiam
primo ibi 2a Et in regimine partus
XX. primo possit dividi in tot partes
quot sunt casus consolationum quos pot
si non est utique sic remaneat in
divisa // Considerandum quod in muliere pre
gnante facta est aggregatio multarum
superfluitatum ex retentione menstruo
rum quod oportet multotiens intendere ad
evacuationem illarum cum provocatur menstruum
primo quod ille superfluitates si re
manerent in corpore corpus periret a liquido
in vomitu / de novo oportet regene
rari / regitur autem primo cum debent di
centur insequi / et oportet ut et recti
ficentur cibus et sit restaurativus
spiritum in multum in partu evacuata
fuit et equalitas humorum / talis autem
est cibus factus de carne galline
et ovis sorbilibus et panata in bro
dio galline et non convertitur
subito ad regimen grossum quod fa
ciet ipsum febrem quod propter multam
evacuationem spiritum non posset
cibus grossus digeri ^et opilaret / vel
caret egritudinem ad primum ^et de
bilitatem virtutem alterativam epatis
extinguendo calidum paucum epatis
multiplicabitur et sic et opilatio
ne quod humidum roridum non transi
bit ad membra et forte fiet
ydropisia propter opilationes quod retine
buntur in epate humores mali
suffocantes epatis calorem / quod si inducitur
retineri epar eciam illa opilatione
et cum ydropisis non sanabitur mu
lier tamen quod cum indurabitur epar
egrotando erit longa cum debi
litate virtutis propter evacuationes partus

^dies

.8°

.Nota

.1º. .p^m a. 2^m. .2^m. .3^m. .4^m. .Ad p^m.

Egritudo autem longa cum extremis debilitatem non est salubris // Dicitur quia non dicit Avicenna etc. ut sit studium in provocatione sine // Dupliciter: primo quia est quod sit mulier petitur propter calorem menstrua quod sustentabunt in ventre non nocebunt quia non nocuerunt ante // Dupliciter quia non debuit restificare potius sicut alium // Dupliciter quia non possent regimen in aliis rebus non naturalibus sicut alii // Ad primum dicendum quod advertere dedit intelligere sicut est necessarium provocare menstrua multo magis fortiter cum eius retentio aut sit periculosa acuta et magis subito // Aut dicendum quod advertere non possunt illud quia talibus est satis notum quod menstrua debent educi si aliquam forte non quod provocaretur quod sufficeret illud quod evacuaretur de menstruo cum fetu / quoniam autem sit quantitas menstruorum evacuanda non quod primum propter varietatem complexionum etatum regiminum et regionum et aliorum // Sed secundum quod in natura et debet cum non exeunt menstrua ut debet mulier febrit nauseat patitur tremorem cordis dolorem capitis et vel regimen vomitum cibi tensionem ypocondriorum dolores ylion et umbilici etc. Si adsunt ista attende etc. et notandum in menstruorum et regulariter menstrua debent durare usque ad 8 vel 9 dies et ultra // Quod advertere non dixit quod etc. ut sit studium in retentione fluxus vel quia illud est notum / nam quando fluxus superfluit ut quando accidit sicut sincopis et casus pulsus et debilitas extremorum fluxum etc. restringere // Aut non posuit quia raro contingit fluxus immoderatus / plus enim contingit retentio menstruorum maxime propter regimen quod faciunt mulieres in partu quia est replet sublicet ut accidit eis opilatio ex qua menstrua retinentur // Ad 2^m dicendum quod non posuit partum nocebunt quia accidit ex doloribus et aliis causis sicut probavit quod certe post illa si superfluitates // Sed in sequentibus ponit quod sit alius fetus quod debeat exire post partum sicut etc. ad menstrua vel usque ad duos menses // Dicendum quod in isto casu non debent provocari menstrua quia esset periculum de aborsu alterius fetus sed est procedendum cum bono regimine // Ad 3^m dicendum quod posuit dicta et restificat sicut alius quia et ponitur de restaurationibus ut vinum odoriferum et limpham aliquantulum // Ad ultimum dicendum quod alie res non naturales et taliter

.5° a^a. .Nota. .1º. .5º. .5º a^a. .Ad 2^m. .5º. .5º. .Ad 3^m. .Ad 4^m.

| Ultimum quod non dicit Avicenna etc. ut sit studium in provocatione sine scrudine.

debet ordinari ut sint extremorum confortativa sicut cibus et potus / unde et oportet dicendum est dormire plus quam vigilare etc. et calidius dicitur provocant ut habeat beneficium ut et custodiat ab accidentibus anime predictis // Et de ultimis quidem partus. Hic quod primus est quedam crisis Avicenne, ondit non et ordinem computandi in partu et dicit Avicenne quod in principio secundum motus necessarium et periodi dierum etc. restringit et secundum aquosum sicut computatio est habita ad ut cum contractionis magne qua sensit mulier in ventre suo et inferiori et hora qua incepit percipere magnos dolores // Conclusio quod primus est crisis in pregnatione et in pa modus et numerus computationis dierum et a post diem receptionis spermatis viri et ab hora clausionis orificii matricis / Sed quia in principio sit egritudinis ut febris effimera vel putrida ut in pluribus vel saltem fit magna solutio continui et extensio matricis etc. sed non in istis egritudinibus que superveniunt partui sicut modum computationis etc. et quia modum computationis est a principio egritudinis causa libus etc. Avicenne, ponit quod est principium illarum egritudinum et illa est hora contractionis fetus et doloris, dicitur quia egritudinum primus est motus et periodi sicut in aliis egritudinibus quia primus sit crisis etc. quia ad ipsum sequuntur egritudines mulieris male ut febris solutio continui fluxus autem retentio menstruorum etc. sicut secundum aquosum bene fuit melius computationis in istis egritudinibus naturalibus et non est inconveniens quod fiat in una crisi nova egritudo in qua etiam nomen computationis sicut patet in pleuresi quia postquam terminata est una pleuresis incipiamus et rupta est apostema pleureticum nos facimus novam computationem alterius egritudinis de novo facte ut empimia nova facta post rupturam maturationis pleuresis

| unde novam computationem facimus post pleuresim dum apostema ruptum est et maturatum terminabatur ypo, contra apostema illo apostemato quaratur ex pleuresi empima fiunt / et recte nova nova computatio faciemus sicut ex febre 3na transiret ad 4^nam aliam nomen terminans in putando in 4na nomine super veniente quod in 3na pleura // dicitur

.Notandum. .Nota. .1º.

| Ultimum in partu sit computatio dierum secundum ab hora partus vel a die dolorum.

quia dicit/ hic videtur velle quod in partu-
rientibus fiat computatio in
istius novi egritudinis in principium
et commotionum et non ab hora doloris
// contrarium ponit glosa Galieni 3o pronosticorum .om.
super illa parte sed et in parturientibus
hic etiam ponit quod computatio debet fieri a die
partus et non ab accidentibus ymo plus
videtur ponere ubi ibi glosa in principio
illius quod dicit oportet ut sit computatio dierum
in hac egritudine si quis supervenit partui
non a die in qua invasit eam febris
sed a die partus in qua mulier peperit
// Concordia quod partus duplex est quidam na- .6o. notandum
turalissimus et in isto cum incipit vel do-
lores et commotiones statim fit partus /
quidam est non omnino naturalis et in isto
incipiunt commotiones et dolores
quasi per duos dies ante quam partus // 2o .notandum
considerandum quod illi dolores qui incipiunt
ante partum et ille commotiones aut
sunt leves multum et faciles ita quod
mulier non desistit ab operibus suis
vel aut sunt multum graves et dif-
ficiles // tunc ponantur iste conclusiones prima .p[rim]a c[onclusi]o.
dolores et commotiones sunt ante partum
per longum tempus et sunt leves ...
... non debet incipi computatio sed
a parturitione quia tunc sunt illi dolo-
res et ille commotiones leves tunc
non incipit aliqua dispositio preternaturalis
et non est incipienda computatio ante
partum quia est evidens quod computationes
incipiunt ex dispositionibus preternaturalibus inci-
piunt dum incipiat egritudo sed
non tamen ut patet 3o pronosticorum 2a
quarta et 2o de creticis // 2a conclusio est quod cum .2a c[onclusi]o.
dolores et commotiones sunt valde et
validi multum tunc debet fieri com-
putatio ab hora illorum dolorum et illa-
rum commotionum / ratio quia tunc incipit
dispositio preternaturalis // 3a conclusio sit quod cum .3a c[onclusi]o.
partus naturalis computatio fit a die partus
quia dolores et ille commotiones sunt con- .4a c[onclusi]o. non
comitantes partum // 4a conclusio quod in partu innaturali
concomitante ad computatio non debet fie-
ri a die partus sed a die dolorum
et commotionum / ratio quia tunc inci-
pit dispositio preternaturalis et omnis dispositio
que advenerit est sub actione
egritudinis // tertium aut est quod non compu-
tamus in egritudinibus que adveniunt
accidentaliter // 5a conclusio sit quod dato quod non .5ta c[onclusi]o.
appareat aliqua dispositio in principio
postea supervenit videtur quod com-
putatio debet fieri a tempore partus
et non a die in qua videtur super-
venire illa alia egritudo nova quia
non quia ista egritudo nova est

cadens partus aut quia ista nova egritu-
do primo incepit. si non dicit partus sed
non fuit manifestata et ita serv-
it Galieno 3o pronosticorum loco preallegato
// et ex ipso patet solutio ——— / Galienus ibi .18. a[rgumentu]m.
vult quod computatio non debet fieri post
partum dato quod febris manifestetur
post partum / quia est a causa partus aut quia
febris incepit simul cum partu sed non
fuit ... manifestata / vult ergo Galienus
ibi quod computatio fiat a die partus quando partus
est naturalis in quo dolores et commo-
tiones sunt concomitantes partum et non post partum
| Avicenna / tamen hic vult quod computatio
fiat a principio partus naturalis quia videtur
tamen est in illo tempore dolores et co-
motiones sunt simul / ergo tamen non sit
naturalis fiat computatio a die dolorum et
commotionum valde vel validi quia tunc
incipit dispositio preternaturalis // Et tunc
quando / hic Avicenna / videtur ponere
regulam pro quanto ponendo ...
mutationes que recipiunt in progressionem
ad evacuationes ... evacuationes et unum
... pronosticorum / et primo Avicenna / ponit
... pronosticorum / 2o Avicenna / ponit
... qui recipiunt evacuationes ibi 2a Et
non necessaria est evacuatio / dicit Avicenna / cum
egritudo dicitur dispositio partus vel ...
partus quod videtur et quando egritudo
post transit xx aut xxiiii egritudine ista
... febre vel alia egritudine que
advenit post partum statim aut febris
aut alia egritudo recidivat ...
... permanent febris vel recidiva
... significat tarditatem consumptio-
nis ... qua dependet febris
// Concordia quod Avicenna dicit et ... egritudo
et ... cum partus / ...
... est egritudo quod prohibet ...
ut notum est ... mulieris / quod
aut egritudo sit ... in fine ...
...tam ipsa febris aut al-
ter morbus ut verbi gratia dolor
colicus aut dolor stomachi aut capitis
qui supervenerit ——— post partum
aut recidivant usque ad xx vel
xxiiii ista permanentia signi- ^ dies
ficat tarditatem consumptionis
... quia hoc significat materiam grossam
aut debilitatem virtutis aut vis-
cositatem aut multitudinem materie
aut omnia ——— causant tarditatem
consumptionis // dicitur ad id postquam
sed partus pronosticorum // Amplius non .1o. primum arg[umentu]m. .2m.
videtur quod debilitas faciat morbum
prolixum quam ... decoguntur
... significat ... morbi ...

./ Utrum debilitas virtutis faciat
morbum brevem vel prolixum.

.Ad pm. tur q cito terminat// Ad pm dicendum quod
audire/ Istud pro nostrum possunt ut
in generalitatis ad inueniendum morbum ut
illa inuenta adhibeas remedia/ Secundum
est prolongatio propter multitudinem mineralium
est et sicut consideranda substantia est
si virtus est debilis inuenta causa et sic
.Ad. 2m. de aliis// Ad 2m dicitur agentis et dicitur
non super illo textu prima 4a quod debilitas
virtutis in morbo mortali signum breui
tatem si insalubris significat lon
.9. gitudinem/ Suppono quod hic 2m ipsum non
soluendo quod iste per nos cum aliis dispositi
bus fiebat annexis/ Et salubris ista .|d°.
solucionem impugnant prima 4a cum exple
gete anno presenti dicens quod in .2°.
sufficiens quia nichil dixit de morbis
.5°. M. dubiis// Alia dixi et quantum dedi solu
ciones patet quod debilitas virtutis pate .3°.
gerunt signum egritudinem acutam et
breuem quia morbum non portabile
dum/ Sed debilitas cum egritudinem ut debilitas
ex etate uel complexione uel a[illegible]
dum non sit debilitas naturalis cum egri
tudine ista signum morbum prolixum
quia signum humores frigidos grossos multos
.6°. 2a. replecatos ex illa debilitate quod faciunt
longam egritudinem// aut potest dici quod debilitas .Ad pm.
est duplex quedam cum coniungitur principio
operacionum et ista signum morbum bre
uiter finiri/ Alia est debilitas cum
coniungitur diminuto operacionum et ista
significat morbum prolixum quia natura
pigriter agit/ Etiam aut natura pi
griter agit morbus est prolixus
ut 3° pronosticorum super illud per quod
deffectus est tarda pronosticatur .Ad. 3m.
inueniens crisis uacua. et dat exemplum
de duobus pugnatoribus quod cum
pugnant leuiter pugna est longa .d°.
.6°. 3a. // 3° dixi quod debilitas superueniens statum
cum nec dies signum morbum bre
uem sed debilitas superueniens post lon .5°.
ginquam operacionem ista significat mor
bum longum// 4° dixi quod debilitas
.6°. 4a. uitalis signum morbum breuem
si debilitas animalis ut in paralesi
aut naturalis ut in ydropisi si
gnificat morbum longum// istis
huius solucio ut placet// Et
necessaria est euacuacio/ hic ratio dubitandi/ potest
esse quod respicit euacuacionem et sic
dicit aliud/ quod cum ex dictis signis
significatur tarditas consumpcionis
materie facientis egritudinem ideo necessaria .|d°.
est euacuacio illius egritudinis dicitur .pm. arm.
alio ab isto quod est dies crisis quia
in die crisis non dicit sicut euacuacio
dicit aut sicut ille euacuacio .2m.

sine fuit debilitas virtutis// Considerandum
dum quod statimque signis audiens
necessaria est euacuacio uel consumetur et
euacuetur natura egritudinis et est ne
cessaria euacuacio artificialis quia virtus
propter debilitatem euacuacionem natura
non potest facere et dicit sicut euacuacio
non in xx. nec in xxiiii. quia
in die crisis euacuacio non est sic
da neque ingredientur euacuacio nisi
euacuacio ut ante et ista euacuacio dicitur sic
ut nisi interuenerit debilitas virtu
tis ultimata quia sublimior omnium
inuencionum est illa que fuerit
a virtute// Dubitatur primo utrum aliquis patiens
possit esse cum non coniungatur fe
bris et aliqua alia egritudo// 2° dato
quod non coniungatur aliqua egritudo utrum
debeat sicut in tali paciente aliqua
euacuacio// 3° dubitatur quod ex quo in primo pre
sentem in xx. aut xxiiii. statim
febris aut accidentibus signi
ficatur tarditas consumpcionis igitur
et dicit esse debilitas virtutis et sic
uel nichil — noscetur sequen
te xx aut xxiiii. conuenit e
uacuacio propter virtutis debilitatem// Ad pm
dicendum quod in primo naturalissimo non coniun
gitur febris putrida sed est fune
ra fortis necessario coniungitur ex dolore
et humorum agitacione et ista effimera ac
ponitur sub effimera facta ex dolo
ribus et potest esse quod non coniungetur
effimera sed aliquis alius morbus propter de
fectum alicuius membri ut intesti
norum tunc fiet colica aut dolo
stomachi propter defectum naturalem stomachi
et sic de aliis// Ad ultimum dicendum quod pe
la debilitas virtutis non propter quod est tarditas
quia ab euacuacione prohibeat// Si aut potest
aliquis signum possimus habere in debili
tate non sufficiente euacuacionem ar
tificialem// dicendum quod in hoc regula
non ualeret esse data ab auctoribus
et propter hoc multi errant// Sed in hoc
consideranda quia cum infirmus non potest
stare super sede imposito sibi sup
positorio aut cum non potest sustol
lere in thoro aut cum non potest
in thoro sedere cum accipit cena
uel prandium/ et cum ea et sicut
pulsus latens cum uirtute et cum illa
sit prima et non ualet ex clericacio
nem ducere et ciborum non potest
remanere// Dubitatur utrum pacient sit
egritudo/ et arguitur quod non/ quia per nomina
uidetur esse necessaria febris expulsio
et materie ut 3° de virtutibus sed fi
unt ex pulsu manifeste non
est egritudo quod pacient non est egri
tudo// Amplius pacient — [illegible]

.Ad 2m. Ad 2m patet quia dicit sicut leuis et le
nitiua euacuacio.

.|Vtrum aliquis paciens possit esse cum
non coniungatur febris et
aliqua alia egritudo.
:|Vtrum paciens sit egritudo.

sanitate

sanitas in non egritudo quia videtur nota
autem etiam patet quoniam mulieres existentes
sana sepius fit partus et melius fe-
tus expulsio // Amplius impregnate mulie- .3m
res plus comedunt et plures quia
in sanitate partus non est egritudo quia
secundum modum loquendi Avicenne / describantur
[illegible] in tot egritudinibus [illegible] omnibus
quia partus est lexa / si impregnatione non [illegible]
[illegible] partus [illegible] partus
non erit lexa autem aperte [illegible] .4m
[illegible] // Amplius partus videtur et
[illegible] autem est [illegible]
[illegible] partus non est egritudo
quia videtur non quia [illegible]
non est egritudo autem dictum [illegible]
[illegible] // Am- .5m
plius [illegible] consequens
[illegible] est [illegible] et non [illegible] et
partus non est egritudo partus non
est egritudo autem patet quia videtur non
quia impregnatio [illegible]
[illegible] // [illegible] .O.p.m
[illegible] videtur et illud quod dicebat Avi-
cenna [illegible] partus [illegible] xx.
aut xxiiii. // Ergo [illegible] quia partus .2m.
[illegible] mulierem ab [illegible]
[illegible] est egritudo autem patet quia est
non [illegible] // Con[clusio] .No[ta].3
quod partus est / difficultas partus et est
abortus / partus est exitus vel expul-
sio vel egressio fetus cum felicita-
te cum remissione doloris et levi [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] doloris et [illegible] ^enim
[illegible] expulsioni fetus et salva-
tione vita fetus ad est / difficultas
partus est expulsio fetus [illegible]
maximis [illegible] et doloribus et [illegible]
[illegible] [illegible] salvat
fetus [illegible] aut absolute / abor-
sus est fetus mortui expulsio
naturalis aut violenta cum magnis
et doloribus et [illegible] // 2o .No[ta].3
et [illegible] egritudo [illegible]
[illegible]
et accidentia / [illegible]
large ut se extendit [illegible]
ad accidens quodcumque sit illud
[illegible] .p[rim]a q.
[illegible] lexa // [illegible]
[illegible] partus [illegible]
egritudo ad ipsum [illegible] quia non potest
fieri sine egritudine [illegible] quia non
potest fieri sine solutione [illegible]
ossis femoris et [illegible]
et colli matricis // 2a q. sit quod .2a q.
impregnatio naturali dolor est [illegible]

[illegible] 2o quia [illegible] solute [illegible]
et colli matricis [illegible] sensibiles
// 3a q. sit quod difficultas partus et a- .3a q.
borsus sunt maiores egritudines partus [illegible]
[illegible] 2o quia [illegible] magis [illegible]
[illegible] et magis [illegible]
[illegible] // 4a q. sit quod in partu naturali .4a q.
est [illegible] febris putrida 2o quia in
partu naturali commoventur humores
putridi quorum [illegible]
videtur et Gal. 3o pronosticorum [illegible]
partus [illegible] aut [illegible]
[illegible] ibidem dicit quod [illegible]
[illegible] et non post
quia [illegible] incipit febris et non [illegible]
[illegible] // 5ta q. .5ta q.
sit quod in difficultate partus et abor-
su febris sit maior propter debilitatem
[illegible] et propter maiorem commotionem humorum
et [illegible] maiorem [illegible] // 6ta .6ta q.
q. sit quod [illegible] partus et si non accidit
febris debet fieri [illegible] quia hic
solutio [illegible]
et colli et femoris [illegible]
[illegible] et ille sine quibus
partus fieri non potest // Ad rationes .Ad p[rim]um
Ad primam [illegible] quod partus sit fetus
expulsio tamen quia fieri non potest
sine solutione [illegible] et col-
li matricis et femoris et sine
agitatione [illegible]
et [illegible] impregnatione vel [illegible] sequi-
tur [illegible] accide-
re // Ad 2am partus fit in sanitate .Ad 2m.
[illegible] quod sanum est [illegible] fit [illegible]
[illegible] solutione partum [illegible]
et agitatione [illegible]
fit febris // Ad 3am impregnate mulie- .Ad 3m.
res plus et plures comedunt
[illegible] est propter magnas [illegible]
[illegible] illud quod comedunt [illegible]
[illegible] et in multis
et egritudinibus plus comedunt
ut [illegible] et [illegible]
si [illegible]
[illegible] plures comedunt
[illegible] plus [illegible]
2a non est [illegible]
et [illegible] partus
est [illegible] et [illegible] non
[illegible]
plus [illegible] in sanitate [illegible]
[illegible] post [illegible]
[illegible] .8a.
[illegible] .8a.
// aut [illegible] quod partus est egritudo
[illegible] // aut dicere

.Nota 4am

.Nota 5tam

dum quod maledicta illa que nimis repletionem et
est in pluribus incidunt febres et
apostemata // Ad quartam dicendum quod [illegible] est
[illegible] in pregnantibus et [illegible]
egestionis ut solum [illegible] dietam
partium et febrium // Ad quintam dicendum quod [illegible]
rei conveniunt [illegible] retente est [illegible]
concordatur [illegible] quam est [illegible]
ea communiter [illegible] quamvis
sunt [illegible] et salubres quamvis aut
[illegible] et mortales quamvis aut du-
bie et medie etc.

Cum cadit appetitus pregnantis mulieris. postquam auctor posuit regimen pregnantium que possunt in pregnantibus absolute et regimen mulieris que concepit / hic in isto textu auctor intendit ponere regimen quod possunt in pregnantibus ratione quorundam particularium accidentium apparentium in pregnantibus / et primo ponit regimen ratione accidentium stomacalium / 2º accidentium cordialium / 3º accidentium matricalium / 4º accidentium extra se particularium ibi 2a [illegible] decoquatur quidem plurimum ibi 3a [illegible] ibi 4a emplastretur pedes. prima in vi quod primo auctor ponit regimen appetitus corrupti / 3º ponit regimen [illegible] appetitus corrupti / 4º auctor ponit regimen [illegible] stomachalis / 5º ponit regimen nausee ibi 2a Et polypodii [illegible] ibi 3a [illegible] 4a [illegible] ad vomitum [illegible] ibi 5a Et bolum armenum. prima in 2as quod primo ponit regimen appetitus diminuti causa frigida / 2º quando est magis diminutus causa calida ibi 2a [illegible] appetitus malus prima in [illegible] quod primo auctor ponit regimen [illegible] magis / 2º regimen [illegible] per [illegible] assumpta / 3º per [illegible] approximatis ibi 2a Et de [illegible] ibi 3a Emplastra. nota in prima parte multa ponit et patent // Consideratum quod appetitus [illegible] cadat in principio [illegible] propter [illegible] fetus non vale- [illegible] illud quod [illegible] in matrice [illegible] cadere potest et impressum [illegible] fuit / quod [illegible] cadat appetitus quod cadit ex [illegible] humorum [illegible] aut non [illegible] circa os stomachi et [illegible] villorum stomachi et ideo [illegible] omnia que replent stomachum et imbibuntur villos stomachi [illegible] vehementer pinguia et dulcia vehementer dulcedinis sunt replentia et imbibentia propter

attractionem et [illegible] ipsorum [illegible] [illegible] aut administrationem rei subtilis id est rei modice quantitatis [illegible] diminutionis appetitus / aut [illegible] administratione rei subtilis id est [illegible] in forma [illegible] quod tale [illegible] in stomacho quod non [illegible] agere circa [illegible] / aut [illegible] administratione rei subtilis id est [illegible] sub [illegible] quod in pluribus casibus appetitus fit ab humoribus grossis / Et moderatam aquam [illegible] moderationem potus aque quod aqua [illegible] frigida [illegible] descendentes a cerebro ad stomachum et stomachus quod est nervosus [illegible] diminuitur appetitus et [illegible] humores caliditate diminutus aut cassatus appetitus [illegible] aqua dicitur dari in moderata [illegible] multa primo quod [illegible] appetitus est [illegible] debilitas quam [illegible] habet, [illegible] est lesum [illegible] 4a [illegible] 4º / 3º quod aqua frigida multa lede- ret fetum / 4º quod lederet matricem [illegible] quod posset et [illegible] et [illegible] ad fetum ingrossare et cor- rumpere / et [illegible] ut [illegible] vino odorifero [illegible] subtili / est [illegible] et [illegible] appetitum / vinum [illegible] odo- riferum subtile est [illegible] quod spiri- tuum confortativum et restaurativum nervorum et stomachi sua caliditate mo- derata [illegible] quod est re- [illegible] id est suscitans et excitans appetitum quod confortando [illegible] et [illegible] restaurando et [illegible] stomachi et os stomachi et villos et [illegible] humiditates flegmaticas abstergendo [illegible] excitare appetitum et [illegible] sedat nau- seam [illegible] ex humoribus [illegible] [illegible] causa non [illegible] na- useam [illegible] est dispositio prima ad vomi- tum [illegible] et [illegible] confortando stomachum ut non recipiat / et abstergendo humores flegmaticos [illegible] // dubitatur multa circa ista partem primo quod [illegible] et [illegible] appetitus [illegible] secundum [illegible] sequuntur [illegible] et [illegible] [illegible] appetitus [illegible] // dubitatur 2º quod [illegible] administrationem rei subtilis id est modi- ce [illegible] quod mulier indiget [illegible] propter se et propter fetum // dupliciter [illegible] administrationem rei sub- tilis id est [illegible] / [illegible] quod [illegible] [illegible] stomachi [illegible] est [illegible] petitus vel saltem [illegible] // dupliciter [illegible] [illegible] subtile odoriferum [illegible] quod [illegible] petitus posset esse propter [illegible]

appetitus diminuti absolute / 2º ponit regimen

vomitus / 6to ponit regimen

2º [illegible]

[illegible]

.Nota 3

.2a.

.3a.

.4a.

.Nota p.

inbia

qua ɔ̄tariet vi. et ita pot aggua
de nausea et vomitu // Ad p[rimu]m d[icendu]m .Ad p[rim]a 3
in tali casu quenunt pinguia et dul
cia n[on] nisi ceto pinguietudo aut dul
cedo et ad hoc n[on] n[imi]u[m] dixit auic[enna]
q[uod] tales uiuant d[e]imissionē pinguis
et dulcis nisi he[c] dulcedinis // Ad 2m .Ad 2a 3
d[icendu]m q[uod] illa res non te[ne]t q[uia] h[ec] est nut
ri[ti]u[m] nutrit // aut d[icendu]m q[uod] ap[pe]ti[tu]s non est
n[ecessari]a[m]... nimis excedens q[uia] ...tabi p[ro]p[ter]
f[rigidi]tas ... non sufficit modica
q[uantita]s ap[pe]t[i]tus cum sit rete
ta // Ad 3m q[uod] magis minuant illa zinada .Ad 3a 3
lubrica... cibo excutita s[toma]c[h]i
...tuz q[uod] vocant p[er] singualit[er] ...
dam actuales // Ad ult[imu]m d[icendu]m q[uod] casus .Ad 4a 3
appe[ti]tus in pluribus p[ro]ueniantibus sit
p[ro]p[ter] flegma et s[ecundu]m nausea et vom
...q[uia] sit cum multitudine put
et saliue flegm[at]is et ...
situs // Sicut potant vi. vinum de .d.
beat dari cu[m] cibo aut medicinaliter
sine cibo // d[icendu]m q[uod] utroq[ue] m[od]o pot dari .S.
q[uia] ... de tali cum cibo et no
... medicinalis ut in ...
... et ... et ...
... conuenire possit ...
inflamari // Et de met[h]o[d]o sic auic[enna]
ponit regimen casus appe[ti]t[us] ...
minus assumptus et q[uo]d dicat p[atet] //
Conside[ran]d[u]m q[uod] ut dictum est multotiens .No 3
casus appe[ti]t[us] maxi[m]e ... sit
ex humoribus flegm[atic]is aquosis ...
... est multitudo saliue et ...
... flegm[at]is aquosi ex quo p[atet]
q[uod] ... sup[er]fluitas ...
... .i. remissa est conueniens
q[uia] ... aggregat s[toma]c[hu]m laxu[m]
in villis suis et ... et cali[di]s
... illos humores aquosos
s[toma]c[hi] et remouet ... malaz talem
complexionem frigidam et humidam // 2o .No 3
... exemplificando
dixit sic ... pastoris decocta
in vino et succo ... pot
... tale ...
... .i. remissa
sit sic ... pastoris decocta i[n]
vino et succo ... pastoris et
aristologia s[ecundu]m decocta cu[m] ...
pastoris et succo ... pastoris
... et [medicina] ... aggregata ex ...
pastoris et aristologia et vino
et succo ... pastoris ponitur
... pastoris et succus
eius ... tali[bu]s vini

et aristologie et ... passu
... ... et ...
confortative ... s[toma]c[hu]m ... pot
... q[uod] decoctio ... pastoris
in vino confert ad casum appetitus
q[uia] tale medicamine est ...
... pastoris et est ... talis ...
... .i. res ... vel ... pa
storis decocta in succo suo confert
ad casum appe[ti]t[us] ... casus appe
titus ... ex calide ...
... et ... debent
... et confert ... est
... sic ... pastoris
decocta ... succo eius .i. ... pa
storis et aristologia s[ecundu]m decocta
in vino q[uia] multum est flegmatis
abstersiua et consumptiua / aut in su
cco ... pastoris ... ...
... aristologie de quo
vino vel succo ... p[ro] 4 ...
... et post ad conforta[ti]o[n]em ...
et ... s[toma]c[hi] et p[ro] 4 q[uia] ...
est et multum ... // ...
... auic[enna] // credo
q[uod] varia ... q[uod] ... et ...
... et complexionum et regimi
nu[m] et regionum et ... confert
... casus ...
et ... vini pot ...
.3. ... et ... .3. ... // Et em
plastra nota. hic auic[enna] / ponit
... casus appe[ti]t[us] ...
... et q[uo]d dicat p[atet] // Con[sideran]d[u]m .No 3
q[uod] auic[enna] plus confert aroma
et dactilos albos .i. non maturos
q[uia] maturi declinant ad rube[dine]m
... in vino quam in aqua et ...
q[uia] vinum est magis ^ s[toma]c[h]o ... ^ est confortans
et ... magis conueniunt ubi
est dispositio s[toma]c[h]i dependens ab humo
ribus ... et humidis et ...
... et humida / illa aut[em]
... ubi ... casus appe[ti]tus
est dolor s[toma]c[h]i ... ab illis humoribus
dependens et ... cum ...
... ab illis humoribus ... et esset
cum eis ... et do
lores s[toma]c[h]i ... conueniret
emplastra facta ex ... et
dactilis in maturis et aliquibus
alijs cu[m] pauca admixtione
... ista
aut[em] ... p[ro]p[ter] ...
... medio
... et ...,
emplastra nota p[ro]p[ter] ... ad
... eodem ... et ...
plastris ... unctionum
et ... // ... casus appe[ti]t[us]

.No.3 hepatice/ possunt remedia et cura caus
appetitus perveniens a causa calida et quod
dicitur patet// Considerandum quod istum tertium
appetitum vocat malum dicens quod si eis
mulieris pregnantis appetitus malus
fiat super flue[illegible] .i. valde diminutus
et valde remissus iste primus appetitus a
causa calida est malus secundus causus appetitus
[illegible] quia causa frigida quia coniungit cum plu
ribus accidentibus pravis ut puta [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] non
amplius potest dici malus secundum [illegible] quia
[illegible] in malicia quia de [illegible]
di laxando [illegible] est plus ledere
appetitum et [illegible] calidus est
malus appetitus. 2o tertium/ potest et dici
malus 3m quia ad sui remotionem exigit .No.3
pluribus quia abstersivis et postea al
.No.3 terantibus confortativis// 2o considerandum quia Avicenna
dicit quod [illegible] debes in administra
do [illegible] aqua algebenabi fa
[illegible] Avicenna/ vomitum
tractans [illegible] aqua mellis [illegible] sit
[illegible] inundatam [illegible] in
ponatur [illegible] miscet sicut
[illegible] et sit vas [illegible] et
[illegible] calide ℥ x. [illegible]
[illegible] oximel [illegible] vas
et dimittatur die ac nocte et postea
exprimatur et addatur illi [illegible] zucharum
aut mel ℥ x. ista aqua est abster
[illegible] humoris [illegible]
[illegible] abstersivo [illegible] die
bus [illegible] adacetosa [illegible] et ad
[illegible] agresta quia talia magis agre
[illegible] stomachi et et removet
malam complexionem [illegible]
aut [illegible] rubee quia tales
.No.3 [illegible] // ultimo
considerandum quod dat in isto casu vinum factum
.i. limphatum cum aqua mellis [illegible]
[illegible] cum aqua zucharum/ tale enim vinum
convenit quia abstersivum et quia per aqua
[illegible] sua [illegible] non [illegible]
[illegible] dispositionem stomachi [illegible] est que
niens [illegible] vinum magis [illegible]
magis [illegible] vinum [illegible] limphatum quia ut
[illegible] est 3a [illegible] Avicenna [illegible] vinum pue
.do. [illegible] est [illegible] adderet igne [illegible]
[illegible] debilibus// dicitur quia [illegible] regi
.6o. pregnantis Avicenna/ [illegible] vinum odoriferum
subtile [illegible] magis [illegible]
sit [illegible] //
phare// [illegible] grossum
vinum [illegible] pregnantibus quibus non [illegible]
[illegible] vinum [illegible]
fecit quia confortativum mulieris et
fetus nam ad fetum [illegible] vinum non
pervenit nisi cum [illegible] et [illegible]

[illegible] transmutationibus quia mulier [illegible] vinum
[illegible] permutat et transmutat a sua
natura/ cum autem est infirma et in eis [illegible]
[illegible] casu [illegible] expedit ut [illegible]
[illegible] mulieris et [illegible] fetus quia
mulier infirma [illegible] in stomacho
humores calidos detinentes appetitum
ledit [illegible] non pot
[illegible] vinum alterare quin ledat fetum
// [illegible] quia [illegible] vinum pur
[illegible] quia pregnans erat sana
[illegible] limphatum quia [illegible] ad
[illegible] // Et polipodium. hic Avicenna pot
regimine appetitus corrupti et potest di
[illegible] quia [illegible] possunt unum remedium
2o aliud ubi [illegible] // Con .No.3
siderandum [illegible] patet [illegible] capitulo de ap
petitu corrupto appetitus corruptus
quod est appetitus ad terram et [illegible]
et carbones fit propter flegma grossum
viscosum malum et [illegible]
quod natura cupit expellere et non pot
[illegible] expellere nisi cum rebus simul
[illegible] appetens que videntur
[illegible] sua illud flegma de
ponere et [illegible] appet[illegible]
[illegible] et [illegible]
que propter sui [illegible] et multas [illegible]
[illegible] abstersiva [illegible]
[illegible] polipodium [illegible] ut ma
gis abstergat quia polipodium educit
humores grossos [illegible] et flegma
ut patet 2o canonis capitulo de polipodio [illegible]
dosis sit ʒ [illegible] aut ʒ iiij. cum vino
aut cum melle et potest dari [illegible] aut
[illegible] sufficit [illegible]
sinapis quia est [illegible] polipo
dium est in 2o et sinapis in 4o et cum
[illegible] non [illegible]
ad regimine de [illegible] ad
[illegible] appetitus corrupti [illegible]
[illegible] appetitus corrupti// [illegible]
[illegible] appetitus. hic Avicenna
ponit curam [illegible] specialis
appetitus ad caseum et [illegible] patet
.No.3 // Conclusio [illegible] in pregnantibus appetitus
ad caseum non est laudabilis [illegible]
[illegible] est modicum nutrit et est [illegible]
[illegible] superfluus et difficilis digestionis
[illegible] in pluribus appetunt pregnantes
[illegible] ut sit salinus ut abstergat flegma
[illegible] appetit caseum [illegible]
[illegible] non convenit quia non
abstergeret sufficienter [illegible] ut
[illegible] ut abstergat/ caseus autem
[illegible] salinus est
malus quia parum nutrit et [illegible]
[illegible] digestionis et causat si
tim ubi [illegible] appetitus ad caseum est in

pregnante et volumus abstergere et multi-
tie et timor est desiderium dictum huiusmodi
appetitus sibi aut repugnante est appetitus
ad caseum et volumus illum abster-
gere et parum sentire et non timemus
finem debemus/ illum accidit quia [margin: dare]
sic consumet illud flegma quod mutat
ad appetitum casei // et hic considera quod cum
mulieres pregnantes habent appetitum
corruptum quod si appetitus est ad rem non
aliquid cibalem illa res non esset con-
cedenda // dubium quia non possunt curare [margin: primo]
appetitum corruptum ad pomum // duplex [margin: 2o]
dubium quia ____ cum mulier ap-
petit aliquid cibale et non datur quare
facit abortum // ad primum dicendum quod [margin: Ad primum]
non sit appetitus corruptus ad
pomum nisi forte quando quod alii non ap-
petunt pomum in mense [illegible]
rem sed vel magis sed etc. appetitus
ad pomum est ad rem humidam restau-
rativam humidi radicalis vel prohibi-
tivam humidi radicalis // aut potest dici et [margin: Secundo]
melius quod appetitus corruptus non [margin left: [illegible]]
est appetitus ad pomum neque ad cibum
appetit cum mulier vel homo carbones
aut chimoleam non famem sed
aut stercus porcinum quorum causa
appetit illa itaque appetitus corrup-
tus non est appetitus famis aut
sitis // ad secundum dicendum quod cum mulier pregnans [margin: Ad 2m]
appetit aliquid cum magno desiderio
et non datur abortit multotiens
causa primo quia illud quod datur accipitur cum
abhominatione et corrumpitur et corruptum le-
dit fetum ligatum et in utero / 1o quia cum
mulier appetit aliquid ut verbi gratia
unum pomum aromaticum vel ad hoc
ipsa appetit propter aliquam dispositionem ma-
lam stomachi vel renum non datur quod non remo-
vetur prohibito pomo immo intenditur
et intensa ledit fetum et mulie-
rem unde fit abortus / 3o quia cum mu-
lier appetit aliquid et non datur ne
imaginatur [illegible] quod non datur quia
putat fore malum [illegible] durat et
[illegible] spiritum et calorem [illegible]
[illegible] unde fetus remanet non
gubernatus quia deficit / 4o quia cum
mulier appetit aliquid et non datur ipsa
contristatur et tristitia est causa abortus
et alie cause possunt occurrere // ad ve-
tositatem [illegible] hic dicitur / ponit
regimen ad ventositates multipli-
catas in stomacho [illegible] et quod dicat per
// Condimentum quod ventositas in stomacho cuiuslibet [margin: Nota 3]
[illegible] multiplicata est nocumentum primo
quia causat dolorem stomachi frequenter quia

[illegible] quia prohibet [illegible] adherere
[illegible] digestio non perficitur / 3o quia
ventositas [illegible] fundum stomachi in-
fernus et cibus egrediuntur non dige-
stus / in mulieribus pregnantibus [margin: etc.]
ad tollendum ipsum [illegible] ex[illegible]
hibere aliquid quod illam ventositatem dis-
solvit / hoc autem facit illud re-
medium quod ponit Avicenna [illegible]
dicit [illegible] cuminum carminativum [illegible]
infusum in aceto aliquantulum [illegible]
sua [illegible] et [illegible] odor [illegible]
aliquantulum [illegible] libanum est
stomacho / et origanum est confortativum
[illegible] fetus et propter hoc [illegible]
non [illegible] illis in[illegible]
propter malum [illegible] et [illegible] sapore [margin: odore]
[illegible] loco eius ponendum cuminum // dubium
quia primo dicit hic electuarium et postea
docet [illegible] pulveris [illegible]
re // dicendum quod Avicenna facit hoc cum
[illegible] ut ex hoc [illegible]
fiet est robusta et non delicata
[illegible] ut hic datur in forma pulveris
quia fortius operabitur / cum autem mulier
fuerit delicata ut [illegible] [illegible]
cibus [illegible] in forma electuarii
mixto illo pulvere cum zuccaro aut
cum melle ad dulcorandum // ad
vomitum vero / hic Avicenna / ponit re-
gimen vomitus pregnantium et possi-
[illegible] per [illegible] quot [illegible]
media quod ponit [illegible] non sit [illegible] //
Condimentum quod Avicenna hic loquitur
est ut [illegible] non est [illegible]
[illegible] quod ad vomitum [illegible]
[illegible] aromatica
et stiptica ____ [illegible]
vomitus potest esse duplex [illegible]
cibalis quod fit ex debilitate [illegible]
et huic vomitui curant aromatica stiptica
que ipsa confortant [illegible] // [illegible]
vomitus sit humoralis quia humor
aut est [illegible] [illegible] flegmaticus
[illegible] aromatica
[illegible] [illegible] ipse
ab illo humore [illegible] aut Avicenna /
in vomitum cibali [illegible]
[illegible] mixta [illegible] xiloaloes
[illegible] aloes ut hic [illegible] aro-
maticum stipticum [illegible]
[illegible] aut [illegible]
et aliquis humor peccans [illegible]
illius [illegible] oportet [illegible] ad
alterum illorum quia [illegible] calidior
[illegible] et [illegible] xiloaloes
[illegible] quia tale est [illegible]
[illegible] ligno ali- [margin: Nota 3]
quantulum [illegible] et ma-
[illegible] nam [illegible] hic fit [illegible]
caloris [illegible] non [illegible] cibum

Vtrum quod mulier pregnans abortit
cum denegatur sibi cibus
quem appetit.

grana

de mina et similiter ... na esse aliquid

.d°. .5°.

ut [illegible] quod non convenit ipsis ad minuendum [illegible] emplastra alia nota potentia [illegible] in [illegible] ... nota quod [illegible] est [illegible] et [illegible] ... placet [illegible] aliquid de [illegible] ... essent [illegible] magis appetita. // Dubitatur utrum vomitus sit provocandus vel constringendus in pregnantibus // [illegible] quod si vomitus est [illegible] mulier [illegible] ... si autem vomitus sit [illegible] et sit in [illegible] non est [illegible] ... vomitus accidit [illegible] et sit laboriosus et [illegible] ... et pulsum [illegible] ... quia talis causaret abortum [illegible] ... 2° quia privaret alimentum / 3° quia faceret [illegible] ... [illegible] // Et consequenter [illegible] ... vomitus [illegible] et nausea / vomitus est accidens [illegible] dispositio [illegible] ... nausea autem est dispositio [illegible] ... // Et bolum armenum / [illegible] ... nausea [illegible] dispositio [illegible] ... nausea [illegible] ... nausea est abhominatio [illegible] ... nausea ut ponit [illegible] ... vomitu et [illegible] ... nausea [illegible] ... humiditas putrefacta [illegible] ... bolum armenum [illegible] ... humiditatibus putrefactis [illegible] ... nausea [illegible] ... nausea alterius corporis

.Nota.

.Nota.

que in diminutione

.d°. .5°. de z .Cap°. .Nota. .d°. .5°. .Cap°.

[illegible] aut potest [illegible] cum aqua [illegible] ... // Dubitatur utrum [illegible] humiditas putrefacta causans nauseam [illegible] ... causat nauseam [illegible] illa humiditas putrefacta est [illegible] ... et ideo confert [illegible] hoc remedium scilicet bolum armenum confert quia [illegible] est [illegible] ducit aliud medicamen ad locum passionis quia ut patet [illegible] ... ad locum [illegible] ... Illud quod de [illegible] hic [illegible] ... regimen pulsus cordis [illegible] tremoris cordis [illegible] ... // Considerandum quod [illegible] ... causat tremorem cordis [illegible] cordi vapores malos [illegible] ... sit tremor cordis [illegible] ... vomitus [illegible] ... pulsum [illegible] tremore cordis [illegible] ... // Et [illegible] ... vomitus [illegible] ... // De [illegible] ... [illegible] que [illegible]

.Utrum vomitus sit provocandus vel constringendus in pregnantibus.

et postea ponit unum remedium nostre gentis
utile / 2° Avicenna / ponit ad idem. ergo quis
fit expositus // Conclusio quod aromatizatio .No[ta]
cum liquido fluente ut sternutatio provo-
cativa pluribus modis prodest. unde apparet
ex maturis quod est simul cum nocumentum
in pregnantibus / 2° quia movet ma-
teriam ad inferiora quod est nocivum
femine quia magis distat a membris prin-
cipalibus a quibus recipit influxum
/ 3° quia aromatas causat capitis gra-
vationem quod est nocivum in fluxu mens-
truorum quia in aromatizatione
fit capitis debilitas et agra-
vatio et ideo fluxus fit capitis
debilitas per resolutionem / 4° quia debet
aromatizari videtur et tamen est
movere humores ad materiam [illegible]
et causare fluxum menstruorum / unde Galienus
[illegible] mulieribus cohibet calefa-
ctio ex aromatibus // Notandum in isto documento
[illegible] Avicenna / Sequens [illegible]
[illegible] ponit autem in isto emplastro ace-
tum ut faciat penetrare // dubitatur quare .d°
cum huius emplastro non ponitur
oleum // Dupliciter quod istorum remediorum .2°
est solutio // Ad primum dicitur quod non ponitur .R[es]p[onsi]o
oleum quia oleum non posset [illegible] in isto
[illegible] facere intrare vel penetrare
[illegible] medicinam propter [illegible] femoris /
acetum autem sua subtilitate potest ma-
gis adiuvare ad talem penetrationem
// Ad 2m dicitur quod [illegible] remedium est melius
et utilius ad [illegible] penetrationem / secundum
est utilius quo ad [illegible]
[illegible] medicinarum // Emplastrum [illegible] .Cap[itulum]
pedes / hic Avicenna / ponit remedium
[illegible] pregnantibus
ideo [illegible] // Conclusio quod in pregnantibus .No[ta]
et [illegible] aliis [illegible] multum
prodest ut [illegible] vel aquositatem
quam [illegible] totum ex influxu [illegible]
[illegible] propter magnam [illegible]
[illegible] et [illegible] ad
[illegible] et [illegible] ad pedes [illegible]
loco decliviori et quia talis humor pedum
[illegible] humorem pregnanti et [illegible]
[illegible] quia non potest debite moveri et
[illegible] movetur ut dic-
tum sicut supra de regimine pregnantium
[illegible] et ille humor pedum
et illa apostematio removeatur
[illegible] Avicenna / ponit in
[illegible] ponit autem acetum ad [illegible]
dum et ad faciendum penetrare
alias medicinas / et [illegible] ista [illegible]
dicta quia valent et in humoribus
[illegible] ubi non esset in pregnatione
// dubitatur utrum [illegible] stante .d°
isto humore [illegible] quod non quia

numquam habet // [illegible] ac pars [illegible] ma-
gis debilitatur [illegible] // Ad idem [illegible]
[illegible] ad [illegible] caliditatem
[illegible] et [illegible] in principio [illegible]
trahere [illegible] resolvat et poten-
tiam cum auxilio dictorum remedio-
rum ab Avicenna / et [illegible] non suffi-
ciunt [illegible] .5°
// dubitatur utrum fluxus menstruorum in pre-
gnante sit compescendus / et arguitur .1 d°
non primo sit retentio menstruorum .p[ar]s 2a
est causa omnium illorum que eveniunt pre-
gnantibus / ergo fluxus menstruorum in
pregnante non est constringendus
[illegible] et [illegible]
in pregnantibus [illegible] quia per fluxum seda-
buntur omnia illa [illegible] et sic
non erit expediens [illegible] laborare
in sedando illa [illegible] immo [illegible]
[illegible] quod si fluxus non adesset
esset [illegible] propter [illegible] // Et .2m
confirmatur sic 2° fluxus menstruo-
rum in pregnante sequitur [illegible] et sit
[illegible] talem non [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] genitorum / quia [illegible]
nota quod [illegible]
est naturalis et non constringenda // dubi-
tatur 3° fluxus menstruorum est naturalis .3m
[illegible] non est constringendus [illegible] est
[illegible] quod omnis fluxus [illegible]
est [illegible] excepto eo qui est
menstruorum qui est naturalis / quia [illegible]
quia [illegible] naturalis [illegible]
et eius retentio est nociva [illegible]
per eius absentiam causat [illegible]
[illegible] per eius presentiam causat nocumentum .4m
// dupliciter quod in pregnante [illegible]
menstruum est [illegible]
illa [illegible] nociva
et mala non erit restringenda // dubi-
tatur [illegible] menstruorum non [illegible] .5m
medico [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] sit [illegible] disciplina [illegible]
non est disciplina [illegible]
[illegible] erit disciplina [illegible] fluxum
// [illegible] est Avicenna / in lectione .6m
que docet curare fluxum menstruo-
rum in pregnantibus // Conclusio [illegible] .9° No[ta]
ad propositum spectat pregnantes [illegible]
[illegible] modorum quedam [illegible]
[illegible] habundantes [illegible]
quedam autem [illegible] non habundantes
in [illegible] // dupliciter fluxus menstruo-
rum aut est copiosus multum
et [illegible] quia [illegible]
[illegible] aut est [illegible]
[illegible] et [illegible]
est [illegible] // dupliciter autem
mulier pregnans est [illegible]

./ Utrum fluxus menstruorum in pregnante
sit compescendus.

aut est egra egritudine cum qua nunc [illegible] mos
1a conclusio — pregnationis et quod quos feminas sunt pona-
tur [illegible] generis / prima quod fluxus men- — Ad 3m
struorum in pregnante est non naturalis
ratio quia in qualibet pregnante ex illa eva- — Ad 4m
cuatione [illegible] menstruum cedat in ali-
2a conclusio — mentum fetus et in mammas lactis et hic
maxime est verum loquendo de mulie-
ribus que [illegible] non est sanitas multo[rum]
// 2a conclusio sit quod fluxus menstruorum ma-
gnus et continuus in omni muliere pre-
gnante est contestendus / ratio quia nisi [illegible] — Ad 5m
pestatur et constringatur debilitabit mu-
lierem aut fetum adeo quod fiet aborsus
propter alimentum et spiritum evacuationem
3a conclusio — // 3a conclusio sit quod fluxus menstruorum in mu- — et [illegible]
liere pregnante habundante in sanitate multo
et robusta non continuus nec frequens
vel paulatim factus et breviter aut raro non
est contestendus ratio quia si stringeretur san-
guine habundans suffocaret fetum
et hic [illegible] mulieres robuste
4a conclusio — // 4a conclusio sit quod similibus mulieribus non
fieret evacuatio menstruorum quod [illegible] por-
tare fetum ratio quia evacuabit mul-
tum [illegible] suffocabit nisi evacuetur
5ta conclusio — // 5ta conclusio sit quod [illegible] est [illegible]
cum [illegible] menstrua / ratio quia [illegible]
[illegible] cum quo fit et [illegible]
non est [illegible]
[illegible] menstruo-
6ta conclusio — rum // 6ta conclusio quod [illegible] casibus melius
est quod [illegible] menstrua quam
quod [illegible] / ratio quia opus
7ma conclusio — [illegible] est [illegible] opus [illegible] // 7ma
conclusio sit quod [illegible] casibus melius est
[illegible] evacuatio per nares aut [illegible]
[illegible] / ratio quia [illegible] fluxibus non
[illegible] de [illegible]
[illegible] mo-
lificatione et [illegible] // 8va conclusio et
8va conclusio — ultima sit quod in muliere egra egritudi-
ne fluxus menstruorum non est pro-
hibendus cum egritudo aperte in dubio
et mortalis non [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] egritudo / ratio quia [illegible]
[illegible] que est dubia fieret certa
[illegible] mortem [illegible]
struorum et [illegible] casibus et si
Ad primum oppositum — non sint menstrua provocantur // Ad
[illegible] Ad primum [illegible] est [illegible]
illorum [illegible] fluxus non est constringendus [illegible]
et [illegible] quia [illegible] fluxu sequitur [illegible]
[illegible] et est abor-
sus ad quem sequitur et frequenter
Ad 2m — mors pregnantis // Ad 2m evacuatio men-
struorum in pregnante fit a [illegible]
[illegible] est modica paulatim
et rara / et ista ut diximus est non [illegible]

[illegible] loco [illegible]
[illegible] // Ad 3m [illegible] quod in mulieri-
bus non pregnantibus fluxus menstru-
orum est naturalis [illegible] in pregnantibus est
non naturalis [illegible] // Ad 4m [illegible]
mulieribus pregnantibus est magis
menstruum [illegible] est superflua [illegible] quod
[illegible] est [illegible] ordinavit ille re-
ceptaculum ut [illegible]
ad [illegible] ne fiat [illegible]
[illegible] // Ad
5m [illegible] non [illegible] potest [illegible]
[illegible] est [illegible] in robustis fortibus
sit equalitas ut [illegible] vel [illegible]
eadem est [illegible] quod [illegible] est
[illegible] ad [illegible] spectat [illegible]
[illegible] non [illegible] quod [illegible] muliere pre-
gnante non debet medicus [illegible] ad
[illegible] menstruorum quod non debeat
[illegible] ad fluxum eius [illegible] sit [illegible]
[illegible] menstruorum [illegible]
[illegible] et fluxus sit [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] non pregnante [illegible]
[illegible] menstruorum [illegible]
[illegible] fluxum [illegible]
non pregnante est [illegible] et flu-
xus est [illegible] / et eodem modo
in pregnante [illegible] est [illegible]
et fluxus non [illegible] / regulariter
est [illegible] que non [illegible]
[illegible].

Aust [illegible] aborsus aut [illegible]
expulsione. post [illegible] Avicenna / [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in pregnationis
[illegible] in pregnationis /
[illegible] in isto [illegible] Avicenna / vult deter-
minare [illegible] non [illegible]
ponat remedia / et 2o facit quod primo
Avicenna / determinat de causis [illegible]
[illegible] / 2o qua-
lis [illegible] adest [illegible] / ibi 2a
adest [illegible] / ibi 2a
[illegible] accidunt mulieri et est capitulum
de mola / prima in tres quia primo Avicenna / ponit
causas [illegible] non [illegible] appellatur abor-
sus / 2o Avicenna / ponit signa [illegible]
non [illegible] et [illegible] aborsus / 3o Avi-
cenna ponit remedia prohibentia aborsum
ibi 2a signa [illegible] aborsus ibi 3a [illegible]
[illegible]. prima [illegible] in tres quia
primo ponit causas aborsus / 2o Avicenna / [illegible]
[illegible] causas aborsus adducit [illegible]
[illegible] Ypocratis [illegible] 4 et 5 [illegible]
[illegible] / 3o [illegible] Avicenna / ponit [illegible]
[illegible] in aborsu ibi 2a [illegible]
capituli et de [illegible] que est [illegible]
[illegible] ibi 3a et dolores ante [illegible]
aborsum. prima in [illegible] quia primo Avicenna / [illegible]

causas primo intrinsecas que respiciunt fetum et mu-
lierem et principia generationis / 2o ali-
ponit causas intrinsecas que respici-
unt mulierem / 4o Avicenna determinat
dicta sua ex dictis sapientum et sic Ga-
lienus / ibi 2a et quia fit aborsus propter
ibi 3a aut propter causam in ore matricis
ibi 4a et plurimum aborsus fit in men-
struis. Primum patet quia primo Avicenna ponit
causas aborsus sumptas ex motu et
annexis / 2o ex accidentibus anime / 3o ex aere
et annexis / 4o ex inanitione et repletio-
ne et annexis repetendo aliter
addendo ibi 2a aut aliquid ex passio-
nibus malis ibi 3a et ex frigore
aeris ibi 4a et ex fame vehementi.
Prima pars patet // Considerandum quod aborsus est di-
spositio preternaturalis / quia similiter pot-
est dici quod interficiat fetum aut mu-
lierem aut utrumque / vel est dispo-
sitio per quam hoc accidit et ideo ut sciatur
curatio oportet primo cognoscere / sicut autem
oportet cognoscere suas causas videre
quod medici arbitrantur unumquodque
cum causas habuerit eius causas
sciverimus ut patet primo physicorum commento [illegible]
[illegible] quod Avicenna / speciales causas hic
hic ponit / et quod cause extrinsece
priores [illegible] quo ad sequen-
tiam occurrunt et quo ad cognitio-
nem alio ideo aliter / ab eis incepit / causa
prima aborsus est propter motum activum et pa-
ssivum activum quia cum mulier portat
aut salit aut aliquid / et talis
motus vehemens est aperiuntur os ma-
tricis / agitantur superflua et excitantur
ligationes inflammantur fetus
et potest accidere / propter motum et passivum
causat aborsum [illegible] dolores
vel apostemationes / casus et accidentia
ut dicimus sunt similes propter magna
agitationes mulieris pregnantis
vel aperiuntur os matricis et rumpun-
tur ligamenta / et ideo patiuntur propter do-
lores lesione et fetus et ruptu-
ram ligamentorum et exitum et su-
perfluum quod agitat superflua vel quod
inflammant fetum / saltus malus
est et causat aborsum quia aperiuntur
os matricis propter multas causas primo
quia totus calor currit ad musculos
et diminuitur os matricis sine regi-
mine [illegible] / 2o quia in saltu cum fiat
elevatio et depressio vel depressione subi-
to facta res contenta in spatio matri-
cis cito descendit et exponitur / 3o quia
cum sit elevatio ad superiora et ad

[marginal: ^ fetum 3o potest causas que respiciunt et in relatione ad tempora]

[marginal: . Nota]

gationem inferiora vel descendit semen
in saltu autem ad posteriora sit hic
facilius quod est motus magis contra
naturam / et ideo fuerit impossibilitatem dispositionis
dicitur propter ea propter tacta et propter superius
terram naturalitatem ut intelligatur /
et ideo ypocras mulierem iuvenem
que volebat aborsum iussit saltare
retro / ut patet per commentum propter [illegible] //
// Considerandum autem quod Avicenna / per motum
superfluum intelligit multos motus
sicut vehementem motum sicut ascensus
et descensus scalarum et omnes modos
motus vehementes in quibus est redu-
ctibilis ad hoc // dubitatur quis motus sit pe-
ior pregnanti an motus navigatio-
nis aut motus vectionis in cur-
ru / et videtur quod motus navigatio-
nis quia est magis contrarius
et magis subito ut patet transfretan-
tibus // Respondetur quod [illegible] [illegible] convenit mu-
lieris magis quam [illegible] pregnates
sunt et ambulant in curribus et ab
oritur magis hic in nostris partibus
// Credo autem quod omnibus suppositis paribus
consideratur cetera dicta et aliis ut
puta quod navigatio sit intra gollo vel riga
fiat ubi non conveniat procellarum
inundationum et fluctuationum quia
sunt in mari quod motus navigatio-
nis est minus malus pregnan-
ti / 2o quia similiter et [illegible] fac-
tus magna dulcis / et quod si in eo
sit aliquis motus fit motus quasi sedatus
nubientibus diebus et id nonnihil
potest adhiberi remedium / quod motus
in curru multos causat dolores
et magnas agitationes ubi [illegible]
in corpore mulieris et multa causat
incomoda // Ad instantiam dicitur per illa
contrarium quod est minus nocivum quia sunt
dolores qui contingunt ex motu in cur-
ru / licet ex motu navigationis contin-
gat vomitus et humorum commotio
naturae / in curru contingit membrorum
concussio et dolor et magna lesio
membrorum // aut aliquid ex passionibus. hic [illegible]
dit Avicenna / quo accidentia anime sunt causa
aborsus et patet // Considerandum quod Avicenna dicat
aut aliquid ex passionibus malis
dixit autem Avicenna / aliquid ut ex hoc
haberes quod non solum intentio ac-
cidentium anime causat aborsum ymo
et remissa accidentia anime quia da-
to quod sint remissa hoc valet fortiter
agunt in muliere pregnante propter
magnam dispositionem mulieris pregnan-
tis eo quod ipsa sit ex impregnatione
preparata ut dictum sunt supra
/ aut dixit aliquid ut ex hoc [illegible]

[marginal: . Nota]

[marginal: . Idem]

[marginal: . primo articulus]

[marginal: . [illegible]]

[marginal: . 5o]

[marginal: . Ad primum dicendum]

[marginal: . Nota]

. | Utrum quis motus sit peior pre-
gnanti an motus navi-
gationis / aut motus vecti-
onis in curru.

peces quod ad hoc ut mulier aborcat non
loquuntur actores multa nimis uero
uiuum accidens aut pauca nimis propter
careat aborsum || exemplificat autem
avicenna / sicut nam ira citius inflamat
fetum et facit ipsum exsiccari
acrem fluum et et alterat fumum
fetus unde non nutritur / timor
mouet subito spiritus ad intra et ad
cor unde fetus infrigidatur / tristicia
mouendo et spiritus ad cor paula
tim causat et aborsum prudem
et non solum propter hec / accidentia causat
aborsum sed quia corrumpunt digestiones
et dispositiones corporis propter comphoes
aut ahumentum fit ex mala preparatione
ut cibi in forum digestiuis et propter
dispositiones corporis mala fit etiam
propter eius de paupertate ex quibus partibus
bus deficientibus et male calido
fit aborsus sicut dubio || dubitatur de ga
udio quare non fecit de eo mencionem
|| dicendum quod dereliquit nobis ex dictis
ra primum ratione et accidentibus ante
quam gaudium enim est superfluum
est et causa aborsus propter quia causat
sincopim et resolutionem spiritum
uitalium cordis / te parum autem
gaudium quia dillatat spiritus et re
ddit eos fortiores ad conseruationem
fetus et prohibitionem aborsus
|| Et consequenter actor hic autem declarat
declarat quomodo exercitio et annexis
causatur aborsus et primo quomodo exercitio
| 2o quomodo ex annexo ibi et propter hoc genus
aborcium primo primo ex // Considerandum
dum quod aborcia non causatur omni
de quo calor acris et frigidus causa
ueniat aborsum quia ipsum uidebantur
esse satis notum quia iste sunt qualitates
actiue que multum agunt caliditas
enim corrumpendo alliciuum agitando sui
per fluitatem et — ea resoluit
do spiritus inflamando fetum est causa
aborsus / frigidus aut mortificando
spiritus opilando et prohibendo ha
bitum alliciuum destruendo operationes
eius per hunc est causa aborsus //
dubitatur quia superius de causis masculinis
dixit quod frigidus regionis repons
et ueniam faciunt ad conceptionem
non aborsum // amplius non uidetur
quod caliditas causet aborsum
cum caliditas sit amica uite //
amplius quare non dixit de passi
uis qualitatibus // amplius
que dispositio uel que qualitas

est magis causatiua aborsus an frigiditas
an caliditas // ad primum dicendum quod frigiditas mo
derata que uniendo uigorat calo
rem ista facit ad conceptionem sed frigiditas
ultimata que mortificat illa cau
sat aborsum de prima loquuntur et sic
piakt 2a loquitur hic // ad 2m eodem
modo dicendum quod moderata caliditas est
natura amica sed hic auicenna intelli
git de calore excessiua multum // ad
3m dicendum quod non dixit de humiditate et sicci
tate quia iste ut sole sunt propter modicum
earum excessum et propter passiuam earum ac
tionem non causant eam aborsum
|| aut dicendum quod dedit intellectum per actiuas
|| ad 4m dicendum quod frigiditas forte magis
causat — aborsum quia est qualitas
magis inimica nature sed caliditas forte
magis quia est qualitas magis actiua
|| aut dicendum quod frigiditas in mulieribus
iuuenibus — sicut
complexionis iuuenibus nimia dicetur
propter frigiditatem magis est causatiua
aborsus sed caliditas in complexione
nibus regiones calidos in etate iuuenti
bus quam actiuus actiuorum sunt impa
tientes dispositionis uel patientibus dispositionis
ut patet in febribus et 3o de ira
|| Et propter hoc genus aborsus hic auicenna
ondit quomodo ex annexo ratione pu
tei ex balneo fit aborsus et propter // Con
siderandum quod licet in balneo fiant
plura conuenientia tamen in balneo pro
ocurrunt aer calidus et humidus
et et aqua et est quod extrinsecum
corpori occurrens et totum balneum tunc
annectitur aeri quia uidetur in ipso
et ex ipso consequitur et exercit
mutationem eius ex quodam circunda
te corpus et ideo propter conuenientiam quam
habet in mutando corpus unum aerem
ipso aere toto ipsum balneum conuenit
aere ipsi — aeri / tangit aut
auicenna / multas causas propter quas cau
sat aborsum primo quia facit fetu
de exsiccationem acrem fluum unde
potest exire / 2o quia lubrificando
mollificat ligamenta / 3o quia re
soluit et calorem gubernatiuum
fetus / 4o quia agitando humiditates
menstruales causat multas egritudines
matricis ut febres apostemata matricis
ulcera et alkanyn .i. inducit do
lores in partibus dorsi infra renes
nam ex balneo per uiam resuda
tionis currunt ad illas partes hu
miditates menstruales que ibi

.| Utrum frigiditas causet aborsum.

causant dolorem ex doloribus autem illis
per huius fit aborsus quia ad locum dolo
ris fluit vel currit calor et dimi
ttitur fetus sine regimine quare fit ab
orsus // Considera autem unum modum que .No.3
di avic(enna) quia balneum non facit abor
sum nisi cum fit in elongatione mo
ra aut et nisi cum fit eius frequentatio
per ipsa // Dubitatur quod balneum sit nocivi .d.
us mulieribus pregnantibus aut balne
um aque dulcis aut balneum aque
aluminose vel sulfuree // Dicitur quod balne .p. arm.
um aque dulcis quia ipsum mollificat
ligamenta et facit ad nocumentum bal
neum autem aque sulfuree potius for
tificat ligamenta // In oppositum potest .o.m
arguitur quia balneum aque sulfuree est
calidum actu et potentia potest magis
provocare fetum ratione qualitatis ac
tualis et virtualis // Dicendum quod balneum .6.
aque sulfuree est magis nocivum
pregnantibus ratione quia est magis medi
cinale et magis nocet in corporibus
sanis ut patet experientia et magis que
lant in regimine sanitatis // Ad instantiam .ad p.m o.m
dicendum quod licet balneum aque dulcis mo
llificet ligamenta et balneum alu
minosum fortificet tamen balneum
aluminosum habet aliam nocumenta
valde magna in quantum opilat et
constipat et est plus activum et
magis provocativum corporum propter
suam activitatem // Et faciunt hec
avic(enna) vult ostendere quomodo inanitio
et repletio causent aborsum et
annexa respondendo ad supradi
cta / et primo ostendit quomodo inanitio ca
usat aborsum / 2º quod repletio /
3º iterum ostendit quomodo quedam motus
speciales causat aborsum / 4º re
petit quomodo balneum causat abor
sum ibi ergo aut expletione re ^
vehementi ubi ergo et quia multitudo coytus
ubi quinta et multitudo balneationis p..
patet // Considerandum quod per famem de .No.3
bemus intelligere evacuationem annexam fa
mi ut sunt vehementes spiritus ratione
famis deficit humidum substan
tificum mulieris propter quod non mi
ttitur alimentum fetum quia ut patet in libello
de animalibus liquidis unumquodque pecus
reminuitur sicut balneum sequitur et
fit alimentum magis tenuit
illud — quod est in venis propter
et non mittit ad — fetum / propter sic

enim fit evacuatio humorum alimenti fetus et non ha
bens ipso ictus quia ipse fit propter quod sarco
niolesse in qua bonis totius corporis alterati
et debilitati ex quo fetus gubernatio
deficit / fames in excellit sine hu .No.3
moris — et cum libet evacuatio
causativa aborsus propter resolutionem
spiritum et debilitatem que sequitur et forte
evacuatio flegmatis naturalis apud quoddam in .d.
sanies excedit alias evacuationes alio
rum humorum ut puta coleri et me .p. arm.
lencolie — sanguinis autem quia
caput per quarta super alia per reg... ut
4or humorum / tertium autem est quod ta
lis evacuatio intacte sub trahit nutrimentum .o.m
in tanto iste evacuationes sunt magis
nocive quanto fetus est maior
quia plus eget per nutrimentum alimento // Dubitatur quod evacuatio
citius causat aborsum // aut univ ^evacuatio per venam .d.
ersalis aut particularis // Dicendum quod .6. prin.
ceteris paribus evacuatio sanguinis per me
struam citius causet aborsum quia .6.
magis in parte evacuat aftem
et laxat — ligamenta et aperit
os matricis / tamen quia evacuatio per menstrua .ad p.m o.m
fit particularis et evacuatio per flobotomiam fit
magis subito ideo quia magis cito
fit aborsus ab evacuatione menstruorum
quam ab evacuatione per flobotomiam // Ad
2m dicendum quod licet evacuatio de vena .ad 2m.
magna et per quas — flobotomia citius
citius causaret aborsum ideo
quia magis evacuatio est sanguinis
et magis subito et maiores commo
tiones faciens in toto / sed flobotomia
particularis ut saphene quia magis
respicit venas deffere... alli
mentum fetum / et quia ad tales evacuatio
nem sequitur alia evacuatio magna
ut puta evacuatio per menstrua ideo ta
lis flobotomia particularis est magis
aborsiva // Dubitatur quia videtur hic .d.
dicere quod humor motus possit moveri
sed ipso cum in 8vo phisicorum dicat
quod omne quod movetur ab alio mo .5.
vetur // Hic dicenda essent mul
ta // Sed dicendum quod avic(enna) vult quod humor
motivus movet sed ipso per actus
quia et materia habet rationem stimu
lantis compulsivam virtutis aut
tonus corporis stimulata mo
vet humorem / aut ex repletione
vehementi / hic avic(enna) ostendit quomodo
repletio est causa aborsus
et quod dicat patet // Consideran .No.3
dum quod repletio differt a pacte

Utrum quod balneum sit ma
gis nocivum mulieri
bus pregnantibus an bal
neum aque dulcis aut
balneum aque alumi
nose vel sulfuree.

/ Utrum que evacuatio citius causet aborsum.

.d°.
.6°. //^ dicendum quod que sanius

nauseatiua quia replecio attribuitur quantitati
humorum in ventre / sed nauseatiua
litas attribuitur qualitati eorum in stoma
cho ergo autem repletio corporis allicitur et
causat opillationem / nam repletione ve
narum corporis allicitur propter calidi su
ffocationem propter febres que sequun
tur / et causat et opillatio quia opilatio et
causatur atque sic superflua secundum nause
atiua saturitas corporis allicitur quia stomachus
non potest coquere nisi rem debitam et
moderatam quantum ad hoc / tamen in stomachum
repletur per illam repletionem ab
homine natura non digerit eam / corpori
id est propter defectum calidi non valet
non regulare illam replecionem / causatur
et ibidem opillatio quia cibus non dige
stus ad plenum remanet grossus
et opillatiuus // Dicitur quod repletio causet
causet abortum / quia ad ipsam sequitur
magis defectus calidi per viam su
ffocationis in membris principali
bus et nobilibus ad ipsam et cetera
sequitur opillatio venarum deferencium alimentum
fetui // Dicit et multiplicatio coytus
hic auicenna / ostendit quod quedam sunt
alii motus ut coytus causat .No d3
abortum et patet // Conclusio quod multitudo coitus
que est quidam motus corporis magi .d°.
tanciue per quam partium inferiorum
causat abortum / primo monendo ma
tricem id est aperiendo os matricis se
cundo / secundo lubricando ipsum / tercio ca
lefaciendo fetum / quarto agita .6°.
do humores menstruales et per consequens
te in paruulis / magis autem non
cet post quartum mensem quia ille est men
sis in quo conuenit fetus moue
ri ut exeat et non venit ut dicti
fuit supra / sed secundum coytum aperia
os matricis et lubricetur collum
matricis fetus cum mouebitur
inueniet viam aptam et exi
bit // Dicitur utrum coytus mode .No d3
ratus conueniat mulieri pregna
nti / videtur quod non quia aperit os ma
tricis et lubricando consequenter
fiant deffectus // In oppositum quia dic
tum est ad exigentiam mulieris
pregnantis non est facere moderatum
conuenit / quia coytus tempore pa
rtus cum sit exitus tempore partum
conuenit // Dicitur quod coytus tempore pa
rtus conuenit magis in tendan
tibus proximate et in coytum .d°.
ratio quia per talem coytum preserua
buntur a suffocatione matricis
que est passio multum periculo
sa pregnantibus // Ad instantiam

Dicitur quod coytus moderatus precipiat
os matricis in quo fetus est liga
tus non exibit nisi alia causa
occurrat / matricis autem est quia
melius quam sit nocumentum per illam
viam apertionem // Et multiplicatione bal
neationis. hic auicenna / respondit
vel reperit quod balneum cau
sat abortum et quod dicitur patet // Con
siderandum est quod auicenna / reperit quod
balneum causat abortum ut hoc
referas ad tempus antedictum scilicet quod
post quartum mensem in octauo magis
causat abortum / ratio quia ut dictum
est fetus post quartum mensem sexto et in
octauo conuenit exire per lecum
tum et exire et mouere / sed quanto tempore
magis mouebitur ad exitum si fia
nt balneum vel si mulier bal
neatur sed quia in ipsa manet fetus
plus et sicut omnia que dicit
auicenna / et ita intelligas de omnibus
causis aborsus vel saltem de plu
ribus et de multis quam maxima
te in octauo mense sed valde
plus periculosum quam ante / dixi at
de multis quia saltus ad poste
riora forte est periculosior in
primis diebus quam sit in octauo
mense // Dicitur quod sit cetera causas
abortum aut saltus in primis
diebus aut balneum sequitur tamen
vel coytus multiplicatus in octauo
mense // Item sunt argumenta quod saltus
in primis diebus / secundo quia adhuc
firmanor non est facta firmatio fetus
ad matricem // Et que sit causa. hic
auicenna / ponit causas aborsus
que respiciunt fetum / et primo ponit
unam causam que respicit fetum / secundo ponit
causam / tercio ponit causam / quarto quantum sibi causa
que est ibi causa Aut sanguis debi
litatus ibi quia aut propter paruulos pa
ssos patet // Conclusio quod ut dictum fuit .No d3
in principio capituli aborsus est
dispositio preter naturam / est in deterium
vel ita dispositio preter naturam quia dispositio per
quam euacuatur fetus ante tempus
debitum vel in tempore debito vel
post tempus debitum et mortuum
vel mortuus euacuatur quia mor
tuus matricem grauat quare conuenit
eum expellere et expellit natura et
ut in pluribus moritur ante tempus
partus debitum // Dicitur utrum fetus po .d°.
ssit mori absque causa motus cau
te in corpore mulieris vel in cau mātis
membris // secundo potest queri quis est mi
nor aborsus ante vel fetus causa non .2°.

.d°.
.o m.

cap°^

.5°.

.Nd. p°. o m.

// Utrum coitus moderatus conueniat
mulieri pregnanti.

tum est et emittitur mortuus cum cu-
lpis emittitur vel non lesus et mo-
ritur extra matrem // Ad primum dicendum quod sic .Ad p[rimu]m.
nam fetus potest esse debilis non
valens regere proprios humores qui putre-
fiunt aut causant febrem mor-
tiferam aut apostema morbi-
rum aut ulcera // Ad secundum potest dici quod .Ad 2m.
proprior et verior aborsus est cum
fetus prius mortuus est et expe-
litur mortuus/aborsus enim dicitur
per modum abordum recto permutatio-
nis aut magis erit abordum per-
mutationis tanto proprius poterit
dici aborsus/certum autem est quod
quando fetus mortuus est tunc magis
est per modum abordum naturalis permu-
tationis // Et propter quod exeunt. hic
addit, assignat aliam causam abor-
sus que respicit fetum/et quod di-
cit patet // Considerandum quod ista vox .No. 3
potest dupliciter intelligi et sententia-
ri et introduci/primo ut sit declara-
tiva eius quod dictum est/dictum enim est
quod aborsus fit propter mortem fetus
intra et sit quando ab ipso fetu exeunt
ad matricem res virulente con-
tra mordicantes et stimulantes ma-
tricem ad emittendum illum fetum
mortuum etc. ut ex hoc velit addere,
quod si fetus sit mortuus in ma-
trice et non expellatur a matrice
non dicitur aborsus/quando autem fit de
fetu mortuo in matrice/potest di-
ci quod putrefiet et expelletur fru-
stratim et hic non appellatur aborsus
ratione quia in aborsu ^fiunt dolores ut
dicetur infra capitulo/in talibus
autem modis extendi vel extrahendi
fetum non inveniuntur ei dolores/
potest et fetus mortuus in matri-
ce stando vivificare matricem et
hoc non erit aborsus/sed potius dispo-
sitio mortis matris/secundo potest exponi
ut ista sit una alia causa aborsus
que respicit fetum/nam quando a fetu re-
sudant multe superfluitates ut su-
dores vel urinales que resudant
propter multitudinem earum et subtilitatem
extra panniculos involventes fetum
et sunt acute bauracice mor-
dicative ad matricem stimulant
eam unde cogitur fetum emittere ante
tempus quare fit aborsus/dixit
autem addere, et propter ut sic sepe
fit iste et propter fetum propter fit ab-
orsus sepius id est ut in pluribus quia ut
in pluribus ista causa contingit
plus quam mors fetus autem plus
quam alie dicende // dicit aqua cum .do.

sa multiplicetur ista superfluitas vo-
cata sudoralis aut urinalis addi- .5o
ta // Dicendum quod multiplicatur ex caliditate
membrorum principalium et totius corporis
et et membrorum matris causante sudor
acutus et urina acuta in corporibus
eam adulteris/aut et expulsivo ex-
cessu calido quod attrahit fetus quod alterum
respuit et membra matris quod eis
non est conveniens // Aut propter quod est
debilitas/hic addit/assignat tertiam
causam aborsus que respicit fetum
et patet // Considerandum quod quando fetus est .No. 3
debilis ipse non attrahit alimentum
per quod nutriatur et augmentetur quare
et ligamenta et umbilicus que sunt
ea quibus mediantibus fetus alligatur
remanent debilia et ideo fetus non
potest firmari id est non potest firmiter
ligari matrici/et ideo propter pondus contra
matricem cum quibus [illegible] cadit in mo-
tum est ipso suo pondere et gra- .do.
vitate // Et aut potentia unde ista .6o
provenit debilitas // Dicendum quod provenit
propter primam imperfectionem et propter [illegible]
propter malas imperfectiones [illegible]
tatem debilem fetum quare quod debi-
lis generatur non potest in operationes
que requiruntur ad firmam ligatio-
nem // Aut propter panniculos hic ad-
tingit quartam causam aborsus que
respicit fetum et patet // Conducit quod
panniculi inveniuntur contra [illegible] .No. 3
tum plus quam mulierum primo quia ge-
nerantur cum generatur fetus,
secundo quia generantur ad tuitionem
ut fetus/tertio quia expelluntur cum
fetus/quarto quia nutriuntur a vena
umbilici ut fetus/quinto quia sunt propter
finem ad conservationem fetus/et sunt ^ad generandum
propter superfluitatem fetus/sexto quia non ge-
nerantur in impregnatione nisi [illegible] sicut
in mola sed solum in generatione
veri fetus/et ideo causas abor-
sus propter panniculos et clausit
sub causis aborsus ex parte fetus/
dixit autem addere, aut propter pa-
nniculos propter primam et propter aliam
panniculum que comprehendit sudorem
que appellatur alantois et involventes
propter panniculum tertium qui dicitur involutus
que comprehendit et involvit fetum ^fetum
totum abbreviato infra/tangit
aut plures causas ex parte pannicu-
lorum una est cum abstenduntur
vel rumpuntur id est frangantur quia tunc
impeditur fetus a superfluita-
tibus et corruptione [illegible]
et exeunt et ad matricem et in-
citant eam ad expellendum/secunda
cum mollificantur id est cum ram[illegible]

redit

.d°.
.S°.

.d°.
.S°.

.No^a^

.d°.
.2°.

.3°.

.4°.
.Ad p^m^

sua
ficatur vn resudat superflua ad fetum et ad matricem et continuat eam ad compulsionem/ Ad 2^m^ et 3° quia superfluitate ducit et collum matricis ligamenta lubrica et inepta ad continendum // Dicitur unde contingit panniculorum ruptura et raritas // Dicendum quod multo (?) contingit ex magnitudine fetus extendentis et laxantis hos panniculos/ nomine eius est quia ad extensionem eorum extendimus continue et laxatur ut non valeat continere ut deberet // Et sic ratione ut illi panniculi possent rumpi // dicendum quod non propter [illegible] humiditatem superfluorum nisi hoc fieret dummodo auxiliorum propter eam in ore matricis. hic dicit/ assignat causas aborsus que respiciunt mulierem et primo ponit causas que reducibiles sunt ad naturales dispositiones/ 2° que sunt reducibiles ad egritudinales ymo (?) sunt egritudines / 3° dicit/ ondit causas aborsus in relatione ad tempus ibi 2^a^ Et que fit propter reliquas [illegible] ibi 3^a^ Et plurimum aborsus fiunt in 2° mense/ Primo posset dici in hac parte quod non sunt ex parte matricis que possunt reduci ad dispositiones naturales ut patet // Considerandum quod ex parte matricis reperiuntur multas causas aborsus que possunt reduci ad dispositiones naturales/ prima est amplitudo oris matricis/ 2^a^ causa est propter multas adunationes propter mollificationem villorum/ 3^a^ causa est humiditas adherens concavitati matricis reddens ineptam retentioni/ 4^a^ causa est humiditas existens in orificiis venarum ubi terminatur ligamenta sive cotiledones que impedit firmam adherentiam quia humiditas gravat. i. sit fortiter cavam matricis vn non potest fetum debite regulare neque perducere ad finem // Dicitur quia prima causa non videtur causa aborsum quia os et collum matricis sit latum constringitur et clauditur // Amplius dicit/ videtur insufficiens quia que causant aborsum quia panniculus qui est in virginibus est fortis et perforatus cum non tamen vn nascitur per illa foramina et in fetus tempore partus non potest egredi propter fortitudinem illius panniculi que non potest frangi // Amplius videtur quod quandoque fiat aborsus ex parte ipsius mulieris totius ut quia est minus pinguis vel propter pinguedinem matricis vel zirbi // Amplius quia non ponuntur causas ratione quantitatis actuum // Ad primum dicendum quod cum os et collum est minus latum l. constrictum

.Ad 2^m^

cum sua ne
ratio
.Ad 3^m^
.Ad 4^m^

.d°.

.S°.

3° et pars cap
ponit alias
causas aborsus
ex parte speciei
matris 3°
assignat
causas abor
sus que fit
in [illegible] et
per [illegible]

.No^a^

quando non constringitur propter vn expedit et non potest et retinere propter constrictionem propter vn expedit cum sit aptum natum ad dilatationem propter suam magnitudinem // Ad 2^m^ dicendum quod illa causa non apta et in mulieribus huius temporis ut eam possit habere rumpere ut deceret sed tunc non potest rumpere per se propter mulierum apertura cum ferro // Ad 3^m^ dicendum quod dicit/ dimisit quia notum ex dictis superius // Ad ultimum dicendum quod dicit/ propter illud quod dixit de humiditatibus intelligit humores hiis sermonem non male complexionis ex quo actionem passionum // Et que fit propter reliquas. hic dicit/ ondit causas aborsus que respiciunt matricem et sunt egritudinales et patet // Condendum quia dicit et pauritate materie ratione hoc dicit/ nisi oppilationem et quia aliquando ut pauritas alimenti ad fetum propter ne (?) fit rem nisi dicit/ dolore capitis [illegible] aut [illegible] fiunt facturum aut dicit/ matricis per duritiem aut dicit/ nisi apostema dura facta de materia flegmatica et post egritudines nisi alias multas quia non oportet volumen (?) numerare et est intelligit egritudines ut totius ut febres et membrorum principalium ut dolore colicum et renalem et consimiles alias multas // dubitari posset utrum egritudo posset esse in matrice itaque non in fetu // et dicendum quod sic propter multas causas quia fetus potest expellere suas superfluitates ad matricem et aliis etiam causis potest accidere quas potest fieri cognitare // Et plurimum aborsus hic dicit/ ondit que ex dictis superius causas aborsus in relatione ad tempus impregnationis/ et primo dicit/ assignat causas aborsus que fit in 2° mense et ibi 2^a^ Et rarum ex eis que aborsus 3^a^ ibi et in 6° et quia sunt/ prima in duas quia primo ponit causam ut imphibilitatem causalitatem sui aborsum. s. frigiditatem et 3^a^/ 2° ponit aliam causam vel causas ibi 2^a^ Et quia est causa/ quod dicitur in prima parte Considerandum quod fetus in mense 3° et 4° in est augmentatus et in ponderatione ut fit aborsus ex parte ponderatione quod signum est quia fuit fetus illo tempore ligamenta matricis habent esse propter hoc multas quas sunt in orificio venarum que predicuntur ligamenta formatorum fetus aquosum motum ut rumpit illa ligamenta ut cotiledones sit molliens ex humiditate ut via (?) continens [illegible]

| Vel latitudo colli et oris matricis sit causa aborsus.

sunt movere intrinsecum ut ut tussis [illegible]
gravando ubi comprimendo fetum eo-
dem modo quia caliditas est fortis in
matrice excitat naturam unde debet
generari fortia ligamenta / nam cum
nota est parva ligatura fiunt sub-
tilia / 6ᵃ secundum conceptionem qui in
dos mulierem frequentet abortum
uno tempore dicto scilicet tali pruinam
scilicet febris sed apposite tunc videtur
quod est propter humores mixtos // dubitatur quia .d°.
primo [illegible] impregnationis post illa
humores debebunt [illegible] et impedire
abortum // dicendum quod non est necesse, 2° .5°.
quia adhuc fetus non est ita po-
derosus cum sua ligamenta licet sint
debilia non valeant ipsum sustinere
[illegible] // Et licet exeat hic alicubi
ponit causas abortus in principio
conceptionis et patet // Considerandum quod
prima est tenue et aquosum licet tunc
fetus informatus est debilis quia sunt
instrumenta uel sunt fetum inhabile
dispositionem quia generat fetum et parvi-
culos debilissimos quod fetus propter
debilitatem non attrahit nec attrahere
potest alimentum / et ideo statim videtur si
hic regimine existit [illegible] / potest et
tamen esse mala per parationem nec statim
neque propter malam preparationem licet
prima [illegible] sit fortis non potest in-
troducere complementum fortitudinis quia parvi-
culi et fetus generantur debiles
ultimate / prima quia debilis generat
debiles panniculos et non attrahit
modicum sanguinem unde propter defectum
nutrimenti fetus debilis generatur et propter
defectum agentis introducentis formam /
vel potest exponi quod formatur fetus
debilis propter debilitatem virtutis formative
attrahit nutrimentum similiter et ideo non
potest vivere // dubitatur quia si fetus fie- .d°.
ret debilis propter malam dispositionem
menstrui tunc quilibet lapsus quod
generatur lapsus propter menstruum de-
beret mori et cum fieri abortus
// dicendum quod non est quia non quelibet ma- .6°.
la dispositio propter mares vel menstruum
causat fetum debilem cuius debet
fieri abortus sed multum magna
[illegible] extra in extremo ma-
licie illa causa materia / ex qua
generatur lapsus vivens non sunt
estimanda // dicendum quod ut in pluri- .6°.a.
bus lapsus generantur ex mala
menstruum ut in [illegible] moriuntur
licet aliquis vivere posset // Et
sexto et 7° patet / hic [illegible]

assignat causas abortus in 6° et 7° mense
secunda / 2° assignat causas abortus in 8° mense
ibi [illegible] / primo patet nota .Nota.
// considerandum quod in 6° mense fit
abortus ex humore dissoluta et disse-
minata in substantia matricis unde ma-
trix redditur lubrica et apta ad
aperiendum et ad hoc adiuvat po-
derositas fetus gravantis sua po-
derans super os matricis / et licet
illa humores dissoluta in substantia ma-
tricis faciat abortum lubricando
donet debilitando et mollificando
ligamenta / et ex isto patet quod ista
humiditas causans abortum in 7°
mense dicta ab humiditate causante abor-
tum in 2° 3° 4° et 5°. primo quia humiditas
causans abortum autem omni me-
se est in oris venarum et ar-
teriarum. Sed causans abortum autem omni
causat primo ledendo ligamenta
sed ista causat primo ledendo os ma-
tricis / propter illa humiditas est praeter ppca
istam autem causans abortum in
6° et 7° mense est maioris .Nota.
quantitatis // Considerandum 2° quod aliqui dicunt quod
abortus in 6° et 7° mense fit a tu-
ssi extendente matricem et
os matricis aperiendo et ista est
[illegible] cum signum est quod mulie-
res cum abortum patiuntur mo-
tus subitos cum dolore in
femore et in ylliis et in dor-
so et emittunt ut totis viribus
[illegible] et [illegible] et
sentiunt angustiationes / et potest
teneri quod talis abortus et fiat
ab humiditatibus relaxantibus / dextra-
nia et [illegible] tangit quod affirmat
quod accidit moderate cum humores
abortiunt 2° aut 3° mense // sed
dubitatur quid prohiberet quod abortus in .d°.
6° et 7° mense fieret ab humiditatibus
existentibus in oris venarum // dicendum .6°.
quod si humores essent in oris
fetus non posset pervenire ad
6um mensem propter maximam debilitatem liga-
mentorum in 6to vero mense
se multiplicaverunt et cum non fu-
issent sed suppositum quod sunt abundantia .d°.
et non propter regimen malum // sed .2°.
licet est dicendum quod sunt multipli-
cate tales humores in substantia ma-
tricis existentes // amplius posses
querere utrum humiditas sanguinea
posset causare istos abortus
in 6° et 7° et 8° mense // ad .Ad primum
primum dicendum quod ille humores [illegible] dispositio-
ne naturali matricis quod [illegible]

post conceptionem et conservatur usque ad 6m
et 7m mensem et ad eas conservandas
adiuvat humores superflua menstruorum re
tentorum // Ad 2m dicendum quod humiditas
nimia posset causare abortum non tamen
causat cum ordine ante dicto videlicet .6m
in 2o 3o aut 6to vel 7mo mense. .0m
// post praemissa habitudine / assignat causam
abortus mortalis / et quod dicat patet / et
de isto abortu in 8uo conficiat aud[itor] ubi lib[e]ri
fatis dictum est supra // Dubium quis abor
sus sit peior an factus in primis
mensibus / et [quasi] sic in primis mensibus
mulier praegnans est debilior in abor .5o no.
sus in primis mensibus est peior
quod videtur nota quia cum abortus
sit mala dispositio praegnantis in illo tunc erit
peior quo mulier praegnans est de
bilior quia minus potest resiste
re accidentibus abortus debilis ...
stentis / ... videtur et notum ex ra
... in praegnationis / nam in principio
praegnationis accidunt accidentia spe
cialia scilicet pulsus cordis malicia ap
petitus appetitus vomitus et multa
alia mala accidentia // praeterea sic
confirmatur abortus in principio
fit a causa levi in principio est pe
ior quod videtur nota praegnans
in 9o afflig... in morbis / dispo
nens cum praegnans quod sit ... .
re ... videtur ... peiores
ergo probatur quia cum fetus sit in principio
modici ponderis et parum gravans .1.9o
non nisi ex magna causa gravat
matricem ut eum expellat // Amplius
partus fit impressio a magna
causa in est quod fiat in principio // Et
confirmatur 3o sit in principio ... ma
trix est in primis mensibus ma
gis clausum in primis mensi
bus est peior quod patet quia os
matricis est magis clausum
magis laborat et ... fetus edu
cere et magis resolutionem 2.9o
probatur quia in principio est clausum et non
advenit causa ... sit in ... in
pressioni cum multe cause advene
runt vel ... tormentis .3.9o
... multi et multo ...
... et humores lubricantes ma
tricem etc // Amplius confirmatur 4o
abortus in primis 4or mensibus
fit ex humiditatibus ... mollifi
cans ... et ... et in po
stremis ex humiditatibus disper
sio in substantia ... abortus

in principio videtur esse peior ...
dictis in lectione / quod videtur
nota quia humiditates ... mollifi
cans ... magis ... ...
... magis nobilis
ille quod ... substantia // Amplius quod
videtur ... sit ab ... ...
ut patet in lectione // In contrarium videtur
... de ... ...
videtur cum ... mortalis ...
sit abortus sit peior quia in tali abor
tu magis periclitantur fetus et
mulier ... in alio abortu et ita
... Dicendum quod ... // Conclusio
quod abortus ut dictum sunt est p
... abortus .10a.
... abortus aut abortus
peior unus alio vel ratione fetus
vel ratione matris vel ratione utrius
que / ratione fetus quia fetus moritur
aut multum patitur / ratione matris
et quia multum patitur aut quia moritur
/ ratione utriusque quia uterque multum pa
titur aut quia fetus moritur et mu
lier multum patitur / aut quia mulier
moritur et fetus multum patitur
ut est videre / omnia ... ...
... / ... ...
... ... quod si abortus
in primis mensibus ... ...
... et ... ...
... ... et
... quod abortus
in postremis mensibus sit ... ...
... // ... ...
... ... abor
sus in postremis mensibus ut
in ... et ... est peior mu
lieri quam in primis mensibus / ratione quia
... abortus ... corpulentiam
fetus satis magnam magna fit
solutio ... et ... dolorosa ma
gis accedentes febres fiunt ac flu
xus menstruorum ex quibus contingit mu
lieres ... ut patet
... ... // 2a ... quod
talis abortus est minus malus
fetibus quam in primis mensibus ratione quia
in tali ... fetus vivere ... in pri
mis mensibus ... vivit // 3a ...
sit quod potest fieri abortus fetu
... et mulier ...
... largo vocabulo iste appellatur
abortus / ratione quia exibit fetus ma
gnus multum et fortis et propter eius
magnitudinem faciet dolores impor
tabiles matri et propter ... ... fetus
fortitudinem vivet ... ... sit ...

.ad 2m.

.ido.

.parum.

videtur quod non — vel in postremis

.2m.

.3m.
.4m.

.5m.

.| Utrum quis abortus sit peior an
factus in primis mensibus
vel in postremis.

// 4a 9o sit quod aborsus 4i mensis est peior .4a. 9o.
aborsu alio facto in primis mensi
bus ita ponit autem commentator de ypocrate //
et potest confirmari quia cum tunc
fetus sit valde fortiter ligatus et
non sit multum ponderosus talis
aborsus non fit nisi a magna causa
et est durans in accidentibus satis
longo tempore / Unde cum quando mulier
abortat in 4o mense incipit
dolores magni et diu perseverat
quia mater non est debilis ymo for
tis unde propter longam durationem acciden
tium ipsa debilitatur et sicut cum adest
aborsus quia ipsa est debilitata ex lon
gis doloribus ipsa in actu aborsus
multum leditur quod non convenit in aliis
mensibus primo 2o / quia in 3o non est forte
ligatio fetus in 4o in quinto et sexto
licet sit fortis ligatio tamen fetus est
satis ponderosus gravans supra
mulierem // 4ta 9o sit quod aborsus .4ta. 9o.
in primo et 2o mense sit non est multum
malus mulieri licet malus et pe
riculosus fetui experiencia probat istam 9o /
quia mulieres que non curant nec
cessant nisi per modicum aggre
tis operationibus // Ad instancias .Ad p.o.
omnes Ad primam dicendum quod in postremis men
sibus est debilior mulier quia plus
debilitatur ex gravitate et pondere
fetus quam ex illis accidentibus factis
in primis licet sint plura aut non est
vigoratis // Ad 2m dicendum non gradu .Ad 2m.
aut et cetera — primo quamvis quia licet abor
sus in postremis mensibus fiat
aperta causa et deberet esse minus
malus / tamen per accidens est multum
malus quia fetus est magnus
multum solutus et cum magno ma
gni dolores et mortales malum
inducuntur / preterea ymaginatio non est for
te quoniam quia licet aperta fetus mo
dicum gravet tamen in finem aliquibus
oribus magis gubernatur et
magis conservatur et etiam amatur
quia in finem mulieres plus cavent
sibi et a motibus et ab aliis causis corrupcionis
et ideo in finem aborsus a maio
ri causa contingit // Ad 3m roboratio .Ad 3m
nem fetus fit in processu causa
qua causa est igitur quod fiat in primo
dicendum quod verum est si fierent fetus
naturales a principio / licet cum a principio

non fiat fetus naturales ymo preter naturam
ideo et facili causa potest contingere // Ad .Ad 4m.
3am a principio os matricis est ma
gis clausum et a principio aborsus
est peior nec quia quia fetus sunt
aborsus non fit prior racione
clausionis oris matricis sed ratione
multorum dolorum qui fiunt in aborsu
quia magis fiunt in aborsu ultimorum
mensium quam primorum // Ad 5am dicendum .Ad 5m
eodem modo quod aborsus non dicitur
peior ratione finis quia cum sit in
parte nobiliori sed quia accidentia ut
dolores et febres et fluxus
menstruorum que fiunt tunc sunt vehe
menciora et hec sunt magis in po
stremis mensibus plus quam in
primis // Ad 6tam dicendum eodem .Ad 6m
modo quod licet aborsus fiat in primis
mensibus et in postremis ab
humiditatibus tamen quia in postremis
aborsus fit cum maioribus do
loribus ratione magnitudinis fetus
ideo aborsus in postremis men
sibus est peior // Et de quil
la questio est utrum mulier extenuata
ta. postquam abire / in precedentibus
posuit causas aborsus hic in ista
parte intendit abire, illa dic
tam firmare ex auctoritatibus ypo
4ta afforismorum et sexto ephydimiarum
et quamvis faciat quia primo abire, potest
unam causam aborsus sumptam
ex humiditate totius et hoc auctoritate
ypocratis 4ta afforismorum / 2o abire / ponit
causas aborsus ex regionibus ex auctoritate
ypocratis sexto epidimiarum / 3o ponit
conservationem inspicita dicta / 4o abire / potest
unam causam aborsus ex ... ...
temporis et hoc auctoritate ypocratis
3a afforismorum 2a ibi ~~et in regioni~~
~~bus valde calidis frequentibus ibi 2a et in~~
~~regionibus meridionalibus ibi 2a~~
~~et quando precipit tempus~~ / pars prima corpus
// dicitur circa primam partem quia in ma
libus breviis ut in porcis cum
ipsi volunt impinguare il
los faciunt eos impinguari et ita
impinguantur cum sunt pregnates
et bene retinent fetus et
non abortiuntur // sic quod mulier Id.
extenuata si impinguetur impin
guabitur et non abortiet //
Conditiones quod in aliquibus casibus in
pregnatione conferret ad impinguationem ut
primo cum mulier est macre
facta propter malam complexionem .6o. No.3

./ Utrum mulier extenuata pregnans abortiat.

grauius frigidam hic ex parvis calefieri indiget et
sit corrumpi ingravidari / sed mulier multo
tenus maritus fit quia retentum fuit
sperma et corruptum ex quo eleva
bantur vapores praui et expelleban
tur in hiridinem totum quod impedie
bant actum mutilationis quia non 2º .d.
cum impugnationem expulit illud sper
ma redijt ad dispositionem naturalem
et impugnatur / 3º et mulier potest
esse maritata ex parte maris rete
tione dato quod non sit sperma corruptum quia
ex fortia emissionis non dormit .5.
in tempore comedit et hic per tortum
veniam ad impugnationem ex quo fit
expulsio per manus ipsa impugnatur
/ 4º mulier potest esse maritata
propter putredinem aliquam
flegmatis mali existentis in ore stoma
ci quod non permittit eam assumere cibum
quod flegma cum mulier impugnatur
consumit naturaliter per ulterius generationis
et ab ipso fetum vel mulier impu
gnatur / 5to mulier potest esse
maritata propter opilationem mesay
cam et apertionis generationis removetur
vel ipsa impugnatur / 6º quando non
sit quod ipsa sit extenuata vehemen
ter ipsa abortit cum sed impugne .Nota.
tur perfecte propter eam quam tangit
auctor / in litera pater valeat sum
stacius quod fetus est vehementer extra
attrahitur quia dum attrahere sufficien
ter alimentum et non corporis ... quia propter ma
gnam ... attra
.9. ctio in mulieres sed sit in fetum
.5. / 6º autem concedatur quod attractio sit ve
hementior in puero et in femine
mulier stabit in sua macredine
et post erit ipsam non abortire
sicut apparet de multis macris que
impugnantur et impugnate adhuc
fiunt macriores et non abortiunt
-13. d. inductum // Ad rationem principalem dicendum quod non est simile
de animalibus brutis et de homine similiter mu
liere quia fetus animalium brutorum
adhuc ut plurimum pauciores
cibos exigunt / fetus autem huma .d.
nus pluribus / quia non potest fieri .5.
impugnatio magna ... sine
abortu fetus quod hic potest impo
... huius ... est quia po
te habet magna caliditas ...
vel potest digerere ... de cibo
sufficiet pro impugnatione et

conservatur sperma fetum quod est potentia vi
in muliere humana propter debilitatem
caloris spermatis virtutis // Et in regio
nibus valde frigidis hic dicit / potest
tas aborsus ex parte regionum et
quod dicat patet // Dicitur quod hodie in re
gionibus frigidis plures sunt mulieres et
frigide ut in allemania et in fla
dria alibi in anglia et normandia
et brabantie habitatores regionum
frigidarum sunt multo plures dato quod sint
regiones valde frigide // dicendum quod hoc
est per accidens et plus ex influentia
speciali super celestium sed ex influ
xu regionis ut frigida est quia frigida
est mortificans et ——— pala
tiuum faciens et frigidas ultimata
non est nisi mors / in per accidens quia
in regionibus frigidis non sunt vina
homines ita non inebriantur et non
causant homicidia // Ampliusque ibi
sunt dominia naturalia et in talibus
dominijs et ciuitatibus libe
ris propter ... eas morales di
uissio medicinalibus sunt plures
habitatores // Et in regionibus / hic
dicit / intellige dicta de regionibus
ponit unam conclusionem et quod dicat
patet // Conclusio quod in regionibus meri
dionalibus multiplicatur aborsus ut
explicit ea primo quia fetus eius appetit
aerem frigidum et movetur ... antequam
ut exeant / 2º quia in regionibus ca
lidis habundant superfluitates ca
lide mordicantes matricem / 3º quia
in regionibus calidis tales superflui
tates magis moventur et mo
te magis nocent / 4º quia in regi
onibus calidis mulieres sunt mag
coytus / In regionibus autem frigidis con
gruit et ideo pauciores aborsus
fiunt nisi regio frigida sit valde frigida
quia in eam regio est valde frigida et ul
timate frigida quia frigidas est magis
inimica vite in regione frigida
ultimate magis multiplicatur
aborsus et ita intellige dictum est
de complexione et regione et tempore
anni // Sed aut queritur ubi mag
fit generatio cum in regione frigida aut
in calida // Dicendum quod in frigida et et
masculorum generatio ut dictum fuit
supra ... masculinus propter aggregatio
nem caloris naturalis // Et quando per
verum hic dicit / ponit ——— unam
causam aborsus ex combinationi

bus sunt quattuor mensibus et post annum et
quod dicat patet et est afforismus 3us parti-
cule afforismorum ypocratis et consideran-
dum quod forte ante pregnantes abor-
tiunt secundum fetus primus in utero quia fe-
tus non poterit suscipere alteratio-
nes acres et magis possunt abor-
tire ille que essent in primis mensibus
// Si autem queratur utrum talis abor-
sus posset evitari // dicendum quod sic
maxime faciendo mulieres fugi-
entes in utero permanere in
loco calido et non exire ad frigus
// Et dolores antecedentes / hic ad-
ponit unum casum in aborsu et quod
dicat patet // Conclusio quod in aborsu
dolores sunt maiores intensive et
extensive quam in partu naturali; primo quia
sunt maiores intensive quia matrix et
ossa femoris non possunt dilatari
nec sicut expedit et ideo dilaceratur per
naturam a fetu unde maior dolor in-
sequitur // Amplius ligamenta sunt fortio-
ra in aborsu quam in partu naturali et
ideo difficilius rumpuntur et faciunt
maiorem solutionem continui quare maior
dolor insequitur vel sequitur intensive
ut / 2° contingit dolor maior exte-
nsive quia matrix est debilis in abor-
su et fetus est debilis non movens
se ad exitum quia diutius stat ad exe-
undum et ideo dolores maiores exte-
nsive // dubitatur ad quid posuit auctor istum
casum // dicendum quod ad duo scilicet ad pronosti-
cationem posuit in aborsu pronosticans
mortem et periculum mulieris pregnan-
tis plus quam in partu naturali; 2° ad-
posuit hoc ut per hoc sciamus
quod maior diligentia debet haberi circa mu-
lierem abortientem quam circa mulierem
habentem partum naturalem // Signa quedam
hic adicit / intendit ponere signa
aborsus / et primo adicit / ponit si-
gna communia aborsus, 2° ponit si-
gna specialia ibi 2a complexiones non
primo in hoc sunt quedam generalia signa possunt
adicere / que significant aborsum
ibi 2a cum 3° suffocant lacte
ibi 3a et si multo dolore ibi 4a
et quando videt facies ibi quinta et si
ce aborsus / prima in 2as quia primo adicit /
ponit signum, 2° adicit / respondet
quibusdam dubiis / ibi 2a solidita-

tem non egram / quod dicit intelligit pro textus // Conclusio
quod ut dictum fuit in 2° capitulo sanguis
menstruus in muliere pregnante
dividitur in tres partes / una autem
illarum partium venit ad mamil-
las ut generetur in lac et propter adven-
tum ipsius partis sanguinis ad ma-
millas mamille aliquantulum re-
duntur duriores et apparent pleno-
res et grossiores / circa autem accidit
[illegible] fetum non crescit il-
lud sanguinem sanguis mittitur sanguinis
videlicet ipsius / quia mamille que
erant primo plene non apparent va-
cue et graciles / si in istud signum
dicit significat aborsum requiritur
quod contineat multis diebus mulierem
contineretur non significat causam for-
tem inferre de aborsu / hoc autem
sit necessitate maxime quando talis et
tenuitas mamillarum fit subi-
to et non paulatim // dubitatur quia non
videtur quod talis de tenuitate
significat aborsum quia potest fie-
ri ex opilatione venarum illarum que
veniunt ad mamillas ab ipsa
matrice unde quia ibi est opilatio non
potest advenire sanguis ad mami-
las qui conveniens est venire quare et
tenuescunt et fiunt graciles
// dicendum dupliciter primo quod in isto casu gra-
cilitas mamillarum fieret pau-
latim et talis non significat
aborsum // 2° dicendum quod talis gracili-
tas et significabit aborsum
quia significabit sanguinem ire in
superfluitate quantitate ad ipsum fetum quod
suffocabit fetum unde fiet ab-
orsus // Soliditatem non egram
nunc adicit / videt quibusdam
dubiis / et primo unum / 2° alterum 3° alte-
rum / ibi 2a et quando graduatur ibi 3a et
si ex plenitudine / circa ad primam
partem sic dicitur adicit / dicere et
quod tradiximus quod si mamille fiant
graciles post soliditatem sanam
quod hoc significat aborsum / si
mamille essent tumide et dure
propter magnam repletionem sanguinis
et propter duritiem quam postea et
fierent graciles moderate ita
quod quasi redirent ad dispositionem na-
turalem essent nec hec signa abor-
sus adicit / videt quod non // dubitatur
ad quid posuit hic adicit / hoc est
quia sit satis notum // dicendum quod

abire/ ad hoc posuit ut haberet dua
inter detrimenstruam propter natam
et naturalem et detrimenstruam inna-
turalem et naturalem/ nam detrime-
struia propter naturam fit ex dispositione
naturali mamillarum// Sed detrimestruia
innaturalis et naturalis fit ex dispositione
propter naturam mamillarum// Sed autem
contra quod est cognoscibilis dispo-
sitionis mamillarum// dicitur quod est du-
ritiei levis et sine dolore sed
suppositio nimida propter naturam ma-
mullarum est magna et cum dolore
// Sed autem queritur quo cognoscuntur
humores facientes duritiem propter
naturam mamillarum// Ad hoc videtur
videtur ypo/ contra aphorismum quaecumque
corrumpunt per fetus naturam illa via
quam ad oculos quam ad vertebram
quam ad alia membra via decli-
nantur et quam possent extremis esse ita
fortes quod subito resolverentur/ Si
autem esset grossities propter naturam
mamillarum et post illam duritiem
appareret gravitas ultimata et
propter naturam hoc significaret
naturam illam que approximabat ab
aposteinabat mamillas seu ma-
teria currens ad matricem et
fetum unde fieret aborsus ut in
nulla causa in quarto pallegat apho-
rismus quando ibi duritiei non
sunt plenitudo/ unde ibi// Et
quecumque duarum. hic abire/ videtur
aliud dubio et est duplicatum/
// diceret quod posset ut una ma-
mulla detrimenstruus esse signum
aborsus// Amplius quo tempore si
generatur iste aborsus futurus
// Ad primum dicendum videtur abire/ quod unius
mamille detrimenstruia significat ab-
orsum// Ad secundum videtur abire/
quod aborsus fiet in die sequen-
ti apparentiam illius detrimenstrue/ Concludit quod detrimenstrua et
naturale factio unius mamille
potest significare aborsum dupliciter
primo in habente geminos secundo in habente
unum solum fetum primo in habente
geminos contra yporcra/ contra aphorismum
illo aphorismo mulieri in utero habenti si
altera mamillarum gracilis fiat
geminos habenti alterum abortiet
siquidem dextra masculum quia si-
gnificatur quod alimentum ke-
tum [illegible] in dextra [illegible]

fetum unum puerum [illegible] illa parte rapit
alimentum mamille quare detrime-
scit et marcescit/ secundo in habente secundum
unum fetum detrimenstrua unius
mamille potest significare abor-
sum cum est magna vel maxima
potest enim esse quod mulier habet unum
apostema dicunt una mamilla
et alia mamilla est disposita natura-
rapiens per aliquam causam alimentum
fetum ut per fluxum tunc mam-
illa sana detrimestrua fiet et ma-
cresceret et alia apostemata non ex
isto causa si detrimestrua illius
mamille solius est maxima signum ab-
orsum et nisi quando dicit alia
sed non apparet detrimestrua factam/ secundo
considerandum quod detrimestrua ma-
mularum potest antecedere aborsum
et esse signum aborsus futuri et
potest sequi aborsum et est signi-
ficatum quod significatur per aborsum
ita ellicitur ab yporcrate et gaq
contra aphorismum ex illo aphorismo mulieri
in utero habenti si mamille graci-
les fiant et ex illo quecumque
corrumpunt per fetus et quod ex-
ponit in quarto quecumque corrumpunt
per fetus/ primus in detrimestrua potest
innuere aborsum sicut cum fit ab-
orsus aperte in alienata mam-
illarum et dicit ista locum probatur aphorismo
potest et sequi gravitas aborsum
sicut cum aborsus fit subito a ca-
su vel percussione vel vomitu
vel aliis similibus/ tunc enim
cum fit aborsus fit mamillarum de-
trimestrua quia natura avit vel fu-
git ad matricem cum suis instru-
mentis. scilicet sanguine et spiritu quare ma-
mille fiunt mamillelite// dicendum quod
medicus potest cognoscere utrum
gravitas mamillarum sit signum
precedens aborsum et quo signum
sequens aborsum// Amplius dubi-
tatur cum aborsum precessit ma-
mularum gravitas et sequitur ab-
orsus in qua dispositione per ma-
mille restricant hic in eadem
gravitate ut fuerunt ante abor-
sum aut fiunt graviores// Ad
primum dicendum quod mamillarum gravi-
tas precedens aborsum stat cum
opposito vobis nichil sanguis et illi ipsi
et cum dispositione membrorum maxime
fiunt non permutata sed mam-
illarum gravitas sequens aborsum
est cum lesione multarum op-
erationum et aliarum dispositionum facieret

Itemus

tong cor^l^ d max^c^ permutata et fit acaus
permutatus unde mulier est palida
iacens et non potens in proprio
loco iubus et max^c^ quando abortus
est impossibilis nec febris // Ad 2^m^ .Ad.2m.
dicendum quod fiunt graciliores propter ma
gnam evacuationem que concomitatur
abortum // Et sic de pleuresi / hic
auice / videtur alteri dubium propter quod sic .Nota
dicendum quod ista non potest primo sic intelligi
duci / dictum est quod natura rectificat
duriciem et soliditatem contra ab
sque minore fetus diceret aliquis
quis est modus rectificandi hanc
duriciem et contra soliditatem mamil
larum / auice / ad hoc supponens ypo
cratis afforismi per tex affo^i^ que
cumque corrumpit sic fetus quod talis
durities et soliditas contra per has
impressionem vel ad oculos vel ad
vertebras aut ad inguina et sic de
pleuresi ita quod illa et huiusmodi materia
mamillarum potest sicut si natura faciat
duras mamillas vivus ad parti
culum tegentem costas et faciat
ibi pleuresim / pleuresis in eucius
ex illa natura dicitur esse levis et non mo
lesta ut dicetur // 2° potest exponi
et introduci dubium ante dictum sic //
propter quod sic dicendum quod durities sive .Nota
soliditas contra mamillarum potest si
cut a pilo recepto in mamillis
potest sicut ex humoribus multis sive
pillo adunatis in mamillis sive
nocumento intrinseco vel ab extra
potest et sicut ex humoribus adu
natis in mamillis propter nocumen
tum intrinsecum vel ab extra ut propter
apostema pleureticum / diceret 1^2^
quod ubi natura conservat quod natura per rectifi
care duriciem factam ex pillo vel
humoribus adunatis sive nocumento
intrinseco si sit cum nocumento
intrinseco vel extrinseco vel
bene potest rectificare / auice /
videtur quod sic dicendo et sic supple
durities mamillarum ex pleuresi
potest ——— rectificari / 3° possumus intro
ducere / propter quod sic dicendum quod manlevuna .Nota
et gracilitas mamillarum potest sicut
ex flo^i^a que rapit alimentum fetui
aut ex alia causa rapiente alimentum fe
tui quod manlevuna est signum abor
sus in eodem die cum nec magna
aut maxima / diceret 1^2^ quod sic fie
ret manlevuna in pleuresi potest
sicut quia apostema illud trahit
ad se sicut ventosa trahit ut rema
net mamilla gracilis et sic
ista gracilitas signum abortus
dicit auice / quod sic dicens / et sic

supple in gracilitas mamillarum facta ex 1o.
pleuresi est signum abortus // dubita
tur contra istam rationem multa propter quod si
quia durities mamillarum propter contra gravi
hoc non ponit // dicitur 2o circa partem 2o.
expositionem quia dicitur quod determinatione sicca
potest sicut laudabilis si natura curat
ad particulum et faciat pleure
sim / contra quia pleuresis est morbus
acutus cum febre et dolore vehementi
ergo superveniens dolori sive du
riciei mamillarum non videtur esse
bona ymo mala quia intra gueritur
morbus // Amplius morbus superve 3o.
niens alteri debet esse minor pleu
resis autem est peior quam durities
et natura nec sicca illa mamillarum //
Amplius contra expositionem non videtur 4o.
quod manlevuna mamillarum proveniens
ex pleuresi significet abortum
quia sic ex pleuresi trahitur materia
in mamillis non propter hoc trahitur
materia fetum nutriens // Ad primum dicendum quod .Ad.pm.
durities mamillarum licet non ponatur
potest in satis intelligi esse val
de mala et via signum et via est
via signum quia significat materiam vitalem
que per vitalis potest causare abor
sum / via est quando mamille per
vitalem sensibiles tamen unde ma
gnus dolor quod potest et ita abortus
possunt quia natura faciens dolo
rem in mamillis corporis et propter ma
nifestam colligantiam ad matricem
potest subito illuc fluere et lede
fetum quod non ita faciliter continge
ret si via sit in oculis aut ce
rebro aut in inguine et ideo natura
rectificat istam duriciem contra ma
millarum transmittendo illa non
ad oculos cerebrum et inguina
ut ponit ypo / affo^o^ preallegato
// Ad 2^m^ dicendum quod illa pleuresis dicitur .Ad.2m.
et levis et dicitur lateris partem
siquidem remanebit in mamillis
resolvetur a calore naturali / potest autem
pleuresis esse levior propter unum
magnum apostema mamillarum fer
cum de natura expellitur de extra ad
intus quod non est bonum // dicendum quod verum
est si tanta expelleret intus quanta
erat extra sed si expellatur pauca
intra et multa fiebat extra atque
modica intus pellatur et ad resol
vatur melius est quam unus malum
cum sic fiet staret extra in mamil
lis et faceret unum magnum
apostema in mamillis // Ad 3^m^ .Ad.3m.
dicendum quod visio quia pleuresis levis
et parva alia vero est magna mala

.| Utrum quid significat durities ma
millarum contra.

Nota 4m · qz unum magnum apostema extrinsecus et iam vidi
incidere pleuresim sine febre et c-
rat pura valde // Ad ultimum dicendum quod quando
pleuresis est magna non solum trahit
alimentum mamillarum sed et fetus et ad
illud adiuvat consumptio que fit per ebullitionem ab
stinentiam quia est necessaria in morbo a-
cuto ut est pleuresis illa inanit
mamillas // Cum ergo superfluit / hic
Avicenna / ponit 2m signum signans abor-
Nota · sum et patet // Contra quia hic est assump-
tio propositi potius quam quod illud ibi ne
cessitat dicens quod hoc significat fe- · aborsum
tus debilitatem non attrahentis sibi ali
mentum quia fluit ibi ad mamillas · dicendum
et extremitates effluit quia virtus regiti-
va totius deficit et non valet retine- · solutio
re lac in mamillis et exponatur ly
Dicendum · quod per sed vel et // Dicendum quod significaret
Solutio · fluxus lactis sine gracilitate mami-
llarum // potest dici quod significaret fetus
debilitatem non attrahentis nutrimentum sed
forte nec regitive non permittentis flue- · Nota
re nisi illud quod non trahit fetus
non illud quod debet et regulariter quia si de
Solutio notandum · permitteret flueret mamille fierent
graciles // aut potest dici quod significat
mulierem non continentem talis propter
cum mulier appetit vividi coloris et
robusta / et ista lactis effluentia in
cessu impregnationis magis significat debilitatem
fetus et aborsum quam in principio cum in pro
cessu fetus deberet magis attrahere ali
mentum quam in principio // Si autem lac flueret
solum ab altera mamillarum posset si
gnificare si mulier haberet geme
los aborsum unius eorum sicut dictum
est de gracilitate mamillarum sine
lactis effluentia / Aut et posset et
fluxio lactis ita copiosa et ma
gna ex una mamilla quod expoleret
fluxum ex ambabus / et ideo et
fluxum lactis ab una mamilla
tantum posset significari debilitas fetus
et aborsus // quod autem sciendum est
cum dicendum est in capitulo quod sequitur // Et
Nota · secundum multitudo doloris / hic Avicenna / ponit
3m signum signans aborsum // Conclusio quod
multitudo doloris est signum et causa ab
orsus primo causa aborsus quia propter dolorem
matrix irritatur ad expellendum et
non ad retinendum / 2o quia kallimenta
in fetus / 3o quia propter dolorem attrahuntur
ad attrahuntur multi mali humo-
dolore surripitur · res ad matricem qui stimulant
expulsivam matricis quod et post si

-focare fetum / 4o quia propter dolorem resolvuntur
spiritus matricis regulantes fetum / 2o mul-
titudo doloris est signum aborsus quia
significat malam complexionem vel materiam
aut solutionem continui que omnia sunt in ma
trice sicut causa aborsus // Et autem Avicenna /
notanter multitudo doloris scilicet nota
bilem et intensorum quia unus dolor
parvus non est causa nec signum tantum su
fficientem ad aborsum / talis autem
multitudo doloris est prima et fuerit
aborsum · in principio magis significat et causa est
quia tunc ligamenta sunt debiliora // Si
aut contra ... dolor multitudo in aliis
partibus a matrice possunt significare
aborsum // dicendum est quod si sunt multum
prope matricem et dolores sunt multum nec
si sint dicto contrario non tunc matrice
tunc fiet aborsus // Et quando rubet
facies / hic Avicenna / ponit 4m signum
generale signans aborsum quod nisi ultra
contineret et patet 7o dicat // Conclusio
quod rubor faciei in febre significat mul-
titudinem vaporum elevatorum ad partes fa
ciei calefacientium partes illas unde
quia rare replentur sanguine / aut si
gnificat multitudinem inflammationis
rigor idest fuga caloris propter maligni
tatem materie vel propter acuitatem va
porum acuit quod gravat caput ex va
porum multitudine dominante maxim
do ex consumptione multitudinis vaporum mo
torum super musculos aut ex multitudine
materie etiam motorum ad musculos et
sentitur dolor in profundo oculi ex
humorum et vaporum multitudine motorum
ad nervos et musculos moventes
oculos hoc signum aggregatum ex omnibus
istis significat quod causabit aborsus si
convenient quia hoc significat acui
tatem febris inflammativa fetum
inflammatione a qua potest refri
gerari et ex inde debilitatus ex
illa febre non poterit vivere
significat ista illa signa aggregata
illis omnibus dictis quod prius proveniet
fluxus menstruorum deinde fiet
aborsus // Ex quibus consideratur quod aborsus
quandoque provenit post fluxum menstruo-
rum quandoque cum fluxu menstruo-
rum simul quandoque ante fit aborsus
et fit post eum fluxus menstruorum
fit 1a quando post fluxus menstruorum
fit cum fit flores sapheue quia post
accidit ut in nocte tale menstrua
et accidit inde menstruorum flux-

dum ablatio nutrimenti et tandem aborsus
fit et quia aborsus provenit et similiter cum
fluxus menstruorum sic accidit abor-
sus febribus et sanie [illegible] provenientibus
fetus postea subsequitur menstrua
/ quia autem simul fit aborsus et cum
menstruorum sic in aborsu facto ex sal-
tu vel percussione/ cum 1a adest febris
cum conditionibus dictis tunc adveniunt
cause aborsus quia inflamatio se-
cus faciens cum potest acrem ex te-
norem et fit et ibi ablatio quia ^nutrimenti
est causa aborsus/ et primo ex tali febre
fiet per [illegible] menstruorum [illegible]
[illegible] et multum et faciunt [illegible]
[illegible] fetus [illegible] aut [illegible]
[illegible] menstruis fiet ablatio alimenti
cum inflamatione fetus quare fiet ab-
orsus// dubitatur quia ista febris potest con- .d°.
tingere in quo mense ob [illegible]
vel aliam causam quare non videtur quod
sit causa aborsus quia natus in no-
no mense non moritur// Conditiones [illegible] .6°.
[illegible] febris est causa aborsus [illegible]
[illegible] multis [illegible] et [illegible]
nam [illegible] vidi mulierem habentem
febrem [illegible] a 3o mense
usque ad finem [illegible]
[illegible] affligebat per [illegible] 4a [illegible]
duplicis 4ne/ aliquando cotidiane/ aliquando 3a-
ne et tamen fetus evasit// Ad rationem .Ad.o(m).
in omnibus dicam quod febris illa cum illis
conditionibus in quo mense debili-
tabit adeo fetum quod vivere non
poterit et ad illud [illegible] ablatio
alimenti// Et secundum causam aborsus/ hic
Avicenna/ ponit [illegible] signum signorum
aborsum et patet quid dicit Avicenna// Con- .No°3
siderandum quod omnes cause aborsus
sunt [illegible] aut non/ [illegible]
non sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] aborsum et [illegible]
significaverit aborsum// Sed dices .d°.
ipsum dictum videtur satis [illegible]
[illegible] quia cuilibet est notum [illegible]
[illegible] et effectus// Ad hoc dicendum .8°.
quod [illegible] est artificialis/ ratio quia non
est cuilibet medico nec vulgaribus notum et
[illegible] que sunt cause aborsus/
non tamen [illegible]
[illegible] est causa aborsus/ in hoc [illegible]
artificialitas scire cognoscere quod
[illegible] sufficere [illegible] causa aborsus// Com-
plexionem [illegible]. hic Avicenna/ [illegible]
ponere signa aborsus [illegible]

[illegible]/ et primo ponit signa aborsus [illegible] signum
aborsum [illegible] ex dispositione [illegible]
/2o signa aborsus ponit que [illegible]
[illegible] ex parte fetus/ ibi 2a mortem
non fetus primo in duas quia primo ponit
signa aborsus [illegible]
[illegible] / 2o [illegible]/ ibi 2a et
cause [illegible], [illegible] ad [illegible]
Avicenna/ duo facit quia primo [illegible]
[illegible] signorum [illegible] ca 4/ 2o
Avicenna/ ponit signum aborsus [illegible]
ex [illegible]/ ibi 2a factus [illegible]
[illegible]/ [illegible] patet// Con-
siderandum quod cause aborsus [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ex parte matricis aut
[illegible] ad dispositionem [illegible] aut ad dispositionem naturalem aut innaturalem.
cause aborsus ex parte matricis
erant quia os et collum erant nimis
latum/ aut quia non bene constringebant .d°.
aut quia humiditates erant in concavitate
matricis aut quia erant in orifi-
cijs matricis// Signa istarum dispo-
sitionum non ponit quia latitudo oris et
colli patet/ mala et constrictio patet ad .6°.
sensum obstetricis/ Signa humiditatis
orificiorum matricis opilantis illa
orificia patent quia paucitas a-
[illegible] menstruorum/ et aborsus fit in
3o. 4o aut 5o mense/ signa humidita-
tum in concavitate patent per [illegible]
fluxum humiditatis/ et quia aborsus
fit in vi. aut vii. vel viii. et .Ad.o(m).
non [illegible]/ Signa aut ma-
larum complexionum naturalium et [illegible]
dictis supra/ Signa aut malarum
complexionum [illegible] non est
necesse ponere quia ponet [illegible]
et [illegible] multorum [illegible] signa
[illegible] dispositionum multorum .No°3
membrorum// Factus aut ca ventositatis
[illegible] hic Avicenna, ponit signa
ventositatis causantis aborsum
et [illegible] ventositas dependebat ad
dispositionem naturalem aut innaturalem ^[illegible] .d°.
//quia magis posuit signa istius .d°.
cause quam aliarum causarum// [illegible] quia ista .S°.
causa plures [illegible] quam alie et
quia in ea magis errare [illegible] .8°.
quam in alijs signis aliarum causarum
Avicenna/ potius posuit signa eius quam
aliarum causarum// Et cause [illegible]
hic Avicenna, ponit signa aborsus
[illegible] a causis extrinsecis sive
[illegible] et patet// dubitatur quia cum cre-
[illegible] aut qualitate et quantitate .d°.
[illegible] dixit quod cognoscitur quantitate

et qualitate // Deinde ponit expositionem prognosticationis quantitative excessive quia si debent facere abortivum expedit ut magis excedat quantitate causae intrinsecae / excessus autem potest esse inequalitate et quantitate aut in utroque; secundum autem quando expedit ut excedant est quia non sic extraneum sit intrinsecum cum ratione non comparatur in humore in frigiditate in alia causa sunt ^ intrinsecae comparatae adherentes vel comparatae in herentes corpori

secunda ^

// Mortem vero fetus. hic Avicenna ponit signa abortus predicti existentis et primo ponit unum signum commune signum ab actione lesa et qualitate mutata, 2o ponit ad simplicem ab excessu mutato et actione lesa 3o ponit ad simplicem equalitate mutata maior extremorum ibi 2a Et apparent unde humiditates ibi 3a Et quod fit cum moritur // Considerandum circa primam partem quod quando fetus mortuus est in

.Nota 3

matrice propter egritudinem ipsius fetus tunc eam amplius non firmiter alligatus manet et eam non habet amplius calorem sublevantem ipsum et ideo ponderat et gravat magis matricem cum ita sit motus mulieris iacentis sentit illam rem mortuam gravantem quia non habet calorem sublevantem sed potius gravantem intrinsecus nimis ponderantem et movetur de latere in latus propter malam confirmationem ad matricem et propter quod iacet super latus similiter tunc etiam sua gravitas multum ponderosa sentiri potest quia non est aliquid substentans // sed cum mulier iacet supino corpore tunc substentatur super spinam intestinis sicut quia fetus mortuus fuit inficiat illas partes et sentiuntur ibi frigiditas ubi prius sentiebatur caliditas propter caliditatem fetus et de nunc sentit mamilla et apparet macilenta propter non veniendum quod fit in matrice mamille comparantur et non possunt propter alimentum convertere / Amplius eam non plus mittitur menstruum ad mamillas ab ipsa matrice quia deficit fetus propter quem mittebatur menstruum ad mamillas // Deinde quando Avicenna non posuit signa abortus provenientis ex morte mulieris et ideo possibile

.d°

.6°

quanto tempore vivit fetus post mortem matris // Deinde quod Avicenna non posuit signa huius abortus quia inveniunt nota quod mors matris ut in pluribus etiam est quando moritur mater morte naturali moritur et fetus quia fetus debilior minus potest resistere et moritur // sed si mulier moriatur accidentaliter ut gladio ut fuit anno preterito mortua una a viro suo que erat pregnans mensium novem potest vivere fetus pluri tempore et vixit ille puer post mortem matris bene decem horas et fixa fuit mater et vanzanus fuit puer post extractionem de utero facta fortiore // Et quando moritur / hic Avicenna ponit signum abortus facti a fetu quod sumitur ab excessu mutato et qualitate mutata et patet // Considerandum quod abortus

.Nota 3

ratione fetus magis fit cum fetus est mortuus cum autem fetus est mortuus quia mollis carnis et mollium membrorum prius fit ut cadaver et ideo emanant iste humores virulente et certificant quod fetus sit mortuus quia mulieri propter graves adveniunt febres vel adveniunt et morbi acuti propter quos fuit necessaria ablatio matricis et patet // Et quando fit cum. hic Avicenna ponit signum abortus facti gratia fetus qui sumitur a qualitatibus mutatis vel totius extremorum et satis patet // Considerandum quod de concavitate oculi ad profundum fit quando fetus mortuus

.Nota 3

est propter totalem spirituum contractionem ad cor et ad interius in oculi depauperantur spiritibus sublevantibus unde nunc merguntur in profundo et propter caput quia non resolvuntur ^ corpora dissolvuntur apud aliquam ipsa profundatio oculi in abortu facto cum mortem fetus ^ fit citrina vel farina cum autem vel flo... vel lividitas cum datur mulieri venenum non tenerens et corrumpens fetum et fit albedo oculi super... propter mortificationem caloris / auris rigida et extremitas nasi quia ipse partes cartilaginose citius privantur calore cum rubedine

^ aliquid

sicut quando ^

.| Utrum quanto tempore vivit fetus post mortem matris.

laby q̄ ibi elleuātur aliq̄ uapores co
rup̄ti q̄ calidi existentes potencial
ter et causa attractionis aliquā
saniem ad labia / vñ exeunt rubea
et disp̄o ——— est similis dispōni
ypo sarce tumida et liuida quia alli
nem̄ gñeretur maquositatē que
dit tumidinem totius tumidaz li
uidam // Et gsideria p̄ necessarium Nota
sunt ponere signa fetus mortui
in matrice ut hoc habito statim in
tendamus ad expulsionem fetus mor
tui ne accideret mors mulieris
aut grauis morbus ob quem impe
diret ab alia conceptione et sic
eet sterilis / quo autem extrahitur
fetus mortuus dicetur inferius //
Considera et quod abicit / non possunt
signa aborsus p̄uenire non ex ma
tre aut grassitie sup̄fluua quia non
sunt signa illarum dispositionum / non po
sunt ——— signa aborsus ex ueneno
quia signa uenenorum patent 6a
fen 4i et forte multa similia
et in alijs dubijs sufficiat quia
ria signa aborsus / Aborsus
aut ex parte panniculorum cum corpu
tur non possunt signa quia raro
contingit et quia faciliter cognosci pt
per sibi|itaz eiusdem humorum // abor
sus et ex debilitate matricis et mali
ciem non possunt signa quia po
sunt patere ex sup̄ dictis quando ta
lis matrix fit in p° mense aut
in 2° et de tali aborsu modi
cum narrant mulieres et p̄ ap
te mereticule // dicitur ut in re |do
gionibus frigidis septentrionalibus minus
fiat aborsus quam in meridionali
bus / et ac p°q non sic in regio .p.ar
nibus frigidis septentrionalibus ma
trices et carum membra uicinora
sunt magis plena humiditatibus
malis i in talibus magis fit ab
orsus quia uidetur et nota quod
tales humores prohibent ligamenta
fieri solida tales humores debilitant
continuatiuaz / tales et humores excitat
expulsiuaz ans est ab... / 2a p̄mum
de locis habitabilibus frigidis ubi p°
primum capituli dicat quod habitantibus
in talibus regionibus corpora

in suis membris habundant humo
ribus non bonis ymo malis // Am
plius in medio capituli dixit quod
aliqui dixerunt quod iste mulieres sunt
steriles propter mulierem humiditatem ma
tricum ipsarum et maricis in eis
non multum desiccantur a menstruis propter
strictionem viarum // Amplius in fine
capituli ponit quod in pueris mul .2m.
tiplicatur aquositas in matrice earum
// Et confirmatur 2° in regionibus
frigidis multiplicantur tussis et
eguines ex qua dicit auicenna illarum
mulierum est debile i in eis ma
gis multiplicatur aborsus quia
uidetur nota quod tussis uidetur
motus satis molestus et multi
genio uenis matrices ad expellendum
/ Eguines et exprimendum ut tenas
mon dissuria mulierem incitant
matricem ad expellendum / auicenna
aut cum est debile est quod ut
matrix et fetus mulierem alteret
tur ab extrinsecis accidentibus
et totum hoc est ca aborsus ans
est ab... / 2a p̄mum capitulo palle
gato // Amplius confirmatur 3° sic mu .3m.
lieres frigide naturaliter et sic
crassant ut aliquas uel steres fre
quenter aborcunt calidis et uie
ribus i in regionibus frigidis
magis fit aborsus quam in meri
dionalibus regionibus quia uidetur no
ta aspli aut p3 ad sensum et per
experientiam // Amplius confirma .4m.
tur 4° sic siccitas magis stat
cum calide quam cum frigida et frigiditas est
mortificans et palliditatem faciens
i uidetur quod in regionibus frigidis
magis fiat aborsus / quia uide
tur nota quod cum aborsus fiat
a dispositione contra illa dispositione regio
nis erit magis aborsus contra
aqua contra dispositione plus depe det
propter aborsus dependeat ex def
ectu quem tenuit illa regio erit ma
gis causa aborsus quam fieret
tenuitaz plus deficeret / talis autem est
regio frigida ———
ratione frigiditatis facions deficere
continuaz valitatem / ans est
ab... / 2a p̄mum / et ypo / quando appo
tum // In g̃nerum est ab... / in s̄uo
loco non in fine alterius capi
tuli et ita ponit etiam naturali
ter dictis eius suppositus de causa .5m.

/ Verum in regionibus frigidis septe
trionalibus minus fiat
aborsus quam in meridionalibus.

No^3

masculi^us // Con^dz q cu loqr avicena
de regionibus calidis et de regionibus
frig intelligit de regionibus q st
h(ab)itabiles, declinatos ad partes ro ^no extreme
multum / ita q no est p modo
regione ultimate frigida et ultima
te calida q in his cap(itu)lis ultima
ter forte est q est paritas in abor .5° a^a
su itaq non fit aborsus in regione
frigida — sic in calida // Ad q(uestionem) 1° po .5° a^a
·p^a q^o natur iste q(uesti)ones // p^a q in regio
ne calida meridionali plures
cadunt egritudines q in frigida / ista q(uest)io
est avice / 2^a p(ar)te de locis habita .Ad 2^m
bilibus meridionalibus / et pot patere
q in regione calida resolvuntur
carnes et multiplicantur humores
.2^a q^o corrupti q no regulantur a natura // 2^a
q^o sit q in regione calida magis
multiplicatur aborsus q in frigida
ro q in ea multiplicatur ca forti(or)
aborsus et infallibilis aborsus
ut egritudo mult fortis / et ista est .Ad 3^m
ro avice / 2^a p(ar)te iii de locis habita
bilibus ubi p(ro)bat q in talibus mul
.3^a q^o tiplicatur aborsus // 3^a q^o sit q
in regione frigida est caloris vivo
et confortat(us) p(ro)pter posteriore aere .Ad 4^m
frigidum ut in yeme et hoc infortius
.4^a q^o fuit et robustus // 4^a q^o est q
egritudines q fiunt in talibus disposicionibus
uel in talibus regionibus ut in pluribus
fiunt ex materia regis et p(ro)p(ter) quas
acta p(ro)ximi / ro q calor est for
tis tunc potest regulare humores
li(cet) no sit fortis ad debite regula
dum materias regis excessivas //
.5^a q^o 5^a q^o sit q in talibus regionibus
licet ex materia regis habeant aliq
mali humores fortitudo in caloris
illas egritudines fiunt tunc termina
.6^a q^o biles et tunc in curabiles et p(ro)pter q(uas) p(ro)
hibet cas cause aborsum // 6^a q^o
sit q in regionibus frigidis si contingit
aborsus contingit i(n) debilibus mulie
ribus / et magis fit in primis
mensibus / ro q(uia) tales hnt causa abor
sus in primis mensibus q(ui)a p(ro)xima
.Ad p^m o^m est dispo(sitio) mensium et p(ro)pinquar
tum uel passum // Ad instantias
Ad p^m in 3^a de memoria habitantium
in locis et regionibus septentrionalibus
libus q(uod) in multa et inferius hnt ^alias solu(m) aquidez
humores mali et in naturalibus
idem dicit p(ri)mo et ibidem solvit

avice / q fortitudo caloris resiste(n)ti(e) p(ri)mo
plus potest in p(ro)hibendo aborsum q
illa ca in faciendo ipsum et ita sol
uit ibi avice // Ad 2^m pot dici q mi
tationibus et in mansionibus habita
cium in regionibus septentrionali
bus habeant mali humores cum s(un)t
debiles sed infortibus no // 3° pot dici
et ita videtur innuere avice /
ibi q illi humores mali et aquo
sitas in maturalibus i(n) p^a etate dominan
tur sed cum crescit p(ro)pter fortitudinem caloris
illa superflua omnia resolvuntur et
expelluntur // Ad 2^am in regionibus
frigidis et septentrionalibus multip
licantur nissitas et egritudines / et stomach
est debile concedatur sed quia no(n) tz (?)
q egritudines in meridionalibus p(ro)pter acu
tiones et cum parcioni calido / Ampli(us)
no(n) sem(per) stomach est debile in regio
nibus meridionalibus ymo totum
corpus p(ro)pter resoluciones spirituum q adveniunt
ex aperione pororum // Ad 3^am dicendum
q(uod) similitudo no(n) tz / ro q in mulieribus
frigidis na(tur)a et exartur est caloris
paucitas sed in habitantibus in regio
nibus frigidis est caloris fortitudo ex
caloris vivorie // Ad 4^am dicendum q(uod) ista
magis concipit cum calidi(ta)te in metra
et cum calitecoris sed cum calitaeus
nonsunt pz de estate et yemis / et
cum de frigidas est paciencia facitis
intelligendum de ultimata frigitate
hic autem est sermo de frigido regio
nis habitabilis que no(n) est ultima
ta ut pz ex dictis etc

Mbrionis suspensio ex matrice est suspensio

postq avice / determinavit de ca
usis et signis aborsus / hic avice /
intendit ponere regimine quemens
ad aborsum / et p^o regimine ad aborsu
cum fetus est vivus dicendo mulie
rem et fetum p(ro)hibet ab interemp
tione / 2° avicena ponit regimine
cum fetus est mortuus, velud
moriturus intendendo ad mulie
ris salvaciones ibi 2^a qum aborsui
mulieris ... p^a in 2as p(ar)tes
p^o avice / ... p(ar)
... ad ... 2° avice /
accedit ad regimine p(ro)hibitum
aborsus 2^a ibi et ...
... p^a in tres qz p^o avice / inn
uit ... quidem in
terrogationes fiunt ad arbores et

ligationem fetus ad matricem/ 2° ponit similitudinem
particularem/ 3° Avicenna/ concludit intentum
ibi 2a Et sic maior timor aborsus quam
oportet ut caveatur. Prima pars patet// Con- .Nota
siderandum quod rubrica dicit capitulum de
conservatione et cautela ab aborsu de-
xit autem de conservatione embrionis prop-
ter menses qui approximant matri/ aut
dixit de conservatione embrionis propter
regimine quo ad cibum et potum et quo
ad sex res non naturales/ et dixit cautela
ab aborsu propter regimine confectionum
et medicinarum/ aut dixit de conser-
vatione embrionis quantum ad aborsum qui
fit in ultimis mensibus// 2° considerandum quod .Nota
fructus ita se habet in arboribus sicut
fetus in matrice et ergo quanta fetus
tantum fructus perfectione recipit per di-
gestionem/ digestio autem in eis non poni-
tur sicut nisi per calorem in determina-
to tempore quod oportuit autem perfici ^adhoc
istorum digestio ut adhereret per alligatio-
nem eis aquibus (?) [illegible] digestio perfici-
tur cum eorum calore/ talia autem sicut arbo-
res 2a fructuum et mulier 2a fe-
tuum/ appellavit autem Avicenna/ istam
ligationem suspensionem quia sic suspen-
sio sit amissio re et extranea ita ista
alligatio fructuum ad arbores et fe-
tuum ad matricem fit cum re extra-
nea/ dixit autem istam suspensionem
et ex matrice et ex arbore eorum ex
corum extremitatibus continuitur ista-
quibus fit ista suspensio/ dicit in
suspensio fetus a suspensione fruc-
tuum in arboribus quia suspensio fetus
est per multa ligamenta sed suspensio
fructuum est per unum ligamentum/
Item suspensio fructuum est ad extra
suspensio fetus ad intra// Et sic
maior timor/ hic Avicenna/ ponit si-
militudinem specialem et patet// Conclusum quod a
principio ligamenta sunt debilia propter duo
quidem quia breve fuit tempus actionis
eadem in hiis ex qua generata fuerunt
ligamenta/ 2° propter caliditatem imperfectionem
ac et materiam non undique obedientis/
in processu autem propter contrarias ligata sunt
facta fortiora/ nisi sunt non ligata
in extremitate sunt valde extricata
et ideo dissimilantur aptibus quibus
sunt facta sicca propter magna calidi-
tationem et propter fortem extractionem fe-
tus extrahunt totum humidum

sunt aliquando dicat quod in fine ligamenta propter
efficiuntur debilia ex inflacione sup-
plementum ut valeant frangi et ut .Nota
fetum patietur exitus// Ex isto autem
patet intentio 3e partis/ quoniam ut sic
aborsus magis timetur in ipsis du-
obus temporibus s. in primis mensibus
et in ultimis ita quod in primis du-
obus aut tribus mensibus contentis
et in postremis tribus// Et far-
macum quod dant solutivum/ hic Avicenna
dat ad ponendum regimine de conserva-
tione et cautella ab aborsu/ et primo
ponit regimine de cautela aborsus
propter dicit curatum vel preservatum .Nota
aborsus/ 2° Avicenna/ ponit regimine
post natum aborsus ibi 2a Et
meliores conservatores fetum/ prima in 2as
quia primo Avicenna/ ponit quedam generalia
de cautela aborsus/ 2° Avicenna/ ac-
cedit ad specialia ibi Et causa super
mulierem timetur/ prima in duas
quia primo Avicenna/ proponit intentum
suum/ 2° declarat id ibi 2a Ergo
ut cum distrectur id// Juxta primam partem
considerandum quod mulieres sunt autem in .Nota
prima generatione menstruali regimine et et in
impregnatione ut peiores dimittantur
multum et moderate earum appetitus
et ideo in eis agregari videtur
multe superfluitates que quia aucta
non expelluntur quia via est interclu-
sa ad fetum nisi artificialiter
evacuentur sic fetus interciperent
et mulierem et/ et tunc sic dicit
Avicenna/ quia primo generando dicta di-
ctis concludit cautelam in [illegible]
ximandis mensibus artificialiter
evacuandis illa superfluitas/ 2° quod
dictum est declarat/ 3° videt ca-
dam dicto ibi 2a Et fortasse non cur-
ratur ibi 3a Et quandoque et quoniam sunt .Nota
omnia primo per se patet et est primus
aphorismus per hec aphorismus et ideo illum
videas cum suo commento dabit huic
intentionem per hoc et sequentes// Conclusum
quod farmacum solutivum autem intus
ligitur farmacum quod evacuat a fora-
mina quod videtur esse de mente Avicenne
etiam eius et secundum talem autem de
summa cum faciant in abortivum tribus
de causis ut scribit ar[illegible] colliget
primo propter [illegible] nocumentum/ 2° quia [illegible]
per [illegible] quia maximum [illegible] causant
[illegible] aut faciunt abor-
sum/ 3° quia inducunt magnam agi-
tationem fetus propter lesionem quam
ei inducit et illa agitatione rum-
pi contingit ligamenta sicut sequitur quia

Solum

.Nota

.Nota

ligamenta sunt debilia in primis et ultimis mensibus
in farmaciam — solutivam cum maxime cavendum
in tempore et itemque ut caveamus
tempore nec quod dato quod ligamenta
sunt forcia adhuc non est medicina
contra periculum approximare huius
medicamenti propter eius maliciam non enim
est necesse quod ipsum approximare ad
evitandum mortem matris et fetus
simul / secundo quia medicina mala existens ad
humanitatem in corpore mulieris aut est
furiosa et venenosa ut est Xbi
gratia medicina curatiis / aut huius medicina
est non furiosa nec venenosa sed
medicina 3ciat in primo tamen faciemus evacua-
tionem cum farmaco solutivo non nullum
curantes de aborsu / 2o quia in evacuan-
tiis mater et fetus simul defi-
cerent / propter evacuationem aut illius medicina
tunc salvare possimus / et huius evacua-
tionem non solum in tempore nec impregna-
tionis in omni tempore sed in secundo
esset ipsum facere intempore nec
quod intemporibus extremis et itaque
patet contra primum afforismum 4e particule pregna-
tes coefficiens sit solum ad medicinam fu-
riosam / sed aut medicina non sit furio-
sa tunc dimittimus farmacum in primis
et ultimis mensibus / et si contingat
illam medicinam dandam in mediis mensibus
tunc eam evacuemus vel nos elligimus
illud nocivum quod fiat 3cia primis
aut ultimis mensibus cum sit vehementius
dare farmacum solutivum / 2o quia in
nocivum quod fit ex 3cia vel ex simili
morbo non est ita forte in cau-
sando aborsum sicut farmacum solu-
tivum / in medio aut tempore confixi quod
ligamenta sunt forcia pellegentes
illud nocivum quod fit ex farmaco non
curato quod contingeret fetui ex illo
morbo quia gravis et magna de-
bilitas quod possit tenere fetum satis
longo tempore ad huc pregnantem
tenentem nos approximamus farmacum
ut illam evitemus // Contradictum 3o quod illud
quod dicit Avicenna, quod farmacum solutivum
est securius in tempore quod est inter
4tum et 7um hic veritatem ut in plu-
ribus quia ut in pluribus pregnantes perveniunt usque
ad 9num mensem / et in 4to 5to 6to et 7imo
sunt tempora in quibus ligamenta sunt forciora
sed in muliere pariente in 7imo mense tunc
primum in quo ligamenta debeant esse debi-
lia erunt duorum mensium et decem
dierum / tempus autem in quo ligamenta erunt
forcia erit circa medium 3um mensis
usque ad duos menses futuros tempus

autem 3um tempus s. in quo erunt ligamenta debilia
erit a medio 4ti usque ad finem primi mensis
// Contra ista prima contingit multi-
plex dubium / primum dubium sit utrum mulier
pregnantem conveniat farmacum solutivum
// et de isto potest videri infine lectio-
nis // 2um dubium est quod sit de flobotomia ut in
conveniat pregnanti // et de isto videbitur
tempore suo // 3um dubium est quid sit periculo-
sius in pregnante an flobotomia an farma-
cia // et de isto etiam videbitur tempore suo // 4um
dubium sit propter istis verbis utrum 4tus mensis
sit tempus conclusum in quo vetetur farmaciam
aut sit tempus in quo licitum
sit farmaciari // videtur quod sit tempus
exclusum in quo non competit farma-
cia itaque 4tus mensis sit tempus con-
veniens cum primus 2us et 3us mensis
in quo non est licita evacuatio / aut alias
per simonem sine pretio ubi locutus de re-
gimine pregnantium ubi dicit quod si mulier
pregnans indigeret purgatione non de-
bemus accelerare sed expectare sicut in quarto 6to
et 7imo // et idem videtur sonare ver-
ba ypocratis / primo afforismo 4e particule // In oppositum vide-
tur et illud quod dicit Avicenna, hec di-
cens quod oportet ut caveamus solutivum ab
quarto mense sed primo videtur excludere 4tum
mensem et sic in 4to mense erit li-
citum farmaciam solutivum approxima-
re // Ad istud dubium dicit Albertus
in glosis afforismi prima 4e particule dicens
quod 4tus mensis est mensis in quo possu-
mus licite approximare farmaciam et
7imus mensis itaque iste mensis sit tempus
exclusum a tempore licito evacuationis primo
in eis ut dicit Avicenna, evacuatio licita est
// et contra quod alie loco predicto dicit
quod purgatio non debet fieri accelerando sed
sicut in quarto 6to et 7imo mense dixit
quod dimittit 4tum quia masculus et femina
multum distrepant in perfectione in 4to
sed masculus conveniunt in 3o quia masculus
incipit moveri in 3o sed femina
in 4to // sed conveniunt in 7imo quia
utrique potest in 7imo et perfectus
cum utrique nasci possit et vivere
in 7imo // possumus autem his dictis
addere quod alicubi dimisit 4tum propter
magnum periculum quod imminet aborsus
in 4to mense sed ratio quia ligamenta non sunt
forcia in 4to mense sed quia forcia sunt
sed quia in 4to mense sit aborsus est fa-
ctus multum malus et periculosus
et mulier ut deductum fuit supra
// 5um dubium sit quomodo potest medicus cogno-
scere quod illa tempora s. 4 5 6 et
7imus mensis sint tempora media

/ Utrum quartus mensis sit tempus
conclusum in quo vetetur farmaciam, aut sit tempus
in quo licitum sit farmaciari.

/ Utrum quomodo potest medicus cogno-
scere quod illa tempora s. 4 5
6 et 7imus mensis sint tem-
pora media in quibus po-
ssimus approximare farma-
ciam solutivam.

/ fatere possumus

.No.3

.d°. .5°. .d°. .5°. .d°. .8°. .d°. .p.mar. .0.m. .6°. albertus. .Ad.o.m.p. .d°.

in quibus ligata sunt fortia et propter quod in quibus
possimus approximare farmaciam solu-
tivam et propter quod quo possimus scire quod
primus erit in quo mulier sit aut quod
in duo menses et decem diebus in
mensibus sunt tempus in quo ligamen-
ta sunt debilia, et decem ultimi dies
in mensibus et 4 et 5 mensis sunt
tempora in quibus ligamenta iterum sunt
debilia // ad hoc dicendum quod hoc scire est mul- .6°.
tum difficile, nam mensis in hoc potest sci-
re ex tribus primo ex motu quia tunc in-
cipit moveri et fortius movetur ar-
niam fetus in 40 diebus tunc iste
fetus rationabiliter potest nasci in anno
mense, et secundo quando aspicit tunc exhu-
berans circa apertionem et cum mulier
consuevit parere in anno et illo anno
non mulieres pariunt in anno, tunc ipsius
mensibus duobus ligata sunt debilia
in sexto fortia in 3° iterum debilia,
hoc tamen scire est valde difficile et
in medicis et mulieribus cautius in ap-
proximatione farmaciae solutivae evacuantis
fortiter potest et non sit ausus aliquo
tempore approximare nisi perdat propter
timorem abortus // 3 in dicendo quod dic- .10.
tum est considerandum utrum ea in primis
aut ultimis mensibus quod medicus
elligit non tamen illis 3 antiquis dimittit et
in farmaciam // quid est fiendum
si sit una quantitas de colera aut
de sanguine aut alia quantitas // respondeo videtur ^rea. 2°.
quod si sit interpolata in primis mensibus
quod medicus debeat dimittere far-
maciam quia que relinquuntur in mori-
bus post earum subversionem faciens
fuerint // amplius si sit una quantitas .3°.
in mediis mensibus farmacum non
est licitum quia materia non erit digesta //
ad primum dicendum quod si febris sit continua ex qua .ad p[rimu]m.
evacuat vel minuit periculum
maius omnino fetu, dicit medicus
dicens farmacum dare quia materia huius
morbi est dicta furiosa saltem con-
gestis // ad 2m dicendum quod medicus potius .ad 2m.
debet expectare residuam quam facere abor-
sum et postea in residua si in eis
inventionem aut reversionem debet pro-
cedere // aut dicendum quod materia illius in- .6° a.
terpolate si non evacuatur
debet temptare evacuare cum medicinis
benedictis et correctis ut dicetur
statim in fine // dictum cum dicit
et fortasse non erit / hic abiec /

^3m // ad 3m dicendum quod erit postmodum digesta et
ideo debet paulatim evacuari

/ Utrum quid est fiendum si sit
una quantitas de colera
aut de sanguine aut
alia quantitas.

quod dixit declarat et patet // Contra dicitur quod istud
potest referri ad materiam venenosam sive
furiosam et ad materiam non furiosam
quia non est ex causa a farmaco
supple in 4° mense nec illa materia fu-
riosa corrumpat fetum propter suam malitiam
nam in 4° quinto 6° et 7° mense sunt
ligata sunt fortia tollerantia farma- .Nota.
ciam et maxime correctam, vel dicitur et
fortasse non erit ex causa in quibus
mensibus vel in quibus etiam hac hora
id est hora mensium dictorum a farmaco
solutivo ut non corrumpatur embrio propter
malitiam complexionis medicine furiose
quia si corrumpitur embrio non debitum
materia / amovendo medicine venenose et a
malitia et gravitate et pondere fetus
et embrionis mortui / vel potest re-
ferri ad materiam non venenosam ut
dicitur et fortasse non erit ex causa
in quibusdam horis hac hora id est hora
mensium dictorum quando solutivum et
ministrandum fuerit, scilicet in medio tempore
ut illa materia non corrumpat embrionem
quia in tempore medio nobis est licitum
dare farmaciam ut salvemus ma-
trem et embrionem / sed in aliis temporibus
sufficit salvare embrionem // 2° .Nota.
considerandum quod dicit quod oportet ut fi-
at cum subtilitate et facilitate, oportet fi-
dem eius ut fiat cum subtilitate propter
medicinas datas in forma subtili liquida
quia dare huius est huius quia citius
exeunt a corpore pregnantis et facili-
tatem exhibere correctas et maxime
ut sint delectabiles ne fiant noci-
ve quia nocumentum eius est multum pe-
riculosius vel horum ut dominum cum facilitate
id est in forma liquida ut dictum est et facilitate
id est in parva quantitate ut in decoctio-
nibus et non in corpore sicut vel fa-
cilitate id est in morte quarte // et quinque ^etiam
sunt / hic autem / solutivum videlicet dico
dicitur quod ista materia evacuanda in
pregnante est venenosa que sit acqui-
sita tempore impregnationis ex malitia
regionis qua dicuntur pregnantes et ex
corporum quia corpore non debet ei a° et
non // ad hoc videtur quod quando talis mala
materia est acquisita quia mulier et cum
impregnationem habuerit malam materiam
habeat aliquid bonum nec ex qua
generatur fuit embrio / cum igitur est prius
non minuetur illis quia pauca erit
alleto / sed igitur pauca sunt bonitores
pauca sibi sufficiant / cum autem plures
magnificantur non sufficit illi pa-
rva alia igitur plures et illis sunt mali

.d°
.s°
.s°
.s°
.s°
.s°
.No 3

quenitas ad fetum corrumpit ipsum // dicitur sta
tis posset vel possit et menstrua veneno — .s° a°
sa sive furiosa // dicendum quod non quia mi
ta menstrua venenosa non posset ista — .Ad 2m
re cum pauca bona qui inficeret
nocitatem ymmo nocitiva proxima // Si
aut instaretur avice, quia de mala
menstrua de qua loquitur quod fiunt cum impregna
tionem arcessita quia menstrua illam debe[...] — .Ad 3m
ta sunt ad loca supra fluorum ut
ad panniculos secundum nomen superius dictum
// dicendum quod certum est quod eius provenit ab
initio ad panniculos secundum nomen dic — .d°
tum superius et mittatur eius provenit
ad cibationem quia non est alia
melior // Sed adhuc instabis quia alia — .s°
mala menstrua non ledit neque ledebat
mulierem — ergo non debet ledere fetum
// dicendum quod non est verum quia fetus
est multo debilior matre // Amplius
illi mali humores et illa mala menstrua
que sunt mulieri non aut fetui
// Sed quo ad hoc avice, de articulatione
illud quod dictum est / de articulatione aut
est ut illa evacuatio sit cum menstruis ap — no^
proximatis mittis per ossa extremis in
collo matricis et ut illa evacuatio fiat
in pluribus vicibus et non vicina ap
proximatione // Consideratum quia dicit avice / oportet — .No 3
fiat illud subtiliter et cum mundifi
cativis subtilibus hoc est per mundifi
cativa subtilia intelligit ad quod
precedentibus intelligit / Sed ideo ut istud
scilicet evacuatio humorum istorum malorum contin
tur in mulieri pregnante quod et erant
an impregnationem fiat subtiliter
intus modo subtiliter primo subtiliter
predicendo per causam abortus / 2° oportet quod — .d°
fiat subtiliter .i. particulariter .i.
cum menstrua non evacuantur evacuatio
ulteriter qualis est menstrua assumpta in
termis per ossa scilicet particulariter ut est — .s°
menstrua evacuatio particulariter ut est
menstrua approximata collo matricis
que est ut prerumptio cerebro / 3° oportet
ut hoc fiat subtiliter secundum modum dictum quia non
in primis neque in ultimis mensibus sed in
mediis cum menstruis subtilibus .i. cum mensibus
debilibus et correctis // dicitur quia menstrua provocativa
inducuntur commitis et nocitiva ipsius
procedat ulterius non debo ungulariam
istam evacuationem ut dicit avice / cum menstruis
positis in collo matricis // Amplius
tales menstrua provocabunt menstrua
et educent materiam si non multiplica
bunt bonam // Amplius tales menstrua
aperient os matricis et sic aperto causa
abortus // Ad primum dicendum quod regulariter
menstrua provocativa sive particularis evacuatio est non
causa nisi precesserit menstrua evacuans

ita quod hoc est verum regulariter scilicet coacte ut in
pregnantibus non // Aut dicendum quod evacua
tio qua fuit fetus est sic evacuatio ulterius
// Ad 2m dicendum quod licet provocent menstrua
provocant mala menstrua et immo
dica quia tunc ex quorum evacuatione menstrua redde
tur fortior et restaurabit melio
ra // Ad 3m dicendum quod cum non omnis matri
cis non est periculosa quando est prima
matricis fetum continere ligato et for
titer / erit aut prima apertio quia tu
la approximatur in modica quantitate corre — .d°
cta et per longa intervalla // Si aut
queratur quo tempore ista sit approxima
da et quanto tempore mulier debeat
ea tenere // dicendum quod tenuiter stricte et — .s°
teneat ea mulier per duas horas
aut tres quod servat collum sive matri
cis nota bibitur humectatur // Eorum
super mulierem tenentur, hic avice
ponit generaliter de cautela abortus
ponit specialia / et primo avice / quia si
ex causando per nascit curam vitare ca
veam abortus / 2° avice / ponit cau
telam in abortu proveniente a ma
la complexione speciali / 3° avice / ponit
cautelam abortus ut in pluribus
contingentibus scilicet propter humiditatem exteriorem sive
aut in orificio matricis ibi 2a / et
cum abortus contra complexionem sive ibi
3a propter lubricitatem non // Considerandum quod abortus — .No 3
sicut ut dictum fuit super propter malam
complexionem matricis naturalem aut acc
identalem / si sit propter malam complexionem
naturalem forte quod nunquam abortus pot — no^
removeri quia mala complexio natura
lis membrorum corporis non potest removeri
Si aut fiat abortus propter malam com
plexionem accidentalem removeri vel
expelli potest / quia talis mala complexio acc
identalis est removibilis // Sed tamen primo — .d°
dubitabis quia mala menstrua multipli
cata ex mala — complexione naturali
removeri potest et evacuari et ideo videtur
quod talis abortus sit removibilis // dicendum — .s°
quod si mala complexio naturalis sit ultimate
excessiva non potest removeri propter
magnam multiplicationem male menstrue
/ oporteret et menstrua nichil alium
fieri que removere et evacuare // 2° considerandum — .No 3
quod cum mulier abortit propter
apostema et ulcera et propter verrucas quia sunt
apostemata vel verruce et ulcera sunt — ^aut
grandes secundum vel in alio membro
matricis et tunc et est facilior / si
aut sunt dispositiones iste in matrice
tunc cura est facilior alterius difficilior
et si iste dispositiones sint inconsistentes non
habent curabiles si in causa [...]

.d°
.p marg.
.2m.
.3m.
.Ad pm.

// Utrum menstrua provocativa possit fieri in
matrice non precedente menstrua ulterius.

dere blandiendo/ dicit autem avicenna quod continetur
autem eius que est in suo capitulo [illegible]
prouenit morum [illegible] generalem causam
istarum dispositionum/ patiuntur in pluribus
in istis dispositionibus est notitia cause
[illegible] forma [illegible] aut aui/ peruenit
[illegible] ut patet // Secundo dicit .do.
quia non fecit mentionem de flora
dicens quod non fecit mentionem de flora .so.
quia videbatur sibi notum quod flora posset
fieri cum ipsa sit in membro non lesa
que firmatur ut videbitur // dicit dicens .so.a.
quod avicenna in hoc capitulo non dicit floram
quoniam quia ista conuenit in [illegible]
cura apostematum matricis ut patet in
sermone de cura apostematum calidorum ma
tricis // Et cum abortit cum complexio
nis siccitate hic avicenna ponit cautelam
in aborsu a mala complexione et
specialiter et primo ponit cautelam
aborsus a frigore/ secundo aborsus a calore ibi
2a Et fiat aliud per [illegible] ut patet // consideratur .No.3
quod ista litera potest multipliciter exponi
in primo sit et cum abortit mulier
cum complexionis frigide tunc supple illa
complexio frigida [illegible] et similiter illius
complexionis frigide in matrice est alicuius
lapsus factus in membro alio a ma
trice ut in stomacho uel in [illegible]
[illegible] et complexio illius membri moue
[illegible] lapsum in matrice [illegible] quia
ad lapsum frigus matricis remoueri
non posset / secundo posset exponi quod cum
abortit mulier propter malam complexio
nem frigidam matricis tunc similiter supple
illius complexionis sit calefaciens supple
potus frigus aut aer frigidus tunc [illegible]
[illegible] et potus reparans
et aer et approximentur / tertio potest exponi
sic / et cum abortit mulier cum comple
xionis frigide matricis et non sunt
[illegible] non ualentes [illegible]
[illegible]
[illegible] et similiter est cum aborsus
quod [illegible] debile [illegible]
[illegible] debiles [illegible] et debilem [illegible]
[illegible]
[illegible] possit et [illegible] et complexio
[illegible] ut sit forte et propter
[illegible] complexionalem
tum // Conclusio 2o [illegible] replicationem ex .No.3
positionem [illegible] quod avicenna in isto capitulo
[illegible] ponit curam aborsus [illegible]
[illegible] multiplicari
quia cum [illegible] introducere
[illegible]// ponit et curam aborsus
[illegible] ex defectu panniculorum
quia panniculi [illegible] debiles [illegible]

matricis frigida/ ponit et curam aborsus facti
propter malam complexionem frigidam [illegible]
quia non ualet attrahere sibi [illegible]
[illegible] deficit // 3o considerandum
[illegible] expositionem [illegible] quod avicenna
ponit curam aborsus facti ex debilitate/ .No.3
propter matris et fetus et propter quod [illegible]
[illegible] generatus et ex
[illegible] in matrice et in fe
[illegible] avicenna/ hic ponit
cautelam in fetu aborsu [illegible]
quoniam cum [illegible] videtur quod [illegible]
[illegible] in medio quod est
complexionis ualde frigide in toto et in
[illegible] fetus erit debilis
quod non uiuet propter nullam complexionem
[illegible] ad fetum [illegible]
[illegible] et cum [illegible] calidis
cordialibus [illegible] aborsu
[illegible] videtur quod talis frigide comple
xionis in toto et in [illegible]
ut fetus quod non vixit nulla alia
cum aborsus [illegible]
[illegible] ad [illegible] complexionem .do.
[illegible] propter matris ut sit calidum
et forte // dicit quod avicenna/ [illegible] dicit
quod similiter abortit cum complexionis
frigide/ aut et propter [illegible]
in [illegible] motionis [illegible]
[illegible] quod aborsus non fit
nisi propter magnum lapsum siue fiat
propter lapsum mulieris siue propter lapsum
propter matris siue motionis magnus
aut lapsus non [illegible] corrigibilis
[illegible] attrahere posset
ut patet 3o [illegible] que posset
[illegible] ad [illegible] pars
lapsa // [illegible] et apponitur illius .so.p.
[illegible] dyscrasia
// aut [illegible] de lapsu ac ^intelligitur .so.a.
cidentali/ lapsus et accidentalis
et [illegible] est remouendus // Et si ea
hic avicenna/ ponit cautelam aborsus a
calore/ et primo cum [illegible] sibi
aliam [illegible] cum non [illegible] sibi
aliam [illegible]/ ibi 2a Si autem non fue
rit illud/ [illegible] dicit
avicenna/ quod si aliud [illegible] ut quatis
[illegible] quod est calidus et est de illis [illegible]
que faciunt declinare [illegible]
supple ad matricem ex qua [illegible]
[illegible] apostematis matricis [illegible] cum .No.3
[illegible] ut patet // Conclusio
[illegible] in matrice est a mala complexione
calida ipsa attrahit ad matricem hu
mores calidos cum de [illegible] calidi
sit attrahit ex qua attractione
sequitur apostema matricis [illegible]
[illegible] apostematum [illegible]
cum [illegible] soluitur

et cura ut tonus sic est po(tius) // dixit aut(em) et .5°
arzeo de solu(ti)o(n)e que est pole pp dura
sitatez dictaz in sorte tradit et de
bilite ligamentorum que diversitas va
riat solutionez ut dictum // Circa istaz
ptez nulla dubitatur / p(rim)o q(uia) avic(enna)
ponit q(uod) causa est mala (com)plexio ca
lida in matrice ex qua attrahitur
nia ca(li)da ad matricez tu debet cu
rare apostema cum repercussivis .No 3
vidente q(uod) p(ri)us oz removere malaz
(com)plexio(n)ez p(ro)p(ter) q(uam) 3° tegni q(uod) p(ri)us
oz una quaque causam efficientez absci
dere // Amplius 4a p(ri)mi ultimo
ca° cum dicit quando curre egri(tudi)nes oz in
p(ri)ce ab 1a qu(a)e est sic ca(usa) // Amplius cu
ra apostematis p(er) cursum tractuz et ita
simpliciter s(cilicet) cum rep(er)cussivis // Ad p(rim)um
d(icend)um q(uod) illa intentio p(ri)us debemus
incipere a mala (com)plexione in q(ua) sana
ri non pot mala (com)plexio ca(li)da stante .d°
apo(stemate) ideo p(ri)mo curamus apo(stema) // Am
plius maior est solido ipsius apostematis .2°
h(um)ida q(ua)m male (com)plexio nos cum apo(stema)
includat oes gnis morbi // ipsum
dicit medicamentos q(uod) p(ri)us incipiendum .3°
sit ab apo(stemate) vicatur illa via et
istas medicamentos (con)side(ra)t 4a p(ri)mi
ca° ult° // aut d(icend)um q(uod) intentio .Ad p(rim)um
est apo(stema) cum repercussivis que sint sua
includimus etiam ad malaz (com)plexio .5° a
nem s(cilicet) calidaz // Ad 2m d(icend)um q(uod) avic(enna)
p(ro)p(ter) illum modum curatur apo(stema) s(cilicet)
p(er) recursum vel p(er) transitivum in .Ad 2m
tellexit alios modos curationis s(cilicet)
tractuz cum divertentibus et resolutivis
p(er) (con)fortativa etc. q(uod) rebu // 2° dicit
ponit curaz apo(stematis) sup(er)ius cum dt gene .Ad 3m
liter curo a(r)zeo vel eius q(uod) sit in ca°
suo cum dixit sup(er)ius et cum dixit
et cum sup(ra) similiter fuerint q(uod) ab ea .5° a
erat ca (com)plexio nisi et apo(stemat)um et sic cu
rent hoc cum eis q(uod) sit in ca° suo
h(ab)et non erat expediens repetere
curaz apo(stematis) // Amplius ista repercussiva
in debent approximari interius vel
extra q(uia) avic(enna) hoc non ponit // Ad
p(rim)um d(icend)um q(uod) licet avic(enna) posuerit q(uod) apo
stema q(uod) advenit p(ro)p(ter) m(atr)icez de
beat curari cura apostematis et sic
q(uod) non posuerit curaz apostematis in (com)
p(ar)ent hic curaz apo(stem)atis q(uia) cura
apo(stemat)is sufficiebat ad curam male
(com)plexionis calide aqua descende
bat // Ad 2m d(icend)um q(uod) extra debent
approximari et intra s(cilicet) collum matricis
et et p(er) intrinseca // Ultimo dicitur utrum
mala (com)plexio frigida possit et ce ca apo(stem)atis

et q(uod) de re sic dicitur // d(icend)um q(uod) mala (com)plexio frigida
non est ca apo(stemat)is nisi raro s(cilicet) p(er) magis
moviset et hic non (com)petit repercussiva
frigida s(ed) solum sup(er)ficia cum moderata calefacti
va (con)fortantia nec b4 debilitantia // Si
autez non fuerit etc. // hic avic(enna) / ponit
cautelaz in aborsu acat(ur) cum talibus
non casso erat sibi aazegunez et p(ro)p(ter) hoc
// Concludit q(uod) cathis et et a(li)q(ua) quantitas multiplex
pot ledere fetuz et oibus tedius (con)tinuo
dus est necessariuz adhibere remediuz
p(ro)p(ter) debilitatem ipsum debilitatione quando
movetur nec potest exire s(ed) debilitatur
adeo q(uod) non erit (com)plexio fortitudinis ut
alter fetus / 2° ledit fetuz debilitatione
qua movebit ad exeundum an(te) temp(us)
/ 3° ledit aquantas aliqua lesione qua
moventur in matrice an(te) q(ua)m exeat s(ed) istos
tres modos avic(enna) / ponit in lit(ter)a et
dicit q(uod) oz ut arceatur cum intus (con)s(idera)
tionibus cum bibitione quas ipse dicit s(ed)
1a stat in dua ut in (con)fricas et ipsis tribus
modis causet lesionem embrionis
q(ui)a non posuit // Amplius que in (con)
debent ipse ce ca ut aut fit q(uod) debet
approximari q(uia) inferius et avic(enna) non
determinat // Ultimo dicit q(uod) talis (con)t(ra)
lex (com)plexio calida ledit rarefaciendo
s(ed) et ledit rarefaciendo q(uia) est necessarium
approximare in (con)s(er)vatives // Ad p(rim)um
d(icend)um q(uod) non posuit de frigida q(uia) non est
quantas ita tenua ut catus / aut for
te q(uod) avic(enna) / vult ut tu intelligas p(er) ma
tam (com)plexione ca(li)daz ledere potentiaz
multiplex // Ad 2m d(icend)um q(uod) in (con)s(er)vativis debet ce
sint cordiales ut margarite sandali
rost os de corde cervi p(ro)p(ter) et cum
aliquibus in p(ro)p(ri)is pancis calidis cordi
alibus // Ad 3m d(icend)um q(uod) dicit avic(enna) / q(ua)z
ut arceatur tunc cum intus (con)s(er)va
tionibus embrionez q(uia) 3m ad dicos p(ri)
modos lesionis non tunc q(uia) 3m ad ult(imu)m
// Aut d(icend)um q(uod) cathis aut alia quantitas in
terficiens non statim interficiat an(te) q(ua)m
q(uod) interficiat cum hic est in via inter
fectionis expediret ut in (con)s(er)vativis mi
(con)s(er)vativis // De lubricitate non q(uod) est. hic
avic(enna) / ponit cautelam in aborsu
ut in pluribus (con)tingere s(cilicet) p(ro)p(ter) humores
et duo sunt q(uia) p(ri)mo avic(enna) / docet (con)su
mere vel evacuare illas humores / 2° avi(cenna)
facta evacuatione vel (con)sumptione
docet (con)fortare matricem ubi et
p(ro)p(ter) (con)s(er)vativis evacuacione 3a in q(ua) q(uia) p° avi(cenna)
ponit cum gualem in canella ab
(con)s(er)vans ab humiditatibus / 2° avic(enna) / pot
aliqua p(ro)p(ter) eficacia illum cum infor
mi medicine potabilis / 3° ponit

alia p[ro] fiat cena Mazue [illegible] 3 [illegible] vel illum ca[pitulum] in forma menti[bus] pillar[um]

4o [illegible] p[ro] aliaz infor[ma]t[i]o[n]e [illegible] in resolvens [illegible] quia p[ro] [illegible] illis humiditatibus [illegible] alias infor[ma]t[i]o[n]e [illegible] 2a est ut in pomi de [illegible] 3a et de [illegible] in pomi de [illegible] diebus [illegible] 4a et organi et [illegible] [illegible] et [illegible] est ut [illegible] de [illegible] p[ar]te p[ate]t [illegible] // Condu[ctio] q[uod] [illegible] materias aut est [illegible] [illegible] vel [illegible] et idem modus [illegible] et in ea vel in eis q[uod] [illegible] .No[ta]. ^ vel alim[en]ta defluunt ad matricem
[illegible] 1a [illegible] est [illegible] [illegible] aftatibus q[uod] ista [illegible] .p[rim]a intentio.
[illegible] [illegible] ante [illegible] in tali [illegible] et [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] // 2o [illegible] ut [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] debent in [illegible] ut alias [illegible] [illegible] [illegible] /2a intentio .2a intentio.
est provocare urinaz ut ille [illegible] [illegible] q[uod] [illegible] etiam [illegible] ad vias urine /3a .3a intentio.
intentio est [illegible] [illegible] q[uod] ut [illegible] vel [illegible] ad matricem [illegible] tales [illegible] /4a intentio est .4a intentio.
[illegible] et resolvere [illegible] /5ta et ultima intentio est [illegible] .5a intentio.
confortare matricem [illegible] ut [illegible] non [illegible] has intentiones [illegible] [illegible] in [illegible] p[rim]o [illegible] cum dicit ut [illegible] 2o [illegible] cum dicit et [illegible] urinaz /3o [illegible] non po[test] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] quam docet facere viaz [illegible] [illegible] urine /4o [illegible] tangit [illegible] cum dicit et [illegible] matricem /5tam tangit cum dicit in medio [illegible] [illegible] [illegible] confortantes matricem // Et [illegible] .8o
[illegible] // [illegible] [illegible] non [illegible] .9o
[illegible] p[er] [illegible] viaz [illegible]

ponit [illegible] // Est ut [illegible] [illegible] [illegible] ponit aliqua [illegible] canonis et p[ate]t q[uod] dicat // Condu[ctio] q[uod] [illegible] non multum curaui ponere ea que [illegible] 2am intentionem q[uod] illa [illegible] et alibi [illegible] p[er] [illegible] intentio[n]em et [illegible] ca[pitulum] de quando [illegible] 3a et in 2o ca[pitulum] de [illegible] matricis [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] 3a de [illegible] ca[pitulum] urinaz // Condu[ctio] 2o q[uod] aqua radicum est aqua de decoctione radicum petrosilli et feni[culi] et [illegible] .3. ii /ole[um] de [illegible] est oleum q[uod] ponit [illegible] in [illegible] est simplex et [illegible] et de eo [illegible] .3. ii aut .3. iii cum aqua radicum supra [illegible] et est [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] cum oleo de [illegible] alhaseh est decoctio [illegible] [illegible] aut [illegible] recipiantur .3. ii et eis addantur .3. ii aut .iii. [illegible] de [illegible] aut decoctio [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ubi esset timor opilationis /2a [illegible] debilem [illegible] /3a in mulieribus [illegible] ista aut sola [illegible] et [illegible] dari .x. diebus /hodie in [illegible] [illegible] ne abortus [illegible] aut [illegible] non possent [illegible] abortum et [illegible] [illegible] abortus [illegible] et [illegible] // Et dec[imo] in pomi. hic [illegible] docet [illegible] [illegible] ca[pitulum] [illegible] pillulas et p[ate]t [illegible] intentio // Condu[ctio] q[uod] pille [illegible] q[uod] fortes in eis [illegible] pulpa coloquinte et [illegible] [illegible] fortes et [illegible] dicit de aliquo q[uod] sufficeret .3. 5. aut [illegible] [illegible] .3. ii. /de [illegible] aut [illegible] possent .3. vi. dari [illegible] et [illegible] debent dari [illegible] non [illegible] in ultimis /hodie [illegible] [illegible] [illegible] pillas et [illegible] infusionem [illegible] [illegible] .3. ii [illegible] [illegible] aqua decoctionis [illegible] et [illegible]

.No[ta].
1 quo [illegible] [illegible]
.No[ta].
Vide q[uo]d fatiunt mentes [illegible] abortus.
.No[ta].

aqua q[ua]rtis .ʒ. ii. et colata et colatura ad
decoctis [pr]i[mi]s ex p[re]ssionem reubarba
ri et agarici ʒ. i. [et] s[emis] c[ur]at fistulam et
non miscet cum aliqua cuiuscumque nece
ssitate dare eius ut puta pute ali
qua c[on]tinua sive et forte q[uod] etiam//
// Et origani. hic Avic. ponit unum
medicamentum introducens ad unam diffi
cationem maturans et est leviter mundi
ficativum et p[ate]t. Keysim est leviter
tam bazech est sp[eci]es alba aut ru
bulus. Sextarium olei est pondus .ʒ.
olei azazagi q[uod] sit oleum de pi
meo repositum vel cum aut oleum de
been q[uod] est ca[liditat]is p[r]imum aut est scilicet
sacrativum est pondus .4. ʒ. q[ua]rt[er] .d°.
i[n] ipsius clisteris essent due libre
et 4or .2. et esset valde magnus q[ua]rt[e]r .s°.
// Sed dico q[uod] ipsud clistere non vide
tur solutum. d[ici]m[us] q[uod] non est solutum .s°.a.
a forti sp[eci]ali sed est bene solutum aq[ua]e
roc calidus unicus // dicit dicitur q[uod] abi
supponit q[uod] hinc // clisteri addere
aliquid ve[l] aut viridicte / q[ua]rt[e]r aut
si sit magna non est eius m[a]t[er]i[a]e
q[uod] tota admittatur si sit magna
q[ua]rt[e]r melius ponit nunc ponit // Co
sideratum q[uod] una vice hic dicit Et
sale bovi ad necessitatem q[uod] p[ro]p[ter] .No[ta].
hoc posset dici q[uod] Avic. ponit
curam vel cautelam in abortiva ne
cessitate et hic p[er] oleum azanzarthi
intelligit oleum vel de nitelli ol
eum de grano been vel Avic. pot
ipsud clistere ad necessitatem q[uod] ut
in pluribus aut est humidum in materi[a]
ca grani ... ne totas quas resol
vere oportet io hic docet huiusmodi cliste
re // Et ex eo est ut. hic Avic.
ponit ad refricandum evacuationem humidi
in materie et p[ate]t // Condum q[uod] collo
quinda esse debet una tota re
cepi et extrahi illud q[uod] est intra et
repleri. oleo et postea illud oleum
debet clisterem aut est eius exsi
cativum et est solutum // Sciant que
ras vere hoc clisteri et ad primum
primum debeant cooperi in materie .d°.
aut in intestinis // credo q[uod] unus
sit approximare ea intestinis
q[uod] p[ro]p[ter] viscositatem quam habet in .s°.
sperma ad matricem talia cliste
ria sufficienter poterunt resolvere
sufficientem ... evacuationes // Et post huiusmodi
evacuationem. hic Avic. docet confor
tare matricem factis illis evacua
tionibus et posset dividi in tot partes
quot sunt remedia que ponit et in
vere pones ver re / dicit autem
Avic. q[uod] oportet ut approximentur
oleo c[ali]d[a] minuta decocta et supposita
eius / dicit eam esse calida q[uod] ille hu
miditates sunt frigide que infrigidant
matricem ut removeant malam
complexionem que esset ea renovata
ali illas humiditates / dicit et esse cali
da ut resolvant humiditates aliquas et ne to
situres que apponant confricarent
illas humiditates / dixit minuta incocta
et supposita cum lanis q[uod] ex hoc ha
beas septimam modorum remediorum et
melius est ut iungas .i. aut
supponantur in lanis q[uod] ut minuta
tur // Et confectiones magne omnes
iste confectiones sunt calide et sunt po
tenter cas indicas ibi // dicit q[uod] dispe
ruatorem videtur generare necessita
tem q[uod] erat nocivum // d[ici]m[us] q[uod] non
est [illegible] aliquid q[uod] omnino
melius vocatur sunt d[ici]m[us] q[uod] illa ne
cessitas non durabit sed statim resol
vetur // Et terre. ponit unum confor
tativum in fortiori clisteris ponitur
autem cortex thuris q[uod] est calidus
super terras confortativus stipticum et confor
tativum multa aut est appropriata
matrici et est multum consumptiva
illarum superfluitatum // Considera aut hic q[uod]
docet modica q[ua]rt[e]rum approximare et
ro q[uod] docebat superius q[ua]rt[e]r illum p[ri]
mum clisterius magna valde ro pu
to q[uod] illud clistere non est ad matri
cem imponendum sed ad intestina
// Et ex pessariis. ponit hic aliud in
forma pessarii et p[ate]t / dicit eum hic po
suit calida consumptiva humiditatem et calefac
tiva matricis / galbanum album
est terebentina et est ad iunctendum
dicit ad invicem // Et suppo[sito]ria
ex ea. hic ponit aliud in forma
suppositorii sive pessarii sive in la
na et p[ate]t / dicit ea esse exsiccantia
et calida / adeps autem anseris ponit[u]r
ad corrigendum superfluam siccitatem
q[uod] super fluxa siccitas esset nociva
coagulum autem q[uod] ultimo ponitur
est etiam tantum confortativum // Et si in
spatione q[uod] ponitur ista ad si
ccandum post evacuationem q[uod] matrix est
exsiccata per evacuationem // d[ici]m[us] q[uod] non
tota / Avic. eam credit q[uod] in meliori
modo approximatur ista evacuatio aut dic
ta sit cum 4te fere q[uod] melius est
multa subsistere illud q[uod] remanet
sit post illa evacuatio q[uod] consumere q[uod]
similem cum ... confortativum
// Et meretrices confectiones fetus / q[uod] Avic.
posuit regimen in cautela abortivi
hic ponit regimen in conservatione abo

tuberositatibus

ancti

exsiccativa et solutiva

.No[ta].
.d°.
.s°.

fusact p° ponit medicinas p[er] quas approxima
das / 2° abinfra ibi ibi medicamen p[er] phi
beus // Conclu[si]o q[uod] illa licia pot[est] [con]tinua
ri cum peccato / q[ui]a Avic[enna] ponit unu[m]
approximandum cum lana vidi ut p[ro]pe
calidioris mastix mirra etc / et post
ponit approximari debere coagulu[m] lepo
ris q[uod] est [con]fortativu[m] matricis et in
corpore p[ro]pter unifica [con]fortativa fetus
et medicinis [con]servatis fetum dicit approxima
ri fetum non recipiunt coagulu[m] le
poris et ponit illas medicinas
quas dixit fore approximandas cum non
est mala [com]plexio calida aut aposte
ma / aut est aposte ma calida aut ma
la [com]plexio calida / ista p[er] dimittenda q[ui]a
ca que narrantur ab Avic[enna] / calida p[er]
et addere in illas disp[ositi]ones p[re]ter
nam // Si nec q[uod] i[n] eme quod p[er] approxima
da // dicit q[uod] cordialia frigida et mar
garite aut argentum s[ed] aur[um] sit
temperatum / sandali / os de cor
de cervi sericum cum aliquibus medicinis
cordialibus calidis paucis in q[uan]tit[at]e
[con]fectio medicine p[er] philbeus. hic Avic[enna] // pot[est]
aliud approximandum ab infra / et p[ost]
infra ligata / 2° in forma densa vel
p[er] unum / 2° aliud ibi ibi et exer
que // Conclu[si]o q[uod] ista medicina indenti
esse infra clisterio et est facta
ex cordialibus unificantibus ut doro
nicum et zedoaria et dissolventibus
nocumenta ut castoreum et assa
fetida et muscus unificantia p[er]
galie et [con]pedu[m] ad [con]fortandum
ligata illa / disp[er]sanda p[er] cum aqua
frigida i. cum aqua in qua non sit fac
ta aliqua decoctio et de approximari
cum q[ui]a fetum esset in medio fetus
q[uan]titas autem aqua posset esse .f.c.
aut octo. 3° // et exer ponit ad
medicamine // et pot[est] approximari in
forma calefactorum et infra clisteri
us et utroque non [con]venit // Si autem
queratur q[uod] sit regimen mulieris de
bentis pati abortum vel parare
abortum q[ui]a Avic[enna] / non posuit illud
// dicit q[uod] Avic[enna] / supponit illud notum
ex capitulo de regimine mulieris pregna
tis // Si autem queratur quod ipsud capi[tu]l[u]m
dicit ab illo // dicit q[uod] in illo ponit
regimen pregnantis q[uod] ei [con]venit
r[ati]o[n]e mulieris et fetus ut tamen p[er]
s[ed] in isto capitulo ponitur regimen
ipsorum ut regimen p[er] aut neutri vel
ut egri et neutra // [con]siderandum amplius
q[uod] Avic[enna] / posuit curam abortus
ut in pluribus [con]tingentis et causis

vel fetus | .no³ | .d° | .5° | .no³ | .d° | .6° | .d° | .8° | .no³

regimen est diffic[i]le et quem mitare non
est facile / aut quem curare non est
possibile / illius [con]tra abortum cum curatio est di
fficilis aut impossibilis ipse dimisit q[ui]a
spectat p[er] p[ar]te ad caput sequens et
/ abortus fiendus p[er] flo[bo]t[omi]am ex libe
ratione et p[ro]pter famem magnam et p[ro]pter
magnam debilitatem fetus ut q[ua]n[do] fluit
lac ex mamillis mulieris / aut q[ua]n[do]
fit p[ro]pter amplitudinem mulieris ab ore
et colli matricis ipse dimisit
/ s[ed] dimisit curam abortus fiendus
p[ro]pter debilem clausionem orificii matri
cis q[ui]a lenitur curari pot[est] cum supp[osit]ori[i]s
/ abortum autem fiendum p[ro]pter cau
sam malas dimisit q[ui]a notus cu[r]
cura est abstinere illas et [con]for
tare fetum / et breviter cum hic [con]side
ravit ipse ponit curam abortus cuius
cura est possibilis dans cum hoc et
remedia generalia ad omnes causas abor
tus q[ui]a in summa abortus fieri vi
detur p[ro]pter malam [com]plexionem aut p[ro]pter
malas humores aut p[ro]pter [con]tinentem aut
p[ro]pter debilitatem fetus aut p[ro]pter debilitatem
mulieris aut fetus et ad o[mn]ia hec
hec nam auxilior // dubitatur utrum liceat
vel sit approximare medicinam solutivam
mulieri pregnanti gratia abortus
curandi / et ar[guitur] q[uod] non auctoritate Avicenne
nono colliget ubi ca[pitulo] 4° de medicina
scribit ypocras mulier p[re]
gnans non de[bet] flobotomari nisi q[uan]do em
brionis p[ro]pter fuerit fortis et hoc
a 4° usque ad 6um mensem humores fue
rint fumosi et farmaciam [con]ce
dit ego autem dico q[uod] flo[botomi]a q[ua]n[do] est
repletio quia embrio non indiget
non est mala s[ed] farmaciam non
credo esse bonam // et [con]firmatur sic
r[ati]o[n]e in ubus farmacia est sibi nocue
nost r[ati]o[n]e non [con]venit g[rati]a abortus
curandi / antecedens est g[ra]ti p[rim]o r[ati]o[n]e
auctoritatis et omnium auctorum medic[inalium] et ypo
in libro de farmacis quia medi[cina] / ypo
ker etc credens q[ui]a fetus non pot[est]
sustinere farmaciam cum sit g[ra]n[dis] q[ui]a
non sustinet tam [con]tra ut 4 usque
ad 4m mensem et adhuc illo t[em]p[o]re
sustinet cum debiliter // amplius
2° [con]tra h[oc] medicina solutiva in p[ro]p[ri]o
se movent humores ad fetum r[ati]o[n]e non
[con]venit g[rati]a abortus curandi
quia medicina r[ati]o[n]e q[ui]a humores ipse
movet ad fetum aut suffo
cant ipsum aut inducunt ei egritudinem
de qua moveretur ut febre aut
apostema aut alia egritudine ex qua
moveretur / s[ed] autem p[ri]ma medicina

.d° | p[rim]a r[ati]o | 2a | 3a

.| Utrum liceat sit approximare medi
cinam solutivam mulieri
pregnanti gratia abortus cu[r]
randi.

solutiva lz evacuet humores in oes non nos
evacuare non potest aliquis quia remanet et
agitatam fluunt ad fetum quod debilis
est magis quam mater // Amplius 3° quia
frequenter medicina solutiva provocat men-
strua que non conveniunt quando abortus
cavendus / quia videtur evidens quod pro-
vocatio menstruorum propterea est causa abortus
quia alimentum rapitur a fetu / aut videtur
esse nonnumquam per experientiam multo-
tiens data medicina mulieri pregnanti
superfluunt menstrua sua // preterea medicina
solutiva est vehementer calida talia
aut vehementer calida habet sublimare
elevare [illegible] et aperire orificia ve-
narum // Amplius medicina solutiva inci-
tat naturam ad expellendum quare non
videtur convenire quando abortus cavendus
tandi quia videtur nota quod abor-
sus maxime fit commotione ma-
tricis ad expellendum aliud / 3° quia medicina
solutiva imprimit nocumentum fetui
venenositate in matrice // Amplius
saltem non videtur quod venenositate medicine
solutive tamen abortus fit vel fieri
debet ex humiditatibus lubricantibus
orificia venarum quare per illorum
humiditatem evacuationem destruuntur
ligamenta quia ligamenta fetus in orifi-
cijs venarum per evacuationem quia destruit et
evacuabit malam commixtionem per fetus
ligamentorum // Amplius abortus fre-
quens ex humiditatibus lubricantibus orifi-
cijs venarum maxime fit in 2° mense
sed si hic non convenit solutiva medicina
ut dictum fuit in principio capituli // In
contrarium huius est Avicenna et ypocras
4ª afforismorum 1° afforismo // Considerandum quod dictum
fuit quod mulieres cum impregnatio-
nem et tempore impregnationis et
valde male regimen [illegible] conve-
stionibus et repletionibus sequentes eas
[illegible] et multum superfluunt
quia domi custodiuntur et sunt in quiete
tima [illegible] / Amplius mulieres [illegible]
faciles distractam mente [illegible] per[illegible] et
inde multiplicant humores ma-
los qui causant eis periculosa re-
gimina // per mulieres numquam evitant
coytum ex quo multum alterantur
et nocentur ex magna agitatione
que fit in coytu // Amplius mu-
lieres per gravedinem multum errant
in comestionibus fructuum et
acetosorum // Timor ex ipsis post
ponit iste conclusiones / prima quod mu-
lier frequenter incurrit abor-

sum quam fecit aliquis qui [illegible] vel
bus et [illegible] cum etiam instando in
balneis tubis et coytibus et alijs las-
civis multis // 2ª conclusio sit quod abortus
in muliere humana magis cau-
satur ex humiditatibus et ut in pluribus
ita patet ab Avicenna / in [illegible] capitulo / et prima
quia propter lascivias [illegible] in eis mul-
tiplicantur humiditates multe et fle-
gmatice // 3ª conclusio sit quod in eis etiam
multiplicantur [illegible] fumosi et quasi
venenosi / ideo quia aliquem sunt huius
modi [illegible] propter illum magnam distra-
ctam ut cepas calidites et come-
dunt acumina ut porros cepas
aleum multum propter que sunt sufficientes
causa ad multiplicationem [illegible]
venenositatis / in pro de febribus come-
dunt aleum porros cepe postremo
principalis [illegible] et venenosis est
maxime in regionibus calidis quia ac-
res calidas adiuvant ad illam impre-
gnationem // 4ª conclusio sit quod humiditas me-
[illegible] in impregnationibus esse
potest periculosior et levior causa
[illegible] post tale mortem mulie-
ris et fetus et ideo evacuande et
subito [illegible] quia [illegible]
quam post lesionem inferens fetus
et mulieris // 5ta conclusio sit quod huius
medicina non possunt convenire et sa-
lubriter evacuatio cum menstruis solutivis ideo
quia alia remedia non essent suffi-
cientia ad educendum ea // 6ta conclusio
sit quod si contingat et humiditates lu-
bricantes in eis multiplicantur vel
in orificijs aut in corpulentia
matricis quod tales humores sint
evacuandi cum menstruis solutivis ideo quia sunt
evacuanda tamen erit causa abortus
vitando / et non possunt evacuari alijs
remedijs quia non sufficiunt ad evacua-
tionem // 7ma conclusio sit quod tempore quo
videtur materia venenosa et fu-
mosa habundat medicina solutiva
est danda / ideo quia inficitur non
mulier aut fetus aut utrumque
contingit / tutius est hoc in tempore
medio impregnationis quia ligamen-
ta sunt fortiora // 8ua conclusio sit quod in
mense non furiosa expectandum est
ad evacuationem istam [illegible] Avicenna / et ypo
// 9na conclusio sit quod medicina solutiva debet
esse multum correcta et moderata
quare ideo quia fetus debilitas
durat cum [illegible] pregnans et dispo-
ne in impregnationis / et ideo tutius
est eas retractare quam dare eas

Margin notes (left): ·quidam· · ·5m · ·6m · ·7m · ·8m · ·9m · ·5° Nodz · ·1ª 9° · faciles
Margin notes (between columns): ·2ª 9° · ·3ª 9° · ·4ª 9° · ·5ta 9° · evacuativa · ·6ta 9° · ·7ma 9° · ·8ua 9° · ·9na 9°

in magna quantitate // Ulterius quod sit quod quando ab
orsus est humiditas lubricativa non .x. 9°
fetus necnon nec quemcumque est ap ratione
proximare medicinam solutivam dissolvenda
do eam in matrice / 2° quia erit
bit et quia non ita actuatur et
assumpta per os non est ita violen et
sta // Ad instantias auctoritatis abortus .Ad. 0. p.
non auditur secundum locum de medicinis
datis in modica quantitate // Ad 2° nec medicina .Ad. 2m.
solutiva est nocendo, dictum quod nec est
non correcta // aut dictum quod licet sit ve .6° a.
nenosa quia datur in modica quantitate
ligatum illud medicinam nocivum
facit ei unica 2° quia separat fetum
et mulierem a morte, et ideo di
cis fetus non potest resistere venenum
solutivam quia extremus non resistit
dictum quod extremus dum est extra
non resistit venenum quod eam recipit
at et ita et in corpore matris
non recipit eam sed mulier // Ad .Ad. 3m
3m dictum quod minus est feminam expulsiva
in modica quantitate, duplex qua non
valet quia dato quod parum humoris
movetur ad fetum non nisi tantum
nocent eum ad corpus nocivum tolle
dum adiuvat naturam et illud
nocumentum est prius 2a molestia
quod ingreditur [illegible] evacuationem
// Ad 4m dictum quod minus est ferum quam medicina .Ad. 4m. et
exhibetur ut dictum est quia hic non 5m
est tantum ex [illegible] nec tantum caliditas
ut valeat medicina provocare
// Ad 6m dictum eodem modo quod medicina .Ad. 6m
data correcta et in modica quantitate
non movebit materiam ad expel
lendum ita quod actu expellat // Ad .Ad. 7m
7m dictum quod per vaporationem approximationem
tionem vincit solum ut ligamenta
lo confortabuntur per evacuationem humoris
superflui disponentis ad fracturam
quia non evacuatur tota humiditas ipsa est
ibi sed solum superfluum // Ad ultimum .Ad. 8m
quia talis lubricatio humiditatis maxime ha
bundat in mense 2° dictum quod verum
est et ideo per hoc unde est medicina
debilissima aut nulla in forma
clisteris aut cum ventosa mulie
rem fecisse abortum passam per hac
tamen de bonis ipsam evacuare medicinam
impregnationem ut hoc humiditas non
occurrat cum ad novam impregna
tionem etc.

Utrum abortus in aliquibus ca
sibus necessarius. Postea dubi
tatur incidentibus posset regime

abortus cum fetus vivit et non est lesus
lesione quia necatio eum non ... gi
gat de cetero eum mortem et eius ma
tris evitare / hic intendit ponere re
gimen abortus cum fetus est lesus
lesione qua est necatio mortuus
maxime intendit hic ad mulierem fe
tum quia totaliter negligendo quando ca
sum in quo quam necatio est fetum
interficere / 2° quia ... abhominale
et ... periculosum est prohibere
re prohibetur impregnationem ponit
regimen in impregnationem ibi 2a nec quam ... prohibens
naggitium est pa ... quia ... abire,
ponit regimen abortus mortui
aut propinqui morti per casum
in quo ... quam fetum interficere
/ 2° ponit regimen mulieris post
abortum / 3° quia forma multotiens
remanet post abortum et propter ...
naturalem et inde accidunt pessima
immo mors frequenter sequitur mulie
ribus contingit ibi dicere, ponit regimen
in extractionem secundine / ibi 2a cum abor
tit mulier ibi 3a ingenium quidem
in extractione pa in 2as quia primo
abire, ponit remedia ad abor
sum mortuum aut propinquum morti
cum auxilio medicinali / 2° abi,
ponit remedia cum auxilio ma
nuali et cyrurgia ibi 2a extrac
tio fetus mortui et monstruosi
pa in 2as quia primo abire, facit
dictum est / 2° quia multotiens fac
ta est ... de clisterem ...
matricis destruit fortem ...
clisterem in matricem ibi 2a oportet
sit nervum pa in tres quia primo abi,
ponit casus in quibus medicus
intendere ad salutem mulieris
omittendo salutem fetus / 2° pot
... directivum medicorum / 3° abi,
manifestat medicus perfectus
mencio ... vel intentionem
dictum ibi 2a et scias quod ... def
ficilis fit per hoc ibi 3a et abortu
quidem faciunt pa ... in quantum
casus ponit in quibus me...
dz abortum provocare et fetum
interficere / primus est cum praegnans
est puella / 2us quando in ore et collo
matricis est facta adicio ali
cuius ... quantitate ob quam ... fetus
... non possit ... exire
... in magna compressione / 3us cum
est quando fetus est ... ad mor
tem ... post eius casum et 2° est ...

procurare aborsum ante nonum mensem et
ante quam fetus sit completus. Quarto in il-
lis duobus casibus exiret non posset
propter magnam strictitudinem oris et colli
matricis, sed aut exiret ultimate
solueretur et aperiretur os et collum
matricis ita quod aut in actu partus
pre nimio dolore ex maxima apertione
moreretur mulier et fetus etiam propter
compressionem, aut tanta acquireretur aper-
tio illis partibus quod mulier sterilis rema-
neret quia non posset claudi os
matricis propter dilatationem superfluam
et propter nocumentum maximum factum
in villis cotiledonalibus et nausea
libus. Secundo in 3º casu expedit procurare
aborsum ante quam fetus moriatur in ma-
trice quia mortuus ita cito exire [non posset] / im-
mo fetus mortuus in matrice
seu corrumperetur et interficeret mulierem
aut in matrice sua fieret et sic corrup-
tio putrida imprimeret malam comple-
xionem et malam dispositionem propter quam
mulier sterilis remaneret / et ideo ad
ad prohibendum mortem aut sterilitatem ex
parte fetus ipsum multum debilitatum
educere cum medicinis aborsum. // Sed sta-
tim contra dicta insurgunt dubia. Primo
contra [partem] quia dices quod signa praedictis
mulieribus non poterunt patere sine
morte ut scilicet in singulis mulieribus
ante nonum mensem aborsum procurare.
// Amplius contra [3am] et 2am partem sunt di-
centes ego novi seu vidi in ultimo mense
post secundum mensem partus quam mulier parva
aut iuvenis in orificio carne addita
aut cum rogadas aut porros de prece
quod faciat. // Amplius quomodo cognoscatur
ut in muliere [habeat] carnem additam in ma-
trice. // Amplius contra ultimam partem
et ultimum casum dico quomodo cogno-
scam quod fetus sit tante debilitatis
quod vivere non valeat et quod moriatur
in ventre pregnantis. // Amplius potest
esse quod ex medicinis aborsum economi-
tentibus fetum nimis matris
et sic mortem illud quod evitare vo-
lebam. // Ad primum dicendum quod illud potest co-
gnosci ex etate eius cum impregnatur
puella xi. aut x. annorum et videtur
eam fuit statim cum magno
tumore ventris in sua impregnatio-
ne in tali licitum primo necessarium
est procurare aborsum in quinto aut
sexto mense tunc in anno. // Ad 2um
dicendum quod in tali casu debet medicus
pronosticare mortem utriusque aut

saluum fetus et approximare eam dicentur
infra de partus difficultate. // Ad 3m
dicendum quod illud potest cognosci cum auxi-
lio obstetricis et est mulier in tan-
tum et est vir non habet delectationem ut
deceret. // Ad penultimum dicendum quod superflu-
um est immoderate et oculi vul-
de perfundantur et mulier iam est
tota discolorata quia sit ydropica
tunc fetus est tamen debilitatus quod
vivere non posset et ideo ante mortem
educendus est. // Ad ultimum dicendum quod
minus est ipsum interficere et in-
terfectum extra educere quam expecta-
re quod moriatur in ventre quia sicut
citius moritur in longo tempore
et propter temporis prolixitatem amplius mo-
lestabit mulierem quia debilitata non
valebit regulare medicinas aborsivas
nec ipsum cum medicinis aborsum
expellere / De isto tamen vel de istis ca-
sibus theologi multum molestant
medicos dicentes quod ab-
solute quod aborsus non est licitus.
// Consideratis tamen quod praedictum casum
hic posuimus addice / intelligit hic
casus alios nullus tamen et mulier prae-
gnans est indubio mortis propter
aliquam egritudinem esse febris
intensissima vel ypocondria de sangue
vel costa vel pleuresis prima et
sic de aliis / sed ipsis cum et consimilibus
casibus est quomodo necessarium procurare
aborsum per flebotomiam aut farmaciam
exhibendas tempore isto egritudinum et
propter posse remedia ista et alia modo
debito aplicare // ~~Et scias~~ hic abi
ponit unum eam dicentur in ap-
proximatione medicinas facientes
aborsum et potest dici quod est 4 cas.
nunc modo de fieri aborsus et primo significa
// Considerans quod dictum est iste potest
esse eam correctivus et limitativus
medicorum in casibus audientis cum
medicus non precavit mulieri praegnanti
quam que est parva aut que habet
in matrice carnem additam aut
cuius fetus est debilis nimis ante tempus
partus per multum tempus primo mensis
in ipso actu partus uocatur et quia
in actu partus quolibet sunt certa de
scilicet debilitacionem fetus ex qua
debilitate contingit fetum mortuum
adviene / ponit eam in hoc quantum sit
tempus quo expectare debet ante quam
praeveniet medicinas aborsivas dicens
quod partus est difficilis quatuor
diebus et sunt mulier in actu

dentibus propter difficultatem ut quando sunt dolo
res magnos vel majores singultus
mestruationis sincopis fetum et singul
talia et continuata sunt hec accide un
cia 40 diebus et non reperit
tur non invenias plus ad fetum
si sbm ad mulierem vit salutes cum
datur ei medicinas aborsivas dicendas
et pro das in regimine aborsum dicen
do statim / aut post exponit ut hic
sit 4a casus inquo avicenna docet
inveniendi ad mulierem quod cum mulier
est in accidentibus difficultatibus audie
nt oportet inveniendi adeo salutem di
mittendo vel negligendo fetum
et 2o quod cum fit accidentia ita difficilia
et non nascitur fetus ipse adeo
debilitatem quod est vicinus morti
an intelligitur per mortuum ipse est expelen
dus / mulier et est valde debilita
ta per intelligitur debilitationem debilitatione vel
tanta qua fetum cum auxilio
medicinali expellere non valeat
ipsa est autem dico ad invanda cum
regimine aborsivo // In hoc considera
complexiones etates et regiones quia
mulieres calide virgines fortes
robuste iuvenes in regione sep
tentrionali plus durant in acci
dentibus difficilibus quam debiles cum
omnibus alijs circumstanciis // Sed dicendum quod .d°.
stantibus huiusmodi accidentibus audientibus
ut doloribus febre sincopi nisi a
vigilatis sicut melius est videtur
solum quod accidentibus solum dissolucti
bus sillico alius dandus est ut patet
sequitur, post affectum in quo affectum contem
platur autem oportet // Item sine dubio .s°.
quod tamen adest illorum accidentium ma
licia et major sincopis oportet me
cum dare et solum eum confor
tare sed cum confortantibus et mundifica
ntibus ad nascendum fit medicina abor
sive // Aut dicendum quod stantibus illis ac .s°.a°.
cidentibus difficilibus est avicenna
inventio ut inveniamus ad mu
lierem cum confortantibus mulierem sed
ad effectum quod iam incepit esse
quod preter iam velit non nasci
tos esse cum medicinis mortificantibus
et cum extrahentibus // Et aborsum
quidem faciunt que sunt motus. hic
avicenna ponit regimen per facere
illam intentionem / 2o avicenna de
clarat membra illius divisionis

vesicatoria Et medicine quidem faciunt pa
per patet sinaliter // Dicendum quod dixit quod dum
fit causam facientes aborsum motus
et medicine // Quod quod superius dictum — Fiunt
quam accidentia aer et cibus et potus et aer
et balneum et multa alia faciunt
aborsum quo intelligitur hic dicit quod aborsum
faciunt motus et medicine // Item quod
avicenna in duas tamen hic nisi est
velle ducere omnes causas facien
tes aborsum quod aut faciunt abor
sum per hoc quod allium evanit et remo
venit a fetu et hoc quidem motus
est / aut per hoc quod alterant fetum et
talis alteracio potest esse vel per qualita
tes aut per 2as aut et per formas
speciales talis sit alteracio in proprie
dicta vel sumpta et sic patet racio
quod cum omnia illa que superius dicta fit
facere aborsum faciunt alterum il
lorum modorum // Aut dicendum quod hic loquitur
de facientibus aborsum subito sed
ubi loquitur est de facientibus aborsum
subito et paulatim simul / que enim
faciunt subito simul aborsum fit aut
motus aut medicine / que aut pau
latim possent esse plura // Aut dicendum
quod ista est una unde sumta et non
est ultra // Et medicine quidem faciunt
hic avicenna declarat membra divi
sionis et primo unum generaliter / 2o ad /
3o videtur tamen dubio / 4o revertitur
ad declarandum unum membrorum spe
cialiter / ibi 2a et et morbi ibi
3a et de regimine bono ibi 4a Et de
medicinis quidem aborsum facientibus
prima in 2as quod primo ponit unam divi
sionem / 2o declarat membra ibi 2a
et inefficientes prima per patet // Conditiones
fetus in matrice quia perveniat
ad finem suum complementum propter tria quorum
alterius et fetus corpore sanum et nutri
otrum / primo quod solum membrum
brorum est sufficienter informa
tio 4 bus regere sed ipsum post
cum alijs ad invicem / 2o quod
ipsa matrice copia alimenti nas
citur / 3o quod pannalis et liga
mentis est sufficienter ligamentum
sufficienti clausione oris matri
cis / et 1o et triplicater contingit
a medicinis eum corrumpi et abor
tari primo propter medicinas etc — solum
omnes principalium membrorum pauc

.d°.
.s°.
.s°.a°.
.s°.
.6°.a°.
.No^a

.1o.
.p.a.m.
.2o.
.3o.
.4o.
.5o.

tercia

alterum separans destruentes/ et tales sunt
medicine ventose. / 2o preter medicinas que
allicium subripientes et tales sunt medicine men
strua provocantes cum fortitudine que fetum
subito allicium capiunt / 3o preter medicinas .Ad primum.
frangentes ligata et aperientes os et
collum matricis et tales sunt medicine lubri
cantes vel ligata frangentes et os et .6.a.
matricis collum aperiunt // Sed circa
istam partem dubitatur primo quia videtur quod sit alius
modus provocandi aborsum cum medicinis quia medicine
provocantes febres inducunt aborsum .Ad 2m.
cum febris acuta sit causa aborsus // Im
plus medicinarum mordicativarum ulcerativarum
adhustivarum excoriativarum aliter debebat
ponere aborsivas quia omnes iste stimu
lant et incitant naturam ad expellen
dum // provocant menstrua cum fortitudine
ista // Tertio medicina videtur reduci ad no
num quia talis medicina prohibet allicium .9.
fetum ipsum eiciendo ad extra // Amplius
non videtur quod debuerit dicere quod medicine .6o.
provocantes menstrua cum fortitudine sint
aborsive sed provocantes absolute quia omnes
rapiunt allicimentum fetum et tales sunt
aborsive // Contra quod medicine facientes ab
orsum cum salute matris sunt tres .9.
scilicet mortificantes fetum per earum qualitatem
primam vel secundam vel provocantes menstrua
cum virtute forti vel lubricantes et .6o.
causa est quia fetus vivit et termina
tur ad vitam nascens in nono .Ad 4m.
vel quia fortis in principalibus cum op
ponuntur medicine mortificantes et .5o.a.
sunt medicine veneno nullum aut parum
aut quia sibi ad ministrantur sufficienter
allicium et ideo medicine provocantes menstrua
cum sunt aborsive si debent esse
aborsive cum fortitudine quia natura uni
versalis et particularis intendit ad
conservationem fetus ut ipsa resistere
possint [illegible] et propter hoc causas et
fortes/ dixit aut provocantes menstrua
cum fortitudine ut subito clauderet
et parte provocationis quia subito
se videtur frequenter claudere .Ad 3m.
[illegible] dispositionem
una medicina debilis provoca
tiva in pariente disposito ad provoca
tionem potest dici fortis / 3o dicitur quia
sufficienter ligantis et subpressa
tur cum ligamentis et clausione
[illegible] omnis et colli matricis/ et .9.
ideo medicine lubricantes quia ligamen
ta frangere videntur et dispo

nere os et collum matricis et totam ma
tricem ad apertionem ideo tales medicine sunt
aborsive et ideo in summa tres sunt medicine
aborsive et non plures // Ad primam
rationem ad primum dicendum quod medicine febres pro
vocantes non sunt aborsive cum ca
lefaciant matricem et ideo omittendum / sed aut
si vis potest reduci ad primas cum febres
inducant et morbus mortifer acu
ta [illegible] et per hoc medicas [illegible]
prima [illegible] in non de [illegible] sua dic
ta // Ad 2am dicendum quod ille medicine si mor
dicative ulcerative excoriative et
adustive non provocant aborsum dato
quod stimulent matricem ad expellendum
nisi faciant alterum [illegible] lesione
fetum quo ad eius vitam virtute quo
quo ad eius [illegible] aut nisi frangant
ligata // Sed dices cum tales sunt medi
cine [illegible] debent et medicine mor
tificantes fetum // Dicendum quod [illegible] est [illegible]
quedam mortificant fetum quia [illegible]
ledunt cor ut napellus et [illegible]
[illegible] ut coloquinda/ quedam [illegible]
[illegible] aperiendo orificia/ et quedam
[illegible] ut strangulator // et [illegible]
[illegible] medicine non ponuntur
[illegible] in medicinis aborsivis
quibus hodie utuntur // Dicendum quod [illegible] est
[illegible] equaliter aut [illegible]
[illegible] equaliter // Ad
aliud dicendum quod nisi sint fortes [illegible]
rapiunt allicium // aut dicendum quod medicinam
mordicativam ulcerativam adhustivam ex
coriativam [illegible] provocative
dicitur provocativam cum fortitudine quia
per [illegible] que dicit quod medi
cina est amara et acuta [illegible]
tas aut est cum [illegible] medicina
[illegible] et cum [illegible]
videbitur quod medicine provocative menstruorum
[illegible] medicinis mordicativis
ulcerativis et adhustivis et excoriativis
et quod tales sunt provocantes cum fortitudine
quia iste faciunt [illegible] aperire venas
[illegible] venarum // Ad aliud dicendum
quod provocare menstrua cum fortitudine ideo
[illegible] ad motum quia provocatio menstruorum
[illegible] cum alteratione medicine pro
vocantis [illegible]
[illegible] facit aborsum [illegible]
[illegible] facta [illegible] quia [illegible] non
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad extra // [illegible]
[illegible] de medicinis provocantibus
[illegible] quod debeant esse aborsive

.Utrum tantum tres sint medicine
aborsive et non plures.

quia tamen multum

quae multum fluens causat abortum // Dicit quod iste potest reduci ad provocativas menstruorum quia cum eis habent magnam convenientiam / et multum laxat fluens unde potest causare abortum secundum modum meum // Et mortificantes fetum sunt amara. Hic auctor declarat membra huius divisionis primo primum .3o.
2o 2m // 3o 3m ibi 2a et provocantia ibi .8o. a.
3a et rubea sunt humida primo scilicet corpus //
Continuum quod medicine mortificantes fetum sunt duplices quedam que mortificant fetum ipsum cum magna lesione matris et tales sunt medicine operantes a forma specifica contrarie nature humane a tota specie ut coloquintida [illegible] euforbium / quedam autem sunt que ipsum mortificant sine magna lesione matris et tales sunt medicine amare que sunt grosse substantie vel subtilis licet amaritudo videatur fundari in substantia subtili ut patet a sapiente in suo de simplicibus et hic auctor / 2o capitulo .No. 3. ageret de simplici medicina / tales autem medicine amare mortificant fetum in parte quia ipse cum sint calide et sicce aut ipsum solum calide et maiorem grossitiem ipsarum unde calefaciendo potest accidere extenuare in quo movetur quia egreditur ante tempus et alterationis multum / aut mortificant fetum quia inficiunt alimentum mala qualitate qua nutritur quia fetus carens bono alimento multum [illegible] unde cum sit ligata et extra extremum aut quia amaras sunt magna calidi consumunt rumas ligamentorum unde fetus non potest substentari in matrice et / ipsas autem amaras utimur communiter ad provocandum abortum quia ledunt fetum et non ledunt matrem primas autem nos non utimur intendentes ad salutem matris nec approximando mortuis nec abstracta et sicco utimur in modo [illegible] dicit hic auctor / quod medicine mortificantes fetum sunt amare quibus simplex serviceum possumus sine lesione multe nostrum obstante et quod medicine operantes a forma specifica sunt et mortificantes fetum sed ipse non sunt nec multum periculosa // Sed statim dubitatur quia dictum est multotiens quod fetus triplici causa provenit ad finem suum completum .2o.
primo per fortitudinem suorum principiorum et dictum fuit quod huic opponuntur medicine mortificantes ipsum a forma specifica tales autem non sunt amare primo // Amplius medicine amare nimis assumpte cum privatione attingant membra mulieris principalia deberent nocere mulieri et non fetui // Amplius tales medicine videntur convenientiam habere cum medicinis provocantibus menstruorum quia et capiunt alimentum fetui ut dictum est mundando non quod iste medicine amare causant abortum quia dictum est quod hoc faciunt alimentum corrumpendo // Ad primum dicendum quod hoc medicine operantes a forma specifica causant abortum quia principalibus membris nominatis ut dictum est eis non inimicant sed virtutum quod in eis invenitur non nocendo mulieri per gravamen violentum autem medicine amare quibus non nocent nisi quia sunt sicut alienum per gravamen illius plus valent sicut possent dici quod medicine amare sunt nocive et contrarie principalibus membris fetus et non sunt nocive matri et mulieri per gravamen // Ad 2m dicendum quod fortitudo virtutis per gravamen sunt defendit an virtus principalis et mittit eas [illegible] ad fetum ut se defendat / fetus autem debilis existens non potest repugnare illis et mortis causa // Ad 3m dicendum quod habent convenientiam cum medicinis provocantibus menstrua in hoc quod sunt calide et ita iste amare mortificantes fetum sicut provocantes menstrua sed tamen operationes multum differunt .scilicet quia mortificantes fetum corrumpunt aut fetum / sed provocantes menstrua secundum ordinem respiciunt matricem // Amplius provocantes menstrua capiunt alimentum sed iste corrumpunt aliud autem est capere et ad corrumpere // Et provocantia menstrua. Hic auctor declarat aliud membrum et patet // Continuum quod ut ponitur in 9o de simplici medicina .No. 3. vero medicine provocantes lactis et menstruorum et urine conveniunt et differunt / Convenientiam habent primo quia omnes sunt calide / declaratione eius calidi est subtiliare causam et reddere ipsum aptum motum ad loca ad que movetur dispositione et calidi

est subtiliare aquositatem et ipsam aptam
facere ad motum vel movere ad locum
ad quem et per quem moveri debet // Secundo dicitur primo
medicine provocantes lactis et menstruorum
a medicinis provocantibus urine quia medicine
provocantes lactis et menstruorum sunt ca-
lide et sicce parte in passivis aut declin-
antes ad primam humiditatem sed medicine pro-
vocantes urine que non sunt provocantes lactis .Nota
sunt calide et sicce // Item medicine provocantes
lactis et menstruorum sunt modicum
elevate in caliditate sed medicine que sunt pro-
vocantes urine sunt multum elevate in
caliditate // Si autem queratur utrum medi-
cine provocantes lactis et men- maiori
struorum provocent urinam // Ad hoc
videtur Galienus ibidem quod sic quamvis non deno- .po.
minantur provocantes urine quia non fa- .p. par.
ciunt illud manifeste // Si autem que-
ratur utrum medicine provocantes urine pro-
vocent lac et menstrua // dicendum quod .2m.
non regulariter quia propter siccitatem
consumunt sanguinem // Item propter calidi- .3m
tatem et siccitatem videtur ipsum nigrio-
rem facere quo ad aliquas partes et quo
ad multas ipsum convertunt magis
sicut ad urinalem / dicitur autem medicine
provocantes lactis a medicinis provoca-
tivis menstruorum quia medicine provocantes
lactis sunt remissioris virtutis quam
medicine provocantes menstruorum et causam
assignat Galienus ibidem quia matrix .4m.
non attrahit menstrua sicut mamil-
le attrahunt materiam lactis modico
egent adiutorio ad hoc ut in eas .5o
[illegible] fluat materia lactis //
Sexto considerandum quod licet in omni muliere
provocantia retineantur menstrua
non tamen equaliter in omnibus quia in quibusdam
retinentur menstrua fortius in
quibusdam debilius ratio quia in quibus-
dam ligamenta que claudunt ora
venarum sunt fortiora in quibusdam
debiliora / Item in quibusdam maiora
venarum sunt clausa per ligamenta ac
[illegible] sunt omnibus venis
sunt omnibus [illegible] venarum matri-
cis et in quibusdam solum aliqua
ora venarum ut patet ex supra scriptis
de super impugnatur / Item in primis
et ultimis mensibus ligamenta
sunt debiliora in secundis non sunt
fortiora et ideo dicit avicenna .Ad p. om.

lactis provocativa menstrua licet sunt ama-
ra et acuta non tamen ligata et ideo
non menstruorum est facilis sufficien-
tiam amara sive calida attrahen-
do et aperiendo / Cum autem cause
retentionis menstruorum sunt fortiores
requiruntur acuta que sunt fortioris
caliditatis // 3o considerandum quod provocativa menst-
ruorum possunt approximari intensius aut
extremis aut approximari medi-
mis [illegible] prius mani-
festum est ab amaris quod ab acu-
tis quia sunt leniores [illegible] et approxi-
manda sunt intensius debent approxi-
mari in [illegible] quia [illegible]
mis magis [illegible] quam ex-
tremis approximate // Secundum contradicta
dicitur quod non videtur quod medicine ama-
re et acute sunt provocantes menstr-
uorum ut Galienus ponit [illegible] de simplici
medicina // Amplius multe sunt medicine
amare que non sunt menstruorum pro-
vocantes // Amplius dictum est quod cum
intensius approximata sunt debent
dari in [illegible] // Cum autem
ex hiis que ponit avicenna / 2a parte
tractatus .18. quod incipit loquimur
nunc de [illegible] rebus videntur ponere
quod res intensius non agit ut extremis
propter multa ut patet de cepe quod intensius
non ulcerat extremis autem multum
ulcerat ut patet // Amplius autem tales
medicine debent provocare lac quia medicine
[illegible] provocant menstrua [illegible]
propter adiutorium [illegible] attractive
mamillarum // Ad hec dicendum cum avicenna
quod medicine amare et acute sunt
menstruorum provocative ratio quia subtiliant
sanguinem et ipsum calefaciunt et per
faciunt [illegible] ad [illegible]
[illegible] fluens ad matricem
imbibit et mollificat ora venarum
et per [illegible] ligamenta [illegible] quia
fit [illegible] sanguis fluit et
tanto plus hoc faciunt acuta quanto
sunt amaris calidiora et quia acuta
[illegible] forti caliditate videntur non
solum poros et vias naturales dila-
tare sed [illegible] communitatem
ad [illegible] in [illegible] partes et
[illegible] novas vias dato quod
[illegible] forte propter fortem
[illegible] et clausionem ex liga-
mentorum fortitudine // Ad instantias

Utrum amara et acuta
sunt provocativa menstruorum.

ad primam dicendum quod medicinae amarae et acutae
non obstetricant provocando menstruum, immo
faciunt non pregnantem provocando menstrua
quia causa prohibens menstruationem non fuit ^scilicet impregnante
superata nec est sine ligamento
torum. // Ad aliud dicendum quod impregnantem
provocatio menstruorum et in multa provocative
tale virtutem vincit cum propter quantitatem
virtutem mutat operationem virtute
ratione ut experientia patet. // Ad 2am .Ad 2m.
dicendum quod non dicit omnes amaras et
excludit amaras fructus ut opin-
ionem amarum provocativam men-
strua. Sed quia opium habet multas amar-
itudines quae non sunt amarae sed insipi-
de vel pontice quarum in sapor
occultatur ab amaritudine propter
paucitatem. quae sunt amarae quia sapor
amarus est valde fortis et ac-
tivus et mutat alios sapores et
eorum virtutem in quantum [illegible] non po-
test mutare eorum operationem in
factum. // Ad 3am dicendum quod illud dictum .Ad 3m.
de copte 2a parte intelligitur de sin-
gulari cum solum pervenit de [illegible]
ita quod ut in pluribus agit [illegible]
terminus sumpta forma agit quia ma-
gis activatur [illegible] de
quibusdam. // Ad ultimum dicendum quod medicinae .Ad 4m.
amarae et acutae quia sunt fortes calidae
maxime in eius assumpte non
nocent lac, [illegible] cum lacte pro-
vocant et debent esse modice
calidae. Ad aliud dicendum quod tales approxima- .6o a.
te exterius circa mamillas provocant
nocerent lac sed approximate intus
vel in collo matricis propter eorum fortem
virtutem habent provocare menstrua
// Ad aliud dicendum quod medicinae amarae et acutae .6o c.
absolute tales sunt provocativae lactis sed
amarae quae respiciunt matricem ut
sabina mirra // pulegium vel omnes
aliae acutae et amarae conformitate et
consolare cum [illegible] quae respiciunt
matricem tales habent provocare men-
strua et non lac // Et lubri-
cativa sunt humida. hic Avicenna
declarat [illegible] divisionis
[illegible] // Convenientia istarum partium .No 3.
quod ut patet 2o can. 4o cap. circa finem
medicina lubricativa est medicina quae
humectat superficiem rei continentis
in aliquo loco unde propter cuiusmodi
humiditatem maxime [illegible]

facit rei continentis in loco apta ad ex-
situm et ad motum unde illa res facta
humida levis et facta aliquo ma-
gis ponderosa sua gravitate et exitu
expulsiva cito egreditur et expellitur /
humida 2a et viscosa approximata
interius et exterius humectant
superficiem et fetus et sunt unde
fetus sua / gravitate ponderans et fac-
tus lubricus non potest [illegible]
[illegible] sicut anguilla aut sicut ad
lubricum qui sua gravitate lubricat contra
manum capientis. Nec intelligas quod
medicina lubricativa solum humectet
superficiem rei continentis sed et humec-
tat superficiem mobilis contenti. Sed haec
lubricativa non solum causant abor-
sum isto modo sed et quia laxant ligamenta
et quia fetum replent humi-
ditatibus suffocantibus. // Sed dubitatur quoniam
dicit quod ista humida viscosa de-
beant fortificare ligamenta fetus
et cum videt Galenus 3o techni [illegible]
fracture ossis ad faciendum porrum
ligantem fracturam fortiorem ap-
proximare viscosa et Avicenna 5o
can. fen [illegible] // Amplius dubitatur quibus
est incipiendum in provocatione
aborsus an ab amaris mortificanti-
bus fetum an ab amaris provo-
cantibus menstrua an ab ipsis lubri-
cantibus. quia Avicenna in hoc non ponit
ordinem. // Ad primum dicendum quod ista humida
viscosa quae hic docet Avicenna est
humida viscosa medicinalia quae
sunt multum humida et viscositatis
[illegible] docentur approximari gratia for-
tificandi porrum sarcoydem est viscosa
cum siccitate aut temperato humido. Ista
autem humida quae sunt et viscosa
sunt multae humiditatis. // Ad 2m dicendum
quod incipiendum est secundum ab ama-
ris provocantibus menstrua non cum de-
beat incipi ab humida viscosa lu-
bricativa. Ideo quia ista impedirent
aliorum remediorum impressionem, ista
cum impedirent illorum remediorum
applicationem tempore sufficienti
et ideo post alios approximationem
dicit approximari ita in [illegible] ap-
proximanda amara provocantia men-
strua. quia ista provocant abor-
sum et decens non est [illegible]
mulieri pregnanti sed amara
quae provocant aborsum [illegible]

in canone unde redditur magis ponderosus propter defectum [illegible] sub levamento

.1 d°
.p d a 2m.
.2m.
.Ad 3m.
.Ad 2m.

.do.

.9o.

.No.3

faciendo fetum per aliquam periculum mulieri pregnanti quia talia amara provocant aliqua venenositate quia contra illorum amaritatem que absolute provocant menstrua // et ex hoc potest patere responsio ad unum dubium quod potuisset superius fuisse motum quo differunt amara que interficiunt fetum ab amaris que provocant menstrua // Dicendum quod amara que interficiunt fetum per aliquam venenositatem ut per amara solutiva que exhibentur non ut solvant nec in quantitate magna sed in parva quantitate scilicet ut corrumpant alimentum et non solvant / amara autem que provocant menstrua per amara que non sunt venenosa que possunt approximari quantitate satis magna ut patebit inferius // Et communibus est flebotomia hec auctor intendit declarare aliud membrum principalis divisionis et patet // Conclusio dicendum quod flebotomiam auctor appellavit motum primo quia manifeste mutat et subito mulierem pregnantem et etiam non pregnantem in pluribus contingit adeo quod frequenter sincopim causat / 2° flebotomiam appellavit motum ratione sanguinis qui solutio continuitatis movetur quia fit ipso incidente movetur et exit ad extra / 3° appellavit flebotomiam motum propter dominium humorum qui fiunt quando per flebotomiam in colericis [illegible] et flebotomia in flegmaticis [illegible] appellavit flebotomiam motum quia videtur calefacere ut motus et propter quod magnificare [illegible] et pulsum [illegible] [illegible] aut in actu flebotomie [illegible] propter et hoc propter magnam agitationem [illegible] in actu flebotomie / flebotomia autem causans abortum est flebotomia saphene propter flebotomiam basilice quia flebotomia basilice evacuat a toto et flebotomia saphene evacuat a matrice et ideo propter primam auferunt alimentum a membris magis quam a toto corpore et propter secundam auferunt a membris propinquioribus alimentum ipsi fetui et hoc magis propter et per magnam inanitionem et famem quia potuisset reimpleri et ad huc habundantia propter magnam repletionem et potest esse fame lata et repleta sed in appetitu [illegible] [illegible] aut longo tempore abstinuit et est fame lata [illegible] est propterea non est propter magnam [illegible] flebotomia sequens statim privabit fetum alimento quare fiet abortus

.No.3 // 2° Considerandum quod exercitium superfluum magnum et abortum propter multa primo quia potest nocere constrictionem evacuationis in fetum vel potest accidere extenuationem / 2° quia corrumpit alimentum / 3° quia movet humores ad fetum quod suffocant ipsum / 4° quia in dicitur fragilis liganteria et saltus et plurimum tanto plus et quanto plus mulieri et maxime mulieri pregnanti magis quam aliis et saltus maxime videtur facere abortum ratione ruptionis ligamentorum et dilacerationis ponderosi quia in tali dilatatione inflammatur mulier et fetus per ignis et fit corruptio alimenti et motus humorum ad fetum / vomitus autem est nocumentis [illegible] quod comprimuntur musculi ventris in fetu [illegible] quia abus et in [illegible] non retinentur fit alimenti ablatio fit et inflammatio mulieris et fetus ut patet // Et Sternutatio // Considerandum quod sternutatio per se non est sufficiens forte ad abortum sed sternutatio per flebotomiam per motum superfluum et per nocumentum superfluum quia in sternutatione fit compressio musculorum ventris [illegible] forte est sternutatio sed fuit in una muliere quod duobus diebus continuis cui accidit quasi sternutare adeo quod nec dormire nec comedere vel nec loqui poterat adeo erat continua una sternutatio altera sternutatione // Dicendum quod flebotomia post inanitionem et famem videtur esse securum remedium in provocando abortum cum salute mulieris quia ex tali flebotomia videtur quod minuat periculum et ipsi mulieri pregnanti de matrice et attractione et de debilitate // Propter quia videtur quod mulier possit disponi sterilis // Dicendum quod propter flebotomiam auctor / possunt possibilem fieri in mulieribus multum repletis que et sunt plus replete tempore impregnationis / vel videtur auctor quod si flebotomia dicatur abortum in talibus expedit quod fiat per illas abstinentias sicut non factis illis abstinentiis esset periculum de attractione materie [illegible] ad venas et est periculum de materie per abortum in [illegible] ille putrefactionem et facti vim febrem putridam et alia mala dispositionem in muliere pregnante et ex quibus patet quod ex tali flebotomia [illegible] non credit quod fiat ac faciunt debilitates in pregnante et hoc propter [illegible]

.Nota

.|Do.

p Marm.

.2m.

.6.adp.

^tenacitate

^sanguine

.| Verum flebotomia post inanitionem et famem sit securum remedium in provocando abortum cum salute mulieris.

gravitas pluries qua credit et in muli-
ere robusta et frequenter in commune proc-
tempore impregnationis // contra et in ipso .Ad 2m.
ad 2m quod ex hoc mulier non disponetur
sterilitatem quia talis flebotomia per superha-
bundantiam quam supponit avicenna non
inanitatem debilitat mulierem // 3o quod
cum mulier sit apta potius reple- .do.
tioni quam inanitioni sit nos lic-
et ab initio et famositatis quam
flebotomiam facta // Amplius quantitas et .2o.
quantitas flebotomie quia avicenna non ponit quantitatem
// Ad primum dicendum quod cum mulier non velit .Ad pm.
abstinere ut docet avicenna salvum unum
aut duo clisteria fiant ut 3a excepto
quam imaginatur et avicenna in secundo cum
habet pregnans per multiplicationem
et iteratione communes precones evacuetur
et non fiat flebotomia basilice et sit ita
quod ad quinque uncias et facto inter-
vallo unius aut duorum dierum fiat flebotomia
de saphena usque ad nos uncias et
fiat de parte dextra ubi est fetus
ab sanguinis fluxus // et hoc per solutio .Ad 2m.
ad 2m // Et de regimine bono. hic avicenna
videtur tradere dubio | dicitur quod
si mulier non abortiret cum mortuus est
cum flebotomia facta per famem et per com-
minus quod secundum, videtur quod de regimine
bono in illo scilicet tempore quando facta est
flebotomia et non sit abortus est ut in-
continuitatem in os matricis carta
facta licinium | sit autem carta lici-
nium cum papirus aut carta per-
mean convoluta et illo cum incor-
porabit in fortiter licinium cum aqua oleo
faciente abortire ut cum oleo de bal-
samo aut cum oleo de absinthio propter ama-
ritudinem et credo quod cum si gravem
esset fortius propter suum fetorem | aut pe-
na alicuius animalis et facta ...
[illegible] et facta licinium cum aliquo
re abortivo aut herba abrasa credo
quod sit mezereon quam abradit acres pla-
tas inter cas ... et in ... dans ...
no homo ... habent herba lunata
ta et forte significat quod herba lunata
ta i. plantata ... sublimata
et sublevata | aliter corrupto ... et
ponitur herba sublimata i. ... solata
et est ypericon sive herba sancti johannis
et omnes iste plante faciunt abortum
et mezereon plus et alia lunata
...tur herba abrasa lunata

i. pleurizata cum 2o quantitas precone quantum de
ista accipiatur quantum de pena combu-
sta et cum aliquo liquore fiat lici-
nium vel suppositorium ex usnea est sapo ^ usnea herba vel planta i alkali
et avicenna de qua fit sal sicut illa ga-
levant saracenum panos et cuius ...
cum nitrum ... cum ea et ...
nausea fit licinium provocat abor-
sum | sic ruta et ... agreste /
arthanita est ... est ...
... et ... quando facta licinium ...
... cum ... medicinas facit
... abortire ut cum alchitran est
cum gumma cocta et sicca in ...
liquefit in vino et postea ...
cum ... licinium factum et ...
talis cum gumma sive ... sufficit
et amara ... interficit fetum et ...
... ut avicenna ponit ... excepto et
pulpa coloquintide et pulverizata et
facta licinium et inuncta cum alchi-
tran ^ esset ultima propter venenositatem ^ tamen
tam pulpe coloquintide et omnes iste
medicine provocant abortum sive ama-
ritudine et acuitate provocando me-
strua aut interficiendo fetum cum
amaritudine et venenositate // Et de medicinis
compositis. hic avicenna / revertitur ad de-
clarandum unum de medicinis diversis
... ... propter specialiter
nam dixit quod medicine quedam faciunt
abortum quia amare et quia amare
et acute etc. | postea ponit unam di-
visionem | 2o declarat medicinam 2a
de medicinis compositis primo ... et unde
quod hic ... dicit medicinas fa-
ciendo abortire que per oppositum magis
efficaces // de medicinis. hic decla-
rat medicinam divisionis et primo ondit
que sunt medicine simplices 2o que composite
ibi 2a Et de medicinis compositis ... bibitis
primo posset dividi in tot partes quot
sunt medicine simplices quas ponit ...
... amare et non est ... cum ...
est medicina multum fortis ...
... ut abortus // dicit quod cassia
... calidus // dicendum quod cassia ... 2a for-
tium est fortis calidus ... ab-
... non // ... dicendum quod semen cassie
est ... si non cassia fe-
... ... planta ... fe
calidus quia planta cum ad ...
... tota ... sicut sibi simile
... | ... est planta .do.
.So.
.So.a.

producens semen simile sinapi et est planta calida
et amara calida in 2° gradu inde est
acuta aut ruta agrestis ista si
pota et bibita provocat aborsum
/ quartum aut approximationes videas ab avi-
cenna et serapione in simplicibus / galbanum
est gumma satis nota / butor ma
rem est ciclamen et habet duas species
ut ponit serapio / serapio et ponit
capitulo de ciclamine quod si mulier super quam
transeat statim eo abortit / secundum
ciclamus sive virtute forti pene-
trativa et sive malicia magna
expellit fetum et secundum scitus reli-
quarum cotharitarum i. aliarum ciclami-
num que non sunt adeo male ut ci-
clamen planum absolute quod est de eiusdem
/ usitatum est planta de qua est dic-
tum supra et est sive amara unde et
sicut fetum et sive virtute mali-
gna / cordumene est semen [illegible]
et ipsud inflamat fetum et facit
ipsum petere aerem frigidum et hec
virtutem etiam in hoc ut faciat fe-
tum arguere calidum et noscitiam quo
ad aerem extra moventur / et item
suffumigatio pulpe colloquintide
in narratorio narrato superius po-
nas canam indecoctio ut quo ad
unum efficacium et quo ad ad[...] ma-
teriam quod supple pulpa colloquin-
tide sit colloquintide sunt conditiones
suas quia dicit et colloquinda que fuit
sola in planta sua quia talis est ma-
gis venenosa in suis effectibus et
per quod in aborsu quod est unus de
suis effectibus / aut pulpa collo-
quintide bulita in oleo proveniet eius
virtutem propter suam unitatem / pona-
tur in lana aut pulverizata et
permixta cum citrano aut aliquo
liquore abortivo / ponatur in lana
et illa lana per manum abscondatur
et propinquius fiat fetui // et hic no-
tandum in positionibus humorum quod appo-
nuntur gratia aborsus quia debet
bene imprimi et attingat ad fetum
et ad matricem // item cinamomum cum ru-
bea mitorum et sed aut nauseam
propter cinamomum // item virgula asini
suffumigata propter suam proprietatem
in oubilitate / et secundum eum sicut
et secundum suffumigatio cum oleo piscis
salsi bulliendo pisces salsum in oleo
// dicunt de oleo balsami quia confirmat
corpora mortuorum deberet illud plus con-
servare fetum // dicunt quod balsamus pro-
prio liquore confirmat fetum et corpora mor-

.S°.a°.

tuorum sed oleum factum de fructu balsami
interficit fetum // aut dicunt quod balsamum
aliud operatur in fetum et aliud in cor-
poribus mortuorum // Et de mentis
opotatis. hic avicenna / ondit que sunt me-
dicine opote in aborsu / et primo ponit medicinas
aborsivas opotatas quod provocat aborsum
sive amaritudinem vel acuitatem quod approxima-
tur absinthia / 2° ponit medicinas pro-
vocantes aborsum lubricantes quod approxi-
matur absinthia / 3° ponit medicinas
activas aborsivas [illegible] provocantes
aborsum ab extra ibi 2a et ad ini-
tium mortuum ibi 2a et de pomo [...]
tis est medula / prima in aliter sic
medicinas ponit opotatas ibi 2a aut su-
mantur ibi 2a et de mentis bonis ibi
4a et tyriaca / prima patet // Considera quod
ista medicina est satis amara abho-
minabilis propter asperitatem et propter amaritudinem
dosis eius est .i. 3. et debent miscere
et messe / ligitur et aliquod datur
est et satis dissolubilis quia decoc-
tio fallit et / potest fieri in vino
et erit melius in mulieri fame aut
in aqua et erit melius similiter
febricitantem // Aut sumantur ani-
pholonia loga istaque 2a medicina et non
est ita abhominabilis et debet dari .3. 3.
cum decoctione sabine ut dictum est
de prima medicina que est pulegium
et hic considera quod tales medicine
subito inducunt effectum suum cum
bene cras dari decem diebus continuis
// Et de mentis bonis istaque 3a medicina
et est experta per me multotiens in
expulsione partus et mortui quia sepellit
et valet et ut dicit avicenna / ubi invi-
tur quod si potest non haberet bonum, in me-
dicinorum et ipsam in sine experimentis in
provocatione aborsus et liberant
uxorem mei a porte chary amoris ubi
nullum valent remedium ipsius ipsud
dosis est cinamomum sabine seris fe-
niculi boracis ana 3. i. myrre 3. s.
pulverizentur subtilissime et detur
3. i. cum vino / dosis avicenne / est 3. iii.
et cum hoc posset dari propter eius placa-
bilitatem ter in die dando unam
onciam in mane unam in meridie et
aliam in vespere et do cum cum vino
decoctionis cinamomi et seris feniculi
que sunt satis delectabilia non inducunt
nauseam proprio est placabilis ad su-
mendum cum aliarum // Et tyriaca dy-
atesseron istaque 4a medicina in provo-
cando aborsum et ut patet pa-
pio eius compositio est ista recipe

ch[i]ran

oculo

.d°.
.s°.

gariofili romani bacharum lauri ana ℥ 1.
et nitri ana ℥ 1 terebentine ponticum
radicem et misceantur cum melle di-
spumato sufficienti quantum sit / et autem quod
ista multe medicine provocant abortum
ut aristologia et nitrum et eius dosis
est unius ℥ et erat usque ad duas ℥.
credo quod 4or essent sufficientia ad cau-
sandum abortum / dicit autem tyriaca
dyatesseron id est quod est de 4 speciebus
que est 4or inde tyriaca dyatesseron
i. tyriaca de quatuor medicinis quia quatuor spe-
cies tamen opponentes per eorum melius
eam vel eas magis / Quidam autem
loco nitri addunt costum amarum
alii ciclaminum et electuarium ponunt
quosdam addere illis fenugrecum
nigellam zedoariam diptamum ca-
medreos paganum et alii quidam
addunt galbanum calcatum super
utrum autem ista tyriaca vel etiam aqua
provocet abortum videbitur in uno
generali capitulo cum eo perhausto // Et ad
infantem mortuum / hic Avicenna / ponit
medicinas abortivas lubricatores et quod
possent dividi / prima medicina est composita
ex aqua rute et aqua fenugreci
aqua autem rute fit per sublimationem
aqua fenugreci fit per decoctionem
fenugreci / et ista aqua decoquatur
cum ficubus et ponitur origanum ut
ducat eam per vias angustas et
faciat eam penetrare / quod secunda autem
sit illud quod resultat post bulitionem
alia medicina lubricativa est una libra
aque fice que non [illegible] detur fica cum
℥ 1 altee ——— pulverizate et sit
radix pulverizata sit quod talis est
magis humida iusto sed quod si pul-
verizatur ... aut post expressionem et non
... ita abhominabilis ut esset
... que traheretur per bibi-
tionem // Et ostendit quod dicit Avicenna / et
eiciunt et fit permutatio quod ista
secunda est complenda quod potum post potum
cuius cum altea pulverizata aut
mulier eiciunt eam et hic est utilis
quod faciat vomitum laboriosum ...
multe quod ... lubricatum et motus
laboriosus causat abortum / aut
removet eam et sic cum descendit
et lubricavit fetum et si maxime sit per-
mutatio quod comprimere musculi ven-
tris et comprimerent fetum per lu-
bricationem premissam / possent etiam
intelligi quod per ipsam aquam quod ipsa
lubricavit ... mulier ... et
... fit abortus et maxime
cum fit permutatio que compri-
mit musculos ventris / 2a medicina
aqua rute ... dosis erit ℥ aut 6 ℥ 2.

zeda
... za

cum oleo et fenugreco et butyro ana ℥ 1 et
——— est medicina lubricativa valde .... oley
et valeret ad retentionem secundine cum ...
... fortis adherentie et sicca
// Et de pessario. hic Avicenna ponit
medicinas acutas abortivas ab ex-
tra approximandas in forma pessarii et
in forma clisteris / et primo in forma pessa-
riorum / 2o in forma clisteris ibi 2a et mi-
ctatur in eam / primo ponit pessa-
ria / primum est ex elleboro ... ex ... cordu-
meni et armoniaco dissoluto in vino
... non ponit et non est multe acti-
vitatis / 2m est valde acutum ex succo ...
... assumatur felle tauri
non et posset misceri cum semine cordu-
meni et ... et vel ponitur in lana ^ armoniaco
/ 3m est valde plus acutum ... pul-
vere colloquintide et mezereon et ...
... et ... quod non potest
determinatam dosim quod omnia sunt equalia
et quantum ponitur sit tamen ... quod est
multum acutum ... quod est
eius ... et magis ^ consumpte ^ aquee
et remaneant acute ignee / 4m
pessarium est quod fit ex decem ℥ ...
armoniaci ... permisceantur cum
... ℥ armoniaco ... dissoluti / et ...
... suppositionis pessariorum ...
... debet poni in nocte elevatis pe-
dibus et ... ut
non descendant / debent eis poni
tempore nocturno quod diutius reti-
potuit et melius et magis ac-
tivam // Et mictatur in eam. hic
Avicenna ponit medicinas abortivas
ab extra approximandas in forma clisteris
et primo oleum de ... est oleum de
cataputia quod est satis acutum et ...
... mulierum ... aut
... sit unius libre et
stet mulier multum elevatis pe-
dibus // dubitatur quod sit melius remedium
an medicina approximata per os superius
an approximata inferius in forma
suppositorii aut in forma clisteris //
Salvo iudicio meliori videtur quod
medicina approximata superius per os
est melior quia citius est effectus
eius introductiva sed est aliquando
multum ... continua ... longinqua
... per venas et magis ...
Alie autem medicine ... tradant
effectum sed ... attrahat ... et
... colli matricis
et matricem // Quare ut sit intrinsecum
hic Avicenna / quia multotiens facta
est mentio de ... et ...
... in matricem ... forcium
... sive clisteris quod
clisterizari matrix et quia // Condicio
quod clisteris ad matricem potest (?)

.No.3

.po.

.S.o

.Cap.m

.No.3

./ Utrum quod sit melius remedium
an medicina approximata per
os superius an approximata infe-
rius in forma suppositorii aut
in forma clisteris.

Mod3

tollum esse triangulare extremitas duplex uno
quantum ad illam partem que debet stare extra vulvam
et hoc quidem potest salvari quoniam cum talis
res est triangularis est ad formam orifi
cii vulve itaque est orificium vulve
quasi triangulare si considerantur una extre
mitas que est in femore et alia
extremitas que est inter ambas unde est ta
lis figura ▷ debet primo ut clister sit il
lius figure quia magis adherebit
et non poterit ingredi nisi quantum expe
dit ita quod non erit periculum de actua
li lesione fetus cum clistere / Alio mo
do potest intelligi quod sit triangulare
extremitatis quantum ad cannam que debet
intrare collum matricis et istud etiam
potest salvari nam cum collum ma
tricis maxime quantum ad partem superiorem
sit vehementer unitum et precipue
in pregnantibus si canna istius cliste
ris esset rotunda fieret undique
applicatio eius ad collum et sic non posset
bene ingredi liquor / debet primo ut sit mali
gnus partibus circumcisa et ubi est de
presso ibi sint foramina per que debet tra
fire liquor ad concavitatem matricis vel
ad interius / debet primo ut sit triangularis
figure / secundum autem collum debere tante
longitudinis et grossitudinis quantum est col
lum matricis mulieris clisterizande
ideo si est secundum eam latitudo ita quod si posuimus
collum magnum et longum facias col
lum et magnum et longum et tanc clisteris
si ponimus in virginibus collum tan
ne sit minus // 2° considerandum quod debet abi
quantum debet ingredi quando clisterizatur mulier /
quod ultima extremitas eius perveniat ul
tra matricem .i. ultra os interius sup
erius ut liquor cadat in concavitatem
et circa istud potest haberi quod canna istius in
strumenti debet esse triangulata secundum quantum ad
extremitatem que debet stare extra vulvam
ut non possit nimis ingredi non
quantum ad cannam que debet ingredi collum
matricis / ideo quia ibi vel illa pars in qua
sunt foramina non debet stare in collo ymo
transire debet usque ad os interius superius
et ultra et ideo non debet esse triangulata
ut iuxta de presso sint foramina
quia partem attinget collum ma
tricis per aliam circumferentiam / possumus
et dicere quod Avicenna / voluit istam ca
nam istius instrumenti esse triangu
latam non rotundam ut est canna cli
steris quam nos mulieres habere
mandamus sibi facientes clisterizationem in
honestam ut consuevi et quam male

mulieres non habent viros pro talibus reme
diis consolationis et clisterizationis // Ultimo
considerandum quia Avicenna / dicit quod cum isto
instrumento debet poni et mitti in matri
cem illud quod mitificat et sunt amara
cum aliquantula virtute nostrata / et illud
quod extrahit et sunt amara acuta / et illud
quod lubricat et sunt humida unctuosa
per hoc autem intelligit quod in aliis ca
sibus ubi est necesse approximare ma
trici non solum gratia abortus sed
gratia ulcerum ad sanandum vel consolidan
dum / tunc cum isto instrumento imponas
et pluries plures res data in matricem
debet hoc dixit Avicenna de illis procurantibus
abortum quia sermo de aborsu prete
xtat, ut esset comunius sermo dic
tus // Dubium quod circa predicta re
media sit dubium / Utrum flobotomia sit causa
aborsus / et arguitur primo quod non auctoritate Avo
ys primo colliget dicto capitulo de vita sanitatis
ubi inveniunt asserere flobotomiam non esse
causam aborsus // et contrarium huius arguitur
et sic flobotomia prohibet suffocationem fe
tus ergo flobotomia non est causa aborsus
ymo est aborsus prohibitiva / quia
est nota quod cum suffocatio sit in mo
fetus unde fit aborsus quod prohi
bet suffocationem non causat abor
sum ymo tollit / antecedens est secundum et
patet quia fetus multotiens suffocatur
propter sanguinis multitudinem quam flobotomia re
movet ut patet // Confirmatur 2° quia flobotomia
est res maxime prohibens abegenerativa
ergo flobotomia prohibebit aborsum
futurum in vere / quia videtur nota
quia aborsus est egritudo ipsi mulie
ri pregnanti ut dictum fuit sup
ra ergo est aborsus / 2a probatur quia nichil
est quod nos ita tueatur ab egritu
dinibus nocivis ut flobotomia // preterea
mulieri pregnanti accidit ve
hementer dolor ergo flobotomia non est
causa aborsus ymo prohibitiva abor
sus consequentia patet quia cum nulla sit me
lior medicina in forti dolore quam
flobotomia quia tollet dolorem in pregnante
tollet causam aborsus et non cau
sabit aborsum / antecedens videtur esse
notum ex dictis superius de signis
impregnationis et patet causa quia tunc mu
lieres pregnantes habundant malis hu
moribus que sunt causa doloris et ventositatis
que solvunt continuum / antecedens etiam patet ex
ex experientia quia frequenter pregnantes pa
tiuntur dolores // Pro contraria
quia mulieri pregnanti potest accide

Mo3 (.| d°. au^ctoritas) (.p.20.) (.2^a.20.) (.3^a.20.) (.4^a.20.)

et longum ^ ut

.| Utrum flobotomia sit causa
aborsus.

febris conclusa cum sanguine remedium e-
flobotomia sicut arguunt flobotomia tollit potius
causam aborsus ut febrem conclusam
sed non causat aborsum cum tollat
eius causam / quia patet auctoritas videtur no-
tum ex dictis Galieni / nono terapeutice
per flobotomiam statim cessit huius febris
vel cum Galienus fecisset flobotomiam in huius
febre et statim cessasset febris
dictum fuit Galieno / hominem occidisti febre
// In contrarium est Avicenna / in principio capituli .o. p. m.
quod ex motibus flobotomia est causa aborsus.
// Item ypocras / 5ta afforismorum mulier flobotomata .2m.
aborcit et magis cum maior est
fetus // Conclusio quod flobotomia potest esse mul- .S°.
tiplex quia aut parva aut mediocris
aut magna vel maxima // Item flobotomia aut ^terca
fit in muliere sanguinea utente otio
et vita multiplici sanguinem et humorum
aut in muliere distincta ab ista //
tunc ponuntur iste conclusiones // prima quod .p. 9°.
mulieri pregnanti sanguinee utenti
otio et quieta vita flobotomia parva aut
mediocris non est causa aborsus ymo
est causa preservativa aborsus / 2o quia eva-
cuat sanguinem qui posset esse causa abor-
sus magno posset causare febrem et
apostema // 2a conclusio fit quod flobotomia magna .2. 9°.
vel maxima in tali muliere potest
esse causa aborsus / 2o quia aufert alimentum
fetus / sed tamen contingit quod sit magna
vel maxima quando fit supra sanguinem et
exercitium et ieiunium // 3a conclusio fit quod .3. 9°.
flobotomia magis causat aborsum in
processu quam in principio / 2o quia tunc fe-
tus plus indiget alimento // 4a conclusio fit quod .4. 9°.
flobotomia causat aborsum non autem ma-
gno non autem pregnantis qui fit debi-
to modo recitato ab Avicenna / 2o quia flobotomia
non est removens venenosum nec
aliud faciens quam alimentum rapiens
fetum // Quarta conclusio fit quod flobotomia facta
amoderate gratia prohibendi aborsum licet
causet nocumentum aborsus fit in
ad intendum magis nocumentum
quia fit ad evitandum mortem mu-
lieris et fetus simul / quod est maius
malum quam sola mors fetus // Ad in- .Ad p. au.
stantias ad primam ad auctoritatem dicendum
quod si Avicenna intellexit de magna
flobotomia aut maxima sed autoritas non
reperitur et ut sic non est contra nos
quia eorum non habent mentionem // Ad rationem .Ad p. rone.
flobotomia prohibet suffocationem fetus
dicendum quod verum est de parva aut me-

diocri sed magna aut maxima dicendum quod
prohiberet suffocationem ipsa induceret ut-
timam de fetu alimenti quod tamen valet ut
suffocatio ad causandum aborsum
// Ad 2am nichil est quod ita inclinat aborsum .Ad 2am.
nocens ut flobotomia dicendum quod verum est quando
est que inventer facta sed quando est
magna aut maxima non potest esse con-
venienter facta // Ad 3am dicendum sed .Ad 3am.
quod nulla est melior medicina in fortitudine
doloris quam flobotomia decenter facta / sed si
fit indecenter facta potest esse causa
intendendi eos // Aut dicendum quod sed
dolores partus potest noviter indu-
cere per actus in proportione sed auferendo .S°. a°.
alimentum fetui ex quo moritur et
necesse est ipsum expelli et inde ex-
dolores causat // Ad 4am dicendum quod .Ad 4am.
flobotomia removeat febrem conclusam
potest in tantum aborsum cum non sit
possibiliter invenire aliquid quod prosit
licet et nichil noceat // Considera-
tum quod flobotomia parva aut mediocris .No.
non causet aborsum / tamen debilitat
fetum sed habendo sibi per tempus alimenti
sed etiam nec sanguina flueret in parva
quantitate debilitant fetum.

Extractio fetus mor-
tui et intrusio eius

cum ferro. Avicenna / i
perdentibus non sunt remedia et
regimen aborsus et etiam fetus mor- et ^
tui cum meritis / sed in isto capitulo
intendit ponere regimen fetus ^extractionis
mortui cum chirurgia / et quarta fa-
cit quia primo Avicenna / ponit unum
con attendendum in extractione
fetus mortui cum manuali ope-
ratione cum manualem operacionem /2o
Avicenna / illum cum et actuculat et de-
clarat /3o ondit modum operacionis /4o
ondit quod secundum post operationem illa
ibi 2a mulieri illi cuius dispositio ibi
3a quod mulier respiret et intrans in
aure capitis et ueria est post ad
minustratiomem hanc // Condiciones quod primo
primum difficilem fetus frequenter .No.
sumit mortem non valens susti-
nere actiua difficilis partus et mo-
rtem et ob aliquam causam quando
advenit fetui aut mulieri et
ut in pluribus moritur per
difficultatem partus cum fetus
mortui signa dicta sunt superius
quia mulier recepit fetiditatem
in sumite et ipsius fetus extra-

no no est po(ssi)b(i)lis cum me(dica)m(en)tis medicinis ne
ut p(rim)o accidat ex eis compatur compo
nit(ur) (con)cepti et mo(r)tuus aut p(er) (con)sulitas
aut alia p(er)niciosa disp(ositi)o o(mni)s ip(s)i(us)
nat(ur)e extra cum ferro s(ecundu)m omnes via
inst(ru)m(en)t(is) re(c)tificanda(m)| Ve(rum) q(uia) in tali
op(er)a(ti)o(n)e magni dolores intensive
et extensive fiunt o(mn)is (con)siderare utrum
mulier possit illos dolores tollera
re ^aut no et sup(er)pot tollerare^ ^no^ medicus no d(e)b(et) se intro
mittere de tali op(er)a(ti)o(n)e, p(rim)o q(uia) acce
leraret mortem mulieris ob illos
dolores, 2° q(uia) faceret ea(m) mori mor
te magis acerba et magis mo
lesta, 3° q(uia) ex hoc acquireret mala(m)
fama(m) q(uia) putabit(ur) q(uod) ipse fuit ^no ca(usa) mor^
tis eius a(pu)d h(uius)mo(d)i mulieres que non
monent no valens sustinere
istam op(er)a(ti)o(n)em// Conclu(sio) 2a q(uo)d dicit
aduc c(on)siderare tu(n)c in muliere cu(m)
fetus mortuus est in matrice sit
salubris vel non salubris q(uia) p(er) hoc
intelligit mulierem cu(m) fetus
mortuus est in matrice esse egra
egrit(u)do aute(m) illa q(ua) (con)tingit cu(m)
debilit(at)e virtutis venena et acu(t)i(tat)e
ultimate, q(ua)m autem est cu(m) virtus
tolerabilis et acuitas paucitate vel
nullitate, in p(rim)o casu est mulier
no salubris, in 2° casu mulier
est salubris nisi veniat error
// Du(bitatu)r que egrit(u)do sit impregnante cu(m)
fetus est mortuus in matrice
an calida vel frigida// D(ic)o(endu)m salvo m(eli)
ori iudicio q(uod) est calida ma
ligna cu(m) lesione p(r)incipaliu(m) me(m)
bror(um) aut frigida maligna cu(m) le
sione p(r)incipaliu(m) et ut(ro)q(ue) pot esse
s(ecundu)m varia te(m)p(or)a et in varijs mu
lieribus// Si au(te)m resistere q(uo)do
pot ee disp(ositi)o calida cu(m) mulier
sentiat frig(us) in princ(ipio)// D(ic)o(endu)m q(uod)
no est in(con)veniens q(uia) in mul
tis febribus sit calid(i)t(a)s in inte
rioribus et frig(us) in exteriorib(us)
et c(etera)// Du(bitatu)r q(ui)d faciendu(m) in tali
casu s(cilicet) cu(m) fetus est mortuus
et no valent remedia dicta i(n)
ca(su) antedicto cu(m) medicinis et mu
lier et no pot sustinere op(er)a(ti)o(n)e(m)
que fit cu(m) ferro// D(ic)o(endu)m q(uod) p(er) h(oc)
medicus d(e)b(et) ordinare aliqua(m) modo
rum (con)fortativa p(r)incipaliu(m) et et
nutrimentis aliqua talia approxima
re p(ro)ducendo firma(m) mortem
bre(vem) et nichil ad faciendum q(uo)d
moriatur s(ed) potius p(ro) nostris di
mittendo et nullum c(ontr)a(rium) (con)
venient medicinali cu(m) virtus
sit defecta defectione mortali// Qu(on)i(am)
licet illa cu(m) disp(ositi)o(n)e. hic de a(n)nichilat
illud q(uo)d dixit, aut p(er)dit q(uo)d videt
ut dubio, dictu(m) est q(uo)d medi
cus d(e)b(et) (con)siderare utru(m) mulier
sit salubris aut non salubris
dicitur p(rim)o q(uod) quo possum(us) scire
ut(ru)m a(nim)a sit salubris et p(er) q(uo)s po
tens sustinere istam op(er)a(ti)o(n)em manu
alem aut non salubris a(d) vicem
videt et p(atet) q(uo)d dicit// Conclu(sio)
q(uod) mulieri cuius disp(ositi)o est mala
et no salubris no potens sustinere
op(er)a(ti)o(n)em adiu(n)ctam est ex morte fetus
et ex comp(ositi)o(n)e eius magna lesio
me(m)bror(um) p(r)incipaliu(m), ro(ati)o(n)e p(rim)o vapor(um)
p(er)venient q(ue) (con)cernunt cordi 2° sol
ve(re) tu(n)c sp(irit)us cordis accidit sinco
pis, est ro(ati)o(n)e ueue no sic talis
et illor(um) vapor(um) accidit sincopis
r(ati)o(n)e illor(um) vapor(um) q(ui) no s(unt) m(odo) ad cor
moveri s(ed) ad cerebru(m) c(ontr)a(r)iar(um)
cadunt vigilie, oblivio et p(er)obli
vione(m) intelligas et lesione(m)
fantasie et cogitative et mo
lificatio(n)e(m) nuper non (com)mbibia
ou(m) nec(essitatem) in membra nervo
sa s(ed) ex defectu sp(irit)us ut p(atet)
in viciniis morti, posset et i(n)
telligi molificatio p(ro)pter q(uia) ab
illis fumis et vaporibus dissol
uitur aliquid humiditas sub
tiles que imbibu(n)t(ur) in s(ub)sta(n)tia(m)
nervor(um) quoad vidos transucta
los u(nde) fit molificatio p(ro)p(ter) dic
ta vel similia, et dislocatio et i(n)
p(ro)pter na(tura) p(ro)p(ter) defectu(m) sp(irit)uu(m) i(n) me(m)
bris motivis mobilia nomina
ut membra ita male plicantur
et ita male firmantur ut videa(n)
tur dislocata, vel pot intelli
gi q(uia) est aliqua dislocatio i(n) ossi
bus femoris s(ed) no (com)pleta et
ideo fetus egredi no potuit, et ca(n)
uocat(ur) no videt p(ro)p(ter) magna(m) le
sione(m) in ventriculis et s(u)b(stanti)a ce
rebri q(uia) vox comu(n)is no sufficie(n)
ter movet organa(m) auditus q(uia)
non sit respirat(i)o c(ontr)a virtutis
interioribus et ideo no videt et
sic clamat alta voce videt et de
bilitat q(uia) dato q(uod) sit magna
vox no multu(m) movet organu(m)
auditus et est debilitas et resol ^nona^
lucio sp(irit)uu(m) u(nde) ^no^ pot fieri visio
cu(m) foli ex p(ro)fessione, deinde sequi(t)
ur et sincopis simple cum re
spondet q(uia) in tali visione ca
lor natu(r)alis extra ut moue

^no^ aut no et sup(er)pot tollerare

.No.3

.No.3

.1.d°

.5°

.1.d°

.5°

.1.d°

.6°

.1| Utru(m) que egritudo sit impregnante
cum fetus est mortuus in
matrice an calida vel frigida.

.1| Utru(m) q(ui)d fiendum in tali casu s(cilicet)
cum fetus est mortuus et
non valent remedia dic
ta i(n) capo antedicto cum me
dicinis et mulier non pot
sustinere op(er)a(ti)o(n)em que fit
cum ferro.

ac membra extrinseca et cum sit paucus
non sufficit movere ad extra ro-
stamum fugit ad centrum et ad cor
unde fit sincopis et dicitur quod quis pa-
ciatur cum tempore .i. quibus a-
ccidunt tetani quia membra dissolvuntur ex
vaporibus elevatis ex corruptione
fetus imbibuntur in villis longi-
tudinalibus membrorum nervosorum an-
te rotto extremum unde fit tetanus
et pulsant cass[illegible] .i. cass[illegible]
te subito moventur et agitantur
propter subitas contractiones et prohibentur
aerbo quia et membra male et vapores
ad eas prohibentur moventur / et pulsus
cass est primus propter debilitatem virtutis
et frequens ut restauretur perfec-
tione illud quod deficit de quantitate /
illis autem qui salvantur .i. q[uibus]
[illegible] dispositionem removibilem et de
qua mater potest sine nocumento
nichil accidit de hor[um] .i. de accidentibus
enarratis dum // dicitur quod non possunt .d°.
signum ab exterioribus et quod disposita
sit extrinseca p[rim]o et 2° dicendum quod cum
cum sit de membris principalibus
dicitur et nullum lesi cum fetus ia-
cet mortuus in matrice // duplex .2°.
ponatur quod mulieres non insunt
bona accidentia prava in dicta
secundum hor[um] aliqua ut vigilie et obl-
ivio et prostratio appetitus quod dicitur
faciunt medicus // Ad primum dicendum .ad p[rim]um.
quod non possunt signum sumptum
ab exterioribus quia nullum potest
ad notum / cum enim fetus iacet
mortuus in matrice aliquo
tempore propter eius propinquitatem ad mem-
bra naturalium virtutum et ad operationes
et potius talia membra multum
permutantur unde et corpus extrinseca
sit multum permutata ita quod sit
in appropinquantibus morti quia vir-
tus cuida est nebula modica quod non
sentiat / ego et fetet modicum est
et indigesta et quia aliquam extra-
nei coloris secundum dominium putre-
factionis // Ad 2um dicendum quod quamvis ac- .ad 2m.
cidat aliqua illorum accidentium et
remissa ut prostrationem appetitus
et vigilias non in multum dure-
sat et aliquam oblivionem tamen
[illegible] incommoditas / sed prodeat
[illegible] hec cura fiat cum alia
remedia medici non valeant

quod mulier est expedita / si autem videat
sincopim aut sentiat pulsus et
venarum latenciam fendam tamen nullo
se intromitteret // 3° ut mu-
lier resupinetur. hic advice(?) / con-
venient operationes et que ad hanc operationem
multa concurrunt quia p[rim]o debita situatio
mulieris cum operatio est necessaria / 2°
obstetrices debentes operationem perfi-
cere / 3° instrumenta que debent mini-
strare obstetricem vel equalens
4° vinculum et locus ad serviendum ubi de-
bent infigi / 5to modus fixionis
et attractionis cum uncinis / ultimo
actualis operatio illis stantibus est
facienda / p[rim]o advice / ponit situm
mulieris et alia requisita ad hanc
operationem / 2° advice / ondit modum per-
ficiendi hanc operationem ibi 2a de
inde removeat instrumentum // prima parte
advice / p[rim]o ondit situm mulie-
ris huius fetum mortuum in ma-
trice habentis operationem / 2° ondit ne-
cessitatem ministrorum velut
instrumentorum que dicit ad ministrare ob-
stetricem et equalens / 3° ondit
principalem operationem obstetricis / 4° ondit
quis sit locus ubi debent poni
uncini cum quibus fit attractio
fetus mortui / ibi 2a exponunt
tam mulieres ibi 3a deinde ap-
tat obstetrix ibi 4a instrumento se
locandum fetum prima parte quod dicit
sanus patet / et ideo est supinum
tam quam cum mulier iacet supino
coll[o] partes unde debet egredi fetus
sunt magis apte et obstetrix
magis potest se aplicare mulie-
ri in operationem suam perficiat
et magis aperiuntur tales partes
cum mulier iacet diversis capi-
te et elevatis pedibus inferioribus
Illud quod dicit et in 2a parte potest
esse notum / expedit enim ut mu-
lieres eam teneant firmiter quia
forte propter dolorem quem contingit in attractione
et incisione manum ad se movi-
ent et in extractione violenta
mulier moveretur autem dicto
unde fieret elansio et obviatio
oris matricis et fetus extrahendi
non ita faciliter exiret / si autem
mulieres non sunt sufficientes que retineant
tunc expediret ut super tabulam fir-
miter ligaretur per dictarum eam / et
ideo dicit advice / et si non sunt supple
mulieres ligetur super similem
ad lectum et per se super tabulam ut
non attrahatur .i. ut non moveat
corpus eius si mulieris aput te fore
.i. apud dolorem quem fit in attractione fe-
tus ad extra / et et cum sit trahat

ad extractionem et impulsionem manus similiter
manum/ Item ad 2am partem principalem quae sic
Avicenna dicit quod cum mulier est situata
ut dictum est et eam tenent mulieres
obstetrices debet aperire rectum i. occultum
oris vel colli matricis i. partem superio-
rem que clausa stat clausa et postea quod vn-
gat manum sinistram aliquo oleo et a-
stringat digitos in longitudine et tunc
mittat in os matricis superius
sic apertum et sic in manu clausa
quodam modo portet oleum mulieris et
cum enim manus est in ore matri-
cis dilatet os dilatando digitos et
effundat oleum ut humectet os ma-
tricis ut manus possit magis lubri-
care et ut os cum hoc oleo ma-
gis sit aptum dilatationi et postquam
manum dilataverit os matricis introducat
manum ad fetum et inquirat ubi debe-
at imponere vncinos itaque sinistra
manu primo debet ut inveniat loca firma
apta ad applicationem vncinorum quae sta-
tim dicentur scilicet vncinum et ap-
proximent super vncinos ei scilicet in metro
Nota quod sit firmum ut vncinus firmiter
teneri possit et firmiter extrahere
firmiter tenendo// Conclusio hic quod mu-
lier debet mittere manum sinistram
quia minor est manu dextra ut
minor fiat dolor/ Item quia cum ma-
nu dextra potest mulier firmius
tenere quae remanebit libera/ Item cum
manu dextra quae remanet extra
et libera potest applicare facilius ma-
nui sinistre que intus remanet vn-
cinos exhibere quam cum manu si-
.do nistra ad dextram // dicit quod oportet
non sit apta collum cum dicitur sit quod apertio et dislo-
catio in muliere huius fetum mor-
tuum in matrice sicut est dislocatio
vertebrarum multo magis debet
.So esse apertio colli et orificii// Item
quia dislocatio est in muliere huius
actionis plana et ideo non est curabi-
lis/ secundum Avicennam/ hic loquitur de curabili cum
non impedit illa actio plana ut patet ex
dictis/ istam mulierem que habet fetum
mortuum non habet os matricis ap-
tum quare debet ut aperiatur ut manus
imponantur ad imponendum vncinos
in loca dicenda/ et Avicenna/ statim re-
dit tamen quare debet elevare loca i.
panniculos ante dictos et et quare debet
inquirere loca dicenda et postea quod quia si
obstetrix approximat scilicet vncinos ei
quod invenerit scilicet primo et non facta sep-
aratione tali quod primo invenerit sunt pan-
niculi et sic infigeret vncinos
in panniculos non posset trahere

panniculos sine fetu ut in naturali fetus
fiat separatio panniculorum/ Item si non ap-
proximat vncinos locis bene firmis
cum carnes fetus sint molles et omnia
membra corrumperentur et iterum esset necesse
imponere manum et innovaret dolorem
quare Avicenna/ quantum ad partem quae sequitur ostendit
quae sunt loca in quibus vncini sunt infigen-
di et primo in fetu mortuo cuius caput
est ante/ 2o quando sunt ^pedes ante ubi 2a situ-
no q descendit. oculi i. orbite ocu-
lorum quae ossuosi sunt os i. mandibule
quae sunt in ore collum undique propter sui
nervositatem secundum maximum posterius
ubi sunt spondiles ut vncinus intra
manum spondilem et aliam ingrediatur
pallanthum si non esset aptum propter so-
ranie quod est in palato quod appellatur co-
lectorium ubi vncinus posset fir-
mitatem habere sub mandibula quantum ad
extractionem partem furcula propter ossa
furcule et loca propinqua costis
nervis quia coste nervose sunt et per hoc
intelligit et veras costas et sub
ypocondrijs quia ibi sunt musculi valde
fortes et non intelligas quod omnia sunt
loca ad que primo debeat poni vncinus
quare non est verum/ non enim posset primo poni
ad loca que sunt sub ypocondrijs propter distan-
tiam sed vult quod trahendo tu ad ista
loca potes ponere primo enim debes po-
nere ad caput postea ad furculam
quando caput est extra/ deinde ad costas ul-
timo ad partes ypocondriorum/ forte autem
vncinum non ponit quia situs est nota
auribus sed sit vncinus ita fortis
ut non frangantur// In fetu vero qui desce-
dit super pedes loca ubi debet poni vn-
cinus sunt ossa femoris quae sunt fortia
coste dicit et per hoc intelligit et
musculos ventris et furcule infe-
riores quia in furcula inferiori ibi
subinde est spondilis ad quam facilius
poterit penetrare vncinus et spondilis
quia nervosi sunt non frangentur// De curati-
one instrumenti. hic intendit do-
cere perficere operationem istam. scilicet extra-
hendi fetum cum ferro sive cum vnci-
nis quia iam ea invenit/ et primo facit
hoc quando fetus est mortuus secundum caput
est ante hostium vulve/ 2o quando ma-
nus sunt ante primo quam extra/ 3o quando pe-
des/ 4o iterum revertitur ad fetum
cuius caput est ante hostium sed est
magnum in magnitudine preter naturam/ primo
quando caput est magnum magnitudine
naturali/ secundo quando pectus est magnum
magnitudine preter naturam/ Amoque ne

ter sunt membra umbilicalia post magna
parte ruptam / secundo videt eadem dubio /
3° quod prolus et ut ter sunt membra
umbilicalia post magna pro partem rupt /
/ xmo quod omnia membra post extracta et re
manserit caput / xi. ondit quod dicit re
dunum quod ex impositione manus supo
sire matrix os matricis quia fetus
extrahi amc / xii quod fetus mortuus est
quia vulvam sed non cum capite nec cum
manibus nec cum pedibus nec cum suppo
dilibus sed lateraliter / ibi 2a si contingit
dicunt manus quod aliam ibi 3a et si ex
fiat de pedibus ibi 4a et si caput est
infantis ibi 5ta si autem fetus est
magni capitis ibi 6ta et si egreditur
caput ibi 7ma et si fuit inferius
ventris ibi 8va fetus autem qui egre
ditur ibi 9na quod si evacuatur apud
ventrem et pectus ibi xma si vero
reliqua membra auferantur ibi xi.
et si os matricis eam coartatum ibi
12a. in illo [illegible] q de fetibus / par
tes quod primo abire, docet figere una
nos vel more fixionis et trahere
fetum mortuum cum non est utile
tenacitatis vel fixionis ad matri
cem / 2° docet fetum mortuum extra
here quod est ultimum fixionis / 3°
iterum revertitur ad modum fixio
nis uncinorum / ibi 12a donec sedat
et non sit ibi 3a cum 9° post fetus … pz
// Conclusio quod cum obstetrix imposuit .no.3
manum sinistram et caput collum
ipsa est prima operatio et dum imposuit
manum sinistram non dz eam extrahere
sed minus eam tenere dz ut fiat
novus dolor et tunc ipsa habens un
cinum in manu dextra regulariter in
ponat unus ad digitos manus
sinistre et hec est … gra
matica vel dicat donum … post obste
trix imposuit manum et dilatavit
collum matricis et invenit loca
in quibus debet infigi uncinum tene
at instrumentum quo extrahitur fetus
.i. uncinum in manu dextra et intro
mittat manum sinistram sub un
cino .i. uncinum sub manu sinistra
in eo quod est inter digitos suos
et infigat in locis antedictis et supple
cum infixit trahat et tamen inten
te … et non declinet ad aliquam
partem quod trahit ut sit attractio e
qualis .i. recta supple quod invenit
fetum non multum adherere et ex
trahat tamen donec perveniat ad
rem variam .i. tantum trahat

donec fetus sit extra et remaneat ma .d°.
trix vacua // dicit quod videtur quod ista
operatione recessit a prima operatione quia per multa
frangere ossa femoris quia … illa pa .s°.
rianum fetus nunquam potest ha
egressum // dicendum quod talis operatio nunquam .s°.a.
nec potest fieri partem quod solus dei
est apud illam medicinam et dicebat
avicenna / supra // dicit dicendum quod … impo
sitione manus obstetricis et …
cum trahitur fetus per violentiam //
donec sedatur et non sit. hic avi
docet extrahere fetum cum est ali
cuius fixionis ad ventrem et sinum /
et duo facit primum quod dico ponit et
docet 2m ibi et dz in illa hora / prima
pars pz // Conclusio quod quando fetus est fixus .No.3
vel aliquo … ad ventris tunc
dz obstetrix non trahere equaliter
sed non plicare ad unam partem non ad
reliquam quia cum trahit equaliter tunc
omnia ligamenta equaliter trahit et per
multa non potest ipsa rumpere sed trahit
ad sinistrum tunc quia sit plicatio ad
sinistram partem tunc solum tenet ligamenta
quod … dextra quia molificantur li
gamenta sinistre et quia illa ligamenta dex
tre non sunt tot quot sunt ligamenta unius
partis … trahit partem non equa
liter melius trahi potest fetus
ad extra quia ligamenta trahendo non ad
unam partem non ad reliquam citius
franguntur ut pz in … tractione
donum // Et dz in illa hora. hic
avi docet quod sedatur cum fetus
est fixus … vel … quod ad
dicat pz // Conclusio quod cum non va .No.3
let illa tractio non ad unam partem
non ad reliquam tunc est signum ma
gne vel fortis fixionis / … ideo
per tunc dz obstetrix imponere digi .d°.
tos et frangere cum digitis illud
quod tenet fetum firmum // Et superius
… obstetrix debet tenere ma .6°.
num … cum trahit fetum
// dicendum quod non quia fetus non posset exire
// Cum vero frangitur fetus / hic avi
… revertitur ad modum fixionis un
cinorum et dicit quod cum obstetrix posuit
primum uncinum in capite quia in or
bita oculorum et trahit extra tunc
dz ponere uncinum alium ut
in furcula superiori donec traxe
rit fetum totaliter aut quod cum
taliter trahit quod potest trahi cum
pano … non ponat unum quod
traxit cum uncino caput et
brachia tunc non … potest capere
plures uncinos sed fetus tunc potest capere

cum aspero panno ut non lubricet et trahe-
atur extra // Et si egrediantur manus. Hic Avi-
cenna docet trahere fetum extra cuius primo exeunt
vulvam [illegible] et extra vulvam manus cum
aliis partibus vel cum alia manu et patet //
Conclusio quod manus ut dictabitur quae extra
exeunt accipiendo manum cum toto bra-
chio et non potest intus repelli propter coar-
tationem vulve quia vulva vel propter apo-
stemationem vel aliam causam est multum
strictata aut non potest et [illegible] intus .d°
impelli propter quod fetus totus ponde- .6°
rat super vulvam tunc debet trahi cum
panno aspero ut non lubricet quia fe-
tus mortuus [illegible] quia plena
et imbibita est humiditatibus est
lubrica quando debet trahi ut traha-
tur usque ad spatulas et ibi fiat
incisio et ita et fiat cum egre- .d°
ditur [illegible] cum residuo
[illegible] ut trahantur extra usque .6°
ad spatulas et ibi incidantur // Et
dices quod non secundum [illegible] .d°
est manus et brachia usque ad spa- .6°
tulas quando debeo extrahere totum fe-
tum quantum ad residuum // Dico quod ob-
stetrix debet imponere manum ut dic-
tum est super et figere uncinos et
facere ut supra dictum est in partibus
cum istam partem et ita intelligendum de
pedibus et in sequentibus partibus // Et .Nota
si caput infantis. Hic Avicenna docet
extrahere fetum mortuum cum caput
eius est magnum magnitudine preter naturam
quia in toto capite et in [illegible]
est aggregatio aquositatis vel sa-
[illegible] vel ventositatis aut propter debili-
tatem cerebri non regentis [illegible] inter
aggregata est aquositas in capite et [illegible]
in [illegible] est sic [illegible] et
caput est magnum quia apostematum est ut sci-
[illegible] ut [illegible] tota apostemata et [illegible]
[illegible] Avicenna / ideo mittit manum
obstetricis et ponere inter digitos
[illegible] ut non ledat vulvam aut [illegible]
[illegible] ut [illegible] cum cultello quo
[illegible] / [illegible] nasi et fo-
[illegible] cum [illegible] cum cultello [illegible]
[illegible] ut egrediatur et [illegible] in [illegible]
[illegible] ut [illegible] dictum est et
extrahatur fetus ut dictum est / Si
autem caput est magnum quia apostema-
tum tunc necessarium est ut sci-
datur cranium ut dictum est tunc
et extrahatur cum tenaculis de
parte ad partem // Dubitatur quo
potest scire obstetrix utrum caput sit
magnum propter aquam aut propter apostema
// Dico quod potest scire per tactum quia
manum imposita invenit obstetrix
mollitiem [illegible] capitis et [illegible]
[illegible] cedentes tactum, cum autem est

magnum propter apostema non invenit mollitiem [illegible]
cedentes et [illegible] egreditur [illegible]
[illegible] obstetricis est bonum indicium
indicando quod caput sit adeo magnum
quod egredi non possit / [illegible] et indican-
do inter illas duas magnitudines // Si aut
fetus est magni capitis. Hic Avicenna
docet extrahere fetum mortuum cum
fetus est magni capitis naturaliter
et dicit quod oportet ut scindatur cranium
et patet // Dubitatur quomodo cognoscet ob-
stetrix magnitudinem capitis naturalem // Dico
quod difficiliter, cum autem non invenit
mollitiem et partes [illegible] cedentes
tactum et invenit tumorem circa
femur rotundum et magnum potest sci-
re caput esse magnum naturaliter
quia cum est apostematum [illegible] ibi [illegible]
[illegible] eius quod est in magnitudine
naturali ubi nulla est // Et si petatur
quid debet agere cum traxit caput cum
tenaculis et cranium // Dico quod debet
agere illud quod dicetur in sequentibus
// Dubitatur et possibile quia cum tenaculis debet
trahi // Sed non potest patere quia [illegible]
non possent figi in cranio propter sub-
[illegible] // Et si egrediatur caput.
Hic Avicenna / docet extrahere fetum
mortuum cuius pectus est magnum
magnitudine preter naturam / secundo quando est in ma-
gnitudine magnitudine naturali sibi [illegible] Si aut
non adiungitur / quod dicitur in prima parte.
// Conclusio quod quando autem pectus [illegible]
sit adeo quod egredi non potest propter su-
perfluam magnitudinem hec autem ma-
gnitudo est propter aquositatem [illegible]
[illegible] aut aliam aquositatem [illegible]
[illegible] aut [illegible] qua non potest expel-
lere fetus [illegible] [illegible]
aquositatem [illegible] oportet in [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] oportet scindere loca quae sunt circa fur-
culam superiorem quia ibi incipit in-
[illegible] et magnitudo et [illegible]
[illegible] quae sunt extra costas [illegible]
[illegible] ut tota illa aquositas effun-
datur / quantum ad secundam partem dicit
Avicenna / quod si illa humiditas non ad-
[illegible] i. non sit coadunata
circa partes dictas oportet cum [illegible]
[illegible] et [illegible] cultello quo
extrahuntur vel inciduntur [illegible]
[illegible] incidere furculam et [illegible]
totum pectus ut una pars super
aliam cadat et una alteri appli-
cetur et fiat [illegible] tanta qua
fetus egredi valeat / quomodo autem pos-
sit cognosci magnitudo preter naturam
et magnitudo naturalis potest [illegible]
ante dicta patere // Et si fuerit
[illegible]. Hic docet extrahere
fetum mortuum [illegible] et [illegible]

bra vel umbilicalia sit magna magnitudine
preter naturam et hoc dicit primo // Conditionem .Nota.
quam et humiditas ventositatis aut sudoria
liter continentur intra intestina et in
[illegible] — est fetus sic ydropicus
vel propter magnitudinem [illegible] ydropi-
cum extrahi non valet / appellatur
autem ista magnitudo nocumenti
magnitudo apostematosa sic et de
ydropisis apostema gravium nocumentis
// Considera quod dicit avicenna / quod si fe- .Nota.
tus vivus sit sive mortuus
quod debet fieri perforatio quia dato quod sit
vivus et perforetur poterit sana-
ri ab illo vulnere / et aut per quam
magis impossibile istum locum perforari
stante vita fetus quia cum est ma-
gnitudo pectoris preter naturam sta-
te vita potest ^ propter periculum quod imminet ^ est
ret nisi foratur velocius sicut for-
te dicit intelligere per hoc quod hic dicit quod
cum est magnitudo preter naturam re-
nis quod perforetur et cultellum ve-
tur sive sit fetus vivus aut
mortuus ad salvandam mulie-
rem ita et de capiti pectori et a-
liis aliud membrum solum
ut fetus vivus sit sive mor-
tuus ut vivum salvent et vivo
moriantur ambo // Cum autem
[illegible] egreditur hic avicenna respondet duo
quia cum ita sit quod quidam egrediuntur pe-
des primo quidam manus quod est fa-
cilius [illegible] trahere fetum qui egreditur
super manus et si videret de tas
posterioris istorum membrorum admini-
culo est facilius / avicenna / videtur quod fa-
cilius est trahere fetum illum qui exit
cum pedibus vel saltem pedes po-
nuntur / et cum potest patere ambabus
quia non est adiutorium forte / sed
cum egreditur manus ut impli-
citus fetus iacet lateraliter
et caput incipit ^ exitum et trans ^ facere
posterio et pedum iudicatur esse fa-
cilior propter eandem causam quia cum fetus
egreditur super pedibus egreditur rec-
tus / cum autem super manus non egre-
ditur obliquus / facilius autem
est fetum rectum reducere quam ob-
liquatum et transversatum // Contra
et quod si fetus egrediatur primus .Nota.
cum ambabus manibus diffi-
cilius est ipsum trahere extra propter
caput quod non ad viam pretendit movere
nec ad aliam / Cum autem egreditur
super pedibus nullum est impedi-
mentum nisi magnitudo membrorum
que subsequuntur // Cum si coartetur
caput ventrem et pectus. hic avicenna /
docet extrahere fetum mortuum
cum sumite pectus et membra

umbilicalia sit magna magnitudine preter naturam
et hoc quod dicit // Conditionem quam avicenna dicit quod .Nota.
ut trahatur cum panno quod aliud
membrorum primus ut puta manus aut
pedes et postea scindatur illa
membra // Cum non sequitur membra.
hic docet extrahere caput quando
sit post alia membra extractionem
et hoc quod dicit // Et considera quod si stoma-
chus [illegible] forcipe tolli potest et cum frangatur .Nota.
et [illegible] remanet caput
intus quia fetus forte est sursum
[illegible] ut dicit in ultimo cum
aut propter longam moram collum cum
ceteris membris putrefactum et hu-
miditatibus ventositatis est factum de-
bile ita in tractione frangatur
quare remanet caput intus // Et
si os matricis. hic docet quod dicit
dum cum os matricis apostematum est
et remansit caput et hoc quod apostema-
tur aut propter dolores et caput
apostematibus tolli quia humores calidi
facilius currunt / ophthalmia autem ad ape-
riendum est quod fiat ex aqua mollientis
ut aqua altee cum oleo vel aliquo
pinguium aut aperit molli-
ficis nec nocumentum manus
et postea vincatur et extrahatur.
// In illo autem qui de fetibus. hic avicenna /
docet extrahere fetum egredientem late-
raliter quod non egreditur lateraliter ita
quod manus vel [illegible] alterum
aut de fetu aperit intra vulvam
latus et aliud non aperit quia trans-
versus est / tunc primo quod ut requirit
i. ut reficiatur itaque caput aut
ambo pedes trahantur cum vul-
nam et tunc administretur ophthalmia
ad aperiendum mollitiva ut aperiatur
os matricis et possit manus
obstetricis imponi et fetus trahi
cum vincitur / si autem rectificatio
fetus non est possibilis oportet ut inci-
datur fenestratim cum cultello an-
dicto aut cum forcipibus et
fenestratim extrahatur // Si autem
petatur quod membra debeant [illegible] .d.
medici // Dominus illud quod prius occu- .S.
rrit // Et sequatur circa tempus .d.
tempus quo tempore debeant fieri
iste operationes aut cum est na-
tura ambo aut cum convenit
// Credo quod mulier debuit aliquam .S.
[illegible] comedisset ut melius tollerare
valeat dolores contingentes in
hac operatione // Et necessarium post
hic avicenna / ondit ad siccandum
[illegible] vel illas operationes et hoc
quod dicit // Conditionem [illegible] tali operationi .Nota.

.do.

.5o.
.5o.a.

.Capm

.No.3

.do.

.5o.

.No.3

propter vehementiam doloris trahentium ad locum
matricis os et collum matricis fiunt mitius
suscepta apostemationi / fiunt et ma-
gis extensiones et dilatationes ymmo .| 2o
solutiones continui venarum et arteriarum
unde fiunt fluxus sanguinis immoderati
et ideo ad ista duo docet Avicenna / item de-
bet adhibendum apostemationem et ad .p.a.m
prohibendum fluxum // Sed dubitatur quare inde
quod non esset periculum de apostematione .2m.
quia per sanguinis fluxum removetur
materia que est futura facere apostema // dicendum
quod verum est si ... contingeret sed fluxus .3m
talis non ... contingit // Aut dicendum quod
per talem fluxum sanguinis fiat evacuatio fo-
tius unde debilitatur mulier et oportet
ipsum restringere sed ex illo re-
plentur os et collum matricis unde .4m.
fit apostematio // Cum abortit mulier.
hic Avicenna ponit regimen mulieris
post abortum et addicat in ista par-
te patet // Conclusio quod Avicenna ponit regi- .5m
men mulieris post abortum spontaneum
aut post abortum cum medicina cum mu-
lier abortit et expellitur fetus ma-
xime mortuus ante tempus debitum virtus
debilitatur et non potest expellere secun-
dinam nec menstrua retenta et ideo
expedit suffumigari mulierem ut in-
citetur matrix ad expellendum cum medicus .6m.pm.
acutus — hic potest ut et subtiliter
sanguinis et ut aperiantur vene si autem
videres fluxum sanguinis ista suffumi-
gatio esset prohibenda // dubitatur per que signa
possumus cognoscere utrum mulier .2m.
sit suffumiganda aut non // dicendum quod si ^tercia
post abortum apparent accidentia secunda
... et subtiliter et non fluit
immoderata quantitas tunc debet fieri su-
ffumigatio / cum autem appareat fluxus
excedens et accidentia secunda subita
non adest sed paulatim dissolvitur tunc
ista suffumigatio est omittenda
| regimen autem in cibo et in potu
et in aliis rebus non naturalibus potest
intelligi per hoc quod in cibus non debet esse
— multe magne quantitatis et sic ... .5o. 2e pte.
dat addam quantitas districta et mi-
nimum // Considera autem .supo. p.l.
quod ingrossatio sanguinis que fit per me-
dicinas grossum et ... est ca- .2m.
...
doloris extendendo et apostemando
// Amplius considera quod habet ingrossatio-
nem Avicenna / ... cum su-
ffumigationes et ... sufficeret .p.20.
suffumigatio que est ...

dum non prohibet quantitas secundas ad formam
per medicinas ... quorum una est
ex supradictis omnibus manifesta // dubitatur
quare dictum est quod evacuationes facte farma-
cia et flebotomia sunt evacuationes periculose
et causa abortus / in pregnante que evacuatio
sit periculosior / et videtur quod evacuatio fa-
cta cum farmacia primo auctoritate Avicenne
... in ista materia magis
detestatur farmaciam // Idem 2o ... confirmatur
farmacia est maioris periculi
flebotomia non minoris // Conclusio farma-
cia est de qua ... evacuatio fa-
cta cum ea est periculosior ... patet
... et de ... medica-
... quia ... quod talis debi-
litabit ut ... et ut ... non
... // Amplius farmacia maiorem a-
gitationem ... inducit ... periculosior
... patet ad ... flebotomie et far-
macie quia ... quod talis ... agi-
tatio ... ad fetum et ... talis
... est maximum periculum // Amplius
farmacia ... videtur ... calida
et sicca ... in 3o et 4o gradu ut patet
... et ... minimum
... evacuatio facta cum farmacia erit
periculosior ... quia quod ... calidum et
siccum alterabit fetum et humores re-
manentes in corpore fetus et pregnantis
... // In ... quod in ... Avicenne
farmacia et detestantur flebotomia quia
flebotomia abortit et magis cum maior
est fetus / farmacia autem ... quod per
quantitates purgare sequuntur // ...
... quod si flebotomia evacuat ... mente
... fetus / non autem farmacia
... evacuatio facta per flebotomiam erit periculo-
sior quia nota quod per ablationem ...
fetus statim moritur et sit ... abor-
sus / ... patet quod flebotomia sanguinis evacuat
quod est alimentum fetus / ... per
farmaciam non evacuatur sanguis patet
quia non est farmacia sanguinis educti-
va / quod ... illam ... minueretur
... ut ipse recitat in
libro farmacie // Ad ... solvit .5o. 2e pte.
conciliator differentia .156. ... plu-
ra et ea probans et declarans ... .supo. p.l.
... est quod inter evacuationes ...
est periculosior / et post ... .2m.
... est periculosior
flebotomia sed flebotomia sit periculosior in ...
... in pregnante magis est ...
... flebotomia quam sit farmacia ...
... quod ... sit ... et .p.20.
periculosior ... quod est ...

.| Vtrum que evacuatio sit periculo
sior in pregnante an farma
cia vel flebotomia.

magis quam quia stomachus non est magis sensitiuus
pertinens attractioni et non expulsioni
intestina autem expulsioni ut patet 3° de
virtutibus // prima vomitus perficitur stomacho secessus ^ tercia 2a
autem per intestinum et intestinus // stomachus
autem est sensibilis magis et licet non sit hic
motor per quam expellitur illud quod vomitu
expellitur tamen instrumentum per quod vel via per
quam fit secessus est labor et quod
humor cum sit de natura grauis magis
est pronus et inclinatus ad deorsum
quam sursum // prima ille motus est molestior ^ tercia 3a
quo uno solo perficitur instrumento quam pluri
bus vomitus autem vna sola tunica
ca stomachi perficitur scilicet exteriori tunica
secessus autem duplici tunica intesti
norum // prima ille motus est molestior ^ tercia 4a
quem concomitantur accidentia magis et
terribilia talis autem est vomitus
quia plerumque generat suffocationem aut ruptu
ram inferioris uel pulmonis // prima autem
vomitus et secessus sunt molestiores
motus flebotomia patet ex 2° regimen
acutorum quia in flebotomia non cadit aliquid
humoris in solutione non multotiens ca
dit humor magnus et propterea
cum non fuit motus cognitior
non infirmum quia aliquis aliquid faciliter
soluuntur per menas aliquid difficiliter
aliquis etiam soluit efficientando aliquid nichil
educit sed agitat humores et con
cussit cum bonis vnde aliquis tortio
nes sincopis et alia plura insequitur
accidentia et merito quia medicine solu
tiue de genere venenorum quorum primus
occursus est ad cor tamen quam ad bassilicam
vite ut medicine sunt de consolatione medi
cinarum sed et multum ledant stomachum quia
stomachus est primum obuiat medicine so
lutiue autem addit conciliator quod medicine
dicte solutiue et alia venenosa cur
runt ad cor et alia plura quam sit vite
fundamentum non quia talia sunt minus pa
ssiua quia sunt alia quam sit minus passiua
quam plurima ut pelli vngues et ossa
ad que non ita cito attingit venenum
hoc igitur est propter quod et est quia venenum
cum sit grauium talibus plurimis
ad ea mouetur ut ea depriuat non
tenet igitur maxime medicine nobilibus plurimis
ut cordi cerebro epati et cum et stomacho
et maxime preparatur venenum ...
stomachi quia ibi plus occurrit et quia stoma
chus est sensibilissimus propter neruos
descendentes a cerebro ut patet ...

affectiuum in quarto affectiuum conclusionis corporibus conuenientem
fuit etiam in aliis multis locis // contra
hoc et hoc arguit conciliator primo in
determinatum quod flebotomia sit peior farmacia
quia 4° de regimine sanitatis dicit quod est de
bilitat virtutem farmacia flebotomia est ·5· p^a ar^m
periculosior // prima aliis 3° regimen magis ^ quod sit
inquietatiuus et maiores tamen laz
facientes est euacuatio equalis sed talis ^ tercia ·2m·
est sanius euacuatio que fit per flebotomiam
// prima flebotomia euacuatur sanguis et ^ tercia
spiritus que sunt administratiui corporis per far
maciam autem euacuantur excrementa
quam nociua // prima farmacia autem euacuatur ^ tercia ·3m·
fortis et talis est nimis periculosa
dissolutiua virtutis plurimum autem debilis
et talis non euacuabit ut si dominum
in magna quantitate et abhominabile
est ... // prima non videtur quod flebotomia sit mala ^ tercia ·4m·
la nec periculosa quia non ledit nisi
lacertum quod est magnum corpus et quod eget
multo sanguine quia nec forte ledit
et propter suam paruitatem non eget tanto
sanguine // soluit ad hoc conciliator dicens ·5o· ...
quod farmacie euacuatio est molestior tamen
non sit ita in medicinali potestate quam
excedit sicut quando est eu... sagitta
amplius non est impotestate sagi
tantis // amplius farmacia maio
res motus inducit ut dictum est
| flebotomia autem potest dici quod excedit farma
ciam ... quod euacuatur actualiter quia
magis euacuat sanguinem ut putatur
sanguinem sed et farmacia efficienter po
ssit et euacuare sanguinem itaque flebotomia quando
excedit est peior farmacia quam exce
dit dum non non euacuet sanguinem
quia sanguis qui educitur per flebotomiam sanguinem
est res nobis magis ministrata
sit humor vbi gracia coleretur quam
ducitur per farmaciam // ad instan ·AD. p^ta ...
cias dico quod sicut non est flebotomia
in debili virtute ita in farmacia
dum et propterea forte farmacia
potest tamen concedi debili existente virtute
aliqua leuis farmacia ut leni
tiua aut lubricatiua vnde maior la
titudo videtur esse in farmacia
quam in flebotomia // aut dicendum quod ... in
determinate loquitur in plerisque in qua non
est conueniens flebotomia quia est mala co...
et cum febre acuta et in acci
dentibus molestis propter que et far
macia fortis non conuenit itaque ·5a·
... loquitur in casu ubi non conue
nit flebotomia conuenit autem far
macia // sed ubi utraque conuenit

.Ad 2m.

.Ad 3m

ꝯparatur

.Ad 4m.
.p. 2a. p[ar]s
.p[ri]ma p[ar]s [illegible]

.2m.

minor esset flobotomia ut dictum est // Ad 2m dicendum quod Haly ibi comparat flobotomiam ad motionem non ad farmaciam // Ad 3m dicendum quod ut dictum est flobotomia racione euacuacionis quo sit et racione motus et quia est in potestate medici non est ita periculosa sicut farmacia quia mouet nociua quia impetuose et violenter / et non potest sisti in voluntate medici ideo periculosior sed racione euacuacionis minus periculosa // Ad 4m ex dictis patet solucio // Ad 2m de ratione dubii / scilicet quod flobotomia sit periculosior impregnate quam farmacia contra auctorem primum // primo est quod farmaciarum quedam sunt multum periculose ut fortes multum venenose sicut helleborus et multum calide ut scamonea et mezereon et euforbium et similia que digne dissolutiua vocantur / quedam leues temperate aut sine ut leniter dissoluunt et lubricantia ut sunt cassia fistula manna tamarindi et similia que soluunt leniter absque nocumento ut que conueniunt preg[n]antibus et pueris et senibus leuia vel debilia intestina et consueta / sunt suspectiua mirabolanorum solutiones quomodo quandoque habeant nocumentum solutiuam / quedam sunt medie inter debiles et fortes medicinas ut reubarbarum aloes agaricus et similia // Secundum quod hic premittit est quod tempus impregnacionis in decem dividitur menses temporalia quorum quolibet fetus naturaliter et non [illegible] in aliis non plures aut pauciores aut plures menses temporibus fetus aliter et aliter disponitur / nam in primis duobus mensibus et 2° et 3° fetus debilis et parvus existens / modico contentus est alimento et debiliter est matrici alligatus sicut fructus nouiter productus in arbore quia sicut fructus fortiter alligatus mollis et humida minus existit / Sed temporibus vero mediis ut puta in 4° 5° et 6° mensibus fetus fortificatus existit et multum necessarium est ei alimentum pro nutrimento et augmento et hic fortiter alligatur matrici quia humiditas ligamentorum est inspissata magis / In ultimis vero tempore ut puta anno [illegible] et [illegible] mensibus fetus plus fortificatus plus magnificatus alimentum appetit

manus sed ligamenta iterum debiliora mollibus et relaxatiuis et pondere rositate eius fiunt et inquam quandam humiditate hic occurrente in matri racione resolucionum ut in maturacione fructuum patet et et illa ligamenta debilitantur in fine ut fetus facilius egrediatur exterius // 3m quod ponit generator est quod sicut fiunt multe cause abortus due in principali occurrunt vna est sub tractio alimenti que prefatum alleuacionem / et 2o est quia fetus fiunt alimentum et maxime primo ut patet affectorum contra / 2a causa et abortus est motus nocumentis quo ligamenta rumpuntur ita et cum veniunt in fructibus ut destruuntur et ante pus ab arboribus cadant // Istis premissis generator ponit istam conclusionem quod omnibus viribus ad inuicem comparatis seu comparans flobotomia est utilius farmacia periculosior / primo per auctorem ypocratem qui increpauit flobotomiam et autem affirmauit farmaciam // 2o practica quia si flobotomia fuerit non fuerit nisi in primis mensibus et maxime in primo et 2o quia tunc embrio parvus existens non indiget multo alimento si fiat flobotomia primum et per inter nulla euacuabit per totum sanguinis que peccat et non inducet agitacionem ruptorum ligamenta cum flobotomia fiat in ymitu non malignio tunc aut non quiret farmacia euacuans et dissoluendo generet ligamenta et istam maxime increpauit ypocras quia suo tempore non erant electe medicine leues nec illis pro tunc egebant corpora quia erant robusta et corpus plus operabatur quod erat necessarium euacuari per leuiores medicinas / In 2is mensibus manifestum est quod flobotomia est multo periculosior farmacia quia flobotomia aufert alimentum / farmacia autem sed agitet et commotionem faciat ligamentum rumpere non potest / quia ligata tunc sunt forcia / In ultimis mensibus sed flobotomia et farmacia non conueniunt tamen multo periculosior est flobotomia cum fetus sit magnus non potest dari vel fieri ita leuis flobotomia quin subtrahatur alimentum fetui in ultimis annis potest esse signum quia fetus

.3m.

.p. p.

nam mane flobotomia videmus etiam et ma-
tricem in qua continetur ut habeat ci-
bum ampliorem / similiter fieret flobotomia non
posset et ita per consequens sufficeret ali-
mentum in sequentibus mensibus / Similiter far-
macia in ultimis potest dari
levis quia quia non sufficeret ultime
tum iam agitabit ligamenta tole-
rabilis erit // Sed contra ista movet .so.
conciliator unum dubium et est quod
dictum est dividendo tempus im-
pregnationis quod quartus mensis est de
tempore medio et quod septimus mensis est
de tempore ultimo in quo non potest dari /
quia videtur velle ut puta quod quartus sit
de primo tempore et septimus de medio in
aforismo, 3o cap. fen. 21. et ita videtur
velle avicenna / in isto 3o supra unde
dixit oportet ut caveatur flobotomia ante
quartum mensem et post septimum et in eo tem-
pore quod est inter medium / similiter vult
quod tempus quod est ante quartum et post et a
quarto usque ad septimum sit quod est intermedium
a septimo ad quem ultimum // contra hunc .om.
videtur velle halyabas primo partis
te ———— ubi neque similiter
pregnans aliquo tempore primum ege-
at minum aut exitum nec purga-
tur per aliquam rationem non oportet
—— accelerare hoc in primordi-
is donec sit mensis similiter quartus / Et
te quod ponit quartum mensem in primordi-
is / et dictum est quod est de medio.
Similiter quod illud quarto aut 6to et 7mo
caveri hoc idem 8o et 9no mensis sit certum
quod ponit septimum sub tempore quo pos-
terius et per quos sub tempore medio
et addit. In hiis enim remotabi-
lis est et opus est illi abolat non
minuatio vivunt rebus unimora
fetus quo et quo crescunt fetus in quo
et exigit cibo ampliori in hiis
si evacuationem mulier minui-
tur fetus non remanet unius
deinde consilium alia subsidit similiter aut
necessitas ad mancione hyste-
rie impellit et tunc de illo
te mancos subdifferamus / non enim
fetum sit quia tibi gravior vel cario
quam est ille // Solvit conciliator de .So.
terris primo quod similiter halyabbas non est
verus quia contradicit similiter ypo-
crates et Gal. / quia enim ponit quartum
mensem cum primo tempore quem videtur
sum / quia ypo cum Gal. concordant

purgandum fore quarto mense velud tempore de-
puncto contra primum tempus tenet men-
sium / unde dicit purgandum fore quarto mense
si sit in tempore medio in quo ligata
est forma quia propterea dicit conciliator quod
quintus mensis non dicitur in conceptu cum quarto
et sexto unio cum quinto et quinto quarto per
quia omnes conveniunt quod est evacuatio
dandi in medio impregnationis tunc
septimus mensis non sit mensis sicut in
quarto // Amplius dicit conciliator ut
si sequitur aliquid nascitur in septimo
mense sit ut patet et ideo septimus mensis secundo
de proximo tempus in quo laudabiliter
fiat evacuatio // Amplius addit
conciliator quod illud quod addit ^ dicit ^ et
halyabas quod evacuatio per flobotomiam conceditur
in septimo et non in quarto mense nec
ante videtur in genere dictum quia
multociens ante mulier mensium
at usque ad quartum bis aut ter et lau-
dabiliter et magis circa septimum et ex-
hoc infert conciliator quod halyabas plus
timuit agitationem et motum fluxus
quod sit cum sit flobotomia a principio
et in primis mensibus item hic
flobotomia multum agitat propter commo-
tionem que est in humoribus
ex quibus generatio ius et quia mulier isto
tempore patitur nominibus abhomina-
tiones et alia agitatis / in ultimo
autem tempore licet subnatantur aliquem
fetum in hoc non est multum noci-
mentum quia ex hoc non subnatatur
tum et non fit commotio et sic fit
est per ea que nec sunt omnia sedata /
post hoc conciliator ponit unum no-
tabile dicens quod aliquando impregnate
flobotomia est conveniens licet non adsint
plenitudinis signa ut puta quia mu-
lier patitur solum morbum et ex
his est forte aut quia timor est
apostematis membri nobilis propter
percussionem aut propter casum / aliquando non
est necessitas flobotomie et licet appareant
signa non est facienda propter multa
ut quia est fluxus menstruis et ab-
stinentia cibi totalis et vigilie
magne et similia // Ad instancias
ad 8 boyn (?) dicit quod sua sententia in · Ad oppositum
isto passu non est tenenda secundum ypo- · et 2m.
cratem et Gal. // et cum dicit 2o cuius
auctoritas quod farmacia est periculo-
sior dicit quod hoc est verum in non
pregnante in pregnante autem

· Ut quartus mensis sit de tempore
medio et septimus mensis de tempore
ultimo.

Ad 3m periculosior maxime racione fetus qui est flo^ca
qui aufert alimentum fetus // Ad 4m dicitur quod medicine
solutive sunt de quibus venenorum et ipse
cent multum periculose impregnatibus
sed tales non debent dari sed benedicte aut
alie multum regulate et consolate et in tem
pore medio / evacuetur debet farma
cia et primo tempore aut ultimo non o3
cam esse vel eveniet nec minus forte
proximus quia non dantur propter hoc nisi ma
fiuosa animalia leviter sit apta evacuari
ad extra et ideo vero talem magistri
nosam evacuare quia secundina tenet in corde
posset et matricem et fetum simul
Ad 2m provocare // Ad aliquem dicitur quod farmacia
vos est calida in 3o vel 4o gradu
/ dicendum quod verum est quando non sunt correcte
// aut dicendum quod ille non conceditur // Ad
Ad 2m aliud dicitur quod medicina debilis non eva
cuabit secundinam in modica quantitate immit
ta aut est nimis fastidiosa et abho
minabilis dicit quod debet corrigi ut non
sit abhominabilis cum dulcibus
aut acetosis aut aliis // Respondetur dicit
quod tales non erunt abhominabiles vel
delectabiles cum sit apta quelibet in
huius bonos nec tales debet et magne
proximus quia debet secundum evacuare obviando et
propter quos evacuare quod est in cavalibus / addit
et quod talis medicina est abhomi
nabilis nec nisi quando minus recte
Ad ultimum ratur quod non est secundum in pregna
te // Ad ultimum cum dicitur quod flo^ca non no
cet pregnanti nec efficit periculo
sa / dicendum quod ymo cum frequenter recidi
sima et accidant accidentia pregna
tibus et ut ——— moriatur quia eis
1 2a accidit abortus quod alias inveniret
matricem // Aut dicendum quod flo^ca non no
cebat mulieri hoc est quia hic forte at^r
etiam in flo^ca facta attraxit id
quod mittebatur fetui et ideo potest non
cere fetui quia fetus non potest attrahe
alimentum quod est remanet cum fetus
habet debilem attractivam / non 1a tamen no
cet flo^ca matri et frequenter multo
secundine quia est fortior attractur
aut quia posset dici quod puer sive fe
tus plurium eget sanguine quia plus
resolvitur ab eo propter racionem et propter
calorem fortiorem et quia eget sanguine
pabulo et augmento /:

Neccnon quidem in ex
tractione quod amini Ido
nistratur. postquam autem posuit

regimen abortus et docuit extractionem fe
tus mortui et regimen mulieris
post abortum / hic intendit ponere
regimen in eductione secundine sive re
tentionem post partum naturalem aut post
abortum / et primo ponit unum remedium
generale quod fit per auxilia
medicinarum postea ad locum pa^o
tis / 2o ponit aliquos casus atten
dendos in extractione eius / 3o autem
ponit remedia specialia ibi 2a
——— cuius et secundina ibi 3a et si fuit
Nota retentio eius / quod dicitur in 1a parte // Co
sideramus quoniam secundina aut post abortum
retinetur secundina que est parti
cularis iuvamentum vel minus secundum
fetum propter eius retentionem causatur
accidentia pessima ut sincopis tremor
cordis vertigo scotomia vomitus
et nausea et hoc quia in tali pannicu
lo imbibuntur superflua humores et
superflua sanguine mestrua vel / Unde citissime
corrumpuntur cum possint passiva
aqua corrupcione ut ellevantur vapo
res pessimi ad membra principalia que
inducunt illa accidentia antedicta
/ et ideo oportet intendere eius extractionem
et hoc maxime in mulieribus que fue
runt male regiminis in suis impregna
cionibus aut in mulieribus que
et habundant in multitudine humo
rum ut sunt calide et humide et
vidi unam mulierem subito mori
cum secundina fuit retenta cum non
natum est remedia ipsius capituli
/ prius quo remedium est quod fit sine a
proximacione remediorum ad manu
tenendum est permutacio facta cum
membris circa approximantibus va
cibus et in actu permutacionis
mulier aperiat vel claudat os
et nares ut magis inspiratio
sit impressit vim musculi ventris
ut ad corpus inspirationem vio
lenter expellat secundinam / dicit autem
Avicenna / quod per talem musculorum
inspirationem lubricat secundina
ad viam extractionis violente
de qua dicetur inferius / iste eorum
exitus quod fit per inspirationem mus
culorum factam in permutatione potest
dici lubricatio 2a illius que fit per
violentam extractionem cum manibus
fiat autem permutatio non semel
sed pluries // Dubium utrum aliqua mulier
magis adhereat secundina an in illa que
passa est abortum / an in illa que

/ Utrum aliqua mulier magis ad
hereat secundina an in illa que
passa est abortum an in
illa que passa est natura
liter partum.

est passa

.p. a2m. est passa naturaliter prima //videtur quod mulier que passa est abortum quam abor sus ut in partubus sit in primis aut in medijs nec sibus in quibus ligata sit fortiora quia per hoc secundina magis adherebit // videtur quod mulier

.2m. que peperit naturaliter quam cum mulier peperit naturaliter fetus non ita perfectus sit videtur modicum et sermo mediocriter animus exit vnde quia cum exit non dum ita frangere ligata sit in abor su ubi motus est magis violentior et perplexior quia ligamenta dum magis frangere // Omnis quod secundina firmius

.8o. teneret ac adhereret in aborsu uel post abortum // tum post abortum secundina retenta non videtur facere ita se na actio // ideo quia parmor et quia non ita plena malis humoribus nec ita imbibita // Ad instantiam cum dicitur quod in

.ad o(biectu)m. partu naturali fetus non ita impetuose mouetur // dum quod est fetus impetuosius ideo cum egreditur // Cetuus [—] apertam secundinam hic abire ponit aliquos casus attendendos in extractione secundine / et quomodo fiant sicut quos casus ponit / ibi 2am quoque inuenitur ab fessio ibi 2a cognita damnum casus ibi 4a Et si secundina adhereus / quod dicit impura partu patet // Conclusio

.No(ta). ut patet quia secunda quia secundina est sub tilis et est magis apta frangi propter subtilitatem in medio quibus ubi ipsa ligamenta manent et ideo oportet ualenter eam trahere ne frangere quia in fractura remaneret pars eius que corrumperet et non posset eam cadere actiua audacia quia oportet ut eius tractus sit paulatinus et non nimis violentus quia si fieret dolor et magna solutio unde esset periculum de sanguinis fluxu

.No(ta). inmoderato // Conclusio est cum casus quod cum secundina remansit et inuenitur si traheretur violenter quod frangeretur quia potest fieri et si cum per eam firmam adherentiam ipsa est ligata cum matrice mulieris quod strictiori repletatur itaque non remaneret in uno tempore et postea dum elabo ratur inspectum tractione et alijs remedijs dictis dicendis / dum autem li gari extra ut uapores qui ab ea egredientur habeant

exitum ad extra ut [—] euitetur pacie et non tantum putrefiat unius exire manens propter que secundina est magis apta corruptioni // Conclusio circa 3um casum quod cum fetus egreditur et remanet secundina secundina ipsa sunt due est diuisa et ap tatur unam ipsarum partem que sunt partes ligare ad unam coxam et aliam ad aliam coxam ut nullus cum tenetur et hoc maxime est faciendum in mulieribus que habun dant multis humoribus et quia sufficit mali regimis uisqua in praegnatione in quibus est magis periculum de secunda compositum scilicet ligari uinta ad unam coxam et sic patet quam dicit istam ap certe quam in parte uidetur li gario ad unam coxam dato quod secundina sit diuisa et hoc in mulieribus in quibus non est habundantia materiam // in mediatam // sed hic uidetur ligatio ad ambas coxas in mulieribus dictis que habundant in superfluis uel ex ira uel ex malitia regionis ut per talem dispunctam ligationem secundina possit melius euacuari / sunt potest dici quod hic iubet ligari secundinam ad am bas coxas quando mulier habuisset du os filios et per consequens duas secundinas

.No(ta). una namque ad unam coxam ligari deberet et alia ad aliam Inuenes propter hoc quod si plures essent secundine quod duce plures et dispuncte liga tiones fieri deberent ad diuersas partes coxarum ut firmius tene ri possent / dicit autem aduerte / quod de super coxis ligatio dum ce ita fiat ut secundina non ascendat quia secundina uentosa est quod generaliter circa inouere propter suam suam similitudinem et per consequens ad in tra // Conclusio est vltimum casum quod abi propter illa verba uult dicere quod secundina re manens post fetum potest remanere

.No(ta). quia ligata in superiori partem nam cum non sit fracta uel quia ligata in parte dextra uel in parte sinistra non sit fracta / aut quia ligata nulla parte sit fracta quia nec in superiori nec in dextra nec in si nistra / minime parte hoc quod in qua cum quia parte sunt ligata non fra cta // ad extra dum esse cum facilitate et agilitate et non rapatur secundina propter causas superius dic tas / et ob stetrix potest stare

.No(ta).

Nota hoc maxime quia uero veritatem que essent ut de duo genere illi i. una te ta contenti.

.No(ta).

tractio

leviter ubi secundina est firmius adherens
ab intrinsecus superioribus in late
ralibus/ verum autem alia ractio sit
secunda quando secundina adheret superiori
bus partibus aut quando adheret partibus
lateralibus credo quod sic quia tunc adhe
ret superioribus quodam tractu modo ad unam
modo ad aliam/ tunc autem adheret la
teribus quodam tractu ad omnem ut si adheret
dextro trahatur ad sinistram et econtra
ymmo hoc includit solum obscuritas
quam nos vocemus// dicit quod secundum super
tractum frangeretur secundina itaque
medietas traheretur extra et alia
medietas remaneret intra// dicit
quod hec perdendum esset cum precipitatione
urbs et vagite dicendo// Et sequitur
retentio. Hic avicenna ponit reme
dia specialia circa eductionem secundine
/et primo ponit remedia propria/ 2° ponit
cautelam et remedia cuiuslibet ibi
2a Et de antiquis fuerunt/ prima in
tres quia primo facit et ponit quod secundum
ad educendum secundinam/ 2° quod post exitum
secundine/ 3° iterum quod secundum ut educatur .d°
ibi 2a Et cum egreditur ibi 3a Et de
eis que ad iuvant/ prima in tres quia primo
assignando unam causam retentionis
secundine ostendit remedia quedam se
cunda et non approximatius illorum
2° ponit alia remedia ordinando ordi
nem eorum ad secundinam/ 3° iterum ponit quedam
alia remedia/ ibi 2a Deinde regatur
regimen permutationis ibi 3a Et ad iuvan .2°
te cum dimictitis/ prima in 2as primo ponit
unam causam retentionis secundine et unam
aliam implicat et ondit quod secundum
2° ordinando quibusdam dubijs cum tertium Ad p^m
modum approximationis illorum remediorum
ibi 2a Sum pronunciacionem separationem
// Considerandum circa partem primam causae
retentionis secundine nec intellige potest
ab avicenna in isto capitulo hic nominate
nate post est pluries vera causa potest
esse constrictio et opilatio oris matricis .d°
nam cum exeunt fetus vel nalicer
vel preternaturaliter clauditur statim
os matricis adeo quod non valet secundina .5°
egredi/ 2a causa potest esse duritiesli
gamentorum secundine ad matricem/ 3a causa fracta
potest esse motus matricis ad supe
riora/ nam tali motu ad superiora
matrix propter plenam malitiam ma
teriebus ledit et pulsat et virtute

ingruentia totius quod non potest solvere ab expe
llere/ 4a causa potest esse debilitas virtu
tis facta extenuatione ut mete secundo partus
et dolore virtutis vel alia causa/ avicenna
sed hic in ista littera tangit causas ut in
pluribus evenientes que sunt causa retentio
nis secundine/ primam cum dicit et sequitur re
tentio eius scilicet secundine propter vehementiam
opilationis id est constrictionis vel cla
usionis superioris oris matricis/ 2am
causam tangit cum dicit et constrictio
nis id est sequitur retentio secundine propter
vehementem constrictionem oris scilicet
id est propter vehementem applicationem matricis
lateris ad os stomachi quod fit quia matrix
superius movetur ad os stomachi/ dat
autem avicenna vitium has causas reten
tionis secundine scilicet fortitudinem liga
mentorum et debilitatem virtutis expulsive et ma
xime fortitudinem ligamentorum propter hoc
dicit ingeniandum ut evellentur
id est ut separentur scilicet secundina aut cum di
gitis vel pendulo ligata aut effusione
unguentorum calidorum mollificantium
// dicit quod avicenna solum videtur ex
plicare remedia ad retentionem
secundine quando ligata per fortia liga
menta secundinam ad matricem/ quia non
explicavit remedia cum matricis
os clauditur/ aut et cum retinetur
secundina propter motum matricis ad supe
riora/ aut cum retinetur propter virtutis
debilitatem// Amplius quia docet approximare
unguenta calida cum secundina retinetur
propter fortitudinem ligamentorum quia sufficeret
removere solum unguentum mollificativa
// Ad primum dicendum quod avicenna solum explica
vit ista remedia ad retentionem
secundine quando retinetur propter fortitudinem li
gamentorum dicens quod ligata per fra
genda cum digitis/ aut cum un
guentis calidis mollificantibus quia
ut in pluribus retentio secundine fit
ab ista causa potius quam ab alijs// secundo di
cendum non poterunt carminari cum di
gitis nisi manus imponantur quia
cum digitis non possent tangi ligamenta
superiora sicut velamen extra// dicendum
quod verum est secundum avicennam/ hic supponit
quod ligamenta superiora sunt et non
inferiora/ non posuit et remedia
ad retentionem secundine cum retinetur
propter debilitatem virtutis/ remedia et
que non movent matricem ad infra
et nota/ ut secunda superius ab

.Ad 2m. ximata et odorifera infectiva // Ad 2m dico
quod unguenta mollificativa quietativa
calida sicut unctio quod talia sicut matri
ces confortativa ut quod calida faciunt huiusmodi
talium unguentorum magis penetra
re // 2m ex unguentorum preparatione hic
Avicenna / attendendo absurdum dubium simul
hic movetur approximationis remediorum
et in ista littera primo primum videtur vari/
2o alteri ubi 2a Et quibus adiuvant
diceret aut quod quo debent approxima
ri ista unguenta calida mollifica
tiva et cum per, dicit Avicenna / quod debet
approximari tali quod faciliter ingre
diantur ad locum ligamentorum et ipsa
fiet si approximentur interiori mulieri la
teri scilicet collo suppremo et ps // Et considera
ra quod unguenta fortius et melius .No. 3
actuantur ab intra et per os assu
mendo quod infectivis et cumulativa [illegible]
cendo hic per absorptionem matricem et forte
plus cederent stomacum et alia
membra quam [illegible] remittimus
[illegible] mollificativa non ita abhomi
nabilia doceat Avicenna / approximari
per os ut inferius statim patebit // Et
quibus adiuvant ad illud / hic Avicenna /
videtur alteri dubio, diceret quod ista
mollificativa debent ne approxima
ri in forma unguentorum et in nul
la approximari in forma et emplastrorum ^respondet et dicit quod dicitur chaza approximari
et exterius circa loca que sunt
circa matricem et non in magna
quantitate, ymmo quantum sufficit quod obstetrix
inungat digitos suos // Condicio quod
remedia non statim cum approxi .No. 3
mantur inducunt effectum suum
et cum inducunt vulgares quod tardet
effectus non bene considerant de medico
quod cognoscat illud propter quod approximat
remedium et ex quo non considerant
de remedio et vellent aliud si quem
manet aspro ut supponit Avicenna
docet Avicenna / quod mutes vel mutare
possis formam remedii de unguento ad
emplastrum dum non mutes virtutem
scilicet mollificationem cum aliquali calidita
te et debes ad illa loca que ponit
Avicenna / ponere et mittere reme
dia que sunt ad matricem ante et
retro et lateraliter alligari potest
// Deinde rogamus regimento / hic Avi
ponit quedam alia remedia valete
ria ad eductionem sicut ordinando
ordinem corporis ad primam / et primo ponit

remedia / 2o ondit necessitatem remedi
orum cum explicatur ibi 2a ipsa etiam
quolibet sparso / quod dicit in ipsa lectione per
// Conditio quod secunda cum retinetur in .No. 3
pluribus retinetur per duritiem ligamentorum
sicut dictum est possit retineri per clau
sionem oris matricis / aut quod matrix
est mota ad superiora / aut per debilitatem
expulsive / debent primo fieri mollifica
quod talia faciunt ligamenta mollia et
apta ad rupturam / et disponunt ma
tricis os ad aperiendum / et precedat
sternutatio provocari ut fiat com
pressio musculorum ventris et expul
sio fiat / deinde debent approximari alia
remedia fortia vel calida, forma unguenti
vel in forma suffumigii vel in forma
balnei vel in pessi approximando ea
que expellunt fetum vivum et mor
tuum, scilicet de eis que sunt superius recita
ta / itaque Avicenna / vult ut in principio approxima
rentur mollificativa et postea pro
voca sternutatio et si hec non va
lent transeas ad fortia et datur
in libertatem et forma multorum reme
diorum // dicitur quod superius docuit in principio .p°.
capituli sed nos transeundo ad sternu
tationem quam ad alia / et modo docet
sternutationem provocare per aliqua re
media // Deinde quod sternutatio potest ap .S°.
proximari temperatius et tardius tem
peratius [illegible] alia potest approximari quod
est facile remedium hoc [illegible] forte
et si non exit secunda sequitur est fieri
alligationes et non [illegible] transire ad
mollificativa vel in forma balnei vel
emplastri vel suffumigii / [illegible]
ante dicitur approximari per alia reme
dia que disposuerunt secundinam ad hoc
ut exeat per talem modum sternu
tationis / [illegible] sternutatio
[illegible] fortis motus que multo
tiens iterata non bene supponeret
mulier [illegible] que peperit puerum
vel puellam / et ideo secundum approximari
[illegible] expedit ut ligata
sint [illegible] mollificata qualis
tunc quod forma remediorum potentium
mollificare / et ideo dicit Avicenna / in
geniatur omni ingenio possibile ut li
gata mollificentur approximando di
versitatem remediorum non in forma
unguenti non in forma balnei non
in forma suffumigii et vaporis tamen ^hu
dummodo minus approximando // ipsa etiam
in quolibet sparso. Deinde ponit [illegible]

.| Utrum primum remedium quod debet fie
ri in retentione secundine sit
sternutatio.

sitatem remediorum multiplicium / 2o Avicenna / ponit modum 2m quod illa remedia faciunt exire secundinam ibi 2a et leniunt et cadit // 3m ad secundinam dicit Avicenna / quoniam sunt multa lenia remedia quia secundina in parvo spacio temporis putrescit et simpliciter putrescens facit accidentia prava et molesta ut sincopim vertiginis tremoris cordis nauseam. Primo quidem modum quod ad continuandum ista accidentia oportet multa remedia approximare ut ipsa mollificent et exeat. .No[ta]
.No[ta] // Contra quod secundina post exitum fetus valde cito putrescit quia tunc non sit amplius vena cum eius fundo s. fetus conservatione et eius nutritione vel sit privatis sive remotis non regitur regitur nec et completa multis superfluitatibus et in loco ad quem currunt superflua et remota a principalibus et a fonte caloris ideo ipsa cito putrescit. .d[ubiu]m .p[rim]a ad 2m
.d[ubiu]m // Oportet dicere quia dictio unum forte remedium potest approximari percutit equalens omnibus istis remediis et sic non est necesse approximare remedia multiplicia nec in valle forte // Dicendum quod remedia lenia cum sint humida non possunt esse multum fortia cum humiditas sit qualitas modice actionis // .2m
.So[lutio] Amplius dato quod sint fortia illa quae ab extra approximantur ut unguenta non durant in matrice / suffumigia et balnea non possunt longo tempore tollerari illa autem quae sumuntur per os non veniunt nisi multum alterata quia nullum potest esse forte et ideo omnia simul vel in diverso tempore unum post aliud debet approximari et equalet unum forte remedio. .d[ubiu]m .S[olutio] .Ad p[rimu]m
// Et leniunt et cadit. hic Avicenna ostendit modum 2m quod illa remedia faciunt secundinam exire et quod dicat per 3 / quia per illa remedia leniunt illud quod ligat secundinam et per illius leniationem cadit. .Ad 2m
.No[ta] // Contra quod Avicenna 2o canonis de operationibus medicinarum loquens post manifestationem medicinae apparitivae dicit quod medicina leniens est nota medicina autem apparitiva est medicina quae penetrat in porositates membri sive porositates imbibit huius oppilatae membri quia remanent partes eius ... cum durities sit et asperitas cum asperitas sit inequalitas superficierum corporis // medicina autem leniens erit humida quae sua rigiditate in porositatibus membrorum simul ... replens illas porositates ... .d[ubiu]m .S[olutio] .S[olutio] a[d] a[rgumentum] .S[olutio] a[d] a[rgumentum] .No[ta]

ut membrum non habeat eminentiam partibus nec durities immo mollities et cedit tactui / et ex hoc apparet quod medicina mollitiva est humida humiditate superflua et ideo disponit ligata ad laxationem / cum lenitas fiat per huius operationem et mollitiem // 2a considerandum quod Avicenna dicit quod talia remedia leniunt simpliciter illud quod ligat secundinam et cadit / quod Avicenna dicit ad denotandum differentias inter istas medicinas quae faciunt cadere secundinam et inter alias medicinas quae sunt calidae acutae stimulant expulsivam ut sunt ruta prassium et abrotanum quae non faciunt cadere secundinam mollificando sed potius alio // Oportet dicere quia medicina quae ista sunt magnum periculum quia ipsa addit in putrefactionem sive cum humiditas sit multum putrefactiva et sic erit causa ut secundina citius putrefiat et fortius et prius ut citius inducat illa accidentia scilicet sincopis vertiginis tremoris cordis nausea et et ut fortius inducantur // Amplius ista mollitiva potest esse causa ut secundina frangatur in medio et ut altera medietas intus remanens putrefiat cum ista mollitiva maxime preveniant solum ad modicam partem sive // Ingenium est Avicenna / quia ista docet approximare // Dicendum quod ista mollitiva sunt approximanda post nobiliorem ... nec timor ... cum non est periculum de putrefactione propter quia non sit evacuatione sive expulsione sive ista mollificat et non putrefaciunt quia non coagulat propter cum est fortis // Ad 2m dicendum quod ligata sunt in fine ubi colligantur ... et quia ibi sunt pauciora humida et quia ibi non sunt continua ... cibi facilius corrumpitur quam in medio // Et sic dicitur quod mollitiva ibi non preveniunt // Dicendum quod verum est illa quae ab extra approximantur // Aut dicendum quod ibi preveniunt ... aliter // Aut dicendum quod natura transducit undique // Advertendum in ultimis quod tota ista littera ipsa cum putrefit in equali spacio temporis / possent aliter exponi ut dicatur quod Avicenna ostendit necessitatem administrationis istorum mollitivorum / dicens quod ipsa secundina per approximationem istorum mollitivorum in equali spacio .i. in brevi spacio temporis putrefit .i. derelinquitur a retentione ... et per quae leniunt .i. humectatur humiditate superflua prohibente continuitatem

.|Utrum mollitiva conveniant in extractione secundine.

et cadit ex / facit autem huius superflua
ipsam de retinere aggravando opilando
et suffocando causam unde secundina non in
tellige [?] ipsa nimium diu fetus
est in matrice per influxum matricis
et ex post et augetur secundum fetum cau
me tamen / causa prima fetus est extra ma
tricem alia est quia adhuc interius
propter vehementem applicationem eius ad ma
tricem / ista vero molitiva suffocando causam
et opilando videtur quod relinquit cum initu
cationem quam faciunt causam cadere // Et
adminiculate. hic Avicenna / ponit alia
remedia / et ista post alia remedia
iterata Et administra tunc iterata post
de illis que faciunt / prima patet // Conclusio
quod ista diuretica fortia multiplicata
post casum secundine eximant prima quia diuretica
fortia sunt acuta et stimulant per vir
tutem expulsivam ut expellat secundinam / 2º quia
talia diuretica ducunt et humores
et humores ad ligata unde fit dissolutio
humatio / 3º ista diuretica fortia
videntur quia et incitant musculos
ventris ad expellendum unde fit coniun
pressio quam secundina per illorum musculorum
ventris compressione educitur // Circa 2^am
partem quia prima dum per est usnee et est usnea
et una utriusque potest conferre po
na usnee confert inducendo secundinam
ut patet ab Avicenna / 2º causa quoniam ipsa est per
proprietatem provocativa menstruorum
et talia incitativa per matricis ad ex
ductionem eius quoniam ea conveniunt et est
usnee videtur esse lanugo quod circum
volvitur super vel ex arbores fortes
tes glandes / 2º tithima usneze et
educit secundinam et est fortior et est
planta et valde fortis ut potest vi
dere ab Avicenna / 2º causa quoniam media
dragma potata provocat menstrua
// Circa 3^am partem considerandum est
patet unde causa unguentum basilicon fit
ex cere ℥ j picis ʒ iiij rasine et
resine an ʒ 4 galbanum colabatur
ʒ iij olei ʒ v. ratione prima olei est pu
trefactionem et ratione resine est
incitativum matricis ad expulsionem
et considerandum non loquitur Avicenna
quia dicit Et de illis que faciunt
ipsam cadere est ut efficiuntur
et per hoc Avicenna dat intelligi ut
magna sit caloris patet [?] in

matrice / et ex hoc patet quod tale unguentum
de basilicon et mulier debet iacere supi
na cum partibus superioribus elevatis — *inferioribus*
ad hoc ut mollificetur vel basilicon
ingrediatur ad matricem facilius
et in aliquantulum moretur // Dubitatur
circa duas partes ultimas quia non videtur — .Dº. pº. ratio.
quod balneum sive ista conferat ymmo non
debet approximari quia tales mulieres sunt de
biles unde ista addet in debilitate
// Secundo unguentum basilicon putrefacit si — *circa*
quod nihil addet in maliciam acci — .2^m.
dentium que fiunt ex putrefactione
sine // Ad primum dicendum quod ista non debet fieri
totum corpus sed debet et minor quam semicir — .Ad. p^m.
culum ita ut matrix solum sit in ipso
aut per pannos loquitur de quod recondendo sunt
per aquam tunc corporis // Ad 2^m dicendum
putrefacit .i. inducit quandam corrupti — .Ad. 2^m.
onem per quam matrix removetur ea
expelleret // Aut dicendum quod putrefacit se
cundinam et educit quia actu non
potest sicut pernicies cum non maneat — .Sº aº.
inimica // Et cum egreditur administra
hic Avicenna / ostendit quod secundum post eius
eductionem et patet // Conclusio quod post edu — .Nº d^3.
ctione sive quem non egreditur Avicenna /
Dantur multa remedia approximanda
que omnia videntur esse calida / per corpus
ratione iterationem et multiplicationem acq
sita est matrix mala complexio calida
quam oportet removeri matrix redu
catur ad proprium temperamentum —
et quia illa calida faciunt in ortum
rarificativa non docet oleum rosarum
approximari quod est frigidum et stiptica secundina
stiptica et per approximanda // Conclusio — .Nº d^3.
2º quod ipsum possit referri ad extra
sine quod fit per violentiam ut puta
quod obstetrix trahit ipsam violenter
non nisi fit sanguinis fluxus superio
sus ex apertione orificiorum venarum
et arteriarum quod ad ipsum constringendum
oportet approximare stiptica Avicenna
ostensiva ante dicta // Sed dubitatur quia frigida
nocent matrici ut patet ab ypocra — .Dº.
te 5º regimen acutorum / unde de ibidem
quod arctum nocet mulieribus plus
quam viris propter matricem nervosam quod
est in mulieribus que non est in viris
// Dicendum quod frigida nocet matrici existe
te indispositione naturali quia membra et corpora — .6º.
caliditatis a similibus per raciones fa
cilius sed cum matrix aut aliud

·/ Utrum balneum sentina conferat
in extractione sine.

membrum frigidum est in dispositione preter naturam cum
sibi que minuunt frigida et eum minuant contrarie
durant ad dispositionem naturalem // Et de eis
que minuunt ad lubricitatem. Hic al-
terius revertitur ad ostendendum medi-
cinas alias educentias secundinas / et quantum
fecerit quia primo ponit unam medicinam secundinas
educentem approximatam desuper et ab
intra / 2° ponit aliam approximatam ab
inferius et extra / 3° generaliter ponit
multas medicinas / 4° specialiter ponit
tres medicinas approximatas ab infra
/ ibi 2a aut detur in potu ibi 3a
et administretur desuper ibi 4a
.No[ta] et de suffumigiis bonis / quarum in prima
parte patet // Condimentum preparatum / docet ap-
ximare alteam pulverizatam quamvis
sit pulverizari debet exsiccari prius forti-
ter et postea contriri / hanc docet ap-
ximari cum aqua rosata quia si cum
alio liquore approximaretur minus
mollificaret stomachum et matricem et propter hoc
inducerentur lapsitas illorum stomachi ad .1°
hoc 2a parte inhibendum alteam / docet appro-
ximare eam cum aqua rosata et
debilitatis posset approximari cum
vino consueto potius mulieri, et .pa[?]
.d° dari / quantitas autem ipsius medicine posset
esse ita ut essent aque rosate ℥ iiii
/2° pulveris altee ℥ i s. // Sed dubitatur quia ista
altea non deberet mollificare quia
.Ad p[rimu]m rosate [illegible] tota huius lubrica
littera est privata // patet quod aqua rosata sua
lubricitas tolleretur cum de aqua ro-
.S[ecund]a a[?] sata oporteat esse plus quam de alte-
a // Ad primum dicendum quod licet per exsiccationem
altee sit remotum partis multum de
humiditate eius tamen adhuc est sufficienter per quas
.Ad 2m potest causare lubricitatem // Aut posset di-
ci quod littera est corrupta quia deberet
dicere pulverizata id est cum mixta .2m
cum ea altea id est mucilago altee
// Ad 2m dicendum quod talia que sunt contra-
rium [illegible] noviter [illegible]
[illegible] separat per caput matricis illa cum
est fortis et utitur una medicina ad .3m
.Nota unum membrum et alia ad aliud ut patet
ab altea / [illegible] de [illegible] ca-
phore // [illegible] ad [illegible] [illegible] consider-
randum quod [illegible] est calefac-
tivum ab [illegible] [illegible] diffractivum
et acutum et omne tale mittat
materiam ad expellendum / debe- .4m
bat autem superius et infra [illegible]

ximari cum melle et sirupo debet dari
in minori quantitate / sit illa quantitas quod dat
supra ℥ i s aut ii et pulverizentur
et detur quod sufficeret ad recipiendum pri-
dem illum pulverem et postea potest
tribui cum vino et credendum est
altee / quod ipsud secundum in eductione
secundine habeat aliquam proprietatem
et ipsud secundum sive calliditatem sive
virtutes [illegible] extra per os mulier appro-
ximatur sive talia et similia consumit
humores quibus ligata sunt cum ma-
.Nota trice // Sed contra 3am et 4am partem
consideratur quod illa superius recitata con-
ferunt abortioni ut illa suffumigia
cum elleboro albo et cum stercore colum-
bino et cum aristologia omnia preter [illegible]
ta medicina [illegible] [illegible]
ad expulsionem et consumptiva humorum
continuantium ligata sunt ad matri-
cem / modus autem suffumigationis
patet // Dubitatur utrum tyriaca dyatessaron
sit medicina abortiva et [illegible] ha-
bet utrum conferat in eductione secundine
.2m | et arguitur primo quia omnis medicina tyria-
calis videtur confortare cor et spiritus
et omnia principalia, sed talis non erit abor-
tiva, quia videtur non quia ad confor-
tationem cordis et spirituum principalium sequitur
confortatio fetus et non abortus / aut
potest haberi ab altea / consequentia tamen [illegible]
tyriacalibus / et in sexto de virtutibus
cordis / et ab auctore in sexto de tyria-
ca et in talibus [illegible] bezaartica
id est liberantia a morte / et in confortativis
membris mortiferis et venenosis
tyriaca autem dyatessaron videtur esse
et maxime confortare morsum canis
rabidi et [illegible] nomine tyriace
.3m // amplius omnis tyriaca et precipue tyriaca
dyatessaron removet fluxum immode-
ratum et dissolvit ventositates
sed non erit causa abortus / consequentia patet quia per
hoc tollit causas abortus ut est in
loco superius recitatis // Amplius
tyriaca et precipue tyriaca dyatessaron
fortificat ligamenta fetus et ma-
tricem sed talis non erit abortiva
| consequentia patet quia ex hiis prohibetur abortus
antecedens patet quia illa sunt membra frigida quo
[illegible] ligorantur et per caput calore
[illegible] medicinarum tyriacalium // Am-
.4m plius tyriaca consumit humores flegmaticos

.| Utrum tyriaca dyatesseron sit
medicina abortiva et utrum
conferat in extractione secun-
dine.

et magis tyriaca dyatessaron et ipsa non est abor-
tiva, quia patet quod abortus magis fit
ab humoribus flegmaticis lubricantibus ma-
tricem mollificantibus ligata cotiledo-
num [illegible] primum et humorum
et suffocantibus eum fetum, cum patet quod
tyriaca sit calida et sicca est consumptiva
superfluitatum ut putta humorum frigidorum // In .oᵐ.
quantum huius est abire, supra in capitulo
de regimine abortus et extractione fetus
mortui et in eius capitulo // Concludit quod .5º. no.
tyriaca est composita ex multis medicinis cum
[illegible] inducitur et tamen tyriaca et
aliud tamen tyriaca cum plures ex-
mixtione radicalior in eis destructio
est destructio antidotum et [illegible], tyriaca
in dyatessaron licet tyriaca dicatur non in
simplicis tyriaca de [illegible] quod in eius mix-
tione tamen tyriaca minime in-
grediuntur, licet quia vipera [illegible]
les non bibit et quia consuetum longo
tempore tyriace nomine appellatur, et de
tyriaca dyatessaron quod est quatuor quia de quatuor
medicinis composita est, scilicet genciana aristo-
logia rotunda et [illegible] et baccis lauri
est copula aggregans et conservans illa
cum [illegible] est autem [illegible]
loco mirre ponunt costum amarum // Aly
us tercium addiderunt forte ut addu-
cat huius tyriace virtutem ad cor vel
saltem gratia confortationis cordis. Si-
colaus non refert aliquos addidisse
fenugrecum nigellam zedoariam dic-
tamnum [illegible] et adhuc gummi
edere et calcantum [illegible] et dicit
quod [illegible] admixtiones innumerabiles
in theriaca [illegible] magis fieri
ut [illegible]
ac plenus doloribus [illegible]
puncturis reptilium ut scorpionum et
araneorum et ponit venenorum frigidorum
// hos habes post ponit iste [illegible], pa .pª.9º.
quod tyriaca dyatessaron data mulieri
pregnanti in [illegible] non bibit [illegible] aut
aut plus potest facere abortum et ma-
xime data mulieri [illegible], ratio quia talis
tyriaca cum sit [illegible] calida
sit allicitur fetus ipsum distrahendo
[illegible] movendo [illegible] et apostolicum
[illegible] ipsum [illegible] ut patet
de motu extremitatibus [illegible] //

Amplius talis tyriaca calefacit fetum et facit
ipsum appetere aerem frigidum // Amplius
talis est provocativa menstruorum // Amplius
talis sua caliditate et acuitate [illegible]
incitat naturam ad expulsionem // 2a .2.9º.
quaestio sit ista quod si mulier pregnans pa-
teretur aliquam egritudinem frigidam aut
esset morsa a scorpione vel ara-
nea vel pocionata veneno frigido talis
tyriaca dyatessaron non esset abortiva
vero forte liberativa ab abortu, ratio
quia tolleret causam abortus cum omnibus
dispositionibus [illegible] // 3a quaestio .3.9º.
sit quod si mulier esset sic complexionata et
esset tempus suum tyriaca dyatessaron non
causaret abortum quia non induceret
effectus prius propter magnam resistentiam
complexionis et [illegible] forte ca-
lefieret et daretur in magna dosi
// et non potest ex hiis habere quod talis tyriaca .4.9º.
confert in eductione secundine irritat
naturam ad expellendum et quia consumit
humores [illegible] ligata cum matrice
// de tyriaca autem magna ponunt tamen .5ᵗᵃ.9º.
tyriaca quod est nova tyriaca potest dici quod
non fermentata est abortiva, ratio
oppositi et non est talis sicut educta
// fermentata autem data in muliere prima
est causa abortus quia calida est et corrumpit
allicitur et est provocativa menstruorum et con-
sumptiva humiditatum [illegible] ligata
cum matrice // si [illegible] posset esse li-
berativa ab abortu removendo aliqua
dispositiones [illegible] possit
mulieri pregnanti [illegible] in [illegible]
[illegible] esset [illegible] tyriaca
dyatessaron [illegible] potare [illegible]
[illegible] pregnans [illegible] potaret vel ex
tyriacam [illegible] quod
pregnans potaret [illegible]
[illegible] et aliis [illegible] non
esset malum dare tyriacam [illegible]
si in [illegible] mulieri non pregnanti ^ quantitate .no³.
// Amplius conclusio quod tyriaca dyatessaron non
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible] dicatur .no³.
// Amplius conclusio quod tyriaca dyatessaron
est magis abortiva quam tyriaca nova
[illegible], ratio quia calidior cum sit composita
ex medicinis [illegible] et [illegible]
[illegible] .dº.
[illegible]
[illegible]

.5º. apponendo // tunc curet ut non fermentetur. aget
.Ad primum argumentum. per virtutem simplicem si fermentata per virtutem
acquisitam quod ad presens omitto // Ad secundum
omnis medicina tyriacalis videtur confor
tare cor et spiritus et principalia membra propter
quod est in talibus aliquibus. Sed ubi tyriaca
sit remota a temperamento suo per in
flationem veneni resistendo illius vene
nis resistit aut veneno aut ipsum ex
pellendo aut destruendo complexionem eorum
ut castoreum opium / aut angustando
vias per quas debet transire venena
ad cor ut terra sigillata aut superficies
membrorum musculosas reddendo ut illi
ministerium venenum et non perveniat
ad cor ut butirum et mel oleum nuces .Nota.
et talia similia faciunt / aut calorem spiritum
vigorando ut aromatica et que habent proprie
tatem occultam ut ambra aurum margarite (?)
et corporibus aut in suo temperamento
consistunt ut in pluribus metallis tyriaca
tales sunt nocive quia sunt mutationes calidi
non curantes sed potius nocentes // Ad 2m
dicitur quod tyriaca dyatessaron propter eius caliditatem
et ceteras quod resolvit non tamen sequitur
quod necesse est resolvere eam in partibus
vivis et aliis humoribus ut an
so et similibus // Ad 3m quia fortificat li
gatura dicitur quod non oportet fortificare illa
ligamenta sed moderatam in moderatam
autem quia consumit alliturallorum ligamentorum
ut est tyriaca dyatessaron non confor
tat // Ad ultimum quia tyriaca consumit humores
flegmaticos dicitur quod verum est sed ultra illas
et consumit humores alimentales // Item dicitur
quod non consumit illas humores sed ponit eas
in motum et inde moventur ad ligamenta .5º.
et mollificant ea quare fit ruptura
ligamentorum et sic aborsus // et ad hoc
adiuvat consumptio alimentorum quam facit
tyriaca dyatessaron et alii effectus eius
qui supra dicti sunt // Et de animalibus fuerit
quam precipimus obstetrici etc. / postquam
Avicenna / posuit remedia educendi
fetum per propriam intentionem hic intendit
ponere remedia ex intentione
antiquorum / et primo Avicenna / ponit curam
sunt remedia antiquorum 2º capitulo
albu[m] in eiusdem ibi 2a et 4dam antiquorum
quorum 3º Avicenna / revertitur ad ponen
dum intentionem propriam ibi 3a ubi
detur mulieri ut potiatur mulier 4º Avicenna
videtur curam duorum et fetus mortui su
per fetum capitulo / prima in tres quia primo Avicenna
ponit remedia antiquorum ea alia

quam detestando / 2º Avicenna / approbat illa remedia
sicut illam curam / 3º Avicenna / docet subve
nire accidentibus supervenientibus ex illa cura
ibi 2a nam cum non egreditur ibi 3a et impera
rent / prima pars patet // Considerandum 2º quod hec cura
est dolorosa in adultis et in puellis
nam propter extractionem fetus tollitur matrice
quod undique est solutum unum et diminutio
matricis quia dilatatur ille solutioni
continuum fit magnus dolor // Amplius
et fit magis dolor in ista cura quia
cum secunda non exit hoc est ut in
pluribus propter firmam adherentiam eius
ad ipsam matricem unde contingit dolor et
in ruptura est magis dolor propter si
nam esse multum firmiter alligatam
matrici // Et considera 3º non in cauter
losum et obscurum textum Avicenna / quod dicit
sed hec cura est dolorosa quia non propter hoc
voluit Avicenna / innuere quod ista cura est
dimittenda ubi mulier esset prostrata
debilis sincopizans habens pulsum for
micantem et cum fluxu esset magna
esset tunc sine quod tota esset dissolo
rata et habens faciem toraticam (?) nota
talis est propinqua morti et pervius dolor
interficeret eam / si autem sincopi
zaret et mulier nullum cum dicto
accidentium patiatur propter et fortis colorata
cum forti virtute data et ita libenter
quod sit magnus satis dolor in ista
cura cum non valeat alia remedia fiat
ista cura quia cum educetur secunda et mulier
preservabitur a morte et extirpes propter quod ista
cura detestatur ab Avicenna / quia ipsa est do
lorosa non est tamen in tantum quia est vel
hec cura // dicitur quod in eum cum dicto
non sunt ista cura est detestabilis
sed omnis alia cum moventur sunt solum pro
pterea dimittendi propter accessorum in quo accessiones
quam instanti fuit egredi // dicitur quod huiusmodi
cura et ista que fuit cum impositione
manus est magis subito mortificans
pro mulier in ipso actu moriuntur vel in
flammabitur matrix de tali consilio propter
subitum malum et pessimum effectum // sed hic
dat ad meliorem eductionem
fetus mixtis cum aliquibus confortantibus
virtutem et membra principalia membrorum
non tractato moriuntur propter fortasse ali
quantulum moram plus habuit in vita
et in hoc medicus plus laudabilis
quia in talibus a natura alienatio subst
tam et dicit aureum salutis sine eius su
pra vocatus bona hora forte liberasset
eam // Nam cum non egreditur. hic
Avicenna / approbat istam curam dicens
dato quod non egrediantur secundum cum mul
ier sunt obstetrix imponat manum

et minuit ea fortiter. si matrix resisteret attra-
ctioni in ipsa carnis natura et egredi-
tur diebus // Consequenter premissum est avic(enna) / .No.
presupponit quod mulier cui retenta est se-
cundina sit fortis in virtute bene colorata et
quod non valent medicinae interius aut extra ap-
proximate / tunc enim ista cura quae fit per im-
positionem manus [illegible] quae aut secundina edu-
ceretur per eductionem violentam / si autem
non egreditur ipsa carnis natura scilicet sep-
aretur multum [illegible] et desinunt
abire itaque natura ipsam expellet post pau-
cos dies // et considera quod ista carni- .No.
natio est alia a carnificatione ut retentum
carnificatio ut retentum est ipsa sub-
latio unde eius sublatio et egressio
fit per poros et vias strictas quae egre-
ssio prius non poterat fieri propter grossi-
tiem retentam // Ista carnificatio
est desiccatio [illegible] ligatorum
ligantium secundinam ad matricem sicut de-
de causa exemplo de capillos ipse est car-
nificatio quae capillorum radices sit quod
desiccante acute capitis / facta autem
desiccatio in tali debilitate virtus retentiva
in illis ligatis unde propter defectum retin-
arefunt quae matrix illam secundinam sic separa-
tam totaliter mediante substantiam quibus
expellit extra et ipsa sanguinatur et
egreditur extra // dubitatur quod in tali attractione .d.
deberet propter dolorem matrix apostema-
ri // dicendum quod verum foret si attractio fie- .s.
ret valde impetuosa et abundo-
ta sed quoniam cautum apostema per sunt eius
infirmatorum fiens et facta // [illegible]
[illegible]. hic avicenna docet secundinae
attractis supponebant in ista cura // Consequenter .No.
quod ista cura fiat in muliere forti
virtute et bene colorata cui non adest acci-
dentia mala [illegible] quae per manus impositionem et at-
tractionem violentam fiunt dolores ut
ipsum magnum propter sensibilitatem matricis ex
quibus doloribus mulieribus accidit spasmus
virtutum resolutio et mortis [illegible] presertim
de propinquam retinentibus cum adhaeret adu-
ncit tenacius magnus quam fuit ipsa
et ideo avicenna docet approximare illam
quae fecerunt secundina quam plus leduntur [illegible]
[illegible] asina per istam curam [illegible]
[illegible] propter dolores factos in actu [illegible]
[illegible] et forte quod per talem curam quae fit per
impositionem manus secundina magis corrupi-
tur et [illegible] virtus inhibitorum [illegible]
maior est corruptio propter secundinam separatam et
[illegible] quae per [illegible]
non verum fieri per [illegible]

[illegible] comparabat et ideo per istam curam accidit
maligna dispositio mulieri quare [illegible]
[illegible] vapores [illegible] ma-
ligni // dubitatur quare non docuit subvenire .d.
cum [illegible] et potu // dicendum per avicennam non cu- .s.
ravit [illegible] hoc satis notum mulie-
ribus [illegible] expedit [illegible]
[illegible] nomen [illegible] .s.a.
fiat ut dixit [illegible] 3 de [illegible]
[illegible] // dubitatur quare non docuit .d.
[illegible] ad sedandum dolorem et
ex doloribus malitia humorum [illegible]
et [illegible] datur ut patet in fine [illegible]
in [illegible] in mulieribus / cum [illegible]
ex doloribus augeatur malitia humorum
elevantur postea vapores a sua
[illegible] potest [illegible] subito
[illegible] necesse fore [illegible]
ad dolorem mitigandum // dicendum [illegible] .s.
[illegible] est quod ex doloribus augme-
ntatur malitia humorum cum sit plus
[illegible] non durant [illegible]
sit opus quod sit [illegible] / si autem
duraret avicenna / presupponit capitulum
sedationis doloris matricis [illegible]
[illegible] et presupponit quod [illegible]
et capitulum sedationis doloris [illegible]
[illegible] est cassia lignea suf-
fumigationes sunt [illegible]
fere ut matrix moveatur ad [illegible]
[illegible] posset fieri suf-
fumigationes aliquae [illegible]
[illegible] et alia cordialia [illegible]
[illegible] ut dissolveret vapores ma-
los et fumos ascendentes ad cor
et [illegible] plus considera // Et [illegible]
[illegible]. hic avicenna [illegible] adducit
dicta [illegible] albucasis ^ et secundo pot- ^ marugia
dicta auctoris in quibus [illegible]
[illegible] 3o ponit eius
dicta in quibus [illegible] specialiter [illegible]
[illegible] avicenna / recitat dicta au-
ctoris ex quibus potest [illegible]
ad unum dicendum ^ quarto avicenna / ponit dic- ^ 4o pot unum remedium sine egreditur secundina
ta auctoris ex quibus [illegible]
[illegible] calefiat [illegible]
[illegible] ^ sexto ponit unum remedium expertum / ibi
[illegible] egreditur secundina
[illegible] .No.
etiam [illegible] // Consequenter
[illegible] remedia
[illegible] remedia
[illegible] eductionem [illegible]
[illegible] approximatio [illegible]
illa remedia non [illegible] et secundina
non egreditur [illegible] ^ secundina
[illegible] et [illegible] mulier moriatur
[illegible] unum remedium [illegible]
[illegible] eductione [illegible] per impositionem manus
[illegible] / posset [illegible] in albu-
casis ubi ista verba [illegible] ad

hoc obstetrix ungat manum suam cum
oleo sisamini non ut facilius manus in-
gredi posset et etiam vero ratione quia
in unctis magis dolor accidat mulie-
ri. sed aliqui predecessores rasim dixerunt
quod obstetrix debet involvere manum suam
cum panno et non fecerunt ad hoc
considerationem sine lubricitatem / est autem
verum quod similiter esset adulta que plures
habuisset filios cuius os matricis et col-
lum essent bene magis [illegible] hic posset
involui manus cum panno subtili ad
hoc ut secundina non lubricaret naturam
experientiam sicut ut in anguillis que cer-
te lubrica melius tenentur manu
panno involuta quam manu nuda
sed si mulier sit recenta et secundina prima
ut 13 / aut 14 / aut 15 annorum in .d°
isto casu manus esset involuenda
ne dolor fieret excessivus ratione
propter partem collum matricis est vi- .S°
dere solum quia lacerarentur cum manu
involuta panno lineo involueretur
et uno vice illud solutus concumus
et fieret dolor importabilis et in
hoc casu deberet alligare obstetrix
.Nota quod haberet curam manum // Considerandum quod secundina
cum sit necessaria pro extractione fetus quod habet sit
et secundina in uno globo ad modum et re-
cipiunt ad unum latus ad dextrum
vel ad sinistrum quia sicut fetus mascu-
lus ad dextrum ut recipitur propter
maiorem colligantiam quam habet secundina
cum parte dextra in fetu masculino .S°.a.
et secundo modo in fetu femineo ad si-
nistram et ideo regulariter obstetrix .d°
cum velit querere secundinam per partem ex-
tractionem si fetus est masculus querat po-
tius in parte dextra et si est femina .S°
hic querat potius in parte sinistra et secundum
iste modus autem si per manus
impositionem non debet fieri quam obstetrix
cepit secundinam et ipsam alligavit ad coxam
mulieris quia hic non est periculum
nimis magnum et hic solum est secun-
da quam totaliter nimis remansit ab
.Nota sponsa // 3° considerandum quia alii dicunt quod hec .Nota
extractio secunde est facilis quod si hoc intel-
ligeretur absolute hoc simul est
falsum cum plures hoc [illegible]
propter eius adherentiam firmam ad matricem
aliud potest intelligi quod fetus alicuius
extractio est facilis scilicet quando collum matri-
cis est apertum apertione facta
ad eius extractionem quando os et collum est
relaxatum quia os matricis et collum
est coarctata hic extractio secunde erit
difficilis potest etiam intelligi quod extractio
secunde est facilis in adulto magis

quaeritur os et collum matricis magis [illegible] in modo opera-
tionis cum in eis manus possit melius im-
poni quam in primis / potest etiam intelligi
quod extractio secunde est facilis quando mulier
est robusta fortitudinem in tali operatione con-
tinet potest fieri in debilibus autem mi-
nime // potest etiam ultimo intelligi
quod extractio secunde est facilis quando esset
conglobata et unita ad modum spere
quia cum esset scissa disrupta in eius me-
dio vel in aliquibus suarum partium quando
cum esset disrupta et non unita
hic propterea non autem esset difficilis
eius extractio quando oporteret plures impo-
nere manum et trahere ipsam in pluribus
vicibus cum non posset trahi simul
tota in una attractione // dicitur quod non videtur
quod manus posset imponi pro extractione
os femoris sit iam consolidatum quia im-
pediret manus impositionem // dico quod ras
in dictis suis videns istam instantiam
posuit sibi et aliquis alius sicut dixit
si os ancharum apertum est / et isto casu
vult hic quod os femoris in partu ap-
periri apertione mirabili non sit conso-
lidatum in omnibus doctoribus vult ras
quod cum fetus exiuit melius sit prius
mulieri que // propterea cum si recenta
secundina deberet [illegible] quas docet avi-
cenna in diversis vicibus demum si ille
non valent [illegible] quod mulier debilitetur
et quam ossa femoris consolidentur iubeat
obstetricem imponere manum suam et
secundinam educere // aut dico quod os illud ap-
ertum non consolidatum itaque in ista
operatione fieri possit // si autem diceres
quando sit tempus consolidationis illius ossis secundum
[illegible] non posset bene determi-
nari propter magnam varietatem [illegible]
sed in non adultis et que non habuerunt
multos filios credo quod valde cito conso-
lidentur et ad hoc adiuvat regimine
regio et prius consumatio et alia generi-
ca // Ceterum ut calefiat sinistra / hic ad-
ponit dicta auctoris quibus habent specialis
modus autem secunde reponit per extractionem
.Nota // Considerandum quod in loco palligato non habent
quod manus calefiat sed racionabile videtur
ipsam deberet calefieri ne fri-
giditate lederet mulierem nervosam et
[illegible] in ventre et in actu sinistro
operatione ne / dixit autem in homi-
tatem manus sinistra et hoc quia mi-
nus sinistra ut in pluribus operatur
nobis quam habeant / autem dixit hoc ut cum
manu dextra obstetrix possit tenere
oppositum mulieris ne ipsa nimis
se agitet in actu ipsius alicuius extractio-
nis operationis / et isto forte voluit quod si
ita plures retinerentur propter [illegible]
quam masculi que recta iacet in latere si-
nistro quam querit et extra educeret cum

manu sinistra est facilius ut patet volenti conside
rare et si retenta esset propter hoc masculi
a hic deberet manus dextra imponi quia
cum manu dextra secundina retenta [illegible]
sunt in quantum dextra manus facilius
[illegible] posset quam extra [illegible]
// Conclusio quod una [illegible] dicit et quaerat No[ta]
cadere [illegible] inveniat secundinam annexam
[illegible] matricis et ista [illegible] est que
ut dictum cum secundina [illegible] et non
[illegible] extra [illegible] in altera [illegible]
in dextra vel in sinistra / Alia autem [illegible]
dicit et quaerat cum ea [illegible] manu
qua imponit donec inveniat secundinam
annexam [illegible] in altera [illegible]
collo matricis [illegible] et non
clauso quia hic non [illegible] imponere
manum quia faceret dolorem importabilem
/ Alia autem que sequuntur patet ex sup
scriptis // Et si os matricis fuerit
adhuc [illegible] / hic adverte / ponit dicta
auctoris quibus habetur [illegible] ad [illegible]
dubium / diceret aliquis dictum est quod
si os matricis est clausum et secundina
est retenta quod hic obstetrix non debet
ponere manum quod dictum est [illegible]
et patet // Conclusio quod os matricis potest No[ta]
adhuc [illegible] facta mora [illegible]
[illegible] doloribus [illegible] et hic [illegible]
[illegible] obstetrix expectare [illegible]
illius ad [illegible] et tunc [illegible]
imponere manum et extrahere secundinam
et nichil aliud agere [illegible] 3a
[illegible] ista expectatio vel [illegible] possi
ta mortis [illegible] ad
[illegible] et cum hoc [illegible] et su
ffumigia et alia [illegible] quando
[illegible] eductiva secundinam / [illegible]
matricis [illegible] et
[illegible] quia non [illegible]
[illegible] et [illegible]
et suffumigia calefacientia [illegible]
[illegible] ad collum matricis [illegible]
imponere manum [illegible]
et extrahere secundinam // Conclusio 2o quod secundina No[ta]
[illegible] in ista operatione co
quia [illegible] ad [illegible] et est fa
[illegible] et ad [illegible] colli et [illegible]
[illegible] ad [illegible] / si mulier esset
debilis secundinatio non [illegible] quia
mulier debilis non valeret [illegible]
[illegible] et debilis secundinatio
non [illegible] mulierem ad [illegible] ma
[illegible] ad [illegible] / [illegible]
[illegible] debilis non [illegible] in actum
secundinandi [illegible] / [illegible]
[illegible] et [illegible] No[ta]
[illegible] quod mulier [illegible]
[illegible] cum secundinatio fit mulier [illegible]
[illegible] tota debilitata // dubium
quia non videtur quod propter debilitatem de
beamus dimittere secundinationem
quod adverte / docet secundinationem

[illegible] in sincopi [illegible] de [illegible] sincopis [illegible] .N.o
[illegible] sincopi [illegible] est [illegible] de .No[ta]
bilis // dubium quia [illegible] debili [illegible]
[illegible] secundinatio non est [illegible]
da quia [illegible] in debilitatem [illegible] sit
[illegible] forte // Ad instantiam dubium
quod illa sincopis et illa debilitas non est
[illegible] replectionem [illegible]
[illegible] de sincopi que est [illegible]
singultus [illegible] fit [illegible]
pluribus [illegible] mulieri [illegible]
[illegible] debilis [illegible] et debi .N.o
lis [illegible] propter magnas [illegible]
et propter magnos dolores // Aut dubium quod
[illegible] non [illegible] regulariter
secundinatio [illegible] propter singultum .N.o
nam singultus impedit maxime [illegible]
sincopis [illegible] assumpcio
nem et [illegible] // Aut dubium quod
secundinatio non [illegible] sincopi
nec [illegible] / 2o quia [illegible]
[illegible] forte [illegible] non potest tolerare debi
[illegible] potest tolerari [illegible]
[illegible] secundinatio [illegible] secundina
[illegible] facients quia [illegible] ma
secundinatio [illegible] debilis [illegible]
[illegible] secundinat ipse non potest [illegible] No[ta]
debilis [illegible] non secundinat ipse
est [illegible] debilitatis et [illegible]
et ad [illegible] secundinationem
[illegible] secundinatio facientis [illegible] sincopi
et [illegible] et cum [illegible]
[illegible] sincopizata [illegible] // Et si nunc
egreditur / hic adverte / ponit dicta
auctoris [illegible] quibus habetur [illegible] ad [illegible]
aliud dubium / diceret aliquis [illegible] obstetrix
imponit manum et invenit secundinam
et [illegible] non potest extrahere propter
dictis [illegible] et patet // Conclusio
quod mulier cum retenta est secundina est [illegible]
[illegible] et propter [illegible] obstetricis
ipsa adhuc remanet [illegible] quod
secundina non educatur ipsa [illegible]
et [illegible] in [illegible]
amplius non recipit calorem [illegible] et
[illegible] ab obstetrice [illegible]
[illegible] non [illegible]
et fit [illegible] et
[illegible] expellentis [illegible] extra
matricem // [illegible] quia hic videtur [illegible] .d.o
[illegible] deberet plus
[illegible] maiori [illegible] ar
[illegible] // .s.o
// dubium quia [illegible] quia plus [illegible]
[illegible] expellere non
[illegible] non expellebant [illegible]
[illegible] ut [illegible] // [illegible]
[illegible] et fortiter alligata
tenebatur et [illegible]
est separata // [illegible]
hic adverte / ponit dicta auctoris [illegible]
quibus habetur remedium ad accide
ntia [illegible] et patet //

// [illegible] secundinatio [illegible] in eductio
ne secundine in muliere debili.

·p°
·2°
·Ad.pm
·No.z
·Ad.2m.
·No.z
·No.z

// du° q̄ uapores eleuant a fumo nō uidetur
et odorifen ymo fetidi quo i° dixit
aug. nr. odoris eius // duplus dato q̄ fumi
illi fuit fetidi non in p̄ncipio tamen fetidi
// Ad p̄m dicendum q̄ odor ponit in bonum
et significet bonum odorem et aroma
tum in pot et significatur malum
odorem cum sit nomen totum ad bonum et ma
lum odorem // Et contraria q̄ dicit at
nō aug. nr. odoris immicus et hoc q̄
fumi fuit magis contrarium fet .2°.
taculla carnis nature naturalis sine
p̄ auic et io est fumus plana q̄ cum
sit magis fumida fit fumi fuit ma
gis fetidi q̄ tunc q̄ elle uariat aiā .2°.
magis corrupta in minus rocantur
i nunc non q̄ sic elleuauit p̄p̄ mota
et fbm pun cuius cumu ad contra corp // Ad .Ad.pm
2um dicendum q̄ ymo ipse sentiunt fetorem
et frequenter eius manifestant
medicus // sing d etiam expius hic
auic ponit dicta autoris exq by
hetur opaciale remedium p̄ imponere
manus obstetricis facta tarunnaro .Ad.2m.
ut manus et p3 // Condum q̄ nasur
tiuz est fetiue acutum mordicantum
ut sinapis cam in 4° gradu ymo
autem sua acuitate incitat multa
materiaz ad expellendum // conmodimi
autem cum fetibus ut fetig mingit
sua morditacionem pp cor dulcedine
que autem sit qualitas nō exprimitur
s3 pot et .1°.3. tum rubus aut cu .d°.
delabus fetibus et posset fumi bis
in die .s. mane et so et fetilla q̄ tas
nō operetur oporteret intendere
dosim // Et si q̄reres aut vtrum ista .5°.
mena ualeat in educione sine dato
q̄ obstetrix nō faceret operacionem an
dictaz credo q̄ sic // nam auic dicit fi
exprimi et saue mencaz // et in aui .d°.
non uidetur multum confluere illam op
acionem .s. manus inponere ad condu
cendam sinaz et conficere in capitulo
de nasum eo q̄ ymo ad alia multa .6°.
ualet // Vt multi ut ponatur hic
auic / tenendum ad ponendum cu
ram retencionis sine extremitatis
yma / uel melius hic auic / mult .5°.a°
quedam ambigua dicta multociens
hic et alibi declarat // Condum q̄ ysta
ps pot multiplic introduci p° q̄ sit .|d°.
intimo auic curatur et iterari cu .p.m.a2m.
ram illam conducta cum ipso ue manu
obstetricis q̄m in actu illius nol
curamus magis d° introduci et cu°
et io q̄ uide° Albi ut sdm fiat suffimi
gacio nō quez docet qm mulier p° .2m.
p̄mum est adeo debilis q̄ illos dolores
tollerare non posset / 2° posset ista gra
introduci ut dicat q̄ auic / uellet
ostendere nouum suffumigium cum
dixit multociens mulieres eam su
ffumiga dare et ysti est modus suffu
migia al suffumigium p̄ retencionem
sine p̄ cauu laz ut ponit auic / hic
ergo etiam xbla hasy in albucasim /
laudamt qm p̄ tu suffumigia ysta

sit magis unite // duplus ita sit magis
operosa et io magis utilis q̄ si aliis
quo sit sicut pot / 3° pot introduci
ut dicat q̄ auic / uolet ostendere quo
sit possibilis faciliis apud os et colli
matricis q̄m sit clausa et fumus est
retenta et dicit auic / q̄ ymo ista
recto et p3 / et ca est sit in 2° q̄
ymo uaporat magis unita et ma
gis impenitrat // du° q̄ docet ponere
mencaz in oleo et oleum docet ponere
in uase uitro si oleum posset inflamma
ri in uase et exire ignis p̄ retenc
os exitus illaz mencarum // duplus uidetur
q̄ melius esset ponere illas mencas
in uino cum sit magis aptum q̄ ol
eum // Ad p̄m dicendum q̄ uas nō d3 adeo
cale sicut ut oleum inflammetur s3
solum ut emittat uapores q̄ nō sta
tim dissoluantur calor materiis ut
remaneat uigorosi ex sba olei ut
dictus mencatos possint fortius
operari // Et ex isto p3 solucio ad 2m q̄
s3 uinum sit magis aptum in fa
cilius resoluitur q̄ uapores uini
infecti uirtutibus illarum mencarum nō fit
adeo uigoros sicut ut uapores olei //
Et si nō sufficit / hic auic / uidetur
quedam dubium / dicit q̄ si in uirtute suffu
migii facti nō audiero nō esse ad
fumus q̄d secundum / uidet et p3 / et pot
tam tensionis // du° quo si nō pene
trauit uapor uenientis ad interio
rem p̄tem initius quo poterit pe
netrare emplastrum grossum positum
extra uterum // Ad hoc dicendum q̄ est p̄p̄ mo
ram emplastri sup. p̄tem et tenen
p̄tem dispo ut uapores emplastri
magis operatur q̄ vapor suffumigii
// Sz statim insurgit dubium si emplastri
p̄ cessisset et uapor suffumigii sequ
retur vtrum fortius operatur suffu
gium p° emplastrum an emplastrum p°
suffumigium // et pot dici q̄ plus operatur
emplastrum p° suffumigium q̄ suffu
migium p° emplastrum q̄ suffumi
gium plus disponit ad opus empla
stri q̄ emplastrum ad opus suffumigii sunt
dicendum q̄ ista diuersitas est parua et nō
refert et in hoc capitulo amplius consider
a // du° vtrum retencio sine sit morbus
et ondit p° q̄ non q̄ fumus est me
brum i° eius retencio nō est morbus / qua
p3 q̄ membrum nō est morbus / et p̄ q̄us
nec retencio in ebu ano p3 ex dic
tis in 2° capitulo huius sen // duplus
retencio sine an partem nō est mor
bus i° nec eius retencio p° p̄mum / qua
p3 q̄ nulla uidetur et probabilis ca
q̄ retencio sine p° spm sit mor
bus / ans p3 q̄ cum cum eum retinetur

.|Vtrum retencio secundine sit
morbus.

non lodit actio operationi muliebris in muliere per
attractiva debentur. 1a autem probatur quia non est
morbus ipsius secundine retentio // Amplius .3m
retentio est operatio 1a non est morbus
quia patet quod in morbis non est operatio nec
econverso patet per primum tegni et de accidenti et morbo
et capitulo de operationibus // Ingenium est autem .2m
quod in isto capitulo posuit unam retentio-
nis secundine causam unus egritudinis et unius
dispositionis preter naturam // Conclusio quod secundina .5o. Nota
est panniculus involvens totum fetum in matrice
qua fetus recipit alimentum per umbilicum
ut dictum est supra inter quam et fetum
sunt alii duo panniculi quorum unus est qui per
secundinam involvit totum fetum in quo urina
sudoris continetur / Alius autem est in-
volvens qui continet fetum solum ante
nativitatem in quo urina continetur / Sed autem
panniculi sunt necessarii in generatione embrio-
nis propter causas superius dictas // prima questio sit .1a q.o
quod quando retinetur secundina accidunt ac-
cidentia pessima et egritudines multum
mortifere / ratio quia cum retinetur secundina
cum ipsa sit plena menstruo corrupto
statim putrescit putrefactione pessima
ex qua putrefactione accidunt sincopis
dolor capitis submersio stomachi
sunt accidentia pessima et accidit febris que
pessimis superius manifestis // 2a questio est quod .2a q.o
quando retinetur secundina retinentur etiam
alii duo panniculi / ratio quia illi sunt coniuncti
vel annexi secundine et non sunt in matrice
// 3a questio sit quod retentio secundine .3a q.o
tempus facit nocumentum quam in partubus
non naturalibus / ratio quia tunc est magis ple-
na menstruo corrupto propter moram
in matrice et sua operatio est magis ple-
na // 4a questio sit quod in mulieribus secundina .4a q.o
tribus temporibus expulsionis retentio secundine
est minus non autem ratio quia nunc est completa
menstruo corrupto // quinta questio sit quod .5ta q.o
retentio secundine est morbus in membro et
preter naturam ratio quia secundina est membrum
impermanens // sexta questio quod non est morbus
membro non est morbus mortalis / ratio
quia tales morbi non sunt mortales actu
// contra ipsos autem potest inferri quod retentio .contra p.m
secundine autem pertinet ut putrida toto tempore
impregnationis non est causa alicuius
dispositionis preter naturam in aliquo accidente
preter naturam / ratio quia tunc comparatur causa
propter necessitatem fetus tunc etiam per eius fibras
diffunditur multus calor naturalis primum
omnium naturalium vitalium et animalium quod
est principium omnium temporum eius // 2m quod .2m.
potest inferri est quod retentio aliorum
panniculorum a secunda non est causa illorum
accidentium / ratio quia illi non retinentur in matrice
putrefiunt secundina // Amplius illi non sunt
ita pleni corrupto menstruo sicut secundina
// 3m quod potest inferri est quod retentio secundine .3m
non sit suffocatio mortis / ratio quia suffocatio est

morbus serius cum causa est humor attractivus vapor
sicut si infrigidetur sicut propter magnam
putrefactionem eius et humores et vapo-
res sunt calidi vehementi calefactione
// Oportet quod sciatur quod quando retinetur secundina .do
extra naturam quod fit in quo non sit cum hec
ligata sunt debilia ut supra posuit Avi- .2o
cenna 4o afforismorum glosa primum afforismum // Amplius
quod potest fieri alia actio quando menstruo .3o
corrupto cum multum menstruum hec egre-
diantur // Amplius dubium quod in retentio-
ne administrantur medicinis cordi
et cerebro cum tales non nocent mali-
tiam ad superiora que mota ad superiora
causa mandant per vapores et fu-
mos et malos cordi et cerebro
ut patet in suffocatione matricis // Amplius .4o
cum matrix habeat colligantiam cum
mamillis plus quam cum aliis membris
quod non sit nocumentum in mamillis
// Amplius quod non datur in ista .5to
egritudine // Ad primum dicendum quod egritudo aliquando solutio
ligamentorum non est sola causa retentio- .ad p.m
nis secundine ymmo sunt alie causa ut dictum est
supra inter quas alia ab istis est
ita sit / in ligata in quo non est posita
et ita solita quando non valent pro-
multa porcione quia mulier est ita soluta
capitibus talia ligata ut est regimine
ciborum et potuum compescentium // 2o quia plus
in eo sit fetus in quo non debebat
fieri in XI. et hic ligata sunt ut
facta mollia apta fractioni / 3o propter
aerem apertum aliquam planete // Ad se- .ad 2m
cundum quod licet menstruum multum evacuetur
in suffocatione ad caudam illa actio reti-
netur quod est inhibitum in matrice / et
apertum et questura secundina non evacua-
tur quantum deberet // Ad 3m dicendum quod licet ad- .ad 3m
ministrantur cordi et cerebro medi-
cine que non administrantur in suffo-
catione quia hec matrix non est ita apta
ad motum superius sicut in suffocatione
| primo totaliter mota inferius propter pacientem
| 2o quia est debilitata multum propter [illegible]
grossos motus propter vim liberationis que
fuit // Amplius hec sunt magis
levia nostra et magis intrantia pulmo- .ad 4m
nem superius quia ista passio interficit
primum subito / suffocatio autem plus
durat ergo hec oportet confortantia
exhibere prius non obstante quod talia
moveant materiam ad superiora tamen
fortificant membra // Ad 4m dicendum quod
sit aliquod nocumentum in mamillis
de illo non curatur quia nocumentum secundina
passionis obstendit illud quia duorum dolorum
quod simul fiunt // Aut potest dici quod nocumentum .5o a.o
et occasio preveniunt est ad
cor sicut ad basim ut ad suum domum
ut meosit // Ad 5m non datur .ad 5m
in curatione quia ipsa est mortis fortis

impressionis quia scilicet invaluit complexio ut regulet
si autem virtus est debilis regulari non potest
in tali autem casu ut in pluribus virtus .No3
debilis redditur // Ad instantiam ad principa
lem cum dicitur secunda est morbus id est non est .Ad primum
morbus nec quam unio membri additi
est morbus in unione et per consequens est
compositum ut est secunda in proposito // Ad 2m .Ad 2m
dicendum quod prius principium non est separata
de secunda et ideo sit morbus et causa
[illegible] autem principium tamen est necessaria eius [illegible]
et ideo non ledit // Ad 3m dicitur quia principium
primum est res quedam addita // dicendum .q°
quod [illegible] est in non est morbus sic .2°
ut fetus // et forte posset dici .3°a
quod fetus et secunda essent morbus in
verba quia hic mulier impeditur in aliquibus
operationibus quia sub [illegible] mulieris [illegible]
[illegible] et non potest ita in motibus rectis .No3
sicut [illegible] non est per generans // cum autem dicitur
quod hic nulla debetur cura dicendum quod
unio et talis est praeter naturalis // Ad .Ad 3m
ultimum [illegible] est quedam operatio // dicendum
quod [illegible] est secundum [illegible] est [illegible] operatio
ut patet etc

nota Et sic quorundam nocumentorum prohibentium
impregnationem. post hoc Avicenna posuit
regimen aborsus multiplex ut visum
est supra // hic consequenter abhominabile
videtur et nunc [illegible] prohibere
impregnationem quam aborsum [illegible] notat nunc
dicere Avicenna [illegible] licitum est [illegible]
prohibere impregnationem et impotentiam
impregnationis [illegible] et primo [illegible] potest
casus in quibus prohibitio impregnationis est
secunda / 2o Avicenna ponit regimen impregna
tionis prohibitivum [illegible] et de regimine
hoc est / primo [illegible] posset dividi [illegible]
est [illegible] // Tandem quod Avicenna proponit tres .No3
casus in quibus licitum est prohibere im
pregnationem et in ultimo assignat causam
et in duobus non // et causam quam assignat
in ultimo casu patet [illegible] aliquantum
ponat causam primi casus et causa autem pri
mi casus quam ponit Avicenna est quod
timetur propter brevitatem [illegible] mulie
ris [illegible] et collum matricis non posset .No3
sufficienter dilatari quando fetus movetur
et forte quod mulier simul cum fetu [illegible]
[illegible] Avicenna / super designis impregna
tionis [illegible] in puella que nondum est [illegible]
[illegible] annos [illegible]
dato quod os et collum possint suffi
cienter dilatari tamen de doloribus [illegible] .d°
[illegible] in partu nam [illegible] non
pervenerit ad sufficientem [illegible]
debilitatem [illegible] et non possunt [illegible]
[illegible] nam [illegible] .2°
[illegible] debilitantur [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] debilitatem // Amplius .3°
tales [illegible] fetus quod non vivunt

[illegible] temporibus debitis non [illegible] // Conclusio
1o quod mulier quam [illegible] exponitur in quibus
timetur impregnatio sic cum mulier est
apta suffocationi matricis magne [illegible]
timetur mors sui et fetus sui cum
[illegible] dicuntur in matrice quia hic [illegible]
[illegible] principaliter suffocatur [illegible]
[illegible] fetus [illegible] et sic [illegible] impregna
tionem // Amplius qualitercumque [illegible]
[illegible] mulier fetus non [illegible] mulier
remanebit debilis [illegible]
aut post partum // Amplius [illegible] est [illegible]
ut in pluribus [illegible] impregna
[illegible] et aborsus ut patet de causis
aborsus et [illegible] aborsu [illegible] debilitas ma
gna [illegible] que sit in aborsu [illegible]
[illegible] et in [illegible]
mulier efficitur sterilis // Conclusio
3o quod debilitas vesice potest esse ut
expulsive et [illegible] retentive [illegible]
[illegible] impregnationem [illegible] involuta
nam [illegible] emissione urine [illegible] adsit
debilitas expulsive [illegible] tercia
ad involuntariam emissionem [illegible]
propter debilitatem [illegible]
[illegible] in vesica [illegible] propter
impregnationem vesice non remanet
locus ubi possit extendi [illegible]
et coartabitur [illegible]
vesice et plus [illegible]
tatem [illegible] adhoc ad [illegible] soluta
vesica [illegible] non potest [illegible]
[illegible] propter [illegible] que faceret
[illegible] solutio / 2o si sit debi[litas]
[illegible] quia ista sit ut in pluribus
propter defectum [illegible] colli quod non bene
[illegible] propter collum et mu
sculos colli vesice [illegible] collo
[illegible] dilatatur collum propter
[illegible] dilatabitur et collum vesice. Amplius
[illegible] oportunum [illegible] in collo
[illegible] accidit [illegible]
et accidit in collo vesice [illegible]
fiet mulier [illegible] involuntariam
emissionem urine propter solutionem con
tinuitatis et [illegible] in collo
vesice propter [illegible]
[illegible] // [illegible] quod non est forte
[illegible] Avicenna / quod iste mulier [illegible]
[illegible] casibus [illegible] impregna
[illegible] impregnari [illegible]
illis casibus [illegible] debet [illegible] ad re
[illegible] annos et [illegible]
[illegible] mulier vixerit [illegible]
[illegible] debet [illegible]
[illegible] prohibere impregnationem // dubitatur
[illegible] istam partem [illegible] alii
casus prohibitivi impregnationis quia
[illegible] mulie
ris [illegible] prohibere impregnationem
[illegible] // [illegible]
alii casus [illegible]
impregnationem // Amplius 3o [illegible] videtur
quod debilitas vesice prohibeat impregna
tionem [illegible]

gravationem removebit iterum sicut impregnatio remo-
vet dolores anche per talem [illegible]
removebit debilitatem vesice. Amplius
non valet quod dicitur quod in ipsa apertum et
solutum quoniam collum quod licet aperiatur consoli-
dabitur sicut consolidantur ossa fractorum
et sic consolidantur solutiones que fiunt
in collo matricis. Amplius quarto non videtur .4o.
quod involuntaria emissio prohibere ^urine
debeat impregnationem quia est minus
mala dispositio quam sterilitas que potest
fieri per inclusionem prohibitionis impregnationis.
Amplius non videtur quod egritudo .5to.
matricis prohibeat impregnationem ymmo
eam iudicat quia dicit Avicenna
supra capitulo de sterilitate et difficul-
tate ^quod mulier que impregnatur est mi- ^impregnationis
nus infirma et sic impregnatio
tollit egritudinem et egritudo matricis
quia duo faciunt contraria unum quod prohi-
bent fetus aliud quod egritudo minus
removebitur. Amplius sexto mulieres .6to.
multe per 14 annos impregnantur
et pariunt semper mortuos fetus et eva-
dunt et ipse. Secundum quod ex isto capitulo &^ .No3
respondetur nos inveniemus theologis et legi-
stis et et de capitulo abortus et dixit
quod ista sunt dimittenda in manibus dei
et dixit quod non sunt facienda mala ut
inde bona eveniant et ut dicitur
[illegible] sapiens non est bonum litigare
cum ipsis quia ipsi pugnant cum fortissi-
mis [illegible] nam theologi pugnant
cum igne et iure cum voluntate
[illegible]. Sed in tractatu suo Avicenna
dicit ut exponatur [illegible] sua et in illo
capitulo. Dicendum ad primum quod sub ipsis [illegible]
comprehenduntur omnes casus prohibitionis im-
pregnationis nam et si Avicenna tangat
unam causam super capitulo de regimine abortus
et extractione fetus mortui. Sed ad
dicta casus [illegible] in collo ma-
tricis [illegible] et reducuntur ad egritudinem matricis
sicut etiam Avicenna tangit aliam causam in
capitulo quarti tractatus de clausione orificii
sicut collum matricis et reducitur ad egritudinem
matricis et forte quod multos casus tangit
et in aliis capitulis et potest considerari.
Quia autem casus [illegible] stringentes
patet in secunda in [illegible] capitulo et secunda circa
clausuram. [illegible] et egritudo to-
tius [illegible] per egritudinem ma-
tricis et forte quod non possunt ge[illegible]
sitas impedit generationem [illegible]
[illegible] cum homo non velit [illegible]
re. Ad secundum dicendum quod sicut puta cum vir .Ad.2m.
habet debile [illegible] producens et gravans
fetum abortivum nam talis fetus abor-
tivus potest [illegible] mulierem et
eam disponere ad sterilitatem quod non
[illegible] Avicenna. [illegible] voluntate
debere ymaginari ex super dictis et ex
dictis in capitulo primo. Aliter forte non potest .5.a.

sunt aut hoc valde raro accidat ex patet solum
Ad 3m dicendum quod debilitas vesice ratione male .Ad.3m.
complexionis sicut bene indicat et impregna-
tionem hoc est primo de debilitate quia ita ponit ^conponitur vel mala calida .5.a.
eam male complexione. Ad [illegible] dicendum quod debilitas
vesice est [illegible] et impregnationem
[illegible] eam prohibet ut patet ex dictis et ex [illegible]
[illegible] consolidationem collum [illegible] consolidatur
ita ponit consolidari collum vesice. Dicendum
quod non est [illegible] matricis [illegible]
[illegible] et [illegible] collum vesice. Ad 4m .Ad.4m.
dicendum quod involuntaria emissio urine
est peior dispositio quam sterilitas ratione quia
plus molestat mulierem et longiori
tempore quia usque ad finem vite et impedit
generationem. Sed sterilitas non est ita molesta
[illegible] sunt. Sterilitas non est
peior dispositio immo est tanta emissio
urine. Amplius non sunt [illegible] cau-
sarum prohibitionem impregnationis causa
sterilitatis. Ad 5m dicendum quod impregnatio tollit .Ad.5m.
egritudinem quia privat ab egritudine futuris
repletionibus ad quas dispositi sunt mulie-
res [illegible] non tollit nec multas to-
[illegible] potest. Nunquam etiam possit tollere ca-
[illegible] in collo matricis
nec alias multas ut patet considerari.
Ad ultimum dicendum quod iudicantur per et .Ad.6m.
paucos annos [illegible] plurium an-
norum [illegible] evadunt
et [illegible] pueros masculos
[illegible] multos annos
[illegible] paucos annos. Et de regimine.
Hic Avicenna ponit regimen prohibitionis
impregnationis quantum attendatur circa morum
2o quantum attendatur circa menstrua (?) [illegible] ^3o per medicinas assumptas per os superius
approximatas ibi 2a Et de illis que ad conse-
cutionem ibi 3a Et de cibibus est. Primum in 2as
quia primo ponit regimen ex parte motus que
[illegible] viri et mulieris 2o quod respicit
mulierem solam ibi 2a Et proprie ut
elleuemur. Primo [illegible] patet ex dictis in capitulo
de sterilitate et difficultate impregnatio-
nis. 2a dividitur in duas quia primo ponit re-
gimen quod respicit motum eleccionis sive
electivi factum sine auxilio alicuius al-
terius [illegible] 2o quod respicit motum
[illegible] factum ibi 2a Et quandoque
ad lubricitatem. Prima in 2as quia primo facit quod
dictum est. 2o Avicenna ponit [illegible]
obiectioni et dicit quod potest oriri ex
predicta ibi 2a Necessarius autem primus
Concludit quia per hoc quod dicit Avicenna et per
sepe ut [illegible] intelligit Avicenna
ut mulier subito moveatur et for-
titer quod patet per literam quod sit [illegible]
necessarius autem primus motus aut
subito factus et longus et fortis
multipliciter impedit generationem
sive impregnationem primo quod di .No3

vertit naturam et ex tunc regulariter propter matrix ab
eius regulatione/ et intelligo per exitum
regulationem mulieris et sic matrix quod sperma
non retineatur/ 2º quia in tali motu
dimotu non calor dimittit ad exteriora unde corrumpitur
sperma/ 3º in tali motu humores moventur
aliqui mali ad matricem et nisi sint magna
et extinguunt sperma/ causa sequitur in ea
quia in tali motu subito et forti ac aliqualiter longo moventur humores ad matricem
est quod per tales motus consuevit recipere
.No(ta). humiditatem// Considerandum 2º quod saltus ad
superiora alias ad posteriora est abortivus
cum fiat multum difficulter et quam in-
clinationem [illegible] unde fit magna di-
versio caloris et percipit propter humores
qui gignuntur hunc motum propter periculum
quod imminet de cadendo retro/ unde propter hoc
[illegible] corpus totum mulie-
ris currit ad musculos et dimittit
propriam matricem quae efficit corruptionem mulieris
// Amplius in tali saltu ad posteriora non
solum mulier [illegible] et magis aperit
coxas et per consequens locum pudendorum ad cuius
.2º. apertionem sperma facilius egreditur// Secundo dicitur
quod cum dictum sit supra causam de speculitate
quod speculitas et difficultas impregnationis
fiant [illegible] motus fortis
et subito factus calefaciendo matricem
.2º. plus adiuvat ad impregnationem quam impe-
diat quia removet causam speculitatis// Am-
plius 2º et non videtur quod saltus ille
ad posteriora possit aperire os matricis
superius et faciat inferius quia illud ita
clauditur quod puncta acus non posset ingre-
di// Ad primum dicendum primo quod auctor/ supponit
mulierem esse aptam ad impregnandum et ideo
non habet matricem frigidam et [illegible]// Amplius
caliditas tenet [illegible] matricem potest intro-
duci [illegible] in matricem
altera coitu — altera — cem et non potest/ per illa calor non est
calor generativus cum fiat [illegible]
[illegible]// praeterea concesso quod matrix calefiat
per illum motum bonam caliditatem propter diversio-
.Ad 2um. nem [illegible] quam facit motus et propter dic-
ta plus potest per illa dicta prohibere im-
pregnationem quam ad ipsam adiuvare// Ad 2um quod
illa clausio non fit statim [illegible]
quia aperiri non posset [illegible] per plures dies
ut patet per [illegible] matricis [illegible] de muliere quae
fecit saltare ipso [illegible] post coitum per plures
dies// Incessus autem. hic auctor/ sol-
vit quandam obiectionem potentem oriri
circa praedicta/ diceret [illegible] quod sal-
tus ad posteriora et motus subitus
prohibet impregnationem// [illegible] fiat [illegible]
.No(ta). motus et saltus ad anteriora prohibe-
ret impregnationem aut adiuvabit videtur
et patet// Conditur quod post coitum [illegible] in
mulieribus quae fuerunt diu sine coitu

quae sunt multum avidae coitus matrix [illegible]
[illegible] propter magnam delectationem
suam [illegible] in tali [illegible] multa
contingunt propter quae fit prohibitio impregna-
tionis primum quod sperma dividitur ad partes quae
post egere propter causam praedictam/ 2º in tali
contractione fiat expressio ab extremitatibus
nervorum [illegible] in tanta quantitate quod
sui quantitate suffocat calorem spermatis/ quod autem
per magnam contractionem fiat expressio
statim patet/ quia [illegible] fiat divisio [illegible]
[illegible] quod stringitur inter duas asseres vel
altera inter duo corpora plana/ [illegible] fortis
contractio [illegible] dividitur [illegible]
[illegible] saltum [illegible] grosso
et forte quod [illegible]
dat ad inferiora matricis quod fit per matri-
cis expulsionem/ incessus autem [illegible]
et saltus ad anteriora [illegible]
qualiter calorem [illegible] prohibent [illegible]
[illegible] delectationem et [illegible] contra-
ctiones quae [illegible] sperma in matrice
permanere [illegible] prohibendo illud [illegible] par-
te [illegible] contractio sic fieret impedimen-
ta antedicta et saltus ad anteriora
et [illegible] et ita [illegible]
factus contra prohiberet impregnationem
ut saltus ad posteriora [illegible]
calorem et [illegible] collum ut potest [illegible]
[illegible] patet/ et [illegible] quod dixit solutionem
quod non [illegible]
[illegible] illa [illegible] fiat [illegible] an-
dicta// Et quem adiuvat. hic auctor/
ponit prohibens impregnationem per motum
[illegible] ad extra et patet// De illis quae
Et — [illegible] hic auctor/ ponit prohibentia imper-
gnationem per medicinas et possent dividi
in tot partes quot sunt remedia sive
.No(ta). [illegible]// Contraria [illegible] prohibentia
impregnationem faciunt hoc multipliciter
materias — quaedam lubricando collum et matricem
unde non potest retineri/ quaedam infrigidando unde
extinguitur semen/ quaedam calefacien-
do unde exalant spiritus seminis/ quaedam ex-
asperando unde non potest ingredi sper-
ma/ quaedam claudendo orificia ve-
narum unde non potest emanare materia quae
agat semen vel sperma/ quaedam pun-
gendo et stimulando matricem ut ex-
pellat/ et quaedam per formam occultam
et quaedam veneno/ et quaedam pluribus
[illegible] est quaedam gumma quae dissol-
vitur [illegible] matrici et collo [illegible]
[illegible] facit quod de-
lectatio non sit in muliere propter magnam
lubricitatem et quod sperma non tangit
[illegible] debilitat [illegible]
[illegible] oleum
balsami [illegible] hoc calefacit ma-
tricem/ unde dissolvuntur postea sperma

ex prius / Secunda exsiccat et cum hoc exaspe-
rat callum et exsiccat adeo matricem [matricis]
quod postea sua humiditas magis [illegible]
tur totaliter ad [illegible] et forte re-
cisa in [illegible] cadat et [illegible] disponet
ad impregnationem / sicut oleum balsami
in matrice sicca et siccata // Et considera
quod forte ex oleo balsami et secunda fit
unguentum prohibens impregnationem [illegible]
[illegible] quod est sicca et sicca et consumit
[illegible] et [illegible] calorem vitalem seminis
et [illegible] supponi ante coitum et postea
siccata [illegible] illius unguenti
[illegible] possunt ante coitum [illegible] mo-
veri [illegible] per impositionem pro coitum
ut deprimatur vitalis calor spermatis
et pulpa granati et allumen / et [illegible]
tur calori vitali seminis allumen / preterea
allumen claudit orificia venarum da-
to quod non possit evacuari [illegible] que sit
[illegible] / semina caulis et semen
sunt acuta et incitant matricem ad ex-
pellendum quod in ea continetur et [illegible] po-
nuntur in [illegible] magis adhe-
rent et forte quod [illegible] proprietate
in hoc et cum ponuntur in sicco cala-
[illegible] / semina caulis et semen
[illegible] ad matricem quod sufficit
[illegible] / semen algarab quod est
arbor producens [illegible] cuius folia
sunt acuta mordicativa [illegible] ma-
tricem ad expellendum et sua [illegible]
[illegible] calorem vitalem spermatis // Et
[illegible] pulpe / [illegible] ponit [illegible]
[illegible] quod est [illegible] colla
[illegible] / stercora ferri [illegible] et sta-
[illegible] et ista [illegible] est satis
fortis [illegible] / et [illegible] et sua
[illegible] spermatis et [illegible]
[illegible] matrice ad expellendum / et sic
[illegible] plus [illegible] / suffumigium
[illegible] calefacit
matricem [illegible] calor et [illegible] coitum fiat
et post coitum // Et de [illegible] hic Avi-
cenna ponit medicinas approximatas ad [illegible]
et [illegible] / [illegible] est [illegible] sunt [illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible] // [illegible] medici
naliter medicinis prohibentur impregnationes .1o.
in casibus positis ab Avicenna / possunt ap- .p. arm.
proximari / et [illegible] quod non quia tales medicine
post inducunt sterilitatem ideo non con-
veniunt quia videntur [illegible] quod sterili-
tas est dispositio quam medicus debet totaliter
evitare / [illegible] quod tales medicine [illegible]
[illegible] quod [illegible]
calorem vitalem spermatis et sunt calide
aut sicce deprimentes matricem aut
sicce aut humide siccitate aut humiditate

super fluxa que removent matricem a tempera-
mento quo sit generatio // Amplius 2o medici .2m.
prohibentes impregnationes [illegible]
[illegible] et debilitatem vesice [illegible] approximate
[illegible] matricis et [illegible]
matricis et debilitas vesice post [illegible]
[illegible] augmentatur cum [illegible] et de-
bilitas vesice augmentata [illegible] tales [illegible]
[illegible] producet mulierem ad [illegible]
[illegible] emissionem urine [illegible] est
evitandum [illegible] quia [illegible] est [illegible]
dispositio [illegible] / 2o [illegible] emissio urine
[illegible] Avicenna / est evitandam
et eligeret mulierem non impregnari
// Amplius 3o medici [illegible] .3m.
prohibens impregnationem [illegible]
[illegible] Avicenna / docere prohibere im-
pregnationem [illegible] prohibendo coitum // [illegible]
plus [illegible] .4m.
[illegible] prohibiti [illegible] et .5m.
de [illegible] coitus // [illegible] .6o. no. 3
[illegible] est Avicenna // Considerandum quod de duo-
bus malis minus malum est eligen-
dum / in casibus autem dictis minus ma-
lum est prohibitio impregna-
tionis quam sit sequentia illam impregna-
tionem / nam [illegible] prohibitio impregna-
tionis [illegible] malum est quam im-
pregnatio [illegible] mu-
lieri impregnate aut [illegible] simul et fe-
tus [illegible] impossibilitatem expellendi
[illegible] sterilitas [illegible]
[illegible] dilatationem colli [illegible]
[illegible] minus
[illegible] quo fit sterilitas [illegible]
[illegible] dolores et alia [illegible]
[illegible] aut malum est
ut [illegible]
[illegible] et matricis prohibenda est im-
pregnatio [illegible] aut [illegible]
[illegible] impregnatio fetus et mulier
[illegible] // Amplius
et [illegible] vesica est debilior
[illegible] debilitate [illegible]
[illegible] emissio urine et [illegible]
[illegible] vesica debilitata recipit
superflua ex quibus debilitatur et ma-
[illegible] sterilitas // [illegible] .R. 9o.
[illegible] non sit talis prohibitio / 2o quod omnes
[illegible] apte ad impregna-
tionem et [illegible] et non [illegible]
sic ex impregnatione [illegible]
[illegible] / aut et quia [illegible] //
2a 9o est quod [illegible] malum est [illegible] .2a 9o.
[illegible] impregnationem [illegible]
aut [illegible] in matrice ut
puta carnem aut quod [illegible] clausionem
[illegible] valde raro est quod debilitas
sit tanta ut [illegible] adeo [illegible]
[illegible] urine et [illegible] et [illegible]

| Vtrum rationaliter medicine
prohibitive impregnationis
in casibus positis ab Avi-
cenna possint approximari.

dum sit propter potentiam retentivam/ propter quam si ipsa impregnata
aut habeat continuentes predictas non posset
ea retinere nisi cum morte mulieris et
fetus aut si euadit mulier accidit ste-
rilitas aut et quam patet ex dictis// 3a 9o sit
quod minus est prohibere impregnationes in
in hiis continentibus dictas et maxime clausiones
quia impregnatio quia propter quam melius potest cum
re periculo predicta quam hiis continentibus pre-
dictas statibus illis quibus quoniam in propria
producta proprius fetus qui posset exire/ sed cum
clausione non potest exire fetus aut impe-
dimentum necesse [illegible] cum difficultate additam
nisi cum morte mulieris aut cum morte
fetus primi inuadendo in matrice et
extrahendo eum frustatim/ et ex hoc potest
faciliter sequi mors aut saltim ste-
rilitas propter magnam lesionem matricis
//4a 9o quod prohibitio impregnationis quod hic do-
cetur maxime est in prima et in hiis
debilitatibus necesse [illegible] continuen-
tiis ut est caro aut clausura [illegible]
remedia ualeant sicut in pluribus
continentibus ille sunt ita materie et impe-
dimenta cas remouent// 5ta 9o sit quod [illegible]
quibus docetur ad prohibendum impregna-
tionem cum non retinere cum illis non posset
malam dispositionem in matrice propter quam ma-
trix fiat sterilis/ 2o quod [illegible] aliquam
debiliter retentiuam aut matrice expul-
siuam ut non retinat uel ut expellat [illegible]
ma/ illam debilitas et illa [illegible]
expulsiue poterunt remoueri faciliter//
6ta 9o sit quod in istis casibus coytus non
est prohibendus maxime in prima quia
magnificat matricem et eius collum/ et
in continentibus [illegible] ut est caro addita
i. clausura que est in ore superiori
coytus est utilis quia magnificat et
dilatat collum quo dilatato melius poterit
proficere cura illarum continentium [illegible] debilitate
et necesse coytus non nocet ymo
iuuat dum sit [illegible] quia trahit
spiritum ad matricem et partes sibi vicinas
et proprius ad uesicam// 7ma 9o sit quod ta-
lis prohibitio impregnationis sit in continentibus
semper quia in continentibus [illegible] non est necessaria
quia ille sufficienter impediunt impregna-
tionem ut patet de carnis sterilitas// 8ua 9o
sit quod tales continentes semper non [illegible]
continentes male [illegible] 2o quia tales
et tollunt impregnationem cum causa [illegible]
sterilitatem [illegible]
ficas et [illegible] matrices
// Ad rationes patet solutio per dicta/ Ad primam quia
ille [illegible] moderate approximate et si
sunt contrarie calori [illegible]
uel aut [illegible] tamen non causant

3a 9o
4. 9o
5ta 9o
6ta 9o
7ma 9o
8a 9o
Ad p(ri)mam 2m.

Ad 2m. sterilitatem quia casus eius non est perplexus// Ad 2m
dicendum quod non intendunt [illegible] uelocitatem de
qua sit curandum [illegible] in continentibus mate-
riis dicuntur in debilitate necesse approximabi(lia)
et tamen que deponit [illegible] ut saluum et
alia semina que non nocent/ impria autem
ubi forte necessaria sit remedia fortiora
in nocumento illorum/ sed defendere potest ma-
trix fortes [illegible] // Ad 3m dicendum quod dum
[illegible] coytus in casibus dictis est no-
ciua ut patet ex dictis// Ad 4m dicendum quod coy-
tus [illegible] est nocumentis mulieribus [illegible]
[illegible] ut patet ex dictis//

Ad 3m.
Ad 4m.

4 Vtrum accidat mulieri dispositiones
similes. postquam Auicenna determina-
uit de [illegible] impregnatione plurima que
erant necessaria/ hic Auicenna intendit de-
terminare de [illegible] impregnationem dispositionibus
/et primo casum nominat per [illegible] ibi 2o [illegible] sen-
signa 3o ponit curam ibi 2a et de
signis ibi 3a regimen in ea est prima
in 4or quia primo Auicenna ostendit quomodo
impregnatio [illegible] cum impregnatione
[illegible]/ 2o Auicenna ostendit quot sunt species impre-
gnationis [illegible]/ 3o Auicenna ostendit quod
illarum [illegible] dicta/ 4o ipse assignat causas
et illorum [illegible] qui ponunt
dicitur mola/ ibi 2a et quia deponit
ibi 3a et mola [illegible] ibi 4a et co-
gnoscitur huius sunt/ prima in 2as quia
primo Auicenna ponit quomodo [illegible] impre-
gnationem [illegible]/ 2o Auicenna
ponit [illegible] ibi 2a et quia
remanet prima in tres quia primo ponit que
menstruum sumptam ex [illegible]
et qualiter [illegible] et [illegible] lesa
/2o ponit que menstruorum sumptam ex mo-
re qui recipit circa [illegible] matricis
ibi 2a et accidit inflatio ambarum
mamillarum ibi 3a et sentit mulier
sic/ prima possunt diuidi in [illegible]
[illegible] est [illegible] patet// Considerandum
quod mola dicitur a molitie et pigritia quam
accidit in tali dispositione/ aut dicitur mola
a mole et ponderositate quam uidetur
habere et perpetue mulier in tali dispositione
/aut dicitur mola in tali similitudine
quia habet similitudinem carnis [illegible] molis-
bus molendinis in [illegible] plenitudine
et rotunditate/ aut dicitur mola [illegible] du-
ratione et resistentie dissolutionis quia non
faciliter dissoluitur [illegible] sibi
[illegible]/ aut dicitur mola i. mala
dispositio [illegible] non faciliter recipiat cura-
tionem [illegible]
[illegible]
[illegible] impregnationem/ primo quia in ea remanet
menstrua [illegible] opilationem ma-
tricis sicut in [illegible] nomen et pro(pter)

ex parte mamill(arum) lac(tis) 3o ponit que menstrua
No(ta) 3
Vnde dicitur mola
simile

clausione oris matricis et ex hoc quemt
remittitur colores propter retentionem eius
que naturaliter solebat et propter debilitatem et suffo
cationem caloris naturalis causas apprehensas
propter utramque scilicet propter retentionem menstrui
et propter suffocationem caloris / ad huius
i. clausio oris matricis claudunt aut
matrix et os uteri quia aut ex hoc
termina est fortificata ex obiecto
quemcumque non sit perfectum dico ut pu
ta ex propter materiam viri vel mulieris aut
forte propter spasmum videmus ut videbitur
et quia est in ore matricis durities ut
puta quando mola est medosa aliter ne
dosa ad quam mole aquose aut
et quia est aliquid duricies in matrice
tota nam principium mole ventose du
ricies sentiuntur per tactum in ore / sed in processu
percipitur durities in tota matrice
// Contra 2o quia ut patet 4o de generatione ani .Nota
malium ipsa passio que appellatur mola ma
tricis magis fit in femina speciei hu
mane plus quam in feminis aliorum animalium
quia femina speciei humane plus habundat i
n ea et in menstruo quam femine aliorum
animalium / propter hoc multam materiam convenientem
ad materiam femine speciei humane non ipsa
potest continere proxima quia contingit sicut
mola in utero mulieris plus quam
in aliis animalibus // Amplius menstruum
huius est multum crudum frequenter
propter otium et alia non potest continere
a calido proximans quia fit mola / 3am
autem causam assignat ibi quia
mulier [illegible] alia [illegible] menstrua non
fit a menstruo ut menstruum est et ut
est quia plus quam [illegible] expediat et ut
est crudum // Dicitur utrum in generatione .do
mole fiant conceptiones et ampul
lationes que superius dicte sunt // [illegible] dicitur tercio .do
utrum fiant in generatione mole pa
[illegible] superius recitata // Dicendum quod non .3o
1o quia calor proximans aut matricis
non est ita fortis nec ita regularis
et 1o quia non est ita fortis nec potest
regulare seu generare illas ampullas
que suffocant animalia menstrui et
aquositatem menstrui / 2o quia non est ita
regularis ab anima non agit ita propter
sui naturalem [illegible] consuetudinis
eius [illegible] generatione cum hoc generatio .Ad 2m.
indispositione mole [illegible]
non [illegible] conservationem
generatur [illegible] eius generatio
ut panniculos autem dictos // Dicitur quod .do
[illegible] replere cum generatio mole
[illegible] una est menstruum [illegible] est generatio
mola / 3a est malicia et cruditas

menstrui quod faciat per [illegible] // 2o dicitur quod inter .2o.
illas causas sit potior [illegible] molam
// Dicendum ad primum quod per menstruum et tamen mo .Ad pm.
le [illegible] intelligit [illegible] ut puta
quia menstruum est [illegible] grossum aut
non [illegible] ex hoc [illegible]
fetus humani [illegible] qualitatem aut
cruditatem intelligit qualem [illegible] .Ad 2m.
[illegible] in menstruo // Ad 2m dicendum quod [illegible]
et cruditas sunt potiores cause et plus
cruditas [illegible] quia plus generatur
in [illegible] et in hiis que sumpserunt
mandragoram ut [illegible] // Et ac
cidit inflatio / hic Avicenna ponit signa .Nota
[illegible] ad [illegible] mamillarum et patet
// Contra quod accidit inflatio non [illegible]
[illegible] ut in vera impregnatione propter hu
mores hic in impregnatione medo
sa esse plus extra meatus quam [illegible]
et accidit inflatio [illegible] meatus
[illegible] que transmittuntur [illegible] ad
mamillas per vias vel venas media
[illegible] que sunt satis magne / accidit
et quia causa apostematio propter magnam
maliciam huius [illegible] in magna [illegible]
[illegible] ad mamillas
[illegible] mamillarum [illegible] potest debite
regulare / et cum ipsis apostematibus [illegible]
[illegible]
[illegible] dixit autem Avicenna /
[illegible] mamillarum inflatio et
repletio et apostematio ut [illegible]
nobis quod non subito apostemantur
[illegible] inflantur et [illegible]
[illegible] dixit et accidit inflatio [illegible]
[illegible] et repletio causa quia plus colli
gitur in processu [illegible] et postea
dixit 3o et apostematio quia [illegible]
plus colligitur et [illegible] apostematio
et [illegible] noluit hic que [illegible]
[illegible] impregnationem et medosam [illegible]
in [illegible] impregnatione mamille [illegible]
[illegible] humores ad medium et malo
[illegible] impregnatione me
dosa [illegible]
generatio est bona soliditas mamil
larum [illegible] mola
et in impregnatione medosa est [illegible] .do
[illegible] et malo .pa ad 2m.
colore mamillarum // Dicitur utrum in imp
gnatione medosa generetur lac / et videtur
[illegible] .Confirmatur
lac [illegible]
[illegible] posset esse [illegible]
[illegible] // Et confirmatur quia [illegible]
[illegible] in multa [illegible] adma .Ad pm.
millas et [illegible] lac generare [illegible]
[illegible] fiat lactis .2m.
generatio // [illegible] videtur quod
Avicenna non [illegible]
// [illegible] non fiat lactis generatio [illegible]
generat lac in mamillis ut [illegible]

// Utrum in impregnatione medosa
generetur lac

fetus sed in impregnatione uentosa non est fetus
quare non generabitur lac // Dicendum quod in mola
generatur lac et isto signo cum aliis dic-
tis decipiuntur mulieres et
putant se uere pregnantes cum uere non
sint // 2o dicendum quod quando lac est uere e-
ncianum aliacte quod est in uera impregnatio-
ne quare rote nec male non est album
albedine luminosa sed albedine liuida
et eciam rote quarto // Ad instancias dico
quod aliuere non curauit ponere propter no-
tiriam // aut est defectus scriptoris
// Ad 2m dicendum quod multociens generatur
lac dato quod non sit fetus ut patet quarto afforismorum
illo afforismo si mulier in pregnans est
in generauit et lac habet menstrua eius
agit ex necessitate nec cum non habeat
menstrua ut scribitur de melioribus
// Et sciunt hic aduerte / pone quod
menstruam impregnacionis uentosa cum uera
racione motus et rapitur circa matricem
et quod dicit patet // Conditiones motus fetus sunt
periodici et ordinati quod datum non pro-
diet nec ordinatur quod mulier pro datum
primum quod datum medium quod datum ultimum
primum sunt quod dicitur supra capitulo 2o quare ma-
sculus incipit moueri in 90o diebus
et femella in 99 et sic de aliis
ibi tactis (?) ideo sunt modus motus
primus et 8us nec sic. Ultimum sunt motus
partus motus autem non periodici nec
ordinati sunt sicut recalcitrationes quas
omni die faciunt fetus in corpore matris
unde sentiunt mulieres quidem ipsum moueri
in summe quam sentiunt eius motum super
femore quam in una parte quam in alia
/ Ad propositum cum mulier est pregnans
in pregnatione uentosa ipsa non percipit
motus illos periodicos, periodicos autem me-
dios nec forte ultimos quare illi attri-
buuntur fetui ut est uiuum animal ui-
uens / omnia autem non est uerum animal
sed forte quam percipiat ultimum quare contra
non est habet pregnationis accidentia fetus
uel partus alii sed non sunt non in secunda
accidencia ut dicitur statim / percipit
autem in pregnans impregnatione uen-
tosa motus non periodicos et inordi-
natos quod sunt omni die in diuersis partibus
non in una non in alia propter uentosi-
tates que sunt in matrice pregnantis
impregnatione uentosa, et ex hoc apparet
quemadmodum pregnatur in pregnatione uen-
tosa cum uera pregnante quantum est ex parte
motus // 2o contradicendum sed dicitur quod percipit
motum magnum embrionis quod
sic in uera impregnatione percipit mu-
lier post unam partem quantitatem
tempus in suo uentre per partem unam

mensuretatem similiter per unam maiorem et po-
stea maiorem sed gradatim donec per-
pit pregnans impregnatione uentosa
enim et primo adueniat primus minor
uentus post magnus postea maior
// Dicendum est ut dicitur iuxta quod uen-
tus pregnantis uentosi quando purificatur
... quod erat aut non in me quod redeat
ad dispositionem quod erat ante sanitate mola
// 3o contradicendum quod dicitur quod motu uentus
compressio uel dextram et sinistram quod pud
potest residere ad fetum uiuum et ui-
dendum ut uellet in hoc ponere differentiam
inter motum fetus et motum mole
quare motus fetus sicut temptatur cum
manu supra umbilicum aut obstetri-
cis sic faliter quod ... continuo
uertitur et mouetur potest ad dextram partem
et sinistram propter bonam tractabilita-
tem propter conditionem que est in uera im-
pregnatione sed impregnatione uentosa
non est talis modus motus propter re-
spondere propter conditionem quod est in pregnatio-
ne uentosa / potest et tamen quod hoc
quod dicitur quod mouetur propter compressionem
dextram et sinistram reffertur ad
motum uentris quod est uel quod reperitur
in impregnatione uentosa tamen in
pregnatione uentosa sed secundum autem
propter conditionem non est in tantum
uentre possit moueri ad dextram et si-
nistram et hoc dixit forte ut uola
est compressionem que est in mola non
est tantum ut illa que est in ydropi-
si plus est de compressione cum non unie-
ris sit in medio partibus et plus est
in medio sinistrum sed in mola est in sola ma-
trice non etiam aut sic est in partibus
non etiam non est sicut in ea que est in ydro-
pisi // dubitatur utrum id est uel generatur in
utero hanc molam uiuat sicut uidetur
opinio quare augmentatur dimittitur et sic
que uiuit / auis est per dicta et experi-
enciam quare mouetur primo est primus po-
stea magnus ultimo maior / generatur quod patet
quare quod uiuitur uiuit cum multa domo
sit operatio uite quod sit partem uegetatiu-
am // Amplius mouetur motus aut
est operatio aie // In quantum uidetur esse
4o de generatione animalium // Dicendum quod mo-
la non est res uiuens / 2o quare cum una
et qua ——— generatur mola non po-
ssit acquirere dispositionem que necessitatem
tantum ad formam substantialem quod est anima ipsa
omnino caret illa forma quod est anima / quod patet
et est omnium loquentium de mola quare
sine mola sit uentositas siue fiunt
carnis illud propter eius indigestionem et inobe-
dientiam et inceptionem agentis et
putrefactionem propter spermatum mulieris et cetera.

.i. Vtrum mola carnosa viuat.

generatur

p. 9o
2a. 9o
Ad primum argumentum
Ad 2m
Nota
Nota
Nota
et
datam
uetet
.i dubium.
.p. argumentum
.2m
.om
.8o

generatur nō pōt tempore dispōes necitates
ad foras r[e]ualet q[uod] est aīa q[ue] taliter mo
la non vult et pōt magis ex
ddis manifestari // Ad instancias ddm ·Ad p[rimu]m ar[gumentum]·
ad p[rimu]m q[uod] illud augmentum non est ne[cessarium] s[ed]
est ut augmentum apostematis et glandularum
ut d[icit] au[ctor] 4o de generatione aīalium // Ad ·Ad 2m·
2m ddm q[uod] ille motus nō est motus
augmentis s[ed] huius motus et aīalium s[ed] est
ut motus lapidis et piscium // Et quia
remanet. hic avicenna ponit duas
inter nomina impugnationes et medo
rum et hic fiant s[ed] nos ponit duas
ibi 2a Et quia accidit et [illegible] sic ydro
pesis ibi 3a et quia accidit dolor pauc
dis p[er] auctorem dicit impr[imi]s p[ro]p[ter] // Du[bitatur] ad ·1do· ·p[rimu]m ar[gumentum]·
eundem textum q[uia] non videtur q[uod] debeat
ita longo tempore manere q[ui]a talis dispo
sitio talis egritudo .s. motus breui te
pore generatur s[ed] egritudines que breui te
pore generantur breui tempore recedunt
ut colligitur illo afforismo 2e particule q[ue] longo
consummantur tempore // Amplius aut[em] talis ·2m·
mola est scirrus cancrus aut ventositas
et utraq[ue] est cito removibilis cum mel
lius habeat forma ligata a membris alli
gatur membris sed ventositate sanorum
q[ui]a nullo ligato est membris alligata
defensio carnis et ponit eas infi
ne p[ro] de yporis aīalium nam
ibidem ponit ad licias q[uod] tumor mo
le nō est dolor ut in xo pro q[uia] mo
la ut est scirrus carnium non est
alligata membris // Insequitur est auctor ·om·
q[uod] ponit ipsam durare 40r aut 4e an ·Bo·
nos // ddm q[uod] causa huius assignatur
q[ui]a durat 40r aut 4e annis aut q[ui]a
p[ro]tenditur usq[ue] ad finem vite certe di
ficile satis .s. ut diceretur hoc est ca
q[ui]a durat 40r annis aut 4e h[ic] usq[ue]
ad finem vite sufficiat reddere ceteras
generalem q[ui]a tum p[ro]tenditur per ea huius est
q[uod] est in istis p[ro]mouens cum fiat a
fine et audite mentem ardictum c[ontra] dicte
ab 4o de generatione aīalium / quo aut[em] ve
ventositas possit tanto tempore p[ro]durare
ddm q[uod] hoc est possibile p[ro]p[ter] humiditatem
et eius multiplicationem ut et in ydro
pesi timpanite / Ad hoc et .s. ut p[ro]tendi
.s. adiuvat nā membra ut iuxta fricas
et densitas menias / Ad hoc et iuvat
situs q[ui]a est remota a membris principalibus // ·do·
ut aute[m] ista egritudo citius accidere
sciat mulieres q[uia] sine habent mo
lam // ddm q[uod] sic ratio est p[ro]p[ter] eius primam ·Bo·
retinentur multe menstrue in corpore
in contrario tamen nō con menstrum tamen
et membris principalibus // Ad instancias ·Ad p[rimu]m ar[gumentum]·

Ad p[rimu]m ddm p[rim]o q[uod] nō generatur in breui t[empore] cum sit ·Solo·
morbus magnus // aut ddm q[uod] illa nō est ·6o·
minus affo[rism]i s[ed] minus affo[rism]i est q[uod] morbi
q[ui] cito resoluuntur a morbo cito re
integrantur // aut ddm q[uod] morbus a
to incipiens est breuis .i. morbus
cuius p[rincipiu]m totale est breue ille
morbus est breuis cum tempora sit
adinuicem p[ro]porcionata / et au[tem] in ute
ligatur morbus cito incipiens q[ui]a ad
sui p[rincipiu]m incohatiuum ut sic est prin
cipium quantitatiua et oīs morbus cito
incohat nō tamen cito desinit // Ad 2m ·Ad 2m·
ddm q[uod] licet mola nō alligetur membro
ut iuxta menti tamen longo tempore pōt
durare cum sit morbus / et ratio huius
est quia tamen continue p[ro]pellitur 3o aut gene ·Amo·
ne sic cum illa liquida et absolute
se[cundu]m suas cito elongatur et reparatur
multa nō magis sunt membris quot cum sit
nō sic alligata cor[por]i ut epyc[yclus] sic na
cit et in p[ro]p[ter] debitis p[ro]pterea aut p[ro]p[ter]
grossities nō nō cito terminatur
// Et quia accidit et sic ydropisis hic pōt
2am duas et p[rim]o p[ro]ponit eas 2o declarat
unde eam ubi si que accidit ad du
rarum p[rim]a p[ro] p[ro]p[ter] // Condm q[uod] d[icit] auctor ·No d[ic]i[tu]r·
q[uod] quia accidit et .s. mulieri huic mo
lam s[ed] ydropesis nō dixit ydropesis
quia licet hic venter inflentur nāturam
velo similis vel actus nō similis nō
tamen p[ro]p[ter] hoc dispositio huius est ydropesis
p[rim]o q[ui]a in ydropisis est collecta i[n] va
cuitate ventris s[ed] in mola est in va
seu mola ipsa est genita in matri
ce / 2o q[ui]a ydropesis fit cum nocumento
stomaci et epatis s[ed] mola fit cum nocumento
matricis accidit i[n] mulieri sic y
dropesis q[ui]a s[ed] in ydropesi venter in
huius inflatur ita et in mola inflatur
/ Amplius sit in ydropesi non s[ed] mole
ter hic et et secundas tactus i[n] mola
/ Amplius s[ed] in ydropesi fit defedacio coloris
ita et in mola licet nō tanta p[ro]p[ter] hic i[n] ult
hic duas inter molam et ventrem quia
generatur q[ui]a i[n] mola magis est minor
ventris cum fedatio coloris et magis
p[ro]p[ter] non est in xa
p[ro]p[ter] generatio et licet quam i[n] xa impugnatione
sit quam magnus tumor ventris
sed quia hic granulos sentire aut q[uia]
hic plures tamen is nō est fedacio colo
ris et ex consequenti tumor // Et quia te
dit. hic auctor / declarat duas cau
dictam et p[ro]p[ter] // Condm q[uod] in xa mola
que est talis situs generata in utero
licet sit magnus tumor ventris sic
ydropesi sed tamen sentit pariens molam ·No d[ic]i[tu]r·
formatur manibus obstetricis ipsa ·Ad p[rimu]m ar[gumentum]·
p[er]cipiet duriciem sicut lapidum. du

Utrum mola carnosa durat longo
tempore.

.No.3

vel arcte-
zando

dicit propter molam et duram et propter tensionem ven-
tris et opilationes sed non erit ibi sonus
ut timpanites quia in mola non est aer
qui percutiatur ad partem duram // Amplius
in mola ventosa et ibi non est solus aer
aut sola ventositas immo propter retentionem
menstruorum multi sunt humores quia impediunt
ne fiat sonus // Amplius in mola non est
sonus dato quod sit ventosa propter illam ventositatem
multum extendere matricem unde non potest
aer sive ventositas illa moveri ut fiat
vel faciat sonitum sicut patet in vesica mul-
tum extensa que si percutiatur non facit
sonitum quia non est timpanites propter ven-
tositatem et in loco amplo ubi non
ita potest extendere et ideo non ita coar-
tatur quia percussione moveri potest ad
latera et facit sonitum / credo quod
velit dicere / puta sicut ad veram mo-
lam et carnosam quod ibi sit diminutus
sicut sonus // Et quando accidit dolor
hic dicit / ponit 2am differentiam inter mo-
lam et veram impregnationem / 2o de-
clarat differentiam primam ubi 2a immo
quando causa. prima per se patet // Conclusio quod in mola
quando accidit dolor patitur [illegible] et quando non
na quando ipsa [illegible] carnis confirmatur
et pinguis sit et cutis [illegible]
virulenta sicut magno dolore sed
ventositas contenta in matrice quando
paulatim subtiliata extra educitur
et quia insensibiliter et tunc non sit dolor /
sed est quod quando non est ita pigra in accip-
tendo [illegible] commotiones que remanent usque
ad finem vite / et tunc est nullum fa-
cit dolorem nec [illegible] accidunt accidentia
fetus / et forte dixit quando accidunt
ei accidentia [illegible] quia accidentia [illegible] sicut in
anno aut in quo [illegible] q sunt
[illegible] pellitur mola sicut oportet [illegible]
[illegible] possit expelli / hic [illegible] non
[illegible] motus producit q tales motus
producit ita attribuuntur fetui et
[illegible] quod est fetus quod non attribuitur
morbo et [illegible] que est
morbus / quando [illegible] est quod [illegible] natura
temptat [illegible] et [illegible] molam
in anno aut [illegible] et tunc [illegible]
[illegible] temptet [illegible] et ideo non [illegible]
mole [illegible] propter aliqua .No.3
[illegible] quam [illegible] ad matricem et
forte propter [illegible] ossium femoris
sunt dolores sed [illegible] ita magni ut
[illegible] causa est
[illegible] forte [illegible] quod mola ita magna
[illegible] ut fetus et ideo non ita potest
[illegible] tollit [illegible] ut fetus
[illegible] femoris [illegible] // dum
[illegible] non ita [illegible] ma-
trici ut fetus ut [illegible] 4o de
generatione et x. de historiis / [illegible]

.No. bo.

.Bo.

.No.3

mola sit ventositas illa et si extendat ma-
tricem [illegible] ad [illegible] omnes [illegible] maxi-
mos [illegible] non multum extendit et
ideo non [illegible] causat dolores / quod
aut in mola carnosa sunt maiores
dolores quod [illegible] patet per illas
carnositates et [illegible] et gro-
siores magis [illegible] non extendit [illegible]
[illegible] propter istas et magis [illegible]
[illegible] // dum [illegible] ventosita-
tem in matrice [illegible] collum sicut [illegible]
[illegible] sit [illegible] ventositas cum in ma-
trice non sunt [illegible] non [illegible] potest [illegible]
[illegible] ut sit in [illegible]
[illegible] // Ad hoc videtur
[illegible] 7o et [illegible] quod [illegible]
sicut colli [illegible] respondit [illegible]
[illegible] et quamdiu durat ille [illegible]
[illegible] durat mola [illegible] ventositate
[illegible] // Immo quando causa / hic dicit
declarat [illegible] et patet // Conclusio
quia dicit [illegible] et quando
non patitur cum dolore et angustia [illegible]
hoc declarat dicens quod causa in isto
dolore et in tali angustia non est [illegible]
grossa corpulenta que debeat exire
[illegible] quando causa est in ipso dolore quia accidit
[illegible] tensio et inflatio [illegible]
[illegible] non [illegible] est ingrata [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] et quia illa ventositas non est [illegible]
corpulenta [illegible] non [illegible] aliquid
[illegible] apud vulgares // dum [illegible]
talis ventositas faciat sonitum [illegible]
in aliquibus [illegible] magno sonitu
egreditur et [illegible] causa est [illegible] vento-
sitas est grossa [illegible] subito [illegible]
[illegible] et os matricis [illegible] mo-
dicum dilatatur nam [illegible] sonitus
est [illegible] angustum / posset in illa ven-
tositas adeo [illegible] insensibi-
liter egredi // Et quando [illegible]
[illegible]. Hic dicit / ostendit que et quot
sunt eius species et ponit [illegible]
[illegible] species 2o [illegible]
[illegible] ibi 2a et quando est illud ibi
3a et quando [illegible] per se patet // Con-
sideratum quod mola carnosa de qua
hic facit mentionem est multiplex
nam quando illud [illegible] est [illegible]
et [illegible] / quando nulla est [illegible]
[illegible] nec figura nec [illegible]
[illegible] una
[illegible] modicum et
[illegible] et [illegible]
/ quando illud [illegible] figura [illegible]

quia lacerte, quia spectat alterius ad les
ionem fetus, et ad eum magis horret matrix
et magis pressit, et istud est forte propter
aliquos affectus celestium qui conveniunt
cum mole, nec etiam contrarie, propter que sunt
predicti // Et quia sunt super fluitates hic avicenna de
clarat causam ipsius // Conclusio quod habetur ex 4°
de generatione et 7° de ypocrate alia linea [illegible]
ponit mole duplicem speciem et aliam
sub textu avicenne, videtur ponere tres
duas autem dictas inquantum una illud
quod continetur in matrice est carnositas
aliam inquantum illud quod continetur in matrice
est ventositas, tamen non hic ponere
videtur avicenne, inquantum illud quod contine
tur a matrice est super fluitates aggregate
scilicet generate in toto aut aggregate in
matrice propter malam digestionem menstruis
expressis alleius nutrimentis, que egrediun
tur tales super fluitates quando solvitur
ista mola cum sanie plurimo et eo
convenienter tempore quo stat et quo
durat mola, non enim est inconveniens
quod super fluitates aggregate aut generate
in matrice propter eius debile digestiva
remaneant et retineantur propter spacium in eo
et matricis extendat cum ad eo ut
tumefiat venter et mulier credat
se fore pregnantem // Conclusio 2° quod dicit avi(cenna)
quod egrediuntur cum sanie plurimo quod avi(cenna)
hoc dicit ad denotandum quod in tali mo
la dicta est a mola ventosa quia
in mola ventosa hoc egrediantur ven
tositas et aliquid humorale quod non
est sanguineum // Sed in ista predicto
humorale quod egreditur est sanguineum
aut dixit hoc ad denotandum quod licet
mola sit magis defectus virtutis
digestive quia convenit invenimus in sola
aquosam eandem tamen in parte et in
toto non est nocumentum et ideo tamen et ex parte
invenitur sanies super fluitatem in ma
trice cum illis super fluitatibus
aquosis est ad hoc ut multum de sanie
// Conclusio 3° quod si non bene tenere
tur quod sint due species mole diversimode
quod auctor hic ponit duas istas molas
carnosam et ventosam, nam in mola ven
tosa nichil humorale egreditur et ego hoc
vidi sed in carnosa multum est illud
quod egreditur, nam in mola carnosa
egrediuntur carnositates multe, sanies et
super fluitates et multum sanies corrupte
itaque avicenne, hic quantum ad et eandem
dubio diceret quod avicenna dixit quod in mo
la accidit quia dolor pariendi et mulier
moritur pariter et hoc est verum in mola
carnosa propter sanguinem aliquid aliud
dicit quod sit oppositum, non hoc aut non
videtur in quantum ventosa dictis avi(cenna)
cum possit quod sit una mola ge

Ventosa species est illud quod pariat venti
sanguinem carnes egrediuntur ne in mo
la

neraata et aggregatur intra super fluitatibus
cum nec solus in matrice ut ventositas
// Sed avicenna inscitur quam [illegible] non est locus
generationis humoris // Ad quod dicendum est quod non est
locus generationis ventositas humoris et propterea
illi cutem hoc humores non sunt veri humores
aut dicendum quod matrix non est ventositas humoris
generativa sed bene complexiva // Et mola ventosa
hic avicenne, ordinat que audientur
inter propter dicatur mola et propter // Conclusio
quod secundum tenere quod mole sunt tres species
scilicet carnosa, ventosa et aquosa potest
confirmare ex modo loquendi avicenne, quod dicit
et mola ex vitiis istis nam ex tribus aut
pluribus dicimus omne de duobus autem
dicimus ambo, sicut voluit avicenne, et
suo modo loquendi innuere tres esse species
scilicet aut non vis hoc nec dicatur quod
talis est modus loquendi auctoris loquentium
ad rem et non ad verba ut de duobus dicit
et omnes // Conclusio quod mola carnosa
qua medicitur in principio predicto in qua
producitur cum sanies carnes multum
de hoc proprie est mola quia in ista
proprie figura mole molendini reperitur
in ista et gravitas et ponderositas
magna repetitur in ista molendino reperitur
et acies et figura mola aut non
de mola nisi magis est ipsa imp
gravis nodosa // Conclusio 3° quod avicenne
super sibi notam primo quod modicum fecisset
mentionem de mola ventosa cum dicit quia
accidit dolor pariendi et pariet primo
quia cum in illo dolore est tensio et
inflacio in ventre aut sine, et propterea
statim subiunxit molam carnosam
2° cum dixit Et quia et ponit sanguinem
carnes // Et cum in generatione hic avicenne
assignat causas mole, et principalem
et dispositionem efficientem et productivam ibi
2a Et accidit sed pars // Conclusio quod ad
generationem vere mole duo concurrunt
unum est multitudo materie 2° quod
contra cum materia non posset sanguinem
carnes generari // Sed si materia est modica
calor per maris vincens aut virtus
ipsam dissolveret et forte in ventositatem
converteret // Sed si materia est modica
virtus expulsiva ipsam expelleret adeo
quod non fieret molam materia cum modica
molius et facilius potest expelli a
matrice quam multa // 2° requiritur calor
nutritivus ut attrahat primo multe
res in mente virtute generative mola
// requiritur calor nutritivus ut diminuet
conformando sive vigorando motum
cum primo maris vincens, forte enim quod
calidus pervenit maris vincens non essit
sufficiens ad generandum molam
et multa materia cum sit calida requirat
ut sit ipsius hoc conveniet calor nutritivus
quod ad generationem mole ventositatem
reuiter turbido ut et ex eis possit
multa ventositas generari // requirit

Nota 3 · Nota 3 · Nota 3 · Nota 3 · Nota 3 · Nota 3 · Nota 3

9. · 6° · 8°

Apponere · 2a pars · Tercia · Tercia · Tercia

et caliditas matricis et adiuuet ad illam retentionem. Et consideracio quod dato quod semen nimium nimietudo

grauaret matricem et impediret formationem in muliere et per maris attractionem si est talis nimietudo minima. Nota 2º

cum quo accidit in generatione ubi fetus

qui generatur ex plurimis fetibus et ueta in propria ad est uel fetus aut nulla aut

paruissima materia est in matrice et maxime cum generatur masculus et non dicebat Avicenna, supra capitulo 2º quod ueritas

matricis adiuuat ad masculinitatem // Dubitatur

quales sunt iste, nec cum eadem causa fiunt. Nota

// Adhuc uidetur uideris ad commodo ipso

ipso dicens quod in generatione mole calido

sit nec sit ita leuis aut non mulierum mo

te cum etate sicut in aliis speciebus mole

nec sit sic agnost et mulierum remote

adiposione naturali et de hoc aliquid uide

bitur in quonic infra lectionis // Et

causa est commune hic Avicenna, assignat

mole causam efficientem et productiuam et primo

facit quod dictum est, 2º soluit quandam

dubitationem per defectum quod dicitur in parte

te 2ª // Condito per Avicenna non expresse

casus in quibus potest et quod mulier ac . dº

cipiat formam propriam et dimittat formam

uirile quod hos casus tangit Avicenna, sicut

de anima libri et ait 2º de ystoriis / primus

casus est quod mulier est parata ad . 6º

concipiendum et propter formam quod dicitur re

nuit formam quod non coyuit nec po . 6ºa

lecta est in sompniis et talis coytum

cum uiro infusio per etatem aut per actus

quod et necesse est in naturali causa mu . dº

lier formatur et per aviditatem ^Contra quod per

attrahit propria forma ex quo fit generatio cerema uiri

spiritu illius carnis, 2º casus quod mu . 6º solum sufficeret

lier est auida et in nocte somp

niando habet pollutiones sine uiro in tali

casu attrahit formam propriam a quo generatur

mola / Alios autem casus non expli

cat Avicenna, nec ait forte propter duo . 6º

quod nimium essent uel duo tales in hominem

sunt et mulierum sed cum mulier ascendit

super mulierem et formam matricis ambe et

utraque uel causa alteram attrahit propriam formam

aut cum mulier formam matricis cum instrumento

artificiali, 2º quod in tali casu cum mu . dº

lier non esset gauisa uiro non putaret

secum per generationem et stringeret calceret nec

sanus et uideret ut tres in muliere fore

putaret sed potius ex egra quod ex generatione

et pararet in modo talem euadere parte . 6º

3º quod in matrice non generatur talis pars

mola nisi materia inciperet ad attrahe

dum formam mulieris propriam per coytum

actualem uiri primus aut per integritatem

formam matris uiuis / formam utraque uiuere in

gatin nota de re lunga et ita loquar

odorem uirtus propria per quam et per quam odore

dele lentia in matrice accipit formam

propriam mulieris tali uirtute quod potest tamen

illud generare spiritum inspiret ex hoc po

nere hominum quod mulier nunquam coy

ret cum uiro uel aut coyuisset non

posset imaginari mola quod non esset illud

quod actuaret uirtutem formam matris propriam quod aliter

esset actiuam non posset generare mo

lam que uidetur et aliquid propinquius

generatur per fetum // Et consideratio quod dato forma

uirtus sit repleta ut dicitur in parte precedente

dente tamen quod illa repletio non est magna

adhuc potest attrahere formam propriam ad se

per fetus per illud quod repletio et in ex

tunc odoris formam matris uirilis confortatis

forma mulieris generabitur hec pars quod

tamen mola // Conditur 2º quod dicit et

extendit causam cum minimo per Avicenna in . Nota

hoc tangit diuersitatem inter modum

generationis mole carnose et modum genera

tionis mole uentose / nam in mola car

nosa uirtus formatiua mulieris generat

illam carnem et dat ei uirtutem per quam au

gmentatur sicut augmento tamen non uero rone

uirtutis uel rone ut uidetur quod alia est bona

// sed in mola uentosa non datur uirtus ut

tofsitam per quam augeatur quod —— ut tositas

augeri non potest nec rone uirtutis

cum fiat ad debili uirtute nec rone

materie cum ut tositas aprana uia generatur

// dubitatur quod salum ad generationem mole ut tost

uidetur sufficere sola caliditas matricis cum

mulieris supplantare nam ita generantur

ut tositates in aliis membris calore

cum suis plurimis nullis agitatur in me

bro et propter 14ª. 3ª de impanite // dubitatur

dicitur primo quod uerum est sicut Avicenna, hic proba

bat causas mole carnose / sed dubitatur

quod ut tositas que facit molam est de

terminata uia ad cuius generationem non

sufficeret sola caliditas matricis uero etiam

requirit formam mulieris ^certam repletam sed

uiri quod est specialis // dubitatur dicitur primo quod non

quod licet requiratur forma uirilis licet imperfectum

est forma mulieris quod non generatur

nec fetus non tamen sequitur quod sit generatum

mole quod alius modus —— quemadmodum

requirit ad generationem mole quod sit illa quod

causat specialitatem // 2º dubitatur quod per spermate

uiri quod non esset plasticum posset generari

mola tamen quod raro hec repugnat quod uir

raro est specialis Avicenna, hoc non expressit

dans in intellectu potest et formam matris uiuificare

ueniunt posset uictam molam generare

nec hoc credo in potentia uno satisfacere

// Et ex ipso duo possunt generari quod sperma coaceret

imperfectius cum forma uiri specialis cum

forma mulieris fecunda ex quo generatur

mola per intraque possent de ffeud ima

possent dici quod forma mulieris est

imperfectius cum totaliter per impot

imperfectione sit una quod sit defectus

a suo et quod est generare et in consideratio

uirtutis // ^Et propter defectum masculi et hic Avi

soluit dubitationem quandam dicit quod sed quod

illud sperma carnis non recipit formam

embrionis videt et patet // Contra quod sciendum quod extrinseca
facultas duplex est una est per quam generatur
prima semper fetus sive sit masculus sive sit
femina / alia est extrinseca masculi per quam
generatur prima fetus masculinus, primo quod dicit
auctor / et propter defectum extrinsece masculinitatis
est propter causas recitatas in qua prima
vir ordinaliter ut ibi loquitur dispositio
prima mulieris non ingreditur ad ma
triceni similiter secundum secundam mulieris prima /
item autem mulieris viri dicit x de ypocrisis
insuper hic oportet videre propter illud quod dictum
est odorem prima maris viri est spermatis
mulieris et causa mole / quod intelligitur
sa ubi et prima viri non ingreditur
ad generationem mulieris generatur perfectus
fetus, prout dicitur in capitulo proprio de abor
tivis // Dubitatur utrum que mola sit
deterior an carnosa an ventosa, et videtur
primo quod ventosa et sic ventosa causat maiores
dolores quam carnosa et peior est quam que
cum dolor sit maior extrinsecum proter
nens illa mola erit deterior immo
maiores sunt dolores quia extrinseca magis
preveniuntur, causa est quia ventositas cum
sit mobilior magis subito potest moveri
et inducere extendendo maiores dolo
res // Amplius secunda mola ventosa fit cum
maiori dispositione mala pro ventatione, et
terior quam patet per auctoritatem in morbis autem
patet quam maior dispositione est quam apparet
in materie generatur ventositas quam car
nositas / ymo et quia caro magis assi
milatur membris et fetui quam ventositas
// Amplius tertio tympanites ydrops est peior
quam yposarca quod est ydrops carnosa, et a
simili mola ventosa peior et carnosa
autem est Avicenna 14. 3 capitulo de ydropisi
qua pertransitum // In contrarium arguitur primo quia car
nosa plus tempore durat secundo quia magis
adheret et magis vivit carnositas
mitti quam ventositas // Amplius carnosa fit
cum maiori dispositione cum magis sit frigida
et sicca et carnositas cadaverhimida
// Amplius in emissione carnosa debilitatur
est res et extensionis colli matricis et orifi
tiorum cum sit grossa substantia // Amplius nunc
in hanc magis obtinentur quam in ventosa quia
stam subtilis substantie facilius est dissol
vere quam grossa // Contra quare x° de ypo
crisis et quare videtur contrarium est ad
signare causam mole et ad hunc intui
tu gratiarum ypocrisis posuit signa fecunditatis
et sterilitatis in viris et mulieribus
Pertinet autem // Primum est quare in viris
quam in mulieribus accidit ut cum ipso pri
mate formata sunt et sanguis et hoc

.2°.

.6°.
.2°.
.primum argumentum.

.2m.

.3m

.6m primum.

.2m.

.3m

.4m.

.6°. nota

.primum pronunciatum
artis. x°
de isto
ypocrisis.

quam multum spermatis sunt congregati circa
vasa spermatica et quia sperma est aliquid rarum in
utile et non perfectum immo nec elevata in
corpore a repletione ut mulieres se habent et hoc
maxime est in etate iuvenili corpus generat multum
spermatis citra 18 annos // 2m quod pertinet
est quia mulieres que multum nutriunt sperma
habent vana et cum unus et tempore dicto
sic que multum habent in spermate multum
decipiuntur in impregnatione, nam ut
impressit mulier maxime presumit sperma
tem cum per coytum quod vult retinere
fetum ut cum fiat quia hoc est signum
quia manifestum ore, velut est hic dispositio
non sperma plus habet congregatum materie
attraxit prima ad se / que autem multum
emittunt spermatis sunt per illum spermatis
potest attrahi unde fit impregnatio et per contrarium
unde fit impregnatio et hinc possibilitas
apparet quare non propter totum sperma retinetur
ad generationem unius fetus ut dictum est
et generatio non geminorum ymmo potest et non
de spermate quod divisum una pars faceret
unum fetum et alia alium, et pars una
potest retineri et alia emittitur
et patet in animalibus in quorum corporibus generantur
plura vel plures fetus nam una pars
posset retineri que esset sufficiens ad
generationem unius fetus et alia posset
emitti // 3m quod pertinet est quia mulier
emittit ad membra ubi terminantur
membra virilis non ut generetur simul
spermate virilis et mulieribus fiat coytus
una attractio attrahitur autem illud duplex
prima ad generationem maxime et consumitur
quod est acidum hic ad attractionem spermatis
virilis adiuvat impulsio que fit ex parte
forte compulsio spermatis virilis et
adiuvat impulsio prima mulieris et ad
generationem et ideo ipse mulieres multum con
decunt quod vulva sit sicca // 4m quod per
tinet est quia in mulieribus ita videtur
dispositio et collum matricis et vulva ad
attractionem et circumpressionem illius quod a cere
bro et pelli et quod ad cerebrum attrahi
sic autem est quod natura sperma late extre
extrinsecum et per multum stricte et arduis
in presentibus teneret eo est quare per viam inte
riorem emittit in veniunt quod videntur
et anima que videntur facere ad eo
ut per rem et calorem naturalem
4 et potest exire per angustam quare oportet
extrinsecum sit paulatim spermatis per viam autem
extrinsecam attrahitur unumquodque ex
ponitur ad hoc esse ut nature et spermate
viam oportet et latum nulla et sunt gros
siora // Amplius saltem viam exterio
rem oportet esse latam terram illam debent
ingredi virile membrum aut hic quare autem ita
est quod via exterior sunt collum matricis

.2m.

.3m.

.4m.

^ spermatis sit nares 2u

^ extrinsecus

| Utrum que mola sit deterior an
carnosa an ventosa.

tiens totum matricis et superiori et ubicum-
que sunt viri et mulieres et ideo [illegible]
[illegible] ante coytum et [illegible] coytum
quia ante coytum est laxum [illegible] compressum
propinquantem et post coytum aliqualiter humidum
et addit quod sicut propter illud quod attrahitur et
emittitur per os uteri accidit in matrice
[illegible] et quandoque morbus et sic aliis aliquibus
accidunt multe passiones propter illud quod attrahitur
et expellitur et aliquibus parum et aliquibus
multum ita et propter illud quod attrahitur et ex-
pellitur per matricem // [illegible] quod premittit est
quod in multis animalibus femina est que
tempore coytus est quod ipsa insequitur
masculos et [illegible] et exercent coy-
tum. Unde deponunt se coram masculo
proprio et si non inveniunt masculum
alium coram absente masculo quod est femi-
ninum se deponunt ut in gallinis [illegible]
ponunt ante aves gallinas putantes illas
fore gallos et in illis [illegible] emittunt
sperma quod non est in aliis animalibus se-
cundum [illegible] alie femine et [illegible]
quamvis viros non [illegible] emittunt [illegible]
[illegible] ante super eis et faciunt
[illegible] animalibus [illegible] volu-
tatem emittendi et insequuntur ma-
sculos est quod [illegible] emittunt
[illegible] est quod [illegible]
et faciunt ova appellantur [illegible]
et [illegible] in omnibus [illegible]
[illegible] loquens [illegible] ut dicit
quod [illegible] capta [illegible]
[illegible] alie [illegible]
ova sunt [illegible] masculi et [illegible]
et in gallinis [illegible] faciunt ova
sine [illegible] gallis et ideo [illegible]
quod manifestum est [illegible] in talibus
[illegible] ad sperma quia tales [illegible] emittunt
sperma in [illegible] sine masculo et
in talibus sperma generat aliquid sine mascu-
lo ut puta ovum imperfectum et addit
[illegible] in viro generare ani-
mal [illegible] ut puta in animalibus volatilibus quod
sperma [illegible] generat [illegible]
[illegible] generatur nihil [illegible] non [illegible]
[illegible] differentes [illegible] quia ovum [illegible] non generat sine
[illegible] non generat animal perfectum
sperma masculi — mulieris illud autem
ovum quod generat animal est illud quod habet sperma
[illegible] ab ambobus scilicet viro et femina
et maxime a viro perfecto quia si sperma
viri esset imperfectum non fieret animal
et ideo multa [illegible] ova et que habent
sperma utraque [illegible]
sperma viri non est perfectum [illegible]

mulieres volatilibus quando emittunt [illegible]
et generant ovum imperfectum [illegible]
[illegible] perfectum [illegible]
viris imperfectis quia in eis non generant
animal dato [illegible] utraque sperma quia habent
sperma non [illegible] mulieribus
volatilibus ex coytu sicut viris causa [illegible]
dissolutio et [illegible] id est debilitas sic ac-
cidit mulieribus perfectis ex coytu cum
viris // [illegible] quod premittit est quod palam est
quod si mulieres quorumque animalium emit-
tant sperma sicut viri quod est premit-
[illegible] et [illegible] tales emissiones
quia et [illegible] et [illegible] signum
autem quod in mulieribus perfectis fiat
emissio sicut viro est quod vulva [illegible]
[illegible] et [illegible] sic quando
coeunt cum viro cuius sperma non fuit
perfectum et [illegible] humiditatem [illegible]
imperfectorum et volatilium quando [illegible] sper-
matis [illegible] non generat ovum et infert
[illegible] quod imperfectus [illegible] aliquid
generant perfectum vel imperfectum [illegible]
ambobus fiat spermatis emissio in [illegible]
[illegible] non est [illegible] et
[illegible] quia in volatilibus [illegible]
emittitur [illegible] ad [illegible]
[illegible] — non [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] spermatis [illegible] in mu-
lieribus perfectis ut [illegible]
quia mulieres emittunt [illegible]
[illegible] est quod [illegible] sperma [illegible] //
[illegible] et sperma viri et mulie-
ris [illegible] quod sunt in collo
sunt in [illegible] quia mulieres
emittunt sperma ad [illegible] et non [illegible]
[illegible] ad quem emittant [illegible]
viri [illegible] collum matricis [illegible]
[illegible] sperma attrahitur
sicut spermatis viri / sperma autem vi-
rorum attrahitur sicut spermatis mulieris
[illegible] quia mulier volatilis non
[illegible] sperma viri [illegible]
mulieribus perfectis est quod non emittitur
sperma sicut [illegible] virorum et non
attrahitur sperma [illegible] sicut spermatis
viri et ideo [illegible] sperma generat aliquid
ut puta ovum [illegible] imperfectum [illegible] sperma mu-
lieris animalium perfectorum non [illegible] aliquid
generare in [illegible] — [illegible] quia non
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
attrahitur [illegible] debilitatem [illegible]
humiditatibus que sunt in collo // [illegible]
quod premittit est quia [illegible] movet [illegible]
[illegible] quod est [illegible]

licet mulier trahit sperma ad generationem ut apparet
ostensum est tercius effectus sed non habuit sperma vi-
ri in volantibus sicut sperma ex muliere
non generatur aliquid nec omnino perfectum nec
imperfectum / solvitur quod non est verum quod ali-
quid trahat a sperma de spermate viri sicut sper-
mate mulieris quia ut dictum est supra simi-
liter volantibus non oportet cadere in terram
sperma viri / secundo trahit sperma suum vel
trahit ipsum sperma mixtum cum proprio sperma-
te et ideo ex isto maxime infertur in mulie-
ribus perfectorum [illegible] trahit mulier ipsum
sperma quia emittunt extra [illegible]
[illegible] quia capit et alia [illegible] perfecta
non habuit ipsum sperma sicut spermate
viri et extra ipsius videtur hic aliter / quod non
generatur aliquid in natura perfectorum et
[illegible] in matrice mulieris humane
a solo spermate mulieris sed ab utroque
contingit autem ut quod sperma in mulieribus
humanis et imperfectum non potest [illegible]
generare embrionem in animal quod generat
simile ei quod generatur ex spermate mulieris
in volantibus / et ista ratio quod fit vocatur
mola que durat annis multis sicut con-
tingit cuidam mulieri [illegible] que cum viro
quod putabat se concepisse et tumuit venter
eius et menstrua sua retenta et durat ac
[illegible] deinde in [illegible] nichil
peperit sed venter stetit sic [illegible]
bus annis [illegible] sic permanens facto
magno fluxu per [illegible] sperma [illegible]
[illegible] unum frustum magnum carnis
et liberata est / aliquibus autem talis ratio
perseverat usque ad finem vite // dubium .8.m
primum est quod [illegible] instat [illegible]
quod mola possit ex solo spermate mulie-
ris generari quia [illegible] mulieris potest et
ita attractiva propter caliditatem et siccitatem
[illegible] sperma mulieris emittatur [illegible]
[illegible] attrahit [illegible] generabitur
illud sperma mulieris molam sicut in avibus
generatur [illegible] et omnino imperfectum / hic
solvitur quod [illegible] mola [illegible]
[illegible] ab ovo imperfecto fit [illegible]
quia a spermate viri et mulieris et omnino
perfectum a solo spermate mulieris [illegible]
ista mola non est animal quia est frustum
carnis et forte habeat animam vegeta-
tivam [illegible] non habet sensitivam quia non est or-
ganizata [illegible] et quod sperma non fuit
perfecta [illegible]
[illegible] et organa [illegible]
fuerat frustra [illegible] deficeret in
necessariis / dicit [illegible] quod tale non est
[illegible] est simplex sperma
viri [illegible] quod potest dare [illegible]

[illegible] non sit animal [illegible] perfecti animalis et
sicut [illegible] in volantibus / et addit
quod tale frustum carnis ut dictum est multo
tempore manet ut [illegible] aut quatuor annis
et quandoque toto tempore vite et [illegible] quia viri-
litati et [illegible] alligatur et [illegible] omnino perfectum
vel imperfectum non alligantur [illegible]
statim infert quod [illegible] multa potest facere
ova imperfecta [illegible] quia multo [illegible]
post [illegible] et attrahit sperma et
generatur omnino imperfectum [illegible] imperfecto
generato fit eius [illegible] quod non alligantur
in [illegible] / sed [illegible] generatum est [illegible]
frustum carnis quod appellatur mola matricis
ipsius mulieris [illegible] et non amplius
attrahit aliquid spermatis in se [illegible]
[illegible] // [illegible] est quod .9.m
illud frustum carnis non [illegible]
tempore [illegible] sit omnino im-
perfectum [illegible] eo tempore quo perfectum
/ solvitur [illegible] fiunt in [illegible]
[illegible] perfectum ut [illegible]
[illegible] in talibus quia [illegible] generata [illegible]
[illegible] et augentur [illegible]
[illegible] in [illegible] augentur [illegible]
[illegible] mulier [illegible]
et [illegible] non [illegible]
[illegible] nono mense /
frustum non carnis quod appellatur mola
[illegible]
[illegible] et [illegible] augmenta
[illegible] et quod non [illegible]
[illegible] tempore longo et quandoque per totam vi-
tam / sed omnino perfectum ita generatur ut
imperfectum et [illegible] tempus [illegible]
est [illegible] // [illegible] aliud .10.m
dubium est [illegible] talis mola fiat
propter caliditatem et siccitatem aut [illegible] propter [illegible]
aut [illegible] / et [illegible] utramque partem
[illegible] aut propter caliditatem aut propter [illegible]
et solvitur quod talis passio que est mola
[illegible] non fit absolute propter [illegible] aut
propter caliditatem aut propter [illegible] / sed fit quando matrix
non est [illegible] ut dimittat [illegible]
nec est ita calida ut possit [illegible]
[illegible] spermatis quod possit facere [illegible]
perfectum [illegible] fit imperfectum et fit [illegible]
[illegible] ratio et accidit iste defectus [illegible]
in [illegible] debens [illegible] est
debile [illegible] non [illegible] perfecte [illegible]
et [illegible] calidum [illegible]
[illegible] fit [illegible] et [illegible] in matrice
quod fit mola est quedam diminuta
caliditas / et addit quod talis mola non
facit dolorem quia non est animal non

7

tria

agitantur et ideo non solvuntur quamvis ligatorum [illegible]
orum // Amplius quia non invenitur nec [illegible] nec
generatur quod sive gravitate possit rumpere ligata
ut foetus sive gravitate sua partem [illegible] ad
huc congellatam qua invenitur // Prima autem
est in generatione perfecta foetus molis
nia ut possit extendi / talis autem mo
la est sicut frustum carnis ita durum ut vix
possit cum dolobra scindi / et ideo et
est quia sit animala digeritur et attollitur
non habens elixantur omnia habet cocta per
mollia et omnia indigesta per dura // xiii
quod permittit vel quod ponit est quod medici
ignorantes multa illorum quae dicta sunt scilicet quia
nesciunt quod mulieres sunt fecunde et conce
perunt et sic de aliis propter dispositionem mole
et similem, vere mulieres habentes molam
videntur propter eius motus ignorantibus
veram impregnationem et hoc quia videtur in mo
la ventrem mulieris elevari in tumore
et videntur et menstrua cessare et vi
dentur elevari ventrem in tumorem non
sicut in ydropicis quia in ydropicis videtur
elevari cum malo colore in facie
et mala habitudine totius corporis non sic est in
mola / cum vero tamen steterit per
.s. mole semper quia duraverit per novem
menses tunc cognoscitur ab omnibus medicis
hoc autem quod faciunt medicos errare est quia
mola non fit frequenter immo tales
dispositiones quia per raro sunt et raro cogno
scibiles antiquis maxime in principio // 12m
addit autem differentiam statim inter ydropisim
et molam dicens quod alias dispositiones
faciunt ydropesis et mola quia humiditatum
aquositas superfluas aggregatur in ydro
pesi facit infirmitatem corporis et facit malum
colorem corporis et accidit astringere .s. fla
cidum tumidum / alias autem dispositiones
facit aggressio egressionum .i. adhuc ma
[illegible] carnosam in locum quod est
[illegible] quia in matrice [illegible] tale
[illegible] fuit in mola sicut in [illegible]
[illegible] sed in ydropesi sicut in [illegible]
[illegible] et infrigidatam / Item
addit aliam differentiam quia hoc [illegible] mola
et est mola cum dolore [illegible]
exhibet quia [illegible] non facit
dolorem ut [illegible] ydropesis [illegible] caliditatem
ut [illegible] febris propter [illegible]
fit mola sed in ydropesi frequenter
fit [illegible] febris / [illegible] autem
crescit multum mola [illegible]
[illegible] non [illegible] et non facit aliam in
firmitatem sed in ydropesi multa
accidentia mala sequuntur ut febris

.13m. et intus

dolor [illegible] et multa talia / accidit autem in mo
la [illegible] menstruorum quia [illegible] in [illegible] mole
et propter opilationem venarum menstrue // 13m
ponit est quod [illegible] putant quod in matrice sit
carnositas vera mola et in non est
ubi est aquositas frequenter et [illegible]
ventositas et dicit quod non est multum
difficile cognoscere si tacta .i. clau
sa matrice vel melius si tacta ma
trice semper adhuc [illegible] facta est mo
la carnosa vera aquositas autem et ven
tositas potest fieri non tacta matrice
// Amplius [illegible] semper humor [illegible]
et non [illegible] semper durantium
palam quod non est in tali muliere partus quia
ventositas et aquositas non [illegible]
matrici [illegible] post [illegible] sic carno
sitas et ideo non durat / [illegible] autem talis fuit
[illegible] quam mulier [illegible] fu
erit durans novem mensibus et ultra
[illegible] sicca erit / [illegible] autem
[illegible] quia [illegible] .i. [illegible]
[illegible] quia [illegible]
in [illegible] carnosam et ideo [illegible]
[illegible] / dicit autem calida [illegible] .i. non
[illegible] ut [illegible] impregnatione in
[illegible] ut [illegible] aquositates in matrice
si autem fuit mola aquosa et [illegible]
[illegible] mollis propter [illegible] huius [illegible]
[illegible] ventositas et [illegible]
[illegible] vere ut [illegible]
et [illegible] reassumit illud quod dictum
est supra quod frequenter mulieres non
putant se esse pregnantes nec veram nec
falsam impregnationem quam post coytum
[illegible] calidum quia [illegible] putat
matricem non attraxisse [illegible] possit
et humidum / et mulier pregnans vera
aut falsa impregnatione quam prima
fuit [illegible] non vera [illegible]
non [illegible] considerat que
dicta sunt possunt scire se esse pregnan
tes vera impregnatione [illegible]
[illegible] et matrix calida et [illegible]
sed impregnatione non vera quia est mola
matrix est sicca et non calida in [illegible]
/ in impregnatione non vera quia est aquositas
matrix est humida [illegible] est [illegible]
sicca [illegible] dicta / [illegible] autem
generatione [illegible] reassumens [illegible]
et [illegible] generationis mole [illegible]
et nichil notabile nisi quia mola fit
et [illegible] in [illegible] humane quia mo
la fit [illegible] tali
autem [illegible] mulier quia [illegible] in [illegible]

ro[n]e sui quod non post digestionem remanet cru
dum semen ex quo fit mola // his premissis .1.a conclusio
ad primum dicendum quod mola magis generatur in mu
lieribus que sunt vicine dispositionis secundum illos
ratio quia tales non possunt regulare sperma
perfecte et sperma non perfecte regula
tum non potest inducere formam fetus
inducat formam similem ut superius di
ctum // 2a conclusio sit quod quanto sperma generans .2.a conclusio
neratum molam minus est permutatum quanto minus
ratio quia superius causatum magis assimulatur ventosam
fetui quam ventositas // 3a conclusio sit ista .3.a conclusio
sit mola vera est peior quia diutius
manet quam alie cum magis alligetur
matrici // 4a conclusio quod mola vera [illegible] .4.a conclusio
est difficilioris separationis sive de
structionis a parte impregnationis quam mola
non vera ratio quia in tali non permutatur
mulier quam in non vera ut in ventosa
et aquosa cum ille fiant a dispositionibus
magis preternaturalibus et ista a dispositione
minus preternaturali // 5ta conclusio sit quod mola .5.ta conclusio
vera est peior et [illegible] quia magis
resistit remediis cum sit firmius alliga
ta matrici // 6ta conclusio quod in mola vera .6.ta conclusio
sunt maiores dolores in exitu eius quam [illegible]
fiunt in aliis ratio quia magis dilata
tur collum matricis et quia magis est
colligata matrici // Ad rationes cum dicitur quod .Ad primum
ventosa facit maiores dicendum quod non est verum ^dolores
quia materia ventosa citius egredi potest
per minorem locum antequam exeat facit
dolores et quoniam non est curandum
// Ad 2m dicendum quod illud est verum nisi ali .Ad 2m.
quid interveniat sed ad molam vento
sam accidit non sicut colligationem nec
connexionem matrici, ad carnosam autem ac
cidit sicut allegationem
ad matricem // Aut dicendum quod aliquando facit peio .6o a.
res sed carnosa est peior [illegible]
// Ad 3m dicendum quod [illegible] non est peior .Ad 3m
[illegible] // Ad alias rationes [illegible] .Ad primam alterius
dicitur [illegible] dicta [illegible] partis.
[illegible] est concessum // Ad 2m [illegible] .Ad 2m.
[illegible] maior disgregatio
[illegible]
[illegible] mola non fit [illegible]
[illegible]
[illegible] // Ad 3m [illegible] .Ad 3m
concessum // Ad 4m illud etiam est concessum etc. .Ad 4m.
+ De signis discernentibus inter
molam habemus pertractare // postquam ali
[illegible] molam [illegible] et con
[illegible] ad veram impregnationem et [illegible]

partes et causas hic etiam intendit manifestare
per sua signa, et primo auctor ponit signa
generalia per que possimus cognoscere
molam absolute et secundo signa per que possimus
cognoscere impregnationem veram a mo
[illegible], 2o ponit signa per que possimus
specialiter [illegible] cognoscere
aspectibus molis ibi 2a Et signa discer
nentia primo in hoc [illegible] signa ponit
ibi 2a et est dividere [illegible] ibi 3a
et sunt mulieres manus [illegible] patet // Con dicendum .No. 3
quia dixit et de signis discernentibus in
ter molam habemus [illegible] quod sic dictum est
species mole [illegible] aut [illegible] et de [illegible]
[illegible] dignum non [illegible]
[illegible] huius molam mo
motibus suis [illegible] in generatione
fetus [illegible] quia non est [illegible]
non [illegible] nisi hora quadam i. [illegible]
[illegible] agitatum [illegible]
vel [illegible] propter illud
non [illegible] quia [illegible] est apta [illegible]
cum sit [illegible] plures autem
movetur ventositas quam superius cal
[illegible] quia magis levis est naturaliter levare
seu movere ventositatem quam superius
illud causatum // Conclusio 2o quod quis fetus .No. 3
est ita debilis aut morbidus [illegible]
[illegible] ex debilitate [illegible] nuda [illegible]
[illegible] aut [illegible] movetur [illegible]
non movetur nisi ad motum matric
[illegible] vel ex compressione [illegible] ex isto solo
signo non confidas [illegible] mu
lierem [illegible] molam // [illegible]
[illegible] discernet inter tales veram
impregnationem fetus debilis et mole
et [illegible]
[illegible]
fetus motus et in ordinatione motus
significaret esse molam // Et similiter ista
[illegible] quia fetus [illegible] in matrice .9.
xi. aut 14. mensibus [illegible] quod non .8o.
est [illegible] quia talis [illegible] ^u
[illegible] plus molestat ^[illegible]
matricem et [illegible] mulierem [illegible]
[illegible] fetus [illegible] talis [illegible]
[illegible] differat [illegible] motu // [illegible]
[illegible] ex supradictis [illegible] mola
[illegible] ventositates [illegible]
et [illegible]
et [illegible] totus durus
est // Et per manus. Hic auctor ponit
aliud signum et patet // Conclusio [illegible] .No. 3
[illegible] et molas possimus [illegible]
[illegible] mole [illegible]
[illegible] similitudinem [illegible]
[illegible] non habere sensum

nec mola perfecte sed cum quodam spiritu et ideo
post salvari. Primo quia in mola nec multe
sunt et male a motu extrinseco ad extrinseca
ut pulsa consuetum causant illas mo
lities et extrinseca et non [illegible] et
propter oppilationes matris et propter defectum boni
alimenti quia natura consuetum intrinsecum propter limitato
membrorum principalium. 2do potest esse quia non moles
.i. leves sunt obedientes tactui cum
libus tangentibus ut pasta et cum talis
levitas [illegible] tactus in mola 2a
nec impregnationis qualis est in carni
bus mulieris et carnium [illegible] et ista
molities est propter [illegible] quia
tot quia non [illegible] in matrice [illegible] et
nutrimentum ad extrema et hec nec sunt
multe non [illegible] tot ut in [illegible]
ubi apparet magnitudo membrorum [illegible]
ut ita loquar [illegible] membra
ista [illegible] et quia deficit bonum alimentum
membra talia [illegible] in [illegible] autem .Nota
impregnatione nec non [illegible]
[illegible] membra nec est [illegible]
[illegible] alimenti quia [illegible] soliditas [illegible] mem
brorum [illegible] diminutione. Et [illegible]
hoc est [illegible] ubi fetus est parvus et
et fortis sed ubi fetus est debilis
et mollitudo posset et apparet talis
defectus in [illegible] qualis
apparet in mola, illud quia ad quod oporteret
[illegible] in transitu [illegible]
// Dicitur quia in mola [illegible] sit sicca
primo non [illegible] membra et non [illegible]
mollitiebus [illegible] // Dicitur quod [illegible] est
quod non est [illegible] in carne [illegible] est
aliquid quia [illegible] humiditatibus
superfluis // Dicitur [illegible] in urina [illegible]
non apparent granula [illegible] et
descendentia // et dicitur quod [illegible] actiones
[illegible] mulieris in [illegible]
actione [illegible] illa granula que
[illegible] ad vesicam [illegible]
[illegible] urina [illegible]
in [illegible] impregnatione [illegible]
[illegible] mulieris non posset ita
[illegible] ita granularis // et sic
[illegible] supponere [illegible]
cognoscere possumus cognoscere mulier
[illegible] vera impregnatione
[illegible] // [illegible] non [illegible] non
possunt [illegible] considerabimus
[illegible] mulierum
[illegible] et [illegible]
[illegible] ut puta [illegible]
[illegible] // Et signa de
[illegible] potest signa [illegible] possu
cognoscere [illegible] alias impregnationem
[illegible] a mola et [illegible] que
[illegible] magna [illegible] mola et [illegible]
[illegible] quia [illegible] potest signum quo
[illegible] dictis [illegible]

possumus 2o [illegible] quod quecumque habet
[illegible] mola 3o re
spondet [illegible] dubiis [illegible] 2a et [illegible]
[illegible] et mola [illegible] 3a [illegible]
[illegible] molam [illegible] ad [illegible] dicit
[illegible] signis [illegible] distinguitur
mola ab impregnatione [illegible] et [illegible]
[illegible] mola [illegible] sit per
fecta [illegible] et signa [illegible]
[illegible] alias [illegible] simplex [illegible]
[illegible] ut [illegible] illa [illegible]
[illegible] et est mola [illegible]
[illegible] est [illegible] est [illegible] signum
[illegible] putat se esse [illegible] quia tales
dispositiones [illegible] simplex [illegible]
et [illegible] impregnationis [illegible]
[illegible] informatum in matrice [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] simplex [illegible] alias [illegible]
[illegible] ut apostema [illegible] aut aliquid ad
[illegible] talibus [illegible] signa
impregnationis // Concludit quod multotiens [illegible]
[illegible] apostema [illegible] in matrice
[illegible] paulatim [illegible] et in talibus [illegible]
[illegible] ad [illegible] putat quod mulier ha
beat molam et non [illegible] talia
apostemata [illegible] apostemata [illegible] aliquam
[illegible] mulie
[illegible] appetitum
[illegible] et talia fiunt qualia fiunt in mo
la et [illegible] mulier que [illegible] est [illegible]
in talibus credit se esse [illegible]
[illegible] quia [illegible]
dere [illegible] tangere illam [illegible]
[illegible] molam et [illegible]
[illegible]
quia putat se esse [illegible] // signum 1a di
[illegible] inter tale apostema [illegible]
[illegible] et molam est quia in
mola [illegible] formatum [illegible]
[illegible] que [illegible]
illud [illegible] non ad dextram non ad
sinistram // [illegible] apostema [illegible] non
[illegible] apostema de loco suo // Amplius
mola fit subito [illegible]
[illegible] tale apostema paulatim et sunt
[illegible] // Amplius ut ponit
[illegible] in mola [illegible]
[illegible] apostema [illegible]
[illegible] // Amplius in mola [illegible] et ma
trix [illegible] frigida sicca // Calida
[illegible] et calorem matricis
[illegible] actione [illegible]
mola non calefacit ut fetus [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] matricis et tota ma
trix [illegible] in mola [illegible]
[illegible] maior [illegible]

Margin notes (left): .Nota · .2º · .5º · .2º · .8º · a impregnatione falsa · .8º · .6º
Margin notes (between columns): .Nota · 61

contra impregnationem // dubitatur quae egritudo sit deterior | .dº.
an mola an apostema durum matricis videtur | .p. arm.
quod mola quia diutius perseverat quia fit
durior usque ad finem vite, videtur quod | .2m.
apostema cum includat in se omnia genera
morbi // In contrarium quod mola est deterior | .8º.
morbus intensive quia cum apostemate duro
non impregnatio vera sed cum mola potest | potest sicut
aliquis sicut vera impregnatio ut videtur
asserere aristoteles x de ystoriis et auctor rose et
et videtur affirmare // Et multotiens
accidit. hic advertendum videtur quod apostema
cus quandoque habet cum mola et econtra item
videtur quod apostema et mola habent differentiam
materia Et ex accidentibus est potissima
gravitas et retentio menstruorum // accidit
ita etiam in mola mulieres sentiunt gravitatem
et retentionem menstruorum et cum ubera
sicut talibus apparet quod per tales gravitatem mu
sam credunt vera impregnatio ab apostemate
et mola propter quod in vera impregnatione
fetus vivus et sanus est, parvus est
debilis et morbidus mulier in vera
impregnatione ut sentiunt possibilem gravitatem
et alia audita ut dictum est secundum di
manchum est per transitionem temporis
primo // Et ex accidentibus hic advertendum, item
videtur quod apostema durum et mola habent
differentiam et dicit quod apostema durum et mola
habent differentiam ut dictum est supra et ex ac
cidentibus quia apostema durum sequitur dolor colicus
propter compressionem quam facit in orbo sive
monoculo quod ad apostema durum sit ut
semper dolor colicus quod non sit in mola
// Contrarium quod ad apostema durum sequitur retentio | .No[ta].
materie superfluitatis quia propter opilationem non
possunt transire retinentur in intestino
sicut et maxime in monoculo sive in
colon quod opilatur via lupinis fellis
quod portat coleram ad colon vel retentio
d[illegible] ad eum transit facta i
opilatione in [illegible] colera non venit
ad lupinum et quia non venit ad lupinum non potest
residuare vel per viam debitam transire
feces ibi diu retinentur quia aliquibus dolor
proveniunt colicus quod non sit in mola cum
in mola retineantur huius circa mulier
gravitatem ut in vera impregnatione // dubitatur quia
iam dictum est multotiens quod in mola
adest durities vel propter opilationem // dicendum
quod est verum quod in mola est opilatio re
cum quod in vera impregnatione / et tertio
durities secundum dicendum est quia aliqua apostematis
opilationem vel durities et ideo non facit dolorem
colicum ut durum apostema // Sicut multotiens
hic moles. hic advertendum videtur aliquibus
dubiis et primo vult 2º alterius ibi Etiam
colica quandoque vetusta / dicitur quod remouet
sive ad quod solvit tempore [illegible] est quid

tudinem quod ad molam non sequitur dolor colicus sed
ad apostema durum potest venire cum quandoque dolor
colicus cum mola dicitur quod sic in modo dolor
proximus inter dolores colicos potest quandoque
quia ex apostemate ad molam propter retentionem | .dº.
materie possit sequi apostema in orbo et etiam ad
molam possunt vapores sequi opilationes
propter multitudinem materie et sicut dolor colicus
ut in apostemate duro materie // dubitatur quare non
videtur quod possit sicut talis dolor cum materie
in mola transmutatur ad materiam corporis | .5º.
dicitur et multe reperiantur in gravitate
materie, dicendum quod est regulariter secundum
huius naturale debilitatem colon ubi de
buisset transmitti ad extrema transmittuntur
ad colon et superfluitates potest venire
tot quod nec gravitas materie causa huius
poterit nec sufficeret transmissus
ad extrema immo oportebit aliter transmis
mitteret itaque aliquis transmittitur ad colon
// Et in colica quandoque hic advertendum videtur
aliter dubio secerent aliquos quod ad faciem
sed mola quandoque dolor colicus incipiat
ut curat mola aut dolorem debitum de
bet approximare quod sedant dolorem et cum
hoc reprimunt molam ut per dactilos
cum sere agni casti, via dactili cum
sere agni casti sedabunt colicam et
cum hoc [illegible] molam // Contrarium quando
impregnatio gravatur mola superveniat dolor | .No[ta].
colicus vel etiam per contrarium dolor sit de
rebus maxime competentibus et cum in ergo sit
dationem attendere non negligendo
in molam et ideo conveniunt semine agni casti
quod est calidum et siccum in 3º dissolventium
ut tostatis cum dactilis ut sit delecta
bilius cum operatur medicina faciat factum
delectabile dummodo non admittat
proprietatem sanandi ut et dummodo mole
resisto totaliter ut cum [illegible] et per transitum
sicut ad materiam ubi est pars quam et i
tendimus curare tantum quod per [illegible] sed molam quantum
molam potest remollire dactilus cum
sere agni casti et etiam [illegible] videtur proficit | a fecun[dum]
hec medicina confert in omni specie mole
maturando materiam ad expulsionem aperien
do et vias dilatando // Et considera
quod apostema ista medicina aut curabit aut
dolebit curare quia si medicine fiunt pau
ce curabit resolvendo et aperiendo
sicut multe augmentabitur dolor
et fuit cum curans fortibus curare
dendum / Si autem mola certe tan
quam et superveniet dolor colicus
ut dictum est, ista medicina sedabit
dolorem non tamen curabit molam // dolo
rum autem advertendum, non posuit i
primo quod non sit venenosa nec est | a 12
sine morbo poterit dosim sufficere

Utrum que egritudo sit deterior an mola, an apostema durum matricis.

aut quattuor et non cum duobus dactylis reiterando
et agendo quotiens expediret apponi nu-
.Nota tum quod est semen agni casti // Considera
et quia dicit et mediante qua de causa mutationes
fit cum dactylis videtur quod per hoc possemus
ut per partem interius tangi quedam nocumenta
ut puta dyasimon quod fit ex dactylis
et aliis solutivis in augmentatione po-
nerentur semen agni casti quod est contra
quandam causam mole quia semen agni casti .d°.
reprimit materiam et ista materia et que
valet cum sit solus in curatione solius
mole et in vulvas destruperet ante
fuit in suo de simplicibus capitulo de vitulit
.Capitulum et in antidotario suo // Regimen .S°.
in capitulo hic alibi ponit curam mo-
le et primo ostendit quid faciendum aspiciendo doctores .S°.a°
intendere ad preservationem 2° quid faciendum
in processu doctoris intendentis ad cura-
tionem 3° ostendit quod medicina solutiva conveniat
et quod aperitiva et solutiva ibi 2a Et in multi-
plicibus curationibus ibi 3a et multotiens
sufficit / prima in 2as quia primo ponit regimen
quantum ad victum et ceterum secundum et in
generali 2° quantum ad evacuationem ibi 2a similiter
.Nota 1 Et gor flo[illegible] // Considera quod ista
mola inquit generatur sicut mentionavimus .d°.
in materie dicto quod generabatur materia .S°.
et dispositio si multitudo humiditatis et catarri
3 in anteriori erat emissio spermatis nu-
tiens tempore sompni itaque emissum ha-
bitum ad generandum interius aut coytus
cum viro in quo mulier actu emittit .d°.
et vir tarde quia consistatur aut in
substantia viri matrix attrahit spermata
sua et postea si vir emittat semi-
nis quod illud regimen 1a convenit in
curatione mole est diminutio motus
et exercitii 3° convenit quod sit vel calidis
interius remittatur et non humorosis moveatur
ad interius convenit et resupinatio in
dormiendo quoniam in resupina sic tale
fuit rectus et inferior in attrahet materias
animice et sic fiet diversio convenit
et resupinatio inferioribus partibus elevatis
non cum inferiora elevantur nimis
ad ea currit humoris et et ad interius
que est inferius quia humores cum sunt
de via gravius non possunt adherere partibus
.Nota infectio ubus elevatis convenit et
prohibitio inferiorum a latere inferiori
quia dicit sicut valet statio elevata
non pedibus superioribus curat ne stet
cum eis declivibus prohibitio 1a infe-
riorum a latere inferiori declinare
nam hic valde fuerit currerent materie
ad inferiorem posset et exponere
et prohibitio inferiorum scilicet inclinationis.

inclinatio a latere inferiori scilicet viri et suo pu-
dendo quoniam vir ob actum earum est resistans
et infrigidatus ut per talia ex sanie
Cur dicit alibi quod mulier debet sibi
cavere a coytu cum viro quoniam vir est
dispositus tamen quod mulier emitteret a tre
propterea quia ista est una de causis mole / ac-
do tamen quod propterea sit magis ad interius alibi
// Sed dicit quod non videtur quod resupinatio
conveniat in mola quia in tali situ quod
mulieres magis permanent et sic
ex hoc magis cavebitur mola cum mola
eorum ut dictum est —— quoniam mulier
permanet et in sompnis // Idem dupliciter
primo quod hoc attendit ante mole generationem / Sed alibi
loquitur cum mola est iam generata // At
idem quod resupinatio convenit non quoniam sed
cum inferioribus elevatis et talis
non disponit ad permanentiam retentionem / quia cum
stant inferiora elevata haec prima
nec humores possunt ascendere ad locum
emissionis // Et cum vero consideratur quod
est regimen principium quoniam tenemur ex
mulieres quod ei accidat mola ut est
in mulieres cada quod hic ait in hiis
et interius habent pollutiones nocturno
tempore // Dicit quale dicit et regimen in cibo
et potu // Idem quod et cibus et pannus
nutritivus ex quo paucum de materia permanet
non convenit et hoc regimen fit in hoc
ut tales interius remittantur et ut
pauce materie veniant ad interius cum
et re non naturali // Dicit quia ista —— convenit
ad preservationem a mola carnosa / quid faciendum
in preservationem a mola ventosa // Idem
quod intelligit tamen maior convenit evacuatione cum
ante aqua generatur ventositas et for-
te quod alibi / non curant ponere preservatio-
nem mole ventose quia eius preservatio est
talis qualis est materia et quia talis mola
ventosa curatur materia et cum est generata
et facta et ideo non posuit eius preser-
vationem / sed mola carnosa cum est facta
non potest sanari cura ymo du-
rat quinque quatuor vel quinque annis
et quinque tota vita / et ideo in eius curatio-
ne maior est intendere preservatio-
ne ante sed fiat // Et similiter iget hic
ponit regimen quoad evacuationem et primo
// Considera quod in preservatione docet flobotomiam
et interius est evacuatio cum ex qua
generatur mola cum quinque mola generatur
ex multitudine bonorum humorum ut apparet x°
historiarum / evacuatio et cum ante preparatio-
nem et evacuationem humorum flegmaticorum et ceterorum
generatur cum aspectu humorum generativum
et vomitus et mundans stomachum quod est

aroa tibi et hic ponitur cura preservativa
vel post et huiusmodi que fit ab huius
modi per evacuationem illorum humorum vel vacuit
// Et considera quod breviter sit expediens .No^a.
omnis sit preparationem humorum evacuandorum
secessum et notum per suppositiones hoc
notum ex canonibus universalibus // dubi- .d^o.
de qua nova convenit florida // Sermo .S^o.
in preservatione que venit florida sapientie
per cam universalem quia talis evacuatio
augetur mola et apud consuetudinem ve-
nas mulieres et incitat naturam ad
expellendum / que autem debeant esse solutiva
ponit aliam per pillas fetidas et evacuativa
flegmatis etc // Et in reliquis curationibus
hic docet reiterare curationem predic-
tam per illas curationes aut dictas et patet //
Conclusio quod in primis curationibus cum iam
incepimus molam curationem intendendum
est ad molam sic incidendum ad apoto-
genatura [illegible] apotomia dura / intendendum
autem ad talia apota ut non est cum
resolutivis et molientibus / et talia et resolutiva
que veniunt in mola ——— ingens i
mola cancrosa — consumat malam mole
et ut carnem vel corporem moleve
post et molitiva ut dilatetur ex ma-
teria / ista cum calida molitiva resolvunt
materiam mole et quod est ei simile .i. apoto-
dura que assimilantur mole / si autem
ista non sufficiunt tertium studium est ad abor-
tiva que incitant matricem ad expellen-
dum que ex maiores resolutionis ut
[illegible] et ista magis
iuvabunt per approximationem molitivorum
preparando os matricis ad aperiendum
// Et considera quod doctores non expliciunt .No^a.
a^ca molentia et supportativa predicta
in capitulo de cura aportum duorum et predicta
in capitulo de extractione abortivi et de
extractione fetus // Dubitatur si estando ma- .d^o.
[illegible] quod non valet
cum mola [illegible] ad secun-
dinam ut [illegible] extraheretur
[illegible] obstetrice [illegible] manu
[illegible] predictum in extractione fetus
// [illegible] potest [illegible] pro .S^o.
quod periculum esset [illegible] illud carnis
esset minus magnum et non posset
exire per caput quod [illegible] non esset
apertum // posset tenere quod sit [illegible] .S^o.a.
[illegible] illud [illegible] esset
plus ut matrix et mulier [illegible]
nocumenta facta [illegible]
ad veram [illegible] / hodie [illegible]

[illegible] de infamia quod multa [illegible]
quod in [illegible] deberet sicut nimium
audent facere et iubere // Et multo minus
sufficiat. hic dicit / ostendit quod [illegible]
[illegible] solutivus et [illegible] apertivus
et resolutivus et patet et [illegible]
et plura videas ab alia sorte in [illegible]
[illegible] et [illegible] etc.
F [illegible] / [illegible]
dicit / [illegible] abortivi
et [illegible] abortivi et signa
et curam // hic intendit manifestare
difficultatem partus et [illegible] continua
et curam / et primo ponit [illegible] paululum
ad [illegible] / 2° [illegible]
difficultas partus primo [illegible] quod [illegible]
[illegible] 2° [illegible] a
naturali / 3° dicit / ostendit [illegible]
[illegible] non naturalem [illegible] Et que
est [illegible] illam [illegible] Et [illegible]
naturali. [illegible] patet // Conclusio [illegible] .No^a.
naturali [illegible] caput [illegible]
[illegible] manifestatur est
[illegible] et ab ipso [illegible]
[illegible] caput [illegible] et cum hic egre-
ditur [illegible] / [illegible] egreditur cum
pedibus egrediuntur [illegible] gravis
et ponderosus, 2° [illegible]
matricis ita quod caput primo ponit ad
[illegible] quod sit clausum et non est
apertum / et non [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] posset
sicut caput [illegible] ad latera matricis
cum sit in [illegible] non [illegible]
[illegible] posset / et non [illegible] a
[illegible] et talis
fetus non suscipit auxilium sive
[illegible] / [illegible]
et matrix non est apta ut deberet 3°
[illegible] manibus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] est et matrix apta [illegible] egre-
[illegible] .No^a.
non [illegible] egredi [illegible]
pedibus [illegible] manibus // 2° [illegible]
[illegible] talis partus [illegible] est
naturalis / 2° quia sit [illegible] et [illegible]
[illegible] / et est [illegible] et [illegible]
[illegible] / 2° quia cum fetus egreditur [illegible]
dicta non multum [illegible]
[illegible] et [illegible] non
multum [illegible] mulierem [illegible]
[illegible] dolet / partus
[illegible] non
dat de [illegible]

lore et incurvatalis partus potest declinari
licet cum inter alia dicta [illegible] spiritus humanae
plus punat dolorem in partu propter sensitivitatem
ut ait ponit de partu [illegible] et contraria
.Nota. dicit. Hic ponit figuras partus innatura-
les et non naturales magis quam supra dicta abor-
.d. sit quia permutatio in figura partus similiter in
[illegible] plus causat partum difficilem quam ab
origine. Dubium si fetus haberet duo ca-
pita utrum melius esset quod egrederetur
cum pedibus aut vel cum illis duobus capi-
.S. tibus simul. Dicendum quod si os matricis esset
ita dilatatum quod duo capita simul possent
exire egredi melius est ut egrederetur
cum illis duobus capitibus. Aut si quia raro
est quod tantum sit apertum melius est ut talis
cum ut egrederetur cum pedibus aut et
postea per vim extraheretur. Et auctor prop-
ter illam hic dicit. Ondit figuras partus
.Nota. non naturalis ponendo quartam inter eas
et quod dicat patet. Corollarium quod cum fetus
egreditur cum pedibus ambobus simul et cum
manibus extensis ad coxas talis partus
[illegible] est bonus quia obstetrix potest
mulieri et fetui exhibere auxilium satis
cum aliquali [illegible] extrahendo. Sed cum
egreditur manibus extensis ad caput ta-
lis partus est [illegible] deterior. Ratio quia tunc
fetus magis extendit collum matricis
quia per talem situm reddit grossiorem [illegible]
ut patet tibi inspicienti si elevas brachia
supra caput et si deponis eas versus
coxas. Et ideo talis est multum malus
mulieri et fetui. Mulieri quia eam multum
extendit et [illegible] moveatur ita [illegible]
Longo tempore cum sicut cum caput accedit ubi est [illegible] motus
si autem moveat caput a rectitudine
tunc talis partus est malus quia fetus [illegible]
[illegible] debilitatem non potens exire
licet propter contractionem quam facit fetus
et in tali casu caput non declinat a rec-
titudine fetus nec potest unam manum
in vulvam nec aliam quia [illegible]
.d. et in tali [illegible] laborat et fetus
et mulier. Dubium quia videtur bona
figura cum fetus egreditur cum pedibus
quia obstetrix potest partui prebere auxilium
.S. trahendo fetum cum manibus. Dicendum quod
non est verum. Ratio quia melius est quod fetus
suis viribus egrediatur et figura naturalis ma-
ior fortitudo quam cum egrediuntur ad
[illegible]. Amplius maxime periculum est
in tali [illegible] propter [illegible] fetus. Et ponit extensive [illegible]. Hic
.Nota. dicit. Ondit actiua quod sunt in partu
non naturali [illegible]. Concludit quod causae
partus non naturalis aut [illegible]

[illegible] quia [illegible] non tantum
dilatatur [illegible] aut quia debilis
propter [illegible] aut propter
[illegible] et [illegible]
[illegible] non ad [illegible] ad expulsionem
quia est [illegible] aut est propter fetum
non exit in figura naturali [illegible]
figura [illegible] et [illegible] prius
non manus aut cum caput [illegible] ducere
ad [illegible] aut quia fetus est debilis
quia minus magnus et sic de aliis.
/ [illegible] difficultatis [illegible]
fetum et matrem ut cum fetus est de-
bilis et sic mater propter [illegible]
vel propter [illegible] non dilatatur
quia os [illegible] sufficienter [illegible]
et fetus propter compressionem et mulier
propter dolores et [illegible] magni et
[illegible] mulier [illegible] non [illegible]
/ [illegible] mulier et moritur fetus
quia fetus fuit passus in [illegible]
debilitas non potest [illegible]
compressionem [illegible] fetus
[illegible] manum [illegible] et [illegible]
[illegible] et per
[illegible] talis [illegible] in [illegible]
[illegible] qualis [illegible] et propter dolores
[illegible] compressione [illegible] aut [illegible]
[illegible] robusta [illegible] in tali [illegible]
[illegible] caput cum fetus stat in collo ma-
tricis longo tempore accidat mulie-
ri apostema [illegible] in vulva
[illegible] et in collo propter [illegible]
et est tanta quod non resolvitur [illegible]
in tribus diebus [illegible] aut [illegible]
fetus et moritur mulier [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] accidunt [illegible]
[illegible] fetus [illegible]
non potest tolerare mater propter magna
[illegible] quod fit in partu [illegible]
[illegible] autem ultimo dicit [illegible]
[illegible] mortis quod accidit fetu-
quam [illegible] et potest et in [illegible] propter
constrictionem colli quia [illegible] non
potest habere aerem quia non potest dilatari pec-
tus propter magnam clausionem colli ma-
tricis aut [illegible] quia non venit
ad os mulieris [illegible] os matricis sup-
[illegible] in alteram [illegible]
et sic non potest [illegible] indiget
[illegible] aliquando [illegible]
[illegible] et propter [illegible] caput ut [illegible]
aut propter [illegible] aut propter [illegible]
[illegible] fetum quam [illegible] non potest
propter debilitatem [illegible] est [illegible]
[illegible] subito
[illegible] superius. Dubium
.d. quod figura partus sit magis naturalis an

./ Utrumque figura partus sit ma-
gis naturalis an cum fetus
egreditur super caput suum
aut cum egreditur super pedes
suos.

cum fetus egreditur super caput suum, aut cum
egrediuntur super pedes suos. Et videtur
quod cum super pedes suos, quia hoc significat fetum
fortiorem et magis naturalem, quia videtur
notum est quod cum partus sit naturalis quidam
motus ille erit magis naturalis qui signi-
ficabit virtutem fetus fortiorem
[illegible] naturalitatem confirmat a[illegible]
[illegible] / antem. Et quia cum fetus
est fortis ipse egreditur super caput suum
sed cum [illegible] super [illegible] non
[illegible] illam fortem, ymmo super pedes egre-
ditur. Unde virtus fortificata faciat aliquid
plus quam virtus fortis absolute. // Amplius
cum fetus egreditur super pedes minores
sunt dolores, in partu naturali pauci dolores
et pauca accidentia sunt [illegible] ante [illegible]
quia cum egrediuntur super pedes primo
[illegible] paucos dolores et [illegible] motum fiendi
[illegible] de [illegible] ad ma-
[illegible] secundo quia non fit subito magna
solutio continui in collo matricis sed egreditur
primo caput [illegible] subito propter capitis ma-
gnitudinem fit subito una magna solu-
tio continui, unde fiunt magni dolores et ma-
gis [illegible] fit [illegible]
magna et per consequens accidentia praviora
fiunt cum fetus egreditur super caput quam
cum egreditur super pedes // Amplius cum fetus
egreditur primo super pedes [illegible]
super [illegible] et [illegible] cum caput
ultimo egreditur super [illegible] et
periculum est fetus ab illis suffocetur
// In oppositum est [illegible] / hic [illegible]
// Conclusio [illegible] ut dictum est super est
motus in quo egreditur fetus natura-
[illegible] fit a fetu [illegible]
[illegible] habeat [illegible]
[illegible] et ut ipse fetus habeat [illegible]
[illegible] causali [illegible] / et
fit [illegible] expellendi [illegible]
[illegible] aggravat et extendit et hic
est naturalis cum fetus vivit et mulier
et pauca accidentia contingunt ambobus //
et preternaturalis [illegible] ut cum fetus mo-
ritur aut mulier aut utrique aut
cum mulieri aut fetui accidit [illegible]
aut dolor et ultra debitum [illegible]
alius ad hoc ut talis motus partus sit
naturalis et requiritur ut fiat in termino
maxime naturali ut puta in [illegible] mense
// [illegible] partus sit naturalis requiritur ut primo a terra
[illegible] fetus egrediatur secundum [illegible] egre-
diantur [illegible] in debito modo
ut quod non nimis subito nec nimis
[illegible] nec in nimis magna [illegible]
nec in nimis [illegible] / istis [illegible]

post [illegible] conclusio prima quod figura maxime naturalis
Prima ar(gumentu)m. partus est in qua partus vel fetus egreditur
super caput suum. Ratio quia in tali partu et
fetus et mulier maxime salvantur
et minus eis contingunt accidentia preter-
naturalia [illegible] hic fetus velocissime
exeat et ex isto [illegible] non leduntur nec
leditur matrix // Amplius ex hoc significatur
sanitas eius perfecta [illegible] omnes virtutes
maxime animales et vitales fortes exi-
stunt quia motus cum [illegible] membro quod est principium
motus ut puta cum cerebro et [illegible]
hoc accidit [illegible] principales sunt
[illegible] ut puta [illegible] cordis
2m. // 2a conclusio quod figura maxime innaturalis est quando
fetus egreditur super pedes suos. Ratio
quia in tali partu multum laborat et
patitur fetus et mater, quia fetus
maxime primo movetur ad intra et
non ad extra et sunt [illegible] et matrix
quando motus [illegible] quia fetus tendit non
ad extra sed ad intra ubi est [illegible] motus
quod est intra, et matrix expellit ad extra
sit // 3a conclusio quod figura [illegible] dicta potest dici
post primam maxime naturalis [illegible] secundo
[illegible] quando egreditur super
pedes obstetrix [illegible] fetum pedibus [illegible]
[illegible] // 4a conclusio sequitur
inter omnia alia [illegible] mulier [illegible]
plus patitur in partu [illegible] sit naturalis
sive sit non naturalis. Ratio quia mulier est
magis sensibilis. Amplius fetus [illegible] sua
colli matricis [illegible] et multo [illegible]
/ Amplius quia [illegible] plus [illegible] de fetu
humano [illegible] ligata fortiora
[illegible] est dolor [illegible]
[illegible] de [illegible]
sit // 5ta conclusio quod puer non dat vocem quamquam
[illegible] nisi prius sit totus extra
[illegible] patet [illegible]
est [illegible] de [illegible] / et causa est quia
nisi [illegible] totus est extra non potest
[illegible] ad vocem // Ad instantias ad primam ad primum
[illegible] cum fetus est fortis
[illegible] egreditur super caput sed cum est
[illegible] fortior egreditur super pedes [illegible]
virtus fortificata faciat aliquid plus
/ [illegible] non est [illegible] sed cum fortificatur
aliquid plus facit [illegible] velocius et
cum minori [illegible] salvatur et [illegible]
egreditur // Ad 2am [illegible] quando egreditur
super pedes [illegible] pauci
dolores et [illegible] paulatim [illegible]
ad magnitudinem // [illegible] est cum
fetus est in via / [illegible] venit ad
viam et ad collum matricis fiunt

Margin (left column): .3m. — .O(ppositu)m. — .S(ecundu)m. No(ta)

Margin (right): .1a rº. — .2a rº. — .3a rº. — .4a rº. — .5ta rº. — .Ad primam. — .Ad 2m.

.5ᵃ ca.

.Ad 3ᵐ

maximum dolorem propter magnas agitationes quas facit fetus quando exire super pedes anque patet. Et ad illam figuram // Ad dictum primum fuit dolores propter moram quam facit fetus in collo cum non possit exire, et illa pressio deprimit ad magnitudinem solutionis. Nichil facit exiguorum et maxime ad magnitudinem solutionis // Ad ultimum patet solutio quia ut dictum est primo egreditur fetus de vagina et deinde membra et ideo non est periculum insufficiens, et maxime quia cum tali figura amplissime egreditur ut patet ex dictis.

Difficultas partus aut fit ex parte matris aut ex parte [illegible] quod Avicenna premittit preambula de difficultate partus. Hic Avicenna intendit exequi intentum scilicet manifestare difficultatem partus et ponere eius remedia, et tria facit quia primo manifestat partus difficultatem partum et causas, 2ᵒ ponit signa, 3ᵒ ponit 2ᵉ remedia, ibi 2ᵃ in causa partus non est sequitur sed in presentat dolorem, ibi 3ᵃ cum preparantur [illegible] quia primo Avicenna ponit veram divisionem causarum difficultatis partus, 2ᵒ declarat membra divisionis, 3ᵒ Avicenna in quibusdam canonibus supplet effectus difficultatis partus quia causas tetigerat in capitulo precedenti et non complevit, ibi 2ᵃ Facta non ex parte ipsius, ibi 3ᵃ et quandoque producit / Primo dicit // Conditiones difficultatis partus dicit ab aborsu multiplicatur quia in aborsu nascitur fetus non vivens et [illegible] et mater sed in difficultate nascitur nascitur vivens ut in pluribus salvatur utraque sed alterum eorum aut ambobus contingit egrediendo / 2ᵒ quia in aborsu contingunt de remota accidentia ut sincopis febris acuta, inextimata vigilia, fletus, fluxus ex memoris debilitas membrorum sicut in responsabilibus, sed in difficultate partus non sunt ita sicut

/ Amplius propter aborsum mulier aut remanet sterilis aut difficultatem impregnationis sed propter difficultatem partus quamvis levior impregnatio

/ Difficultas tamen partus quandoque est via in aborsum, et quando etiam sic extendit ad partum difficilem quando fit propter fetum mortuum ut inde debilitatur, infirma et forte quia difficultas partus et aborsus non differunt nisi secundum intensionem et remissionem, unde accidit causa remissa et debiles faciunt partum difficilem quando intense faciunt aborsum ut, verbi gratia, fluxus acutus remissa inducunt difficultatem partus et ipsa intensa causat aborsum et sic de aliis // Dubitatur utrum difficultas partus possit praevenire a natura. Videtur quod non

.om

.5o

quia Avicenna non ponit // Contrarium potest argui quia aborsus quandoque fit a natura ergo similiter partus ut patet supra de causis aborsus // Dicendum quod difficultas partus potest provenire a natura multipliciter: primo quando similiter ipsa est debilis producens debilem fetum qui non est bene exigit nec bene movet ut est necessarium in partu naturali, aut cum ipsa est forte generans fetum duo capita, aut cum generat multos fetus ut quinque aut plures // Et cum dicitur quod Avicenna non posuit, licet non est explicite sed implicite bene posuit scilicet qui posuit causas difficultatis partus ex parte partus, ut ibi patet ex dictis // Facta non ex parte hic Avicenna declarat membra divisionis, et 3ᵉ facit sic 3ᵉ membra [illegible] ponit et declarat ibi 2ᵃ Facta autem ex parte fetus, ibi 3ᵃ Facta autem ex parte matricis, ibi 4ᵃ Facta autem propter prima ibi 5ᵗᵃ Facta ex vicinantibus ibi 6ᵗᵃ Facta autem ex hora partus ibi 7ᵐᵃ Facta autem propter causas primitivas, ita quod posset dividi in octo partes sic octo causas tangit ex parte generationis sed non sit cura de hoc, primo tamen ex parte generantis que respicit totum ut universitatem regiminis totius est ut sit puella, debilis ex remota [illegible] sicut [illegible] nec musculi ventris non possunt ad minuere matricem in motu partus quia partus difficilis, aut ista partus creatura potest esse femoris cum sit signum [illegible] sterilitas multa in corpore propter quamvis nata que est sterilitas multa illius os femoris quando inpetere appetit non appetit sufficienter unde fit difficultas partus, aut ista strictura potest esse in collo quia collum inferius [illegible] partus debiliter informatur sicut [illegible] adeo strictum quod non potest dilatari, credo autem quod Avicenna per stricturam intellexit ex [illegible] corporum quod fit circa umbilicum et pectinem, et hoc sequitur debiliter mulieris ad motum fortis membrorum inferiorum quia talis est causa difficultatis partus causa ad partum requiratur fortis motus et ideo voluit illam stricturam collum quia hec respiciat 3ᵐ genus causarum scilicet difficultatem partus factam causa matricis causa collum sit pars matricis, nec per stricturam intellexit stricturam ossis femoris cum hoc respiciat 4ᵐ genus causarum scilicet membrorum vicinantium matrici et causa os femoris vicinatur matrici // Et strictura que contingit circa umbilicum et pectinem est vicinantium matrici // Dicendum quod non est inconveniens quia non vicina

.Ad 2um

extra

.1do

.5o

No 3

.1do

·/ Utrum difficultas partus possit praevenire anno.

nis ut uesica et rectum intestinum cum talia
constringant matricem / nimis uel aure uel uetus
sitis distant ab ipsa matrice uel non impres
sagiunt ut patet / Aut sit debilis simpliciter
quia passa est egritudinem ut febres
alias egritudines de quibus hic tangit
debilitatem radicem et famem .i. debilis quia
passa famem propter carestiam uel quia carce
rata a uiro suo // Sed dicere iste sit de pu
nitione maxima // Item quod ueste est secundum pa
pulum aut Auicenna / intelligit hic con
trarium quod puerum ab actione et a sepibus anni
... nimis .... pugnas tempore partus
et aliquando partum ut plurima quia uidet pugnas
sibi uectantes mori in partu / magis ita calore
minore calor fugit ad cor et non expa
ditur ad matricem nec ad fetum quia nec
fetus potest ad iuuare per proprium motum
in expellendo nec matrix potest ipsum expellere
de ficiens uirtutibus et calore / at
est timida quia non est consueta partu
nec impugnatione quia est puella partum
partus et prius impugnatione nisi et uidet
alias pugnantes mori / aut uidit et
audiuit eam suam impugnationem et eam
mulierem mori ista quia non est consue
ta partu putat eam maiorem quam sit et
magis timet quam alia expta semel
aut bis / expta partum imaginabitur
ego sicut inuenit alias ipsum acl...
supra poto et non in timebit / quia partus
non est ita difficilis / In mulieres prime impu
gnationis timor maior quia in suetà
et dolor maior extensiue et intensiue
extensiue quia nec matrix potest ita ex
pellere nec fetus potest ita exire in
tensiue quia in tali collum est magis
constrictum quia plus extenditur et plus sol
uitur quam in consueta ut habetur de
claratum // Et si instantes dolor non .9.
debeat esse magnus quia prius non sit
circa matricem // Item quia non est prius su .5°
fficiens facilitatio partum sibi su
fficiens partum dolorosum // Amplius .9.
si instantes quod minor est et pinguedo
// Item quod secundum est sed penam primam .6°
Auicenne / ubi inter solum acerbum et tempora
annis / ut est annus debilis .i. de
bilis ex etate et non sudat in ipsa
iuuentus nec ipsa nec fetus unde
potest fetum expellere et fetus non huius
calore non potest adiuuare in motu
// Et si instabiliter quam sicut agrauatur non .9.
// Item quod uerum est quod non grauatur sequi .5°
tur sed post grauatur aliquando ut quia ex
circa .xl. annum magnus adhuc
sudat nec simul et audiui ab una

mea atque te fide digna que ipsa grauit
in .50. anno et multum euasit de
illa impugnatione ut toto tempore sue impugnatio
nis / et per Auicennam tangit in plures debiles
pugnantes partum ualere eam dicit ut sit
constricta .i. debilis aut consuetam non
immediate ut dictum est supra / et debilitatem
accidentale eam dixit aut debilis passa
egritudines et famem 3° tangit hic debi
litatem et illam dicens aut est annus
debilis aut est plurimum adipis // Cum dicit
quod adeps et pinguedo possit capi pro eodem
et hic sic aut quod statim exponitur .i.
uel et possit dici quod Auicenna / hic per adipem
uoluit hic intellegere solum pinguedinem itaque
sub pinguedo et ea prout et quam adeps
est pinguedo quam appelatur assungia
non stridet ad ignem et ista uidetur quia
apparet sicut eam uitra bouis et sanguis
unctio sicut et ista non uidetur possit
esse tanta quod constringat os matricis nec est
ita sicca quod possit infrigidare matricem
et musculos eius nisi ut non possit
in expulsione fetus / et ideo Auicenna / ad hoc
de notandum dixit aut plurimum adi
pis et statim exposuit sed aut per .i. ue
hementes pinguedinis nam pinguedo quae
est illa quae stridet potest ad ignem multum
potest abundare et sic quod coartare al
meze .i. os matricis adeo quod non possit
solutio dillatari quia fiet difficultas partus
aut potest etiam quod tanta pinguedo quae non
stridet quam illa quae stridet possit cause
difficultatem partus nam zirbus adipinus
est de genere pinguedinis quae non stridet
et iste quam est excedenter magnus quia
extenditur usque ad os femoris circu
dat collum matricis quod prohibere potest
eius dilatationem // pinguedo aut quae stri
det est quae est circa interiora
uocata meseraicum et ista non est
dum statim adhereret matrici tota et
collo eius multiplicata prohibet ma
tricem et collum dillatari in partu
quia fit difficultas partus // Et non
admiratur. hic Auicenna / ondit causam
propter quam pinguedo quae stridet causat
tantam difficultatem partus propter constrictionem
colli et matricis / dicens et non ad
miratur nec bis simpliciter generis fe
minis quod sit matrix compressione laterum
uentris uehementis fiet nam quae
superflua pinguedo et precipue illa
quae stridet eam ipsa sit fiat ipsa
inficiat musculos uentris quam

Nota

.d°.
.2°.
.Ad p^m.
.5^a a^a.
.Ad 2^m.
.No^a 3

fetus non posset comprimi sufficienter ut adiuvaret
matricem in facilitando partum // Dicitur quod talis
pinguedo reverberando calorem deberet
calefacere musculos vehementer ut iuvarent
stomachum ad invicem digestionem // Amplius .d°.
talis pinguedo cum tangat matricem .5°.
debet comprimere adeo ipsam ut redderet strictius .5^a a^a.
// Ad primum dicendum quod illa pinguedo quod producit
non calefacit cum sit mollis fetus sed cum
debet saltem reverberando calorem calefa-
cere // Dicendum quod ratio est nulla quia ipsa quantum
in corpore minimum fit in quo est paucum
calorem // Ad 2m autem ad [est] quod pinguedines
non sunt densus et ideo potest reverbera- .No^a 3
re calorem ad stomachum cum non sit vehementer
fetus // Aut posset dici quod pinguedo cum
est moderata reverberat calorem sed
cum excessit nimis inficiat seu [illegible] et
ponitur // Ad 3m dicendum quod sic talis pinguedo
causat per fetum musculorum difficultatem
partus [illegible] causat per fetum maiorem
difficultatem unde tales pingues difficul-
ter impregnantur et cum concipiunt ali-
quando in etate ipse adeo infrigidantur
quod ipse efficiuntur steriles / aut est pro-
pter teneritatem in dolore et iste pro mulie-
res sensibiles que habent perfectos nervos
sensus et eos directos [illegible]
per [illegible] dolent quando non possunt stare
in uno decubitu [sed movetur de decubitu] ad decubitum quia
nescimus cum habeat caput ad horizontem vel
[illegible] et vertit [illegible] ut non potest propter punc-
tationem quam facit [illegible] quia ubi de-
beret stare erecta cum [illegible] inferio-
ribus [illegible] ipsa claudit inferiora
et declinat caput ad inferiora sive
ad terram ut est consuetudo dolentium quia
fetus non valens [illegible] moveri et
[illegible] situm et ideo fit alia causa difficul-
tatis partus [illegible] parte fetus ut patet // Fa-
cta autem causa fetus hic adire ma-
nifestat causas difficultatis que respici-
unt fetum et primo facit hoc 2o ad-
incidentaliter ponit signum facilitatis
partus ibi 2a [illegible]
per adventum in tres quia primo adire ponit
causas ex parte fetus que respiciunt se-
xum et [illegible] 2o que respiciunt nume-
rum // 3o ponit causas que sunt dispositio-
nes per terminum fetus / 4o que respi-
ciunt figuram ibi 2a aut [illegible]
ibi 2a et quando fit difficultas ibi 4a
et quando fit difficultas per patet // Conclusio
quod ut dictum est superius femina est debi-
lior [illegible] in pluribus quam quantum a
principiis [illegible] et ideo propter
debilitatem [illegible] adiuvat
in partu / posset tamen esse quod aliqua mu-

lier sive femella esset fortior aliquo viro et
talis non esset causa difficultatis partus
quia non potest esse magna [illegible] per angu-
stum locum nisi difficulter [illegible]
dicebantur tales fetus possent crescere [illegible]
[illegible] de facto fortis [illegible] // Dicendum quod cum
eadem [illegible] sic essent [illegible]
facilius exirent // Aut dicendum quod plus quam
illa magnitudo in causando difficulta-
tem partus quam fortitudo [illegible] in compara-
do facilitatem partus cum fetus in utero
[illegible] fortis sit [illegible] ad hoc
in [illegible] est debilis / aut propter multip-
licitatem // Conclusio quod quando fetus est valde
[illegible] ultra [illegible] talis non multum
[illegible] et ideo [illegible] non [illegible]
[illegible] fortiter movetur ut expellat
[illegible] levis et debilis [illegible] expellit et
ideo partus difficultatem // [illegible] fetus
ut in pluribus est debilis et debilitas
fetus est causa difficultatis partus [illegible]
partus sit minoris difficultatis quo-
libet [illegible] difficili / Aut levitatem
[illegible] potest multiplicari [illegible] 1o aut
propter levitatem i. agilitatem nam cum fe-
tus est agilis multum ipse erigit se
cum capite ad superiora et non ad infe-
riora ut patet de [illegible] agili qui
[illegible] subito se erigit ad su-
perius / 2o potest exponi aut propter levitatem
[illegible] i. propter debilitatem [illegible] est de-
bilis [illegible] non potest [illegible] caput
ad horizontem [illegible] ut superius dictum
est / aut est propter levitatem 3o [illegible] pos-
sumus dispositionem [illegible] gravitatem ita
ut velit quod [illegible] fetus duo generat
que ad invicem [illegible] ad exitum [illegible]
est [illegible] fetu
ad extra ad est gravitas sive ponderositas
[illegible] levitas i. [illegible] ponderositatis
causat partus difficultatem // Ista autem
levitas contingeret ex mala nutri-
tione [illegible] / 4o propter levitatem posset intel-
ligi lubricitas et ista causat di-
fficultatem partus [illegible] fetus est
lubricus non potest [illegible] di-
rigi ad horizontem [illegible] lubricando difficul-
ter [illegible] / aut propter alte-
rationem i. propter [illegible]
ab equalitate [illegible] fetus [illegible]
[illegible] est ab equalitate [illegible] lu-
bricationis que accidunt dispositionem di-
[illegible] lubricationis [illegible]
sit fetus ille qui habet duo capita // Dicitur .d°.
quod unum caput causat difficultatem
partus [illegible] duo capita [illegible]
[illegible] // Dicendum quod verum est si duo capita
essent valde magna [illegible] fetus .5°.
habet duo capita ambo [illegible] parva aut

tertia

unum est primum et alterum naturalis dispositionis, sed unum est in extremitate colli ut est in quolibet naturaliter, aliud autem est in pectore ut audivi de quodam habente duo capita quorum unum erat ut in nobis est, aliud autem erat in pectore // Aut quia comprimuntur. Hic auctor ostendit causam difficultatis partus que respiciunt fetum et partem matris, et dicit quod partus est difficilis ratione fetus multiplicis quia fetus multiplices comprimunt invicem eundo et redeundo sicut multi fetus simul comprimuntur, talis autem compressio causa partus difficilis quia in compressione unus non permittit alium debite magnificari et debite compleri in ventre, cum unus alteri subtrahat alimentum unde quilibet remanet debilis non potens se movere in partu. Aut contingit difficultas partus ratione compressionis quia duo simul egrediuntur in uno exitu et unus in exitu alium impedit secundo. Aut contingit difficultas partus ratione compressionis, id est ratione alterationis quia unus cum alio alteratur quia unus ante alium velet exire et in tali alteratione fetuum fetus debilitantur. Aut etiam difficultas partus ratione compressionis, id est ratione precipitationis quia unus alium precipitando alium expellit antequam debite generatur et ratione male figure fit partus difficilis, et quia in [illegible] plurium fetuum est in una [illegible] in una [illegible] hic fetus magis se tangunt et alterantur [illegible] hic propter se magis [illegible] et partus se magis impedit in partu // Dicit quod ut ponit Avicenna [illegible] duo [illegible] in compressione invicem cum unum est [illegible] aliud ut in eodem thoro unum aliud calefaciet et sic unus alium fortificat, quia fetus plures in una matrice existentes unus alium calefaciet et fortificabit, eodem modo [illegible] est [illegible] unus fetus [illegible] alimentum quod non est in corporibus extra matricem existentibus ut in eodem thoro quia unus alteri alimentum non rapit // [illegible] fetus magis alterantur [illegible] in una [illegible] sicut in una [illegible] [illegible] magis [illegible] de tali [illegible] fetuum et de causa eius dictum fuit supra 2o capitulo // Et quia fit difficultas .d°. .S°. .d°. .S°.

hic auctor ponit causas difficultatis partus que sunt dispositiones [illegible] fetus et partus // Dicendum [illegible] fetus est mortuus taliter partus debet dici abortivus, potest [illegible] difficultas partus propter simultatem accidentium que conveniunt in partus difficultate nam potest [illegible] fetus mortuus non [illegible] nec tremor cordis non [illegible] vigilatis non [illegible] non dolor [illegible] nec aliud partum minus intensius [illegible] in partus difficultate et [illegible] potest difficultas partus et hoc potest esse propter [illegible] mulieris et quia est etatis iuvenilis et tempus est [illegible] ad hoc ut talis partus fiat [illegible] fetum [illegible] non [illegible] et fit partus difficilis itaque ad hoc ad [illegible] et [illegible] addit autem quia debilis [illegible] propter [illegible] accidentalem ut quia eger // Et quia fit difficultas. Hic auctor assignat causas difficultatis partus ex parte figure et [illegible] // Dicendum quod dicit [illegible] quod figura non naturalis fetus in suo exitu fit per compositionem motus fetus in matrice [illegible] forte quia potest fieri figura non naturalis propter ablationem motus sic in fetu mortuo, [illegible] fit et eius exitus figure non naturalis minuitur et quia potest [illegible] figura non naturalis propter debilitatem motus, nam debilitas motus fit quia fetus est debilis ut in pluribus cum fetus est debilis non potest se convertere et egreditur cum pedibus, dixit autem compositionem motus fetus et causam male figure et ista compositio motus est cum fetus est fortis et debet se convertere cum capite infra et erigit se cum capite supra [illegible] et tunc [illegible] et [illegible] egreditur cum pedibus [illegible] in est [illegible] motus [illegible] non convertit caput infra nec erigit quia [illegible] caput magnum est debilis movetur capitis non movet [illegible] fetus caput [illegible] nec [illegible] movet [illegible] ad [illegible] vel movet se [illegible] quia movet [illegible] ad [illegible] [illegible] autem [illegible] quo faciat in figura fetus dictum est supra // Et ex hoc que fecunditatem. Hic Avicenna [illegible] ponit figura

.Nota .Nota

.No.3 facilitatis et difficultatis partus et quod dicat patet // Contingit quod unum signum facilitatis partus et simul cum hoc est simul signum difficultatis partus potest referri ad duo. primo ad difficultatem et facilitatem partus que fit propter permutationem in figura fetus et propter debitam figuram ut dicatur quod quando in egrediendo motus agitativus et dolor sit inferius in inferiori iuxta os femoris et hanelitus est bonum signum est quod fetus sit in debita figura et per consequens partus erit facilis. signum motus agitativus est superius et dolor superius et difficultas hanelitus signum est quod fetus est permutatus in figura et quod partus erit difficilis .d°. et causa huius patet quia cum fetus est debite figuratus quiescit suum caput est [illegible] inclinatum et ideo ibi motus .B°. agitativus et ibi et dolor et est bonitas hanelitus quia talis per recessum a diafragmate ubi fiat agitatio et dolor / cum autem est permutatus in figura agitatio magis .S°.a°. fit superius et dolor et mutatio hanelitus propter oppositam causam / secundo potest hoc referri ad facilitatem et difficultatem partus absolute aliqualiter ut dicatur quod quando et dolor et motus agitativus sentiuntur circa os femoris et est bonitas hanelitus hoc est signum facilitatis partus quia signum est quod fetus quietum aut quietissimum est et hoc signatur in egrediendo motus agitativi que percipit mulier circa predicta et signat quod os femoris aperitur et hoc signat dolor et .d°. bonitas hanelitus signat fetum totaliter .S°. tendere ad inferiora et versus collum et hec omnia faciunt ut partus

^facilis o^ra aut signum [illegible] est

fiat facilis et dico quod ista oppositio sit magis ad mentem Avicenne / .S°.a°. // dicitur quod [illegible] quando partus dolores dant et contorquent superius aut saltem expansi per totum ventrem cum fetus alligetur undique ad matricem ex rupinam illorum ligamentorum undique extensum undique continuatur dolor // dicendum quod ubi est apertio undique est dolor / sed [illegible] partus dolor magis sentitur per aperitionem ossis femoris et per solutionem [illegible] magnas in inferio [illegible] dolor de magnis et [illegible]

^habui ego

.d°.

.S°.

illos primos dolores // Facta autem est matrix [illegible] hic Avicenna ponit causas difficultatis partus que reperiuntur [in] matricem et patet quod dicat // Contingit quod cum matrix est parva mulieris fetus non potest habere incessum liberum quo se valeat convertere cum capite inferius et hoc est propter magnam applicationem partium matricis ad fetum sicut patet et ad pecuniam multam in parvo marsupio que non potest ibi moveri sed cum matrix est stricta non potest fetus facile lubricare et removeri // sed dicendum sicut lubricat matrix per superfluitates relictas in pregnationibus et maxime propter pregnationes fine // dicendum quod verum est [illegible] sed quia est quod non potest [illegible] // Aut dicendum quod quando matrix est stricta quod ille superfluitates non sunt sufficientes ad humectandum eam seu quia quando [illegible] non possunt sufficienter humectare matricem sed istud raro contingat aut fit in ea scilicet [illegible] constricta in creatione neque supplet est [illegible] os superius quando matrix sit magna et collum magnum tamen os superius est strictum [illegible] non aperitur dilatatione sufficienti. | Aut istud posset referri ad os femoris quia os femoris ex dispositione acquisita [illegible] est magis strictum [illegible] difficulter aperiri potest aut propter conglutinationem mulier quia matrix facta est calorosa / aut fit in ea aliquis mali complexionis quia [illegible] fiat matrix ab expulsione et dilatatione // sed dicitur quod in talibus complexionibus non debet matrix esse disposita ad impregnationem // dicendum quod verum est si essent magne [illegible] et si essent magne non est dubium quod potius facerent abortum [illegible] similitatem partus // Aut dicendum quod talis complexionis supervenerit post conceptionem aut cum clausa supple fuit ita fortiter mulier [illegible] panniculos illorum [illegible] collo ante de virginitatem quod vir coiens cum ea non poterat illos complete frangere propter parvitatem [illegible] aut quia semen [illegible] adhuc quando sic ante et virginationem [illegible] non potest sufficienter dilatari [illegible] diebus [illegible] que laboravit novem diebus in partu et videbatur habere geminos [illegible] duos fetus et erat ita clausa in [illegible]

quod non poterat

quo portat obstetrix aliquid imponere super
digitos et in magna siccitate apparebat
cista inferiora et erat nunc cella
al' xo[illegible] huius filios tandem mortua est
ipsa cum fetibus quos habebat intus
etc. // Facta autem propter siccitatem. hic Avicenna
ponit causas difficultatis partus ex parte
secundine // Conclusio quod quando secundina est ita .No.3
dura quod a fetu frangi non potest et egre-
ditur fetus cum secundina ut vulgariter
dicunt mulieres ipse natus est cum
[illegible] et ex hoc fit difficultas par-
tus duplex primo quia cum tali secundina circundatus
fetus non potest ita bene exire motu sicut sine
secundina // Secundum est cum secundina circundatus circa
propter multitudinem superfluitatum que sunt in tali
panniculo redditur fetus ad exitum grauior
quare non ita faciliter egredi valet // Sed .2o.
dico quod cum fetus generatur aliquotiens cum
et per quod elongatur cum in [illegible]
figure [illegible] ut est dictum in 2o capitulo
quare non videtur et aliquotiens possibile quod ea
frangatur // Secundum quod est possibile quod non fra- .6o.
gatur propter siccitatem quia ad hoc tamen
adiuvat sua extensio quia [illegible] potest
propter ipsam esse [illegible] autem quod
in primo velocius et subito fit unum
magnum foramen in secundina quod superflua
sunt contenta et illa que emanant
ab [illegible] ma-
teries cum quibus colligabatur secundina
mediantibus [illegible] ita habundat
circa fetum antequam complete exeat [illegible]
suffocant [illegible] suffocatio-
nis debilitatur et non potest sic bene adiuvare
in exitum // duplex illa superflua debili-
tant matricem subito evacuata [illegible]
non potest bene expellere fetum [illegible] debilitatum
[illegible] aut [illegible] Avicenna
[illegible] hoc quod dicit quare non inveniat al' recipiat
evaporationem etc. // Facta autem [illegible] fetus
enatum. hic Avicenna ponit causas di-
fficultatis partus ex parte membrorum
[illegible] etc. // Conclusio quod [illegible] .No.3
[illegible]
ut membrorum [illegible] est aptu
causa difficultatis partus [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] in
expedit et ut fit [illegible] magnum
[illegible] aut magnum apostema
quare ad hoc ut membra [illegible] membro

hoc [illegible] aut [illegible] expedit ut in illo
membro cum fit [illegible] fit magna [illegible]
ut ponit [illegible]
[illegible] partu perfectione [illegible]
intellige magna [illegible]
et longam [illegible] multum [illegible]
et dolor [illegible] intellige [illegible]
et [illegible] // Facta autem ex .No.3
hoc partus. hic Avicenna ponit causas diffi-
cultatis partus [illegible] ex [illegible]
Conclusio quod partus fit difficilis [illegible]
partus ut dicit Avicenna quia fetus fit ve-
lox in administratione partus quia egre-
[illegible] partus ut in octavo mense
aut et in [illegible] in co
hoc dixit [illegible] ad influxum superce-
lestium ordinatum [illegible]
[illegible] partus difficilis quia fetus
velocitatur in exitu ut in [illegible]
octavo et non recipit ordinem ex
influxu supercelestium et tales fetus
velocitat exitum [illegible] mense / et
non est de [illegible] non exit quia [illegible]
[illegible] ut [illegible] exit fetus in [illegible]
quare ad hoc probabile est quod mater habeat
[illegible] possit [illegible] fetum
plura [illegible] quare usque ad [illegible]
[illegible] fetus exitus
in octavo non [illegible] propter [illegible]
[illegible] gravedinem [illegible]
[illegible] propter non [illegible]
[illegible] tales fetus [illegible] propter sua
[illegible] ut deductum est supra capitulo
[illegible] de hoc / et [illegible] tales fetus
exiens in octavo ut in pluribus moritur
et raro vivit / [illegible]
[illegible] quod fetus nascens
in octavo exit propter gravedinem et propter [illegible]
non [illegible] et raro propter [illegible]
quare [illegible] potest exire propter [illegible]
ut in egypto ut dictum est supra
capitulo preallegato / [illegible] ut in plu-
ribus moritur et raro vivit [illegible]
[illegible] quod tales fetus
non exeat in [illegible] aut in octavo [illegible]
[illegible] propter influxum super-
celestium regulantium talem fetum et
[illegible] ut [illegible] in matrice
[illegible] aliquid
dolores mulieri et aliquid male dispo-
[illegible] non fiet partus difficultas [illegible]
[illegible] non exit / [illegible] in pluribus [illegible] in
[illegible] aut in octavo accidunt talia
accidentia [illegible]

et cum primo mestruorum tunc exit fetus et
non potest ex influxu superiorum retine-
ri quod accidit quod in tali exitu anni
octavi difficultas facta est plus et ·Dm. Ad primum.
in anno quarto fetus non est depassus,
octavo quia fetus non est minus apte
primo agravatus et ea pernatus // Et cum
exit fetus · hic tangit Avicenna unam
causam quia cum fetus velo attaptur in ·Ad 2m.
exitu ex hora quia in anno aut in quo
accidit difficultas plus dicendo
ea non exit fetus // mulier ad
impendium ligata quia ligata adhuc ·Ad 3m
per dura eunda supple accidit diffi-
cultas plus // Et sicut fortis
hic Avicenna / iuvat eandem dubio / dice-
ret quare potest esse quod mulier et ma-
ter fortis ad impendium ligata et
ad expellendum fetum faciliter / dicit
Avicenna quod si mater fuit fortis sum
quorum quia ad impendium ligata et ad ex-
pellendum fetum fetus supple erat
debilis non depassus sum quorum nec
motus aptus fortitudine sum quod oppo-
No 3 ret in partu facili primo ab obstaculo No 3
// Condictum propter quod ista littera potest refferri
tota ad totum fetum ut dicatur
et sicut fortis sum · si fetus qui
velocitat partum in anno et in quo
quia fuit depassus et movetur
a fortitudine virtutis et non agravatus
et propter quod sit fortis ad exitum erit
supple in debilis ad faciliter exeun-
dum sum quorum in facili partu quia dato
quod sit depassus in anno et in quo non
movetur aptitudine qua possit movere ·| d°
in non est depassus et virtutis in
anno hoc ut possit faciliter exire ·p°. arm.
nec in quo dato quod possit esse forma-
tus ut vivat aliqui non hic est in
fortis ut possit faciliter exire
et in ista littera est occultus modus
loquendi quod potest multas habere expositiones
sed primum sufficiat pro nunc aliter nunc // ·2m
·d° Dicit et per dicta primo quod in octavo non
·2° sit difficultas plus primo abortus
// Amplius fetus natus in anno decimo est
·3° facilis plus quia nunc est primus potest
faciliter exire et maxime in anno nono
sed quod est aptus // Amplius si fetus
in octavo mense est fortis ad impe-
dium ligata quod sunt adeo dura ut
non possunt dolore frangi ut posuit
1 X° aliter mortuum vel mortuum quod est fa- ·3m
cilior ad exitum cum faciliter sit exire

fetum quia impe ligata quia in ruptura ligatorum
a nullo ad imanitur amanitesset sum
exire // Primum horum est Avicenne // Ad primum
dicendum quod non sic in octavo sit abortus
primo alii sit plus difficultas ut
in fortibus et maxime circa exemplum
primo in eis alii sit partus facilis
// Ad 2m dicendum quod non completa intricatio
et fortitudo ligatorum plus faciunt
ad partum difficilem quam pinguia
ad partum facilem // Ad 3m dicendum quod plus
arguit ratio quam quia cum ligamenta
sunt per hunc dura in eorum ruptura per
hoc similiter debilitatur fetus adeo
quod non potest esse fortis in exitu sed
cum dicitur quod in ruptura ligamentorum
a nullo ad imanitur / dicendum quod primum est
primo ad imanitur amanitur per eandem
actionem eo quod exprimit sed ut expe-
llat fetum et ideo partus facit ad
rupturam membrorum compressione // Facta
autem per causas · hic Avicenna / tangit
causas difficultatis plus ex parte extrin-
secarum et extra quod dicit // Condictum
quod Avicenna / omisit declarare causas di-
fficultatis plus sumptas ex parte obste-
tricis vel quia raro accidit ut obste-
trix fiat ea in hoc / vel forte semp-
ter talis sunt defectus / vel quia ma-
nifeste ut obstetrix est causa
qua causa omnibus sensibus contra sicut ita
quod non bene potest movere brachia aut
quia infirma aut quia nuda et sic de
aliis causis ab extra magnitudinibus et
facili // Dicitur utrum in regionibus sep-
tentrionalibus fiat difficultas plus
/ et ratio quod non cum in regionibus septemp-
trionalibus sunt homines fortes et ibi non
sunt plus difficiles sed quia quia in partu
difficultas debilitat fetum et ma-
licionem ut dictum est supra multi
totiens autem patet teutonicis // Preterea
in regionibus septentrionalibus multi
clos per fetus calores et frequentius
in partu iuvamus cum moderate vel fa-
cilis partus autem est Avicenne / 2a pu-
in de locis habitantibus septentrio-
nalibus et patet de mulieribus teutoni-
cis / quia patet quod fetus calores disposi-
tum fetum ut facilis exeat et
matricem ut faciliter expellat
hoc autem sit causa facilitatis plus 3us locus
// Amplius in locis septentriona-
libus sunt multa humida habu

·| Utrum in regionibus septentriona-
libus fiat difficultas par-
tus.

caliua matricis et ligata in talibus debet
et facilis partus sicut patet et aucupt
alne / 2a pars in de locis frigidis
septentrionalibus // secundum hoc est alicc/ .6.m
// Consideratum quod difficultas partus est animo .8.o. No.
sicut ex quo multa pria continguit
mulieribus / ut patet in parte et probatur
quam inde sequuntur fit autem talis
difficultas ex multis causis ut patet
ipso capitulo fit in regionibus septentrionalibus
quia colligunt matrices et ossa
nonis — et hoc solidum dum ut
puta ossa femoris non valde apertum
ymo incipiunt multum tali dilatatione
hoc autem accidat in talibus regionibus
difficultas partus propter causam tactam
ossa frigidantur et soliditatem membrorum
que fit circa collum matricis et ossa
nonis in talibus mulieres faciliter
impregnantur propter fortiorem retentivam
spermatis et propter fortiorem generationem et propter hoc
spermatis digestionem ex multa calore
tuos et eius ... // Amplius talis
mulieres ... difficultatem
partus et hoc multum dispositionem ma
tricem in quibus continet post partum continet stat opi
duobus mensibus ... post pere se
... et ... suas ... nevino
vel propter difficultatem partus iterum faciliter
impregnantur // Amplius et quia ... nono
continguit fluxus ... fluxus nec
... ... in talibus ...
quod ... faciliter impregnantur post
// prima conclusio sit quod in regionibus septentrionalibus .1a.9o.
accidit difficultas partus ...
solidos ossium femoris et constrictionis
colli matricis // 2a conclusio sit quod et potest .2a.9o.
causa difficultatis partus in talibus regionibus
magnitudo fetuum quia in ta
libus fetus fit valde magna ut experientia
patet // Amplius tales matres aptum nantis
quod est signum quod ... et sunt debiles
sunt valde debiles ... vero ... est
causa difficultatis partus // sed 3a conclusio sit .3a.9o.
quod talis non est multum fortis ca
... quod esset valde fortis tunc plu
res fetus moventur aut multis
illarum mulierum accidere ... sanguinis
... quod est ... // 4a conclusio quod difficultas .4a.9o.
partus ... magna causa est ...
... aut mulieris et quia est
causa ... ex dictis ...
... // Quinta conclusio sit quod difficultas partus .5ta.9o.

est accidens quia est lesio ... expulsiva aut
retentiva // sexta conclusio sit quod in ... difficili .6ta 9o.
doloris sit circa umbilicum ut potest
... quo ... quia ... fetus
non valeat ... extendens se et ...
dit et loca que sunt circa umbilicum
// Ad magistrum quod ... et ... tertio temporis Amago.
in universalis est difficultas partus
quia ... actionem fetuum et ...
et ex parte hic ... nos ...
est talis difficultas quia mulieres in
... loca ... maxime tempore ...
... // Ad rationes ad primam dicendum quod di .Ad pa am.
ficultas partus magna causa bene
debilitat fetum sed in regionibus frigidis
septentrionalibus est ... // Ad .So ca.
dicendum quod propter difficultatem partus fetus ac
... debilitas ... vero
fetus in partibus septentrionalibus ...
... in 4o anno ...
... lombardi ... in ...
aut in 2o ... ad plus // Ad 2am dicendum quod .Ad 2m.
... ex parte membrorum que sunt circa femur
accidat difficultas partus et ideo non in
totum accidit eis — ... partus diffi
cultas in ex aliis causis potest accidere .Ad 3m.
... partus et ideo non in totum accidit
eis ... partus difficultas // Ad ul
timam dicendum quod ... sunt multa ...
illa ... in ... et non ...
colligunt matricis ... circa ossa femoris
// ... dicendum quod illud est ... quod in regio .So ca.
nibus septentrionalibus non est ...
difficultas partus ut patet ex dictis // Et nunc
quia ... huius difficultas ad magistrum
... Avicenna manifestavit causas di
fficultatis partus / hic intendit ... tunc
eius effectus quia ... ...
in ipso capitulo ... / et primo ponit ef
fectus qui adveniunt ...
... ut ... et ...
2o que adveniunt ... ex ...
et ... ibi 2a Et quia
... ad ... quia ...
2as quia primo ponit effectus qui contingunt
in ... 2o que contingunt ...
ibi 2a Et multo ... ...
difficultas ex causis ... quia primo ponit
et ... quod ... est 2o ...
dam ... 3o ex dictis concludit ...
... ibi 2a Et sic mulier
ibi 3a ... non ... quod ... No d3
pariter ... // Consequenter difficultas di
partus ... ... ad ma
... ... ad ...

et multiplicacionem — apostemata sive nocent quia corpus debilitatum propter dolores resolutiones spirituum vnde in muliere huius corpus debile naturaliter / corpus debilitabitur propter resolucionem spirituum ex doloribus / vnde multiplicatur aquositas et fit mulier ydropica vel habens multam aquositatem et ego vidi talem ypsam scilicet quod mulier ex difficultate partus facta fuit asclitica / et cetera — .Ad 3m
fluxiones mirach id est quam ex partu difficili perveniunt ad timpanitem ubi ut fiat ex frigiditate ventositas corpus / et multiplicatur ventositas / causa autem quare in vna muliere propter hanc difficultatem partus multiplicatur aquositas et fiat asclitica in alia autem ventositas et fiat timpanitica queratur ex dictis causa ydropesis 14 a 3 4 et colliget // Aut simplex difficultas partus perducit ad hoc ut fortius fiat calor ad febrem quam putridam et cuilibet generis putredinis secundum diversitatem complexionum quia in colerica generantur vel in terciana et sic suo modo in aliis complexionibus et cetera ad effimeram / quia fortius fiat mollificacio / ex hiis quia cum febris superveniunt difficultati partus que debilitaverunt ex hiis et adderit in debilitatem / vnde fiet mollificacio id est tanta debilitas quod membra efficiunt mollificata et carencia sensu et motu propter parvitatem spirituum et caloris / aut adveniunt stupor id est perturbacio sensuum interiorum propter nocumentum cerebro mediantibus nervis / aut mulieri adveniunt stupor et dolor animi quia putat se infortunatam cum prius non viderit alias facile expedire in partu aut quia ipsa non alias habuit partum difficilem aliter faciliter et expeditum // dicitur primo quod de quo difficultate partus accidit apostema vtrum talis apostema sit accidens calida aut accidens frigida // Respondetur quod est quod talis apostema accidenciter ut apparuit michi in casu quem vidi quia vidi mulierem ex difficultate partus factam ascliticam et cito curata // Amplius quia non potest quod dispositio eius congregat aut ascliticos aut timpanites // Ad primum dicendum quod talis apostema si difficultatem partus non congregatur febris est accidens frigida resolutionis et inflammacionis febris distemperatur corpus ad calorem / et iste dispositiones congregant mulieribus habentibus debilia naturalia et maxime corpus // Ad 2m dicendum quod talis apostema accidens — .d° — .6° p° — .6° a°

curatur maxime quod non se habet ad febrem quia sua causa est levis et cito removetur ut puta illa spirituum resolucio // Ad 3m dicendum quod timpanites eciam congregatur in habentibus debilem stomachum asclites eciam in habentibus debile corpus et propter hoc indicatur causa ascliticus et timpanitus 14 a 3 4 et ab apparet intentum // Et sic similiter / Hic respondet cuidam dubio / diceret quare sit una difficultas ab alia causa propter mulieres ab aere et regionibus et temporibus / dicit quod sic et simpliciter ista causa est quod sic mulier sit plurium utens aromaticis et odoramentis aromaticis / et fiat matrix eius appetens id est vehementis attractionis et motus ad superiora // Concludit quod cum matrix movetur ad superiora causatur partus difficultas / primo quia partes inferiores ut puta os matricis et collum et os femoris remanent magis stricte / et causa huius est quia cum matrix movetur superius nec fetus non gravat illas partes / gravitas autem fetus et ponderositas fetus in inferioribus semper dicitur dilatant partes inferiores et disponunt easdem apertura // Amplius cum matrix cum fetu movetur ad superiora nec necessaria et necessaria ut cedat matrix et fetum movetur ad inferiora et artant collum matricis / ex quo redditur partus difficultas ut patet ex dictis / dixit autem Avicenna et sic similiter sit mulier utens aromaticis quantum ad spicam et odoriferis quantum ad exteriora aromatica quibus naribus approximantur // dicitur quod motus matricis et fetus ad superiora deberet esse causa facilitatis partus quia matrix et fetus plus appropinquant principalibus membris possunt recipere plus de calore et per consequens de virtute quare et matrix et fetus facti fortiores citius expellet matrix et fetus fortius sui citius exibit // dicendum dupliciter primo quod concedit predicta sunt fortiores in causa ad alio partus difficultatem quam iste tractatus causando facilitatem partus // Aut dicendum quod non scilicet plus appropinquat matrix et fetus principalibus tantum debilitare plus recipit quam expedit ut spiritus moderetur prius et distanciam sicut patet assimulisset oculus aut medulla ventriculus et cerebri essent iuxta cor magis quam sunt primo stringerent cor et reciperet plus de calore et spiritu propter hoc plus reciperent de virtute primo et oculus de tenebrosio non videret / et ventriculus cerebri perversum cogitaret / quia talis calor

.d°
.2°
tercia
.3°
.Ad p.m
.Ad 2m

cordis non est simulantanis b. in pellis operculis
sicut intelligi debet // Quarto principaliter
sic autem concludit ex dictis quoniam cordis
et accipiatur sic littera quasi ꝑ quia odor
movendo matricem superius causavit di
fficultatem partus sicut non oportet ut olfaciat. s.
mulier pregnans ex eius apud difficul
tatem partus .i. in difficultate partus et
casum fetus .i. dato quod ex difficulta
te partus accidat casus fetus simplic
partus plus inclinat super relevo ne
necessitatis .i. super relevationem fetus propter
necessitatem petendi — etiam quia
potest etiam ex necessitate nam ubi
est ex necessitate evocationis caloris cordis
quia iam tamen exierunt quod non potest eva
cuari per poros cutis nec per arterias
umbilici et matricis et reductione
matricis ad fetus partem intendendo
et sicut dat .i. dato quod si fetus cadat
s. in difficultate partus quia aliquando cadit
// Conclusio quarta ex difficultate partus acci .No. 3
dit casus fetus et si casus fetus
sit magnus non est intendendum ad
aromatica quia ista augmentant causam
casus fetus ut puta difficultatem
partus quia licet aliquantulum confortent
tamen intendendo difficultatem
partus et doloris quoniam multum resolvunt
fetum plus causaretur debilitas fe
tus ex doloribus quam fetus confortatio
ex illis aromaticis et hoc propter quod
necessario potest habere aliquam viam subvenien
di illi casui fetus per cibaria cum abo
et potu facilis digestionis ut ovis
sorbilibus et vino et iure caponis et
galline et similibus // Amplius potest aro
matizare inferius quod facilitabit partum
et confortabit fetum aliquantulum facili
tabit autem partum movendo matricem
ad infra et confortabit fetum quoniam et
licet maior pars vaporis aromatici aromatizati
ab infra maneat circa matricem
tamen aliqua pars ascendit superius ad pulmo
cum spiritum quia odor ipsorum transit
ad nares // Utrum autem odor transeat .d°.
matricem et cum spiritu vaporis cum matri
nares // non sit nisi distinctum ... .6°.
a plumbis tenendum quod transeat
matricem // Si autem petitur utrum propter .d°.
difficultatem partus et casum fetus fortis
bilium propter motum matricis ad inferiora
aromatizare fetida superius ... quorum .6°.
saltem propter evitare inflammationem mulieris
// et nunc secundo quidem. hic ubi
explicat effectus quem ponit ex

difficultate partus et propter aliam causam dicat
patet // Conclusio quod ista littera potest secundo exponi
uno modo quatenus ut dicatur quod ex difficultate .No. 3
partus accidit ruptura venarum pectoris
et pulmonis quoniam difficultas
partus sit et causa huius quia in omni difficul
tate partus est magna constrictio
in hominibus autem debilis venas pectoris
vel pulmonis ex tali vehementi motu ac
cidit ruptura venarum et accidit ex
tali constrictione magna venis // illud quod alteratio in
accidit ex medicamine constrictivo quia ab
illo vehementi motu venae exstant
et fiunt in hoc predictis dilatatio quia in
putum // Amplius in omni difficultate partus
mulierum agitantur humores et moventur
subito per venas et quoniam quando humores
subito moventur una cum magna
quantitate ad pectus et ad pulmonem quia in
hominibus debilibus illas venas ipse rumpunt
et accidit sputum sanguinis // secundo potest
exponi specialiter ut dicatur quod quoniam acci
difficultas partus ex causa predicta s.
ex aere frigido aut ex regione frigida aut
ex vento septentrionali quia hic accidit
in tali difficultate partus — constrictio
magna propter dolores et nunc fit multum
inspissatio et facta in hoc predictis
motu et accidit aliquibus tamen dicitur quod
accidit eis ex medicamine constrictivo et i
nspissativo quia sed medicamine inspissativo
constrictivo ipse venae efficiuntur in hoc
predictis dilatatio et ruptum sicut acci
dit pectori aliquis solus motus // et accidit
ex frigidi tamen medicinis tamen propter quam accidit
accidit dispositio inspissationis et constrictionis
vena in vehementia ut clarius patet quod est
nisi difficultate partus fiat ruptum venae
et in hoc patet fiat quod dicit constrictiva littera
quod dicit ~~et ex medicamine constrictivo et~~
~~inspissativo~~ // dubitatur quia in regionibus septe .d°.
ntrionalibus pauce mulieres reputantur
propter secundum ibi multum fiunt partus diffi
ciles multe debent incidere sputum .2°.
sanguinis et tussim et tactum pectoris // Am
plius in ipsis mulieribus est fortitudo
caloris ex autem puncta multo deberet
posse penetrare adventitia ita ut
deberet inspissare venas et constrin
gere tamen ut disponerentur ad rupturam
// Ad primum dicitur / quod propter dictas causas partum .6°. No. 3
difficilem accidit ruptura venarum et
per consequens sputum sanguinis / dixit autem et
tussis in mulieribus ... per sputum quoniam
possibile fit licet tussis partum rasturam
vel causa ruptura vena et causa pulmo
nis dixit et sputum sanguinis et tussim non

leuis ex hoc quod fiat acus et cum dictarum .6o.
prunctatarum quam inducit spiritum sanguinis et
ex genus tussim que requiruntur ad eductionem
sputi sanguinis sed quia ex illis causis primis accidentalis
tamen a tussis ut tussis cataralis aut in
fluxus que venit ex mala complexione spiritualium
sicut via et ad expressionem cum spiritum isto non
difficatur et medium et non consolidatur spu
tus autem est ultimus actus quia sanguis non
inventus purificat et cum est mollis sanguinis
non inventus ulcerat pulmonem // Ad instantias
.Ad p^m o^m. ad primam dicendum quod accidat mulieribus in
temporibus in locis septentrionalibus ex parte
difficile spiritum sanguinis compositionem sicut sputi
sicut quia antequam fiat perfecte venit consolida
tur et sanguinis medificatur spiritum
quod purificat et ad istud non valeat in
modo loquendi auctoris / ultimo posuit ph
.Ad 2^m. sim // Ad secundum dicendum quod fortitudo caloris non
est tanta quod possit prohibere spiritum sanguinis
propter frequentem ... in ingressum acus
sed ad ... et fortitudo caloris in
instrumentis ... membra ...
ad ... ad ... magis impu
nere // Et quam producit ad ... .d.o.
hic auctor / ondit effectus quod prouenit
ex partu difficili circa membra commissa .d.o.
et primo auctor / facit quod dictum est secundo ex
dictis concludit veram correctionem 3o auctor
reassumit primum ... 4o ... dat
dictum suum / ibi 2a quia producit ad ... .Ad p^m.
ibi 3a et quam producit in quibusdam
ibi 4a et illud est // Dicendum quod ... .6.o.
mulieres propter ... propter ... ab
partus ... in ... mul
te et istud est quia ... .Ad 2^m.
... musculi ... ad eo quod
... quia paulatim sit sol
... tamen quod ... non
potest quia ibi ... sit ...
... remanet ...
difficili propter magna ... nervo
rum et ligamentorum sicut ... acci
dit ... et ... magna ...
... remanet ...
propter ... difficultatis partus / d ... .d.o.
secundo auctor / et quam producit ... difficultas
partus ad ... solum nervo
rum ... ad musculos et ad
... ... musculo
rum propter ... de ...
... cum ... complexionis ...
... complexionis
fetus est propter defectum ... et ...
... circa os
... et ... collum et os
femoris ut dictum est supra // dicendum ad
4d ualeat istud dictum ... satis

... // dicendum quod ad duo / primo ut auctor / reddeteret
rationem ... in hoc est in mulieribus
... difficultatem partus ...
... et maiores quam in ...
... / 2o ut auctor / ... corec
sequitur quia cum ita sit quod in difficultate
partus multum dissoluuntur nervi
... accidit inde
magis dolor / maximus autem dolor nervi
est ... propter ... ad ...
3o ... illa ... nervi non est ...
... propter ... quod ...
... manifesta // Dicendum ad 3^am ...
... auctor / quod in ... accidit
ex difficultate partus ut ...
musculi ... cum toto ...
... et istud est ... apud
nos ... possibile ... ut ...
... quod ... accidit difficultas partus
... nullo potest ... et ...
... quod moriatur ... mater
propter ... difficultatis partus mor
tua est ... dicendum est ad ...
... ut ... fetus ...
... // dicendum 2^m ...
... musculi ... ex difficul
tate partus ... // dicendum
.Ad p^m. ... questionem quantum sit tempus quo
possit vivere fetus in matrice mor
.6o. tua ... post difficultatem partus et
.Ad 2^m. extrahi // dicendum primo quod potest et quod ... non
... est nemo ...
... plus quam ... // dicendum
ut ... propter magnos
labores quos ... in ...
membra illa // Ad 2^m dicendum quod tempus illud
non est determinatum propter varietatem
... in etate complexione regione
tempore et aliis / ... per ...
... et motus in matrice poss
... mulier et extrahi fetus ...
... melius // ...
... interficit ...
... propinqua ...
... et ...
... mulieres ... mulier
fuit ... et ... et ...
... et ... non ...
et ... aute ...
mulier mortua fuisset fortis ...
... illud ... quod musculi ...
... est ...
... et os femoris et ...
... et ... collum
et ... fetus est ...
... quia aliter ...
... illa membra non possent et fortis

.| Utrum quanti sit tempus quo
possit uiuere fetus in
matrice mortua matre
post difficultatem partus
et extrahi.

quod ad hoc adiuvat appetitus celestium adiu-
vans fetum ad respondendum et disponens
membra illa ad ruptura[m] [illegible]
contingat etc.

Vnde ut sentiat. hic Avicenna ponit
signa difficultatis et facilitatis
partus et licet scientia possit dividi in ad-
[illegible] respondet Avicenna et
signa difficultatis partus sunt ut mu-
lier sentiat dolorem circa partem ubi-
cumque anterioribus in parte anteriori
super umbilicum et hoc post ipsum simple(x)
motum agitationum que recipit mulie-
rem difficultatem partus [illegible] do-
lore et simpliciter et materia [illegible]
est signum difficultatis partus sine si
declinat ad pectine motus agitationis
declinat ad posteriora debilis sim-
plex est fetus et propter quod partus diffi-
cultas partus contingit ad debilitatem
fetus et ideo sicut [illegible] dividit Avicenna
[illegible] facit quia primo ponit signa diffi- partus
cultatis 2o signa facilitatis 3o ponit
signa [illegible] difficultatis
partus ut cum partus difficilis sit propter de-
bilitatem fetus ibi 2a [illegible] ibi
3a Et si declinat // Dicit igitur quod diffi- Nota
cultas partus [illegible] et in parte primum
lier sentit agitationes et [illegible]
[illegible] quod recipit tunc quod fetus
[illegible] celestium [illegible]
[illegible] post ipsum autem motum et a-
gitationem sentit mulier dolores ma-
gnos quia fetus incipit frangere
ligamenta et extendere [illegible] et ideo
ad hec duo [illegible] dixit Avicenna quod
[illegible] ad [illegible] signa diffi-
cultatis partus sunt ut sentiat mulier
motum agitationum in anterioribus super um-
bilicum [illegible] autem quod [illegible] fetum
et post ipsum motum agitationum sentiat
dolorem [illegible] sicut motus agitationis
[illegible] in anterioribus super umbilicum
et simpliciter [illegible] materia [illegible]
[illegible] facili motus agitationis
et dolor magnus [illegible]
[illegible] et est [illegible]
[illegible] dicta est supra / addit Avicenna quod si do-
lor declinat ad posteriora fetus
debilis est et ideo [illegible] difficultas
partus propter fetus debilitatem et causa est
ut dictum est supra 2o capitulo fetus
[illegible] rotatus non [illegible]
[illegible] faciem [illegible] po-
steriora et cum [illegible]
[illegible] anteriora [illegible]
[illegible] dolor et motus agitationis [illegible] po-
sterioribus signum est debilitatis fetus non [illegible]

declinat

lumbis primum [illegible] et nec [illegible]
[illegible] ad [illegible] // 2o [illegible]
[illegible] ponit signa generalia difficultatis
et facilitatis partus et non ponit signa spe-
cierum determinatarum difficultatis partus
[illegible] tactas nisi [illegible]
ut puta debilitas fetus in [illegible] istius
capituli et forte huius causa fuit quia [illegible]
[illegible] sufficit assignare
signa omnium specierum difficultatis partus
[illegible] tactas ut patet considera-
[illegible] / aut hoc fecit quia aliqua facilia
ut difficultas partus proveniens ex hora
ut quod fetus [illegible] in octavo hoc est
[illegible] patens sicut [illegible] mulier 2 debi-
[illegible] ex [illegible] complexione vel etate / sicut
difficultas proveniens [illegible] pruinis [?]
[illegible] signa manifesta [illegible] pre-
[illegible] / aliqua autem sunt difficultates
partus quarum signa sunt occulta et forte
[illegible] possibilia [illegible] esse [illegible] Nota
[illegible] duo capita [illegible]
[illegible] fetus et sic de aliis
omisit [illegible] facilitatem horum signorum et
[illegible] difficultatum [illegible] // Sed dicit quod po-
suit hic 1a signa difficultatis partus
et facilitatis cum super ea possidet // possum
dicere quod Avicenna non debilitavit [illegible]
[illegible] quod [illegible] ut [illegible]
[illegible] signum difficultatis partus
provenientis ad debilitatem fetus etc.

Vnde [illegible] partus.

Hic Avicenna [illegible] ponit re-
media difficultatis partus et primo ponit
regimen [illegible] difficultatem partus
[illegible] specierum difficultatis partus / 2o re-
[illegible] ad ponendum regimen speciale
[illegible] determinatarum speciebus diffi-
cultatis partus / 3o Avicenna regimen [illegible]
ponit [illegible] difficultatem
partus absolute / ibi 2a [illegible]
[illegible] ibi 3a [illegible]
[illegible] / prima in 2as quia primo
ponit Avicenna regimen [illegible]
[illegible] 2o ponit regimen magis [illegible]
[illegible] ibi 2a Cumque [illegible] partus
prima in [illegible] quia primo Avicenna ponit regimen
[illegible] medicinas / 2o [illegible] 3o [illegible]
[illegible] dictum [illegible]
[illegible] medicinarum / ibi 2a Et sit [illegible]
ibi 3a [illegible] [illegible]
in 2as quia primo ponit regimen [illegible]
[illegible] ad [illegible] / 2o [illegible]
[illegible] ad [illegible] / ibi 2a Et [illegible]
in [illegible] / prima in 4or quia primo [illegible]
[illegible] / 2o [illegible]
/ 3o [illegible] vel suppositoria

Nota

.Do.

.Bo.

.Bo.a

.Nodum

Et iterum revertitur ad unctiones / scilicet 2a et ad aut
inunctiones sumentis circa eam et assiduet ibi
4a Et est fundat(?) quod dicat primo patet // Conditum
ipsius regimine dicitur prius suum quod dicitur approxima-
cum quod mulier sit in actu difficultatis .2o.
partus et hoc sit in aliquibus accidentibus ut
puta cum percepit ab obstetrice vel ab
ipsa muliere quod pregnata est ipsa et sit
circa nonum aut quod esset consueta pati .2o.
difficultatem partus aut videret esse .5o prim.
multa causa que multum innueret partum
aut videret pravitatem complexionis borea-
lis aut quod mulier esset in regione
septentrionali sicubi videret mulie-
rem debilem ex egritudine aut ex etate aut
aliquo aut quod mulier et fetus debilitatem aut .Ad 2m.
videret vesicam aut rectum intestinum
aggravatum aut matricem aut quod in ma-
trice essent vulnera balneum esset
intromittendum quod inveniret debilitatem mu-
lieris et fetus infrigideret et egritudines
ante dictas et ipsius balneum dicitur esse de aqua
dulci et si in isto balneo decoquerentur .Nodum
alia humectantia et facientia ad di-
latationem melius valeret ut bal-
neum decoctionis althee aut fenugre-
ci aut violarum et camomille et similium

.Nodum

// 2o considerandum quod dixit Et melius est ut fiat
extra balneum quod ipsum potest multipliciter
exponi primo melius est ut fiat extra
balneum id est ut dimittat balneum aquarum
naturalium aluminosarum aut sulfurearum propter
quod tale desiccat et reddit partes infe-
riores ineptas dilatationi et est causa
difficultatis partus et propter quod debilitas
mulieris et mollificationis causa debilitas

difficultas

partus debilitetur / 2o potest exponi et me-
lius meo videre / Et melius est ut
fiat extra balneum id est melius est recte .do.
rare balneum et ita quod mulier fa- .5o.
ciat minus longam moram in balneo quod
ex longa mora multum debilitaretur
mulier et mollificatione debilitaretur
quantum ad membra partus et mollificatione
quantum ad extrinseca / 3o potest exponi Et me-
lius est ut fiat extra balneum scilicet cum capi-
te et partibus superioribus propter quod ut
habeat sensum nam balneum uni-
versale est magis debilitativum
quod sentitur capitis ex proxima patet et
dictum est 2a parte / 4o posset exponi
et melius est scilicet ut ex quo licet assi-
duet balneationem vel nam extra
hA balneum id est extra balneum habeat illas
mansiones quatuor positas 2a parte .Nodum
capitulo de balneo / quod si deberet pregnans

in omnibus illis mansionibus morari ut dicitur
ipsa minus debilitaretur / melius igitur
est ut habeat balneum extra mansionem in domo
// dicit quod si ipsius regimine per mansionem dicitur ap-
proximari approximatur in quo mense sit in
quo ligamenta sunt debilia et pericu-
lum erit de aborsu propter rupturam ligamentorum
// duplius quod dicitur et usus balnei omni
die vel quando // Ad primum dicendum quod longus
usus balnei in muliere non habente
dispositionem ad difficultatem partus bene
causaret aborsum / sed in habente dispositio-
nem ad difficultatem partus balneum
non causabit aborsum cum talis ha-
beat ligatoria fortiores propter siccitatem /// Ad
2m dicendum quod illud non posset explicari
propter diversitatem pregnantium et in re-
gimine et in etate in regione et
consuetudine balneandi sed meo iudicio
sufficeret circiter in septimana bis
// Et — ut ad inunctionem · hic addit
docet inunctiones etc. // Conditum
ista olea cauda conveniunt maxime in ye-
me et ubi esset constrictio fortia constantis
membra ex pulsionis et dicitur in inungi dorsum
quam apposito ad lumbis dorsi omnia nervi
conveniunt ad anteriora et ad coxas
quare ad removendum impressionem corporis
et infrigiditatem ori in inungere et sufficit
at omni die talis in unctione non erit
periculum in nocumentum sed iuvamentum
// Et — assiduet suppositiones · hic addit
docet approximare suffumigia vel
suppositoria etc. et una ratio ipsorum
est quod movent matricem ad infe-
riora et etiam quod confortant ut dictum
est prius / et ipsorum usus potest
esse salubris omni 2a die / quantum autem sit uti-
lius an suffumigium an suppositorium
num factum ex aromaticis // Dicendum suffumi-
gium meo modo est sibi utilius scilicet quod
calidum actu et subtile citius pene-
trat maxime cum os matricis sit
clausum ut in extractione partum acus po-
sit ingredi / Alio modo suppositorium est
utilius quod longiori tempore aget et mate-
riam transferre de uno ad aliud ut videa-
mus artificialiter procedere / neque autem
ipsorum a matricem prioritum ponit abi-
de relinquendam / nota tamen ex dictis
causam 2 / talia aut sunt aromatica tala-
mentum laudanum muscus lignum
aloes ambra et similia // Et extendat
hic iterum revertitur ad unctiones /
etc. // Conditum ista hic potest diffe-
rens a suis positis quod illa approxi-
mabantur partibus circumiacentibus

uulue si ista recta uulua / Amplius illa
erant tuda no multu humida q
que mollitant mebra necessarius
astrigeret / si ista sit mag humida q
nocuit mag roe siccitatis sit post
Avic / in lra / dicit aut et offendat
in ma sua .i. in uulua sua q pot
dici recta .i. missa qr p illud loca .matia
mulier multas missas patitur
uerbera et alia multa inco moda q
tibi h ostendit / Aut in recta sua .i.
in loco maceracionis siue fermentacio
nis sive mixtionis lo que dicitur eo
cu dicimus hoc est maceratus .i. fer
mentatus ubi autem est fermentatus
fetus / Aut in loco recta .i. loco
per que mulier redditur macilenta
et missa qr per menses siue retenta
sint menstrua siue fluant mu
lier redditur macilenta et missa
oibz despecta et turpis / dicit recto
tacia siue ubi .i. unguenta facilis
penetracionis qr molia no nimis
decocta facta cu mucilaginibz
qr talia sunt magis molificativa
cum adeps malis et impingua
ti qr talis adeps erit magis molli
no frica qr no penetraret nec mi
nus calida ne lederent matricem
et puocaret aborsum si ad calidiorem
moderatam et temperatam declinatura
// Et ostendit ra quista no deberet ap .Nota
ximari in casu nisi eius esset difficultas
roe hoc ut qr fetus exiredire tu
in octavo / nec in casu ubi essent
matrice mul recta / si ubi esset siccitas
uulue et corporis totius ut dicit Avic
in lra // Et os ut dicitur in primo
Avic / ponit regime per necessitas ap
ximatas ab intra et pz // Conclusio .Nota
est iste mucilagines et cataplasmatis
max que morit in casu predicto
.s. qn adesset siccitas uulue et to
tius corporis / qr talis potus est max
humectatiuus et deberet in rita
que sicut approximat qr unum est alim et
sicut ut puta mucilago seis ci sicut ato
tonior et aliud catius ut puta mu mor
cilago seis lini et principium aut
corporis resultabit media temperatis
autem corporis siue .3. .9. cu unio in hu
bus siccis debilem si in hui fortis
posset et tum agrea decoctionis
fenugreci / pot dari in diebus dolori
partus .i. cu peius est difficultas partus
// Dubitatur qr si mulier haberet fluxum .do.
uentris utrum talis potus esset ppria
dus // Et dicitur q no qr tal' adderet in fluxum
ut fieret fluxus super fluxus q posset ce .9o.
causa mortis et fetus et mulieris / ffossitan
causa ea contrarium seis .s. unum posset italia
teret intendere aut oportet roe opor
tere restringere fluxum et potius talia
approximare / si fluxus si no sit super
fluus adiuuat ad facilitandum partus
per expressionem partium inferiorum // Et considera .Nota
qr dicit q iste potus dz dari per mensem
unum quando et dicit q hoc est quando
per magna distantiam ne nimis multum
alteraret ad interius / et ex hoc concipio q
cum istud regime est permissum / ro
qr actualis difficultas partus no posset
durare per mensem // Et sit abusus
hic Avic / ponit regime ex parte ab
extra / et pz / et cum istud sit gra humecta
di partus ut bene dicit hos fiant dilatandi
alif sedabrget dz q est gelatina / et po
sset dari in mora quando ut minarec
ad ponendum illorum pinguium in maiori qntitate
/ uel brodium tamen addicas aliquis
brodii / est eius magis humectati
uum et per quod plus dillatatiuum // Dubitatur qr .do.
no dicit de potu // ymo per hoc q dicat .9o.
et medicamenta super terra nam extima super ea .9o. a.
adderent in siccis et facerent me
bra inepta dilatationi // Aut pot dici
q dedit intelligi per supra dicta / qr uio
debemus ad miscere aliquid illarum mu
cilaginum lubricatiuum / quale dz aut
esse regime aliarum rerum no recalium
non possunt putamus nos posse mite
qr aer dz ce calidus et humidus motus
deberet ce in quo fetus prouocaretur
ad inferiora ut descensus per scalassom
mus cu et per pressione inferiorum et ele
uatione superiorum matricis et replecio
qr cu cibis et medicinis potabilibus
humectantibus ad matricem et plus conuideret
ut plus humectus multiplicetur / et io do
cuit gelatina approximare ut mulier
plus comederet / de accidentibus ne caueat
ab excitantibus ut est respiracio an
gustia et timor coytus et quando
qr disponunt partus dilatandi et matrice
mouent ad inferiora // Et os ut fi
niget. hic Avicenna repetit unum
rememorandum qr et no dubitaret ulla
reperire et pz // Dubitatur utrum balneum que .do.
at in difficultate partus et dicitur q no et po .p. mat.
sit balneum exsiccat et no humectat
ideo no que uit in difficultate partus qua
pz ex dictis qr siccitas multiplicat
et mulierum impedit facilitatem partus
prohibendo mebra dilatari / aut quo ad

.// Utrum balneum conveniat in difficul
tate partus.

prima per rem per quam per vocatur sudore di-
solue do humores per quam abstinentia membra
remanent sicca / quo ad aliam partem
.2m patet in 4a particula aph. 4 in commento aph. ad el-
lebory usque ad saale etc. // Amplius
in mulieribus habentibus difficultatem partus ha-
bendi aut multi mali humores et multa
superflua ... in difficultate partus balneum
non congruit quomodo est nocivum aut patet
ex dictis supra quia patet per dicta 2a aph.
.3m iugito aph. ... super dicta nota // Amplius
balneum saltem post horam inficiat
... non congruit quod patet quia secundas multum
.om noceret in difficultate partus auctor patet
.6o. Nota 2a primi cap. de balneo // ...
... ipsius capituli // Contra quod hic
proponunt balneum abstergere intelligere
de balneo aque dulcis cum balneum effe-
ctus habet multiplices aliquos iuuatiuos
et aliquos nocituros ut patet 3a primi
1 secunda doctrina capitulo 5to / iuuatiuos effe-
ctus habet sompnum provocat aperit ab-
radit resoluit digerit inuitum
ad exitus superfluitatem attrahit / et quantum
effectus nocitiuos habet debilitare cor
facere sincopim et nauseam et hu-
mores ... mouet et eos ad par-
tes ... preparat et eos ad membra
debilia dirigit / Alij et effectus
eius habet potest abalure ... primi et
ab ypo. in 5to aph. 4 ... hoc
non ... sequentes intentiones ut ... ge-
neris accidens inter quos maior
minutum dilatatio et ... rarefactio
et laxitas / diuersificatur autem bal-
neum quod ad uniuersale diuersi-
ficatum per causas et intentiones / aliud
per hoc quod appellatur uiua aut seminu-
... / Amplius diuersificatur per mul-
tam moram paucam et reparatam
/ Amplius diuersificatur ratione balnea-
torum quia quedam balneantur recumbenda
plena quedam in medio dispositione extu-
.p.9o. bes / Amplius quedam sacci et quedam
inferiori // 3a qo sit quod mulier cum
timetur difficultas partus ex solidi-
tate femoris uel ossis femoris et ... stri-
ctione colli matricis aut ex duri-
cie ligamentorum quod debet assiduare balneum
mixtum siue sit impinguans et bal-
neum aque dulcis / 2o quia dilatat
mollificat rarificat et aperit et
partus remouet causas difficultatis
.2.9o. partus // 2a qo sit quod si mulier esset
minus debilis aut fuisset passa

sincopim aut aliquos accidens multum debilitas
et inueniens balneum non multum competeret
quia adderet in debilitatem // 3a qo sit quod
.3a.qo balneum melius est per partu ... vel
semicupium / 2o quia ipsum sufficienter
mollit et dilatat partes ex quibus non
aduenit sit difficultas partus et
conseruat membra superiora in corpore forte
.4a.qo // 4a qo sit quod mulier non debet nimis mo-
rari in balneo / 2o quia superflua mora
resoluit nimio nimis est debilitare
ad partus mora est ad et reddere tempus / 2o
quia talis est magis ... conseruanda
.5ta.qo // 5ta qo sit quod si mulier esset nimis
tenera et colerica conseruata esset rapere
ad partum et ex eius raptu consequentia
esset superuenire aliquos plurimum accidens
ut puta sincopis aut strictionem mor-
dicatio et dolor intestinorum in tali
casu melius esset dimittere balne-
um quia tale ... raptum co-
leris ad partum et partus si mulier
esset reumatica in tali casu si uere
... uigeret ad balneum cum
balneum deberet dari pannis infu-
sis in aqua superponi in uino gra-
natorum aut in uino de plano super-
et prohiberetur fluxus et raptus
coleris ad partum et ita poterit
aduenire / 3a prima doctrina 5ta capitulo
.6ta.qo 5to // 6ta qo sit quod si mulier ha-
beret difficultatem partus ex apo-
... mater aut ex apostemate ue-
sice aut recti intestini et tunc esset
apostema in principio et augmento bal-
neum esset nocitiuum / 2o quia plus
noceret ... apostema ... in-
uaret per effectus auctores // Ad
.Ad p.om instantias Ad primum dicitur quod balne-
um conseruat per longam moram et
frequentem reiterationem // sed tale non congruit
mulieri patienti difficultatem
.6o.c. partus // Aut dicitur quod balneum exsi-
ccat in ... et non humectat
humectatione substantiali
sed humectat humectat humec-
tatione accidentali cum quamquam
generetur dilatatio que faciunt ad
partus facilitatem // Ad 2am dicitur quod bal-
.Ad 2m neum iteratum bis noceret corpori
humido multitudinem malorum humorum
non recluserit in membro ... dis-
... accidere sed in mulieribus
per quibus humores mali partus

chosi in fine // Ad alterum quod de supple- ·Ad .3m
tione eius infirmat, dicendum quod illa infirmatio
est occulta et non acquiritur ex balneo
nisi in tempore satis prolixo, cum autem quando
adueniat illa sicitas ex balneo non acci-
dit partus // Dicitur forte illa infrigidatio ·Secunda·
que est quieta huius non noceret propter
calorem quam facit partus difficultatis
et in consequentia // Cumque partus est
partus et incipiunt actiones postrema,
possunt regimen prevenire difficultates
partus / hic intendit ponere regimen
curatiuum in actione non propter ultimata ·et prima
et partus iam hic constat / 2o cum actione
propter ultimata et partus est debilis ibi,
2a Quia difficultas fit partus prima in tres
quia primo ponit causas quales erant
tendendo in actione difficultatis par-
tus / 2o ponit remedia speciali
les causas difficultatis partus ibi,
2a quod si mulier fuerit pinguis prima in
tres quia primo ponit quod secundum in di-
fficultate partus cum adhuc fetus
non egreditur nec apparet egressio-
nis signum / 2o cum incepit egredi fe-
tus in difficultate partus et apparet
egressionis manifestum signum,
3o postquam dicto ponit et predicta
ibi 2a cum vero apparent os matricis
ibi 3a Et melius sunt considerare
prima in tres quia primo ponit regimen 2oc
ibi / 2o 2oc ponit / 3o 2oc quorumdam
adminiculorum ibi 2a Et bibat ex suis
ibi 3a dicendum quod ut ~~…~~ sedeat, et
de impedimento patet per // Considerandum quod pars ·No .3
adest difficultas partus et apparent
actiua eius .s. signa difficultatis partus
supernus recitata quia dolor in ante-
rioribus supra umbilicum et mulier
gaudet litteris et motus agitationis
et supra umbilicum / mulier debet co-
medere re pinguem quia et multi
nutrimenti / 2o quia in difficultate partus
propter dolores partus mulier dissoluitur
per viam resolutionis per quam fit
spiritus ex doloribus / ut cum provenit
illi dissolutioni expedit ut mulier
comedat rem tamen paruam quantitate ut illa
cito digerat ut cito succurrat reso-
lutioni fiende in breui / multi
nutrimenti ut ex multo nutrimento multi
generentur spiritus ex quorum virtute for-
tificata partus expellat et resistat
resolutioni fiende // Considerandum quod ad partum qui est
qui docet approximare vinum odoriferum
quod ipsum est maxime quenitur propter eius cito
conuersionem in spiritus multos quam temperan-
tiam et modicam ne inflammaret i-
nflammationem febrilem / deberet limphari ·No .3
cum aqua rosata // Amplius vinum dicit et
modicam quantitatem quia cum mulier mo-
dicum comedat in actu difficulta-
tis partus si daretur quantitas magna
i venis natare in stomacho et sic fi-
eret mala digestio // Amplius dicit quod
quod mulier in actu difficultatis partus
debet laborare in siti quia debet modicum bibere
// Dubitatur circa predicta primo quod non videtur quod ·Contra
in actu difficultatis partus mulier ·Primum
debeat comedere quia difficultas partus
videtur et egritudo preparata et in tali
est cibus totaliter subtrahendus ut
patet primo aphorismorum // Amplius quia debet et via cibor ·2m
quia cum non expellit // Amplius ipse docet ·3m
approximare vinum aromaticum camphi-
ratum aromaticum per species approximata
// Amplius posset ne mulier comedere ·4m
sine potu aut potare sine come-
stione // Ad primum dicendum quod difficultas ·Ad primum
partus sit egritudo preparata et ut sic
videtur ut sumpta in morbo non conue-
niat cibus in indicatione sumpta
a parte que non possit illam egritudinem tollere
et sine cibo quod nos cibare ut partus
valeat difficultatem partus superare
et ut possit et fetum expellere // Et si ·9·
dicatur preparata quod in tota partus sit for-
tis ad superandum difficultatem partus
cibabitur // Dicendum propter quod sic ut cibus ex- ·8o·
pediat difficultas et ut cibus fiat
partus // Amplius quod nos cibare propter vir- ·Secunda· ad
tutes magnas fortitudinis partus // Dicitur ·primum
dicendum quod partus non potest esse fortis sine
cibo ita quod sine cibo non valeret
superare partus difficultatem quia sine da-
tio posset superare partus difficultatem
cum quia hoc superare et partus expelleret
fetum / primum dictum est dictum // Ad 2m ·Ad .2m·
dicendum quod mulieres in tali casu libenter
utuntur ouis sorbilibus et brodiis bo-
norum caponum et bonarum galinarum // Ad ·Ad .3m·
3m dicendum quod aromaticitas vini non est
ut muscus et laudanum et aliorum aromaticorum
necessarium sit valde remissa // Amplius
talis aromaticitas cito removetur propter
citam transmutationem vini // Ad ultimum ·Ad .4m·
dicendum quod sola comestio aut solus po-
tus non esset ita utilis quia ex sola
comestione non ita cito fieret

·| Ut in actu difficultatis partus
mulier debeat comedere.

multiplicatio spirituum necessaria bonum spiritus
confortentur ex solo autem potu [illegible] boni
spiritus confortentur [illegible] in citius resolverentur
// Deinde oportet ut sedeat hora una. Et adi-
ponit remanere in difficultate partus
ad numerum annorum quorundam et sunt multa
que ponit et patent in littera // Consequenter
quod mulier post comestionem et potum debet se-
dere una hora ut fetus stet in suo
situ [illegible] super tibiis et debet extende-
re pedes cum tibiis et coxis ut aer
facilius ingrediatur ad vulvam, cum enim sedet
pregnans et maxime in loco depresso sive
ne et pedes cum tibiis non extensis [illegible]
curvatis tunc coxe [illegible] applicantur versus
ad corpus mulieris et maxime ad partes que
sunt iuxta vulvam, quare subingredi potest
aer facilius et per consequens constringentur partes et per
consequens adderetur in difficultate partus // Deinde
resupinetur super dorsum suum et stet sic
resupinata una hora, quia in tali re-
supinatione matrix gravat super vesicam
et intestina que molestata incitant
naturam ad expellendum // Postmodum elevatio
eius erit gravior et difficilior // Am-
plius in resupinatione cum primum autem re-
laxantur multum ligamenta que sunt apta
[illegible] in tali situ prima fetum recedit
ab ante et tendit versus dorsum, quia
ligamenta cum nova dispositione ad rupturam
postea ligat subito, quia in tali subita ele-
vatione subito gravans fetus ad infra
rumpit ligamenta undique et queritur quo-
dam modo qui minus, ascensio et de-
scensio per scalas multum iuvat ad
rupturam ligamentorum. De descensu
patet, postquam in descensu gravitas fetus
conquassata molestet et mota [illegible] de ascen-
su [illegible] illud [illegible] allegatur in ascen-
su quia et fetus [illegible] qui totam [illegible]
[illegible] dilatatione [illegible] mulieris
[illegible] fetus et magis [illegible] quia non
[illegible] facilius frangit ligamenta
// Amplius in tali ascensu et descensu
motus fetus ad inferiora dilatando
aperit ea que molestet, clamet et in ta-
li ascensu et descensu quia per talem clamo-
rem adhuc fetus plus distrahitur
[illegible] fetum [illegible] quia magis po-
derat // Amplius [illegible]
[illegible] quod [illegible] matrix cum
fetu ad inferius quia dilatatur ad
inferiora [illegible] fit ad facilitatem
partus // Dicendum quod Avicenna videtur sibi
contradicere, nam superius dicit quod [illegible] est

ea difficultates [illegible] docet magister
quia docet monstrare mulieri resupinatam
modo sedere modo ascendere et modo descen-
dere et saltum motus ascensionis et
descensionis cum clamore videtur esse
causa [illegible] // Amplius ipse non
docet intendere ad dolores que sunt in
difficultate partus // Consequenter [illegible] non
[illegible] in difficultate partus [illegible]
[illegible] fetus vult exire
in octavo mense [illegible] mulier
omnibus modis quibus est possibile et intendere
[illegible] ad sedandum dolorem et [illegible]
[illegible] femoris et feminis cum
[illegible] et vulva et [illegible]
[illegible] cum [illegible] qui hic
[illegible] et multum valet [illegible]
[illegible] approximare [illegible]
Ad instantias ad partem [illegible]
[illegible] est ea facilis [illegible]
qua elevatur est // [illegible] in
ea difficultatis
[illegible] causa [illegible]
[illegible] non [illegible] est [illegible]
[illegible] in [illegible] est
est ea facilis // [illegible]
[illegible] in [illegible] fetus et cum
[illegible] est os femoris et os
vulve est ea difficultatis [illegible]
[illegible] fetum ab [illegible]
[illegible] aperto-
nem ossis femoris et [illegible]
[illegible] est ea facilis quia ut patet ex dic-
tis [illegible] fetus
fetus ad inferiora [illegible] dila-
tantur // [illegible] cum [illegible]
nem causat facilitatem [illegible]
fetum [illegible] violenter
[illegible] // [illegible] per [illegible]
fetus est ea difficultatis partus // Ad
[illegible] mulie-
ris et fetus est ea facilis [illegible]
[illegible] aut saltum motus descen-
sionis scalarum per resupinationem [illegible]
per resupinationem motus elevationis
est gravior et difficilior [illegible]
[illegible] mulier supinus et subito [illegible]
[illegible] cum capite inferius ubi [illegible]
[illegible] motus et gravitas [illegible]
inferius et ad hoc adiuvat motus
descensionis scalarum // Ad ultimum dicendum
quod non oportet intendere dolori sed [illegible]
[illegible] difficultatem partus [illegible]
[illegible] fetum
// Cum [illegible] orificium matricis [illegible]
[illegible] fetus vult [illegible]
[illegible] egressionis [illegible]
[illegible] remedia ibi [illegible]

.2m. // Amplius non videtur quod cibus
vel ebrietas conveniat in
difficultate partus, nec
motus descensionis scalarum

· | Utrum [illegible] conveniat in di-
fficultate partus.

laborem sentiat et aperiat / quod dicit in prima parte
// Considerandum quod cum os matricis aperitur partus .No.
et cum incipit augmentari et aperiri
ita quod aperiatur cognoscitur a principio mensium ma-
nifestum sed in principio a principio dicitur a principio
non manifestum tunc est necessarium dicere suffu-
migiis dimittendo dicta in parte precedente
quoniam suffumigia per actualem caliditatem di-
latant partes / unde suffumigia inducunt
necessitatem fetus ut magis egrediatur
aere et per consequens ut magis et vel longius
[illegible] et si per odoriferam mo-
veat matricem ad inferiora cum toto fe-
tu / dixit autem quoniam est possibile propter plura
primo quia mulier quedam iacet sincopizata
et non potest suffumigari / 2° quia quedam fe-
bricitat et forte et suffumigatio ad-
dit in febre / 3° quia quedam dolet per magis
caput et suffumigatio addit in capitis
dolorem / 4° quia quedam fluunt superflua et
tunc suffumigatio non est possibilis i. non
est licita valens quia vapor transire
non potest ad matricem propter superflua / ista autem
suffumigatio est facienda mag[illegible] cum
stramine [illegible] i. [illegible] quia tunc fetus
est propinquius egressioni ut extrahatur per
dilatationem [illegible] vel cum stramine
[illegible] i. cum aperit [illegible] quia [illegible]
aperit propter parvam apertionem orificii fetum
[illegible] qua complebit suffumigatio // dicit .d°.
qualis debeat esse talis suffumigatio
aut in forma vaporis humidi aut
[illegible] suffumigatio sicci // duplici de causa .2°.
[illegible] // duplicius [illegible] .3°.
[illegible] fluunt superflua et non permittet
vapores suffumigii ingredi // Ad primum dicendum .Ad pm.
est multum [illegible] vaporis hu-
militans per hoc magis dilatatio in suffu-
migatio in forma vaporis sicci [illegible]
[illegible] // Ad 2m dicendum quod talis suffumigatio [illegible] .Ad 2m.
[illegible]
non sit remedium approximandum [illegible]
// Ad 3m dicendum [illegible] .Ad 3m.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .5°.a.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
calidi est [illegible] violenter quia

[illegible] pellit [illegible]
[illegible] pellit [illegible]
[illegible] gravis [illegible]
ad [illegible] // Et laboret sentiat / hic Avicenna
ponit aliud remedium et patet // Considerandum quod ista
littera potest pluribus modis exponi / primo
et laboret sentiat i. suspiret laborem
et difficultatem suam nam cum fetus vult
egredi [illegible] / [illegible]
difficultate [illegible] vna [illegible]
/ [illegible] subito expellet
[illegible] et [illegible]
[illegible] / dixit autem et ponit de quo [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] / 2° potest exponi et laboret sentiat
[illegible]
[illegible] fetus in [illegible] quia [illegible]
multum [illegible] et doloribus et clamoribus
quia [illegible] quia posset
[illegible]
[illegible] / 3° potest exponi et laboret sentiat .d°.
[illegible] ut ex [illegible] inflametur .S°.
cor et pulmo ut ex inflammatione [illegible]
[illegible] et aer ut ex
multa [illegible] magna attractione aeris
[illegible] multum dilatata multum [illegible]
[illegible] ut ex hoc fiat cita expulsio
fetus // dicit [illegible]
[illegible] aut cum vino aut cum
aqua aut cum alia etc. // dicendum quod si [illegible] est
parva et [illegible] non est debilis propter hoc
quod sit [illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible] cum aqua
de [illegible] / si autem est magna cum vino
[illegible] est debilitas
aut cum aqua [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible]
aut [illegible] / [illegible] hodie mulie-
res [illegible] de vino et [illegible]
[illegible] ut eis faciat [illegible] // Et
aperiat os suum. hic Avicenna / ponit aliud remedium et patet .nota
// Considerandum quod ut dictum est [illegible] multum [illegible]
de aere [illegible] ipsa multum dilatatur
et multum [illegible] aeris attrahitur [illegible]
[illegible] multum [illegible] matricem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
multum aeris [illegible] per magnam [illegible]
[illegible] attractione [illegible] expedit
ut [illegible]
[illegible] multum aerem [illegible]
[illegible] per magnam dilatationem [illegible]
/ [illegible] magna [illegible]
[illegible] matricem et [illegible]

expellere quoniam cum conatur ita quod talis magna attra-
ctio adiuvat in difficultate partus in
sui attractione et in sui emissione
in precipitatione / posset autem dici quod per hoc verba Avicenne no-
bis circa loquatur secundinarum non est fe-
tus mutat actionem plurium. scilicet approximato
medicamine secundinarum et appropinquat os
suum quantum potest ut nullum actus ingredi
ante attrahendo ipsum. scilicet medicaminum se-
cundinarum naribus quantum potest quoniam cum
plus attrahet de medicamine secundinarum
et fortius ita quod ad superiora et inte-
riora pervenerit secundina fiet maior
et per consequens magis iuvabitur mulier in ex-
pulsione fetus et secundine itaque ipse sermo
pro parte est affirmativus quod prodest ad ma-
tricem precipitationem et ad secundine expul-
.d°. siones et est aliquid plus quod valet
et ad educendum fetum faciliter // sed dubitatur
.s°. quoniam per attractionem multi actus infri-
gidabitur mulier et sic deficiet ab
expulsione // dicendum primo quod aer ille non ma-
potest net et non infrigidatur // 2o dicendum quod laborans
in partu non stat in aere frigido / mulieres
enim docte dehors sciunt cum sit in actu par-
tus facilis aut difficilis habent ignem secundum suam
facultatem // Et melius super hoc. hic
Avicenne / videtur eundem dicere quod in
dixit quod in capitulo de maturis et in- .d°.
... prima quod mulier debet suffumigari
quod debet esse sedens per modum ut debet sedere super
scamno itaque ... sicut in ex- .o.m.p.
tremitate scamni ut possit aptius
fieri suffumigatio et debet poni ad posterius .2.m.
eius pulvinar ut sedeat cum maiori
comoditate et ... scilicet quod suffumigetur
debet fieri post appositionem ... .d°.
appositionem mulier debet ascendere et de-
.No 3 scendere per gradus ut dictum fuit su-
perius // Considerandum quod in tali casu expedit
quod sint multe suffumigationes nam quando statim .Ad.p.
egreditur fetus post suffumigationem / oportet iterum
subpreventare mulierem que laborat in parti-
bus colligere fetum egrediendo ... remo-
veas suffumigationem ut fetus non labatur
in illud // Quod si mulier fuerit. hic Avi-
cenna ponit requirentem difficultatem partus per spe-
ciales causas / et primo cum difficultas
partus provenit ab ... / 2o cum diffi-
cultas partus provenit ex grossitie
fetus / 3o Avicenne / videtur eundem dicere
.No 3 ibi 2a ... aperit forma ibi 3a possit
ad ... / ... // Consideratur
quoniam mulier est pinguis super ... .Ad.m.
itaque ... est maior magnitudo cum
alia pinguedine mulier non de-
scendit in actu partus nec ...

debet ascendere et descendere per gradus quoniam omnia
... cum descensus pinguedinis ad
os vulve et per consequens cum compressionem vul-
ve et colli matricis quare fetus egre-
di non posset oportet igitur ut iaceat sup-
inem suum cum quia tunc potest caput
inclinare tunc autem magis inclinat
caput ... pinguedo magis recedit
ab ore vulve debet autem ... mulierem
retrahere crura ad renem ut compri-
mat matricem et mingere ... vul-
vam et per circumstantes cum ...
statim ... dilatatur et per
hoc oportet ut appropinquatur vulva et os vul-
ve ... cum digitos quoniam in isto
situ gravitas fetus non adiuvat
ad dilatationem vulve et ossium femo-
ris cum mulier iaceat cum capite
declivi quod autem fecit illud scilicet quod dictum
est quare declinat cum capite infra
ipsa removet pinguedinem ab hostio
... et cum genibus compri-
... et cum digitis et manu obste-
tricis aperitur vulva tunc ipsa parit
velocius ... quod faciet descendent aut
... alium situm et per hoc qua-
drupedum quare in isto situ ... pi-
gue mulieres pregnantes ...
... // dubitatur utrum mulier pinguis
debeat ante actum sui partus comedere
et videtur quod sic quare redderetur fortior
.d.p.m. // In contrarium potest argui quare sic comedet hic
pinguedo minus poterit descendere ad
inferiora // dubitatur quia oportet ipsam
inclinare caput suum cibus non sta-
bit in fundo ventris corporis // 2o dubitatur
que parit minori difficultate an pinguis
que parit partu quadrupedum an habens aliam
causam difficultatis partus // dicendum ad
.d.p.m. primum quod si mulier pregnans et pinguis
esset debilis ipsa ante partum deberet
comedere nec statim sed debet ...
... post cibi assumptionem sed cibo dige-
sto // si autem sit fortis potest transire si-
ne cibo sequitur dicitur quod redderetur fortior ci-
bo assumpto / dicendum quod verum est fortis su-
fficit et non expedit cum cum cibo
impediret ... quod si comedat
pinguedo minus descendet / dicendum quod
verum est sed oportet plus in hoc intendere
... / et ... quod cibus corporis
dicendum quod non est verum quare non debet statim in-
clinare caput ad terram assumpto
.d.2m. cibo // Ad 2m dicendum quod partus difficilior
in quibus mulier parit non ut qua-
drupedia sed minus difficiliter quam cum
parit ut quadrupedia ... plura
primo quare fetus plus disponitur per hoc infe-
riores ad ... 2o quare in talibus magis
est fortior et calidior in partu ...

.| Utrum mulier pinguis debeat ante actum sui partus comedere.

:| Utrum que parit minus difficulter an pinguis que parit partu quadrupedum, an habens aliam causam difficultatis partus.

ut cum mulier stat eleuata cum pectore superius
et capite fetus facile potest exire / sed cum stat
cum capite ad terram est quasi impedita nec
fetus non potest exire cum habeat caput
contra inclinationem exitionis et patet in
figura / Ex istis dictis apparet expositio eius
quod dicebat in littera parit uelociter quia
intelligendum est quod parit uelociter
mulier in isto situ 2° eius quam faceret
secundum aliquem situm sed non parit uelociter
2° alias huius actus causas difficultatis partus
que possent stare cum capite eleuato // Causa
apostematis. hic ponit regimen difficul-
tatis partus cum causa est grossities secundine
et quod dicit patet // Considerandum quod ista incisura est
de scriptura Albucasis in suo Albucasi uel arasi
que mpla hodie utuntur obstetri-
ces quia non est uariatio ut scitur cum
eis aperire secundinam non laedendo fetum / Vnde
magis operatur cum unguibus et
si operaretur cum ferro nescitur hoc fa-
cere nisi cum secundina et fetus simul sed cum
uero mulieris pregnantis / cum autem fetus
est in hospitio intus et non egreditur
quia secundina est grossa quia non potest scindere
fetus / patet hoc sic contrariatur quia
si non transparerent membra fetus ut
transparerent si esset toto hospitio subtili
populo nec secundina est grossa / cum autem
transparent tunc secundina est subtilis / quando
autem quia secundina est grossa impedit
exitum fetus dictum est supra // dicit et
ulcerum vbo quia in ulcere vbo ipsius
partus inueniunt quod apta secundina fluunt
humores contra in secundina et adiuuat
fetum lubricare / partus autem de-
causa difficultatis partus propter siccitatem secundinam
retineat quod cum aperitur secundina fetus non
inueniat euasionem // Item ut dictum
est alibi fuit / nonne apertura debite non est
tamen propter perspirationem humiditatis humectatiue
nec exitus et humectatiue seu adiuuatiue
difficultas partus / cum autem mulier aperit
secundina humiditas perstant et suffocatur
quia fetum et debilitatur propter quas virtute expul-
siua non ualet // Et si hic administras
hic adiuuet / uide et audias dicit / diceret
quod ponatur quod secundina sit spissa dura
et facta sit scissio et fetus non egre-
diatur quia fetus non est completus .i. quia
non habet completas dispositiones euadendi
.i. exeundi nec est incurvatus sed
actiua partus euadendi quia non habet omnia
que requiruntur ad euasionem quia uulua
cum aliis partibus non humida lubricata est
vero sicca arida et prolongatur spatium
exitus et quia quia constringitur .i. constricta
est uulua sequitur illud quod sequitur facilis
apertionem sine effectu uel lubricatio
ut uulua et omnia ad exitum humectet

// Considerandum quod ex isto possit haberi aliquis modus introductio-
nis dubii et solucionis quod quidam medici
audiant ab obstetricibus secundinam esse duram so-
lidam et patet ut aperiant quia non transpa-
rent membra fetus sed dictum est cum suppo-
neret populus et obstetrix accipit
instans audictus sub digitis imposuit
manum in uuluam et sentit secundinam autem quod
fetus sit completus quia non est infirma-
tum necessario et fetus et non est mani-
festus secundina actiua partus euadendi quia habet
non habet caput ad hostium uulue / et ex ista
operatione quia ex impositione manus obstetricis
in uuluam prolongatur spatium partus quia habet
aperiam secundina non sit dolor magnus
in uulua et in tota matrice quia non potest fieri
cito expulsio et ex doloribus accidit febris
et inflammatio quia exsiccatur uulua cum
partibus circumstantibus quod exsiccatio prohibet
partus facilitatem / sequitur illud quod scripsit
cum humectantibus // Vlterius considera quod albumine
oui et intelligitur est que ideo illam compo-
nere quia est prohibitiuum apostematis matricis et
est sedatiuum doloris / et similiter possumus
intelligere quod albumine oui cum intellectu
agregatus cum illis ceratis et mucila-
ginibus .i. adipibus esset conueniens quia uulua
illa confortaret partes et sedaret dolorem
credo et quod prima inuentio sit melior // dubi-
tatur ex solucione sequitur cum alio circumscrip-
to fiat dolor / et uidetur quod sic quia secundina
est panniculus solum autem panniculi magis
causat dolorem // Item patet ex experientia // dicendum
quod ex apertione sine cum alio circumscripto
non causatur dolor / 2° quia non est pars membri
ciua et intelligo quod non causatur dolor quia
ipsa non est sensibilis dolor immo est sicut unum
additamentum et ut ita loquar res media
inter animatum et non animatum quoad animam
sensitiuam nullam habens dispositionem / sed autem
aperiatur dolor quod hoc est propter alligationem
eius ad fetum uel ad matricem quia partes
fetus aut partes matricis sentiunt / sed in aliis
uidetur quod in eius scissione sit dolor
quia fetus aut mater clamat et non
sentiat post scissionem sicut ut in actu sci-
ssionis // ad instantiam dicendum quod non est uerum
panniculus cum non sit pars animalis / est etiam
sit panniculus glandularis quod non sentit
sed partes ei adnexe et uicinos sentiunt etc.

Quando fit difficultas partus

hic adiuuet / ponit regimen difficul-
tatis partus cum actiua sit forma et virtus
est debilis / et primo adiuuet / facit quod dictum
est / 2° quia quidem uere ista remedia nec an-
dicta conferunt ordinat ad ficiendum /
3° recipit sibi 2a et fortasse uidetur

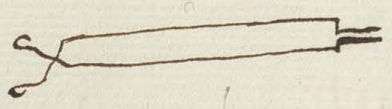
quidem gebis quam ibi 2a Et aung(us) p(ro)p(ri)e in(?) p(ri)m nove
sit notitiam ponit remedia q(ue) indicau
q(ue) debeant sic hic ordinate et subsequi-
tur vinum p(ost) aliud ibi 2a Et si virtus
fuit debilis ibi 3a Et dari i(n) potu ibi 4a
deinde fac eam sedere ibi 5a Et fac ea(m)
sedere usque ad ypocundria ibi 6a Et su-
ponit ei collirium ibi 7a Et iunge
scapule ibi 8a Et quam est ubi necessum .No. 3
ibi 9a hic 2o fac eam sternutare
.No. 3 q(uod) d(icit) in p(rim)a parte p(atet) // Con(si)d(era)tum q(uo)d dicit sub-
capti requirit eius medicina sit difficilis
virtus absque scientia medica intellige absque
scientia medic(in)e fortium et maxime aromati-
.No. 3 cos approximatarum q(ui)a cum virtus sit debilis
non posset talem sustinere // 2o (con)siderandum
q(uo)d d(icit) qu(oniam) difficilis sit virtus et super-
virtus est debilis tunc fac eam odorare
odores delectabiles / non dixit aromaticos
q(ui)a isti moverent materiam ad superiora
et inducerent difficultatem virtus / odo-
res autem delectabiles s(unt) odores suaves
benigni modicum replentes ut esset
vinum cuius odor aut malvasie
et vina que odores (con)fortat cerebrum et
cor et non pervenit eorum virtus ad ma-
teriam s(ed) odor musci aut sandali
aut aliorum fortium penetrando ad ma-
teriam moverent q(ui)a eam moverent .No. 3
ad superiora / dixit autem cum q(ui)b(us)dam parva
q(ui)a non dicit nimium quantitatem multam re-
cipi et si vis post reffectus ad q(ue) gn(a)
q(ui)a non debes approximare vinum (con)venientius
vinum et vinum simus et odoriferum q(ue)
q(ui)a q(uan)titas mutat gradum s(ed) vel potest mutare
non p(er) hor(um) q(uod) dicit talia agenda al(iqu)a huma(n)a
odores delectabiles ——— approximari .No. 3
pura ymo stricta et io vinum aromaticum non
debes approximare s(ed) in vel parum s(ed) plumi
p(ro)ham et cum eo q(uod) prohibeat eius vapo-
rationem multam ut esset aqua rosata
et totum hoc fit ne eius virtus perveniat
ad matricem // dubitatur q(ui)a Avicenna supra dixit
q(uod) talia aromatica non erant approxima-
.d° da superius et si virtus caderet et de-
ficeret // dicendum q(uod) virtus est fortia tamen
.6° sensus laudamus et alia / s(ed) huma(n)a odo-
res delectabiles que s(unt) remisse aromatica .d°
non negavit p(ro)ptere non multum
(con)minuta et imperata aliquibus non
permittentibus transitum eorum virtute ad
.No. 3 matricem // Et si virtus fuerit de- .6°
bilis. hic Avicenna ponit aliud reme(dium)
et p(atet) // Con(si)d(era)tum q(uod) si hic ex(pres)se dicat .6°.a°.
et si virtus fuit debilis dari in po-
tu aquam carnium etc. in morbis
p(ro)b(lematis) ipsius capti vel saltem usque ibi

et quam est ubi necessum Avicenna / intelligit virtutem
et debilem et io hic (con)cedit bonam et
(con)fortativa virtus et odores delectabi-
les vini odoriferum aqua carnium ova sor-
bilia etc et diminuit hic motus supi-
ratos s(ed) subita elevatur p(er) respi-
rationem et motus ascensionis et de-
scensionis p(er) gradus et illa motus
// Con(si)d(era)tum q(uod) Avicenna inhiberet super aliis actionem
virtus dari remedium parvum q(uod) sint et mul-
ti nutriti et vinum odoriferum et cum
virtus erit fortis q(ui)a in toto illo capto
supponebatur virtus fortis / et non
specificavit medicinas aborti(vas) nec q(uan)titatem
potius q(ui)a ex quo virtus est fortis non
potest et ibi magnus error / s(ed) hic q(ui)a
virtus est debilis ipse specificavit medicinas
aborti(vas) et q(uan)titatem potius s(ed) non dixit Et
da ei in potu cados vini cadus autem
est nomen ponderis et unde et pon-
deris tantum omnium et q(ui)a dicit in plurali
possidet duos cados et cum s(unt) s(emper)
vel metretas pondus / q(uo)d autem debeat
esse ova sorbilia non posuit et com-
munis est q(ui)a comedunt 4or aut 5e
vel 6x et hoc faciunt tres vel qua-
tuor in die et h(ec) in (om)n(i) (con)siderare in (com)-
plexione et etatem et multa (con)sideranda
in alii (con)siliis ponit et ut hic facias
dictam ab eo q(uod) supra dixit // Considera
q(uod) hic vult Avicenna q(uod) sabina sunt fa-
ciens digestionis et minoris q(uan)titatis p(atet)
supra specificavit eo magis aborti(vas) et
s(ed) minus potens / et ex hijs p(atet) sequens
p(atet) // Deinde fac eam sedere et tepa. hic
Avicenna ponit aliud remedium et q(uod)
d(icit) p(atet) // Con(si)d(era)tum q(uod) cum mulier indiget
in actione virtus vel actu vult parie-
re q(ui)a os matricis aperiri cum virtus
est debilis oportet ut aer sit tepatus
in quo sedeat tepatus non ad pon-
dus s(ed) ad mensuram et io in yeme
sit prima boni ignis et caliditate estatis
caliditas innata scilicet in mensura
q(uod) in summa intentio sit ut mulier pari-
tura habeat aerem temperatum declinantem
ad calidum / ratio q(ui)a de ratione calidi est aperire
et dilatare et dolores sedare ex quibus
virtus facultas introducitur // dubitatur q(ui)a p(ro)p(ter) istam
difficultatem multotiens ducit ad fe-
brem ut dictum est supra (con)cedit
q(uod) aer sit infrigidandus ut febris
remittatur // dicendum q(uod) ratio est q(uod) febris
accenditur et io ratio oportet infrigida-
re // Aut dicendum q(uod) si febris accidit hoc
est maxime in estate et io Avicenna
dicit cure tamen eam .i. p(ro)p(ter) calorem fe-
brilem intendit ad remissionem calo-

ut contingit quia calor continetur in estate maxi-
me inducit febrem // Deinde faciat eam sedere.
hic ponit aliud remedium et patet // Conclusio .Nota
quod sessio in aqua calida in qua decocta
sit manipulus .x. calamenti est conveniens
dillatando membra partus et confortando
virtutem ac tamen inclinando ad inferi-
ora [illegible] calamenti videlicet aut
sedere super [illegible] ad ypocondria ut non de-
bilitetur virtus eius sed debilis et consi-
dera quod aqua debet aliqualiter ad calorem
declinare in estate sed in yeme de-
beret plus declinare ad calorem in ve-
re autem et autumpno sit [illegible] temperata
tum in vere et autumpno [illegible] ad estatem
et ad yemem // Ergo consideranda [illegible] .Nota
matricis et os [illegible] non
est mulier ponenda in balneo quia [illegible]
tus in balneo possit in aqua valuit
lubricari et suffocari // Et supponatur
ei collirium. hic Avicenna ponit aliud
remedium et patet // dicit quod mirra est medicina .d°.
fetida debet [illegible] fugat matricem ad
superiora et [illegible] difficultatem partus
// Deinde quod quia mirra sit fetida in [illegible] .6°.
pietatem trahit matricem ad inferio-
ra et provocat menstrua [illegible] sit lubri-
catio et provocat partus [illegible]
partus facilitatem // Et inungatur per-
tinez. hic Avicenna ponit aliud remedium
et patet // Conclusio quod in partu mulieris debi- .Nota
bilis oportet [illegible] medici-
nis inunctionibus cum oleo et adipibus
[illegible] ut os et vulva aperiatur
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
et alia [illegible] calida [illegible] et [illegible] di-
ficultas partus est [illegible] et [illegible]
cum [illegible] siccitas circa vulvam et totum
corpus // Et quod est nocivum. hic po-
nit aliud remedium et est octavum [illegible]
[illegible] sit longa patet // Conclusio quod quod .Nota
est nocivum cum [illegible] dictorum
[illegible] vulvam [illegible]
[illegible] superfluam siccitatem
[illegible] vulve et [illegible]
[illegible] non possunt pene-
trare ad mollificandum ligamenta
et lubrificandum [illegible] matricis
[illegible] et [illegible]
sit camilla [illegible] est [illegible]
[illegible] que est vel potest [illegible]
[illegible] et sit aliqua
[illegible] longior ut [illegible] ad
[illegible] sit autem mulier inclina-
ta cum superioribus et elevata cum infe-

[illegible] ut [illegible] gravitate [illegible] po-
ssit [illegible] et ut fiat [illegible]
matricis ad quod [illegible] dilatatio [illegible]
cum autem [illegible] mulier quod [illegible]
ingrediatur [illegible] stet in illo [illegible] donec
totum [illegible] receperit et teneat
ipsam [illegible] ut [illegible] possit [illegible]
[illegible] mollificare et membra [illegible]
[illegible] et [illegible] calefacere et .d°.
humectare et [illegible] dilatare et [illegible] .6°.
matricem lubricam reddere // [illegible]
[illegible] et [illegible] // Deinde
[illegible] mulieris et matricis [illegible] .d°.
[illegible] ut [illegible] .6°.
[illegible] // Et [illegible] mulier .d°.
[illegible] ad horam // Et [illegible] .6°.
[illegible] // Deinde [illegible] .Nota
[illegible] // [illegible] hic ponit [illegible]
et patet // Conclusio quod mulier debet [illegible]
[illegible] confortando
[illegible] et [illegible]
[illegible] et hoc debet fieri [illegible]
[illegible] debet [illegible] confortantibus
confortetur et sic [illegible] 3° debet
[illegible] in aere calido [illegible] ut
confortata aeris caliditate valeat [illegible]
4° debet [illegible] in aqua calida [illegible] calo-
rem [illegible] caliditas valuit post [illegible] mollifi-
cando debilitet [illegible] // [illegible] debet ponere [illegible]
[illegible] dilatatis [illegible] possit
penetrare // 6° debet fieri [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible] suppo-
sitiones [illegible] // [illegible] debet poni
clistere [illegible] non valent [illegible]
[illegible] // Deinde octavo vel nono debet fieri
[illegible] ut [illegible]
remediis vel [illegible] et debet
[illegible] ut [illegible] aperiatur et debet
[illegible] sua et [illegible] et debet
[illegible] ut [illegible] ad
[illegible] ad [illegible] // Ergo [illegible]
quod [illegible] et [illegible] et .Nota
[illegible] sufficiat et [illegible] plura [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] // dicit [illegible] dictum est Avicenna hic
loquitur in casu in quo est debilis mulier
[illegible] ut dictum fuit supra [illegible] .d°.
// Deinde [illegible] est [illegible] Avicenna [illegible]
[illegible] ut [illegible]
debilis [illegible] et de hoc [illegible] dictum
est supra [illegible] // Et fortasse indige- .S°.
bit. hic Avicenna [illegible]
illa que dicta sunt in isto capitulo et
[illegible] capitulum non [illegible] et [illegible] ponit

.No^a vnum; 2° aliud; 3° videt quibusdam dubiis. circa
Et oportet ut comprimatur. ibi 2^a. Et cavere
quod detur in parte prima patet. // Contra in probus
investigatoris et diligentior peritus et
cum aliis medicis non apparet instrumentum
arte nature vel quo ad doctrinam nature
vel quo ad facto res apud nos proporciona- .d^o
biliter possent valere in aperiendo orificium ma-
tricis. Albucasis autem in suo Albu- vel Rasis ^
chasi ponit in hac unum instrumentum .d^o .S^o
ad aperiendum os femoris cuius figura

est hec // Dico quod tale instrumentum deberet
solvere partes carnosas et ligamenta
tales cum solvit os femoris et matricis
Item quod est inter anum et vulvam .S^o
// Dico quod non est necessarium cum ille partes
sunt dilatabiles et non solvuntur
in partu naturali / et ipsud remedium est for- .No^a
te ut praeservatum quod mulier debilis
non posset sustinere / hodie medici
et obstetrices potius diminuerunt mu-
lieres laborantes in difficultate partus
non quod volunt sed vero mittere de
isto remedio mulieres nec ex hoc mu-
lier conveniat moriens et inde infan-
tem ... contentum // Et oportet ut com-
primatur. Hic auctor / ponit ad .No^a
sciendum cum ... dicta non ... patet. .d^o
// Contra quod quam multi sunt fetus in ma-
trice volentes egredi simul et alte-
ratur / Sed fiat illud quod dictum est sup- .S^o
ra scilicet quod mulier iaceat resupine et
subito ——— elevetur et ut desce-
dat et ascendat in gradus altera ...
fetus fiet maior et doloris magis
continuabunt proportionem / in isto in cau-
sam permutare figuras decubitus
naturalis inde decubitus proportionem femoris fe-
tus numerus alteratur et anima post
magis ordinari in exitum et totaliter
ordinantur exitus quod primo egrediuntur for-
tior propter regulam ... natura partus aut
femoris quod ille cito egreditur et
faciet aliis viam // Amplius multotiens
est quod in matrice vel in membris circum-
stantibus ut intestinis et vesica
est aliqua dispositio praeter naturam / sed
mulier sedeat subito gravatur fetus
vesica et inde maior dolor prohibens
facilitatem partus et ideo oportet quod mulier non
sedeat sed aliquando in tali casu stare .No^a
declinare cum perfectionibus // Amplius
fetus qui iacet in dextro et si
mulier sedet non ita bene rumpuntur
ligamenta sed super ipsa volvatur ad
sinistrum quod si volvitur ad sinistrum

tunc fetus totaliter gravat ad dextrum et magis
rumpit ligata et post totum rumpunt mag-
is ex influxu tunc plus movetur ad exitum
carceris / sed in autem quod ex mutatione
figure fetus moveat caput ad exitum
melius est dolor in femore et in pec-
tore // Dico quod superius dixit mutationes
decubitus et tam difficultates partus
et hic docet eam ad alleviandum partum
// Dico quod ubi est fetus unus et uni-
formiter alligatus mutatio figure
gravat est causa difficultatis partus
quod ibi non contingit ex mutatione decubi-
tus causa difficultatis partus sed ubi
fetus est multiplex aut unus sed alli-
gatus ad alteram partem mutatio
figure est facilitans partum // Et quod si
contra quod fetus alligatur mutatio quam diver-
simode et ideo diversimode a mutatione
figure et decubitus propinquatus facit
ad rumpendum ligatorum ex qua rumpitur li-
gamentorum fetus potest facilius egredi
et exire quod non poterat existens alli-
gatus / hanc autem conclusionem probo
illam rumpentes ligamentorum factum
ex natura sequitur dolor in pectore et
in collo ipsius matricis // Dico quod ex hoc
dicuntur via nova causa difficultatis
partus scilicet natura alligatus fetus ad ma-
tricem // Dico quod ista causa reducitur aut
ad causam fetus / aut ad causam ma-
tricis cum ligata forma vel extra-
nea dependeant a fetu vel a suo
proprio principio vel a matrice ut patet
cuilibet considerati // Et cave ne. Hic
auctor / videt quibusdam dubiis et primo unum
2° aliud / 3° aliud / 4° aliud ibi 2^a Et
si hac regimine ibi 3^a Cum autem due ...
positi / Primo dubium videtur hic duas
partes sed in hoc modo dicitur quod
mulier permutatur in figura sicut modo
dictum sed fetus non exit tunc ob-
stetrix imponere manum ad matri-
cem aut ventrem aut aliam rem
ad qua extrahat fetum et scindi-
quod non (l)iberet nec ergo aliquid operari // Dico
ad primum quod non ymmo alia adhuc debet pro-
temptare // Ad 2^m dicit quod debet necessario
tot approximare mulieri remedium vel re-
lavationibus // Contra quod obstetrix non
debet imponere manum in matricem nisi
cum fetus est mortuus aut propinquus
appropinquat ad morte ex malo situ
et cum scilicet ipsum appropinquat ad mortem
et propter difficultates partus extra-
neos est ossis femoris tunc autem

cum medicinis aperitivis dilatativis partium aut cum
re alia que sit fortior in aperiendo
ut in speculo totulare quod docet albucasis
ubi iste dicit quod in hoc stat difficultas propter
clausionem oris femoris non dimit-
tentis ut ob spectum imponatur matrici
quia ipsa per hoc induceret dolorem et non
dilataret os femoris sed ubi ipsa dilata-
tor collum matricis quantum autem appro-
ximatio lubricantium disponit os ad
apertionem mollificando ipsum // Et si hoc
requirit. Hic solvit alterum dubium scilicet lubri-
cativa non sufficiunt ad hoc ut fetus
exeat quia ubi est sufficientia in mollifi-
catione os itaque si fetus moveretur
inferius ubi aperitur scilicet fetus non
movetur ad infra sed descendunt quod debes
adiuvari in hoc cum medicinis et suffumi-
gationibus supple dicendis que confortant
matricem quam confortata fetus expellitur
ad extra // dicit quod possumus scire quod os   .d°.
femoris et partes feminine non sunt suf-
ficienter lubricate aut mollificate
// dicit quod ex duobus primo quia nobis testibus   .6°.
ab approximatione et lubricationis procedit
mollitur et si hinc de mole ubi primo
exeat anno sicce et dure / 2o ex lo-
go approximatione ut non actum approxima-
tionum primo in tempore longo et sic est
debilitata virtus in actu quia idem facit
debilitatem in longo tempore quod forte ^ hic agens
in tempore 3o // Cum ergo das inponi
hic solvit 3o dubium dicit quod si
dans medicinas in forma pillularum et fac-
tis suffumigiis mulier non parit
est ut aliquid apponeretur approximari
dicit quod sic etc // dicit cum de-
inde cum sternutatoriis fiunt supple et
fortius mulieris quam suppositorium ma-
gis operabitur cum virtute forti quam debili
vel alia deinde cum sternutatoriis fiunt su-
pple quod femorum veniunt ad hoc ipsum
mulier etiam per eos sunt apte dilatato
in tempore mulieribus quod ibi sunt ut po-
nantur suppositoria incitativa matricis
ad expulsionem / Et fullus non valet
suffumigatio appropriata aliter deinde cum stra-
tu fuerit supple quod brodium anteceden-
tium sit actuatum et in prima
ut ad matricem cum stratum est dolor
quem patitur in femore tempore
ut supponat sibi aliquod suppositorium

incitativum mulieris / deinde cessante virtu-
te suppositorum fiat suffumigium ut g-
ratia sit actio medicinalis incitan-
tium matricem ad expulsionem / sic similiter
etiam quod quando dederis in mane pillulas
dicendas vel confectionem de dicendis si
mulier non parit hic in prandium non
potest aliud facere / hora vero prandii
cibaria deinde digesto prandio quod
erit hora vesperi etiam de assella et brodio
fasciolorum et ciceris in quo posset sit quantitas
unius uncie et olei .3. sic. deinde si
cum suis fiat quod oleum cum brodio sit   .f.i.s.
actuatum et quod perficit suam operationem
appone suppositorium post opus suppo-
sitorium suffumigia in mane / si aliter
non fit ista medicina est brodium
cum oleo in meridie deinde fiat suppositorium
postea suffumigium / posset et
intelligi quod facta suffumigatione in
mane pillulis dictis erit illud esse fie-
ri cum illis ut iuvent quod fortius / de-
inde in alio die facto in mane dare
pillule aut confectio / postea in meridie
iterum iterum cum oleo / post fieret suppositorium
ultimo suffumigium / potuit autem sup-
positorium post medicinas quia hic succedit
hoc in qua ut mulier dormiat
tempus et utilius est suppositorium
quam suffumigium quia cum suppositorio
iacere dormire et non poterit cum su-   .No^d^3.
ffumigio / Et contraria quod mulier potest
digerere cibum suum in mane usque ad
meridiem quia utilius est modicum est et
facilius digestivus // dicit quod videtur quod   .d°.
approximatio medicinarum ut pillularum et illius
lune et suppositorium et suffumigium
deberent interficere fetum et facere
abortum cum fetus sit lesus ex di-
fficultate partus / tales medicine que fetum   .S°.
non alterantur in mane alterabunt fe-
tum tamen propter debilitatem quam incurrit
// dicit quod videtur iterum quia medicamentum
veniunt ad fetum nullum te...
in sua virtute et ideo approximatur
ab extra per parte virtutis partus in
fetum actuatum etc // Si autem
non confert. hic solvit 4o dubium etc quod ^ docet nos   .No^d^5.
dicit // Conduit quod aperte non est nul
tonicus ... recipiat
illa remedia per cum dictam non ...
fieri aut fetum / cum tamen in meditullium
ordinem dictum est ... usque illas

menias et ungatur cum oleo et hijs tribus diebus
mult[um] adiuuat / quia hec dimittas et ad minus
sit ephitimia cum aqua ruta et fauca
asseyllerum .i. doloris quia tale multum incitat
naturam ad expulsionem et calefacit et
calefaciendo dilatat / et nunc dolor fit
dolor appone oleum lilij in uulua quia
faciet ad dilatacionem calefaciendo et
lubricando // ~~Et cum q[ua]m prim[a]~~ hic aduerte

aquidem / docet et excusat se quia non recitauit
in hoc opere nec aliqui alij de causis diffi
cultatis partus et remedijs difficulta
tis partus / et racio quia illud quod ipsi dixerunt dat
p[ri]mum ingenium nobis quam in partes omnes
insufficienter posuerunt eas difficul
tates partus penes quas diuersificatur
cura et ubi dixerunt hoc in capitulo mo
rum ubi tractauerunt de motu fetus
mali i[d est] determinauerunt quod ubi ipsi
posuerunt capitulum in capitulo aliud cum est
motus et aliud difficultas partus / et ideo
debuerunt habere diuersa capitula // dicit quia

1º aduerte / multa iuuet remedia in diffi
cultate partus in isto capitulo in re diffi

prima causa cultatis partus s[ed] maxime in remotione
causarum dubij / ut in cura difficultatis partus
multa conueniant remedia / et ante quod non
quia difficultas partus est dispositio que
ut plurimum est in nota i[d est] per eius cura
non sunt multa remedia cum quadam qua

2m patet quia omnia nec dimittere quia primum illo
.5. ~~cum que ignoras cognoscere relinquas~~
~~eam nec quia aut tempus superabit aut~~
~~ca[usa] ubi manifestabit~~ // amplius difficul
tas partus est sic causis i[d est] in ea pauca
remedia conueniunt qua patet quia hinc
~~causis fit aut facta est in[...] fa~~

3m ~~ccionibus est supra in capitulo ubi ondit~~
~~quod partus et non sunt naturales~~ // amplius mul

.4m. titudo remediorum distrahit naturam et eam
debilitat diuersitudo tamen et resolui

.5m. do in multiplici actione // amplius reme
diorum multitudo impeditur sic ad minus

Nota cum hinc sunt ut frequenter aut actua
liter // contra hinc multa dicit in duo
bus ipsis capitulis tamen expo[...] sint maxime
in illo capitulo ille ~~cum ista dat potencie ex~~
~~mentis~~ // Contra quod difficultas partus est
actus uel dispositio multum prava cum
insit sub ue[...] periculum magnum
timeret mater ~~et~~ scilicet sequentem relinquis
quia ut potuit agere expediens / pot[est]
aut dici actus quia est lesio partus
expulsiue matricis / pot[est] dicta dispositio
et morbus multiplex sic eius cura mul

tiplex / et in p[ri]mo dici solet omnis morbus in compo
sit aut sic fetus est duplex uel hijs duo
capitula morbus in morbo qui inuenitur s[ed]
sunt morbus in situ et sic de alijs
et quod eius cura est solum quia non potest a[lia] in
morbus in unitate et sic de alijs sic
i[d est] diuersa multum difficultas partus secundum

tercia diuersitatem suarum causarum / est p[ro]ducta
sit quam contingunt ueniente quanto
est alias impregnata / quam mulier
quae multos habuit filios // amplius eius
causae quam sunt fortes et quam debiles /
amplius quam mulier debilis est uel
ex egritudine uel extra uel utroque modo
quam autem est fortis // 2º secundum quod

.Nota remedia difficultatis partus sunt dupli
cia quedam sunt generalia que conueniunt
omnibus difficultatibus ut sunt confortati
ua uirtutis expulsiue totius et
matricis / quedam sunt particularia que respi
ciunt causas determinatas ut ea diffi
cultatis —— partus est superflua sic
citas colli matricis et pertinentem causam
tum matrici / remedium particulare est
humectare collum matricis et partes
circumiacentes cum humectantibus un
guentibus et sic in alijs particularibus

.Nota causis talibus // 3º secundum quod difficul
tas partus aut est prius quia mulier ac
tualiter laborat in partu et non pot[est]
emittere fetum / aut est secunda et eius
presumptio non est quia mulier est inuencu
la et numquam plus fuit pregnans aut
quia pregnans toto tempore impregnacionis
persensit motum fetus ad superiora
aut quia in partu precipit p[...] hu
muorum [...] et in uulua sua

// amplius aut et difficultas partus aut
est in nouo uel sic aut in precedenti

p[ri]m[u]m bus temporibus / sic in prima ista post pom
multa uel multis conuenit quia prima
difficultas partus nouam sunt plura re
media / ideo quia difficultas partus multas
habet causas diuersas per alia quibus sunt
nota multa alia remouencia illas

2m causas / aut patet ex dictis et quia est nota
ex prius uiribus // 2a conclusio est quod quamuis diffi
cultas partus non est prius sed nunc medi
ca ut quando est prius et non est bene nota
mentem quo ad suas causas melius dum in
remedijs utilibus et dimittere partes ita
ideo quia talia conducunt melius partum in

3m te et non post nocere // 3a conclusio sit quod
nota ea difficultatis partus si ea
non est vltimate vehementer ma
preditum est alomo ubicumque si aut esset

dicat

// Unum in cura difficultatis partus
multa conueniant remedia.

vltimate vehe
mente

ultimate vehementer incipiat ductus a sol
tenibus / 2o quia hec cura sit prignaria in
gradu // 4a conclusio sit quod specialis difficultas par .4a. 9o.
tus sit ultimate vehementer extrema
quare dicens medicus approximare remedia
cum cautella propter decedendo mortem fetus
aut utriusque // 2o quia accidit talis difficul
tates partus sit ita fortia quod natura non po
terit nec potest ea tollere sine morte fe
tus aut utriusque sit Avicenna / supra de abor aut matris
su // 5a conclusio sit quod in difficultate partus fiet .5a. 9o.
cum nondum mensium medicus debet cavere
confortancia expulsiva in modum approxima
re confortativa retentivam / 2o quia posset
causa mortis fetus quod non est medicabilia
nisi propter illud forte evitaret mortem
mulieris // 6a conclusio sit quod medicus potest p .6a. 9o.
mittere medicinas dum non eidem partui sunt
2o quia quando commixtio fit ita ut natura non
agat // 7a conclusio sit quod potest partui medicus .7a. 9o.
dicens ad quantum quam ea nam est nota
ut prima sit et notitia deveniat
in notitia causa / et sic hoc et alia
non posset devenire in notitiam nec
ut medicatur ignorans intra talibus
et ita lenitur et continuis [illegible] non posset
nocere pertimendo timore mortis aut
fetus aut mulieris aut utriusque //
Ad rationes ad primum dicendum quod stante dispositione .Ad. primam or.
innota non convenit remedia particula
ria nisi generaliter cognoscendi particularia
et ita dictum est et ita intelligit Avicenna /
quare primum, remedia aut universalia
conveniunt quia non nocent et conducunt medicum
[illegible] // Aut posset dici quod difficultas partus .Secunda.
est innota medico rudi sed medico solerti
et volenti investigare et experto est nota
/ et cum dicit quod dispositio innota debet curari
dicendum quod curatio est quando medicus per communalia particularia
potest noscere // Ad 2m dicendum quod difficultas alia nec
partus in nono mense est causa inpropor .Ad. 2m.
ta in causa aut inperfecta oportet universale
natura sed in nono mense est actus
suus cum amore resistere // Ad 3m dicendum .Ad. 3m.
quod illud est verum ubi partus sit ultimata
te debilis et ubi sit debilitas ultima
ta et spiritum et calorem ubi in partus
difficultate existit fiat et apparent signa
mortis vicina // Ad ultimum dicendum quod remedia .Ad. 4m.
dicta generalia non sunt approximanda dispositione
iam perfecta quia essent nociva
ut dicat 2o quia tamen aliud conficit
ret et conduceret talis approximatio
medici magna imperitiam maxime
si notaret hoc alter medicus et talia alia

non in ultra debitum posset ad removendum
calorem illum ultra debitum medicus .s. generalia
sua approximare etc.
o Sequitur ut subiungatur et reducatur
postquam Avicenna ponit regimen generale
difficultatis partus hic intendit ponere
regimen speciale 2m speciales causas diffi
cultatis partus / et primo facit / 2o Avicenna - hoc A
ponit curam aliquarum accidentium prohibentium
curam difficultatis partus / ibi 2a Alii autem
aliquando / cum quantum quia primo ponit regimen diffi
cultatis partus cum ea est egressio non naturalis .s.
cum fetus egreditur cum pedibus etc / 2o cum
fetus egreditur cum collo / 3o cum diffi
cultas est propter apostema matricis / 4o cum causa
difficultatis partus est multitudo fetuum / secundo
cum ea difficultas partus est mors fetus
ibi 2a est proxima vel propinqua illi 3a ibi
administratione 4a ibi oportet ut inveniat
obstetrix quinta ibi administrationem partu
rientis primo ponit regimen verum et rectum
/ 2o ponit regimen illi propinquum / 3o solvit
clausulam dubiam ibi 2a quod si nichil de hoc ibi
3a et Avicenna est possibile ut fiat quod prima de pz.
// Conclusio quod Avicenna non ponit regimen speciale
cuilibet difficultati partus / primo quia multipli
cis difficultatis facta aut propter aliquam
dependet et propterea ad regimen generale
et illi superius tacto / 2o quia multiplex
est difficultas partus ratio contingere ut
puta quod fetus habeat duo capita aut
sic quod ulcera fuerit in collo matricis
et ibi ex consolidatione fiat callus calo
sa non dilatabilis aut quod mulier sit sta
uosa aut quia aliquam causam curandam est
re cautius nota ut cum difficultas sit
approximato ut bocalis fiat / aut non
possunt quia sufficit ponere casus et eis
positis facile est deducere curam propria illarum
causarum / aut forte fuit deducta et transscripto
res // 2o conclusio quod cum fetus egreditur cum pedi
bus cum vel cum uno solo quod est ante
rius adhuc potest removendo mittere
et reducere fetum quasi ad figuram sedendi
ut sedens possit exire cum capite
infra quod est primus motus et per hoc
faciliter exire ut cum capite prius di
latet os feminis dilatatur ut quia caput
est totum aliud faciliter exeat / reducatur
aut ad figuram sedendi faciliter
natura quando fetus ponit pedes cum extra
vulvam ipse tractus est sic reducens
pedes deinde quia matrix non potest cum
contineri recte / oportet ut plicetur et reponatur
ut sedeat et hoc maxime fiet
quando ponis pedes ad dextrum vel ad sini
strum matricis / cum enim reduxisti pedes
ad latus cum fetus velit exire non potest
super pedibus quia sic removeri ab hostio

.Nota.

.Nota.

D.o
.S.o
No.3

mulier quia laterali situatione cos[illegible] aut obstetrix.
Cum ergo non possit pedes amplius amponere
oportet si est foetus ut moveatur cum capi-
te suo et fiat partus naturalis. Si autem
pedes vel manus aliquid sit faciendum ut foetus
convertatur et ut facilius exeat. Oportet
nota comprimi cum [illegible] et pomum ut hic innuit
textus confortetur. // Conclusum quia hoc quod dicit
et ut equum sedens potest referri ad
mulierem, nam cum foetus egreditur cum pe-
dibus tunc si debet reduci oportet ut mulier
sedeat non declinando ad dextrum vel
sinistrum, nam si declinaret ad sinistrum
vel ad dextrum dato quod pedes reduce-
rentur et foetus converteretur non tamen proprie
faciliter exiret quia non recte moveri
posset ad orificium matricis si moveretur — albucasis
ad partem versus quam esset declinatio.
// Conclusum 3o quod cum foetus exit super genua — No.3
et cubitos videtur requirere quia oportet re-
pellere [illegible] ut ponit albucasis oportet
finaliter mulierem elevare cum pedibus
et elevatam cum inferioribus agitare
ut intus revertatur et postea
dimittere ut foetus convertatur et
exeat, itaque intelligas quod cum egreditur
cum pedibus oportet aliter similiter quoque
separare elevando eam cum inferioribus
et ut dicit albucasis deinde fiat cum ma-
nus foetus cum egrediuntur [illegible] quod fiat
earum reductio ut foetus proprie ponat
membra quod potest dilatare secundum et sibi
et aliis viam facere. // De similiter [illegible] — No.3
ponit curam proximam aliter quod dicit sicut quando
prima pars fieri non potest et quod dicit patet // Conclusum
quod quando foetus egreditur usque ad coxas et hic
non potest bene firmare impositio pedum — No.3
quia ut dicit ibi albucasis mulier
debet poni in aqua calida et dicit infun-
di mucilagines in vulva ut fiat
dilatatio partium et lubricatio foetus et si
hoc non sufficiat oportet ut ligetur ista
extrema cum [illegible] et faxa [illegible] non
cum corda ne frangat carnes membrorum
procedet extrahatur et sic non est possibile
quia foetus moritur hic pedes extra
et intus corpus reliquum per extractionem
oportet ut extrahatur cum incisione membrorum
[illegible] extra et reliquum extrahatur
ut foetus mortuus aut cum uncinis aut
cum [illegible] et cum manu [illegible] extrahatur
supinus recitata [illegible]

c Capitulum xxvi. hic ponit regimen partus
difficilis cum causa est quia foetus
egreditur super latus aut super collum
et patet // Conclusum quod omnibus casibus quo-

ubi foetus egreditur alio modo quam cum capite tunc oportet
elevare mulierem cum inferioribus ad su-
periora agitando ut foetus revertatur [illegible]
et taliter dicit agitatio sicut [illegible] lapidem
in collo vestro quando volumus ut [illegible]
vertatur a collo vestro, deinde cum foetus
redit ad intus oportet reducere mulierem ad
sedendum et lenificare partes [illegible]
et vulvae non impediat [illegible] faciliter
ut non impediatur conversio foetus et
albucasis exitus. Unum autem docet instrumentum
quando foetus egreditur super latus et super co-
llum quod dicit [illegible] foetum [illegible] impe-
lleret quam non [illegible]
dictum et est tale et inter illam
[illegible] capitis [illegible] impellenda
// Considerandum quod albucasis in hoc capi- — No.3
tulo addit unum quia dicit quod oportet consid-
erare quando foetus egreditur cum collo [illegible]
[illegible] cum unguine et maxime
circa umbilicum [illegible] fiat
foetus suspensio et mora. Dixit
autem quod debet frangere et scindere
secundum [illegible] umbilicum quia ibi est for-
tior et firmior alligatio sive ad
matricem quia ad umbilicum [illegible]
[illegible]
[illegible] ut patet ex dictis in 2o capitulo [illegible] et
[illegible] et cetera.

a Dimittendum supra, hic ponit re-
gimen difficultatis partus cum causa est
apostema matricis et quod dicit patet // Conclusum
quod approximante [illegible] et oleo
in magna quantitate et postea prohibet di-
[illegible] matricis ut [illegible] talibus oleis [illegible]
[illegible] fiat apta dilatatio
// 2o considerandum quod significat matricem pertina- — No.3
citer apostemari maxime apostemationem
circa collum quia alias partus non descen-
dit ab apostematione et alias [illegible]
[illegible] timent in
quo est apostema in collo oportet ut mulier
[illegible] quando [illegible] quia
[illegible] foetus [illegible]
[illegible] ibi magnum dolorem et ex
dolore amplius contrahitur et [illegible]
[illegible] collum [illegible] ista
membra collum matricis [illegible]
[illegible] et collum [illegible]
ibi est vehemens dolor magis [illegible]
[illegible] ut patet in impositione clisteris
sensibiliter ut [illegible] non fiat [illegible]
descensus oportet ut ipsa stet in figura qua
[illegible] et [illegible] quia hic [illegible]
dilatari collum magis aut [illegible]
mulier stat in tali figura. Si autem apostema

No.3

esset in aliis partibus credo quod posset stare in situ
suo ut dictum est, scilicet quia deberet sedere // Sed .d°.
dices quod secundum eum si ulcera in ma
trice // Item quod eodem modo disponitur matri .b°.
cem dilatationem et facit in figura
quadrupedum ne fetus descenderet ad
locum vulneratum subito cederet et magis ne apostemaretur
locus ille ex dolore // Amplius dices .d°.
quod secundum eum si apostema est tunc sedeat aut
in lecto iacere supinus // Item quod per hoc sedeat .b°.
et dolorem et mitigat // Si autem in .9.
stares circa dicta quia diceres in 3° ubi
mulier deberet stare ut quadrupe
dia ne fetus subito descendens gene
rat dolorem in collum matricis et collum
constringatur // Item quod non est nisi quando tum .b°.
collo non est ex quo non fuerit ibi dolor
quamvis est cum fetus est in collo non
vel in pluribus ita propinquus quod collum non
potest constringi sed cum in collo est
apostema aut vulnus multum angustie
tenella fit propter dolorem in mem
bro ut curret cum doloris constrin
gitur fortiter // Amplius collum cum
est extremum dilatatum sed collum apostema
tum vel vulneratum est aptum constric
tioni etc.
o Potest ut inveniat obstetrix. Hic potest
reperire difficultas partus cum causa est
multitudo fetuum sive una ex productionem
magnitudo sive alia // Contra quod textus .No[ta].
manifeste videtur loqui de difficultate
que fit propter magnitudinem fetus et dicit quod
obstetrix debet tunc videre possit tum hunc
non quando debeat non est ymaginandum
quod fetus non possit esse ita magnus
quod exire non valeat nisi cum maiori dif
ficultate, cum obstetrix aspiciat ista ma
gnitudo fetus quia videt collum et os
femoris simul dilatata et fetus non
exit et videt mulieris est etiam
multum magis non potest ratione ymaginari
magnitudinem fetus, tunc debet hic ora
re medica dilatationis et lubricationis
et suffumigia et fomentationis et alia
et faciat eum exire, si autem non exire
debet ut liget eum cum fascia et ana
get eum cum ratione et trahet per vio
lentiam, debet autem ipsum ligare circa pec
tus, si autem non potest trahere ipsum
tunc debet ut administrentur sternutatoria
et ventosa circa. Videtur aliquid plus oportere quia
per ligaturam quia stringendo perficiat
aliquam malum fetum similiter tenet, sicut
illud non confert ut mater et fetus
simul moriantur debet interficere fetum
et ipsum extrahere, ut dictum est de .d°.
fetu mortuo // Dicitur quia videtur quod
melius sanitatem matrem et vivificare .b°.
et trahere fetum vivum quia mater et
fetus possunt vivere sed non sanat[ur] secundum non
[illegible] propter multa quia rarissime mulier moreretur et fetus est
et in talibus melius committere mulieres
deo et fortune scilicet considera quod similiter
est hoc quod caput fetus exierit et totum
aliud est ita magnum quod exire non valet
quia mulier habet actum dolorosum et fetus non
potest nec impelli intus nec trahi extra
sicut voluimus qualiter, hic ponit regi
men difficultatis partus cum causa est mul
titudo fetuum qui bellant ad invicem et unus
alium exire non permittit, hic dicimus
quod ut inveniat obstetrix possit tum hunc
fetus. Si multiplicatis ponendo manum
intra, potest autem ymaginari obstetrix
quod fetus sunt multi quia videt repletionem
corporis in ventre et videt multos motus
et per figuram etiam sentit illam propinqua
inponat et obstetrix manum et move
at fetum magis vicinum hostio
et tum trahat facile, dixit autem et
trahat cum facilitate quia plus expedit
ut liget quia non possit manus et fetus
simul exire et si non possit quia liga
tura cum primum, administrentur sternuta
tiones et si non possit extrahi fetus quia non
tunc est ille quod est cum horum et propter
mortem infrigidatus et infrigida
tur ita os femoris et collum matricis
quod non potest dilatari, tunc debet ut incidatur
ad frustra et extrahatur sive in [illegible]
post, postea calefiat mulier et si
alter vivit regatur regimine dictorum
confortativis multiplicativis mulieris que passa
est in extractione prima, postea cum
ethonibus suffumigiis et aliis predictis
si autem non moreretur alter vel alii
fetus quia essent mortui propter mortem
primi propter dolores magnos et longos
quos debet et in extractione fetus primi
mortui sic circa eos procedatur ut
circa primum, hodie in obstetricibus ple
nis et etiam videt quod ipsam vel alias
operationes audet attemptare et potius
permittunt mulieres cum fetibus aut
cum fetu mori quam tale opus aggrediantur etc.
a Cum morte enim. Hic ponit regimen
difficultatis partus cum causa est mors
fetus et patet // Contra quod pluribus avicenne
supinus possunt quod fetus mortuus
sicut cholicus et possunt inveniri educe
re fetum mortuum et docuit et
quomodo debet extrahi cum uncinis et quo
modo sustinere incidi hoc totum per [illegible] quod
avicenne, hic hoc respectus breviter re
petit ut adderet unum documentum
novum quod ipse est secundum avicennam quod si scilicet
est fetus mortuus, inflatur eius an
nexo accenditur putrefactio quod est
causa calefactionis et calefaciendo expe
dens et ita contingit et videtur in
mortuis quod capit inflationem propter putrefactionem ut
autem necessarium in interioribus putrefactio quam

.No[ta].

.No[ta].

inflammationem postquam infantis extractionem [illegible] in fine
propter putrefactionem potest mulier in toto et
in matrice incurrere malas dispositiones propter quas
forte mulier fiet in periculo ut puta febrem
putridam aut dispositionem in matrice propter quam
ipsa poterit sterilis remanere / addit et
quod si caput quod antecedat si fuerit magnum
magnitudine naturali aut preter naturam ratione pu-
tredinis et tumescentie propter has causas et si
possibile fuerit cum quassatione vel perforatione in
pluribus locis aut incisio ad partes minores ma-
gnas fiat ut currat illud quod est in ipso ca-
pite sicut humores sive illud sit ut
tostitas sive humor aut utrumque quia vel alter
Si igitur caput fuerit magnum magnitudine
impediente exitum [illegible] itaque sit
in corpore mulieris et non possit exire et
possibile fuerit cum [illegible] quassatio
ita quod caput per quassationem exeat fiat
quando exibit postea residuum fetus aut
fiat incisio capitis si per quassationem
non egreditur ut currant aliter partes fe-
tus et per quas totus fetus etc.

a **Spergatur aqua**. hic Avicenna ponit
curam cuiusdam accidentis prohibe-
ntis curam difficultatis partus et est
nausea etc. quod de se patet // Conclusio quia nausea
et abhominatio prohibent curam
difficultatis partus quia prohibent mulierem
laborare [illegible] assumere aliquid quod re-
[illegible] debilis debiliter cum qua fetus
[illegible] non potest et [illegible]
ad abortum / ut quando prohibeant abortum
hinc accidit est sub remedium / et modus
sublevandi est ut aspergatur facies
mulieris cum aqua ut [illegible] calor
[illegible] talis nausea [illegible]
[illegible] et diversione eorum
[illegible] et ab interioribus ut [illegible]
[illegible] aqua frigida repellentem
eos ad intra et claudentem poros ne
resolvantur / si autem non invenitur reversio
fetus ad superiora cuius signum est quia fetus
est iam quo ad caput vel quo ad
aliam partem in vulva vel aliquid
[illegible] extra vulvam tunc approximetur [illegible]
ut [illegible] vino cum aliqua [illegible]
[illegible] vel musci vel alterius habentis bo-
num odorem ut [illegible] cor-
dis et cerebri [illegible] superius [illegible]
/ si autem [illegible] fetus tunc
approximentur [illegible] odores delectabiles
[illegible] dictum [illegible] illius capituli
supra quod fit difficultas partus et
[illegible] confortans [illegible] et vino vel
[illegible] assumat aliquid quod
ponit [illegible] confortetur et sic [illegible]

Nota

cum bibere bibat vinum aromaticum [illegible] et
consideretur utrum febriat aut non ut
dictum est supra etc.

o **[illegible] que educunt secundinas** hic
Avicenna ponit medicinas simplices
et compositas valentes ad difficultatem partus / et
primo ponit simplices [illegible] 2° compositas
ibi **pillule** [illegible] quorumdam [illegible] 2a quia
primo ponit eas generaliter in medicinis [illegible]
[illegible] partum / 2° ponit multas medicinas
simplices ibi 2a **et cum in potu sumitur** / prima
patet // Conclusio ut ponit Avicenna 16.3
tractatu quarto [illegible] 2° species partum
quarum quedam sunt longe [illegible]
et quedam sunt multe malicie [illegible]
[illegible] quedam sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] / quedam
sunt [illegible] et [illegible] propter vim [illegible]
[illegible] eos [illegible]
et [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] et subtiles et sunt de-
[illegible] ut ibidem patet // 2° considerandum [illegible]
mortificent secundinas sunt multorum mo-
dorum / quedam eas mortificant eos ratione
[illegible] / quedam ratione qualitatis / quedam ratione forme
specifice / ratione [illegible] ut oleum et hoc
multipliciter primo quia [illegible] superfluis
[illegible] eos [illegible] debilitare
tur [illegible] aggravat eas quia debilitata facile
obediunt [illegible] expulsioni et [illegible]
et [illegible] [illegible] mortificant secundinas
2° quia [illegible] quia [illegible] educens
3° quia [illegible] faciens eos [illegible]
et [illegible] / quedam ratione qualitatis [illegible]
calida que consumunt eos [illegible] et plus
calida / quedam ratione qualitatis [illegible]
[illegible] ut acuta que mordicant eos
et [illegible] eos et [illegible] eos
/ quedam ratione forme specifice et hoc vel quia sol-
vunt [illegible] ut [illegible] ut
expellant illud quod intus continetur et
[illegible] aloes et [illegible] mortificant secundinas
[illegible] amaritudo adiuvet [illegible]
[illegible] / quedam quia [illegible] non vite
[illegible] et quia sunt conformia vite eorum
[illegible] et [illegible] et [illegible]
te medicine [illegible] et simplices ratione
forme occulte sive [illegible] educ-
ant secundinas // 3° considerandum quod
[illegible] [illegible] formis [illegible]
ut mortificant et ut educant
ratione quia [illegible] et magis [illegible]
ubi medicine [illegible] quia [illegible] ad
eos magis [illegible] / 2° quia [illegible] et
[illegible] aliis [illegible] sit [illegible]
ratione [illegible] colligantur eos [illegible]

Nota

Nota

Dulcia

Nota

et ideo est difficilius eos

fecerit/ et ego vidi hoc anno unum longum
ultra .xx. pedes/ et extimabat ille
a quo egressus est ille p[er] unum et v[er]o
sua quod esset unum inter scrip[tum] et num
[illegible] deinde advertit/ oes me[dicine]
q[ue] educunt p[er] vices et p[er] .i. ascarides
maxime tales educunt fetum extinguit q[ui]
q[ui] tales sit fortiores q[uo] movent alios
p[ru]rium; medicine v[er]o [illegible] oleum
educunt fetum lubricando; medicine 2[a]e
qualitatis que est calide educunt fetum
dilatando vias et inducendo fetum nocte
acuis/ medicine et sicce educunt p[ro]
[illegible] hoc faciant quod constringunt
cor[pus] [illegible] educunt fetum alii tamen
do [illegible] debilitans fetum et matricem
/ medicine et 2[a]e qualitatis 2[a]e respice[re]
[illegible] ut amara educunt fetum
primando fetum alii bono qui [illegible]
[illegible] et multum agunt [illegible]
[illegible] qualitatis 2[a]e [illegible]
[illegible] educunt fetum ut acu
ta [illegible] fetum et matricem
| medicine et [illegible] aspera sp[eci]e ut [illegible]
et multe alie educunt fetum s[ed] non
certum modo quo educunt p[ro]vinc[ias] alio
enim modo vel alia opera [illegible] p[ro]vinciam .d[ictu]m.
et a[lia] 2[a] fetus// dicitur quod si tales medicine edu
cant fetum modis antedictis [illegible] p[ro]p[ter]
hoc inducunt facilitatem p[ar]tus accua
[illegible] p[ar]tum p[ri]mo [illegible] plures [illegible]
fetum et matricem inducunt [illegible]
[illegible] abortum et multo maiori di
fficultatem p[ar]tus cum difficultas p[ar]tus
sit minor quam dispositio aborsu// [illegible] .s[ecundu]m.
[illegible] medicine [illegible] omnes in notabili
[illegible] faciunt aborsum/ s[ed] dare in mo
derata [illegible] facilitant p[ar]tum/ certum
enim est quod una medicina p[er] unam dosim
inducit unum effectum et p[er] aliam
alium effectum// Et [illegible] in potest
hec advertere/ [illegible] multas medicinas
simplices et posset dividi s[ed] non sit
[illegible] // Concludit [illegible] non invenitur ali .No[ta]d[e].
quod simplex [illegible] q[ue] ponat p[ar]ticula
[illegible] cassie fistule nec [illegible]
nem nec [illegible] possit [illegible]
[illegible] calore facilitatem p[ar]tum
dillatando o[mn]ia cassia fistula est cali
da et p[ro]babile est quod [illegible] sit calida
[illegible] ad [illegible]
dosis autem est media dragma cum
quo autem liquore debeat dari
non ponit/ s[ed] potest dari cum vino/ cum aq[ua]

· Cassia fistula est temperata decli
nans tamen ad latus caliditatis
quod intelligit quod Johanes.

[illegible]/ cum aqua fenugreci et sit liquor ta
[illegible] possit [illegible]/ [illegible]
[illegible] aspera sp[eci]e/ [illegible] est
calefaciens dillatans amara et ab
hominabilis [illegible] ut co
non valeat [illegible]/ et si castoreum
dosis autem [illegible] possit esse .3. i. cum liquo
[illegible] aut informare [illegible]
[illegible] et dari mulieri/ cinamomum alle .d[ictu]m.
[illegible] p[ar]tum calefaciendo et confortando
[illegible] mulieris et fetus/ tollit nau
seam et sincopim [illegible] accua p[ar]tus .s[ecundu]m.
/ s[ed] cassia et castoreum [illegible] multum calefa
ciant [illegible] non [illegible] nauseam nec
sincopim/ dosis [illegible] sit [illegible] cum
liquo[re] [illegible] supradicto// dicitur quod [illegible]
[illegible] movebit matricem ad superiora
// [illegible] non est [illegible] approximantem [illegible]
[illegible] quod [illegible] maturitas [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] alias
humiditates/ decoctio altee romane foliorum
i. altee [illegible] in locis [illegible] non
in paludibus cum aqua et molle ut mag
[illegible] calefacit et humectat
et laxando ligamenta facilitat p[ar]tum et
accuat p[ar]tus quod dolorem/ dolor enim sit
quod ligamenta non [illegible] et quod [illegible]
non bene dillatantur/ decoctio autem
foliorum dilatacionem p[re]stat [illegible] calore
et laxacionem ligamentorum [illegible] hu[mid]i[ta]te/
docet autem decoctionem foliorum forte
quod non est ita abhominabilis ut decoc
tio altee/ aut quod folia sunt calidiora/ de
coctio fenugreci est [illegible] calefa
ciens et dillatans ac lubricans et do
lorem sedans/ capillus veneris [illegible]
sic operatur/ sic [illegible]/ [illegible] omnis
autem istas medicinas magis approbo [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible]/ et cassie fistule [illegible]
// pille [illegible] que sunt hic advertere/ ponit mixtas
medicinas compositas/ et post ponit medicinas compositas
[illegible]/ 2[o] contra [illegible] 2[a] em
plastra et epithimata [illegible] potest
[illegible] medicinas compositas [illegible] 2[a] pille bone ^ pille alie bone ibi 3[a]
[illegible] et simile [illegible] confectio alia
bona de qua dicitur // Concludit quod iste pille ^ valde .No[ta]d[e].
[illegible] et cassia [illegible]
[illegible] et [illegible] efficaciam [illegible] attri
buere advertit/ quoniam omnes auctores
effectum istarum pillarum quod [illegible] faci
litant p[ar]tum attribuere [illegible]/ [illegible]
medicine omnes advertere/ quas [illegible]
[illegible] et sunt mirabilis effectus et su
biti/ et [illegible] bono [illegible]
[illegible] medicus dicebat ubi

3.

Nota

avice/ notabat in a^a cap^ite^ sua me^ray ex
ptam dicebat qui ibi debebat sicut una
longa manus in signum commendabilis
memorie commendandi/ musitus de fil
lo est musitus determinati loci// 2° nota
quod in isto merus ponitur opium quod opium
ponitur ad separandum menstruas et alias ca
lidas in 9° q^a sit iste pille non debent
dari nisi pro senectarie et ut do
cet gal[enus] in capitulo 1° de phlebotomo
loquens/ et ideo dicit avice/ quod diligendum magis
est ut minimum opium// sed dicit sta[n]t
pro casu confectionum approximandi/ dat autem
avice/ casus cum vino dando de eius. 3. in
cum. 3. in vinum/ et dicit satis possint
potus et ista dosis est maior quod po
sit dari et ideo debet minor/ utrique
.3. in vinum// pille alie bone// considerandum
quod istas pillas non inveni nec pro
bas ab aliquibus auctoribus ut sapientibus
almasor/ sed gal[enus] aut alter posuit eas
quas hodie dimittit medicus vel quia per
casus sed abortum faciant ne fiat abor
sus per casum vel mulier moriatur eius
imputetur/ grana divinit semi sicca rute
agrestis/ alii aut dicunt quod est acu
ta/ utraque sicca est satis fortia/ istud do
sis est satis ... et ideo est quod me^ur
ea... fortes// pille bone iste
pille videntur esse fortiores precedentibus
propter armoniacum quod hic ingreditur in ma
ioni quantitate quam in precedentibus facta compositio
ne totius summe// Et recipe iste sunt alie
pille et sunt debiliores precedentibus et ...
aliter dosis// Et fille alie iste pille sunt
satis fortes propter gummas et de eis sufficit
... et allevianti partes et plures causa
rent abortum// Confectio bona ista medicina
est bona quod aggregata est in menstruis et
purgatis matricem et cum melle et
cum ... ocbiferis et cinamomo
et datur cum vino ut est delectabi
lior// Emplastra et epithimata/ hic pot
menas approximandas ab extra/ et primo in forma
emplastri/ 2° in forma suppositorii
3° revertitur ad medicinas simplices expellen
tes a foramine extra abortum/ 4° ponit
medicinas in forma suffumigii// ibi via sup
positoria/ ibi 3^a medicine facientes
fluere expellentes ibi 4^a suffumigatio
nes/ meditatio per partes est actua
sanis stimulans fetum et matricem
... sed partes est fortior magis sti
mulans et ideo ubi volumus facilitatem
partus approximet non ... longa mora
... fetus vivit/ ubi autem fetus
est mortuus longior mora ... furor
matricem est evelante/ ...

Nota

5°

non posset reddi ideo quod operatur a foramine ...
... hoc quod dicit avice/ ... dicit aliquis
... non est adhibenda fides// storax
africana est storax calamita/ ...
4^e ... acute mordicantes irritantes
... ad expulsionem et fetum extra
... et ligata cum pendu... ...
// dubitat avice/ quod ... ...
... est quod ab eo non ... ...
... fetum mortificantes
et causantes abortum et ideo non ple
ne affirmat etc.

... avice/ ... ...
... infantis per ... ...
matris etc.// Concludit quod avice/ 3^a primi
determinat de regimine sanorum et neu
trorum cum igitur ... infans quibus ...
est ... ibi voluit determinare de
regimine infantis/ sed autem determinavit
ibi de aliquibus ... puerorum hoc ...
et quod illis sequuntur partus et corp...
... et accidentia partus/ et ... ...
... dicenda hic/ quod hic ... ista
.21. fen ... determinare de
... quae accidunt mulieribus ...
matricis etc.

... hic avice/ ...
... mulier per ...
avice/ ... ...
accidentia quae eveniunt mulieribus post partum
2° aut ponit casum ... ... cum
multiplicatur fluxus ... ...
avice/ ... temporis partus vel tempus
quo mulier ... ...
... accidentia partus/ 3° ... ...
... ibi 2^a Et ... ibi 3^a Et
... ad ... ... dicit
avice/ ... in ... ...
... quae genuerunt masculos non ex
tenditur ultra .xxx. dies/ et si ex
tenditur ultra est ... plus/ sed in mu
lieribus quae genuerunt femellas ...
durat usque ad .XL. vel ultra/ ... ...
avice/ hoc possit ut ... ... qua
re debeat tempore mulier ... ...
... mulier ... ...
... est ... ad ... ...
... per ... est ... ad ge
nerationem cum est ... sufficie
ter a ... temporis
... et cum est ...
ta/ ... mulier ... ... expulsionis
... non ... ...
... in ... ... debilitatur et
ideo sed ... in 2^a ...
... quae in mulieribus habentibus filium
masculinum est .27. et durat ...
diebus aut aliquid plus/ et sic ...

... // Dubium ad quid ... hic posuerit hoc

.xxx. aut aliquo plus / secundum dispositionem matricis
sue in muliere que genuit femellam
durat usque ad .37. et incipit in .37. et
durat tribus diebus aut aliquid plus et
sic erunt .xxx. aut aliquid plus secundum
dispositionem 2a autem menstruatio longior [illegible] vel quibusque
diebus. et hoc quia sanguis mulieris que ge-
nuit feminam est grossior et frigidior non
aptus evacuari et propter talem evacuationem seu
mundificationem mulier est tardior
disposita potest tangi a viro // Amplius
mulier que genuit masculum minus
laborant in partu et ideo citius resurgit
ut in .30. aut parum plus / sed mulier que
genuit feminam plus laborant in partu
et ideo tardius resurgit ut in .xl. aut
parum plus / iste autem terminus sunt
in generantibus masculos quam feminas mu-
tantur propter diversitatem etatum complexionum
regionum temporis et aliorum occurrentium
[illegible] quia tamen mulieres que
filios habuerunt non expectant usque ad
tempus [illegible] // Dico quarto
quod mulier producens feminam citius debet
et [illegible] purgari quam ut dictum est [illegible]
mulier pregnans femina magis laborat
in partu et [illegible] magis [illegible]
[illegible] et ideo cum sit [illegible] medio-
cre tanta sit [illegible] et [illegible]
cum quod sanguinis fluxus cessare non
potest quia cum vene sint aperte multum
[illegible] multum disposite [illegible]
[illegible] menstruationem // Dico quinto
est [illegible] in parte [illegible] // sed [illegible]
[illegible] quia [illegible] et [illegible]
[illegible] plus facit grossiores et
[illegible] non [illegible] fiat [illegible]
menstruatio [illegible] dicta // Et acci-
dunt [illegible] accidentia [illegible]
et possent dividi in tot partes
quot possunt esse [illegible] //
Cum dicitur quod feta est mulier que fetum
produxit et [illegible] difficultate partus
accidunt [illegible] plurima acci-
dunt [illegible] fluxus sanguinis ne-
[illegible] et hoc cum mulier est [illegible]
cum venarum subtilis et calidi sanguinis
et cum ligata maxime fuerit [illegible]
[illegible] fortiter non potuerit [illegible]
cum magna dilatatione venarum et
arteriarum ad que terminabantur ex qua
magna dilatatione est necesse ut sanguis
fluat immoderate / ad hoc autem [illegible]
[illegible] virtus [illegible] calidi [illegible]
[illegible] et aliorum que aperiunt [illegible]

et subtiliat sanguinem quibus in [illegible]
[illegible] peperit / accidit etiam
in eis retentio sanguinis menstrualis propter [illegible]
[illegible] / [illegible] ab
expulsione illarum superfluitatum que re-
[illegible] et [illegible] quia
[illegible] transmittit totam materiam ad [illegible]
[illegible] ad mamillas ut fetus habeat
nutrimentum quam retinent [illegible]
[illegible] ut in [illegible]
que [illegible] // Fluxus
aut [illegible] superfluus producit ad casum
virtutis universalem et sincopim / quam
ad casum virtutis in cerebro [illegible] acci-
dit [illegible] et [illegible] / quam ad casum
virtutis [illegible] accidit ydropisis /
quam ad specialem nocumentum cordis et acci-
dit tremor cordis / retentio autem [illegible]
[illegible] producit ad febres pravas [illegible]
ad [illegible] que sunt peiores effimeris
et [illegible] / propter materiam [illegible]
[illegible] retentam [illegible]
esse multum malam / producit etiam ad
apostema pravum quia materia [illegible] maligna [illegible] ^ generatur est multum
[illegible] / et potest intelligi quod talia apostemata
sunt [illegible] et apostema prava [illegible]
ad apostema [illegible] / nam materie maligne
fluunt ad [illegible] quia sunt fundamenta
[illegible] maligna
sui natura [illegible] destruit ut [illegible]
[illegible] // Et multotiens accidit eis [illegible]
[illegible] exitura i. apostema [illegible]
[illegible] i. [illegible] apostema [illegible]
[illegible] // Et quando accidit eis i-
[illegible] i. non [illegible] apostema [illegible]
[illegible] // [illegible]
vel [illegible] et multotiens accidit eis exi-
tura [illegible] febris non ita [illegible]
[illegible] ad illa [illegible]
[illegible] / [illegible] autem [illegible] de febri-
bus pravis et apostematibus [illegible]
[illegible] Sic multi-
[illegible] apostema maligna plures [illegible] eis
quod febres fraudulente [illegible]
apostematibus / et ideo est [illegible]
[illegible] maligna [illegible]
[illegible] / ad fundamenta [illegible]
non remanet in [illegible] / vel alias et
multotiens accidit eis exitura [illegible]
[illegible] apostema quia apostema [illegible]
[illegible] maxime difficiliter [illegible]
[illegible] resolutionem [illegible]
[illegible] / et ideo [illegible] // Et quando
accidit eis inflatio [illegible]
inflatio potest esse aquosa et [illegible]
[illegible] quia [illegible] et [illegible] taliter

debilitatem que multiplicatur aquositas
et quoniam ventositas et fit ydropesis asci
tes vel timpanites/ et fortasse non
remittitur/ et istud potest refferri ad omnia
supradicta/ quia quidam moriuntur et ex cau
sis et retentione propter febres sicut
alias predictas/ quidam propter apostemata prava/ quidam propter
.d°. ydropesim/ postquam sciunt autem avicenna/ istos .d°.
effectus sicut etiam docetur eius subue
niet // Dubium quo post pluribus accidat .2°.
.S°. febres prave et apostemata prava quia an
si tempore ... non fiebat .3°.
et hic natura erat plus gravata quam fe
tu et plus erat debilis quia purgatio ha
bet partem aliquid de natura expellere
// Dicitur quod plus esset et natura parte sepa
bat magis quieta sed nunc agitatur .Ad.p^m.
multum unde sicut actiua antedicta
// Et propter sic ... est nigrior
redditur et patet/ Ex mora natura in loco
non sibi naturali evanescit spiritus exies
cum eo propter evanescentiam cessat bo
.d°. nus color // Sed dubitabis ad quod po
.S°. suit avicenna // Dicitur quod vero nociva
dum dispositiones ... et antedicta na
dixerat quod accidunt post febres prave
et apostemata prava/ hec autem in prioribus
non sciebat quia cum sanguis non fluebat .Ad.2^m.
reticetur quia in suo exitu erat nige
rimus et fetidus sciens quod ... quod nunc
fiebant propter antedicte dispositiones quoniam cum .Ad.3^m.
evacuatur sanguis niger et post cum
rubeus purpureus non fetidus sciens
quod post modicum tempus succedet sincopis et res
et unum multiplicatur. hic avicenna ponit
curam activam antedictorum vomitum
propter quod inter prius fluxus sanguinis immodera
te / 2° retentio menstruus sanguinis non sanum/ 3° febris
/ 4° inflatio ventris/ 5 dolores/ 6 vel
... ibi 2a quod pavit ibi 3a aqua vide
quod fecit et ibi 4a detur in potu ibi 5a
sedeat in aqua ibi 6a curetur/ primo
in 6° quia primo avicenna ponit unum remedium .d°.
contra fluxus sudatus/ 2° avicenna ponit
aliud/ 3° ad 4° reddet causas dubii/ 5to
ponit ad ibi 2a et pro natura sanguinem ven
tiem ibi 3a Et propter natura hic colluria .S°.
ibi 4a ... ut debet mensuras ibi 5a
et de ... / Condit
... remedium curat primo in diver
tendo materiam fluxus aliorsum primo No.d3
sicut ante dicitur unde sicut ... omnino
sic fit in febribus superioribus ut puta
in manibus ... cum ...
iste autem dolor non debet esse immode

ratus quoniam talis debilitando virtutem auget
fluxum/ amplius talis accendit calorem
et calor augmentatus accendit fluxum di
latando vias et subtiliando humo
rem/ et hoc voluit ut intelligas ali
as diversiones ut est diversio cum ap
posicione ventosarum ad mamillas aut
cum rubificantis appositis super // Dubium
quid magis divertat aut talis liga
tura aut appositio ventosarum // Dicitur
plus divertit secundum florentinum aliquando ventosas
quam sit in superioribus // Amplius cum sanguis
fluit ita quod debilitat videtur esse ultima
egritudo ... ad ultimas egritudines ultime
evacuationes et ultima remedia conveniunt
quare videtur quod aliud remedium quam talis
ligatura fiendum sit // Dicitur quod aliquando ta
lis ligatura magis divertit et ma
gis sistit fluxum superfluum ut cum ma
lier est sensibilis et ... convenit causa
tur ad mamillas ... et ...
avicenna/ hic in tali ... voluit sicut
ligamentum mammarum // sed ut in pluribus
ventosatio mamillarum magis di
vertit et magis convenit/ dixit autem
de ligatione mammarum quia secundum posuisse
non adhibetur tanta fides illi liga
ture // Ad 2^m dicitur per contra florentinum ve
nas mammas et salvatella basilice
et convenit in divertendo et sistendo
talem fluxum et non posuit quia aliud
sanguinem intelligi ut in capitu
lo de florentino // Ad ultimum dicitur quod a principio
cum incipit ——— fluere i. cum
fluxus incipit et immoderatus nec
est debilis egritudo et sufficit talis di
versio/ cum autem excedit talis diver
sio cum aliis remediis et ultimum re
medium et forte // Et ponit hic ...
... hic ponit aliud remedium et patet
est pannus infusus in aceto confecto
vel ... aceti et ... claudunt
orificia venarum et arteriarum et infri
gidant sanguinem et ipsum immobilitat
// Dubium quia acetum sua mordicatione debet
materiam irritare ad expulsionem et
maxime mordicando partes venarum et
arteriarum quam solvit ... ultra debitum ...
partem difficulter // Dicitur quod cum ...
ab ... sua mordicatione non potest pe
netrare sed ... vias // Et sup
ponatur collirium. hic ponit aliud
remedium et patet // Condum quod collirium aliquando
accipitur ... et est liquor cum pul
veribus vel sine oculis applican
dus/ Aliquando ut est liquor apponendus
cuilibet membro et isto sumitur hic
et ponitur balaustia rosa karabe

ad claudendum orificia et ad infrigidandum sanguinem et cum reprimendum sed ethiis
ad confortandum et virtutem ad unam quia intentio
nem // Et oz ut dimitt. hic dicit
videtur circa dubio/ diceret quod si
fluxus mulierum sex fluceret esset
ne lecitum apponere matrici causa
cus mecas ut cauterium/ ad primum
non est pz// Conditum cauterium et vulva
cauterizata postea non nocet matrici quia
nervosa/ membris eis nervosis sunt
eam et simile fecit nocet/ quia utrumque
spasmum faciat membrum nervosum / se
nocet quia membra cauterizata reddit per has
matricis callosam parvis et contrac
tam quia non est amplius apta ge
nerationi quia sibi non pot alligari sperma .Nota
// amplius ab eis non est prima apta flu
ere via menstruorum quia non erit ap
ta conservare mulierem nec generare em
brionem nec ipsum nutrire/ et sic quod sequitur
pz. etc.
Quando patit. hic dicit/ ponit cura
9 retentionis menstruorum in particulari
/ et primo ponit necessitatem remediandi
reprobando unum dictum suum/ 2o ponit
remedia ibi 2a Et provocatio quod dicit
prima pz pz// Conditum quod dicit/ dicit duo
dicit primo quod quando timetur ut retineantur
sanguis 2o tunc actu retinetur/ oz ut
sit sollicitudo in uno eadem eiusque
assignat causam quia si retinentur faciunt
accidere aposta et dixit hic quod quasi est
quod mentis vocatur statim possunt accidere .Nota
/ unde cum difficile tunc plus est quod
significat retentio menstruorum est
quod est quod vocatur sperma quia iam adve
nit retentio menstruorum/ quod quoque non sit
expediens ut prohibeat illam retentionem
nec putrem nec sanitatem ut accidat apostema
et per apostema intelligas et alias egritudines
superius tactas// dicit quod non dixit et
fluxum sanguinis oz ut metus sit soli
citus in retentione sicut fluxum immode
ratum et fluxum sanguinis immoderatum .do.
// amplius dicens quod possum scire quod retentio
menstruorum non est ad plus sicut futura .2o.
// ad primum quod dicit/ non dixit quod
oz ut metus sit solicitus in retentione .Ad p[ri]m.
fluxum immoderatum sicut quia in
hoc retinentur fluxus moderatus
quod esset inquietus/ ipsa quia fluxus aut quod
est in moderatis et est fluxus est
per non moderatus et sic tunc retinetur reti
netur fluxus non dicamus/ oz

cum principium retentio fluxus et est fluxus .5o. a.
per motum non per motum fluxus immode
ratus nec magis timetur quia adhuc non est
fluenda// dicit quod non dixit quod opor
teat sanguinem fluxum prohibere antequam
in pluribus sit facilius prohibere quam
provocare// dicit quod non dixit quod oporteat .3o. a.
teat sanguinem fluxum prohibere cum ut
in pluribus sit facilius prohibere quam .Ad 2m.
provocare// dicit quod per hoc quod dicit de
retentione voluit ut intelligeretur
de eius// Ad primum quod in menstruis porto
generantur in sua essentia primum
febres propter vilicem facit et gravitatem
suspiriorum cum tumoribus cum dolore
capitis et passionem nervorum sed hoc et
aliorum que significant nec non ad
supra// Et provocatio. hic ponit re
media et possit dividi in tot per res
quot sunt remedia sed non sit in provoca
tione est vinum excitando sanguinem
potentiam et confricando musculos vel tus
ad quorum quod si fiat mulierum conquassatione
matricis et ex conquassatione dilata
tur venae et alterant matricis / suffu
migatio cum sinapi et sit vinum gross
armel vel acuta ut dicit aliquis et
vitello et mirra est apiens que sub
tiliant et calefaciunt sanguinem et eu
citant matricem ad expulsionem/ et
sit suffumigatio cum oculo pistis subti
li et cum vigilia eius vel asini/ et
forte quod ultra predicta hec operantur
a forma occulta/ quantum ista non pro
cedunt nec notia est flores sapientie
ut talis flora ex trahit sanguinem et
ipsum evacuat et evacuando ad extra
habet nocumentum repletionis et apostema
tionis/ et addit quod fortasse provocat
fluxum menstruorum/ et flos arma
nico propria .i. gerim est sermo
ad predicta// dicit circa predicta quod non
docet aliquid ab intra exeuntium quia .do.
pro causa menstruorum ut et docuit
aliquid in exeuntium quia retentionem ab
intra in causa in ipso// Et amplius .p[ri]o.
dicit utrum aut florum sapientie sit
alia flora alterius vel notia// ad primum .Ad p[ri]m.
ad primum quod dicit/ non posuit quod parta
nit nos ita intelligimus quod si illa non suf
ficiunt quod statim ad sermonem transferre
quod debebat dicere in ista in tractatu
de cura fluxus et retentionis menstruorum
// Ad 2m dicit quod in mulieribus .Ad 2m.
secus quod in pluribus facile vel difficile

| Utrum in retentione menstruorum in
mulieribus quod peperit vel abor
tivit aut florum sapientie
sit alia flora alterius ve
ne necessaria.

Vide q̄ textus dicit et nō retinet menstrualia.

p̄ aliqd nobile de via menstruali cum nō est necessum facere aliam flobotomiam
flobotomia saphene ista autem flobotomia saphene dr̄ ēē copiosa et est sicut ostium bene latum et nō habet semen̄ secundam autem
et phibebit nō cursum replo[ni]s et apo stemaci ius et fortasse puocabit quam
facta ipsa flobotomia in actu flobotomie vel post statim sanguis mouebit ita impetuose
ad matricem q̄ aperiet venas et fluet iterum menstrua et hec q̄ cum opponentes
dicens// si dicto si facta flobotomia saphene non [illegible] menstrua q̄d fit
[illegible] q̄ facta flobotomia saphene si non [illegible] menstrua [illegible]
[illegible] aliquid euacuabit [illegible]
[illegible] ita q̄ faciet [illegible]
[illegible] flobotomiam et faciendo
[illegible]
[illegible]
[illegible] alia forma approximare// [illegible]
[illegible]

.d°
.s°
.d°
.s°

sic fluit fluunt ex calore et feruore sanguinis
| et sicut granata dulcia/ aut potest exponi qr opponunt menstrua aqua ordei et granata dulcia p̄ actus reddendo nam
[illegible] amara p̄ [illegible] alliter posset
et intelligi q̄ [illegible] grossum esset
et febris [illegible] dictum et febris
[illegible] fluxus sanguinis [illegible]
[illegible] sanguinem secundum [illegible] dilatando et [illegible] in isto casu aqua
ordei et granata [illegible]
[illegible] grosso et [illegible]
febrem et feruorem sanguinis et reddunt
[illegible] ut dicit [illegible]
// Ex hijs dictis [illegible] solue ad [illegible]
q̄ dicit aqua ordei ab omnibus
[illegible] ab stersiua et [illegible]
sicut vinum dulce granatorum// [illegible]
[illegible]
[illegible] dictis// [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et suffet [illegible]
[illegible] vinum granatorum et aquā
ordei [illegible] saluum
[illegible] saluum [illegible]
[illegible]
| [illegible]

Nota
.Nota
.Nota

tepide deinde et inungatur vulva et etiam pecten
cum oleo violato dulci id est facto de oleo
non salito ita namque dicitur sicut omnia olea
medicinalia ut ponit Galienus de simplici
Si autem ymaginaremur quod dolor pro
veniet ex frigore tunc sedeat mulier in
aqua in qua decocta est camomilla
vel savina vel artemisia aut pulle
gium et inungatur locus cum oleo violato
violarum quod appellatur ?levini et est vio
le ?citrine de quibus domicelle faciunt ?sertas
Hec Avicenna, ponit regimen
mulieris et cetera // Contra hoc Avicenna, .No^3
non dixerat superius quod fetus accidunt
vulnera hoc non fecit quia negavit
ut autem quia neglexerit vel nesciverit
sed omisit quia cuilibet est ymagina
bile quod propter magnam extensionem
partium colli et partium super matricis fiat
adveniat vulnera ad quorum remotionem
oportet intendere cum unguentis vulnerum
medicorum nervosorum quia talis est matrix
// Verum autem aliquando accidit aut fetus ^cegrit. d^o
quam hic ponit remedia ?precedentis quod sic .d^o.
Avicenna, hec ibidem tangit quia ut in plu
ribus occurrit // Dubitatur quod vulnus sit .|d^o
deterius an colli an super matricis // dicendum .S^o
quod ratione lesionis operationis vulnus matri
cis est deterius quia ledit operationem ma
tricis que est generatio et alias occurren
tes illi operationi // Sed ratione causae forte
quod vulnus colli est deterius unde quia
super tale ?cadit ?venenum ?solum ab illa
[illegible] ambigitur colli necesse
cum collo matricis // Sed alio vulnus super
matricis est deterius quia ad ipsum non
potest statim applicari medicina sicut ?autem
vulnus est super collo et post ?invita
bis firmari et cetera // Dubitatur quid sit post partum :|d^o
nocibilius an fluxus menstruorum inmo
deratus aut retentio menstruorum inmode
rata // videtur quod retentio sit nocibilior .p^a r^o
quia ipsa generat febrem et pravam febrem et ipsa
apostemata [illegible] quia [illegible]
in morbo ut [illegible] retentio ^19no
generat morbum [illegible] peiorem
ipsa et non nocibilior [illegible]
// Amplius retentio menstruorum difficilius cu .2m
ratur quam fluxus igitur est deterior sive
nocibilior [illegible]
quia Avicenna hic plura remedia po
suit [illegible] retentionis quam [illegible]
fluxus // Amplius in retentione est [illegible] .3.m
multitudo [illegible] dispositionis et ma
[illegible] sed in fluxu su
ficit sola evacuatio [illegible]
difficilius curabitur // Amplius re .4.m
tentio magis [illegible] dispositionem
[illegible] quam fluxus igitur est deterior [illegible]
[illegible] dispositio magis [illegible]
naturam [illegible] naturalis [illegible] est peior
[illegible]
[illegible]

.| Verum quod vulnus sit deterius an colli an super matricis.

:| Verum quid sit post partum nocibilius an fluxus menstruorum inmoderatus, an retentio menstruorum inmoderata.

menstruorum dicitur fluxus, ?ideo retentio est magis preter
naturam quam fluxus quia magis videtur
mulier esse remota a sua natura quando nichil
evacuatur quam quando aliquid fluit // Amplius .o.
arguitur quia ex fluxu superfluo pervenitur
ad consumptionem virtutis que sola est [illegible]
cum moritur [illegible] et ea deficiente
nulla valet curatio // Conclusio pro aliquibus .S^o. No^3
dicitur distinguendo ?ut ad [illegible] spectat
dicitur quod male dispositionis [illegible] quia male reme
diabiles et illa sit deterior [illegible]
[illegible] post remedia subveniri ita ut
talis possit dici non sanabilis [illegible]
[illegible]
[illegible]
de mala et peior illa [illegible]
[illegible] approximare [illegible]
// secundo de mala est ?cum remedia dato
possunt approximari non conferunt aut non
subito conferunt quia hoc significat aut morbi
acuitatem [illegible]
morbus acutus respuit remedium
destruendo corpus [illegible] aut mor
bi cronici sive grossitie vel gravitate
vel [illegible] et respuit me
dicamina // Si autem [illegible] Galienus octavo .h.
terapeutice posuit quod unus morbus est [illegible]
peior aut ratione [illegible]
aut ratione [illegible] aut ratione virtutis .S^o
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .p^a r^o
[illegible] superfluus fluxus
[illegible]
[illegible] fluxu [illegible]
[illegible] menstruorum
[illegible]
[illegible]
[illegible] subito [illegible] fluxus
[illegible] // 2^a r^o quod fluxus men .2^a r^o
struorum paulatinus est magis malus quam
fluxus menstruorum subito factus
[illegible] paulatinus dato quod sit superfluus
non est ita destruendus calorem et [illegible]
// 3^a r^o sit quod fluxus inmoderatus et [illegible] .3^a r^o
[illegible] in mulieribus [illegible]
quia in ea magis subito et plures [illegible]
[illegible] // 4^a r^o sit quod fluxus .4^a r^o
superfluus peior est post partum
mulierum [illegible]
[illegible] quia talis [illegible] in toto tempore
[illegible]
[illegible] // 5^a r^o sit quod fluxus superfluus .5^a r^o

nunquam potest remediari || 2o quia in fluxu super-
fluo deficit agens principale et eo deficiente
deficiunt reliqua || 6ta 9o sit quod retentio
inmoderata magis imprimit quam fluxus
sua actiua licet non sit nimis mala ut dicit
experimentum de sanguine hemorroidarum et sic de aliis
2o quia retentio uel ad retentionem menstruo-
rum sequitur quod magis possumus quam ad fluxum
superfluum || Nona 9o sit quod retentio men-
struorum inducit prauam actiua et in
retentione eadem in rusi loco accidat lacius
puncta aut fluxus emoroydalis aut
urinales aut in nimium ut tunc ex illis se-
dans oporteret intendere ad prouocatio-
nem menstruorum et de ista materia uide
ad conciliatorem || Ad rationes Ad primam retentio
generat febres et prauas febricitationes quarum
causa || si non subito primo impressit, et ipse
fluxus generat febrem cum debilitate
virtutis que est peior quam febris retentionis
[...] virtus debilitatur et hoc dicitur
quod febris est peior 2o in motu occu-
pationis quia occupat totum ab alii morbi
generaliter remouent cor et saluti et per-
ducunt eum citius ad mortem || Ad 2am
dicendum quod in fluxu sunt plura nociua quia
nimis cessare claudere mas et confortare
etc. || Ad 3am licet fuit 2a in medicamentis
quod efficacia ea posuit in fluxu || Ad
ultimam dicendum quod ita fluxus in moderatione
generatur a dispositione naturali sicut
retentio quia in naturali dispositione non dicitur et inmo-
deratus fluxus in retentione sed medium
unde quibus illorum distat a medio etc.

m Consequenter separata in quo tamen post quam ab-
determinauit de dispositionibus que conue-
niunt mulieri ratione impregnationis et partus
hic uult determinare de dispositionibus
que accidunt mulieri ratione menstrua-
tionis quod post fuerit et fuit siue impregna-
tione sicut in illis quando nocent castitatem et
sunt praue. et primo duo ponit in causa
menstruationis naturalis describendo men-
struationem naturalem et nocumentum menstrua-
tionis non naturalis 2o assignat causas men-
struationis non naturalis et ponit signa
et causas ibi 2a superfluitas parum 2as
quia primo facit quod dictum est 2o et dicta
ponit unum causam ex quo potest solum ad
unum duci uel ad duo ibi 2a circa
finem capituli Et quia producat parum 2as
quia primo duo ponit causam menstrua-
tionis naturalis describendo menstruationem
naturalem et per tempus menstruationis primo
2o ex parte menstruationis ubi ibi 2a
Et a mulieribus quidem est parum 2as

quia primo assignat menstruationem naturalem et tempus
2o non naturalem ibi 2a Et quod est super illud
parum 2as quia primo duo facit quod dictum est
2o inducit causam duo ibi 2a Et menstrua-
tio parum 2as quia primo duo ponit unum
effectum menstruationis naturalis mulierum
capitis 2o reddit causam illius effectus
3o duo ponit alium effectum ibi 2a Et
mundificatiuus ibi 3a Et faciunt magis
acquirere castitatem parum 2as || Concludit
quod ut ponit Aristoteles et sicut dicit Albertus in suis no-
uis uel correctis libris in suo nono de
animalibus inter omnia animalia sola femina
menstruat 2o quia superfluum in aliis
animalibus quod generatur in spermate
ut in animalibus in menstruis de rapina et
in femellis et masculis
quod superfluum in aliis generatur in
pilos cornua squamas quod talis super-
fluum in urinam generatur et in mul-
ta animalia emittit multam urinam
et sic in corporibus ista consumuntur
generantur in uno animali ut in bobus
et quod plures ut in equis quod aliquando
ut in uolatilibus multis et aquati-
cis quod una ut in animalibus menstruis
de rapina ut patet quod informamus
talis superfluum ut menstruum gene-
ratur in spermate et generaliter impe-
nas sed generatio superfluum in spermate est
potior quam in menstruatione unde
autem tamen addit Aristoteles quod homo quia
est animal calidum et humidum propter hoc
plus humidum in superfluitatibus || 2o
sunt radii quod ut ponit Aristoteles duo
actum eximit sanguinis per manus et
per quas menstrualis euacuatio inter omnes
sanguinis euacuatio sola est naturalis primo
nisi est naturalis ratione mulieritatis quia
nichil est mulieri conueniens
quando non est in aliis sanguinis euacuatio
2o naturalis quia fit in dispositione naturali ut
in sanitate ad sanitatem mulieris
mulieris non mulier sit sana
et per quas mulier appetat digerere
non ualet nec illud posset expellere
quia in omni mense hoc superfluum euacua-
bit menstruorum ut sanitas conseruetur
3o est naturalis quia est ad conseruationem speciei
cum sit materia generationis embrionis et
nutrimentum eius quod est naturalis quia fit a
natura naturaliter operante cum sit in quo fit cer-
tis et determinatis periodis propter
dicit naturalis quia inducit effectum ad
quem naturaliter inclinari debe-
rent mulieres scilicet castitatem qui est
effectus ad quem naturaliter dicit
inclinari cum sit uirtus in menstruis autem
humanum natura inest inclinatio ad
uirtutes ut uult Boethius de consolatio-
ne et plures morales || 3o concludit

.6ta 9o
.Nona 9o
.Ad primam rationem
.Ad 2am
.Ad 3am
.Ad 4am naturali
.Nota
.Nota
.Nota

radicem quod menstrua dicuntur temperata in quantitate quando nec
sunt per se aucta nec diminuta ita quod propter eorum
fluxum non remaneat sensus perturbatio
nec gravitas nec aliqua defectio nec appetit
propter eorum fluxum membrorum ariditas et
extenuatio / nec eorum magna rubedo
et immunditio / sunt temperata in qualitate
quando sunt secundum exigentiam complexionis ipsius
mulieris temperata purpurei coloris
et ut sanius a talibus mulier decolorata
maior tempore adolescentie et in tempore
iuventutis ipsius mulieris violenta ad ni-
gredinem declinantia / in flegmatica ad albedinem
in colerica ad citrinitatem / tertio in tempore suo
ut puta in 14o anno usque ad XLV.
vel usque ad Lum secundum complexiones naturales
tertio in spatio .i. in omni menstruatione hic
determinatum / periodice ut de .30. in
30. vel de .29. in .29. et sic de aliis / dies
talia menstrua sunt causa sanitatis mulieris
eo quod distemperata sunt causa egritudinis sicut
sunt distemperata magis aucta vel di-
minuta vel quale vel etiam secundum periodum
temporis / Amplius in talia menstrua sunt
causa proportionis et bone complexionis in membris
et reliquis partibus corporis sicut in spiritibus
et humoribus et ut legatur similiter dicit
Avicenna / quod talia menstrua sunt causa sanitatis
et quia et per consequens quia sunt causa mundificationis
corporis eius ab omni nocumento in quantitate et qualitate
.i. ab eo quod potest nocere per quantitatem vel per
qualitatem / quia non sit alius modus quo
possit preveniri nocumentum membris in corpore
viro sicut in corpore mulieris talis
menstruatio temperata est utilis causa sanitatis
mulieris // Dubitatur quia dicit quod menstrua tem- .|do.
perata sunt causa sanitatis que causa sunt an .pm arm.
primitiva vel antecedens an coniuncta // Amplius .2m.
dicit sunt causa sanitatis quia mundificant
ab eo quod potest nocere quantitate vel qualitate sed
adhuc sunt alii modi nocendi quia aliquid
potest nocere a forma specifica et anima ut
in rebus [illegible] comeduntur et bibuntur
// Amplius sequitur per [illegible] ab omni nocumento .3m.
.i. ab omni eo quod potest nocere quantitate vel quali-
tate / menstrua temperata sic mulier
huius menstrua temperata non infir-
marentur nec ab aere distemperato
nec a cibo distemperato quod videtur satis
absurdum // Amplius videtur quod [illegible] .4m.
menstruationis vel proprius multitudo
menstruorum sit laudabilior quam non
sonum est causa sanitatis immo fortioris et
melioris sanitatis quam ut dicit Avicenna
quarto de animalibus multe mulieres

¶ Utrum que causa sanitatis sint
menstrua temperata an pri-
mitiva antecedens vel coniuncta.

impregnantur et fortificantur propter emissionem
multorum menstruorum / et ideo videmus quod
propter usum coitus per hoc plura emittunt
menstrua ut dicit Avicenna / sexto nono
de animalibus quod ipse impregnantur et hoc
per experientiam quia sepe mulier propter usum
coitus in membris magnificatur // Contradicitur
que sunt per nono de animalibus mulieres et
secundum VIII complexiones et complexiones sunt in quibus
[illegible] gravantur sicut proprius aggre- .No(ta).
gantur multa superflua ut calide
et humide complexionis / complexiones autem sunt in quibus
pauca superflua ut frigide sicce / in
primis ex aggregatione illius superflui
suffocatur caliditas et per illius superflui
expulsionem caliditas vigoratur ex [illegible]
caliditatis vigoratione melior fit digestio
et melior transmutatio / [illegible] corporis et eorum
membra augmentantur et impinguantur
et quia multum est superfluum oportet ut evacuatio
sit magna / contra autem in quibus aggre-
gantur minimum superfluum talia per evacuationem
multum sunt magna vel quia excedit re-
[illegible] talia macrescunt et mar-
cescunt et talia sunt frigida et sicca. .No(ta).
// 2o conclusio radicem que dictum est evacuatio men-
struorum temperata quia non inducit
alterationes sicut membrorum diminutio-
nem nec aliquam affectionem nec gravitatem
sensuum vel perturbationem / et ex hoc patet
apparet quod aliqua evacuatio menstruorum potest appe-
llari magna respectu eius quod exigit / in potest
dici magna temperata / et parva potest
dici magna [illegible] in magna evacuatione
quia evacuatur multum in ipso precipitatur superfluum
et non plus ideo dicitur temperata
et in parva quia evacuatur minimum ideo ista
potest dici magna /// per ista etiam
premisse solvuntur ad instantias / ad .Ad pm am.
primam cum dicitur que causa est dicendum quod causa que
est causa humoralis // Ad 2am dicendum quod per .Ad 2m.
qualitatem ipse intelligit modum nocendi
a forma specifica cum a pluribus tenetur
quod forma specifica sit actus // Ad 3am dicendum .Ad 3m.
per Avicennam non vult quod mulier huius men-
strua sibi temperata non possit infirmari
aliquo / sed vult quod non possit infirma-
ri ex parte huius cause antecedentis que
est menstruum // Aut dicendum quod non vult .3o a.
quod non possit infirmari aliquo sed vult
quod non leviter infirmabitur / unde mulier
huius menstrua temperata ab aere et cibis
distemperato non leviter infirmabitur

Sed mulier habens menstrua distemperata ab aere
vel / aut — et abo distemperans leviter quale in
se inflammabitur eius cum tamen sit suffo
catum et habeat malas complexiones et qualitates
.Ad 4m. — aut extremas debilitatem cum menstrua ex
.No[ta]. — educunt // Ad ultimum dicendum quod illa licet sit multo
absque hoc est temperamentum ut patet ex di
ctis // Ultimo considerandum quod similiter mulieres
carentes menstruis indigentiam sanitatis hoc est
quia habent alias evacuationes ut vomitum vel
fluxum vel sudorem vel abstinent a co
mestionibus vel faciunt frequenter flebotomiam — .No[ta].
aut frequenter accipiunt farmaciam
.No[ta]. — // Et faciunt ypam. hic avice/ ponit aliud
effectum menstruationis temperate patet // Secundum
quod menstrua temperata faciunt mulierem
acquirere castitatem quia natura prima materia
non multum per plena cum menstruum
temperatum indicatum et materia spermatis et
sit materia spermatis incitantis ad libidinem
// Amplius acuitas spermatis dependet ab
.No[ta]. — acuitate menstrui et aliis spermatis cum
igitur sit mulier magis munda et lasciva
// — In considerandum quod menstrua possunt esse
distemperata in qualitate ut quia superfluae
ut et mulieres colericae vel melius melencolicae — fuit ut in flegmaticis et ista distemperata
non causant castitatem nec moraliter
nec medicinaliter quia inducunt dispo
sitionem equivalentem cum qua non stat castitas
quia castitas sicut videtur cum sanitate
ille autem dispositiones non stant cum sanita
nec medicinaliter — nec moraliter quia castitas est cum homo
potest vel mulier exercere libidinem et ve
.d[ict]o. — neret sed non vult sed in casibus ad dictis
mulier non posset etiam si vellet // Sed du
quia videtur quod mulier habens menstrua
temperata non debeat esse casta quia ipsa est
.2o. — sana et omnis mulier sana est ingeniosa
cum habeat infirmitatem iudicium // praeterea
quod est potius causa concupiscentiae aut temperamentum
aut temperamentum qualitatum — .Ad p[rimu]m. — melius qualitatum // Ad primum dicendum quod licet
mulier sit ingeniosa in illa quae
.Ad 2m. — sunt manifesta tamen in genere hoc est
magis ingeniosa ut puta cum menstrua
retinentur et propter causa // Ad 2m dicendum quod tem
peramentum qualitatis est magis causa
concupiscentiae cum qualitas excedens sit mag
activa quam temperamentum // Et menstruatio equa
lis. hic avicenna / solvit quoddam dubium
/ diceret aliquis ut dixisti quod menstruatio
temperata in omni periodo est causa sanitatis
.No[ta]. — est periodus menstruationis naturalis respondet — .9.
et patet // Concludit quod menstruatio quae est de
30. in 30. est magis naturalis quia cum
tali menstruatione mulieres sunt me
liores dispositionis in omnibus/ prima cum similiter me
liores habentur propter tamen naturale respectum
.5o.

periodus quia nec hebetatur nec resolvitur pa
ruificatur/ et ex hoc potest magis sedari
alie autem ab istis sedes propter aut sunt
propter genitum abortitur aut generant
debiles aut cum difficultate impregna
te quasi semper morbidae/ propter et meliorem
re[spec]tus et perfectus nisi illi vel sen
sum propter caloris perfectionem non cum hu
more turbatum obstruit ut quod habet menstrua
de .XL. in .XL. nec resolutionem ut
habent de .19. in .19. // Et considerandum quod
manifestant tempus in menstrua
.No[ta]. — ne natura quia quod est structuram sed quantitatem
aut et qualitatem non manifestant
quia hoc habet maiorem latitudinem et similiter
bene non possunt esse certa quantitas propter va
rietatem in natura in complexione aetate
regione et in aliis multis similiter tempe
ramentum menstruationis naturalis non cadit
tanta diversitas ymo ut ita loquar
potius est idemptitas et uniformitas
de tempore autem initii menstruationis
avicenna/ hic non indicat facere men
tionem forte quia notum est quod mulie
res incipiunt menstruari circa .14.
annum et tempore quo mamille propter eleva
te ad quantitatem duorum digitorum et mu
tantur voces earum et ut dixit
avicenna/ secundo nono de animalibus inci
piunt appetere coytum/ quia ut etiam
ex quantitate spermatis dicit quod illo tempore
quanto plus coeunt tanto magis appetunt
coytum et assignat causam quia ex consue
tudine maiori vel frequentiori plus
attrahitur de materia spermatis ad matrice
et plus incitant eas ad coytum, et
hoc etiam quod forte volebat aristoteles secundo quod
de animalibus dicebat cum quod quamvis
licite coeunt statim in principio pubertatis
secundum .14m. annum ut in pluribus iste
fiunt ingeniose et quamvis ne[cess]ario
quia nec habent maiorem delectationem propter ma
gnam consuetudinem quod eis sit ob hoc quia cum
collum matricis est strictum quia postea
ut habeant delectationem quaerunt ipsi
et illud ut experiuntur cum quolibet quod
possit inducere delectationem similium
locum priorem et non inveniunt quia dilata
tum est collum // propter quod non potest sicut tan
ta consuetudo sed ita fortis quia propter
remanent in appetitu et delectatione
in et sic sunt ingeniosae propter causa non
posset hic tale delectationem quale habuit
primo cum appetit et alias plures rationes
adducit / Sed quod autem in istis propter naturam
debeat esse delectatio magna. Sed ex pueris
quia sperma non est magna quantitas
materia huius sit adhuc necessaria
augmento et sperma eius non sit
adhuc perfectum cuius signum quia sperma
puellae non est aptum generationi ut
dictum est supra // Ad hoc dicendum quod
solum in delectatio sit ex locis sed ex consue
tudine propter motum spermatis circa locum
delictum et quia melior est consuetudo et
ex organis sensitivis genitalium inuni

speciebus unde etiam per hoc removetur perfectum propter
eius autem menstruo imbibitur et infectum erat
quod non est perfectum, ex ipsis duabus causis
sit tanta dolencia circa pubertatem quod non
possunt amplius simulare hic et ea perci-
piunt et ideo remanent inuncte // Ergo est
supra illud: hic advertendum manifestat
menstruationem non naturalem, et primo facit hoc,
secundo ponit effectum menstruationis non naturalis
ibi 2a Et cum alteratur, quod dicitur in prima
parte patet // Circa dictum advertendum manifesta
ut menstruationem non naturalem ex parte
temporis dicendum quod quando menstruatio est ultra
30 dies super nobiliter ut quando vel
in 40 vel 45 aut infra 30 quando in 14
vel 17 talis est non naturalis, ideo quando tales
mulieres sunt male disposite aut
per debiles matricem [illegible] senescunt
ut que habent de 14 in 14 aut [illegible]
[illegible] pallide [illegible] et con-
silius sequitur [illegible] ut [illegible]
[illegible] de XL in XL vel de XLV in XLV.
// Secundo est [illegible] alia [illegible]
[illegible] ut que durant 8
vel 9 diebus dum eius durat in menstru-
atione tribus aut quatuor diebus aut
5 aut plus, quia durat plus aut [illegible]
est in naturalis non manifestaverunt
naturalitatem ex parte [illegible] vel qualitatis
vel quia putavit illud facile, vel quia
sunt in secretis [illegible] forte
quia cum ponit effectum menstruationis non
naturalis ponit permutationem in quantitate et qualitate
// dicendum quod menstruatio sit magis innaturalis
cum mulier menstruat supra 30
aut cum menstruat infra 30, ideo quando mu-
lier debilior menstruationis [illegible] paucio-
ris caloris et [illegible] multum impedita
in operationibus, tamen mulieres in actu
menstruationis satis impediuntur in opera-
tionibus // Et cum alteratur menstrua.
hic advertendum [illegible] ponit effectum men-
struationis non naturalis, et primo facit hoc
in generali, secundo [illegible] in speciali
ibi 2a Et ex [illegible] alterationibus
dicitur in prima parte patet // Circa dictum quando dicit ex
eius alteratione menstrua ab equalitate
et adequatione naturali quod ipsud dixit ad ma-
iorem [illegible] non [illegible] ali-
quod [illegible] menstruorum et aliquid est
[illegible] menstruorum [illegible] dicimus [illegible]
[illegible] non quod [illegible] sunt [illegible]
quando [illegible] dicimus [illegible] ad maiorem
expressionem aut forte voluit [illegible] maiore
equalitatem temporis periodicandi determi-
natam et [illegible] dispositione natura-
lem non [illegible] quantitatem et qualitatem menstruorum
quod forte [illegible] sub [illegible]
dum dicit [illegible] et [illegible] ut alteretur

[margin: .Nota.]
[margin: .Nota.]
[margin: .Nota.]
[margin: .Nota.]

tempore suo et in periodicatione temporali et per quos
in equalitate periodicandi sequeretur permutatio
in dispositione naturali in quantitate et qualitate et
[illegible] potest esse quod periodicatio menstruorum
ut [illegible] de 30 in 30 aut de XL in
XL est ex influxu celesti etate et com-
plexione [illegible] quantitas et qualitas magis depe-
det [illegible] non naturalem [illegible] in-
fluxus celestis et etas et complexio non
permutantur faciliter ideo [illegible] accidit permu-
tatio in periodicatione [illegible] non est
permutabile [illegible] sequeretur accidit permu-
tatio in quantitate et qualitate [illegible] periodicatio cau-
satur ab influxu celesti [illegible] po-
nere [illegible] ubi sic dicit
loquens de menstruis mulierum [illegible]
aut [illegible] et desinit [illegible] lunas
[illegible] philosophicarum aut lunam
et [illegible] // Amplius menstrua [illegible]
humanorum [illegible] ut [illegible] aliorum
[illegible] dependet ex luna ut [illegible]
[illegible] et etas sit causa talis periodicationis
quia eius principium et eius desinentia
fuit indeterminatis etatibus ut principium
in 14o anno desinentia in L anno
quod etiam a complexione quia eius principium
et eius desinentia variantur [illegible]
[illegible] in calida et humida
[illegible] et tardius desinunt, et
[illegible] et sicca tardius incipiunt et citius
desinunt, quantum autem mutatio [illegible]
[illegible] plus et [illegible] qualitatis [illegible]
ad sensum [illegible] vel [illegible] intelligas [illegible]
complexionis [illegible] etas et complexio sunt
[illegible] causa periodicationis [illegible] non sit
[illegible] quantitatis et qualitatis quia [illegible]
[illegible] facit [illegible]
menstrua, etas pubertatis sic et complexio [illegible]
et omnia [illegible] faciunt menstrua diminui
sic luna in signo calido et humido mu-
tat menstrua ad [illegible] sic etas
et complexio, sic intelligas [illegible]
[illegible] menstrua faciliter in quantitate et
qualitate [illegible] potest mutari [illegible]
[illegible] menstruant [illegible] calido citius
menstruant [illegible] frigido tardius
menstruant ut patet [illegible] // Et ex [illegible]
hic ponit effectus menstruationis non
naturalis in speciali, et primo ostendit effectus
[illegible] ex menstruatione in quantitate, secundo
ostendit effectus [illegible] ex mutatione
[illegible] ibi 2a Et [illegible]
[illegible] prima in 2a quia primo ostendit
effectus [illegible] mutatio menstruorum ad
quantitatem superfluam, 2o ad diminutam
ibi 2a [illegible] menstruorum
quod dicitur in prima parte patet // Circa dictum [illegible]
alteracionis advertendum, intelligit hic

[margin: .Nota.]
[margin: [illegible] 4]
[margin: .Nota.]
[margin: .dicendum. // dico quod cum menstruat infra 30 est frequentius]
[margin: dicta]
[margin: .Nota.]
[margin: .Nota.]

nocumentum [illegible] menstruorum ad quantitatem superflu-
fluam [illegible] quia omnes effectus hic positi
sunt propter quantitatem excessus et superfluitatem et ideo dicit
[illegible] ad additionem debilitatis supponens
mulierem omnem mulierem et debilem 2a uero
ideo quia uis dicit facit auerta potentia actiua
qua indiget hic uis uiri et sanguinem in
[illegible] in alia hic et ad alteracionem
eius id est ad discoloracionem eius quia euacua-
tur [illegible] et albius remanet et cuilibet
membro et et producit ad paruitatem
[illegible] propter multa primo quia matrix necessaria
in deficiunt [illegible] eius [illegible] 2o quia cum
[illegible] et augmenti fetus 3o quia ma-
trix redditur lubrica ubi debet retine-
re 4o ex hoc matrix disponitur ad expelle-
dum et non ad attrahendum quoniam matrix
non percipit delectacionem spermatis virilis
et ideo non attrahit id et producit et
ad multitudinem aborsus quia ligamenta non sunt
fortia propter defectum agentis et [illegible] et
propter lubricitatem matricis ac propter [illegible]
[illegible] alterius et augmenti fetus et inclu-
sionem et producit et ad partum supple difficilem
propter debilitatem matricis et fetus et ad
debilem fetum quia non habet quo nutriatur
possunt autem tot effectus propter magnam
diuersitatem in fluxu menstruorum super-
fluo et alios effectus diminuere [illegible]
quamuis ut sincopis tremor cordis
[illegible] dolor capitis et alia
multa [illegible] apparent cotidie in fluxu
menstruorum inmoderato et sic apparet ex
[illegible] menstruorum in quantitate super-
flua et hic ex effectibus quorum aliqui re-
spiciunt totum corpus debilitas et di-
scoloracio et aliqui [illegible] ut difficultas
concepcionis et alie // Retencio autem men-
struorum hic ondit Avicenna effectus qui
sequuntur ad quantitatem diminutam et primo dicit
dicit quia primo notat effectus animales et
animales cerebrales 2o animales matrices et cor-
diales 3o animales pectorales et stomachales et in
te spiritualibus [illegible] et multiplicatur
[illegible] ibi 3a et quam uocat eius [illegible]
[illegible] quod dicit ipsa [illegible] // Continue quia dicit
retencio autem menstruorum propter eorum totalem
ablacionem et paucitas propter eorum dimi-
nucionem nobilem tamen producit ad egritudines
replecionis omnes dixit autem quod produ-
cit ad omnes egritudines replecionis necessarias
egritudines replecionis distinguuntur secundum
replecionem replecio autem sicut patet diuisione
duplex est quia quedam est quoad uirtutem
ut cum humores peccant quantitate
et quedam quoad uasa ut cum humores
peccant quantitate ut 2a primum // Secundum
autem est quia menstruum [illegible] peccare
qualitate et quantitate et ideo eorum retencio potest
facere omnes egritudines replecionis et [illegible]
[illegible] et [illegible] causam ad apostema

Retencio magis menstruorum est causa apostema-
tum [illegible] fluit ad membra [illegible]
potest [illegible] in [illegible] membris et [illegible]
dit membris [illegible] actu fiunt apostemata et dolores
capitis ex fumis et vaporibus eleuatis
a menstruo retento ad caput in quibus
debile caput et quia ex fiunt apostemata
capitis ex retencione menstruorum et ad do-
lores et aliorum membrorum supple debilium
quia menstrua confluunt ad debilia membra et
tenebrositatem visus propter vapores ad
[illegible] qui redduntur non lu-
minosi [illegible] opaci obstruentes et per-
turbaciones sensus supple cuiuslibet
et hoc propter inmundiciam organorum sensuum
et superfluitatibus aggrauantes et organa sen-
suum ita quod illud quod dixit et tenebro-
sitatem visus refertur ad defectum
qui contingit in operacionibus sensuum exte-
riorum et illud quod dixit et perturba-
ciones sensus refertur ad lesionem que
contingit organo sensus // Dicit quia
uidetur quod ex retencione menstruorum [illegible]
contingant egritudines replecionis quoad uirtutem
quia menstruum [illegible] peccat [illegible] cum sit
[illegible] ut [illegible] de
animalibus // Amplius quia [illegible] magis dixit
de [illegible] in aliis sensibus // Ad primum
dicendum quod menstruum comparatur ad semen uel
ad aliud [illegible] ut ad
semen quo nutriuntur membra sortitur
peccat qualitate secundum relacionem ad membra in sui
generacione sic [illegible] ut puta aliquod men-
struum est [illegible] et non peccat nisi
[illegible] est [illegible] quale dicitur esse menstruum
in muliere [illegible] et non peccat
nisi in [illegible] / Aliud autem est quod
est peccans qualitate ut corrumpitur se-
cundum aut quod est calidum [illegible] aut quod
est frigidum et sic de aliis // Ad aliud peccat
tamen sic et [illegible] aut qualitate aut quantitate
dicendum quod peccatum quantitatis uidetur et magis
et magis sensibilium subito intrinsecus
ut patet 2a primi capitulo [illegible] et hoc // Ad
[illegible] dicendum quod magis expressit de visu quia
[illegible] manifestatur nocumentum in vi-
[illegible] ex retencione menstruorum plus quam
[illegible] in aliis sensibus et hoc quia visus exigit
[illegible] magis clarus et purus aliquo
alio sensu et organo magis mundo et
[illegible] est quia visus magis intra alios est
spiritualis et [illegible] ad [illegible] // [illegible]
[illegible] possit [illegible]
[illegible] menstruorum patet cuilibet
qui legit partem 4 et tales [illegible]
[illegible] ut potest elici ex causis precedentibus
// Et multiplicatur hic Avicenna notat effectus
[illegible] ex retencione menstruorum et
[illegible] et cordiales et patet // Continue quia
in retencione menstruorum [illegible] membra

.Nota

.d°

1gno

.2°

.Ad p^m

.d°

.6°

.Ad 2^m

.Nota

et menstruorum replecionem ex regurgitacione menstruorum
ad superiora in matrice ut in pluribus magis
repletur et venis et arteriis matricis et
per quod vasa spermatis/ cum autem est ita re
pleta et per hoc incitatur mulier ad libidinem
/ cum autem repletio adhuc magis procedit ex
mora retencionis propter novitatem et gravitatem agre
gationem menstruorum tunc fit opilatio in venis et ar
teriis matricis/ propter opilacionem autem non potest
transire calor spiritualis membrorum interiorum regu
lans cordis/ et ille qui est in partibus suffo
catur annihilatur/ accidit igitur corrupcio
menstruorum quia in venis et arteriis matricis
et eciam corrupcio spermatis id est menstruum propter
fetorem eorum apud et propter suffocacionem
caloris in partibus/ et accidit etiam propter dictam
corrupcionem privacionem mulieris/ quia tamen non
sufficit filium generare quia propter causas dictas
matrix non est multa apta generacioni nec est
calor potens sperma venire regulariter/ et
reducitur cum calidis retentio ut menstruorum ad
suffocacionem matricis et ad strictum ha
nelitus/ et retencionem eius id est ad nichil
acionem eius/ si autem retencio sit totalis
moritur nisi in quodam casu ut dicetur
infra/ ad pulsum cordis et sincopis et obi
[illegible] ad accidentia suffocacionis matricis
et ——— tamen quam ad mortem ut in
debitur infra/ Et ego vidi unam duas
romanam meam novi ex suffocacione
matricis/ quo autem ex corrupcione men
struorum et spermatis fiat suffocacio et quo
ad suffocacionem matricis sequatur sinco
pis et quam mors dicetur infra in alio
capitulo// Dicit quod non videtur quod propter retentionem men
struorum mulier fiat non casta quia retentio .1 do.
mentum menstrua et repleantur vasa quia .p.ª ar^m
tale menstruum non est sperma quare non incita
bit ad libidinem// Amplius ipse dicit quod accidit .3.^m
corrupcio matricis et spermatis// Et quia men
strua post peccatum sola [illegible] non corrupcit matrice et
// Amplius ponit quod non suscipit filium ex sperma
impregnacione si est impregnata tamen .4.^m
— suscipit filium// Amplius videtur .4.^m
quod talis possit generare ponit eius auctor/
2a parte in quo dicitur [illegible] in septentrionis
generant et habeant mulieres superfluitatis
in urinis ymo ut experiencia manife
stat mulieres septentrionales sunt mul
tum fecunde// Contrarium tamen aliquis istorum effect .6.º No.^d 3
tum apparet maxime circa principium re
tencionis menstruorum ut appetitus ad
libidinem [illegible] eciam principium retencionis men
struorum calor ——— est sufficiens sed
adhuc accidit opilatio prohibens transitum

caloris spiritualis/ processu autem retencionis menstruorum
alii effectus quia calor suffocatur et opi
latio accidit unde quia corrumpitur menstruum calor .Ad.p.^m
accidens// Ad instancias// Ad primam dicendum men
struum non est sperma potest dici quod primum est
[illegible] autem in libris [illegible] sequeretur non incitat
menstruum sperma quia per moram quam facit
in vasis/ et tempus mulieris acquirit pro
prietatem et naturam spermatis quare potest
incitare ad libidinem// Ad 2am tale men .Ad.2.^m
struum potest esse frigidum dico quod [illegible]
tale fiet et incitabit mulierem ad libidinem
non racione eius quod facit menstrua repleta sed racione eius
quod facit menstrua superflua// Ad 3am dicendum .Ad.3.^m
quod corrupcio matricis et spermatis non accidit
nisi in fine retencionis id est cum longo
tempore fuit retenta et tunc peccatum quia
propter moram transit in peccatum qualitatis// Et
consequencia cum peccatum accidit apud retencio qualitatis .No.^d 3
nis quod causis [illegible] actum accidit ut suffocacio
matricis/ cum autem accidit peccatum quantita
tis [illegible] accidit apud retencionem non contingit pro
tunc mulier fit magis [illegible] non casta
// Ad 4am dicendum per expositionem quod non suscipit .Ad.4.^m
filium si completum [illegible] impregnatur fetus
non completur propter causas dictas sunt exponatur .6.º a.ª
ex impregnacione id est ex coitu in pregnacione/
dato enim quod fiat coitus impregnantis
secundum condiciones superius dictas non susci
piet filium quia non impregnabitur// Aut .6.º a.ª
dicendum [illegible] ex [illegible] quod fiat
in pregnacione sed [illegible] et ideo non suscipiet fit non casta
filium// Ad 5am dicendum quod mulieres sep
tentrionales generant ille in quibus tacet men
struum et in quibus menstrua [illegible] retenta
et per septentrionales non generant quia retencio
menstruorum ponit [illegible] excessiva
superfluitatem in matrice cum calidi suffo
cacione ut patet ex dictis// Sed instabis quod hoc .9.^m
est multum [illegible] quia iste [illegible] dicendum .6.º
quod est apud retencionem menstruorum
ut dictum est si hic loquitur auctor/ quod
non [illegible] per longam moram retencionis
menstruorum ut dictum est// Et quia accidit
ei [illegible] hic auctor/ ponit aliquos
effectus retencionis menstruorum [illegible] pec
toris et [illegible] patet// Contrarium quod .No.^d 3
cum sanguis menstruus retinetur valde
fortiter regurgitatur ad pectus propter colli
gancias quas habet matrix cum pectore me
diantibus venis [illegible] ad
mamillas/ quia sanguis extrudens venas
pectoris vel pulmonis frangit easdem
contingit sputum sanguinis// [illegible] ve
ne pectoris sunt fortes vel est [illegible] opilatio

2m. /// Amplius tale menstruum potest esse frigidum
quare non incitabit ad libidinem

/ Utrum retencio menstruorum incitat ad
libidinem.

vel inclinenas pectoris et mamillarum et non pot
transire ad pectus et pulmonem quia regur-
gitat ad stomachum et ad mestrua, unde accidit
vomitus sanguinis, aut egressio sanguinis accidit
aut sputum sanguinis magis in virgini-
bus adolescentibus et similiter vomitus et
egressio sanguinis quia in adolescentibus sanguis
est acutus habundans quam in aliis etatibus
et ideo secundum afforismum sanguinis sputum magis
fit a xv anno usque ad 35, et 3a afforismorum
adolescentibus non sanguinis sputum, possi-
et expuit sic iacet littera quia in possi-
bus magis accidit predicta quam in corrup-
tis, ideo quia in virginibus plus per relaxa-
retentio menstruorum, ideo quia non sunt dilatate
vene nec attractive minores per coitum
calores et confricationem coytus, quia in eis
plus aggregatur et hinc [illegible] nimio
in qua potest per [illegible] et ad pectus et ad
stomachum et ad mestrua // Et si instaurentur
quando non sanguinem fluxerit sine retinuerit
tempus ad pectus ipsum debet diriguntur
in mamillas et gueniet in lac ut [illegible]
manet mulieres asspicio sanguinis et ideo demum
apparent et morte // Adinquam non facit de possibilibus
ut potest 5ta afforismorum et in sunt captis sanguina
non pro hoc mulierem et sentitur de me-
lioris // Et diversificantur, hic Avicenna, post
effectus quod proveniunt ex mutatione qualitatis
menstruorum et sic dicit Avicenna, quod dispositiones
que veniunt ratione mutationis qualitatis
menstruorum multum diversificantur secundum
diversitatem complexionum quia in colerica
colera fiunt egressiones in flegmatica flegmatice et
sic de aliis // Considerandum quod in colerica
muliere menstruus sanguis coniunctus est
quia sua dispositio naturalis non fuit egritudines
primo cum sit secundum dispositionem naturalem ratione qualitatis
conservatur sanguis quia est ex parte qualitatis
et ita in flegmatica et in aliis sed cum colerica
mutantur ad maiorem coleritatem et
in flegmatica ad maiorem flegmaticitatem
quod est facile quia in humidis symbolum fa-
cile fit transitus et in quacumque proportio-
nali, ideo bene dicit Avicenna, quod in colerica fiunt
colerice egritudines et in flegmatica flegmatice
et sic de aliis non negans per
hoc quin in colerica possint fieri flegmatice
et in flegmatica colerice egritudines et sic de aliis
// possunt autem ad introducendam istam fiunt
dicitur quod Avicenna, hic de Almansore et
de dicta prius, dixit enim quod retentio
menstruorum ducit ad omnes egritudines
replectionis, non hic declarat quia perducat
ad egritudines colericas flegmaticas etc., aut
potest dici quod videtur Avicenna dicere quod
dixit quod retentio menstruorum perducit ad

apostemata et febres dicere quod prout nec ista apostemata
et febres eiusdem generis vel speciei et similiter febres
dicit quod non et ideo duplex fuit remotum quia
retentio menstruorum in omni genere in omni comple-
xione perducens ad suffocationem matricis
est causans egritudines unius speciei et unius
modi quia praedictas speciales suffocationes
matricis sunt proprie sua in quam complexione
pervenit quod non est de aliis passio-
nibus, sicut de aliis apostemationibus et fe-
bribus et hoc est quia in suffocatione matricis
terminus huius concomitatur per unum
modum et acquirit unam aliam formam
in apostematibus et febribus humores
remanent in forma propria secundum unam libram
ut patet per 4 canonis de causis praedictis // Et
de mulieribus. hic Avicenna, ponit men-
struationis naturalem et per tempus univ-
ersales menstruationis et patet contextus // Con-
sequenter Avicenna, posuit hoc ut per hoc intelligere sci-
ret quando cessat temporis possibilitas impre-
gnationis quia cessat cum cessant menstrua
cum fetus ex eis generatur nutriatur et
augmentetur et via menstrualis est propri-
onem per quod incepit reddit Avicenna
causalis. scilicet ut postea talia tempora non credet
per naturale menstrua sed efficacius vel
circa approximativam menstruis impregna-
tionis quia simpliciter fit in tempore // In
mulieribus autem quarum cessat menstruatio
in .35. quarum in 40. quarumcumque mulierum
cito cessat, quia habent paucum de sanguine
cessat in .35. unde accidit talis
autem possit et quales mulieres habe-
ret menstrua extra hoc tempus ut ego
vidi aliquam septuaginta annorum
habere menstrua et tamen et illis mol-
ta ... et non volunt remanere usque
licet sepius durat bene usque ad .L. et ideo
ad quod in aliquibus ponatur quod mulier pot-
est generare usque ad .L. annum sed homo usque
ad septuagesimum annum, et hoc proprie
locum perfectione virorum // In flegmatica
aut usque ad .XL. In colerica autem usque
ad .XLV. // Et contraria quod aliquando retineatur
ex toto per unum remanet quando tribus aut
duobus aut sub eius [illegible] quatuor
et ante fame credunt se esse pregnantes
et ante et fame [illegible] hoc affirmat
et falluntur, et ideo signa confluencie men-
struorum est quando in pessimis secretis
accidunt tales retentiones menstruorum
unum duobus aut tribus mensibus sed sunt
impregnate // dum tamen ceterus deficiunt
menstrua in [illegible] in fecunditatem et
credo quod fecunde quarum gignunt multos
filios et multum consumunt de san-
guine in partu et [illegible] ut est

necatione et augmento si risset in dictis avic(enna)
supius quod mulier fetu dando fit anus
et antiqua // Et quoniam pervenit. hic avic(enna) sol
vit ad duo dubia et primo unum 2o aliud ibi
2ti Et quoniam aperit quantum ad primum primo diceret
aliquis possibile ne esse quod mulier non habeat
menstrua et esset sana propter bonum coloris dicat
quod sic et quando declarabit in capitulo retentio
nis menstruorum et ideo dicit Et quoniam retentio
menstruorum producit .i. prestat ad alterationem
complexionis mulieris ad purpureitatem qua
[illegible] coloris purpurei .i. coloris rubei
boni et naturalis tendentis ad obscuritatem est
brunus rubeus quod habet menstrua et pro
sunt et indebite n[illegible] quot viragines
que dicuntur habere colorem rubeum brunum
que diminutatur declarat in capitulo retentionis
menstruorum // Et quoniam aperit in ea. hic sol
vit aliud dubium diceret aliquis possibile
ne esset quod mulier esse consueta habere men
strua et retinuerit non est pregnans et in
non contingeret sibi mutatio coloris nec
accideret sibi febres nec apostemata et sic
solvit dicens quod sic ut haberet lac // Conclusio .Nota
quod lac quando ita fiat in mamillis est
effluit ex natura et in isto casu aut cum
mulier lactaret aut cum mulier non
generet tale lac posset mulier pregnan
ab accidentibus evacuationis et non solum lac per
refluxum sanguinis naturalem per egestionem
sanguinis per emorroydas et ideo exponatur et
[illegible] illud .i. lac hoc quod mulier
preservatur ab accidentibus ante dictis vel possi
bile quod avic(enna) hic ponit unum casum et
apponit ipso et declarat quod quando mulier
non est pregnans nec generat et habet
lac tunc menstrua absentia trahit et retinet
lac tunc sunt noctis et ideo habent
lac et mulier non est pregnans
necatur tunc habet se lac si igitur retentio
nem menstruorum // dubium primo. Secundo rationem .do.
ad quod ponit avic(enna) hoc // duplex ratio .2o.
videtur nocturnum quod si mulier habet lac
quod menstrua deficiunt quia multe lactantes
pueros habent menstrua magis quam alie // duplex .3o.
dubium quod mulier melius habeat se an
cum habet menstrua naturalia an cum habet lac
vel fluxum sanguinis per nares aut vomitum
aut emorroydas // Ad primum dubium quod avic(enna) .Ad primum.
hic posuit ut que videt menstrua
menstruata retenta et non possunt remedia
dicta et data que tunc dicit lac
posset cum menstruis lactis provocatione
et maxime cum fricationibus mamillarum
ordinatis ad lactis provocationem // Ad 2m .Ad 2m.
dicendum quod illud est rarum et si habent lac non
habent menstrua illa quia natura nunquam habet
omnia et indisponitur male et sunt la
ctantes // Ad 3m quod mulier sunt melius ^ melius stat. Ad 3m
se habet cum menstruis quam cum aliis evacuationibus

et hoc affirmat avicenna et rationem quare evacuatio
nis ex ita ordinata causa est menstruum
et lac tunc sit ordinatum ad aliud scilicet ad
conservationem sanitatis mulieris que ad nutri
mentum fetus // Et quoniam accidit. hic ponit
unum casum vel potest esse unum dubium ad unum
dubium et non diversi ad hoc quod dubitaba
in hoc textu merito dubio ad dubium scilicet
ipse non dixisset quod ex retentione menstruorum
accidit suffocatio matricis potest non ex
suffocatione accideret retentio menstruorum
videt quod sic et patet // Conclusio quod ipse introdu
ctionis et ut alio modo dicendo quod suffocatio
matricis est duplex una ex corruptione hoc
menstruum alia ex corruptione spermatis mu
lieris dixerat igitur avic(enna) supra quod retentio
menstruorum est causa suffocationis matricis
et intelligebat quod suffocatio talis fue
rit per menstruorum corruptionem hic aut
addit quod suffocatio est causa retentionis
menstruorum intelligit autem suffocationem et ^ et
et talis est per spermatis corruptionem
et hoc duplex primo quia est propter sua mixti
onis et oppilationes venarum matricis 2o
quia in tali suffocatione menstrua non mittu
ntur provocare menstrua propter spermatis
corruptionem sicut dicit ut hic in
rubrum casum unum avic(enna) posuit unum
per duplicem suffocationem una per corruptionem
menstruorum et hec est causa retentionis
menstruorum mitigando necessariam alia est
per corruptionem ^ menstruum et ipsa est effec ^ et retentionem
tus et eius causa est provocatio menstruorum et
ex dictis patet ad quod posita est hic ista verba
ab avic(enna) quia non ostendunt quod suffocatio
matricis que est causa retentionis menstruorum
et que est effectus et hec non ostendunt quia
suffocatio matricis quamquam non videat
ad aliud quam ad provocationem menstruorum
que ad evacuationem spermatis corrupti // dubium
utrum fluxus menstruorum sit naturalis et .1do.
videtur quod non quia naturale causatur a principio .primo arm.
intrinseco libro phisicorum 2o et quod dequo
nec naturalis fluxus autem menstruorum
causatur ab extrinseco ut alimento Gal(enus)
3o [illegible] tamen menstruorum propterea
mulieribus exprodit // preterea ^ fluxus men tercia ^ prefixiones .2m.
struorum causatur ab humore peccante
in quantitate et qualitate ut patet 9o [illegible] menstruorum
primum tertiam fenum [illegible] ergo
pro non bene et debitam excedit quod ad
extra emittitur // preterea sanguis sit natura tercia ^ .3m.
quod et ponatur et filius non necessarium non videre
quod eius evacuatio possit et naturalis quia ea
est naturalis solutio genus venarum et antiqua // ^ p tercia etiam .4m.
tum matricis unio et est dolor capitis
tenebrositas oculorum // preterea sudor de co ^ tercia .5m.
mmuni modo est preter naturam ut Gal(enus) primo

.|Utrum fluxus menstruorum sit
naturalis.

.o^m affectionum magno affectionum vetres auctoritate docti// Secundum hoc est gal(enus) circa aff(ectione)m quod dicit quod iste fluxus
.2m sanguinis est preternaturalem preter eum quod menstruorum// tertia Patet primo quod quando ut avicenna fluxus emoroydalis preter infirmitatem et
.3m menstruorum naturalis est/ 4° et de quando ut avicenna sunt menstrua sicut superiorum deficientibus nec sibi magis est 6to tertiam menstruorum ingressio est naturalis// Conclusio prima quod ut patet
.4m primo affectionum in magno affectionum veteres veniunt quia natura in membris accidit 4^or modis/
No^dz primo complexione ut eodem affectionum veteres talem naturam .i. complexionem/ 2° accidit per compositionem ut 2m quod dicit ypocras dicens quod plurimum per motum physici quod non erat parata ad physicum ut gal(enus) in magno in morbis unius [illegible] egrotantes 3° accidit per consuetudinem quia dicitur quod consuetudo est altera natura/ 4° accidit per [illegible] quorum vel per quamque [illegible] contrarie quod [illegible] sanguinem cum [illegible] in sanitate aut preest in dispositione non naturali sive sit egritudo sive neutralitas sit/ eum reducat ad sanitatem/ aut saltem

No^dz ad melius// Conclusio 2° quod menstrua [illegible] et deficientis lune sicut et defectum lune/ et si forte posset aliquem [illegible] omnia [illegible] in

nonum [illegible] et defectum lune [illegible] et osmara de natura et pisces unde [illegible] nisi [illegible] et [illegible] capiti/ et in [illegible] ponitur aprolo [illegible] in [illegible] ad defectum lune et incipiunt minui in 4ta quadra [illegible] aquatice unde plus [illegible] in [illegible] lune/ [illegible] 2° posse [illegible] quod [illegible] ad nullus [illegible] magis fluit/ [illegible] maior est [illegible]/ Si autem alterum [illegible] quod est hyemalior [illegible] quod hoc est [illegible] defectum lune et [illegible] eius [illegible] [illegible] non valet tales aquosas humores gubernare quare fluunt et augmentantur in [illegible] magis [illegible] humiditas [illegible] et [illegible]// Amplius accidit [illegible] magis et humectari omnia membra corporis/ hec autem due qualitates

3° No^dz vigorant [illegible] debitus [illegible]// Conclusio 3° quod menstruum sic [illegible] magistraliter [illegible] et ita dicit conciliator differentia 184

.Quod menstruum. vel in anno 0.187. quidem est/ menstruum est fluxus naturalis et universalis purificatio [illegible] sicut manifesta mulieribus sanis [illegible] et certa quadam periodo terminata/ ut mulier apta [illegible] reddatur/ [illegible] quod menstruum est naturalis fluxus [illegible] in dispositione

naturali ut in sanis et mulieribus [illegible] in [illegible] dispositione ut in adolescentia et [illegible] et ea [illegible] bono regimine/ [illegible] autem 2° quod est universalis purificatio quod mundificat totum corpus et omnia membra et omnes eius

sunt me-/liis di-/sposite [illegible] in ipso cum regimine [illegible] in modo quo est possibile/ aut [illegible] naturale [illegible] ad masculum quod non est [illegible] non [illegible] bono regimine/ aut possumus referre istam naturalem [illegible] ad sexum femininum/ [illegible] conciliator [illegible] si referamus sanguinis [illegible] ad sexum masculinum [illegible] ad masculum [illegible] fluxus sanguinis [illegible] naturalis [illegible] in tali corpore est [illegible] naturalis itaque [illegible] [illegible] omnia superflua in tali corpore debeant [illegible] [illegible] excepta superfluitate [illegible] ordinata est in [illegible] et superfluitatibus [illegible] in capillos et pilos superciliorum et palpebrarum [illegible] in unguibus [illegible] [illegible] illorum pillorum et [illegible] unguium/ Si autem referatur naturale [illegible] ad corpus masculi [illegible] ut [illegible]

naturales [illegible] fluxus sanguinis in corpore quod tali corpore [illegible] corporis [illegible] et [illegible]/ Si autem naturale vel naturalitas referatur ad sexum femininum [illegible] fluxus sanguinis [illegible] naturalis simpliciter ut menstrualis [illegible] conditionibus [illegible]/ [illegible] autem [illegible] in sexu feminino [illegible] apertione/ quod [illegible] nec [illegible] ut [illegible] optima [illegible] ad [illegible] individuum/ sed potius ad [illegible] [illegible] autem fluxus medius [illegible] naturalem et innaturalem [illegible] dici naturalis [illegible] fluxum sanguinis apertione/ et posset dici preternaturalis [illegible] fluxus sanguinis [illegible]/ et [illegible] ordinem dictum quod fluxus menstruorum est simpliciter naturalis/ [illegible] fluxus sanguinis naturam/ [illegible] emoroydalis sanguinis [illegible] sanguinis/ ultimo preternaturam est [illegible] sanguinis apertione [illegible] in [illegible] casu potest [illegible] [illegible] vidit a [illegible]

patientes [illegible] sanguinis apertione [illegible] et [illegible] et ego [illegible] vidi et [illegible] [illegible] conciliator ad probandum quod fluxus menstruorum sit naturalis in sexu mulierum et probat auctoritate [illegible] [illegible] et [illegible] avicenna [illegible] allegans [illegible] et defectus fluxus sanguinis naturam non [illegible] [illegible] toto [illegible] preternaturam exit// [illegible]

tur rone

tur ratione quia hic fluxus est ad conservationem indi
vidui quia dicebatur quod menstrua retenta
in quantitate et qualitate et sic conservare nos a pluribus
doloribus et cum sanitate // Prima est fluxus circa
naturalis, sed quia ad conservationem speciei ut de
ductum est, hec prius dicta contrariatur
denuo ipse solvit ad instantias et de
isto nichil debemus statuere // primum dictum contra
ationes aliquam videtur molestam probat. si ille fluxus
menstruorum non sit naturalis concludo ad ma
sculum retentarum quia si ille fluxus non
exiret [illegible] naturalis esset contra retenti
one dictum Galieni in tegni secundo ubi ponit signa
sanitatis egressum ab hiis que prius erant
consentaneum nature ubi evitat et fluxum
menstruorum esset secundum se et male positum
illa signa resistentiam ad corpus retentarum
// Preterea fortius sit exitus puerorum circa
perita propinquitatis potius naturalis est masculi
et naturaliter masculinum ita exitus puerorum
paratum deus ponit naturalis aliter puerum parum aut
esset frustra aut non haberet adequatum mulier
puerum parum vero credendum est quod similiter
esse equalis aut maioris perfectionis quia si sit
in masculis necessario ipsa emitteret menstrua
semen ut fieret conservatio speciei // Praeterea circa
mulier sit parata propinquitas sed ita est se
na exponit quod quod naturaliter egreditur in masculo
lo sub forma propinquitatis egrediatur in mu
liere sub forma seminis // Contra secundum ponitur
quod aliquis fluxus sanguinis sit naturalis
naturaliter corporis masculi lapsi // Contra ita
lis maior est fluxus sanguinis natura
liter aut est ratio que pretermittit
ut Galienus in libro de secretis // Contra tertium non
mediatur quod fluxus menstruorum sit non
naturalis tempore quo exit quia est cum tristitia
// Amplius tunc mulier privatur naturali
menstrua operatione que est coitus aut sal
tem generatione perfecta ut tertia secunda quarta
de causis lepre // Preterea forma generationis circa
torem seminis menstruum non est aptum
generationi per se immutationem // Et ideo potest
aliter dici ut dicatur quod aliquid exire naturaliter
potest intelligi dupliciter uno modo quod egrediatur
medio processu sanguinis ad conservationem indivi
dui et speciei et eius delicta, Alio modo
aliquid egredi naturaliter quia egreditur in sanguine
ad conservationem individui et speciei cum pro
ducit ordinatis et tunc mulier indivi
duum // secundo considerandum quod menstruum quod
egreditur ad extra non est naturaliter generationis
probatur quia iam cum facta esset menstrua

mulier non posset generare quia evacuata esset materia et
tamen generat. Immo perfectiorem generat fetum
et citius quam in menstruatione mulieris quia autem
menstruatione venit ut dictum est // illud enim quod
de sanguine egreditur in muliere per menstrua
quando non est ultra debitam quantitatem est quedam
superfluitas // illud autem quod de ipso sanguine
mulieris est materia generationis est sanguis qui re
manet in venis matricis quem attrahit
menstrua virilis ad se ut dicitur // super secundo dico
de generatione emebus nisi et utrumque sanguis
potest dici mulieris superfluus sed ille qui egreditur
posset dici superfluus in quantitate et quali
sed ille qui est materia generationis est sicut exceden
in quantitate et utrumque egreditur a matrice sed unum
prodire ut dictum est / alter autem proprie
non habet prodire immo non evacuatur nisi
occurrat propinquitas attrahens aut nisi sit
fetus in matrice qui attrahat sibi alimentum
// primo ergo sit quod menstruus sanguis qui egreditur
prodire a matrice non est simpliciter naturalis
secundo quia sanguis [illegible] simpliciter naturaliter egre
diens est qui est ad conservationem individui
et speciei / sed ille non est ad conservationem speciei
ut patet quia ipso sicut extraneus non potest
fieri generatio aut non perfecta / secundo non est
simpliciter naturalis contra decus quia in sua exitu
cor non est in meliori sanitate sed sic vi
detur de lepra // Secundo ergo sit quod sanguis qui est
materia generationis non egreditur simpliciter naturaliter secundo
quia non egreditur prodire immo cum occurrit
propinquitas virilis et non occurrit prodire // tertia
ergo quod fluxus menstruorum primo et sanguinis
puerum post simul exire et non prodire
immo generare et paulatim et tamen est naturalis
sed non sit simpliciter naturalis quibus est delicta
saltem mulieris sed fetum quia sit in sanguine
et ad conservationem speciei et individui / patet
quia tempore quo fetus est generatus et quo
vivit et nutritur et generat ad ipsum fla
et ille duplex sanguis // quarto ergo sit quod
ille duplex sanguis egrediatur a matrice
simul in fetu partum dummodo sit integre
et quanto retentus est magis naturaliter
egrediens quolibet alio egressu fluxu
ideo quia in ipso plura generant per quam aliquid
exiens ac tota masculi vel fetus egreditur
naturaliter / quia primo sit in sanguine et ad conservationem
individui et speciei et totius utriusque bono
regimine / et natura multis suppositis et hoc
ordine et influxu et resultatio super celo
lepram // tertio exitus primi non est
in mente ordinatus ad conservationem speciei
immo non nisi per manum dimittendo

.5ta 9o.

.6ta 9o.

.Ama 9o.

.Ad primum.

.5o a.

.Ad 2m.

.9o.

.5o.

rem // 5ta 9o sit quod nichil egreditur semper naturaliter nisi
superflua [illegible] vel femelle / 2o quia sit [illegible]
tima sanguis et eius delicia et ad conservatio-
nem speciei et individui et inest omnibus
suppositis eiusdem speciei / et licet non concedatur pro eo
dicere ipsius tamen non tollit realitatem // 6ta
9o sit quod quando egreditur non semper naturaliter
tur non totaliter et superflua ab eo manat
ratio quia tunc in toto corpore minor ipsa
pro proportione sanguis / et ideo hic mulier
non habet plenam deliciam // Ama 9o potest
quod superflua completum non egreditur semper naturaliter
cum non sit ad conservationem speciei // Adiustationes
1a Ad primum dicitur quod [illegible] licet [illegible] sit
[illegible] / interior tamen est [illegible]
[illegible] sit universale gubernans hic in
femina et maxime humida sive luce et
nocte // Aut dicitur ut insinuat et [illegible]
[illegible] cum [illegible] sit alma et apertius
respectu tamen illud quod [illegible] movet [illegible]
semper et et illum [illegible] [illegible] ad extra
[illegible] et intelligo quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] sit [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ab [illegible] ut dictum est et est [illegible]
[illegible] ad conservationem individui et speciei et
[illegible] sanguis / quia naturalis // Ad 2m solvit
[illegible] dicens quod sanguis fluens [illegible] non
non est [illegible] [illegible]
superfluus [illegible] est [illegible] aquosa [illegible]
[illegible] in colore [illegible] sanguis // Et [illegible]
quia dictum est [illegible] de generatione embrio-
nis et [illegible] quod fetus [illegible]
[illegible] et post generationem [illegible] et
trahit sanguinem dulciorem et puriorem
[illegible] non est superfluus / et aliter / et
[illegible] loquitur de sanguine quod egreditur [illegible]
[illegible] ut alias / dicit [illegible]
sanguis quod tempore menstruorum [illegible]
separatur [illegible] // et hic solvit
dicens quod sanguis menstruorum est impurus
et superfluus 2us sanguis quo nutritur
[illegible] [illegible] licet [illegible] habet for-
tiorem attractivam quam fetus [illegible]
[illegible] puriorem [illegible] sanguinis
[illegible] // [illegible] quod fetus
[illegible] sanguinem dulciorem et puriorem
[illegible] est [illegible] 2us sanguis quod vadit
ad mamillas ut [illegible] in lac
et hoc est [illegible] 2us [illegible]
[illegible] in matrice usque ad
tempus [illegible] / sanguis quo [illegible]
et nutritur fetus est superfluus
2us sanguis quo nutritur mulier

et addit quod sanguis menstrualis habet [illegible] una
[illegible] existunt [illegible] maxime [illegible]
/ 1a pars est que nutrit [illegible] generata
[illegible] / 3a pars [illegible] qua generatur calor et pinguedo
et adeps / 4a pars tendit ad mamillas ut
[illegible] in lac / 5ta pars est superfluus
[illegible] que [illegible] in matrice
usque ad [illegible] / possit autem dicere [illegible] tor
quod [illegible] est una pars
que nutrit carnem et [illegible] sanguinea
/ alia / aut possum [illegible] dividi [illegible]
[illegible] in 2o capitulo [illegible] / [illegible]
[illegible] potest dici breviter quod [illegible] sanguis
sit naturaliter [illegible] et familiaris est [illegible]
aliquis excedens in [illegible] 2us [illegible]
[illegible] et est [illegible] generationis et [illegible]
[illegible] fetus [illegible] est naturalis [illegible]
multo [illegible] // Utrum autem mu-
lier habeat fortiorem attractivam quam fe-
tus non credo quod [illegible] habeat cum sit [illegible]
[illegible] et [illegible] in matrice [illegible]
[illegible] de quo alias videbitur // Ad 2m [illegible]
quod fluxus sanguinis peccaminis qualiter non
est semper naturalis ut dictum est fluxus
autem sanguinis peccaminis [illegible] modos
dictos et [illegible] et [illegible]
[illegible] quia est [illegible] [illegible] naturalis
// Ad 4m dicitur quod solvit [illegible] non est adeo
[illegible] quod ponat dispositionem preter naturam
[illegible] in aliquibus [illegible] et [illegible] plu-
ribus [illegible] et possit dici quod [illegible]
[illegible] fluxus sanguinis non est semper
naturalis quia non est ad conservationem speciei // preterea
fluxus sanguinis [illegible] dictum est non est
[illegible] naturalis et [illegible]
[illegible] illa dicta de mala dispositione [illegible]
et capitis [illegible] et oculorum // Ad 5m dicitur quod
licet sudor non sit naturalis non tamen tollitur
fluxum sanguinis esse naturalem / quia ordi-
natur in alios fines quam sudor // Aut [illegible]
potest dici quod [illegible] sudor est naturalis / et [illegible]
[illegible] sudor est preter naturam [illegible] preter ultimum
posset [illegible] // [illegible] restat [illegible] [illegible] quod alle-
gatum est fluxum sanguinis naturalem et
a toto genere preter naturam / ut [illegible]
de [illegible] in 2o [illegible]
[illegible] ponat [illegible] que [illegible]
[illegible] // [illegible] est [illegible]
notario de eo quod est preter naturam / [illegible]
aliquid dicitur preter naturam [illegible] ut
quia non est ordinatum ad conservationem
maxime speciei / et isto modo fluxus sanguinis
naturalis dicitur preter naturam / alio modo dicitur preter naturam

.| Utrum fluxus sanguinis naturalis
generetur ^ unum sit a toto ^ preter naturam

quia nec sunt genus nec in speciem conveniunt cum sano
quo ad compositionem sit sanus / et isto dolor est preter
naturam et videre muscas volare et sentire
tre amaritudinem nullo presente amaro / quia
Galienus in libro de crisi dicit quod fluxus
sanguinis narium est preter naturam intelligitur
primo / et cum eo stat quod illud possit esse
signum non a toto genere ——— preter naturam
eo modo quo intelligitur 2o tegni quod intelligitur
esse preter naturam quod in suo genere in sua
specie conveniunt cum sanitate speciei / fluxus
aut conveniunt speciei humane et eo est
signum quod sunt illicitatum [illegible] aut quare
// Aut dicendum breviter quod in libro de crisi .6o a.
loquitur de preter naturam id est de hiis que non
regulariter insunt omnibus sanis / sunt
in aliquibus sanis / sed in 2o tegni loquitur
de preter naturam que insunt egrotantibus
aut neutris nunc etc.

Superfluitas in hoc quod ait feminam Secundum
quia / partes abice / manifestavit
menstruationem naturalem et non naturalem et posuit
eius effectus. Hic vult ostendere causas
menstruationis non naturalis et preter naturam /
et eius ponit signa ut sub una gat curam / et primo
abice / ponit causas et curam venis menstru-
antibus preter naturam ut fluxus menstruorum /
2o abice / ponit causas signa et curam alterius
ut puta retentionis menstruorum / ibi 2a que
sunt retentione. Prima in 2as / quia primo abice
facit quod dictum est, 2o declarat et determi-
nat de quibusdam dispositionibus superius tactis
de quibus non fuit nec sufficienter dixe-
rat ibi 2a dum sanguinis / prima in tres quia
primo ponit causas fluxus superflui men-
struorum / 2o signa / 3o curam / ibi 2a eius autem
que est sanguinis in feminitate ibi 3a facta
autem sanguinis in feminitate / prima in 2as quia primo po-
nit fluxus menstruorum immoderatum et 2o
dicta ponit a suis causis ibi 2a et quia pro-
ducit multitudo / prima in 2as quia primo ponit causas
fluxus immoderati ex ea et ex parte mem-
brorum ac virtutis expellentis / 2o ex parte eius
quod expellitur ibi 2a facta autem ea sanguinis
prima in 2as quia primo ponit causas ex parte longe 2o ex
parte propinqua ibi 2a aut propter dispositionem in matrice
prima in 2as quia primo ponit unam causam 2o
aliam ibi 2a et quia fit sanguis feminitatem
eius quod dicit in prima parte patet // Conclusio quod men- .Nota
strua fluunt [illegible] eadem natura
expellere quia materia est aggregata est ipsa
superflua [illegible] et quia mulier [illegible]
[illegible] et in memori [illegible]
[illegible] et disfecta quia non est cum [illegible]
[illegible] ubi prius ipsa vel post [illegible]
cum alio nichil habebat / non et [illegible]
[illegible] moderato ubi prius [illegible]
[illegible] superfluo resolvere [illegible] superfluum
aut forte mulier consueverat [illegible]
[illegible] emoroydas / aut fluxum sanguinis
narium et non tamen emoroydibus et flu-
xu sanguinis narium / aut mulier cum

putatum est unum membrum ut pes aut manus
in istis casibus et consimilibus aggregatur mul-
tum de materia plus solito quam natura [illegible]
pellit per viam menstruorum ita ut ubi prius
mulier habebat menstrua per duas dies
non habebit per octo / ubi prius emittebat
per unam libram non emittit tres aut quatuor /
et iste fluxus apparet superfluus / sed non est
nisi cum perduceret ad turpitudinem id est ad
difformitatem coloris inducens quia cum
perducat ad turpitudinem tunc evacuatur utilia
ut puta calor naturalis et boni humores
qui sunt alimentum membrorum / et conducit et
ad consumptionem quo non egrediuntur quia tunc superfluit
quod apparet manifesta et magna permutatio
in colore et forma egredientium et debilitatio
virtutum / et sic ut exponatur sequens textus
quando iste fluxus fit sine feminitate id est
propter causam egrediens. Sed aliquando cum natura
[illegible] expellitur per menstrua / ut multotiens
apparet in febribus putridis et apostema-
tibus gutturis pulmonis et pectoris
et in multis aliis egritudinibus in crisi
per menstrua / et hic quia natura ponit locus
aptus evacuationi primo aphorismorum ea que oportet
fieri // dubitatur utrum in fluxu menstruorum sit
superfluitas cum mutatur color et forma
exeuntium / et videtur quod non quia in evacuatione per
farmaciam non est superfluitas cum evacua-
tur aliquid de innatio id est nec in evacuatione
menstruum facta ante tunc evacuabitur
aliquid de innatio / dicitur talis est superflua
quia patet assimulis / ante collige per aphorismum
primi [illegible] infirmatis purgari non
expedit // Amplius si talis fluxus factus
ante non perducat ad turpitudinem et ad fluxum
quo non egreditur non est / hic dico velle-
re mundum tunc non sit superfluus / hic
autem determinatur de fluxu superfluo
// Conclusio quod in fluxu facto ante de hic est a quo
sanguis incipit turpitudo et color eius
per egressum mutatur / aut tunc est turpitudo et
difformitas coloris omnibus manifesta / et
coloris mutatio incipit tunc dum itaque in
colore multi alii coloris apparet
// Primo intelligitur fluxus non est superfluus
ymo est signum sufficiens evacuationis / sibi
terminatur / 2o quia significat quod nichil
remansit de nocumento / Oportet autem intel-
ligatur 2o fluxus est superfluus
quia tamen non [illegible] nocumentum [illegible]
tunc evacuatur et notabile // Ad
rationes dicitur quod in evacuatione per farmaciam
in principio evacuationis moderata evacua-
tio non est superflua ut cum incipit
[illegible] sed cum sint [illegible]
ymo quia [illegible] talis

.1o.
.primo argumentum
.2m argumentum
.3o. Nota
.ad primum

./ Utrum in fluxu menstruorum sit superfluitas
cum mutatur color et forma exeuntium.

.Ad.2m.

.6o.a.

.No.3

Illa mala complexio est remouens bonam

.Ido.
.primam.
.2m.
.3m.
.Ad.pm.

cuatio est nociua et superflua et intelligatur de fluxu menstruorum ut predicta // Ad 2m dicendum quod talis fluxus est superfluus apud vulgus sed apud medicum non, et Avicenna loquens secundum morem loquendi vulgi et mulierum appellauit ipsum superfluum, et quod Avicenna non licuit talem fluxum esse superfluum preter et nisi quia non vult quod talis fluxus comprimatur // Aut dicendum quod talis fluxus a toto est superfluus quia impedit mulierem ab actione viri et propter hoc accidit quod tempore cessationis mulier redditur calidior // Aut per dispositionem in matrice / hic Avicenna assignat causam fluxus menstrui superflui facti ratione partis ut puta ratione matricis / et primo ponens unam causam innuit unam complexionem / 2o ponit alias multas causas ibi ibi Aut per ulcera quod prius dictum patet // Conclusio quod mala complexio est per sanitatem in causa per hoc et addens in eius debilitatem plus quam complexio atque virtus / debilitas illa sequens complexionem est deterior quam sequens permutationem aliter non ut complexionis aut virtutis // Amplius si permutatio complexionis et virtutis debilitatur non debilitatur nisi ad permutationem illarum nam sequitur mala complexio separatam indecenter debilitatur // Amplius complexio est qualitas que est una entitas magis actiua quam complexio et virtus / dixit autem Avicenna et illa est deterior que fit per malitiam complexionis alicuius innuens per hoc quod non quelibet mala complexio prauam quia illa fit qualitas paucis actiuis cuius signum quod ad eius actionem non sequitur dolor aut hoc fortius dicendum intelligi quoad qualitates complexionis quia illa debilitas est deterior que sequitur malam complexionem compositam plus quam simplicem et precipue caliditatem et siccitatem que sunt actiuiores qualitates // Dubitatur quia videtur quod debilitas sequens malam complexionem sit deterior per accidens est de se quod debilitas sequens raritatem textus, per se est peior alia debilitate ut 1a 3a Avicenna / tertio de debilitate per se // Amplius causa fluxus menstruorum sequitur fortitudinem expulsiue quia non possunt Avicenna /// Amplius quod debilitas est magis causa fluxus menstruorum aut sequens caliditatem aut siccitatem // Ad primum dicendum quod raritas textus per se est maioris debilitatis quam mala complexio partium quam talis raritas textus incipit paulatim sed debilitas proueniens ex mala complexione illa proprie accidit in tempore et non infert nocumentum magnum quia aut natura subuenit sibi aliter per se aut partium aut medicus sed si debilitas proueniens ex mala complexione per se reparatur per se in suo tali est maior quam quia debilitas sequens malam complexionem est per se illa

talior seu ducendum quod debilitas proueniens ex raritate textus per se quia debilitas raritatis textus per se quantum sanitati sed debilitas est que est multum remota a sanitate ymmo forte incurabilis // Ad 2m dicendum quod debet intelligi quia si debilitas retentiue est causa fluxus menstruorum quod et intendunt ad debilitatem retentiue causa fluxus / talis autem est fortitudo expulsiue // aut possumus dici quod fortitudo expulsiue non est causa fluxus quia sequitur temporaneum // Ad 3m dicendum quod raritas debilitas sequens complexionem est deterior cadam magis causat fluxum raritas quia ad ipsam sequitur dilatatio viarum / ad siccitatem autem sequitur constrictio / Quidam dixerunt quod debilitas sequens malam complexionem est deterior ratione inherentie quia longo tempore remanet / contrarium videmus de emoroydibus et de aliis aliquibus causis que remanent toto tempore vite et non habent curam / mala autem complexio habet curam // Amplius mala complexio eradicata habet curam fortiorem atque potentia eam remouere // Aut per ulcera / hic Avicenna ponit alias multas causas fluxus menstruorum et patet quod dicit // Conclusio quod per ulcera intelligit Avicenna vulnera recentia vel non ambulantia quia ex vulneribus sanguis recto proueniunt ad venas et arterias notabiles sicut emoroydes per venis matricis quia sunt et multiplicatur vel ex malitia sanguinis et ab eis fluit continue vel multum frequenter sanguis sicut ab emoroydibus / ani per confricationem intelligit coytum quod dilatando et calefaciendo trahit multum de natura ad matricem ut Avicenna / nono de natura libro / per ragadias intelligit fixuras colli aut faucis matricis quia sicut ut fixure calcaneorum vel aut manuum recedunt ab aliis per expressionem aut per aliam causam extenduntur maxime colli matricis et ille fixure dilatantur ut proueniant ad venas et arterias quia fluit sanguis et magis superflua aut per separationem id est dilatationem orificiorum venarum et abscissionem id est solutionem earum secundum latum et fissuram id est solutionem earum secundum longum itaque ipsum est determinatum et declaratum eius quod dixit primo aut per ulcera / prius quod habet per ulcera intellige vulnera sanguinosa non manifeste et subito per ambulantia sed occulte paulatim et aliis per causam corpoream id est per solutiones dictas factas a causa corporea ut acuitate humorum salsedine eorum vel quare aut per causas extrinsecas factas

// Utrum debilitas sequens malam complexionem sit deterior aliis.

tales per fissionem sunt cum aut per fissure at
similibus et salm uel coxum aut hinc
magna [illegible] aut materia per
de abortu inquo fuit necesse ponere
instrumenta ferrea in matricem aut manum
obstetricis et difficultate partus ubi ligata
erat cruda vel ligata orificia uenarum
et attraxit lacerata uel ex ea — propter
uehementiam dolorum // Tandem quod inter
efferendum humorem uehementia quantum
humores grossi ualde propter eorum leuitatem
subtiliorum humorum et remanentiam gro
ssorum et in eis quantum in eorum causi
bus uariis ut manifestat experientia
est 1° humores grossi ad humani in mu
lieribus potentia huius uehementia humoris
partus quia expellantur ad curam tali sunt
ad matricem quia eorum grossitie in actu
expulsionis amatrice dilatatur propter eorum
grossitiem orificia uenarum matricis sic
perfluunt ex qua dilatatione superflua
accidit fluxus immoderatus [illegible]
fiat generatio illius dilatationis // si autem
non expellantur [illegible] nec ibi faciat
emoroydas quod emoroydes sunt cum fluxus
superfluus, ad 4m dixi quod inter labores sunt
in tali fatiga que est in dilatatione uehementer
ponderans humores [illegible] multum
quos respiciunt nec [illegible] et [illegible]
uenarum [illegible] in mulieribus
ad locum euacuationis quod in mulieribus est ma
trix et quia in tali motu sit inflamma
tio [illegible] uenarum matricis
et quia et [illegible] est dilatatur et uehementer
talem multum dilatatur dilatatur uel
ut adeo quod fluit et malum et bonum in
accidit fluxus superfluus // 3° aut
motus intensus causat [illegible] et
ablationem menstruorum [illegible]
ubi [illegible] hoc et quod [illegible] iste
textus cum illo // Sed dices contra expositionem .1°.
quia illi humores grossi uenientes ad ma
tricem deberent opilare et opilando
[illegible] et non fluxum // Amplius .2°.
melius esset quod natura transmitteret illos
ad curam [illegible] ubi uarices sic
in viris // Ad primum dicendum quod apostemata uel duobus .Ad p^m.
opilant et sit aliquando [illegible]
multe [illegible] granatos [illegible]
[illegible] et expellit eos cum auxilio
[illegible] et [illegible] accidit
in lapide magno aggregato in reni
bus aut vesica et in [illegible] sit
dilatatio ut dictum est. [illegible]
magni lapidis [illegible] immoderatus
fluxus [illegible] dilatationis [illegible]

in [illegible] habent aucenus materias // Ad 2m dicendum quod natura
sit nec tamen [illegible] autem sit passio
uaricarum quia non habent membra per que posset
[illegible] fieri euacuatio illorum humorum grossorum nisi
uenas aut si mulieres ultra illas habent
matricem // Facta autem ea causa hic
assignat causas fluxus menstruorum immo
deratum facti [illegible] quod euacuatur et
diuiditur in 6 causas. 1a aut propter grauitatem
ibi 2a aut propter acuitatem ibi 4a aut te
nuitatem ibi 4ta aut propter caliditatem ibi 6ta
aut propter [illegible] aquositatem // Dicit 2° quod superfluitas
fluxus menstruorum ea sanguis potest
dupliciter [illegible] et [illegible]
pulsionem eius cum virtute simplex forti
absolute et cum sanitate et simplex quam sit non
cum virtute forti absolute et respiratione in
simplex instrumenti eius quia sit sic sanitate
ymo [illegible] uel virtus mouens sit forti
absolute et sit fortis 2a humoris noci
que expellit et retinet ubi si in [illegible]
non est respiratio sui instrumenti quia ibi
non est sanitas ymo egritudo et [illegible]
et non dixi nisi illam que sit a regione ualida
et simplex et illam que sit in egritudine in
primo capitulo vel [illegible] dixit statim et quam
sit in sanitatem egritudinis quam ambe sunt
diuerse quia prima sit a virtute forti virtute
absolute et sanitate et sanitas quod euacuatio
non est multum [illegible] // 2a sit
a virtute forti [illegible] et cum egritudine
sanguis est plus [illegible] habere
[illegible] quia non [illegible]
dat debilitas // [illegible] euacua
superfluum et [illegible] // Tandem quod
in isto fluxu menstruorum duo [illegible]
[illegible] est illud quod [illegible]
ad mouendum [illegible]
et expulsiuam [illegible] ad expe
lendum et hoc est [illegible]
sit [illegible] in infirmo, aliud
quod [illegible] est ipsa virtus mouens et ex
pellens // [illegible] ad primum assignat hic causam
fluxus menstruorum superflui, et [illegible]
ad 2m assignat [illegible] // Et ex hoc
patet solutio ad quedam quod posset obici quia
posset dici [illegible] fluxum nominant
[illegible] in [illegible] ad quod
respondit [illegible] hic [illegible]
torius // Ad hoc patet solutio quia iste fluxus
sunt [illegible] eius causa erat
fortitudo virtutis mouentis // [illegible] hic [illegible]
[illegible] est multitudo gra
uando [illegible] ad ex
pulsionem [illegible] abicit //

.Ad 2m.
Notandum quod possit subdiuidi
.Nota.
Ad 4m [illegible]
.Nota.
.2°.
.5°.

5.

ut non ymaginemur quod sola virtus sit causa sola
ad propositum sed est aliud ut puta multitudo
aggravantia quo ablato iste fluxus cessa-
bit. dicitur superfluus fluxus dictus est supra
// Aut propter gravitatem hic assignat cau-
Nota causam fluxus superflui ex parte eius generationis et
prout dicitur // Contingit quod ita accidit toti
ut toto corpori sicut stomacho quod ad cibum ita
autem accidit stomacho quod frequenter licet cibus
sit temperatus in qualitate et quantitate quia
stomachus non est fortis gravatur illo
cibo et illum expellit cum vomitu
et quandoque retentus corrumpitur expellitur ita
contingit toti corpori quod licet sanguis sit tempera-
tus in qualitate et quantitate in quantum corpus est de-
bile illa quantitas sanguinis gravat virtutem
corporis unde virtus expellit et superflue
expellit quia per viam secessus via venosa
aliam propter debilitatem corporis non valentis
reficere fluxum et secessum vomitus vel
.d°. ad aliam // dicitur quod si sanguis non transit
equaliter nec qualitate nec quantitate non debet
.2°. nocere nec gravare et sic non debet ex-
pelli // Amplius dato quod evacuetur
.3°. cum evacuatum est illud quod gravat virtutem
debet cessare et sic non erit superfluus
// Amplius ista non est nova causa fluxus
immoderati sed est causa superius tacta quia
fit propter debilitatem virtutis et non retentionem quia
evacuatur cum quod evacuatur non retentum
.Ad p(rimu)m // Ad primum dicendum quod licet sanguis nec quantitate nec qualitate
peccet absolute et in comparatione sanum et fortis
/ peccat tamen in comparatione corporis in quo est virtus
.Ad 2m. debilitas aggravans ipsum et ideo sua virtus
expellit eum ad extra quia non potest eum
continere et ideo fluit immoderate // Ad 2m
dicendum quod quia virtus non est fortis non potest
.5. terminare fluxum cum evacuatum
est illud quod aggravabat ymmo per viam
secessus vel per alias partes quia non est
potens reficere // ymmo dico cum quantitas
erit minuta non erit amplius gra-
vans et virtus reddetur potens super
residuo / virtus eum gravabat a quan-
titate sanguinis / ut videmus quod ad unam
libram que erat plus quam posset sufferre
/ illa prima evacuata remanebit que ea
.6°. non gravabit / et sic cessabit fluxus
// dicendum quod non est nova / ideo quia in extremum
illius per virtutem virtus per eius superhabundantiam re-
dditur debilis [struck] propter aggravationem
modo per eius extremum redditur debilis
per resolutionem / et non potest illum fluxum

reficere / et ex hoc patet quod 9a causa est iste modus
appetitus in precedenti prima quia in isto e-
vacuata materia gravante virtus remanet de-
bilis per resolutionem / sed in precedenti ubi erat
multitudo et virtus fortis per evacuationem
illius multitudinis virtus remanet fortis
.Ad 3m absolute // Ad 3m dicendum quod ista causa non
est nova sicut alia predictas / sed causa
est nova quia ponimus casum cum virtute
debili et temperato sanguine absolute / sed 2a virtus
sanguinis debilis cedat ea / unde ista causa re-
novata sanguinem quod sit temperatus in
qualitate et quantitate tamen gravat virtus reperiat
ut ex superiori illud quod evacuatur / si autem attribuatur
evacuationi et nocumentum et sic reducitur
in causas superius tactas .s. in fortitudinem
expellentis / licet sit debilis in non va-
lendo resistere quod est in fortis in valendo
expellere / et ideo potest reduci in fortitudinem
et debilitatem // Aut propter acuitatem / ponit
aliam causam et patet / nam sanguis si sit
acutus ultra debitum ut colericus vel
decalinus aut salsus pungit venas
unde cogitur expellere quod in eis est // Aut
tenuitatem / ponit 4am causam que eius
per evacuatur / et patet nam sanguis te-
nuis et subtilis et si virtus fortis exit
per arduas vias et per orificia venarum
// Aut propter caliditatem ponit causam quintam et patet
nam sanguis calidus dilatat orificia
.d°. superfluere et sic effluit // dicitur si sanguis
peccet ex acutis et non tenuis sicut
.2°. subtilis / et si potest esse subtilis et non
.Ad p(rimu)m calidus // Ad primum dicendum quod sic causa sanguis
per admixtionem flegmatis salsi est acutus
/ et tamen non est tenuis ymmo grossus
.Ad 2m Amplius // Ad 2m dicendum quod sanguis potest esse sub-
tilis per naturam sicut aquosum fleg-
matice // Aut propter multitudinem // nunc ponit
causam fluxus superflui / et primo facit
hoc / 2o solvit quandam dubium / 3o ibi
ponit effectus speciales huius fluxus
immoderati / primum ibi 2a sed omnis fluxus
separat ibi 3a et cum superfluit fluxus
sanguinis // prima pars patet nam cum sanguis
est acutus ultra debitum ut colericus vel
medicinam aut salsus pungit venas
b aquositas reddit sanguinem superfluum
multum quem natura repellit et conatur
ipsum expellere et ipse est aptus cur-
rere propter flexibilitatem et viam laxat

consequentia autem illa aquosa videtur
esse flegma subtile aut aquositas qualis
a flegmate // Sed dubito quia talis non debe-
ret esse superfluus quoniam ex quo est malus .1o.
quia natura continet et retinet talis sanguinem
non videtur causa esse fluxus superflui
quoniam fluxus superfluus est nocumentum
fluxus autem sanguinis videtur innatum
cum sit malus sanguis // Amplius .2o.
potest quia quod sit peior an iste an fluxus
factus propter superfluitatem ex colore habundancia // Ad primum dicendum quod est superfluus .Ad p.m
primo quia prolixus et nimius durans longo
tempore // Amplius est superfluus quoniam
ex ipso sequuntur nocumenta multa
ut videbitur prout valet quod dicitur quia est
malus nam eventualiter potest esse super-
fluitas urine et aqua ydropicorum fluc-
te in magna quantitate et de fluxu sa-
nies ulceris apostematis // Ad secundum dicendum quod .Ad 2m.
hic est peior et prolixior propter causam quia
sanguinis consumuntur multo pro-
ra accidia quam alium prolixitas autem
aperit per ex proximam et quia difficul-
tatem simplicior remediorum // Licet omnis
fluxus hic dicitur videtur circa duo
et primo facit hoc secundo declarat quod dixerat
per causam ubi 2a causa in hoc est et
dum potest multiplex forma, postea di-
ceret quod ubi modo quod causa fluxus
ex ducitur et quod fluxus menstruorum
per quos dicit admirandum differentiis sed quia
ut in aliquo fluxu preveniens
a toto depinent causis dicit quod sequi-
tur causa declarat in omnis fluxibus
hoc quia quod a principio incipit paula-
tim et infine et a principio et infine
sanguis similiter est subtilior sed in medio
exitus sanguis sanguis exit subito et
in magna quantitate et est grossior et an
ponit dicit ubi dicitur potest introducta et
sic dicitur quod in dixit quod fluxus
fit superfluus propter habundanciam aquo-
sitatis ex ipso videretur quod fluxu ^in
anima sanguis exit subtilis et paulatim et di-
stolo ratus // Ad hoc solvit quod in principio
singulis fluxibus sanguinis subtilis dicitur ^sanguinis
paulatim egreditur et sic infine et
in medio apparat grossior sed non
quibus fit propter aquositatem secundo quia ista
varietas non est propter sanguis sed
ymo est propter medium unde exit // Amplius
talis subtilitas non est uniformis
natura in fluxu facto propter habundanciam
aquositatis subtilitas apparet maior in principio
et infine et in medio apparet maior
grossities quo autem dicitur fluxus
factus a subtilitate coleris ab eo quod
fit propter subtilitatem aquositatis sed non potest
apparet quia coleris citius exit propter qualitatem
coleris et est subtilis et attrahit
citius sed hoc fit anima aquositas
est albus paulatim emanans propter frigidi-
tatem // secundo possit introducta dicit et
quod dictum est quod fluxus quoniam fit su-
perfluus propter habundanciam aquositatis
ipse in fluxus dicitur et sub-
tilis existens aliquando et quia talis est
fluxus dicitur et paulatim egreditur est
in hoc uterque absolute dicit quod non quia a principio
est subtilis et infine sed in medio est
grossius et in fluxu sibi proponit // Dubitatur
Utrum fluxus menstruorum designantur
per quatuor tempora morbi videtur quod
non quia dicit non ponit // Contra
quia est egritudo materialis // Dicitur quod fluxus
menstruorum aut est ordinatus aut non
ordinatus si est ordinatus ut sic non
non habet quatuor tempora immo ipse fit in
uno quatuor temporum alterius morbi ut
puta in statu si non est ordinatus et
fit subitus habet quatuor tempora et principium
digestionis materie et principium accidentis quia materie
est principium cum accidentia et effectus
ut accidentes a fluxu menstruorum appa-
rent leves, tunc augmentum cum intenduntur
tunc status cum sunt in ultimo tunc decli-
natio cum remittuntur quo ad
digestionem tunc principium est si materia est sub-
tilis tunc videtur ultima subtilitas
tunc augmentum cum remittitur tunc
status cum est equalis sibi tunc
declinatio cum cessat in toto vel
magna parte si autem sit mortalis
non habet quatuor tempora cum in quolibet
tempore possit interficere ut quibus-
morbis mortalibus // Ad iusta ^a dicendum .Ad a.m
quod loquitur ab autore non valet negative
aut dicitur ex dictis dicitur in multis // .8o a.
locis potest capi quod fluxus menstruorum
habet quatuor tempora et multas et ut
tas notat egritudines materiales dicitur
et tamen non manifestat sicut tempora
// Et causa, assignat causam eius quod dicit

Utrum fluxus menstruorum di-
stinguantur per quatuor tempo-
ra morbi.

Margin notes: .1o. .p. a.m .3m .6o.

.No^a 3

et p3 // Con^dum q^a dicit avic(enna) q(uod) p(ro)p(ri)u(m) o(mn)is
fluxus in p(ri)mis orificia venar(um) (con)stricta
et p(ro)pt(er) h(oc) ut i(n)cessus sit paulatim
et eis ventositatis q(uod) est subtilior et
dicit et incessus ventositatis ut in-
si deatur velle q(uod) vene sunt sup(er)flua
et ibi ventositas generatur q(uod) c(on)gre(gat)ur cu(m) ve-
nis / et io pot esse q(uia) cu(m) mix(tu)s sit
ve(n)tosu(m) fluxu(m) in quo p(ro)f(ect)a dige(sti)o ipa
infrigidatur p(er) sup(er)fluum fluxu(m) ...
i(n) ipa ventositas ... stat ap(ud) (avi)c(enna)
cum ... sup(er)flua et ... eg(redi)
datur ap(ud) ... paulatim et illud ...
.s. ventositate est subtilius / sed voluit
p(er) hoc q(uod) dicit et incessus ventositatis
p(ro)p(ter) q(uod) ap(ud) ... fluxus ... sit sub
tilis p(ro)p(ter) ... et paulatim q(uia) sine ... ter
gu(n)tur in ... incessus ap(ud)
...o est paulatim et subtilior p(ro)p(ter)
et infine sit // Con^dum 2° q(uod) hoc q(uod) d(icit)
avic(enna) / est ... regularis et iudi-
ca(ti)o(n)e(m) ... sed alys ...
p(ro)p(ter) fluxus et ap(ud) grossius et i(n)
fine et in me(di)o subtilius / q(uia) pona(tur)
q(uod) ... sit fortis et sit ... expelle(n)-
da in p(ri)mis grossa / et in subse-
q(ue)ntib(us) subtilis et ... grossa ulti-
mo ... grossa de ... subtilis
et ult(im)o grossa / et fortis ap(ud) ... et i(n)
fine in maiori q(uan)t(ita)te q(uam) in medio / q(uia)
si in p(ri)ncipio et infine ... sit acuta
... grossa et moderata / et in me(di)o sit
non acuta ... est ... et i(n)
fine plus expellentur q(uam) in me(di)o q(uia)
... magis incitabitur ad expelle(n)-
dum // Du(bitatur) q(uia) d(icit) q(uod) infine orificia ve-
nar(um) (con)stringuntur p(ro)pt(er) siccitatem ... pona
mus q(uod) sit humida aquosa ista plus
debuit humectare in fine q(uam) in me(di)o
q(uia) plures ... viaz // dicendum q(uod) humec-
tatio madefactiva erit maior p(ro)pt(er)
... q(uia) fluxus est sup(er)fluus sit ...
humectantiu(m) vera humecta(ti)o
... vel p(er) siccior et p(ro)-
... augustior / a simili ...
... humidos humiditate madefacti-
va accidentali et siccos ...
... et ...
habentes venas latas sunt ...
tas // ~~Et ... fluxus~~ hic ponit effec-
tus istius fluxus ... facti
p(ro)pt(er) ... aquositatis / et p3 q(uod) dicit

.No^a 3

.d^o

.S^o

et

// Con^dum q(uod) talis fluxus sup(er)fluus ... q(uod) fit
p(ro)pt(er) ... aquositatis sit q(uia) ...
... et multe ... ex ...
et ... et ... no sup(er)fluos ...
... et ... causant flu-
xum // p(ri)mo ... spiritu et
... et in ... causat
malu(m) appetitu(m) et mala(m) digestione(m) et
... ad ... et causat
inflatione(m) ... / et ...
... in ... vel ...
q(uod) p(ro)ducat ad ydropisim // possu(m) et in-
telligi q(uod) ... talium ...
... vaporis mali
... et malicia ... et eff-
ectus quos hic ponit avic(enna) / et io
iste fluxus ... est ...
malus / et ... aly fluxus ...
p(ro)ducant ad ista accidentia in tardius
p(ro)ducunt // Du(bitatur) q(uia) ob h(oc) ista accidentia no(n)
sunt mala et p(er) quos non arguunt flu-
xum malicio sum // p(ro)ba(tur) q(uia) ...
... et talia no(n) s(un)t
mala p(er) ... i(n) morbis ...
... // Con^dum q(uod)
aly dic(un)t q(uod) p(er) hoc ... hic ...
ponit effectus sup(er)fluitatis ...
... q(uia) no(n) dubitavit ...
/ sed credo q(uod) no(n) sit ista vera solutio
sed fuga // et io a(lite)r dicendum et dico q(uod) ...
apparet ... effectus ...
... no(n) ... fugidi
effectus / ... multu(m)
mali q(uia) ... no(n) est mul-
tum maligna inducens malos effe-
ctus ut avic(enna) / ... nolle
Sanguis ... et flegma ... hu-
mores benigni apti ... / sed colera
et ... magis ma-
ligni // Du(bitatur) q(uod) tales effectus s(un)t
... ad ... no(n) ...
... vel alys ...
... sunt tales ...
... malum ... fleg-
... in ...
... et ... possu(m) ... hoc de
... ...
q(uod) ... sit ... et ...
... ad ... est ...
... ad ... et io ... q(uod)
... ...
... // ~~Et ...~~ hic avic(enna) / po(nit)
aliquos ... et qua(nd)o facit sic(ut)
qua(nd)o ... ~~Et ...~~

.No^a 3

.d^o

.S^o

.S^o d^o

.S^o d^o

vel

si

mi 3a Et accidit dolor in 4a Et quia multum
plectatur quod primo dicit patet // Conclusio ista tamen fundatur .Nota
super dicto 4e primi capituli de flo(ribus) Cauendum
enim ad vitam duarum rerum per ducas // sanguis
enim est frenum colere et flegmatis ad euacu-
ationem autem sanguinis fuit colera que non
potens regulari tunc facit febrem conti-
nuam vel interpolatam et quia illa tunc
transmittitur ad cutem et facit ori-
pilationem intelligas rigores // dicitur cum sanguis .1o.
et colera sint in venis et unum quo
vacuato potest euacuari et aliud diminui
Amplius cum sanguis sit vinculum de- .2o.
beret potius tunc retineri // Amplius .3o.
potest quia vermis ad illum rigorem sequitur
febris // Amplius ad quod positum est .4o.
iste tamen cum satis dixerit eius in 4a
primi capituli de flo(ribus) // Conclusio quod colera .6o. nota
ebulliat per sanguinis euacuationem potest deduci
primo quia mulier habebat corpus calidum
et generat multam coleram [illegible] frenum
dicitur post hec [illegible] quod colera erat
in magna habundantia in venis
propter dyafragma [illegible] qua [illegible]
debat sanguis [illegible] infra dyafragma
propter [illegible] quia [illegible] sanguine
[illegible] non erat refrenans co-
leram tunc apparebit effectus colere // Et ex .Ad primum
hijs [illegible] ad primum quia illi duo humores
non [illegible] sunt // Dicendum quod fluxus .6o. a.
menstruorum non est naturalis [illegible]
[illegible] et [illegible] tamen in venis sit
mixto colera et sanguinis potest colera
separari a sanguine et [illegible] cum sit
levior sanguine descendere infra quod est
gravior // Ad 2m dicendum quod est necessaria .Ad 2m.
regula nec operetur ad oppositum // Aut .6o. a.
dicendum quod tunc non retinetur coleram [illegible] .Ad 3m.
novo generat ut dictum est // Ad 3m dicendum
quod ad illum rigorem ut in pluribus sequitur
febris // Ad 4m dicendum quod posuit ipsum .Ad 4m.
tamen ad ostendendum quod effectus immo-
[illegible] non erant [illegible] fluxum
[illegible] fluxum superfluum facto per humidum
aquositatis // ~~Et quia accidit~~ hic ponit
aliud tamen et dicit sic et supple [illegible]
quod [illegible] accidit hec causa in casu appetitus
stomachi [illegible] appetitus [illegible] et supple intelligendum
sicut quidam casum [illegible] appetitus ad ci-
bum fecit [illegible] et [illegible]
[illegible] debilitas caliditatis hoc propter de-
fectum sanguinis quia in sanguine et spiri-
tibus fundantur calor naturalis et declara-
rat sic ipsum quod appetitum intelligit

ad dixit in causa appetitus stomachi quia in causa appe- titus
stomachi quia in causa appetitus abi // Conclusio quod
ut apparet in [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] de accidenti
et morbo et in libro de mala complexione
diversa et patet quod pensum appetitus est 2x
scilicet quo ad cibum et quo ad potum et utrique fit
propter defectum et carentiam scilicet appetitus
ad cibum propter carentiam humidi substantialis
grossi sed appetitus ad potum propter carentiam
humidi roridi et in ipso duplici ca-
rentia generat a caliditate stomachi na-
turalis consumptionis humidi substantialis
sed aliqua [illegible] quia in [illegible]
tam naturalis [illegible] ad consumptionem humidi
roridi sed [illegible] [illegible] humidum
roridum est in stomacho ad [illegible]
[illegible] calidi et [illegible] calorem et .Nota
ex isto [illegible] apparet quod in [illegible] caliditas
stomachi que fecit appetitum quia appetitus
ad cibum fit cum carentia humidi grossi
et substantialis et cum [illegible]
[illegible] ~~stomachus fuit est bonus appetitus~~
scilicet cibum et ex illa causa [illegible]
[illegible] quia [illegible] non potest remitti per [illegible]
humidi roridi [illegible] // Et quia
dicta quod accidit posuit ipsum tamen quia ista
forte [illegible] quod in euacuatione sanguinis
deberet [illegible] propter defectum
[illegible] si non fit propter dictam causam
[illegible] et quia [illegible] caput illos
stomachi et [illegible] ad stomachum [illegible] malas
et [illegible] accidit 13a huius capituli de causa
appetitus abi // dicitur quia ponatur quod mulier .1o.
sit naturaliter colerica et [illegible] sicut
sibi nutrimentum sanguinis [illegible] ipse sanguis fluat
mulier [illegible] colerica et habebit .2o.
appetitum [illegible] et debebit colere amplius
[illegible] accidit caliditas naturalis et etiam
non deficit [illegible] sanguinis [illegible] non
[illegible] accidentalis // Ad primum dicendum .Ad primum
dupliciter primo quod fluat [illegible]
fluxus non erit superfluus [illegible]
fuerit colera [illegible] in terminis
naturalitatis [illegible] supponit fluxus superfluus
[illegible] fluit et [illegible] cum colere
[illegible] colere quia [illegible] .5o. a.
sunt colere [illegible] postea fuerit // Aut dicendum
quod [illegible] ad [illegible] adhuc
[illegible] appetitus [illegible] et .Ad 2m.
appetitus colere [illegible] // Ad
2m dicendum quod ille defectus caliditatis
non est tantus quod in eo posset accidentalis
[illegible] est tantus quod non valet refre-
nare coleram // ~~Et accidit dolor~~
~~in dorso~~ hic ponit 3m causam et patet
[illegible] colera [illegible] ad stomachum

moderat quum membra alligamina stomachi do-
rsi [et] intestina palatum, et quum est propter
coleram in stomacho facit febrem propter sanguinis
superfluitatem evacuatum. Est etiam contractio
stomachi, unde contrahitur membrum musculi al-
ligata et ligamina ipsius dorsi, unde accidit
Nota dolor extensivus in dorso. // Et considera .4m.
quare dixi: posuit ipsam causam et prosequitur
causam ad ostendendum quod varii sunt effectus
qui fiunt ex fluxu colere propter sanguinis evacua-
tionem, quia quandoque facit febrem, quandoque casum appetitus,
Nota quandoque dolorem, quandoque vomitum, et quod omnes
sunt variae dispositiones mulierum. // Et quum
multiplicatur hic ponit 4m [illegible] causam. // Conclusio
[illegible] causam ponit et intelligi et exponi
[illegible] ut littera ponat quod quum est quod fluit
[illegible] sanguis [illegible] per naturam
et non [illegible] evenit effectus naturales [illegible]
[illegible] tacti in capitulo [illegible] // 2o ponit
[illegible] quod quum fluit sanguis ex [illegible]
etc. ^ [illegible] fluxus aut
remanet multo [illegible] et [illegible]
[illegible] humores [illegible] colera
et faciunt acuta [illegible] et flegma
[illegible] ^ita in mu-
[illegible] 3o ponit exemplum lieri frigida
in quod quum est quod fluit [illegible] et humida
[illegible] alii humores omnes [illegible]
quod [illegible] mulier [illegible] colera [illegible] .6o. Nota
[illegible] et [illegible]
multum [illegible] flegma in
habebit multum [illegible] in cerebro [illegible]
[illegible] et habebit vi-
gilias et [illegible] ut
[illegible] // Ultimo considera quod [illegible]
Nota fluxus menstruorum superfluum [illegible]
primum ut [illegible] regione [illegible]
Idem et [illegible] tales non faciunt flu-
p(rim)a m(ateri)a xum nisi media [illegible] causis [illegible] aut
[illegible] // Dubitatur quod mulier sit magis pa-
rata ad fluxum menstruorum superfluum
et videtur quod calida et humida quia
ipsa [illegible] plus sanguinis et magis pa-
2m. rata [illegible] sed [illegible] de po-
tissimis causis fluxus est sanguis
// Ut 2o quod calida et sicca quia [illegible] multo .p.o.
sanguinis magis subtili et acuto [illegible]
talis est magis parata ad fluxum
superfluum [illegible] et [illegible]
3m. [illegible] et acuitas sanguinis [illegible] .2a.o.
[illegible] in causando fluxum superfluum
// Videtur 3o quod frigida et sicca mulier
quia in tali magis [illegible] debilitas .3a.o.
[illegible] igitur est ma-
gis parata ad fluxum [illegible] quia talis
ut^

[illegible] frigida et sicca [illegible]
[illegible] sicut
in ea plus defficiunt omnes [illegible]
quia in ea plus deficit [illegible]
[illegible] deficit [illegible] venarum [illegible]
[illegible] sanguis et superfluit. // Videtur
ultimo quod frigida et humida quia [illegible] venas
male [illegible] multiplicatur in ea plus [illegible]
[illegible] aquositas subtilis fluida
quam in aliis et ideo erit magis parata
ad fluxum superfluum. [illegible]
primo quod habeat venas male [illegible]
quia bona [illegible] fit ex debita [illegible]
positione [illegible] fit ex bona [illegible]
[illegible] fit a calido temperato [illegible]
frigida deficiat [illegible] et sit multum
humidum non possit sicut nec fit bona
digestio et [illegible] nec debita [illegible]
positio [illegible] // [illegible]
[illegible] quod in mulieribus frigida et humida magis
multiplicatur aquositas subtilis flu-
ida et [illegible] quod sic in [illegible]
et humido magis multiplicatur sanguis
aquositas subtilis [illegible] quia talis
redditur [illegible] aptum ad [illegible]
subtilitatem; 2o quia est [illegible]
[illegible] et aliis [illegible]
[illegible] // Conclusio quia ut dictum est [illegible]
et habet [illegible] et [illegible]
[illegible] magis [illegible]
dat in mulieribus [illegible] quod [illegible]
mulier [illegible] sit frigida [illegible]
non potest [illegible] superfluum
[illegible] remanet [illegible] illud
superfluum non [illegible]
et in [illegible]
[illegible]
[illegible] caudas [illegible]
mulier [illegible]
[illegible] superfluum [illegible]
[illegible] moderate et [illegible]
[illegible] superfluitas [illegible] fluxus
[illegible] ab [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] mulier calida et sicca est magis
parata ad fluxum superfluum menstruorum
2o quia [illegible] humores [illegible]
ad [illegible] // 2a [illegible] sit quod talis fluxus
[illegible] potest [illegible] et non est periculosus
2o quia [illegible] et fit [illegible]
[illegible] // 3a [illegible] sit quod talis fluxus
[illegible] est valde male remedia-
bilis quia [illegible] venarum [illegible] sit
multum lata ^ita loquar [illegible]

Utrum quod mulier sit magis pa-
rata ad fluxum menstruorum
superfluum.

faciliter acquirit huiusmodi morbi quod est super flua laudo viaf / morbus autem qui est siccus est valde malus et irremediabilis // 4ª 9º sit quod cauda et humida per intelligentiam cadat et sicca et facile movent super fluxum flu xum // 2º quia in ea est multitudo extre mis et apertis apponere super flua // quinta .4.9º
9º sit quod cauda et humida viscera huiusmodi magis et diuturnius supponit fluxum super fluum .5.ta 9º
2º quia plus in ea humidat et est for tioris virtutis // 6ta 9º sit quod frigida et sicca est magis apta ad fluxum super .6.ta 9º
fluum // 2º quia ipsa sit strictiva viarum et paucitatem [illegible] // ultima 9º sit quod 2ª ratio sit .ultima 9º
fluxus super fluus ab ulceribus et a sub tilitate aquositatis et forte ista de per uerti // glosa quod hic fluxus est su per fluus qui accidit propter ratio appetitus debilitas virtutis et sic de aliis per quod dictis ab Avicenna // 9ª 9º quod fluxus super fluus per abortum est peior quam malorum praeterea quia in abortu dimi nuit magis debilitatur quam in natu rali // 10ª 9º quod in fluxu super fluo permanens et continuatur cum sincopi rei teratus est pessimus // sequitur viarum mo tus quia est signum ultimum defectio nis cordis et cerebri // ad rationes
.Ad p.m.º
ad primam dicendum quod subtilitas et acuitas humoris cum latitudine viarum in mulie re cum magis disposuit ad fluxum super fluum quam multitudo humoris sola in similiter quia plures et rario res causae // ad 2am illa probat partem conclusionis et non contradicit alicui // ad 3am dicendum autem negan
.Ad 2m
.Ad 3m
do quia continentia viget siccitate com pressione et sicut immobilitate constricti partis // ad probationem quia ipsa est siccum sit sicca et pro quo proprius quod ade quata similis sui vite / dicendum quod siccitate fluxui et compressione sicca in terminis vel in latitudine sanitatis ut hic ponitur non est tanta siccitas quam grauatur hic prius vite ut cum sufficit continua / similiter
no ^
hic apparet in phlebotomo fluxus in in tali complexione strictarum viarum sicuti hac ratione et certe grossiores et debilitas expulsivae quam complexio debilis generans indispositio nisi valde plus sine grave // ad ultimam .Ad 4m
dicendum quod non sit sicca et humida intelligi universaliter verum ultime laxi [illegible] est multiplicata aquositatis sub tilis // ad probationem bona compactio fit quod in extremitate [illegible] dicendum quod est et hic fit et bona digestio et cauda est quam in sicca et humida defecit tamen facimus bonam digestionem

// dicendum quod est quod nullo non fit cum pro ut in cauda quam potest fit siccitate // simpliciter humores et frigidi grossi non sunt apti ad motum / et cum dicitur in experimentum fluxum et replicatur humores aquosi subtilitas fecimus hydropisim / dicendum quod verum est in experimento extra et sic .
Sequitur est de modo et signis superfluitatis et de lapsis signatis ut patet textus.
c Illa quae dicit est quod non sequitur expul sionis. propter hoc Avicenna / posuit de super fluxus immoderatum et super fluum in eua cuatione menstruorum et alios fluxum super fluos et mino de aliis / maior inten dit ponere signa / et primo ponit signa quae respiciunt fluxum factum a virtute expulsiva et membris nostri corporis / 2º ponit signa quae respiciunt fluxum in ordinatum factum / 2ª et cum quod dicitur / 3º iterum ponit signa aliarum fluxus facti 2ª membri expellentis vel ag ro expulsiva ibi 2ª sunt ita est acutus sanus ibi 3ª facti non ab ulceribus prima in 2as primo ponit signa fluxus fa cti a toto / 2º a parte ibi 2ª si non ca est debilitas prima in 2as quia primo ponit signa fluxus facti a toto in eque[ue] 2º in simili / et 3º similiter soluit cuidam dubio ibi 2ª facti non ea reple tionis ibi 3ª et cognoscitur ductus quod primo dicitur patet // Condum quod ipsa cura sit in causis simul tempore stratus per donationem signis digestionis et non fit in dno virtutis super una / quia non potest una in se ut aliquid malis / dixit autem Avicenna / et aliquid malis / dixit autem Avicenna / quod non inferior nocumentum et non accidit nulli tamen lesio in alterato virtutis / dixit ipsa via quia cum ea super fluit debilitatur virtutis / et debilitatur virtutis ut patet 2ª prima vel est sine membri vel optimo primum vel sine virtutis / et tali in euacuatio non accidit debilitas sine membri / et hoc notauit cum dixit quod non consequitur cum nocumentum / sine primum et hoc notauit cum dixit et non prouenit cuius nullum lesio sine primum quia si solum autem distrahi sequitur / in aduenit et alteratio virtutis .i. debilitas virtutis sine equaliter virtutis / quia virtutis multum operatur / hic non in tem perat operationes quod ipsa sedatum perpetue quod membra et spiritus in tali conueniunt re[c]tificatur / dixit dixit nocumentum sine virtutis vitalis / et lesio sine vitalis / et alteratio virtutis sine vitalis / quia in nulla accidit lesio / dixit nocumentum sine quantum mutatis / quia et ista non sit dis positio / et dixit lesio sine non quod complexio compositio et unitas / quia et tali euacuatio

.No 3

.do.

non mutatur a qualitate sua naturali ad malum sed ad bonum/ et ideo in tali non fit dolor/ et dixit in altera xi. questione ad operationes/ quia operationes non leduntur sed perficiuntur/ dixit autem quod talis evacuatio maxime fit in pinguibus/ et pinguis autem intelligit mulieres carnosas in quibus est abundantia sanguinis multo in quibus fiunt evacuationes sanguinis// Sed dubitatur quia videtur quod in mulieribus sanguis potius debeat exire superius cum mulieres sint tales aut sunt fetus

.3o.

et in talibus sanguis racione feruoris et ebullicionis debet magis moveri superius. et per nares/ Dicitur non est sic apostema ad quod sit febris et racione feruoris sanguis debet magis superius fluere/ et propter ad quod talia ut in pluribus sunt in superioribus ut in gutture et in spiritualibus/ quia ibi est fons sanguinis// Ad[illegible] ipsis non obstantibus potest esse fieri vel exitus per fluxum menstruorum/ cum fluxus

.Nota

sit mulieri et habet ita densas venas nasi [illegible] sanguis ille sit calidus non potest aperire illa nec dillatare vel aliquando sunt in quibus [illegible] fluxit vel fluit sanguis per nares/ que sunt signa crisis future per nares aut per matricem quarum ab avicenna 2a 4i in suis capitulis// Facte non cum replecione/ hic ponit signa fluxus menstruorum facti a toto in sanitate et patet quod dicitur// Consequenter dicit facte non cum replecionibus communis replecio dicitur communis primo quia omnes humores equaliter habundant/ 2o communis quia totius corporis/ 3o corporis quia humores omnibus congruunt sicut sanguis solus et omnibus istis modis intelligi potest/ addit aut quam replecionem expellit natura a duo

pro qualitate

cione propter peccatum quantitatis sive qualitatis quia expellit superflue et virtus non debilitatur et adhuc nunc quod in evacuatione audicta quia hic est ita peccatum quantitatis sive qualitatis quia expellit superflue et virtus non debilitatur. et adhuc nunc quod in evacuatione audicta. quia hic est ita peccatum quantitatis quod non qualitatis/ quia non potest virtus debilitari cum quantitas et quantitas si quantitas sit magna non est tanta ut faciat morbum quia virtus est fortior/ et si accidat iste fluxus in copiosa quantitate virtus non tamen debilitatur/ signa in eis sunt replecio magna et status virtutis// dubitatur quia dicitur quod hic loquitur de fluxu facto virtute totius et in sanitate

.do.

contra quod dicit quod alius est cum dolore dolor autem non est nisi cum toto genere in preternaturali et sic [illegible]

Xa

.2o.

2o regimen dolorum [illegible] que incumbunt locum// Amphilo dicit quod non debet removeri nisi cum debilitat/ contra quia melius est infra subsistere et residuum dimittere nec 4a primi capitulo// Amphilo quod ponebatur superius quod fluit sanguis non quod peccans quantitate aut qualitate sed quod virtus est debilis gravata a sanguine temperato quantitate et qualitate unde virtus cum expellit quod est signa debilitatis

.3o.

Ad primam rationem

dicitur// Ad primum dicendum quod per dolores hic avicenna intelligit lassitudinem et extensivam que potest esse in corporibus non vera sanitate sanguis de qua est hic sermo// Ad 2m dicendum quod est verum cum virtus est debilis/ saltem hoc vitare habet in evacuatione artificiali facta cum farmaco in qua est magnus timor de superfluitate evacuationis propter violenciam farmaci/ et hic nulla talis acta agitur/ 2o regimen acutorum ibi ocinno passio fuit sub dyafragmate

.Ad 2m.

// Ad 3m dicendum quod avicenna/ debent subintelligi illa signa quod cum sanguis fluit et non apparent signa replecionis et virtus totius est debilis nec apparent signa sanorum fluxum dicit de sufficienti divisione hic colligitur quod est fluxus cum temptamento sanguinis gravante virtutem

.Ad 3m.

quia virtus expellit ipsum// Et cognoscitur dominans/ hic avicenna/ solvit unam dubitacionem dicere quod si cum replecio universalis sit quod solus sanguis quam omnes humores simul quomodo unus humor dominans cum sanguine/ quo cognoscitur possimus disputationem et dimensionem sit atque ipsius replecionis/ dicit avicenna/ quod hoc potest scire ex siccando sanguinem superfluum in panno quem sibi supponunt mulieres ad hunc menstrua/ dicit aut ex stramine quod mulieres sibi supponunt in hora in menstruorum quando menstrua exeunt superflue hoc tamen valde exit sanguis ut in pluribus ut non possit colligi in vasa nec est bonum signum ut videtur sanguis in vulva mulierum et alii est notandum quia est fetidus/ alii in ita subito et impetuose exit quod in vase potest colligi et ibi videri/ nam cum color eius declinat ad albedinem cum signis audictis et replecionis facientis corporis replecionem necessaria et aliis/ signum est quod humor dominans cum sanguine est flegma si ad citrinitatem est colera/ si ad nigredinem est melancolia/ si ad purpureitatem est solus sanguis dominans/ et addit avicenna/ quod evacuatur humor dominans cum eo in mundis a quibus humores dominant cum sanguine et natura providit purgare evacuando humores illos admixtos sanguini et sanguinem evacuacionis constituti in fine curationis fluxus istorum

anime respiritualibus illa humore et maxime
si natura cessaret in toto ab evacuatione illius
humoris et sanguinis // Contra quod advertendum
hunc ponere solutionem istius dubii propter .Nota
quod tangitur inferius / nam quum est quod natura
incipit evacuare per uterum statim in tempore inui
cessaliter et non perseverat per hoc constringitur
ut primo menstruus sit mensuatus et quod dictum
lectum est omnem eum scire quod erat talis repleto
ut sciat quid debeat educere et cum quibus /
Secundo autem considerando pannum quem sibi
posuerit sibi mulier ut dictum est ad
quem colorem declinet / cum quilibet autem
debeat procedere tangentes inferia / aliter
cum omnis procedit in minorando colericam
sanguinem / aliter in decorando flegmaticam
aliter in minuendo melancholicam et omnem cum sanguine
ob aliud quia quum est quod superfluit talis evacuatio
quod omnem cum restringitur / aliter autem restrin
gitur sanguis totus / aliter flegmaticus melancho
licus etc. Et hoc non possumus debite in
intelligere quia multotiens per unum o totum
dampnum intelligitur aliter / Si dicatur quomodo cogno .5º
scitur repletio universalis ex agre
gatione omnium humorum // dicendum quod propter prima significa .6º
tionem ob stricturam multam et lethargicam
in prioribus / Si cum est pro precipitate lu
cida ... in prioribus tunc dicatur
solus sanguis // Et consideranda quod sunt aliqua signa .Nota
istius repletionis quia cum mulier est ca
nosa et apparent signa dominii alicuius
coloris repletio erit universalis et
tunc autem coloris / et sic de aliis duobus
humoribus // Si cum est canosa ita cum primo
nec aliorum signorum et adest repletio in
talis repletio est solius sanguinis // secundo plura
ex debilitate hic advertendum ponit signa fluxus
superflui nec sunt ob facta rore sicut vir
expellitur et quod dicta patet // Contra quod propter ma
trices fluxus superfluus erat multiplex
aut propter debilitatem et mala complexione erat aut
propter ulcera et propter ulcera ambulativa
et propter emorroydas et propter scissuram et
propter ragadias et propter apostemata confirma
tum venarum / propter scissionem earum relaxatam
/ propter rexuram sive in longum / propter casum et per
cussionem / propter difficultatem partus / propter dilata
tionem orificii venarum si fluxus sit
propter debilitatem virtutis et mala complexione
aut sit propter apertionem venarum erit ipsius
signum duplex primo quia sanguis purgemanabit
/ secundo quia non erit dolor nam si cum fuerit
ulcus ambulativum aut non ambulativum
erit sanguis virulentus et cum dolore ut
hic / si autem sit propter emorroydas ibi et
erit dolor / si autem sit propter scissuram
est cum pruritu qui non faciat fluxum
nisi aperiendo venas et sic propter raga
dias erit dolor si sit propter solutionem

venarum in longum aut latum erit dolor / si sit
propter dilatationem venarum est cum pruritu
notabili et ibi generant aliquos dolores ex
fluxus superflui ab humoribus grossis /
quibus primo patet quod cum est debilitas matricis
aut apertio venarum sanguis est purus
non virulentus et sine dolore quia hec non
sunt ex dolore et superflue talis fluxus non fit
ex ma nutritione // Secundo dicendum quod signa .1º
ex debilitate et que apertionis venarum
// Amplius cum debilitas possit provenire a multis ^ouficiorum .2º
causis scilicet a mala complexione et mala
compositione et mala complexione calida et frigida
et sicca et humida et cum materia et sine
materia / quomodo possumus scire quod sit causa illius
debilitatis ut possimus certam notitiam
habere primus et certa remedia adhi
bere // Amplius si debilitas est propter malam .3º
complexionem videtur quod sit cum dolore cum
mala complexio causet dolorem maxime diversa
sensibilis ut est mixta // Amplius non vi .4º
detur quod propter debilitatem erat purus sanguis cum ad
membrum debile superflua confluant
et fluant ut 2º tegni et in multis
locis // Ad primum dicendum quod signum debilitatis ma .Ad pᵐ
tricis est multiplex ut frequentas
aut difficultas impregnationis et motus
mariatus in ventre mulieris / Signum
autem apertionis venarum est fluxus
sanguinis purus ad modum diecadum sine
dolore et sine frequentate et aliis
... et non continuatur / secundo quia consueta
evacuatio cito claudunt si debilitas ma
tricis diu remanet // Ad 2ᵐ dicendum quod .Ad 2ᵐ
signa debilitatis a mala complexione maxime
naturali sunt posita / signa autem complexionis
accidentalis apparent ex signis male com
plexionis naturalis vel solum humorum ex
lesione operationum et iuvamentibus et
nocumentis / quia cum videmus quod inter sanguinem
superflua si ledunt manus et calida
causa est calida et sic de aliis / cum autem
ex debilitate superflua tunc difficile
est per hoc inducere cum corpus mulieris
debile ledatur et assimili et agitatio
ut advertendum 2ª particula capitulo i quinti octo
cium quia hic complexio non malorum / mala
autem complexio non est causa fluxus nec
fluxionis nisi aperiendo orificium et quo
talis cognoscitur dictum est // Ad 3ᵐ .Ad 3ᵐ
dicendum quod mala complexio naturalis aut accidentalis
talis in multa non erat dolorem
de quibus est sermo quod sunt causa debilitatis matricis
// Ad 4ᵐ dicendum quod exit purus sanguis 2ᵘᵐ .Ad 4ᵐ
eius quod exit in cunctis sanus solum aut
ambulativum fluxum quod exit purum quod .5º d.

omnia membra et totum corpus sit reparata, et non est .5°
malum regimen egrotantis super fluxum
ventris de debilitate matricis // Secundo non
ea est acuitas. Hic ponit signa fluxus
super fluxum qui fit talis ratione eius generatur. et
primo ponit signa fluxus facti ab acuitate
sanguinis / 2° facti ab habundantia aquo-
.No°3 sitatis et humoris / ibi 2a infacta non .9.
propter subtilitatem sanguinis, quod primo dicit patet // Concludit .6°
quod acuitas sanguinis fit ut frequenter ratione colere .6° a°
rubee admixte cum sanguine propter acuitatem .D°
i. est acuitas suam; hoc est propter admixtionem colere .8°
colera autem reddit sanguinem mordicantem
citrinum / quod est multe rationis, ut est quod
sanguis fluit per intestina propter acuitatem
cognoscitur et propter acuitatem, i. propter
mordicationem et feruorem sui in exitu
quia admixtio colere reddit eum morda-
cem et feruidum / et per velocitatem
sui exitus quia sui subito de eo plus egreditur
in una hora quam in alio in tribus, et per .No°3
paucitatem absorptionis eius quia male
resorbetur / ratio quia calor eius est quantitas
multum acuta multum debilitans et
resistens membris que approximatur per
prius quam veniunt multum alterate ad intestinum
propter distantiam / sed approximatur ab intra / extra
autem approximate non fortiter agunt propter
.No°3 suam actionem // Concludit 2° quod patiens
ex isto multum faciliter sit sibi cognoscere
fluxum propter caliditatem solam / et fluxum propter
acuitatem solam / quam fluxus propter solam
caliditatem eius quod egrotus in actu exitus
recipit caliditatem et apparent signa caliditatis
et non adest mordicatio et non est ita
subitus ut predictus / fluxus autem propter
acuitatem solam cognoscitur quia in exitu
suo recipit mordicationem et exitum tardius
in exitu quia acuitas sine subtilitate fit propter .D°
rem grossam ad huiusmodi / sed [illegible]
fluxus. Si factus propter acuitatem et propter
subtilitatem et propter caliditatem [illegible] simul
eos / et ideo signa que significant unum signant
reliquum et parum differunt / et ideo propter hoc signa
.d° autem intelligent medicum sufficienter .6°
cognoscere posse illas tres species // Sed
dicitur quod cum fluxus fit propter habundantiam
sanguinis inflammati ut in febre sanguinea
in tali fluxu [illegible] omnia ista signa
apparent / caliditas propter inflammationem, velo-
citas exitus quia [illegible] subi-
te et mordicatio quia sanguis est [illegible]
alteratus ad naturam colere / et

unde et per quantitatem // Dicit quod ultimum desiccat
quia cito desiccat iste cum natura evacua-
uit illud quod sicut causa continentis fluxus ille
fluxus // Nam patet in isto non est tanta
citrinitas nec tanta mordicatio vel mor-
dacitas sicut in illo quia in illo est colera
admixta sanguini // Et si inflammatur illa non
est calida actu // Dicit quod unum est sufficiens
sufficit super causa predictus // Nec dicit
quod est actu mordax // Dicit vtrum talis
fluxus de quo hic fit sermo possit
esse cronicus // Dicit quod si fiat cum precedenti-
bus signis digestionis laudabilis et cum
[illegible] possit esse cronicus / et hic cum
causa esset [illegible] et non acuitas sanguinis ista
[illegible] hic possimus inuenire
quod posset esse cronicus // Infacta non propter
subtilitatem. Hic ponit signa fluxus
facti ab aquositate sanguinis / sed hic possit di-
uidi in tot partes quot ponit signa
et post multas questiones exponit // Concludit
quod dicit infacta propter subtilitatem san-
guis cum natura aquosa causans istum
fluxum non multum peccat in substantia sicut
nimis peccat in humore / si enim esset nimium
[illegible] non causaret fluxum quia [illegible]
opilaret venas in exitu [illegible] et
exire non posset / spissitas et multa non
permittit [illegible] et subtilem [illegible]
[illegible] ut patet in prima parte
et in multis locis / [illegible]
fluxus est quia sanguis [illegible] est aquo-
sus et est qui sic [illegible]
[illegible] plus [illegible] de colore rubeo
quam aqua lotura carnis recentis [illegible] propter hoc
[illegible] a fluxibus [illegible] et non
[illegible] et [illegible] sanguinis [illegible] quia sanguis
flegmaticus est grossior et est adhuc
rubicundior // Sed diceres cum autem, dixe-
.d° rit supra quod sanguis deberet exire et
[illegible] nobis [illegible] quod patiens [illegible] multe
ponit sanguinem et que sibi supponit
cum habeat [illegible] debebat [illegible]
.6° quo patent [illegible] sit aquosus
aut tenuis aut grossus // Dicit
[illegible] quia talis [illegible] color [illegible]
[illegible] in aqua lotura car-
nis recentis est modicissime co-
loratus / sed in alio fluxu [illegible]
est [illegible] rubeus [illegible] non
satisfacit nisi facias quod una obiectio
videat et nisi narret / iste autem
sanguis non [illegible] colligi in vase

per paulatim cum eius fluxu / si autem egredia-
tur extra sic posset mediocriter ordinari ut
colligeretur in vase / sicut in pluribus
accidit mulieri patienti et eam obser-
vanti medicum / non calidus / quia talis
aquositas non generatur a calido defec-
tivo calidi est generare coleram // sed contra .dº
quia aquositas generatur a calido ut patet
de asclitico generato a caliditate epatis // dicendum
quod talis aquositas que hic est admixta
sanguini non est ut aquositas asclitici
quia illa scilicet asclitici non habet fortem humorem
et est flegma aquosum et ideo hec
aquositas generatur stante calido epatis
sicut naturali maiori naturalitate quam illa
asclitici sed cum stat cum naturali et addi-
tur accidentalis tunc generat coleram ut dicebatur
sed quia in asclitico est defectus magis
caliditatis naturalis / accidentalis illa addita
non generat aliquid simile calido sed sicut cum
ibi sit frigus per respectum ad naturalem caliditatem
et ex hoc patet solucio quia aqua asclitici
et non generatur a caliditate addita accidentali
sed a defectu calidi naturalis / et nocet
scilicet mulieri evacuatio simplex approximando
tamen superfluitatis remedia / 2º quia tales
retinet materiam illam aquosam malam
corrupte que suffocat eam totum et
membrorum principalium et talia non videtur
sufficere removere tam generacionis
ipsius aquositatis // dubitatur ubi generatur dub. dº
ista aquositas in epate aut ubi //
dicendum quod talis materia aquosa generatur in .6º
epate aut in toto corpore sicut in carne sola
et hoc ex debilitate epatis vel omnium mem-
brorum ut satis bene deducit Avicenna / 14
3º capitulo de yposarca / sed hic non sit
tanta debilitas epatis aut longius
in yposarca aut in asclites / 2º quia ista
aquositas magis attingit ad fortem
humorem // Si autem diceretur quod in toto non
est locus generacionis huius nisi epar et
per quod in membris aliis ab epate non
possit generari ista aquositas // dicendum quod in yposarca
... retinetur etiam in toto
corpore generatur humor sanguinis prout patet ut
innuit Avicenna / 19. 3ª de causis yctericie
// Sed adhuc instabis quod mala complexio .dº
causat ipsam aquositatem // possumus .6º
dicere quod humiditas extranea in complexione vel
in venis retinetur / aut etiam mala complexio
frigida multum remissa // et quam aperte
tamen scilicet mulieris que ... et hoc
potest et per approximationem superfluitatis
quia hic retinetur ... et quamvis
ventositates que extendunt ventrem
et quam ... ille ventositates
inveniuntur et putantur quod sit fetus
// Sed instabis quomodo egrediuntur humiditates .dº
menstrua et non egreditur ventositas quia
... debeat facilius egredi quam menstrua

cum ventositas ... quam possit et sit sub humoribus aliis .5º
aquosis et sicut illi humores // dicendum quod hoc est
possibile quia alia est via menstruorum et alia est
via ventositatum / menstrua egrediuntur
per orificia venarum / sed ventositates per collum
matricis illa que est in concavitate matricis
potest claudi collum ... quod ventositas non
egrediantur aliquando ... orificia
venarum aperta et emanabit sanguis
et quod ipsum sit possibile apparet de humidis
emoroydalibus ... non egrediuntur
per ... quod est clausum
et clausis orificiis que possunt esse ap- .dº
erta ... facto apta // Sed instabis
in mulieribus praegnantibus
potest menstrua collo eius clauso ^ matrice
et ore matricis superiori stabunt ori-
ficia venarum aperta et sic poterit .2º
fluere menstruum // dupliciter dicitur quod
cognoscitur mulieres tales non esse .18. p.
praegnantes // ad primum dicendum quod in mulieribus praegnantibus
... in impregnatione menstrua
non fluunt vel fluere possunt / 2º quia orificia
venarum menstruorum ... ad orificia
venarum ... menstrua extra
fluere non potest nisi ... esset alli-
gatus ... ut dixi
supra / quia hic ... ubi non est alli-
gatus ... est quod ... potest extra
exire et mulier potest menstruare et me-
struat etiam de facto ... praegnans // ad
2m dicendum quod cognoscitur quod mulier non
sit praegnans dato quod videtur menstru-
are ... illud quod egreditur quia illud quod egreditur
est materia non apta generacioni / et etiam quia
non habebit lac bonum aut nullo
habebit lac // et si talis erit defectus in
... generatio ... Nota
quod est in praegnante ... generatione
per quam apparet in ipsa actua ...
Contingit quod mulier in ... huius fluxus
habet talem menstrua paulatim valde
et non ... sicut ... fuit
a ... maius et ceptum
modum / mulier ... cum viro ...
et maxime cum non habet actualiter fluxum
aut si habet non magnum ymaginatur
quod iste fluxus non sit fluxus menstruorum
copulatur viro per abstercionem sic valde
ut complaceat sibi et viro / mulier eius
se videtur et facta ... coytus
... cum viro ... quia ... non est
... multum ... et ... ...
et illud ... materiam aquosam
generat ... et ventositates
dictas ... forte et fit ab
ipso ... aliquando ... imperfecte cum ...
pellicula ... ad modum
albuminis ovi / et quia talis res involuta
pellicula non est perfecta / in ... generata
... facit actualiter ... quia ... propul-
sionem ... dolores ... in femore et ...
... una pellicula seu vesicula plena aq-
uositate / et ego vidi talem vesiculam ... sic

nesica parum cibi plena urinis et placenta
torum cor' scilicet molicei qui sunt leves .D°.
postquam noluerint coagulari istud potest 2°
exponi primo per quam talis impressio est rei perfec- .B°.
tibus quia aquositas ymo trahit ad figuram
humanam et hec quam materia menstrualis
non est multum maligniata et placenta .i.
carnes placito sit talis rei imperfecte per tunc
generate pre scilicet molicei qui sit leves
.i. aquosi postquam noluerit coagulari .i. ex sola
una imperfecta materia quod aliquando coaguletur
accidit terminato 3° potest exponi q
placenta innuens huius talem fluxum et
multum moles sit certa res ex illa imp- .No^a.
fecta coagulata accidit et hoc est quando
talis materia aquosa menstrualis generatur
tamquam tonum et quam nocet circa
curationes duretice per calidum 3 sua generata ad
ducunt in aquo sitate sanguinis dissoluendo
materiam illam aquosam aliquam in spissata
sit inx dissoluitur accidit et quod sit istud
dicit in sola de curatione istius fluxus
facta uero ab ulceribus hic reuertitur ceterum
ad ponendum signa fluxus immoderati facti
roc maiorum et primo ponit signa fluxus
facti ab ulceribus naturis non malignis
2° facti ab ulceribus malignis 3° ab emo-
roydibus ibi 2a infacta uero corrosione
3a ibi facta uero ab emoroydibus quod dicit primo
// considerans quod ista littera potest dupliciter exponi primo
sic facta .s. superfluitas menstruorum
ab ulceribus cum materia .i. certa mitti-
ficata ulcerate simpliciter cognoscitur ex dolore
et excoriationibus dolore quia est cum vehementia
doloris propter sensibilitatem matricis 3° recipit
valde solutionem continui quia talia ulcera
non tollunt sensum ex excoriationibus quia sanies
est saniosus virulentus et fetidus
per matricem et menstruorum superfluitatem superfluitatem
2° potest exponi ut dicatur quod auicenna hic
ponit signa fluxus facti absolute quoniam
facta accidit intrinseca et facta accidit con-
tinua 3° sic dicit facta .s. superfluitas men-
struorum ab ulceribus .i. absolute continui
accidit intrinseca simpliciter cognoscitur cum
natura que egressa est cum et quando egreditur
| natura in solutione continui facta accidit intrin-
seca egressa cum solutionem sunt accu-
ta colorata aut ibi sunt imaginatio
apum et cognoscitur cum quod actu egreditur
quia talis est violenta reddens saniem
dum et ibi est dolor aliquis non magnus
quia licet continue sit accidit noua solutio in parte maiori
licet est facta et talis non facit dolo-
rem et additur superfluitas menstruorum
facto dolore .i. a causa extrinseca prima
facie ledente ut est casus percussio
et similia simpliciter cognoscitur per accessionem
cum primum et per vehementiam doloris facti
cum intrinsecum et hoc innuit auicenna per
fluxum factum a causa primitiua potentia

.No^a.

honem et per tunc difficilis et aliis causis primitiuis per
notabilem illarum cum per immanam sicut continu-
us fluxus factus ab ulceribus non ma-
lignis sit communis dum quando quia quando sa-
nies generata stat in orificiis venarum
menstruorum et non prorumpit saniem exire
et frequenter ret exit paulatim alia uero
quando fit noua ulceratio in accidit vena
aut in arteria saniem autem arterialis
est subtilior et liquidior propter spiritum
admixtionem et velocius exit quam venalis
// infacta uero corrosione hic ponit
signa facti a vulneribus siue ab ulce-
ribus — malignis // Condum quod auicenna
inferius ponit signa vulnerum ma-
lignorum in uno capitulo et vulnerum non mali-
gnorum in alio capitulo et ex sententia illorum capitulorum
et istius capituli habebitur certior notitia
istorum fluxuum // infacta uero facto
a vulnere maligno quod est quia cauernosum
illud quod egreditur egreditur paulatim 2° quia ut
in pluribus percipiunt in vulnera aquis
saniem multum 2° magna est cauernata
et quia in talibus vulneribus licet sint accidit
subtiles virulente quod quando fluunt rema-
nent in fundo eorum res grossa viscosi-
tatis propter euacuationem subtilis et cum migrapp-
notam et cum oppilat orificia venarum
menstruorum quia saniem paulatim euacuat
natura et propter hoc respirat cum tale
malignum est ^{alig^m} in venam quia si est in ar-
teriam cum saniem arterialis sit subtilis
calidus multum malus potest per tunc exire
subito et 2° quod egreditur ab arteriis saniem
non est cauernose in ita obstitutis propter
spiritus admixtionem et quia ubi est nouum per
facere tantam moram si in orificiis ar-
teriarum sicut in orificiis venarum et quando
vulnus est in fundo maioris saniem si est
minus — vrget quia in fundo plures arte-
rie sunt circa collum plures vene
et cum hinc potest esse quia menstrua fluunt
magis hic 3° in fundo et quia menstrua
plus fluunt refertas quod per arterias per
plus fuerit venit cum et arterie in fundo
quod autem menstrua plus fluunt per venas
hoc est notum per venam per nec tanquam legno
bolus // dupliciter facilius est natura superiore
fluxum menstrua sunt a venis quam ab arteriis //
dupliciter arterie per continue saniem
noues et multorum spirituum et per ad curatio-
nem causis quia non fuerit causam ordinate
ad euacuationem menstruorum // Et quod est illic
et apud os / posset dici quod hic auicenna / ponit
vnum casum et casus est iste quod quando vulnera
per cum apud os matricis suppuratur potest esse
ut cancrena et per tunc possibile est
scire utrum sunt maligna vel non
maligna quia cum tangitur et ubi ex
tactu tetre vel palli aut alterius rei
percipitur magnus dolor non per mali-
gna / Cum autem non est ibi dolor in
sensus tunc per maligna quia materia iam deste[illegible]

tur ozalig(ue)/ et q(ui)a illi p(er) fistule/ Et q(uod) et p(er)
malignitas/ et debilitas istius cau(sa) est cum
deus in nona p(ar)ticula et p(ro)p(ter) g(e)n(er)is maxime
// facta non ab emoroydicis/ hic ponit
signa fluxus me(n)struor(um) sup(er)flui facti
ab emoroydibus/ et p(ri)mo ponit signa/ 2o
ponit unu(m) cau(sa)m ibi 2a Et multociens
q(uo)dam p(er) p(ro)p(ter) p(er)// Conclu(sio) q(uod) iste fluxus .No(ta)
h(abe)t p(er)iodos q(uia) contingit ad idem tem(pus) or-
dinate p(ro) me(n)struor(um) q(uia) uenit ille
tunc nunc fuit te(m)p(or)e me(n)struor(um) p(ro)p(ter)
na(tura)m multaz uenarum ad eas et p(ro)p(ter)
tales multitudinem ap(er)iuntur ap(er)ient(ur) ma-
gna vi(a) nec fluit sanguis nobiliter
et in magna q(uanti)tate/ (Se)c(un)d(u)m alys temporibus q(uan)do a(liqua)
pauce defluant humores/ q(uo)d aut(em) non
h(abe)t p(er)iodos q(uia) q(uan)do est q(uia) ueniat a(liqu)ando nec eo
leo minus nunc fuit et fuit dicitur
emoroydes/ et hoc est p(ro)p(ter) a(liqu)a(n)tulum
magnam nec grossi non potentes exire
cum p(er)uenerint orificiorum uenarum/ deinde
non aliqua sub ualuulis hu(m)orib(us) et ap(er)tis
orificiis fluant nec ille totaliter
ad extra/ et non remanet emoroydes
nec ueniet inflate/ (Se)c(un)d(u)m q(uo)d est q(uod) cum nunc
maneat h(uius)mo(d)i p(ro)p(ter) fuit emoroydes an
itaq(ue) q(uo)d non hunt p(er)iodos s(ed) q(uia) p(ro)p(ter)
nulle s(ecundu)m totaliter cessant p(ro)p(ter) forciores
fortius al(iu)d uenas/ et non remouentur
nisi p(ro)p(ter) unam causam magna repletio
hu(m)or(um) grossorum q(uia) ista ratio in aliquibus ut
in toto aut in te(m)p(or)e p(ar)tis uenis bono
regimine/ s(ed) ubi remanet reliqui(a) illorum
humor(um) grossorum et uene stant nunc
facte q(uan)do te(m)p(or)e me(n)struor(um) p(ro)p(ter) cum nunc
sunt, et fit nouus fluxus et magis
et s(unt) signa emoroydarum manifesta.
q(uia) ut in plumbis s(unt) et color/ colluz et ap(er)iunt
illi(us) nos dic(it) moriales aut alterius
coloris ut dicitur infra cap(itul)o suo/
sanguis ut in plumbis est niger q(uando)
leuior ut in plumbis nisi cum eo in-
secatur sanguis alta naturalis q(ue) est liui-
dus/ et q(uo)d est emoroosagrosus magis
q(uia) t(ame)n q(uan)do s(unt) magna repletione supra
t(ame)n/ nam q(uo)d est q(uod) p(ro)p(ter) emoroydas
diuitas et magnas constringit et oppila(n)t
collum matricis itaq(ue) sanguis non por-
tat exire s(ed) regurgitat et ad grauitatem
matricis et illa coagulatur infrustra
et tactu grauatur matricem ex pollu- .Jo.
// dicit q(uia) uidetur q(uod) o(mn)is fluxus quantu(m)cu(m)q(ue)
sup(er)fluus h(abe)at p(er)iodos q(uia) glu(tinos)u(s) t(ame)n me(n)-
struor(um) p(ro)p(ter) nouum fluxum materiei
ad matricem dominat(ur) et magnificat(ur)
// Ad hoc d(icendu)m q(uod) non est uer(um) p(ri)mo cum fluxus .So.
fit uenis non h(abe)t p(er)iodos q(uia) continue fit
in una expulsione cum accidit/
// 2o fluxus q(ui) fit p(ro)p(ter) magnam repletionem
t(ame)n sanitas non h(abe)t p(er)iodos/ q(uia) talis cessat
s(ecundu)m in una cura/ fluxus et fluxus
p(ro)p(ter) accidentes non h(abe)t p(er)iodum q(uia) possibile est
q(uod) non generetur noua materia accidentalis

usq(ue) ad 2am me(n)struationem/ fluxus et p(ro)p(ter) de-
bilitatem non h(abe)t p(er)iodos q(uia) tu(n)c euacuat(ur)
de me(n)struo i(n) illa me(n)struatione sup(er)flua
p(ro)p(ter) cessat usq(ue) ad plures me(n)struationes/ fluxus
et p(ro)p(ter) aquositatem non h(abe)t p(er)iodos/ fluxus
stat in tali muliere q(uia) q(uan)do bonum q(uia) est
q(uo)d curat fluxum p(er)iodicum et o(mn)is materia? s(ecundu)m quod p(er)
fluxus et ab ulceribus malignus uel non
malignus non h(abe)t p(er)iodum/ 2o q(uia) possibile
est q(uia) me(n)struationis causa co(n)tinuata ma(teri)a
in mulieribus sit p(ro)p(ter) me(n)struationes q(uia) et opi-
let plus orificia uenarum/ p(er)iodica
i(d est) continuat p(ro)p(ter) fluxum emoroydali
// dicit d(icendu)m q(uod) non est inconueniens q(uod) alys .So.2.
fluxibus accidat aliq(ui)d p(er)iodicum s(ed) non ita
manifestat(ur) q(uia) alii p(ro)p(ter) tremores sicut
est p(ro)p(ter) laxior/ illo t(ame)n excepto q(uo)d fit ab ag(ue)-
stitate q(uo)d ille est nullius fluxus// Et
multociens q(uo)dam hic po(nit) cau(sa)m unam circa
ipsum fluxum et p(ro)p(ter) q(uo)d dicit// Conclu(sio) q(uod) re- .No(ta)
tentionis h(uius) me(n)struor(um) emoroydalis q(ui) est ma(teri)a
grossa eleuatur simul ad sup(er)iora
q(uo)d illi simul faciunt dolorem capitis
extendendo panniculos/ q(uo)d aut(em) agi-
tat ac(ci)d(e)ns nec in capite q(uo)d curat q(uo)d et
et inducit grauitas/ et p(ro)p(ter) grauitatem inferi(us)
p(er)turbationem ho(mini)s dolores/ q(uo)d uapores
sunt simul p(ro)p(ter) panici accidit et dolor
i(n) uisce(r)e illius q(uia) talis me(n)struor(um) s(ecundu)m illa(m)
ap(er)ire nec ipsa sanguis non nec ipsa reddit et re-
deuntes inferia causam dolores ibidem
et in corpore q(uia) corpus non mundificat(ur) sufficient(er)
a sup(er)fluo n(on) remanens in corpore indu-
cit dolore grauamen// (Se)c(un)d(u)m dicto quo i(d est) .Jo.
fluxus emoroydalis est sup(er)fluus cu- .2o.
ius retentio sit nociua// duplex est ratio unde
q(uod) sit mortalis q(uia) o(mn)is fluxus q(ui) re-
tinetur cum non currit est mortalis ut
scribit auic(enna)/ 18a 3i cap(itul)o d(e) fluxu
in his omnibus modis// d(icendu)m q(uod) iste fluxus .Ad.p(rimu)m.
q(uia) q(ui) q(uan)do aliq(ui)d desistat est me(n)stru-
ationem// dicit d(icendu)m q(uod) p(ri)m(us) fluxus est su-
p(er)fluus durans longo tempore et
dispositionem matricem ad sterilitatem p(ro)p(ter) nullam
fluxus fluxus et corrumpit
eius retentio non nocet// Ad 2m d(icendu)m q(uod) illud .Ad 2m.
est uer(um) in corporibus extra matricem debilibus
o(mn)is talis fluxus sicut sit p(ro)p(ter) me(n)strua
sine p(ro)p(ter) matricem tunc retinetur et facit
nocumentum magnum hoc est mortale
q(uia) extra debilis illud nocumentum tollerare
non potest/ et si durant fluxus et
est mortalis sup(er)fluus resolutionis
dixi autem si facit nocumentum magnum
q(uia) posset et nocumentum ita paruum et minima
nec minus resumptionis ita magnum q(uod)
illud nocumentum non esse curandum/ et
p(ro)p(ter) caput q(uia) i(n) potest nec mouetur i(n) ue(r)o aut(em)
aliq(ui)d q(uo)d sit multum magis et nichil

./ Ver(um) o(mn)is fluxus quantu(m)cu(m)q(ue) sup(er)-
fluus habeat p(er)iodos.

.d.o
.p.ra.

nocerat ut Galienus asserit 3° terapeutice ad litteram // Dubitatur
quod membrum plus ledatur in fluxu menstruorum
superfluo an cerebrum cor vel epar et
videtur quod cerebrum quia in fluxu superfluo
evacuantur multi spiritus et cerebrum est de
bilitatum plus aliis ergo etc. patet per Ypocratem
et Galienum contra Afforismo in quinto afforismo in fluxu
mulieribus spiritus et videtur mala
quia probatur quod cum cerebrum sit fontana
virtutis ... ergo ex multis ...
bilitati ad evacuationem spirituum quod non necesse
sanguis conservatur modico seu caloris
// Amplius 2° in fluxu superfluo evacuatur
alimentum quod est in venis maxime nocetur
cerebrum ergo probatur quia cum cerebrum sit
debilis alterationis ... modico ... ra
ma ... in membris ... sanguinis
in venis plus attrahitur alia membra
et cerebrum ... debilitatem ...
primationem alimenti plus debili
tabitur // Confirmatur signo quia mulieres
statim in fluxu superfluo magis per
... debilitatem cerebri statim apponunt
plus ... ad cerebrum quia ad ... membra
// 2° arguitur quod epar magis leditur quia
epar est ... debilissimum plus ...
... plus debilitatur et plus le
ditur ... nota quod membra ...
... plus debilitatur ...
... quia epar est sic ...
modicum ... quia ... modi
cum ... humorum ...
... // Amplius 2° epar est magis ...
... sit superflua evacuatio quia
... ab eo ... et evacuatio ... est nocivum
de spiritibus et humoribus // Amplius confirma
tur signo quia mulieres statim descolo
rantur in fluxu superfluo et hoc signum
... epatis a quo bonus color pro
... per diffusionem bonorum humorum ad totum
et faciem // 3° videtur quod cor plus ledatur
quia cor est membrum ... et ...
... et totius ... magis ledi
in fluxu superfluo ... est ... in suo
de ... pulsus ... quia membrum
... caloris ... statim ... videtur
ledi in superfluo fluxu quia talis ...
... et remittit calorem membri
... sanguine calido ... membra que
egent modico calido ... quia ...
... per fluxum remittentem
calidum // Amplius ... cor ...
habebit plura infrigidativa ...
... quia ... et cerebrum et ...

.d.o (left margin)
.2.m (left margin)
.3.m (left margin)
.4.m (left margin)
.5.m (left margin)
.6.m (left margin)
.7.m (left margin)
attractionis (left margin)
.conclusio 2° (margins)
.5°. Nota (margin)
.Nota (margin)
.p.q° (margin)
.2.q° (margin)
.3.q° (margin)
.4.q° (margin)

... superflua quia plus debet ... ledi ...
// Amplius confirmatur signo quia cum fluxus est
superfluus ... est ... pulsus
debilitatur quia ... per cor debilitatem
... sit ... pulsus debi
litas // Conclusio quod cor epar et cerebrum
... alligata ... sensibiliter ...
... cor ... epar ... cerebrum
... ut dictum fuit in ... quia in
fluxu menstruorum superfluo ...
... membra ... membri
ad membrum est ... ut patet ...
... quia ... membrum recipit ...
ut cum caput recipit fumos ... cerebro
... non ... aut quia non
recipit ... ut cum epar non re
cipit ... aut cum oculus non recipit
... visibilem a cerebro / aut ...
quia sibi mala qualitas ... ut cum
stomacho ab epate ... mala ...
... quia epar est ... calefacit stomachum
et ... ibi ... modis ... // 2°
... quia ... mulieres ...
... debile cerebrum ... debile epar ...
debile cor / aut stomachum ... in pluribus aut
deficiunt in cerebro aut ... in cerebro
... quia cerebrum est membrum
... in suis ... cor
et ... in eis ... et ...
... et ... et ... propter ...
... et propter evacuationem ... membrorum
... propter ... in obedientia
... // ... in ista ... ista ...
... quod mulier non habet aliquid mem
brum ... dictis debile ... plus
... debilitatur cerebrum ... sic superius
et quia sibi ... alimentum ... quia in flu
xum alimentum ... ad inferiora
in ... cerebro et superioribus
... inferioribus // 2° ... est quod talis de
bilitas non est multum ... quia
cerebrum est membrum ... potest ... sine
alimento quia est modice ... propter
... et quia ... in ...
... ergo ... quia epar ... ipsum ...
... ipsum // ... 3° est quod debilitas
cerebri non est multa intensive
... quia ... sibi potest subveniri et ...
subvenitur per ordinem ad fortitudinem
epatis et cordis que ... stare
// 4° ... quod ... cerebrum multo ...
plus debilitatur epar ... cor ... quia
epar est debilius et ... ima

// Utrum quod membrum plus ledatur
in fluxu menstruorum superfluo
an cerebrum cor vel epar.

Utrum quando sit fluxus

[illegible] ex fluxu superfluo quia cor quando debilius et facilius [illegible] // [illegible] debilitatur talis debilitas [illegible] est maior [illegible] quia cor est fortius et sibi non potest subvenire quia non est [illegible] cordis [illegible] .5. 9o

[illegible] // [illegible] debilitatem alicuius dictorum membrorum [illegible] accidit debilitas [illegible] aut [illegible] aut [illegible] quia [illegible] illa [illegible] debilia et [illegible] .6. 9o

[illegible] dicta fortia // [illegible] fluxu accidit debilitatio duorum [illegible] [illegible] talis est [illegible] in fluxu mulieribus dixit [illegible] .1ma. 9o

[illegible] lesio cordis malum [illegible] quia ultima lesio in [illegible] est mortalis [illegible] // [illegible] .8o. 9o

[illegible] in fluxu superfluo [illegible] debilitatur [illegible] accidit lesio in [illegible] aut in alio [illegible] aut [illegible] aut renes aut oculi aut aures [illegible] debilia et [illegible] fortia et [illegible] debilia [illegible]

[illegible] // [illegible] quia [illegible] .do.

[illegible] plus [illegible] debilitas // [illegible] .6o.

[illegible] non est [illegible] debilia [illegible] fortiora non [illegible] in passio [illegible] aut [illegible] quia [illegible] manifeste [illegible] // [illegible] sibi et aliis [illegible] // [illegible] accidit [illegible] quia [illegible] est ad [illegible] // [illegible] .Ado.

[illegible]

[illegible] // posita [illegible] et signa fluxus [illegible] et [illegible] ponit curam [illegible] causas fluxus [illegible] remedia [illegible] // 2o ponit [illegible] si mulierum patientium fluxu [illegible] // 3o [illegible] fluxu [illegible] // 4o quia [illegible] fluxus [illegible] ponit [illegible]

[illegible] ut patuit fluxu [illegible] // 4a et [illegible]

[illegible] // pro [illegible] 2as quia 1o ponit regimen [illegible] fluxum // 2o ponit regimen [illegible] valens ad omnes fluxus [illegible] 2a [illegible]

[illegible] quia primo ponit regimen fluxus [illegible] et facti in sanitate [illegible] // 2o ponit curam facti ab [illegible] // 3o facti [illegible] // 4o facti a debilitate // 5o facti [illegible] // 6o facti ab [illegible] [illegible]

[illegible] // [illegible] debilitas [illegible] // 12a [illegible] et illa [illegible] // prima in 2as quia primo facit [illegible] dictum est // 2o solent curam [illegible] // 12a [illegible] quod primo [illegible] dixit [illegible] data est // quia [illegible] non est impedita [illegible] evacuare [illegible] [illegible] evacuationem factam in sanitate [illegible] gravata [illegible] repletionis [illegible] quia [illegible] // [illegible]

// [illegible] procedendum sit in fluxu facto in corpore debilis virtutis in quo est temperamentum [illegible] et [illegible] quia virtus est debilis hoc [illegible] gravat eam [illegible] expellit illum [illegible] quia tales augmentavit [illegible] fiet gravitas et [illegible] fluxus [illegible] non [illegible] // [illegible] est debilis [illegible] // [illegible] non [illegible] // [illegible] non [illegible] sufficientes ad [illegible] // [illegible] fluxus [illegible] non [illegible] // [illegible] fluxu [illegible] debilis [illegible] aut debilitat [illegible] de hoc aut est [illegible] mala complexio [illegible] // [illegible] sit [illegible] debilitas [illegible] et intelligendum [illegible] // [illegible] debilis sit [illegible] multa [illegible] ut in pluribus quia [illegible] debilitas est cum temperamento [illegible] non est [illegible] complexionem membrorum [illegible] complexionem [illegible] quia [illegible] temperamentum

.do.

.p^a m.

.2m.

.3m.

.4m.

.5o.

./ Utrum quomodo procedendum sit in fluxu facto in corpore debilis virtutis in quo est temperamentum humorum inequato et inequali [illegible] quia virtus est debilis hoc temperamentum gravat eam [illegible] expellit illum sanguinem

pro resolucionem

.Ad p(rimu)m

et cetera

.Ad 2m.

.Ad 3m

.Ad 4m.

Nota

consuetae repletiones membrorum et primum nec est talis debilitas propter defectum primum quod defectus propter evacuationem humoralem quae est temperantium humorum propter resolutionem quae facta primum existere non operarum tunc remedium et ut mulier [illegible] ab illis operacionibus [illegible] corpore et etate cum cepit ad dolere [illegible] statim remedium est // Amplius forte in tali casu facta est una vena flobotomia de saluatella vel [illegible] et redderet [illegible] in residuo // Ad instancias dico ut dictum est [illegible] opposito et debilitato [illegible] quae abi [illegible] quoniam est [illegible] mala [illegible] [illegible] tunc [illegible] confortabit virtutem et virtus fortificata non gravabitur dato quod aliqua [illegible] augmentetur [illegible] et fortificata [illegible] // Amplius quae [illegible] fluunt [illegible] ex abo non [illegible] tabitur [illegible] [illegible] et ideo ad hunc [illegible] fortificabitur et [illegible] cum [illegible] intus vel extra [illegible] poterit et cum dicitur vel [illegible] flobotomia dico quod [illegible] est cum flobotomia [illegible] magne et copiose fiat [illegible] una dico quod propter [illegible] et tota dicitur fit de facto // et [illegible] non [illegible] [illegible] dico quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quod [illegible] // [illegible] dico quod [illegible] flobotomia non fit ad evacuandum [illegible] ad divertendum et plus est [illegible] diversionis quam evacuationis // Et cetera [illegible] est de [illegible] // [illegible] ad magnos fluxus [illegible] et propter diversionem [illegible] reddit fortior // Et quod [illegible] [illegible] [illegible] quod duplex introducitur [illegible] et fit [illegible] fluxu [illegible] talis [illegible] non est [illegible] nisi accidat debilitas [illegible] possunt [illegible] remedium in tali [illegible] facta in muliere [illegible] repletionem [illegible] debilitas illam [illegible] quod flobotomia [illegible] flobotomia [illegible] et [illegible] illud [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] extra [illegible] repletionem [illegible] illud [illegible] ad superfluum fluxum et [illegible] fluxu [illegible] fit [illegible] fluunt et [illegible] quae [illegible] flobotomia [illegible] repletionem [illegible] ab [illegible] fluxus // Amplius talis flobotomia diverteret [illegible] ad [illegible] talis fluxus [illegible] flobotomia divertat ad [illegible]

.p(rim)o.

.p(rim)am ... sententiam

.2m.

.3m.4m.

.p(rim)o.2m.

.p(rim)am

.2m.3m

.4m.

.Ad p(rim)m.

.p(rim)o.

.3o.

[illegible] et ideo est quod [illegible] superius [illegible] et [illegible] ut [illegible] 2do potest introduci [illegible] et sic diceret [illegible] ideo quod fluxus non sit [illegible] quod fiat propter repletionem magnam in corpore [illegible] possimus [illegible] aliquid [illegible] dicat [illegible] non [illegible] potest prohibere fluxum [illegible] fluxum et omnes fluxum facit de flobotomia de vena [illegible] flobotomia remo[illegible] illam repletionem et ducit ad [illegible] [illegible] et istam [illegible] 2e [illegible] magis [illegible] ad [illegible] // Dicendum [illegible] introductionem quam illa non [illegible] et facta est et [illegible] et [illegible] // Amplius talis flobotomia [illegible] [illegible] fluxus vel [illegible] fluxu [illegible] fluxu non [illegible] [illegible] fluxum quae [illegible] non est [illegible] vel [illegible] quae [illegible] vel [illegible] fluxum quam [illegible] fluxus erit [illegible] flobotomia erit superflua [illegible] superfluus ad hunc plus erit superflua // Amplius de qua [illegible] sicut flobotomia plus non [illegible] flobotomia posset divertere // Amplius est [illegible] et [illegible] quae plus diverteret [illegible] flobotomia posset divertere fluxum // Dicendum [illegible] introductionem quae [illegible] non debeat flobotomia ubi [illegible] fluxus sit [illegible] quam [illegible] // Amplius [illegible] // Amplius [illegible] ad [illegible] // Amplius [illegible] flobotomia [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] ad [illegible] // Ad [illegible] [illegible] facta [illegible] fluxus [illegible] fluxus [illegible] // [illegible] [illegible] [illegible] // Amplius [illegible] // Amplius [illegible] fluxum [illegible] fluxus [illegible] superfluus [illegible] ad [illegible]

.Utrum flobotomia competat in fluxu menstruorum et cetera.

Iracioneș por

morone potest flos // Ad 2m dicendum quod flos in actu .Ad 2m.
fluxus quem medicus videt quod morbus iam
per evacuationem alle matur et spissamus est per ma
gna parte et nunc non impediret crisim et
prohiberet fluxum futurum / et non dicitur in actu tamen
per nichil est fiendum dicendum quod verum est
si sit perfecta ista aut non est perfecta pro-
pter quod in ea invenitur superfluitas // Ad 3m dicendum .Ad 3m.
quod de basilica aut de mediana // Ad ultimum .Ad 4m.
dicendum quod licet maior sit fluxus per venam magis
sublimis est per flobotomiam et ideo diminuere potest
// Aut dicendum quod flobotomia evacuatio potest illum diminuere .6a.
quia evacuatur sanguis ano illo ubi aqua quibus
non est plus solicita // Aut dicendum quod fractus .8a.
potest evacuatio diminuere maiore proprietate quia extam
babus non recipit manus noticie
prius ubi plus operatur quam prius // Ad primum .Ad primum 2e.
secundam 2e impeditio unus dicendum quod ubi
staret interim quod fluxus sit firmus perfectus
antea interius non de flobotomia sed quod dubitat
superfluitatem eo quod similiter convenit hec flu
xum superfluum ideo licere potest flobotomiae
// Aut dicendum quod ante operationes aliorum perfec .5a.
tionis operare necesse est cum non non ovarii
natura et ante operationes et per quemquam
non nullo potest facere ut est flobotomia et
de positione charactere et sifteos // Ad 2am .Ad 2m.
dicendum quod dixit quem propter multa potest cum ta
li repletione possit cingi impregnatio et non
possit trahi in corpus et perducit / aut possit
et tamen in primum ut immoderata tales
aut fiat. Aut possit flobotomia inventa animalem
licere et cum omni retinere / aut possit
fieri prima flobotomia quam remanere et adhuc
multitudo — sufficiens ad fluxum inte
riorem et superfluum quem propter dilatationem
orificiorum venarum minus quae fieret
et subito momentum nec hunc fluxum interiorem
// Ad 3m dicendum quod non ex proprietate quam de quarta flobotomia .Ad 3m.
dixit 4a primum et qua homines et addit
sanus ex illis loco interius quod quia hoc ex tua
que repletio quod evacuatio dicitur et forte magna
et hic ubi iam facere usque ad sincopim
sicut ex ea repletio // Ad ultimum dicendum quod illud .Ad 4m.
est proflegmandum quod fluxus immoderatus
quem ipso sequitur naturale corrigitur // Et qui
ca est colera. hic ponit curam fluxus
facti ab acuitate et subtilitate colere .Nota.
et patet quod dicit // Condiz quod advice / ex isto innuit
quod si acuitas esset propter acuitatem et adhu
stionem flegmatis acuti misceantur cum sanguine
aut propter ad humectationem melancolie tales et
humores deberet evacuari cum eo quod eos
educeret et hic et — propter hoc et melancolia

sublimis sunt et mirabolanis citrinis et flegma
cum cartamo et mirabolanis kebulis // 6a
dicitur quod ex quo tales humores sunt ad invicem similes
melius educeret fit per flobotomiam // Amplius .1o. .2o.
si acuitas necessitet sanguinem ex dispositione
prima quid esse fiendum // Ad primum dicendum quod advi .Ad primum.
supponit fluxum iam et inchoatum et
superfluum et in tali tamen flobotomia non esse
que in principio tamen fluxus esse superfluus
sed iam superfluum possit quaerere diminuere
do ut dictum est in prima cura istarum // Ad 2m .Ad 2m.
dicendum quod si acuitas necessitet sanguinem ex prima
dispositione ut ex caliditate complexionis non oportebit
ex ingenio et proprietate / et ideo advice
infra multas tales ponet medicinas // Et
si ca eius fuit aquositas. hic ponit cu .Nota.
ram fluxus superflui facti ex aquositate
et patet quod dicit // Condiz quod advice / hic loquitur
obscure quia dixit et si causa fluxus
superflui fuit aquositas et addit et
provocatio eius et attractio eius ad cutem in istud
quod dixit et provocatio eius et attractio eius ad
cutem potest multipliciter intelligi et exponi
primo sic si causa fuit aquositas fluxus inte
rioris fluxus superflui quia aquositas sa
xat orificia venarum / et reddit sanguinem
aquosum // et provocatio et attractio eius ad
cutem .i. si causa fuit humiditas aquosa
quod fluit ad interius et est causa quod et provo
catur eius fluxus et ipsius attractio ad
cutem hic quae magis exsiccant multum
quia non multum humidat et talia sunt gummi
arabicum et dragagantum quod multum exsic
cant / 2o potest exponi et si causa fuerit aquo
sitas laxans venarum orificia et sub
tilians sanguinem / et provocatio eius .i. aquositas
et attractio eius ad cutem quia talis non
aquositas sit fixata ex vino ovium nec
quod est in ambitu longitur quae cutem quae exsic
cant et non confortat ut gummi arabicum
et dragagantum / sed si talis humor generatio fieret
sed calidus et fortuitum quae exsiccantium
magis humidus cum confortatio caloris / ut gummi
arabico et dragaganto admisceantur
absinthium et cetera // 3o potest exponi sic
et si causa fuit aquositas per modum dictum
et provocatio eius si talis humor ut flecat
proprie iam est quaerens et attractio eius ad cutem
ut supra — preparatione resolutio / nam in fluxu
ipso fluxum docet advice / provocare urinam
et sudorem ut fiat diversio ab interioribus
potest in provocatione est aliquis fluxus
interior ut dicebatur supra et simpliciter facta
provocatione ut per urinam et provocatio sudoris
tunc detur in potu et gummi arabico
et dragaganto quae exsiccabunt id residuum
quod remansit si in eo sit quod opus sit de
bile cum predictis miscetur ad sonre
et ab spiritu // Conduz 2o quod gummi .Nota.

arabicum est gumma et habet etherogeneitatem in partibus suis cum aere paucis partibus terre calide et mite est et sic ut ponit Serapio partes terre et mite et aere paucis habet siccum ignem (?) cum aquam nenius quidem humiditatem et aliis et propterea infrigidat et est plus siccum quam frigidum dragagantum autem est plus siccum // factus illius ducitur cum rubeo et in vino taliter vinum et sic dotis ad consumendum residuum dantur gummi arabici dragaganti ana ʒ .ii. sippi (?) et absinthii ana ʒ .i. detur cum vino et aqua plantaginis ana ʒ .iiß. // Et si fuerit ut debilitas / hic ponit curam fluxus facti a debilitate virtutis expulsive // Contra quod menstrua super partes grossi (?) suber et matrix cum est debilis non potest eas attrahere sed cum nimis egestas attrahat menstruas oppositas sic cum eger et tunc sic egerimus ut ponit Serapio sic breviarium (?) // quando matrix est debile non potest eas attrahere ut matrix attrahat tales menstruas oportet confortare ad instar menstruas aromaticas quia matrix delectatur in odore et cum attrahit ad se et ad eam attrahendum movet / dixit autem Albucasis (?) agregata ad menstruas superfluas menstruas confortativas matricis ut cathedras quia cathedra confortant matricem cum sit membrum ferreum (?) ut colligitur 3° regis (?) actuorum sub illa parte autem (?) remittere mulieribus et quantum tam affirmativo illo affirmo (?) sub membrorum officibus nervis predicendo et matrix et cathedras confortativa cum sicca aromaticitate quia ut dictum est matrix delectatur in re aromatica cuius signum quia ad eam movet et propterea sicca reprimens matricem ut sicca cum calamentum galmacana (?) et similia quia cum menstrua est cathedra et aromatica et apprehendit respirat matricem tunc oportet certe ut illud debeat attrahi ad matricem et cum illis menstruis superfluis agregate substantiam maturis et vinum species et claudens orificia venarum sanguis (?) astrictum et species fluxum // si autem queratur quare menstruum in illa agregatione debeat habere aromatica superfluitatem aromaticum // Item quod si debilitas fuerit et partibus deficientibus in matrice tamen vel laxitate velorum matricis tunc aromatica quia habent partes subtiles plus confortant et opponuntur quare casu sic habet habitus / si autem debilitas plus procedit ex laxitate velorum matricis superfluitate deberent proprias (?) // et in isto ex facto qui sit causa debilitatis matricis et si mala complexio membri tunc aromatice quia super partes dicitur quod qualitates eorum illi malle complexioni // dubitatur quia non videtur quod in fluxu menstruorum facto a debilitate conveniunt aromata

per affirmativo quod et per mulieribus edicunt calefaciendo et aromaticis / cum ratione aromata et odorifera faciant ad eductionem menstruorum non conveniunt in fluxu menstruorum // Amplius non videtur quod cathedra conveniunt in fluxu menstruorum facto a debilitate per affirmativo quod et per ut in hystoria de usu infirmata quoque per exceptionem hystoricorum sicut cum mixtur (?) // Dico est aliud dictum est // Item quod in fistulare arguitur auctoritatem quod non oportet ut prius aromata sunt prius calidis et ideo dicit agregata ad menstruas superfluas menstruas confortativas // Et sicca fuerit ulcus / hic autem ponit curam fluxus superfluum menstruorum facti ab ulcere ulceris et cum ulcerit patet // Contra quod ad dictam et est necessarium vero cum est sanies et virulenta aqua malum fumum elevatur et ledunt matricem sic aromatica confortant ea sic est ibi fluxus sanies ultra et sanguis 3° ibi est corrosio superfluum tamen ratione odoris saniei et virulente quare aromata ratione fluxus superflua ratione fluxus huius diuretica / si enim fetor sit maximus competunt aromatica / si fluxus sit magnus et fetor remissus et fluxus huius ad matricem tunc diuretica superflua / si fluxus huius ad matricem sit magis cuius signum quia virulente egrediuntur multe subtiles sed non fetide et saniosus paucus diuretica / si autem ista ut fetor fluxus saniosus et fluxus virulente equaliter se habeant tunc ad invicem temperetur predicta equaliter ut inveniunt adire // Sed dubitatur quia videtur quod Avicenna omittat prout sunt diversificationes cum ab precisionibus et tandem mundificatione facta dimittit et consolidationem // Amplius diuretica videntur provocare menstrua ut sentit Abenzoar (?) in suo colliget ubi habet quod medicina soluta non convenit pregnanti quia talis est provocativa menstruorum cum sit provocativa urine et sic assumit provocativa urine provocare menstrua approximando et provocativas urine provocat ergo fluxum menstruorum maiorem // Amplius dicitur quod non variant curam sanguis fluxus secundum variationem ulcerum quin ut dictum fuit supra ulcera aut sit maligna aut non // Consideratur per solutionem 2e instantie ut patet ergo / quod totus sermo medicina cathedra quando medicina provocant menstruorum et provocare urine que inter se differunt / quoniam quia omnes per calidi ulcerum que veniunt quia quod provocat sanguis et menstrua provocant urinam // non est curo (?)

·| Verum in fluxu menstruorum facto a debilitate conveniant aromatica.

·| Verum diuretica conveniant in fluxu menstruorum superfluo.

.Nota · .d° .Sf · plus quam · .Coram · .| d° · .Par(m) · .2m · .O(m) · .Ad(ver)ta · .Nota · .| d° · .Par(m) · .2m · .3m · .5°.Nota

quia provocat urinam non provocat menstrua nec
ea sicut menstrua provocant et menstrua
[illegible] sunt eadem sed non sunt sicut, menstrua autem
provocantur urine sunt [illegible] sicut [illegible] quod proprie
appellantur provocantia urinam et ideo approbo
dicuntur menstrua provocantia menstruorum [illegible] quod
[illegible] sed provocantia urinam sunt [illegible] [illegible]
// Sed dices hic ipse notat provocativa menstruorum .q.
omnium [illegible] [illegible] [illegible] cinnamomum
cassiam lineam aristologiam et in ipse
multe sunt calide et sicce // Dicendum quod .So.
ista sunt provocativa menstruorum in dispositione
terminata ut quando totaliter deficiunt
menstrua propter fluxum [illegible] vel [illegible]
[illegible] ea a toto ad [illegible] sed pro
sicut dicta sunt provocativa menstruorum quod dicitur
et modice calida provocant ea in dispositione
[illegible] et ut ita loquar sicut [illegible] est
a [illegible] // Ad instantias ad primum dicitur .Ad p[rimu]m o[pinio].
[illegible] quod dixit quod primum et in multis
locis de cura ulceris dat intelligi quod
[illegible] debeat fieri et [illegible]
[illegible] sedato fluxu menstruorum
sicut consolidatio fluxus non est impediret
consolidationem // Aut dicendum quod [illegible] hic .So. a.
[illegible] docuit [illegible] non fluxum sed
[illegible] [illegible] cura ponit [illegible]
de [illegible] cura ulceris // Ad 2m dicendum [illegible] .Ad 2m.
non negando [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fluxum menstruorum sed [illegible]
[illegible] super [illegible] [illegible] [illegible]
per fluxum [illegible] et menstrua [illegible] ad matricem
sed in matricibus aliis [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] sicut provocativus
ad vias urine // Ad 3m dicendum quod id faciet .Ad 3m.
infra in [illegible] capitulo // Aut dicendum quod .So. a.
quod hic ponit sufficit in vulneribus
non malignis sed infra ponet curam
[illegible] ut patebit // Et illa est de emo-
roydibus // Hic ponit curam fluxus [illegible]
ab emoroydibus et possit dubitari quod non sit vel ut
[illegible] debeat [illegible] // Conclusio quod [illegible] .No.
[illegible] expedit de cura fluxus menstruorum
sicut ab emoroydibus quia infra
ponet unum capitulum pro cura emoroydarum
et [illegible] pro cura talis fluxus dicat autem
hic [illegible] quia [illegible] [illegible] observare
[illegible] et intelligi [illegible] [illegible]
[illegible] cum dolor talium emoroydarum
sedatus est [illegible] magis post approximari
remedia pro cura emoroydarum
cum sit [illegible] [illegible] curam
aut [illegible] [illegible] sedationem
fluxus [illegible] [illegible] [illegible] non
fluxum [illegible] non possunt curari

in ipse emoroydes [illegible] ut [illegible] et hoc dixit 2m
[illegible] [illegible] emoroydas non [illegible] .q.
[illegible] // Et [illegible] de [illegible] quod autem .So.
debeat fieri [illegible] fluxum magnum //
[illegible] dicit in [illegible] [illegible] [illegible]
dicit [illegible] [illegible] // 2m quod addit est
quod ut dictum fuit [illegible] emoroy-
des [illegible] [illegible] quod repleantur [illegible]
menstrua [illegible] [illegible] intendere
ad curandum eas in hora [illegible]
et hora afflictionis est [illegible]
et sic [illegible] in hora repletionis
aut est dolor magnus [illegible] magne
extensionis aut est fluxus magnus
[illegible] magne dilatationis et utraque [illegible]
cura emoroydarum // 3m non quod addit est quod
[illegible] intendere ad [illegible] ad mitiga-
dum // Nam emoroydes aut sunt extrinsece
[illegible] [illegible] intrinsece et ipse [illegible]
[illegible] quedam autem sunt [illegible] et ipse non
possunt curari et ideo [illegible] intendere
ad mitigandum dolorem [illegible] in talibus
doloribus // Propterea aut doloris mitigatio est
cum [illegible] [illegible] cum aqua calida [illegible] aqua
calida decoctionis [illegible] [illegible]
[illegible] sedeat // Nam talis aqua est
[illegible] calida [illegible] / [illegible] aut calida
anodina [illegible] mitigativa dolores
/ Dixit aut mitigativa et sedativa
ad sedandum et non ad curandum dolorem ./ d[ubiu]m
[illegible] non possunt curari nisi curentur emo- . p[ro] a[lia].
roydes cum ipse sunt causa doloris / dolor
autem vera cura non curatur nisi
vera causa removeatur ut patet 2a [illegible]
// Dubitatur quia in emoroydibus non debeat esse
dolor quia emoroydes sunt vene [illegible]
facte et replete [illegible] in ano aut
[illegible] vene autem non sentiunt
aut habent obtusum sensum ut patet [illegible]
in [illegible] [illegible] dolor impressionibus et
[illegible] // Dicendum [illegible] quod in emoroydi- .So.
bus non solum repletur vena et [illegible]
[illegible] aut [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] extensio- .So. a.
nem [illegible] fit dolor // Aut dicendum [illegible]
[illegible] habent obtusum sensum ut vene
[illegible] [illegible] et pulmonis quia [illegible]
membrorum caret sensu // Sed vene [illegible]
sensum ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] habent sensum [illegible] //
Cum [illegible] superfluit fluxus // Hic ponit
regimen [illegible] [illegible] fluxum quia
[illegible] [illegible] regimen [illegible] / et [illegible]
ponit unum remedium / 2o aliud / 3o
[illegible] illud 2m / 4o ponit ad [illegible]
[illegible] / ibi 2a [illegible]
[illegible] [illegible] ibi 3a et [illegible]
ibi 4a [illegible] remove / [illegible] patet // Conclusio .No.
quod [illegible] debeat [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] 3a [illegible]

./ Utrum in Emoroidibus debeat esse dolor.

constrictiones anni fiunt in alvere (?); ipsum generale
remedium prius posuit quia videtur minus artificiale
quam sit remedium proprium. 2o quia remedium proprium
superius tactum evacuationis per venas fluxum contra
dictorum videtur esse levius; istud autem
magis quo ad ipsum proprium remedium videtur
et difficilius; remedia autem
leviora debent precedere clamatoria (?)
ta medicina; possumus dicere quod in hoc sunt
defectus [illegible] potest dici quod ibi
posuit remedium generale in ultimo, quia proprie
vult [illegible] a fluxu facto et casu
precisione [illegible] difficili et ad clarificationem
humorum quia sufficit in talibus fluxibus
ut cognita causa per [illegible] medicina contra istud
regimen vitae et paucis aliis remediis
quia si fiat casus et precisio fiat flebotomia
primo deinde fiat ligationes; si autem fiunt
per partum difficilem approximativa aliquibus
remediis levioribus difficilibus [illegible] et confortativa
multa mulieris fiant iste ligationes; si

Nota

autem fluxus menstruorum sit superfluus
per dilationem humorum curetur cum emo-
roydarum et prius fiant ligationes // 2o
considerandum iste ligationes debent fieri debi-
to modo: primo namque debent ligari ambe ma-
nus a radice ad [illegible] i. incipiendo
et descendendo infra ut fiat diver-
sio ad longinqua ut incipiatur ubi
brachium coniungitur spatule quia ille est
locus sensibilis [illegible] plus quam
manus et pedes a radice ad manum
de inde fiat ligatio inter inguina et te-
deinde cum ligatione [illegible] precedentia; et — Nota
hoc diversio fiet ad supra et ab infra
et ab inguine autem usque ad manus
post sicut ligationes fuerit tantum fiet 2a di-
solvatur prima et sic deinceps et fiet
ab inguine usque ad pedes; modus autem
quo iste ligationes fieri debent est cum dolore
quia ad locum doloris fluunt humores; ligatio autem
non debet esse nimis mollis quia non faceret
dolorem nec nimis fortis quia dolor super-
fluus faceret humores superbire et fluere
ad locum debilem et quantum ad [illegible]
quarto appositionum in 3o appositionum si in vulneribus ma- — Nota
[illegible] // Quantum ad 2am partem ventosarum per
tales ligationes attrahuntur per ventosas me-
[illegible] sanguis est et [illegible] cessat
statim fluxus et ideo male operantur qui
apponunt primo ventosas; primo etiam debet fieri li-
gatio ut fiat diversio deinde facta di-
versione ad extrema sanguis remanet circa
matricem tunc valde leviter ad mamil-
las per colligantiam; si autem primo apponerentur
ventose attraherentur ad mamillas et
posset iterum fluere ad matricem via [illegible]

ad hoc [illegible] in venis [illegible] si facta diver-
sione per ligationes illud quod fluebat ad matricem
non fluet amplius et ventosa poterit ha-
bere id modicum quod remansit. Quantum ad 3am
partem dicit et sugantur ipsum potest multi-
pliciter exponi primo et sugantur i. [illegible]
[illegible] tales ventose quia fiet et diver-
sio et evacuatio et ipsum debet fieri in mulie-
ribus [illegible] quibus est sanguis multus
2o potest exponi sugantur i. circa ma-
millas [illegible] ventosas appositas cum multo
igne vel ventosa cum multo igne plus
trahunt. 3o potest exponi et sugantur
i. mamille post appositionem ventosarum et
si in eis fuerit lac quantum per multam suctio-
nem [illegible] et via ad mamillas [illegible]
menstruum remanet sicca. 4o potest exponi
et sugantur et si non fuerit lac in eis
quia per suctiones fiet magna attractio
[illegible] quia locus ubi fit suctio
fit [illegible] ventosarum debet et magna
quantum plus potest attrahere; addit autem Avicenna
quod si ipsud non sufficit iterum oportet redire
ad remedium speciale superius dictum // licet
iterum approximantium sit [illegible] cum ligatio-
nes facienda et non [illegible]
non [illegible] ad [illegible] remedia
continuatione [illegible]. Quantum ad ultimam
partem dicit quod possunt etiam apponi ventose
et alibi quam infra mamillas; dicit quod sic
quia in naribus ille namque est locus [illegible]
[illegible] multum aptus ad recipiendum
[illegible] magna; et ista appositio ventose
naribus et deberet fieri per ligaturas
[illegible] Avicenna dicit
hoc quia cum ventosa non possunt apponi ma-
millis quia [illegible] aut quia mulier non vult
insuper etiam una mulier nobilis de re-
[illegible] ventosas apponi in mamillis
et precipue de vino [illegible]
bona [illegible] fide digna asserit quod
tales ventose [illegible] apposite mamil-
lis causant [illegible] et dolorem [illegible] nisi
de ventosis factis [illegible] // Et
oportet ut [illegible] non fluxum. Hic ponit cu-
ram [illegible] et primo [illegible] primo
per [illegible] ibi 2a et [illegible] vel ibi
et [illegible] ibi et [illegible]
quod primo [illegible] // [illegible] quod mulier patiens flu-
xum menstruorum superfluum per evacuationem
[illegible] et calorem multum [illegible] et
[illegible] et magis [illegible]
quia est [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] restauratio [illegible]
[illegible] est et [illegible]
[illegible] multum [illegible]
[illegible] multum [illegible] et ideo

confert al' confortat et post plures reitera-
ta aqua et carnis est multum et fortiter
nutriens multum decocta itaque omnibus bo-
na humiditas per decoctionem transiunt in
aquam que fit acetosa cum aqua sumach
ubi fuerit esse acutus aut ubi esse mul-
titudo coleris aut aqua acetose / sumach
autem est semen fructus notum superius / ace-
tosa autem est caparum ut dicit Sarapio
et est et semen superius et hec conveniunt
in casu dicto / sed ubi fluxus est propter debilitatem
virtutis nec videtur dimittendo accipiunt
et aqua sumach et aqua capari / unde
bonitas est plus propter fluxum aut saltem ad
debilitatem virtutis secundo fiat / pomis boni
odoris ex carne bona .i. mixtis confectis
ex carne gallinarum aut caponis aut
perdicis aut fasianis assatis cum garo-
fil' et cinamomo ʒʒ croco et similibus
et cum destillantur iste carnes in alem-
bico et cum distillatur ponuntur ibi sil'
cum carnibus odorifera dicta / et tunc post
appellari pomis / et est necessarium mi-
chi talis in fluxu menstruorum maxime ^ potest
cum est propter debilitatem virtutis quia talia
aromatica confortant virtutem / et secundo sorbi-
tionibus factis de bulito panis in supra-
scriptis carnibus et sorbitionibus factis de
sumach et amido / sumach est cibus factus
de oriso fracto in aqua et bulito ad
spissitudinem / et dicit quidam quod dicitur in marginem
et erit tunc magis stipticum / Aly dicit
quod sumach est farina ordei in matutino
et amidum est et farina frumenti in matutino
et appellatur amidum / et est sorbitio sapi-
ens spissans et infrigidans conveniens ubi
esset acuitas et caliditas humorum / et tales fa-
tunc vel cibus cum tali farina debet fieri cum
brodio bona et carnium // Et vino vero
hic ponit regimen pro potu et primo // Concludit .Nota
primum notum propter principium vinum tenue
simul grossat et per illud reges est opilativum
et impressativum grossum .i. nebulosum vel
grossum .i. antiquum et dulce quod in fluxu
menstruorum quam tale vinum impressat
venas oppilat venas et dulce habent li-
benter sanguinem allicere et sanguinem quo
delectantur membra vel attrahunt ipsum
antiquum aut subtile est nocivum quia sub-
tiliat humores et aperit vias et ponit humores
in motu et si esset saporis acuti esset
deterius / et quia non potest habere vinum no-
vum dulce debet dulce artificialiter
ut vinum melicum vinum cum melle
per modum redditur mirabilius / melius [illegible]

aut in quibus fluxus menstruorum est superfluus
egeant et albo et ponit nutrientem multum
vinum et novum dulce grossum est ma-
gis nutrimentum sed ubi antiquo et plus
conveniunt / et ex hoc patet quod vinum stipticum
conveniat ratione qualitatis 2e ut puta ratione
stipticitatis in non conveniunt ratione substantie et nutrimento
modo patet quod possumus approximare medicinas
stipticas alio modo // Si autem quaeratur vinum
cum vino debeant approximari medicinae aromatice
// dicendum quod non quia redderent vinum non ita pla-
cibile et faciunt ipsum subtile / vinum me-
lius in vino ad respondit — libro suo
cum propositio est ut ponitur vinum per dul-
cedine [illegible] / si autem vinum habetur vinum
dulce non novum ut subveniamus possit [illegible]
di et melius esset vinum nigrum de [illegible]
quod est dulce et in fine bibitionis pro [illegible]
in gustu stipticitas / tale namque est mixtum
et habet [illegible] stipticitatem contra [illegible] fluxus
et ideo si vinum stipticum [illegible]
non esset malum ymo utile // De medicinis
aut. hic autem / intendit ponere medicinas
simplices et compositas que conveniunt in flu-
xu menstruorum / et primo ponit approxima-
das iuvativa / 2o compositas ibi 2a et et supposito-
riis / prima in 2as quia primo ponit medicinas simplices
[illegible] ad ponendum regimen quia insu-
fficienter [illegible] et istorum
alii. primum 2as quia primo ponit medicinas simplices
2o compositas ibi 2a Et Honestum de podio ya
pot dividi in tot partes quot sunt medicine
simplices quas ponit sed non sit vis vel [illegible]
assignare partes sufficit videre de
medicina ad medicinam // prima medicina que est
arnoglosa .i. plantago et vera lingua
arietis est frigida et stiptica quod om-
fluxum quia immobilitat humores aut fa-
cit eos ineptos ad motum / plus in quo
fluxum qui fit propter caliditatem et acuitatem
quia sui frigiditate temperat humores / fluxum
aut qui fit propter aquositatem non tamen quo
quia minus est frigida / nec conveniunt fluxum
qui fit propter debilitatem multum [illegible]
bilitas [illegible]
multum fluxum emoroydali conveniens / [illegible]
de ipsis patebit in fine [illegible]
lot aut intus et extra approximari
in forma clisteris et potus / Alchasef est
tribulus et habet duas [illegible] ut ponit
Sarapio est frigida et sicca in 2o
gradu stipticat et claudit vias et re-
tinet acuitatem sanguinis / post [illegible]
et sicut [illegible] et [illegible] in potu / et
possunt dari [illegible] ʒ. [illegible] sic de succo

vel aqua plantaginis/ camphora et est vehementis
frigiditatis et bibita et iniecta retinet fer-
vorem et acuitatem humorum et facit eos ineptos .3m
ad motum/ dixit in parte possi vomitum aut
duorum .Ʒ. /lac et decoctum cum ferro igni- .4m
to est decoctum aliquando supradictum per ferrum
et quia remouet nimis partes butirosas et re-
manent partes grosse terree caseales propter
stoicam ferri et alia supradicta quae videbit .om
stomacum insistere plus valet/ possit poni
storace ferri .Ʒ. i. sed sedis plantaginis sanguinis .5o. Nota
draconis boli armenii terre sigillate ana
.Ʒ. ii. acetositas citri est bona valde quia frangit
acuitatem et caliditatem humorum et eos reddit
ineptos ad motum/ et confortat cor materiam
et appetitum/ dosis potest esse .Ʒ. i. cum aqua caste-
nee aut cum vino granatorum aut cum vi-
no plantaginis vel modo ros secundum necessitatem patientis/
partes totam aut intelligo simplicem de ace-
tositate citri et iste potus potest iuvare mul-
tociens licet et sic dictum in potum
gummi arabici cum dragagato in flu-
xu propter aquositatem ut dictum est supra
/et in fluxu propter caliditatem possunt dari cum .Nota
aqua plantaginis et semine lini cum
aqua rosacea// Conclusum quod ipsud est abhomi-
nabile multis lectoribus propter et ubi mi-
litat sit alterata est conuenientius istud
aut quod in fluxu emoroydali sedan-
do dolorem aut in fluxu calido acuto
quod aqua decoctionis seminis lini inde
et frigida ut asserit Sapio aut alteratio aliorum
est aut frigida quia per decoctionem exalant
partes calide et remanet frigida/ et in
isto consideratia quia forte quia talis decoctio
habet proprietatem in retinendo fluxum men-
struorum sed ego consulo ut omittatur
// dicitur vtrum arnoglossa curat in fluxu men- .10o
struorum/ arguitur quod non/ et primo sic arnoglossa .pm am
aperit opilationes ponitur supra res in mo-
do aperit vias subtiliat et similiter
et omne tale auget fluxum men-
struorum ante patet ab Avicenna/ et Sapio in
capitulo de lingua arietis super capitulum de plan-
tagine/ et ab Avicenna/ 14a. 3m capitulo de cu- .2m
ra opilationum epatis et splenis// An-
plius arnoglossa curat quartana quae
est de humoribus grossis ergo nocet in
fluxu menstruorum quia videtur non
ta quartanam humores grossi quaerunt egerunt
subtiliari et quod curant eos subtilian-
do nocet in fluxu menstruorum sub-
tiliando tales humores debentes fluere
per menstrua propter quia subtiliatum
humorem aperit venas et ponitur humores
in motum sed ante est Avicenna et Sapio

// Amplius arnoglossa habet stipticitatem aquositatis ergo non
confert in fluxu menstruorum ante est Sa-
pio ibidem et Avicenna/ in capitulo de arnoglossa
omnis insunt capitulo de arnoglossa aqua patet
quia aquosa causant unam speciem fluxus
menstruorum// Amplius non videtur
quod curat fluxum acutum menstruorum probatur
quia non curat colericam cum sit stiptica
quod est necessarium in fluxu acuto ut su-
pra dixit Avicenna// In contrarium est illud
quod supra dixit Avicenna/ aliquando quod dictum est
in lectione// Conclusio quod arnoglossa quae
planta satis nota habet duas species
magna et parva et de his .1a. con-
stat et magis minima est magna
et quia habet tres distinctas partes scilicet fo-
lia semen et radix/ et semen de quibus
fructus ab Avicenna/ et semen magis
conuenit cum radice quam foliis et ponitur
in ordinibus partibus frigida et sicca et se-
men et radix sunt magis sicca et
minus frigida quam folia/ et radix est sic-
cior/ et frigidus est minus quam semen
est in aliud tempus colligendi semen
aliud colligendi folia aliud colligen-
di radicem/ nam radix debet colligi quando
cadunt folia/ folia non debent
colligi quando sunt perfecta quae non an-
tequam amplius/ semen non quousque ma-
turum est et siccatum quam cadat ita ponitur
Serapion/ est autem unumquodque istarum
partium collecta suo debito tempore frigida
sicca supra terram/ sed aut quod radix
et semen sunt magis sicca quia plus
participant de sicco et sapor ostendit quia
sunt magis pontici de diminutione
minus frigida est propter grossitiem non pene-
trant/ in foliis autem est maior
frigiditas propter maiorem subtilitatem quae plus
facit agere/ in foliis et non est tan-
ta siccitas cum sit ibi et per participat
quamdam dulcedinem// Amplius in foliis est
maior diversitas quam in semine et ra-
dice/ nam in foliis circa superficiem
sunt partes virides ut in caulibus
rore quarum est abstersio in foliis contra-
rio ut ponitur Avicenna/ ista in aperto
est certissima valde et plus esset
in aqua plantaginis quam in tota
herba vel quam in sicco quia cum sit aqua
per depurationem tunc totum terreum rema- .Nota
net et partes subtiles stant// Secundo conclusio
quod opilationes et si multas habebunt
causam potest ratione eius de causis opilationum
in presenti quoniam est quod fit opilatio a calore
vehementi consoluendo humidum

// Vtrum arnoglossa vel plantago
curat in fluxu men-
struorum.

facit vias ꝯstringi // amplius causas oo facit
opilacionem et fortificat retentivam extrinsecus
fortius fit retento non autem opilantium
// Conditionem 3o quod plantago et oīs siles nec una .No. 3
aliam operationem facit nisi approximata
et cum concretivus multiplici et ea per quam virtus
fortius redditur // amplius virtus non ma
net quieta // amplius virtus per unisce
humor // amplius virtus cito quam expe
llitur a qua virtute expulsiva // primo sit .p.a 9o
quod plantago quo ad omnes eius virtus
et extra approximata per se sistit omnem
fluxum nocivum nec iustitiam et
non autem similem // 2o quia sua proprietate
claudit vias et nec simul sistit et immobi litat
mat et debilitat expulsivam // 2a 9o .2a 9o
sit quod magis sistit fluxum nec sua
lenitudinem et humidum // 2o quia intelligitur
sit et stiptice et constringit eam
multiplicatur si cum operatis et humidis
// 3a 9o sit quod cum radix est fortius plus .3a 9o
sistit fluxum 2o quia radix fortius p
partem subtilem et apprensivam facit
distrectionem nec aponis nec sinuosa
vel ad vias venit vel ad cutem et
per partem grossam —— claudit et
stipticat // 4a 9o sit quod quam radix contusa .4a 9o
fortis aplantaginis nec una sibi
simili sit quod non plus quam quasi structio
et retentivo // 2o quia radix fortius virtus
tali nec una parte quod est sibi necia et
aliam non actuat et si actuat non utitur
ea quia ea non eget // 5ta 9o sit quod plan .5ta 9o
tago potest aperire vias per se nec vel
operatis et claudere magnitudinis // 2o
quia ex subtilis est respiciens sitam
maturis // 6ta 9o quod plantago aperit opi .6ta 9o
lationem quod sit acutel superflua ubique
sit // 2o quia remittit calore superfluum
ubique sit // 7ma 9o sit quod plantago .7ma 9o
et aperit opilationem quod fit ex virtute retentiva
debilitate eam forte // Ad rationes // Ad .Ad p. 9m
partem illa confirmat 6tam 9onem // Ad 2am .Ad 2m.
dicendum multiplicitate primo quod curat 4am nam non
quia aut cadit aut seca aut quia opilet
aut quia aperiat super tertio et sed resol
vit scrofulas // aut dicendum quod curat .5o a.
4am nam quia radix est fortis et actuat
plus per partem apertivam et apprensivam
per partem grossam retentivam constrictivam
// aut dicendum quod curat 4am nam quia prohibet .6o a.
putrefactionem nec primo aperiendo sine
virtute subtilibus et sic prohibendo
prohibitam transpirationem quod est causa pu
trefactionis // 2o tollendo ab humoribus
et matie dispositiones quod disponunt
ad putrefactionem secundum causas et ulteriores // Ad 3am // Ad 3m.

Dicendum quod in fluxu aquoso plantago quecunt
cum radix est fortis que actuat propter cum
netem necessitatem per partem subtilem aperi nas
vias moventur materie ad ora nuclis
ut puta ad poros cutis et meto per
retentam sistit materias et prohibet eas .Ad 4m.
fluere ad interiorem // Ad ultimam dicendum .6o a.
quod non quecunt an enavias sed posset aut
dicendum quod quecunt quia tempus ardoris calore
est ea curationis nec colere et ro
aliter // 2o cum ea de plantaginem dicat
quod plantago curat 4am et 3am et
sed ibi induratur // Et hec est de spo
dio cum camphora // postquam adiunge // possunt
medicinas simplices quod quecunt in fluxu
medicamenti // hic unde potenter
ꝯpositas et primo ponit medicinas ibi 2a
et trocisci de balaustiis ibi 3a confectio
nem ibi 4a et trocisci acacia ibi 9a
et trocisci dragaganti ibi 7ma et trocisci bulliat .No. 3
coccularum iuiama ibi quo primo dicit // Conditionem
quod istos trociscos non muenio ab alma
sori nec a saponis nec a mesue // sed
dicendum quod quecunt fluxum acuto et ro
tundo et nodo tales fluxum ut in pluribus
contingit et loco istorum utimur hodie
trociscis de karabe et de terra sigilla
ta cum aqua plantaginis // valet aut
multum trocisci in ipso et in aliis
—— passionibus quia medicine dante
cum tota cum spongia // 3a medicina est satis
confectio et quecunt omnem fluxum si prius ro
et acuto // galia autem ibi ponitur ut
ducitur medicinas ad interiorem et ista cum
an dictis possidan in quibus dam // 4a medicina
est fortior super opium et non quibusdam instru
itur est fortis et est inutilis et neque
valeret in fluxum facto a bemoroy
dibus // acacia est succus prunorum silvestrium
communiter quam nos nominamus bruber // sed
si si medicis ab hypoquistidos est super barbe et
ritur al. quod est succus quod nascitur in radice
barbe arcune // omnia potest ut ducat medicinas
et ut stringat subtilem opii // et thus
ut stringat et —— fidem opii datur
nocivam sed propter opium et in tota dosi
est minus sed dosis de opio et possi da
ri in vetulis et debilibus // Item nec est
satis conformis // dragaganti magi
strem est dragaganti preparatum per ma
gisterium ut possit solvi in medicinas
ipsum est insolubile nisi per magiste
rium preparetur non possit poni in medicinis
preparatum super fumo... ut adhereat
aliquantulum ut gummi // ... scia
renis valet // et iste est modus eius
super fumo // stringatur ad ... fi

<et tamen valeret in fluxum fac to a debilitate vel in fluxu facto ab ulceribus nisi in ulceribus esset vehe mens dolor>

.2do.
.p[ri]ma 2m.
.2m.
.3m.
.2do.
.6o.
.Ad p[ri]m[u]m et 2m o[mn]ia
.Ad 3m
.Ad 2m du[biu]m

ut cerae vel orobi(?) / et nunc ponatur super patella
bene calefacta ad ignem / et super patella volvatur hinc inde donec albescat et tunc
ponitur terra et pulverizatur et ponitur in
tinctis et dat per via doxim de ista medicina
/ et credo et q[uod] g[e]n[er]at plus fluxum acuto
coto(?) q[uam] aliis p[re]dictis fluxus // 6ta medicina
est confortans q[uae] commune dat de ea in magna
q[uanti]tate et hec potest tolleriari in fortibus vna
[illegible] 3. 7. et credo q[uod] esse minus /
[illegible] 3 1. et potest tolleriari // Ad [pri]ma[m] medicina
multum valet in fluxu facto ab aquositate
et ille [illegible] apposita cum aceto Jacobo
[illegible] quia illud male est siccum
et terre [illegible] // dub[ium] et circa istas medicinas
non videtur conveniens in fluxu menstruorum
quia tales [illegible] grossi [illegible] non possit
[illegible] ad minorem et ad [illegible] partes
// Amplius tales medicine constringunt venas
et venas q[uae] [illegible] ut fluxus menstruorum fiat
ad minorem // Amplius tales [illegible] opilate et
frangunt calorem innatum q[uod] est instrumentum
[illegible] et [illegible] restrictionis et operationibus
[illegible] naturalis // Amplius [illegible] uso usus
istarum medicinarum ut in debeant [illegible]
[illegible] // Dicendum q[uod] tales medicine [illegible]
in fluxu q[ui] [illegible] tam fluxus
ut acuitatem et subtilitatem [illegible]
dilatationem venarum et dispositionem [illegible]
ad [illegible] fluxum // Ad instantias ad p[ri]mam dicendum q[uod] [illegible] dilatata

^ et 2am

[illegible] possit [illegible] et nunc [illegible]
firmari ut puta venis est [illegible]
[illegible] q[uod] [illegible] attrahit q[uod] [illegible]
[illegible] de membris ut asserit Sapio Avenzoar(?)
[illegible] // Ad 3m dicendum q[uod] [illegible] consolidate et
correcte ut cum mirra et [illegible]
[illegible] // Ad 2m dubium dicendum q[uod] vna dies [illegible]
dari et alia non [illegible] ubi illud
[illegible] de toto agregato [illegible]
[illegible] ubi aut esse plus de opio
ut [illegible] non possit [illegible]
et [illegible] ipso anno
aliqua qui [illegible] in pluribus [illegible]
[illegible] duas pillas [illegible]
de illis quas ponit avicenna / [illegible]
3o capitulo de cura vigilie et insompnietatis // Et ultra [illegible] hic avicenna / [illegible]
[illegible] ad [illegible] regimine istarum [illegible]
[illegible] in fluxu menstruorum et [illegible]
[illegible] // Conditum q[uod] mulieribus patientibus fluxu que [illegible] rossant(?)
[illegible] et claudunt vias et [illegible]
acuitatem / talia sunt alkekengi(?) [illegible]
[illegible] pedes et capita et [illegible]
et [illegible] abavia(?) de [illegible]
[illegible] et almosos(?) et exponit [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]

sextaria ^

[illegible] simpliciter cum aceto et [illegible]
ut [illegible] et preparata in patellis et [illegible]
[illegible] in patellis [illegible] generant [illegible]
solidos grossos [illegible] et [illegible]
[illegible] facta et [illegible] elixis [illegible]
[illegible] q[uod] generant [illegible] grossos et
[illegible] aceti [illegible] quam [illegible]
[illegible] approximationem [illegible]
[illegible] actu et [illegible]
q[uod] talia [illegible] vias et inflammant
[illegible] et ponunt [illegible]
[illegible] // dicitur q[uod] docet approximare [illegible]
q[uod] [illegible] acetosa et [illegible]
[illegible] // Amplius [illegible] calidi ac
[illegible] q[uod] [illegible]
[illegible] actu [illegible]
[illegible] approximare // Conditum
q[uod] [illegible] approximare [illegible] in
fluxu facto ab aquositate q[uia] in
[illegible] actu et [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] amplius multiplicare [illegible]
[illegible] debilitatem [illegible]
[illegible] non digerere [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] // Ad instantias Ad p[ri]mam dicendum q[uod]
[illegible] nocet [illegible]
ubi sit [illegible]
[illegible] et [illegible] magna
[illegible] in aceto [illegible]
// Ad 2am dicendum q[uod] [illegible] in ipso [illegible]
approximari [illegible] et non [illegible] et ideo
[illegible] est negandum // Et de suppositione
[illegible] hic avicenna / ponit medicinas
[illegible] et potest dividi in [illegible]
quot sunt medicine que approximantur vel
quas docet approximare / et sunt [illegible]
[illegible] / [illegible] aut docet approximare
in forma suppositorii / [illegible] in forma
clisteris / aliquas in forma sessionis(?)
[illegible] in forma [illegible] vnde
[illegible] / p[ri]ma medicina est in forma suppo
sitorii et [illegible] nota [illegible]
est [illegible] argenti [illegible]
[illegible] multum et [illegible]
[illegible] non sit metallum
[illegible] in metallum ut in plumbeam
[illegible] pluribus est et [illegible]
[illegible] et ipsum suppositorium [illegible]
[illegible] fluxum facto ex dilatatione
[illegible] ubi esse aquositas
vel [illegible] ad minorem
aut q[uod] aggregaret ipsa ad minorem
est [illegible]
[illegible] aut [illegible] aut
[illegible]
[illegible] in isto [illegible]
[illegible] simplicia illa dicta
[illegible] simplicia possunt [illegible]

.2do.
.p[ri]ma 2m.
.6o. No[ta]
.Ad p[ri]m[u]m
.Ad 2m.
^ simplicia

./ Vide in isto medicamento scilicet rorisfi(?) de spodio
cum camphora et alie medicine
quas ponit avicenna que
valent in fluxu menstruorum.

modo suppositionum / secundum eum variatur medicina simplex et per eos in pluribus medicinalibus generaliter dicitur et fiunt ut in pluribus aquosi / alie stipticae et acrotae / alie confortativae et aromaticae et diureticae / alie sedativae et sic de aliis sicut debet variari medicinam competentem approximate // **Desiccatio** ponit 2am medicinarum que est infortuna clistereis / colcotar est minera olivum sive species vitrioli quod est ustum sive cauterizatum / ponit autem multa in isto clisteri sicut inferius dicit et ponantur in 3.ii succi stipticorum ut succi plantaginis / licium ipsum purum compositum sic intelligitur ut iacet quod stella ponitur in 3.ii aque succi non posset clisterizare et ideo oportet intelligi quod sit quod involutum sive calcatum tum [illegible] et sic ita modo dico quod si ut continguat in succo stiptico vitrioli ex ustione fiet plus stipticum / et ex extinctione in succo stiptico remittetur sua caliditas et fiet adhuc plus stipticum autem [illegible] eligatur in 3.i in .ii in libra in .i itaque fiunt et fortius stiptici / ut ponatur illa dicta in 3. in succi et aque stiptice et ponatur stipticae compleatur clisteris aliquis succus aut alia aqua non stiptica non debet et primo clisteri minus stipticum ut non subito retineat / oportet tamen fluxum et fluxus vertatur paulatim retinere sic enim subito approximatur virtus restrictiva quod subito retineret fluxum ipsum sed remaneret retinendo fluxum tamen ipsum noceret secundum modum maturum ut ipsam superfluitatem expellendo / cum non esset apta dilatatio et ipsum per anacathartim / aut ipsum infrigidaret / aut constringeret / aut aliquam aliam malam qualitatem imprimeret in materia // **Consolidatio** / ponit 3am medicinam et est simplicia patet / et tamen quod dicit approximari in fluxu tanto et tamen dilatatione [illegible] ex virtute [illegible] succus aut unguento ipsum debet disponi per non ex primum [illegible] ut incipiende a clisteri // **Pessarium** ponit 4am medicinam / pessarium autem dicitur a suppositione quod pessarium est grossum modulum et est ad formam virilis quo eo ho [illegible] [illegible] sive officia vel virga et vocatur consimilis quod est longius et est vacuum cum fiunt aut [illegible] quod fit in collo matricis / suppositorium dicitur supra et ad formam suppositionis [illegible] et vacuum fiunt [illegible] [illegible] [illegible] est caligo / et consideratur caligo fiunt in iste [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et confortatur [illegible]

// **Et tertio** ponit 5am medicinam / ponit autem ista medicina tem [illegible] quod ipsum est stipticum ter [illegible] / modus autem approximationis huius medicine est ut pulverizetur et de una lana viridi madefiat in aqua [illegible] et postea super illa lana viridi pulverizetur pulvis illius et teneat mulier eam in collo sive matricis et super sic expedit et per totam noctem / et ista medicina valet et ad fluxum factum ex debilitate matricis quod hic est stiptica et aromatica / et lana et viriditas [illegible] ad maturitatem et lana calefaciens [illegible] et [illegible] // **Et tertio** / ponit [illegible] medicinam et [illegible] ut [illegible] / pondus [illegible] id quod remanet super [illegible] [illegible] [illegible] aliquam aliquatulum pinguis [illegible] autem [illegible] est [illegible] et [illegible] pulverizari expedit [illegible] / **lob alcanch** [illegible] quod est [illegible] gu [illegible] / et [illegible] quod est [illegible] [illegible] potest tollerari // **Et tertio** ponit [illegible] medicinam quod est sessio decoctionis alicuius medicinarum et [illegible] sedens in tali decoctione [illegible] [illegible] super umbilicum et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] illo liquore ut [illegible] dat [illegible] [illegible] autem sal [illegible] et ista medicina valet debilitati quod hic [illegible] confortativa cum stipticis **Fructus calamenti** est eius flos / **cortex sive capsulae** [illegible] [illegible] [illegible] / stipticos et non [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] illi glori ra^ ubi [illegible] [illegible] autem que nascitur in montibus et [illegible] locis quod tales sunt plus stiptici quam que nascuntur in plano et maxime in plano [illegible] alto // **Et et confirmantes** ponit [illegible] medicinarum que potest [illegible] approximari per infortunia confirmantes [illegible] alcanna [illegible] [illegible] [illegible] aut cum [illegible] cum oleo et in [illegible] faciendo [illegible] [illegible] et in vulvam [illegible] et [illegible] et illa [illegible] / oleo [illegible] stipticum sicut oleum [illegible] factum de oleo olivarum [illegible] / [illegible] est herba que nascitur in Sicilia et [illegible] [illegible] et [illegible] ad ista [illegible] [illegible] [illegible] possunt [illegible] / tot formas remediorum ut ex hoc medicina reddatur [illegible] et [illegible] medicina non [illegible] / alia autem que est [illegible] in forma [illegible] [illegible] ^ur ^una [illegible] quod [illegible] [illegible] suppositoria et pessaria quod [illegible] [illegible] et [illegible] possit id quod est [illegible] [illegible] ad aliud sive ad aliam formam [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] vel

vnctione. // Et recitemus de parturicione. hic aut
reassumit curam fluxus in mentem fluxuum facti
ab aquo fluxu | et postquam agitas et fluxus
fuerunt alteri | 2° quam fuerunt ammirare. ibi
2a diuisio est ultracario / prima in 2a ... po
facit quod dictum est / 2° assignat qualem ... istico
ut hundaz tamen in me ... ulceribus et po
nibus ibi 2a et oz penuria / prima in 2a ...
Nota primo ponit notitiam fuerunt | 2° ondit quod
fuerunt inuentum ibi radio quo quam necesse
// Condictio pa abire / mult reassumetur curam
huius fluxus que ea insufficienter po
suit superius / ideo eum posuit huius
tamen plena remo ... / docebat eum
solum ... vnum et sudorem ...
... alia cura ut / tertia
aut noceat ut dicebatur supra de signis
huius fluxus ... cum nia est
mitra quam faciat eam magis fluere /
... hic ponit ab ... / inbre
inbus verbis ponit quae / in libro
... nostra et ... no
de proprio et proprietari libro 3° agº. ... libro posset intelligere illud
quod dictum fuit supra de signis ... i
Nota ... hic de cura ipsius fluxus
// ... quod vxor cuiusdam romani cuius
nomen erat boetius incepit habere ipsum flu
xum et ut scribit ... apud ... no in
... me ... famosos ... quos
dicit quod ego reputatus sum ...
ut ... et quosdam me ...
non famosos et cum ... [illegible]
fuit coacta uocare quam cum alijs fa
mosis meo ... omnibus
que extrahebant totum corpus et manus ...
... hoc plurimis medicis ab
cibus cum balneis et alijs remedijs
... ibi quod ... quaestionem me
dicens ipse erat ... specialis ...
auxiliorum et medium ... da
bat ... et obstetrica
bus ... hijs aut ...
... fuit augmentata ad detrimentum
... omnes ... ut
ut uiderent ... plus et melius
possit sicut ... et ...
nota ... dua ^ mulieris habebat quod fiebat
... sicut ... nobiliter ...
... quod non erat alius modus
... quam ...
ut ... et hijs ...
... cura ... itaque
et obstetrix ... eam ...
... fuit illius opinionis quod fluxus
perseuerabat obstetrix ... dies

al ... dum ... abat eam ut ... qua
... sensu me ... ipsa balne
abat ea ... ut ... ducebat
eam ad balneum et cum esset ... a domo
balnei ... sibi dolor ut ...
et ... aquo ... ma
qua ... adeo ... nulli
tamen ... ducebat eam ad bal neum
cepit plorare et clamare quod non
... ubi erat et cum audiuisset cla
morem ... subito intrans ad mu
lierem quam ... infrigidatam ma
nus eius accipiens ... eam et
cepit apponi oleum ... ad ...
et ... cepit ... ut ... parcet
... sibi manum alia ...
alia aut ... odonferia ...
... et ... fuit ... obste
trix multum letata fuit ... pi
... post tales ...
non ...
sit ... factus et ... / dicit aut ...
quod ... multum fuit ... quod deberet fi
eri ... ut ... deberet ...
... aut ... oporteret habere me
dicum / et cum esset multum ... de dua
et ... cum dua per totam noctem sequen
tem illam ... incepit memora
re quod ... ipse ... mulieribus
ut ... oleo ... vngeret ...
... et ... uellet ... a
paruit quod ...
... et ...
... sibi tales ... sic ...
... et coagulum ... in casewm
... isto ... est quod oportebat
multum ... et non ...
ymo ... quod oportebat
calefacere ... multiplicata ...
... totum corpus et ... mu
lieres et ... omnes ... moro
quod mulier non deberet ...
... et calefieri et ... fuit pota in
aqua ... et in hoc ...
... plus quam alij ... quam alij dicebat
... oportebat eam ... et ...
et plus quam alij ... in ... ma
... coagulum ...
cogitat quod ... ut ...
de nouo ... fuit non ...
et ... ponit ...
... mulier ...
... deberet bibere et ...
... totum corpus non ... aut
... quod esset aliqua
... et ...
... qualis est aqua ... et ...
... vnum ... et ...
quod oportebat eam ... farmacum
... aut illis ... et ...

neo aq[ue] marine et vine bone melius p[ost]ea
evacuacionem fluxus [illegible] quia subsequta est
sincopis p[ost] [illegible] dies cum nobilitate qualis
esset [illegible] dominus bocius vii fluxus [illegible] dep
ravatus est [illegible] omnes simul et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et diligenter [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] / [illegible] autem
p[ost] verba bocii [illegible] aliquis
[illegible] dixit bocio [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
ego ne [illegible] nec in prostracione
nec in cura dimittas [illegible] opera
[illegible] et uxores [illegible] x diebus ut [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ubi [illegible] uxor
[illegible] [illegible] habeat [illegible]
xv diebus ille fluit [illegible] et [illegible]
[illegible] dixit sibi [illegible] cura
[illegible] aquositas [illegible] et p[ost] hoc
dedit sibi bibere decoctionem [illegible]
et [illegible] et in duobus diebus [illegible]
[illegible] fluxus [illegible] 20 die non [illegible]
plus de [illegible] [illegible] in [illegible]
tam [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et in [illegible] diebus totaliter cessa
vit fluxus in 30 diebus fuit [illegible] quadri getos
et curatus et fuit xl annorum [illegible]
[illegible] verba [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] // dico
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] 20 [illegible] duo ibi
[illegible] p[ost] autem [illegible]
[illegible] / 20 modificat illud / 30 ponit
aliud ibi [illegible] curat una vice [illegible]
et [illegible] / et [illegible] ad [illegible]
[illegible] fluxus [illegible] est
ut [illegible] aquosa et [illegible]
non [illegible] fit [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] facta [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
aut [illegible] dando [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] // [illegible] si in [illegible] Nota
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] fuit
uxor bocii [illegible] fluxus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
non esse [illegible] [illegible]
[illegible] quia mulier esset ita debilis [illegible]
[illegible] non [illegible] / [illegible]
ut [illegible] quod oportet [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] cum cibo et potu
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / facta autem [illegible]

nec ut [illegible] qui expectavit [illegible] diebus
p[ost] evacuacionem illius fluxus qua subsecuta est
sincopis [illegible] [illegible] [illegible] solum
et p[ost] dedit [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] tanta debilitas nec [illegible]
fluxus debilitatus ut quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] possit dari
a principio et [illegible] p[ost]ea ad [illegible]
// 20 [illegible] [illegible] fluxu [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] primo quia [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] / 20 quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aquositatem in
quia non removet [illegible] [illegible] membris
[illegible] [illegible] [illegible] ut in plu
ribus [illegible] nocent [illegible] [illegible]
et [illegible] ut [illegible] [illegible] illa
[illegible] addit ad [illegible] in [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] // [illegible]
[illegible] et a principio noceret [illegible]
[illegible] aut talia essent [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] aquositatem et [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
aliquid [illegible] esset [illegible]
[illegible] et a principio non [illegible] quia non posset
educere [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est debilis // stelca
[illegible] non essent sufficientia ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] // [illegible] calida [illegible] non telca
[illegible] a principio non facta [illegible]
[illegible] [illegible] / talia [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] quia a principio
[illegible] [illegible] illa aquosa [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] quia [illegible]
[illegible] et [illegible] et est de facto
magis aquositas et in hoc [illegible]
[illegible] [illegible] illius [illegible]
[illegible] non potest [illegible] ad vias
urine [illegible] in [illegible]
ad [illegible] ad [illegible] ut [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] aliquid
[illegible] [illegible] subtilius
in [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
fit opilatio in venis [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

.Nota.

minutia, et ideo quidam propter quod fuit inutilis factus
videlicet illud dicunt et putant obstetrix quod
esset propter unas quae ex nimia aquositate subito
facta ad interiora secundum medicum dictum // 3o
considerandum quod evacuatio aquositatis ad quam
consequitur est sincopis in evacuatione sunt
talis dolor ut in punctionibus quia natura
illa multa retenta in venis in substantia
membrorum non poterat continere nisi mul-
tum extenderet venas vel similia / et in
tali extensione ut faceret extra extenditur
sanguis et substantia membrorum inveniunt
dolor ut in punctionibus / et hoc in acutis
evacuationibus apparent nocumenta ut dolor et
sincopis tamen post evacuationem interiora fuit
multum alleviata / et propter hoc ymaginatur
esse grave quod erat necessarium evacuare in tali
fluxu aut non evacuaverunt ex interiori
quia venae et orificia venarum interiora
sunt minus aperte ne faceret dolor dum
superfluitates egrederentur per orificia mi-
nora / et non evacuant ex interiori quia plu-
rimum sufficit evacuare ex interiori tamen non
inveniuntur membra evacuans complete de-
evacuat ex interiori // Amplius intendebat
adinveniret materiam illam aquosam ne tan-
tum per maturitatem minus
longo tempore ac generet materiam malam
complexionem [illegible] aut aliam
malam complexionem membris non evacuavit
[illegible] nam aquosa sit [illegible]
ta propter [illegible] bonitatem [illegible] et propter debi-
litatem virtutis quae videtur repugnare evacua-
tionis quae non repugnat evacuationi aquositatis
et hoc quia [illegible] evacuatione aquositatis remo-
vet malam complexionem [illegible] membrorum
ad cuius remotionem vel remissionem
[illegible] non remo-
vet complexionem [illegible] aquosita-
te ab aquositate [illegible]
additur debilitatem // dicitur [illegible] talis materia
in evacuatione sit [illegible] / et videtur quod
non quia grave non permisit digestionem
quia digesta medicamen // Amplius grave et
Avicenna docet approximare quod provocant su-
dores [illegible] non
explicatum quod specialiter provocet su-
dores // amplius potest quaeri quomodo debet
procedere in provocatione urinae in provoca-
tione sudoris // Ad primum dicendum quod talis materia
deberet digeri quia [illegible] est nimis sub-
tilis [illegible] et non pot-
[illegible] quia autem est nimis grossa
non faciliter exit per venas angu-
stas // aut posset dici quod est digeren-
da [illegible]
et [illegible] de aquositate ydropicorum circa
quam non cadit digestio / et tamen dicitur
digesta medicina // dicendum quod est verum in
membris humoralibus [illegible] in aquositate

et aquositate non habet verum // Ad 2m dicendum quod fuit me-
dicus grave docuit Galienus [illegible] quia sudoris
provocandi approximare // Ad 3m dicendum quod eadem
materia posset et provocatione urinae et su-
doris loquendo et approximat ad unam
vel aliam quia radicem [illegible]
in huius viae urinae [illegible] et re-
nes et vesica debiles attractionis
et renes in [illegible] talis materia
esse provocatione sudoris / in hoc autem [illegible]
[illegible] poros cutis [illegible] urinae
[illegible] et [illegible] attrahit renum et
vesice talis esse provocatione urinae / et in
talibus casibus non esse necesse quod [illegible]
procederet reliqua [illegible] quia in
talibus casibus [illegible] deberet aut
provocare urinam aut sudorem secundum modos
approximationis [illegible] / si autem non esset illa
varietas approximationis dicendum quod [illegible] sit
materia provocanda urinae quia facit hic [illegible]
[illegible] vias magis strictas quam provocatione
sudoris et plus subtiliat humores provocatione
sudoris quia ad [illegible] provocationem urinae
[illegible] / et ideo Avicenna
in [illegible] permisit provocationes sudoris [illegible]
dixit [illegible] et opere super [illegible]
[illegible] cum provocationibus urinae [illegible]
dationem [illegible] sudoris / si autem
provocans sudorem approximare ad [illegible] aut
in unctio aut balneum [illegible]
dicendum quod non est attendendus ordo / quia du-
[illegible] evacuatio non bibitur [illegible] potest
approximare urinam [illegible] aliud / in autem
decoctiones [illegible] posuit sicut bal-
neum et [illegible] ad provocandum sudorem
et post // Curat [illegible]
[illegible] illud [illegible]
Avicenna / quod maxime [illegible] evacuationis
[illegible] aquositatis et in provocatione iste ordo
est tenendus quod [illegible] potest dari me-
dicina evacuans aquositatis / 2a dicit potest dari medicina
provocativa et [illegible] sit evacuativa cum [illegible]
et provocativa et sudativa [illegible]
[illegible] // quia
dicit [illegible] debiles et [illegible]
[illegible] debiles et [illegible] sudativas [illegible]
debiles // Conclusio quod mulier patiens istum
fluxum est debilis in fluxu quia [illegible]
materia aquosa non multiplicatur [illegible]
[illegible] maximam debilitatem [illegible]
[illegible]
aut ydropisim [illegible]
debilitas [illegible] magna.
[illegible] et debilis est in fluxu quia [illegible]
est [illegible] evacuationis debilitate [illegible] / et
ideo [illegible] evacuans [illegible] debent
et debiles [illegible] fortes [illegible] debilis
[illegible] non valet provocatio et urine

.Ad 2m. .Ad 3m. .Nota.

.1o. .2o. .3o. .Ad primum. .Solutio.

dum esset mixta proportionis virtute debiles in quantitate
et qualitate / deberent esse in qualitate quam essent
tardi, si essent nimis tarde resolverent
illud modicum calidum quod remanet in menbris
// Amplius si essent vehementes et valde
tales quod resoluerent saniem magnositatem
vinalem et calefacerent fortiter
remanens et fieret paroxismus / debent
et esse modice in quantitate quia transmutant
gradum et immediate epim cum medicina
ut fieret illa conducta per proportionem mensuratam
qualitatem sicut / et ita intelligas in
sudoris provocatione // Amplius salvum est ma-
nifestum quod est Alcoholus // Sicut .9.
inspicientur quia primo est fortis et forti-
tudinem et ergo forte moveat per necessitatem
quia ad ultimas / quia ultime actiones .8.
ad perfectionem per potentias // ad hoc quare
est una aliter sit fortis // et sicut
cum hic ponitur ad remouendum et propterea
// Conclusio quod Galenus in loco preallegato ut patet .Nota
ex recitatis docet fricationem fieri primo
cum sudore ut mollificet infirmum ad remouendum
sudorem dictum / 2o quia in illa mulieris
ut patuit tanta erat mollities quod erat
frictionem ne duelleret corpus et ipsa fricatione
erat sic castus nouiter coagulantis
impressum et essentia illa mollities
fricabatur cum sudore dura ut nihil
trahetur plus ad exteriora et ut plus
aperirent poros et ergo ut magis re-
solueretur / a vice / 1a posuit ibi in frica-
tionem fricandam infirmi aut fricandam
cum necesse tanta mollities nec bio-
... erat in illa dicta cura // 2o .Nota
considerandum quod ibi doceret linire corpus
mulieris cum aqua mellis / si quis liniret
illam cum melle cocto et inspis-
sato et utrumque linimentum est bonum
primo cum melle cocto quia tale est spissius
et magis adheret // Amplius tale est
calidius quia aqua mellis facta et sicut
et tale est magis conueniens et propter hoc
sunt ubi non est tanta mollities
et potest fieri fricatio fortius ut mel
penetret si aliquando ubi esset tanta mol-
lities ut restaurari posset in illa dicta
aqua mellis esset conueniens et potest
poni ubi in aqua mellis essent
bullita aliqua cura ut assaram rubea
salvia et allium // Amplius emplastra
et linimenta vel emplastra
ydropicorum ... ... recitata
14 · fen 3a que ibi videas et elligas
que ubi indicantur meliora quia
et per exsiccativa et confortativa

// Et quod conferat. hic soluitur dubium dic-
tis quod posset ne ad solutivum approximari
quia solutiuam euacuans per secessum soluit
et patet quod dixit. // Conclusio quod si exponantur
ut dictum est satis euidenter conueniunt et-
solutiuum per vomitum tu a vice / nota tamen
dixit ——— et quia non per / nam cum
tale solutiuum euacuans per vomitum sit ma-
gis nimiosum et fortius quam solutiuum
euacuans per secessum et in tali fluxu
materias sit ut in pluribus debilis nimis
mortuum quod ergo non conueniunt nisi raro et quia
tale euacuatiuum per vomitum conueniunt quia
euacuat et ducit ad oppositam regionem
et quia est motus laboriosus tale faciens
totum corpus et quia prouocatur in sudore
potest autem et intelligi quod uomitus
est prouocatus cum penna inuncta in oleo
aut cum impositione digitorum ad os stomachi
per gulam vel et cum non stomachus conueniunt
raro quia quando talis fluxus ne est stomachus ad est
et multiplicatur ne aquositas in toto
ut in cacexia nec aliquid illius aquo-
sitatis mandatur ad stomachum et quia et in stomacho
aliquid illius aquositatis multiplicatur
quia ad mundandum stomachum per vomitum approxi-
mat / vomitus et ergo in isto casu plus
conueniunt quam solutiuum ratio quia mundificat
stomachum et ducit plus ad oppositum per solutiua
medicina, et 3o quia tale facit vehementer
stomachum et commouet epim vel ... ...
non nisi medio malam qualitatem ut medicina
secessiua quia facit non habet malam
qualitatem ut cum penna vel cum digito
/ et si sit expanatur et tali ... uomitiuo
a vice / dispositum et quia et hic per muli-
eres ... ... et ... ad modum no-
uimus vel per fortitudinem ... stomachi
per debilitatem ... // Dubium quod plus
conueniunt ad uomitum facere cum medicina
uomitiua ut cum ellebero aut secce
ssiuum cum medicina solutiua ut ... gra-
num pillulas de mezereon // ad hoc quod
inimus esse magis conueniens ubi virtus
esset fortis quia tunc potest euacuare medicina
uomitiua ut secessiua et plus potest
operari quia diuersionem facere ad lon-
gius a fluxu immoderato et
tale facit totum plus quam medicina sece-
ssiua quia tale facit totum fermentari et
totum agitationis fit in uomitu // sed
diceretur uomitus ducit ad menbra
nobilia quia ad stomachum si secessiuus ad
menbra ignobilia quia ad intestina

Marginalia: .No[ta] — .9. — .8. — .No[ta]

Utrum quod plus conueniunt ad uomitum
facere cum medicina uomitiua
aut secessum cum medicina
solutiua in fluxu menstruorum
superfluo.

2º. magis nocumentum aut vomitus propter quod non
curandus ubi medicina solutiva est immediata // Item .2º.
plus includit quam secessus et per consequens medicina
solutiva magis diuertitur quam medicina vomitiva
quoniam ut dictum est talis medicina multiplicat
calorem in toto et in ambitu longinquo .2º.
Ad p^m interiora magis dispergit a toto quoniam
cum interiora sunt magis in centro
et a stomacho aut in medio // Item ad primum .3º.
quod si nocumentum fieret sola diversio ut arguit
in practica vomitus esset peior quam secessus
quia in vomitu cum diversione fieret
natura in vomitus non est peior [illegible]
[illegible] // Sed dices et in secessu fit evacuatio // Item
quod necesse est quod multum iuxta partem [illegible]
[illegible] ut puta [illegible] et ideo adhuc quod
secessu medicina inclinant ad [illegible]
Ad 2^m quod non est in vomitu // Ad 2^m dicendum quod licet
sit verum tamen quia interiora sunt magis
9. propinqua [illegible] ubi est passio ideo medicina
5º. secessiva est magis utilis quia ducit ad
locum propinquum passioni // Sed dices passio .Ad p^m
est in [illegible] longe ubi multiplicatur
Ambicum illa aquositas // Item quod ubi est causa passionis .9.
quia passio est in ventre et ideo quia fluxus
[illegible] immoderatus est passio [illegible]
9. quia [illegible] medicina secessiva plus ducit
ad locum passionis quam vomitus ideo magis
[illegible] // Sed in [illegible] in morbis [illegible]
[illegible] plus intendere ad causam ut Galienus .5º.
8º. 3º tegni [illegible]
[illegible] unaquaque causam [illegible] absti-
nere // Item quod [illegible] est regulariter
[illegible] quod ad morbum ut patet
in febribus [illegible] magis
morbum quam causam respicimus 4º [illegible]
[illegible] particula [illegible] et x et
xi [illegible] // Et [illegible] ex dic- .5º a.
tis Avicenne [illegible] modum cu-
Nota rationis ipsius fluxus aquosi [illegible] dicit
[illegible] // Contra Avicenna forte [illegible]
[illegible] quod talis medicina aquosa [illegible]
[illegible] quia subtilis minus et reddit et .5º a.
[illegible] subtilem minus [illegible] simul
cum illa aqua [illegible] ingrossare
aliquantulum et per consequens ut digeratur
[illegible] quia [illegible] .Ad 2^m
[illegible] quia non [illegible] et
[illegible] aut [illegible] quia medicina .Ad 3^m
est multa et non dat inducias [illegible]
[illegible] est aliquantulum [illegible]
expectando digestionem quia [illegible]
[illegible] .9. .8º.

ne // Sed dicit quod Avicenna dixit quod in tali fluxu omnes
[illegible] cum [illegible] illud quod magis
[illegible] // Sed quia docuit approximare medici-
nas quae subtiliant ut decoctionem apii
et [illegible] // Amplius dicat quod omnes dare debeo
[illegible] // Quia Galienus ut patet [illegible]
[illegible] pisces [illegible] quae humectant
// Amplius quales debent et in dicitur
in quibus [illegible] et [illegible] ubi [illegible]
et ubi in tali fluxu debent esse in
grossativa vel ingrossantes et constrictivae
[illegible] quia [illegible] fluxus est [illegible] sub-
tilitatem [illegible] ex aquositate [illegible]
aut oportet grossitiem aquositatem [illegible]
[illegible] in [illegible] super [illegible]
[illegible] et ideo debent esse ingrossativae
et constrictivae // Amplius [illegible] in
grossantes [illegible] humorum fluentium
[illegible] si constrictivae [illegible]
[illegible] huius aquositatis [illegible]
[illegible] et [illegible] // Ad primum dicendum quod ille
[illegible] ingrossant per accidens [illegible]
[illegible] aquositatem ad vias urinae
et per consequens [illegible] separando a [illegible] // Sed
dices tales [illegible] subtiliant [illegible]
[illegible] cum approximantur huic aquositati
et approximantur [illegible] et [illegible]
et aquositas [illegible] simul [illegible]
subtiliant [illegible] aquositatem [illegible]
[illegible] // Item quod non subtiliant [illegible]
[illegible] [illegible] quia [illegible]
ad vias urinae [illegible] est
[illegible] vias urinae et [illegible] forte [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] ad illa medicina
[illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] // [illegible] quod [illegible] huius
illas aquositates [illegible]
[illegible] [illegible] non
[illegible] simul [illegible]
// Item quod [illegible]
[illegible] diuretica debemus [illegible]
ad urinam // [illegible] quod tales [illegible]
[illegible] diuretica [illegible] aquositas
ut [illegible] calidi [illegible]
[illegible] dato quod sit [illegible] ad [illegible]
// Ad 2^m dicendum quod pisces [illegible]
[illegible] constrictivae // [illegible] quod [illegible]
et alios constrictivos [illegible] // Ad 3^m dicendum
quod debet esse calidi ut [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ab illa [illegible] aquositate // Sed di-
ces aqua acquisivit illa [illegible]
// Item quod [illegible]

bus ab illa aquositate uel humiditate aquosa // sed
dices aquo acquirunt illa humiditas scilicet
quare acquirunt scilicet autem hiis de spiritu
accidendo primo: primo scilicet quia ind[illegible] at
tu scia[illegible] patet in sincopi // Quod causat
ulceras. hic ponit causam fluxus aquo
si parte anteriori et quod dicit patet // Conclusio
quod ulceribus manus pro fluit
et aquositas subtilis quae ad uulneris sanationem
reddit aquositatem et assimilatur flu
xui antedicto / sed dicet ab eo multiplica
tur post hic est modo [illegible] uelle [illegible] /
iste est [illegible] dolor ille [illegible] sa
na [illegible] tomis ille in [illegible]
/ [illegible] et dicit quare ab [illegible] / hic recapitulat
causam fluxus facti ab ulceribus ut po
nat ipsum unguentis [illegible] et effi
cax multum in ulceribus [illegible]
ulcera [illegible] et multe humiditatis et ta
le unguentum est multum [illegible]
/ modus autem adueniendi [illegible] ponitur
assumitur et est ut habeantur lamine
plumbee et ponantur in ola et inter unam
et aliam rasura sive puluis sulfuris
ponatur [illegible] itaque primo una la
mina ponatur et super ipsam ponatur
statim rasa sulfuris et postea statim po
natur alia lamina et super ipsam iterum
ponatur rasa sulfuris et sic donec
ola sit plena uel ad medium uel
quantum placet et tunc aperiatur quod olla posita
super ignem sit uel sicut [illegible] plu
bo [illegible] et mouentur lamine
donec [illegible] et tunc [illegible]
moueatur ab igne et tamen [illegible]
quod adheret plumbis afirmo [illegible]
quod multum [illegible] oculis et [illegible] // Quan
dam autem faciunt. hic [illegible] causam [illegible]
[illegible] ponit dicta antiquorum
/ et primo ponit [illegible] qualem [illegible]
/ 2o ponit [illegible] duarum [illegible]
illarum [illegible] / 3o ponit modum
[illegible] illius remedii // 4o [illegible]
illa dicta [illegible] dicit [illegible]
[illegible] et de eo firmatur ibi 4o et ego
[illegible] hoc [illegible] dicit [illegible]
faciunt unum [illegible] ne fluxus
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] mundificatione [illegible]
/ 2o [illegible] confortatione / 3o [illegible]
/ 1o debent et [illegible] confor
et super [illegible] et statim [illegible]
[illegible] mundificatio [illegible] sit in
[illegible] approximando [illegible] hora fluxus
[illegible] non retineat
[illegible] talis [illegible]
[illegible] mundificat [illegible] et approximando
ita [illegible] ista [illegible] a toto

et ducat ad [illegible] // [illegible]
[illegible] ad [illegible] in toto et [illegible]
[illegible] ad [illegible] nullas et con
fortetur [illegible] aliquibus confor
tantibus non [illegible] confortata
non suscipiet superfluitatem [illegible] et ista
confortatio fiet [illegible] comple
xione malam [illegible] debilis [illegible]
[illegible] suscipiebat quam remota non
suscipiet amplius / et 3o fiat
[illegible] ut claudantur uie [illegible] dicta
[illegible] // Conclusio [illegible] predicta antiquorum post
[illegible] quo ad [illegible] fluxum
[illegible] superfluum ita quod in fluxu
[illegible] superfluo ipsum sit necessarium [illegible]
dificare [illegible] confortare et [illegible]
et [illegible] necessaria mundificatio [illegible]
[illegible] debilitatur [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] hoc [illegible]
[illegible] illud [illegible] / 2o necessarium
est equare complexionem ut [illegible] confortetur
quod confortata [illegible] non recipiat
/ 3o non [illegible] claudere uias [illegible]
// 2o ipsum potest uerificari [illegible]
[illegible] ad fluxum [illegible] superfluum
[illegible] aquositate [illegible]
dificatio [illegible] et [illegible] / 2o confor
tare [illegible] / 3o [illegible] mundificatio
autem fit [illegible] ut [illegible] illud
[illegible] aquositatem [illegible] / 2o
confortatio est necessaria ut [illegible] non
recipiat et talis confortatio fit [illegible]
do et equando complexionem / 3o necessarium est
[illegible] ut fiat clausio [illegible] quod autem
ipsum dictum oportet [illegible]
[illegible] // Dicit [illegible] hic
[illegible] ponit [illegible]
illorum / [illegible] illam [illegible] qualem
dicit [illegible] dicit [illegible]
[illegible] est confortatiua [illegible] et
[illegible] radices
[illegible] est [illegible]
[illegible] in aliis [illegible]
et in multis aliis / uel [illegible]
uel [illegible] pro [illegible]
[illegible] platani
et [illegible] multum [illegible] illud quod
est [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] bulliat
in duabus [illegible] ad
ad [illegible] / ponatur
super illam unam [illegible]
.ʒ. ii. et [illegible] .ʒ. ii. [illegible] est [illegible]
[illegible] et calida et sicca
[illegible] autem est [illegible] est
calidus et siccus / talis [illegible]

Nota

trahet uel ponitur ut reddat pruri pla-
cibilis et non amicabilis // Et de consumat
hic ponit modum ad manifestationem huius
medele et patet // Conclusio quod de tali menstrua da-
ri mora quia non quia maior patet ex primatur
forte minus prouocaret menstrua et mi- .1o.
nus traheret materias ad matricem propter quod
me et huius rapiunt ad matricem ad aut
mulieri propter eius attractionem talis uen- p(ri)m a 2m.
tosa usque ad vesicam supra istos quia ex
hoc fit diuersio / ex tali namque ab-
uena fit carentia ordine partibus
in membra attrahunt / fit igitur diuersio
ratione attractionis membrorum et magis fit .2m.
diuersio cum continuante hoc partibus duobus
In tali autem menstrua ratione pacta fore et ratione
luxus est superfluitas quia fit clausio viarum //
Amplius est debilitas uidetur fieri propter ma-
liciam compositionem fricam et quia in tali menstrua
fit omnis causa fit equatio et ex tunc
forte talis i menstrua causa ad dictis est
quiens et fluxus fit aquosus sic quia euacuat
et mundificat matricem et quia fit diuer-
sio et quia fit matricis confortatio et tandem .3m.
clausio ratione superfluitatis // Amplius talis me-
dicina conuenit in omni fluxu quia aggregat
ad illas qualitates necessarias ad mundi-
ficationem diuersionem matricis et confor-
tationem et ad claudendum vias apertas
// Et ego dico hic Auicenna / replicat hec
dicta et quod dicit patet // Conclusio quod ex isto .o. p(ri)m
dicto replicat Auicenna / qualiter expo-
nentur aliquorum dictum seu dictamen .2m.
ratione fluxu menstruorum conuenit
ex menstrua mundificatione confortatione et . 3m
tractatione quam hec conueniat talis menstrua
fluxu facto adhibitum in pluribus
conuenit et per quod hec talis menstrua con-
ueniat in pluribus horis quia in flux-
ibus ut plurimum ueniunt tibi hinc .5o. nota
fluxus supra fluxus conuenit attrahit aliquis
ut puta adilatatione viarum propter quod etiam
uos prius superfluitas approximatur que clau-
dunt vias / Item et possunt molestari
isto sermo aliquorum quia quod conuenit
mundificatiua ulterius // Item quia accidit et cura
colerit ut dictum est hec // Ideo ex isto dicto
replicari potest et quod propter talis sedicatur
quod in fluxu aquoso fit necessaria talis
menstrua opposita ex mundificatiua confortatiua
superfluitas quam hec talis menstrua conueniat in
fluxu tempore ipsius fluxus non ...
ua in fine conuenit prius superfluitas que
confortentur et claudant aut uillos meatus
et matricem et que fiunt laxata
ab aquositate // Amplius talis opinio aliqu-
orum potest reprobari quia non facit ...

...ueniat de menstrua solutiua aut vomitiua ut conue-
niat // Amplius non facit et menstrua
de nerua prouocatiua vrine nec et sudatiua et
in ingredientibus fuit // Amplius et non fa-
cit mentionem de regie propter tibiam // Dicit vtrum
ad retinendum menstrua ut tosti sit ad ma-
millas uel sub mamillis apponende cum
scarificatione uel sine et uidetur quod sic quia
prouocat et ducunt ad loca opposita sic quia
dicit in ratione menstruorum plus sua
faciunt ventose cum scarificatione in qua
uidetur euidens quia per euacuat et diuer-
tit plus potest et fortius et citius sistit
fluxum supra fluxum // Amplius dicitur per non
ponatur ventose cum scarificatione ne
aut fiant stabit in mamillis et su-
perfluitas apostematis cum sunt debiles
apte apostemationi ut patet ex experientia
et ratione quia sunt debiles et tunc non uale-
tes in regere de alio quam ad eas ma-
terie prouenit sic aut non stabit in
mamillis sed sunt grauitatem ita de ste-
det ad matricem et sic non iuuabunt
apte ut tosti in melius est apponere
cum scarificatione // Amplius ponuntur ue-
tosi sub mamillis ut trahant per fluxum
prouocaturum et ut attractio rata aut
fieri ponitur cum scarificatione tunc cum
attractiue uacuatiue tosti occurrit attra-
ctio membri uacuum quia fortior fiet
attractio et sic magis sedabit fluxum
menstruorum // In oppositum est dicitur in
ventosis apponimus mamillis et ex superio-
ribus sine scarificatione // Et idem uidetur
asserere Auicenna / in textu hoc // Et confirmatur
quod debeant poni sine scarificatione quia cum
in fluxu menstruorum superfluo sit debilitas
virtutis quia ratio est omni euacuationi superflue ma-
xime debilitate virtutem per scarificatio-
nem ventosarum amplius debilitatur
virtus quia non debent scarificari ne
tendatur virtutis debilitas // Conclusio
ventosarum multiplex est nam quedam de
cucurbita: quedam de uitro: et quedam
de cornu / appellatur cornu quod
cucurbita est melioris composita per
foramen et loco foraminis aliquid appo-
nitur cum applicatur et cum uoluntatem
remouere apto foramine prius obtu-
rato faciliter cadunt / sed et aliter possunt
esse per foramen ut patet ex experientia / una
in domina nobilis de ... in isto
cum ventosas apponi noluit ... ex
tio quia audiuerat ventosas uincas
habere ... stulticiam ...
...est ymo ...confortant ma-
tricem et uesicam ut Auicenna / et alij
loquuntur sit vino / multiplex autem

.| Vtrum ad retinendum menstrua
uentose sunt ad mamil-
las uel sub mamillis
apponende cum scarifica-
tione uel sine.

cum applicantur et maxime sunt scarificationes. aliquando ut apostema trahatur ad extra aliquando ut trahatur ad innobiliorem aliquando ut via sit aperta ut ipsa natura non potest assumere cibum; aliquando ut calefiat membrum infrigidatum per attractionem caloris et spiritus aliquando ut ventositas resoluatur aliquando ut venenum contrahatur ut in morsibus serpentum et canis rabidi aliquando ut sanguinis fluens per viam partem trahatur ad oppositam partem ubi vie et vene sunt clause ut in fluxu per nares ponimus ad epar vel splenem, quandoque autem ponuntur cum scarificatione ut fiat diuisio et euacuatio ut in dolore capitis quia apponuntur spatulis quando indiget magis euacuatione quam sine scarificatione prodest et plus sanius subtiles quam grossi. .no^a^

// 2° considerandum quod ventosa ab omnibus ponitur quod ventosa attrahit a calido et a vacuo non est .d^o^
in vero nomine quo attrahunt a vacuo quia cum ventosa imponitur ignis non videtur fieri vacuum ymo repletio quia ubi est aer illic additur ignis et sic fit repletio. Amplius aer rarefit et rarefactus plus potest replere si in azarachia bene aptetur sit aere euacuata et est in ea tanto tamen non ventosa posita mouetur aqua per contrariam tamen ne occurrat vacuum in // dicendum tamen quod in attractione ventosarum est .5°
occurrit vacuum necessitas quia ventosa non cum apponitur ventosa ignita ignis ibidem in conclusus cum non possit euenta et per poros ventose egredietur et tunc aer ibidem extinctus et cum non valeat ingredi aer extra ventosam extinctus quia ille est grossus attrahitur membrum et carnis cum tamen ne sit vacuum // sed .5° .a^a^
potest dici quod ibi est occurrit vacuum propter quod ibi erat ignis et aer et propter quod rarefactus est extincto igne remanet solus aer qui non potest replere sufficienter ventosam // Et si dicatur quod ignis conuertitur .q^o^
in aerem // dicendum quod conuertitur in aerem .5°
quia in aer non sit tantam raritatem ut ignis ideo ille aer non potest replere ventosam quia ne sit vacuum trahitur membrum // Et instabis quia ponitur quod .q^o^
talis attractio sit quia natura vult abhorret vacuum et cogit illud moueri et quod mouetur aliquo modo moueatur leuius videtur quod sit ut uel tenuior aerem in illa raritate quam moueret membrum contra ut ad replendum // dicendum quod non est ut .3°
2um // posset et dici quod ventosa attrahit a calido et non a vacuo // Et .q^o^
si instetur quod aliquid calidius non in

trahit ut ventosa // dicendum quod modus et forma instrumenti adiuuat calefactionem // Primum quesitum sit quod in fluxu superfluo menstruorum non, aliquis dicit ut ventosa valde sit conueniens 2° quia aut tollunt talem fluxum aut reuertendo materiam ad alium locum: aut ipsum minuunt // 2us q^o^ sit .1us q^o^
quod ventose non debent poni super ipsas mamillas 2° quia ibi venie mediantibus quibus fit alligatio earum ad matricem sunt subtiliores et non possunt fieri ita forte attractio // Amplius si apostemata remanet mamille per magnam attractionem debet esse causa quia si apostemata sub locus quod est iuxta mamillas // 3us q^o^ sit quod .2us q^o^
in uno fluxus superfluus ventose possunt ibi apponi cum scarificatione et sunt meliores quam sine / 2° quia forcius diuertitur quia diuertitur per partem vacuam ventosarum: et per inanitionem membri quia membrum inanitur per scarificationem per scarificationem et plus attrahit quam non inanitum // non valeret si instaretur quod [illegible] in fluxu superfluo est inanitio et sic non plus attrahit quam ille per evacuationem fit sed non ventose posite et scarificate // dicendum .3us q^o^
non est inanitio ymo in fluxu materie est plena // 4us q^o^ quod tamen non .q^o^
ponunt eas cum scarificatione 2° quia in .5°
tussim non curant tantum // quintus q^o^ .4us q^o^
quod infirmus uel in quo fluxus non debet poni cum scarificatione cum vacuo // .5us q^o^
sextus q^o^ sit quod in mulieribus habentibus debilem matricem ventose cum scarificatione sunt in tantum sicut in habentibus debile caput et debiles oculos quod apponuntur ad spatulas sunt nociue // Amagis q^o^ sit quod in feminis est apostema malignum ut cancer .6us q^o^
sit conueniens sequitur: et ventose non sunt apponende quia augeretur cancer quod est morbus magis periculosus quam fluxus etc. // Ad argumenta patet solutio: .Anta q^o^

Amplius si quis frangit neque ucris quando pucte ret illud, propter dicere/ determinant de fluxu menstruorum ponendo causas signa et curam / hic quia aliquando diminuit propter hactenus uacat signa causa fluxus reuertitur ad dicta reducere ad causas per dicere / facit quod dictum est / 2° dicere / notificat quandam dispositionem quod multum assimilatur fluxui menstruorum facto ab aquositate / ibi 2^a^ quam accidit mulieribus partem 2as quia primo manifestat causas fluxus menstruorum quod sulcera et ragadie 2° quia ad tales causas sequitur dolor et alias determinat de dolore matricis ui[…] 2^a^ fuit ex malitia partem in duas quia primo manifestat ulcera matricis et ragadias 2° manifestat debilitatem matricis

// Utrum quod ventosa attrahat in vacuum.

ibi 2a ca cuius est materia / prima in duos quia primo
manifestat vulnera et ulcera quid sunt
absolute talia / 2o que sunt vulnera deter
minata nomine ut fistule ibi 2a que
accidunt in materia fistule prima in 2as
quia primo facit quod dictum est / 2o determinat .Nota
de quadam differentia que accidit vulne
ra ibi 2a que accidit in materia prima
prima in 2as quia primo manifestat vulnera
que continentur ibi 2a ragadie [illegible]
prima in 2as quia primo manifestat vulnera
etatis [illegible] magis / 2o alteram
natam ca extrinseca et circa collum [illegible]
scientia ibi 2a de vulneribus est autem
differentia prima in tres quia primo ponit varietates .Dico
vulnerum / 2o ponit signa / 3o ponit cu
ram ibi 2a signa illius sanies ibi 3a oportet
considerare prima in 2as quia primo comprimando
diversa dicta ponit causas vulnerum et ul
cerum / 2o ponit diversitates eorum ibi 2a
Et quia [illegible] est cum putrefactione
continetur ad rubricam rubrica dicit
capitulum de ulceribus [illegible] et putrefac
tionibus, dicit Avicenna, nos iam significa
vimus id est manifestavimus illud id est vul
nera et putrefactiones [illegible]
que pertinent [illegible] in capitulo de causis et signis
plurimis [illegible] supple [illegible]
te et ne [illegible] ut pleniorem sermonem .Secundo
in vulneribus et putrefactionibus [illegible]
et dicit Avicenna [illegible] debes
dicta 2a [illegible] et solutio continuitatis
[illegible] sive vulnerum sive ulcerum / et
antequam ulcerum sunt [illegible] manifestas
vulneris / et [illegible] ex causis [illegible]
id est ex causis [illegible] et plagis vel
relapsis id est ex apostematibus terminatis
ad plagam et solutionem continuitatis [illegible]
[illegible] aut supple [illegible] ulcerum
[illegible] accidentibus id est a causis extrinsecis et
ponit illa et patet // Considerandum quod est vul
nus / est ulcus / est putrefactio / est
corrosio / sunt ragadie / sunt fistule et
omnia ista conveniunt quia sunt solutiones continui
differunt quia vulnus est solutio continui re
cens cum sanguine exit sine sanie / ulcus
est solutio continui cum sanie / putrefa
ctio est solutio continui cum corruptione mem
bri et eius deperditione / corrosio est
solutio continui cum corruptione membri
et ambulatione / ragadie sunt solutiones .Nota
continui dolorose nichil emittentes
propter siccitatem / [illegible] copulatur solutio con
tinui fistule sunt solutiones continui
profunde et non distat ab ulceribus nisi

2o que non emittitur

.Nota

in profunditate // quare dicit Avicenna capitulo de
vulneribus [illegible] ulcera / et si di
cat de ulceribus per ulcera intelligit vulnera et
per putrefactiones intelligit corrosiones // 2o con
siderandum quia Avicenna dicit iam significavimus
id est manifestavimus vulnera [illegible] et ulcera
et putrefactiones et et corrosiones id est supra
in capitulo de signis causarum plurimis / addit
autem Avicenna [illegible]
[illegible] solutionum continui cum sanie
/ 2o quia plures sunt vulnera et solutiones con
tinui et solutio continui sine sanie [illegible]
[illegible] solutio continui cum sanie / [illegible]
fit solutio continui et postea ibi sanies
generatur // [illegible] simul
possit fieri solutio continui et cum sanie
sit [illegible] quibus
simul [illegible] solutio continui [illegible] sanies
generatio / 2o quia si sanies [illegible]
[illegible] in loco non
[illegible] loco aut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
nec [illegible] solum quia ibi ille est locus non
[illegible] ut fiat solutio
continui [illegible] sanies generatio [illegible] et cum
[illegible] apponitur [illegible] simul
est solutio et sanies // [illegible]
cessit solutio cum [illegible] generatio apostematis
generat solutio continui cum in apostemate
fit mala [illegible] // Et quia [illegible] hic ponit
diversitates solutionum continui [illegible]
et dicit quod talia ulcera saniosa aut
sunt cum putrefactione [illegible] aut
sunt sine putrefactione [illegible]
[illegible] omnia talia vel sunt cum putre
factione [illegible] aut sine putrefactione
[illegible] vel emittunt sordicies vel sordi
ciem multam / aut non emittunt sordi
ciem vel emittunt in parva quantitate ita quod possit
dici quod quia modicam emittunt quasi nichil
emittunt / et iterum aut ulcera putri
da aut corrodunt et ambulant aut
non corrodunt / et iterum aut sunt cum apostemate
aut sine apostemate / et varietates alie
sunt multe ymaginabiles ut puta quia
aut sunt cum apostemate duro / aut molli / aut
sanguineo aut colerico [illegible] aut in vul
neribus est [illegible] aut non / iterum in vul
neribus aut sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] aut non // 2o considerandum quod possibile est
vulnera esse cum putrefactione et esse
sine sordicie et sine sordicie quia dato
[illegible] sit sanies [illegible]
[illegible]
vulneris vel [illegible] in quibus sanies est vi
scosa et [illegible]
[illegible] sordicie [illegible]
in [illegible]

aut vel ana / dicatur quod est cum predicatibus et predicatur et in plurali et in singulari quia quando predicatur est etherogenea propter generis diversitatem humorum et quando est quod est homogenea propter generis humoris homogenei // Dicatur quod ad sit in pluribus coniungat an quod predicaris sit homogenea an quod sit etherogenea / Dixit quod ut in pluribus est etherogenea propter humores qui fluunt ad materiam et etherogeneos et propter etherogeneitatem in regione ulceris // Considera in quod saniens que egreditur ex eis est sublilis et sanies nec habebit necessitatem // Significat .1o. hic ponit signa illarum diversitatum ulcerum / et primo dicit / facit hic .2o. dicit / recedit ad declarandum quamdam ibi [illegible] est sanies / in prima parte dicit / primo ponit signa ulcerum / .2o. ulceris / .3o. ponit signa ulceris mundificati / .4to. ulceris putrefacti / .5to. corrosivi / .6to. signa ulceris cum apostemate / 2a ibi et significat .2a. ibi et significatum mundificationis quod ibi et significatum ipsa propter que ibi que sit futurum .5ta. ibi et significatur sanies ibi et signum quod ipsa quod dicit in prima parte patet // Consideravi quando vulnere recens non potuit fieri sanies generatio propter multa primo quia sanies non permanet in labiis vulneris ymo fluit ad extra / .2o. quia in principio continuit nova propter dolorem et lesionem propter vulneris magna predicta nec habet solutam et trac[illegible] bilitatem generationis post multas horas facere in quibus requiritur ad saniei generationem / .3o. propter insufficientiam temporis / ad digestionem materialem magna qualibet est virtus generationis saniei requirit tempus sufficiens et primo materiorum / virtus est in sanies in propria forma in vulnere non [illegible] et propter hoc in vulnus fuit in ore materiam aut in fortitudine sibi proxima / .2o. quia in pluribus superioribus est apostema materia [illegible] est tanta [illegible] suis saniem et ex [illegible] fit permutatio in saniem ergo tanta est [illegible] propter asperitatem materiae et propter ea cum [illegible] est primum in siccioribus quando sanies est fetida propter [illegible] aut dolor est in [illegible] ibi propter venit magis aut alterius magis facit fluxum ad [illegible] immoderatum et superfluum // Si inspiciatur quod materia sit [illegible] necessarium exsanguem non debebit a [illegible] saniem generatio magna egredi // Dixit quod si sit necessarium quia [illegible] est deputatum ad generationem [illegible] magnam [illegible] quia potest in magna quantitate exire // Et significat illud / hic ponit signa ulceris que est [illegible] continuum cum sanie et patet // Considerandum quod in ulcere materia est causa saniei et propter hoc intellexit saniei multitudinem plus generationis necessariam / .2o. quia ad [illegible]

superflua [illegible] tempore transmutatur [illegible] est multitudo de materia quia multa quantitas saniei generatur / [illegible] fit causa magnitudinis quod potest appellari causa / .2o. in tali causa saniei generatur causa huius aquositas quia materia cum sit inordinata necessarium frigidum [illegible] est [illegible] humores non potest convertere in saniem / sanies enim generatio est quidam digestio / indigestio autem est propter mixtionem humiditatis aquee cum sicco [illegible] / humiditatem autem aqueam [illegible] super partes siccas et siccas et causa huius super habundantiam humidi aquei ad partes siccas est paucitas caloris materias [illegible] per [illegible] illud quod est siccum transit in albedinem materias que est sicca et solida remanet id quod non est materia partialiter et tale plus est aqueum et talis sanies et saniem / et quia sanies ut dictum est est quidam digestio quod sit ibi propter mixtionem sicci cum humido / paucum autem est ibi siccum et multum humidum quia fit in generatione saniei et separatio multi humidi / ergo etc. [illegible] sanie [illegible] causa huius // [illegible] et possent exponi quod in ulcere materia est causa saniei et humiditatis et humoralium quia cum ad materiam confluunt multi humores et calor materias sit debilis non potest convertere in saniem [illegible] [illegible] partes [illegible] sub forma humorali / sed autem sanies et humores extra [illegible] diversi coloris et odoris quia sanies est alba et humores non sunt albi / si [illegible] intelligatur quod humores non [illegible] aquosum [illegible] dictum est in parte exponi [illegible] humores ut dictum est [illegible] [illegible] quod humores habent alium colorem a sanie quia habent colorem humoralem / Fortuna [illegible] quod intellexit quod sanies materias in se sit etherogenei coloris et est intelligibile quia cum calor materias quia [illegible] nec [illegible] sit debilis non potest uniformiter assimilare partes saniei propter quod [illegible] ad materiam sunt etherogenee et intelligatur quod humores sunt etherogenei quo [illegible] cum sanie / sic intelligatur humores [illegible] [illegible] exponi etc. et quod sunt diversi odoris quia sic color [illegible] et odor [illegible] intellexit quod [illegible] et diversi odoris a sanie aliorum [illegible] necessarium quod non necessarium quia est multum fetida propter multas superfluitates currentes ad materiam / calor enim non potest eas [illegible] assimilare et vincere [illegible] regulare / quia putrefit [illegible] multum [illegible] fetor magis [illegible] aut [illegible] mollificant et humectant [illegible] exsiccant / quia ulcera exigunt exsiccatione et magis exigunt exsiccari id quod magis humida / talia sunt ulcera [illegible]

Margin (left column): d[illegible]; .d[o].; .6[o].; .no[d].; .Cap[m].; 4to non mundificatorum; .no[d].; .d[o].; .6[o].

Margin (right column): aqueum humidum; est

2o. Ad pm.

Ad 2m.

v. ulcera matricis

Nota

tinas prius quod dictum est sequitur quia ad ipsam au-
tem multa superflua / superposita aut unitur
per que mundificatur quia cum non reret in ma-
trice et in loco ulneris sanies reten-
// dum quod sit ad quantitas aut sanies aut humiditas // 2o quomodo sit [margin]
// Ad primum dicendum quod per humiditatem intelligamus illam aquo-
sitatem que remanet ex debilitate caloris quam
quando sanies est maior nisi quia hoc est quam
calor est fortis et materia vel parva vel
per naturam sit purificata / quando autem calor est
debilis in materia multum tunc humiditas ille
aquosa prevalent saniei et ita potest intelligi
de humiditatibus stantibus in forma humorali .2o.
ut dicit 2a expositio // Ad 2m dicendum quod si per humiditatem
intelligamus humiditatem primo expositio minus quam est
quod est maior fetoris quia sanies quia minus
obediunt actioni naturali et plus apti putredi-
nali / si autem intelligatur de humiditate 2o .2o.
potest esse quod est minus fetoris quam sanies .5o.
quia minus stabit in loco putredinis
quam sanies quia minus regulatur a natura quam sanies
// Et signum mundificationis. hic ponit .Ad primum 2m.
signa solutionis continuitatis cum sanie quod non sit
munda et eorum que non sit munda / et primo mun-
dorum / 2o non mundorum / ibi 2a Et signum impura
per se patet // Conclusio quod cum sanies creatur
est perfecte digesta ulcera meretur dici
posse munda licet non actu in potentia / 2o quia .Ad 2m.
cum sanies est perfecte digesta nec non
fluunt amplius immo cessant fluxus
quia dato quod fluxus sit natura cum cruda .Nota
sic fluens est crudum // Amplius cum materia
est digesta dicitur natura quia potest expellere
saniem et cum erit expulsa remanebit
vulnus mundum de primo ad ultimum quando materia est
digesta et perfecta sanies ulcera talia
sunt munda apertissime / Signum autem apertissime dicitur a di-
gestionis medici ad saniem est ut in humiditas
aquosa aut humiditas dicte 2o non sit ipsa sa-
nies pura que est grossa propter operationem ad
illas humiditates / quia tunc calor omnino dominatur
non permittens aliquid aquosum sed aut aliquid
sub forma humorali / albedo et saniei est
signum digestionis quia membra radicalia
assimilant sibi in colore sicut maxima
re et in multis apparet ut dicit ... 2o
nostro // illa propter putredo et laudabilis
et in hoc ostenditur quod membra plus alia
ta quam spiritus quia operata plus assimilatur
plus membris quam spiritibus ut chilus
stomacho sanies epatica sanies membris radi-
calibus et sic prima / planities et uni-
formitas in partibus significat ultima
tum de minimum et quorum vel tota
natura est obediens / prima doctoris signa

bonam complexionem et membri acquisita per digestio-
nem propter putrefactionem natura male quantitas si prius
bat membris mala complexionem sicut fetore
uchet quia autem de fetore habet 20r exhaura-
tionis quando non est alterum nec proportionale
alterius ut septima / et sicut moderate quia
qualitatis acuta acquisita propter putrefactionem est
remota et omnia ista simul significant
bonitatem saniei et perfectionem digestionis
alterum autem ipsorum possibile significare malam
digestionem sicut prima doctoris per naturam co-
rupta desinuerit sensum ut patet in carne .do.
nis // Sed dicit quia non videtur quod digestionem ipsa
me remo ueat mordicationem immo preparat
innodicat quia sic sit natura flegmatica ipsa non
est mordicativa et cum acquirit formam
uci ipsa efficitur mordicativa quia omnis
saniei est mordicativa cum signum quia
in exitu mordicationis erit egritudinem
nec apparitionem non sit fetide et purgata ... Amplius
facit sanies fetida // dicendum quod non
sanies et fetida minus aut mordi-
cativa quia tunc calor putredinalis obtinet .Ad primum 2m.
net et naturalis sub ea belet // cum dicit natura
flegmatica non est acuta nec mordicativa
dicendum quod est uerum ante putrefactionem sed cum incipit
putredo sit acuta et mordicativa ... arce
putredinali si cessante putredinali et
vigorato naturali cessat mordicatio
// et ita intelligas de fetore et per hoc sol- .Ad 2m.
vitur ad 2am // Et signum impure ponit signum so-
lutionis continuitatis que est cum sanie quando non est
munda sed sordida / et patet per se // Conclusio
huius dignum uiruleutie quando sit subtilis
apparendo humiditas aliquid grossitudinis / colo-
ris autem sit citrini remissi quando viri-
dis remissi quando autem rot sit ut extra
partem prima tunc illud significat multitudinem
maiorem nec / vel sit multitudinem re-
siduum ad materiam prima tales humiditas viru-
lente significant magis malam et debilita-
tem caloris naturalis et ideo talia non .Nota
sunt munda nec actu nec potentia // Cum fu-
erit illa / hic dicit / ponit signa
solutionis continuitatis que est cum sanie et
putrefactione super membris et patet per se
dicit // Conclusio quod cum solutio continuitatis sa-
niosa est cum putrefactione super
membris illud quod egredietur est simul ca-
tinus / 2o quia cum putrefit substantia ma-
terias aptus est ut ipsis sit debilitatem
quia non potest convertere alterum multi-
tudinem autem partis aquose / et quia putre-
factio lederet aliquas venulas que sunt
in parte quam putrefit et ille aptum miscent
sanguinis emanat ab eis misceatur

sanum illa aquo sitate

cum illa acuositate/ quarto id quod egreditur est sicut aqua car
nis recentis aut magis remanet illes est
propter grossitiem eius/ 2o id quod resudat est pu
tredinem malum .i. illud quod egreditur est putri
dum .i. extra naturam malum in colore
et in odore/ scilicet nec quod nimis putrida
est et ideo in colore quando ulcus primo erat
alba modo est citrina aut viridis aut
nigris in odore fetidissima/ dixit
autem et quod illud quod resudat in venis pro hoc
quod ulcerit cum putrefactione super ma
teriam non est magis ausus scilicet paulatim
quam ut infra/ et cum putrefactio cu
rabilis et reducitur in natura ad salutem tunc cum
paulatim est illud quod emanat et hec
dicitur in textu quod sequitur// dicit utrum in tali .d^o
solutione continui cum putrefactione
super materiam sit dolor// quod potest et dolor dr. S^o
et potest et sine dolore/ potest esse dolor quando
materia faciens putrefactionem non tollit sen
sum/ potest et sine dolore quando materia est
ita mala ut tollat sensum et quia potest
esse et dolor in tali solutione continui et
sine dolore ideo auctor tacuit et nichil
de hoc dixit// Et si fuit cum corrosione/
hic ponit signa solutionis continui in qua
est cum putrefactione materie quod producit
aut ulcus ... et patet quod dicit// Condicio quarta
corrosionem illud quod egreditur est nigru
eo quia cum materia est ita maligna ita
quod corrodit et ambulat ipsa subito
mortificat partem/ pars autem mortificata
nigrescit ab nigra efficitur/ illud autem quod re
sudat a parte mortificata nigra est
nigrum/ talis autem corrosio est cum ...
dolore a principio quoniam materia consumat sen
sum/ sed in processu cum materia destruit
sensum non est dolor/ et cum pulsatio
ne quando corrosio pervenit usque arterias
...
// dicit quare non videtur in corrosione .d^o
sit pulsatio quia pulsatio non percipitur
nisi cum iuxta arterias est aliquid ma
teria resistens dilatationi arterie ut apo
aut aliud// dicitur quod in corrosione .S^o
percipitur pulsatio et dolor pulsativus
quando corrosio pervenit ad partes quas
iuxta arterias quia partes corrosi et disso
lute et solute sentiunt motum arte
rie quem prius non sentiebant in sani
tate dum essent unite// Ad instantiam .Ad .3^m
autem ... pulsatio non percipitur nisi cum
iuxta arteriam est aliquid resistens
ut apostema// dicitur quod illa non est tota
causa pulsationis/ immo causa pulsationis est

sensatio membri percipit nisi motum arterie in fer
re dolorem/ ... potest esse quia arteria per
venit ad apostema/ aut quia percipitur ad locum
vulneratum et destructum per corrosionem
// Ex signa. hic addit/ ponit signum sub te
continuitatis ... apostemata et patet
quod dicit// Condicio quod in hiis ... addit/ si .No^a
nunc ... ulceribus audientes quod est
... febris et quod non/ sed in putridis
cum putrefactione super materiam aut
cum corrosione/ sed in ulceribus cum apostemate
... adest febris et causa est quia in ulceribus
cum apostemate ... febris/ si ...
... in membro apostemato/ sed in ulceribus
cum putrefactione vel cum corrosione
materia effluit semper ad extra itaque rema
nens est pauca quod non potest facere febre
quia autem retinetur et facit febrem.
// Amplius vapores qui elevantur ...
apostematis nunquam possunt resolvi ad extra
quia ... nisi per ... membri
sed vapores qui elevantur ab ulceribus
putridis et corrosivis continue possunt resol
vi ad extra quia partes membri sunt solute
et per ... /adest autem in apostemate
... duplici de ca
... apostemati
... est attrahere sanguinem/ ...
... remanet ...
et caloris et ... est ...
... febrium// Amplius apostemati
... et ... per multitudinem
... ad musculos
... musculos quia ...
... caloris ad ... et per
... // Amplius et ...
... ulceribus apostemata
signa ... apostematis
ut dolor ... loci tumor
dolor capitis et oculorum et ...
... et apostema et cum ulceribus
... apostemate
... ut ... apparentibus
si ... apostemate ... et simplex
... apostemate
ulcera quod ... corrosiva sine apostemate
... in hiis quod ... in corro
sione quod ... illa ... illud quod cor
rodit et corrumpit ... partem
... a corrosione/ et ... apostemate
et corrosione ... ulcera quod ... corro
sione simplex cognoscuntur ...
... corrosionibus// dicit
quare non ... signum sit ... .d^o

apostema quartanum ulceri potest esse diversarum specierum quod non
facit febrem // Amplius non videtur esse conpleta
scientia sanativa scilicet quod febris sit continua et corru-
2o pilatio quare non est generalis non regitur // Am-
3o plius postquam in corrosione sunt apostema-
ta quibus plus participant immaterialiter quam continue
4o mutantur apostemata ex quibus membra corro-
5o sionum // Amplius avicenna 4a 4i tractatu 2o
Sed contra capitulo 1o dicit quod ulcera ambulativa non separa-
tur a febre / dicendum quod hoc est in ulceribus
ambulativis putridis in membris carnosis
Ad primum sicut in gangrena // aut dicendum quod avicenna
non negat illud simpliciter quod in iunctione
apostematis ad aliquod membrum apostema fit ut ad
Ad 2m primum dicendum quod apostema per concomitantiam ulcera-
tur in pluribus est causa // si autem sit scilicet
ut in pluribus per putrefactionem materie non
sit in causa facit febrem et non incipit
febris ipsa est continua // Ad 2m dicendum quod apostema
est generale non regitur non rigor quia fit per
Ad 3m expansionem materie humoralis a membro
ad 4m inspirio qui fit per causas dictas non est in
continuo ut ponit galienus loco preallegato
// Ad 3m dicendum quod magis minuunt quam continentibus
apostemata cum prius sit quadam apostema simul
cum corrosionum ut de 4a patet / et dicitur
in causa quod sic etc // Ad 4m patet
Oportet etiam in hoc loco / avicenna / dicit
ad declarandum predicta et primo est quod
sunt cause putrefactionis membri / 2m
est quod corrosio indigent que cum causa
ulcerato ponit differentiam inter corrosionem
et causam / sed primo facit primo / 2o ibi 2a / 3o
dixit / primo in 2 / 3o primo quando dicit a dictis
assignat causas putrefactionis membrorum / 2o
ponit eius diversitates ibi 2a et fit in primo
Nota de prima sic dicit avicenna / hoc finitur in putre-
factione substantie membrorum est causa
corrumpit ulcera membrorum penitus completa
dominatio assignat causas
et causa in ceteris in putrefactione membrorum
est difficultas in motu caloris et spiritus // Conclusio
2a dicit / ponit causas putrefactionis
substantie membri forte quia variat eiusdem /
aut fecit hoc ut magis esset manife-
sta putrefactio membri per suas causas / ef-
fectus eius omnes manifestantur per suas
causas ut patet primo physicorum / et in multis
locis / dicit que putrefactio eius est diffi-
cultas in motu / sed huius est quia in difficul-
tate in motu sequitur vel solvitur caloris membri
et ibi per hoc malum quam non habet potest
expellere materia retinetur in labiis
solum continue et corrumpunt magna corrup-
tione quia putrefecerit scilicet membris
calor eius in materia in difficultate pro eius
nimium est resolutus vel non valet
resistere aliquam materiam / corrosiones et combustio
nis est causa ulceris in putrefactione membrorum

pervenit et spiritus mortuus aliquando in membro / ra-
tio quia per inbibitionem materiae retentae in
substantia fit magna et contraria caloris et putre-
factio vel putrefit et ruit in labia circumstantes
deinde / consequenter avicenna ponit causam putrefactionis
solutio ideo generalis resolvendo spiritum et calo-
rem et contrariando humores et coagulando
acutum ut puta colera prasina vel erugi-
nosa quia est in cacoplenia putrefacta vel
ulcera in quibus est multus / famici vel
lapis aut humores in labiis vulneris
putrefecerit // sic ... et putredo est pu-
trefactio // Consequentia autem quia hoc causa
Nota sit et corrosionis cum malitia membri
in eis // et sic / hic ponit diversitates
corporis et dicit / dicit autem quod putrefa- et
ctio facta in profundo non declaratur cum
multitudine profunditatis et huius nullus
compositio est cum ulceratio putrefactionis
substantie membri est in profundo ubi est a primo
putrefactio est non cita fit curationis
et per generis potius putrefactio ut maiorum
attractio in maior compulsio // Amplius
ibi per artaria aquam vel calor et subtilis
humida nata sanior sed que quam non est
maioris corporis potest intelligi quod pu-
trefactio substantie materialis non curatur
cum humiditate profunditatis scilicet soliditas grossitu-
dinis propter quia per asperitatem membri quod
est in profundo non repercutitur in membris
Responsio superficialibus quia aperte profunditatis scilicet soliditatis
et grossities eius inspiciuntur et solutiones
plurimum asperitatis scilicet plurimum est gro-
ssum nigrum grossum propter retentionem
moram ac et per mortificationem eius causa
dixit autem solutionem per arterias
aquam emanat quam res non nigra sed
lucida per respirationem spirituum etc
Ad Dixit figura // hic avicenna / intendit
ponere signum differentiam inter
corrosionem et causam / et ponit dicta differentia
secundum / 2o facit quod dictum est ibi 2a
differentia quod postea ut quod avicenna / in capitulo
signorum / scilicet non sicut superflu et
in capitulo signorum ulceris 3o ab isto sup-
posuit signa corrosionis / 2m vel 2am
per hoc condicio quod in corrosione non est
gravitas sicut in cancro quia in corrosione
non retinetur materia in longitudine contra causam
sed cancro retinetur vel oppilatio in magis
contingit apostema ut ulceratur ut per 2a
primi // Amplius in corrosione non est
divisio sed in cancro quia materia cancri
est grossior et est inclusa in po-
rositatibus membri et in sua membri
sed in corrosione materia est in labiis
vulneris seu ulceris // Amplius in corro-
sione per causas ... famici et ...

mario // Amplius corrosio oritur recipit cu-
rationem quam cancer quia corrosio fit ex materia
cuta non ita fixa in membris / cancer autem
fit ex materia grossiori magis infixa mem-
bris // Amplius in cancro dolor est pro-
lixior quam in corrosione [illegible] quia in corro-
sione est plus acuta [illegible] [illegible]
plus in cancro est pulsatio maior // Am- (margin: alterat[ur] [illegible] caloris)
plius [illegible] quia pulsatio cancri est [illegible] ad
arterias ad membra apostematum plus quam ad mem-
bra simplicia / 2° quia apostema plus respicit
pulsationem arteriarum quam solutio continui / in cor-
rosione est et pulsatio prolixior quia cancer
plus durat quam corrosio ut dictum est
// Dubitatur cum cancer ponit duas an ulceratum .d°.
aut non ulceratum // Dicunt quidam quod cancer .s°.
dicitur a corrosione cancer non ulceratus
plus convenit cum corrosione propter illud
quod hic enumerat ratio ulcerato quia significat
aliqua virulenta [illegible] ab eo dis-
tat etc.
o Postea vero consideratur. Dicit Avicenna / post
curam ulcerum fit primo ab eis / dicit quod
est primo sciendum in ulceribus sordidis / 2° quod
in ulceribus corrosivis / 3° quod in vulneribus
cum apostemate / 4° reverteris ad dicendum quod
sciendum complexa cura ulcerum sordidorum
ibi [illegible] corrosio ibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
quod in parte [illegible] // Contra quod Avicenna hic .Nota
presupponit [illegible] [illegible]
de curatione ulcerum [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] solutio [illegible] [illegible]
quia [illegible] ulcera [illegible] fluxus
[illegible] superflui immoderatus quia [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] et [illegible] et [illegible]
quia [illegible] superfluo fluxu debilitatur
[illegible] autem debilis [illegible] alias [illegible]
ut patet [illegible] de regulis [illegible]
[illegible] et vomitum / [illegible]
non [illegible] fluxus [illegible] superflui immoderatus
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] et
regimine [illegible] [illegible] ulcera
ut [illegible] laudabilia non [illegible]
[illegible] et [illegible] debita [illegible]
[illegible] [illegible] possunt Avicenna / cura
ulcerum [illegible] facilis est ut patet
ex dictis de cura ulcerum [illegible]
[illegible] quod possit aliqualiter
[illegible] et dicendis in capitulo [illegible] // Concludit [illegible]
ut patet [illegible] tractatu 3° capitulo [illegible] .Nota
in ulceribus aut [illegible] virus / aut
sordities / aut [illegible] sanies / virus
autem est [illegible] subtilis aquosa / sordi-
ties est [illegible] grossa coagulata ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nigredinem / sanies autem est substantia alba [illegible] substantia
non grossa [illegible] [illegible] [illegible] / virus
autem non eget [illegible] / 2° quia [illegible] .Nota
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] / eget [illegible]
sola [illegible] / sanies non eget [illegible]
[illegible] abstersione [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] abstersiva non
[illegible] [illegible] virus aut sanies [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / sola
cum sordities que est grossa adherens eget
[illegible] et abstersione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut non sordidum et sordidum [illegible]
[illegible] cum aqua mellis etc. // 3° [illegible]
[illegible] [illegible] abstersiva [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] / [illegible] quia omnes [illegible]
[illegible] [illegible] in porositatibus [illegible] / [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aperitiva aut [illegible]
porositatibus [illegible] ut in porosita-
tibus [illegible] et [illegible] / et tales [illegible]
removent sordides [illegible] illud
faciunt tales [illegible] cum acuitate et [illegible]
[illegible] quadam [illegible] in substantia [illegible]
dillatant poros et tale faciunt [illegible] (margin: grau[ntur])
faciunt et [illegible] in porositatibus
quas calor naturalis non poterat expellere
quia non poterat dillatare poros nec suffi[cien]t[er]
tale facere illas [illegible] in poris [illegible]
lavativa aut [illegible] dicit [illegible] quia lavativa
non operatur effectum suum cum nimia cali[ditate]
aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illud [illegible]
in poris extra poros // Amplius abstersiva
et aperitiva que [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] / [illegible] lavativa
[illegible] [illegible] calidis magis
dicit 2° Avicenna / quia sordities [illegible] magis
[illegible] cum aqua mellis quia aqua
mellis [illegible] [illegible] ad aperiendum
poros et tale faciendum [illegible]
[illegible] et [illegible] quia [illegible]
sufficit aqua mellis [illegible]
[illegible] ut aperiendo aperitiva [illegible]
[illegible] [illegible] abstersiva ut patet 2° canonis
et [illegible] [illegible] / et [illegible]
dicit autem [illegible] decoctione yreos cum (margin: yreos)
est radix lilii celestis [illegible] calidi et
sicca in 2° gradu / [illegible] decoctio yreos
non [illegible] [illegible] [illegible] fluxu
[illegible] [illegible] quia yreos [illegible]
[illegible] [illegible] interius et exterius
[illegible] ut patet 2° canonis capitulo de yreos
/ Addit autem Avicenna / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

.No^a decessit et necessitas quo mundificationis quedam est
fortiora et quedam leviora / fortiora est in
magis cavata et virosa / leviora quando minus est
cavata et quando minus est virosa / et in ulceribus aliorum
in quo non cavata et estate et in estate iuvenum
.d^o et in iuvenibus regionis calide / fortioribus
in tortis complexionibus // dicit quod sanies in ulceri-
bus est melius non in porrositatibus ut in
.2° labiis immineat aut in partibus [illegible]
ut quando currit ac medicina que abstersiva // amplius
cum in ulcere sit fleuma ter virus cum
.Ad p^m non competit mundificatio quod non fiat incis-
tionem et virulentia et de consolidatur
quod non ut virulente // ad primum dicendum quod licet sa-
nies sit in labiis ulceris tamen illi que non
est necessaria mundificatio quia illam natura
sufficienter expelleret sed tamen illi que est in po-
rositatibus que non permittit propter virulen-
.S^o a^a tiam est mundificatio et abstersio
// aut dicendum quod tamen utrumque est necessaria
mundificatio quia et propter saniei adhe-
rentes partibus maior est necessitas porro-
sitatibus maior aut quia est hoc propter sa-
niei contentio in partibus minus autem
sanie que est in porrositatibus tamen utri-
usque competit abstersio et mundifi-
.Ad 2^m catio // ad secundum dicendum quod non dixit quod satis est
.B^o a^a notum predicta et cura ulcerum in 4^a quarti
in pluribus locis aut forte fuit de-
fectus scriptoris // Et si fuit corro-
.No^a sio / hic addit / ponit curam ulceris
corrosivi melius et prius quidem // Conclusio
ut dictum fuit supra ulcera corrosiva
mediante differunt ab ulceribus putridis
quia non dicuntur nisi sint magis et minus
malicia aut quantitate cause / ulcera autem
putrida nominantur sive eas sua quia et
corrupta est sanies longo tempore stans
in labiis et porrositatibus ulceris que propter
longam moram amplius malignatur
unde efficiuntur corrosiva et ambulativa
et ipsum est ut in pluribus / aut causa
cum est acuta medicina detracta ac
(s)entientem sublimatum potius nec fluctu-
in melius / aut quia colera adhusta
tria sicut propter melius corrodens propter
et ipsum maneat aut causa est motus
cumbustionis / aut difficultas propter motus et
ipsa causa omnia propter partem causam / et in
pluribus ulcera corrosiva fiunt ex
mora putredinis in labiis ulceris et
in eius porrositatibus / idcirco est ne-
cessarium et conveniens ideo competit
est et prohibere ferrum tenua a corrupto
ne / causa et hoc prohibent corrosio
et ambulatio / et ad hoc ponit avice-
num unguentum de hoc quod fit ex alu-
mine ... usto et flore eris et melle
partibus equalibus simul coctis / sicut

corrosio et et medicina ora approximaret illa quod
naturam illi medicine ... quibus medicaminibus
idest modus curationis corrosivis quod est
nitens ab huiusmodi acuis non pretendit
sicut corrosio preveniat ex difficulta-
te partis et morte fetens nec cura est
quando sit cum corrosio preveniat a sanie
.d^o quando diu stetit in labiis et porrositatibus
.p^m a^m ulceris sine corrosione que preveniat
ad difficultatem partis ora causa nature ma-
tcrie confortare quod resolvi in tali dif-
ficultate et partem membri aliqua-
liter aggregare que est laxata / et si
.o^m ita sit motus cumbustionis ora cumbustio-
.B^o nem expellere // dicit utrum ulcus cor-
rosivum possit iungi apostemati / et videtur
quod sic quia tales egritudines non sunt contrarie
dispositione quare possunt iungi et ita potest ca-
pi ab avicenna / super textum primi capituli
cum dicebat quod ulcera quandoque ut
saniosa et putrefactiva aut sunt cum
apostemate aut sine apostemate // contra apostema
quia medicina corrosiva tollit partem membri
.Ad p^m a^m et apostema et magis apostema // ad ingui-
na ulceribus corrosivis potest iungi apostema
non in parte ubi est corrosio si in parte sa-
na quia tamen dolor quando fit in parte non ul-
cerata et largo vocabulo est sana
ubi fit attractio non magna et per
.No^a quod apostematio est cum medicina corrosiva
tollit membrum // dicendum quod ubi tollit membrum
non est apostema sed in partibus circumiacentibus
potest sit regimen quod ad prohibendum
corrosionem non ponit quia ponet in 4^a
quarti de regimine ulcerum et tamen ibi videas
// Et considera ulcerum an sit // hic ponit
curam ulcerum quando collit apostema et
dicit primo // Conclusio quod dicit sicut ulce-
re fiunt apostema curetur prius apostema
et sedetur cum sedationibus apostematum
ipsum potest intelligi primo in ulceribus
quando apostema ante mundificationes cu-
rata prius est apostemata et est ulcus ideo
quia cum adest ... apostema in ulcere sunt
ulceris redde curandum nichil curatur ^id est
quia medicina mollitiva est in porrositatibus ne
bene ulceris unde intendendo apostema ei
non repugnat curare ulceris primo et
medicine ulceris / et medicina apostematis digerunt
qua digestiva cessante apostemate renuens
sicut ponit mundificatio et abstersio
/ 2° potest intelligi quod in ulceribus quando
adest sanies et fit mundificatio
si in actu mundificationis occurrat apostema
prius curandum est apostema quam fiat mun-
dificatio / ideo quia mundificativa sunt

./ Utrum ulcus corrosivum possit commis-
ceri apostemati.

acuta aliqua trahentia ad apostemata cum
in ingressu oris atque corpore in aposte
facto vel superveniente ulceri ut 4a q
patet // Dupliciter illud quod residuat prius
ab apostemate est unum quod est complexio
et ubi mundificatio vel 1o oris prius cu
rant complexionem quam curant [illegible]
generis cum mundificatio ulceris, dico
aut quod illud unum quod dixit apud vel post
[illegible] apostemata curandum complexio et
degeneratur ad duas unus post multum quod
est in ulceribus valde debilibus et [illegible]
et aquosis siccans sanativis procurare complexio
cavos / 200 potest intelligi quod si in ul
ceribus putrefactivis quod [illegible] apostema
oris plus curant apostemata et istud est ut 4
si non oris [illegible] putrefactio, sed
uno [illegible] multis [illegible] putrefactioni
et administrate [illegible] apostemata
[illegible] quod convenit [illegible] putrefac
tionis / 4o potest intelligi quod simulta
neis corporibus quod [illegible] apostemata
[illegible] intendat apostemata ulceri
bus [illegible] / 20 quod non cura
to apostemate labia ipsius ulceris quia
quod non potest in plus [illegible]
sedare collisionem quod collisio [illegible]
doloris [illegible] apostemata / unum
autem [illegible] preceptum est quod
plus [illegible] cum efficacia ab
stundat / 3b regim / dicit aut [illegible] /
[illegible] primus [illegible] collisio et [illegible]
curam collisionis sedare apostemata [illegible]
ne apostemata [illegible] quas dicemus / et hec sim [illegible]
ultimam expositionem, sicut primus dixit cu
ratur plus apostemata quam ulcus / dixit
[illegible] ad apostemata quod post [illegible]
[illegible] et sanguinem et
[illegible], dixit et [illegible] quod ad
apostema quod non curantur nisi cura bla
dimenta [illegible] // Cum quod mundi
ficatur, hic [illegible] / [illegible] quod ad [illegible] mul
ceribus post abscessionem / et primo [illegible]
quod dictum est / 20 describit unguentum ad
[illegible] / ibi 2a unguentum
[illegible] / [illegible] primo patet / ista unguenta predicta
[illegible] / [illegible] et
[illegible] ubi loquuntur
[illegible] aquis [illegible] et [illegible]
[illegible] et alia quod [illegible]
[illegible] materiis [illegible]
[illegible] // unguentum [illegible] hic de
scribit unguentum ad illas [illegible]
nes / et primo describit unum unguentum /

[illegible] mundificativum / 2o ad quod removendum corrup
[illegible] et [illegible] / 3o ad quod [illegible]
na [illegible] / ibi 2a et si fuit illic ibi 3a cum
quo [illegible] incipit // Continuo quod primum unguentum
est [illegible] mundificativum quod [illegible]
[illegible] / illa [illegible] quod [illegible]
[illegible] et est [illegible] quod
ulcera [illegible] sordida et
virulenta [illegible] recipiat [illegible]
[illegible] / si autem velles [illegible]
[illegible] apponas [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] aut pone cum unguentis [illegible]
et curam [illegible] et [illegible] sub
[illegible] unguentis posuit et [illegible] forma
unguenti [illegible] perseverat in materie
/ 2m unguentum [illegible] ubi [illegible] putre
facto [illegible] naturis / flos [illegible]
tollere et illam corruptionem / 3m autem unguentum
[illegible] / [illegible] sordes
aut [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] sordidas
[illegible] / [illegible]
est [illegible] sed
quod [illegible] etc.

Consequenter hic autem / ponit
curam vulneris facti a re [illegible]
determinata et videtur [illegible]
ut in collo mulieris / et primo dicit / quod
quod vulnus potest fieri in collo matri
cis [illegible] / 2o ponit curam
[illegible] ad ulcus
/ ibi 3o quod [illegible] ad ulcus
ponit [illegible] ibi 2a cum quo [illegible]
[illegible] ibi 3a ad [illegible]
[illegible] patet // Continuo quod mulieribus post
[illegible] accidunt dolores [illegible]
[illegible] quod illi dolores [illegible] in pluria
panniculorum [illegible] et liga
mentorum [illegible] membra [illegible]
[illegible] et [illegible] colli [illegible]
membrorum [illegible] panniculi
et ligamenta / dolores [illegible]
[illegible] membra et tales panniculi
non [illegible] membra / et [illegible] membra
[illegible] non fit magna [illegible]
[illegible] non fit magnus dolor / [illegible]
[illegible] ut dicit autem / quod membrum virile
est grossum et magnum [illegible]
dimensionem et collum [illegible] est [illegible]
[illegible] quod mulier est [illegible] .x. aut .xii.
annorum et panniculi [illegible]
collum [illegible] debiles / et tunc accidunt
magni dolores quod magna fit [illegible]
oris adhibeat [illegible] vel [illegible] quod
si [illegible] est [illegible] dimittenda etc.

.2o.

.2o.

.5o. materia / obediunt

accidit dolor magnus

.Ad primam.

.5o. a.

.Ad 2m.

.No[ta]

quantitas

ne/ aut si solutio est solum in panniculis qui sunt
circa pectus colli in virginibus ut communi-
ter in solutione continui accidit cum pan-
niculis dessiccatis // dicitur quod de quo pa-
niculi sunt debiles sic accidit dolor
magnus // quia quando sunt debiles et sensus sensibilia
deficit quia non est magnus sensus
et per consequens non magnus dolor // duplici-
ter cum sunt fortes tunc frangitur in pe-
ctore quia cum sunt fortes non obediunt dila-
tationi quia tunc panniculi et colligentur
fortes non obediunt dilatationi in qua fit et
ga grossa. cum autem sunt debiles plus
obediunt // Idem quando panniculi sunt debi-
les sic accidit in panno nobile contex-
to et debili qui multum extenditur // Ad
instantias. Ad primam dicitur quod plus potest magna
solutio continui in causando magnum dolorem
quam debilitas in remittendo, sed tamen quod debilitas
non tollit sensum, ymo talia sunt acutis sen-
sive quia sunt delicata // Ad 2m dicitur quod extre-
ma de utraque parte panniculorum continentur apud .No[ta]
panniculos fortitudo et mala textura
quod vocatur debilitas magis est causa solutionis
vini per respectum ad temporam responsione
et ideo in medio curius est tam debilis et
illa est causa sunt incurabilia // Cum accen-
dit fluxus. Hic ponit causa accidens mu-
lieris aliter mulieris autem quod transeat ad
ulterius et ita videtur remedium [illegible]
demum ad inmisericordiam circa et alle[illegible]
super eam grauetur quia dicitur in [illegible] // Condi-
tiones solutionis continui [illegible]
circa ponit potest implicite et signa
ita post continuum stratum, mulier patitur .2o.
dolores magnos et accidit et fluxus sanguinis
et iste sanguis fluens distat et dicit-
ur sanguinis fluere praeter sanguinem quia iste sine
dolore, iste cum dolore, iste est magis fluens, iste
paucus in quantitate in odore et in colore .2o.
iste non ponit aut adiecit pro remedio
dicit quod mulier debet sedere in aqua stiptica
in actu reducit eorum calorem sedere de
et ut rarae stiptatis sed detinet fluxus .6o.
et in vino et oleo istud potest [illegible]
primo quod mulier sedeat in aquis stipticis [illegible]
dictum est per dictas causas / 2o facto illo
sive illa sessione mulier debet sedere
in vino et oleo simul mixtis [illegible]
tam collum est strictum / factum est sessio
in aquis stipticis ut collum fiat minus
strictum oportet ut sedeat in vino et oleo
quae sunt dilatativa / 2o potest exponi quod facta .Ad primam.
sessione prima in aquis stipticis mulier
2o debet sedere in vino 3o in oleo post
aquas stipticas valet sedere fluxus roc

stipticis et dolor roc calidus actualis 2o in vino
quod vinum et quod [illegible] cum nervis exsiccando
ut quasi in pluribus locis affirmat et re-
movebit stipticitatem quam fecit aqua stiptica
aut disponit ad eius remotionem // 2o debet sedere
in oleo quod facta consolidatione ut villas si
aquas stipticas et vinum / oleum disponit
collum dilatationi quae est necessaria ut vero
fiat partus solutio continui in collo ut prius
/ 3o potest exponi quod mulier debet sedere in aquis
stipticis primo propter causas dictas / 2o in vino stiptico
propter easdem causas / 3o in oleo stiptico ut [illegible]
transitus fiat de magis stiptico ad minus
stipticum vel ad remissius stipticum et hoc
quia collum non debet esse minus strictum ut
non incurrat [illegible] illa solutione et tamen
vinum minus constringat quam aqua. hoc patet
per sui caliditatem / quia oleum minus quam vinum et
aqua stiptica constringat hoc et patet per
sui acrecionem caliditatem et viscositatem
// Deinde administretur / hic ponit 2m
remedium et patet per se // Conditiones et cessante
fluxu sanguinis et cessante dolore contra-
riam aut aliquid ad grossitiem non in se
ut solvat continuum et novo et ideo innuitur
aut involvitur cum lana calumniata .No[ta]
quae sit minuta cum a collo virginis dilatatio
si ita facta est dilatatio aliqua consolidatio
mulieris aut cum a collo virginis constrictio
et sedatio doloris et fluxus sanguinis est
facta plena consolidatio potest eius ponere ta-
lem densitatem grossitiem ut collum quod est dila-
tatum sicut in tale dilatatione [illegible] ne
reducat ad suam strictitudinem et ideo ser-
vatur cum fiet aliquis coitus // Dicitur quod
in quantum [illegible] debet reduci ad dis-
positionem suam naturalem sed collum est reduc-
tum ad illam primam constrictionem quam ha-
bebat // Duplex [illegible] dilatatio potest
esse tam sensibilis et non preceptionibus
patet et dictis super / nam una de causis
sensibilis est tam cito tolli virginitas ut
patet in causa tam sensibiliter // Idem quando collum
est ita strictum ut accubitus factus
cum muliere solvit multum et ma-
gna accidit dolor et fluxus magnus
tunc oportet tale vincere illam solutionem ut cum
fiet alius concubitus non solvatur nec in
operatione coitus quae est necessaria ad conservatio-
nem speciei et individui fiat aliquid nocivum
// Ad instantias. Ad primam cum dicitur in oleo una .Ad primam.
quod non debet reducere ad dispositionem na-
turalem // Idem quando est hoc sicut in dispositione
naturali sed illud collum non erat in
dispositione naturali quia erat minus

sie(n)tur secundum uel(?) ... putriens cum e(st) toto clausum
et obturatum et solutum et uiuit non in-
ducimus ad illam unionem quam habet ana
// Ad 2m cum dicit quod dilatabitur, dicimus quod non dilata- .Ad 2m.
bitur ultra modum sed dilatatum de tali que
niat ad dispositionem naturalem // Et consideratione .nota.
quod dicit pannum lineum et tenta, i. medulla
canne siue alius sit ponitur exemplum in
uulneribus que dilatantur dilatatione moderata
// Et allevietur. hic ponit 3m regimen dum
et primo talis alleviatio quibus potest
fieri de muliere sit elleuata et
dilatata cum inferioribus et cum co-
xum sedeat in aqua decoctionis al-
thee et [illegible] sit cum coxim [illegible]
[illegible] in [illegible] aut et [illegible]
[illegible] aut talis alle-
uiatio coxis sit per dimissionem co-
xis donec sit facta uia // Adiuuan- .Cap.m
tur. hic ponit curam talis uul-
neris cum transeat ad ulcus et dicit
quod [illegible] plus mundificat eum
consolidat et [illegible] consolidationem aut
infra fiat illud predictum est ad hoc
ne constringatur sed ut dilatetur et ut
remaneat dilatatum ratio huius ista
curam quia raro reperiuntur tanta [illegible] con-
strictio et raro contingit quod uir coe-
at cum puella non debite etatis propter
motum [illegible] ut patet // Dubitatur an precipue sit .1o.
intendendum ad apostema contentum in
uulnere siue in ulcere corrosiuo an
uulneri corrosiuo et uidetur quod uulneri .p. arm.
corrosiuo quia uulnus corrosiuum est maior
morbus quam apostema ideo uulneri prius est
intendendum [illegible] uidetur nota pro
[illegible] ab Auicenna 4a [illegible] in capitulo ultimo
[illegible] ubi dicit si coniungitur synoco et
galeso [illegible] et plus [illegible] synoco
[illegible] quia corrosiuum uulnus destruit
membrum et ipsum plus [illegible]
apostema // Amplius curatur ulcera corro- .2m.
siua non potest curari apostema [illegible] et plus
[illegible] est ulcera corrosiua [illegible]
[illegible] ubi [illegible] quia plus intendendum
morbo quo curato alter curari non potest
[illegible] quia curatur ulcus corrosiuum
non ualet [illegible] uel [illegible]
nec alia que destruit et curat apostema
quia omnia remittuntur [illegible] materia
[illegible] uulneris corrosiui et [illegible]
intendunt ulcus corrosiuum [illegible] et ulcus corrosiuum
apostema sui acuitate et mordicatione
// Amplius ulcus corrosiuum destruit .3m.
[illegible] cum omnibus accidentibus [illegible]
destruit [illegible] et [illegible]
apostema [illegible] et [illegible] plus

[illegible] condicionem ulceris apostematis et qua
patet // [illegible] et Auicenna hic
in ista lectione de cura ulceris et 4a .2m.
4a [illegible] ulceris [illegible] in uulneribus [illegible] // Co
firmamus quia in ulcere corrosiuo expedit
[illegible] et fiat [illegible] .5o. nota.
[illegible] prius [illegible] apostema quia [illegible]
[illegible] non potest // Condicionem
[illegible] ulcera [illegible]
[illegible] hic est [illegible] corro-
siuo [illegible] non corrosiuum non est dubium
quod [illegible] apostema prius
[illegible] est apostema quia [illegible] non
possit ulcus [illegible] quia [illegible] uul-
neris [illegible] // sed corro-
siuus [illegible] quia [illegible] sicut [illegible]
[illegible] cum [illegible] in [illegible]
[illegible] ulcus [illegible]
[illegible] apostemate et quia [illegible] corrosiua
[illegible] ut potest [illegible] ab Auicenna
loco [illegible] quia [illegible] paulatim
et [illegible] insensibiliter corrodunt [illegible] .nota.
corrosiua [illegible] aut subito et [illegible]
[illegible] uel [illegible]
[illegible] // Condicionem apostematis [illegible]
[illegible] ulceris corrosiui [illegible] est de materia ca-
[illegible] non corrodit [illegible] ubi
est apostema [illegible] corrodat [illegible]
[illegible] debilitatem [illegible] ulceratam
[illegible] et corrodat labia uulneris quia
ibi materia magis malignatur in labiis
[illegible] magis in labiis
ulceris [illegible] aut in labiis magis corro-
dit quia [illegible] non est aliquid palians [illegible] in apo-
stemate [illegible] uel [illegible] apostemate non est materia
acuta bona palians mali [illegible]
[illegible] non corrodit [illegible] aut non est tanta
[illegible] possit paliare [illegible] ulcerato
/2o potest et apostema [illegible] materia [illegible] corro-
siua ut patet [illegible] ad labia uul-
neris corrosiui [illegible] dolore [illegible]
corrosionem // Amplius aut apostema est [illegible]
ulcera quia apostema est in labiis ulceris siue .1o. 9o.
uulneris aut in [illegible] alio aut est in
[illegible] // [illegible] ulcere
corrosiuo uel [illegible] est [illegible] apostema
de [illegible] materia [illegible] ad ulcus [illegible]
[illegible] quia [illegible] et [illegible] plus [illegible] in [illegible]
[illegible] magis [illegible] de synoco et galeso
// [illegible] quia [illegible] ad ulcus corrosiuum
intendimus et ad apostema quia [illegible]
[illegible] magna malitiam que non corrodit x remouet minorem s. apostemata maliciam
[illegible] corrodere // Amplius [illegible]
intendamus ulceri corrosiuo [illegible]
[illegible] et [illegible] .2a. 9o.
[illegible] // 2a 9o sit [illegible] apostema sit de [illegible]
materia [illegible] intendendum est ad
ulcus corrosiuum quia est maior morbus
// 3a 9o sit [illegible] potest [illegible] ulcus corro- .3. 9o.
[illegible] uel [illegible] apostema [illegible] apostema
[illegible] quia [illegible] corrosionem [illegible]

.| Vtrum cum prius est intendendum
an apostemati contento in uul-
nere corrosiuo an uulneri
corrosiuo.

corrosione

.4a. 9o.

.5ta. 9o.

.6ta. 9o.

.10. p(rim)am o(pinione)m.

.10. 2m.

Rpedit

.No(ta).

non potest vini quia apostema impedit eam
tractum // Amplius nisi contrarius in apostemate
veniens ad labia sive residua ad labia
prohibebit unionem vel malignabitur et curabit
sit nova compositio / at si resoluatur ante perfec-
tam resolutionem quia debilitat virtutem men-
bri ex his debilitata non potest unire // 4a
conclusio sit quod in aliquibus ulceribus corrosivus quod vocatur
apostema et ergo in aliquibus apostematibus quod virtus
ex qua non est tempus tamen vera cura sit
nisi cum ulceratis / ratio quia non est dare nec
est possibile habere contra perfectam curam propter naturam ac
ulcerum malignitatem et debilitatem virtutis
que manet contracta et ab omnibus ingenuis agitatur
et plus nocet // 5ta conclusio sit quod si apostema non
sit in labiis ulceris sed in partibus vicinis et
quod ab eo perfluat materia ad labia ulceris
considerata malicia corrosionis et intende(re)
ad apostema cum sit ea consuetudo qua stante non
possit removeri ulcus // 6ta conclusio sit quod si
ab apostemate non perfluat materia ulceri potest cura
ri stante apostemate / ratio quia hic apostema et ulcus
sunt sed due egritudines disparate quarum una
non est ea alterius / et in talibus est iudi-
cium aforisticum et una potest removeri
alia stante // Ad rationes contrarias dicitur quod Avicenna
in locis preallegatis loquitur de apostemate quod est
vulnere non corrosivo sed hic est secundum modum
corrosivo // Ad 2am in vulnere corrosivo
quod approximatur quod consuetum non est secundum dictum
propositionem, id est quod consuetum non est quod non cor-
roditur nec corroditur et talis potest
esse apostemata ut patet etc.

2 Ragadie accidunt in matrice aut propter //
Avicenna / determinavit de vulneribus
curandis ubi et hic discurrit determi-
navit de vulneribus sive de ulceribus non
curandis et ideo primo aut potest contrarias
2o signa / 3o curam ubi 1a potest esse ut prius
ubi 2a non cura ragadie / primum in
duas quia primo facit quod dictum est / 2o potest
varietates causarum ibi 2a Et quandoque ingrossatur
prima in 2as quia ponit duas causas / 2o ponit
alia signa consueta ibi 2a Et quandoque dilatantur
dicunt / quod dicit supra patet // Conclusio quod si
consuetudo tamen similes parte ragadiarum ani
tamen ragadiarum matricis et ergo ragadi
arum aut ani ut patet 17a huius ipse frequen
tatus et siccitas ultimata rectum int-
stinum in scindi aliquando fit ex duritie quia
talia est contractio quod dilatari non potest quia
scinditur ac dura, 2a causa est quia
apostema causam quod replet adeo partes quod consol
uitur in incarnata et propter callidita
tem fit contractio vulneris ita quod ni-
chil emittit, 3a causa sunt emorroydes quod

repletur et cum replerentur quod aperitur et propter si
ccitatem nisi facta apertione emorroydarum
remanet vulnera quod non uniuntur // 4a
causa est multitudo sanguinis et nisi quod movetur
ad emorroydes et non aperit causas sed aperi
untur quod contrastant ex quo est possibile
quod non aperiuntur emorroydes propter causas fortes
aperiuntur aut partes que contrastant
emorroydibus quia sunt leviores et non emittit
sanguinem quia sanguis et adhuc vel
siccitas illis partibus solum aut contra
sanguinis facta aliud / aut ex i
potentia restauranti partem humidam / aut
alia de causa / ragadie aut accidit ex [matrices]
similes illis et duas tangit Avicenna /
et alias omittit, prima tangit cum dixit
aut propter siccitatem maximam que est tanta
ut solvat continuum / siccitas aut maxima
est cum est coniuncta caliditati / dixit aut et
propter apud partem vena cum siccitas ad
est in parte non potest dilatari nisi et
propter tollitur vena contenta sed sic fit
solutio continui nichil emittens / aut
fiunt ragadie in matrice propter apostema cum
consuetudo magna quod extendit et solvit
et sic siccitate vel calore consistat ita partes
matricis quod nichil emittitur proprie ille
solvit / aut propter emorroydas que aperiuntur
ergo aperiunt venam vel aperte et siccitate
propter curationem / aut propter impetum nostrum mo
tum huius ad venas sive fluxum quod non
aperiuntur propter opilationes forte / sed aperiuntur
partes circumstantes / et aperte nichil
emittit cum in eis non sit materia sed sit
solum in venis cum sic non est materia
repletio propter impetum motum sanguinis
et huius ad venas illas predixit aut
Avicenna / et causam ragadiarum matricis quia
raucissime fiunt emorroydes matricis
et causas ponit causas in ragadiis ani
quia frequenter fiunt emorroydes ani
// Amplius et non posuit causam impetuosarum
repletionum et causam ragadiarum quia venie(n)t
matricis cum repletione magna repleta
ne impetuose aut non impetuose sit
ipse aperiuntur subito adeo in causa repletio
in non contingit continui solutio / posset et
dici quod de frequentius fiunt tria flatonis 4
omisit istas duas ultimas causas // si
aut queratur que sit causa siccitatis maioris
matricis // dicitur quod potest esse febris vel [illegible]
et nausia retenta et antea primum
dicitur quod in extremitatibus ut in calcane
is fiunt ragadie in frigore in for-
ti yeme // dicitur quod si cetera frequentius
ingerunt siccitatis / ragadie 1a plus
inveniuntur sicut asseritur sed equali-
tatibus activis dato quod activitati solvat
continuum et hoc quia activum quanto plus sol

.d.o.
.B.o.
.D.o.
.S.o.

matrices

Emorroydas

unt quarum ... sicci quieto quia solet et non est
quia cum acutus coniungitur siccitati ne ples
rite coniungitur in siccitate vel in solucione
continui consequatur acuta et pacia ... et quia
per fluxus coniuncta siccitati plus solvit continuum
quam caliditas coniuncta siccitati quia fluxus est magis
inimica nature, ceteris paribus, ut patet ex ... con
talibus // Et post in primo alii accidunt.
Hic ponit aliqua signa confusa ragadiarum
et patet per dictum // Conclusio quod quando accidunt
ragadie in principio dolores leviores sunt quam post
fluxus et post fluxus apostematis postea mi
nuuntur et apostemantur / in doloribus
sunt fortiores / quod i. dolores ragadiarum sub
doloribus [illegible] quia ... eis remissiores
quia in doloribus ... plus solvunt continuum
et acuti et subito sed in ragadiis minus
dictum et paulatim et ... et sub dolo
ribus reliquis i. quod remanet post fluxum
quia dolores remanentes post fluxum ... apostemati
a ... apostemosi et extensivi et ... ma
la complexione que accidit multotiens
i. ex fluxu malorum humorum et ex resolucione
spirituum et ingressu aeris ... ad mani
cum / dolores autem ragadiarum ... ...
sunt solucionis continui et malas complexiones
aut potest intelligi quod dolores ragadiarum
post sub reliquis doloribus quod sunt per ulcera
et vulnera antedicta quia illis ulceribus
et vulneribus ... sunt multe et dolores
dolores post maiores quam in ragadiis / aut
quando apparet magni dolores in ragadiis
ut cum ... continuum et hoc propter sensibilitatem
quod est in partibus ragadiarum propter primam
superfluorum ... sensibilium // Et quando
ingrossantur, hic ponit causam diversitatis
et patet per dictum // Conclusio quod quando ingrossantur
i. apostemantur quia quando dolor fit fortior quia
dolor attrahit ad locum dolentem quando fiunt
ut venire ... si procedunt in emoroy
dibus / et propter quod remanet semper aliqui humores
grossi ... in talibus emoroydibus
quod reddunt eas ad modum ... et porrorum
et propter quod consolidatum ... debet
... humores ... ut puta ...
emoroydas si per ... solute
et post ragadiam manet ... ... ne
... [illegible] ... in modum porrorum
propter humores grossos et ... re
... in talibus emoroydas
// porri ut / Hic ponit signa ragadiarum
per dictum patet // Conclusio quod speculum potest
esse duplex unum est quod est instrumentum artifi
ciale ad modum ... dilatat
et dilatat et illud cum ... in
partibus ... dilatatis melius potest vi
deri quod est intra eum / et in isto spe
culo debent videri ragadie perfecte
et ... et in matrice / aliud

aut est speculum in quo recipiuntur species de intro
... et cum isto possunt videri emo
roydas quod est circa collum / et quando mulier
est nobilis et non vult quod medicus videat sua
vulva ... debent ... et ... spe
culum ... potest ad ... et tunc medicus
... in speculo videbit similiter
ragadiarum / Dolor autem signum est dolor quod
accidit in coitu et ... aliquo
sanguinolente quia si esset ...
esset famosa / si autem esset fluxus ... non
... non esset dolor et ...
... sanguinolenta et aliquando apparet
quod apparet in fluxu ... superfluo
et in ulceribus et si fluxus esset natura
lis non superfluus ...
si multa alia ... esset san
guinolenta / et non continua ... in alio
coitu / sed in ragadiis illud apparet in mul
tis actibus coytus.
n De cura autem ragadie. Hic ponit cura
ragadiarum / et primo causam quare sunt primus
in continuitate ... / 2º causam ...
in collo / ibi 2ª Intromittens ...
... quia primo ponit curam ragadiarum ab
solute / 2º ragadiarum que sunt ingrossate
et ad quas sequutus est ... magis mus
et duricies / 3º ragadiarum ad quas sequitur
... ibi 2ª Et si indiget ibi 3ª
Et quando indigeant / ... in 2º ... quia primo
... / ... est / 2º ponit unum
... ibi 2ª Et si ...
... quod primo ... // Conclusio quod cum
dictum est ragadie ... sunt ...
... ragadie ... / et ...
... ut ... ut sit ...
... ut ragadiarum ... ut patet 17. ...
quedam sunt incarnative / quedam ... ut
quedam lenitive et quedam humectative / quedam
... applicate / quedam apostema
... et quedam ...
incarnative ... ragadiis ani
et ... ragadiis ... quia ragadie
sunt soluciones continui / ... autem
continui ... incarnativa
... humores que ... in medio
... ut ... fiat
... soluta ... / et ... nature
... et ... ragadie sunt
et ... quod in ... solucio
non est ... quod ut dictum
est ragadie sunt soluciones continui in
... ut in pluribus / ...
... ut ... et apostemo
se et ille que ... emoroydas
... ad alias
... soluciones continui, 2º in cura ra
gadiarum que ...
sunt ut prima ...

Vide de speculo.
.No(ta).
quando
.No(ta).
Al(iter) doloris et reliquis
.No(ta).
Aliter
.Cap(itulum).
n

mucilago psilii per accidens ut illud quod transit
per membrum ragadiatum non sit nimis
durum ut frictius transiens per interiora
ragadiata quia tunc est durum inducit ma-
gis dolorem / expedit igitur ipsum mollificare
in lubricantibus / et ipse [illegible] non multum
conveniunt ragadiis recentibus / ratio quia non per transit
tale durum ut quamvis immo frequenter per interiora
/ 3° conveniunt in cura ragadiarum medicamina leniunt
humectantur et frequenter ut unguentum
[illegible] et olea / ratio quia ragadie fiunt
a siccitate magna quam expedit removere
aut [illegible] resolutivis secundum Avicennam / 4° conferunt
medicamina consolidativa ratio quia quamvis per hoc minus
distant scilicet labia ragadiarum ad unionem
ad / [illegible] conveniunt medicamina consolidativa / et nec [illegible] ob
aliam causam quia quamvis transeunt per interiora
ragadiata [illegible] et pungitivum
quamvis sit aliquid ut clipeum illos per hoc
solum oportet approximare illa consolidativa
donec consolidaverint transitus illorum [illegible]
[illegible] // 5° conferunt medicamina apostematica
ratio quia ragadie quandoque fiunt ab apostematibus et
ista conferunt et quandoque fiunt ex [illegible]
[illegible] falsum [illegible]
fiunt // 6° conveniunt medicamina [illegible] extranee et corrup-
te removentia ut hec [illegible] et [illegible]
quia quandoque fiunt in eis res extranee ut [illegible]
[illegible] // Nono et ultimo conveniunt [illegible] que operantur
appropriate et ista frequenter conveniunt et [illegible]
alias gratia alia consolidandi et [illegible]
[illegible] et talia [illegible] oportet [illegible]
ut Avicenne ubi dicit // et [illegible]
nota / [illegible] conveniat [illegible] ordina-
[illegible] conveniunt quamvis plus leniunt
quamvis plus consolidant quamvis plus apostematico
[illegible] et sic de aliis / expedit [illegible]
[illegible] ille [illegible] removeant causam et illud
[illegible] illis ragadiis // 2° considerandum
quod [illegible] ragadie debet curari cum
suppositoriis [illegible] longis [illegible] potentibus
[illegible] ad locum passionis [illegible] distillatio
[illegible] aquas distillatas aut aquas factas
per decoctiones [illegible] intestino
ad [illegible] cum [illegible] clistere [illegible]
[illegible] unguentis rectifica-
tibus [illegible] operationes [illegible] cum
[illegible] ragadiis [illegible] rectifica-
tibus [illegible] cum
[illegible] ut [illegible] consolidativa // Considerandum
quod unguenta que fiunt cum oleis aut cum
pinguedinibus non possunt bene permisceri
cum aquis distillatis aut per decoctionem
herbarum aut [illegible] permisce-
antur ut [illegible] intelligatur [illegible] mix-
tio [illegible] ad [illegible] ut [illegible]

[illegible] et quia aqua et liquor non dimi-
stat [illegible] subsequatur unguentum et
hoc fiat in die / tempore aut noctis [illegible]
[illegible] in forma suppositorii quod dum
[illegible] / [illegible] ponit unum un-
guentum consolidativum quod fit ex climia et
plumbo usto et [illegible] et oleo rosato / cli-
mia autem est [illegible] non vera ut lapis
[illegible] in [illegible] et alia est que re-
peritur in [illegible] et ista est ve-
ra climia que ponitur ab auctoribus [illegible]
ta in [illegible] multum
et est consolidativa [illegible] et mul-
tas habet laudabiles operationes et habet in
multas species [illegible]
[illegible] et unguentum [illegible]
ad ragadias [illegible]
et [illegible] et ista [illegible] approximari [illegible]
quando [illegible] ragadiis non est apostema alia
[illegible] // Dubitatur quia cum ragadie fiant
a siccitate maxima quomodo unguentum ex climia
et plumbo usto conveniat / immo removet
siccitatem / immo cum sit valde siccum eam
tendit // Dupliciter tale unguentum non re-
movet [illegible] ad
eandem maximam siccitatem / tale enim unguentum
est [illegible] in [illegible] ut [illegible] quia
non [illegible] ad
eandem siccitatem maximam // In oppositum est
Avicenne quod debet approximari / secundum
quod tale unguentum [illegible] et consolidativum
et [illegible] removet siccita-
tem / [illegible] Avicenne / supponit quod illa
siccitas maxima sit [illegible]
[illegible] cessationes
[illegible] ut quia cessavit [illegible] / 2° quia aliquis sanus
humectans [illegible] ad locum ragadi-
arum / 3° quia [illegible] supponit
[illegible] et [illegible]
et humectativa [illegible]
unguentis rectificantibus et non [illegible]
[illegible] sit [illegible]
dictum fuit [illegible] / et cum [illegible] ista
[illegible] siccitatem [illegible]
[illegible] ragadias
[illegible] et siccitati [illegible]
solidat et [illegible] // Ad 2m [illegible]
[illegible] dictum est / Ad primum [illegible] supponit talem
illam cessasse per effectum agentis // [illegible]
[illegible] tale unguentum [illegible] rosatum
et oleum [illegible] supponit [illegible]
[illegible] illam [illegible] // [illegible]
[illegible] / [illegible] ponit [illegible]
[illegible] et talis quia [illegible]
ragadie [illegible] unguentorum dictorum
[illegible] circa [illegible]

No^a 3

No^a 3

No^a 3

.1°.
.3m ad 2m.
.2m.
.8m
.5°
.Ad p. or
.Ad 2m.

. | Verum cum ragadie fiant a sicci-
tate maxima quomodo unguentum
ex climia et
plumbo usto conveniat.

Cesa [illegible] talis mordicatio non perseverat y°
cito sedatur et ideo talia non permittenda
da [illegible] quedam que curat vlcus do et q
solidando // Conclusio mordicativa ulceris .No[ta]
et membris solutis que hunc mordicationem
[illegible] persistere propriam nocet in talibus solutio
nibus primo quia mordicando adducit dolorem
et adducendo dolorem attrahit ad locum so
lutum et apostemat / 2° quia mordicativa
consumit humiditatem que deberet per resolutos
3° quia calefaciunt et inducunt malam
complexionem per causam propriam membri non pot
[illegible] / 4° quia resolvunt spiritus 4 est
inspiciendum quantitas ... mutantur et vincuntur /
mordicativa aut que mordicant partius
ut quia occurrunt membris delicatis et vincunt
tamen quia mordicationem faciunt factus
et hunc [illegible] mordi
cativa / ideo licet mordicet aliquantulum quia sua
mordicatio non durat ideo non nocet [illegible]
inveniunt et propter quendam non cum est post mune
nec [illegible] que ulterius nunc et nichil
nocerat iam tollere // Et si indiget huic
ponit curam ragadiarum ad quas sub sequitur
est humor magnus et durities / et primo quia
durities non est ulcerata / 2° quia est ulcerata / 3° quia cum durities est mala complexio
frigida [illegible] et sicut cum ragadys ubi cura
sinus non tollatur [illegible] // Conclusio .No[ta]
quod unguentum medicinum de [illegible] et plu
bo usto est experimentum [illegible] / cum in raga
dys est durities et aliquibus fluxus
non labia vulneris tale unguentum consolidando
prohibet resolutionem [illegible] et sua siccitate
amplius indurat [illegible] // Et expedit
statim illo humor fluxu usque in terminia
[illegible] est [illegible] labia propter ingrossata et non
ingrossantur [illegible] resolutionem
et mollificationem / et illud fit cum unguento
basilicon quod est [illegible] et cum
pinguedinibus mollificativis mixtis cum
unguento facto ex [illegible] et plumbo aut
[illegible] et [illegible] non [illegible] cum
sit [illegible] et ... cum du
rities est magna melius est bene pro
de unguento basilicon et pinguedine [illegible]
aut de primo unguento // Cum ad [illegible] .No[ta]
quod unguentum de [illegible] in oleo est [illegible]
mollificativum et ideo convenit ubi [illegible] est
durior / cum ad [illegible] 19 [illegible]
[illegible] est [illegible] ut oleum quo
[illegible] unguentum [illegible]
oleum de [illegible] et glarey albuminum
[illegible] / [illegible] ragadis [illegible]
durities magna vel parva et durities
[illegible] sedata est [illegible] ragadis
[illegible] ragadiarum [illegible] cum unguento
de [illegible] et plumbo usto et [illegible]
tale unguentum quod ulceria [illegible] raga

dys post durities quia cum ulceria fit et scribitur
ragadys [illegible] sunt hoc unguentum
venit [illegible] sunt et [illegible] con
[illegible] solidabit / [illegible] est con
est ita [illegible] non [illegible] abscisio
// [illegible] in ragadys possit et
[illegible] non quia [illegible] de ragadys
essent facta ulcera et alie [illegible] solutiones
[illegible] // Et quia indigent / [illegible]
ponit curam ragadiarum [illegible] cum [illegible]
venire [illegible] // Conclusio quod [illegible] in raga
dys [illegible] que [illegible] emoroydes .No[ta]
[illegible] in [illegible] sive in collo
[illegible] impedientes [illegible]
[illegible] et curationem et ragadiarum / post
ponit curationem ragadiarum quia [illegible]
ragadys [illegible] et illa
[illegible] sunt [illegible] et
[illegible] / 2° [illegible]
[illegible] impediunt [illegible] quia cum in .do.
collo [illegible] impediunt [illegible]
[illegible] impediunt [illegible] .5°
[illegible] // quod aut
possunt cognosci [illegible] sunt ragadis
[illegible] // [illegible] et [illegible] .No[ta]
emoroydes [illegible] non quia hic
[illegible] / ponit curam ragadiarum [illegible] collo
[illegible] // [illegible] in ragadys
[illegible] / [illegible] remedia
[illegible] est pulvis [illegible] sub [illegible] pulveri
[illegible] ut possit ad fundum [illegible] penetrare
et [illegible] ragadis [illegible]
[illegible] et non [illegible] disposi
tiva // [illegible]
[illegible] et [illegible] et
[illegible] dolor vehemens et siccitas
magna // [illegible] cum [illegible]
et hoc [illegible] sedare [illegible] et
humectare et [illegible] et medicamen [illegible]
[illegible] in labiis ragadis quia [illegible]
[illegible] et facit pulverem in
ibi [illegible] // [illegible] unguentum quenvalet
de [illegible] ubi est [illegible]
[illegible] etc.
¶ Vandoz accidit in [illegible], [illegible] /
[illegible] determinat de quadam
dispositione que accidit [illegible]
ab humoribus [illegible] et [illegible] dispo
est [illegible] / et [illegible]
et in [illegible] ad [illegible] et primo
facit quod dictum est / primo ponit [illegible]
[illegible] / ibi 2a [illegible] / primo [illegible] ^ut
quia primo [illegible] / 2° [illegible] ponit
[illegible] / 3° ponit [illegible]
[illegible] ibi 2a et [illegible] /
ibi 3a [illegible] primo [illegible] quia primo ponit
aliquas [illegible] / 2° [illegible]
[illegible] / 3° ponit [illegible] quadam aliam [illegible]
[illegible] / 4° ponit [illegible]

.Nota

quo potest unum effectum pruritus sibi 2a fingit apparet
ibi 3a aut bothor ibi 4a fortasse cum superfluit
ibi 5a et quoniam accidit, quod predictum patet // Consequenter .Nota
ponit pluris partes que accidit viris et mulieribus
que multum assimulantur et differunt, perversi-
tas et acuitas, et prima ista desiderium coitus
multitudo erectionis virge et papismus, acaym
sine asacay, et pluribus de satyriasis autem
est appetitus ad venerem propter pruritatem semina-
rii in vasis et unum iste vigilando et dor- .d[icitu]r
miendo imaginatur provenit et libidine
et quoniam ymo frequenter propter pruritatem et non
leditur ex illa pruritione, multitudo autem erec-
tionis virge fit aut tota quod illud quod debe-
ret recedere in substantiam spermatis recedit i-
n ventositatem que ventositas mota propter pude-
danda virilia et muliebria propter pruritatem
et facit ea erigi et stat erecta longo
tempore sed tactum de nunc fuit, papismus est
cum muliebria propter pruritationem et non potest
nunc sicut propter grossitiem materie vel gro-
ssitiem ventositatis et hec muliebria sunt
erecta et mulieri et viro et videantur
quod sint parati ad coitum in non appetitu
m emittitur ad quod quo fit arrectum, acaym
sine asacay est cum viro et mulieri accid-
it talis [illegible] aut in ore matricis aut in
virga propter pruritionem ex hoc quod assimulatur
spermati missa sed a illa muliebria scilicet pude- .d[icitu]r
danda in viris et in mulieribus, pruritus
est cum accidit viro et mulieri magna
voluntas et magnus appetitus ad fricatio- .s[olutio]
nem et sic in genitalibus est quedam
terminatus modus tactus [illegible]
venit voluptas [illegible] et satiate fricationis
que advenit cum pruritus est in [illegible] grad-
um illius pruritus cutanei insurgit
voluntas fricandi et scalpella [illegible]
unguibus et parum [illegible] ad [illegible] ipsius
pruritus pudendorum accidit sic est viro
voluntas fricandi ad mulierem sive pude-
dum, et sic est in muliere accidit eius vo-
luntas fricari a pudendo viri // sed dices
iste est appetitus coitus et est multitudo
desiderii coitus // dicendum quod non est verum
quia multitudo desiderii est [illegible] cum sensatur
laudabili et delectatio sed in pruritu esse
satione est ibi sensatio quedam [illegible]
[illegible] mordicativa et pun-
gens et [illegible] adeo quod in coitu [illegible]
[illegible] quia dolor magnus [illegible] parva
delectatio ut dicit Avicenna 20a [illegible] .Nota
de signis desiderii coitus dicens [illegible]
[illegible] factum in pruritu [illegible]
dolor quod non est in desiderio, et hec omnia
potes videre consideratione [illegible] propria capitula

dictarum dispositionum ab Avicenna, 20a [illegible] que ibi tr-
actat de multitudine desiderii coitus ibi tra-
ctat de multitudine erectionis virge et de papis-
mo et de acaym sive asacay // 2o considerandum quod
ipsius pruritus in ore matricis [illegible]
virili ex parte obviat ut ille [illegible] et in pudendo
[illegible] tales aut [illegible] causat [illegible]
colerici subtiles aut humores [illegible] acuti
[illegible] adustione [illegible] melancolici [illegible]
[illegible] melancolici aut non adustio [illegible]
[illegible] causat pruritum // sed dubitatur ubi sunt isti
humores aut in substantia colli aut in venis aut
in arteriis aut in vasis spermaticis // dicendum
quod sunt in substantia et in porositatibus colli
matricis et in virga virili qui faciunt pru-
ritum in virga aut ipsius [illegible]
[illegible] possit et in venis et arteriis [illegible] sunt
[illegible] qui est magnus pruritus et longus
aliquid est in poris et ad in venis et [illegible]
[illegible] possumus cognoscere quod sit
humor aut colericus aut melancolicus aut flegmaticus
aut bauracium // Fingit apparet. Hic solvit
[illegible] quomodo possumus scire quod
sunt humores acuti colerici qui faciunt tale pru-
ritum [illegible] // solvit quod per illud quod apparet
de dispositionibus colericis [illegible] quia [illegible] humores
colerici [illegible] citrinitas, si flegmaticum albedo
remissa [illegible] ad mixtionem colere cum flegmate
[illegible] melancolicum nigredo et per regimen etatis
et alia multa potes cognoscere // sed dices
ponamus quod tota causa sit in substantia et in poris
pudendorum quomodo potero cognoscere quod non apparet
// dicendum quod per regimen complexiones etates et tempus
[illegible] laborat [illegible] illa //
Aut bothor, hic ponit [illegible] et possit
iste pustule sunt valde parve quia materia causans
pruritum est subtilis multum adeo
quod resolvuntur insensibiliter sed eius esset
subtilior insensibiliter resolveretur
sicut pustule [illegible] magne non causarent
pruritum sed dolorem magnum propter ibi est
magna solutio continui et istam causam
notavit volens quod quoniam tota causa pruri-
tus sit in substantia pudendorum et nichil
sit in venis [illegible] hoc causa non expe-
dit considerare nisi [illegible]
[illegible] regimine et [illegible] dicta et [illegible] isto
pruritu [illegible] maior [illegible] quod in pru-
ritu quod sit sine ipsis bothor [illegible]
[illegible] plus solvit continuum // Fortasse cum
hic ponit quandam diversitatem et patet
[illegible] // Consequenter quod ista diversitas potest
intelligi dupliciter et [illegible] ista littera
potest 2o intelligi, primo refferendo ad cau-
sam [illegible] dictam scilicet de bothor et pustulis
generatis in pudendis quoniam superfluunt
et sunt adeo magne donec [illegible]

suple. pruritum q ex [illegible], si sensibilem sequitur sensus
sensibilis que inducit dolorem intensum et non
pruritum // Ad cuius evidentiam considerandum quod
ut patet secundo de accidenti et aliquantulum 2° canonis de
medicinis pruritus et amagis de pruritu et sca
bie quod ad hoc ut fiat pruritus tria requiri
tur ut humor sit acutus ut mordicet
2° requiritur ut paulatim moveatur quia
si sensibiliter et subito moveretur causaret
rigorem aut tremorem // 3° ut sit pauce
quantitatis quia si esset magne quantitatis cum non [illegible]
pustulas magnas solveret continue et faceret
dolorem // Amplius si esset quantitatis magne cum sit
acutus [illegible] et [illegible] sua [illegible]
induceret [illegible] continue [illegible]
dolorem // Unde dicit Avicenna quod pruritus accidit
propter bothor et pruas pustulas quandoque
pudendis mulierum / Et quia si [illegible] fluit et
fuit magna apostema debent pruritum
adeo dolere faciunt [illegible] sentire ad
pruritum in puta rigorem / aut dolorem
/2° potest exponi [illegible]
[illegible] pruritus [illegible]
[illegible] flegmaticam aut melancolicam
[illegible] faciunt pruritum simplex cum
moventur paulatim et [illegible] moderate quantitatis
et quia [illegible] fluunt debent pruritum et
inducunt rigorem aut tremorem aut
dolorem quia tales humores faciunt [illegible] sensibiles
sentire [illegible] propter mutationes [illegible] et
qualitatis [illegible] dictis [illegible]
potest dari [illegible] ut patebit [illegible]
// Et quia accidit. hic post effectus pruritus
et patet // Conclusio quod accidit pruritus mentis
et [illegible] mulier appetit coy
tum et si coytum non [illegible]
[illegible] calefaciunt [illegible] generantur
[illegible] et calefit et [illegible] hec
calefacta [illegible] ad coytum
propter magnam agitationem [illegible] in vasis
et [illegible] fit et [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
facto / [illegible] appetit coytum /
[illegible] pruritus et [illegible] pruritus
[illegible] magne et [illegible] in venis et in vasis
[illegible] non appetit coytum quia non
est [illegible] completa, dicit
[illegible] est [illegible] pruritus [illegible]
[illegible] qualitas et [illegible]
[illegible] effectum [illegible] non pruritus [illegible] aut
rigor aut tremor // Et videtur et priapismus.
hic consequenter ponit [illegible] priapismum in
mulieribus et patet [illegible] // [illegible]
[illegible]
[illegible] accidit mulieribus priapismus
et [illegible]
[illegible] mulier [illegible]
a [illegible] papismum [illegible] XX. [illegible] de
[illegible] priapismum in viris quia [illegible] papismum

vero cum sit in mulieribus [illegible] papismum mulierum
/2° potest exponi [illegible] quod [illegible] pruritum
dicit [illegible] quod pruritus [illegible]
coytus [illegible] papismum
et hoc est quod dicunt [illegible] vasorum
[illegible] et [illegible] quia [illegible] resolvitur [illegible]
[illegible] ubi debent
[illegible] ut [illegible]
debent [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] hic fit
[illegible] et [illegible] pruritus [illegible]
mulier [illegible]
[illegible] et [illegible] et una
3a [illegible] fortasse est superfluum
etc. // quoquomodo [illegible] ponit unum
[illegible] pruritus et priapismum
et patet // Conclusio [illegible] coytus nocet [illegible]
quia [illegible] amplius agitant [illegible]
agitata [illegible] maiorem pruritum // Amplius
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] pruritum [illegible] erit
[illegible] coytum [illegible] pruritus [illegible]
[illegible] // Amplius coytus nocet in papismo
[illegible] in papismo [illegible]
quia [illegible] in papismo [illegible] et [illegible]
[illegible] fit maiore [illegible] et [illegible]
[illegible] advenit dolor magnus
et apostema cum sudore [illegible]
[illegible] XX. huius ponit [illegible] de papismo
et de mulieribus [illegible] / duas mulie
res vidi meo tempore que passe sunt pruritum
[illegible] una erat antiqua LXV. an
norum et pulcra et ponit [illegible]
[illegible] in tali senectute [illegible]
et usa erat longo tempore [illegible] facto
aut malvasia aut robolio et omnibus [illegible]
habebat virum antiquum et filios [illegible]
[illegible] et [illegible] uxor
[illegible] loquebatur viro et habebat pruritum
cum [illegible] coytus [illegible] fuit [illegible]
[illegible] / Alia mulier
[illegible] dixit sed pruritum [illegible]
et in [illegible] et [illegible] ibi [illegible]
et [illegible] dicebat sed pruritum magnum
de [illegible] fuit cum una [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] pruritum
cum [illegible] coytus // [illegible] una pria
[illegible] et pruritus possunt [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] magnus [illegible]
ut [illegible] et [illegible]
[illegible] cantores [illegible]
[illegible] et cum talibus [illegible] et
et [illegible] mulierum [illegible] et [illegible]
pruritum [illegible] quia et [illegible]
et potest esse [illegible] coytum / [illegible]
pruritus non [illegible] nota at
quia [illegible] in [illegible] consideraverunt
coytus XX [illegible] / [illegible] et priapismum
ibi [illegible] in capitulo [illegible] et [illegible]

Ego Jo(hanne)s [illegible] . 1519 . [illegible] vidi in [illegible] viduam Venetiis
que habuit [illegible] / post [illegible] priapismum [illegible]
furia : [illegible] / [illegible] / [illegible]
se traheret / [illegible] / [illegible]
qui ei [illegible] - et [illegible] in [illegible], et [illegible]
[illegible] —

Marginal notes:
.No^a (beside "Ad cuius evidentiam considerandum")
paulatim et non subito
.No^a (beside "Et quia accidit. hic post effectus pruritus")
.No^a (beside "hic consequenter ponit ... priapismum")
.No^a
fit
vide quod vidit Johannes.
[illegible]
d°
S°

gratia etc.

o potest et mundificet. hic ponit cura. et primo ponit remedia generalia, secundo specia- lia ibi 2a Et frigidi. prima in 2as quia primo ostendit quod recedendum est a humoribus causis pruritus secundum ad mixtionem earum, 2o quomodo reparari ibi 2a Et eva- cuetur humor. prima patet de se // Conclusio quod cum humores causae pruritus sunt mixti [illegible] et est complexio non [illegible] in materia [illegible] in toto per flores ut dicit [illegible] basilice est quod unde quod evacuatur ab epate et venibus [illegible] et eis colligatis, sicut fit nociva [illegible] propter complexio- nem fiat evacuatio talis quod est [illegible] [illegible] et talis est per florem cephalice [illegible] autem [illegible] non [illegible] quod illam [illegible] [illegible] debes [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et aliis [illegible] autem talis flebo- [illegible] sicut [illegible] autem quo tempore [illegible] [illegible] relinquatur [illegible] [illegible] dicta in eadem flora // Et evacuetur humor. hic [illegible] ostendit quod sciendum cum est complexio [illegible] actionem [illegible] tales humores non sunt mixti [illegible] et [illegible] // Conclusio [illegible] supponit [illegible] noto [illegible] humores peccantes [illegible] [illegible] ita [illegible] quod digestiva medicina et [illegible] [illegible] [illegible] debet evacua- [illegible] post evacuationem [illegible] [illegible] [illegible] // Amplius [illegible] supponit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flore [illegible] [illegible] sicut autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sufficiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flore [illegible] [illegible] [illegible] // Et frigidi hic ponit specialia remedia [illegible] [illegible] pruritus [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] xx [illegible] capitulo [illegible] hoc et primo ponit medicinas simplices [illegible] [illegible] ibi 2a Et ad pruritum [illegible] in [illegible] quia primo ponit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2o solutio ad [illegible] ponit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible] 3o [illegible] [illegible] alteri dubio ibi 2a Facta [illegible] ibi 3a Et si indigeat [illegible] patet // Conclusio quod [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dictum sit [illegible] fiat ab acutis humoribus [illegible] illi acuti humores faciunt ebullire [illegible] et calefaciunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calorem illorum humorum acutorum [illegible] hoc dixit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] specialiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitum coytus [illegible] calorem et acuitatem [illegible]

Nota

Nota

pruritum autem hoc dixit quod coytus est [illegible] [illegible] pruritu ut dictum est, ad prohibendum [illegible] coytum tamen illud [illegible] nocet in pruritu [illegible] [illegible] ebullitionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ut [illegible] non [illegible] ad actum coytus // Conclusio 2a quod dicit ut [illegible] [illegible] [illegible] adhuc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in 2o [illegible] [illegible] in 2o canonis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spermatis [illegible] [illegible] spermatis aggregati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] // [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] // Facta cum [illegible]. hic solutio ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] et facta ab illis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ponit [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] patet // Conclusio quod [illegible]

Nota

frigide

.D.

.5.

Nota

hub3 radis et acuitas sique ut gra sedadi coytum . . . impedit ana pruritus ut dictum est . . . avic / posuit hic multa ad hanc ma[teriam] . . . ma qr 1a posuit xx . huius capto . . . posuit unum certum quomodo . . . homines forte pruriti . . . unus . . . effet illud tale apprime . . . sup . . . et . . . mulieribus . . . est . . . huius . . . 2o . . . huius acuitatem huius et acuitatem // Amplius huius . . . in potius . . . huius . . . et est . . . ne . . . huius acui . . . agat in membra // Amplius . . . ponit aqua decoctionis . . . in frigida . . . aqua decoctio . . . mixta cum talibus . . . decoctio . . . intelligas . . . grossiori quam est . . . plus . . . et . . . Et si indiget / hic . . . solvit aliud dubio ut hoc dubio soluto appareat cura pruri tus . . . dicetur quod . . . remedia ab illis . . . dicta . . . sic . . . et . . . et . . . multum de . . . abstersionem . . . solum . . . est . . . apprime . . . abstersiva et . . . talia abstersiva debet apprima . . . aqua frigida valde ut . . . magna . . . abster sive . . . membris ab illis huius acutis . . . pruritum // Et ad pruritum / hic ponit . . . apprimando . . . liquoris / 2o . . . suffu migii . . . Et de suffumigiis / . . . sic . . . remedia . . . et . . . et . . . hic . . . et . . . frigida et sicca et . . . et acetum et . . . aut pannus in isto liquore . . . pone in collum . . . et . . . et . . . est sicior et ibi ponitur . . . laini ad . . . aplicari . . . est . . . et de . . . et . . . simum . . . oleo rasato ut . . . vel . . . / suffumigium . . . sit . . . et . . . et . . . et talis suffu migium non de sicco fumo . . .

. . . ut . . . possit . . . ut dicit avic / de . . . abstersionis . . . ut bibat cum aqua frigida valde ut dictum est supra et in hoc consideratio // Dubitatur quae passio sit peior an pruritus an priapismus et videtur quod pruritus quia . . . morbus . . . est . . . priapismus autem est morbus . . . ut totus . . . et . . . pruritus sit . . . et . . . et . . . magnus . . . priapismus autem sit . . . quod non est ita . . . et . . . non potest ita . . . dispositione . . . // Amplius pruritus potest . . . malignum et . . . priapismus aut non // Amplius pruritus . . . magis . . . est apta . . . in . . . ut totus // In . . . quia in priapismo est dolor magnus ad . . . et . . . ut dicit avic / xx . huius capto de pria pismo // Contra quia pollucio nocturna . . . pruritus / et pria pismus / . . . talium . . . aliquali . . . est . . . ut . . . accidat . . . mulieribus et . . . hoc omnes . . . ergo . . . huius in . . . appella . . . et . . . nulla est . . . differat . . . est . . . aliqualis . . . et pruritus . . . quia in priapismo . . . est . . . magna . . . cum dolore / et . . . solum . . . in pruritu . . . sit . . . est . . . et . . . dolor et est . . . appetitus . . . sic . . . appetitus . . . et . . . illarum . . . appetitus ad coytum . . . et possit et tanta . . . et . . . ad est . . . aliam . . . et hoc est . . . et . . . est . . . in sompno et quia . . . obedunt . . . sic in . . . ut . . .

.1do.
.pars.
.2m.
.3m.
.4m.
.om.
.5o. No[ta]
No[ta]
^ qr
^ mi
^ ferra
et ^
^ pera
Et de suffumigationibus

Nota que passio sit peior an pru ritus an priapismus.

Nota

inealibus et 10 in pollice et sic sperma
emissio // 2o considerandum quod electio membri
ziliis et propurtiano colli matricis ut dicto
de matricibus sit ad hoc attractionem et re
tentionem neutrum magnum propter sit virga
quia specialis propurtabis attractionem et re
tentionem matricis magnum est quando tortuositatem
ut hoc membri matricis et collum matri
cis suas perficiat operationes itaque non solum
ista attractione dilatatio [illegible] et constringitur ut
[illegible] expulsionem et ut expellamus [illegible]
ut quantitas [illegible] tortuositas et sic iste nervus
non [illegible] est grana sensus ymo gratia [illegible]
tortuositas ita [illegible] in [illegible] dispositione hec mem
bra quando illas tortuositas ut expellat sperma
[illegible] dispositione [illegible] nam quando tanta tortuositas
sperma expelli non potest et hoc est partus
que tortuositas in dispositione [illegible] nam est ta
tact adeo excludit membrum quando [illegible]
[illegible] vult primo [illegible] non potest [illegible]
sperma in partus habet delicias
cum dolor et delicia sunt [illegible] // duplex
et non potest esse delicia quando tanta quantitas
tortuositas ut in partu [illegible] debens
[illegible] in sperma [illegible] ad tortuositatem
[illegible] // 3o considerandum [illegible] et collum
matricis et alia membra suas exerceat
operationes absque doctrina itaque [illegible]
est expelli sperma virga exigitur absque
doctrina [illegible] ab anima que est in virga [illegible]
[illegible] attractione [illegible]
[illegible] quando tortuositas que tortuositas
extendit virgam ut possit in opus [illegible]
cum [illegible] anima dirigat membra
[illegible] operationes absque doctrina est [illegible]
[illegible] 6to [illegible] emsiclata
capra et [illegible] cum vino appositus
multis commixtionibus ut [illegible]
et vino et aqua et lacte [illegible] bibit
[illegible] aliis [illegible] // sic matrix at
trahit sperma et expellit et expellit fetum
in nono mense absque doctrina [illegible]
[illegible] est [illegible] et est necessitas
emittendi sperma ipsa exigit naturaliter
et debito [illegible] aliter est in dispositione
[illegible] nam ipsa exigit [illegible] debitum ut
in [illegible] autem [illegible]
[illegible] viro qui habuit magnitudinem
[illegible] virge et propter illud [illegible]
[illegible] magnitudinem et [illegible]
[illegible] // 4o considerandum [illegible]
tortuositas sit immediata [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] calida debilis cum multa
[illegible] // xxa [illegible] capitulo [illegible]

Nota

gus

Nota

xcap° q(uesti)o de passionibus vel [illegible]

Nota

[illegible] // cap° q(uar)to ibi 2a

Nota

[illegible] quasi [illegible] [illegible] contingit
[illegible] corporis [illegible]
et [illegible] non [illegible]
[illegible] corporis / cogitatio corporis in [illegible]
[illegible] corporis [illegible] quam [illegible]
vellet [illegible] corporis et [illegible]
pluribus diebus [illegible] cogitans [illegible]
incidit [illegible] de quo [illegible] dixit
[illegible] athleta [illegible] cognosco [illegible]
virge [illegible] est [illegible] et [illegible]
et dicit quod [illegible] sibi [illegible]
[illegible] corporis / [illegible] accidit [illegible]
virga mea est magnificata [illegible]
[illegible] / cogitatio autem corporis et [illegible]
[illegible] priapismi [illegible]
sperma [illegible] cogitatione [illegible] calor
circa [illegible] et ibi est [illegible]
[illegible] tortuositas // [illegible]
plus cogitatio [illegible]
[illegible] et attractionem et [illegible] quantitas
[illegible] tortuositas [illegible]
suas operationes [illegible] movet [illegible]
[illegible] videndo [illegible]
[illegible] cogitatione [illegible]
[illegible] adeo tortuositas [illegible] priapismus
et est [illegible] immoderata [illegible]
dolor et agonia et propter [illegible] accidit
doloris [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] potest [illegible] 6to
[illegible] // [illegible] priapismus est [illegible]
[illegible] ad quasi
[illegible] tortuosa quasi
[illegible] humoris non [illegible]
ut [illegible] 6to [illegible]
[illegible] membri plus [illegible] et plus
magnificare [illegible] debeat [illegible]
pluribus diebus etc.

9 Vandoque accidunt in matrice fistule
[illegible] determinatur de ulce
ribus superficialibus que fiunt in matrice [illegible]
[illegible] de ulceribus [illegible]
dis que appellantur fistule et primo [illegible]
[illegible] et [illegible] 2o
signa / 3o ponit curam ibi 2a longe do[illegible]
[illegible] ibi 3a [illegible] est
[illegible] primo ponit diversitates fistu
lar(um) / 2o ponit [illegible] 3o
[illegible] ibi 2a et [illegible] est
ibi 3a [illegible] primo [illegible]
primo ponit [illegible] diversitates [illegible]
[illegible] fistularum / 2o [illegible] / 3o [illegible]
[illegible] ibi 3a [illegible]
[illegible] // [illegible]
[illegible] de fistulis [illegible] 4a [illegible] tractatu
3o capitulo primo / [illegible] fistula [illegible]
[illegible] est [illegible] labia
[illegible] et [illegible] habet [illegible]

fistula ut dixit Avic. in capitulo longa et
diuturna perveniunt/ variantur autem fistule
quia aut eius sinus terminantur ad os
aut terminantur ad ligamentum aut ad
nervum aut ad cartilaginem/ et venam post
sinus aut caverna sicut in nervo venio
est ut dicit Avic./ Amplius fistula
aut pervenit sensus membri/ aut labiorum
inclinatorum et fistulatorum/ aut non/ Amplius
aut est recta aut obliqua et alias
diversitates ibi potes videre// Conclusio .No[ta]
2a quod fistule possunt fieri in omni parte membri
sicut ulcera possunt fieri in omni parte/ quia sicut
in collo et penetrant a collo usque ad
os femoris et tunc faciunt [illegible]
sicut in parte inferiori colli et penetrant
ad rectum intestinum/ et quasi fiunt
in ore intestini superiori et penetrant
ad vesicam/ penetrant aut plures ad istas
partes scilicet ad ani intestinum sicut ad rectum
et ad vesicam/ 2o possunt ad os femoris quia
ulcera ulcerata maxime capiunt ubi est
multitudo et venit nimia latitudo nec ^mea
ad ulcus quia in spacio transitu maligna
in ulcerando facit sibi viam ad aplicationem
ulceris et sinum mali aste dolores
malignat viam et faciunt ipsam ulceratam/
ad intestinum aut et vesicam intrinsecus
multa superflua recipit et ideo fistu
le magis terminantur ad vesicam/ 3o
terminantur ad os femoris propter adherentiam
et contiguitatem ac siccitatem ossis non valens
resolvere humores nisi in venit aloro
ulceris amplo/ et propterea quod fistule
que sunt in partibus inferioribus non ita termi
nantur ille que sunt in partibus superioribus que respiciunt ^sicut
umbilicum ad epigastrium et sume
et ille que sunt in partibus que respiciunt in
regionem superiorem/ ideo quia ille partes sunt
leviores vias resolvere possunt [illegible]
venit ad ulcus/ nec ille habent magis
meatus quod fluant ad ulcus et faciat
sibi viam/ preveniunt aut quia ille que ter
minantur ad os femoris ideo ad abradendum
dextram pilos quia una multum maligna
corrumpit illud et debet continuare radicem
pilorum in ponitur quia non habet continuitatem
circa et plus potius abraduntur id est de
fluit et et portunt/ videat aut quia ultimo
ponit quod quando incedunt partes laterales
cum vulnere debet et quod quando incedunt
ad partes vesice// Dicitur ad quam partem ma .do.
gis terminantur aut ad rectum intestinum
/aut ad vesicam/ videtur quod magis .p.ar[ticula]
ad vesicam quia vesica est membrum sensibile
debile quod magis potest recipere et ideo
|| videtur quod magis terminantur ad intestinum .2a
rectum/ ideo quia in intestino recto colli

guitur superflua magis immunda et plura/ sed in
vesica autem superflua que colliguntur in ea
quodam modo quia acuta ad sepiam propter oppositionem
et tunc fistulatur ut urina que est asper
sima et lavativa/ Amplius vesica est membrum
cuius magna lesio est mortalis valde et
ideo pertrumpitur/ et ideo natura plus defendit
vesicam quam rectum intestinum// Ad instantiam
dicitur quod etsi datur ex que non fistulentur in quantum datur^
illam tamen quod est sola ad probandum quod fistule .Ad i[n]sta[nti]a[m]
// quod est reputat. hic est dictus Avic./ inferit
correlativum/ et quod dicit primo/ ista correlativa est
quoniam cum dicitur quod est terminus ulceris aliquando
fiunt in manifesto id est in collo vel in
aliquando in profundo/ aliquando ante/ aliquando post sicut in fistula
versus vesicam/ et intestina/ aliquando in dextra
parte/ aliquando in sinistra/ scilicet quia in omnibus partibus
fiunt et fieri possunt fistule ut dicit// .No[ta]
Et quod est eius. hic ponit viam curandi vel
in recto et infimo/ et primo quod dicit// Conclusio
fistule que sunt in profundo et penetrant ad ve
sicam non sunt curabiles/ ideo quia medicamina
possunt aplicari et si aplicantur non possunt
ibi stare in ligatura/ sed cum sunt in collo et cum
sunt in parte que respicit os femoris ibi possunt
medicamina melius aplicari/ Amplius fistu
la curatio est per dilatationem ulceris usque
ad fundum ut habeat liberam viam fistu
la autem non possunt dilatari in profundo cum
medicamina non possunt in loco inducere ita
quod contingit/ et ideo ipse tamen est valde [illegible]
quia in eis non dicit permittere salutem in
mittere nisi per velationem tantum/ et est
ulterius ideo quia in talibus casibus nu
lieres non sunt maturizande cum acutis
et fortibus medicinis/ sed sunt lavande et cum
blandicina curande/ illis aut que curantur vel terminantur
ad rectum intestinum et ad os femoris
possunt aplicari omnes medicine necessarie
et sectiones fieri et cum curari sed
non facile quia magis est receptaculum ultimarum
superfluitatum// Dicitur que minus difficul ./do.
ter curantur an illa que terminantur .p.ar[ticula]
ad os femoris/ aut ille que terminantur
ad rectum intestinum/ videtur quod ille que
terminantur ad rectum intestinum mi ^ad os femoris quia ultimus ossis curatur et cum minori periculo
nus difficulter curantur recipiunt quia rec || videtur quod ille que terminantur
tum intestinum est carnosum sive multum
et per quos multum per operationes calore
naturalis vivunt/ autem quod est multum car .2a
nalis et ideo curantur levius/ contrarium sunt
ideo// Dicitur quod fistule minus que termi .8o
nantur ad rectum intestinum sunt periculosiores
ad curandum/ ideo quia egent meliori cu
ra fortiori/ et quia ad ossa multum cur
ut de via/ sed fistule que terminantur

.| Utrum que fistule minus difficulter
curentur an ille que termi
nantur ad os femoris/ aut
ille que terminantur ad
rectum intestinum.

ad os femoris sunt prolixiores ad curandum eo quod
os est membrum debile cuius corruptio non
potest nisi in longo tempore removeri cum
fiat per rasuram vel per incisionem corruptionis
sed carnis sicut intestini cuius corruptio faci-
liter removeri potest // Ad instantias ad primam
dicendum quod probabat fistulam ossis eminentis
difficilem sed non minus prolixam // Ad 2am dicendum
quod licet rectum intestinum sit carnosum tamen et
multe participant calorem quia rectum intestinum
est nimis superfluitatibus nimis sordidum
et ita fistula terminata ad id est sordi-
dior // et deterior ceteris paribus vel aliter / Sol-
vit Gordonius dicit quod quia aliqua fi-
stula pertingit ad os femoris / alia ad rectum
intestinum / que istarum est deterior solvit
quod illa est deterior ubi sit per quam defflu-
unt pili sic si terminatur ad rectum
intestinum et cadunt pili qui sunt in fistu-
la talis est deterior / eo quod significat magnam
multum malignitatem consumentem illud quod
continet pilos cum poris suis / et ex isto
apparet quod auctor / non vult quod illa que termi-
natur ad rectum intestinum sit deterior quia
utraque potest abradere / sed ex istis comparatione
facta ad invicem illa que abradit est
deterior illa que non abradit / Addit
autem auctor / quod illa que terminatur ad os
femoris et abradit pilos est deterior
illa que est in esse et non abradit et per conse-
quens cum illa que abradit pilos est fora-
mine per omnia penetrans usque ad intestinum quia tunc
non est ulcus nisi malum // dicendum quod ex
isto apparet quod auctor / vult quod absolute fistu-
la terminans ad os femoris sit ma-
ior vel peior quod dicit et per consequens cum perfo-
rat os femoris per suum foramen // Amplius
videtur quod deterior sit illa que perforat os
magno foramine quia significat magnam malignitatem po-
tentem super membra // Amplius auctor 4a
tractatu 3o capitulo videtur velle quod fi-
stula maioris malitie est illa que tollit
sensum non enim est ulcus malum illa que to-
llit pilos // Ad primam dicendum quod auctor / non vo-
luit ex isto quod fistula que terminatur
ad os femoris illa est peior quam que perforat
et corrodit os femoris / et sic illa que termi-
natur ad rectum intestinum illa est
peior quam terminata ad ossa vicina rec-
to intestino in quantum sit termi-
natio ad ossa que terminatur et per
ultimum recto intestino est peior illa
que terminatur ad ossa femoris // quia
ad illam que terminatur ad ossa recto intestino
vicina peiora et priora sunt
plura quam in illa que terminatur ad ossa
femoris quia rectum intestinum est recep-
taculum multarum superfluitatum // Ad 2am

dicendum quod licet sit auctor / non fuit intentio sua / sed ista
scilicet quod quando fistula terminatur ad os femoris et
abradit pilos ipsa est mala per hoc
quod ibi abrasioni coniungitur perforatio ossis
et cum suo foramine / sicut coniungitur abrasio
pillorum cum magno foramine ad hunc talis
erit deterior quia non est peior et ma-
ioris quia non est deterior non malus
respectu // Ad ultimam dicendum multiplex potest
quod sit abrasio et perforatio ossis ideo ubi
deficit sensus et eius malitiam
non possumus cognoscere per defectum sen-
sus // Aut dicendum quod illud dictum est intelligendum
de fistulis que terminantur ad carnem
aut ad membrum sensibile quod cum in fistu-
la non est sensus hoc significat
maximam malitiam non possumus habere ex defec-
tu sensus ex quo caret sensu fortem
cognoscat malitiam ex aliis scilicet ex perforatione
ossis et ex casu pilorum si sit in parte
pilosa ut est circa ossa femoris et cetera
1 Longitudo punctationis, hic auctor ponit
signa fistularum nunciis / et primo ponit
signa conclusionis et incertitudine / 2o ponit signa
certa que ponit et significat et certe
terminationem ad os aut ad carnem ubi
concludit ibi 2a. Et cognoscitur longitudo per hoc
// Longitudo punctationis potest
duo dicere primum longitudinem spatii sine ex
pore ulceris summatur et secundum non intel-
ligit quod illud ponit spatium cum dicit et
prolongationem / 2am potest dicere foramen scilicet
ulceris punctionis ut dicatur longitudo
ulceris eius strictura et diuturnitas per tem-
pus inundationis ad ulcera est signum
fistularum / Et ideo est deteriorem fistulam
ut ulcus per duritiem et strictum sed non
de continuatione per duritiem et strictum est fi-
stula quia possunt unus non esse per tem-
pus cum vero impositio longo spatio fa-
cit continuam strictum per duritiem et non est
fistula / et locus exponitur ut gravat et si
quam sequitur scilicet adherentia doloris quia sine
esse dolor etiam quasi ratione est fistula
cum terminatur ad auctor / dicit fistula
nulla est quod non sentit ut per hoc ve-
lit fistulam posse esse sine sensu et
per quos sine dolore // sed dicendum quod vult
eam ponere esse sine sensu et sine
dolore sed sine magno sensu et si-
ne magno dolore ibi autem est dolor quia
venimus rebus malorum humorum et hoc
solum tempore appositionis remediorum
ulcerum durorum / aut ex parte mulierum quando non sanatur
cum remediis debitis quia hoc signi-
ficat ulceris et utique firmum quia remedia
non attingunt fundum // Et prolonga

Marginal notes: .Ad p^m. — .Ad 2m. — .Ad 3m. — .S^o a^a. — Sit 2a deterior. — .No^{da}. — .p^o. — .2o. — .3o. — primo. — .Ad p^m. — .No^{da}. — .Ad 2m. — ulcerum

. Utrum fistula que terminatur ad os femoris sit deterior quam illa que terminatur ad rectum intestinum.

spasmum quia nec remedia valent quando fuerunt ad fundum et virtus est debilitata non potest inimicum expellere de se: sanies etiam corrupta quoniam est ideo generatur / currit virus .i. ex subtilis partibus et virtus non valet nos digerere nec in spissare materiam / propter membrorum fluxum nec modo sic est in vix / Dem .i. infine sic se habentis ex corruptione quod advenit labiis vulneris quia sic subtile exit et grossitudine materiei fistule: sic sic contractis ulceratis vulgus est dolor acutus seu gravis propter malam compositionem / et ultimus propter frigiditatem gravius / dicitur autem corrosio vitio et ulceratio superficialis est plus et non profunda aut nulla est ulceratio sed infinitum ulceratio profundatur interius // Et cognoscere locus. hic ponit signa certa magistri et sequitur et cavitatem uniuersaliter per quod dicitur // Condam quod per stillum latus et profunditas longitudinis quia in actione aut tamen gressus utrum non potest fistularum per signa enarrata sed per quod tamen dicit signa enarrata et hic stillum et ponit et videt quod profundamentum tenet spatium sicut quod est fistula ideo quod ex stillo percipit profunditatem et strictitudinem in vulnere et ideo arguit per diffinitionem fistule cognoscere autem quod tenuem notum ad ossa quia stillus invenit rem duram nisi fuerit / quando ad carnem quia stillus invenit rem mollem / quando ad nervum aut ligamentum quia stillus invenit rem mediocrem in duritie et mollitie et in signis fistularum non oportet prolongare quia bonus cyrurgicus per modum satis grossum bene scit eas cognoscere etc

De ·N·

·Nota·

^ cognoscatur

^ cognoscere

c Curatio autem ex pforatione hic habetur / ponit curam fistularum in toto et primo ponit curam fistularum quam habent / 2o ponit difficultatem curae / 3o declarat dictum suum / 4o ponit curam fistularum quae est in profundo ibi 2a et multis producit ibi 3a est proficiens ^ ciens

curatio ut non est ibi 4a vel melius

// Condam quod dicit in prima parte ex curatione in qua est per foratione nam fistule aut sunt recentes / aut sunt antique / recentes autem curari possunt cum medicinis fortibus absciscionis et magnis exsiccativis / antique autem non curantur nisi cum scisione et perforatione / dicitur etiam ex curationibus causa est per foratio ideo ut fistularum antiquarum quae exigunt scissionem utrum in adhuc aliquae scissiones primo temptandum est ut in sit potius cura per

·Nota·

lavationes abstersivarum fortium sive cum aqua sive cum unguentis et cum medicinis fortibus exsiccativis / si autem non potest sicut curatio cum illis tunc transferatur ad scissionem quia adeo magna sicut dicitur ut discooperiat totam concavitatem et totam cavitatem ut intus non reclaudatur et ut fiat etiam purificatio mundificationis et maxime hoc est necessarium in fistulis quae tendunt ad ossa et in fistulis obliquis quia in talibus medicinae lavativae et exsiccativae non possunt removere omnes corruptiones et in ossibus sic non possunt pervenire ad fundum et in per hoc intelligas dicta Avicennae / 4a 4i tractatu 3o etc // Et conditio et ingenio est melius ut talis cura omittatur .s. per foratio quia in anguinibus et debilibus et in ulceribus malae regionis talis scissio est omittenda et in fistulis inguinibus et similibus de incisione nervi aut ligamenti

·Nota·

// Et multotiens. hic ostendit aliquam difficultatem curae fistularum et maxime per incisionem etc / et primo quod dicitur // Condam quod talis scissio fistularum producit ad spasmum propter eius nervositatem et sensibilitatem et continuitatem quam habet in nexu cum cerebro / et hoc est quod omnes faciunt magnam scissionem et propter quod quam omnes multum percutiuntur in parte sana sicut dicitur quod continuitur cerebro et suis panniculis unde sequitur propter panniculorum et propter quod nervorum est spasmus / quidem autem fit spasmus laceratorum epiglotis quia fit abscissio nervorum / quidem autem ex dolore sit dissolutio huius rei quod solvitur ad nebula nogalia et in bibendo mollificatur et unde fit abscissio vocis / aliquem autem ad per inmixtionem ramus ipsum in mulierem sicut accidit huiusmodi etc inflammatione et ex eorum vaporibus ad cerebrum ut ex eorum vaporibus fit alienatio et ideo quoniam talis incisio producit ad febrem quod autem ex eius fiat brevi est per quandam ut in mulieribus fit cardiaca aut non / ut in sit seruus multum aut non cum hoc per quedo etatem et virtutem complexionem tempus et alia / et ex illo per quod fit spasmus super nervorum incisionibus sicut per inanitionis / quidem autem est complexio malis ex dispositione huius quod in bibunt mucilaginis / aut est spasmus novus potionatus eo in am ex contractione

·Nota·

paruulorum cerebri // Et perforatio uero / hic Avi[cenna]
de carniculis [illegible] dictum sicut dixit etiam quod
perforatio est extractio [illegible] fistularum / dicit igitur
quod perforatio non est possibilis nisi in parte in qua
[illegible] quod illi potest medicinas aplicare
nouaculam aut medicinas causticas et [illegible]
[illegible] corrosiuas mortificatiuas et dilatatiuas
per quas uulnus [illegible] ut uisus habeat
[illegible] et dilatationem ut uulnus
et fundum uulneris debite curetur // Considera
quod contra [illegible] aliquis [illegible] quod in
fistulis non debet fieri sectio nisi in qua
caro labiorum membri fistulati est mortua
et ideo est dicit ipse quod nunquam caro sit
mortua fistula curabilis est licet diffi
culter cum lotionibus cum pulueribus
fortis abstersionis et cum medicinis magne
extractionis quia cum sit curabilis [illegible]
[illegible] remediis non expedit [illegible]
incidere sed credo quod hoc non sit uerum
[illegible] in fistula nunquam caro non est mortua
ut puta cum est in membro [illegible]
[illegible] ut est [illegible] et est [illegible]
[illegible] natis [illegible] fit [illegible]
stule [illegible] fit cura et [illegible] cum
fistula est obliqua et tortuosa ideo quia quanto
[illegible] fit [illegible] membri fi
stulati [illegible] uel [illegible] et cum
complexione [illegible] alterata et cum [illegible]
[illegible] et [illegible] curari
et [illegible] potest curari cum [illegible] aliis
quod non est ita [illegible] cum [illegible]
approximationem illarum [illegible]
[illegible] fit [illegible] et [illegible] agit
[illegible] fit [illegible] magna / et quando fit postea
sectio cura est difficilior quam si fuisset
facta sectio tempestiua / et cum dicit quod
Avicenna / hic uidetur innuere [illegible] quod hoc non
est uerum sed uult Avicenna / [illegible] quod non
est facienda sectio in fistula colli [illegible]
aut [illegible] nisi quando potest uidere [illegible]
stulata et [illegible] est possibile aplicare noua
culam aut causticam medicinam ut dila
tetur uulnus et [illegible] est caro mortua
ut [illegible] non uult [illegible]
nisi quod caro [illegible] fistule sit mortua
sed uult quod [illegible] ea esse mortua
[illegible] auferamus [illegible] et [illegible] auferre
possimus et hoc est cum uidere potest [illegible]
in fistula [illegible] colli [illegible] non
est [illegible] minus [illegible] facere sectio
nem aut in fistula alicuius membri [illegible]
[illegible] quia [illegible] est minus sensibilis
et [illegible] doloris [illegible]
[illegible] ad sensum [illegible]
[illegible] stupefactiuum in modica

[illegible] ut dicit [illegible] in capitulo de [illegible]
[illegible] qui nolunt facere
[illegible] magna [illegible] et uolunt quod
[illegible] non sentiant [illegible]
[illegible] dant modicum de mandrago
ra // [illegible] hic Avicenna / ponit cu
ram fistularum [illegible] in profundo et dicit quod [illegible] est
de super in profundo melius est ut ad
[illegible] medicine [illegible] et [illegible]
aut [illegible] cum non est caro mor
tua in fistula [illegible] melius est ut
ad [illegible] medicine [illegible] et ut
[illegible] et [illegible]
magis et mediocriter talis fistula [illegible]
[illegible] credo autem quod [illegible] sit ma
[illegible] et magis ad [illegible] Avicenna /
predicta // [illegible] si fistula sit in pro
fundo [illegible] et ibi sit [illegible] sub ma
[illegible] caro mortua si non au
feratur [illegible] alia [illegible] et
sit tota [illegible] / [illegible] autem
[illegible] non [illegible] carnem illam
mortuam [illegible] // duplici
[illegible] absisionem carnis mortue
// Ad primum [illegible] notitia [illegible]
[illegible] dilatata [illegible] fistula
sit in profundo [illegible] et [illegible]
mortua sit [illegible] sibi
non [illegible] approximare [illegible]
[illegible] suppositionem longorum [illegible]
ad [illegible] uel [illegible] et
mortuam et [illegible] apertione fa
cione [illegible] est illud [illegible]
[illegible] et alumine et melle [illegible]
[illegible] et [illegible]
Ad secundum dicendum quod ibi [illegible] aliquid calosi
[illegible] in colore [illegible] et [illegible]
[illegible] fit una [illegible]
[illegible] tota [illegible] ma
[illegible] facta et [illegible] fit [illegible]
et [illegible] fit [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et fit [illegible] non [illegible]
[illegible] Avicenna / hoc et testatur [illegible] capitulo
de [illegible] et [illegible] et
[illegible] capitulo [illegible] dicit et ut
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Avicenna / loquitur ibi de [illegible]
[illegible] non [illegible] // Causa
[illegible] hic Avicenna / determinat
de debilitate [illegible] quia de ea [illegible]
[illegible] et primo ponit causas eius / secundo signa
3º curam / ibi [illegible] et [illegible] de debilita
te ibi [illegible] curam eius quod potest [illegible] // Conside
randum quod [illegible] Avicenna / sufficienter de
terminauerit de causis debilitatis [illegible]

membri in generali 2a parte eius capitulo proprio quia hic ulla
pars valet nisi ad particularia dedu
catur/ Causa/ Hic magister [illegible] posuit causas
debilitatis matricis et causam nobis patefacit
ex effectu ut causam debite cognoscendo
abicere valeamus/ Causa vero debilitatis matricis
est mala complexio et propter hoc fit quia
ipsa despuit sperma et non stabilitat ipsum
[illegible] autem eum resolvit/ siccitas prohibet
ipsum penetrare/ humiditas et oppilatio [illegible] prohibent
sperma penetrare in membra/ caliditas [illegible]
[illegible] et non consumit sperma et ipsum permittit
alterari aliquo alterato [illegible]
[illegible] et [illegible] est causa debilitatis membri
quia propter [illegible] et [illegible] alii
[illegible] egro tanto [illegible] consistit
[illegible] advenit 2a egritudo propter primam
et 3a propter 2am et sic remanet totum aut
membrum [illegible] // Amplius
propter frequentes [illegible] remanet mala
complexio in membris aut [illegible]
[illegible] debilitas membri/ [illegible]
[illegible] diversarum et [illegible] et [illegible]
ut [illegible] et fluxus [illegible]
per [illegible] et [illegible] diversis debi[illegible]
[illegible] / 10 quia in talibus diversis [illegible] ma
[illegible] dispositionem [illegible] propter
diversa dispositio ita ut in quibusdam [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et propter [illegible]
in [illegible] et pugna non
valet ad [illegible] debilitatem autem quod est ex impregnationis
[illegible] non manifestavit quia ista
potest patere ex frequenti impregnatione/
mulieres enim que frequenter impregnantur
tandem deveniunt ad debilitatem matricis et
ad accidentia mala matricis/ [illegible] de
debilitate que est ex [illegible] distinguitur
[illegible] debilitas propter malam dispositionem
membri aut propter malam dispositionem [illegible]
ipsud non spectat hic sed spectat ad
capitulum 2e partis de [illegible] debilitate/ [illegible]
// dicit quia mulier sterilis est multarum egritudinum .d°
[illegible] et [illegible] [illegible] .S°
[illegible] et [illegible] // [illegible]
mulier sterilis [illegible] sit multarum egritudinum
et propter hoc debilis vel absolute est debi
lis [illegible] ad mulieres fecundas
[illegible] et fecunda [illegible] [illegible]
est debilis et debilior sterili/ 10 quia fecun
da habet causam maioris debilitatis [illegible]
magnam et [illegible] magnas [illegible]
[illegible] et habet [illegible] aliquas
[illegible] et alios [illegible]
[illegible] ut vigilias et [illegible]
[illegible] frequenter [illegible]

// dicit [illegible] consequentia egritudinum [illegible]
debilitatis membri [illegible] mulier sterilis
sterili est [illegible] fecunda fecunda et sic
de aliis // Et accidit/ hic ponit effectus
debilitatis matricis/ [illegible] // [illegible] mulier
[illegible] debilis matricis non habet appetitum coitus
10 quia non habet [illegible] appetitum [illegible]
[illegible] propter [illegible] quia [illegible] debilis
non potest [illegible] de [illegible] nec
[illegible] multos et [illegible] ibi sit [illegible]
resolvit sperma [illegible] ad est et [illegible]
[illegible] quia [illegible] non potest [illegible]
nec claudere [illegible] ut [illegible]
ut illud quod fuit [illegible] et hoc est [illegible]
[illegible] debilitas est propter [illegible] et [illegible] ad est
et [illegible] propter [illegible] fit [illegible]
quia [illegible] non potest ipsum [illegible]
[illegible] aliquo [illegible] flexibile
ad [illegible] // Amplius [illegible] debilis non potest [illegible]
[illegible] accidit et fluxus et [illegible]
aliorum quia [illegible] est debilitas matricis et maxime
propter [illegible] et [illegible] 1a non valet [illegible]
[illegible] ipsum [illegible] quod [illegible] ipsum in
[illegible] et recipit et [illegible]
[illegible] quia [illegible] talium [illegible] aliquorum
et [illegible] ut dicetur [illegible] in capitulo
3o [illegible] accidit et [illegible] impregnatio
[illegible] quia non valet [illegible] [illegible]
[illegible] ipsum [illegible] ut [illegible]
[illegible] // Cura eius/ hic ponit cu
ram [illegible] // dicit quia [illegible]
[illegible] est mala complexio quod oportet ipsam remo .d°
vere/ sed dices ista non est removibilis
quia talis mala complexio est egritudo simplex que
non potest removeri cum sit dispositio inherens .2°
et firma // [illegible] talis mala complexio non remo
vetur [illegible] adiuvet [illegible] ^terca
[illegible] quia [illegible] habet [illegible] complexionis [illegible] .3°
[illegible] et [illegible] et [illegible]
2a [illegible] illo capitulo [illegible] // Amplius .Ad primum
[illegible] quod [illegible] est [illegible] quod advenit
[illegible] diversa // Ad primum
[illegible] mala complexio que est egritudo simplex
non sit removibilis et reducibilis
ad sanitatem [illegible] [illegible] .n.
[illegible] et [illegible] talem [illegible] remo
vetur [illegible] et [illegible]
aliqua [illegible] // [illegible] quia
si [illegible] per medium gradum in uno
anno potest [illegible] gra .S°
dum [illegible] anno et sic tandem reduci
ad temperamentum // [illegible] non est [illegible]
quia [illegible] remittere [illegible] complexione
[illegible] et [illegible] ipsam
membro conformem/ et ipsud fit [illegible]

remittenda uno approximando sibi aliam complexio-
nem quia inducta est per remissionem sicut sal-
nis non approximando remittenda sed in
ipso sed quia complexio huius corporis erat intem-
perata naturaliter inclinatur ad intem-
periem illam sicut aqua frigida tempore facta ad
illam [illegible] redit et
reddit ad eam quia complexio multum lapsa re-
missa non potest reverti ad temperamen-
tum uno saltu sed teneret eam in remissione
quia tempore quodam habitam ipsa reverteretur
ad suam naturalem et omnem eam iterum remittere
et ideo aliquando dicitur quod sit remissam in uno an-
no per unum gradum in alio sequenti
anno iterum remittetur per aliud et sic
reducetur ad temperamentum sed ideo sunt ...
quia plus omnem partem habitualem et in habitualem
.Ad 2m. reducuntur ad suam naturalem // Ad 2m dicendum
quod cum subito approximatum est excessum
aut in equali gradu sibi nocet complexi-
onem ultima complexionis malicie et per
quos debilitatur virtus corporis ... revertitur
paulatim non nocet uno cum quod cor
rigit lapsum et percipit cum non
sunt contraria ut piper vel aromatica
.Ad 3m. cum talia sint specierum confortativa // Ad ultimum
dicendum quod debilitas quae provenit ex tollere ea
egritudinem et egritudinem diversam illud
maxime quando est tollere illas egritudines vel
et prohibere eas adveniunt providendo eas
ubi certa est fluxus ... illi ob-
viatur similiter ... illa [illegible]
tur et sic de singulis etc.
.No 3. Sunt ex malitia etc. Hic ...
minat de doloribus qui dolores
quomodo ad illas egritudines [illegible]
faciat quia primo ponit eas dolores ...
secundo ponit signa multum consequentia tertio in breve
in logo ... ponit ... col-
li etc. et concavi et ylia ... et
... quod dicit ... // Conclusum quod ...
quia ... est ... per sensibile ... propter
potest de facto sentire et percipit sen-
sationem delectabilem et ... ut ostensum
... et dolorosum et quia ea sensatio
... et dolorosa est ... Sed ma-
la complexio ... et mala complexio diversa
quod idem est et solum ... ideo ...
causa in materia et ... dolorosam
sensationem scilicet mala complexio diversa et so-
lutio continui mala autem complexio por-
te cum ... et ... complexio
solum autem continui dependet a ...
causis ut ... instrumentis

[illegible] et ... et ...
... in ... et ...
.do. .8o. et ... dolores magni et fortes sicut ...
dolor ... non ...
... in ... et ...
et accidit dolores ... in matrice
... et habeat duas
... ut interioris et sit ad co-
... ut interioris et ...
per hoc ... quod ... accidat
dolores in matrice ... accidit dolores
... et interiorem quia non accidit dolores
in matrice ... sibi ...
... ut in interiori
// quod autem ex apostematibus et ... et ulce-
ribus fiant dolores in ...
quod est clarum et non eget declaratione
// Dicit quod dicit dolores interiorum a dolo-
ribus ... // dicit quod dicit loco
quia dolores ... magis
... et ... dolores in
... magis ... et
et latitudine // ... dolores ...
quod magis ... locum
quia ... quia sunt ...
... dolores ... magis ... et di-
... et ... etc.
... // ... dolores ...
... et ... ab ...
... // ... in ...
... et ... ab in-
... // Et concavi et / hic
ponit signa ... illorum dolorum ...
ponit signa malarum complexionum
... ponit et signa ... et
... apostematum et ... et
... // et ideo per illa signa ex
... est ... determi-
nationem earum dolorum et primo facit
... est / secundo ponit ... ibi
et fragmentatum // quod dicit ... pro-
... // Conclusum ... est ...
... in ... aut per
... et ... et ...
... aut per ... et ... plus
... et ... dorso / aut ...
... sicut ... aut per ...
... sicut ylia et ... fragmenti
et anchis // quod ... est ... dolor et per
... dolores est in ...
... aut ... / ... ylia et ...
... quedam dolores quia ...
... ylia ...
... ligamenta ... ibi

dolorat(ur)/ q(uia) et d(icitu)r est in ore matricis superiori
ter fluunt humores in magna q(uanti)tate [illegible]
illorum transit ad inguina/ crurat et co(m)itat(ur)
doloribus minoribus [illegible] q(uia) q(uando) s(unt) humores
grossi et ponderosi orificium inferius matricis
[illegible] et s(ub)stantiam matricis quos no(n) potest
natura expellere ob eorum grossitiem/ et distentionem
venarum matricis/ q(uia) expellit ad venas
illas ubi fuit [illegible] p(ro)pter motum crurium
que adiuvant ad attractionem/ et [illegible] illarum
venarum coadiuvat cum pondere grossi-
ties/ dorsum et co(m)itat(ur) et multum notabiliter
doloribus et [illegible] minus plus q(uam) ad
membrum/ et hoc p(ro)pter vincula colligantia
et p(ro)pter vicinitatem/ un(de) mulieres que multos
genuerunt filios p(ro)p(ter)ea dolent in dorso/ pecten
et co(m)itat(ur) doloribus minus p(ro)pter vicinitatem
et colligantiam [illegible] villorum ligamen-
talium/ dyafragma et co(m)itat(ur) dolorib(us)
minus/ et [illegible] dat nobis intelligere
q(uod) s(e)c(un)do co(m)itat(ur) doloribus minus/ s(e)c(un)do
q(uod) dyafragma no(n) co(m)itat(ur) nisi [illegible]
[illegible] et [illegible] q(uando) matrix [illegible]
movetur [illegible] et co(m)itat(ur)
doloribus et [illegible] et collum vesice p(ro)pter
p(ro)pinquitatem et caput p(ro)pter colligantiam
nervorum et venarum et arteriarum ad
venas et arterias que sunt in [illegible] cerebro
et [illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible] ut patet [illegible] plus
dolet [illegible] dolorib(us) et [illegible]
[illegible]// dic(itu)r q(uod) plus dolet dorsum i(n) dolorib(us) .d.
minus [illegible] sedantur [illegible] dolorat
matrix ubi [illegible] [illegible] fit
[illegible] multos filios q(uod) plus dolet
dorsum et [illegible] dolor [illegible] fuit in ma-
trice tempore [illegible]// [illegible] plus dic(itu)r q(uod) [illegible] .2o.
[illegible] p(ro)pter capitis posterior
[illegible] venas et arterias [illegible]
[illegible] posteriori ut [illegible]
et dorsum// [illegible] .3o.
[illegible] co(m)itantur dolorib(us) minus [illegible]
[illegible] q(uia) no(n) possunt// Ad p(ri)m(u)m d(icendu)m q(uod) [illegible] .Ad p(rimu)m.
ille dorsi ubi matrix alligat(ur) dorso
plus dolent q(uia) p(ro)pter pondus fetus multo
tempore [illegible] ille [illegible] multum
[illegible] et [illegible] et [illegible]
debilitantur/ q(uia) no(n) post [illegible]
[illegible] ibi fuit aliq(ua) solutio
[illegible]/ aut de novo fuit [illegible]
[illegible] et [illegible] parate p(ro)pter debilita-
tem multum cito [illegible]
[illegible] q(uod) no(n) [illegible] in s(ub)stantia matricis
q(uia) multum [illegible] q(uia) subito fit
na(tura) p(ro)pter [illegible] apolutur(?)
[illegible] matricis [illegible] subito [illegible]
[illegible] fuerit in solutione [illegible]

ubi alligat(ur) matrix cum dorso q(uia) fit paulatim
et p(ro)pter longum tempus fit ne(cessario) [illegible] ma-
teria q(uia) [illegible] naturalis// Ad 2m d(icendu)m q(uod) [illegible] .Ad 2m.
anterior capitis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] plus dolet
q(uia) [illegible] et calor [illegible] est plus apta
[illegible] et [illegible] et [illegible] posterior [illegible]
[illegible] quam et arterie plus in [illegible] vapores
[illegible] [illegible] d(icendu)m q(uod) [illegible] est
[illegible] plus [illegible] et [illegible]
[illegible] plus forte [illegible] posteriora
nervos aut cerebrum [illegible] ita cito recipit
fumos sic [illegible] et arterias// Ad .Ad 3m.
ultimum d(icendu)m q(uod) illa duo no(n) ita [illegible]
[illegible] p(ro)pter eorum [illegible]/ aut [illegible]
[illegible]/ no(n) posuit illud q(uod) [illegible] dixerat
illud in [illegible] tractatus 3 [illegible] capitulo p(ri)mo// et .No(ta).
[illegible] [illegible] et [illegible]
doloribus [illegible] co(m)itantur in dorso
ut [illegible] caput/ q(uia) [illegible]
[illegible] ut [illegible] et co-
llum vesice q(uia) no(n) valent [illegible]
[illegible] et cor/ q(uia) q(uando) inflamantur
[illegible] inflamatio [illegible] ut fuit [illegible]
[illegible] in d(omi)na [illegible] uxore d(omi)ni
Jacobi de [illegible] et sic de aliis [illegible]
[illegible] diversimode [illegible]// [illegible]
[illegible]/ hic potest [illegible] et [illegible] .No(ta).
[illegible]// [illegible] dolor [illegible] generaliter
in matrice [illegible] [illegible]
grossi [illegible] quos [illegible] no(n) potest expellere
ad extra [illegible] p(ro)pter debilitatem [illegible] p(ro)pter
grossitiem [illegible] ad [illegible] p(ro)pter [illegible]
[illegible] ad locum amplum [illegible]
[illegible] ad [illegible] et q(uia) [illegible]
est [illegible] dorsi [illegible] fuit [illegible]
[illegible] et ad hoc ut fiat [illegible] ad
[illegible] [illegible] transmissus [illegible]
a matrice ad [illegible] et debitas [illegible]
coadiuvat ad recipiendum [illegible] dolores
[illegible] in [illegible] p(ro)pter debilitatem
et [illegible] [illegible] in dorso
et [illegible] dorsi [illegible] [illegible]
[illegible] ut dictum fuit supra capitulo
de signis [illegible] [illegible] potest
[illegible]/ [illegible]/ vide ibi [illegible] sedationis
[illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]// Et
[illegible] hic addere/ [illegible] breviter
[illegible] q(uia) [illegible] dicta [illegible]
[illegible] capitulo et [illegible]
est de cura [illegible] [illegible]
est de cura [illegible] [illegible] et cura
[illegible] et de cura [illegible] et [illegible]/
et [illegible] hic [illegible] q(uia) [illegible]
[illegible] multe doctrine [illegible] multas [illegible]
q [illegible] [illegible] mulieribus [illegible]
[illegible] determinare de q(ui)b(us)dam
[illegible] que assimulantur [illegible]

menstruorum et sic cursus menstrualis et cursus humiditatum albarum que non sunt menstrua et primo a vice / manifestat istas dispositiones et ipsos cursus per tantum / 2o ponit effectus et per quos signa causarum / 3o causas / ibi 2a et huius differentia / ibi 3a cursus per aliquem 2o
Nota ponit rationem / 2o exemplum / ibi 2a et primo ... quo posito patet / Conclusio quod cursus menstrualis .Nota.
aliquando et cursus humiditatis putride quandoque et dicuntur cum fluxu menstruorum quandoque quia
sicut in fluxu menstruorum [illegible] et .Oo. Ai.
colligitur [illegible] humida et [illegible] facta ita
et in cursu menstruali et in cursu humiditatis
putride licet non in mensibus menstrualis
// Amplius sicut fluxus menstruorum debitat
ita et cursus [illegible] et humidi putri
dine // dicunt autem quod in fluxu menstruo
rum id quod egreditur est maioris quantitatis et
est [illegible] rubeus intensus aut
remissus / sed cursu menstruali et et humidi
putrida id quod egreditur est minoris
quantitatis et est albus // Amplius cursus men .Nota.
struorum est sine tensione et spasmo
sed cursus menstrualis est cum spasmo
aliquando [illegible] // Amplius cur
sus menstruorum est sine fetore / cursus
illarum humiditatum est cum fetore [illegible] aut
magno vel maiori // 2o considerat causas
menstrualis [illegible] cursu humiditatum putri
darum primo [illegible] quia cursus menstrualis est
[illegible] et huius cursus est magnus
// Amplius cursus menstrualis est sine
fetore sed huius est cum fetore // Amplius
cursus menstrualis est cum maiori al
[illegible] pena et sine dolore ymo
frequenter cum [illegible] propter malos
fumos [illegible] ad [illegible]
^ et aliqualiter deberet cursus huius putridarum est. | quod autem tales humores possunt currere a
matrice patet quia generantur in matrice vel
in [illegible] matrice ut in vasis menstrua
libus [illegible] et humores putride in venis
menstrualibus // dicit quod non videtur quod cursus
.D.o huius putridarum sit mala dispositio matricis
quia eius retentio est mala et [illegible]
.S.o ut apparet cum contingit in humoribus talem
cursum // dicit quod talis cursus est ma
la dispositio signo et causa signo quia sequitur
malam dispositionem in venis menstrualibus que
est causa putrefactionis [illegible] et corruptionis
illius [illegible] ad matricem // Amplius si
gnificat debilem [illegible] non va
lentem expellere superfluitates [illegible]
dicta [illegible] potiores [illegible]
ria ^ superfluitates [illegible] qualiter et quantum quia superfluitates

quas non debet expelli per matricem // Amplius
tales cursus humiditatis putride est ma
lus causa quia humores tales putridi indicant
malam dispositionem matricis ut [illegible]
et [illegible] potentia activa non solum in matrice
et [illegible] in toto corpore ut dictum est in
fine capituli // Ad instantiam retentio huius .Ad. m.
est mala dicitur quod verum est postquam
generatio facta talium humiditatum corrumpitur
[illegible] eius exitus melior est malus causa
et signo // dicit quod aliquando retentio est .Oo. Ai.
mala [illegible] erit bonus / aliquando vero
[illegible] est sufficiens [illegible] non fit [illegible]
[illegible] quod paulatim exit / expulsiones
autem [illegible] subito ut [illegible]
[illegible] autem quod retentio est mala per via
[illegible] ut dictum est / licet exitus sit bonus
aliquo modo per [illegible] quia natura non habet in
[illegible] exit sic cum retinetur // Et [illegible] hic exequitur et primo
declarat [illegible] / 2o [illegible] ibi 2a
[illegible] non est / quo primo dicit patet // Conclusio quod .Nota.
cursus humiditatis putride aliquando
fit per mulierem [illegible] superfluitatem et propter debiles
digestiones vel [illegible] menstruorum [illegible]
[illegible] .i. [illegible] habet qualitates
quod disponunt ad putrefactionem ut sunt calores
et humores [illegible] et [illegible] est opilatio
et per [illegible] menstruorum [illegible]
vel [illegible] superfluitatibus
[illegible] ad matricem putrefiunt
[illegible] quia habent odorem fetidum / quia non possunt
regulari et habent albedinem [illegible] sed in
[illegible] aut sanies [illegible] vi
rus quia virus est res subtilior talibus
humidis et minoris [illegible] sa
nies quia sanies est grossior / iste autem
sunt subtiliores / [illegible] virus
et saniem / et ideo hic [illegible] isti
[illegible] habet capitulum .i. distinctionem
a [illegible] et sanie / [illegible] est
[illegible] nam ut dictum est
iste modus putrefactionis [illegible] est
modus distinctus ab [illegible]
virus et sanies / virus [illegible]
[illegible] in [illegible]
et in [illegible] venas
et [illegible] ut patet primo [illegible]
[illegible] ut [illegible] putredo
et [illegible] / [illegible] iste humor habet
putrefactionem [illegible] et
menstrualis [illegible] in
[illegible] matricis et ideo habet capitulum .i. ma
nifestam distinctionem a [illegible]
[illegible] et sanie cum [illegible] quia habet

forte humorales vinus et sanies // Ad 2m
non generantur in venis sicut intus
// Amplius cum sint putride generant
[illegible] causant febres // Ad primum dico quod
non generantur in venis sicut intus
quia in illis non potest esse talis mali[illegible]
[illegible] in venis nec sicut quia ille [illegible]
sanguinem [illegible] et [illegible]
[illegible] ad cor et [illegible] // Ad
2m dico quod non faciunt febres nisi
[illegible] propter distanciam earum a cor-
de et quia medium est [illegible]
non est [illegible] declarat [illegible] // [illegible]
divisionis [illegible] cursus spermatis et po-
[illegible] cursus spermatis
[illegible] ponit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] est [illegible]
de [illegible] // Condicio quod si [illegible]
[illegible] spermatis in [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] capitulo de hoc in [illegible]
[illegible] est [illegible] aut in vasis
spermaticis aut in musculis [illegible]
aut in [illegible] aut [illegible]
[illegible] est duplex vel multiplex [illegible]
[illegible]

[illegible]

· do.
· 2o.
· Ad primum

· Ad 2m

· Ad primum et 2m

de [illegible] et [illegible] causant [illegible] et [illegible]
debilis [illegible] urinam et si movet
[illegible] descendit sperma [illegible]
[illegible] et cursus spermatis in [illegible]
[illegible] et [illegible] loco preallegato
// Circa istam partem [illegible] spectat ad [illegible]
[illegible] de hoc [illegible] dubitari quod spas-
mus fortificat operaciones [illegible]
[illegible] et [illegible] musculi [illegible]
[illegible] et totaliter destruit operaciones
aliorum membrorum et aliorum musculorum ut
[illegible] spasmus musculorum manus totaliter
impedit motum manus // Amplius [illegible]
[illegible] est spasmus [illegible]
[illegible] spermatis et [illegible]
[illegible] // Amplius [illegible] est [illegible]
[illegible] est // Amplius
[illegible] est [illegible] ymaginacionem [illegible]
[illegible] sperma [illegible]
debiliter emittitur urina aut [illegible]
[illegible] fortiter [illegible]
[illegible] urine [illegible] spermatis
dato [illegible] sperma et [illegible]
[illegible] plus [illegible]
et [illegible] emittit urina [illegible]
in [illegible] est // Ad primum [illegible]
[illegible] musculorum [illegible]
plures operaciones [illegible] musculi [illegible]
brachiorum [illegible] ut quod movet
[illegible] et [illegible]
[illegible] et retro [illegible] et [illegible]
[illegible] attributa [illegible] operacio
ut [illegible] musculi [illegible] et musculi [illegible]
[illegible] et musculi [illegible] musculus
[illegible] attributa est operacio [illegible]
expulsionis et [illegible] musculo [illegible]
// 2o [illegible] dicimus quod [illegible] illud quod impedit
est dilatacio [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] in spasmo est [illegible]
[illegible] retro
ut [illegible] musculi [illegible]
[illegible] et [illegible] expulsio
ut [illegible] musculi [illegible] longum et [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] canali [illegible] et expulsio // Ad primum
[illegible] spasmus fortificat operaciones
musculi vel musculorum [illegible]
et musculorum [illegible] // [illegible] spasmus
nullus fortificat [illegible] spasmus [illegible]
[illegible] dilatacionem et [illegible]
[illegible] in [illegible]
fortificat operaciones musculi [illegible]
et musculorum [illegible] quod non habent [illegible]
operaciones et [illegible] fortificat opera-
ciones aliorum musculorum [illegible]

· do.
· primum arguo.
· 2m.
· 3m.
· 4m.
· Ad primum.
· Nota
· Nota
· Ad primum.
Expulsio [illegible]

·| Utrum quod spasmus fortificat operaciones
vasorum spermaticorum et musculi conser-
vativi ac etiam musculorum ani et
totaliter destruit operaciones aliorum
membrorum et aliorum musculorum.

Ad 2m.

Ad 3m.

Ad 4m.

Nota magni

moueatur et magis in hijs q(ue) suffocantur iam
q(uonia)m sit in ea spasmus ita constringit
et constringendo ita fortiter illud re
nect(?) q(uo)d non q(uia) dimittunt / q(uonia)m autem
spasmus musculor(um) cum retineat
illud est p(er) signa circularem et quod fit
in extremitate / spasmus autem musculi
ligamentorum et nervor(um) matris q(uo)d ista p(ro)ce
dunt in latus al(iquan)do in longum contingunt // Ad
2m d(icen)d(u)m q(uod) ille spasmus non est ita q(uod)
si esset matricem claudere sine dubio
et prohiberet cursum spermatis sic est sic
tussis vadens et recedens et rediens
sic in suo recessu et remouere veniet
illi sperma et in actu spasma durare
mictione al(iquan)d(o) expelle // Ad 3m d(icen)d(u)m q(uod) ipsi
musculi sunt illi de quibus loquitur est alij   .2o.
p(er) p(ri)mum de anothomia musculorum virge
p(ro)p(ri)m(i) et sp(ermatis) viri sunt magni   .3o.
musculi expressiui spermatis ad mulierem
q(uia) debet expellere sperma in longinquum in
tunali(?) matris mulieris sunt q(uia) non habet
expellere sperma ad ita longinquum
et ipsi musculi sunt consueti spermatis
q(uia) multo citius ipsum sperma expelletur   .Ad p(ri)m(um).
(?)si cum non sit plena vasa nisi ipsi
musculi retraherent sic multo citius
exiret vrina a vesica nisi essent
musculi qui sunt in collo // Amplius ipsi
musculi sunt consueti q(uia) ipsos musculos
retardant et emissio spermatis in
actu coytus ut potes sequeret expirari   .Ad 2m.
// Amplius sunt consueti q(uia) p(ro)p(ter) eor(um) constrictionem
citam et bonam expellunt sperma illo tem-   .4o.
p(or)e quo consueuit ut puta in iuuene // Ad
vltimum d(icen)d(u)m q(uod) ex ymaginatione coytus
et ex auditu verbor(um) lasciuor(um) cum natura   .5o.
mouetur debiliter expellit vrina
aut humiditatem [illegible] sperma(?) p(ro)p(ter)
illa adhuc ut extrahit expellunt a [illegible]
[illegible] expulsionibus et p(er) vias am
plas exeunt / nec post expellendo q(uod)
natura modicum op(er)atur // Si q(ui)s sperma
sit in locis p(ro)fundis non potest exire   .No(ta).
nisi cum magno motu ro(?) expedit
ut natura fortiter moueat / et tardi(us)
plus d(ebet) moueri in emissione vrine
q(uia) est corpus maioris / d(icen)d(u)m q(uod) non est necesse
q(uia) vrina expellitur p(er) vias latiores
et q(uia) ad eam expellendam multa con
currunt ut [illegible] acuitas [illegible]
[illegible] et musculor(um) retentio // Signum est

[illegible] desiderio. hic vult ponere signa a
liquar(um) cau(sarum) cursus spermatis / et p(ri)mo ponit
signa cursus facti ad debilitatem et mo
lificationem vasor(um) / 2o facti a subtilitate
et acuitate spermatis / 3o facti a prauita
te vir(ga)e et sic est cum desiderio virga
et quasi est tamen in ea / q(uod) d(icit) in p(ri)ma p(ar)te
p(ate)t cum eis est debilitas continentem sperma
paulatim exit et est in fectum(?) quia non
causat delectationem / cum autem est molificatio
vnde defectus est in organo sensitiuo
al(iquan)d(o) contingit et non adest delectatio s(ed)
non est ibi erectio q(uia) nec virga mo
lificatur erigi non potest / sic ergo est
debilitas continue ibi est pauca sperma
q(uia) erectio fieri non potest // Sed d(ic)it quo
cognoscitur cursus a molificatione ua
sor(um) factus ab illo q(uod) fit a debilitate
// Amplius dato q(uod) sint vasa mollifi
cata sicut sunt molificati musculi
virge adhuc non erit p(ro)pter hoc e
rectio et delectatio natura delectatio est in
extremitate virge et sic erectio
fit in tota virga et non fit in vasis
// Ad p(ri)m(um) d(icen)d(u)m q(uod) ille q(ui) fit a molificatione
ne cognoscitur a facto ad debilitatem
q(uia) tenetur q(uia) in cursu facto a molli
ficatione virga et tamen apparet sic
in ydropicis plenis aquis sitanter(?)
non in et signa molificationis post
2a fortis(?) [illegible] in facto a debilitate
tunc [illegible] illor(um) apparet // Ad 2m d(icen)d(u)m
q(uod) magis et al(ite)r molificatio sit in
vasis in nouitate [illegible] virge [illegible]
non potest debite fieri nec erigi / s(ed)
nisi tamen ponatur q(uod) sit in vasis sit
molificatio et q(uod) natura sit ita modice
[illegible] q(uod) non faciat ad nisi molificatio
nem vasor(um) // d(icen)d(u)m q(uod) p(er) hic cursus sp(er)
matis non durabit nisi modico tempore
q(uia) natura causas illas molificationes atque
nec resoluetur // Et sic est cum desiderio
hic ponit signa cursus spermatis
in mulieribus facti ab acuitate et
subtilitate spermatis et q(uod) d(icit) p(ate)t // Con
q(ui)d(em) [illegible] 3a ponit p(ri)m(um) q(uod) cursus sper
matis sit cum delectatio / 2m q(uia) in tali
delectatio sit modicatio / 3m ipsa (?) est co
mune .i. p(ro)pinquatio et ex ipso colli
mentis ut in mulieribus volentibus coy
re hoc sequitur acuitatem spermatis et
eius subtilitatem / nam [illegible] acuitas
sit mordicatio p(ro)p(ter) [illegible] subtilitas fit
cursus et spermatis exitus / deinde
deinde autem et delectatio et [illegible]
[illegible] et [illegible] colli mentis ipsa
fiunt ex forti [illegible] et [illegible] [illegible]

cum ipsius spermatis acuitate et subtilitate // Secundum dicit .2o.
quod aliquis posuit xx. huius quod cum sperma est
tenue non egreditur resudando et sic pa
ulatim et sic non percipitur et propter hoc non
faciet delectationem Vero non dicit propter electionem .2o.
// Amplius dicit si faceret post delectationem
in electione // Dicendum quod cum sperma est .Ad p[rimu]m
tenue non egreditur post resudando et
paulatim et non faciet delectationem et hoc
quando virtus est debilis // Sed si virtus sit
fortis ipsum cito expellet et fiet delecta
tionem sed non fiet propter electionem / Ad
vero quod virtus est fortis huius propter quod non
ipsum sufficit [illegible] per electionem // Ad .Ad 2m.
2m dicendum quod delectatio et potest fieri sine
electione hec completa debet non probatum
non sit voluntarium nec obtinetur sed
si in coitu magna quia cum non est elec
tio spermatis exigentis licet sint ad mixti
one voluntatibus non tot quot requiruntur
ad perfectam et magnam delectationem // Tibi
post et spermatis quod requiruntur ad faciendam
delectationem // ~~Et quia causa pruritus~~ [illegible] tertia
vero sequitur cursus spermatis sunt aperitiva vias
et dealbativa / quia cum est in casu curatur
spermatis et in eius se pruritus et punctionis
quod fit cum sit pruritum ad hoc ut de
scendat sperma sed ubi iam incipit
in ipsa expellantur ut expellat eius
in eius [illegible] aut possunt in duo et
dicantur quaelibet / hic videtur aliquam
dubitare et [illegible] post acuitas ipsius
spermatis causa cursus spermatis [illegible]
et delectatio et [illegible] sperma
mulieris / Ad hoc solvit dicens quod ipsum sit circa
spermatis curatur [illegible] incitativa pruritus
[illegible] superflua acuitas spermatis
et hoc describit sperma sine delectatione
vero in eius [illegible] sentitur solum pruritus et
non delectatio spermatis / aut si acuitas esset
maxima sentiretur pruritus cum quodam rigore
dicta in stabilitas et [illegible] et ex hoc apparet quod
pruritus inter acuitatem spermatis et
non excessus quam acuitas dicitur remissus
excessus pruritus dicit maioris
[illegible] // Amplius acuitas non percipitur
in [illegible] pruritus et sic non in
spermate [illegible] sit minus
quod [illegible] pruritum / non possunt
aliqua signa causarum cursus spermatis quia
patet [illegible] xx. huius capitulo [illegible] et quia forte
[illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] xx. huius // ~~Et huius~~
hic [illegible] / ponit effectus cursus [illegible]
et [illegible] // Dicendum quod ipsi effectus post .No. dicitur
venire ex cursu spermatis quia debilitat
virtus ad coitum non possit movere pectus
et cadit appetitus quia debilitatur [illegible]
egrediens in [illegible] operationibus [illegible] de
[illegible] color [illegible] multiplicatione malo
rum et [illegible] spermatis aquosus bonus color
[illegible] inflammatur oculi quia oculi [illegible]
[illegible] spermatis [illegible]
spermatis multum [illegible] quod [illegible]
[illegible] non valet expellere superflua spermatis
[illegible] superfluitatibus

[illegible] oculis sicut dicit quod superfluitates
pauce ita quod non extendit aut non alterat
quia non est [illegible] aut quia humor est
[illegible] sicut [illegible] illius
[illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] / et in pluribus
aut est quod [illegible] et non [illegible] /
[illegible] et effectus post [illegible] cursus
huius [illegible] difficultas [illegible]
quia et [illegible] [illegible]
[illegible] et pulmonis [illegible]
[illegible] // Amplius cum cursus est excessiva
[illegible] huius [illegible] sequitur spermatis [illegible]
quod fit debilitatio et ex debilitatione difficul
tas [illegible] // Amplius [illegible] dictas causas [illegible]
[illegible] appetitus // Amplius ex
dictis causis multiplicantur mali humores
et [illegible] spermatis [illegible] bonum et
laudabilis color // Amplius dictis [illegible] Dicit quod propterea [illegible] cognosci ex quo [illegible] .2o.
in oculis [illegible] quod dictum est ex cursu
spermatis aut ex cursu huius [illegible] [illegible]
[illegible] ut non [illegible] .5o.
[illegible] // Dicendum quod ex duobus [illegible] quia cum apparet
[illegible] et [illegible] magna [illegible]
hoc est ex cursu spermatis aut [illegible]
[illegible] et [illegible] mulieri
[illegible] ab ea hoc [illegible] .2o.
[illegible] huius [illegible] // [illegible]
quod [illegible] cursus spermatis aut [illegible] .5o.
huius [illegible] // Dicendum quod spermatis [illegible] .2o.
[illegible] et [illegible]
spermatis et calor [illegible] // [illegible] .6o.
[illegible] plus et frequentius [illegible]
// Dicendum quod cursus huius [illegible]
sunt [illegible] superfluitatum [illegible] aut ex
spermatis etc.

Vera hic ponit curam [illegible]
et [illegible] /
[illegible] ponit curam cursus spermatis / 2o ponit
curam cursus huius [illegible] / [illegible]
[illegible] non [illegible] / [illegible]
// Dubitatur utrum cura cursus spermatis in mulie .2o.
ribus melius efficiatur quam in viris // Et videtur .p[rim]a r[atio]m.
quod in viris quia in viris melius possunt applicari
remedia locis patientibus vel [illegible]
et vasis spermaticis cum sint [illegible]
[illegible] cura // [illegible] melius po .2m.
test curari in mulieribus / 2o quia in [illegible]
[illegible] fit [illegible] adebili
tatem et [illegible]
[illegible] aut [illegible] debilioris virtutis
et sunt magis apte [illegible] mollificationem
[illegible] et [illegible] debilitatem [illegible]
[illegible] // Dicendum quod cursus spermatis [illegible] .5o.
melius curatur in [illegible] / 2o quia talis
[illegible] fortior virtus sit
[illegible] melius curatur
in mulieribus / 2o quia [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] in mulieribus non est tanta virtus

.Ve.m Cura cursus spermatis in
mulieribus melius efficiatur
quam in viro.

quod multiplicet prima vi defectam ad fectu-
tur / in virgine autem propter iuventutem ecce tanta
retentio quod potest generare prima magis quam [illegible] sit

.Ad primum.

cursus propter [illegible] // Ad instantias contra
in viro [illegible] post applicari reme-
dia / quoniam quod cura morbi non solum fit
ex applicatione remediorum ab extra sed etiam
quando remedia ponuntur intra cursum autem
menstruationis in mulieribus ab intra cum reme-
dium infunditur non multiplicatur nisi vix
decessit nisi ipsum ut ita loquar //

.Ad secundum.

Ad aliam cum dicitur in mulieribus fit [illegible]
causa dico quod verum est sed quia apparatus menstru-
ationis est multa et remedia non
possunt ibi applicari ideo apparatus non prolongatur
et per quod difficultatem eius curam hic in
oportet videre et distinguere quod tres
cursus menstruationis quam si considerabitur
videbitur quod ex aliquibus citius et levius
provenit in viris ex aliquibus citius et
levius in mulieribus // [illegible]

.Nota 3.

aliquis hic abicere / ponit causas cursus
huius putredinis et post ponit remedia
[illegible] ibi [illegible] de eius clisterizatione
quod [illegible] // Considerandum quod dicit abicere /
in causis non aliquis / dicit in causis
propter varietatem fluxus istorum huius pu-
tredinis quam multiplicatur variatur [illegible]
variantur sic secundum quod quanto magis
quanto maximus est quanto longius quanto bre-
vius [illegible] quanto quia [illegible] quanto multis
quanto paucis [illegible] aut mundificari [illegible]
quam [illegible] fluxus provenit ex superfluitatibus [illegible]
et stat dictum [illegible] cum flobotomia [illegible]
[illegible] alterius [illegible] ut fleugmatis et
colere cum farmacia et [illegible] dictum
[illegible] in venis et dictum [illegible] et [illegible]
[illegible] aut alibi [illegible] quia fiat flobotomia
et farmacia et ab illa incipiatur cuius
signa magis videantur et ratio est quia
ambo aut eorum alterum non sit necessa-
rium / et una mulier semel questa est

nota casum

michi de isto fluxu per virum suum et ipsa
michi [illegible] erat mater filiorum
[illegible] dixi viro suo si non est [illegible]
ipsa esset purgatio [illegible] ipsa non [illegible]
in [illegible] sed forte [illegible]
[illegible] in [illegible] quia ille [illegible]

Vide casum.

mutabat signa in [illegible] in vrine /
nec alia signa non [illegible] in [illegible]
[illegible] fluxu forte quia virtus
abhorrebat causam ipsa dixit si non credo
aliquid de [illegible] et quia volebat pur-
gari data sibi medicina dixit se passam
abortum et non fuit [illegible] auxilia
[illegible] medicina fuit de [illegible]
talium [illegible] ut [illegible]
[illegible] in flobotomia quam in farmacia
quam in aliis [illegible] remedia [illegible] sit

cautius et non approximet ad illorum [illegible]
[illegible] mulier [illegible] dicit quod [illegible]
hic aliqua signa [illegible] et maxi-
me [illegible] in [illegible] XL. aut XLV.
annorum [illegible] potest [illegible] quia [illegible]
[illegible] // De eius clisterizatione
hic ponit remedia [illegible] que conveniunt
in cursu huius putredinis et [illegible] ponit
[illegible] et fuerit [illegible] cura [illegible] // De eius
[illegible] // Considerandum quod post illa remedia

.Nota 3.

[illegible] conveniunt clisterizatione cum mordi-
cativis ut non remaneat in [illegible]

// crocus / [illegible]

[illegible] huius male complexionis quod eorum
[illegible] ad [illegible] debet autem
esse mundificativa et [illegible] ut removeat
malam dispositionem impressam in venis. [illegible]
impressam [illegible] superfluitatibus talem autem potest
[illegible] a [illegible] non est absque
[illegible] mundificativa et [illegible] et non
[illegible] minus quia et est [illegible]
ad [illegible] et ideo est [illegible]
[illegible] forte [illegible] abicere / de eius attractione
ad [illegible] mundificativa [illegible]
[illegible] mundificationem [illegible] curam
cum oleis [illegible] ut fiat [illegible]
[illegible] ad illas [illegible] ut non fiat
attractio ad [illegible] aut
illis oleis approximate [illegible] et [illegible]
ut magis [illegible] aut [illegible] et for-
te ut illud quod attrahitur resolvatur
[illegible] curam [illegible] // [illegible]
aut [illegible] approximare [illegible] ut [illegible]
[illegible] et ut [illegible] causam quia [illegible]
ta erat ab illis humoribus clisterizata
aut magis [illegible] conveniunt
alterata [illegible] ad [illegible]
et quia [illegible] est [illegible] non au-

[illegible]

det [illegible] approximare [illegible] forte
ex [illegible] sit [illegible]
quia [illegible] et [illegible] doceret
est [illegible] forte plus [illegible]
[illegible] approximare [illegible] et
quia et est [illegible] // Du-

.Dubium.
.primum.

bitatur in cursu menstruationis conveniat flobotomia
et arguitur quod sic quia per flobotomiam [illegible]
[illegible] ad vasa et ad [illegible] flobotomia
conveniunt in cursu menstruationis [illegible]
[illegible] quia ex quo [illegible]
ad illas [illegible] et [illegible]
ab illis [illegible] quia flobotomia [illegible]
membra superiora [illegible] non [illegible]
[illegible] ad inferiora [illegible]

.Contra.

// [illegible] quia cursus menstruationis fit ex
[illegible] cum signum quia fit
ex [illegible]
ut vino dulci et [illegible]
et capone [illegible] flobotomia conveniat [illegible]

.2m.

[illegible] // [illegible] flobotomia [illegible]

[illegible] in cursu menstruationis
conveniat flobotomia.

[illegible]

ocu[illegible] maior eo quod excitat et tale constringit
//Ingrauatur autem quia incursu spermatis est . O[illegible]
superflua debilitas virtutis talis aut per hiis
ab euacuacione// Cōcludit quod est pollucio et cursus . S^o. No^a
spermatis et ambo sunt spermatis euacuaciones
sed differunt quia pollucio est euacuacio spermatis
maior tempore sompni ad quam nulla gen[illegible]
[illegible] cum appensione sive ymaginacione
mulieris/ multitudo spermatis et eius caliditas
et vapor [illegible] fortitudo et alii
[illegible] et ista fortis et quod fit et in vigi
lijs et fit cum [illegible] et cum
desiderio et delectacione/ Cursus spermatis
fit in vigilijs et in sompno et fit ut
in pluribus sine desiderio et [illegible] sine
[illegible] ut in pluribus
//Et considerandum quod auicenna/ dicat quod cursus sper . No^a
matis sit cum desiderio in ipso capitulo
vel in capitulo cum isto ipse in principio
loquimur est de cursu quod accipit
cursum pro pollucione/ [illegible] vero aucenna cur
sum non est [illegible] in delicia //2° considerandum . No^a
quod in viris et etiam mulieribus accidit
euacuacio [illegible] consimilis assimilatur
sperma quia alba [illegible] ut puta [illegible]
[illegible] et quia ista [illegible]
euacuatur in mulieribus et non [illegible] inflama
cio in viris/ et [illegible] auicenna/ [illegible]
[illegible] posuerit istas euacuaciones sicut in viris
[illegible] huius capitulo et ultimum euacuacio sperma
[illegible] posuit eam [illegible] in illo capitulo per
magna quantitate [illegible] superflua euacuacio
superflua spermatis/ [illegible] in euacuacione et
cursu spermatis [illegible] ad [illegible] alba
sic [illegible]/ [illegible] autem de
[illegible] inter has euacuaciones et inter
illa [illegible] non posuit auicenna/ [illegible]
potest esse quia [illegible] fiat [illegible]
[illegible] necessarium [illegible]
sit [illegible]/ sperma [illegible] aquosum
adhuc [illegible]// Amplius [illegible] ^ fit
cursu [illegible] est [illegible]
olea [illegible] in cursu spermatis
//Amplius sperma est albus [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] alia
signa [illegible] consideracione/ Cursus autem
spermatis aut est [illegible] aut est
[illegible] et perdurauit [illegible]
quod [illegible] corpus [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] potest in [illegible]// p^a 9° sit . p^a. 9°.
quod quando fit pollucio aut cursus sperma
[illegible] spermatis et [illegible]
[illegible] potest approximari flo^a
[illegible]/ 2° quod cum spermatis
multiplicacio [illegible] sit [illegible]
euacuatur [illegible] et maior [illegible]

cessabit cum pollucione et cursu spermatis// 2^a 9° . 2^a. 9°.
quod [illegible] florum et in [illegible] [illegible]
[illegible]/ 2° quod in pollucione et cursu spermatis
[illegible] est facta [illegible] debilitas . No^a
[illegible] que non [illegible] magna euacuacione
et per florum [illegible] sit [illegible]
et euacuacio [illegible] ad [illegible]
[illegible] per florum [illegible]// 3^a
9° sit quod [illegible] potest sicut flo^a in pollucio . 3^a. 9°.
ne [illegible] tanta debilitas
[illegible] in cursu// 4^a 9° sit quod in pollucione
et in cursu [illegible] [illegible] . 4^a. 9°.
[illegible] non [illegible] flo^a/ 2° quod [illegible]
est euacuata [illegible] multitudo et [illegible] est [illegible]
[illegible] debita// [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] . 5^a.
[illegible] doceret florum/ [illegible] aut quando [illegible]
a coitu non [illegible] [illegible] coitum [illegible]
fluxus [illegible] virtutem// [illegible] p[illegible] . 6^a.
[illegible] posset [illegible] a coitu diminuto
ut quod aliquis [illegible] a coitu longo
tempore maior adolescens [illegible]
coitum et [illegible] vna [illegible]
[illegible] possunt [illegible] in ipso [illegible]
[illegible] post [illegible] coitum [illegible] sanguine
flo^a ut [illegible] [illegible]
ut [illegible] facta [illegible]
spermatis/ et [illegible] eiecto
quando [illegible] coitu [illegible] et maior ado
lescens [illegible] et non potest [illegible]
coitum quod [illegible] magna [illegible]
//Amplius et [illegible] a coitu [illegible] quod
[illegible] coitu cum [illegible] malorum [illegible]
[illegible] est coitus et [illegible]
flo^a et [illegible]// Amplius aliquando
[illegible] quod [illegible] sic coitum
[illegible] coitum non potest [illegible]
[illegible] quod sperma est [illegible]
[illegible] non potest [illegible]
[illegible] locum et
[illegible] et [illegible] talem [illegible] . Nota be
[illegible] et [illegible] et [illegible] ne ista.
flo^a// Amplius aliquando [illegible] quod coitus
sit [illegible] ut quando [illegible] stat/ aut quando
inter duos [illegible] ut [illegible]
aut [illegible] et [illegible] flo^a// Amplius
quando accidit [illegible] coitum et [illegible]
ymaginacione coitus et [illegible]
[illegible] flo^a/ [illegible]
coitum accideret [illegible] et debilitas
et [illegible] flo^a// [illegible]
[illegible] florum quando coitu [illegible]
[illegible] flo^a// quia ex coitu [illegible]
debilitatus/ [illegible] autem non [illegible]
flo^a allegans auicenna/ [illegible] allegato loco

q^ta q^o

// q^ta q^o sit quid solvitur et in causa permanset
a principio quia causa est initio conformatio et humorum
retinere est cum minoratione cibi et aliis
remediis per credere quod cum flo^ca / secunda quia si
uterum aliquam contingeret inter nullam
nisi fama recipit // instantie facit sicut
vis suis etc.

Ad 0^m inducta

9. Sequitur retentio aut per causam propriam (No. 3)
postquam auctor determinavit de causa
fluxus menstruorum et de quibusdam aliis
dispositionibus quam causant fluxum aut
retentionem aut eius ut comitabantur
eum / hic intendit determinare de rete-
ntione menstruorum et eius causa et signis
/ et p^o ponit causas retentionis menstruorum
/ 2° ponit accidentia et effectus eius et per consequens
signa ipsius / 3° ponit signa magis
distincte / 4° ponit curam ibi 2^a particula
dilucidum et ibi 3^a illius quod pendet ibi 4^a cu
ratio quidem precedentis / p^a in 2as quia p^o dicit
ponit de ipsa divisione rem quod menstrua re-
tinentur / aut per causam / eorum / aut per causam
propriam / 2° ostendit quod retinentur per causam
eorum / ibi 2^a facta aut per retentionem
menstruorum / p^a in 4^or quia p^o ponit divi-
sionem generalem / 2° ponit unam subdivi-
sionem / 3° ponit unam aliam subdivisionem
/ 4° declarat membra subdivisionis ultime
ibi 2^a et illa quidem causa ibi 3^a aut per causam
in sperma ibi 4^a et causa in sperma est sic
debilitas / quia in talibus penitus verbis
declaratur in sequentibus et ideo hic non
est insistendum // q^a possunt una causa
retentio menstruorum sit contraria // et dicendum
quod retentio causa potest et contraria ad ipsum sensum
quia fluentibus menstruis preternaturaliter et immo-
derate si retineantur in natura et convenientio-
nibus virtutis ad operationem contraria talis
retentio est contraria et laudabilis
/ si si intelligatur quod retentio menstruorum
a causa contraria ad ipsum quia debentibus
fluere menstruis quod ipsa retineantur tunc
nulla talis potest esse contraria operatio est
retinemonia preternaturalis accidentium // Contra
quia in 3^a subdivisione aut per causam in
instrumento et per proprie solo / hoc quod dicitur et proprie
solo potest intelligi proprie solo id est sola
matrice quod est instrumentum evacuationis et retentio-
nis menstruorum ita ut intelligatur quod proprie
in solo id est in sola matrice quod est instrumentum
evacuationis et retentionis menstruorum ita
ut intelligatur quod proprie in sola id est in sola
matrice tantum quam in ipso instrumento est retentio
tentionis menstruorum / aut intelligatur
magis generaliter aut per causam in instrumento
scilicet est retentio menstruorum et proprie solo
id est deorsum et ductus quia eis instrumentum virtus
per fluunt menstrua est soliditas dura
quoque sit id aut interius aut membra superio-
ra tunc illa soliditas est causa retentionis
menstruorum / soliditas enim plus facit retentio

.d^o.
.5°

// sensum
// quia operatio est tota

.d^o.
.2°.
.Ad p^m

.9°
// cetera
.3°

.d^o.
.6°

nisi causa accidentia // Et causa in sperma est sic debilitas
membra divisionis ultime / et p^o ostendit
quomodo menstrua retinentur per causam in sperma
/ 2° quomodo per causam membri / 3° quomodo per causam in instrumento ibi
2^a causa aut in membro ibi 3^a et causa quidem est in parte
instrumenti / quia p^o dicit p^3 // Contra quod debilitas
sperma retinetur et est fluxus
menstruorum / debilitas aut virtus expulsive
est causa retentionis contra expulsiva
aut debilitatur aut per maliciam com-
plexionis frigide aut sicce aut calide
sicut eam tollit modo quodam nocivum expul-
sioni / siccitas et impedit modo quodam et
tunc sicut quod siccitas claudit vias / talitas
et supplenda debilitat expulsivam resolvendo
et exsiccando et per consequens claudendo in
via expulsioni consumit debilitas per ma-
liciam complexionis frigide et sicce aut
calide et sicce nam expulsiva deficit
et frigido et sicco / quia ipsa in modo debi-
litant per se et calido et sicco quia ipsa in modo
debilitant partes, possunt et dici quod caliditas
et siccitas alterans membra amaline
et in maniulam aut totius est causa
debilitas expulsive in tuto dumque re-
do causam quia ad membra aut ad totius
ad mamillas calidas et siccas cum
sit calor et diminuit materiam // Illud
aut quod ultimo dicit quod mala complexio frigida aut
est unum membrum aut sicut inter per expulsive
premorum // dicendum quia non dixit quod mala complexio
frigida debilitat expulsivam cum omni
moderata dispositione de caliditate
cum aliis virtutibus // Amplius quia dixit
et frigida autem est cum membrum aut sicut membrum
quia non dixit ita de aliis // Ad primum dicendum
quod dixit malam complexionem frigidam debilitare
expulsivam membrorum quia hic credit interius
per illud quod dixit de mala complexione cali-
da quia siccitas que est causa fortificatio-
nis operationis expulsive debilitat expul-
sivam per suam intensionem multo magis
frigiditas cum intensione quia frigiditas est suf-
focativa caloris et spiritus quod est causa fortitudinis
expulsive // secundum inspicientibus quia frigiditas relaxat
et dilatationis et raritatis textura
raritas aut textura causat fluxum
et non retentionem // dicendum quod frigiditas stante
calido et spiritibus sufficientibus cau-
sant textum et per consequens fluxum et
non retentionem menstruorum // si cum suffocant
calorem et constringat textum et illam ra-
ritatem in plus per illud facit ad retentio-
nem scilicet per causam suffocationem quod est primum
motivum et expulsionis qua facit
per illam textum plus causat ad fluxum // Si
aut quidam per debilitatem sit per raritatem
non quoniam calor se causam suffocationem sit causa
retentionis aut fluxus menstruorum // dicendum
quod fluxus / quod autem illa raritas fa-

caat debilitatem virtutis [illegible] quia virtus non suffo
cetur non consumatur in membro et illi
et spiritus sunt pauci cum raritate propter
tate complexionis quia non fiunt cum non ex
oppilatione et suffocatione ab hiis quia etiam ex
suffocatione et oppilatione sanguis est ne respectu
illi suffocatione ita quod non fit expulsio // Sed
instabis quod talis virtutis et hic suffocate
facit plus ad fluxum quam ad retentionem .9.
quia talis debilitas retentiva ab quantum ad
debilitatem vel debilitationem fit fluxus sicut
dictum est supra // Dicendum quod debilitet tum .5.
quantum et sic ibi sit laxitas et raritas
supra dicta ad hoc non facit ad retentionem
menstruorum quia tali raritate quamquam
oppilatio in nullis partibus vero in tali raritate
forte pluries partes oppilate quia apte
quia oppilatur partes quibus applicantur et
non sunt ibi porri // Ad 2um dixit de
sicca cum via aut sicut via ut daret
intelligere et de aliis nam siccas magis
in membro sicco non videtur ut sicut
via cum prudentiam siccitas sit multa
[illegible] / Aliquis potest tamen debilitate siccas et
sicut via etiam est [illegible] aut cum
quamquam sicca [illegible] per hoc quod dixit
via intelligit sicut humiditatem hoc // .9.
stabis non enim grossa et sunt occasione
retentionis menstruorum respectu instrumento
virtutis quia mala complexio attribuitur
instrumento et membro et non virtuti // Adhuc .5.
dicendum quod non est intentio Avicenne quod mala
complexio non sit in membro / ab sed sic
mala complexio sit in membro quia hic
vel ut instrumentum est [illegible] retentionis
aut contrarius est instrumentum illarum operationum
retentionis organice sicut organum ut [illegible]
[illegible] ut est via / quia stante mala complexione
in membro adhuc stat sicca via organica
in via [illegible] quod mala complexio sic causat
retentionem menstruorum non [illegible] retentionis
instrumentum mala complexio non attribuitur
instrumento sed attribuitur ei cui inest sicut
scilicet virtuti [illegible] quia sic mala complexio
sit in membro et in instrumento [illegible]
[illegible] ut [illegible] est scilicet organica
non [illegible] organum [illegible] non [illegible]
[illegible] instrumento sed alteri [illegible]
membro et est [illegible] // Causa autem [illegible]
hic Avicenne ostendit quomodo [illegible] accidit
retentio menstruorum / et post posita [illegible]
[illegible] declarat [illegible] membrum / 2o
aliud [illegible] facta non per qualitatem / [illegible]
in duas quia primo posita divisione ostendit
quomodo via [illegible] diminutive est causa
retentionis menstruorum / 2o ostendit specialiter

et [illegible] vel sicca sicut via intelli
gat [illegible] siccitatis / et per
illud quod dixit

[illegible] menstruorum expulsione causa [illegible]
per [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] cibos ad est paucitas
aut [illegible] quod pauci numero [illegible]
quam sufficit nutricationi corporis mulieris
ne [illegible] sicut [illegible] quos [illegible]
[illegible] et [illegible] cum illa cibaria .d.o
sunt pauca nutriunt et expedit mulieri
in [illegible] et vigiliis et aliis .2o.
[illegible] // [illegible] non agit [illegible]
[illegible] quia [illegible] non [illegible] retentionis
menstruorum [illegible] // [illegible] in
[illegible] et [illegible] sive [illegible]
[illegible] sub [illegible] / nam [illegible]
[illegible] paucitas membra totius corporis re
[illegible] illud quod [illegible] nutricationi et
non expellunt // [illegible] Avicenne [illegible]
[illegible] [illegible] cum de via non agit
// [illegible] est sed diminuta [illegible] quia .1.d.p.
est [illegible] ad actionem [illegible]
[illegible] ad retentionem eandem menstruorum itaque
diminuta [illegible] cum [illegible] membrorum est
[illegible] actionis itaque [illegible]
ad aliquod tempus non est debilior [illegible]
[illegible] [illegible] aliorum [illegible] .1.d.2m.
// [illegible] eodem modo quod [illegible] retentio
[illegible] non est [illegible] totius [illegible]
non [illegible] et [illegible] apparentia aliorum
[illegible] quia dato [illegible] sufficienti menstrua
[illegible] fluent itaque
[illegible] annexa [illegible] alteri [illegible]
est [illegible] aqua [illegible] motus
et [illegible] remota cessat effectus talis
aut [illegible] est [illegible] aut diminutio
aliorum [illegible] // Aut [illegible]
[illegible] hic Avicenne / ponit [illegible]
menstruorum quod respicit [illegible] / et primo
Avicenne / ponit illam [illegible] / 2o [illegible]
sic et declarat illud quod dictum est ibi
[illegible] mulierem [illegible] quod [illegible]
[illegible] // [illegible] ista [illegible] [illegible] cibos / potest intelligi dupliciter [illegible] .No.d3
in actu [illegible] / [illegible] talis [illegible] cibos —
[illegible] est [illegible] dato quod [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] / non multiplicantur
[illegible] quia [illegible] multiplicantur
menstrua nec via menstruorum [illegible]
[illegible] ipsius virtutis [illegible] sit [illegible]
[illegible] ut illud quod remanet sit modi
[illegible] nutricationi membrorum et
de tali [illegible] virtus [illegible] Avicenne /

naturam et non signum dispositionis [illegible]
et quia quelibet [illegible] homines
~~[illegible] plurimum [illegible] calidiores sunt et [illegible]~~
~~[illegible] plurima [illegible] et ea in hoc est [illegible]~~ ^et comedunt plurimum
plurima / 2o quia vehementiam habent virtutis ^fit
comprehendentis cibos possumus intelligere dige-
stivam sicut in animalibus cetum et omnium
membrorum nam cum ipsa est vehemens ipsa . No. 3
et assimilat totum quod assimilatur et [illegible]
mutatur in sanguinem [illegible] magna
pars resolvitur in fumum et vaporem
adeo quod non multiplicantur superflua ^gl
nec sudoris nec urine aut sordicie
et propter quod nec superflua menstruorum quod
dicit aut propter vehementiam virtutis
comprehendentis cibos per cibum non intelligit
actu cibum nec fit in cibis qui cibum
// Si autem queratur utrum huiusmodi mulieres sint
steriles aut fecunde // dicitur quod steriles quia
eis deficit materia generationis // Si et
queritur utrum sint sane aut morbose
// dicitur quod sunt sane quia in eis non aggregantur
superfluitates morbos generantes et propter ipsum apparet
[illegible] quod sunt steriles quod tarde aut sanam
senectutem et non sunt morbose quia iste
de quibus est hic sermo // sed adverte, Albertus
cum dicit quod mulieres steriles erant multarum
infirmitatum intellexit de sterilibus
que habebant menstrua // et huiusmodi quedam
mulieres [illegible] / hic adverte / declarat quarto
ad hoc quod dictum est de talibus mu-
lieribus deficientibus a menstruis quibus
adest retentio menstruorum toto tempore vite
et primo ponit unam declarationem deinde declarat
sic dicens / 2o aliam 3o [illegible] / 4o solvit quandam
dubitationem ~~et sunt potentes [illegible] et iste~~
~~sunt [illegible] ibi [illegible] et sunt [illegible]~~
~~quod dicit [illegible] patet~~ // Considerandum quod dicit quod
iste mulieres sunt viragines et eis similes
et istud potest intelligi multipliciter primo quia sunt
calide et sicce naturaliter et complexione ut est
natura et complexio virorum / 2o potest intelligi quod sit
virorum ratione complexionis et ratione texture
pororum et pilositatis ut viri / 3o potest intelligi
quod sunt virorum quo ad motus et exercitia
/ 4o potest intelligi quod sit virorum quo ad magnitudinem
corporis et membrorum / 5o potest intelligi quod sunt
virorum quo ad sobrietatem et temperantiam
nam quod multum comedunt [illegible] ut
[illegible] et omnibus istis modis
aut pluribus tales mulieres sunt similes
viris scilicet ille que non habent menstrua propter vehe-
mentiam virtutis comprehendentis id est assimilantis ci-
bos et eos transmutantis et tales mulieres
ut [illegible] habent colorem purpureum quasi rubeum bru-
num non album aut pallidum aut rubeum

No. 3

consequenter quod talis est color eius propter siccitatem hic de-
clarat quod dictum est adverte / in primo causa
tractatus prima causa mensium et quia [illegible]
~~retentio menstruorum ad alterationem~~
~~dispositionis mulieris ad purpureitatem [illegible]~~
~~[illegible] retentionis menstruorum // Et~~
~~sunt potentes super digestionem~~ hic adverte / ponit
aliam declarationem et quod patet // Considerandum
quod ista declaratio hic adverte / [illegible]
quod intellexit per illud quod dixit ~~aut propter~~
~~vehementiam virtutis comprehendentis cibos~~
vel virtutem comprehendentem cibos aliquis
forte non bene recipit virtutem receptivam
ad istud removendum dicit et sunt po- ^gl
tentes super digestionem ultimam que est di-
gestio membrorum est ultima forma
[illegible] nam assimilant totum alimentum in
substantiam membrorum ita quod nihil est quod cedat
in naturam menstruorum et [illegible]
aliquis nolle quod digestio membrorum [illegible]
est fortior digestione ultima in homine
et ideo bruta feminini sexus carent men-
struis / aut et forte melius alii
vult ostendere quod per vehementiam virtutis compre-
hendentis cibos non intellexit omnem virtutem
nec per hoc quod dixit quod tales sunt similes
naturis virorum quod intellexit [illegible]
[illegible] sed intellexit quo ad primam virtutem
digestionem ultimam que est in corde quia in
corde alimentum recipit ultimam perfectionem
cum virtus cordis [illegible] ultima
ultima non multiplicat alimentum apud
[illegible] in substantiam membrorum et per hoc in-
tellexit quod [illegible] mulieres similes
viris in dispositione cordis [illegible]
non multiplicantur menstrua neque ad
ista menstrua propter bonitatem et perfectionem
que fit in alimento quo ad [illegible]
[illegible] aptam [illegible] et non expul-
sionem / videtur autem in ista declaratione
et sunt potentes super distributionem per hoc in-
telligit quod sunt potentes super transmutationem
alimenti in substantiam membrorum [illegible] sit
nihil [illegible] remaneat [illegible]
[illegible] quia propter fortitudinem caloris membrorum
magna est resolutio et magna est
restauratio [illegible] autem quod dicit et expel-
lunt ut et per expulsionem superfluum [illegible]
[illegible] expellunt viri per hoc [illegible]
[illegible] superfluum quod deberet cedere
in menstruum [illegible] mulierum [illegible]
[illegible] superfluum quod de-
beret cedere in menstruum [illegible]
quod mulierum [illegible] aut sicut [illegible]
in superfluum [illegible] expellunt
[illegible] et non menstruant [illegible]
les mulieres [illegible] remanent aut et
non menstruant / Alii dicunt sunt potentes
super digestionem ultimam ut per hoc [illegible]

dispositio que reperitur in quolibet et quandoque debili
quandam autem que reperitur in fortiori ut in calido
aliquantulum calidum/ quandam tertio que reperitur in ultimo
fortibus ut in robustis, dicit ergo quod grossi
potentes super digestionem ultimam quod habent
unum gradum quo non datur maior/
dicit autem [illegible] teneri quod audivit/ per illud
[illegible] aut per vehementiam virtutis
comprehendentis cibos intelligit virtutem
comprehendentem cibos in actu tertie digestionis/
hoc exponens ista littera sic et potentes
tes super digestionem ultimam id est super digestionem
que est ultima incipiendo in [illegible]
membrorum et distributionem et propter hoc intelligit
dixit bonitatem digestionis et comprehensionem
comprehendere per intellectum virtus que post digestionem
distribuit alimentum membris itaque in istis
mulieribus melius illa distributio fiat
[illegible] fortius in adipem membris totum
alimentum transit perfectum non reservans
aliquid preter superfluum ut quod non est aliquid re
servandum cum menstruum sit res imperfecta
et superflua et indigesta ut asseritur a
medicis et potentes super expulsionem nono/
superfluitatis scilicet menstrui quo expellitur eas
viri quod viri propter eos et fortes caloris age
gant modicum de superfluo quod aggregat
expellitur per [illegible] per ypostasim per sordities
citantes et per pilos hic tamen volo recitare
unum experimentum quod hic unum comparate sit
dignum qui re vera est potens in omni di
gestione sic robustus homo accessit michi
complurimis annis et sic unicuique ipse
per virgam suam cuiuslibet saniem et menstrui
in mensem ut mulieres et paulatim egredie
batur et sine dolore et ut sibi videbatur
non differebat extimus seu sanies ab extimo
menstruorum nisi quod sanies erat per virgam et men
struum est per vulvam tandem cessavit ille
fluxus — tamen ante sibi et post cessationem
incepit pinguefieri bona pinguedine
que non nimis excessiva// dicit consequenter isto .d°.
causam quare aliquis, ipsis reperitur quia sufficie
rit dixerat quod in mulieribus cessat men
struatio propter vehementiam virtutis comprehendentis
cibos et per virtutem comprehendentem cibos
ut dicebatur intelligebat virtutem
digestivam cibi in stomacho aut consimilativam
membrorum aut utramque quare reperitur
ipsis et potentes super digestionem ultimam
et distributionem// deinde quare reperitur ut .s°.
non intelligeret quod per virtutem comprehendentem
virtutem aliam a digestione sive digestivam
et consimilativam reperitur ut declaret .s°a°.
amplius et ut [illegible] dixerat
tamen aut per vehementiam virtutis comprehende

tis et non dixerat aliquid de consimilativa vel de alia virtute
requisita ad istam operationem que est retentio men
struorum/ ad tamen preter illas virtutem digestivam que
stomachi requiritur et virtutis [illegible] comparativa
tas et perfectio et est membrorum quod notavit
per illud quod hic dixit et super depulsionem
necessariam quod ad operationem retentionis
menstruorum et expulsionem superfluitatis
menstrui quo expellitur viri// Et iste sunt pin
gues/ hic aliter ponit causam de alteratione
nem et quod de [illegible]// Concedit quod ista de alteratione .Nota.
est magis signa et declarativa dispositionis
dictarum mulierum que carent menstruis quod sit
et assignativa et redditiva/ dicit igitur quod
tales mulieres quibus accidit retentio men
struorum semper vel raro et qualis sunt pingues
et declarat sunt statim venose et lacertose
quod hic declarat lacertose [illegible] quod sunt ro
buste/ aut dicit pingues id est grosse quod ad
dimensionem totum et omnium membrorum et maior
veteres et similes et per hoc significatur sanitas
et fortitudo stomachi et epatis et per quas fortitudo
virtutis comprehendentis cibos et virtutis distributive
et per hoc significatur fortitudo virtutis animalis
dixit venose id est vene ample et notum
et per hoc significatur fortitudo cerebri et oculorum
ab eo/ et per hoc assimulantur viros
quod viri sunt bone complexionis et fortes morum in
comparatione ad mulieres/ dixit autem lacertose ut
declaret sunt quod in mulieres pingues per hu
dantiam solide carnis ut in hoc assimulentur
per fortes viris/ et per hoc habent fortitudinem
ultimam virtutis comprehensive cibos secundum modos
superius dictos/ aut potest dici quod dixit et iste
sunt pingues venose et lacertose ut innuat
triplicem forte diversitatem istarum mulierum
earum istarum quibus menstrua deficiunt/ scilicet
quedam sunt pingues quedam venose quedam lacer
tose/ quod autem pingues sint tales scilicet
ad de ante libro et assignat causam illico loco preallegato
quod debeat cedere in vias menstruorum necesse sit
in pinguedinem/ et istud est quod hic fortem
virtutem comprehendentem cibos et consimilativam membrorum .d°.
// dicit autem aliqui quod hic nec [illegible] quod alii
dicere decipit in 3 quod non inpregnantur
// Deinde quod hoc est verum in aliquibus sed in aliquibus .s°.
potest fieri pinguedo maior cum naturalem
caloris per innaturalis/ et vidi multas et
multas de talibus/ Post autem venose quibus
deficiunt menstrua semper vel raro quod sunt
agiles mobiles multum/ nec faciunt eis aliquid
facere in sua calorem et cum magno motu
et in talibus et propter fortem motum sunt virtutis
comprehendentis cibos fortitudo sicut modo dictum/ post

ac lacteos .i. canuos nimis et in eis est
manifeste dicit quod unde cum albor fortior
est ipsa et per possit palliari per compendi-
um dictis aliis in primo istius ut tracta-
tur p° ca° huius capituli quod dicebat
et quod ... declarat retentio menstruorum
ad purpureitatem .i. in quibusdam mulie-
ribus in quibus menstrua retinentur ali-
quis color rubeus purpureus et rubeus
tendens ad brunum et obscurum ut est
in lacteosis quando autem est rubeus albe-
dine coloris ut rosei ut in pinguibus
quando autem aliquantulum attrahit siccitati
ut in nervosis / Addit autem aliud de
quibus sunt fortes virgines .i. desponsa-
tionibus audientis quibus menstrua retinentur
aliqui sunt fortes virgines et assimulantur
viris et sunt ille quarum anche .i. prominen- .d°
tiores sunt fortes et strictiores pecto-
ribus pectoralia .i. in istis sunt latiora
et hoc est quod eorum complexio est
calidi cordis ut viri et per hoc sunt au- .5°
daces mobiles attemptantes viros for-
tes / et non solum pectus est latius sed ipsarum
extremitates ipsarum partium pectoralium
ut manus et brachia sunt pinguia .i.
grossiora plus sicut in infantibus anchas .d°
significantes petantur quod sunt de ipsis talibus mulieribus .5°
audientes // dicit quod sunt lacteo sunt et nimis
sedulosi in rubeis contingit videre per
totalia et superiora sunt maiora inferio- .d°
ribus / et iste tales multum sunt prominentes
aliqua mulierum quam mulieres ut in pluri-
bus propter causam ut dicitur debent contendi
tempore in quo maius sunt laboriosiores
nobilius / et ideo quod tales sunt stricte rine
nobis magis causa est debilis non attractiva .5°
sanguinis multum ymo magis venit ad eas sanguis
sufficiens et alius // et sunt multarum creatio- Nota quod est talis
num / sed sunt plura ... dicit nota
les mulieres aliis modis menstruis dicit quod
sic et sed // Contra quod in ... mulieres ut
mulier est quod ... superfluitates
plures quam in viris que sunt domini attrahunt .9.
et sunt in ... et ... .5°
quibus non veniunt vulsisse in quibus
fiunt menstrua aut sunt mobiles et
cum non habeant nimis et habeant
calidia multum ... et multorum humorum
quantitatem aggregant humores a gravitate
... quam quando sunt alii ... ex
dat ... ipse frequenter evacuantur alii
... propter conversiones frequentes quas
faciunt et propter conversiones fluctuum / si
autem sunt pauperes tales evacuant ...

que omnes cas super laborando in capite et aliis mo-
dis similibus // Amplius notandum quod veniunt ad
eis aliis modis evacuationem naturalem ut sanguinis
fluxus per nares tempore minutionis aut
per emorroydas tempore structuris quod unus
fortis expellit illud agravans in mag-
nis / quod autem accidit eis evacuationem per
plagas non tales sunt audaces volunt
plures et sub duce miror fuerit unum pla-
gatur quod sunt fluit sanguinis multus
aut propter plagas et verberationes expedit eas
ab minuere quod evacuantur per abstinenciam
aut ipse evacuantur per flebotomiam ipse senciunt
sunt aggravate admodum hoc et hoc ut
cadant in infirmitates sicut natura ipsa
in pigra quod non evacuat neque per nares neque per
emorroydas // dicit quod minus tamen quod non illud
per evacuationem per fluxum sanguinis narium possibile
minus evacuatur per menstrua cum in mulieribus
matrix sit deputata ad evacuationem superfluitatem
// dicit quod matrix est deputata ad evacuationes
periodicas per fluxum sanguinis aut emoro-
ydarum non sunt periodici et quod talibus
mulieribus accidit evacuationes non periodice
ut de mense in mense secundum periodum quam de anno
in annum aut de sex mensibus in sex men-
ses et non servantes ordinem in certo
tempore ut menstrua hec eius eis aggregatur
superfluitas non in toto quod omnes menstrua expectat
expulsionem // sed dicit illud superfluum
quod in eis aggregatur eo ... de anno in an-
num aut de sex mensibus in sex men-
ses aut de tribus mensibus in tribus me-
ses potest evacuari per minutionem et per quod
per menstrua sic per fluxum sanguinis na-
rium autem sed per emoroydas // dicit quod hoc
est non matrix non est deputata ad
evacuationem periodicas per quod est deputata evacua-
tionibus periodicis quod sunt de mense in me-
sem / et neque narium aut emoroydarum
evacuationibus non periodicis in melius evacuat
non per illas per quas per menstrua /// Sed
dicit per menstrua quod evacuantur menstrua
non periodice // dicit quod est necessarium sed sunt non
naturaliter dispositiones // Facta notio qualitatum et
... de pr[...] retentio est tempore ...
non sanguinea // Concludit cum sanguis est
grossus ipse non potest venire ad matrices
propter adiutorium venarum per quas ... sit
sanguis autem redditur grossus a frigi-
ditate ... aut propter multitudinem ...
admiscetur ei quod sunt ei admiscentur
humores melancolici aut flegmatici grossi aut
propter ... ... humorum
grossiorum et propter alia que generant humores

Nota quod est talis

Alia pars retentionis menstruorum
ex parte qualitatum materie
etc.

grossos q[uod] p[ro]p[te]r sata cap[itul]o de eo q[uo]d [illegible]
2° cap[itul]o isto et 3° d[icitu]r de asperitate i[n] p[ar]tell[is]
// du[bitatu]r q[uia] grossities h[uius]mo[d]i et co[n]t[ra] i[m]p[re]ss[i]o ma .d°
g[is] dicitur s[ecundu]m ba[s] q[uam] qualita[tes] // s[ecundu]m ba[s] aut[em] o[mn]is
in d[e]c[re]t[o] dicit[ur] magis c[on]ueniens q[uam] q[uod] q[ua]l[ita]t[es]
// d[icendu]m q[uo]d grossities dicat[ur] s[ecundu]m ba[s] q[uia] q[uo]d dicat[ur] .S°
s[ecundu]m ba[s] qualitatem magis q[uam] q[uod] [illegible]
apud medicu[m] magis reponitur s[u]b q[ua]l[ita]te
q[uod] s[u]b q[uanti]t[at]e [illegible] grossa pot[est] co[n]p[ar]ari
[illegible] et m[edi]co dicat q[uod] [illegible] // q[uod] instabilis q[uia] .d°
[illegible] fluxus ne[r]uo[rum] [illegible] fluxo[rum]
q[uod] grossities [illegible] fluxum i[n] modera
[illegible] dilatabat in[trinsecu]m orificia ne[r]uo[rum]
q[ui] dilatata c[on]stringi no[n] poterat // d[icendu]m q[uod] .S°
no[n] est q[uod] grossities a[liqu]a est c[aus]a fluxus
ne[r]uo[rum] [illegible] i[n] moderato[rum] q[uia] si g[e]n[er]at[ur]
fortit[e]r [illegible] naturis illa[m] c[om]pellere
q[uod] aut[em] est c[aus]a retentiuis / q[uod] [illegible]
debilit[er] [illegible] naturis c[om]pellere
tale[m] grossitie[m] // Et ca[us]a q[ue] est c[om]p[ro]
m[ixtu]m hic autem / declarat al[iqu]i[s]
me[m]bri[s] 3° s[u]b diuisio[n]ib[us] .s. quo c[om]
m[ixtu]m accidit ne[r]uo[rum] retentio
/ et p[rim]o circa hoc ponit ca[usa]s in[n]u[m]eras
/ 2° ponit unam c[aus]am c[om][m]unem / 3° dic[i]t
retenti[onem] ad [illegible] / 4° dicit ad c[on]tra
[illegible] / ibi 2a et illo[rum] q[ue]d[am] facit una[m]
aut p[er] [illegible] / ibi 4a aut p[er] [illegible]
et [illegible] / q[uod] d[icitu]r i[n] p[rim]a p[ar]te p[atet] // Co[n]du[m] .No.d°3
q[uod] opila[ti]o causat retentione[m] ne[r]uo[rum]
[illegible] pot[est] transire p[er] via[m] illa[m] [illegible]
[illegible] opilantes / opilatio aut[em]
fit [illegible] / c[on]strictiua / et at
tenuatiua / [illegible] aut fit p[ro]p[ter] [illegible]
tem i[n] medio ne[r]ui [illegible] fit illa
sicut fit h[uius]mo[d]i [illegible] aut grossities
aut [illegible] aut [illegible] aut porus
aut [illegible] aut caro aut aliquid tale
/ c[on]strictiua aut fit p[ro]p[ter] re[m] cadente[m]
[illegible] ne[r]ui unde c[on]stringit via
et talis fit ab apost[emat]e [illegible]
aut dislocatione / aut similib[us] / atte
nuatiua aut fit p[ro]p[ter] re[m] exsiccante[m]
re[m] [illegible] [illegible] aplica
tur / [illegible] opila[ti]o que fit a calore
et asperitate est opilatio attenuatiua
// Considera q[uod] d[ici]t p[ro]p[ter] calore[m] exsiccante[m] .No.d°3
ad d[ifferenti]am caloris dissoluentis h[umiditat]es
a[liqu]a[m] humectat / addit aut[em] p[ro]p[ter] ca[usa]s
c[on]stringente[m] .i. corrugante[m] et [illegible]
ficante[m] ad d[ifferenti]am caloris [illegible]
[illegible] sicut [illegible] / d[ici]t
aut[em] p[ro]p[ter] frigus exsiccans q[uia] q[uo]d[dam]
frigus humectat [illegible]
2a p[ar]tem // si aut[em] [illegible] q[uod] d[icitu]r magis exsiccat .d°

an calid[itas] aut siccitas // p[ro]p[ter] [illegible] i[n] corp[or]e .S°
pleno [illegible] exsiccat q[uia] dissoluit
h[umo]res et corp[us] colliquat // s[ed] i[n] corp[or]e modicu[m]
pleno q[uia] est qualitas multu[m] actiua
plus exsiccat / aut [illegible] siccitas
i[n] corp[or]ib[us] pleni[s] plus exsiccat / q[uia] [illegible] plus
exsiccat et no[n] dissoluit // Et multo[rum] quidem
facit p[ar]tem. hic autem / ponit una[m] c[aus]am
c[om]munem retentionis ne[r]uo[rum] / et p[rim]o
facit q[uod] dictu[m] est / 2° autem / soluit
[illegible] / ibi 2a et p[er]uenit ad p[er]mu
tatione[m] / q[uod] d[icitu]r i[n] p[rim]a p[ar]te p[atet] q[uia] aqua
frigida sua [illegible] opilat et [illegible] hoc
est [illegible] i[n] [illegible] [illegible] et
ardu[illegible] orificio[rum] ne[r]uo[rum] [illegible] / .d°
// q[uo]m[odo] aut[em] aqua frigida possit opilare
orificia ne[r]uo[rum] [illegible] et no[n] opila
re [illegible] aut re[n]u[m] aut [illegible] .S°
// ad hoc p[atet] solu[ti]o co[n]t[ra] q[uod] colligit[ur] [illegible] / 2° i[n]
[illegible] [illegible] p[er] [illegible] dic[itu]r domus
q[uia] est [illegible] [illegible] et orificia
ne[r]uo[rum] [illegible] sunt debiliora ne[r]uis
[illegible] alio[rum] [illegible] // d[icitu]r [illegible] aqua .d°
frigida faciat retentione[m] ne[r]uo[rum]
opilando ita q[uod] no[n] faciat retentione[m] opi
lando al[iqu]i[d] debilitando [illegible] aut [illegible]
[illegible] et ingrossando h[umo]res // d[icendu]m .S°
q[uod] p[atet] est q[uod] opilat orificia ne[r]uo[rum] [illegible]
et no[n] debilitat et no[n] ingrossat [illegible]
h[umo]res quia [illegible] regula [illegible] et o[mn]i[u]m
me[m]bro[rum] est [illegible] excepta [illegible] terre
ubi [illegible] / sic i[n] me[m]bro debilitatiua ^ tere
ne[r]ui i[m]p[re]sso agit frigida // Et p[er]uenit
ad p[er]mutatione[m] // hic autem / soluit
[illegible] dicit q[uod] faciat [illegible] .No.d°3
potus aq[ue] frigide q[uia] opila[ti]o[n]e[m] retentione[m]
ne[r]uo[rum] et dicit q[uod] sic et p[atet] // Co[n]du[m]
q[uod] [illegible] pot[est] multipliciter [illegible]
[illegible] aqua frigida opilat / opila[ti]o aut[em]
causat [illegible] transpiratione[m] et q[ua]
fit putrefactio / illa aut[em] putrefactio
[illegible] et [illegible] et magna et causa febri
[illegible] febre[m] / [illegible] pot[est] intelligi
q[uod] talis potus aq[ue] frigide q[uam] p[er]uenit
ad putrefactione[m] et ad ne[r]uo[rum] [illegible] co[m]p[ositi]o
ne[m] et [illegible] ut dictu[m] est sup[ra]
de c[aus]is [illegible] frigidas no[n] [illegible]
causat opilatione[m] [illegible] inducat
[illegible] mala[m] c[om]plexione[m] q[uod] [illegible]
mota illa mala opilatione [illegible]
adhuc [illegible] i[n] ne[r]uis
dispositione[m] [illegible] ne[r]uu[m] [illegible]

.S.º opilare // Item quia non est magis ... quam matrix in

.d.º

.S.º

generatione ... potest intelligi quod potus aque frigide perducit ad putrefactionem, scilicet ad cursum humorum putridarum quia debilitat digestionem vene et matricis et totius corporis et multiplicat facit humores aquosos ex quibus cum debito calore accidit cursus humorum putridarum, ut dictum est in primo capitulo supra, et ideo ob istam causam hodie mulieres dimittunt aquam et bibunt vinum, et non cavent de aliis nocumentis vini // Aut propter strictitudinem venarum interius et exterius ad intrinsecas causas et initias ponit et causam ponitur veneficas, fit autem opilatio propter initiam strictitudinem que inspissat menstruum ad cuius inspissationem ... acuitatio menstrui et vene ... et ... propter inspissationem partes sicut ... et propter ... opilatio propter initium adipis ... ratione frigiditatis adipis, secundo quia quando adipsum est initia coartat et constringit venas unde debet transire menstruum, aut propter initium humorum istorum ... aut indisposit ... in una ... instabilis ista non recipit instrumentum ... est cum stipitis tacto quod recipit quando menstruum // Item quod humores postea ... cum retentio ... menstruorum ... quia ad ... vide ... saniem ... propter ... nausee ... augustos ... quia ... non sit ... ut sic cavit retentionem ... qualitas, Aliquando post ... sicut ... et in via et in canali ... inclusis et ut sic cavit retentionem ... et ut sic ... hic ... solum // Aut propter apostema et ista ... plurimum cavit retentionem menstruorum ... sunt magna et sunt in visceribus et membris nobilibus quia ... ut initium ... illud quod deberet fluere per menstrua fluit ... apostematum et isto retentio non est hic sermo, Aliquando cavit retentionem ... ut quia in talibus sunt ... magna et ... et alii ... et ... repercussionem ... quia alii ... approximare ... de isto retentio non est hic sermo, ... apostemata cavit retentionem menstruorum ... et ... replet ... et ... et potius ... de isto retentio non est hic sermo ... quia tales ... non respirant ... et ... apostemata retentionem faciunt menstruorum quia coartant ... et opillant et isto apostema in ... menstrua // ... quia cum multa sunt orificia et multe vene ... apostema potest omnes illas constringere et

1 aut

respiciat

dea

.d.º

.S.º opilare // Item quia non est magis ... quam matrix in sua naturali dispositione est ... et vene ... exeunt menstrua ... magis circa collum ut dictum est supra, quia apostema ... in collo ... cavit retentionem menstruorum // Aut fit retentio menstruorum propter ... sicut ... mulieres ... et ... orificiis venarum colli // Aut fit retentio propter additionem carnis ... in mola que ... illa aplicata orificiis venarum opilat ea et ... ex ... egredi // Aut propter ... callosa aut nervus callosus ... // Aut propter tortuositatem viarum in ... menstrua ... ut ... immobile ... valent ... propter ... tortuositatem ... menstrua ... via est tortuosa ... retentio menstruorum propter brevitatem colli ... multiplicatur ... quia cum collum matricis est breve ibi non ... multe vene ... orificia ... et modice ... venientis ad illa pauca orificia est multum et ... opilat // ... cum collum est breve ... et ... angustie quia ... menstrua ... non valent // ... collum matricis est breve ... plus alterat ... et inspissant que menstrua ... // ... cum collum est breve tales non possunt suspicere ... menstruorum // Aut propter percussionem, hic Avicenna, ... ad causas et ... retentionis menstruorum et ... // ... quod propter percussionem et casum claudunt ... orificia venarum ... quia cum fit percussio ... retentio ... et accidit aliquis fluxus menstruorum magnus ... aliquis ... alia forma ... que claudunt orificia venarum ... et ... magno approximatur illa ... forma ... fit retentio menstruorum et ... approximationem illorum ... approximare ... dilatantia // Facta autem propter retentionem, hic Avicenna, ... menstrua propter ... et ... et ... dicendorum ad ... et ... non est ... dicit ... retentio menstruorum facta propter retentionem ... menstrui ... et ... facta ... non ... superfluus

et

rerea

.No.ª

[illegible]

.1º. .p. 2m.

.2m.

.3m.

.4m.

.1º.

.2º.

.Arg. m.

.Ad 2m.

.1º.

.6º.

.1º.

.2º.

.3º.

.1º. 6º. no(ta)

[illegible]

Vtm vehementia virtutis comprehendentis abos sit causa retentionis menstruorum.

corporis et proprie quando non post perfecte immutare alli[us]
et hoc propter fortem [?] remanet quedam impressio
per propriam virtutem ut via qua in[?] expelleretur
caret propria actione et ideo expellitur et tale
est membrum vel membrum ita se habet .2a.
ad immutativam dictam duplicem sic indige-
stum in dyaria .i. in telaria in qua non
expellitur quia stomachus non certum alterat quia non .3a.
nota est gracium membris sic et hic multi-
plicantur humores in epate et venis et to-
nota to corpore ita ponit avicenna 4a que de gravata anima [illegible]
cum 1a immutativa ista fortificatur du-
plex dicta immutare virtute apz quod non mit-
tit plus aliud indigestum et per quod non .4a.
fluit membrum proprie dixit 1a vel avicenna quod
Nota fortitudo virtutis est ut albos est et retentio
nimis membrorum // Condicione 2o quia dixit
vehementia virtutis correspondentis albo singulari
li po ut notaret diversitatem immu-
tativam / Albus est albus que immu-
tat immutativa propria membrorum que est actio
albus / vel dicit albos in plurali propter
diversitatem actus virtutis immutative que fit
appositio unio et assimilatio in quibus ac-
1o. tibus virtus immutativa videtur variare
albus // 6a instabilis quia ad defectum virtutis .6a.
2o. immutative que ipsum superfluum nec erit
plura superflua quod pota ab animalibus // Quia
3o. plus consumunt erit superfluum equale .9.
et non inequale cum contrarium dictum est .8o.
4o. frequenter // Amplius fit ut eisdem ideo unus .Ad primam
membrum gravatum ex defectu virtutis
immutative proprie et membrum gravatum
ex defectu immutative corporis // Amplius
possibile ut una istarum est fortis sine .Ad 2am.
alia / ut puta ex esse fortis immutativa corporis et .Ad primam
membrorum esse debilis vel econtrario // Ad primam dicendum
primo quod ipsum est superfluum in quanto vno .Ad 3am.
et inequali tamen non et talia superflua
fit non tanta ab animalibus valde frequen-
ter // Ad 2am dicendum quod absolute est super-
.Ad 2am. fluitas inequalis quamdiu non fiat
et in puritas secundum colore aut melan- .Ad 4am.
co et dicitur fieri superfluitas in quanto, aut
dicendum quod non est superfluitas quantum et qualis
.Ad 3am. // Ad 3am dicendum quod aliquo fit eiusdem non
et aliquo diverse sic ille virtutis que ut
et dicitur // Ad 4am dicendum quod ratio est quod una
.Ad 4am. sit debilis et alia fortis / possibile hic esse si
non perduraret una fortitudo sine alia
longo tempore et maxime non perduraret fortitudo
immutative membrorum cum debilitate
immutative corporis / et est ideo quia immuta-
tiva membrorum recipit fortitudinem ab immu-
tativa corporis sicut recipiens a mandante
pa 9o // Et post 9o sit quod vehementia virtutis immu-

tative proprie et corporis est ea retentionibus membro-
rum ideo quia tollit causam membrorum ut patet
ex dictis // 2a 9o sit quod fortitudo immutative
aut proprie aut corporis non est sufficiens
ut fortitudo ambarum ideo quia due et plus
possunt in unum effectum quam una causa cete-
ris paribus // 3a 9o sit quod talis fortitudo immuta-
tive quam est causa et tamen et vehementia
dat retentionem membrorum talis retentio
inducit privata actione et morbus et
quam est calidus et vera et cum tali stat
sanitas et prolixitas ista 9o patet ex dic-
tis et ex hiis que ponit avicenna in capitulo
presenti // 4a 9o sit quod fortitudo immutative re-
tinet? causa est ea in qua membra in hiis
mulieribus fit renovatio per experientiam
ideo quia illud quod deberet transire in mem-
brum non sit ad natum generatum // Quinta
9o sit quod talis vehementia virtutis
immutative quam durat per certa tempora quam
non sunt fortitudinem aut debilitatem sue
inspiratio et alias ob ista causam habet mem-
brum infirmitas nunc et non post quam
et quod habet nunc membrum causam et
fecit ptaules? // 6a 9o sit quod vehemen-
tia immutative est melior dispositio corporis
ut inducimus? quam debilitas quia in talibus mu-
lieribus fit sanie et nunc tempus plus tempore
// Sicut patet quod mulier pro uli est mag-
nificans // Dicendum quod verum est quam consequitur
hec membra // Ad instantias ad primam dicendum
quod illa calor et vigor amplitudo tum
per quam generant in virginem et non nisi
superfluum quia non generant membrum //
Ad 2am dicendum quod illud quod generant cum vehemen-
fortitudo immutative non est superfluum
ut dictum est et tamen est nocumentum propter
quam retentionem // Ad 3am dicendum quod vehementia
virtutis immutative non reperitur in mu-
lieribus secundum se sed cum multis reperitur quod
sunt hic dispositio in colore et in carnositate
non in propriis habent vehementiam
virtutis immutative etc // Ad 4am patet etc
q Vtriusque accidunt et augmentantur
retinentur / postquam avicenna / posuit
causas retentionis membrorum hic intendit
ponere eius effectus / et primo ponit illos
qui consequuntur frequenter / 2o ratio quod intende-
2a ibi et quam accidunt et in complexione
facta pa in .x. 2am nimis effectum quod ponit
ibi et ergo avicenna de iterare et
accidunt extra egritudines causam sibi
4a egrum pessimus ibi quia et plures
ex eis egrum sicut ibi ista et accidunt
et difficultas ibi 7ma et gravantur
corpus ibi quia et quam difficilis fit
membrum ibi quia et accidunt et inquietudo

ibi [illegible] et quia apostema [illegible] / [illegible]
[illegible] // Continuatur ad [illegible] superius in prima
parte istius 24 tractatus per capitulo circa
medium quod faciunt effectus retentionis menstruorum
[illegible] in repetit eos et addit ali-
quos effectus quos ibi non posuit / primus
effectus quem addit quod non posuit
est suffocatio matricis [illegible] suffocatio matricis
possunt cum dicens quod [illegible] suffocatio — collectio aut declinatio matricis
— Ad alteram partem // [illegible]
prima [illegible] propter multas causas
ut patet in capitulo precedente / [illegible]
[illegible] propter siccitatem matricis aut
propter calorem constrictivum matricis [illegible]
menstrua [illegible] ad matricem
magna — [illegible] et [illegible] oppilat
[illegible] menstrua non possunt exire et [illegible]
sunt in matrice [illegible] calor
[illegible] aut siccitate fit collectio
matricis — aut declinatio eius ad alteram
partem [illegible] menstrua [illegible] ad matricem
cum non sint [illegible] ut apostemata et
cum non valeant exire corrumpuntur
et faciunt suffocationem matricis [illegible]
et propter talem collectionem non potest — sicut
[illegible] quod [illegible]
[illegible] quod
fit matricis suffocatio / quod autem [illegible]
ut matricis accidat retentione
menstruorum dictum sunt supra / quantum ex
Nota — retentione matricis accidat apostema [illegible]
patet et dictum sunt supra / et ista apostemata
post [illegible] diversitatem [illegible]
et [illegible] / et [illegible] post et [illegible]
et dura et mollia / et quia sunt apostemata
in [illegible] super matricem // dubitari posset .2o.
quo cognoscitur sit suffocatio [illegible]
et retentione a suffocatione [illegible]
retentione menstruorum // et quod dicitur
in suo capitulo // ~~Et tamen~~ [illegible] hic .6o.
ponit [illegible] effectum [illegible]
ex retentione menstruorum / et [illegible] // Continuatur .Nota
quod ex retentione menstruorum in mulieri-
bus [illegible] debilem stomachum [illegible]
[illegible] super matricem et oppilatione [illegible]
matricis et [illegible] quod non
potest transire ad [illegible]
[illegible] ad stomachum suffocat [illegible]
stomachum [illegible] debilitatur digestio quod [illegible]
quia [illegible] stomachus [illegible]
[illegible] aut [illegible] aut [illegible]
et quia corrumpunt et digestio aut
[illegible] in [illegible] materie
[illegible] et accidit casus appetitus
quia [illegible] flegmatica obtundit aut
[illegible] nervos et [illegible]
et [illegible] stomachi quia corrumpunt [illegible]
appetit [illegible] carbones et [illegible]

menstrua sunt mala et flegmatica mali [illegible] / quia accidit
nausea et [illegible] .Nota
et [illegible] stomachi [illegible]
aut propter oppilationem ut in ydropisi aut
propter [illegible] aliquam [illegible] subtilis
aut quod menstrua sunt [illegible] itaque ista accidunt
non omnia accidunt simul [illegible]
sed quedam quibusdam ut [illegible] colericis
et [illegible] complexio et co-
lericis / debilitas aut digestio et corruptio
appetitus flegmatici et [illegible] aut corrup-
to // Et accidunt et. hic ponit [illegible]
modum effectuum et [illegible] / [illegible]
[illegible] debile caput [illegible] menstruorum re-
gurgitat superius et facit dolorem capitis
[illegible] et multas [illegible] epylensia
cum [illegible] est flegmatica replentium ventriculos
cerebri [illegible] paralisim cum movet .2o.
[illegible] ad nervos et lacertos // [illegible]
[illegible] epylensia sit passio cerebri
aut nervorum quod [illegible] / hic
[illegible] passio nervorum et postea [illegible]
sub [illegible] sit epylensia — et paralesis
itaque [illegible] quod epylensia sit passio
nervorum // [illegible] primo quod epylensia .5o.
est passio nervorum quo ad [illegible] ipsa
[illegible]
[illegible]
nervus [illegible] ad [illegible] perfectum et
essentia [illegible] est passio cerebri / [illegible] .5o.a.
[illegible] est in cerebro // aut [illegible]
[illegible] / [illegible] et accidunt
et ea [illegible] retentione menstruorum [illegible]
capitis et — nervorum et [illegible]
[illegible] de [illegible] capitis sit epy-
lensia et postea [illegible]
nervorum sit paralesis // Et [illegible]
[illegible] hic ponit [illegible]
[illegible] effectuum et [illegible] dictis
[illegible] et retentione menstruorum
in [illegible] debilia [illegible] regur-
gitat illud quod [illegible] ad ea [illegible]
[illegible] materiam [illegible] et [illegible]
quia cum [illegible] venit in pectore
aut pulmone propter [illegible] et [illegible]
factam ab immoderata repletione
// Et plurimum. hic ponit [illegible] effec-
tum / et [illegible] et retentione menstruorum
regurgitat in [illegible] debile epar [illegible] /
[illegible] et quia suffocat [illegible] epar
quia resolvit [illegible] et [illegible] generatur ydro-
pesis / quia [illegible] generantur apostemata epatis
aut [illegible] epatis et alie egritudines
dicte [illegible] / et retentione menstruorum
in epate [illegible] tamquam totius
quod epar [illegible] illius [illegible]
ad totum / aut generat [illegible] malos [illegible]
[illegible] quod transmittit ad totum quod alterat

titudo totius // Et accidunt ei. hic ponit
sextum modum effectum et patet quia ex retentione
menstruorum arcentur meatus nervorum continue
et constipantur ut spasmus et consolidata
contrahit aliquis cum collum vesice amplificatur
atque regurgitat idem ad vesicam et debilitat
tat eam unde non potest expellere urinam nisi sic
urine / aut quia apostematur collum
quare accidit difficultas urine ex causis
antedictis / Sed quia accidat ei vesicam compressio
simpliciter magna et magnus conatus emittendi
urinam quia idem retentio est acutum
pungitivum aut salsum baurachinum
quare residuans aut regurgitans adversus
sicam stimulat eam unde accidit vesica tunc
multum comprimi ut expellat quod stimulat
Et accidunt dolor alchatim quare ex re
tentione urine gravatur vesica et
trahit interius membra quibus alligatur .d.
quare partes alchatim idest loca ossiosa que .S.
sunt infra renes // Amplius menstrua retenta
multa quia residuant usque ad locum
alchatim et ibi extendit et inducit
dolorem aut propter malam compositionem quam
inducunt et inducunt dolorem colli tu
pluris id est matricis aut vesice aut capitis
retentio aut menstruorum inducit dolorem
colli matricis aut vesice et quod est
planum — quia menstrua menstruorum retente ex
tendunt partes illas / potest et retentio
menstruorum causare dolorem colli capitis
quia materia retenta et regurgitata ad
caput fluit ad collum et ibi extendit
dit et inducit ibi dolorem / aut per dolorem
colli intelligit ibi dolorem gutturis
ut squinantiam que fit et atque ex retentione
menstruorum materia regurgitante a cerebro
ad gutturem / aut et prima regurgitatione
regurgitate ad guttur // Et gravat
corpus. hic ponit nonum effectum
contrahentem ex retentione menstruorum et
patet quod dicit nam ex retentione men
ambitum strum gravatur corpus quia materia regur
gitat ad partes totius aut quia regur .Nota
gitat ad partes maxime ad cor et ce
rebrum et suffocat calorem propterea suf
focationem per capitis gravitas membrorum
quia non est subtilis sed spissa et ex terminat
atque quia quum spiritualis est multum
ma[illegible] cruda resolutio humiditatis membrorum .Nota
aut est inepta nutritioni unde non
fit restauratio deperditi et cum talis dispo
sitione aliquis ex terminatione adhuc stat gra
vitas corporis quando fiat calor subtilians
tans et sublevans et retentio men
struorum contrahit quia gravitas corporis et exten
uatio et obiecta displicibilia quorum pu
cia putata partium ymaginatur concu
sat [illegible] // Amplius vapores ele
vati a materia menstruorum mixti cum spiri
tibus currunt tenebrosi inducunt tristi
tiam et adveniunt melancolie compilationes quia
materia movetur supra sensitiva membra et
febres adhuc retentio extra materia inflamma
ta per caput cum est acuta atque tunc sunt alie
febres sed dixit et ad humoribus quare sunt di
versi forte non fuisset terdinum / quare aut
alie febres accidunt ex retentione menstr
uorum patet ex premissis et potest haberi ab Avicenna
supra primo capitulo ipsius 24 tractatus nam
ibi dicebat quod mulieri generaliter veni
unt ex retentione menstruorum atque
flegmatica atque melancolica et atque collerica // Sed quare
eos quis in pluribus contingit // Adimus quod
ex materia sexus flegmatica sunt ex regione quando
dicit laborant multum eadem generatione inpu
guatus et per capite unius fit colerica
— colubi et per eos febres incurres
// Et quia difficultas. hic ponit octavum
modum effectum et patet quia dicit aut
Avicenna / quod fortasse illa gravitas est cum
dolore capitis / quod potest duo exponi
primo et fortasse illa gravitas est id est cum
illa gravitate et difficultate sermonis
e cum dolore capitis / quare illi vapores quando sunt
multi adeo quod corporis calor et siccitatem ex
siccant lacertos lingue et etiam indu
cunt malam compositionem in panniculis ce
rebri unde causant et inducunt malam
dispositionem in panniculis cerebri unde cau
sabitur dolor capitis / secundo potest exponi
quod gravitas sermonis et difficultas ser
monis quia per accidens causat dolorem
capitis quare mulier in tali difficul
tate sermonis irascitur in moderata
[illegible] ira fit ebullitio sanguinis non solum
a corde sed ad caput et inducitur capitis
dolor // Et confidencia quod illi vapores mo
ti et expansi supra musculos totius
corporis cause gravitatem totius de qua
loquebatur Avicenna / supra // Et accidit
ei inquietudo. hic Avicenna / ponit no
num modum effectum et patet quod dicit //
Conditum quod inquietudo potest esse tempore
dormitionis / et potest esse tempore vi
gilarum / inquietudo aut tempore dor
mitionis potest esse quia illi vapores
inducunt vigilias cum mulier deberet
dormire vigilia autem tempore so
mpni est cum inquietudinis et cum recto

[illegible] de latere

luxionis et laxit [illegible] / et causa cum [illegible] quia
cum homo non potest dormire in uno situ muta
tur aliud ut videat et ut experimentatur
si potest dormire in alio situ, potest et talis
inquietudo in tempore vigilie quia racione illorum
vaporum aut humorum corruptorum ad habitum
totius corporis mediante positionis gravat
membrum quia similiter stat gravitatem
movet gravatur si sedet et gravatur tali
quia accidit inquietudo quia in [illegible] non ponis
sit gravatum / accidit autem et inspiratio ob
aliam causam quia tempore sompni non potest
dormire et in tempore vigiliarum sit
inquietudinem // et contra hoc apparet solutio ad .d°.
unum dubium quia diceret quis quia reperit hic
inspirationem quia superius dixit sufficienter quod
retentio menstruorum constrictat // addit quia .6°.
potest videri quod non solum inspiratio
accidit causa intrinseca sed causa ex
intrinseca sicut ex effectu dicto scilicet ex
vigiliis que fiunt cum mulier deberet
dormire et illa inquietudo que accidit
in tempore vigiliarum // Et quia capitulo presenti
hic ponit .x. quos effectus provenit
tum ex retentione menstruorum et primo
nam quia est [illegible] est multum causa
et facit apostemata [illegible] et pustulas
in [illegible] totius et scabies quia aut
sompnum mittit circa locum [illegible]
quia residat anima retenta vel maliciam
// Et quia accidit ei hic dicit, incidit
ponere effectus proprios et raros quos contingit
[illegible] in presenti libro / et primo ponit illum
effectum / 2° infert unum correlarium pro
nostro / 3° ponit causam duo / 4° sol
vit alterum duo / quinto [illegible] revertit
ad effectus tres qui accidunt ex retentione
menstruorum ubi 2a quia sanguinem ubi
3a ergo quia provenit ante mortem ubi 4a
et pluries [illegible] ubi quinta et accidit
// Circa ad primam partem dicit autem quod quia
accidit ei scilicet mulieri in complexione sua
effectus proprius et extraneus cum retentione
[illegible] sua [illegible] patet non totum
// Concludit quod cum mulieri [illegible] non No[ta]
propria et [illegible] et pilli in longitudine
[illegible] non [illegible]
pillos ut in pectore aut in maxillis
et in barba iste effectus est extra
neus et raro contingens / effectus autem
[illegible] et ut in pluribus contingens
ipse effectus est extraneus quia eius
causa non est [illegible]
[illegible] / hic [illegible] ponit aliquas

causas / 2° iste effectus est extraneus quia raro
contingit / 3° est extraneus quia in [illegible]
subito accidit effectus quia mors / quia
[illegible] pilli in pectore aut in bar
ba in mulieribus hoc signum [illegible]
[illegible] fortificato aut calido quod
accidat mors [illegible] et extra
neum multum / [illegible] et accidit
ei in complexione sua et ponitur aliqua condi
tiones cum quibus accidit iste effectus
non contingit nisi cum aliquibus conditionibus
prima quia talis mulier sit in complexione [illegible]
[illegible] et quod debet ei racione sexus sit nobilitate
elevata aut ex [illegible] calido aut ex
[illegible] aut [illegible] super [illegible]
et ideo dixit et quia accidit ei in complexione
sua simpliciter elevatio super illud quod debet
ei racione sexus [illegible] elevationem potest
fieri pillorum generatio ubi prius non fiebat
et hoc quia [illegible] retentio menstruorum
/ 2a conditio est quod sit fortis creationis
id est fortis [illegible] et [illegible] quia non
generat [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] caliditatis
et [illegible], et si non generat humores
aquosos [illegible] et digestos
ab ipsis [illegible] elevatam menstruorum
[illegible] ita quod
sua sanitate gravabat [illegible] et humores generabat
[illegible] / aut ex [illegible] quia est fortis
creationis id est quia [illegible] est ita fortis
[illegible] illa elevatio complexionis ultra sexum
[illegible] non debilitat [illegible] quia nun
[illegible] illa faciat multa opera [illegible]
[illegible] / aut ex [illegible] quia est
fortis creationis id est [illegible] creatum
[illegible] fortior [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] talis elevatio [illegible]
fortior [illegible] pillorum / 3a conditio
est quod [illegible] sit fortibus talibus mulie
ribus et [illegible] ad [illegible] menstruorum
[illegible] ad [illegible]
ut [illegible] aut [illegible] ut per has
[illegible] et conditio [illegible] mulieres [illegible]
[illegible] viris assimulatione qua na
scantur pilli [illegible] ubi non [illegible] ut
in pectore aut in maxillis, et barba,
et ista conditio est necessaria quia si fieret
elevatio caliditatis in mulieribus [illegible]
calor elevatus multiplicaret aliam
superfluitatem [illegible] non fieret generatio .d°.
pillorum nec barbe ut notum est [illegible]
alium effectum induceret // dicit
istam partem [illegible] quod [illegible] ipse mulieres
[illegible] de quibus dictum est supra

.2. generaret in menstruis propter vehementiam virtutis
comprehendentis eas // Amplius cum in talibus
mulieribus fit generatio pillorum in pectore aut
in barba causa deberet esse ista scilicet quia
deberet generare menstrua huius virtutem activam
3o et generativam et sic talis mulier conti-
retentos menstrua in alia muliere aut in ipsa ^ fit posset
ipsa deberet generare // Amplius non videtur provocari
contenta in menstrua in menstruali debeat calor sibimet
ita elevari quod possit generare cum menstrua [?]
in menstruali saltem quantum sufficeret causari . No 3
quo suffocato non fit pillorum generatio ut
Ad pm vel in pueritia // Ad pm dicendum quod iste mu
lieres dicuntur ab isto quod earum remanent in ut
menstrua tempaliter scilicet illis quod retenta semper
nec // Amplius ipsius talis elevatio calor
est accidentalis et propter remanentes mu
lieres alamen sunt semper vel talis el
levacio inducit mortem ut dicetur
inferius quod sequitur // Sillam(?) questio est naturalis
dispositio corporis etatis // Amplius
in illis quod calor sit elevatus est elle
vatus tantum quod autem materiam resolvit in fu
mum aut in nec via // Si hic calor genera
.Ad.2m. tur in pillos // Ad 2m dicendum quod non est verum
.3. quod talis calor est propter naturam vitia nocturnis
.5o. // Si instabis quod in mulieribus audetis
.9. generabitur menstrua huius virtutem activam
.6o. // dicendum quod non est verum quod talis non est in
elevatus // Si instabitur dicens quod po
natur quod calor ille illarum mulierum in .do
quibus generatur barba paulative fiat natura
lis // dicendum quod non potest esse // Sic non potest esse
quod calor febrilis fiat naturalis quia calor
.Ad.3m. 3 gradus non potest fieri primo in statu
in 3o gradu // Ad ultimum dicendum quod menstrua .So
sunt quare suffocatur causa mulieris non
elevatum non est necesse quod suffocet
per permutationem gradus // Quare frequenter
hic ex dictis infert corollarium pronosticum
autem quod dicatur // Conclusio quod in mulie
re nascitur barba est signum permu
tationis quoniam mulier non debet habere barbam
.No 3 scilicet pillos caloris elevatio a quo fit barbe .No 3
generatio sit quando calor est sta[?] resolutio quando
tur complentur at [?] multiplicat
[?] et [?] ex [?] dentes videlicet et
ex neccessarie et breviter fiunt [?]
pere [?] moriuntur tales mulieres
in parvum tempus Aliqui autem dicunt quod impri
guantur ex tali retentione menstruorum
et est subita et magna permutacio
moriuntur talis cum permutatio subi
to facta non est semper aut signi
ficat multam mutationem corporis mu
lieris a sua dispositione / est autem subita
mutatio est ea mortis aut infirmi
tatis magnae / unde ait Tholomeus

audiuntur consilium dicebat quod ante sit viri et ante mu
lieres quando [?] semper manet [?]
mederi semper [?] morte aut infir-
mitate facta est propter magna permutationem
// Et quia propter [?] / hic solvit quandam
dubitationem quod si in talis permutatio et sic
tales preservantur a morte solutionem
quia est quod menstrua non possit provocari talis
// Conclusio quod talis dispositio potest 2 considerari vnius
dani [?] modo quod fiat resolutio talis in me
bus [?] et ut sic potest fieri contra
[?] talis elevati et per [?] menstrua
tum et per mulieres possunt preservari
a morte // Alio modo potest considerari quod iam
facta est resolutio talis et menstruorum
nunc facta et tunc non fit aliqua remedium
rationabiliter potuit curare quod deficit
re [?] in puris non est aliquid a quo posset
dari subsidium alius ut [?] aliqualiter defi
ciente virtute vana sunt omnia / Sed si sinit
[?] quo est facta illa subita
permutatio et magna non potest fieri
provocatio menstruorum / ymo licet talis in
permutatio fiat in multis mulieribus et parvo
calido naturali si fiant remedia provocati
va menstruorum cum talia sint calida
eligunt materias et suffocant calorem / si
aut fiat flebotomia saphene talis bene mo
vet sanguinem ad inferiora sed non potest aperire
orificia venarum clausa // Si autem
ratione ut [?] dato quod menstrua provoce
tur et remittatur ille calor fiat il
lorum pillorum generatio in barba aut alibi
remotio et depilatio a illi pilli generati
remanerent // dicendum quod remanere possent
usque ad tempus sed infuit cadent quia non
esset regeneratio quia tamen quod [?] pillos [?]
mulieres non permittere sunt talis
pillos per retardationem vero non permittunt sic
tamen pillos suos inferiores [?] // Et pla
res istarum hic adiunct / solvit alterum duo
et primo solvit dubium / 2o declarat sic [?]
etiam [?] non [?] // Conclusio quod [?] potest
introduci pluribus modis / primo [?]
dorad [?] statum [?] diceret ista
las mulieres quibus frequentur [?]
generationem pillorum barbe sine [?]
[?] non [?] viri aut fecunde
[?] quibus ad [?] viri // Ad
hoc solvit quod plures istarum quas dicitis
quod generant et [?] multos / ea autem
[?] et quoniam [?]
elevatio causis [?] diminuitur [?]
remittitur menstrua et calor eleva
tus agens in illam materiam retentam

generat pillos / 2o potest sic introduci / dictum est quod quando facta retentione menstruorum et facta generatione barbe et nigrositatis membrorum difficile est provocare menstrua et tandem difficile est tales provocare ad motum [illegible] / mulieribus autem est hoc plus aut nigrantibus aut masculinis / dicit quod hoc maxime est in illis que multos generaverunt / eo quod in illis que multos generaverunt calor est multum resolutus et in illis in quibus virtus est debilis et similiter dispositionibus preter naturam est multum difficile subvenire / 3o potest sic introduci / dictum est quod facta retentione menstruorum mulieribus contingit frequenter quod generatur barba et factum nigrositatis et fiunt ydropice / quibus autem accidit plus talis nigrositas et talis ydropisis problema solvit quod illis que plures generant et quibus est calor magis resolutus / 4o et ultimo potest introduci respiciendo ad supradicta dictum enim est quod mulieribus accidit retentio menstruorum et ex retentione menstruorum accidunt varia accidentia et specialiter matricis lesiones propter compassionem nervorum dorsi et capitis et aliorum nervorum circa quibus accidunt plus retinentie menstruorum et quibus accidentia retentionis menstruorum an in mulieribus que multos genuerunt an sterilibus / solvit et dicit quod mulieres que plures generant et pariunt multos filios in quibus magis accidit retentio menstruorum et per consequens retentionis accidentia / causa autem huius est quia mulieribus talibus citto accidit retentio menstruorum cum desinit corporis subtilitudo / quia in talibus membra sunt inanita et cessante corporis [illegible] quod est causa attractionis menstruorum ad matricem membra trahunt illud [illegible] quod exit in propriam substantiam et post remanet superflua et causat accidentia supradicta et alias barbationem / sed in mulieribus que non generant [illegible] deficit corpus in generatione aut menstruat quia membra respiciunt ideo cum superfluum quod fit expulsio generatione quia membra non sunt inanita et ideo superflua superfluunt

|| Circa omnes istas expositiones est dubium / quia hic dictum est secundum omnes expositiones quod mulieribus que multos generant plus accidunt accidentia supradicta scilicet enarrata et barba et ydropisis et in aliis certo per illas dispositiones et accidentia propter compassionem pectoris vesice et totius 2a mulier que multos generat est magis infirma quam sterilis cum quo concordat dixit Avicenna, sed contra sterilis / dicens quod mulier que generat et parit magis est infirma quam sterilis .do.

sterilis aut plus est infirma // Ad hoc dubium intelligendum primo quod mulier que multos generat et parit magis est infirma ratione dispositionis et aliquando que generat et parit et hoc est corporis quia cum corpus exercet magis infirmatur quia ipsa magis generatur et concedit expurgationem aliter superfluitatibus propter partum / sed secundo videtur ratione per quam generat et parit ipsa infirmatur ut puta corporis quia retinentur menstrua que sunt causa multorum accidentium ut omnium accidentium dictorum .3o.

// 2o dicunt quod mulier que multos generat et parit est magis infirma intrinsece / sed extrinsece sunt non magis plus infirmantur extrinsece sunt quia plura sibi contingunt ut dicit Avicenna // 3o dicit quod mulier que multos generat et parit magis infirmatur continue [illegible] quia non [illegible] in [illegible] multa [illegible] frequenter habundet in [illegible] / prima solutio est melior // Cum igitur non corpus cum [illegible] dubitat primo ostendit quod mulieribus que multos generant et pariunt accidit retentio menstruorum ex qua fiunt accidentia supradicta / 2o ostendit quod difficulter provocantur eis menstrua / 3o solvendo ad unum dubium ostendit quod maxime conveniat in provocatione menstruorum in tali casu // ibi 2a et remanent [illegible] ibi 3a quibus [illegible] Primo ad primum primo dicit Avicenna quod mulieribus que multos generaverunt accidit retentio menstruorum quia membra propter evacuationem per matricem [illegible] cum deficit eis corporis membra ut repleantur retinent menstrua corporis autem propter consuetudinem attrahit menstrua ad matricem // amplius menstrua [illegible] contrahit // amplius propter partum orificia dillatata non [illegible] et novo fluunt [illegible] maxime cum continuatur corporis .3o.2. .3o.3.

|| Consequenter dicit / ostendit cum retentio [illegible] quia non videtur [illegible] quod ipsis mulieribus deberent menstrua defluere [illegible] orificia sunt dilatata et [illegible] ad matricem [illegible] membrorum deficiente corpore deficit confricatio et deficit illud quod est attractivum ad matricem quia per violentiam [illegible] ostendit quod deficiente corpore fiat elevatio caloris in ipsis mulieribus a quo calore elevato et ideo sic fit barbe generatio et pillorum aliorum et causa fiunt quia [illegible] / ymaginatur quod calor sit elevatus [illegible] corporis ergo posset [illegible] elevationes dato quod deficiat corpus quia elevatio facta paulatim [illegible] corpus [illegible] est impressa [illegible] potest dici [illegible] // Sed in .Nota. .9.

.6° tercii talis elevatio deberet esse causa men-
strualis qui fit dillatando vias et sub-
tiliando materiam // Dicendum quod verum est sensibiliter
mutatur sed est in ambitu corporis et ideo ad
ambitum corporis et ad extremitates trahit materia
et licet in ambitu corporis non generentur pilli
generantur tamen ubi conveniunt esse pillos generatio
et ista ratio potest introduci tot modis
quot precedens correspondentes illis modis
et in contrarium // Et removentur ab eis.
hic addit, ondit quod in talibus removen-
tur et provocantur cum difficultate quia
cessante coitu in ab eis retinentur men-
strua membra ex maiori contrahuntur illud
menstruum ut repleantur et calor est
elevatus quia illud quod non convertitur in mem-
bra convertitur in pillos / menstrua vero difficul-
ter provocantur quia remanet diu ex ma- .d°.
teria membrorum et quia remanet illorum calor
elevatus // Amplius sunt debiles propter resolu-
tionem caloris in partibus interioribus et maxi-
me sunt [illegible] incipiunt membra nigro- .2°.
sescere et fient ydropici in pluribus ex pro-
vincia dictorum // Dicit quod tales effectus fiunt
aliqua causa / ut puta ex dimissione coy- .Ad p^m.
tus sed deberet cito removeri scilicet per usum
coytus // Dicendum quod verum est cum ex parte est
fortius sed ut in pluribus aliquis adhibetur
remedium ex parte debilitatur cum non va-
leat remedia / quia autem a principio debi-
litationes coytus veniunt et propter quos conficiantur
adhibentur remedia patet per predicta quere etc.
// Quare [illegible] hic addit, solvendo
ad unum dubium ondit quod magis [illegible]
ad tales retentiones menstruorum [illegible]
menstruorum quod in est quantum in tali retentione mulierum .5°.a.
aut dictarum quod dimiserunt coytum quibus accidunt
effectus audicti solvunt per coy-
tum unde dicit quibus scilicet mulieribus patien- .9.
tibus retentionem menstruorum propter dimissiones .5°.
coytus acceptio coytus et acceptio
conceptionis simpliciter unum est necessarium simpliciter
quia talis coytus et acceptio conceptio-
nis facit menstrua provocationem et remo- .Ad 2m.
vet causas dispositiones que faciunt evacuationem sanguinis
.i. provocatur et retentio sanguinis menstru-
orum propter dimissionem coytus // Concludit quod
inter omnia remedia in tali retentione
que fit propter dimissionem coytus est maximum
faciens ad provocationem menstruorum propter
quia in coytu fit confricatio et propter quos attractio
ad matricem // Amplius sperma propter
existens in matrice videtur attrahere men-
struum ut ipsum agat et [illegible] de
deinceps ad generationem et conservationem

.No.3

.No.3

precipue proximat in utero diriguntur menstrua
struum ut non fruscetur sperma, dicit
autem addit / quod acceptio coytus et acceptio
conceptionis est conveniens ut predictum est [illegible]
Λ et impugnatius quod coytus conveniens est et conceptionis patet non
impugnatius quia impugnatius est sine du-
biis attractivus menstrui spiritualis ad matricem
sed et coytus non impugnatius recognitione
in matrice et ideo deberet quod ad locum
deberet moveri humores, flegma autem aut
aliud provocativum menstruorum est non nunc
quia flegma tales mulieres amplius ex-
cateret ut traherent amplius omnes
humores ad membra // Amplius provocativa
calida et exsiccant et sic non [illegible] coy-
tus licet est melius provocativum quod esset possi-
bile sit conceptio et sine sit non conceptio-
nis // Sed statim dubitatur cum ita sit quod in ipsis
mulieribus calor sit elevatus ut dic-
tum est quod agens in materiam menstruorum
retentam generat barbas et pillos quare re-
moveret sine remitteret illam caloris
retentatio coytus // Amplius cum mulie-
res sunt mulieres que erant consuete coy-
tui et dimiserunt illum quare non generantur
.Ad p^m. in eis barba // Ad primum dicendum quod in mu-
lieribus in quibus erat consuetus coytus
in quibus retentus menstruus generatur barba
per elevationem caloris ille calor remi-
titur per evacuationem [illegible] in quibus
ipse calor conservabatur ita in quod coytus
non est causa evacuationis illarum et reso-
lutionis illarum humiditatum // Sed quare [illegible]
quod ita sit ipse resolvitur scilicet dum fit coy-
tus et statim post coytum fit conceptio
quia separatur ille calor et propter quos ille
humidus staret non fieret conceptio
.5°.a. // Aut dicendum quod coytus est causa remissionis
illius caloris quia [illegible] est calor
spirituum que est naturaliter remissivus omnis
distemperantie // Sed dices dictum est quod coytus
et ludus coytus est causa elevatio-
nis illius caloris // Dicendum quod verum est quando
dus coytus inmoderatus est causa ele-
vationis illius caloris / sed moderatus
est causa remissionis // Ad secundum dicendum quod
.Ad 2m. multe sunt mulieres que abstinent
a coytu et tamen in eis generatur
barba quia patientur sunt quibus conveniunt aut
dicte conditiones generandi barbas et
pillos primo cum non in omnibus excludendo
coytus fit elevatio caloris requisita ad
generationem pillorum, 2° non in omnibus est vir-
tus fortis vivificativa et sangui-
ficativa, 3° non in omnibus est virtus
que possit poros aperire et maxime pororum
in facie et capillos sive pillos ge-
nerare // Et accidit ei. hic remo-
vet [illegible] ad effectus [illegible] que fiunt
ex retentione menstruorum et per [illegible] // Concludit
sequitur hic dicit potest refert ad effectus

cores et ad effectum propter quod effectus coloris attribuitur quod mulieres et retentivum menstruorum accidit ut fiat eis urina nigra et causa est nam aut menstrua retinentur in matrice aut si ipsa matrice retinentur in matrice aut sepia matricem ergo propter superflua non bene regenerantur quam in subtilitate eorum resolvuntur et remanent grossiores primarum partium et ideo nigrum tunc et resolvuntur subtiles in et spiritus per illam quam autem illud quod est in matrice respondat ad urinam et ad vesicam quam autem illud quod est super matricem retentum et mittitur ad vesicam tunc ut in eius sunt causa et hoc tale est nigrum turbidum quod urina efficitur nigra quam autem nigrum faciunt quam retentivus menstruorum eis est per primum partibus et eis quod eorum subtiles resolvuntur ut eiciat ea per vesicam in nigrum faciunt / ipsud patet 2o post restringad / tercia mulieres nigras quod barba et gravantur alii pilli nam cum in eis urina est nigra propter adustionem humorum a calore illo elevato a predicto / quod est quod nigra faciunt quod facta a tali confortatione et illius caloris remissione cum quod fiant ydropice quia natura non possit illud eiciat per vesicam nec per matricem sed eiciat illum sanguinem per venas ut putat per vesicam in nigrum faciunt sanguinem etc.

1 Illius apparuit. hic auctor / unde dicit postea signa retentionis menstruorum et primo auctor ponit signa retentionis menstruorum facte a frigiditate / 2o retentionis facte a calore / 3o a siccitate / 4o ex causa sed a signis retentionis facte ab aliis in his causis ibi 2a Et illam que pendet ibi 3a et illa ex siccitate ibi 4a a proportione et clausa que pendet

Quo in parte patet satis patet // Conditio quod auctor non ponit signa causa omnes sed signa retentionis quod est et retentionis menstruorum facte a causa cum . s . in ea et in corpore non ponuntur / superfluus eorum ergo quod ibi possunt signa satis multa et assimilantur veniunt qui pectoris raro propter raro unde 2o quod et talis retentionis valde raro contingit sed posuit signa retentionis facte ad quod et unde equatur quod illa patent ex 1a 3a // Nec posuit signa retentionis que fiunt a causa quod propter aliam ex causa ut ut ambo vel et hoc oppilatio unde et si qua oppilatio non ponit vel signa retentionis propter malam complexionem ponit autem sequitur Signa retentionis causa sunt in pluribus talis aut est propter oppilationem et per eius propter causam in instrumento et signa oppilationis propter nota ex dictis

2o secundum / et quod odores acuti suffumigati non ascendunt ad os et nares et signa et cause oppilationum specialium ut humorum aut apostematum aut aliorum patet ex suis capitulis / ponit 1o signa retentionis menstruorum ex his in pluribus et talis aut est propter debilitatem expulsive aut propter complexionem frigidam a calore aut frigore et siccitate ut patet ex signis simplicibus composite signa quo per hoc complexionum / posuit autem signum retentionis facte a frigiditate et frigore / frigidus aut potest aut in toto aut in sola matrice hic magis videtur ponere signa retentionis facte a frigiditate totius primum signum est gravitas sompni et stupefactio in corpore quod frigiditas opilat vias per venas cerebri et multum opilat et ideo sompnus tarde et sompnum profunditatis calefacit et corpus corporis quod frigiditas denotatur et humectat et piguit accutitatur et eius solus calor / viriditas vene quod frigiditas non est tanta ut humores in venis possit nigrificare sed tamen distat cum viriditas sit nigredo propinqua. raritas pulsus propter diminutionem virtutis et frigus et tarditas ex putatis nisi aliud impediat / de spiritu non dixit quod patet / et tarditate aut non dixit quod non est ita receptibilis / signis sudoris quod iste multum dormiunt / in sompno aut magis longo et profundo expellat superflua per poros cutis / cutis aut in talibus subtilis est et ideo sudores subtiles aut sudores subtiles ex suffocatione calidi et ex nec bus frigoris / multitudo urine quod tales multum dormiunt calor urinam et urinas subtiliat et per urinas expellit et quod multum et longo tempore dormiunt urina longo tempore congregata cum multa quam multa congregata in sompno expellitur in vigilia multa et ideo urina multa sed non in multis expellitur cum multa quod / aut potest quod in tali causa urina est multa . i . frequenter emissa quod propter frigiditatem debilitatem virtutis retentive vesice quod est in membris et sanguineis in venis frequenter emittitur maxime in vigiliis / flegmaticitas et quod flegma multiplicatur et hoc non posset expelli per alias vias quod frigiditas expellitur per vias interiores et cetera late patet // Dicitur quo hic quoniam retentionis menstruorum facta a frigiditate multitudo venit cum frigidus debilitando omnes virtutes pauca fiunt omnes superfluitates adeo ut non debeat posse transire per vias urine // Amplius superius dixit in capitulo an ipsud ex retentione

.No^a.3

.1o.

// Amplius ingrossat superfluitates omnes .2o.

.3o.

.o.m retentio menstruorum accidit difficultas urine // in isto
casu // Ad primum dicendum quod frigiditas per se faciunt paucas
esse superfluitates et maxime reficiunt fluxu per
.S[olutio] a[rgumentorum] partes aptas retentio sanguinis potest in eo
accidere etiam retinere urine // Aut dicendum .2m.
quod per multitudinem urine intendit frequen-
tem emissionem urine sicut in yeme
frequenter accidit ut homo et mulier
.Ad 2m frequenter emittant urinam propter debilitatem
vesice a frigore // Ad 2m dicendum quod frigiditas
multas superfluitates ingrossat et ille
transeunt per alias vias quam per urinam
sed ad ingrossationem illarum remanet .3m
.Ad 3m urina satis subtilis que potest sufficienter
per vias urine faciliter penetrare // Ad
.6 a ultimum dicendum quod hic per multitudinem urine intendit
frequentem urinare quod est sicut una differentia
et per quod sit una difficultas // Aut dicendum
quod super dicit quod ex retentione menstruorum accidit
difficultas urine et illa sunt urine
defectus, et ista est una alia quodam .4m.
dignitas / stat enim quod sit alia retentio men-
struorum causa difficultatem urine et quod
in ista retentione sit facta a frigore totius
.No[ta] 3 stimulando urine in dictis modis // Et
illam quam pendet / hic ponit signa retentio- .5m
nis menstruorum facte a calore et primo quod dicit
// Concludit quod ista causa facit menstruorum
retentionem est calor non tamen semper sed intensus
et ideo in muliere sentitur inflammatio
et ex siccatione et quia ad istam caliditatem intensam .o.m
concomitatur alia signa ex certitudine
vel tinctura et ex siccatione caloris et
et alia que post considerant ex dictis et patet
// Et illam quam pendet hic ponit signa
retentionis menstruorum facte a frigore et patet quod dicit / nam in tali casu percipit .S. no.
appetitus et privatio caloris sive caloris et
frigoris et cum talis siccitas provenit
ex retentione totius corporis in toto siccitas
et venarum contentio / patet autem sequentibus quod
apta causa a pinguedine opilla vena arta
.d. fuerit que clauduntur et constricta venarum
.o.m hic signa propria que patent ex se ipsis corporis
sensus diligenter considerat // dicit quod non videre
potest per aliud hic fiat retentio menstruorum
.6. // cum contrarium videtur ponere in primo capitulo
quod sequitur dum dicit causa de predictis
ex calefactione et infrigidatione et humectatione
in corpus i[gitur] videtur quod humiditas facit retentionem
.d. // dicendum quod humiditas est causa non sed sine una
humidus non facit retentionem quia non ope-
ratur per dispositionem venarum et constrictionem venarum .p.9.
dilatationem ut patet ex dictis // dicit quod
.p[rimu]m ar[gumentu]m mulier sit magis parata retentioni
menstruorum an sterilis an fecunda dicit
videtur quod sterilis et sterilitas contra

et publicis aptis et huiusmodi autem frequenter
retentionis menstruorum sicut opilando et multi-
plicando huiusmodi menses cursum // Am-
plius cum sterilitas causa cuiuslibet debilitas
multis sterilitas erit magna causa
retentionis quod est notum quia sterilis
non est admisit dispositio debilitans mul-
tum in muliere reddunt menstrua quia
in qua ipsa quia ex corpore debile habet actio-
nes debiles quia debilitata consimiliter
in sterilitate huius actiones eius debi-
les non potest menstruum expellere
quia sicut retentio // Amplius mulier sterilis
est venerea et per sterilitatem redditur
mulier apta venerei et actui coytus
igitur sterilitas est causa retentionis menstruo-
rum autem patet ex dictis supra quia patet
quia dicendum omnis mulier talis huiusmodi
sterilis non erit luxuriosa cum contrarium
dictum est et est ideo quod ad consumendum
menstruum sicut superflua consumatur multiplicatio
// Amplius mulier sterilis est multarum
egritudinum igitur sterilitas facit ad retentionem me[n-
struorum] autem est subpositum patet quia sterilitas non
est causa multarum egritudinum maxime malarum
nisi propter retentionem menstruorum // Am-
plius mulieres steriles frequenter uti-
tur mandragora igitur per sterilitatem accidit
retentio quia usus mandragore est causa
retentionis menstruorum cum sit narco-
tica ut Avicenna et omnes volunt
// Contrarium eius innuit illa littera Avicenna secundo
de accidentibus retentionis menstruorum que in-
ficiunt cum dicit et plures earum
sunt de illis que pariunt frequenter et sic
videtur innuere quod mulieres habentes
multos partus et per quos fecunde magis
incurrant retentionem menstruorum
quia retentio menstruorum est et una // Con-
sequentia dicat bene temporalis
tempore ut Avicenna autem quia me[n-
stru]orum quedam non continua durans per tem-
pus unum ut sepius habet remedium primo re
medica vitra ut dicetur in corpo-
re quia secunda non habet causa cum vide-
atur esse et sit dispositio contra semper
que non potest removeri nisi adveniant
multa nocumenta et dispositiones preternaturales
qua propter melius est desinere curam
quia cum temptare / secunda mulier fecunda
ad tempus determinatum nam ut in iuventute
sive in adolescentia est sterilis igitur
post adolescentiam vel e contra autem est tota
fecunda quo potest mulier esse fecun-
da // propositio sit quod mulier sterilis sterilita-
te durante per totum spatium vite sue
in sterilitate magis est apta retentio-
nem menstruorum ratio quia talis est huius
... contra ... calor quia ...
hic menstrua // ergo dico ego ... tam
istam ... consequentiam ... calor

.|Utrum que mulier sit magis
parata retentioni menstru-
orum an sterilis an fecunda.

// dicimus quod licet remaneat adhuc non prevalebunt menstrua / 2° quia superveniet aliquando causa non per quas erit necessario supplere regimine per quem sublimatione exhibebitur adiuvans et provocativa menstruorum // duplex causa quoniam debilitabitur corpus et nutriens viri impeditur provocatio menstruorum // sed dices hoc non foret si remaneret strictura .5°.
fecundo ... remanebit sancta
impregnata contra talis remansio erit .9°.
perplexissima et producet ad sterilitatem quo .5°.
... mulier quod menstrua faceret // 2a
conclusio sit quod mulier fecunda est magis .2a 9°.
apta retentioni menstruorum quam alia quod est
talis menstruorum ... / 2° quia
ipsa citius fit antiqua et senior quam
sterilis et ideo magis apta retentioni
// 3a conclusio sit quod mulier fecunda quae diminuit .3a 9°.
vir et magis apta retentioni menstruorum quam generatur illo extraneus
effectus qui est pilorum et barbe ut
replicatio quam sterilis / 2° quia fecunda
plus sudat in calore magno fit
menstruorum retentio cum multiplicatione
pilorum pectoris et barbe ut patet ...
dictis in lectione // 4a conclusio sit quod .4a 9°.
fecunda est minus apta retentioni quam non
fecunda ... accidit sibi effectibus extra
naturam quam ... ipsa habet ...
retentio ... apposita ... .5a 9°.
sensibilitatem ... // 5a conclusio sit quod retentio
menstruorum ... et si accidat
forte a maiori causa in fecunda quam in ste-
rili est magis remediabilis in fecun-
da quam in sterili patet experientia et ratio
est quia fecunda est fortioris virtutis
virtus autem est principium removendi ...
// 6a conclusio sit et ponitur pro 2a parte .6a 9°.
mulier sterilis sterilitate accidentali
quae habet ... per plures menstruorum
pluribus annis est apta magis retentioni
menstruorum patet experientia quia talibus
modicum cessat menstruatio et ideo
quia naturalibus virtus generativa ... corpus
et ... est ita debilitata quod non potest
confortari // Ad rationes ad partem dicimus quod est .Ad primum.
... est sterilis magis apta re-
tentioni quae ... in pluribus contingit
et hoc est verum de sterilitate a statu
... sanitatis // Ad 2am dicendum .Ad 2m.
... // Ad 3am ... et ita ad ... // Ad ultimam .Ad 3m 4m
dicimus quod avicenna loquitur ibi de retentione .et 5m.
menstruorum quae contingit ... extra
naturam ... talibus ... magis contingit
fecundis ut patet ... 3a conclusione ...
c Utrum quaedam praedictarum ... ex ...
... confortandae / postquam
avicenna determinavit de causis re-

tentionis menstruorum et posuit effectus re-
tentionis menstruorum et signa. hic ... .No.
dit procedere circa retentionem menstruorum
in generali ... // 2° respondet quibusdam
dubiis // 3° reuertitur ... ad ...
dum circa retentionem menstruorum
... et facta quidem a clausura ... .No.
... // Conclusum
quod dicit avicenna / curatio ... ponitur
... et ...
et ... in ... et humiditate ...
... sufficientia
... et ... manifesta ...
illa quae ... et ... hoc
ad ... quod ratio est ... quod sit
cum retentionis menstruorum ... prima .No.
... et ... et ... sterilitatis
curatio est nota per ea quae multotiens
... curata ... mala complexionis
... in capitulo de cura sterilitatis ... ibi
mala complexio ... aut in generali aut
in speciali ... // 2°
considerandum quod per clausuram intelligit
oppilationem factam ab humoribus grossis
aut ... aut ... / ... avicenna
avicenna / accipit clausuram ...
... et ... quod ... per clausuram
... quod ... et ... quod ...
clausuram ... talem quod nihil
ingredi nec egredi potest ...
a ... / per clausuram et intelligit
oppilationem ex pinguedine et ...
... / cura autem omnium talium
... et ... patet ... radicibus
et ... radices hic
intelligit cum quod hic et in ... .do.
multotiens ... et ... .6°.
nam omnes causae removerentur
removerentur effectus // ... autem
... quod ... sit facilius removibilis
... facta ... aut ... patet ... solutio
... quae dignitur ... mobiliter calidi
et frigidi ... et facit ...
... et ... // Et
facta quidem ... avicenna / solvit
quibusdam dubiis / et primo ...
... et cuius cura est / ...
... solvit ... et ...
diceret ... est ... retentio-
nis menstruorum ... solvit
... patet // Conclusum quod dicit et facta quidem .No.
a clausura quorum curatur ut in

nuat nobis quod clausura que sit expansiuus
ordis in collo matricis quam est curabilis .No 3
et quam non et quod sit curabilis et quod non
ostendimus ibi in capitulo quod est 2 h [illegible] et
quam sit non curabilis ex parte mulieris
que non vult sustinere morum curatiuus aut
quam pp defectum suffitus ex nigricie / oppi
latio et orificiorum venarum facta pp
consolidationem vulnerum illa et non curatur
dixit aut et alius casus supplendus est
in remouibilis ut est caro addita in
matrice / aut panniculus expansus in matrice
aut forte vehementia [illegible] constringens
ab ore omni ista est que vocatur
· sella que dicitur stans // Et cum curas hec solent
alteri dubio quod oritur illo diceret
aliquis quod secundum in talibus casibus
solent quia oportet curare per alterum illud quod curat et
non ut illud non retineatur et non
faciat actiua supradicta quod prouocant
retentiuis menstruorum et patet // Conclusio est
quod cura in talibus casibus ubi menstrua
non possunt prouocari quia causa retentiuis men
struorum non potest remoueri est extractio
sanguinis supple per flobotomiam aut per equalens
aut per [illegible] aut per [illegible]
extractio sanguinis per flobotomiam magis [illegible] .d°
let et magis subito prestat auxilium
et postea fiat flobotomia si mulier videatur
repleta multum de basilica / [illegible] .2°
[illegible] / secundum aut quod conuenit est mun
dificatio scilicet per farmaciam quia in retentione
menstruorum tam ex suffocatione caloris
aut [illegible] menstruorum corruptio
[illegible] est cum [illegible] alicuius
humoris que oportet mundificare per farma
ciam / 3m autem quod conuenit est mundificatio
caloris et [illegible] alicuius superflui .3°
[illegible] post flobotomiam et farmaciam et
hec optime fit per exercicium dixit
aut et usus exercitiorum in pluribus
pp varietatem mulierum quibus exercitia
conueniunt quia ad nobili ad ignobili ad .o.m
rustice ad habitatori ciuitatis sic .θ°
[illegible] // Et non oportet nisi .Ad.p°.m
hic addere / [illegible] ad proue
dum curam retentionis menstruorum / et .θ°.a
primo addere / ponit curam [illegible]
[illegible] remedio
[illegible] 3° [illegible] remedia
[illegible] 4° ponit
illa [illegible] Et has quatuor [illegible]

Nota 3

Experto sanguis

[illegible] volumus dicere 4a ubi [illegible] in hoc
quod [illegible] in prima parte et patet // Conclusio [illegible]
struorum in [illegible] est quia [illegible] menstrua
et sanguis [illegible] retinentur supra
matricem aut retinentur in [illegible]
matricis si menstrua retinentur supra
matricem tunc debebat [illegible]
[illegible] oportet approximare illud quod mouet
et ipsa ad matricem // Si autem retinentur
in matrice non retinentur in matrice nisi
quia orificia venarum sunt clausa et oppi
lata et [illegible] ea [illegible] dicit quod
[illegible] que [illegible] retentionis
menstruorum sunt aut quod mouet sanguinem
ad matricem aut quod facit sanguinem [illegible]
[illegible] in [illegible] et orificia apta
venarum et hoc est verum [illegible]
retentionis menstruorum quas [illegible]
oportet remouere si menstrua debent prouocari
ut dicitur [illegible] capitulo / et non dixit
addere / hic et non oportet nisi ut [illegible]
[illegible] remouendo [illegible] cura
[illegible] prouocatiua menstrua
scilicet que debent [illegible] ad prouoca
dum menstrua [illegible] sedare et re
mouere [illegible] retentionis menstruorum
// [illegible] quia remota causa oportet cessare
effectus cessante causa retentionis
[illegible] retentio et secundo [illegible] aliud
expediens // [illegible] menstrua [illegible]
[illegible] pp clausionem orificiorum
venarum matricis [illegible] in ma
trice [illegible] illorum orificiorum [illegible]
ad [illegible] videtur [illegible] quia [illegible]
et ad [illegible] et secundo est [illegible]
[illegible] causas retentionis nisi mouere
sanguinem ad matricem et ad [illegible] ponit
addere / videtur [illegible] // [illegible]
plus videtur [illegible] ad [illegible] scilicet quare
[illegible] flegma in sanguinem [illegible]
[illegible] menstruorum
[illegible] quia sanguinem defecit [illegible]
flegma [illegible] flegma
in sanguinem // [illegible] est addere // [illegible]
[illegible] addere // Ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] remota causa cessat effectus
potest dici quod est verum in effectibus [illegible]
[illegible] aut non // aut [illegible]
quod est verum remota [illegible] propinqua
et remota / si remota [illegible] cessante
et stante propinqua non cessat effe
ctus [illegible] remota
[illegible] est [illegible] debilitans
[illegible] propinqua est permanentia
sanguinis [illegible] cessante
[illegible] potest [illegible]
stabit [illegible] non [illegible]
[illegible] debilitas [illegible] non [illegible]

quod possit movere saniem ad inferiora quia sanies
est grossus vel indiget superfluis evacuare
ut moveatur ad inferiora // Ad 2m dicendum .Ad 2m
quod sanies sit in inferiore et stricte
eius propter opilationem orificiorum adhuc
potest esse ingrossatus et ideo indiget
subtiliatione sicut et ipsum [illegible]
in poros aptos // Ad 3m dicendum quod quamvis .Ad 3m
flegma in saniem est removere cum
retentivus nec strictior / nam ut dicebatur
superius medicina retinetur propter subtilitatem et
grossitiem saniei et propter flegmaticitatem
eius // Et has quatuor hic dicit / Quia
sat est ad esse superius multorum medica
minum quia simplicia plura posuit in 2o
et composita in [illegible] omnia qui vult inde
te destruat illos libros et studia
ponere cum autem sint pauce [illegible]
et ibi sunt omnia dicta sufficienter // Hic
tamen non fuimus dicere / ondit quas medicinas
vult ponere quod utiliores et efficaciores
res magis congruas huic loco non
neguimus in [illegible] in non et breves autem
ad illos libros quibus hic ponantur in
[illegible] [illegible] propter [illegible]
[illegible] et [illegible] non in [illegible]
ut ille qui ibi est potest autem propter longam applicationem et
reiterationem facte [illegible] continuandum
et non [illegible] quod illud [illegible]
ad regimen hoc / et postea ondit quod quoniam .illud || Et
ad movendum saniem ad inferiora / 2o [illegible]
[illegible] vocant ipsum et aperiunt poros ibi
2a Deinde administratur [illegible] potest dici
[illegible] non est [illegible] // Condictio .No 3
[illegible] [illegible] saniem
ad inferiora [illegible] et [illegible]
impulsionis ut [illegible] impulsione
aperiat et dilatet orificia [illegible] //
[illegible] et [illegible] movere saniem cum [illegible]
impulsione ad inferiora [illegible] non
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] //
plus [illegible] fortius [illegible]
inferiora [illegible] ut illis duabus
de causis expellatur ad extra [illegible]
que movent saniem ad inferiora [illegible] flebotomia
saphene et [illegible] que est [illegible]
[illegible] quia [illegible]
ab eodem ramo et [illegible] venis
deferentibus saniem [illegible]
[illegible] fit attractio ab illis venis
[illegible] inferiorem ad [illegible] inferiorem et
flebotomia [illegible] et [illegible]
[illegible] est fortior [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] calor
plus [illegible] et plus [illegible] plus est [illegible]
attractionis / et [illegible] et
[illegible] [illegible] quia ubi [illegible]
[illegible] [illegible] aut
[illegible] et [illegible] cum [illegible]
[illegible] ut magis [illegible] et ma
ior fiat attractio et [illegible]

potest exponi dupliciter primo quod [illegible] est magis quam
[illegible] [illegible] quia propter [illegible]
in [illegible] ille venit [illegible]
[illegible] non potest / alio modo potest exponi quod [illegible]
[illegible] flebotomiam [illegible] est quam
[illegible] quia [illegible]
[illegible] aut [illegible] non sufficeret sola
flebotomia ad [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
est necessaria flebotomia saphene [illegible]
[illegible] fiat magna [illegible]
[illegible] attractio et [illegible]
[illegible] saniem ad inferiora et [illegible]
[illegible] in aliquibus [illegible] sola
sola [illegible] et [illegible]
sufficeret [illegible] attractione / et alligatio
et [illegible] inferiorum et dolorosa
[illegible] ad attrahendum [illegible] ad inferiora
[illegible] et [illegible] dolorosa ut [illegible] .do
[illegible] sit ligatura // [illegible] quo
[illegible] flebotomia [illegible] et [illegible]
cum [illegible] est utilior et efficacior flebotomia
saphene // dicendum quod propter periculum [illegible] .S.
de [illegible] nervorum aut ligamentorum
et propter difficultatem [illegible] et ad hoc
[illegible] quia mulier magis nobilis
non vult liberari [illegible] // Deinde
ad ministretur / hic dicit / ondit quod [illegible]
[illegible] saniem [illegible] in poris /
et postea ondit hoc [illegible]
[illegible] et de illis que [illegible] /
[illegible] quia primo ponit [illegible]
illam [illegible] / 2o docet [illegible]
in [illegible] et in [illegible] Deinde [illegible]
[illegible] quod [illegible] // Condictio
quia dicit [illegible] ad ministretur [illegible] .No 3
[illegible] ad [illegible] vel [illegible] potest 2a
exponi primo ut [illegible] Deinde [illegible] flebotomia
saphene ad ministretur [illegible] ut
[illegible] pori et [illegible] est quod [illegible]
[illegible] [illegible] pori et
orificia [illegible] inferiores et [illegible]
moveat [illegible] aut aliud peccatum
humorale [illegible] [illegible]
et hoc fit cum flebotomia [illegible] et [illegible]
[illegible] ad inferiora / remota aut [illegible]
si porri [illegible] et [illegible]
peccatum humorale [illegible] aut
grossitiem / Deinde non [illegible] poris
et remota [illegible] aut grossitie
[illegible] quod movent saniem
ad inferiora quod ponetur [illegible] et
in alijs / 2o potest exponi Deinde [illegible]
flebotomiam et illa dicta administretur
[illegible] ut [illegible] pori et [illegible]
[illegible] peccatum humorale
et ideo non possit [illegible] ad inferiora
[illegible] aut grossitie aut

.d°
.S°

stantibus opilacionibus inter membra superiora et
inferiorem nec cum flebotomia nec alia quacumque phi-
bens ut patet // Si dicens et stante replecione
et viscositate vel grossicie et opilacionibus
non ponit flobotomiam superhumeris movere sed inferiorem ad
inferiorem / aut si movebit addet viscositati
cum viscositas in opilacione porrorum et venarum // Deinde
quod stante replecione viscositate aut gro-
ssicie et opilacionibus flebotomia superhumeris
removet replecionem que est causa prohibens
curacionem opilacionis viscositatis aut gro-
ssiciei / in cura autem morborum et curatione
morborum illarum et illa morbum omnes humores
curat sunt quo alteri curant non potest
// Et consequencia quod dicit Deinde ad inuicem (?)
movet ut aperiantur porri .i. venae / et
removentur opilaciones et curantur
humores viscositas et aut aut humores viscosi
sed non stante viscositate remota sed
si si non fuit humores superflui per grossiciem
removentur grossicies ut possit curare
// Deinde ad inuicem [illegible] . hic adverte / docet
in casu medicinas que faciunt fumum per penetra-
re eligere / et quod dicit patet // Consequenter quod dicit
Deinde ad inuicem ad [illegible] medicine proprie
ad provocandum .i. ad faciendum fumum
penetrantem in poros apertos et [illegible] sed
quod tales per subtiliates quia ipse fumus non
potest penetrare in vias ardinas nisi
subtiliatis / dicit autem quod tales sunt aperien-
tes poros .i. vias non quasi quia
vias non superius inferiorem quia supponit
illas fore apertas ex prius an sed
sunt aperiendo poros .i. vias et orificia
venarum inferiorum // dicit quia medicinam possunt
removere per subtilitatem et dibilitatem
sicut alii humores et ac humores removentur
quia in bibere // Deinde quod non est potentia curative
simul manu implicentur et fide utrasque sunt
in locis de quibus malum sanabit aut
illud est rarissimum / et si contingat tunc
omnes approximare medicinas nexarias et
hoc dicens per unum quantum intellectu
ad ut est consciendo autorum // Et de
illis sed hic inspiciali ondet medicinas
que provocant menstrua et que movent
humores ad matricem ipsum subtiliando
et aperiendo poros / et primo ponit medicinas
desuper approximatas / 2° ab extra approxima-
tas et in forma suppositoriorum / 3° ponit
medicinas ubi sunt ab infra approximatas
in forma glandium et forma pessorum suppositorio-
rum / 4° ponit medicinas approximatas
ab infra in forma insessionis / 5° in forma
emplastri et vaporacionis / 6° in forma
suffumigacionis in forma habuit et me-
diora et decilis sed superiora vel ista curare

.No^a

.d°
.S°

fumum .i. 4^a et oleum alchoene vel que ta et
decis sed emplastra de ista et decis sed
suffumigacionis vel sana et decis sed medica
// Consequenter quod omnia ista que hic docet approximare
ad unam praedicat quedam plures et quedam
minus et quedam sed de quibus expedit medica
purificare dosis et quedam quarum minus
notare ut sed quando quia sed magis in
pluribus et quia in minori [illegible] dosis
precipua autem medicina est calamentum sed for-
te fluviale est magis bonum non tamen est
eligendum 1^e est non tamen dosis eius est
unum coclear vel aut semen in hoc
cum aqua mellis quia facit ipsum pul-
verem delecta vilioris aut et propter ab-
stergere et confortare matricem hic ne-
cessaria est / sicut velle magis maiore
provocacionem possemus dare vel posse
dare cum vino bono aromatico substraire
cum aqua feniculi / Savina est pla-
nta satis nota et fortius operatur ipsum
effectum propter proprietatem quam habet ad
matricem non solum calor quia tamen calamen-
tum est savina est calidum et siccum et
in 3° gradu / cinamomum est notum et est
calidum in 3° gradu siccum in 2° et est confor-
tativum et potest admisceri cum aliis
ad reddendum alia aromatica et propter
gratiam potest dici quod sit provocativum quia
curat humores grossos que sunt causa retencionis
menstruorum / aut potest dici quod quomodo quod
provocat menstrua et hoc propter aloe quod
habet aperire orificia venarum et forte quod
in pulvere magis operatur ipsum effectum
et dosis in pulvere possunt et .3. .i. sicut autem
.3. i. Sapium et opopomanum sunt gu-
mmi satis calida quia in 3° aut in 4° gra-
du dosis autem consistit in pulvere et
modus pulverum addi ponitur ab ultra
pro eorum applicacionem / fructus opoponaci
est fructus arboris producentis opo-
ponacum quod est fortior in provocacione
menstruorum si comparetur ei hic / castore-
um est res satis nota calida in 3°
aut 4° et abhominabilis cui dando
bibitur / coriandrum est semen semi
decoctio eiusdem quia eius semina videntur
grossa non potens per hauster ad vias
illas arduas menstruorum / alusine est
planta calida circa 3. 1. provocat me-
nstrua et vide 2° cap. 27. capitulo et almo
zoth .i. nutrica aut sal sen cum la-
tinus est assa / et alii [illegible] / dicit
quod ista conveniunt in retencione menstruorum
facta a causa cum omnia sunt calida // Deinde quod
retencio ut in pluribus fit a frigiditate
sicut fiat a calidate non conveniunt in
sic cessante calidate unde dicebat a me /
supra quod curacio ponderantis a calidate ciar
nota ex radicibus iecans quod sunt goes ca

.a.3.s.
.d°
.6°
21 ^ strauer avice

aliqua dispositio est abiecta // Et zinziberis .9.
ista cadere eo quod resistit ventositati et nocumento
[illegible] propter caliditatem intrinsecam aut ad
nebulam aut [illegible] erit aptum faciliter
calefieri ut apparet de febribus [illegible]
[illegible] quod in senibus febres et cadit post febrem
// Item quod [illegible] apta sit calefieri non est apta .8.
[illegible] quia eius argentum vivum
[illegible] intrinsecam et talis
[illegible] regulatur // Sed illa quae erat mor-
bus [illegible] non poterat regulari a
natura [illegible] opprimebat adeo quod non
poterat [illegible] operationes // aut possumus .8. a.
dicere quod ista non calefaciunt
[illegible] cada-
bunt [illegible] dabuntur in modica
quantitate // Et dissilis [illegible] suppositiva simplicia
[illegible] [illegible] suppositorium bonum
et patet quod dicit // Condit quod elleborus albus .No. 3
sit [illegible] [illegible] non
approximantur [illegible] et potest reddi
[illegible] non est [illegible] operatur
quia fortior et calidior et magis potest
aperire orificia venarum // et sit pulpa
coloquintide [illegible] aut [illegible] .1o.
[illegible] // Item quod non quia non [illegible] .8o.
[illegible] [illegible] ut non
[illegible] est // storax storias est 2x storax
calamita et storax liquida [illegible]
in [illegible] ut [illegible] // Et [illegible]
[illegible] est satis nota et [illegible]
[illegible] aperire orificia venarum // [illegible] .1o.
[illegible] quod ipsa [illegible]
[illegible] // potest dici quod est [illegible] .5o.
[illegible] // aut potest dici .8o. a.
quod [illegible] non [illegible]
[illegible] non impleret quia [illegible] diversa
[illegible] et diversum // quantum ollum
[illegible] est [illegible] vel calidior quam
[illegible] // oppoponacis // storacis // castoreum ... et
[illegible] et [illegible] et sagapini et [illegible]
[illegible] fero, ut patet.
[illegible] [illegible] quia [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] quam aut ponitur [illegible]
[illegible] et imponitur cum [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quia secundum [illegible]
patet [illegible] et [illegible]
[illegible] potabile // et [illegible]
[illegible] de ellebori et pulpa coloquintide
// Suppositorium bonum // hic ponit suppo-
sitorium [illegible] et patet et docet [illegible]
[illegible] [illegible] et intelligi
cum succo [illegible] est satis tenax
et [illegible] ponitur
ad [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et fiant [illegible] grossa rotunda
[illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] // Et [illegible] hic ponit
[illegible] [illegible] gladium et [illegible] suppo-

[illegible] approximadas propter [illegible] quo
[illegible] suppositoria [illegible] pessaria et patet quod dicit
// Et oleum // ponit hic medicinas approximadas
in forma [illegible] [illegible] et patet
[illegible] quod est planta [illegible]
[illegible] aut est planta [illegible]
de qua hic [illegible] propter et [illegible]
[illegible] // [illegible] ad [illegible]
ad [illegible] [illegible] // et aliud
[illegible] [illegible] [illegible] // galbanum
aut est [illegible] satis nota // Et decis
[illegible] // hic ponit medicinas in forma em-
plastrorum et vaporationum et patet et ista
[illegible] [illegible] et va-
porationes [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] sequuntur emplastra
[illegible] operabuntur ut supra dictum
fuit de [illegible] [illegible] capitulo
[illegible] // Et decis [illegible] hic po-
nit medicinas approximadas in forma
suffumigii // Et patet et iste [illegible]
in forma vaporationis [illegible] [illegible]
aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] // Et decis [illegible] // hic ponit medicinas
approximadas in forma balnei, et patet
quod [illegible] // ponit aut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] // et ut illud quod non [illegible] sub una
forma [illegible] sub [illegible] ut [illegible]
sic variare sub diversis formis
possunt diversis applicari et non [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
quod non [illegible] [illegible]
formas ut puta suffumigia vapo-
rationes emplastra et infusiones [illegible]
[illegible] et [illegible] // Dubitatur utrum matrix .1o. in .p. a.m.
habeat virtutem menstrui attractivam // et arguitur
quod sic quia [illegible]
[illegible] habet virtutem attractivam [illegible]
[illegible] et matrix [illegible] [illegible]
patet [illegible] est [illegible] 10. [illegible] quo ad
[illegible] [illegible] quo ad [illegible] et [illegible]
19. quo ad [illegible] // [illegible] .2m.
matrix haberet virtutem attractivam [illegible]
[illegible] non possunt [illegible] in matrice
[illegible] [illegible] quia aut matrix
attrahit menstruum [illegible] et hoc non
quia [illegible] non [illegible] quod expedit
[illegible] et [illegible] [illegible]
et sic attrahit [illegible] menstruum
et adhuc [illegible] quod attraheret
[illegible] [illegible] .3m.
[illegible] attrahit eum // [illegible] matrix [illegible]
menstruum [illegible] attrahit [illegible] quia
[illegible] per attractionem // [illegible] .4m.

// Utrum matrix habeat virtutem
menstrui attractivam.

est 3a q^to de simplici medicina ubi ponens
duas inter membra p[ro]uocata[s] lacte
et membra principia d[icit] q[uod] membra princip[alia]
6o. Nota — principia debent et fortiores q[uia] magis
non attrahit membrum principale // Conclusio — p[rim]a c[onclusio]
deducta est a g[alieno] p[er] p[rim]um 2m et 3m de
complexionibus i[n] unoquoque membro est c[on]stitu-
[tum] organice et 4or virtutes naturales s[cilicet] attra-
ctiva retentiva digestiva et expulsiva
c[on]similibus aut inrutiles hec dicitur p[er] h[ec] v[erb]a.
i[n] c[on]similibus aut multo ulo? s[ci]entie es
[?] i[sto] tempore et similibus attractiva
retentiva et sic de aliis / et q[uia] de attra-
ctiva est hic s[er]mo ut deducat[ur] q[uod] attra-
ctiva [contra]rius aliquid attrahit q[uod] uno tempore — 2a c[onclusio]
uel p[ro] a[li]o est quemadmodum et p[ro] i[n] tempore retentiva
illud retinet et p[ro] i[n] tempore i[n] membris
i[n] delecta[tur] et voluptuatur / s[ed] p[ro] 2o tempore
i[n] eodem gravatur ut p[ate]t de stomaco q[ui] attrahit
cibum et p[ost] motu[m] temporis illum expellit
ad epar et sic 2r cistis fellis attrahit
coleram et p[ost] p[ro]ter illa q[uan]titate expellit
eam uel eius p[ar]te[m] ad intestina — 3a c[onclusio]
// 2o c[on]sideracio d[icitur] q[uod] i[n] membro a[lia] est
[contra]rius attractiva no[n] h[abet] ea uel p[ro] eam
attrahit q[uo]d ad i[n] membris uenit p[ro]
aliquid in[?] datum a[li]is ad aliquid membra
q[uod] [illegible] illud attrahit et hec virtus — cer[t]a? — 4a c[onclusio]
p[ro]sit[?] [illegible] scripsit [?] s[ed] vnum sit similiter
liter q[uia] a forti tribuuntur multociens debili
q[uo]d uenenosus que debile membrum
multo attrahit // simplex et [illegible] attrahit
aliquid a[d]misce attractiva p[er] vno tempore
ut in[?] ... [illegible] attrahit
[illegible] sit sicut sit in[?] [illegible]
sint [illegible] q[uo]d ad membris attrahit
Nota — inter delectantur et voluptuatur — 5a c[onclusio]
i[n] corp[or]e a[li]o tempore hic membris attrahens ma-
gna delectatione ut p[ate]t ex multis exemplis
q[uo]d 2o et 3o [contra]rium naturam // 3o c[on]side-
racio q[uod] ad membris attrahat p[er] una
ina[?] p[er] eadem p[otes]t a[li]is expellere ut p[ate]t
de stomaco et cistis fellis q[ue] attra-
hunt et a[li]is p[er] eadem expellunt et unum — 6a c[onclusio]
et idem a[li]is expellunt uel attrahunt
et eo delectantur et post p[ost] illud ex-
pellunt q[uia] illud aut actuatum h[abe]t
a[li]as dispositiones p[er] qua[m] ledit [?] aut
quare [illegible] postea expellit p[ate]t de [?]
q[ui] attrahunt amice et mix-
tio multo delectatur s[ed] postea q[uia] corpe-
tercia — expellit amice // p[rim]a alia attractio h[abe]t — 18 p[rim]o m[odo]
fieri ad unum ad uehementer ma-
luz [illegible] p[er] una q[ua]e c[ontra] nocivum et p[er] qui[?] — 18 2m
18 3m

expulsionis sic p[ate]t de [?] ad maxime
[?] q[uod] dum [illegible] est ubi digestio
uel dum sit q[uia] attra[hit] illud [illegible]
uene [illegible] nocivis stomaco est e[xp]
pulsionis // p[rim]a c[onclusio] sit q[uod] in natura disposi[tio]
magis non h[abe]t [contra]rium attractivam membr[um]
[illegible] 2o q[uia] [illegible] eo delectatur et non
[illegible] q[uod] est [illegible] q[uia] eo maxime
[illegible] p[er] uno [illegible] actio delect[a]
[illegible] membra [illegible] // [illegible] magis
non p[otes]t [illegible] p[ro]p[ter]
attrahere ut in pluribus [illegible]
ata uel actu membris [illegible]
et q[uan]titate p[er] hec [illegible] ut dicit
[illegible] 4 [illegible] //
2a c[onclusio] sit q[uod] membrum [illegible] non est alimen-
tum [illegible] et [illegible] uenas [illegible]
[illegible] ad [illegible] alimen-
tum / 2o q[uia] est [illegible] p[er] uno [illegible]
p[er] [illegible] totius et omnium membrorum tale
aut non p[otes]t et [illegible] et [illegible]
[illegible] alimentum [illegible] est [illegible]
[illegible] ad [illegible] // 3a c[onclusio]
q[uod] [illegible] magis [illegible] p[ro]pter [illegible]
posset attrahere [illegible] sic [illegible]
[illegible] alia [illegible] [illegible]
ut p[er] aliam aut q[uia] esset [illegible]
[illegible] attraheret membrum [illegible] — cor[?]
[illegible] // 4a c[onclusio] sit q[uod] membrum
[illegible] sit [illegible] superfluitas et sit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] illa [illegible]
[illegible]
sit [illegible] attractiva [illegible]
hic [illegible] et [illegible]
q[uod] expellit expulsiva / 2o q[uia] attractiva
et expulsiva esset [illegible] in membris
nisi fieret i[n] [illegible] // 5ta c[onclusio] sit q[uod]
magis fortius et fortiori [illegible]
h[abe]t [illegible] virtutis et [illegible]
2o [illegible] attrahit alimentum [illegible]
[illegible] et paulatim [illegible] s[ed] [illegible]
attrahit q[uia] [illegible] [illegible]
et [illegible] p[er] eius [illegible]
longitudinalibus [illegible]
[illegible] ut attrahat [illegible] // 6ta c[onclusio]
sit q[uod] magis attrahit [illegible]
non magis sit p[er]fecte disposita / 2o q[uia]
[illegible] est [illegible] et p[er]fec[tius]
[illegible] unum plus et ad [illegible] et [illegible]
[illegible] attrahit fortius et [illegible]
[illegible] et ad debilius et [illegible]
// ad [illegible] ad [illegible]
illius [illegible] ut [illegible]
[illegible] colera [illegible] fellis [illegible]
est [illegible] // ad 2m [illegible]
[illegible] ad [illegible]
et etiam alimentum et [illegible]
et [illegible] //
ad ultimum [illegible] aliquid expellit
a membro [illegible] fuit attractum

abello membris propinquis influxibus membrorum principalium
in quibus complentur quod non fit ab eis atta-
cta sufficienter a toto vel ab aliqua parte corporis compulsa cetera
c causa est super accumulantur. Iste est
4us tractatus in quo intendit
determinare de egritudinibus membrorum que insunt
2oe membris organicis et de egritudinibus commu-
nibus virtuti et aliis naturis et de
egritudinibus aliquibus que propter 2oe multiplicas
complicationis morborum et accidentium
et de egritudinibus membrorum et simul primo determinat
de egritudinibus que insunt sibi ut
membra est et propter quas ut accidunt sibi
2oe propter ea quod est via ut colli 2o de egritudinibus
que accidunt sibi 2oe simul 3o de egritudinibus
communibus virtuti et aliis naturis
4o de egritudinibus propter morbis officialibus
et accidentibus 5o de egritudinibus membrorum et
ultimo de quibusdam que nimbus ad intra
predicta ibi 2a in capitulo 4o quia accidit
illud ibi 2a accidunt membris quia apostema
ibi 4a hic egritudo est filius epilepsie
ibi 5ta quia cum in membris emoroydes
ibi 6ta quia aggregatur in membris
prima in 2as partes primo nonficat egritudinem de
qua hic loquitur et eius causas signa
curativa et est clara 2o ponit curam
ibi 2a curacio clausure est ut fiat
prima in 4 partes quia primo notificat dispositionem per
descriptionem 2o per causas 3o per accidentia
4o solvit quoddam dubium quo infert
virum corruptam ibi 2a et 3a additi
lactis ipsa ibi 3a ita ut accidat regi-
mini ibi 4a et quia accidit ibi quia
proprius est necessarius quod prima dicit primo considerandum quod clausura quod hoc advertit
nec ligat opilationem et causa et stulat
scilicet partes dicens quod clausura est super
carnis membris est aliquid prohibens
coitum quia scilicet partes inducunt et nomi-
nantur quod patiatur ponens autem in prima partes
propter quod 2a processus est opilatio
opilatio autem accidens nativum quoddam est
quod sibi quod 2o in consilium ipsorum eius
eas in 2oe et tali opilationem
non est hic sermo quod de tali per se
sermo in capitulo quod in quod ubi tange-
bantur de retentione membrorum
quoddam autem est opilatio que sibi quod
ad totum viam organicum mulieris et
proprium membri et talis membri nominantur est via
et de tali opilationem est hic ser-
mo dicit quod clausura est super eius opilatio
tamen est aliquid prohibens coitum
et propter quod receptiones scilicet illius quod mulieris
de recipere ut puta primo naturis et per hoc
datur intelligi quod illud et est prohibens .No^a

quod de existit ut puta membri seminum quia prohibet
opilationes retinentur et quia menstruum
est duccham considerandum quod talis opilatio
prohibet coitum totaliter quia ut quando mulier
non habet vulvam aut habet vulva
panniculi sit adeo durum quod virga non potest
eos frangere et propter quid non potest intrare
aliquid autem prohibet coitum conceptum
consideratum est conceptum numero necesse
hoc prohibens ut puta opilatio non dis-
ducendes aliquid prohibet coitum deliciosum
quia propter tales panniculos nec ipsi mulieri
nec viro potest fieri confricatio deliciosa
et ideo ut tales impediunt operationes 2o non
curantur quod intendat 2o non ponit talis
clausiones et talis opilationis ut est prope
quia forte a opillatio non potest curari ut
uidebitur dicit et in statim tali opilatio
ut alie operationes ledantur propter retentionem
membrorum et emissione membri
dicit quod membri non leduntur alie
operationes sed membri post ledi alie quia potest
membrum apostemari et post et retentionem membri
seminis et propter naturam mulieris accideret
alie egritudines ut suffocatio matricis
et multe alie ut postea considerabitur Ex
2o addita hic ponit causas huius talis
opilationis quia contingunt ex naturis ex
extrinsecis 2o que contingunt ex natura
secundum ibi 2a autem illud quod est quod de in
prima parte prima Condicio prior intus
extrinseco quod est ibi quia vim membri
vulve et vocatur batharismica abavice
et ipsud membrum et cetera lacertosum directe
abducetur ut membrum vulve et ipsud
impedit coitum quia virga non potest propter
membrum imponere in vulvam si non
impedit membrum situationem quia in ludo inim
licitus in actu coitus illud bathar
magnificat ut virga viri et ideo virga
viri volens supponere talem mulie-
rem non potest intrare et in isto quia
mulier conveniunt per primam et supponunt
aliam mulierem et ipsud vocatur
alienis si gens et artem agentes affir-
mantur quia autem in oriens extrin-
seco autem mulierem intrabitur est
panniculus multum forte que non potest
frangere vir ea sic membrum et iste
impedit coitum et quia membri situationem
sed non virum proprie est quia super locum ubi
tenetur membrum collum vesice et quia
possit impedire vrinam si esset infra
locum et non esse perforatus ut debeat
quia autem accidit prior extrinseco
habet extrinsece unius et eius sit consideratio

.No^a
.d^o
.6°
.No^a

lida° itarcmauet os stricta pp depditio-
nem virium q vagatio pot inueniri / quintum
autem est q ana no est factum os extrin-
secum pp debilitatem virium actiuam et pp
nisi opilationem viri ibi no sit nisi duo
aut tria aut quintum secundum unum primum fora-
men per quod emittitur urina et sic me-
struum et ista opilatio et impedit coi-
tum // Sciendum tamen virum aliud posset
impedire coitum quam pp opilationem dictam
et duodecim // dum continet per castratio-
nem / et audiui quendam de una
filia cuiusdam aptoris rudens q debebat
[illegible] ante nigro [illegible] ipsam
fecit hic talem et tam firmam [illegible]
nem coram [illegible] admirerer q nullo potuit
fieri sponsi membrum intelle nec [illegible] nec
retro nec ab [illegible] et no poterat
et ambulare nisi cum manibus et
eam vidi // Aut illud quod est / hic ponit
causas huius opilationis que tangunt
os uulue intrinsecum / et probatur [illegible] /
et accipit [illegible] et clausa est pp
carnem in ore uulue exterior aut illud
quod est una os matricis intrinsecum aut
[illegible] idest os superius quietum corpus
[illegible] matricis / et [illegible] in
trinsecum est sm unum et eundem horum
modorum [illegible] // Consequenter dicit
q clausa hic dicitur matricis intrinseco
est clausa sicut in ore matricis extrin-
seco sm unum et eundem modorum dictorum
[illegible] pot uerificari [illegible]
ad istam [illegible] q mulier sit clau-
sa in ore uulue extrinseco pp [illegible]
[illegible] vocatur barharum aut pp
panniculum aut pp incarnationem
ulcerum consolidatorum / aut quia actum
no est ibi factum foramen pp defectum
virium actiuam et pp nisi [illegible]
[illegible] q mulier sit clausa in uul-
ua [illegible] in ore intrinseco aut quia ibi
intrinsecus est [illegible] barharum aut quia
est panniculus [illegible] aut quia ibi sunt
ulcera consolidata pp [illegible] aut quia na
no fecit ibi foramen sicut quando no facit
ibi foramen extrinsecum [illegible] facit ibi
aliqua foramina [illegible] ut [illegible]
ad ista [illegible] dixit [illegible] / aut
illud quod est [illegible] os matricis [illegible]
idest os uulue intrinsecum est sm unum
et eundem [illegible] horum modorum dictorum
[illegible] pp barharum aut [illegible] os intrinsecum
est panniculus / et iste modus opilatio-
nis prohibet coitum [illegible]
[illegible] pot [illegible] ad [illegible]
matricis [illegible] prohibet [illegible]
[illegible] est [illegible]
prohibet et menstruationem [illegible]
[illegible] non est [illegible] / [illegible]
modum prohibet [illegible] menstrua-
tionem [illegible] dixerunt
incarnationes ulcerum [illegible] clausio fit et
in ore matricis intrinseco pp incarnationem
ulcerum [illegible] ambula [illegible]
[illegible] remansit [illegible] [illegible]

[illegible] tangit [illegible] aut quod est illud sicut
idest pp defectum foraminis no facit aqua-
[illegible] quod est sicut illud quod est in extrinseco
sic [illegible] extrinsecus [illegible] sit foramen pp
defectum [illegible] informatiue et pp
nisi [illegible] et [illegible] et in [illegible]
[illegible] aut [illegible] quia [illegible] no est [illegible]
[illegible] in [illegible] idest in prima
[illegible] / [illegible] pot exponi specialis-
ter magis respondendo ad modos post
clausionis in ore matricis intrinseco
ut dicatur q clausio intrinseca fit
[illegible] pp tres ultimos modos [illegible]
no [illegible] posset [illegible] in intrinse-
co matricis ore quia barharum est virga
[illegible] est extra ut deducat [illegible]
[illegible] matre / et [illegible] accipit [illegible]
sic aut [illegible] est clausio pp illud quod est
una os matricis aut [illegible] idest os uul-
ue intrinsecum [illegible] est sm unum
et eundem horum modorum [illegible] q [illegible]
pp no omnes modos quia no pp
[illegible] barharum [illegible] no posset [illegible]
[illegible] // Si autem accidat [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] effectus huius
opilationis / et primo facit hoc / secundo infert
[illegible] ibi [illegible] quod accidunt / q [illegible] //
[illegible] ab [illegible] dictis [illegible] //
[illegible] coitus no in impeditur [illegible]
[illegible] ab [illegible] barharo no impe-
ditur menstruatio [illegible] et clau-
sione facta [illegible] pp no factum et
[illegible] foraminum pp [illegible] ul
[illegible] panniculum [illegible]
[illegible] q no est [illegible]
[illegible] pp tales panniculi
[illegible] menstrua / aut et [illegible]
[illegible] est clausio pp incarnationes
ulcerum magis [illegible] ulterius
[illegible] menstrua
quae accidunt . hic infert corollarium
et probat [illegible] menstrua
accidunt dolores extra [illegible] aposte-
mosi et [illegible] maxime [illegible]
[illegible] matricis / [illegible] no [illegible]
[illegible] periculus aut
[illegible] superius [illegible]
menstruum ut [illegible]
[illegible] et [illegible] / [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible] et fit [illegible] ad
[illegible] et [illegible] mulier et [illegible]
[illegible] / adueniunt apostemata [illegible]
[illegible] aut pulmonis [illegible]
ex illis apostematibus [illegible] pp multi-
[illegible] // Et [illegible] accidit . hic [illegible] / soluit
[illegible] dubium / et primo facit q dictum est
secundo [illegible] assignat
[illegible] quod dixit
[illegible] ibi [illegible]
ibi [illegible] no est [illegible] // [illegible]

d°

3°

No de filia gelatoris quam vidit Johes

No 3

No 3

prius dicit secundum Avicennam / dictum est quod clausa pre-
dicta in coitu et partu ... a conceptione dubitaret aliquis
posset ut uirga clausa recipere sperma et
per quas conceptionem soluit et dicit quod sic
certum // Conclusio quod sunt plures species clausio- .No[ta]
nis ut dictum est in clausio que maxime
impedit coitum et receptionem [illegible] ora
ut est clausio panniculans et super
ipsa cadit necessario Avicenna / ut patet
bitur alie in clausionis et impediunt
coitum et possibile est quod eis stantibus fieret
impregnatio uel mulier habens barbam
posset impregnari ab habente parua uirga
sed quia esset os strictum propter consolidationem
ulceris [illegible] et maxime os super col-
lum quod continuatur corpulentiore meatus
et hec cum uirga est aliquantulum parua
et ideo esset uirtus forte uel impellens
sperma et mixtum esset et ad eam per uiam
attractionis / dixerat autem quod raro accidit
ut clausa recipiat . i. ut attrahat con-
ceptionem . i. causam actiuam conceptionis
ut puta sperma uiri / addit autem
accidit et exponit . i. propter aliquam causam
que non esset clausionem quod est oportet
clausionem fieri uel [illegible] / aut exponit
raro propter causam accidentalem ad
uniuersalem causam [illegible] ut [illegible]
statim // Conclusio hic infert unam
conclusionem et dicit quod talis clausa si
impregnetur ipsa moritur ipsa et fetus
quia fetus non potest exire nec extrahi
et sic moriuntur in utero et putre-
fiet et putrefactio putrefacta ut
[illegible] et [illegible] ut est facile
intellectu et hoc est uerum si clausura
non reseratur . i. sicut curatur et cetera
ipsam curari // dicit quod non uidetur .do.
uerum quod accidat mors nec fetus
nec matris quia fetus sui fortitudine
potest rumpere panniculum illum et sic
euadet et ipse et mulier // Amplius .2o.
fetus si non rumpit panniculum illum potest
cum auxilio medici [illegible]
// Ad primum dicendum quod si uirga non potuit frange- .Ad p[rimu]m
re ipsum cum [illegible] uehementior fetus
cum sit mollis // Ad 2m dicendum quod mulier .Ad 2m.
non potest sustinere illam curam non pregnans
et [illegible] [illegible] sustinere
ualebit // Et hoc quod dicitur non est . hec
conclusio [illegible] potest ut mu-
lier clausa impregnetur et [illegible] quod dicit
et duas assignat causas // Conclusio [illegible] .No[ta]
raro quod talis panniculus sit rar-
[illegible] cum panniculi sunt ligamenta
[illegible] et [illegible] solidi / [illegible] et raro
est quod talis panniculus sit perforatus
quia [illegible] nec foramina [illegible] deficit
[illegible] [illegible] ibi panniculu-
[illegible] ibi non debeat [illegible] diuina
et opera faciat [illegible] ut dictum
est [illegible] quod deficit non operatur
ibi [illegible] raro foramina illa / et
raro est quod illa raritas texture sit
ita ut sperma posset attrahi et retineri
[illegible] quod mulier sit in balneo

[illegible] calida [illegible] et rarefacie-
[illegible] propter [illegible] longa [illegible] marium coy-
tus potest esse facta illa raritas tanta
quod panniculus ille est ita dispositus ut per ipsum
posset ingredi sperma // [illegible] quod [illegible] .do.
ad hoc quod sperma possit attrahi a ma-
trice clausa quia nos uidemus quod grossissimi
[illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible]
illi non [illegible] foramina nec illa raritas
texture // [illegible] quod sperma [illegible] .8o.
[illegible] non potest ingredi per panniculum
[illegible] ad [illegible] post [illegible] subito
ingrediatur [illegible] / 2o quia nisi subito
ingrediatur [illegible] et [illegible] ad
[illegible] / 3o quia cum panniculus ille sit [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
magis extra [illegible] non potest [illegible] illa
raritatem [illegible] / 4o quia ille pan-
niculus cum sit [illegible] non [illegible] ita
[illegible] attractiuam [illegible] // [illegible]
[illegible] / hic [illegible] dictis [illegible] .No[ta]
[illegible] unum corollarium // [illegible]
[illegible] est [illegible] quod [illegible]
[illegible] sperma uiri
ingrediatur [illegible] embrionis
dictum sicut [illegible] est quod non [illegible]
non ingreditur [illegible] fetum quia [illegible]
agens propter [illegible] in [illegible] fetus
et dictum [illegible] est [illegible]
ingrediatur [illegible] quia [illegible]
possit [illegible] per [illegible]
alba [illegible] non
possunt illa [illegible] / [illegible] Avicenna / [illegible]
corollarium quod ex dictis statim [illegible] assignatur
causa quare [illegible] clausa potest [illegible] potest
[illegible] [illegible] quod
sperma non ingrediatur [illegible] per [illegible] /
[illegible] quod ingrediatur [illegible]
et [illegible] accipiatur non litera sed simpliciter
ex dictis statim [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] illud
[illegible] est [illegible] est [illegible] quam
illud [illegible] in [illegible] mem-
bra fetus est sperma [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] non est [illegible] / [illegible]
[illegible] hic addendo [illegible] sperma [illegible] est
ut [illegible] [illegible] sperma [illegible]
[illegible] odoris [illegible] [illegible]
per quod non est [illegible] cum sit potens
[illegible] et [illegible] / [illegible] illa
[illegible] actiua [illegible] / et simpliciter
hec opinio potest [illegible] [illegible]
dicto quod clausa potest impregnari panniculo
non habente foramina [illegible] raritate tex-
ture / et [illegible] motiuo [illegible] [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] . i. [illegible]
[illegible] galline [illegible] . i. non perfectu
quia carent [illegible] panniculis
et [illegible] [illegible] et exponit

sic et redit ex eo, id est ad omnia odoris vel sperma viri generati suppleret et creat
seculum in consequentia[m?] sic in generatione tunc
iterum oportet supra in medio per particulas eius substantie . S°. a°.
aut generatio suppleret necessarium ad generationem em-
brionis aliquid propter membrum et ut ex
eo generentur principalia membra quia sperma
alba dura et terrestria generata et supple
tale est sperma viri et ex quo generantur
membra sperma in eo id est propter illud
ad
inveniuntur sanguinis membra suppleret naturaliter
ut ex eo membra generentur et ideo clausa
non generat sed istam viam nisi panni-
culus habeat foramina talia et tanta
ut sperma possit naturaliter ingredi // Contra dicitur
quod dicitur in fine propter hoc vidit enim quod
omnia que ad generationem necessaria sunt ita
. no^m. donis propter quod sperma non ingreditur naturaliter
vi[de]a in creatione membrorum fetus hoc probat
ut quod in animalibus que generant per ovificationem
rem aperte quod dicitur cum sperma generata et pellicula
eius dicta interdum in hiis coniectura
propter quod si galus coeat cum galina ova
omnia que non erat generatum propter appellatur
ova venti quod per ovificationem generantur
eventum et semen sit generativum et
in ceteris est quod sperma galli non dedit
nisi virtutem et non mansit in ovo
propter quod non mutavit omnia que pellicula illa
prohibebat eodem modo clausa generare
. p°. potest quod recipit virtutem sperma et
panniculus non prohibet virtutem pe-
netrare et sic prohibetur substantia // Ad autem
sit dubium ad hoc tenendo opinionem Ga-
leni quod sperma ingrediatur naturaliter
generatione membra sicut dictum est // Sed circa hoc
quod dicit Avicenna dicitur quod tenendo quod clausa
possit impregnari panniculo non habente
foramina tamen illud quod dicit Aristoteles generatio fetus
est virtute scilicet quod sperma non ingreditur naturaliter
et propter hoc non debebat Avicenna dicere
. 2°. secundum eum quod visum est Aristoteles veritatem
eodem modo si teneat quod clausa non possit
impregnari nisi panniculus habeat fora-
mina tamen illud quod visum est Galieno scilicet quod sperma
viri in generatione naturaliter concurrere de-
bet Avicenna dicere tamen et non propter hoc // Amplius
si teneamus Galieni opinionem scilicet quod sperma
ingrediatur naturaliter quod dicitur ad
ista duo scilicet clausa cuius panniculus
non est perforatus generat cum ipse pa-
. Ad p^m. nniculus non possit penetrari substantia sper-
matis cum non habeat foramina et quod omnibus
eius datum pellicula possit sustinere
virtutem generativam non recipit de substantia
spermatis // Dubium ad primum dicendum quod ille
sunt modi loquendi Avicenne non propter hoc
quod voluit quod per dictas vias dicta Aristotelis et Galieni

sit secundum veritatem propter quod et non tamen secundum venenat
quod dictas vias dicta unusquisque salvat
et verificat tamen secundum quod unusquisque promit-
tit // aut dubium quod tenendo quod clausa cuius
panniculus non est perforatus generet
tamen dicta Aristotelis propter hoc et non sicut tamen
nam hoc verificatur quod sperma viri non
ingreditur naturaliter et ultra Aristoteles
ex hoc habemus quod Aristoteles quod sperma mulieris
non est aliquo necessarium ad generationem
aut saltem quod non cum tamen sperma et sperma ma-
tricem quod non potest cum tamen quod panniculus
claudens non permittit illud sperma
mulieris exire sic non permittit virile
intrare / et sic tenendo me Galieno ex suo
rum dictorum est vera et propter hoc non ve-
ra nam si teneatur quod clausa non potest
generare nisi panniculus sit perforatus
et habeat foramina per dictorum Galieni
vera scilicet quod sperma ingreditur naturaliter generatio-
nem sed per dictorum Galieni non est vera quod
generatio possit multa de spermate essere ne-
cessarium ad generationem membrorum sper-
maticorum quia sicut multa vidi et
sicut per maiori parte membrorum nostri
corporis et cum in clausa non cum ingreditur
. Ad p^m. de spermate // Amplius cum clausa genera-
bit quod panniculus est perforatus ut
cum clausa generabit plures fetus
quod sperma dividitur in plures partes
aut non generabit quod sperma dividetur
ad partes non potest generare // Addit
autem ut non tamen scilicet dicere potest tenens
opinionem Galieni quod clausa que modicum
recipit de spermate virilis fetus
generatio eius in ea aut erit parvissim-
aut habebit debilitatem membrorum omnium
. Ad 2^m. spermaticorum et corporis // Ad 2^m dicit
quod panniculus ille qui facit clausionem
non habet multa foramina sed unum solum
et ideo non dividitur aut datur quod dividatur
tamen sic sperma virtute ut virtus
generet ad conservationem speciei // Ad motiva
quod clausa cuius panniculus non est perfo-
ratus generet et quod omnia fiat perfi-
cientia non dicto dicitur Galieni aut tenens
eius opinionem quod non est verum nec potest
probari illud alia via / aut si vult
illa concedere dicit quod sperma ad hoc probatur
potest intrare matricem et omnia
et quod panniculi sunt continui et non per
foramen sic penetraret continuata in pleu-
ra in pulmonem et sic transit mate-
ria eius de membro ad membrum
// Tenens autem opinionem Aristotelis dicit ad Galienum cum
dicit quod clausa non generat nisi pan-
niculus sit perforatus dicit quod hoc est
aut quod hoc non agit sperma ingredi
naturaliter sed ageret ipsum debere debite
approximari passo ut melior fiat
actio // aliter pro magnitudine res occurre-
bant multe in exponere ipsum per particulas
quas nolo [illegible] brevitatem

. | Utrum sperma viri naturaliter cooperatur in generatione fetus humani.

et q dicta indicat sanies incra et q forta
dicit avicenna etc.

c Ratio clausure. hic ponit cura
huius opilationis et primo ponit cura
2o nomen curis causas inveniendo curaz ibi
2a, primo patet in littera/ primo aut avicenna/ *ponit*
ostendit quo instituto inceperit potest curari
huius opilatio dicta et alibi etc/ 2o ostendit
quo curatur opilatio dicta cum opilatio est in
ore vulve et in inferiori/ 3o cum est in ore
vulve interius etc/ 4o ponit autores curam
ibi 2a Sigo hec clausura ibi 2a quod si
clausura fuit per fundationem etc
ipsos curatas/ primo ponit de primo// Conduz .No.
quod ut dictum fuit opilatio in ore vulve
inferiori et aut superiori fit aut per
barbaras/ aut fit per panniculum car
nosum/ aut panniculare/ aut fit per
consolidationem ulcerum/ aut causa huius talis
per defectum virtutis et natura/ quum fit
per carnem quod non est soluta in quantum o
ut deberet fit ubi dicit vulva ad
p una fora sua/ ad proposita avicenna/ hic
non ponit curaz eius opilationis non po
facte a barbaris quia illaz ponit infra/
non facte a consolidatione per vulneraz
et una quia talis aut non curatur
aut si curatur curatur cum humor
tantum et dilatatur et non fuerit fit
facte aut per debilitatem virtutis
et panniculum natura/ cura aut eius
quod fit per cutem non solutaz et fit
parvo frequenter fit cum novacula
aut rasorio non scindendo cutem/ et
de ista datur intelligi per curam opilatio
nis facte a panniculo carnoso aut
ligamenti talis et ipsius ponit curaz
in capitulo quod sequitur ibi ca ipsum in cavernibus
ut ita clititur in capitulo quod sequitur ponit
in primo curam opilationis facte a panniculo
quia in tali vulva est maior carnositas
et per istaz dat intelligi istaz curaz opi
lationis facte acute/ dicit aut quod curatio cla
use est cum ferro et ingenio et per quod
intelligit avicenna quod curatio huius opila
tionis non debemus nisi incidere curationes
cum ferro/ 2o quod est cum digitis
et purificationis colli et per quod excisus
ferro incidatur una ca opilatione infunditur
etc// Amplius tales fit et plexi do etc et male
optionis in collo// Amplius et est potior
ca ipse cum fit potest non fit impotestate
medici et post corrosionem ipse fit
et radicata collectio cum ipsis est
totaliter dimittendus// Sed dicitur quod avi .do.
dicit quod curatio clausure tam cum ferro et no
cum alio et statim ponit curam preter cum
digitis sine ferro// Amplius ipse debebit .2o.
per incisionem cum ferro viegata et lana
oleo infusum approximare et cum ipsis et
multa alia// Idem quod panniculus aut est .Ad primum.
sub tilis facilis disruptionis aut est
densus durus/ si est densus durus non
potest sine ferro curari et sic intendit avi/ hic

si pix et quod sequitur loquitur de panniculo subtili .Ad 2m.
// Ad 2m dicendum quod avicenna/ intelligit curationem per omnem
cum ferro primo ad et remotionem si panniculi
si remoto et alia vulva non negat etiam
cum dixit quod curatur per omnem cum ferro intelligit .do.
per inde operationes regula multa non est mecanaz .5o.
cum per eaz approximanda// Si aut quod tamen in
qua etate fit cura ista secunda credo
quod melius fit ut fiat in .x. aut in 12.
anno tempore ut et alios omnes tibi//
Sigo hec clausura. hic avicenna/ ponit
modum cure clausure existentis in collo
quum ad os et interiorem/ et primo quum pan
niculus est subtilis/ 2o quum est et densus
durus/ 3o ostendit quod scindendum facta per opa
ut quod est remotio non curatur ibi 2a
aut inveniatur si lo ibi 2a dem ponit .No.
ut// Condiz per rasorio a albucasim
posuit istam curam et inde credo accepit
avicenna/ dicit avicenna/ in primo quod quando hec
clausa est apertus et simplex panniculus
faciens clausura est subtilissimus
melius est ut disrumpatur talis pa
nniculus per lacerationes et dilatationem
labiorum vulve quam per incisionem facta
cum ferro/ si aut potest et quum per inci
sionem cum ferro in actu incisionis
possit vulnerari matrix et possit sicut notum
labiis vulve cum mulier et obstetrix
est non bene apta ut operetur cum ferro
potest sibi tremere manus et ledere
labia vulve aut et potest incidere
mulier clausa et tremebit et per hoc
vult non fiet recta sessio/ si fore pe
netrans in labia vulve et per eius
in stivam colli/ melius est ut fiat
violenta separatio et fiat talis separatio
per duo contra separationes/ dicit avi quod ponatur
super labiis vulve pulla et rasorio dicit
clavos pulvillos i. aliquid cum asperitate
ut possit obstetrix facere illas separatione
ne labia vulve labuntur/ et intelligendum
quod tales operationes debent facere cum digitis
manus qui appellantur polices ne polices
et labuntur debent polices involvi
panno et tunc debent imponere polices labiis
vulve et violenter te ducendo do
nec frangatur illud quod est inter labia
quod est panniculus// Sed dubitatur quo potest sciri
utrum talis panniculus sit densus
aut subtilis// Amplius facta disruptione .do.
remanet pars panniculi quod auferet .2o.
eas// Amplius debet ut ponatur aliquid in .3o.
vulva facta tali disruptione// Ad primum .Ad primum.
idem quod potest sciri mediante et per eius
doctrinam mulieris que debet facere ta
lem operationem utrum panniculus sit sub
tilis quod si facile fluit est subtilis/ preterea
si faciliter et cito frangitur est subtilis
et si frangitur in medio et et cito in parte
tibi est subtilis et debet caute ut cum
frangitur in pectibus et per caput cum pungunt

intus ne ultimus perdat quia evelleretur de
[illegible] colli incis[io] et hoc esset malum quia
tunc remota vena cum opilatione vel priuo[r]
intellecturum aliqui per que consolidatione remo
veret caro callosa et obscuraretur orifi
cium vene // Ad 2m. Ad 2m dicendum quod cum pann
iculus ille est subtilis facta disruptione
partes que remanent adnichilantur et de
struuntur causa quia destruuntur panniculi
aliqui in mulieribus per deuirginationem qui erant
ante deuirginationem // si autem non destruere
tur tunc essent remouendi cum ferro et
cum nova cura // Ad 3m. Ad 3m dicendum quod expectandum
[illegible] ad maiorem cautelam dum pone lana
infusa in oleo ne panniculus solummodo consoli
detur // Aut — [illegible] hic — [illegible] respondit
modum curationis opilationis cum panniculus
est densus et primo facit hoc 2o ponit
unum casum per quem docet curare errorem
ibi [illegible] et dicta condensatio [illegible] nota [illegible] patet //
No[ta] 3. Condensatio quod panniculus est densus
durus non potest destrui per [illegible] potius eius fieret
disruptio partium colli quibus alliga
tur panniculus et quia talis panniculus est
densus ut in pluribus [illegible] partes colli
quibus alligantur et adunantur est car
nosi [illegible] 1a quod adheret panniculo est
remouendum [illegible] illa caro [illegible] forte
habeat [illegible] cum [illegible] incisio
que est carnosa [illegible] remaneat [illegible] ne
aliquid de radicali colli remaneat et
incidat [illegible] et ipsum fiat quod non perdit
[illegible] partes illas que sunt iuxta panniculum
et [illegible] faciendo et non subito
quia subito faciendo posset [illegible]
ad [illegible] partes colli / calib[us] autem est cu
tellus qui est acutus ab una parte et
ab alia obtusus et [illegible] incid[it]
[illegible] et cum tali non possent ledi de
facili partes que debent saluari
docet. // Et dicta condensatio / hic ponit unum casum per quem
docet curare errorem / et dicit [illegible] /
dicta est [illegible] panniculum et partes panniculi
[illegible] parte et collum [illegible] alia parte
[illegible] incisio que est carnosus [illegible]
multum [illegible] cum [illegible] incidit sanguinat
cum [illegible] ad sanguinationem non
perdas ultimum quia [illegible] transire
[illegible] non [illegible] / aut [illegible]
quia [illegible] est quod ipse panniculus est lacertosus
[illegible] est ligamentalis / ligamentalis
non sanguinat [illegible] est [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] absolutione
de lacertoso est [illegible] de fluxu
sanguinis [illegible] // Dein [illegible] /
ostendit quod [illegible] facta [illegible] operatione
que est [illegible] // Condensatio quod facta
incisione et [illegible] clausure ad hoc
ut non fiat [illegible] et [illegible]
aliquid imponi ut [illegible] fiat
[illegible] et [illegible] est dolor [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] dolorem et quia

[illegible] est necessarium [illegible] aliquid apponere
[illegible] et [illegible] et
[illegible] ut labia sicut dilatata apponatur
[illegible] ut sedetur dolor et [illegible]
beatur spasmus / sit intincta in oleo
et [illegible] sic [illegible] cum isto remo
[illegible] ad [illegible] usque ad [illegible]
[illegible] et sero autem
[illegible] / si autem [illegible]
[illegible] ad [illegible] aqua melius cum
lana ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] et spasmum [illegible]
[illegible] consolidatur et talia [illegible]
sit facta cum [illegible]
[illegible] / et [illegible]
[illegible] et [illegible]
panniculus est carnosus quia talis [illegible]
consolidatur // Et sic clausura / hic ponit [illegible]
[illegible] opilationis que est [illegible]
[illegible] / et primo quod panniculus est subtilis
[illegible] est densus / 3o [illegible] ostendit quod
[illegible] per operationem [illegible]
[illegible] sicut caro panniculi [illegible]
et adhereat incisioni / [illegible] patet
2e no[ta]. // Condensatio quod [illegible] panniculus [illegible]
sura est in [illegible] superiori [illegible]
cura est difficilior quia [illegible]
potest approximari [illegible] et quia
locus [illegible] est [illegible] ut fiat [illegible]
[illegible] manuales operationes sicut
panniculus [illegible] sicut [illegible]
[illegible] cum [illegible] cum
aut [illegible] fiat panniculus et est liga
mentalis [illegible] incisione [illegible]
[illegible] est periculum de fluxu sanguinis quia
[illegible] in eo magne vene [illegible]
est [illegible] / [illegible] autem [illegible]
[illegible] totaliter [illegible] ut
sit cum [illegible] opilationem [illegible] inferiori
[illegible] est periculum [illegible] cum [illegible]
[illegible] ut [illegible] partes [illegible]
colli [illegible] et ut illa fiat incisio et
illius incisio fiat [illegible] in [illegible]
[illegible] ut collo [illegible] aut aliis circum
stantibus / quia [illegible] ut non incidatur totaliter
evellendo [illegible] non [illegible] circumstantium
et [illegible] // [illegible] ad [illegible]
.d°. [illegible] de totali incisione et
[illegible] cum [illegible] remaneat a
[illegible] sit remouibiles sicut dicebatur
de panniculo qui erat in ore inferiori
.6°. // [illegible] talis non potest ita remoueri
sicut inferior [illegible] ad ipsum non [illegible]
[illegible] cum [illegible] sic
ad panniculum inferiorem [illegible]
[illegible] // [illegible] dato quod panniculus
inferior non remoueatur non im
pedit [illegible] operationes quia non [illegible]
[illegible] est [illegible] impedit [illegible]
[illegible] // Si panniculus [illegible]
[illegible] sit si non remoueatur

.Ad 2m.
.Ad 3m.
.No[ta] 3.
docet
calib[us]
.No[ta] 3.

ut dictum impedit impulsionem spermatis at
| in orificium matricis eius remotione quia
ut dictum est nocumenta [illegible] ad [illegible]
[illegible] // Et inunde hic ostendit modus
curationis quando talis panniculus [illegible] intus
[illegible] ut dicitur est densus et pro
[illegible] est quia quando est densus est latior
[illegible] venas satis latas et est
[illegible] loco ubi sunt [illegible] venarum
incisionem et periculum est de fluxu
moderato sanguinis et ideo quod fiat paula-
tim et [illegible] quod fiat [illegible] quia per
[illegible] ponitur [illegible] [illegible]
est [illegible] est periculum de spasmo
ut et de aliis gravibus nocumentis [illegible].
// Eradicetur incisionem / hic ostendit
quod fiendum post [illegible] operationem et patet
[illegible] // Considerandum quod panniculus [illegible] .No(ta)
et incisus est [illegible] [illegible]
eminet periculum de fluxu sanguinis [illegible]
[illegible] [illegible] fluxum sanguinis [illegible]
[illegible] loco post incisionem lana
infusam vino [illegible] ut prohibeatur
fluxus sanguinis et quia [illegible] in [illegible]
lana sit forte [illegible] [illegible] et
sit [illegible] [illegible] [illegible]
ut forte [illegible] non posset
[illegible] aut forte sit [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] hoc
[illegible] [illegible] sedeat in decoc-
tione medicinarum mollificativarum postea
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible] et [illegible] // [illegible] .d°
[illegible] tempore [illegible] lana infusa in vino
[illegible] [illegible] [illegible] tempore .2°.
[illegible] [illegible] mollificativarum [illegible]
[illegible] hoc non ponit // Ad primum dicendum .Ad p(rimu)m
quod [illegible] [illegible] [illegible] sanguinis
[illegible] sit [illegible] et [illegible] plus // [illegible]
[illegible] aut in aqua decoctionis [illegible] .Ad 2m
mollificativarum [illegible] et plus [illegible] [illegible]
lana infusa in vino [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] effectus adiuvatio-
nis et [illegible] [illegible] [illegible] novum
actus [illegible] // Et cum aperit
sanitas. hic ponit [illegible] [illegible] et primo
ponit [illegible] 2° aliud quod est [illegible]
3° aliud ibi [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hec quod [illegible] patet // Considerandum .No(ta)
quod cum sanitas aperit et consolidatio
[illegible] [illegible] quia in consoli-
datione [illegible] [illegible] [illegible] fiat .partes
[illegible] adiuvatio [illegible] [illegible]
[illegible] quae dilatat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible]
et [illegible] dilatatum // Et [illegible] ut [illegible] hic
ponit aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ponit 2° aliud ibi 2a et [illegible]

[illegible] [illegible] patet // Considerandum quod [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
illud remanens [illegible] est [illegible] firmum
[illegible] non est remotio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] possibilis
[illegible] quia [illegible] potest fieri et [illegible]
[illegible] potest [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] remanet ille panniculus non re-
motus fiet [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non poterit [illegible] egredi et sibi aut
[illegible] [illegible] mortis periculum aut [illegible]
| illud aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .No(ta)
[illegible] [illegible] dicta // Cum [illegible] [illegible]
hic [illegible] [illegible] et patet // Considerandum quod facta
tali operatione [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] aliquali [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] et [illegible] facta
est [illegible] panniculi [illegible] ille et [illegible]
[illegible] lana [illegible] [illegible] dictum [illegible]
[illegible] est [illegible] lana cum liquore [illegible]
[illegible] quia [illegible] est [illegible] [illegible]
et ulceribus ut dictum est [illegible] [illegible] [illegible]
p Reparantur mulieres sedes [illegible]. hic
[illegible] ponit [illegible] [illegible]
| et primo ostendit [illegible] [illegible] mulieris
[illegible] talis operationis modum 2° ponit
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ubi est [illegible] 3° ponit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ibi 2a et quia
indiget [illegible] ibi 3a [illegible] [illegible] .No(ta)
[illegible] patet // Considerandum quod [illegible] [illegible]
operatione [illegible] [illegible] mulier sedeat
elevata super sede ut sit alta et elle-
vata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
vulva est [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ut caput sit [illegible] [illegible]
et hoc est [illegible] super quam [illegible] sedeat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut non
sit sedens recte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] /
et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] tali [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] vulva et eius [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] eius vulva
[illegible] [illegible] ut [illegible] firma et ut
medicus non possit [illegible] manibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ut non valeat [illegible] [illegible]
deinde [illegible] faciat operationem et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
| aut et possunt intelligi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

clausionem istam aut ligaturam docet ultra
illud quod ponit rasis in sexto albucasis
ut medica magis manifestet et ut
mulier non possit menbrum ipse[r]e quod nul
lacertos et molles merete et non sentiunt
aliquid dolorosum clamant et ponunt manus
ad locum cum doloris // Et quum inducit menbrum
hic ponit auctor unum ad intestinalem in nota
et et loci ubi est — clausa et primo
ponit unum ad intestinum scilicet speculi
2o ponit modum operandi per illud ad in
testinum et hoc in panniculo inuiscato 3o
ponit modum operandi in panniculo cum inuiscato
ibi 2a cum quod extendit intestinum ibi 3a et siphac
eius ibi 4a et speculum ibi quod est sifac
per plures // Condicit speculum quod est instrumentum
dilatans collum matricis aut ani membra
ubi potest est necessarium ante operationem ap
ponendo clausum maxime cum clausa est in transitu
primo quod ordinatur per hoc medicum ut si pan
niculus sit neruosus siue ligamentalis
aut ut sit carnosus siue lacertosus
2o per hoc ordinatur medicus ut si talis pan
niculus sit multum intra aut non quando
et hoc sit quanto longius videtur
debet apponi gratia extrahendi ista
les panniculum // Cum 2o extenditur / hic
ponit modum operandi in panniculo in
tincto et dicit auctor / quod facta dilatatio
ne cum speculo cum aperte qualis sit pa
niculus ut si neruosus siue aut carno
sus et cum aperte quantum sit distans et
extenditur iam in attrahitur cura
dus et videst .i. cum vincauis exte
sione .i. attractio ne cum qua non g
praemittitur .i. cum qua non attrahitur
matrix in collum vesice // Sed dubita
bis cum clausa est multum profunda
quo potest fieri attractio panniculi
ne matrix et vesica non removeantur
a suo loco // et quid potest hoc facere medicus
in ce ssio quod sit potest // Ad primum dicendum quod potest fie
ri talis attractio et matrix et vesi
ca .i. collum vesice non removebuntur
multum a suo situ quia panniculus est
dilatabilis et collum matricis et ve
sica sunt multum firmiter alligata
partibus circumiacentibus // Ad 2m dicendum quod
medicus potest ipsud scire per primam rem
dolorum quia quando in matrice non recipit
mulier magnum dolorem hoc non fit per
hunc intra remouendo a suo situ quia
dato quod fieret multa remotio
fieret magna solutio continuitatis et per
quis magnus dolor // Et siphac eius
hic auctor / ordinat modum operandi in pa
niculo inuiscato / et ista litera est

.No.3

.No.3

mutuum scabiosa et sic accipitur et siphac eius
.i. panniculus colli matricis inuiscato supple
aperiatur ideo .s. si quod est subtilis in primis
cum incisione una nibus dillatando labia uul
ue ut dictum fuit supra .i. quod sicut
.i. cum dillatatione ne noceret .i. auferet
dolorem hiis menbris .i. labiis uulue ut
dictum est supra / deinde apponere facta
cum manu in ponendo labiis panniculi ap
ta lanam in oleo infusam et hoc supple si
est grossus talis panniculus aperiat
cum eo supple unum quod adueniat eadem
acumine ferri tangi .s. ferro non contusio
percussio .i. appositio propter duritiem quod
non potest frangi cum manibus et hoc
patet ex dictis in parte capitulo // Et spe
culum facit te / hic auctor tertium ostendit
utilitatem ad in matricis sicut speculi et
quod dicitur patet // Condicit speculum fecit in
dere illud quod arte uel artificialiter
est faciendum quia si panniculus est ner
uosus potest cito incidi sicut est la
certosus non // duplicis quod collum vesice
est ante panniculum quod est in profunde
et per quos sicut .i. accedit et spuma
panniculum quantum multum quantum paruum et quantum
parum est timor ne non tumescit
contingit collo vesice ex incisione
ideo hoc artificialius est percidendum
et ideo speculum facit utilitatem quia
ordinat propinquitatem et hoc est magis
cauendum // duplicis speculum in
instrumentum dicitur inter ipsum et ser... colli
// duplicis uidetur alia et uenas magnas
ibi in collo ad quas debes caute at
tendere cum ferro ne fiat fluxus sanguinis in
moderatus // propter uenas dixit non contue
scit sed addit et aliis .s. menbris manife
stans per speculum ut uenas ut dic
tum est // Desque sunt plures. hic auctor do
cet perficere operationem in panniculo in
tinscato et patet quod dicitur // Condicit quod cum pa
niculus incisus erit multum distet
apertura uulue sed recta sicut eius
incisio cum ferro oportet ut multum trahe
ut fiat propinquius manum operantis
talis autem attractio panniculum plus
minus uel quantum fortior attractio ne attrahi
tur et attracte esse natura partes colli
et per quos partes colli vesice et venis
sit in collo ubi sit aliquando quod sit facta
incisio panniculum est incidi partes colli
vesice et tunc natura ibi contrahitur / si quando
autem sunt plures attractio uis est dolor
magnus circa partes ubi tenuis
natura extensio et attractio cum in
sunt plures in attrahendo cum vincauis
tunc significatum est dolor magnus dimitte
illud quod extendisti ut reddatur illud
uehementius est attractum in eo s.
significat quod necesse est ipsum redducitur
non nocendo alter illud quod est quietum co
llo vesice et ut non sit in teneri

.No.3

.do.

.2o.

.Ad p[ri]m[u]m

.Ad 2m

veut ubi cutis

veniet ibi exitus/ deinde cum dimissa fuerit prosce-
dit ad suum situm sublevando aliquantu-
lum ut possis manum cum ferro appli-
care deinde stude paulatim cum obliq-
uitate et dimittendo partem partem cum
matricis collum nescire quod illa pars consimiliter
dimittendo aut illam partem non potest
necessitatem aut nescire collum lederetur aut
venas ibi existentes// Et considera quod secundo .No(ta) 3
alia causa posuit istud capitulum in extra sola
sufficeret quia hic docetur cavendo no-
cumentum collo nescire quod non fuit
factum capitulo in causa ante istud// Cavere
diceres si studio paulatim in aliis .d°
partibus intrata collum matricis ergo nunc
magis necesse est et sic sequitur fluxus
sanguinis// potest dici quod matricis collum .S°
nescire per maiores venas// probatur quod est ^tercia
collum nescire quamvis matricis collo .S°
// aut dicatur quod dextimus est magnificare
nocumentum plurium partium// deinde considera
ipsius. hic ponit causam multos et quorum
notitia cum notitia superiorum apud ma-
tricis pertinentia circa clausuram et ^
ponit cautionem sibi 2a et quod est sibi
nocumentum ibi 3a et considera dispositionem
ibi 4a et cum solvitur in ulcera ibi
grata et melius quidem est ibi et sit et
melius est illud ibi ^ma et quod in ca-
pitulo quod dicit super partibus// Condicio quod san(guin)is .No(ta) 3
potest exire in magna quantitate aut quia pa-
nniculus est lacerato fuerit aut quia non fuit
est matricis panniculus si aliquid ca-
dicta ubi exeunt vene et arterie
/ aut quia multum os solvere quod hominem fuit
in clausa per cum in aqua et partes
colli matricis per vim ex natura os sol-
vere atque et partes colli/ nec erat sed
magnus fluxus quia ubi cum solutum
nature de primo ibi sunt multe vene
aliquibus potest exire sanguis extra aut
fluxum accidit sincopis per resolutio-
nem alitus et spiritus et tandem accidit
pravitas hanelitus per debilitatem virtutis
quod sit secundum sic accidunt illa duo
accidentia ante/ non ponit quia patet ex XI/
Genus de causa sincopis et 4a . 41 de causa
fluxus sanguinis in vulneribus// Et circa .d°
partem intrabis quando dices sive solvantur
omnia membra paulatim vel subito hoc
non refert et quamvis solutio non apponatur in ^
venis et sic fit fluxus sanguinis et tandem
sincopis// ingenium est illud quod vult .O.m
adhuc// deinde quod quando accidit expulsio .S°
in omni statim apparet cum sit fluxus
sanguinis subito et magis si medicus
fecerit solutiorem quam nimis paulatim et
tarde hoc est cautele dupliciter primo quia non

fecit magnum dolorem/ 2o quia non procedit ul-
terius et sic melius posuit illum fluxum
paucarum venarum sufficit quam si solvisset totum
illud quod resolveret simul/ nam autem
fluxum solutionis inchoare potest vero
similem fieri ad hoc et sic sed sequitur .Nota 3
donec compleverit// et ex hoc apparet solutio
quod nichil refert utrum solvatur omnia
membra paulatim aut subito quia utraque
solutio agit venas/ deinde quare est/ si enim
fit paulatim post pauce vene solvuntur
et illarum fluxus est magis restringibilis
quam omnium simul// Et quod est ubi nocumentum
hic ponit 2m capitulum et iste capitulum directe
respicit clausionem matricis quando
exterior non est apta neque colli et matricis nec .No(ta) 3
per colli matricis/ et patet quod dicit// Condicio quod
cavetur est clausa super collo matricis et
partes quando non est ubi vulva et ex partes
colli subvenire per vim et non sunt ubi
labia nec os mitum perfundere et facere
foramen tale et tantum ut in illo membrum
possit decurrere intrare et hoc facto
ne partes solute uniantur os in medio
aliquid ponere per hibens aplicationem partium
et tenens eas dillatatas// Et consi-
dera dispositionem. hic ponit 3m capitulum et qm ^
patet// Condicio quod ^vino labiorum vulve
perdit usque ad corpulentiam matricis sine .No(ta) 3
dubio os studeat usque ad corpulentiam matricis
generato sic in penetret/ oportet scire
longitudinem colli matricis que est commu-
niter tanta quanta est longitudo membri
virilis erecti/ cum scire fuerit per apprehen-
sionem tepida cum digito aut cum stillo quanta
est parte apertio quia si est unius digiti fa-
ciat quod sit unius spatium completa quanta
tanta est longitudo virilis membri
erecti aut modo minus// Et cum solutum
hic est 4m capitulum/ et patet quod oportet ut
mulier sedeat in aqua in qua de-
cocta fuit ne mollificata et mal-
va viscus ut partes que sunt indurate et
partes magis inobedientes incisioni
ut mollificentur et fiant obedientes
incisioni et species quando est apponenda qua
quando est apponenda per partes sunt magis
indurate et partes magis inobedientes
incisioni/ facta autem completa inci-
sione perforationem inde debet prece-
tura cum apponatur et alterius disponens
ponere nam sic est ante// Cavere ista .d°
roborare quod in labiis vulve non de-
cadere nec pillus nec oleum nec
aqua// deinde quod necesse est in vulnere
cuius partes sunt vinde ^ in isto tredemus cm ^ .6°

qq(ue) ros sicut ap(er)te et io aqua decoctio(n)is
mollificativor(um) pot(est) approximari q(uia) p(ro)hibet vni
onem l(abiorum) et applicentur q(uia) [illegible] mollificandi
ut dictu(m) est // Et virtus q(ua)dem
iste est t(ex)tus ca(pituli) et p(atet) q(uod) d(icit) et pot(est) in
telligi q(uod) talia vnguenta ut (con)ferunt vngue(n) .1o.
ta sicca et pinguedinibus et [illegible] .p(ri)m(u)m.
est ^ laginibus applicentur ferro q(uo)d illud instrum
entum quo fit incisio ne in tem(pore)
incisionis remanebit aliq(ui)d in labiis
vulneris facti et p(ro)hibebit vnionem
et ista t(er)tia vnguenta p(ro)hibent
dolorem q(ui) fit et remanet p(ost) factam .2m.
solutionem mitigando acuitatem hu(mo)r(um)
(con)fluentium et spissando et implendo po
ros labior(um) vulneris non i(n)tromittunt facti
no(n) permittunt illos alterari ab ext(er)iori nec
ab h(umor)ib(us) fluentib(us) in eis q(ui) (con)ficeret(ur) in
poris eor(um) (con)f(er)t illud vnguentum
(con)tra h(ec) et est q(uia) infero rore seu aut rore .3m.
lapidis et quo acuitur est incla
de ferro sicca q(uo)d facit in labiis vul(neris)
acuitatem et trahuntur p(ost) solutionem
q(ui)dam dolor in labiis magis et in
fervi nescitur a(utem) ex q(ui)bus incisio .4m.
dicit ego reperio in vulnere virum
magnum ardorem cum dolore ad inu(n)ctionem .5m
et aliud ten hoc ap(osto)lo mat(?) et talia
vnguenta q(ue) cum applicantur ferro cum
quo fit incisio ut fiat p(ost) solutionem
ille dolor cum ardore / pot(est) intelligi
q(uod) ista vnguenta debet poni cum
instrumento facto ad formas grossius
ne bu(?) vulns q(uo)d pot(est) in vulnus facto .6m.
ut dictum est s(ecundu)m pani ut labia .5o. No(ta)
vulneris acquirat dispositionem qua no(n) faci
liter vniantur / acquirunt aut(em) labia
ab vnguentis mollientib(us) dispositionem eo q(uia)
no(n) vniuntur faciliter / p(rim)o q(uia) no(n)
reuniuntur labia sic tangi / 2o q(uia) hu(mi)d(itat)es
fluentes ad labia p(ro)hibet [illegible] sicut
et de(m)psit et spissitudine // Et intellig(itur)
hic est [illegible] t(ex)tus ca(pitulum) / et p(atet) q(uia) instrum(entum)
q(uo)d ponitur in vulnus ita debeat stare
in longo t(em)p(o)re si no(n) esset (con)trarium vulner
vniantur non posset et si invite sua
generarentur ventositates q(ui)a generant(ur)
forte rore aeris frigidi tangentis ea
facti incisionis ne posset egredi
et io bonum est ut sit (con)trarius // Et an(te)
incisio hic est .7. ca(pitulum) / et p(atet) q(uo)d d(icit)
nam cum incisio accepit [illegible] radical
ea arti(?) aliq(ui)d et illis musculi
colli nescire q(ui)a non pot(est) debite
(con)stringi q(uia) accidit / fluxus vu(lne)ris
// Amplius illa taro colli incisio est ste
clipeus muscolo colli nescire / illa i(ter)
remota infrigidatur musculus
colli nescire et accidit (con)fluxus de
bilitas (con)trarie q(ui)a virtus (con)tinet fluxit /

possim accipitur decadit natural q(ui) duceret ad re
fectionem nec s[illegible] (con)generatur cutis callos(itas)
obviant p(er) poros nec sunt ut dictum
fuit sup(ra) et in hoc (con)sideracio ca(pituli) q(uo)d p(re)dic
ta sup(ra) // dubitatur vtrum clausa possit imp(re)
gnari / arguitur q(uod) no(n) q(ui)a clausa est imp(er)fec
ta (con)posita et (con)plexione i(ta) no(n) potest
impregnari qua p(atet) ex dictis cap(itulo) inp(re)
dictum nisi [illegible] et tamen [illegible]
[illegible] / aut p(atet) p(er) (con)ter imp(er)fecta
in (con)posicione p(atet) clausa / 2o in (con)plexione
q(ui)a (con)p(osi)to s(ecundu)m (con)plexionem // Amplius clausa
no(n) pot(est) coyre delectose i(ta) est im
pedita in impregnatione qua p(atet) ex dictis
sup(ra) q(ui)a nisi mulier veniat coytus
delectose no(n) fit impregnacio / arguitur p(atet)
q(ui)a o(mn)is clausa uidetur impedire
coytum delectosum et viro et mu
lieri clause // Amplius p(ro)p(ter) clausuram
impeditur opus uiror(um) [illegible]
naturale attrahendi sp(er)ma ad (con)cea
tatem matricis i(ta) clausa no(n)
potest impregnari / sanguis et qua pa
tet s(upr)a // Amplius natura no(n) uidetur
fecisse frustra tales clausam (con)
ob aliud non fecit nisi ut non
fiat impregnatio // Amplius mulier
clausa uidetur nisi p(ro)p(ter) quod debe
ret impregnari / i(ta) talis no(n) impregnari
/ aut uidetur ex aliis / in l(itte)ra q(ui)a
sed impregnari (con)tra ut [illegible] arguitur
nec sanum et t(ame)n aliqua cura ap(er)in
ra q(ua) p(atet) q(ui)a impregnatio no(n) fit nisi
p(ro)p(ter) re vita // In (con)trarium est Auic(enna) / i(n)
cap(itul)o isto // Conclusio q(ui)a h(ec) sunt multi
modi clausionis ut p(atet) ex dicto
supra / h(ec) t(ame)n in ista q(uestio)ne est s(er)mo
de clausa p(ro)p(ter) panniculum q(ui) est in su
p(er)iori p(ar)te matricis nervosus copulat
cum matrice ubi directe est os matri
cis (con)glutinans sp(er)ma / et l(icet) talis clau
sio sit rarissime (con)tingens / [illegible]
pot(est) curari t(ame)n est dubium q(uia) p(ro)venit
ex defectu virtutis informantis q(uia) ubi
deberet diuidere non pot(est) et ubi
deberet distinguere no(n) pot(est) / talis aut(em)
defectus virtutis informative [illegible]
fecta in o(mn)e matrice aut est tolera
bilis [illegible] in matrice / cum signum (con)mu
niter no(n) apparent [illegible] actum venereum
et est in defectu ubi [illegible] virilem
et precipue debiles sunt actus maxime
cum mulier [illegible] lesionis
copulatione matricis cum [illegible]
q(ui)a mulier est [illegible] in p(ar)tib(us) infe
rioribus apparentes [illegible] et actum ve
neris / [illegible] aut(em) est defectus virtu
tis informantis circa collum et os
matricis in p(ar)tibus est p(ro)p(ter) [illegible] et ip(s)a
[illegible] est adeo clausa q(uo)d sp(er)
ma ingredi pot(est) nec [illegible] exi
re / [illegible] aut(em) defectus est [illegible] infor
mantis [illegible] collum [illegible]
(con)fici [illegible] no(n) est [illegible] possit
os claudere et io remanet [illegible]
aut ap(er)tio [illegible] talis [illegible]

./ Vtrum clausa possit impre
gnari.

post exitum et sperma intrare et non impedire extensionem delectosam quia [illegible] attingit usque ad illam extremitatem // Contra 2° quia sperma magis [illegible] parvulum [illegible] aut humorem plura foramina [illegible] ad plures partes et propter hoc deberet plures fetus generare non in generatione nisi unius propter plura [illegible] sit [illegible] aut multitudo foraminum [illegible] tamen in una parte est [illegible] aut in una est tamen [illegible] quod potest generare et per alias partes ingrederetur est ita mortificatum et [illegible] quod non potest generare aut hoc accidit scilicet [illegible] generatione unius fetus quia sperma [illegible] ingredi [illegible] in matricem venit et ipsum coniungit / aut hoc sit causa sperma maris / in parte [illegible] sperma maris una [illegible] alias movetur [illegible] res naturales [illegible] appetunt [illegible] sicut videmus aquam moveri per filtrum positum in vase pleno vel semipleno aqua cum filtri una pars est in vase et alia extra vas et evacuatur tota aqua et hoc non videtur esse propter aliud nisi quia partes aque appetunt [illegible] et continue // Sed diceret si dicis [illegible] non propter hoc quod una moveatur ad aliam [illegible] est [illegible] magis [illegible] una movetur ad aliam [illegible] aut [illegible] est // .No(ta) .d(ubium) .s(olutio) illud

Questio prima sit clausura potest impedire [illegible] quia in sperma [illegible] post [illegible] sperma sufficiens et necessarium [illegible] ut patet ex dictis in lectione // .p(rim)a q(uestio)

2a questio sit quod talis fetus non erit ita fortis sicut si non fuisset clausura quia sperma aliquantulum [illegible] debilitatur propter clausionem [illegible] quia aliqua [illegible] in via et quia [illegible] // .2a q.

3a questio sit quod talis fetus [illegible] et [illegible] mulier patet ex dicto quia mulier potest [illegible] parvulum [illegible] debilem quem parere [illegible] fetus et [illegible] // .3a q.

4a questio sit quod mulier [illegible] impregnatur in tali clausura quia faceret [illegible] et si non removeatur raro est quod sperma possit ingredi ita potenter quod possit [illegible] // .4a q.

5ta questio sit quod talis clausio potest esse morbus [illegible] quia [illegible] mulier potest in operationes [illegible] ad vitam [illegible] ad [illegible] vite [illegible] non [illegible] est [illegible] morbus [illegible] quia impedit operationes [illegible] puta generationem [illegible] in tali clausura [illegible] perfecta // Ad [illegible] non [illegible] impediat generationem // .5ta q.

.Ad p(rim)um [illegible] generationem perfecta // Ad 2am dubitationem [illegible] clausura [illegible] impedit [illegible] est [illegible] modicum [illegible] sit sufficiens delicia viro et mulieri // Ad 3m dubitationem [illegible] impediatur non [illegible] est [illegible] tollat [illegible] omnes et [illegible] operationes [illegible] longitudinaliter [illegible] tanta est [illegible] ita et [illegible] quod potest generare // Ad 4m dubitationem [illegible] fecit illud impedita non potens [illegible] ubi debebat et si non ut tolleret generationem [illegible] necessaries et [illegible] // Ad ultimam dubitationem [illegible] in illo casu [illegible] impregnatio quia talis actus non fit nisi [illegible] vita et [illegible] est talis et tanta [illegible] potest exire et [illegible] ingredi [illegible] // .Ad 2m .Ad 3m .Ad 4m .Ad 5m

Quandoque accidit propter clausuram [illegible]

Avicenna determinavit superius de morbo in via qua accidit collo / hic intendit determinare de morbo in situ qui magis accidit corpulentie matricis et primo determinat de morbo in situ in quo matrix removetur a suo situ et tendit superius / 2° de morbo in situ in quo matrix tendit ad inferiora / 3° de morbo in situ in quo matrix removetur a suo situ et movetur ad dextrum aut sinistrum ibi 2a matrix augmentatur ibi 3a matrix accidit [illegible] in prima [illegible] ad [illegible] // Contra [illegible] dictum est matrix in corpore mulieris est [illegible] animal [illegible] res fetida [illegible] ad [illegible] res fetida fugit superius et [illegible] res fetida fugit inferius [illegible] matrix non [illegible] clausa quia menstrua egredi non possunt aut [illegible] in parte inferiori [illegible] superius [illegible] mutat situm matrix [illegible] situm [illegible] superius et suspensa [illegible] in alto potest [illegible] magna [illegible] quod inferius suspenduntur // Signa aut [illegible] non [illegible] quia [illegible] esse non [illegible] difficultas [illegible] magno et umbilicum [illegible] clausura et [illegible] res fetida [illegible] matricem [illegible] et suspensionem Avicenna / hoc non [illegible] primo quia [illegible] 2° quia talis suspensio matricis non [illegible] cessat [illegible] fetido aut re fetida // Et cura [illegible] quia cura dependet [illegible] clausura et [illegible] // .Nota

Matrix augmentatur / hic determinat de morbo in situ in quo matrix movetur ad inferiora et primo ponit causas huius morbi / 2° [illegible] / 3° curam / ibi 2a accidit mulieri [illegible] ibi 3a non [illegible] / primo aut [illegible] ponit causas huius morbi scilicet in situ [illegible]

Nota matrix movetur ad infra / 2º ponit diversitates ibi 2a Et quando egreditur tota / primo

possibile dividit si non est matrix ut patet // Considera

quod quando matrix movetur ad infra videtur

augmentari quia cum quod exeat extra saltem

aliquid ipsa magnificatur magnitudine preter

naturam adeo quod dolorem facit in pectine et

in circumstantibus // Amplius in hoc magnificatur ut intelligamus et reliquum quando egreditur

ad extra quantum alias ita magnificatur ut mix

reingredi possit / et exit per eam quas

tangit et eradicatur eodem modo quod

aut sit egrediens cum tota / aut quod gyreti / aut quod eradicatur dicitur in fine ipsius capituli / augmentatur per hoc intelligas quod convertitur et eradicatur

ex causa ut quia mulier de alto cadit et

maxime cum cadit erecta et super pedibus

et partibus inferioribus / quia tunc ligamenta ligantia ipsam ad superiora laxantur

unde matrix movetur ad infra / causis

et vehemens est ea motus matricis

ad inferiora laxando ligamenta et eis

laxatis matrix sua gravitate tendit ad infra / mortificatio quam mulier facit

ea mando et rixando cum aliis movet

matricem ad infra / quia in motu ascriatur extendit

tur spiritualia et per consequens dyafragma

et extensum comprimit ———— naturalia

adeo quod matrix et alia comprimuntur ita

ut exeat locum proprium et moveatur

ad infra / aut propter motum violentum [illegible]

in quo non sit motus moventur animalia et spiritualia si [illegible] consistitur et

motu ligata ligantia matricem laxantur

et matrix sua gravitate tendit ad infra

aut vociferatione ut ubi [illegible] continuum

quod ipsa audit et terret fit ea intensa motus

motus et spiritus sic faciente mulier

stat quia ad horam sunt [illegible] / et hic

trahit magna quantitas aeris / unde fit

pressio naturalium et matricis / et cum hoc

irretiantur ligamenta laxantur et matrix

premitur ad infra / aut percussione movente ligata matricis / sicut percussione

qua ipsa percutitur et de alto caderet / aut propter partum difficilem in quo

fetus et secunda alligata multa trahe

rent eam ad infra / aut propter partum gravatum quod contingit cum fetus est magnus ponderosus laxans et rumpens

ligata matricis superiora / quia post exitum

fetus matrix non tenetur ad infra / aut

non expectando nisi hic ligamentum fetus

in mollificando ea cum oleo et aliis

fomentibus ad rupturam ligamentorum

unde extrahit subito / et quia ligantia matricis

ligantia ipsam dorso erant debilia fuerunt laxata / unde matrix descendit ad

infra / aut quia fetus exiit sua fortitudine

cum quod ligata fuerunt fracta / unde

matrix sine ligamentis debilibus non po

test resistere illi motui fetus et sic

laxatis ligamentis mota est ad infra

/ aut propter humiditatem superfluam ut in paliniis et in ydropisis ligata ligantia

matricem sunt laxata quia matrix ad infra

descendit / aut propter punctationes

vel corrosiones accidentes ligamentis

ex fistula vel longa ubi ligantia matricis / et

hoc potest contingere accidente ulceribus et aliis causis corrosionis // Et quando

egreditur tota / hic ponit diversitates [illegible]

Nota quando sunt in angulo matricis / et per consequens

dicit // Considera quod matrix tota egreditur

quia eius corpulentia egreditur / collum autem propter

eius firmiorem adherentiam non movetur

cum autem corpulentia tota egreditur

quod maxima est ligamentorum eius relaxatio

et sic tota egreditur et apparet ad sensum

eius dispositio nervosa et cellulosa / in eradicatione matrix non exit / sed stat in collo et facit ibi opilationes / et eius collum

non potest adeo fortis sit in totali eradicatione

quod / incisione aut forum appropinquat

cum vulva superiori et [illegible] eius simplices

motus ut patet etc.

a Ccidit multum mulieribus. hic assignat / ponit accidentia et signa motus

matricis ad inferiora / et primo accidentia generalia et per consequens signa generalia que adsunt in

omni motu matricis ad inferius 2a / 2º ponit

signa que signant illas diversitates scilicet

cum convertitur aut cum egreditur aut

cum eradicatur ibi 2a Et sunt apud

mulierem quando patitur patet si possit dividi //

Nota Considera quod talis motus matricis aut

est subitus et tunc accidit dolor in

dorso magnus propter solutionem continuitatis quod

accidit ligamentis ligantibus matricem ad dorsum nisi talis motus fiat

ab humiditatibus [illegible] illa ligantia quia

tunc non est dolor in dorso quia humiditas

tollit aut obtundit sensum partium

solutarum // accidit autem in motu ad

motus ad infra dolor in pectine et ytia

Nota in partibus quia vesica et rectum intestinum

coartantur unde non possunt expellere superflua quia continua [illegible] / et quando ideo dolet

inflammatur calor et accidit febris

/ et quando est effimera et est ut in pluribus / quando autem est generaliter [illegible] aut

non [illegible] et accidit [illegible]

collum vesice et rectum intestinum

[illegible] ut [illegible] et expellantur superflua

superflua [illegible] / et difficultas expulsionis propter coartationem illorum membrorum / dicit autem quod accidit mul

tociens talis expressio et talis difficultas expulsionis quia hec accidentia

dantur in eradicatione et cum tota egreditur

sed cum convertitur non quia cum convertitur

matrix ipsa non attingit usque ad illa

membra scilicet ad collum vesice et rectum

intestinum / aut dixit et accidit ei

nitto .s. cum mix mo ad uisica difficul
tas et expressio pp hunc quas matrix
i qbz mix pp punturam non potest compti
ne bia illa / aut dicit pp mo vz ma
tricis ad inferiora neque matrix mo
ad uesica sz non mo nec yo sparsus re
uertitur ad superiora / et accidit inter pas
nius tre mor et timor sz ca / accidit aut
spasmus multiplicat ca po roe dolis que
fit nervos st. s. ueste q conpate cerebri
et concipiunt ad eius contractionem cum hu
merum / aut accidit spasmus ex alteratione
vaporum fumosorum .s. fetens et venit ad cap
ut cum hunc et cerebrum / aut accidit spasmus
qz nic humorales cpstic cum ipse
et vinaz retinet et ut illi
nervos vel contrahuntur / tremor aut
contingit accipiendo nervos in frigore et
tpo pp compassionem mc sexus in vibra
sensibilia / et potest esse quod ad illum sz si
et hoc cum mo est multa et quin non
sz fer qn mo est pauca / accidit
et tremor mo et hoc pp reso
lucionem spiritus pp dolorem vel remanent
bus paucis spiritibus in membro et qui
non potest tenere grauitatem membri
exterius / Accidit aut timor mulieri
sz ca compressa vel sicut ca qz non
[illegible] dato eius
timidior non sunt [illegible]
cum sunt illa accidia magna multa
nito ut dolorem febrem difficultatem
urine tremorem [illegible] aut
spasmum ipsa mulierem timet ne possio
sit subita mo vero illam / aut po
test tenere q timor contingit ex collectio
ne vaporum non ex fetore retentorum
in matrice aut vesica et e sive
ca simplex extenuent // Unde sciunt re
medium imponunt qz tu uesica
repleatur remedium ut qz non potest
exire urina sciunt mulier illam ro
ne dicunt et [illegible] et alii et eam
potest videre ut contingit hys q bz ula
[illegible] et uesica ro sui [illegible] // Condicit
quando non possunt accidia illa exire
qz sz primum q ma infestantur
[illegible] vel mulier dicit
esse [illegible] contingit mihi ex
cum aut passione aut non tsa
ne et sic de aliis causis / aut et non
possunt signa qz non variat accu
[illegible] cum sicut causis et non
matris factos cum [illegible] sic
factos [illegible] / et sic dicta non est
magna dicasur in [illegible] matris
pp [illegible]
specialem narrat tab aliis ut videbitur
et signa et specialia que apparent
signa ultra q torsiones cum doloribus

et [illegible] et dorsum // Si aut qua vel sanies egre
diatur aut urina cum [illegible] // Idz q post exire
per urinam per matricem sanies et per mulierem / et si
egrediatur per urinam cognoscitur quod
pus non sit in uesica qz ad pa[illegible]
sicut nec intestinorum sz sp[illegible] aut
tremor aut timor sic [illegible] ad
timorem matris // Et sciunt apud hic
ponit signa q signat diuersitates an
dictas / et po ponit signa q signat eius
exitum totalem / ro que significant quar
siones / 3o que significant eradicatione
ne eius cum [illegible] sciunt ibi 3a Si autem
nunc ius. 2a in duas / qz po ponit signa
cum mutat exitus totalis et eradicatio
matricis / 2o ponit signa que certificant to
talem exitum ibi 2a Egredi aut / In 1a
pte pz // Calidum q in exitu totali et
eradicatione matris mouetur ad collum
matrix dicitur in qz in exitu totali
apparet et pendens ex uulua / Si in eradica
tione stat in uuluam et collo matris
[illegible] apinio sciunt re deste
domum per collum [illegible] qz matrix
ut in plurimum est [illegible] et
maxie hac sciunt cum [illegible]
re qz [illegible] directe stat in uulua et
hoc est [illegible] post partum
sentiunt accidia andicta ut dolorem dicti
difficultas et expressio spasmus tremor
et timor et re [illegible] noscere eis
// Egredi aut / hic ponit signa certificans
exitum totalem // et pz q de qz cum egred
eius [illegible] est manifestum qz
si egredi non egredi [illegible]
[illegible]
q [illegible] appareret ut con
[illegible] repugnationis [illegible]
et forte intelligerent ipsa aliquam collectionem
diuersam maxie in hys q sunt
signa res / et ratio cum tota egreditur
qz [illegible] manifestat
per diuersitatem asperitatis et colluctae
que ibi apparent // Cum vero sciunt
hic ponit signa q significant quar
siones / et dicit aliter / quando obstetrix
aut mulier uidet hic accidia supradic
ta in mulieribus de doloribus in per
tine et difficultate urine et fecis
et aliis supradictis et cum hoc sciunt
fora nc eius .i. collum eius .s. matricis
extra ut fora nc rotundum .i. [illegible]
[illegible] .i. [illegible] eius
.s. matricis iam [illegible] et mutat
[illegible] et egredi .s. ad collum vel locum
non valens / non in q excitat vel q
eradicetur qz nc collum matricis

.d°
.s°
passionem
.No d3
ita
.No d3
^no

.No[ta].

non esse vacuum vel esse plenum et cetera // Si autem
necesse fuerit foramen. hic ponit signa ena-
dicationis et dicit Avicenna quod si in vetula sit in-
[illegible] lateris [illegible] aut obstrictio
foraminis .i. colli matricis supple per [illegible] non
carne nec [illegible] signum quod ibi
adsunt [illegible] dolor et retentio [illegible] fetus
et urine et aliorum accidentium et cetera quia
iam [illegible] supple impossibile [illegible] toto quod
est [illegible] propter eam propter quam fuit
[illegible] propter eandem angustiatam [illegible]
ad collum et non [illegible] facta quod fieret
ipsam totaliter egredi remansit igitur in
collo [illegible] non cadit nisi clausura est
oppilatio colli et per consequens nisi eradicatio et [illegible]
[illegible] nec [illegible] [illegible] .i. cognos-
cas illud .i. illas dictas esse [illegible] totaliter
[illegible] et eradicationem [illegible] dicta
sunt et [illegible] non [illegible] nisi [illegible] magis
et [illegible]

n [illegible] hic Avicenna ponit
[illegible] motus matricis ad inferiora et
primo ponit [illegible] causam / 2° docet removere
impedienda curam / 3° ponit curam / 4° [illegible]
ponit [illegible] causam / ibi 2a Et incipe
[illegible] ibi 3a Etiam [illegible] ibi 4a Et
[illegible] ut [illegible] cum [illegible] / [illegible] 1a pars
[illegible] // Conclusio [illegible] de [illegible]
[illegible] de totali [illegible] matricis
aut de eradicatione [illegible] / [illegible] non
[illegible] ligata [illegible] [illegible] et [illegible] tota
relaxata [illegible] non valent [illegible]
// [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diffi-
cultas et expulsio fetus et urine
[illegible] illis [illegible] difficultate et ex-
pulsione [illegible] non potest
[illegible] [illegible] illorum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
magis laxant ligamenta et movent
magis matricem ad extra / non [illegible]
curatio [illegible] est recens [illegible]
est recens et non [illegible] [illegible] ibi
non adest difficultas et expulsio / et in
adolescentula quia [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] nisi [illegible]
difficultate ut [illegible] [illegible]
// [illegible] quia motus matricis ad inferiora
melius et facilius debeat curari in
[illegible] quia [illegible] [illegible]
in se [illegible] mulieres habeat de-
biliora ligamenta ligantia matricem
ad dorsum // [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in complexione [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] quia [illegible] ut
dictum est // Et incipe imprimis. hic

Avicenna docet removere impedientia curam
et [illegible] // Conclusio [illegible] non [illegible]
matricis ad inferiora etiam ad [illegible]
contrarium [illegible] et [illegible] et
[illegible] non [illegible] [illegible] et urina
[illegible] [illegible] non potest [illegible]
in locum [illegible] quia [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] non [illegible]
quando plena sunt hec [illegible] et illud [illegible]
[illegible] matrici [illegible]
et locus [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] clau-
dit collum [illegible] ita ut [illegible]
non possit [illegible] [illegible] repleto
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dilatatam collum [illegible]

[illegible] et [illegible] ipsum ad expulsio-
nem // Si autem non sufficit [illegible] clister
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fetus
sunt [illegible] [illegible] [illegible] quia clister
[illegible] ut [illegible] / Si autem mu-
lier non vellet clistere [illegible]
[illegible] ut aqua decoctionis malvarum
[illegible] cum cassia / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 18 [illegible]
[illegible] [illegible] et aqua [illegible]
[illegible] // Et cum [illegible] fuerit illud
hic ponit curam / et primo ostendit [illegible]
[illegible] ad duos [illegible] [illegible]
2° [illegible] ibi 2a Cum [illegible]
applicat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] ibi 2a dem
[illegible] lanam [illegible] ibi [illegible] et [illegible]
[illegible] ibi [illegible] et [illegible] odorare
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] // Conclusio
[illegible] [illegible] [illegible] matricem
[illegible] ad inferiora [illegible] mulieres [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] colli
matricis / et cum fuerit [illegible] et in
[illegible] reducta [illegible] per [illegible]
[illegible] plana [illegible] non [illegible]
[illegible] in alio [illegible] [illegible] matricis
[illegible] [illegible] [illegible] lanam
[illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] matricem [illegible] est
et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] alterare / [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] ponit lanam in [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] matricem et [illegible] [illegible] [illegible]
lana [illegible] que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] matricem [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] lanam [illegible] in aqua
[illegible] [illegible] colli matricis [illegible]
dilatare [illegible] aut mulier
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible]

ibi 2a dem / de [illegible] / lanam [illegible]

.No[ta].

.No[ta].

.d°.

.9°.

[illegible]

.No[ta]

[illegible]

.No[ta]

.d[ict]o

.8o

.No[ta]

.d°
.5°

mitur de parte ad partem quia sed minores .i. a
postema fuerit in dextra mouetur sinistra
ad dextra quia pars dextra propter apostema
repletur et sic abreuiatur et propter replecio
nem et abreuiacionem siue acurtacionem
trahit ad se partem sinistram sibi colligatam
// Sed aut queritur quomodo ista possunt simul stare quia
uidetur implicare // Dicendum quod si apostema fuerit primum
non nimis replens nec extendens tunc potest
mouere mitrem ad oppositum 2um primum modum quia mitra
fugit illud nociuum et trahitur in partem sanam
et pars sana vincit infirmam // Si aut sit apostema
magnum nimium replens tunc fit tanta abre
uiacio et acurtacio partis infirme quod ipsa
uiolentat sanam et trahit eam et sic ita
potest intelligi de omnibus causis dictis premisse
per eam motus mitris ad aliquam partium // Vel mitris
sit aut ad eandem mitrem // Aut inspissacio
hic ponitur alia causa et patet // Conclusio quod dixit
inspissacio et constrictio quod ista possunt multipli
citer uerificari primo inspissacio .i. coadunacio
partis mitris a frigido quod hic inspissatur
sanguinem retinendo aut prohibendo reso
lucionem inspissat / Sed constrictio fit a cadu
consumente humores in poris et uias porone
ce partem partem siue siccitudo / aut dicit inspi
ssatio quo ad partem mitris sed constrictio
quo ad vias itaque pro constrictione intelligit
opilacionem / aut dicit inspissatio quo .d°
ad ambas ita sed constrictio quoad vnam
solam // Sed dicere quod aliter in suppositione
mitris non possunt istas causas mitrus cum .5°
ad superiora // Amplius quomodo potest contingere
fricatio aut et calor in vna parte et non
altera // Ad primum dicendum quod patet non quia hic
posuimus causas motus mitris ad dextra
aut sinistram dat intelligere quod iste ce post
eodem modo moueret mitrem ad superiora
et causare suppressionem mitris // Ad 2um
dicendum quod fricatio et calor potest vni parti
contingere siue alia quia defectu nutrimenti
dicitur a sinistro informe et debilitate
et inspissiter et raritate // Amplius ab ex
trinseco potest ita vnum caducum aut fuit
approximari parte dextre quod non approximabitur
parti sinistre // Vel diuersificatur / hic
concludit vnum corrium // et quod dicit patet // Conclusio dicit
quod ipsud corrium potest verificari secundum am
bas vias / primo sic intendat quod pars sana fu
giens non cautum partis infirme trahat .No^a
.partem i motum fuge partem infirmam
vnum et isto intelligitur quod diuersifi
cantur duo latera (?) talem circumstan
dicta quia vnum sanum et aliud infirmum
simpliciter quia id quod est positum in humore quia

est apostatum apostatum partium non mouetur ad sanum et .No^a
ad motum fuge sanum simpliciter motus sa
ne propter sanum latens est quia sic non
accidit partis infirme et mollificacione simplici
propter ipsum contra propter contrarium mouetur ad mo
tum sanum fugere // Si aut propter contra est
sed spasmus fit et non mouetur tamen
ad partem sanam propter sana potius mouetur
ad infirmam / et ita diuersificantur
in tali circumstancia latera mitris ipsius
et spasmo quia latus potius
siccitate inspissacione mouetur ad latus
sanum spasmo .i. propter motum spasmo
sanum quia accidit lateri sano ut fugiat
rem nociuam / 2° potest uerificari ita
2um modum ut dicatur quod pars infirma et
in ea est magnum nociuum trahit
ad se partem sanam // vnde diceretur quare
et diuersificantur duo latera mitris
in ista circumstancia quia vnum sanum et aliud
infirmum simpliciter quia id quod est in humore .i. in tumore
apostema et propter quod infirmum trahit ad
se sanum quia ipsum accurtatum et sanum
mollificacione et sine flexibilitate
mouetur versus illud quod accurtatur / et illud
quod est positum in siccitate et propter quod inspissacio
uel constrictione et propter quod contra
spasmo .i. propter sui spasmum trahit
ad quod non est spasmatum // Sed saltem
dicitur quid potest cognosci quod mitrus lo
sinum non uertatur ad sanum et econuerso sanum
ad infirmum // Dicendum quod hoc potest cognosci per
intensionem et remissionem nociui
quia si nociuum est in infirmo mouetur
ad sanum sed si nociuum est magis in
sanum mouetur ad infirmum // Et quando est
primo est motus vbi generatur ad sanum quia
nociuum est primum et postea trenditur
et sic motus econuerso de sano ad infirmum
et hic ad sanum magnum dolores ut erat
in domina bartholomea vxor illius de vita
kanis // Et quando est tunc in ea hic reperit
aliam causam dicens quod in eo mouetur mitrus
ad dextrum aut ad sinistrum quando est apprehensio
humoribus viscosis grossis simpliciter non apparent
sed sunt in bibentibus et cetera // Et ista sunt verba
auctoris sicut modo loquendo dixit auicenna
cum fera // .i. mitra ad ipsam simpliciter partem
in qua est lesio / et quando ad sanam ut patet
ex dictis // Et multotiens accidit et cetera
ponit effectus et accidentia istorum mor
borum et patet quod dicit // Conclusio quod in horam
dicta sunt morbi a morbo in quo ma
trix mouetur ad inferiora nam in
illa accidunt accidentia praua
audicta dolores sicut febris difficultas et
oppressio vrine et fetoris spasmus et
tremor / in ista aut contingit sola
suffocacio mitris cum doloribus aliquibus
multum magnis ut fuit in domina
de qua supra dictum est / addimus
autem in ista parte suffocacio mitris
quia retinet mestrua et sperma et corrum
pitur quia non potest emitti propter mitre strictura

.d°
.2°
.Ad.p^m
.Ad.2^m
No^a

^ posuit

pp creationem ossis inanis et eius clausionem
ut dictum est / 2o postema non potest evi
tari quia corpus destitutus suis sicut non pt /
in motu aut minus ad infra non contingit
suffocatio interius quia contingunt ad arteria
venam de nigredine suffocationem ma
terie in arteria addicta / aut dicit
contra secundo est quod suffocatio per modos
et causas dictos quia vel in pluribus membris
intrinsecus fit suffocatio item per modos su
periores dictos causas de suffocatione
intrinsecus // Et observatur / hic avicenna ponit
signa et ponit primo illud ex quo cognoscuntur
humoris signa / 2o illud ex quo humoris signa
in speciali / ibi 2a Et cognoscitur [illegible] per
[illegible] // Considera quod observatio [illegible] scilicet .No.
ad quam partem declinet nec imponendo
digitos quia si in imponit inveniet po
terit eam declinare ad dextram nec
de sinistro mota est ad dextram / Si aut
ad sinistrum nec de dextro mota est
ad sinistrum // Si autem vertatur quod fit per eius .D.
aut ex in motu ad dextram aut ad si
nistrum // Idem quod in hoc non est notabilis .G.
dicta // Et cognoscitur / hic in speciali
ponit signa / etc / pz quare // Considera .No.
[illegible] observatio nunc nec magna est
[illegible] et nunc nec minor nec [illegible] de
clinare ad alteram partem [illegible] et inveniunt
eam sic [illegible] simplicem [illegible] signum
quod apostema est [illegible] minus aut sal
[illegible] quod ubi est magna repletio humo
rum // Si sit humoralis repletio sive
apostema ubi est mollis tactus / Sed si eius
apostema ubi est durus tactus / Si autem
fit motus propter [illegible] ubi [illegible]
per [illegible] / si per [illegible] extremitas
[illegible] et siccitas [illegible] repletionis [illegible]
[illegible] hic [illegible] signa ad [illegible]
evacuandi [illegible] sunt repletionem apo
stematis aut non apostematis signis
dictis [illegible] aut nunc [illegible]
aut [illegible] siccitatem aut [illegible] siccitatem
[illegible] intendit [illegible] alteram [illegible]
o potest ut flo [illegible] potest [illegible]
[illegible] signa [illegible] movet
ad alteram partem / [illegible] potest [illegible]
[illegible] apostema [illegible]
[illegible] illa / 2o [illegible] astrictio
[illegible] vel partis / 3o ponit [illegible]
[illegible] ab [illegible] non apostema
[illegible] et ponit remedia [illegible] ad que
[illegible] illa [illegible] / 4o ponit quod secundum [illegible]
illa remedia [illegible] / ibi 2a Et si fuerit
illic constrictio / ibi 3a Et si fuerint
illic [illegible] ibi 4a Et nunc [illegible]
[illegible] / [illegible] // Considera .No.
quod [illegible] inveniatur fit [illegible] ubi [illegible]
ad partem dextram et fit [illegible] ab apo
stemate ut fiat flo[illegible] de [illegible]
[illegible] quia [illegible] sinistra est apostema
[illegible] apostema fit [illegible] et [illegible]
[illegible] et hoc est [illegible] dictum [illegible]

apostema [illegible] sinistra fit motus ad dextram
partem [illegible] / Si aut apostema [illegible] sinistra
sit magnum [illegible] et dextra ad [illegible]
[illegible] et [illegible] ut fiat [illegible] de [illegible]
[illegible] ad quam fit declinatio [illegible] dextra
quia hic est [illegible] quia non debemus
eadem [illegible] quia augetur
apostema / [illegible] modica [illegible]
[illegible] in parte ubi est apostema et [illegible]
[illegible] fit flo[illegible] de parte [illegible]
[illegible] ad quam est declinatio / quantum
aut [illegible]
[illegible] et talis
// Sed dicit quod avicenna / dicit [illegible] repletio .D.
[illegible] fiat flo[illegible] [illegible] opposita parte ad quam
fit declinatio / et [illegible] nullo [illegible]
fit [illegible] apostema est magnum [illegible]
parte ubi est apostema [illegible] de opposita // [illegible]
dictum est [illegible] apostema est
[illegible] fiat flo[illegible] de eodem latere [illegible]
declinet [illegible] // [illegible] est [illegible]
[illegible] universale .2o.
quam hic [illegible] // [illegible] avicenna / .Ad p.
[illegible] supponitur et repletio [illegible] sit
[illegible] maior [illegible] maior
est repletio [illegible] ad partem
apostematis / [illegible] et minor
est [illegible] ad [illegible] apostemate
et [illegible] potest de eodem
latere [illegible] supponitur et repletionem
[illegible] et ita [illegible] repletio et ita
[illegible] apostema [illegible] est [illegible]
[illegible] ad remedium [illegible]
auxilio medicinis [illegible] morbo adiuncto
et [illegible] .Ad 2m.
// [illegible] avicenna / supposuit illud [illegible] dictum .D.
[illegible] flo[illegible] // Si autem [illegible] .5o.
[illegible] latus debeat fieri flo[illegible]
[illegible] // [illegible] basilice et [illegible] eidem
et [illegible] signa repletionis // Et si
est illic / hic ponit [illegible] morbus
fit astrictio [illegible] vel partis [illegible] .No.
et [illegible] / [illegible] // Considera quod dicit
avicenna / et si fuerit illic constrictio [illegible]
[illegible] vel coadhunatio et [illegible] intelligit
[illegible] siccitas [illegible] astrictio et [illegible]
astrictio et [illegible] dicit et si fuerit
illic constrictio [illegible] ad [illegible]
astrictio / et coadunatio [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] / et [illegible]
[illegible] apostema [illegible]
[illegible] humida [illegible] removeat [illegible]
[illegible] partis [illegible] /
resolutive / et [illegible] intelligit avicenna / quod
si inspissatio et coadunatio [illegible]
illam oportet removere [illegible] // [illegible]
aut [illegible] sit bonum [illegible]
[illegible] et [illegible]

ut oleum sit bonum quia habet contrariam qualitatem
eiusdem et maxime dixit quod ut oleum sit
bonum quando in cabo magna virtute consistit
cum aliis humectet [illegible] naturali habet .o.m
// et si fuerit ille humor sic potest curari .No[ta]
huius morbi cura pendet ab humidis non
apostematibus et ibi [illegible] // Concludit pater
[illegible] dicens quod si fuerit ille humor
non dixit specialiter flegmaticus colericus
sanguineus aut melancolicus nimiens ex
hoc generali dicto quod humor singulis nisi
possit esse huius morbi / et dixit curatio
cum mulier [illegible] curatio cum [illegible]
curans [illegible]
ut in pluribus [illegible] ex humoribus
ter dixit et da in potu oleum de ke
iri. et de catapucia quod est forte curans
[illegible] et heterogeneos quo hodie non
[illegible] quia forte nimis / in suppositoriis .No[ta]
aut possit fieri ex ximal ipsi catapu
cia. [illegible] docet ex ximare oleum
balsamum vel balsamum et cum humor
fuissent flegmaticus [illegible] malas .No[ta]
complexiones [illegible] aut humidam aut
[illegible] / et oleum azazali quod est oleum de
[illegible] ulmi [illegible]
et [illegible] / et [illegible] ubi fuissent ma
la [illegible] humida et humor [illegible]
et humidus / aut quo [illegible] ad [illegible]
olei balsami et [illegible]
[illegible] oleum zaza
[illegible] cum oleo balsami // Et hic
fortassis [illegible] / [illegible] quod fiendum
post remedia [illegible] et dixit quod
matrix predicta non reducet ad situm suum .p.q.
propter debilem et maxime quia [illegible]
[illegible]
[illegible]
aut alterius [illegible]
[illegible] et maxime ab extra
et reducere matricem ad locum suum [illegible]
eam ad [illegible]
// Dubitatur utrum ventositas moveat matricem
ad extra / et arguitur quod non quia [illegible]
[illegible] .2.q.
in ventositate [illegible] ad extra / [illegible]
[illegible] .3.q.
[illegible] in ventositate non potest
[illegible] ad infra [illegible]
[illegible] quod [illegible]
movet [illegible]
sit impedimentum // Amplius in ventositate
[illegible] ad quod [illegible]
[illegible] ad extra [illegible] .4.q.
[illegible]
quia [illegible]
[illegible] // Amplius [illegible]
[illegible] .5.q.
[illegible] aut [illegible]
[illegible]

[illegible] // [illegible] aut fit cum ira aut
cum gaudio et [illegible] ad superio
ra / [illegible] et non ad infra // [illegible]
[illegible] // Concludit quod ut [illegible] .No[ta]
matricem [illegible] debilem et liga
ligamenta matricis de quibus [illegible]
de signis [illegible] longinquia
brevium [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] mulier [illegible]
matricem [illegible] manifeste [illegible]
et [illegible] omnes [illegible] et
[illegible] et debilem et [illegible]
[illegible] signum debilis matricis
[illegible] aut mulieres habent matricem fortem
et [illegible] ligata [illegible] signa [illegible]
[illegible] / et quod mulier [illegible]
et non [illegible]
[illegible] // 2o [illegible] .No[ta]
ventositas et [illegible]
[illegible] aut [illegible]
et [illegible] et paulatim aut magis vel
maxime et subito // [illegible] .No[ta]
[illegible]
quia [illegible]
[illegible] ligamenta [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] matricem ad
extra [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad infra // [illegible] sit quod ventositas
magna aut [illegible] .p.q.
debilia ligamenta matricis et debilem
matricem [illegible] ligata
[illegible] et de facto [illegible] matricem
ad extra [illegible] ventositas [illegible]
[illegible] matrix
[illegible] et maxime in [illegible]
[illegible]
[illegible] // 2a [illegible]
ventositas [illegible] magis potest .2.q.
[illegible] in gaudio / [illegible]
[illegible] // 3a [illegible] sit quod [illegible] ad
extra [illegible] ventositas [illegible] .3.q.
[illegible] ventositas
[illegible]
[illegible] ad talem [illegible]
[illegible] ventositas
[illegible] et maxime [illegible]
// 4a [illegible] .4.q.
[illegible]
[illegible] matricem ad extra / [illegible]
[illegible]
[illegible] ad quod
matrix [illegible] //
[illegible] .5.q.
[illegible]
[illegible]
quia [illegible] ligamenta [illegible]
[illegible]
[illegible] .rebor[?]
[illegible] clamat
et non [illegible] // 6[illegible] .6.q.
[illegible]

// Utrum ventositas moveat ma
tricem ad extra.

[illegible] maxime de quo hic sermo quia in maioribus [illegible] et ideo quia mulieribus propter pinguedinem fit maior compressio venarum / et dato quod [illegible] non ita forte et in pinguibus in quibus [illegible] dictis comprimuntur in mulieribus / [illegible] compressio in mulieribus non valet et cogit mulierem [illegible] propter pinguedinem [illegible] comprimunt mulierem propter [illegible] quod non ita est in macilentis propter [illegible] plus [illegible] // Ad maiorem quod sit quod talis morbus plus contingit in feminis humane speciei quam in aliis [illegible] quia [illegible] calida et sicca [illegible] est quod est magna causa in hoc // Ad 1m

ad [illegible] et [illegible] debeat [illegible] [illegible] primo [illegible] et [illegible] quia [illegible] non [illegible] et [illegible] quod ut dictum est [illegible] in [illegible] mulieribus patens [illegible] quia [illegible] et [illegible] // Ad 2m

[illegible] ad [illegible] et ideo [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] // Ad 3m

[illegible] non potest esse [illegible] sed [illegible] est [illegible] non [illegible] ad [illegible] ut dictum est [illegible] // Ad 4m

ad [illegible] ad [illegible] dictis [illegible] et [illegible] frequenter [illegible].

a Caduntur mulieres quando apostemata calida et [illegible] [illegible] / [illegible] de [illegible] hic [illegible] de [illegible] et [illegible] simplicibus et [illegible] / et primo [illegible] et signa apostematum [illegible] calidorum [illegible] calidorum / 2o [illegible] de apostematibus [illegible] ibi 2a apostematum [illegible] in [illegible] calidorum ibi 2a [illegible] ibi 3a [illegible] est [illegible] in [illegible] primo [illegible] / 2o [illegible] / 3o [illegible] et [illegible] mulieris / 4o [illegible] ibi 2a et quando fuerit in [illegible] ibi 3a et [illegible] de ibi 4a et [illegible] fit / [illegible] [illegible] et quando

est causa [illegible] / quod [illegible] // Con[illegible] apostema causa in matrice et [illegible] accidunt mulieri quando apostema [illegible] et [illegible] apostema cadit / [illegible] causa apostematis [illegible] // Amplius omnes [illegible] apostema [illegible] [illegible] ad locum [illegible] // Amplius [illegible] apostema [illegible] in matrice [illegible] fit opilatio [illegible] et non potest [illegible] calor [illegible] et non potest [illegible] apostema [illegible] et [illegible] causa potest [illegible] apostema [illegible] // Amplius [illegible] potest [illegible] apostema [illegible] fluxus [illegible] ad locum [illegible] et [illegible] et frigidi et [illegible] magis [illegible] // Amplius [illegible] coytus est causa apostematis in matrice quia in coytu [illegible] et debilitatur [illegible] apostema [illegible] // Amplius coytus potest [illegible] apostema [illegible] in [illegible] in multo coytu [illegible] et non [illegible] apostema [illegible] potest [illegible] apostema [illegible] debilitatur [illegible] cadit apostema [illegible] violenter [illegible] // [illegible] quod multus sit causa apostematis [illegible] quod multus coytus est causa [illegible] apostema [illegible] // Amplius [illegible] apostema [illegible] // [illegible] quod multus coytus est causa apostematis [illegible] // [illegible] coytus sit [illegible] causa apostematis [illegible] coytus [illegible] in multo coytu [illegible] debilitata non potest resistere [illegible] et ideo [illegible] apostema [illegible] non possit nisi [illegible]

Ad maiorem

Ad primum

Ad 2m.

Ad 3m.

Ad 4m.

Ad 5m

a coytus

.1o. .primum. .2m. .3o. .4o.

.| Utrum multus coytus sit causa apostemacionis calide matricis.

S. a.
.Ad. p. 2m.
.Ad. 2m.
Nota

debilitata et ideo in non uentribus illis com-
mitte percussiones non fiunt talia apoplectica
Addit // aut ... minus [illegible] sicut percussio et tamen
propter [illegible] et tamen apoplexia [illegible] // Et intelligit
[illegible] est ea plurimis // Addit quod [illegible] .d.
[illegible] contrarietates trahit [illegible] materiam .S.
ad [illegible] quae tamen non possit [illegible] expelli
tantum apoplexia audita // Addit Addit quod puberes
mulieres preservantur ab [illegible] apoplexiam
[illegible] quibus utuntur ut videantur non
corrupte et ut habeant stricta orificia et
talia [illegible] confortant [illegible] et prohibent
[illegible] aggregari [illegible] est facile illa apoplexia
[illegible] paulatim [illegible] // Et quia est
[illegible] hic ponit causas antecedentes apoplexiae et per
[illegible] // Condividit [illegible] causas tangit apoplexiam
calidorum et [illegible] frigidorum prima causa est [illegible]
[illegible] cum retinentur quod cum .d.
replet venas magnas et medias cum .S.
capillaribus [illegible] ad medias
regiones [illegible] replet eas et inducit
necessario ad apoplexiam [illegible]
[illegible] quia [illegible] et ideo quia
fuit apoplexia [illegible] et quia [illegible] addit autem
quod causa [illegible] apoplexiae est repletio et per hoc
potest intelligi repletio [illegible] alterius .d.
evacuationis ut emoroydarum et fluxus sanguinis
[illegible] talis fluxus consuetus cum
retinetur causa potest apoplexia in mulieribus
sicut [illegible] // [illegible]
[illegible] retenta [illegible] evacuationes
[illegible] aut secessus [illegible] multe magis .S.
mulieres quae habent [illegible] aut secessum .Ad. 2m. p.
[illegible] retinent et matrix est de-
bilis recipit illa superflua et apoplexiam facit
et inflatio .i. multiplicatio vel inflantis
et quando conficiunt inflare et humorem
[illegible] tali [illegible]
adeo ut non exeat per sudorem ut conti-
nuit multe magis mulieres quae consueverunt .S. a.
[illegible] sudorem in quibus [illegible] stringitur
et matrix est debilis recipit illud
et apoplexia fit et ideo addit necessitata
.i. tali [illegible] quod non resolvitur propter
[illegible] retinetur et causat
apoplexia audita [illegible] sudoralis
sudoralis et [illegible] et sic
non [illegible] apoplexia audita quia autem fit
apoplexia in [illegible] propter [illegible] .i. propter
[illegible] et [illegible]
[illegible] evacuationem et [illegible]
[illegible] replet magnas ve-
nas et medias et capillares et tandem
medias regiones et [illegible] // [illegible]
plus [illegible] quia [illegible]

gradatur in suffocatione ut mulieres matrix autem
[illegible] non [illegible]
quod sit apoplexia [illegible] paulatim [illegible]
[illegible] // Si autem [illegible] aqua ea plus
[illegible] apoplexia mulieres // Addit quod [illegible]
[illegible] ideo quia [illegible]
[illegible] valde multa materia
et confecta magis [illegible] et ideo
[illegible] mulieres magis [illegible]
apoplexia [illegible] ut [illegible] non
fluit. hic ponit unam [illegible]
[illegible] apoplexiae et [illegible]
[illegible] illud quod [illegible] dictum est quod
apoplexia fit [illegible] debiliori quia autem
[illegible] debilior [illegible] est illa quae est
circa [illegible] et [illegible] extremis [illegible]
[illegible] quia [illegible] dextra quia
[illegible] sinistra // Si autem [illegible]
sit [illegible] debilior // Addit quod [illegible]
[illegible] exanguis [illegible]
autem est magis calidus [illegible] sinistra
et est debilior [illegible] latus sinistrum de-
bilius est dextro et [illegible] debi-
lior [illegible] defendi [illegible]
// Et quod [illegible] hic ponit aliam [illegible] .d.
[illegible] et [illegible] // [illegible]
[illegible] illud quod paucioribus partibus
occupat quod [illegible] materia [illegible]
[illegible] coadunata fuerit [illegible]
et [illegible] nam [illegible]
[illegible] non fuit [illegible]
[illegible] // Addit quod apoplexia [illegible] pluribus partibus .S.
[illegible] partibus est [illegible]
quod plures [illegible] .Ad. 2m. p.
[illegible] illud quod occupat paucioribus partibus
est [illegible] materia [illegible] // Addit quod [illegible] est
[illegible] apoplexia [illegible] materia [illegible]
ad [illegible] de materia [illegible]
apoplexia [illegible] materia [illegible] ad [illegible] illud quod
[illegible] pluribus partibus est [illegible]
colligit de materia // [illegible] potest dici quod illud
quod est [illegible] pluribus partibus est [illegible]
quod [illegible] illud quod non [illegible]
partibus potest esse de [illegible] quod [illegible]
[illegible] in breviori tempore // Et
quia [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
de apoplexiis et [illegible]
est [illegible] apoplexia est [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
ad [illegible] aut [illegible] resolutionem
aut [illegible] ad aliud [illegible] potest
esse quod dedit hoc intelligi ex dictis
in [illegible] universalibus aut quod talia
apoplexia [illegible] tamen [illegible] illis
dictis [illegible] non [illegible] ad [illegible]
[illegible] propter mulieres et [illegible] fluit

nisi membro per maiorem ad cuius membri quod
nimis est plus apta recipere quam transmit-
tere // Sed alterum quod ratio quod ut in pluribus
terminatur tamen // Addit quod per suppositionem aut
per diminucionem non fit nimis inmensuram
per causam tactam etc. .do. .So.
q Vandoque significat ypo. hic ponit
signa apostematum in generali / Et ista signa
magis ... cutitur ... apostemata calida /
et primo facit hoc / 2o ponit signa ter-
minacionis ad ... ... 3o ponit ^ et
unum signum terminacionis ad bonum aut
ad contrarium et signorum quae incipiunt ibi
3a et apostema nimis per ... primo
ponit signa generalia / 2o ponit spe-
cialia quae magis ... apostemata calida
/ 3o ponit signa quae significant locum apostematis ibi
2a quod si apostema fuit causam ibi 3a et signi-
ficat a potius pars in duas quia primo intellec-
ta ... divisione ponit unum membrum /
2o declarat membra illius divisionis
ibi 2a potius cum contrariat impedit
autem / quod apostemata nimis quae contra-
ria .i. activa membrorum communicancium
et colligatorum erit additum ad membrum
divisionis / quae significat ea activa /
propria ... ... nocumento nimis et oppo-
situm eius etc. est quod intelligit impedit ^ manifeste
// Condicio quod membrum salvum quo ad eius in- .No.
tegritatem per ... ... sensum et
est membrum nimis colligancium 2o ve-
nit operatur actionis cordis / cellorum vel
nervorum et sic fit nervosum cerebro /
2o sitis ... ... et quoad sup-
... ... / et ... omnia mem-
bra ... in sua ... et ...
et accidentibus et nocumento cuiusdam dictorum
membrorum 3o et nocumento ... non
possumus salvum quod fuit hoc notitiam
apostematum nimis / illud autem quod determi-
nat ista signa quod fuit sed signa quae
sumuntur a proprio nocumento ... ut
quia non ... / aut quia super fluit
... / aut quia non delectatur
in coitu / aut quia dolet in coitu /
et ob ... ... in tactu ... ...
et alia signa quae sunt ... ...
// Tamen signa sunt maioris efficacie .do.
... sumpta ex nocumento membrorum
colligatorum ipsi nimis / aut ... sumuntur
ex proprio nocumento ipsius nimis // Addit .So.
cuiusdam ... quod fuit ut significat signa
quae sumuntur a nocumento membrorum colli-
gatorum / et alia magis certa / et ideo potest
patere ... quod ... signa sunt ma-
ioris efficacie // Sed Contrariatur cum contrariat
hic declarat membra divisionis / et primo
ponit signa quae sumuntur a nocumento
unius membri colligati nimis ... a nocumento
... 2o a nocumento alterius membri co-
ligati sibi ut puta a nocumento cerebri
/ 3o ponit signa sumpta ex nocumento
... / 4o ponit signa sumpta a
nocumento ... et ... / 5o
ponit signa sumpta ex nocumento cordis

ibi 2a et ... cum ibi 3a et dolet dum
... 4a ibi et accidunt ex ...
... et accidit in eo ut debilitetur
pulsus per ... in prima ... // Condicio quod contrariat sto- .No.
macum et omnia membra superiora mag-
... apostema est in superioribus nimis
2o quia ... agens magis appropinquat
passo quod autem apostema ... ... ^ materias
aliud membrum de superioribus sive de in-
ferioribus ... ut ... in ...
... ... in ... ...
et maxime cum ... membra superio-
ra distancia / 2o quia ad hoc ut agens
agat in ... ... ut ipsum sit forte
et fortius quod cum agit in propinquum
... dictum est ... ...
membrum de superioribus ... ...
apostemata ... ut illa apostemata sunt ma-
gna et sunt in ... ... / ...
aut potius nimis quia ... ...
recipit ... ... nocumento nimis / et quia
sensibile est ... plus ... ...
... et quia si ... ...
per ... ... et ... ...
ipsum forte ... ...
cum autem apostema est in nimis ... ...
superflua quae ... ad stomachum
alterat ipsum aut ... ut ipsum / ...
dolet et ... ... ut valde
sed nimis apostematis et ut ... sed ... quae
... // Amplius accidit
ex apostematibus nimis ... ... ex quo fit
... et angustia / dicunt autem ista .Quod dicitur
duo accidentia quia ... est ... ... tristicia
... et ... ... quia et angu-
non potest ... et ... ... stia.
... / Et angustia ... in ...
... ... et ...
in ... ... / quia non potest tenere
... ...
... ... in uno latere sive
in alio non tacet ... ... / Aut
possit dici quod ... ... angu-
stiam / et angustia dicitur magna ...
... ... quod infirmus ... ...
ex tali non ... magno non tenet
... ...
... plures mutat / accidit autem ...
... ... quia ... ...
apostema in materia ex nocumento ...
... ... non potest appetere ut solebat
aut non potest digerere ut solebat
aut non potest dormire et ... ...
... ...
... / et ideo ... / et cum
nocumentum ... ...
non ... ...
... ... / et potest dici
quod ... est ... ... / Et
angustia est ... ...
... ... non potest tenere ... ...
... ...

.d⁰.

.6⁰.

.No³

quod agitat natis calor tempore sompni et noctis
tunc cum tempus non potest tenere vena fortis
debilibus certa ~~..~~ contra supposito qua
agitat naturalis calor tempore sompni / non
sic accidit et contra natura retenta continebit
in villis stomachi ~~singultus~~ cum natura est mor
dicativa / ~~corpus digest~~ quia natura maligna
stomachi putrefit / et quia calefit corpo
aut est acalido / et etiam eodem modo
appetitus obediens corpori / aut et de
bilitatur quia natura est modica et nocivum
modicum / et per quod quia auferunt ter
operationis audiencie quia nocivum est ultimum
// dubitatur quomodo possumus scire utrum talia nociva
fiant ex proprio nocivo stomachi aut compa
ssione ad circumiacens membrum // dicendum quod ad
hoc possunt assignari certe regule quarum
una inter quas sunt ipse due regule / prima
quando membrum est pulsus et illa quod ad ce
rebrum est sana / et per quod nociva talia stomachi
sunt per nociva alia quia similiter pro
pter in partibus membris talia non sunt
per propriam passionem sed per compassionem / alia
regula est quia sic factis non remedys
ad stomachum nocivum talia nocumenta .1⁰.
non nullum remittitur aut plus intendatur .p^m a².
dicitur / remittitur aut plus factis .2^m.
remediis approximatis circumiacentibus membris
tunc talia nociva per compassionem et non .3⁰.
per propriam passionem // et cerebrum communicat. hic
ponit signa ex nocivo alterius mem
bri colligitur membrum ut a nocivo cerebri
et patet quod // Conclusum et quod cerebrum communicat
nocivo membris quia aut recipit fumos
aut aliquod humorem inde veniens alicui membra
quia ille sunt vaporosi aut humorales alte
rantes et extendentes panniculos ipsius ce
rebri inducunt dolorem / et magis accidit dolor
in parte anteriori quia talis est calor mag
is superveniens et et calidior / accidit et
ex membris transmissis cerebro ut cerebrum
transmittat partes ad membra quae sunt sub
eo ut puta ad collum quod dolet patie .Ad p^m 0.
ratione et extensionem partium sensibilium .Ad 2^m.
nervarum quae sunt in collo / et sicut cum natura est .No³
nitta et occulis sunt debiles accidit dolor
in radicibus quae sunt magis iuxta cerebrum quod
ad illas partes facilius expellit natura et
quod ibi sunt inusitate accidit gravitas
propter motus ~~———~~ oculorum quod
facilius non movetur per repletionem
musculorum nocivitatem oculorum et dolor colli
procedit usque ad concavitates / et statim ex
ponit secundo quod dolor consequitur digitos et duo
sontila. scilicet auricularis et unus proximus et
ipsud est ut cum digitus est fortis quod
cum fortis / expellit superfluitatem ad
innobilia et de fortibus ad debilia / et
ad attractionem membrum ad istas partes
ex necessitate et innatat motum istorum
membrorum. scilicet manuum producere vibrati
motus / aut attrahitur inde ad die
nesas per necessitatem eius / additur aut
cum molificatione in eo / ipsud potest
2^a exponi primo quia ipso accidit

cum dolor audientis molificatio. vel resolutio si
ne membrorum in ipsorum adventu ad motum sed accidit eius
quietem sicut post motum in balneo propter resolu
tionem spirituum et caloris innati sicut in mem
bris sicut in dolorosis et vigiliis
in et ex cibi abstinentia / ideo potest exponi
specialiter ut dicatur quod ipsis accidit
dolor in membris cum molificatione membris
. similiter quod sit sensus doloris membrorum
non impediunt motum totaliter primo sufficienter
post ipse membra quia membra non in habent
dum ut satiat dolorem / ex quo prohibeatur
motum sic accidit podagricis sic que
tet in quibus sunt membra multa et multum dolet
et non potest flectere membra / membra autem
sunt non sunt similiter dico quia fluunt ad
membra mag quae fluxit primo ad alias
partes / aut potest intelligi per ipsum dolorem
sunt in membris et in partibus audientis
cum molificatione in eis. in debilitate
naturali aut accidentali in eis ex quo quia
debilitas membri recipiens est ea in
membra in eo fluat // dubitatur quod membrum magis
communicat membra aut stomachus aut cerebrum
// videtur quod stomachus quia magis propinquus
membris / et est nervosus // Contra quia cerebrum
quia ipsum est magis manifeste colliga
tum cum membris mediantibus nervis et nucha
// et dicendum est quod magis communicat illud quod
est debilius et quia quia cerebrum quam
stomachus unum altero debilius est ideo
quia plus communicat stomachus ut puta quia stomachus
debilior est cerebro / et quia cerebrum
ipsum est debilius ipso stomacho / sicut
equalem sunt dispositionem stomachus et cerebrum
tunc potest dici quod stomachus plus communicat membra
quia propinquior ei et etiam recipit potentiam mas
et filos / sed in processu cerebrum magis
communicat et actum cerebri talia sicut ma
gis sunt manifesta accidentibus stomachi libro quo
quia cerebrum non comparatur membris nisi a
magna ea in parte magna distantia
et vis manifestius potest recipere
membra et vaporos / ratio probat unam
partem // et dolent duc. hic
ponit signa sumpta a nocivo tonius
et patet quod hic dicitur // Conclusum quod partes duas partes
dicit inter accidens ad eum et minima
ex hoc patet quod dolent quod ex corpore
cando membris remittunt membra prima
quae extendunt illas partes et eis etiam
summe vaporos nulli galizantur cas
dem et talis dolor non sentimus nisi
si quod ille partes ob nocivum sentiunt / aut
potest absolute intelligi quod duc partes dol
et dolent quae dextre et sinistra
per illas partes habundare in membris
sensibus ut puta nervis et ligamentis
dolent et ~~—~~ duo inguina quia natura
regurgitans ad epar transmittitur
ab epate ad sua emunctoria quae sunt loca
inguinum / et propterea et dolent et inflatur
quia natura est multa adeo quod non potest in
eminentibus continuari et ideo replet et

.|Vt^m quod membrum magis co
municat matrici aut
stomachus aut cerebrum.

extendit pectus et inducit inter inflammationem quam
vel propter aliquam opilationem aut propter aliam causam
non potest transire ad nutrimenta nec expelli
ad partes inferiores et facit ibi apostemationem et
sentitur gravitas in toto pectore sine acuta
[illegible] aut vapores ad totum corpus et ipsud
magis uentificat in multis [illegible] repletis
et in habentibus multos humores [illegible] / [illegible]
ne[illegible] que fit ab apostemate in talibus potest
esse causa expansionis ad multas partes // Et
accidit / hic ponit multa signa sumpta
a nocumento uesice et recti intestini / primo ponit
signum 2o [illegible] / ibi 3a // Et causa
est expressio / quod dicit primo patet // Secundum quod dictum Nota
est [illegible] est [illegible] inter rectum
intestinum et uesicam et ideo uidetur quod quando
opillat cum apostema accidit aut expressio rectum ^ est
eius quod residet ad uesicam et ad rectum
intestinum / et pungit sua acuitate illa
membra / secundo opilationis accidit difficul-
tas emissionis superfluitatum et quidem est
tanta coartatio recti intestini ut [illegible]
[illegible] egredi possit / quando autem plus
coartatur uesica [illegible] magis [illegible]
[illegible] apostema [illegible]
an et [illegible] ad collum uesice tunc accidit
difficultas urine et propter hoc sentitur plus
nocumentum in uesica / quando autem mouetur
ex apostemate [illegible] ad posteriora sicut inferiora
tunc in recto intestino plus fit nocumentum
et [illegible] plus [illegible] / et ideo ex isto plus
[illegible] sequitur [illegible] est expressio Expositio
.i. difficultas urine [illegible] difficultate emis-
sionis [illegible] et [illegible] / et ipsud
est quod ex apostemate [illegible] tota [illegible]
[illegible] est difficultas .i. [illegible]
[illegible] et [illegible] sicut
difficultate urine / et hoc est quod [illegible]
tota [illegible] ex apostemate // Secundum 2o [illegible] Nota
[illegible] potest intelligi et [illegible] actus [illegible]
uesice et recti intestini / et [illegible] et di-
ficultas [illegible] expressio accidit cum apostema
est acutum aut [illegible] aut [illegible]
tionem et [illegible] illud [illegible] residet pungit
uesicam aut rectum intestinum / et [illegible]
fit [illegible] et [illegible] difficultas
difficultas autem est cum apostema est [illegible]
aut non est [illegible] [illegible] aut
non est magnum et opillat illos meatus
.i. [illegible] uesice [illegible] recti intestini et [illegible]
[illegible] quidem est expressio sine diffi-
cultate quando cum apostema est acutum aut
cum [illegible] [illegible] illud
[illegible] residet [illegible] mordicat et
[illegible] expressionem sine difficultate / quando autem
est magnum et [illegible] difficul-
tatem sine expressione / potest autem intelligi
[illegible] expressio sit [illegible] uesice / et difficultas
recti intestini [illegible] ex apostemate [illegible]
[illegible] autem [illegible] actus accidit
uesice [illegible] expressio [illegible]
[illegible] [illegible] expulsionem [illegible]

totaliter est [illegible] opilatio accidit [illegible]
et exitus [illegible] et [illegible]
mordicationem eius quod residet ab apostemate [illegible]
quod [illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] opilatio quod [illegible] facit eius difficul-
tatem .i. eius totalem retentionem [illegible]
apostema est [illegible]
/ [illegible] in hoc patet quod expressio [illegible]
uesice [illegible] difficultas recti intestini / et
[illegible] dicta et [illegible]
// Et accidit in eo. hic ponit signa Nota
sumpta a nocumento cordis / et patet quod dicit
// Secundum [illegible] pulsus debilitatur in eo .i. apostemate
[illegible] [illegible] subtractio
[illegible] et aliorum multorum [illegible]
quod ex [illegible] fit debilitas
ad eo [illegible] pulsus non ita [illegible]
digitos / 2o fit numeratio quod non ad
tot [illegible] ad quot [illegible] 2o.
[illegible] / 3o fit frequentatio quod [illegible] 3o.
non sufficit [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] ut fiat frequentatio // [illegible]
[illegible] // [illegible] uelo-
citas quod frequentia [illegible] fit ultima
differentia [illegible] uelocitatem ipsud
[illegible] alibi [illegible] // Et si apostema
fuit calidum. hic ponit signa quod
[illegible] apostema / et posset [illegible]
[illegible] quot [illegible] ponit / non sit
[illegible] diuisionem / [illegible]
[illegible] ad [illegible] signa apostematis
calidi est quod omnia signa [illegible] sunt
omnia [illegible] [illegible]
[illegible] est quanto magis [illegible]
// [illegible] et talia [illegible] febre
in flegmatica [illegible] febre acuta [illegible]
[illegible] et est in opilatione quia
[illegible] apostema [illegible]
[illegible] mordicatio [illegible]
[illegible] et ista opilatio [illegible] quolibet
[illegible] et [illegible]
[illegible] quolibet quod [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod propter [illegible] quo [illegible]
[illegible] illi uapores [illegible] et
subito quod plus mordicat / et forte quod
[illegible] propter [illegible] ingredi-
tur [illegible] causat opilationem et
[illegible] ad [illegible] / quo autem uapores
mordicantes [illegible] causant opilatio-
nem declarantur prima et 2o [illegible]
[illegible] / quod [illegible]
[illegible] subito [illegible] calorem ad
[illegible] / [illegible] et ingrediendo [illegible]
[illegible] uaporibus [illegible] [illegible]
[illegible] propter ad [illegible] 2o.
// [illegible] ad [illegible]
[illegible] in locis
[illegible] ut [illegible]
ut [illegible] primo [illegible]
illa [illegible] / [illegible] 1a [illegible]
apostematis [illegible] debeat [illegible]

lingue // Dicendum quod nigredo lingue fit ex ad-
ustione et ebullitione humoris in arteriis sed
talis ebullitio potest fieri ex apostemate cordis. ad tertium
// Aut dicendum quod licet fiat ex putrefactione humorum
in aliis partibus et precipue cum est magna
quia non est inconveniens sic fit ex putrefactione
materie continue in apostemate interiori // Ad quartum dicendum
[illegible] fit attractio et ideo ex putrefactione
materie in arteriis multis poterit lingua arere
fieri et denigrari / et fiet dolor fortis
in apostematibus magnis tactum est sicut dolor sed
quia materia calida principaliter fortiter agit et
pulsatio sed apostema fiunt in arteriis
apostema cum tamen contingit in arteriis fa-
cit dolorem pulsantem / sicut autem non
ut patet 2a parte de speciebus doloris / et multi-
vinur plicatur sudor in continuantibus sit est unde
quia in omnibus morientibus magnus sudor multipli-
catur ex defectu continentis 2o potest exponi quod su-
dor multiplicatur in continuantibus ut in manibus
brachiis et pedibus / et causa huius est quia
ibi est multitudo nervorum [illegible] et talibus
continuantibus [illegible] / et ibi est calor
[illegible]
et [illegible] dorsi est calor minimus
non [illegible] sicut sudore / possunt
dici quod in continuantibus et fit sudor quia
ibi fit dolor [illegible]
[illegible]
autem apostema [illegible] ad
absorptionem [illegible]
[illegible] et corrumpit
[illegible] / et quantum ad sincopim existimus
[illegible] ab illa corruptione
transmissis ad cor / quantum ad spasmum
[illegible] ad cerebrum et est
spasmus non [illegible] aut
possit et spasmus repletionis [illegible]
[illegible]
[illegible] in humidis debilia illa [illegible]
bra nervosa // sed dicitur quod cum apostema interius
non deberet esse sudor continuantium nec
aliud accidens de dictis / quia in apostemate
interiori et membris [illegible] ad est sicut
[illegible] ut patet [illegible]
[illegible] ad [illegible]
ad [illegible] et calorem [illegible] membra
[illegible] sicut quia sicut non
potest in eis sudor multiplicari // sicut
dixit Avicenna // Ad primum [illegible]
potest [illegible] quia in [illegible]
ab apostemate [illegible] et non
[illegible]
[illegible] // Ad primum dicendum multipliciter [illegible]
Avicenna / hic loquitur de [illegible]
[illegible] sudor [illegible]
[illegible]
[illegible] in illis apostematibus et [illegible]
[illegible] ad [illegible] facta est
resolutio magna [illegible] quia hic accidit
sicut continuantium / et hic non potest fieri
sudor // Aut dicendum quod Avicenna / hic loquitur

de apostematibus salubribus / sed ypocras et galienus lo-
quuntur de apostematibus mortalibus // Aut dicendum
quod in apostematibus interius licet sit sicut continu-
antium potest fieri sudor licet sit frigidus propter
defectum continentis // Ad 2m dicendum quod [illegible]
[illegible] ab apostemate interiori [illegible]
[illegible] sensus [illegible]
est [illegible] / [illegible]
dolorum [illegible] non in eundem
locum maior de nigrat [illegible] // [illegible]
plus frigiditas extremorum tollit [illegible]
ab eis sensum quia [illegible] non sentiunt
[illegible] // Ad [illegible] talis [illegible] extremorum
in apostematibus [illegible] fit transmissio [illegible]
[illegible] ad [illegible]
plus [illegible] est
[illegible] ad [illegible]
est [illegible] quia adhuc [illegible]
non est [illegible] non [illegible]
[illegible] // Ad [illegible] non tollere [illegible]
[illegible] sufficienter quia [illegible]
[illegible] non est facta resolutio
// Ad [illegible] non fit [illegible]
missio [illegible] in febricitantibus fit
extremorum [illegible] quia [illegible] est
[illegible]
[illegible] // Ad [illegible] ibi fit [illegible]
sentiunt [illegible]
[illegible] illis [illegible] est [illegible]
[illegible] // Ad primum [illegible]
non est febris [illegible] mala [illegible]
[illegible] et [illegible] aut
est sola mala [illegible]
// Ad 2m dicendum quod non sentiunt [illegible]
[illegible] vaporis calidi
[illegible] ad [illegible]
[illegible] non adveniunt aliquis calor
ad membra [illegible]
[illegible] calidus quia [illegible]
[illegible] et non
potest [illegible] // et [illegible]
[illegible] hic potest signa que significant
[illegible] apostematum [illegible]
[illegible] dicta ponit
[illegible] 3o ponit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
// [illegible] est [illegible] apo-
stemate [illegible] pulsatio [illegible]
apostema quia dolor pulsativus est quia
arteria [illegible] apostematum et
in [illegible] fit ibi dolor [illegible]
[illegible] / [illegible]
dolor magnus sine pulsatione sentitur
[illegible] est apostema [illegible]
[illegible] apostema est [illegible] dolor
[illegible] / sudor sentitur [illegible]
[illegible] apostema est in dextra parte
[illegible] apostema [illegible]
[illegible] / [illegible] sentitur [illegible]
[illegible] apostema est [illegible]
[illegible] est apostema ibi [illegible]

et inducat mala complexione subitam propter naturam quae est causa doloris // Sed in spasmo quando videtur quod apostema est in una parte quando dolor debeat senciri in alia / verbi gratia quando nervus ut dictum est supra et dicetur cum est apostema in vena propter motum ad aliam secundum genus cum apostema in dextera nervi motum ad sinistra et sic in sinistra senciret [illegible] dolorem et sic de aliis partibus apostematis // Contingit cum nervi apostematur illud solum [illegible] et mala complexio quae est causa doloris non in [illegible] motum nervi ad aliam partem / unde non nisi apostema est completum et magnificatum adeo ut nullum [illegible] nocumentum eius nervus fugit ad omnes [illegible] non plus nocumentum [illegible] est causa [illegible] et spasmus nervorum unde non nisi magnum quia apostema est primum nocumentum senciunt dolorem et [illegible] ubi incipit [illegible] magnificatio nocumentum nervi motum ad sinistram et sicut non [illegible] magnum [illegible] ut [illegible] cessat in [illegible] quia apostema sentit dolorem ubi est apostema [illegible] in partibus [illegible] motus [illegible] ad omnes partes [illegible] quae est neuro [illegible] et nervi // [illegible] hoc quia proportionalia nervo [illegible] ligata est nervi // Si autem [illegible] quod [illegible] apostema nervos fit [illegible] adire / [illegible] hoc [illegible] propter [illegible] // Advertendum autem quod nervi non [illegible] ad [illegible] dolorem [illegible] ad aliam [illegible] et ita [illegible] // Et est [illegible] hic adire / [illegible] dicta [illegible] autem [illegible] signa significantia apostema in collo [illegible] in gravi [illegible] et [illegible] // Contingit apostema colli [illegible] et [illegible] colli [illegible] ibi [illegible] officia [illegible] potuit [illegible] // Amplius [illegible] est [illegible] adire / est [illegible] colli [illegible] apostema [illegible] colli est [illegible] et [illegible] colligere de [illegible] et [illegible] colore

non [illegible] quod est [illegible] ad illam partem attingere possit // Illic autem apostema quod est [illegible] est difficilis quia illuc [illegible] attingere non possit / Amplius non est [illegible] quia illic non est [illegible] et [illegible] est [illegible] / Amplius non est [illegible] partium [illegible] subitum quod est [illegible] / [illegible] autem [illegible] nobis quod apostema [illegible] cognoscitur per [illegible] quod est [illegible] quia apostema non facit [illegible] et plus [illegible] et [illegible] officia [illegible] apostema quod est in [illegible] facit [illegible] // Et in [illegible] hic adire / [illegible] unum [illegible] quod facit ad [illegible] dictorum / et patet [illegible] dicta sunt // Contingit [illegible] per suam apostemationem ad aliud [illegible] ad [illegible] aut ad sinistrum [illegible] localis fit difficilis [illegible] quia fit [illegible] apostema ad [illegible] sicut ad [illegible] ad [illegible] et [illegible] et in [illegible] ligata illius [illegible] quia [illegible] localis fit difficilis quia de [illegible] et [illegible] difficultatem [illegible] autem [illegible] difficilis [illegible] in [illegible] et [illegible] est [illegible] vel fit [illegible] / Per motum autem localem [illegible] in equo [illegible] et in ad [illegible] per motum [illegible] localis quae fit [illegible] ambulare [illegible] non potest [illegible] et [illegible] dolorem [illegible] // Et signum [illegible] // Hic ponit signa [illegible] apostematum ad [illegible] colore [illegible] et [illegible] ponit signa [illegible] secundo ponit signa [illegible] // Et signum [illegible] / Per [illegible] // Contingit [illegible] apostema [illegible] et [illegible] quia [illegible] quae sunt [illegible] dolorem // [illegible] quia [illegible] autem [illegible] est [illegible] apostemate

[illegible] quia [illegible] est [illegible] et difficilis

.Nota.

tercia

fluxus mestrui et egressio vene quia vene cum evacuatione per angustationem fit febris alteratio et alteratio quia non tot finem ascendere post caput per evacuationem // Oz du
quia licet eo fetis et eius quod evacuatur per fluxum menstrui debeat intrudi quia omnia acuta intruduntur ingeniatur putrefactionem et sanguinem / et si debeat intrudi difficultas vene quia ipsa sit acuta sequentia apostema matricis // Amplius cum est apostema calidum in matrice unde eius quod ad sanationem melius posset evacuari per vias vene et intestinorum quia hic materia est sub tilior colera cum est subtilior sanguine
// Quiz unde ommia abaliter // Oportet autem adverte quod non fit fluxus mestrui aut egressio vene nisi ipse alteratio quia non salutem in ... nec materia ... materia // Et eum de omnia acuta intendantur // Oportet gost ... putrefactionem ut catas vigilias fit et fillia ... et grossities apostematis ista minuunt quia intra fit resolutio per sanguinem salvum subtilium et ideo quia nunc ... apostema non ita ... vias infirmi et ... quia ... sudet et aliquid ad membra illud non ... neque ... nec ... nec ... quod ... feris et vene et illius ... autem et ideo per evacuationem ... alte ... // Adhuc ... sit materia subtilior non ... evacuabilior quia hic magis est imbibita ... per sanationem // Amplius forte adverte / non ... quod materia apostematis per sanationem magis evacuantur / sed ... quod magis et melius evacuantur ... et vena ... in apostematis // Et signum colectionis: hic patet signum sanationis facte / et ... quia non fit ... confirmatio ... omnes tales cessat quia febris et pulsatio sedantur / sed rigor movetur quia materia saniosa acuta pungit et mordicat ... quia calor ad intra movetur / et ... maior est ... dicitur apertum apostema per sanationem / quia hic ... mordicat adeo quod corrodit ... // Et si ... materia ... sanationem plus potest mordicare // Potest dici quod non est ... aut potest ... et ideo dicebatur ... per apostema ... occipitalibus
// Et apostema matricis. hic adverte / ponit ... possumus ... ad sanitatem aut non ... Condiz quod quod apostema est in ... in collo sive et ... et remedia ... approximabilia et materia habet magis ... et ideo facilius curatur / autem et in fundo et ... matricis ... quod est ... et ... non ... liber ... non potest ... et remedia non possunt approximari // ... aut adverte / ponit ...
possumus nos facile ... et ... et ... non ... cautella / et ... alia sunt ... apostema ... est ... non est ... non ... longioris tempore ... ut patet // Et advertere quod omnia ... dicta ... adverte / primo quod ratio fit talis ... // 2° quia ... debentia ... et non recipit non ... et non ... omnia predicta ... // ... cerebrum apostema matricis aut ... et videtur primo quod sit ... cerebrum ... primo quia cerebrum est ... nobilius // Amplius ... ut spasmus ... abscissio ... // Amplius signa ... cerebri ... et ... non ... ad ... // ... cerebrum ... et ... colligantiam ma... per ... quia ... non ... // Amplius signa ... sicut ... et sit non ... ministrat ... alium ... non potest ... // Amplius ... potest amplius ... cerebri et ... cerebri ... et ... // Condiz quod ut patet primo ... altera ... recipit quod non debet recipere ... non recipit quod debet recipere / ... aut quod debet recipere ... non recipit aut ... est ... aut ... materia aut quia ... debet ab alio recipere ... et non ... et sic est ... quod debet recipere membra ... pectoris ... sicut ... et ... talis materia ... et ... recipere et recipit ... et ... alio ... cerebro ... aut illud quod recipit ... quod debet recipere ... recipit ... aut ... recipit ... et ... recipit ... quod non debet recipere aut ...

.|Utrum retentio fluxus et eius quod dz evacuari per fluxum mestrui debeant in apostema re calido matricis.

.|Utrum quod sit determinans an corpus generatur cerebrum apostema re matricis ...

cualis aut magis utrumque / vel virginea i oculo p
fumos ascendentes a stomacho ad oculos aut
illi fumi corrumpunt complexionem oculi qua
corrupta non videtur vel cum illi fumi
corrumpunt spiritum visibilem vel ipsum nubi
lant et sic oculus non videt / aut male
videt et sic comparatur nec oculi nec tibi
quia non dat illos fumos magis cualis
aut illi fumi corrumpunt complexionem oculi
quandoque vincitur et spiritum quando bene videt
et sic comparatur oculus ut est male et
cualis // Concludit 3o quod apoplexia .No. 3
— aut est tarda aut ficta et tarda
aut perfecta aut partialis / Item quedam de uno
humore et quedam de pluribus / Item quedam
perfecta et quedam est magna / et quedam cu
cacho cimia et quedam cu plectoria
et quedam ... et quedam
al ... / Addit autem pro quod ...
licet quedam que fiunt debilius cerebrum q sunt
... debilius corpus quedam
debilius ... / quedam non fiunt debilior
stomachum /// prima conclusio est quod ... cerebrum ... .p. 9o.
... apoplexiis ... / ... recipiunt
quando debent fumos et vapores et non a
... non ... tamen
nec ... nec ... nec spiritum
... nec ... non
... / et apoplexie autem post ...
vapores et fumi ... ad cerebrum ... ad
... ut patet // 2a conclusio est quod vapores et fu .2a. 9o.
mi quando transmittuntur cerebro et stomacho
... cum ... scripta
in loco apoplexia ... quod talis ...
... quod non totaliter ... et non ...
// 3a conclusio est quod ... et cerebrum plus ... .3a. 9o.
... ut ... media ...
... ab illis fumis mag
fit ... naturalibus
in ... fumus ... ab illis
fumus ... complexionem ...
complexio ... quod non fit ...
spiritum ... fit ... ^ ... ctione
... in complexione
... in ... operatur cu
complexione —— nec ... o
... // 4a conclusio est quod ... qua .4a. 9o.
... quod recipit ^ recipit
ut ... in ... quod ... nulla
est ... / 2o quod ... ibi mala
complexio nec solum ... nec et mala
... // ... non est ... aliquid ad ... ^
... nec ... // 5a conclusio est quod .5a. 9o.
in aliis ... in ...
... 2o quod ibi est aut
... spiritum aut quando ... ^ aliquid
... // 6a conclusio est quod ... cerebrum .6a. 9o.
... quod cerebrum est

nobilius et ... stomacho quod comparatur stomacho
apoplexia ... quod non ... et morbi
... ad apoplexiam ... in cerebro
... / ... que ^
... aut stomacho ... ut patet inducitur
// Anima 9o ... est .Anima 9o.
ut comparatur stomachus ut ... / ...
... habeat fortem stomachum
et cerebrum debile ... stomachum
... hoc est ... fortem
non ... magna ... / et ... est
... partes ... debiles
// Ad ... // Ad ... .Ad. p. 9o.
quod cerebrum est ... colligatum
... et ... debet ...
... / ... non est ...
quod ... est nobilius et ... plus ...
... / preterea
... est ... natura ... .Ad. 2m.
stomacho // Ad 2m — illud probat ... et .Ad. 3m.
... // Ad 3m
... stomachum ... et ...
... que ... in
apoplexiis ... / ut patet ...
n Necessaria est ... curacionum
post ... / ... et
... apoplexiam ... et ...
... / et ... ponit remedia
... / 2o ... que ... 2m ... apoplexie / 3o ponit curam —
— apoplexie ... ad ...
... / ibi 2a ... ibi 3a
— ... / ... aut ...
ponit ... que ... fit
... / 2o quod ... / 3o quod fit ...
... aut ... ibi
2a ... ibi 3a et
... / ... 2a ... po ... / ponit
... / 2o de ... ibi
2a et ... / quod ... .No. 3
// Concludit quod ... apoplexia ... fit ...
... et ...
et ... nervis // ... et
... est apoplexia ...
... magna ... quod ... est ...
de ... materia ... / ... illud
quod debuisset ... evacuari
... et non ... evacuari ...
... est ... et hoc ...
... famosi ... pot
... et ... de ...
... et ... /
... in magis
famosi ... et ...
... non ... famosi hic ...
... apoplexie

qui inanit et p[er]fusione flo[botomi]a mag[is] gerdi[tur]
p[ro]gredi[tur] etiam corpore existe[n]te mundo ut p[atet]
3° 4° ca[pitul]o de flagellatis et verberatis // Si
aut ex apo[ste]matis esset supfluus co[n]tinge[r]et aut
abolitus aut sup[er] tota fronte ex violen
ta attractione no[n] sic co[n]ue[nir]et flo[botomi]a
in corpore in supfluo facta est eva[cuati]o et res[olu]t[i]o q[uonia]m
solus sp[irit]uum et p[er] q[ua]m adest debilitas mag[is]
sic et in abolitis fuit magne eva[cuatio]nes
sp[iritu]um et huius p[ro]p[ter] quas no[n] est licitum
flobo[tomar]e aut saltem no[n] est licitum multum
eva[cuar]e // Du[bitatu]r si apo[ste]ma esset co[lericum] aut flegm[aticum]
utrum co[n]ueniat flo[botomi]a // Et d[icendu]m q[uod] indicationes
sumendo a morbo no[n] co[n]ueniret flo[botomi]a p[ro]p[ter]
causas datas c[apitul]o de flo[botomi]a 4a p[ar]ti[cul]a Canone
egritudinis ad una[m] duar[um] rep[re]hendit causas p[ro]p[ter]
actus q[ui] agitur q[uia] est me[m]bro[rum] re[pleti]o .d°.
ex qua fit mitra actua in toto et in p[ar]ti .p[ar]m.
cularibus membris et q[uia] impediret illa re[pleti]o
curam apo[stemati]s q[uonia]m no[n] possemus uti repercussiuis
q[uia] corpus plenum non reciperet sed resolutiuis
q[uia] attraheret ad locum apo[stemati]s in[de] sic oporteret .2m.
necessario ut fiat flo[botomi]a ad tollendum illam
repletionem q[uia] impediret curam apo[stemati]s // Sim[i]l[i]
p[ro]babit[ur] i[n] eodem modo necessaria erit flo[botomi]a .3m
in apo[ste]m[at]e facto ex corpore supfluo ut re
mouea[n]t[ur] re[pleti]o illa habundans ex qua .O.m
aque me[m]bro[rum] ut posset curari apo[ste]ma .Ad.p.m
// Ad[ditu]m q[uod] no[n] est uera ca q[uia] licet re[pleti]o ^ attrahit
me[m]bra hic no[n] est re[pleti]o secundo q[uia] corpus
erat inanitum ex eo ita necesse erat
restaurari et repleri tercio i[nde] me
mbro[rum] in tali casu no[n] faciendo re[pleti]o
e[s]t ^ nem s[ed] potius restauratione[m] // Si autem
sit q[uia] me[m]bro[rum] est ab egro[tante] huius .Ad.2m.
noc[iui]o // Ad[ditu]m q[uod] ver[um] est in co[m]plexionata
disp[ositi]o s[ed] in corpore masculo[rum] mulieru[m]
illa habitudo no[n] sunt in to[tu]m benign[a] sed in adeo ^mala
benign[a] q[uia] melius est eos in cor[por]e et q[uia]
q[uia] corpus sit inanitu[m] // Et flo[botomi]a q[ua]re
hic determinat vulnus et pessime
articulato[n]e flo[botomi]e p[ri]mo ondit vulnatum et
nocitiu[m] flo[botomi]e basilice aut ei equiualentis
ut uenarum brachii 2° ondit iuuatiuum
flo[botomi]e saphene 3° ondit ordinem flobo[tomi]e
basilicam et saphenam 4° inde et liberet pot[est]
sanguis mulierum flobo[tomi]e de saphena
ibi 2a et flo[botomi]a adeo saphene ibi 3a et
mulierus adeo ibi 4a Et quomodo flo[botomi]a
fiat q[uod] d[icitu]r p[ar]ti 4° // Condi[ti]o q[uia] dicit et
flo[botomi]a co[n]ferat ad illud. si apo[ste]ma minus
est forte loquimur et illo modo minuendo ^ .Ad.3m. ex[c]e[ssiue]
q[uia] a[lia] et p[ass]io san[guin]is eva[cuati]o sicut puta
p[er] uentosas aut p[er] sanguisugas aut p[er] p[ro]uoca
p[er] nares et aplicata orificio[rum] uenar[um] ut basil[ica]
hic flo[botomi]a co[m]modius inter ceteros modos .No 3

educat san[guin]em // Juuant aut abiectiua[m] uiua[tiuu]m
flo[botomi]e et nocu[mentu]m iuuatiuum q[uia] co[n]ueniunt eva[cuati]o
repletio[n]em nocitiuum q[uia] et recipiunt me[m]bra
et q[uia] p[ro]ponit flo[botomi]am absolute iudicetur in
textu flo[botomi]am uenarum brachii et maxime
basilice q[uia] tales uene sunt illas p[er] quas flo[botomi]a
eva[cuat] mundo et re[pleti]o s[cilicet] basilica et uene
mediana et zephalica et est uer[um] q[uod] quamuis no[n]
pot[est] inueniri basilica nec transit[ur]
ad medianam et q[ui]a no[n] potest inueniri
basilica et mediana ergo flo[botomi]e zephalicam
q[uia] h[ec] mediana et zephalica non inducit
recipere etiam re[pleti]o[n]em inferiorem in ea
potest eva[cuari] ab inferioribus et a toto p[ro]p[ter]
colligantiam qua[m] h[abe]t ad inuicem // q[uia] pfuit
delicatus trahere de san[guin]e hoc dimittit
dispositionem h[abe]t sua disposicione mulier hic p[ro]pter ^ .d°.
// Du[bitatu]r q[uia] no[n] uidetur q[uia] flo[botomi]a trahat san[guin]em ^ .p[ar]m.
ad superiora q[uia] in flo[botomi]e agitat[ur] sanguis
et agitatum humorem fluit ad p[ar]ticulam
debilem q[ue] est p[ar]ticula apo[stemati]s q[uia] est minus // Ad
plus que nec minus est q[uia] me[m]bra recti .2m.
ficamur q[uia] apo[stem]a ultra mon... trahuntur
gra[viter] ex fluxu me[m]bro[rum] ad inuicem
// Amplius potest fieri flo[botomi]a q[uia] euabit .3m
san[guine]m replet[io]nem et no[n] retinebit me[m]bra
p[ro]pter hoc i[nde] mutuabit // Ad p[ri]m[u]m d[icendu]m .O.m
q[uod] humor agitatus fluit b[e]n[e] ad p[ar]ticulam debi .Ad.p.m
lem et apo[stem]a in sit ^ attrahentem ^ attrahentia ^ .anapli
mitra q[ue] in ma[te]ria mirit moleret euec
tat illud q[uod] est in corpore // uenit aut et
p[er] eos supiores maxime p[er] flo[botomi]am attra
hitur ad se illud q[uod] erat in inferioribus
// Ad 2m d[icendu]m q[uod] uerum est q[uod] co[n]ueniens est .Ad.2m.
q[uia] uno p[ar]tio nec me[m]bra retineant
p[er] se deberet exire longo te[m]pore hoc no[n]
esset bonum q[uia] ex retentione multa[m] ^ ma
gnitudinem sufficiunt uenis febris et ^mala
alia mitra p[ri]ma actua q[uod] dicta sequuntur
ex retentione me[m]bro[rum] // Amplius si in apo[stemati]s
meatus fluerent me[m]bra no[n] deberet
hoc esse bonum p[ro]pter causas et uias signa
p[er] uias causas q[uia] illud q[uia] iterum dat p[er] eos
apo[stem]atis evacuare et ille trahere e contrario
apostematis et replet eos et forte q[uia] p[er] in[de] f[er]a
aliquid de ma[teria] apo[stemati]s possit evacuari bonum
et est p[er] uias signum q[uia] significat
q[uia] apo[stem]a no[n] est in unius magnum opi
latis oim orificia me[m]bra p[ri]mo p[er] ultim[o]
remanserunt e[x] oppilata q[uia] me[m]bra
re[cipi]t post. // Ad 3m d[icendu]m q[uod] certa q[uia] tardari .Ad.3m. ex[c]e[ssiue]
fere d[ebe]t no[n] pot[est] determinari nec cala
mo scribi nec lingua p[ro]ferri // Et flo[botomi]a
adeo hic ponit iuuam[en]ta flo[botomi]e saphene
et ideo p[ro]p[ter] // Condi[ti]o q[uia] ut dictum est sup[ra]
pr[ius] flo[botomi]a saphene trahit san[guin]em i[n]
ferius sed ad minorem extra apere orificia
uenarum menstruorum // ipa etiam saphena
colligantiam h[abe]t ad matricem etiam aperit .No 3

.| Utrum si apostema esset colericum aut flegmaticum utrum flo[botomi]a conueniat.

.| Utrum flo[botomi]a trahat sanguinem ad superiora.

consistia

ostensa venam mediam [illegible] ipsa et saphena .8°
memorie collige eam hec ad inferiorem et
in eius creat [illegible] quia sanguine
magnitudo apostematis/ [illegible] est vehementer ho
[illegible] quod illa flobotomia venam brachii/ que
propter distantiam magnam amicitie non potest
[illegible] eam [illegible] inimicitie/ et quia
trahit [illegible] superius dispositum multum
ad [illegible] [illegible] dimittit et longa
[illegible]/ sed flobotomia saphene propter directam
appositionem ad inferiorem et propter [illegible]
creat [illegible] ab ipsa [illegible] illud
quo [illegible] magnitudo apostematis [illegible]
[illegible] hoc apostema [illegible] venam [illegible]
et [illegible] [illegible] est multum
[illegible] in apostemate [illegible] ut dictum
est supra // Si instabis quod flobotomia saphene .2°
[illegible] ipsa [illegible] appetit
magnum [illegible] quia ipsa trahit magis ad
inferiorem quia apostema [illegible] potest
[illegible] // Dicimus quod flobotomia saphene .5°
est magis [illegible] propter [illegible]
et quia ipsa est sic [illegible]/
flobotomia autem venam brachii est sic [illegible]
[illegible] aut alia
[illegible] sic
illud [illegible] quod potest fieri et [illegible] non/
[illegible] saphene .ad.a2m.
[illegible] ipsa
[illegible] apostema [illegible]
ad inferiorem/ dicimus quod non potest [illegible]
[illegible] facta flobotomia/ // Amplius/
quod [illegible] flobotomiam saphene [illegible]
[illegible] potest [illegible]
[illegible] flobotomiam alterius saphene
et [illegible]/ [illegible] aut [illegible]
[illegible] approximat
per flobotomiam saphene [illegible]
// Considera autem quod dicitur quod melius est quod
[illegible] in apostemate facto
[illegible] quod in tali est ma
gna [illegible] et [illegible] apparet
in toto [illegible]
[illegible] quod in tali [illegible]
[illegible]
[illegible] apostemate/ ubi autem esset
apostema [illegible] fuit
[illegible] non opor
teret [illegible] de [illegible]
[illegible] // Et [illegible] hic advertere/
potest [illegible] flobotomia venas [illegible]
[illegible]/ nam flobotomia basilice aut alterius
[illegible] brachii est sic [illegible] medium
[illegible] habeat
aliquid [illegible]/ flobotomia autem saphe
ne est sic [illegible] corrigere
illud non [illegible]
[illegible] illud [illegible]
[illegible] illius [illegible] quod [illegible]
[illegible] .2°

aut [illegible] aqua basilica [illegible] de dextra
[illegible] aliud [illegible] ut dolor brachii
dextri aut [illegible] quod apostema [illegible]
[illegible] // [illegible] debeat
[illegible] de [illegible] bono
iudicio [illegible]/ Ego in ipso [illegible]
de basilica [illegible] de saphena aut facto
[illegible] ad
plus [illegible] aut [illegible] cum
dimidia // Et [illegible] ut fiat flobotomia. hic potest
[illegible] flobotomia de saphena [illegible]
[illegible] // [illegible] in ipso [illegible] sicut quod [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] talis flobotomia amicitie [illegible]
[illegible] circa/ sed si [illegible]
[illegible] in [illegible]
et [illegible] per quas [illegible]
[illegible] non potest [illegible] quod saphena
est vena [illegible] stricta // Amplius cum
[illegible] in tali [illegible]
[illegible] apostemata et hic melius potest fieri
diversio [illegible] non [illegible]
[illegible] volumus
[illegible]
[illegible] // Amplius cum [illegible]
flobotomia [illegible] in tali [illegible]
[illegible] quod potest melius regulare tales
[illegible]/ [illegible] aut advertere/ et [illegible]
.ad.a2m. ad [illegible] in [illegible]/ Et [illegible] potest [illegible]
ad [illegible] flobotomiam [illegible] ad flobotomiam basilice
[illegible] saphene ut [illegible]
in ipso [illegible]
[illegible] aut quod [illegible] talis est [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible]
aut potest [illegible] ad flobotomiam saphene
quod de tali loquitur [illegible]
[illegible] in tali flobotomia saphene/ et [illegible]
et dare [illegible] ut
[illegible] saphena
[illegible] flobotomiam saphene [illegible]
[illegible] in apostemate [illegible] ipsa sit
[illegible] non potest fieri nisi [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] nisi [illegible] magna
[illegible] // Amplius cum ipsa debeat [illegible]
de [illegible] ad inferiora non potest illa
[illegible] et [illegible] nisi [illegible]
[illegible] inferioris non potest [illegible]
[illegible] nisi [illegible] ab ipsa
saphena [illegible]/ et [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] et sic dictum est
[illegible]
[illegible] // Et [illegible]
hic advertere/ [illegible] dicta
et [illegible] ad [illegible] et [illegible]/ [illegible] quo ad
[illegible]/ [illegible] quo ad [illegible] et [illegible]
[illegible] Et [illegible] et
[illegible] ut [illegible]/ quod [illegible] dicat [illegible] // Conclusio

.No.3

quod in apostemate interiori [illegible] utilius sub-
tilitate dietarum saltem usque ad tres dies
aut prohibendo aut minuendo ut materia
fluens ad locum apostematis per subtilitatem absti-
nentiam minuatur et diminuatur ad
membrum attractione in die in flobotomia est
aliqua licet plus minuendo [illegible] forte
ipsam dietam precipit ubi [illegible] licet non
obediet flobotomie propter dies [illegible]
quam tamen dietare [illegible] flobotomia
ad apostema ut [illegible] possit subtiliare
usque ad statum et ut [illegible] dieta [illegible]
faciet [illegible] in membro // prohibet autem
aquam frigidam quia aqua frigida indisponit
[illegible] ingrossando // Amplius aqua frigida
[illegible] confirmabit in membris [illegible]
et intelligit de aqua frigida quando [illegible]
in tanta quantitate donec [illegible] instaurat / maxime
autem prohibet eam in principio [illegible]
si potaretur aqua frigida occultabuntur signa
[illegible] et indicationes flobotomie // Amplius
[illegible] in principio prohibeatur [illegible]
[illegible] aqua frigida extinguit calorem
// Amplius aqua frigida nimis [illegible]
apostemata ut patet [illegible] quarta decima [illegible]
[illegible] // Sed in statu [illegible]
frigida in principio repercutiet materiam apostematis vel
saltem prohibebit eius augmentum ingrossando
materiam // Amplius ponit [illegible] sub-
[illegible] sit nimia [illegible]
aqua frigida extinguet flammam et digeret
materiam et vigorando calorem expellet
materiam ut de locis [illegible] // [illegible]
[illegible] // [illegible] quia aqua non
[illegible] utilius membris apostematis prohibendo
resolutionem [illegible]
opilationes [illegible] apostematibus interioribus
[illegible] in talibus casibus melior est syrupus
acetosus ut [illegible] decima [illegible]
[illegible] in [illegible] // Et [illegible] repercutiet
et prohibebit saltem magnitudinem apostematis
[illegible]
[illegible] // Ad [illegible]
apostematis digerere non [illegible]
[illegible] opilationem in superficie membri
apostemati [illegible]
[illegible] apostematis [illegible] in venis
et [illegible]
[illegible] possit [illegible]
[illegible] in apostemate et in venis // [illegible]
[illegible] aqua frigida facta [illegible]
[illegible] calida [illegible]
illa [illegible] // [illegible] potest [illegible]
hora [illegible] illius [illegible]
et forte dato [illegible] membri
apostemati per aquam frigidam [illegible]
debilitatem [illegible] calida [illegible] non
valet et ideo [illegible] non est [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] et prohibeat illam [illegible]

Margin notes (left): subtilientur ^ — gu ^ — .1o. p. arm. — .2m. — .3m. — .5o. — ^ et induret — .Ad p.m om. — .Ad 2m. — .3. — .5o.

Margin notes (between columns): .d. — .B. — .No. — ^ terra — .1o. p.m arm. — .2m. — .3m. — .Ad p.m om.

[illegible] abiciendo abstergendo ut syrupus acetosus // Et fiat
in domo. hic docet regimen quo ad aerem
domus eius et bonum aerem [illegible] in apostemati-
bus interioris propter [illegible]
[illegible] nulla [illegible]
[illegible] et evaporationes [illegible] non
[illegible] cordi et cerebro et ideo ad [illegible]
[illegible] illorum vaporum [illegible] in
quo habitat debet bonum odorem // qualis
autem debeat esse in qualibus [illegible] non
possunt [illegible] quia debet esse non
[illegible] bonus odor [illegible]
ut [illegible] // Sed dicitur quia bonus odor
movebit materiam apostematis ad superiora
et sic fiet [illegible] et potentie magis nocere // [illegible]
[illegible] est [illegible] utilius odoriferus aer
et si non [illegible]
non [illegible]
[illegible] // Et prohibeatur ut vigilet
hic ponit regimen quo ad sompnum
et vigiliam et patet vigilia autem [illegible]
plus quam sompnus propter resolutionem [illegible]
vigilia addit in resolutionem // possunt autem
intelligi quod vigilia [illegible]
[illegible] quia sompnus [illegible]
est [illegible] in toto propter [illegible]
[illegible] agitatur
[illegible] in flobotomia // Et vomitus hic
ponit regimen quod sit [illegible]
autem quod sit [illegible]
[illegible] in qua [illegible] // Contra
quod [illegible] frigiditatem [illegible]
[illegible]
[illegible] plenus
[illegible] vomitus est [illegible] ad mundandum
[illegible] // [illegible] vomitus fit diversio ad
superiora et [illegible] et [illegible]
[illegible] habundantes [illegible]
est [illegible]
[illegible]
et et [illegible] magis [illegible]
[illegible] de multiplicatione malorum [illegible]
[illegible] convenit [illegible]
[illegible] conveniens et [illegible] apostemati
[illegible] // [illegible] vomitus
superfluent [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] et nausea magna
[illegible] abhominationem [illegible]
[illegible] in [illegible]
et extra [illegible]
illam nauseam // Sed dicitur quia vomitus non
videtur convenire quia movet humores su-
periores et sic disponit ad [illegible]
[illegible] ut flobotomia
// Amplius [illegible] vomitus [illegible]
vomitus et secessus et quod magis
[illegible] // Ad primum [illegible] vomitus
[illegible] propter dictas causas et [illegible] quia

.| Vtrum aqua frigida competat in principio
apostematis interioris.

.| Vtrum vomitus conveniat in
apostemate interioris.

movet humores ad superius ut flo[botomia] // Ad quartum dicendum quod verum
est quod flobotomia movet humores ad superiora
evacuando ea a loco unde evacuata [illegible]
et removet quia per eam facta evacuatio per consequens
nutrimentum est defectivum / Sed vomitus movet
humores superius [illegible] movet impellendo [illegible]
superius quia autem in tali impulsione [illegible]
non [illegible] statim aliter post modicum
tempus humores redeunt ad propria // Aut dicendum ^loca .8.a.
quod vomitus moderatus non movet humores
sanguineos ad superiora / sed [illegible]
forte movet vomitus aut superfluus
[illegible] posset ad superiora movere
et talis possunt [illegible] menstruorum
sed de tali non est sermo // Ad secundum dicendum .Ad.2m.
quod ubi deficit evacuatio et confortatio
possunt procedere vomitum ut [illegible]
[illegible] nolumus // Ad tertium dicendum quod illius .Ad.3m
evacuatio est pretermittenda cuius est maior
necessitas ut si vomitus plus [illegible]
[illegible] / [illegible] aut [illegible]
[illegible] et aliam possunt sicut per duos dies
// Et sedatur nepitalio / ponit remedia
specialia / et primo ponit [illegible]
2o que in [illegible] / 3o que [illegible] / 4o [illegible]
de [illegible] ibi 2a Deinde fiat [illegible] ibi
3a [illegible] ibi 4a [illegible]
[illegible] / et ista post potest dividi in
7em sicut septem ponit remedia [illegible]
[illegible] ibi 2a et [illegible] ibi 3a [illegible]
[illegible] administratio ibi 4a Deinde [illegible]
ibi 5a et [illegible] ibi 6a [illegible]
[illegible] ibi 7a et quomodo ponitur toto
in [illegible] post legi et sententiam [illegible]
// Circa [illegible] ut [illegible] et quarto [illegible] .No.3
[illegible] apostema [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] ad [illegible] vel [illegible]
[illegible] aut [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] ad quam [illegible]
[illegible]
[illegible] aut [illegible] facit
[illegible] per [illegible]
[illegible]
[illegible] confortata [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] usque ad umbilicum
in aqua dulci quia talis est [illegible]
[illegible] oleo ros. itaque sit aqua dul-
cis [illegible] olei [illegible] 2 aut 3 aut
in tali aqua dulci decoquantur ros.
ut [illegible] ros. aut 3 // [illegible] .9.
[illegible] apostematis
[illegible] // Aut [illegible] .2o.
[illegible] ad
[illegible] et ad [illegible] quod non
[illegible] cum [illegible] .Ad.p.m

[illegible] ut illa [illegible] aqua [illegible] assumpta [illegible]
[illegible] fit illud [illegible] penetrat ^penetret .Ad.2m
// Ad 2m dicendum [illegible] mulier [illegible]
[illegible] valuit ad [illegible]
[illegible]
[illegible] fiat [illegible]
[illegible] magna
[illegible]
est ut fiat [illegible] // Secundum [illegible]
ut [illegible]
[illegible]
aut [illegible] / ut non [illegible] / ad movet
[illegible]
[illegible]
[illegible] // 3m [illegible]
possit cum oleo ros. et [illegible]
[illegible]
[illegible] / et quia [illegible]
et [illegible]
apostematis / dicit et est 4m remedium [illegible]
[illegible] quia dicit [illegible] embroca-
tis vino et oleo rosato tepidis [illegible]
aut [illegible] album non [illegible] ^esse
[illegible] aut quadrupla [illegible]
oleum ros. / [illegible] aut [illegible] est ad
[illegible] et emplastri [illegible]
[illegible] et oleo ros. et est [illegible]
[illegible] et malva [illegible]
[illegible] 3 [illegible] alahasecha [illegible]
et [illegible] aut [illegible] 3 [illegible]
[illegible] ut [illegible] glosa
et [illegible] aut et [illegible]
[illegible] talia [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] aperiendo poros
[illegible] ad recipiendum [illegible]
sufficit [illegible]
[illegible] agitatis [illegible]
[illegible] apostematis // [illegible] aut [illegible] .do.
// dicendum [illegible] .5o.
[illegible] capitulo de [illegible] .5o.a.
// Aut dicendum [illegible] est
[illegible] // [illegible] remedium [illegible]
[illegible] et sedativum [illegible]
[illegible] ultima [illegible]
[illegible] cum decoquatur [illegible]
/ [illegible] est [illegible]
cum decoctione [illegible] adhuc
addatur oleum [illegible] quod est sedativum
et oleum de [illegible] aut oleum
[illegible] est [illegible] ponitur [illegible]
[illegible]
et [illegible] est plus sedativum
doloris [illegible] et [illegible] post [illegible]
[illegible] illud
[illegible] ad [illegible] dolores // Deinde
fiat / hic ponit remedia [illegible]
[illegible] // Circa [illegible] .No.3
[illegible] non [illegible]
de [illegible] in [illegible] ^intelligat

/que autem sunt contra ponit in augusto gra
cia resoluimus apostemata et dactilis decocti
s. tanta decoctione ut possint pistari sit
eorum & .j. ferinich farine ordei ℥ .ij. olei
rosati et olei de alchanna quantum ʒ .iij. sufficit
alchanna est herba sicca et sicca gadhu
rare et pulueriza tamen videlicet quod apposita
loco eius quia non habemus illud oleum ut
possimus solo oleo rosato aut farine adfer
uerit in oleo ipsa alchanna et sic fit
oleum alchanne / istud est emplastrum resoluens
incipiens cum repercussiuis et conueniens
cum eis // Et per pone instantem suo. hic ponit
que conueniunt in statu et dicit et per inter
statum apostematis intendis supplere quod est h
mor de maturatione vel supple hic cum resoluentibus
conueniunt molliencia et ideo hic emplastra tu
medice ex ysopo humida etc. et talia mixta
cum resoluentibus conueniunt nam in via
resolutionis // Et quando declinat. hic ondit
que conueniunt in declinatione et primo facit hoc
/2o in declinatione docet ea respiciunt
que curata est ab aposte eadem ibi 2a Et
abaetet conforta 3o annectit unum casum
ligature uel maplicatione emplastrorum
ibi 3a Et quando ponitur quod primo in prima parte
Insuper nam pure repulsa conuenit in
medicina quod remedia sit tunc resoluatur et
conueniunt illa que docet patet / similibus dicit que sit
iuncta ab aliquibus ab alys de quo sit
plastrum et uniquum est eadem sanus appatum
ueteribus // Et abaetet conforta. hic eadem
taliter docet eam respiciunt et patet quod dicit
/et eius hinc est quod mulier apostemata in sua
mamilla intumescit facit ex ma ... cum
flobotomia ab spirituis et cura ... subtiliter solummodo
per noctem et per stuphiz / dixit autem tibi
ipsam inuenies per hoc interrogationem
unus uere per uno post eam / dixit
2o conforta inuenies integram neque consideras
cum emplastris et alys uitalis ... regencia
libus inter quod est unum bolum brodium bonum
caponis et ouia sorbilia quorum ... annua
casum / dixit autem 3o et mundifica cam in
uicens per hoc remitte graciam et galteruis ut
bene pulsat et pura aerebu quod mundificatio
fiat bonis odoribus et alys approprians et
rebro // Et quando ponitur, hic annectit
unum casum de uno aplicatione emplastrorum
et patet // Conduz quia dicit oportet ut non liget
emplastra que ponit super super mamillam aposta
istud potest intelligi 2o uno quantum ... li
genere et forte sic potest intelligi rone
ut ligatura fiat circa ... ubi
sit ligatura et talis est nocua apostemati
eadem // patet per ligaturam emplastrum magis
comprimit ... applicatur vnde

extrahi compressione addit in difficultatibus precium
et vult / 2o intelligi potest quod non ligetur ligatura
ligatura que sit nimis adherens et multis
et tali ligatura coniungeret illa dicta
sit / 3o posset intelligi quod ex isto vellet alii
dare intelligi quod remedia apponenda que
habent plus in forma unguenti aplicari
quam in forma emplastri quando in forma unguenti non
egent ligatura nec duo ligaturis pro ano
... // In dubitanto
hic ponit curam apostematis quod ut ter
minatur ad puris collectionem et primo
generaliter ponit curam cum digitis
/2o ponit curam et modum in apertione cum for
/3o per maturationem / 3o ponit curam per do
curam et modum in apertione cum ...
/4o remittit ad materiam de qua nisi
fiunt ... / quod ponit nudam
ibi 2a Et si opus per pungi ibi 3a Et folia
... ibi 4a Et quando magnifi
tantum ibi quarta et ut obsiruemus
... patet // Conduz quod alibi / non
... ista materia per quod alys
locis ... est talia et
... ad ... capitula remittit nos in sic
capitulo / 2o quia ponit in ista talia ma
teria / 3o sequitur ... in ...
per punctum collectionem ymo per apertionem
... in cura ... gobis de medic
...
et tota ... remansit ...
// Et si opus per pungi. hic ponit curam podo
modum per maturationem in apertione dubelan
et hoc cum ferro / 2o ponit curam podo modum
attendendum per apertionem ibi 2a Et cum
... prima ... primo ponit modum in
apertione dubelan ... est
sine in collo ... 2o ponit modum quod
est ... ibi 2a ... aut
cum ... patet // Conduz quod ...
quod clausa est in collo ... talis
cura duplex uno dillatando cum digitis
... / alio perforando cum instrumento
cum talis ... et utraque cura potest
fieri dubelan quod dubelan potest esse
ita magna quod sufficit apertio ... cum
dilatatione digitorum potest autem ...
... talis quod habet ...
... in ... ut ... alia
... ob ... o... ... et ...
... cum // Mundificata autem cum ...
hic ponit modum apertionis dubelan
quando est ... et primo facit
hoc / 2o ... ibi 2a Et
... est / de prima ... dubelan
... debet considerare
et quia autem est ... et ... hac
... cum speculo uel alio
... et ... et ...

quod ipsa non fiat apostema cum modo dicto
de clausa in superioribus. Si autem dubelan
non est mundificatus sive est in parte interi-
oris que respicit vesicam et intestinum
simul hoc est laudanitas tam apertio
tam et cura et hoc quia sanies egre-
diens per vesicam in debebit provocare mi-
nutionem urinalis canalis per se ipsum et hoc
ut in pluribus. Si autem sanies est minus
grossa oporteret ut fortius et hoc
est quod dicit aut simplex dubelan est in
parte exteriori et hoc est expectare ap-
ertionem cura et quod sanies egrediatur per ve-
sicam sufficit per mundificatione et illud
quod est levius procurandum et ponit illud et
tamen cum aliquo mundificativo et infusio ad
dictum et cum cum hoc ipsa non fiat
simplex quia dubelan est in parte interiori
et hoc simplex mundificatio fiat cum
mictione in mictu tantum tibi modo
patens quantum // Conditio quod cura dubel- ·No. 3·
lan triplici via potest fieri nam cum apostema
est concipiens mundificatum et est in parte
ministerii urinalis et aperitur hoc
cura sanies egreditur per ipsam — non
mixtum et hoc est cum abstergentibus
rectis in mictum et post cura dificatio-
nem cum consolidantibus et mundificantibus
Si autem apostema ... est in parte
exteriori quia respicit vesicam et intesti-
num simul hoc apertio apostematis cura egre-
diatur per vesicam aut per rectum non primum
hoc docet mundificare cum lacte ad et scilicet me-
mixto cum aliqua mundificativa ut lonis
puta psillii quod lac provocat et illam
... adiuvat et saniem lubricare
per vias ... et illa mundificativa adhe-
rens partibus vesice prohibet saniem
consodere ipsam vesicam si sanies
sit grossa cum non magis subtiliantibus
et ... et ... in isto cum textu
sen 18 et 19 de sanie renum et vesice
et de isto nichil dixit aut quia ...
... quod ... nos ...
/ si autem sanies egrediatur per rectum intestinum
deinde et nichil dixit quod ...
... non est multum difficilis nec ...
... sanies ... cura ...
cum clisteribus lavativis et abstergentibus
et istis ... plura ... scilicet
... clara // Et si non est infusio
hoc solum cum dico / dicit et si non
ut melius est cum sanies egrediatur ve-
sicam in fortibus provocatis et fortio-
ribus quod hic solum quod si apostema est ·et scilicet me-
lonum·

ut fiat eductio saniei instigando et le-
nificando · i · mundificando melius est quam
... et fortioribus / et est quod melius est
cum lenibus curare quam fortibus quia fortia
nocent multum // Amplius cum possimus educere
infusione non est periculum de ... ...
vesice quod talia ... actiones
saniei et hoc est multum bonum quod si sit
acuitas provocat et abstergit sive ...
consolidat sive ... ... et
adheret partibus et non permittit ...
... autem ... quo cognoscitur
quod sanies eveniat a ... et ... a
vesica patet quia ... dolet et per se fecit
signa apostematis et dubelan // Et magis cum
prius. Hic ponit curam post modum post
apertionem dubelan / et ... et
sibi ... ista per declarationem dictorum
/ et post ponit curam post apertionem cum
... non expellere ... quod hoc
fiat quam ... sanies est ...
/ 2° cum apostema cum ... ad ... quod
fiat ... et cura egrediatur per ve- ... quam
egrediatur per intestinum rectum ibi 2ª Et quam
egreditur ex vesica ibi 3ª et fortius egre-
diatur via ... / ... patet ex dictis
quia autem sit unguentum basilicon ...
... de unguentis
/ ... patet ex dictis / hic in
addit ... — ... fortius
quia ipsa adducit ad ... ulcerum ...
... et ad vesicam quia cura mala
possit ulcerare vesicam — ... ·dº·
cum sanie vesice // Si autem ...
ego mundificabo ... ·Sº·
illis ... et ... potio
fortibus ... // ... quod hic non est
tuta quia ipsa ... sanies
... est magis aptum ulcerare ve-
sicam / Illud ... patet / ...
... ad rectum intestinum et hic
cum ... est ... / et non ...
... / et ... hic ... ponit ...
... quia et ... medicina
curatur solo ... / ... ·No. 3·
remedia ... sit ... negligere
// et ... per apostema ... ...
difficultate ... ...
ad ... sanies ... per vesicam
si fuerit difficultatem in ... ...
... sanies per ... // Et
fortius est ... · Hic ponit
curam post modum ... apertionem ·No. 3·
cum ... / et patet quod dicit // Considera

quod et solvere est necessarium ut supra ca- .4m.
pitulo dictum de dubelan / ideo mentes .m m
non dixit sed dicit in parte quod sicut in [illegible] .o.p.
bus necesse oportet ut misceantur .2m.
necessarie ille apostematis dubelan ut sinapis .3o. No.3
et piretrum colocintida / Sit autem illarum
medicinarum primo simpla consolidativa / 2o canalis / 3o autem
sive in parte fiat medicina istarum super cutem
et cessus super illas / quia autem ipse medicus
in parte interius et in parte exterius
ceteris paribus / quod tales medicine acuunt
saniem et faciunt ipsam magis corro-
sivam quam facta magis acuta corro-
dit et sic aperit / quod autem prius aperit nunc
sit interdum mundificatio satis
patet / et prius mundificationem intendendum
est medicina in cum mundificantibus
ultra [illegible] de quibus supra dictum
est / et ideo non repetit // Et quod magni-
.No.3 ficat sunt / hic dicit / [illegible] ad m[illegible]
-turativa / et patet quod [illegible] // Considera quod dicit /
dicat et quod magnificatur accidentes in-
veniunt [illegible] quod ad maturativa [illegible] debes
accedere [illegible] apostema [illegible] est in via
conversionis ad saniem / [illegible] in via
resolutionis et ad resolutionem et magis
maturativa [illegible] clarius [illegible]
[illegible] resolutionem sit multo melior
[illegible] // [illegible] sit
[illegible] hec 2o [illegible] et
[illegible] in [illegible] simplicibus / [illegible] cancer
[illegible] maturativa est [illegible]
[illegible] et ideo [illegible]
et [illegible] sic et [illegible]
[illegible] hic docet // et
[illegible] // Ero-
[illegible] // hic solvit [illegible] dubio
[illegible] si ipsa pauca non sufficeret
quod faciam / solvit quod videbis considerare ulcera e
quod [illegible] in aliis — dubelan aliorum
membrorum [illegible] illis et ipse habebis plu-
ra remedia et totam curam / et maxime
[illegible] dicta in cura dubelan mem-
.1o. brorum nervosorum // Dubium utrum in principio apostematis
.p[ri]ma calidi [illegible] usque ad tres dies cibus sit
.2m. totaliter subtrahendus / [illegible] non [illegible]
dic. [illegible] precedant [illegible] sub- .No.3 No.3
.3m tractio autem cibi est subtilis dieta vel
subtilissima // Amplius [illegible]
[illegible] — in ces-
cibus non erit totaliter subtrahendus
[illegible] molestum est
et [illegible] est aliquid [illegible] // Amplius
[illegible] totaliter subtrahendus [illegible] est abire /
[illegible] .p.o.

quia tollerare non potest // Amplius apostema calida
[illegible] quia videtur ex [illegible]
[illegible] // Item [illegible]
[illegible] // Item
calidi [illegible] // Condicio quod [illegible]
maxime [illegible] nervosorum membrorum [illegible]
et [illegible] humores / [illegible]
[illegible] et [illegible] maturativa
[illegible] debent resolvere aut
[illegible] // Amplius [illegible]
[illegible] maturationem [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] // 2m periculum
[illegible] est quod est periculum ne [illegible]
[illegible] et [illegible]
non possit applicari [illegible] et [illegible]
periculum est ne fiat ibi fistula // Amplius
est periculum ne saniens [illegible]
[illegible] et [illegible]
ad [illegible] periculum aut quod [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] aut ne fiat / 3m
periculum est [illegible]
apostematum calidorum [illegible]
[illegible] / ad [illegible] in [illegible]
[illegible]
quia magis in [illegible]
[illegible]
[illegible] // Amplius [illegible]
est [illegible] quod dolor est maxime
[illegible] et [illegible]
[illegible] et ista [illegible]
[illegible] nervosorum maxime [illegible]
[illegible] quod [illegible] est [illegible]
[illegible] sit [illegible] in
[illegible] // [illegible] ut fiat et [illegible]
[illegible] ad que [illegible] et [illegible]
// Amplius [illegible] est [illegible] membrorum nervosorum
[illegible] est [illegible] resolvi et
in eo remanet grossum et [illegible]
[illegible] in apostematibus [illegible]
[illegible] // quod in apostemate calido
[illegible] est adhibenda [illegible]
[illegible] illa fistula // Ergo apostematibus
membrorum nervosorum [illegible] de fa-
cto [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] morbus sit
in pluribus [illegible] est
[illegible] apostematibus et [illegible] apostema
[illegible] et est [illegible]
[illegible] quod
non [illegible]
[illegible] // [illegible] apostema
[illegible] apostemate calido [illegible]
apostemate [illegible] membrorum [illegible]
quod est [illegible]

.| Utrum in principio apostematis ca-
lidi materias usque ad tres di-
es sit cibus totaliter subtra-
hendus.

nam recep[tum] non neq[ue] et q[uod] ultim[um] recepit
non est [illegible] [illegible] sic in
apostematibus nostre aut interiorum // Ex ista .cor[olariu]m.
[illegible] ut infer[tu]r q[uod] [illegible] in talibus apostematibus
minus cadis plures [illegible] [illegible] in pleuresi
vel in peripleumonia vel aliis apostematibus
membrorum interiorum / r[ati]o q[uia] in aliis non
est tam [illegible] [illegible] in panniculis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] // 2a q[uestio] sit q[uod] minus plus recepit .2a.q[uestio].
de ma[teria] maior apostematibus cadis [illegible] in illis
et in cadis magis [illegible] [illegible]
de superna et de aliis accidentibus dicens
[illegible] inferius / r[ati]o q[uia] minus est membrum [illegible]
[illegible] — in quod non poterat facilius
[illegible] [illegible] // Ex ista infertur q[uod] [illegible] / .Cor[olariu]m.
non videt [illegible] ubi absinthii [illegible]
nec dicit in apostematibus fixis / r[ati]o q[uia] [illegible] est
[illegible] [illegible] aut [illegible]
doloris aut de aliis accidentibus [illegible]
// 3a q[uestio] sit q[uod] maior [illegible] cadis minus .3.q[uestio].
[illegible] ablatio ubi in primis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] /
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] multum [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tile et grossum // 4a q[uestio] sit [illegible] apostemata .4.q[uestio].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / r[ati]o q[uia] minus est membrum [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] // 5ta .5ta.q[uestio].
q[uestio] sit q[uod] [illegible] [illegible] plus et [illegible]
[illegible] [illegible] pleuresi [illegible] plus
[illegible] // 6ta q[uestio] sit q[uod] si apostema pleuretica .6.q[uestio].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] apostema [illegible] r[ati]o q[uia]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] apostema [illegible] ^ pleure-
q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] // naz
Ad [illegible] ad [illegible] dictis per .Ad.p[rimu]m.
[illegible] [illegible] [illegible] est ubi
non [illegible] / [illegible] apostematibus minus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apostematibus
calidis // Ad 2m [illegible] q[uod] [illegible] .Ad.2m. +
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] in [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] // aut [illegible] .6.a.
[illegible] illud est [illegible] [illegible]
[illegible] // Ad 3m [illegible] q[uod] [illegible] est [illegible]
tanta [illegible] [illegible] // [illegible] sufficeret .d[ic]o.
flore [illegible] ad sincopim // [illegible] .6o.
fieret [illegible] non deberet subtrahi
[illegible] / [illegible] illam florum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et floram
[illegible] // Ad 4m [illegible] q[uod] r[ati]o est [illegible] pura .Ad 4m.
[illegible] in apostematibus [illegible] et in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] flore et ubi absinthia
dicta // Ad [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] in pleuresi et in peripleumonia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] andicum
[illegible] dicta // [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] tales ad [illegible]
dicit q[uod] [illegible] [illegible]
ad recipiendum [illegible] et longe
minus et [illegible] apostema in illis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illius apostematis [illegible]
[illegible] et [illegible] et aliorum [illegible] accide-
ntium [illegible]
^ [illegible] / [illegible] / ^ Ad [illegible] ne[ces]s[aria]
[illegible] / [illegible] apostematum calidorum [illegible]
hic vult [illegible] de apostematibus fixis / et [illegible] .No[ta].
[illegible] / 2o determinat [illegible] [illegible]
q[uod] [illegible] apostemata et [illegible]
[illegible] / [illegible] in 2as [illegible]
[illegible] et flegmatico / 2o [illegible]
[illegible] / [illegible] in 2as q[uia] [illegible]
signa apostematum flegmaticorum / 2o [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] . [illegible] Et [illegible] posset
[illegible] in tot [illegible] quot signa [illegible]
non est [illegible] // [illegible] significativis
[illegible] signa apostematis [illegible] .No[ta].
[illegible] et quedam [illegible] / [illegible]
q[uod] [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible] [illegible] et [illegible] signa [illegible]
in apostematibus fixis [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] / materia [illegible]
[illegible] / dolor capitis et oculorum / non ad [illegible]
[illegible] [illegible] in flegmatico / [illegible] ^ mollities pectoris
[illegible] [illegible] / signa aut[em] [illegible]
febris [illegible] [illegible] et sudor
difficultas [illegible] et [illegible]
[illegible] apostematibus fixis flegmaticis
[illegible] signa [illegible] illis signis [illegible]
[illegible] possumus [illegible] apostema
flegmaticum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illorum [illegible] q[uia] in apostemate
flegmatico est gravitas [illegible] pondus [illegible] et
suffocationem [illegible] [illegible]
[illegible] — humore lato non [illegible] ^ na
q[uia] [illegible] [illegible] magis [illegible]
et [illegible] [illegible] ponderosum [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] apostema flegmaticum
non est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
| plus adest mollities [illegible] et
pectoris [illegible] [illegible]
[illegible] apostema q[uia] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magis [illegible]

.do.

.so.

nussi ad co^m redditur mollius, dixit autem de
pectus quod non fuisset ymaginandum propter hoc
esse consuetudinem infidei dixisset et quum tamen multi
plicatum de aquositate apparet in habitu totum
corpus sicut ydropesis yposarca propter magnum
tumorem et propter magnam inflationem // Obsta
tum dicit quod dicit ista dispositio ab yposar
ca // Dicendum quod dicitur ab yposarca in meliis
sed peius in duobus primo quia in yposarca est
maxima distoloratio et secundo in dislocatio
sed hic non multa // Amplius in yposarca est
maior continuatio inflationis sed hic non // Amplius
iste agilius movetur quam habens yposar
cam difficulter multum et propter hoc alia po
tes considerare etc.

.do.

.do. 2^m.

.Ad p^m.

.Ad 2^m.

sicut ^

c. Tamen hic continuando se ponit cura
remittens ad multa antedicta et primo
ponit // dicit ut illi cum de flos et de
aliis curationibus sunt attendendi in cura
ipsorum apostematum flegmaticorum // Amplius dicit quod non
dixit de apostematibus calidis quod ipsa curatum
sit ad apostemata cetera ipsius et membrorum
aliorum nimium // Ad presentem capitulum flo
non sic hic ita attente observandi sunt
in apostematibus calidis unde superaliter non
flobotomia ^ in tanta quantitate ^ in calidis // cum
autem et de curatione cum medicina et de
abstinentia habenda et hic propter attendendum sit
virtus toleret // Ad 2^m dicendum quod non dixit
ita de apostematibus calidis quod intendebat
ponere aliorum causam per quos distinguitur
cura ipsorum apostematum calidorum apostematum
aliorum ipsorum et illos posuit in cura
apostematum frigidorum eveniencium et in
cura sunt apostemata cada etc.

c. Significatio ipsorum. Hic determinat de
apostematibus frigidis melencolicis et primo ponit
signa, 2° curam ibi 2^a apostemata de quibus dudum prima

.do.

in hoc quod primo ponit signa apostematis melen-
colici non cancrosi, 2° consequenter dicit hic et 3^a quarta concedit
quod apostema melencolicum nascitur in cancro

.do.

/ 3° ponit signa cancri ibi 2^a ~~cum autem non~~
~~resolvitur ibi 3^a et signa~~ // prima in hoc quod primo
ponit unum signum // 2° aliud, 3° 3^m, 4° 4^m
/ 4° cum factum solvit eundem dicens ibi 2^a ~~et~~
~~quod est ille ibi 3^a dolor non eveniens ibi 4^a~~
~~et extenuatur ibi 5^a et quum magnificatur~~
~~nec ibi 6^a et quum accidit~~ / Oportet iste

.do.

pretes posset simul legere et sententiam // Con^{duz}
circa pars partes quum apostema durum invenitur
maxime est in collo propter raciones prima ei

.Ad p^m.

dispositio quod sunt ibi duricies et siccitas
et ratio est quod sit a melencolia feculenta
pura autem cui est ad nigrum aliquid flegmatis
et quia tales propter huius grossi multum et frigidi
in duricies propria prima cum sic / sit autem

.Ad 2^m.

sit in generatione sit et propter hoc circa simul
et sentiunt grossities et siccitas // Quantum
ad 2^am partem ubi dificultas vincit est

et regimen sicut ut dictum est supra et fortius est
melior in apostematibus ipsis sive maior me-
lencolia propter fiunt in magna hiis quod desinit
et impedit operationem cum aliis membris
quod autem sit difficultas vincit et quod conve-
niens dictum est supra / Quantum ad 3^am dicendum
dicitur non notatur propter frigidum quod tollit sen-
sum / sicut autem est dolor est multum re-
nassens quod tota est siccitas huius quod non co-
laret sensum ipsum hic in multum multum
/ Quantum ad 4^tam partem cum extenuatur quod a-
nima elevatur fumi per eam consumitur
aliud unde non nutritur et ex hoc debilitatur
/ et propter hoc refertur ad corpus solutis nutritis
et maxime Quantum ad 5^m apostematis et addit
quod propter causam extenuationis et debilitatur
tur sit quod huius melencolia hinc dicitur
in talibus corde inguine et apostemata melencolia
corpus gravitur tendunt ad infra et sunt
alliunt inferiorum / unde non nutriuntur et
debilitantur et apostemata id est nunc fiunt
pedes quod superflua congregati circumit sed
circa non nutritur unde extenuatur et
quia ibi non remanet superfluitas sed tota
transit ad pedes ideo remanet circa
extenuata / Quantum ad 6^tam partem ut tergum
multiplicatur quod superflua multiplicatur
propter vias arduas non possit sed sic ad
inferiora remanet sicut hic et multi-
plicatur intro / unde apparet iste ydro-
pice et ipsum est nunc quum duricies est
magna et lata / et hoc est quod est in g-
uttur et non in collo / quod hic magis
debilitatur naturalia ut epar et stomacus et
spiritualia ut membra sunt quod debilitatur sicut membra
sua et loca vacua circa corpus
sunt et gravant et albi non sunt tenent
non possunt // Dicitur concavitas ptes quod tale
apostema posset intra contingere cum sit
de materia grossa et membra huius inferius sit
de suis in membro aut denso non ita
sit materia grossa // Amplius dicit quod unde
si apostema non sit dolor et sit in corpore
flegmatico quod hic nullus est dolor cum no-
cuit si sit cum ipsum patet experientia
et hominem ab aurium yba quod in quo
non propter aliud nisi sicut res melencolia et
flegma // Amplius dicit quod accidit
sit ydropesis sed non sit circa quod
dicit ista dispositio ambo la multis // Ad
primum dicendum quod ——— materia melencolica
propter debilitatem virtutis et quia cum membrum
apertum recte plurimum cito currit et
recipit ut in viscere / unde debilitatem
in facit ad receptionem nec dempsitas
resistit recipi ita // Ad 2^m dicendum primo
propter aliud nisi sicut in corde ut puta simplex

.do.

.do.

.do.

.Ad p^m.

.Ad 2^m.

./ Utrum quod materia possit con-
tingere apostema durum.

et raro reperiuntur pueri et propter quod pueri fugiunt
// Ad 3m dicendum quod talis dispositio dicitur amola quia in .Ad 3m
mola sunt aquositates frequenter et magnum faciunt
ventrem // dupliciter in mola sentitur declivio de
latere ad latus sed hic non // Et quia accidit
ex eo. hic aliud / solvit auctor dubium dicit
quod licet videatur quod ex apostemate minus accidit
dispositio similis ydropisi sed accidit vera
ydropisis solum quod sic / et ipsum est multiplex
primo quia ipsum apostema maius [illegible]
superiori epatis palpitationem continuam in
[illegible] multiplicat aquositatem // 2o quia ex tali
[illegible] superflua que suffocant epatis caloritatem
dupliciter corpus primum — alii membra epatis
in debilitantur et debilitantur digestio
non potest ut dicit 3o multiplicat aquositatem
quo autem ydropisis vera dicitur ano-
nima dixi superius propter discolorationem et tumo-
rem et tardam permotionem sicut ana[sarca]
// Cum quod non resolvuntur / hic ex dictis hic
et 3a questio concludit veritatem [illegible] // Conclusio .No[ta]
quod tamen apostema melancolicum frigidum dicit non
resolvitur i. non removetur nec curatur
sed permanet [illegible] ad carcinum
[illegible] sit [illegible]
[illegible] et [illegible]
adhuc [illegible] et [illegible] ab [illegible]
fit [illegible] et per hoc [illegible]
ibi subtile [illegible] resolvitur et rema-
net pars grossior magis maligna
[illegible] et [illegible] resolutionem et [illegible]
[illegible] est in carcinum [illegible] ma-
ligna et fit in [illegible]
[illegible] in tali apostemate [illegible]
[illegible] et quod fit [illegible] in alio [illegible]
[illegible] illa [illegible] maligna
et non potest [illegible] potest ambus
resolvi / quia [illegible] et ple-
[illegible] non est [illegible] quia materia non
est malignata et ideo in [illegible]
apostemate [illegible] materia bona [illegible]
[illegible] quia [illegible] sit [illegible]
// Dubitatur utrum in apostemate melancolico non cance- .Do.
rato materia sit grossior / videtur
quod sic quia ibi est [illegible] maior quam [illegible] ^ cancerato
[illegible] .Os.
quod [illegible] materia est grossior quam [illegible]
[illegible] subtile est [illegible]
[illegible] sit [illegible] grossius [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] quod in [illegible] cancerato materia sit non ^
grossior quia ibi est [illegible] .Ad arm.
// Dicendum quod [illegible] potest plus ingrossari
[illegible] resolvitur illud quod non potest resol-
vi [illegible] .q.
[illegible] // Dicendum quod [illegible] est [illegible] .S.
ibi [illegible] illud quod potest et [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] in [illegible]

// Et signum quod apostema [illegible] / ponit signa quod apostema
melancolicum [illegible]
/ et primo [illegible] ad [illegible]
ulcerationem / 2o quod ad ulcerationem / 3o ponit [illegible]
[illegible] et [illegible] Et flegmon qui
[illegible] Et [illegible]
/ [illegible] quia primo ponit signa quod apostema
est in collo / 2o quod [illegible] magis [illegible] Et cum
non aperitur / quod [illegible] // Conclusio [illegible] signa .Nota
ponit [illegible] est et est primum quia apostemati-
[illegible] apostemata
et [illegible] est / 2m signum quod [illegible]
[illegible] sentitur dolor [illegible] non
sentitur [illegible] / et causa est quia [illegible]
[illegible] / 3m est quia color declinat aliquando
ad rubeum obscurum et lividum ut est
[illegible] et [illegible] / aliquando ad [illegible]
[illegible] et aliquando ad viriditatem [illegible] apostema
[illegible] de melancolia naturali [illegible]
[illegible] declinat ad rubeum magis
[illegible]
fit de melancolia flegmatica quia a flegmate [illegible]
[illegible] subtile [illegible]
[illegible] declinat eius color ad plumbeitatem
[illegible] est [illegible] declinat
ad viriditatem obscuram ita quod sit color .do.
[illegible] obscurus et pallido et nigro // [illegible]
[illegible] quod et in apostemate melancolico non
cancerato apparent [illegible] colores varii
[illegible] facit [illegible] apostema .So.
melancolicum // Dicendum quod [illegible] est [illegible] non [illegible]
ubi alia duo signa [illegible] .Soc.
et dolor maior in [illegible] // [illegible]
[illegible] dolor et magis [illegible]
// Et cum non aperitur. hic ponit huius apostematis
signa [illegible] ad [illegible] quod est in [illegible]
[illegible] / et primo facit hoc / 2o solvit [illegible]
[illegible] // ibi 2a difficultas autem / primo [illegible]
[illegible] non sit [illegible] et patet // Conclusio [illegible] .Nota
[illegible] est in [illegible] ubi mulier [illegible]
[illegible] magna gravitatem [illegible] apostema
[illegible] et grave et [illegible] et [illegible]
hic gravitas quam non [illegible] in apostemate
[illegible] non cancerato quia ibi non erat sensus
Et significat illud quod [illegible] ^ [illegible]
.i. [illegible] illud quod mulier [illegible] et [illegible]
[illegible] quia [illegible] mulier
[illegible] hoc [illegible] gravitatem
et ponderositatem et [illegible] et [illegible] magna
[illegible] et significat [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible] .i.
[illegible] non sit
tanta ut est in melancolia [illegible]

// Utrum in apostemate melencolico
non cancerato materia
sit grossior cancerato.

.d^o.

.2°.

3°.

.Ad p^m

.Ad 2^m.

.Ad 3^m

et apud vulgares / et contrarium in quo pertinet
duo convictiona et duo accidentia et contingunt
et proveniunt lesio eius ad sinthomata et dolor
sicut 2^m modum dictum supra et signum apo-
stemate calidi / quia duo convictiona intrant
inventiona extendet et illud est unum convi- .No^a 3
ctiona omnium particularum communicant lesionem
circa intrinsecam per intrinsecam communicant nocumen-
tis ut dictum est supra / et multociens accidit
dolor in universo corpore et in temporibus
2^m modum dictum supra / et signum conti-
nuum est sicut calor ad intra propter moru-
bilitatem materie et vaporis / et quia est su- arco ^
dor plurimus forte est materie resolucio ab-
undans propter defectum continentie / et quia continu-
tatem eius febris quia principium sudore est
magna et quia principium sudore ut in pluribus
talis materia incipit leviter et postea
fortificatur ideo febris et dolor incipit
leviter et postea fortificantur et fiunt
valde fortia propter malignitatem materie // dicit
quare hic dicitur dolor accidit in temporibus / et signum
cum de signis communibus exposita sunt et maior
caloris dicebat quod accidebat in fronte
tempore et in anteriori // patet quod hic est ^tertia
sudor plurimus quo fit sudor plurimus
quia ista materia est grossa et corpus // duplicem
dictum fuit quia in apostematibus melancolicis et
flegmaticis non fit sudor in primo preterea
capituli // ad primum dicendum quod alibi / hic nomi-
gatur quod dolor fiat in parte anteriori et
in fronte primo ut dictum est dolor ut sic
quiescit fit in parte anteriori propter radicem /
tempora autem ponuntur de partibus an-
terioribus ab alibi / primo primum capitulo de cemo
et holocausto musculorum motivum quia in
facie ubi est mutans partes facie eiciuntur
quod in parte facie continent duo autem
extremitates / certum autem est quod totaliter
facie notatur primo autem notum hic
profundum debet intelligi aliquas partes
anteriores scilicet frontis // ad 2^m dicendum quod su-
dor non fit ratione materie sed propter causas tactas
superius supra primo 4^{le} capitulo de quartana
quia principium ibi et quod in quartana multiplicatur
sudor dicit quod hoc est verum 2^a flegmati-
ca in flegmatica non est multus sudor
propter motum praedictum materie sed quod sit sudor
in quartana multus alibi causa autem 2^a
non est vera ita potest dici hic quod sudor est
plurimus 2^a apostematum flegmaticorum et absolute
non est maius tactus et non est multus 2^a
apostematum calidorum // ad ultimum patet solucio
quia calor non est siccum ymo factum
tam propter putrefactionem materie / quod autem putre-
factio possit et ita leviter quando fiat
febris illud ut hic patet ad minus dispo-

sita materia secundum // difficultas autem hic
solvit eandem dicit 2° / dicit quod est ut ad
quam difficultas exterius et verius solvunt
et patet // eundem quod ut dictum fuit su-
pra ad apostemata interiora sed difficultas
venit et ista difficultas quia est di-
ficilia et interiora genera et illud major
sed apostema causa quod aliquid resudat ab
eis stimulans extrinsecus et propter
in apostemate post in extremitate sicut in collo
interiores sed illa apostemata quietando propter opila-
tionem / sed si illi non quia retentio fuit
quia autem venae sumendi et quia est dif-
ficultas vivere sive difficultate expul-
sionis et quia difficultas expulsionis
sunt non cum eo magno in urina
et tamen illud fuit declaratum supra / in
advertit quod ista accidunt scilicet difficultas
vivere et expulsionis primum modum
dictorum sed ut hic non tam est manifesta ^ flegmatice
in flegmaticis et apostematibus calidis quide
sed quia ideo quia talia plus colliguntur de
materia // duplicata talia sed magis et non
resudant // et sulcata hic ante /
ponit signa que significant vom-
itum in ulcerato interiora et
quia currit non ponit signa sig- vel p^a di
na ab extra ubi ratione colorem / 2° ratione odo- audi in
ris / 3° solvit eandem dubitationem / et con- tres p^o
ut extra interiora et quia / quia ad partem
dicit alibi / quod sudantes melancolici
est ulcerata non solum ex humore
intrinsecus et materia est ulcere malig-
nata quia ratione ulceris emanat aliquid
nobile virtutis ab isto aposte mate quia
est in loco ubi currit multa superflua
plures que fieret in alia parte / illud autem
convenienter est prius largo modo abulo
patet sicut prius declarat quia non est equale
primo et heterogeneum virtutis hic sordes
dicit autem hic sordidum ad denotandum quod
totum illud provenit ab isto ulcere non
est sordes propter illud quod currit ad intrinse-
ca extracta quia quia remanet sub forma hu-
morum continent est sordes / sordes autem
duplex uno modo large pro omni mala sanie
quia egreditur ab ore ulcerato sive fit
subtilis sive grossa et isto modo sumun-
tur hic / alio modo stricte pro sanie ma-
la tendente ad grossitiem cum quodam vi-
scositate et est sanies subtilis ut
patet 4^a 4^i capitulo primo tractatus 3 // et isto
non sumitur hic / primo pro mala sanie
quia potest esse subtilis aut grossa 2° modo
nomine et est in ipso ut patet
consideranda quod sed ista autem sordes
quia potest dici mala sanies sive multum
malum ex eo quia est in genere et

rum plurimum quia ut in pluribus causa ulce-
rum sit de natura melancolie vel aliqua
accipit putrefactionem, melancolia autem sanguinea
magis est apta resolutioni melancolie flegmatica
rarissime reperitur et ideo exit in
pluribus nigra// quando autem tendit ad rubedinem
quando melancolia fuerit [illegible] ad [illegible]
[illegible] est viridis quando [illegible]
melancolia et flegmatica ratio autem sit alba
quia ratio est quod [illegible] possit
[illegible] quam est alba// et [illegible] No^a
[illegible] signa dant significationem si
causarum ulcerum [illegible]
signa apostematum [illegible] ista [illegible]
[illegible] possit apparere in ulceribus malis [illegible]
que essent sine apostemate ut patet ex dictis
supra// Et cum [illegible] hujus acuta
[illegible] ponit signa [illegible] odoris et patet hujus
acuta et mordicatione adhesionis
[illegible] propter [illegible] causis [illegible]// Contra No^a
quia dicit ad viriditatem [illegible] quod [illegible]
[illegible] declinet ad nigredinem [illegible]
[illegible] ad nigredinem rubeam
[illegible] diversitatem [illegible]
causarum ulcerum// Et [illegible] solvit
[illegible] dubio dicit [illegible] ulce-
ratio [illegible] non [illegible] dicat
quod [illegible] curant [illegible] occultat
quia [illegible] corrodit et apparet [illegible]
[illegible] fluit [illegible] occultat [illegible]
et [illegible] quod sit [illegible]
[illegible] non est quia [illegible] propter admix-
tionem illorum [illegible]
// Amplius non est [illegible]
fluit ordinate [illegible] inordinate
et ultra [illegible] et [illegible] propter sic
[illegible] occasiones// Et
[illegible] ponit signa significan-
tia bonitatem [illegible] ulceratorum et patet// Conclusio No^a
quod [illegible] non est magna et
[illegible] est [illegible] expellit [illegible]
[illegible] sedantur
dolor et febris et facta [illegible] mali-
[illegible] dolor magnus
[illegible] febris/ [illegible]
[illegible] dolor [illegible]
et febris [illegible]/ non [illegible] est
[illegible] nigra aut viridis aut atti-
[illegible] sit [illegible]
signa est [illegible] apostematis [illegible]
ulceratum// Et [illegible]
[illegible] ponit [illegible] utilem
ad curam [illegible] dicat
quod [illegible]
[illegible] apostematis [illegible] signa [illegible]
[illegible] dolor [illegible]
[illegible] et [illegible] non est [illegible] quia [illegible]
est [illegible] maligna [illegible]

[illegible] apparent [illegible] et [illegible] non
[illegible] minus [illegible] minus [illegible]
[illegible] blandiuntur sicut patet [illegible]
dictum// Apostema [illegible] ponit [illegible]
[illegible] apostematis melancolici et [illegible] Cap^m
[illegible]
duas quarum prima ponit remedium generale [illegible]
speciale [illegible] et ad [illegible]
unguenta/ quod patet// Conclusio [illegible] dicit/
dicat apostema [illegible] ut medicetur ^durum No^a
quod apostema [illegible] ut dictum fuit supra et patet
[illegible] est [illegible] est [illegible]
fit [illegible] melancolia [illegible]
est [illegible] est ad [illegible] aliquid flegmatis et
[illegible] est [illegible] quod [illegible] mundificare
ab [illegible] grossis et [illegible] ad [illegible]
[illegible] mundificatio autem ab humo-
ribus grossis [illegible] fluxu si hu[mo]res
grossi [illegible] ad [illegible] aut [illegible]
[illegible] separantur ut in pluribus
fit cum farmacia et ratio [illegible]
[illegible] autem [illegible] attendere [illegible]
[illegible] de causa istorum apostematum
[illegible] non [illegible] approximando [illegible] resolvit et
[illegible] quia talia [illegible] ista apostema-
[illegible] ut [illegible] mollificatio [illegible]
[illegible] resolutioni/ [illegible]
[illegible] resolutionis sit [illegible]
[illegible] apostemato ut [illegible] resolutionis
non sit [illegible] ad [illegible]/ et [illegible] mol-
lificationis sit ut [illegible] adveniat
[illegible] mollificat/ [illegible] aut [illegible]
et [illegible] diversitatem [illegible]
et corporum in [illegible] et [illegible]/ 4°
ut [illegible] resolvit et [illegible]
simul [illegible] parum [illegible]
/[illegible] aut [illegible] in talibus a-
postematibus quia [illegible] resolvit subtile et
[illegible] grossum// 2° conclusio quia dicat apostema No^a
[illegible] ut medicetur [illegible] in hoc [illegible]
[illegible] apostematis et diversum
[illegible] apostematum [illegible] evacuationem
universalem [illegible] aut farmaciam
[illegible] resolutionem [illegible]
[illegible] et trahendo ad [illegible]
[illegible] in statu non
[illegible] resolutionis [illegible]
[illegible] resolutionis/ [illegible] in apostematibus
[illegible] quia ratio [illegible] incipiendo non
est [illegible] approximare [illegible]
[illegible] usque ad finem approximamus
resolutionem [illegible] simplex et
[illegible]/ [illegible] dixit Avicenna/ apostema
[illegible] ut medicetur [illegible]
[illegible] preparationem [illegible]
de [illegible] et [illegible]
[illegible] medicinas [illegible]
in [illegible] remedia universalia
et [illegible] remedia particularia
[illegible]// [illegible] materia

.Dom. .S.

.Adam. .Dom.

.D. .S.

-ia fluxit/ et videtur quod non contrarium materia non
est in venis et ideo nec flegmatica nec fir-
maria circa patet // Secundum videtur sentire
Avicenna // Dicit quod stante substantia grossa hu(m)or(um)
sunt hu(m)ores sunt in fluxu aut fluxe-
runt necessaria est cura ultra per flobotomiam
farmaciam // 2o quod stante illa substantia
non posset curari illud apostema dur(um)
/ et est ratio quod cum in apostemate duro necessaria
sit resolutio fortis quod fit a calidis illa
calida attraherent ad locum apostema(tis) residua
cum de quibus fluxit necessaria ipsa non est am-
plius in venis // Dicit quod verum est illa que
faciunt apostema secundum causas replendum pot-
est in venis // Si autem quantum circa gra-
dus sunt [illegible] resolutiue // Dicit quod Avicenna
hoc determinauit 3a 4i capitulo de cura
apostematum durorum et ideo ibi requiratur // Et
administretur / hic ponit remedia
specialia / et primo ponit remedia specia-
lia in forma emplastri / 2o in forma balnei
siue semicupii / 3o iterum remedia in forma
emplastri / ibi 2a et ideo ut sedeat ibi 3a
et fiat emplastrum / prima posset diuidi in tot
partes quot sunt remedia que ponit / ibi 2a Et
confert ex decoctione / ibi 3a Et si necesse est
ibi 4a Et de vnguentis / ibi quinta et radicum
infigentur ibi sexta et folia ibi 7a et
iterum / Quelibet harum partium patet satis / expedit in-
dere descriptiones illorum vnguentorum ibi
cum videbis circa resolutiua et circa molli-
ficatiua in 2a parte est notandum / nam tale vnguentum
est compositum ex resolutiuis et mollitiuis / Sunt
enim namque et vnita illorum oleorum resolutiua
/ butirum autem et medulle sunt mollitiua / oleum
autem zambacinum est oleum de [illegible]
oleum de alchana et ponuntur ad [illegible]
est oleum [illegible] quo [illegible]
[illegible] / oleum de alchocu est oleum
de [illegible] et est ad [illegible]
dum / et dicit ponendo in isto vnguento [illegible]
oleis fit dictum in [illegible] et maxime
ponerentur in tempore estiuo [illegible]
non esset nimis calidum / [illegible] et color
ponuntur in istis vnguentis cum cera sit
mater omnium vnguentorum dicit et aruina
.i. nota quod non fuit in [illegible]
pinguior et magis resolutiua et molli-
ficatiua / [illegible] aut [illegible] non in
[illegible] et non [illegible]
/ [illegible] in 3a parte [illegible] et est notandum
[illegible] est [illegible]
aloes [illegible] aloes [illegible] et
est coagulum et est [illegible] et ad
remittendum [illegible] illorum alchocum
[illegible] ad [illegible] gumma

[illegible] ad [illegible] est
lenitiua et resolutiua // Et de vnguentis ista
est quarta pars et est pars nota / et vnaliqua
sunt folia papaueris et alia sunt capauis
et esset melior si haberet papauer [illegible]
datur in aqua calida [illegible]
[illegible] et forte istud vnguentum valeret
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
aut valerent ista vnguenta [illegible]
[illegible] mala [illegible]
// Et folia ista [illegible] et patet / [illegible] flo-
res / hic intellige scilicet caulium / de [illegible]
[illegible] patet quod resoluunt
[illegible]
[illegible] hoc Avicenna / forte quod [illegible]
[illegible]
possent sicut emplastrum [illegible]
[illegible] / alia patent // Et ideo ut
hic ponit remedia in forma semicupii
et patet // Sed dicit quod Avicenna 3a 4i [illegible]
balneum in cura apostematum durorum // Dicit
[illegible] est quod balneum [illegible] apostema
[illegible] resoluit [illegible]
et [illegible] grossum sed balneum in
forma semicupii [illegible] non in-
[illegible] et [illegible] et mollificatiuis
[illegible] tale [illegible] quod mollifi-
cat [illegible] et disponit ad resolutionem
et [illegible] resoluit / [illegible] sequens patet
// Caueat ne ergo medicetur / hic [illegible]
apostematis duri [illegible]
[illegible] ad [illegible] / et primo ponit reme-
dia [illegible] / 2o specialia / 3o soluit [illegible] duo
ibi 2a Et vnguentis [illegible] ibi 3a Et [illegible]
[illegible] in prima parte patet // Considerandum
[illegible] 3a 4i capitulo de cura [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] est prohibitio [illegible]
[illegible] 4a est cura ulcerationis
[illegible]
[illegible]
[illegible] 2o quod illa [illegible]
[illegible] et faciunt [illegible]
[illegible] abscondere
longius [illegible] fiunt / [illegible]
[illegible] est [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] et sedando
dolorem [illegible] attractionis / 3a
[illegible] et est [illegible] prohiben-
do [illegible] et [illegible]
[illegible] / 4a [illegible]
[illegible] aut
[illegible] est prohibere
[illegible] ulcerationis / Avicenna [illegible]
ponit curam [illegible] quod non est
possibile ponit remedia prohibentia [illegible]
[illegible] / et ista [illegible] sedatiua
doloris [illegible] et [illegible]
[illegible] // 2o [illegible] Avicenna /
dicit [illegible] apostema medicatur [illegible]

[middle margin notes]
caulium
.D. .S.
non
.Nota
3a est prohibitio ulcerationis
.Nota

[left margin notes]
et
lepores

saniem et basilica assidue et per hoc non intelligo quod sic continue aut frequentissime fiat hujus flobotomia que noceret quia evacuaret sanguinem qui est frenum illius male materie secundum multos potius debes flobotomare de basilica quam de cephalica aut mediana // Amplius talis plus mundificat corpus quia est propinquior // et addit quod dicit medicari evacuare et saphenam consideratam hora que conveniet ubi materia esset jam fluxa et velletur evacuare quasi esset impulsa in matrice // Secundum premisse flebotomie per oppositum ad inferius flebotomia saphene plus trahit ad locum // aut possumus intelligere et per hoc nunc conveniet etiam flobotomia saphene post flobotomiam basilice cum esset materia repletio in toto ut per flobotomiam basilice evacuaretur sufficientiam totius // et per flobotomiam saphene reptionem materie evacuaret autem cum solutio ut in tibia est major que non minorando tamen antea apostema .do.
// Et aut queratur de qua basilica debet fieri flobotomia // Dico quod de dextra et alii et de sinistra ubi apostema nobile non est implent .So.
// Dubitatur utrum provocatio menstruorum conferat in cancro matricis // Videtur quod sic quia sedat provocatio menstruorum sicut in toto fit hujusmodi aggregatio et impeditur curam hujus apostematis .|do.
// In contrarium potest arguere quia Avicenna non ponit .Om
// Ad hoc dicimus primo notando quod medici intendunt quod provocatio menstruorum est conveniens cum lenitur cor per tractatum et quia medicina solvit aliquid de materia mala et melancolica // tamen dicitur quod Avicenna non ponit dicimus quia hec possunt super impositione cap. de cura apostematis dicens quod flobotomia saphene est melior flobotomia basilice quia magis provocat menstruorum .Ad arm.
// Et nunc [illegible] hic Avicenna / ponit remedia sed tamen facit quia primo ponit unum remedium per se et solvit aliquam dubitationem secundam // Et quando fortior / quia primo dicit // Condimentum tamen cancro multis necessarium scilicet non multis est magnus dolor necessarium augmentum noctis de attractione materie ad locum // Amplius noctis dolor tamen nocent de malignitate materie cum per dolorem intenditur et malignitas causatur in materia ut per affectum magis apostema et in vulneribus malis et fortibus ubi dicit quod ex dolore intenso fluxus fiunt et suppurant // Amplius et dolor est causa multiplicationis per se remedio sed tamen non potest Avicenna multum dolorem sufficere sedatione doloris // illud aut unum secundum dicendo et quarto cap. secunda de cura cancri / et unum in qua lia ibi potabitur et tunc ibi remedium alia sic naha in ibi ponit multum utilia in sedando dolorem et prohibendo magnificationem cancri et prohibendo magnificationem ulcerationis cancri // Et quando fortior. hic Avicenna / .No.3

solvit eandem dubitationem et primo facit hoc // secundo declarat secundum quod ad secundam dicta ibi secunda · cadentibus sedantibus // dubitatur cum solvit est hoc dicere quod si per approximationem illius unguenti non sedaretur dolor quod debito approximare solvit et dicit quod cum dolor est intensus sic quod sedatur illo unguento non debes approximare medicinas calidas et frigidas et patet // Condimentum quod in sedatione doloris oportet approximare medicinas calidas per frigidas et econtra / et sequitur id quod magis intenditur dolor per remedium quam medicine frigide vere apostemata et opilando poros / unde non potest aliquid effumare et econtra medicine calide liniantur aperiendo subtiliando materiam et dilatando poros / quando autem medicine calide intenditur dolor quia acuunt materiam et trahunt materiam ad locum et ideo medicine frigide juvabunt remittendo caliditatem materie et remittendo attractionem materie ad locum / oportet autem magis in ulcerato attendere ad sedationem doloris quia tamen non sedatur materia malignitatis et pervenit ad extremum et ad aliud membrum // Sed dubitatur quod non videtur quod medicine frigide possint juvare nec per quod sedare dolorem in cancro ulcerato quia frigidum est ulceribus mordax // Amplius possent ut in sedatione hujus doloris tamen approximari stupefactivum // Amplius dubitatur ad quas medicinas est magis declinandum aut ad calidas aut ad frigidas // Ad primum dicimus quod frigidum per se nocet ulceribus et per hoc cancro ulcerato secundum per accidens modicum dictum potest juvare // Ad secundum dicimus quod ubi frigida quod hic ponuntur non conferunt sed transeat ad stupefactivam et primo ad preparationem quod est de mestruum cum suo plusquam decem ad aliam fortiora et minus abstractiva ab ista approximari potest in forma licium ut dicit quod hic liber // Ad ultimum dicimus quod regulariter tamen est ad frigida declinare dummodo conferatur et opilationem et retentionem materie superfluarum existentis / secundo quia medicine calide acuunt perducunt tamen et ad extremum membrum et ideo magis timendum // Calide magis sedantes · hic Avicenna / declarat secundum quod ad aliam dixerat cum quando medicinas dicit esse medicinas calidas consideratur doloris apostematis ex accidenti / hic ondit quod medicine calide et frigide sedantes dolorem cancri et per ordinem et curant calidas / secundo frigidas ibi secunda Et frigida per emplastra // Condimentum quod decoctio fenugreci est multum sedativa doloris quia hic calidas conferunt corpori humano et appropriatum calidis anodina et illud remedium quare ubi materia non est multum maligna / sed remedium autem per se confert lini diminuta in vase have quare ubi materia est magis maligna

.No.3
./do.
.p.ª arg.
.2m
.3m
.Ad p.m
.Ad 2m
.Ad 3m
.No.3

.// Utrum provocatio menstruorum conferat in cancro matricis.

.// Utrum medicine frigide possint sedare dolorem cancri matricis.

Utrum assiduatio florum basilice conferat in cancro maturo.

et subtilis, aliquantulum exsiccans calidum in 3º, ubi
materia est malignior et subtilior quam magis
est extrahendum, etiam aurem ipsorum ungentorum
dicit Avicenna propter illud quod dictum est supra
et maxime quando non infecta ex eius operatione
malo membro // Et sunt etc. hic ostendit
medicinas frigidas sedantes dolores apostematis can-
crosi mitigant et proficiunt // Conclusio quod medicine
frigide ut nigre lenientes et dissolventes
plumbum et maxime quod ustum propter exsiccationem
plumbi et sic arnoglossa sive planta-
go et solatrum, licet aut assint in una ap-
proximatione sicut sapos sedaret dolorem sed non ita
in humectatione ut illa dicta // Et quia
eveniunt, hic solvit quandam dubitationem quia
si ex ulceratione cancri mitigantur accideret
fluxus membri [illegible] inmoderatius cum quo
magis intendendum ad cancro ad flu-
xum dicit quod fluxum ideo quia fluxus cancri
intensificet et ipsum conduceret ad
malum finem, et tamen sedantes fluxum .Nota
post sedare maliciam cancri et prohibere
eius augmentum et ulcerationem ut patet considera-
ri ex dictis de cura fluxus inmodera-
ti quia multa talia sunt contra cancrum confor-
tantia per hoc mitigantur et talia conferunt ca-
cronem propter ex dictis // Dubium ex dictis utrum
assiduatio florum basilice conferat in cancro
mitigatio, et arguitur quod non quia talis flos ha-
bet naturam malignam ad suppurandum et putrefaciendum .1ª cº
et maxime ad operandum // Amplius assiduatio
florum basilice videtur augere ma-
liciam cancri quia cum sit fetida mala
que fructus sua virtute operatio necesse probat
videtur ro[illegible] fetidum mal[illegible] augetur
mali huius // Amplius flos basilice videtur
reddere membrum quod est nocivum in malo .2ª cº
apostematis mitigandis // Amplius cum cancro videtur
et multitudo malorum huius quia malicia membri
tantos tamen corporis huius non fluxum ma-
turius nec totius, cum autem e multitudo mali .3ª cº
fluxus et huius malorum florum basilice
post et malum diminuit // Amplius in cancro
videtur et mala operatio sua et sicca
in morbo autem fetido non convenit flos .4ª cº
quia ipsa inficiat et est exsiccat evacuando
lenem eandem et siccam ut puta fluxum
// Contrarium videtur minuere ad uxorem, istam
// Conclusio prima quod tamen in apostematibus cancrosis et de-
bilibus siccis et grossis ut in pluribus
retinentur membra ut dictum est in po-
tentia sermonis de apostematibus et ideo est quod
in omnibus apostematibus fuit opilatio nervorum cancri
membrorum propter multitudinem membra condensant
post esse ex apostemate est ita purum et maxime .5ª cº
necesse est quod non sit opilatio nisi in paucis

nervis membrorum et nec est post ut evacuetur
membrum sed ratio est quod membrum sit parva cum
mixtum sit infectum apta recipere nocumentum membri
reum quod est sic pertinet in naturam sed quod apostema
de sua causa est subtili scit esse, verum magis
quod ratio est quod ducunt humorem in eo ratio est
quando tamen est sic apostemata calida ex quibus
membrum sua ultra unam aut duas
membra sua non sed apostema de materia grossa et
maxime cancri duratur longo tempore quia per
annos et annos et quidam durant per totam
vitam et ideo retinetur membrum longo
tempore et ideo membra sua nec
tamen in cancro ut experientia manifestat
se patet in apostematibus aut flegmaticis retine-
tur membrum plus tempore quam in calidis
sed in minori tempore quam in melancolicis quia
plus tempore durant quam calida et quam flegmatica
et minus quam cancer ut patet ex scientia primi
aphorismorum // Conclusio 2ª quod cancer aut est
ulceratus aut non est ulceratus in
non ulcerato plus tempore membrum retinetur
quia nulla est via unde prohibita
membra sua propter opilationes, in ulcera-
to autem quidam propter ulceris et corrosionem
fit membrorum evacuatio, item aut ca-
cro invenitur etas iuvenis aut in
adolescentibus aut etas senectutis
aut senectute ad medicina sua vel prohibe-
ria florum // Prima conclusio sequitur quod plus
convenit assiduatio florum quam in aliis apostema-
tibus ideo quia in tali membrum retinet membra
sua et multo tempore quam quando non
evacuatur orientur flores cito // 2ª conclusio
quod convenit florum magis convenit florum
basilice ideo quia in tali florum magis
evacuatur semper plurimum membrorum et hoc
salvatur operatur quod est primum in hoc // 3ª conclusio
sit in magis convenit quam cancer est non
ulceratus et in etate iuvenili et cetera ideo
senectute, ideo quia non evacuat magis membra
sua // 4ª conclusio sit in florum basilice etc.
randa vel recreata convenit plus propter membra
sua retentionem ne corrumpat et regenerat
sic in podagra vel in apostemate cum cancro
quod augmentum tollunt cancri maliciam quod pertinet
mali quantitatem cancri, ideo quia nec quanta
cancri est contra venas quando non evacuatur flos
sed membra membrorum retenta tamen venis
totius et maxime magnus et propterea
aptitudo dura post flos et sic ad signum
tamen tabit aliam igitur similiter
cancro quando tamen tabit maliciam cancri
aut impediret eius curam // 5ª conclusio sit
quod aliis convenit flos sapheni
et ratio propter florum basilice ideo multi-
plicatur membrum in iunice et quando sic
evacuetur multiplicabit tamen vim
augmentatione plus nocebit ratio autem
sit talis aggregatio membrorum in iunice si
puncti florum basilice fuerit autem

flo^ram basi^ce ime^o uel actu facto p^ri^us
dicam et an p^m^u^s confirmet et in m^o^ autumpni et frequentius q^m mulier est adolescentula
iuuenis onerosa et replete multiplicata^no sanguinis
aut saltim bis in anno de sephena secunde
// 6ta q^o sit q^l fierent iste sanguinis euacua^cionis — .6.ta q^o.
tum non oz omittere euacua^cionem et frequentem
nec mi leni^tem pulueris [illegible] ut doret
[illegible] 3^a q^a decima [illegible] q^r p^r talem [illegible]
[illegible] incendi [illegible] et cum [illegible]
// Ad inpta^ad Ad pa^m d^m q^d non est — .Ad p^m d^m
[illegible] q^d fit de [illegible] m^o [illegible] euacuat
si non [illegible] illud q^d q^{nc} multiplicat^{ur} q^d no
[illegible] euacuat et talis flo^ra [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] // Ad 2^m d^m q^d non est [illegible] — .Ad 2^m
non euacuat nisi [illegible] sanguinem et non
[illegible] // Ad 3^m d^m q^d illa [illegible] est — .Ad 3^m
coacta q^r [illegible] non [illegible]
[illegible] et lo oz educere [illegible] flo^ram ne
[illegible] alia non [illegible]
[illegible] augmentatio [illegible] // Ad 4^m d^m — .Ad 4^m.
q^d non [illegible] multitudo malorum [illegible]
a flo^ra [illegible] multitudo [illegible] est debitus
et [illegible] bonorum [illegible] paucitas [illegible]
[illegible] flo^ra rapit illos paucos bonos et
nihil mali relinquit [illegible]
mortem aut [illegible] pessimum aut [illegible]
accidens peximum // Ad ultimum d^m [illegible] — .Ad ult^m
de [illegible] non adu[illegible] in [illegible]
non est mala [illegible] in toto [illegible]
nisi [illegible] mortem et [illegible]
[illegible] flo^ra // Aut d^m [illegible] est mala — .S^a a^a
[illegible] et [illegible] in toto [illegible] non [illegible]
flo^ra q^r non fit [illegible]

b Et ergo [illegible] epilepsie et sincopi [illegible]
[illegible] determinauit de
apo^a [illegible] matricis ponit [illegible]
[illegible] determinat de suffo
catione matricis [illegible] apo^a matricis q^r sit apo^a
matricis [illegible] ut p^z ex dictis
ita [illegible] tercia
[illegible]
[illegible] suffocatio matricis et [illegible] apo^a
[illegible] // Amplius in suffocatione [illegible]
q^r quedam [illegible] male [illegible] et
male [illegible] et [illegible]
i apo^a [illegible] q^r i apo^a [illegible]
[illegible] morbum [illegible] in suffocatione
matricis non [illegible] manifestat
[illegible] 2°
[illegible] pollit [illegible]
[illegible] illius [illegible]
[illegible] ponit [illegible]
[illegible] 2°
ponit [illegible] declarat [illegible]
[illegible] declarat [illegible]
[illegible] ponit [illegible]
[illegible]

[illegible] q^a et
accidunt [illegible]
[illegible] // Concludit
suffocatio matricis assimilatur epilepsie
et sincopi [illegible]
ille [illegible] ita suffocatio matricis
2° in [illegible] ab actione [illegible] et
qualitate [illegible] q^r fit in epilepsia
et in suffocatione matricis accidit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in suffocatione matricis [illegible] — tercia
in epilepsia [illegible] et sincopi [illegible] plus in sincopi
[illegible] in suffo
catione matricis // Amplius [illegible] in [illegible]
q^r [illegible] in [illegible]
[illegible] aut ad salutem aut ad mortem
ita et suffocatio matricis et in [illegible]
[illegible] aut ad salutem aut ad mortem [illegible]
ita et suffocatio matricis et in [illegible]
[illegible]
q^r ille [illegible] et [illegible]
[illegible] suffocatio matricis [illegible] accidit
mulieribus // Amplius sincopis et epy
accidunt in omni etate [illegible] suffocatio matricis
[illegible] accidit [illegible] ad 18. anno
usque ad XL. // Amplius in epilepsia et
sincopi accidunt [illegible] et [illegible]
[illegible] in epilepsia [illegible]
et in sincopi [illegible] in suffocatione
matricis assimilatur et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
in [illegible] et in [illegible]
[illegible] suffocatio matricis
non assimilatur [illegible]
nec [illegible]
[illegible] et
[illegible]
[illegible] — .d°.
[illegible] // [illegible]
est q^d suffocatio matricis assimilatur epy^e — .o^m.
[illegible] sensus et motus // [illegible]
q^r in suffocatione accidit [illegible]
[illegible] spasmus [illegible] spasmo aut
non est [illegible] sensus [illegible]
[illegible] motus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] — .S°.
in [illegible] suffocationis uel an suffocationi — .S°a.
[illegible] // Aut d^m [illegible] illud tempus
non est de esse suffocationis et de
hoc [illegible] // [illegible]

est ex nocumento / hic adicit / ponit causas suffocationis naturalis / et quid dicit patet // Conclusio quoniam suffocatio non est ex nocumento quoniam nisi natura perveniat ad nocumentum ex illo recipiat nocumentum forte vel aliquem morbum nocivum [illegible] et nisi per se non faciat suffocationem nocumentis et ideo humores [illegible] aut humores menstruales supra nocumentum non faciunt hanc passionem / et est simile in hoc ex defectu naturali extrinseco nocumento non fit nocumentum in virtutibus animalibus nisi prius spiritus vitales fiant animales et transeant ad cerebrum et ideo bene dixit quoniam causa huius passionis est ex nocumento quoniam nocumento illo per se non deficeret natura quod [illegible] causa [illegible] hanc passionem // 2° considerandum quod in suffocatione nocumentis accidit nocumentum cordi et cerebro per istam membra scilicet per panniculum tegentem cerebrum scilicet duram matrem et piam matrem et per venas nervales et mediantibus venis pulsantibus scilicet arteriis et mediantibus venis non pulsantibus itaque mediantibus his pia mater et dura mater et mediante rete mirabili continuatur nocumentum cerebro / et mediantibus venis et arteriis continuatur nocumentum cordi [illegible] aut nocumentum circa illos panniculos cerebri et rete propter venas quae diriguntur nervi et [illegible] venas et arterias quae hic colligantur cum venis et arteriis quae [illegible] rete mirabile et sic venae et arteriae quae terminantur ad cor colligantur hic cum illis arteriis et venis quae sunt in nocumento et totum hoc est propter vapores et fumos malos quae mediantibus [illegible] dictis portantur illis duobus principiis // 3° patet est dicendum quod illi vapores et fumi qui [illegible] continuantur et circa [illegible] sunt aliis membris ut puta stomacho / quoniam non accidit laesio in stomacho et sic epar quoniam non accidit laesio in epate // [illegible] quo signo et quo sensibili possimus eligere quod continuetur nocumentum rete aut ex illis panniculis involventibus cerebrum // Ad primum dicendum quod quoniam et continuantur ex illis vaporibus non [illegible] aliis membris ut puta stomacho cum signum quod abhominatur cerebrum per maius et [illegible] epar et ideo [illegible] [illegible] distolorare in [illegible] approximationem remediorum si nocumentum illud est pars [illegible] ad nocumentum quod continuatur cerebro et cordi quoniam ad istud plus diriguntur de fumo et illo vapore quam ad alia propter colligantiam maiorem [illegible] ad illa duo [illegible] et quae ista sunt principia et [illegible] nocumentum in toto // Ad 2m dicendum quod ut maior nocumentum accidit in sensu et motu ut maior fit impressio in spiritu sensibili et motivo quam [illegible] et [illegible] [illegible] probabile est quod magis fiat nocumentum in parte ubi spiritus recipit dispositionem per quam est aptus sensui et motui talis aut [illegible] in cerebro et ideo propter hoc posuit quod nocumentum potius continuatur rete mirabile continuatur rete et per rete continuatur cerebro quam aut continuatur panniculis tale nocumentum hoc [illegible] et [illegible] nocumentum per multa / primo quoniam venae et arteriae per quas defertur // [illegible] et quoniam illa panniculi [illegible] cerebrum non videtur possibile quod ad ipsum [illegible] cerebrum nisi per illa transeat in illos panniculos // [illegible] in omnes videtur in illos panniculos [illegible] [illegible] et [illegible] patet // Quidam non sapientes / hic declarat [illegible] magis et primo ponit sententiam aliorum et non veram / 2° ponit suam propriam et veram ibi Verum [illegible] / quid dicit [illegible] patet // Conclusio quoniam forte sunt [illegible] hoc quoniam si ista suffocatio esset [illegible] [illegible] cum [illegible] esset causa motalis vel [illegible] [illegible] suffocatio fit equido [illegible] et [illegible] fieret in viris cum in viris videntur alii humores et [illegible] [illegible] [illegible] in mulieribus // [illegible] forte [illegible] ad hoc dicendum quoniam [illegible] [illegible] accidit [illegible] [illegible] et etiam [illegible] et tamen non fit suffocatio [illegible] aut [illegible] et non fit suffocatio ut [illegible] aut in multis aliis casibus [illegible] // [illegible] accidit [illegible] [illegible] ut in [illegible] et in non accidit suffocatio [illegible] [illegible] ad hoc dicendum quoniam si suffocatio fieret a [illegible] vel [illegible] magis fieret a [illegible] humoribus [illegible] et hic [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] tales passio non [illegible] per approximationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidat [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] aut [illegible] [illegible] // Verum [illegible] in [illegible] hic adicit / assignat causam specialem in suffocatione [illegible] 2m propriam [illegible] et veram / et primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / 2° [illegible] vel [illegible] / 3° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ibi [illegible] ibi [illegible] et addit [illegible] [illegible] ibi [illegible] et cognoscitur ibi [illegible]

Marginalia, left margin (top to bottom): .Nota / .Nota / .2° / .2° / .Ad primum / .Ad 2m

Marginalia, between the columns (top to bottom): vapores [illegible] in illis / a terra / .Nota / mon[illegible] / .p[illegible] / a terra / .2m / .3m / quod addit [illegible] etiam magis [illegible] vel fortes

quod dicitur pro primo // Conclusio prima principalis nec investigaverit .Nota
causam materialem suffocationis matricis sed prima
[illegible] nec [illegible] sed simpliciter satis manifeste
faciens fidem quia talis conclusio non fuisse
tempus menstruationis nec ante tempus [illegible]
zationis ut puta ante 14m annum nec
sit deficientibus illis humidis ut post L an-
num ut experientia docet / quia ante tempus
illud dictum et post illud dictum non fit
ille humor [illegible] manifestus ex [illegible]
/ ante circa 14m annum quia tunc humido tale
generantur in allibus et augmentantur post
aut illud tempus dictum non fit ille humor
[illegible] tam manifestus ex [illegible] ante circa
14m annum quia tunc humide generantur in
allibus et augmentantur post aut illud tempus
dictum non fit propter defectum caloris et sub[illegible]
bus [illegible] aetate / [illegible]
considerantur ea in ipsa / suffocatio est [illegible]
[illegible] retentio menstruorum et retentio
menstruorum [illegible] in primis
[illegible] post [illegible] in aetate in qua
[illegible] illas humores [illegible] et
[illegible] et accidere [illegible] simpliciter magis
[illegible] menstruo [illegible] et videtur magis
[illegible] et ea huius est [illegible]
in virginibus quae non [illegible] polluti nec
corrupte [illegible] non [illegible]
[illegible] multum de [illegible] in [illegible] non est [illegible]
[illegible] matricis possit facere suffocationem
matricis [illegible] possit et [illegible] in virginibus
fieret et suffocatio [illegible] matricis
[illegible] esse [illegible] et [illegible] complexionis
[illegible] in viduis autem ut plurimum
fit [illegible] quia [illegible]
quae [illegible] et [illegible]
tale [illegible] matricis [illegible] multum [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible]
et [illegible] fit et [illegible]
suffocatio in eis // Conclusio 2a [illegible] .Nota
fit ad hunc modum dicit [illegible] [illegible]
[illegible] et eius complexione fit et fieri potest
suffocatio in eis ut declarat [illegible]
[illegible] quia [illegible] ex [illegible]
[illegible] totum corpus mutatur ut patet de illa
modica [illegible] quae est in cauda
[illegible] vel [illegible]
corpus humanum totum corpus mutatur et
sic de aliis [illegible] in [illegible]
totum mutatur ut patet de [illegible]
[illegible] maior fit [illegible]
matricis [illegible] suffocationem matricis
[illegible] et est [illegible] quia illa
[illegible] fit [illegible] // et ex
[illegible] patet [illegible] .Ad primum motivum

[illegible] non valet / quia dicit [illegible] suffo-
catio [illegible] matricis [illegible] humoralibus sic
[illegible] et in viris non sed [illegible] quia in viris
non recipiunt illas mutationes quas recipiunt
in mulieribus [illegible] est in mulieribus
[illegible] non est in viris [illegible] complexio
[illegible] facit ad diversitatem complexionis
et [illegible] potest quia [illegible] quantum
et complexione [illegible] ita in [illegible] loco
quam in alio ita in lombardia quam non
in allemania et [illegible] in alemania [illegible]
[illegible] // [illegible] et [illegible] ma-
tricis in mulieribus [illegible] mola quae
non [illegible] in viris // Ad 2m [illegible] .Ad 2m
quia [illegible] fit retentio menstruorum et
matricis et in non accidit suffocatio
matricis / [illegible] est quia [illegible] non com-
[illegible] complexione quae requiritur ad suffo-
cationem vel [illegible] influxu celesti vel ob
alias causas // Ad 3m quia [illegible] non [illegible] .Ad 3m
[illegible] complexioni
/ [illegible] non [illegible] quia [illegible] faciunt
complexionem [illegible] in [illegible] matricis
/ [illegible] quia in tali [illegible] matricis
[illegible] quia [illegible] ad supe-
riora // [illegible] complexionis [illegible]
complexionis et [illegible] matricis
[illegible] et [illegible]
et [illegible] // [illegible] in [illegible]
[illegible] complexionis [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] accidit
in complexione // aut posset dici [illegible]
[illegible] est [illegible] vel [illegible]
[illegible] ut patet de [illegible]
[illegible] pullos quod [illegible]
// [illegible] quam [illegible] [illegible] .d°
[illegible] ex corruptione matricis [illegible] sic .S°
quia [illegible] et [illegible]
[illegible] effectus [illegible] // Et sic quaestio
[illegible] cum [illegible] .Nota
effectus huius passionis et patet quod [illegible] // Conclusio
[illegible] quod [illegible] matricis
[illegible] in viduis et menstruis in virginibus
[illegible] ad [illegible] quaestionis
[illegible] ad [illegible]
[illegible] accidit [illegible] prima
[illegible] et [illegible]
[illegible] quia omnes [illegible] effectus [illegible] /
[illegible] / Et sic est quaestio
ad [illegible] 2m plurimum quia [illegible]
ut [illegible] ad [illegible] in actu
complexionis et [illegible] /
possibilem aut [illegible] complexionem
[illegible] et [illegible] ad
[illegible] non [illegible]

.d°.p^a.

.2^a.

.3^a.

.Ad.p^m.

.Ad.2^m.

.Ad.3^m.

.5°.a^a.

fuerit spiritus/ Ideo cum prius quod non inflammatur cum
nescitur tunc per ista conclusionem ad sensum
et tunc ab eo elevatur vapor fumosus
qui potius nebula pro [illegible] inducit actiua
fumus/ Secundus modus quo possunt ymaginari
quo per ista corruptionem inducitur actiua
fumus est quod cum putrefit putrefactione
lenta tunc elevatur ab eo vapor levius
caliditatis calor in via resolutionis sic
caliditas vaporis ad et remanet per re
solucionem illustracionis acquisita fumum vel
fumus vapor et inflammat et iste modus
est modus quo in febre [illegible]
[illegible] in tenuia calida et extenuata
sicca// Si statim oritur dubium post ymaginationem
nunc quod ille humores fiant sic per spiritum
cum evanescunt quo elevabuntur
ab eis vapores cum evaporatio fiat
a calido// Dupliciter ad hoc non videtur quod
ille humores debeant dici et sicut generantur
et efficiuntur a calido ita eum et effectus
fumus et prius videntur et calida
actu simpliciter [illegible] in illis subiectis
// 3° est dubium et 2m non quod hic nullus
debetur per ipse caliditer circa ministerium
ubi est inductio putrefactionis et
corruptionis sic per caput patens
[illegible] et calidum una
in loco putrefactionis flegmatis// Ad p^m
dicendum quod ab illis humoribus et fumus apparentibus
et calore elevantur vapores a calido
non tamen vel a calido simul et [illegible] sic
calidus tepidi actualiter et in virtualiter
frigidi et plus operantur per illam qualitatem
virtuales et potentiales quam partiales sic patet
de vapore elevato [illegible]
opio in corpore nostro [illegible] sic calidus
quod in potentialiter est intensius fumus plus
inflammat per potentiales quam per partiales
// Ad 2m dicendum quod cum evanescunt spiritus
ab illis humoribus quam prius erant compositi
per privationem compositionem illarum humiditatem ab aere
vel aliis [illegible] non possunt coniungi
in una compositione sicut in vino cum per putre
factionem fit acetum quod per evane
scentiam per hunc subtilium partium inflammatur
// Ad ultimum dicendum quod non est necessarium circa
ministerium inferiorum per precipiant caliditer
quam in tali corruptione calidiores
fuerit siccitas ita cum terminata sit
corruptio/ Sed in [illegible] adhuc stat corruptio
// Aut dicendum quod in corruptione continuatur
et incipit paulatim fit alteratio
et putrefactio sicut in conversione vini

.No^a 3

dicit

nota frequenter in aurum

.d°.

congela

.d^m

.5°.

in acetum et ideo alterant et mutant totaliter per
mixtionis est fumus// Sed in putrefactione
humoris in [illegible] mutatio fit subito et
fit aliquando non calido et ideo mutatum
remanet tamen// Ex ypocras autem in
radice/ hic ab eo tangit tamen dispo
sitionem autem tangit tamen [illegible]
per [illegible]// Condusum quod cum per ymaginationem
et necessarium est fumus in [illegible]
accidit talis passio quod [illegible] ab eo sicut
necessario et approximare [illegible] evanescunt
spiritus quod fit [illegible] et non potest [illegible]
in illis [illegible]
sicut [illegible] et cadit// Dupliciter et [illegible]
2m non quod ille humores fit sicut in via
[illegible] radice .i. [illegible] complexio hic
cum putrefit et elevatur vapor [illegible]
[illegible] calorem acquisitum quod si esset in complexio
ne naturali tamen [illegible]
[illegible] vapor [illegible] et a flegmate vapo
res [illegible] caliditer quod flegma
// Dupliciter cum iste humores fit sicut in naturali
complexione hic in tali mutatione remaneat
[illegible] et plus potest [illegible] per quas
ipsarum partium sicut patet de vino et [illegible]
quod fit acetum et [illegible] vinum [illegible]
quod fit acetum nam acetum [illegible]
de [illegible] acuitatem [illegible]
[illegible] acuitatem// Sed acetum vini
[illegible] est [illegible] acuitatem et [illegible]
[illegible]/ illud autem propter quod [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] movent ipsarum partium quam
[illegible]
[illegible]
[illegible] et magis [illegible]
in [illegible]// Sed hic
est dubium quod videtur [illegible] accidat
talis passio [illegible] in complexione
calide quod [illegible] calida [illegible] inflammatur quod
calida [illegible] ab aere/ 2a [illegible] et ex
[illegible] manifestat de aqua
frigida et calida quod aqua calida [illegible]
congelatur// [illegible] videtur nolle [illegible]/
dicendum multipliciter quod [illegible]
quod potest [illegible] quod non potest [illegible]
[illegible] et ideo non [illegible] in illa [illegible]
est de humido [illegible] et [illegible]
illa autem est de humido quod est aqua// Ad
dicendum quod [illegible] arguit in [illegible]
[illegible] unus per evanescentiam
caliditas/ alio modo per [illegible]
per evanescentiam tali et isto [illegible]
[illegible] modo calido et [illegible]
[illegible] inflammantur [illegible]
[illegible] et [illegible] et isto [illegible]
ab aere/ [illegible] alio modo .s. per [illegible]
[illegible] et sic [illegible] calida quod [illegible]

magis infrigidatum // aut dicendum quod resecanda [illegible] .5ª.
infrigidatur sicut vehementius infrigidatur concl(usio)ª
ex tardius // Et addit et spissitudo hic avi-
cenna tangit causam efficientem magis propinquam
vel causam formalem et ponit quod dicit // Concludit .No(ta).
quod dicit avicenna et addit ei spissitudo
et soliditas frigus etc. quod non potest multipli-
cem fieri quod spissitudo simpliciter
non est nisi propter maiorem partem quantitatem
et tunc coniunguntur partes materie addit
frigus ad frigus per materiam quia materia illa vix
sit adhuc et [illegible] non potest mandari
calor ad receptores mulieris quia materia
mestruum remanent magis frigida et
non acceditur illa humida acquirit putre-
factionem secundum modum dictum // et est par-
-i. talis putrefactio est remissa secundum
responsa caloris vino quod accetosatur (?) [illegible] ut
inflammatur / aut potest exponi et est par-
-i. calor est [illegible] talis via quod [illegible]
non proprie [illegible] et [illegible] non possit mit-
tere calorem ad receptaculos mulieris / 200
potest [illegible] et addit et spissitudinem
[illegible] in [illegible] spissitudo et
soliditas eius quia ponit per materiam acq-
uirit ab alio frigus ad frigus / ideo quia
[illegible] per materiam et [illegible] est
solida spissa [illegible] non possit
penetrari spiritus quia accidit illa humida
acquirit putrefactionem modo dicto / 300
potest exponi [illegible] spissitudo et soliditas
addit illius humidi frigus ad frigus / [illegible]
quia [illegible] illa humidum est frigida [illegible] sit
[illegible] et materie et operans est signum
maioris frigoris [illegible] quia frigiditas accidit
[illegible] dicta [illegible] modis predictis
dictis / [illegible] frigus [illegible]
spissitudinem et soliditatem est signum maioris
frigoris [illegible] frigida [illegible] // [illegible] .2º.
frigus addit putrefactionem vel [illegible]
putrefactionem [illegible] effectus
caloris [illegible] quia calefaciat [illegible]
[illegible] calefaciat // [illegible] .2º.
dicitur [illegible] possit [illegible] calor alio
[illegible] // Ad primum dicendum quod frigus per accidens .Ad p(rimu)m.
addit in putrefactione [illegible]
[illegible] et [illegible] // aut dicendum quod ista .5ª a(rgumentum).
non est vera putrefactio [illegible]
[illegible] // aut dicendum quod [illegible] .5ª a(rgumentum).
putrefactio [illegible]
[illegible] vaporibus in [illegible] // aut dicendum quod [illegible] .6ª a(rgumentum).
acquirit non [illegible]
[illegible] in [illegible] vaporibus
// Ad 2m dicendum quod [illegible] frigida
infrigidantes modo dicto et mestruum .Ad 2m.
[illegible] quia ista [illegible] et [illegible]
acquirit proprias complexiones [illegible] materia

receptus mulieris potest esse infrigidatum et me-
struum propter aliquem [illegible] aut ponimus
aut [illegible] esse tale factum et [illegible]
[illegible] suffocatione sit alienatio et frigida // Et
cognoscamus ex soliditate, hic avicenna, solvit
[illegible] dubium / dicit et [illegible] dixisti quod
materia et menstruum sunt frigida in radice .No(ta).
[illegible] complexio [illegible] magis
accidit suffocatio et passio [illegible]
[illegible] possumus [illegible] quod illa humida sunt
frigida in complexione solvit et [illegible]
// Concludit quod [illegible] potest cognosci [illegible] quod
declinet complexio [illegible] et men-
struum / nam [illegible] color et qualitas
et [illegible] et [illegible]
[illegible] color menstrui [illegible] album et
color [illegible] et [illegible]
in [illegible] frigida aut non [illegible] calida
et [illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] vnius [illegible]
hic [illegible] significat [illegible] et [illegible] //
[illegible] per modum [illegible] ut [illegible]
[illegible] alios modos signorum / aut
forte quia putavit illum modum [illegible]
significare // Cum 2º impossibile. hic
avicenna / concludit [illegible] dicens quod
[illegible] duorum [illegible] et me-
struum impossibile .i. impossibile [illegible]
[illegible] .i. [illegible] menstruus vel
[illegible] menstrua et
simplex et in vasis [illegible] mulie-
[illegible] // Concludit quod [illegible] et [illegible] et [illegible]
facione [illegible] insuffo-
[illegible] declinat ad
de eo quod [illegible] et [illegible] est [illegible]
est [illegible] aqua [illegible]
vel frigida [illegible] talia [illegible] illis
[illegible] in 4º gradu [illegible] operatur a forma
occulta [illegible] aut quia [illegible]
ad [illegible] ut napellus et [illegible]
illa [illegible] humida [illegible] materia et menstruum [illegible]
[illegible] venenosam [illegible] qualitas
et [illegible] forma occulta [illegible] qualitas quia inducit
effectus [illegible] ad quorum [illegible]
faciunt [illegible] / [illegible] et forma occulta
[illegible] occulta [illegible] formam occultam
[illegible] ut [illegible]
[illegible] et habent formam occultam [illegible]
[illegible] in [illegible] non in alio
membro [illegible] hic avicenna /
et [illegible] ista humida [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible] dixit
avicenna 3º impossibile [illegible]
menstrua .i. [illegible] et [illegible]
in [illegible] aut [illegible]
venenorum est ad cor et [illegible]
[illegible] vite et subito et [illegible]
interficit ita et ista humida [illegible]
[illegible] vaporibus cordi et cerebro

.No(ta).

.No(ta).

et

.d°

.s°

et subito et quando [illegible] fiunt // Si autem [illegible]
quod talis passio deberet esse adeo mortalis sic
febris pestilencialis et fit de [illegible] veneno sic
// dicendum quod non est verum // 2° ratio hoc [illegible]
fit pestilencialis est in corde vel prope cor sed ista
[illegible] distant a corde [illegible]
[illegible] // Amplius tales [illegible] causant
ad eadem quod est [illegible] [illegible] [illegible]
ma et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
// Amplius illi [illegible] pestilencialis [illegible] et
ut in pluribus est magne [illegible] sed ista
[illegible] est minoris [illegible] // Et accidit
due [illegible] / hic dicitur / [illegible] ad ma
[illegible] notificacionem suffocacionis
supra dictam / dixerat autem quod suffocacio
erat similis epilepsie et sincopi / [illegible] [illegible]
vel [illegible] una divisione [illegible] uno
[illegible] [illegible] quo suffocacio dicitur ab illis
[illegible] ibi 2^a et ista est egritudo [illegible]
in 2as [illegible] quod dictum est / 2° sol
vit quandam dubitacionem ibi 2^a Et quoniam [illegible]
[illegible] in 4^or [illegible] primo dicit / assignat
[illegible] propter quam in suffocacione accidit spas
mus colli matricis et aliis doloribus non contingit
in epilepsia nec in sincopi / 2° ponit aliam
[illegible] vel aliam nonam et 3° 3^m et 4° 4^m

ibi 2^a [illegible] ibi 3^a aut non [illegible]
ibi 4^a aut provocat [illegible] [illegible]
// Concludit quod ut [illegible] [illegible]

[illegible]

et sincopis paroxismum vel post [illegible] spasmus

sit egritudo officialis [illegible] [illegible]
[illegible] officialis [illegible] 2^a [illegible]
dicitur quod non videtur quare possit [illegible]
[illegible] in suffocacione matricis accidere spas
mus vel [illegible] quod spasmus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non est passio nec [illegible]
// Amplius spasmus contingit ex replecione
[illegible] nervorum et non venarum [illegible]
[illegible] venarum matricis [illegible] accidere
spasmus // Amplius dicitur [illegible] [illegible] paroxismo
sit spasmus / et videtur [illegible] [illegible] [illegible] re
pleto in matrice [illegible] [illegible] suis / et videtur
[illegible] quod suffocacio est similis epilepsie in
epilepsia autem in actu paroxismi non est
spasmus // Ad primum [illegible] [illegible] non est verus spa
smus sed similitudo [illegible] [illegible] possit dici ve
[illegible] extensio // aut posset dici quod
collum matricis est aliqualiter [illegible]
[illegible] ut supra dictum est // Ad [illegible]
[illegible] paroxismum [illegible] spasmus
[illegible] spasmum sed non [illegible] in [illegible]
paroxismum sit spasmus [illegible] [illegible]
non [illegible] / 2° quod suffocacio est maior
passio maior aut passio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] // Et quoniam [illegible] hic dicitur / [illegible]

[illegible]

accidit [illegible] in venis matricis

^2° ponit 2^m membrum divisionis

Et

.Nota

// d° / in p.a^m

.2^m.

.3^m

.Ad p^m

.S° a^a

.Ad 2^m.

Actegi^t alii nes / [illegible] / brovun

// V^tm In suffocacione matricis
an possit accidere spasmus
post paroxismum

et in venis nec [illegible]
rum

et in venis uel sanguinis aut [illegible] retento uel
sincope et cor corruptio dicta / quia potest
suffocatio et ad illam retentionem uel sincopis
secundum aliam causam nona generationis menstruorum ad
unum latus aut ad aliud / quia accidit
ut generatio menstruorum aut [illegible] / et illa que prius
erat remouetur et manet stat si
ista non sit fortior propter [illegible]
ad omnes partes et patet tertium predictis // Et
sic. hic autem / declarando aliud membrum
diuisionis ostendit complexionem suffocationis
mensium manifestando complexionem non
retentionis predictam / et primo facit hoc / 2º
infert unum corollarium ibi 2a Et quia hec
egritudo / 3m ad partem textus dicit quod in suffocatione
ut in actu paroxismi accidit alia egritudo
que melius .i. optionalis [illegible] vaporum
prauorum qui mouentur ad membra videlicet
ex [illegible] mouentur ad cor [illegible] calor ad
cor et attrahitur quia accidit sincopis
et [illegible] mouentur corporis ad cerebrum sicut patet
scotomia uel vertiginis cerebri quia accidit
epylensia et in toto accidit frigiditas et ablatio
sensus et motus propter defectum spirituum
mobilium sensitiuorum // Secundo dicit quod ad huc .1º
uidetur quod egritudo officialis quia sincopis
est maximo aut replecione uel [illegible]
cordis et sic est morbus grauis uel recep
tacula et secundum rationem repletione uel [illegible]
sionis uel [illegible] cerebri // Ad 2m quod patet .5º
hic autem / loquitur enim causa dixit eam
quod est egritudo nisi sit [illegible] officialis
aut [illegible] uel optionalis non determi
nauit // Ad 3m quod talis potest dici egritudo .5º a
optionalis [illegible] qualis fit quando impinguit
[illegible] cerebro et toto corpore / potest autem
dici officialis medis dictis // Et quia hec
egritudo hic infert unum corollarium et patet
// Concludit et patet in fine capituli quod suffo No^a 3
catio mensium uidetur quod tres species sunt
in qua destruitur [illegible] sensus et
motus / et 2º [illegible] in ea [illegible]
frigidas maxima [illegible] et [illegible]
uel pessime [illegible] defectu [illegible]
/ 2a est in qua est [illegible] [illegible] no
[illegible] et non [illegible] accidit dicta
misi [illegible] / 3a est in qua pulsus
non est [illegible] in qua fiunt [illegible]
[illegible] et alia non [illegible]
/ propter est pessima et fortissima passio
in qua raro euadit mulier et de ista
est [illegible] quod autem / quod ea accidit
sincopis [illegible] in
[illegible] et maxime [illegible] de
3a parte ad illam [illegible] et [illegible]

[illegible] ad eam // Secundo dicit quod [illegible] a passiones quia .1º p^a 2m sincopis
sic debilis [illegible] suffocatio illa et in non
accidit [illegible] sic epilensia et [illegible] cor
dis et sic de aliis [illegible] // Amplius sic 2m
[illegible] et [illegible] subito [illegible]
illam malam [illegible] suffocationis et non an
tecedit [illegible] // Amplius dicit 3m
tales accidit epilensia // Ad primum dicendum quod [illegible] Ad p^m
[illegible] de suffocatione non
ultima [illegible] ad illam ultimam
[illegible] accidit sincopis // quia [illegible]
sit talis et [illegible] sincope quod fit
sincopis et talis potest esse sincopis [illegible]
[illegible] resolutionis quia illi vapores [illegible]
suffocationem [illegible] resoluunt
[illegible] cordis aut [illegible]
et [illegible] ad [illegible] illud est quod
tales passiones sunt [illegible] sic unus
gradus caloris est [illegible] 5º a
/ epilensia autem et alie passiones cordis non sunt
[illegible] ad suffocationem // aut
posset dici quod illud quod [illegible] est una
[illegible] ueritas [illegible]
[illegible] sincopis [illegible] Ad 2m
magnam suffocationem mensium // Ad 2am
patet solutio per predicta quia dictum est quod [illegible]
[illegible] sit [illegible] passio et
non maligna suffocationem in maligna // Ad 3m
Ad ultimum dicendum quod epilensia non accidit suf
focationem mensium [illegible] sincopis
[illegible] quia in suffocatione mensium ut dictum
est [illegible] ad [illegible]
[illegible] aut talis [illegible] est plus [illegible]
[illegible] sincopis quod epilensia [illegible] epilensia fiat
[illegible] 2º [illegible]
non est [illegible] // Et que ex his
est [illegible] / hic ponit [illegible]
nes [illegible] suffocationes mensium / et primo
facit quod dictum est / 2º ponit [illegible]
3º infert unum corollarium / 4º [illegible]
ad [illegible] alias ut
manifestentur species suffocationis [illegible]
te ibi 2a Et quia [illegible] ibi 3a quia non
[illegible] ibi 4a Et [illegible] suffo
catio / supra patet quod dicit patet quia ponit
dictum est [illegible] // Concludit quod dixit
autem / prima [illegible] sit [illegible]
[illegible] in est magis [illegible]
[illegible] potest [illegible] questiones
[illegible] uel [illegible] ad [illegible]
quia [illegible] uel [illegible]
[illegible] No^a 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]

.| Vt sincopis antecedat suffocationem
matricis.

permanes et per quos magis subito putrefa-
ctioni / 2° potest exponi ad quaestionem ...
eius perfectam generationem / nam cum sperma
est perfectum vel perfecte generatum non indiget
et dispositione illius malae complexionis / 2° quia
nec spiritus sunt magis sicut sunt corrupti
et ideo non sunt aptati ad recipiendum / et tamen
spiritus non recipiunt [illegible] apparatum [illegible]
mano non acquirit illam nec [illegible]
nosam / dicit et est maxime in mulie-
ribus et est verum quia in eis est sperma
imperfectius magis aptum corruptioni
et est et frigidum magis aptum recipere
illam malam complexionem venenosam
[illegible] sunt prauiorum spiritus in
[illegible] // dicitur quod non videtur
[illegible] / [illegible] / multiplicatur
[illegible] complexionem [illegible]
[illegible] talis lac cum sit [illegible]
[illegible] // [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] quia lac corruptum non [illegible]
[illegible] maxime [illegible] // [illegible]
[illegible] lac et [illegible] corpus nostrum
non loquitur [illegible] / [illegible]
in [illegible] / Nam quando [illegible]
[illegible] aut per aliam [illegible]
[illegible] aut pectoris
aut [illegible] sunt per aliquos
[illegible] de lacte in maiori quantitate [illegible]
[illegible] solo [illegible] lacte loco [illegible]
[illegible] in septentrione
[illegible] et malignius [illegible]
[illegible] / videtur [illegible] millies [illegible]
[illegible] est solus lacte in
[illegible] compositione [illegible] autem accidit
[illegible] lactis et [illegible]
[illegible] in [illegible] lege [illegible]
[illegible] capitis [illegible] et [illegible]
[illegible] compositione lactis accidit
accidit [illegible] maiora et plura // Ad
obiecta patet solutio quia illa argumenta de lacte
[illegible] et [illegible] corpus // Et
quando ad [illegible] hic [illegible] / ponit [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] corpus
// Conclusio [illegible] quando [illegible]
[illegible] plures / [illegible] / [illegible] autem
durat eius paroxismus ut [illegible]
[illegible] / sunt autem [illegible] paroxismus [illegible]
est [illegible] / quando multos [illegible] est [illegible]
[illegible] menstrualis [illegible] sunt pa-
roxismos quia eius materia est [illegible] / quando
autem durat paroxismus [illegible]
materia est [illegible] et [illegible] debilis non est
[illegible] compositionem / [illegible] autem [illegible] est
fortis [illegible] compositionem / quia / et ideo quando
accidit paroxismus [illegible] / Aliter potest exponi

[illegible] sunt per [illegible] ordinatos / quando autem non or-
dinatos / quia est sperma quia sperma non est
modicum [illegible] / [illegible] autem
sunt ordinatos quia materia est menstrualis
quia menstruum cum sit [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ad [illegible] non [illegible] // Condu-
[illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] maxime accidit quia [illegible]
sunt diversitate et [illegible] et [illegible]
maxime non [illegible] / quia
[illegible] in [illegible]
in [illegible] diversitatem [illegible] maxime
[illegible] in [illegible] propter alios
[illegible] quia [illegible] debilitate non potest
[illegible] et menstruum [illegible] sperma quia
[illegible] corpori [illegible] // Circa 3m [illegible]
considerandum quod dictum est quod [illegible] est
debilis paroxismus magis frequentatur
quando autem est fortis magis [illegible]
/ [illegible] frequentia in paroxismo suf-
[illegible] nulla significatur
[illegible] debilitate [illegible]
// Dubitatur utrum sperma et menstruum in corpore
humano possint acquirere naturam vene-
nosam / et arguitur quod non quia nullum [illegible]
[illegible] nostri corporis [illegible] nec
qualitatem venenosam [illegible] sperma et men-
struum in humano corpore non possunt acquirere
[illegible] venenosam [illegible] non
quia cum illa humida non habeant [illegible]
venenosam [illegible]
[illegible] nostri corporis [illegible]
habet cum [illegible] aut [illegible]
[illegible] // et confirmatur [illegible] quod de [illegible]
venenum est ut [illegible] corpus non [illegible]
[illegible] / sperma et menstruum
non possunt acquirere [illegible] vene-
nosam [illegible] vel in corpore humano quia
[illegible] venenum [illegible]
et [illegible] corpus [illegible] ad [illegible]
naturam venenum // Amplius nullum
naturale [illegible] in [illegible] sperma aut
et menstruum [illegible] non possunt
[illegible] in [illegible] venenum
[illegible] naturalia [illegible]
// [illegible] et
Avicenna hic // Conclusio [illegible]
[illegible] 3° et 2° [illegible] huius [illegible]
[illegible] multiplicatur in corpore humano
aut per malam dispositionem [illegible]
aut per malam dispositionem [illegible]
[illegible] nostra in corpore humano
cum sit mala [illegible] aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] aut [illegible]
[illegible] non [illegible] aut [illegible]
non [illegible] qualitatibus [illegible]
aut quia calida in 4° gradu aut

.| Utrum sperma et menstruum in corpore humano possint acquirere naturam venenosam.

Margin notes (left): .d° / .p^m arg^m. / .2m. / .o^m / .S°. No^a / cuius accidunt multa mala / .Ad .o^ta. inducta. / .No^a

Margin notes (between columns): .No^a / tamen super no / magis / .No^a / .|d° / .p^m arg^m. / .confirmatio / .2m. / .o^m / .S°. No^a / cuius me-la

Secunda autem quia acuta corrosiva aut toto o-
cculte [illegible] sicut occulta est per pu-
tres venenosa [illegible] humor [illegible] et huius
canis rabidi / omnis autem talis humor ve-
nenosa potest in humano corpore generari
humor [illegible] quatuor primas
et [illegible] non [illegible] dicatur venenum et
omnis [illegible] disponit [illegible]
potest [illegible] non implicari [illegible] in 4o
aut [illegible] in 4o [illegible] distantiam [illegible]
accidentaliter et [illegible] calor [illegible] non
sit calor autem [illegible] actualiter est
in [illegible] sed potest non implicari
humor corrosione [illegible] ut [illegible] quia
[illegible] // Et si [illegible] in [illegible] ·5·
talis humor [illegible] debere
[illegible] // [illegible] ·5o·
est quia ille humor [illegible] simul cum aliis
[illegible] corporis [illegible] // [illegible]
talis humor [illegible] ita modice [illegible]
[illegible] agitur / sed et [illegible] dispositionis
[illegible] humor [illegible] venenosa
toto occulte [illegible] sicut illa [illegible]
[illegible]
ebullit aqua [illegible]
sic [illegible]
sic humor [illegible]
iste humor venenosa [illegible] venenosa
[illegible] maxime [illegible]
putrefactio / nam [illegible] putrefactione [illegible]
[illegible]
[illegible] putre-
factio autem [illegible] dispositione [illegible] quam
corrumpit et putrefaciet sicut [illegible] aque corrupta
[illegible] ab [illegible] sic
[illegible] de febri-
bus [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] temperatam [illegible]
[illegible] sit putrefactio [illegible]
[illegible] ·5·
[illegible] // Et si [illegible]
[illegible] quia ille [illegible] inficiunt
totum corpus et totum [illegible] illius
[illegible] // [illegible] tota illa [illegible] ·5o·
[illegible] venenosa quia non
[illegible] vita [illegible]
putrefactionem [illegible] tota illa [illegible]
sunt venenosa sunt et sunt [illegible]
[illegible] et sicut sic [illegible] una
modica [illegible] facit magna [illegible]
[illegible] in magna [illegible] faciunt
et ita [illegible] venenum [illegible] / [illegible]
4 capitulo de morbillo / [illegible]
ipsa venenosa [illegible] alias [illegible]

de febribus [illegible] aliis [illegible] possit
[illegible] et febribus venenosis [illegible]
et pestilentiosis. hoc et deducit [illegible]
[illegible] nam in plantis [illegible]
[illegible] generantur fructus et
humor venenosa sicut de arbore [illegible]
[illegible]
[illegible] venenosa
[illegible] et illarum fuit
[illegible] ut [illegible]
[illegible] illa [illegible] in complexione [illegible] posset
[illegible] // Et [illegible] duobus modis posset
generari humor venenosa in homine [illegible]
[illegible] generatur rabiositas [illegible]
[illegible] de canis rabiositate [illegible] non potest
[illegible] illa rabiositas quam nichil [illegible] est nisi generatio
humoris venenosi generatur in cane [illegible]
accidit cum rabies [illegible]
complexionis [illegible] mala [illegible]
[illegible] venenosam et hoc [illegible] disponit
[illegible] in complexione [illegible]
[illegible] et [illegible] bibit [illegible]
[illegible] et comedit [illegible]
et bibit [illegible] // 2o [illegible]
complexione humana generari venenosam
[illegible] potest [illegible] illa [illegible]
sit venenosa 2a complexio [illegible]
[illegible] individuo [illegible] generatur et et
2a [illegible] individui speciei [illegible] /
[illegible] sit venenosa 2a complexio [illegible]
[illegible] speciei et [illegible] cuiuslibet
individui alterius speciei aut plurium
[illegible] individuorum alterius speciei // [illegible]
[illegible] in complexione humana et in
[illegible] totaliter naturaliter disposito
generari potest humor venenosa [illegible]
aliis individuis sue speciei / 2o quia [illegible]
et [illegible] quod [illegible] individuis
[illegible] speciei est totaliter [illegible] //
[illegible]
ut non [illegible] suffocatur [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] vinum [illegible]
[illegible] solum [illegible]
[illegible] posset [illegible] posset
[illegible] quia suffocatio non accidit [illegible] querere
[illegible] longa [illegible]
[illegible] non accidit aut a [illegible] aut
[illegible] / quia suffocatio non [illegible]
[illegible] quia [illegible] hoc esse
[illegible]
illis [illegible] accidere [illegible]
venenosam [illegible] / 2o quia [illegible] non
[illegible] autem illa [illegible]
[illegible] / in [illegible]

·No.3 (?)

·p.9· (?)

vidat menstruum non stat in loco mutationis
ad naturam ut nunc non solum quia non stat in matrice
sed in particularibus dictum est supra // Amplius
non facit aliquis de potentia ut non totum par-
illa viridia propter feminam // Amplius menstruum tenerum
grosse non autem grosse non videtur agere
in corpus ut quando de accidente defectura mo-
ta in oculo patet / et prima quarta in multis locis sco-
natur ut habere / solum ordinetur quia in
actu propter hoc non contingat suffocatio
matricis / prima causa est quia in principio fit motus
laboriosus et fiunt dolores magni vel
propter motum fortem et magnos dolores
dato quod ibi esset prima aut menstruum co-
ruptum non posset facere suffocationem
ratio quia ex tali motu magno et dolo-
ribus inflamatur matrix et totum corpus
quia natura illa sicut non potest impediri /
Amplius propter dolorem commouetur menstruum non videbe-
tur ad matricem quod occultaret malitiam
illius menstrui // Amplius propter dolorem fortem non
potest fieri privatio sensus et motus que
requiritur in suffocatione / 2a causa est quia in principio
matrix mouetur tota equaliter ut expe-
llat fetum et menstrua retenta quia non
potest contingere suffocatio saltem menstrua-
lis de qua magis videtur quia accidit
in tali motu spasmo sicut propter repletionem
in motu autem spasmoso ut dictum est
attrahit partes nervos ad se et attrahit contrahendo
contra ubi est repletio contrahentes fiunt / 3a
causa est quia motus partus est motus sedatus
quia incipit a leni et terminat in fortem
et tandem in quietem naturalem quia partus suffo-
catio non potest contingere saltem menstrua-
lis cum in ea sit contrarium quia motus .3a.
est non gradatus sed subito cum (?) ter-
minatur in quietem preter naturam / 4a causa est quia
motus partus non est subitus et statim sed
subitus sed non est aptus preter naturam ab intrinseco
unde in partu mulier sed subito deponat
ut pariat hoc non est aptum extrinseco
vel ab intrinseco ut communiter patet sed mo-
tus suffocationis matricis in quo mu-
lier subito cadit ut experientia est motus
subitus aptus preter naturam et extrinsecus quia
ab illo fumo retineret post et agravant .4a.
membrorum mulieris tales autem motus
cum sint contrarii non videtur posse contingi
// 5a causa est quia partus operatio non contrarium est sic
bona crisis ut dictum est supra in bona .5a.
autem in crisi non potest accidere ita pra-
vum accidens ut est suffocatio sal-
tem prava et maligna / 6a causa est quia
in partu matrix tota movetur ad inferiora
et ideo non potest in eo contingere suffocatio matri-
cis signum quia sicut suffocationes
matricis odore fetida statim cessat
suffocatio quia matrix movetur ad inferiora / Ama

.do. a p. .vel iste. p. caca (?)

// 2a.

causa quia in partu non procedit vapor venenosus
ad principalia cum omnis nebula materia partus ex-
pellatur ad extra // Sed contra ipsas causas ista
apparent posse et aliqua dicta / pro contrario primo quia non
videtur satisfacere quia licet partus sit mo-
tus laboriosus et dolorosus sed in non
videtur aliquid posse tollere tamen suf-
focationis quia in doloribus fortibus dato
ipsius sit sompnus et immobilitas
quia vapor elevatus cum corrupta
cum sit venenosa fortis impressionis
potest adhuc causare suffocationem mar-
tu partus etiam potest et fieri immo-
bilitatio matricis benigna ad occulta-
dum malignitatem menstrui naturale et sic
potest et fieri privatio sensus et
motus et tandem suffocatio matricis
// Amplius contra 2am causam non videtur contra
matrix movetur quia cum fetus sit ... al-
tera parte ut puta masculus in dextra
et femina in sinistra videtur quod de-
beat sufficere motus solum unius
partis matricis / et adhuc concesso quod tota
matrix moveatur in partu non videtur
ex hoc haberi quod non debeat aut quod non
possit fieri suffocatio matricis / quia
si advenerit aliquid fortius quod mo-
veret totam matricem et vera fieret
mobilitet movebitur una pars et non
tota cum in causa suffocationis sit ma-
le fortius potens movere illud quod mo-
veret totam matricem et sic vera sal-
tem propter immobilitatem retinetur
propter spasmum quod contingit in suffocatione
et videtur probabile cum facilius sit de-
struere necti quam construere // Amplius potest
arguere contra 3a causa non valeat quia dato quod
motus partus est motus ordinatus quia
incipit a leni et terminatur in fortem et
tandem in quietem naturalem sed motus suffo-
cationis terminatur in quietem preter
naturam isto magis non habetur quod suffo-
catio non possit fieri in partu sed causa suffo-
cationis adveniat quia hic tales tolleret
in motum gradatum et illam quietem
et videretur propter esse terminum // et eodem
modo potest arguere contra 4am causam quia licet mo-
tus partus sit aptus intrinsecus et suf-
focatio ab extrinseco extrinsecus potest venire
vel intrinsecus et sic fiet suffocatio
// contra quintam causam potest arguere quia licet partus sit
bona crisis tamen in ea potest fieri suffo-
catio et tamen videre quod contingit in cor-
poribus ubi sunt diversi humores ut sit
cura mali regis et fieri crisis sit
una nova [illegible] quam proxima et
mortalis subito interficiens // contra 6am
causam potest arguere quia multorum approxima-
tur fetida et movetur matrix ad infe-
riora et tamen adhuc stat suffocatio
// contra 7am causam potest arguere quia alii suffocatio
in [illegible] et procedunt ad membra
principalia sicut frequenter febres pu[tride]

tactum propter quod et ille vapor elevatus
a materia faciente suffocationem potest ex parte
ad cor // Dicendum ad has instantias primo generaliter
2o specialiter primo generaliter primo quod [illegible] et colerice .Ad p^m
et [illegible] sufficienter [illegible]
non possit fieri suffocatio [illegible]
singula [illegible] non est sufficiens [illegible] sicut
[illegible] aggregatio specialiter ad primum
dicendum quod in fortibus doloribus [illegible] operatur
immobilitatem et tollunt illos fortes
motus [illegible] quod [illegible] est quod [illegible] operatur
[illegible] impressionis [illegible] operatur
[illegible]
[illegible] cordis [illegible]
suffocatio [illegible] in [illegible]
[illegible] et cerebro et ideo non potest
ita fortiter [illegible] // Ad 2am dicendum .Ad 2^am
[illegible] in [illegible]
[illegible] et facilior fiat expulsio tota [illegible]
[illegible] musculi
[illegible] et adiuvant [illegible] et cum
dicitur quod adhuc [illegible] quod tota [illegible]
[illegible] quod possit fieri
suffocatio [illegible] aliquid [illegible]
co [illegible] illam [illegible] ut puta
[illegible] suffocationis potest [illegible] mobilitate
alteram [illegible] // dicendum quod [illegible] non potest et
fortior [illegible] vel [illegible] sufficienter [illegible]
[illegible] fiat [illegible] et ab
[illegible] et [illegible] partibus [illegible]
[illegible] et [illegible] // Ad 3am .Ad 3^am
eodem modo dicendum quod non potest tollere [illegible]
motum quod fit [illegible] et [illegible]
// Ad 4am [illegible] eodem modo dicendum quod .Ad 4^am
motus [illegible] est [illegible]
// Ad 5tam dicendum quod in ista causa non potest fieri .Ad 5^tam
tale accidens [illegible] talis suffocatio [illegible]
[illegible] maior [illegible]
[illegible] fit [illegible] non potest
fieri // Ad 6tam dicendum quod [illegible] .Ad 6^tam
[illegible] non [illegible]
/ Ad [illegible] dicendum quod vapores [illegible] possunt .Ad [illegible]
procedere ad cor et cerebrum [illegible]
[illegible]
[illegible] vapores [illegible] quod cor
[illegible] propter [illegible] motum
[illegible] // Et deterior [illegible]
[illegible] ad ponendum
[illegible] suffocationis
[illegible] et primo ostendit illam que est [illegible]
materie / 2o illam que [illegible] in materia /
3o ostendit illam que est inter omnes [illegible]
[illegible] materie [illegible] Et [illegible]
minor et levior / primo [illegible] dictum
est / 2o solvit [illegible] Et
[illegible] / quod [illegible]
[illegible] quod suffocatio [illegible] .No^a
[illegible] duas species [illegible]
[illegible] quod una suffocatio [illegible] est
[illegible] et alia est [illegible]
/ [illegible] duas species [illegible]
una species [illegible] est [illegible]
[illegible] totaliter [illegible]
[illegible] non [illegible]

dicendum [illegible] que [illegible] et
[illegible] sensus interiores et exteriores
et [illegible] pulsus [illegible]
et in corde et in [illegible] motus et mo
[illegible] et tales [illegible] est [illegible]
[illegible] in talibus est [illegible]
cordi et cerebro et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible]
[illegible] sit necessaria [illegible] aliqua et [illegible]
[illegible] vita [illegible] quod cor sit [illegible]
[illegible] spiritus vitales ad membra
et [illegible] necessarium est [illegible]
fit [illegible] / [illegible] autem
[illegible] sit [illegible]
in cerebro [illegible] dependet et omnis motus
voluntarius [illegible] / 2a [illegible]
[illegible] fortes [illegible] / [illegible]
// Et [illegible] hic solvit [illegible]
[illegible] / dicit [illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] vita est necessaria
aliqua [illegible] / [illegible] potest [illegible] quod tales
[illegible] suffocationem [illegible]
[illegible] fiat inter
[illegible] illas que [illegible] vel [illegible]
[illegible] et addit quedam
que patent ex dictis // Et [illegible] hic
ostendit illam que non est tante malicie
et dicit quod illa que destruit .i. [illegible]
[illegible] et sensus interiores et
exteriores non [illegible]
et [illegible] quod tales [illegible] et [illegible]
intelligere et narrat aliquid et [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
de aliis talis est minoris malicie
[illegible] // [illegible]
minor et levior. hic ostendit illam
que est minoris malicie inter omnes et [illegible]
quod dicit // [illegible] accidens .do^a
[illegible] et [illegible] sit levior \^videtur
// [illegible] et [illegible] .d^m
[illegible] talis
sit prior [illegible] // Et dicendum quod tales [illegible] .S^o
[illegible] \^sunt
[illegible] et non [illegible]
[illegible] tempore durant
et subito [illegible] et [illegible]
q[uando] Vando appropinquat. hic ponit signa
significantia istam [illegible] // Et
primo ponit signa [illegible] ista passio [illegible]
[illegible] / 2o ponit signa
[illegible] inter istam et [illegible]
cerebrales / [illegible] Et [illegible] sit [illegible]
[illegible] in 2as quarum primo ponit signa generalia
significantia suffocationem [illegible]
generaliter / 2o ponit signa specialia
que [illegible] in [illegible] 2a
et [illegible] Et finales significant / primo [illegible]
ponit [illegible] signa quorum [illegible]
[illegible] et [illegible]
/ 2o ponit unum signum [illegible]
[illegible] quod est [illegible]
aliis / 3o [illegible] ad [illegible] signum

Nota

ab actione lesa naturalis/ 4° inter varia
signa sumptum ab excessu mutato quod est
superfluitas 2° dicto in sebi 1a et apertura
semper cordialis 2a Et pulsu sibi 4a et fit
varia(?) ... possunt dividi in tot partes
quot sunt signa [illegible]

[illegible]

quea

Versus

cavit

vexatur

[illegible]

aterea

in appropinquatione paroxismi difficultas ha-
litus [illegible] ut patuit in fine p-
cedentis capituli [illegible] paroxis-
mi suffocationis matricis [illegible]

[illegible]

inuectas et propter suffocationem caloris naturalis a fugientes
venenosis/ et pigritia/ pigritia cum est in morte quia
non audent attemptare [illegible] attem-
tare motum propter fugam spirituum et propter infrigi-
dationem cordis et in virtute sensitiva [illegible]
[illegible] et repletionem/ debilitas propter cor et
dolor in actu motus quia valde [illegible] atte-
nuit/ et debilitas in [illegible] magis
ibi [illegible] quia pars sub [illegible] tamen [illegible]
totius corporis et ibi magis paroxismus quia
[illegible] remota a fonte caloris/ et [illegible]
[illegible] per exitum caloris [illegible]
[illegible] in syncopi et alteratio eius
[illegible] non est completa [illegible]
[illegible] aut [illegible] apparentia mutatio
coloris mala propter fugam spirituum/ et per
[illegible] et calor [illegible] et ista [illegible]
[illegible] q erat bonum [illegible] color
[illegible] videtur sicut ex duo color
cum [illegible] multorum spirituum/ quando autem spiritus
fugantur [illegible] remanet color [illegible]
precedens [illegible] q est [illegible] et hoc
in paroxismo [illegible] in paroxismo [illegible]
et color [illegible] [illegible] suffocatio
mala et non [illegible] color [illegible]
mutantur sunt in facie [illegible] [illegible]
[illegible] valde mutatur et [illegible] est quia
quando calor et spiritus fugantur ad intus
et quando ad extra/ [illegible] ex vapore
calor fugatur [illegible] resolutus [illegible]
fumus q non [illegible] in paroxismo calor
venit extra/ et quando accidit ex putre-
factione vaporis [illegible] propter
[illegible] [illegible] et [illegible]
datur intelligi quod in [illegible]
[illegible] aut [illegible] generat
extra [illegible] est quia propter defectum
caloris putrefit [illegible] illius rei et ele-
vantur vapores [illegible] q fiunt [illegible]
[illegible] putrefactionem [illegible] venenosites
[illegible] ad [illegible] caloris [illegible]
[illegible] et [illegible] fiunt fuga-
[illegible] et fiunt [illegible] [illegible]
[illegible]/ et quando accidit [illegible] in [illegible]
putrefactione [illegible] rubeth et [illegible]
[illegible] ad venenositatem [illegible] rubeth
et [illegible] et putrefactione
[illegible] [illegible] cum fit
[illegible] ex [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible]
vaporum/ et rubedo faciei et oculi
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] ista [illegible] resolutiue
illi fumi venenosi et remanet
[illegible] quia [illegible] cor [illegible] [illegible]
ad illas [illegible] et propter [illegible] oculorum [illegible]
venit ad extra// [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] rubedo
// [illegible] [illegible] et in [illegible]
fumus venenosus et fugatio [illegible]
[illegible]// [illegible] dicitur [illegible] fit rubedo hoc
in [illegible] [illegible] resolutio fumus
venenosis et [illegible] [illegible]/ et [illegible]
[illegible] [illegible] est in actu
paroxismi/ et debilitatur [illegible] valde

propter lesionem cerebri et cordis et cor infrigida-
[illegible] in paroxismo abscondimur [illegible]
[illegible] propter ultimatum nocumentum et ultimam
infrigidationem cordis/ et in magna [illegible]
quia aliquid [illegible] et non [illegible] ^ reus
[illegible] [illegible] non [illegible] possit indicare
propter defectum sensuum interiorum et exteriorum
// [illegible] quia in [illegible] non [illegible]
[illegible] in elevatione vapores putridi
in suffocatione [illegible] et in epilepsia [illegible]
[illegible] locum elevationis vaporum/ et [illegible]
[illegible] [illegible] reddi quia vapores et
fumi in suffocatione et in [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
/ [illegible] vapores et fumi in [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] multum [illegible]
[illegible] membrorum interiorum et [illegible]
// [illegible] et [illegible] dentium/ et [illegible] cor
et [illegible] est propter [illegible] musculorum
[illegible] propter [illegible] [illegible]
cerebri et propter [illegible] non [illegible] illorum fumorum
/ et [illegible] in [illegible] paroxismi/ et alteratio
[illegible] eius in pulsu et in [illegible] et in [illegible]
[illegible]/ [illegible] loquela propter privatio-
nem sensus et motus/ et difficulter fit ^ et
[illegible] [illegible]
[illegible] difficilis est [illegible] adeo
[illegible] perfecte [illegible] quia [illegible]
quia non [illegible] sufficienter ad
[illegible] [illegible]/ et [illegible] datur intelligi
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quia cessat aliqua [illegible] vaporum
elevatio/ aut quia fit [illegible] resolutio [illegible]
aut [illegible] paroxismus [illegible]
[illegible] et ab [illegible] quia nocumentum [illegible]
in corde et cerebro et [illegible] et [illegible]
[illegible] ad superiora propter [illegible] musculorum
[illegible] ad [illegible] [illegible]/ et [illegible]
[illegible] in [illegible]/ aut fit [illegible]
[illegible] ad superiora quia [illegible] expellere [illegible]
illam [illegible]/ [illegible] ^ a quo
expellitur est [illegible]/ et [illegible] mulier
[illegible] est [illegible] in [illegible]/ aut
fit illa [illegible] propter dolorem [illegible] ut [illegible]
[illegible] fit [illegible] [illegible]
[illegible]/ [illegible] [illegible] ut
fit frequenter in [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] ad superiora propter dictam causam// [illegible]
[illegible] ^ saluum [illegible] hic ponit [illegible] signa
sumpta ab [illegible] [illegible]
et [illegible]/ et [illegible] [illegible] non fiat [illegible]
[illegible] [illegible] tollunt istas [illegible]
[illegible] istas [illegible] [illegible] resoluitur
[illegible] [illegible]/ [illegible]
[illegible]// Concludit quod in paroxismo quando [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] sudor et [illegible] [illegible] quia
propter defectum [illegible] [illegible] unde exeunt

.d°

.S°

.Nota.

.Not.

·No[ta]
·2o
·3o
·3o a[d]

statim et pectus pp idem / et iste sudor
est frigidus pp 9 cursum caloris ad intra // Et
quia resoluuntur · hic ponit et tertius pars
uel per quam adueniunt alienationes istas pro
et p[er] 3 // Concludit q[uod] per vomitum alienationes
ratione illa prima quia vomitus est motus
laboriosus in quo concitatur natura ad expelle
dum in quo et prohibetur suffocatio cer[tis]
et cum motibus ad intra et maxime vomitus
flegmatis quia talis est magis laboriosus
et magis diuturnus // Sciendum est
q[uod] vomitus flegmaticus aut vomitus coleri
cus non est bonus / pot dici q[uod] uerum est
per se sed per accidens ratione motus laboriosi
potest esse bonum in aliquo casu / aut dicimus q[uod]
non est bonus per viam signi sed per viam cause
/ et nunc exponatur et quia resoluuntur ad
vomitum ad · i · per vomitum et per dolorem
capitis et per dolorem genitalium et per dolorem
dorsi / ratio quia in istis doloribus intus
inflammatur calor qui inflammatus non
pot infrigidari infrigidatione que requiritur
in suffocatione // Amplius in talibus dolo
ribus calor ita retinetur extra quod non pot
intus moueri et suffocare quod requiritur
in suffocatione // Amplius in talibus doloribus
diuersiones cause doloris et frigidatio
et ab sensu exemplaribus natura ex interioribus
mouetur aut cum calefactione adeo

suffocatione ·

q[uod] non pot fieri extinctio que requiritur
in suffocatione / et resoluitur et purgatur
materia · i · per urinam et fluxum uentris inspec
tionis quia depositio intus mittitur et uel ex
pellat materias illas corruptas / et quia per
expulsiones huius exeuntis et idest salus
tenet materialis / ut possit intelligi

ratio est quia

ut dicatur q[uod] suffocationes mulieris que ex
uera resoluuntur · i · generatur et fiunt
et resoluuntur ad motum quia non tollitur
diuturnum — quando diuturnitas ad
mouendum in actu paruli et quia in non paruli
fit sicut per causas suffocationis contrarie
et antique et alii vomitus flegmaticus
patens quia fiunt illis infectis corporibus
et multiplicatur flegma quia fit ille
vomitus quia ad dolorem capitis quantum sit
sed per animalia cerebri et nisi repleatur
ut cor sit tamquam extendit eos et fiunt dolores
capitis qui debilitat membra genitalia
aut membrum dorsi / quia in eis ibi dolores fiunt
aut et infrigidant intus q[uod] non pot
gubernare per pro aliis // vel quidem
tenuem spiritum agiuoscit et exit
extra / per exitio est forte magis ad me
tem dicere // Et qui perdurant · hic adire
ondit dispositiones que sequuntur suffocationem

·No[ta]

mulieres et pz quidem // Concludit q[uod] ista uia pot
uerificari vno modo q[uod] suffocatio cronica
et consueta frequenter euenire perdurat
ad istas egritudines et ipsud tamen uerum q[uod] ita ite
rata membra q[uod] leduntur fit illa q[uod] hec
contingunt quia ad ista maxime ascendunt
fumi illi venenosi frigidi q[uod] debili
tant illas partes que debilitate non pot
[?] alii recte monitiones / uerum etiam per spam
latum congestionem euenit apostemata
in partibus auditus et vana sicut debitus
naturalem / quia si pulmo fuit antea de
bilis tunc fuit in pulmonibus / si vana pul
monis et gutturis tunc in gutture
et sic de aliis / Alio modo pot uerificari
q[uod] in actu paroxismi quia contingit apostema
in aliis membris dictorum / et causa huius est
quia in huiusmodi cor casus et cerebri fumi
tamen sit suffocatio quia huiusmodi de
fiunt intus inflammatione hec membra
spiritualia cum ratione inflammationis fit
aliter non ad causa / fit alii dissolutio
ex aliis membris attractiue uel dissolutiue
fit causa apostematio per in deliberatione alterius
| posset et [?] quia fieret apo
stematio dissoluens uel resoluens
fumos frigidos remanentibus talis in
flammantibus hec membra per quod inflam
mationem fieret attractio et apostematio
sit super dictum de rubore faciei et o
culorum / per pectus aut mirachie emi
sculos pectoris et ypocondria // Et
pulsus fit in ea · hic ponit signum

·No[ta]

sumptum ab actione lesa virtutis vitalis
et pz quidem // Concludit q[uod] ipsud signum apparet
in actu paroxismi in suffocatione maxime
membri sensualis pulsus fit in primis sensus
per spasmum minoris quia fit tensio in ner
uis neruosis et per hoc in arteriis
eorum aut mouendum in suffocatione et paro
xismus fit spasmosus et magis
tensus ideo et fit tensus et spas
mus quia infrigidatur arteria et neruus stat
et per hoc arteria et redunt ex fit
rarus per frequens · semper fit fre
quens quia per virtutem magna necessitas
est frequentatur et est frequens sine ordine
per debilitatem virtutis non potentis motum
facere ordinatum // Amplius est inordinatus
quia non facit totum aut duos et pul
sus per hoc uidetur mutationes hic ita
magnitudinem ubi pulsus fiunt per verba et
maxime fit talis inordinatio quia virtute
intus debilitatur et apud mortem
uni aperit non sentitur in pulsu uerum in aliis
operibus intus diuersis apparuit / et
fit vrina · hic uerum reuertitur ad
ponendum unum signum sumptum ab ex
unio ex urina quod est superfluitas se
digestionis et pz quidem // Concludit q[uod] talis
urina apparet in suffocatione membri sensualis
ante paroxismum uel post in actu paroxismi

·No[ta]

no oportet quod hic non contineat urinam / aut si continetur est urina secundaria propter retentionem
nutrimenti secundum secundarium propinquam —— suffocatur urina
in plenitudine filiis propinquis et ipsius omnino minuitur quod
putavit nobis hoc posse inveniri contra
priorem /// Et menstruales quoddam declaravit
post spiritualia signa et quod significat suffo
cationem menstrualem / aut propinquam / et
primo ponit signa communia / secundo ponit signa
magis accidentalia simpliciter contra
vel cum auxilio rei contrarie ibi 2a Et multociens
quoddam accidit prima in 2as quod primo ponit signa
menstrualis et propinque simul / 2o rea
sumit ea ut addat ibi 2a Et menstruale
prima in 2as quod ponit primo unum signum menstrualis
menstrualis / 2o propinque ibi 2a Et propinqua
significatur quod dicitur in principio patet // Considerandum .No. 3
ad 2am partem quod dicit propinquam terram sicut
allegationem spermatis a corpore tamen de putredine
quod et hoc quod ad est de putredine ex hoc tamen
quod ad est multiplicationis propinquis nobilis
corporis et qualitas quod qualitas retenta et corrupta
corruptionem audita fiunt suffocationes
// Et considera quod talis de putredine non fiunt .No. 3
ex propinquis taliter quod tale non est aptum
facere suffocationes si ponimus propinquam fieri
sed tale de putredine ponimus ex consuetudine fiunt
coeundi quod mulier erat consueta coytum
naturaliter generabat et et generat de propin
quare quod multiplicantur et retentum co
rrumpit corruptione dicta et fiunt
suffocationes multos / quod autem sit tempus
nigro corrumpitur non potest exprimi propter
diversitatem complexionum et regiminum et
regionum et temporum et aliorum convenientium
quod et nunc multa valde et pro quibus fiunt
aliquid in mente et in ipso in hoc potest
diversitatem considerare // Dubitatur quod suffocatio .1o.
sit peior an propinqua vel menstrua
lis / videtur quod menstrualis quia in menstruali .p. arm.
est plus de materia venenosa ipsa est
peior quam videtur notum quod quantitas addit
in gradu et potest hoc argumento 2o afforismorum
in 9o afforismo lateribus inventa prior
natura aut est notum quod menstruum ex
cedit propinquam in quantitate / plus etiam est et menstruum
menstruo quam propinquam / et 2o quod ex menstruo
semine de generatione embrionis et venenum // Amplius .2m.
menstrualis nocivo complectitur et ideo
nutrimentum plures et plura
causa accidit quod propinqua in menstrua
lis est detestabilius quam videtur notum
quod morbus assumit malitiam ex multitudine
et parvitate accidentium quod cum ad dictum
hic et 9o ingenii quod cum ad menstrua
lem nocivo commitatur spasmus et
dolor magnus propter multitudinem menstrue extra de ff

mutationem / de propinqua autem non propter paucitatem
materie // Amplius ut dicit Galienus secundum medicus in men
struali seipsis est via inferior et propinquus
superior in menstrualis peior quam ipsa .3o.
cum enim sit fetidus magis cum difficultate
haec lucis non potest ficti evacuatio
sanctus et et necesse est evacuari quod talis
erit peior autem est absurde / in litteras
secundum 2 // Contrarium vult Avicenna / Respondendo et hic .2m.
et Galienus 9o ingenii // Conclusio quod si ex propin .5o no. 3
quo fiat suffocatio magis hoc est
verum cum aliquibus conditionibus ut ponit
Galienus 9o ingenii et et Avicenna / hic videtur .p. 2 dicto.
tangere prima est quod mulier sit consueta
ad coytum multis et non consueta ad
coytum non accidit suffocatio propinquam
si est quod in eis et si quando autem propinqua et
corrumpitur est ita nimium Secundo quod
potest tale passiones illa in omni agendo
si debet agere in corpore debent esse nobilis
Secundum ut in 2a afforismorum ubi ablativum prior
natura inventa // Amplius quod est modice quantitatis
forte quietatur ob aliqua nocumenta
secundum tempus nocumentorum vel in secundum corpus
sicut vapor propinquus nocumentorum in menstruis
nutriens // Et si imprimitur quod sit potentia activa
et non passiva quod est vel extra et in ac .d.
cidentibus si ubi est potest secundum passiva // 2a conditio Dicon .8o.
est quod mulier sit sicca vel naturaliter vel .2a conditio.
accidentaliter / 2o quod cum propinqua de
beat cum sua corruptione acquirere frigus
quam inficit pulla et totum corpus magis
accidit cum potest in sicca quam in calida // Et si .d.
inficiatur quod siccas —— mulieres est naturalis
et prius in textis frigidis quod potest min
dicere frigiditatem propinquam propinqua
ma infrigidativum inducit ablacione
sensus et motus et hanelitus // Quod
non est minor vel de hoc sit nunc comparat .5o.
frigiditatem quam frigidum eo ut flegma
licet sit ut per frigiditatem sua infrigidatur .5o. 2.
propinqua si vult hoc ut hoc habeat mulier frigida
potest mover ipsam passionem et 3a ca
causa quod propter frigiditatem non egeret evacuatione
et non dato quod non habeat hanc ultimam cum eo
frigida potest vincere quod non egeret evacuatione
si mulier cadere complexionis deficiet
autem quod longo tempore sustinuerit ipsam
passionem // 3a conditio est quod propinqua sit generata .3a conditio.
de pravis et corruptis humoribus cum
magis declinatur ad ignem // Amplius
quod propinqua est generatum ex corruptis humoribus
non est post et cum ibi aliquid sit de bonis
non ex bono et malo mixto potest accidere
extra naturam valde mala sicut commisceri .No. 3
aqua dulcis aqua salsa // Conclusio 2o quod
propinqua per viam digestionis multiplicatur
sicut generantur / in omnibus de digestione
propinqua aliquid in principio sit et quanto digestio

.) Utrum quod suffocatio sit peior
an spermatica vel menstru
alis.

est perfectius tanto impurius et superfluum
est imperfectionis nature et malignius .4a. q°.
patet hoc inductive / nam quod excludes est
minus perfectus quam sanguis sed est minus
est malitie quam urina et talia superfl .5a. q°.
uitates mala generata in 2a digestione / sed
quod prius est perfectior saniei / sed fumus
capitis sed est superfluitas peior quam urina
et sed sudor est peior superfluitas .6ta. q°.
quam urina / quia sudor est superfluitas in
brior / unde aliquis sudor est venenum
et est ratio quia inquantum sit purior ratione perfe
ctionis sui et purissima ratione perfectio
nis impurissima / sperma autem est
res purissima [illegible] separatur remanet
nec aliquod impurissimum / illud autem
impurissimum licet sit modicum est magne .Vltima. q°.
[illegible] / et quia sperma est tamen illud declinat
ad fumum et ita est in metallis quod super
fluitas est peius quanto metallum est pu
rius et quanto plus depuratur tanto su
perfluitates efficiuntur peiores // prima q°
sit quod quamvis sperma corrumpitur malor est
sua corruptio quam sanguinis ratio quia superflu .Ad primum.
itas spermatis est deterior quam superfluitas
sanguinis // Ampliatur enim spermatis quod corrumpitur
est ad invicem aliquid bonum et naturale talis
est maior corruptio quam alterius illorum //
Amplius sic sperma est magna na
turalitas autem corruptionem est maior .Ad 2m.
[illegible] corruptionem eius
est ratio [illegible] // Amplius sperma cum
sit tamen a maiori [illegible] acquirit fetorem [illegible]
tamen [illegible] suffocationem // 2a q°
sit quod sperma disponit acquirit illam fetorem .Ad 3m.
a suffocatione mulieris / sed complectitur eam ac .8a. a.
quia a superfluitate que ab ea separatur
actu sunt contraria / sed illa autem superfluitas
est eam a suis corruptionibus vel ab aliis .9.
fiat quod pendant in tanto quod non potest ac
quirere illam tantum fetorem a vasis ad possit .5°.
quia nec medicina nec [illegible] frigidi //
3a q° sit quod in homine non sit talis vel
tanta passio ex corruptione spermatis propter
rationem quia licet in homine sperma corrumpi possit
quia illa superfluitas spermatis viri non
est tamen [illegible] ut est superfluitas
spermatis mulieris ideo illa non in corruptione
est sperma viri non corrumpitur et illa
superfluitas [illegible] viri et [illegible]
[illegible] in viro et mulieris completio acquisita
a [illegible] mulieris et materia
illius superfluitatis / tertium autem est
aggregatio a vagina [illegible] / ex ambobus .nota bene / vide.

est fetius in muliere quam in viro // 4a q°
sit quod aliqua potest generari passio multum feli[illegible]
in homine ratio quia illa superfluitas multum [illegible]
a [illegible] // quinta q° sit quod varia suffo
cationis valde diversificatur quia illa
superfluitas valde diversificatur ex
sit sperma quia aliquid est valde [illegible] vel
alterius [illegible] // 6ta q° sit quod in disposi
tionalis illa superfluitas spermatis ex
pellitur et in dispositione [illegible] natura
retinetur et ideo in dispositione na
turalis sperma remanet similiter generatum
ratio quia [illegible] in dispositione [illegible]
[illegible] est et expellitur quod [illegible] expellatur [illegible]
[illegible] est [illegible] // Vltima q° sit quod
si in suffocatione [illegible] [illegible] menstrualis
quam sperma [illegible] sunt [illegible] ad fetorem
[illegible] talis [illegible] imprimunt
plus [illegible] in [illegible] [illegible] sunt
in mulieribus [illegible] // patet quia
tales non possunt [illegible] non [illegible]
et est [illegible] // Ad [illegible]
Ad primum dicendum quod [illegible] addit [illegible]
[illegible] in homogeneis et in [illegible]
est eiusdem speciei / medicina autem sper
matis non est eiusdem speciei [illegible]
[illegible] / et ideo in [illegible] potest
eam superare // Ad 2am dicendum quod [illegible]
[illegible] malum superat quam multa et
ideo [illegible] et [illegible]
[illegible] in materia quia sunt sper
matica [illegible] accidentibus quod sunt
in menstruali // Ad 3am dicendum quod in menstrua
li fetor est [illegible] quam in spermati
ca malignior // Ad [illegible] dicendum quod in me
nstruali sit fetor in spermatica non / sed
quod contra spermatis sunt peiora ut
[illegible] et [illegible] // Et si
dicatur fetor est molestior quam magis
est affligens [illegible] et sic [illegible]
passionis est malignioris quia affli
git [illegible] et [illegible] plus
est magis [illegible] ad [illegible] ad quam
[illegible] sed [illegible] // Et in
[illegible] probabiliter / possunt
signa suffocationis in menstrualis et
spermatice quod post [illegible] signa [illegible]
[illegible] passionem [illegible]
signa [illegible] ipsam passionem
/ et [illegible] signa menstrualis [illegible]
spermatice [illegible] ~~et [illegible]~~
in duas quia [illegible] dictum est
ratio solvit [illegible] dubitationem vel [illegible]
[illegible] assignando tamen aliquorum doc
torum [illegible] ~~et [illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible] // [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] quod non [illegible]
in spermatis [illegible] et [illegible]
[illegible] est [illegible] non [illegible]
sperma [illegible] collegit [illegible]

mamillas ad matricem vel mamillis ad matricem sicut
mulieres ad mamillas non est tanta colli-
gantia per quam suffocatio matricis mulieris possit cu-
rari ad mamillas // Amplius vena menstrualis est multa que potest superfluum
ad mamillas facere mulierum lactis.
[illegible]

.Id°. p°. art°. .2m.

.S°.

.A°. p°. art°.

.Et aliquis motus .2m.

.S°.

.Ad p. 2m.

interiores per quos fiat sensus et motus et
est verum quod illa non est sicut si removerentur
[illegible]

.Ad .2m.

.Ad a°.

.No°3.

.No°3.

.No°3.

.No°3.

.No°3.

Utrum in suffocatione matricis
generatur febris.

[illegible]

ponit signa propria matricis et praecessionem ... 2o sumpta
ab extrinsecis sive ab accidentalibus ibi 2a et
nullorum quidem / quod dicit in parte est notum et patet
Nota // Condusio quod necessaria vita ut dictum est apud
magistrum non tantum in hanelitum propter inequalitatem
sutem et propter maiorem immo brevitatem primum
et membrorum et propter maiorem necessitatem
producit magis ad sincopim et ad ti-
morem et ad accidentia [illegible] ut ad inaequa-
litatem pulsus et ad parvitatem et ad colo-
ris lividitatem et proximitatem / 2a autem
accidentia ut habitum [illegible] lacrimositatem ocu-
lorum et cilia non aperit in ista suffocatione
et ea patet ex superius dictis // Et nullorum accidentia
a quidem hic abiit / ponit signa accidentalia et patet
Nota // Condusio quod in suffocatione facta ex spermate
non corrupto nonne quod est ex suffocatione nec quam
facit obstructionem aut extensionem aut [illegible]
[illegible] aut tantum sola manu
[illegible] in collum matricis accidit eo
modo .i. [illegible] agitatio ex qua agitatione
[illegible] et venae non apertae
[illegible] cum malitia [illegible] descendit sperma et
sanatur / quod autem expellit illud [illegible]
aut sive ipsum [illegible] quod per tales fricationes [illegible]
[illegible] ad [illegible] suffocationis
cessat suffocatio // sperma autem [illegible]
suffocationis / quod expulsum erit [illegible]
9o // [illegible] quod hic [illegible]
suffocationem matricis [illegible] sit [illegible]
2o [illegible] matricis cum dictum sit [illegible]
accidat [illegible] in [illegible]
[illegible] // [illegible] dicit [illegible]
facta in [illegible] et [illegible]
[illegible] et appetitus venereus / [illegible]
[illegible] et motum [illegible] sit subtile [illegible]
[illegible] sit [illegible] apparentibus et [illegible]
Item dicere subtile aquosum [illegible] et subtilitas [illegible]
3o [illegible] aquosum [illegible]
4o // [illegible] sperma sit corruptum non [illegible]
desiderium et ad hoc et ut non faciat
Ad primum desiderium [illegible]
acquisita tolles sensum // [illegible]
[illegible] tales [illegible] in [illegible]
// Ad primum dicendum quod [illegible] non est spasmus
sed potius tensio et [illegible] colli
matricis ut in [illegible]
coeundi [illegible] in viris [illegible]
[illegible] sic in mulieribus [illegible]
collum matricis et [illegible]
delicia [illegible] matricis [illegible]
Ad 2m in suffocatione [illegible] est dolor
// Ad 2m [illegible] dicendum quod non sunt ibi [illegible]
sensibilia [illegible] totum
sufficiunt ad deliciam et ita possunt [illegible]
[illegible] sicut delicia in suffocatione
sic fit delicia in sompno in noctur-
na pollutione / ubi et in sompno [illegible]
[illegible] sensus et motum [illegible] cerebri et

organa [illegible] // dicendum quod tales delicia
non fit nec sicut potest in actu [illegible]
[illegible] // Ad 3m dicendum quod sperma [illegible] suffo-
Ad 3m catione est [illegible] grossum [illegible] et [illegible]
[illegible] sperma [illegible] frigidum [illegible]
[illegible] dicendum quod [illegible] est [illegible]
[illegible] magna
[illegible] // Aut dicendum quod sperma corruptum
6a [illegible] subtile ut [illegible]
non est illud quod facit deliciam [illegible] illud
quod non fuit corruptum [illegible]
[illegible] // [illegible]
9 [illegible] sperma [illegible]
9o illud // dicendum quod [illegible]
sperma in [illegible] vel [illegible]
deliciam [illegible] ut est
suffocatio matricis non potest ipsum [illegible]
[illegible] delicia
[illegible] non potest [illegible]
et [illegible] et [illegible] ad [illegible]
Ad 4m [illegible] // Ad 4m dicendum
quod illud quod est corruptum non causat
deliciam sed illud quod non est corruptum
ut dictum est / et [illegible] illud est [illegible]
[illegible] tollens sensum / dicendum quod [illegible]
est quod in actu [illegible]
[illegible] non [illegible]
Ad 5m magnam deliciam [illegible] // Ad [illegible]
dicendum quod tales [illegible] et [illegible] in suf-
focatione matricis [illegible]
et [illegible]
quod [illegible] non est [illegible] de-
licie et quod non attingit organum de-
[illegible] in eis [illegible] non [illegible] de-
licia // Et hic ipsa sit [illegible]
dicit ponit signa per que suffocatio distingui
potest ab epilepsia et ab aliis [illegible]
et primo ponit differentias inter eam et epilepsiam
2o inter eam et apoplexiam / 3o inter eam
et litargiam ibi 2a / differentias non inter ipsas
ibi 2a differentias non inter ipsas / [illegible]
[illegible] ponit [illegible]
[illegible] paroxismum / 2o ad [illegible] medium
paroxismum / 3o ad [illegible] / 4o ad
[illegible] paroxismum / [illegible]
nos ad alium locum ibi 2a et quod [illegible]
[illegible] ibi 3a et [illegible]
[illegible] ibi 4a et sperma non [illegible]
ibi [illegible] et [illegible] / quod dicit in parte
Nota patet // Conclusio quod dicit quod in epilepsia et
suffocatione matricis distinguuntur [illegible]
[illegible] elevatur .i. distinguitur
[illegible] facit suffocationem
[illegible] elevatur [illegible]
[illegible] vapor [illegible]
ex matrice [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] valde obscurum et [illegible]
ymaginatur et [illegible]
possit sicut [illegible] in matrice

quod 2ᵘˢ est modus dicendi circa epilepsiam factam vicio
nuche et inter suffocationem nuche hoc
maxime potest esse dubium quia consistit epilepsia vicio
nuche facta fuit ut circa nuche
tollunt non [illegible] eo modo [illegible] dixi de cetu
in actu [illegible] aliquam humoris // duplici
talis passio ut in pluribus erit [illegible]
cum [illegible] et [illegible]
in suffocatione nuche [illegible] in tempore [illegible]
[illegible] et in tempore [illegible] rationis
et si est [illegible] quia talis plus assi
mulatur epilepsie cognoscitur per operationes
colli et [illegible] delirium
[illegible] autem suffocatio et distinguitur
ab epilepsia quia in epilepsia facta vicio nuche
non est [illegible] est illa mutatio et oculos
et [illegible] quo ad rubedinem et re
pletionem [illegible] in suffocatione nuche [illegible]
et hec omnia longa [illegible] voluit [illegible]
[illegible] hoc quod dicit distinguit [illegible]
[illegible] adiungit [illegible] alia accidentia
quod ad epilepsiam factam vicio nuche [illegible]
dictum // [illegible] autem quod in suffocatione
et in epilepsia [illegible] illa elevatio et
ille fumus [illegible] elevatur dixi supra
[illegible] illius fumi [illegible]
[illegible] autem [illegible] non [illegible]
fumi elevatio ad determinato loco quia fu
mus non est [illegible] et [illegible] in
eius elevatione per [illegible] ad nucha
[illegible] et maxime [illegible] aliquis
elevatur fumus [illegible]
non [illegible] cum bona [illegible]
et [illegible] hoc [illegible] possit [illegible]
[illegible] vaporem [illegible] quia non sentitur
[illegible] calidorum [illegible] aut
possit et dici [illegible] et [illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible] non sentitur [illegible] epilepsie et
suffocationis est [illegible] nucha .d°
valde sensibilis // si autem [illegible] .s°
sentitur rigor // [illegible] est [illegible]
rigoris non elevatur [illegible] fumus
[illegible] febrem [illegible] loco et ab alia
[illegible] et rigor [illegible]
[illegible] sensibiliter [illegible] quo possit
[illegible] febrem [illegible] sit [illegible] // Ergo
[illegible] dicam et [illegible] sequens
// [illegible] quo ad ambo [illegible] .d°
in suffocatione nuche sit venenosa [illegible]
et [illegible] deberet multo plus tollere
[illegible] et [illegible] in actu et [illegible]
[illegible] paroxismum [illegible] epilepsie [illegible]
sit venenosa // et [illegible] .s°
loci et [illegible] nec non [illegible] ledit
[illegible] epilepsie // [illegible] epilepsie .s°a.
[illegible] non sit venenosa in est [illegible]
plus ledit [illegible] multa [illegible] plus agunt

aquositatem [illegible] venenosa, opinio
eius plus infestat aquositatem [illegible] alia
[illegible] venenosa / opinio eius plus infestat
aquositatem [illegible] et [illegible] gigni de re
infestat [illegible] // Considerandum [illegible]
moderata suffocatione et in [illegible] epilepsia .no^a d3
potest ergo [illegible] plus ledet [illegible] in actu
paroxismi et [illegible] post actum paroxismi
quia [illegible] suffocationis erit plus [illegible]
et [illegible] epilepsie minus / [illegible] regulariter
[illegible] et maxime quia epilepsia fit
debilis cerebri non [illegible] regulariter
[illegible] // Et spuma non oritur. pot ad quasi tactu paroxismi
et [illegible] hoc [illegible] cum duo [illegible]
[illegible] et si oritur sedat, vide
[illegible] // Concludit quod ex isto textu colligitur
quod non in omni epilepsia fit spuma ^ in epilepsia cerebri .no^a d3
.i. in epilepsia que fit vicio et [illegible] cerebri ^ set son
[illegible] epilepsia [illegible] cerebri
[illegible] ad pulmonem [illegible]
[illegible] difficultatem [illegible]
[illegible] non [illegible] et fit [illegible] inflamma
[illegible] cordis et [illegible] fit illarum
humiditatum dissolutio et [illegible] educatio
et [illegible] spumatio / [illegible] in suffocatione
[illegible] difficultas [illegible]
[illegible] non est [illegible] possit elevari
spuma [illegible] in suffocatione non fit
spuma / et ex isto [illegible] quod [illegible] epilepsia
non est cerebralis non est spuma [illegible]
[illegible] magistri [illegible] epilepsia
est [illegible] quia [illegible] cessitat [illegible]
[illegible] statim [illegible] epilepsiam et [illegible]
non [illegible] possit fieri spuma
[illegible] // Et si oritur
[illegible] / solvit [illegible]
[illegible] in epilepsia non cerebrali [illegible]
spuma [illegible] dissolutionem [illegible]
pulmonis [illegible] oritur spuma
sedat [illegible] statim et [illegible]
[illegible] ad mortem [illegible]
[illegible] dissolutionem [illegible] non [illegible]
[illegible] .i. [illegible] ad ista
[illegible] quia [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] verificatio [illegible]
[illegible] supra [illegible]
[illegible] / [illegible] potest [illegible]
[illegible] in suffocatione
non oritur spuma [illegible] quia [illegible]
maxime [illegible] non est in cerebro
[illegible] est in [illegible] aliquid
[illegible] in epilepsia [illegible] aliquid [illegible]
solvit dicto quod [illegible] in suffocatione [illegible] ad
[illegible] et si .i. [illegible] oritur [illegible] sedat

egritudinem statim quare removetur cum egritudine et non
egemus aliis remediis // et sic ex hoc apparet
differentia quia in epilepsia accidit spuma et non
solum in epilepsia egreditur spuma sed in
suffocatione egreditur per mulieres humiditatem
pulmonum et statim cessat suffocatio
matricis cum suffocatio est permanens // Et
recordamini quod iste persufficienter docuit
remittit nos ad partem 3am et patet quia dicit // Sed
dicitur quare in capitulo de epilepsia non posuit .No(ta)
aliquid de differentia inter suffocationem et epilepsiam
sed posuit in capitulo de subeth et in capitulo
de apoplexia // Dicimus quod hoc fuit defectus
scriptoris // aut auctoris / subeth appella
tur leve epilepsiam et est notandum quod subeth
non differt multum ab epilepsia nisi dicitur
[illegible] et intensum et remissum // Differentia
non inter ipsas. hic auctor / ponit differentiam
inter suffocationem et apoplexiam et patet
// Conclusio quod in suffocatione sensus exteriores .d°.
et interiores non ita leduntur sicut in apoplexia
quia via non ita est oppilata et per quas
non ita oppilans ventriculos cerebri et
est distans a cerebro // Amplius etiam in suffo .5°.
catione non [illegible] .i. non habent
cum sonitu et strictura sicut in apoplexia
propter repletionem et constrictionem vie
pulmonis // Differentia non inter ipsas. hic
ponit differentiam inter suffocationem et
litargiam et patet // Conclusio quod in litargia
est febris sicut apostema fluidum propter posi
tionem propter putrefactionem materie fle
gmatice et ad caput sed in suffocatione non
est febris nisi raro / Amplius in suffocatione
pulsus non est magnus vel plenus sicut
mollis sed in litargia propter repletionem et
propter febrilem calorem [illegible] magnus undosus
/ Amplius in suffocatione dolor est in capite
[illegible] in anteriori capitis quia ad illam partem
[illegible] ascendit fumus / Amplius illa
est magis passiva et receptiva sed in
litargia sicut apostema posterioris partis
est dolor magis posterius // Amplius
in suffocatione mutatur color quia variatur
de coloratione ut patet ex dictis supra
sed in litargia color est magis uniformis
propter [illegible] litargie et [illegible]
] Illis adeo. hic auctor / postquam dixit de suf
focatione et posuit remedia
convenientia in tempore ipsius paroxismi / 2o convenit
[illegible] afflictionis [illegible] Oportet fieri
super caput / partem in 2as quia primo ponit re
media convenientia in suffocatione men
struali sed et illis [illegible] que aut in matricis
/ 2o ponit remedia convenientia in [illegible]
recipit ibi 2a Sicut earum causas // partem in 2as primo ponit
regimen quod recipit remedia ultima per
evacuationem / 2o respondet dictam et reme
quod ^ dia per [illegible] ibi 2a Et subalia regimen
partem in 2as quia primo ponit regimen [illegible]
^ evacuatione per flebotomiam 2o quod recipit quod recipit ^ evacuationem per fartam ibi 2a
quod si [illegible] phlegmatis [illegible]

id
duas quare primo proponit dictam suam cum aliquali
declaratione / 2o cum adhuc amplius de
clarat ibi 2a Et oportet ut flebotomia fiat
partem in 2as quare primo proponit evacuationem fiendam per
flebotomiam / 2o quare [illegible] illa sed fiat [illegible]
sed non remittit ponit multa remedia
ad illud ibi 2a addendo in [illegible] dispositione
per que ipsa [illegible] // Conclusio quod [illegible] re
gatur cum flebotomia ex basilica et saphena
que ex ista littera potest intelligi quod in tali
suffocatione debet fieri ex [illegible]
membrorum genitalium [illegible] flebotomia vel ex
basilica ad evacuandam repletionem [illegible]
[illegible] in toto / 2o quod flebotomia ^ saphene
saphene ad movendum sanguinem in [illegible]
sed ad matricem in illo motu in primo
[illegible] aperiuntur vie et [illegible]
membrorum et egrediatur sanguis corruptus
et non corruptus // Et sed [illegible]
sufficeret sola flebotomia saphene que
movendo sanguinem [illegible] ad orificia
membrorum aperiantur et fluerent [illegible]
ad extra [illegible] // Dicimus quod periculum
esset cum esset magna multitudo quare [illegible]
[illegible] fit oppilatio et additur [illegible]
[illegible] oppilatio [illegible] fieret
[illegible] facta [illegible] tota oppilatio
[illegible] fieret [illegible]
[illegible] flebotomia basilice
cum flebotomiam saphene [illegible] evacuaretur illa
multitudo / 2o quod ista littera potest intelligi
quod [illegible] flebotomia basilice sive
flebotomia saphene et alii flebotomiam saphene
sine flebotomia basilice / nam cum retentio
membrorum fuit longi temporis et [illegible]
[illegible] fortis [illegible]
ta flebotomia aperiuntur orificia [illegible]
membrorum quia alii est quod [illegible] alterna
ta deponit ad deponendum [illegible]
[illegible] residuum alii
[illegible] alii per [illegible]
[illegible] in [illegible]
ubi facta flebotomia [illegible] fieret [illegible]
membrorum dimittenda [illegible] flebotomia
saphene / sed [illegible] retentio [illegible] membrorum
[illegible] brevis temporis [illegible] suffocatio
[illegible] quare [illegible] non
posset [illegible] facta [illegible] magna agre
gatio et cum hoc mulier [illegible]
[illegible] plena [illegible]
[illegible] sufficeret sola flebotomia saphene
quare talis modo [illegible] ad [illegible]
[illegible] aperiret orificia membrorum quare
evacuaret [illegible] corruptum et
non corruptum / [illegible] flebotomia si
non est [illegible] albedo [illegible]
[illegible] quia [illegible]
fuerint alba [illegible]
[illegible] fleumaticus [illegible]
/ flebotomia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum flebotomia
[illegible] // 3

dum quod non videtur quod in suffocatione matricis .d°
spirituali [illegible] fiunt facta attractione matricis
superiorum queat. flobotomia quia tunc inspirium sit fiendum
per flobotomiam ampliam in frigidabilem [illegible]
infirmatur per flobotomiam quia additur [illegible] fleuma
et sic [illegible] tabulis [illegible] salvis flobotomia
basilice [illegible] quia trahit sanguinem
[illegible] ad inferiora et ad membra [illegible]
// Dicit quod in suffocatione matricis spirituali quod fit ex .S°
retentione menstruorum, quia flobotomia ut
superfluum retentum evacuetur, necessarium [illegible]
[illegible] sit flobotomia et facta et [illegible]
[illegible] menstruorum [illegible] ut [illegible]
[illegible] fiat et [illegible] corrupta et
ut [illegible] non attrahantur ad superiora
// et [illegible] [illegible] de [illegible] factis
[illegible] quod [illegible] flobotomia fiebat [illegible]
ad illud evitandum debent remedia
[illegible] vel [illegible] loca [illegible]
[illegible] et [illegible] evitatur
illud duplex [illegible] de quo [illegible] .Ad o.ta
[illegible] [illegible] sic cessant ista
// addendo in ordine dispositionis, hic autem ponit
[illegible] remedia quae [illegible] ad [illegible]
[illegible] quae fiunt flobotomia et [illegible] ibi
ponit et [illegible] ibi [illegible] et hunc
[illegible] [illegible]
[illegible] // Concludit [illegible] quod dicat .No.d3
addendo in ordine [illegible] quod [illegible] non [illegible]
vult [illegible] aut frequentem iterationem
remediorum ut [illegible] fortius agat
aut vult frequentem [illegible] ita
quod [illegible] agat ad [illegible]
ut dictum est [illegible]
[illegible] illa [illegible] quae [illegible]
ex flobotomia [illegible] et [illegible] matricis
ad superiora quae fit per flobotomiam basilice illa
autem [illegible] et [illegible] sit et
[illegible] post [illegible] et
[illegible] et [illegible]
cum [illegible] aut cum cera aut cum [illegible]
ut magis adhereat et fiat in figura
longa et satis grossa ut possit ad
superiora [illegible] attingere // Concludit .No.d3
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum oleo liliorum alborum aut
cum oleo de [illegible] aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] cum [illegible]
est valde [illegible] calefaciendo et aperiendo
vias et dilatando os [illegible]
et [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod [illegible]
plus [illegible] in matricis spirituali quia [illegible]
[illegible] ad [illegible] matricis
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
matricis spirituali quia facit [illegible]
ad inferiora [illegible] ad inferiora [illegible]
emissione [illegible] [illegible] attrahat
[illegible] [illegible] dicta [illegible]
[illegible] et in emissione menstrui vel
[illegible] ad inferiora movet [illegible]
expellat menstruum et [illegible] ut ipsa non

[illegible] ad inferiora et [illegible] ut dic-
tum est in suffocatione matricis spirituali [illegible]
[illegible] adiuvat [illegible] cum oleis
calidis [illegible] ponunt [illegible]
[illegible] aut [illegible] cum [illegible]
ad odorifera // Si autem poterint quo ma- .d°
gis non [illegible] ad inferiora et [illegible]
magis [illegible] aut cum [illegible]
oleum [illegible] ponunt [illegible] vel [illegible]
aut cum [illegible] cum [illegible] .S°
// Dicit quod [illegible] et [illegible] ma-
gis ad superiora [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] cum oleo [illegible] fuisset aliquid
[illegible] ad hoc plus [illegible] // [illegible] .No.d3
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et calefaciendo [illegible]
[illegible] et aperiendo vias et [illegible]
[illegible] et [illegible] facte [illegible]
.i. [illegible] et [illegible] et [illegible]
et [illegible] .i. [illegible] et [illegible]
ponunt autem [illegible] ut
[illegible] et [illegible] ut
[illegible] fiant [illegible] et [illegible]
ut sint apta [illegible] autem
.i. [illegible] ad confortationem et ad [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] .i. [illegible]
[illegible] [illegible] necessitatem
[illegible] [illegible] remedii [illegible]
[illegible] et aque [illegible] .i. [illegible] alumis
[illegible] et sulfuris [illegible] et [illegible]
[illegible] calefaciunt [illegible] et [illegible] ita
modica [illegible] // Si autem [illegible]
[illegible] .i. [illegible] alumis [illegible] esset
[illegible] [illegible] in
[illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] fiant
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] // Et [illegible] ut fiat flobotomia hic
autem [illegible] ad [illegible]
[illegible] dictum de flobotomia et [illegible] // Concludit quod
in pluribus in suffocatione matricis .No.d3
[illegible] [illegible] alteram
partem ut dextram aut sinistram et si
[illegible] dextra ipsa trahit [illegible]
dictum est [illegible] partem sinistram et [illegible]
et [illegible] quia non tota est equaliter disposita
[illegible] est [illegible] et ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] plus capit in [illegible] partem [illegible] tota
[illegible] [illegible] ad
sinistram quia ut dictum est hoc est
quia [illegible] est [illegible] dextra [illegible]
ad sinistram [illegible] flobotomiam
de basilica dextra [illegible]
[illegible] et [illegible] ad partem et [illegible]
[illegible] sinistra repleta [illegible]
dextram ad [illegible] flobotomiam de basi-
lica sinistra ut [illegible]
[illegible] aut [illegible] intelligi et quod deberet
fieri flobotomia [illegible] si [illegible] sinistra
est repleta fiat flobotomia de basilica
dextra quia [illegible] est repleta fiat flobotomia

de basilica dextra quia non diverteret ad mag-
nam quantitatem et talis flebotomia cum minuitur ad omnes
et [illegible] quia movetur magis ad latus flebo-
tomie quia magis videtur sentire minuatio
et nocumentum et sentiendo ut illa [illegible]
movetur ad illa quia cum fit flebotomia et consequenter
movetur ad illud latus // Si autem magis fluerit
materia superius fiat flebotomia de arteria saphe-
na quia magis moverentur ad inferiora, si autem
moveantur ad inferiora hoc non est propter
spasmum sed ponitur propter inbibitionem et le-
vationem [illegible] ab humoribus flegmaticis et cetera
non conveniet flebotomia sed conveniet evacuatio
et conveniat fetida infra et odorifera
supra // Et si sufficit. Hic Avicenna docet regi-
men in evacuatione per farmaciam et primo facit hoc
2° quia quantum est nocumentum flebotomie et evacuationis per farmaciam
ponit casum in hoc ibi 2a et licet cum
flebotomia maneriis 3° solvit incidentalem
dubitationem ibi 3a Deinde ponit ventosas
quod dicitur supra patet per se // Conclusio quia cum
retentionis menstruorum [illegible] est una flegma
grossa opilans venas et si est multa oportet
ipsam minorare / Si autem non sit multa
minus oportet ipsam digerere et subtiliare
deinde cum convenientibus remediis evacuare
docet autem yeram rufi quia est fortior
plus quam yera [illegible] theodoricon [illegible]
[illegible] talis evacuatio non fit [illegible]
[illegible] tantum opilationem [illegible] quia illa [illegible]
[illegible] remota causa
ante fit talis evacuatio [illegible]
[illegible] qua [illegible] non posset opilatio removeri
quia autem Avicenna non docuerit illam preparationem
[illegible] est quia presupponit hoc notum ex
regulis [illegible] // Et licet cum flebo-
tomia maneriis / ponit casum in casu ubi est
necessaria flebotomia et farmacia et patet
// Conclusio quod multotiens est quod menstrua
sunt retenta propter opilationem venarum ex humoribus flegmaticis
[illegible] tali opilatione [illegible] imaginem
dominium sanguinis in corpore [illegible]
totius [illegible] et repletionem
venarum cum rubore faciei et similibus
in isto casu premittenda est flebotomia ut
removeatur sanguinis multitudo et dicit flebotomia
de basilica [illegible] ad [illegible] de
saphena deinde facta flebotomia evacuare
illos flegmaticos [illegible] hoc [illegible] quia
ymaginatur Avicenna quod in tanto possit
flegma esse [illegible] evacuatio [illegible]
quod evacuaretur illud flegma cum yera dicta
[illegible] yera [illegible]
[illegible] alia [illegible] aloe [illegible]
[illegible] et yera pigra [illegible] yera
[illegible] aloe
docet autem istas duas yeras dare propter
diversitatem corporum quia in aliquibus est dispositio
ad [illegible] ut in [illegible]
[illegible] et in tali sufficeret yera

corporis in aliquibus autem est dispositio siccus difficilis
et tunc expedit [illegible] yera [illegible]
[illegible] est necessarium dare
pillulas de [illegible] aut pillulas fetidas
quia [illegible] non possit sumere yeras
propter [illegible] pillulis de [illegible]
[illegible] propter [illegible] //
Deinde ponit ventosas. Hic solvit quandam
dubitationem diceret aliquis super hec remedia
[illegible] non removerentur [illegible] malo
[illegible] spasmo [illegible] // solvit
quod [illegible] ponere ventosas [illegible]
ut [illegible] ad dextrum ponere ven-
tosas super dorsum et super [illegible]
[illegible] // Si autem moveantur supra
ponas ventosas ad inferiora ut super coxas
et inguina / oportet dicere quod non videtur quod
tales ventose [illegible] quia [illegible]
retentionem menstruorum // [illegible]
retentione menstruorum est spasmus
[illegible] ad [illegible] in tali spas-
mo sit vehemens dolor oportet [illegible]
illum [illegible] spasmo [illegible] dolor
et [illegible] sedato dolore oportet [illegible]
ad provocandum menstrua et [illegible] oportet appo-
nere ventosas quia [illegible] removentes
illum [illegible] spasmo [illegible] // Et subtilia
regimine. Hic Avicenna / ponit regimen
quod respicit dietam et remedia [illegible]
ibi 2a et calefac. [illegible] patet
// Conclusio quod in ista [illegible] oportet [illegible]
regimen subtiliare quia [illegible] est de
[illegible] aut [illegible]
[illegible] // [illegible]
oportet subtiliare regimen ut non [illegible]
[illegible] in ea retentio menstruorum
// [illegible] subtiliare ut fiat [illegible]
et apoplexia [illegible] et ab aliis [illegible]
[illegible] que [illegible] contingere
in ista passione // [illegible] subtiliare ut
non fiat inflammatio [illegible]
[illegible] et [illegible] quasi
[illegible] ut fiat opilatio [illegible]
// Si autem [illegible] subtiliare inflat
// [illegible] magna [illegible]
magna [illegible] calefac [illegible]
quod [illegible] suffocando // Et calefac.
Hic ponit remedia [illegible] et primo
[illegible] 2° [illegible] ibi 2a Deinde
da in potum // patet per se // Conclusio quod
[illegible] per [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] valde [illegible] quia
calefaciunt et removent malas [illegible]
[illegible] et menstrua // [illegible]
[illegible] subtiliant et [illegible]
[illegible] et grossum [illegible] et ca-
lefaciendo et habent bonum [illegible] et
bonos [illegible] ad [illegible] prima

magna fit per se ut // Amplius experimentatio
nibus et vapore radicibus et [illegible]
fiet maior et melior anathomia
approximandarum ad ipsam adipsam matricem
et cum hoc melior separatio peucedano
l. sbarum matricis et materiarum epigastrii
sbaz hiis subtiliandorum // Item valet et
si impetraretur quod ista magis valet .d°.
opilationem anathemando nova materia
ad locum opilationis // 5° quod ista non intrat .5°.
anathematur propter cuaminos precedentes et d
quod anathema est contra opilationem p.
bonus sanguinis et bonus spiritus // de vida
rpom/ hic alibi ponit remedia
magis in particulari et primo approximanda et
in fora ponis sicut ad nidum/ 2° in fora
emplastri et ab extra/ 3° in fora suppo
sitoriorum ibi 2a Et de emplastris ibi 3a
Et de suppositoriis/ primo ait possunt dividi
si non sit vix // Condit caput de castoreo
et mirra possunt dari [illegible] 3. 5. cum aque
melis 3. Item sirupus de sarpentia quod est 9 et
foeno tyriacalis sirupus rosticia possunt dari
3. iii. et sirupus de dyamargarite et sirupus
nobilibus propter abominationem matricis
sorore / et dyamarte / et dyarion piper con
est sanus cayu possunt dari 3. iii. aut dicit
et sapinum cum aqua anisi ubi scilicet in
genus autem aqua crete rubeorum ubi
uelos matricis et folhore prouocatione et
de garo folio rerum potest dari 3. iii.
et primo immanum quod calefando matricem
et pinorando confortat cor et cerebrum
caliuum rerum est aro [illegible] et mihi
est efficax [illegible] aque et fortis bull ^ zute
propter [illegible] qua docet dare decimino te
et possunt dare omnia a^a in eadem [illegible]
et aqua et aqua cassie mihi respirant
matricem et agaricum est bonum quia tale
facit et educit corruptum et est medicina
familie et castoreum rerum contra sanat
invigilanda suffocatione et [illegible]
curando [illegible] et sirupus blanc bisantie
et primo contra ob stacaro odoniferis
ex de et flore in 2° gradu potest pot
et gratias. 3. et sirupus scilla cum sit cruda
^ et sicca in 3° dz dari assata aut gradu ^
bulita et dosis eius potest esse 3. ss. acetum
et scilla iam conficit dando et co. 3. i.
aut et oximel et est delectabilius alsosiz
alsosiz non est quod sit zedoaria / quidam
dicit quod est vinum ^ composita [illegible] ^ via ^
aldechi est cura [illegible] quod conficit ut [illegible]
nosis / pomis et oleum de zeina. i. de
cera pucia cum tale oleum sit et [illegible] et
educit humorem hiis corruptorum conficit dosis
eius possunt et 3. ss / sirupus succus foliorum
agni casti conficit [illegible] dando de eo
3. i et oleum 3. ss. et vini 3. iii. oleum
autem potest [illegible] ut lubricativus sanat
huius corruptionis medicina aut quod sirupus est non
et extra similar dexiguinans aut
et capivi folium quod potest dari 3. i. et
3 i. // Et de emplastris. hic ponit remedia

in forma emplastri et excusat si breviter et primo
quod [illegible] talia sicut calefaciunt et confortant
vino in cada [illegible] sicca // Et de suppositoriis
hic ponit medicinas et remedia particularia
in forma suppositoriorum et primo sag [illegible] medicina
composita cum [illegible] oleo [illegible] albo
et primo aldechi. i. cum suo [illegible] .d°.
vino factum in forma [illegible] cum aliqua
et renatri et cera aut alia / aut [illegible]
[illegible] cum vino factum in forma gla
dium ut docuit [illegible] obstetrix .5°.
aliam [illegible] patent // Et considera quod
[illegible] et materiam [illegible] suppositoria
// dicitur ut in suffocatione possit tam efficienter
remedium aflegmatice / [illegible] — sit post quod
et ^ epya apoplexia [illegible] assimilantur su
ffocatio matricis fuit aflegmatica confortatur
quod aflegmatice possunt elevari vapores
quemadmodum ad cor et cerebrum [illegible]
et imprimunt eadem impressionem quam
imprimunt vapores elevati [illegible]
et [illegible] // Amplius in suffocatione causa
est opilatio [illegible] destructio talis
aut potest fieri et fit asit flegma
cum sit simo quod sit in cole // Sciant
causa eius est retentio. hic alibi / ponit
curam suffocationis in [illegible] / et primo ponit
remedium [illegible] remediis [illegible]
[illegible] et matricem / 2° ponit remedium
[illegible] quodam [illegible] remedio
[illegible] matricem et colluviem
eius / 3° ponit quedam cum in [illegible]
[illegible] remedium / 4° ponit alia reme
dia [illegible] / 5to ponit [illegible]
quod forte videretur quod talia non que
[illegible] motivum quod illa
que [illegible] / 6to [illegible] ponit alia simplicia
[illegible] ibi 2a Et [illegible]
ibi 3a Et [illegible] ibi 4a Et
[illegible] ad [illegible] Et [illegible]
[illegible] Et [illegible] / [illegible]
// Condit quod in suffocatione matricis [illegible]
[illegible] remedium est copulari
mulierem viro [illegible] hoc [illegible]
[illegible] causa hanc [illegible]
[illegible] quod [illegible]
de [illegible] [illegible] fiet [illegible]
in die debita [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] fiet [illegible] cale
factio et [illegible] sufficiens remoto
malo [illegible]/ et si apparet
quod non sufficienter esset facta remo
tio [illegible] hic [illegible] et extra
possunt applicari [illegible] calefacientia
matricem / [illegible] quod [illegible] potest [illegible] mulierem
copulari viro docet [illegible] [illegible]
[illegible] in illo [illegible] et [illegible]
alia remedia [illegible] patent [illegible]
non [illegible] quod [illegible] [illegible]

.No^a.
.d°.
.p.^m a^m.
.9^a 2°.
.2^m.
.No^a.

ta expulsio in respectu exsiccationis quod est igitur to-
talis sperma quia forte hoc non est possibile .No(ta)
tale sperma omnino evacuetur cum aliquo obsta-
culo et maxime [illegible] // si exsiccatio
exsiccat resolvendo materiam quae debet quan-
titatem in sperma et per consequens prohibet aggrega-
tionem novi spermatis // Docet autem ap-
proximare illa remedia cum aqua radi-
cum ut cum illa aqua faciliter [illegible]
illa materia [illegible] ad matricem / et per aquam
radicum intelligit aquam feniculi
petroselini et apii / aut intelligit solam aquam
radicum feniculi / quia cum in suffocatione
[illegible] petroselinum et apium
essent [illegible] quia non esset applicatio
cerebro // Si autem quaeratur qualiter debeat esse
dieta in suffocatione spermatica / dicendum
quod subtilis ut non multiplicetur sperma
// Utrum autem debeat esse subtilior in suf-
focatione spermatica an in menstruali
// dicendum quod in menstruali quia ibi est plus
materia resolvenda sive consumenda per absti-
nentiam // Et rursum ut evacuatur obstetrix
alicui / hic ponit remedium equales vero
remedio quo respiciat solam matricem vel
collum matricis / et postea facit quod dictum est
2° infert unum corollarium // 3° ponit ad
remedium equales vero ibi 2a Et necesse
est ibi 3a Et sic cum supponitur
[illegible] // Corollarium quod mulier .d°
patiens suffocationem matricis [illegible] non sit
[illegible] ex spermate retento .S°
et non potest copulari uno [illegible]
non possit evacuari quod est nota quod [illegible] illa ^sicut
spermatis exsiccatio non sufficit ymo
forte [illegible] sperma non corrumpitur
[illegible] magis [illegible]
[illegible]
fit [illegible] expellat sperma
ut hoc fiat quod expellatur sperma expedit .No(ta)
ut obstetrix imponat [illegible] in
collum matricis et fricet cum oleis dictis
ut ex tali fricatione mulier polluatur
et mittat sperma sic emittit ipsum
per coitum / [illegible] virilis / dicit [illegible]
aspiciad^ et quando [illegible] vulvae [illegible]
[illegible] et postea matricis [illegible]
ubi est [illegible] fricatio ut in eo sit fricatio cum
membro virili / dicit [illegible]
sic est fricatio cum membro virili quia si
[illegible] fricatio expressa et
non ita delectabilis quia ita expedit
ut liniatur cum oleo manus ut
levius fiat fricatio sic cum oleo [illegible] pro
spermatis [illegible] addit plura i. fricatione
et qualis est fricatio cum membro .No(ta)
virili aut plura i. plexa pro sperma-
tis [illegible] quod non est ita aptum egredi
sicut in [illegible] / et est quod confricatorium
non est ita aptum ut fricatorium virilis

membri // Et necesse est. hic addit / infert
unum corollarium // Corollarium quod talis dispositio
collum matricis est [illegible]
in virginibus et in [illegible]
quia [illegible] et confricationis fit
una [illegible] dilatatio quia aliqua [illegible]
et [illegible] sive spermatis
cu^ agitationis fit delectatio et ideo ibi sit
dolor et delectatio sicut est in coitu in mu-
liere quae virginatur / aut [illegible]
[illegible] fit dolor propter magnam
[illegible] spermatis ex nimia
repletione ut spermatis cum illa fit illa
fricatio [illegible] ultra debitum ut
emittat illam magna repletione ex
qua [illegible] fit dolor // [illegible]
[illegible] spermatis fit delectatio propter ap-
proximationem sive propter [illegible]
ad organum sensus tactus // Dicit autem
[illegible] mulier patiens [illegible]
sperma expellet [illegible]
[illegible] suffocationis [illegible] salubriter dicit
autem [illegible] expellet sperma [illegible]
[illegible] forte mulier potest emi-
ttere aliud sperma ut sperma non [illegible]
[illegible] et remanebit spermatis
[illegible] quia ad hoc mulier [illegible]
in [illegible] aut dicit [illegible]
est [illegible] sperma est ita [illegible]
[illegible] et ideo [illegible]
[illegible] non valet // Sed dicit [illegible] sper-
ma corruptum [illegible]
[illegible] et [illegible] quod per [illegible] .d°
[illegible] .S°
[illegible] autem est [illegible]
non [illegible] per confricationem et per [illegible]
[illegible] plurimum [illegible] caloris // Et
sic cum supposito [illegible] hic ponit
ad remedium equales vero et per //
Corollarium quod dicit est [illegible] aliud reme- .No(ta)
dium et fricationem cum manu obste-
tricis aut cum membro virili quia
tali suppositione sive approximatione istorum
remediorum calidorum fit dissolutio et
liquefactio spermatis quod sit dissolutum
et liquefactum [illegible] et sine
delectatione / sed in illis confricationibus egre-
ditur cum delectatione // Ampliqui
ipsa approximatione istorum calidorum [illegible]
[illegible] matricis fricatio
quia forte in illis confricationibus propter ista
[illegible]
illa confricatio [illegible] // Et [illegible]
[illegible] / ponit unum [illegible]
[illegible] remedium et per // Corollarium .No(ta)
quod in suffocatione spermatica est
[illegible] fricatio [illegible]
[illegible] sit in suffocatione [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] sit repletio [illegible] quia [illegible]
repletio [illegible] maxima [illegible]
[illegible] flores / quia flores
[illegible] in [illegible] // [illegible]
[illegible] repletio [illegible]

// Amplius in suffocatione spermatica aliquando est sanus et aliorum humorum multitudo qui flobotomari poterunt. 3m

[illegible] ... flobotomia // Amplius ... est extra venas ... in vasis spermaticis ... [illegible]

... non evenit flobotomia ... [illegible] ... 1d. ... ad primum. ... 2m. ... .4m. ... .0m. .5o. ... Ad primum. ... Ad 2m. ... Ad 3m. ... Ad 4m. ... 1d. ... primum ... 2m. ... 3o.

[illegible]

ut notum est ... flobotomia aut farmacia ... [illegible] Nota ... [illegible] Nota ... [illegible]

:| Utrum in suffocatione matricis spermatica competat flobotomia

:| Utrum in suffocatione matricis spermatica conveniat evacuatio cum farmacia.

p[er] correctione[m] male [com]plexionis p[ri]ncipu[m] et
vaporu[m] p[ri]ncipiu[m] q[uod] moveat agitando // Am-
pli[us] forte q[uod] [con] tali co[m]motione p[ri]ma
disp[ositi]o ad ex[tra] q[uan]do cu[m] obstetrix tang[it]
i[n]ciate [con]tradicitur // S[e]d du[bitatu]r ut[rum] talia que .Ad.2m.
mu[n]t i[n] suffocat[i]o[n]e me[n]struali et videt[ur]
q[uod] sic q[uia] et [con]fortabu[n]t cor et purgabu[n]t et
facere[n]t illa vivacia que faciunt i[n] p[r]imo [illegible]
// [con]t[ra] q[uia] pl[ur]a agu[n]t q[uam] dicu[n]t no[n] docent ap-
proximare // Et d[icendu]m q[uod] no[n] ita [con]veniu[n]t i[n] suffo-
[quia] cat[i]o[n]e me[n]struali p[ro]p[ter] retenc[i]o[n]e[m] me[n]-
struo[rum] posset ge[n]erare febre[m] // S[ed] dices
febris curabit illu[m] morbu[m] s[ecundu]m [illegible] // D[icendu]m
q[uod] no[n] est ve[rum] i[n] nocivu[m] cu[m] possit sit
simul ge[n]erari suffocatio cu[m] febre et
vnu[m] cu[m] reliquo plus nocebit et sic p[ri]ma
r[ati]o no[n] valet q[ui]a no[n] facit eade[m] vivacia
i[n] me[n]struali et p[er]manencia // Et gario-
fil[i] et sapi[illegible]. hic ponit queda[m]
simplicia [con]venie[n]cia i[n] tali suffocatione et .d°.
p[ate]t q[uod] d[icit] / Si aut[em] de vno h[abe]t duo simul .2°.
detur an .3. f / Si aut[em] alte[rum] pot[est] dari .Ad.p[ri]m[um].
.3. j. Et tu videas q[uod] dix[it] auctores i[n]
suis capit[uli]s ubi loquu[n]tur de eis et q[uo]d
posset ut fit da[tur]. hic abi[?] pot[est] [illegible]
suffocat[i]o[n]is matricis aflictionis
apponit et p[ri]mo [illegible] me[n]tia 2° re[m]edia ad ponit .ficeret virtutem
du[m] re[gi]m[en] i[n] dicta ibi 2a Et dum
ne des i[n] po[ti]o[n]e p[ri]ma i[n] hoc q[ui]a p[ri]mo ponit
re[m]edia [illegible] 2o forcia cu[m] lenia illa .Ad.2m.
no[n] valent 3o solvit cu[m] das duo ibi 2a .6°.a[rgumentum]
cu[m] 4o fu[m]igacio[n]e ibi 3a Et q[uo]m evadit
p[ri]ma i[n] .16. sic .16. ponit re[m]edia ibi
2a Et in ape ibi 3a Et supponat[ur]
colica ibi 4a Et s[upe]r suffumiga ibi 5ta
Et bene ibi 6ta et re[cipe] ha[be]t li[n]i[?] ibi 7ma
Et move[tur] vomitus ibi 8va Et fac ca[m]
adde fricare ibi 9na Et fac ca[m] odorare
ibi x[decima] Et fac adhere[re] ibi xi[undecima] Et fric[a]
pedes ibi 12a Et fac adherere ancas
ibi 13a Et stringe eas ibi 14a Et suffu-
miga[tur] ibi 15ta Et suppone ancas
ibi 16ta Et nota ca[usa]m [illegible] i[n] p[ri]ma p[ar]te p[atet]
// Con[tra] d[icitu]r q[uod] i[n] suffocacio[n]e celebr[um] [illegible]
[illegible] a vapore fu[m]o veni[re] nocebit et id
ad re[m]ove[n]du[m] illa[m] fit q[uod] vel ad p[ri]ma[m] .d°.
re[m]ovenda[m] docet approximare illa olea
cada odorifera q[ui]a talia [con]fortant sp[iritu]s
et sic [con]se[quen]s videtur [con]gruu[m] venen[oso] .6°.
statu vaporis et debent talia olea
non solu[m] cu[m] cada p[er] se vel et a[d] [illegible]
/ potest aut[em] singul[um] hor[um] oleo[rum] [?] [illegible]
approximare vel et [con]iu[n]cti et si
approximare ren[?] in fortia ent[?] nec [illegible]
forte fortiu[m] imp[ri]meret // S[ed] d[icitu]r q[uia] ista
olea cu[m] sint odorifera movebu[n]t
matrice[m] ad superiora et sic plus noce-
bu[n]t // Amplius posset q[uod] n[on] esset
licitu[m] cu[m] talib[us] approximare i[n]gua[m]
ca[m] aut[em] parte[m] nasi[?] vel mixtu[m] // Ad p[ri]m[um]
d[icendu]m q[uod] q[ui]a talia organa sensus odo-

ra[n]tis no[n] approximantur ymo sup[er] cu[m] et
craneo id talia no[n] s[unt] odorifera nec
agunt ut odorifera et p[ro]p[ter] h[oc] no[n] mo-
vebunt matrice[m] sursum // Ad 2m d[icendu]m .Ad.2m.
alia amusco possu[n]t approximari vel [con]-
[illegible] du[m] mo oleu[m] [illegible] reddat
vias [com]pressiu[m] nec [?] [com]pressio[n]e[m] impediret i[n]
eis transitus / muscus aut[em] n[on] d[ebe]t ap-
proximari cu[m] sit nimis odorifer q[ui]a
sic [con]veniret odor ad nares et sic
moveret sursum // Et move[re]. hic
ponit 2m re[m]ediu[m] et p[ate]t [con]dicto sup[er]
et istud est opti[mu]m re[m]ediu[m] q[uia] p[er] istud e-
vacuatur ca suffocatio[n]is aut[em] apponit[ur]
ut educatur / debent aut[em] talia [con]-
ita cada ut faciat p[ro]p[ri]u[m] et maior
dicatio[n]e[m] ut magis possit sublimia
re p[ri]ma et calefacere ipsu[m] ut
p[er] hoc reddatur aptius eductio[n]i
// S[ed] d[icitu]r q[uod] fricat[i]o esset melior a[n]te me-
bro viri aut[em] cu[m] illis q[ui] ponit // Precera
aguo meapiedu[m] ab isto aut[em] a p[ri]mi[?]
p[ro]p[ri]o // Ad p[ri]m[um] d[icendu]m [con]venio[r] esset cu[m] me- .d°.
bro viri q[ui]a talis fricat[i]o q[ua]n[do] ocs[?] p[ro]p[ri]us .2°.
colli attingit / S[ed] talis est fed[a] vio[?] .Ad.p[ri]m[um].
et forte illi vapores me[n]strui du[m]
q[ua]s coyt cu[m] muliere pate[n]t acti[?]
menstrua et hoc [illegible] i[n] leprosis
ubi vapores et s[unt] venenosi sic et
id i[n] [illegible] lege coytus cu[m] me[n]strua-
ta est p[ro]hibit[us] // Ad 2m d[icendu]m q[uod] ista .Ad.2m.
duo possu[n]t simul [con]veniri aut[em] .6°.a[rgumentum]
d[icendu]m q[uod] a p[ri]mo fricanda est [illegible]
p[ro]p[ter] voluntate[m] cerebri de vino [illegible]
statim ad istud 2m // Et supponat[ur] istud
est 3m auxiliu[m] et p[ate]t / n[on] q[uia] cu[m] est [con]-
facta illa fricat[i]o p[re]missa non cura-
tur nec p[ri]ma nec me[n]struu[m] et
ut fiat re[m]ediu[m] [con]tinuatio
ista supponat[ur] s[ecundu]m ad m[odu]m i[n]stada[?] al-
haroch[?] [illegible] q[uod] est [illegible] aut[em]
olea et suppositoria [con]facta et sub-
tiliatiua p[ro]p[ter] h[oc] q[ui]a talia plus pene-
trant et videntur et fortiora no[n]
subtiliativis / Et s[upe]r suffumiga istud
est 4m re[m]ediu[m] et p[ate]t // S[ed] d[icitu]r q[uod] ista
talia odorifera no[n] videntur [con]venire
non cu[m] ponit[ur] sup[er] organo sensus
odorantis q[ui]a ut odorifera no[n] move-
bunt matrice[m] ad inferiora // Ad hoc
d[icendu]m q[uod] no[n] movet matrice[m] ut odo-
rifera s[ed] ut delectabilia et p[ro]p[ter] h[oc]
a ca [con]tra s[ed] manifesta // Et vir
istud est 5m re[m]ediu[m] et p[ate]t / et istud
no[n] est nisi ad varia[tio]ne[m] for[ma]e sive
[illegible] re[m]ediorum / colchod[e] q[uod] sit lau-
danu[m] // Et re[cipe]. istud est 6m re-
mediu[m] et p[ate]t et hoc fit ut no[n] cu[m]
tenue cor et ut inflamet[ur] p[ro]p[ter]
ventosi[tat]e[m] eve[n]tac[i]o[n]e[m] // S[ed] d[icitu]r q[uod] cu[m] i[n] .d°.
suffocat[i]o[n]e sit p[ri]mu[m] cu[m] cordis
noceat q[uod] p[ro]p[ter] talem re[m]ediu[m] [illegible]
[illegible] de beat fieri suffocat[i]o
sic apert[e] i[n] p[ri]mo [illegible] cu[m] obvi-
ant [con]tinguntur et sic aperti

candela et lampade propinquis extinctioni // Am .2o.
plius quia non docet alia confortativa approximare
cordi ad confortationem cordis // Ad primum dicendum .Ad.p.m
quod sunt duo primo quod non debet fieri nisi cum gustat
[illegible] et cum sentit quod calor in corde est
[illegible] forte cum significat bonitas pul
sus et hanelitus quia sunt duo si ineptis
fuerit cum calor est debilitatus possunt
licet moveri et irritaretur [illegible] // Ad 2m .Ad.2m
dicendum quod talia non docuit quia omnia talia medicinae
et odorifera et movent materiam superius
nisi vellemus quod talia cordi confor
tativa ad posteriora partem ponere ubi
odor non sentietur sufficit non sentire
quam oleum odoriferum apponimus capiti //
Et moveri motionem. hoc est 17m remedium ad 1.
et patet ex dictis quia vomitus est motus
laboriosus in quo fit magna commotio
omnium membrorum et commotio caloris de
intra ad extra // Sed dicitur cum spiritus sit re .do.
clausus et non possit agere quod sit
modus vomitus periculosus // Amplius .2o.
cum sit periculosus sensus et motus vomitus
periculosus non poterit etiam ad vomitum sit
necessarius motus et sensus // Ad primum dicendum .Ad.p.m
quod non debet fieri accepta ipsius motus scilicet
vomitus aut ex perfectionem [illegible]
us factam et remedijs ante dictis
cum autem fuerit facta aliqua expertatio et ex
perfectio cum ante dictis remedijs tunc
ob cuius aptum et potest fieri et possimus
[illegible] et non nimis periculosus // Ad 2m dicendum .Ad.2m
quod facta ex perfectione [illegible] sensus et
motus et adeo in membris quod potest
fieri vomitus perfectius [illegible]
et per motum eius ut expellat nocivum
// Et fac ea permutare, istud est 8m
remedium et commune et est ypo, contra apposi
ad materiam perpetratiorem. Et innatur
multipliciter scilicet calefaciendo cerebrum
cum fiat cum rebus acutis et calidis in
[illegible], Amplius innatur cum fit motus
laboriosus excitans expulsivam materiam
// Amplius innatur ex [illegible] [illegible] aut
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
alle bonus albus et [illegible] et [illegible]
et [illegible] // Et fac eam odorare istud
est 9m remedium et patet quia sit magis
delectativum odoriferum et movet
ad extra fugam [illegible] et recedit
ab eis // Sed dicitur quia cum in [illegible] .do.
[illegible] fiat [illegible] respiratio affirmatur
[illegible] approximatus fetidus quod [illegible]
[illegible] adhuc fiet [illegible] maior [illegible] .So.
// dicendum quod ubi suffocatio est ultimata
et mulier est [illegible] [illegible] [illegible]
talia valde nocent et abreviant
vitam, sed ubi pulsus constat et [illegible]

talia fetida mutat modo materiam ad infra
et faciendo dispergit materiam [illegible]
// Amplius potest dici quod approximare talia fetida So.a.
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et odorifera
nocentia et est [illegible] quia [illegible] [illegible] aer
bonus fiat nocivus [illegible] in bono aere
[illegible] morum [illegible] et in malo aere [illegible]
[illegible] [illegible] in carceribus et in locis
paludosis et in locis fetidis ut patet
in [illegible] antiquorum hospitiorum ubi
est magnus fetor in quo tempore pestis
nullus est mortuus // Et fac adhaerere
istud est 13m remedium et patet // Nec valet .do.
instantia quod consuevit fieri quod [illegible] non
valeat quia [illegible] [illegible] ad extra
et diminuit memoria [illegible] et [illegible] .So.
materiam // non [illegible] sit habet ad [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] habeant [illegible]
tamen mulier non est [illegible] [illegible]
in ultimo extrema vita // Et fricare pedes
istud est 14m remedium et patet // pedes
intelligit [illegible] et coxam et talis [illegible]
[illegible] facit per [illegible] quia [illegible] [illegible]
ad quod habet [illegible] et [illegible] ad materiam
// Et fac adhaerere, istud est 15m remedium
et patet, et in isto remedio est multi
plex utilitas, primo quia ex tali applicatione
fit [illegible] et [illegible] calefactio
2o per hoc fit [illegible] expressio [illegible]
per expressionem expellit quod est intra, 3o
per hoc [illegible] [illegible] et fit aptaut
[illegible] apponimus suppositoria et ut ob
[illegible] fiat tamen [illegible] suffumigia
fiant // Et stringe. istud est 16m
remedium et patet quia per istud fit diversio
et attractio ad contraria // Et suffumi
ga, istud est 17m remedium et patet in
ex suffumigatione fit calefactio ma .do.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit de oleo .So.
[illegible] [illegible] quod sit oleum de [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] quod sit oleum de
[illegible] // Dicitur quod docet suffumigare
cum oleo [illegible] et cum [illegible] cum
ista sunt fetida // dicendum quod ista non
debent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mixta
aliqualiter cum odoriferis ut [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] expulsiva materias .So.a.
// Aut dicendum quod istud debet fieri [illegible] adhuc
[illegible] odoriferum suffumigium et
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
// Et suppone. istud est 18m remedium et patet
et istius remedij [illegible] patet quia [illegible]
[illegible] multiplicatur [illegible]
quod non potest [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
quia [illegible] [illegible] cum [illegible] resolvit
[illegible] [illegible] [illegible] applicationem tamen

.No[ta] et amfiz calefacta in cacabo po[si]ta in sacculo / stoma[chum] aut unguentum cum oleo nardino et pulvere gariofilorum // Et notandum ipsius est remedium contra / et ipsius est ad confortandum virtutem sensibilem et motivam quam mulier possit in suffocatione / et considera quod omnia ista remedia non sunt simul approximanda / primo unum non aliud / pulvera aut sunt fricationis mulier sternutatio ligatio extremitatum approximatio fetidorum ad nares et odoriferorum ad vulvam / et hoc evacuatis fecalibus ab intestinis cum suppositorio forti aut cum clistere et forte ista fecalia evacuatione non vult

.No[ta] ^ non debent esse

per hoc quod dixit / et supponit an ipsi sint et que resolvunt ut tostatum // suppositorium est et in fecibus vel per illud dedit intestina que elixirium non ^ non linea facta ex filiis ut malvis violis et similibus sed ex acuis cadis nitrum cum aliis calidis talibus fecalibus et educunt ipsas et est notandum // Cum quo fuit omnia. hic ponit remedia sectionis

.No[ta] et ipsa que est // Conclusum quod in suffocatione matricis est magnus timor totalis clausionis et opilationis ne tenellorum celebri que ne deficiat hanelitus et tandem suffocabitur mulier et ideo cum non valent remedia antedicta et mulier penitus pura ta se sensu et motu per ipsam amittere ut reddeat ad sensum et motum secundum ad ultimas experientias ultimo curatio venas ad perfectionem sunt potestatis / fiat aut cau terizatio in loco comunissima ut inde possit maior fieri expiratio // Ergo evadit. hic ponit cautelam duo dicit quod possunt fieri alia curatio ultima

.O[pini]o m[ea] ., .G[eneral]o. solliat quod sit que flo[bo]t[omi]a cum qua facta flobotomia ipsa revertitur // Conclusum quod in suffocatione ut in frenesi apparuit suffocatio nis apparentibus signis repletionis et rubore faciei et oculorum et repletione venarum sit flobotomia basilice et in radice pacientis supponit hic alemata vena ... respirat reliquum et evacuat que subit paucitas // Ex quo docet istam flobotomiam in actu affli ctionis cum dicit ... sit dicto respi

.d[ubi]o rare et dimittendi omnes morbi agitationes et omnes evacuationes // dum sunt est electius. si factus ... quod incisus sunt multum agitanti et

.G[eneral]o inflamati et pariter ad motum et si dimittatur possit usque ad loca suffocationis / sit flobotomia ^ qua ex hoc cautamus

q[ue] ^ periculum mortis sentit per carpiziame ad loca suffocationis et liberatur ex suffocatione quia vena alemata evacuata ad eius ... evacuat ideo et sic cabat suffocationem // Et tamen videtur / hic revertitur ad

ponendum ... regimine in dieta / et per quod dicit // Conclusum quod ipsius potest conferri ad regimen quod convenit in hac suffocatione de quo generaliter loquitur est superius in capitulo proprio et sublimia regimen

.No[ta] vini hic ad idem redeundo dixit cave ne detur vinum et causa quia addunt in caliditate et pinguedine cum talia nocent dimittendo naturam et multiplicando causam suffocationis ut dicitur est sup[ra] / post nunc fictum ut referatur solum ad ... tempus afflictionis nam alieni videtur in actu afflictionis pro mulier esset debilis per vias respirationis et vellet eam reficere et ... / dicit quod spiritus aut ... neccesitas cave ne detur vinum quia aqua est ei quare / ergo detur quod addunt in calore et pinguedine. pro rege eam totum dieta sit aqua mellita cum piretro et pipere et modico cinamomo et similibus / necessitas aut est aliquando cum aliquo in afflictione suffocationis cum diceret quam longo tempore et ego vidi eam durare per sep timanam vidi namque quod vivit per septimanam nam quod non fuit loquuta // Sed dubitatur quia videtur quod vinum et talia

.d[ubi]o que addunt in calore et pinguedine possunt concedi in suffocatione quia sunt secundum quod confortatio de ... et neccessario maxima et alia que commovent per ... et hoc quia resistunt naturali pinguedini ... nostro et confortant nature et cor et ... resistit illi sanguis et quia confortat naturam et cor // Contra se ... Dicitur dupliciter ... illa concedantur licite concedit quia sunt modo dicto ... et multe confortationes et ideo mulier addunt in pinguedine per vinum et clareto ... et si mulier confortent nil minus nutri unt et ideo in nocet vinum multiplicando causam ... confortando // Amplius ... mea dat ... ma ior est de illis confortatio ... plus augmentum causa suffocationis

.S[olutio] a[rgumenti] // Aut potest dici ... quod sit illa concedantur in ... suffocationis sic et vinum et alia ... post concedi ... hic ea urgent in actu af flictionis et paroxismi // Dubitatur utrum

.d[ubi]o febris et suffocatio matricis possint con

.p[ri]ma r[atio] m[ea] iungi / videtur quod non quia sunt contrarii bus causis et febris ... suffocatio est morbus frigidus et febris calidus et per quam sunt morbi ... aut

unum non possunt simul iungi ... alte rum ... // Et confirmatur

.C[on]f[irmati]o. in febre est ... neccessitas ...

.// Utrum vinum et alia que ad dunt in calore et pinguedine possint concedi in suffocatione ma tricis.

.// Utrum febris et suffocatio matricis possint sibi com mingi.

radicem cordis et totum corpus// in suffocatione
non aliter tollitur quam evacuatione quia mulier
caret hanelitu quia non potest inspirare
quia statim accidit mors// Secundum in videtur tertia .2m
tanta calefactio et omnes partes quod vapores
venenatum a menstruo corrupto vel a sper
mate corrupto quod est frigidus calefaciet
non potuit tali suffocatione nisi non
esset aliquid aquosum potentia vapor ille non
possit accidere frigidum// Quarto febris curat tertia .3m
et tollit omnem morbum frigidum quod non
est factus cum apoplexia vel quod est cum apoplexia
ut patet/ contra apoplexiam dolorem quod
Aphorismorum Hippocratis febris solvit
quod suffocatio non fit cum apoplexia// Quintum .om.p.m
cum multum advertere/ in littera// Amplius apoplexia .2m
quod assimilatur/ multum suffocationi in
morbo frigido et tamen non potest curari febre
1o et suffocatio per contrarium si causa est a
parte frigida cavendum apoplexia// Concludit .6o. nota
ut patet quod ... in una et eadem parte quod potest
sub eodem genere maxime ad mulierem
disponit et in eodem simul esse non possunt
contraria quod sunt sub eodem genere ad ... duas
contradictiones quod non sunt sub genere ...
ad duas hiems et privatio in genere et
est magnum ... vel quatenus privatio
non est in eodem simul esse non possunt
ad duas relativas quod simul possunt sequitur
secundum eundem est pater et filius
contra ... actio actionum quadruplici
ad corpus per ... et ... relative
non est ... actualiter cum non sit
aliquid reale sed solum in imaginatione//
Concludit 2o ut deducit ... in libro .No.3
de malitia complexionis diversae quod membra
in corpore quoddam unum est iuxta ad et
ex remotiori ... in sanitate et in
egritudine facta complexio ... et stat
in illa ... et ... non alterat
ad compositionem ... corrupta
saltem in bonum sit et ... ubi
unum ad tangit ut ... gratia .i.
ubi ignis tangit aerem et aer
ignem ... non fit actio corruptiva sed fit
actio refectiva quia quantum aer re
ficiat calorem ignis et quantum ignis
licet sit ... non ... potest ... per ... maiorem
quantum aeris quod illa ... habet
corpus ab igne et ... naturalis
sibi ... potest in membris et remo
tis est ... quod unum sit complexiones
alterius ... et unum non ... vel
ut ... complexionem alterius ...
quod ... sed non cerebrum fumus et cor
vel ... et sic de aliis dispositi
onibus ... in 3o fiat ... ut ...
2o ... de ... membrorum ...
... in dispositione — ... sine ...

sicut in membro non sit simul patitur quod in complexiones
habent ... unum ... ad ... per
de apoplexia in membris ... potest ... in
membra consimilia et ubi immediate ... / ubi
in apoplexia illa per malam complexionem
quam ... anima ... in me
bra proxima et in quibusdam plus et in
quibusdam minus secundum dispositionem membri
patientis/ et est ratio quia in sanitate membra
non inveniuntur secundum proportionem
inequalitatis et ... habeat in non
quod anima cum suis virtutibus potest occultari / anima cum suis virtutibus potest occul
saltem apparente ... in ... membra / tari
habet ad ... dispositionem in equalem
evidenter quia anima refectione non potest
quam ... quanto ... debilitatur spiritus / spiritum .No.3
... ut puta ... /// 3o est considerandum
quod suffocatio et febris quod precedit post
... non ... ad ... non ...
ut anima ... una possit
per compositionem ita dispositam ... accidit
... et ... cerebrum ...
privationem hanelitus et eandem suffo
cationem/ et alia ... ita corrupta
acquirat calorem et ... ad
... fumus quod petat cor et induceat
caliditatem ... et ... in ...
... sit ... et ... quod ... propria
est ... in quo ... coniungit
... eius mediante quia ... non potest cadere
tanta diversitas/ et quod possit esse
quod iste ... simul ... ad sua
membra ut fumus ... ad cerebrum et
vapor calidus ad cor et in eadem
hora ... febris et suffocatio/ et possibile
est quod una alia ... quia vapor
calidus ... est ratio ...
paret febris/ et quod possit esse quod
... vapor ... in ledendo cerebrum
quia cor est forte et ... fumus
calidus in ... quod ... ad
cor et intra ... cogitabilia
... que potest ... virtus ... vel
una ... accedat ut ... suffo
cationem et suffocatio febrem/ quod autem
suffocatio ... vel ...
... corruptus in ... febris
... corrupta ... vel ...
vel ... per ... quia ... suffo
catione vel quia ... suffocatione accide
taliter ... vel
... febris ...

Quando generaverunt ... possunt
... de quibus ...
quod ei accidunt ... ut ...
et de quibus ... de quibus
... et aliis ... et de quibus
complicantur cum morbis ...
et accidentalibus// ... determinat

nare de quibus nunc et primo determinat
de quibus nunc in collo et in fundo
.i. que sunt circa collum et profunditatem / 2o de hijs
que sunt prope collum ibi 2a quorum omnium
intentio pars in 2as primo non specificat quinque .d. .8o.
varietates / 2o ponit curam causa ibi 2a
Curationes emoroydarum / primo ad huc ponit
diversitates causarum / 2o ponit unam causam
utilem in sua curatione causa / 3o ponit
aliud in sua prognosticatione / 4o ponit
modum in notitia causa ibi 2a et non
est possibile ibi 3a et quorum sequuntur illa
ibi 4a et possibile est ut appareat / prima in
partes patet // Conclusio quod emoroydes matricis .No^a.
fiunt cum emoroydibus ani / primo quod sicut
emoroydes ani fiunt ab humoribus
melencolicis ita et emoroydes matricis
item quod sicut emoroydes ani sunt diverse
species quia quedam sunt verrucales quedam vene
et quedam vesicales / sic et et emoroy
des ani quedam sunt aperte et quedam
fundunt sic et matricis // Amplius sicut
emoroydes ani sunt in loco multum sensibili
et apte receptioni superfluitatum
sic emoroydes matricis / dicit autem
quod emoroydes ani sunt determina
te numero quinque aut pauciores sed
emoroydes matricis possunt esse plu
res cum in matrice sint vene in collo et
in fundo matricis // Amplius emoroy
des leduntur frequenter actum expulsi ani
expulsivum .s. intestinorum et vesice sed
emoroydes matricis possunt et impediunt .No^a.
actum expulsivum retentivum unde fluxus
emoroydes in matrice non retinent
semina // 2o considerandum quod emoroydes .No^a.
matricis neque et sunt vene
inorales negabis est communicatio feliciter
fiunt non et sunt nigre rubee et quasi ad
rubeum et hoc non tunc riuerum
talium / quedam sunt vive et non dicuntur aperiunt
dicte nisi quod primo sunt maior an
gustie et magis ... alias / fiunt
sanioses / quedam sunt vesicales que sunt ad
modum vesicarum et sunt albe aliquantulum
et sunt de materia melencolia et aquo
sa / quedam autem sunt verucales que sunt multum
dure et dolorose et sunt de materia multum .d.
terrestri et sicca et apparet in loco
ut sunt vive elevatus ... asperus
et iste sunt similes alchayce .i. capitibus .9o.
tribuli maiores in colore et fiunt iste
successione ragadiarum que sunt ulcera sive
vulnera nihil continentia propter du
ritiem et siccitatem materie et conse
ssione apostematum durorum / sunt autem emo
roydes morbus in membro addito prete
naturam secundum dominus corruptus non quia venas
sint corrupte sed quia sunt plene materia
rupta et sunt morbis in membro ut
morbus in membro non facit dolorem
est s. roe ... et partus ut dominus
corruptus roe materia causis malam complexio
nem et solutionem continui in ...

sed emoroydes non faciunt dolorem ut morbus
in membro sed roe materie solucionis quam
aut causis malam complexionem in partibus .4.
dicit quod emoroydes magis vel frequenti
tur in ano continguntur / 2o quia illa ve
ne maiore colligantiam habent cum ipso ve
ne // Amplius anus est membrum ignobile
nobile et locus multum defendit
natura ab isto morbo // Amplius orificia
venarum matricis frequentius aperiuntur
et numquam retinet malas materias in mo
frequentius ... ab eis unum deficientium ex
quo apparet quod emoroydes matricis sunt pe
iores quia impediunt nobilius membrum
et nobiliorem operationem .s. ex quo ge
neratur // Et non est possibile hic ponit
unum causam utilem in sua curatione
emoroydarum matricis et patet non non possunt
aplicari remedia ad profundum // Amplius
plus non possunt cognosci quia non possunt
videri et quando autem ignota non possunt
bene sanari // Si autem ... quod multe
causes non videntur quam sunt bene co
gnoscuntur ut causes exterius possibile
ssimum dicere quod videntur quod sua ex
terna videntur // Aut dicendum quod si vide
retur ad huc melius cognoscere
tur et per consequens melius curarentur
quia non cognoscuntur nisi cum quadam
difficultate ut patet alibi 2a parte actua
~~et sensu~~ operationes et partem (?) ... 3o //
~~Et quia~~ sed hic ponit unum causam .No^a.
... in sua prognosticatione et patet // Conclusio
quod illud quod dicit hic in parte ... con
firmat illud quod dictum est .s. quod emo
roydes ani sunt magis male quam matricis
quia faciunt ... ut in substantia d
quod deberet evacuari per ... sua ergo
anus possunt causa et emoroydes ma
tris ducunt ... et faciunt emo
roydes ani ... anus ut dictum est
membrum minus nobile / dicit et quod in
apparentiam emoroydes in eo quod ... et de
matrice quia talis locus est minus
nobilis quam profundus / aperto autem
talium emoroydarum preservat ab
egritudinibus que eveniunt per retentionem men
struorum et propter ... aperiunt quia materia
fluit ad extra // Sed dicit sed sunt tales
emoroydes in ano vel in matrice
et non aperiuntur possunt ...
ab egritudinibus eveniunt per
retentionem menstruorum // Dicendum quod
sic quia sicut ... malarum ...
a bonis et deinde causarum in longo
... resolutio nisi sensibilis ...
... sed sit difficile quia natura exhalat
sanies et alij de ... et
in quo casu ~~qui invenire scientie~~ // ~~Et~~
~~possibile est ut appareat~~ hic ponit modum
in notitia causa et primo facit hoc primo /

videt cauda duo. ibi 2a et ad punimus
inferculo / prima ergo ex dictis in cura capa
dictis, quam / ad 2am partem dicit quod quando inde
tur ipse emoroydes ani cum sint minime
ani cum sint mamille, dicit quod curandus non
post videri quod forte melius est si re
ptere et here ad hoc aut ut cognoscatur
scatur in veritate ad minus quamvis
rei multum magne et fraudulenter
exeuntes ab ipsis emoroydibus et per hoc
) Sed emoroydes. hic ponit cap
curaz / et duo facit / quia primo ponit
curaz emoroydarum generaliter / 2o cum
tiner specialiter ad curaz emoroy
darum verrucalium in quibus sunt dolores sicut in fix
onibus clavorum vel ungibus aperte patet
quod habent clavum infixum in loco doloris
ibi 12a in fine capituli Sedeat hic. prima in
2as quia primo ponit curam curaz / 2o curam
blandimentam et reprimit acutus
ibi 2a Et de leniticatione cap. prima in
tres quia primo ponit et ostendit necessitatem
curationis cap. / 2o ponit curaz cap.
lenitivo nota ad. 17. 3a / 3o solvit
dubia duo / ibi 2a quare oportet ut liniatur
ibi 3a Et si non invenitur / quod dicit prima
pars sanus patet // Contra quod a. [illegible]
tunc in emoroydibus necesse est dolores
tamen una cura necessaria curationis
quia dolor in acutus facit prima de bi
litatis multum tamen instantiam vigi
lias prosperationem appetitus ad cibum [illegible]
omnes aliis curationes necessitans
cap. una ipse multum impedit
per naturas retentiones est oportet intendere
curationem cap. / causa eum nempe coytus
est nota per dolorem et quia ubi fit
fractio delectabilis in neptabilis
et quia fit in fractio neptabilis non fit
per naturas attractio in eius reten. affligit
aut a vice / 2a causa mitte non dolores
una est magna constrictio propter multi
tudinem et magna repletione / 2o causa soliditas
et ex isto fit solutio continui cum magna
violentia est causa maioris doloris // duplex
soliditas agunt nervositas nec
nervositas autem est causa sensibilitatis
et per consequens magni doloris // Sed dubium quando
tenerus fuit emoroydes magis
sunt dolores // dicendum nec est aut quod
anguntur magis cum sint anguis
hic cap. omnia quare capita vix
cum replentur statim apiuntur aut
fiat magna extensio // hic a vice
loquitur de non anguinatis / autem
anguinare sunt sicut dolorem aut sicut
magis dolorem impedit coytum
et per naturas retentiones quia cap. oportet
curare // Et oportet ut / hic a vi / in brevi
ponit cap. curam / et patet quod dicit // Contra
quia dicit quare oportet ut liniatur et separetur
ad medicinam ista littera potest multipliciter
exponi / prima sic quare oportet ut liniatur
si fuerit huiusmodi emoroydes ut per
dicamus non faciat dolore augmentari
et separatur ad medicinam propter hoc cum aliis

me... ... ... nec ... multe
medificates totum cura mala est fluit
ad emoroydas et sunt flociat faucia
cia / aliter sunt apertas cap. quando sunt certe / aliter
sunt sedantur dolores / aliter non sunt adeuntes in
sanies et sub ulcerationes cum fanctes
cum apertum fluxum / aliter comprimentes
quando superfluit / aliter vero consolidantes
quando est facta solutio continui ultima de
bitum / 2o potest exponi ut dicat quare oportet
ut liniatur .i. ut sedetur dolores cap.
et sedatio doloris preparetur aut aquietet
eius etiam ista littera vult quod prius curetur
dominus sedatio in dolorem quam alia alteri
dispositio in vel actum emoroydarum ita
ut in ista littera sit et efficiat aliam / ad
partem tamen nequam dicit vel dixerat
in emoroydibus et ut haec causa stat dolores
/ 3o potest exponi ut dicat a vi / quod quia
quia ubi est quod in emoroydibus causa
est vehementer dolor et quia ipse impedit
coytum et generationem / oportet ut liniatur
.i. ut curetur primo cura lenis Et separa
retur parietes ad curandum quia nisi cu
retur ipse anguinabit et cum erit
anguinate non valebit cura lenis
prima necessaria erit cura fortis cum ferro
aut cum igne // Sed dubium utrum emoroydes
mittes debeant curari omnes aut dimitti una .1o.
aperta sicut in emoroydibus cum // duplex .2o.
si una sit emoroydis et sit anti
qua dicit ne curari // ad primam dicendum quod si sint
plures emoroydes et fuerint antiquae marod .1. Ad pri. vet. secundum
expedit unam dimitti quia si omnes
claudentur periculum esset de ydropisi
sicut de emoroydibus mittes si una sit
aut duo dimitti tamen vel et non curentur
quia periculum esset et de ydropisis et ca
nideratur sicut communiter tollitur emoroy
des sanari anguinas sicut sanat vel liniatur
vel liniantur. hic a vice / solvit dubia
duo / dubium autem quod solvit est istud
dictum est quod emoroydes mittes sunt
curande et lenire de causa quia anguinet
et hoc cum medicinis lenibus dictis .17.
huiusmodi / sed diceret quod medicinae lenes non sufficiunt
dato quod non sint anguinatae quod dicit
cum solvit dicens quod dicit ad mi
nistratis ferrum in ista quando solvitur
sic procedit quia primo ponit solutionem cum
quibusdam circumstantiis / 2o a vi / ponit
aliam curam alternam sicut ianua fanticia
cum non curatio medicinis dicto / 3o declarat unum
dictum in actum circumstantiis / 4o iterum revertitur
ad ponendum aliam circumstantiam
facit ibi 2a Cum quis voluntas
est ibi 3a Et si fuerit emoroydes
lite ibi 4a et ligentur per convenientiam
prima pars patet // Contra quod si emoroydes
sint morbus multipliciter ledens ut
dictum est si non removeatur cum medicinis
lenibus dictis 17. ... ut removeatur

agros removent dum sunt corrupta in apostemationali. si non valent illa removere accedant ad ferrum secundum modum predictum
[illegible] de cura emoroydarum cum ferro, et idem est fiendum cum emoroyde est cum cancro 2a de [illegible] quia ad tales [illegible] applicari instrumentum [illegible] manum et [illegible] potest ad alias autem non potest applicari manus cum ferro et est incurabile // Amplius cum sunt in collo [illegible] aliquid de substantia colli non est periculum, quia post applicari medicinam consolidativam, et locus est aliqua [illegible] carnosus [illegible] fiet cura consolidativa. si autem [illegible] de substantia [illegible] loco est nervus [illegible] periculum est de spasmo et non potest applicari [illegible] et non fiet bona consolidatio / facta autem [illegible] oportet applicare illa que ponuntur in textu quia locus est aptus ad receptionem. Amplius [illegible] mali [illegible] remanet [illegible] illud [illegible] illis [illegible] constringitur [illegible] consolidativa
// Cuius voluntas. hic auctor ponit [illegible] farina in ipsa cura et quod [illegible] conveniunt ipsam curam [illegible] fluxus sanguinis etc. //
Conclusio quod facta operatione sicut [illegible] et in actu et operatione [illegible] ponit in domo sua ut [illegible] substantia [illegible] et non fluat, dicit et elevatis pedes ad superiora quia [illegible] non ita descendet et faciat eos adherere [illegible] ut non laboret in tenendo ad [illegible] et ponat in manum [illegible] in vulnus sua pannos infusos in aqua [illegible] fluxus sanguinis et ponat et [illegible] ad dorsum et [illegible] ut puta super [illegible] et [illegible] ut fiat diversio / [illegible] autem [illegible] adhe-rere et per hoc intellige [illegible] in [illegible] quia tales [illegible] adhe-ret et [illegible] et [illegible] appone [illegible] autem [illegible] et [illegible] non fiat [illegible] fluxus de [illegible] ad [illegible] et de [illegible] ad [illegible] appone pannum [illegible] illis [illegible] et [illegible] et [illegible] etc.
// Et si fluunt emoroydes. hic auctor [illegible] ad [illegible] dictum [illegible] etc. // Conclusio [illegible] emoroydes non sunt [illegible] propter duo primo quia periculum est de fluxu sanguinis [illegible] secundo quia [illegible] malum [illegible] post [illegible] quas [illegible] // Et eligatur [illegible] hic auctor [illegible] ad [illegible] farina [illegible] et [illegible] facit hoc
2o solvit [illegible] ubi [illegible] quod [illegible] talia [illegible] ad [illegible] fluat / [illegible] ad [illegible] dicit [illegible] capitulo [illegible]

.No.[illegible]

.No.[illegible]

Marginal notes: "[illegible]" ; "2a [illegible] est ut [illegible] longa grossa" ; ".No.[illegible]" ; ".No.[illegible]" ; "[illegible]"

[illegible] emoroydes [illegible] debet [illegible] solvit et patet et ipsa [illegible] est [illegible] est [illegible] tollendo [illegible] soliditatem [illegible] fiet magis [illegible] et [illegible] ita doloroso [illegible] dolo-rosam [illegible] et [illegible] et facit ipsam ap-tam [illegible] etc.
Et [illegible] hic auctor [illegible] specialiter ponit curam emo-roydalium in [illegible] habent clavos affixos etc. patet quod dicit // Conclusio quod [illegible] [illegible] quia faciunt [illegible] ipsa [illegible] et faciunt ipsam aptam [illegible] quia [illegible] // Si autem [illegible] quando [illegible] hoc quia [illegible] dixerat [illegible] // [illegible] hoc [illegible] ut [illegible] talia et [illegible] in emoroydibus [illegible] et [illegible] ad [illegible] in quibus videtur [illegible] habeat [illegible] clavos affixos etc.
[illegible] hic auctor determinat de quibusdam morbis in [illegible] que [illegible] collo matricis, et [illegible] hos morbos, 2o ponit [illegible] ibi [illegible] // prima in 4or quia primo [illegible] morbum / 2o alium / 3o alium / 4o et [illegible] ponit [illegible] et [illegible] ibi 2a [illegible] mulierum ibi 3a [illegible] additum ibi 4a [illegible] dicit [illegible] // Conclusio [illegible] ubi et idem [illegible] mulierum [illegible] ibi [illegible] morbi in [illegible] contingunt in mulieribus et non [illegible] et [illegible] morbus in [illegible] est quia in [illegible] collo matricis est una caro addita grossa multa [illegible] a [illegible] [illegible] ut in pluribus [illegible] mulierum [illegible] cum duobus [illegible] autem est [illegible] morbus in [illegible] est caro addita [illegible] et est in [illegible] mulierum et ego vidi in una [illegible] et ab [illegible] ut illius [illegible] et [illegible] morbos [illegible] // Conclusio [illegible] in [illegible] et [illegible] in mulieribus [illegible] et [illegible] illa [illegible] [illegible] mulierum [illegible] fit [illegible] ut [illegible] dicit [illegible] quia inter ambos [illegible] est [illegible] ad [illegible] et [illegible] transit [illegible] 2o quia inter [illegible] est una vulva [illegible]

mulieris et h[abe]t ibi p[ar]t[em] sponsa a[lia] virga et [illegible]
ri coytus ipsi impediret mechanismum virilem
exerceretur aliq[ui]s dubitet quomodo posset fieri
coytus quando esset res illa sicut vulva illa
p[er]fecta quia autem non esset p[er]fecta ad[huc] non posset fieri
alterum dubie / quia ille morbus in modo q[ui] est
in mulieribus dicitur virga et est in femore
re[spon]d[e]t ratio est quoniam sub coytu veniens
et extenditur in mulieris tamen coy
tus et impedit virg[am] approximari illi
mulieri cum redibet / et quia advenit
illi sicut illa virga ut faciat in aliis
mulieribus sicut fit in circumcisione
coytum .i. quando est capella mulieris huius
illam virgam h[abe]t eam ita p[er]fecto modo
quod potest supponere alias mulieres et
[illegible] cum illa virga et cum suis
testiculis // Ultimo autem dicit quod sunt sic
.i. illa res similis ad modum vegetali
ri crescit in estate et abreviatur
in yeme / ista magis res est sicut unius
polipus / polipus autem videtur magis crescere
plus in estate p[ro]p[ter] fluxum humorum et
in yeme abreviari p[ro]p[ter] q[uod] eius cor
// amplitudo est et c[etera] p[ro]p[ter] q[uo]d sicut una racio
[illegible] dilatatur i[n] calore et in ye
me constringitur a frigore // Quantum ad ultimam
p[ar]te[m] quidam parthigeneo et [illegible]
[illegible] in illo ultimo morbo in modo q[ui]
augmentetur in estate et abreviatur
in yeme / si vinus [illegible] negat id
aut forte ratio negat id [illegible] non
posuit in loco p[re]allegato [illegible]
Virga de[cem] hic ponit cura[m] istorum mor
borum / et p[rimo] 2[um] morbi s[cilicet] virge et alba
thira / 2[o] ponit cura[m] primi / 3[o] ponit cu
ram ultimi s[cilicet] fissuris ibi 2[a] Carnē
no[n] aaz ibi 3[a] et fissuris / p[ri]ma i[n] pa[rte] p[a]t[e]z
// Concludit q[uod] d[e] virge et albathira cures .No.3
ut de[clarabitur] sint p[er] talis res addita q[ue]
est sup[er] femore mulieris quia magna
quia p[ro]p[ter] tria res ipsa quoque sit incidat
radicitus cum suis radicibus ut non
remaneat morbus nec sedatio si eis
remaneret aliquid tunc remaneret
sedatio vel et ideo remaneret ut
tota via [illegible] et [illegible] vadat
ad [illegible] minus [illegible]
remanerent illi [illegible] extrinseci
fierent dum res non bona [illegible]
/ dz autem mulier iacere i[n] [illegible]
stare supino corpore et d[ebe]t ligari
[illegible] ut non moveatur p[ro]p[ter]
[illegible] d[ebe]t autem q[uo]d incidi
radicitus ut non accidat fluxus
sanguinis [illegible] huius est quod dimittitur aliquid sic
de [illegible] p[ro]p[ter] remanet venter et
[illegible] quia sunt maiores in [illegible]
morbi quam in radice cum sit res [illegible]
[illegible] et [illegible] evellitur radicitus
p[ro]p[ter] venas ibi et [illegible]
non fit tantus fluxus et [illegible]
[illegible] in ipsis q[ui] mutilantur q[ui]
q[ua]n[do] mutilantur [illegible]
non fit fluxus sanguinis ita magnus [illegible]

addere p[ro]p[ter] mutilanda ut de pede aut de manu
// amplius p[ro]p[ter] remanens tenet p[er]t[em] venter
extensam q[ui] non potest ita claudi nec simul
[illegible] // si autem diceretur q[uod] in cura ipsius
morbi ablacio rei [illegible] // dico q[uod] non .d°
est necesse quia ad remanens posset et cum radix a I .d°
p[er] et impediret aplicationem viri
ad mulierem et nocere [illegible] magis
quam vir haberet p[er] illam virgam // Carnē no[n]
hic ponit curam alterius morbi i[n] modo
et p[ro]p[ter] q[uo]d dicit // Concludit q[uod] ratio sibi ponit
curam p[er] incisione et alii dicunt quod
fit incisio [illegible] modus quidam .no.3
[illegible] est in incisione [illegible]
q[uod] mulier sit i[n] domo sua et teneat
pedes elevatos et hic non videtur ce
[illegible] do[ce]t sic in incisione primi morbi
et ideo non [illegible] ligare mulierem
[illegible] mulieres tunc res [illegible]
[illegible] ab[illegible] cum [illegible]
[illegible] et p[ate]z q[uo]d // Et fissuris de[cem] hic
ponit curam alterius morbi i[n] modo .No.3
et q[uo]d p[ate]z // Concludit q[uod] radix huius morbi
q[ui] ut dixi assimulatur polypo quia est
[illegible] et non possit ad eam p[er]
venire cum instrumento [illegible]
[illegible] est de [illegible] circumstantiis
[illegible] ut [illegible] cum manu aut cum
[illegible] et ligetur donec cadat p[er]
[illegible] q[uod] talis ligatura p[ro]hibet
a fluxu sanguinis / ratio autem dicit p[ro]pter
[illegible] — [illegible] / dicat
[illegible] q[uod] incidat intelligit q[uod] incida[tur]
quando non cadit facta ligatura q[uod] facta
ligatura est facta [illegible] non
[illegible] q[uod] venter [illegible] et non ad
venit amplius [illegible]
est timor de fluxu [illegible]
Vindoq[ue] agregatur in [illegible]
hic dicit / incidit determinare
de quibusdam disposicionibus [illegible]
disposiciones [illegible] et maior
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] aquositas et ventositas
[illegible] vel apostema aquosum et ventosum
/ et p[rimo] determinat de aquosis vel de
aquositate [illegible] / 2[o] de ventositate ibi 2[a]
quia est [illegible] / p[ri]ma i[n] [illegible] p[rimo]
[illegible] istas disposiciones / 2[o] ponit signa .No.3
/ 3[o] curam ibi 2[a] signa [illegible] ibi 3[a] cura[ti]o
[illegible] in p[rim]a p[ar]te p[ate]z // Concludit q[uod] iste disposiciones
non [illegible] nolo non [illegible]
[illegible] q[uod] videbatur forte sibi
q[uod] [illegible] non p[er]fecte tractasset / sine
[illegible] posse intelligere q[uod] sint
et cognoscere [illegible] disposiciones distinguere
a mola / nam mola non fit nisi cum
mulier utitur coytu / sed iste disposi
ciones fiunt sine coytu [illegible]
quia agregatur aquositas [illegible]
[illegible] et ita extendit [illegible] .d°
[illegible] q[uod] videtur mulier [illegible]
[illegible] // [illegible] quo cognoscitur

talis dispositio ab ydropisi // Amplius diversi
ficatur nec ista aquositas sicut ventro
sitas quia aliquando fit in gravitate aliquando in
sua aliquando in dextro aliquando in sinistro // Ad
primum dicendum quod talis dispositio distinguitur .d.
ab ydropisi ascite per hec signa quia in .6.
ascite tumor est magis equalis
circa totum ventrem sed in aquositate ma
tricis tumor est magis infra umbi
licum // Amplius cum tali aquositate ma
gis iungitur lesio, difficultas urine
et egestionis quam in ydropisi quia matrix
est multum illis [illegible] vicina // Am
plius in aquositate matricis [illegible] totius
videtur magis sana quam in ydropisi
est multum cacochimia et infirma // .9.
Ad 2m dicendum quod aliquando accidit illa
diversitas secundum quod [illegible] ventrem humor ve
nit quod mulier per fortius non accidit .6.
illa diversitas / quomodo autem talis aquositas
possit removeri in matrice dixi supra
et dicit Avicenna in capitulo proprio etc.

Signa. hic ponit signa et videtur
et generaliter, primo ponit signa et causa ut
est in toto mulieris quia per retentionem
suffocationis matricis per unam suffo
cationem eius nutrimentum convertitur in aquositatem
et ideo ista dispositio valde paulatim inci
pit / sed ydropisis magis subito quia id
quod convertitur in aquositatem in matrice
est modicum .s. alimentum matricis / sed id .d.
quod convertitur in aquositatem in epate est multum .6.
.s. chilus totius corporis / retentio autem menstruorum
in relatione ad nutrimentum medium signum
et per retentionem menstruorum intelligere oportet
causam cuius quod potest debilitare matricem infrigidando
aut privatione ut in pluribus aut
conveniunt secundum abortivum et partum difficilem
propter magnam resolutionem spirituum quia fit
in illis actibus et maxime fit in mulie
ribus humidis debilem matricem ut patet ille
quam ledunt quolibet odore fetido et de illis .d.
supra facta est mentio / et multiplicantur
.i. sentiuntur rugitus ventris supra circa .5.
locum qui est sub umbilico nam cum multi
plicatur ista aquositas et aliquid
de ventositate generatur quia mora ad
motum inviscatus causat rugitum
et accidit in inferioribus ventris .s. in
loco qui est sub umbilico a pomo
et residet cum aquositate ad partes illas mole
cum / et quamvis fit sicut ydropisis que totius
ventris tumor est magis in inferio
ribus et hoc est in processu passio
et huius aquositas fiunt plurimum
propter nutrimentum / et quamvis extenuat sed per qua
rem aliquando propter humorem ventris
plenum et propter motus quos [illegible] sua.

matrice ex aquositate et [illegible]
menstruorum et quamvis exit aqua multa quando
aperitur collum et os vulve / et necessi
tas sit mala complexio non sit in specie .d.
dubium quia deberet sentire frigus in femine .6.
et per hoc non videtur sed per generantem // dicendum
quod non est verum nam in ydropicus sen
tit frigus in suo femine // nam valet
motivum quod contingit fieri quia mulie
ribus fetum mortuum sentit in suo fe
mine frigus et huius aquositatem
quia fetus mortuus est res cum ca
lor naturalis non potest applicari saltem
quo ad [illegible] illum in
frigidat et infrigidat frigidat
aliquas quia infrigidatur totus fetus // sed di
ceres ita deberet totus esse calidus
quia partes quas tangunt aliquibus mulie
res quando [illegible] calefiunt et ille calefaciunt
alias et sic totus redderetur calidus // dicendum
quod non est verum quia calor frigeret ab
illa re mortua sicut in aquositate
[illegible] et in ydropico et in aquosita
te [illegible] est res cum qua et ad re
tentionem et ad [illegible] calor naturalis
potest frangere et ideo tota calefieret et
remanet calida usque ad finem vite etc.

Curatio eius. hic ponit curam et po
sita distinctione in tot partes quot
sunt remedia que ponit sed non sit vix
[illegible] statum qui est eius indigentia // [illegible] .d.
a principio et maxime quando [illegible] .6.
[illegible] non [illegible] signum
quia in toto est rubedo et [illegible]
[illegible]
[illegible] calor [illegible]
amplius non multiplicabit aquosita
tem // Amplius [illegible]
et alia [illegible]
[illegible] sanguinea
[illegible] de febre aut de
[illegible] ad loca suffocationis
// dicendum [illegible] bona quia consumit .d.
aquositatem et removebit malam comple
xionem // dicendum quod [illegible] nulla est bona .5.
in isto casu propter magnam repletionem quia
[illegible]
propter malam repletionem est mortalis
et [illegible] non haberet proprietatem
morbi [illegible] morbo quia
cum tollit aliam [illegible] minor / exer
citium [illegible] calorem
et resolvit superflua aquosa et [illegible]
[illegible] et pau
[illegible] sol
[illegible] intellige
annexa [illegible] necesse
fac eam sedere in rebus [illegible]
tibus aquositatem [illegible]
ut balnea sulfurea et aluminosa
et balnea [illegible] et [illegible]
[illegible] rubea [illegible]
sedere in aere balnei [illegible]

finaliter sicut faciunt mulieres // dubitatur quare cum .d°
collum matricis sit satis amplum et cum
nervus possit inde expeditius dirigi
// dicendum quod hoc est ita clausum et sic illa .S°
que iacet in collo matricis est debilitata
quod non potest actuare membrum quare non agitur
et ideo bonum est ire ad balneum // dubitatur dicendum .S°a.
est et melius quod periculum est curare
cum — talibus quia aperiunt collum quare
subito flueret aqua amnios unum
licet non possit mori subito passio
ut per pr° ydropici vivunt
et ideo docet aliter quod curant primum
et patent / ultimo docet supponit
elleborum in os vulve et si lex quod nondum .No.z
illa dum dimittit ne minus aperiet
et per quod non subito emanet aquo
sitas et mulier deficeret // dubitatur quare non docuit .d°
docuit curare tales aquositates cum non
curantibus aquositatem ut per pillulas
mezereon et yera ruffi — et alie
// dicendum quod hoc non fecit quia putavit .6°
quod illa levia dicta sufficiant / si aut
non sufficiunt de hoc ipsa folna / si quid
quod debent ad minuendam res quam appo
nantur in emplastris ydropicis ut
manifestat aquositas cognoscitur dicens .6°
quod aquositas manifestetur // dicendum quod
aquositas maior videtur ex eo quod est causa
causa est superflue sicca et quod est grossa
non potest exire per sudorem quare caput
quod aliquid iam resudat per caput per sudorem
et dicit extra non propter nullum signum
hoc est signum potentie // amplius
dicendo in experientibus signum dominium
nec et super tali aquositate proprium in medi
cazione in aliis rationibus si vult et ego
ne depedere debet a tali aquositate // ordines .d°
quo sic quod indigens in vena et egestio
dependeat ab aquositate matricis
// dicendum quod hoc potest fieri in nullus alius .6°
morbus est pus et indigestio est in
urina et egestio ut fit ab ista
quam aut alter morbus est difficile
est hoc iudicare de signis et consequentiis et
q Vandomere et ce · hic tractat de ventositate
matricis et eius inflatione / et primo ponit
eius causas et varietates eius signis / 2° ponit
curam ibi 2a confert ad illud · prima in tres
quare primo tangit causas ventositatis et inflatio
nis matricis / 2° solvit quoddam dubio
ponendo quasdam varietates et quasdam
ibi illam variationem / 3° solvit ad dubium
ad solvendum pondo signa ibi 2a aut signis
// Conditur quod dicit quando est capax in hoc est
ratio quando — tunc prima causa est causa ut veni
mat in flatio et ventositas in matrice et
ista per sui casus et per cursio et sic id

et ca · ce · a° sicut eius ut esse potest aque sive
aut sit necho in cunnu quam ea illud causa
propter partum egritudinalis ut aborsus partus
defectus et sillia resolute ita quod spiritus sic
quoniam omnis matricis quare in illa quoniam
accidit dolor resolutus spiritum et accidit
matricem alterari a frigiditate quare debili
tatur eius causam et agens in pocalli inclu
ginat inflationem et ventositatem / dicitur
aut ventositas et inflatio quare inflatio dicit ven
tositatem minorem quantitate et maiorem .d°
substantia // si aut quare quo dicit ista dispositio .6°
ab ydropisi timpanica // solutio similiter
dictum sit de aquositate quod dicit ab ydro
pisi ascitem ut dictum sit supra et ideo
non expedit repetere // Aut signis · hic
solvit ad unum dubium ponit circa
dicta / et primo solvit dubio / 2° ponit aliquas
varietates / 3° in illis ponit variationem
ab quapropter ibi 2a coartando ventositatem
ibi 3a Et in illa quod est varietate // dicendum
ad primam per primum diceret quare dato quod ventositas
multiplicetur in matrice sicut eas dictas
quo potest ibi retineri cum in matrice nisi in eius
collo sicut minus licet nec et collum sit satis
amplum videtur quod statim deberet exire
// solvit quare aut quare sive faciunt opilationes
coartando musculos et totaliter oppilando
collum quare nichil potest egredi per quod retineatur
tamen illud quod generatur de ventositate simpliciter
in gravitate vel substantia matricis ut nichil ita
expellat / et ista solutio est patens et per istam
dissipatur aut non quod ad istud dubium est
alia solutio et dabitur statim // sed dubitatur quare per
defectus aborsus casus percussio et sillia .p°
videtur calefacere et non inflare
// Amplius talis frigiditas non facit illas clau // Amplius illa frigiditas non potest claudere os matricis .2°
siones nisi quare spasmificat collum spas .3°
mus aut colli videntur facere ad expul
sionem sic spasmus ani et colli vesice
faciunt ad retentionem ut innuit ab ixxa
thuq de causis morbi et confessionis .o.m
per maius sive gonorrea // quam hoc
multi abice // neque valet instantie .ad.p.m.
quare illa per se non infrigidet in partes
mensis et ut et post inducitur tamen
fulcim per opilat // Ad 2m dicendum quod frigiditas .ad.2m.
potest claudere et coangustare illud
nec tamen illud foramen est famo carnosum .ad.3m.
sum quod habet multum // Ad 3m dicendum
quod ibi non est spasmus sed opilatio aut quod
ille spasmus non facit ad expulsionem
eius sed in collo / si facit ad retentionem
eius quod est super collum / ventositas aut
est supra // Coartando ventositatem · hic
adnec ponit aliquas varietates et primo :/d°
quod dicit // sed dubitatur quo potest esse ventositas
in matrice in generali sicut tanta et taliter
quod sit in uno angulo ut puta in dextro

:/ Utrum partus difficilis aborsus
casus percussio et sillia po
ssunt esse causa ventositatis et
inflationis.

:/ Utrum quo possit esse ventosi
tas in matrice et in tota
vitate sua in uno angulo.

.6o

.No.3

quod non nascatur ad sinistram et quomodo cum ibi non
sit aliquid impediens transitum de uno an-
gulo ad reliquum // Contra in consequentia non
est aliquid impediens sed ventositas gravans ventositatem
et coartans collum [illegible] quam coartat
[illegible] totam [illegible] ut dextra et ventosa
ventositas [illegible] reclusa in sinistra
/ quam etiam coartat tota sinistram et
hic ventositas [illegible] in dextra, quare autem
recludatur tota [illegible] et non etiam
hoc evenit propter debilitatem [illegible]
[illegible] alterius / [illegible] hoc autem contingit in
[illegible] autem in [illegible] intelligit
[illegible] alia patet // Et illa
quae est in varietate. Hic ponit [illegible]
[illegible] in illa varietate / et patet quod dicitur
// Concludit quod illa ventositatem quae est in varietate
et debiliore potest multipliciter intelligi primo
debiliorem quae minor [illegible] et isto modo
[illegible] non esset vera cum maior sit illa [illegible]
[illegible] tota [illegible] in complemento
nobis [illegible] manifestum quod illa quae est [illegible] sola
[illegible] autem quae est in [illegible] et [illegible]
[illegible] 2o potest intelligi
debilior quae sublimior et isto modo et [illegible]
non est vera quae sublimior [illegible] in potentia
et in illis [illegible] gravius [illegible]
[illegible] / 3o potest intelligi debilior
quae ad debilitatem [illegible] et ad debiliorem
[illegible] et isto modo [illegible] et potest [illegible]
[illegible] debilior cum videtur [illegible] .No.3
ventositatem in [illegible] quae [illegible]
[illegible] / 4o potest intelligi debilior
quo ad [illegible] in [illegible] et isto modo [illegible]
potest esse vera [illegible] ventositas [illegible]
[illegible] est debilior [illegible]
non possit ibi permanere quia via [illegible]
est [illegible] lata [illegible]
[illegible] facilior [illegible] collum non
ita facilior potest [illegible]
[illegible] in altera [illegible] illa autem
quae est in [illegible] et in [illegible] illorum
[illegible] minor [illegible] est magis
debilis plus resistens expulsioni
cum sit in loco arduo et stricto [illegible]
[illegible] // Cum sit forte [illegible]
ad [illegible] dat alias solutiones
ponendo signa [illegible] dispositionis et [illegible]
[illegible] / facit hoc / 2o ponit [illegible]
[illegible] in [illegible] in hac [illegible]
/ 3o [illegible] ad [illegible]
in ista [illegible] specialem [illegible] Et fortasse
remanet [illegible] Et extenuant
[illegible] ponit primo [illegible] / signa quae [illegible]
[illegible] et quae apparent in [illegible]
[illegible] / 2o ponit signa magis [illegible]
[illegible]
[illegible] Et quae est permutabilis / quoad
[illegible] solvit [illegible] quo [illegible]
ventositas posset [illegible]
[illegible]
[illegible] digestiva sit delata in [illegible]

et hoc non repugnat [illegible] est [illegible]
et [illegible] ponit signa et patet // Con-
[illegible] et digestio [illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ita sit [illegible]
[illegible] digestio [illegible]
[illegible] et digestio debilitatem [illegible]
[illegible] signa
[illegible] debilitas
[illegible] // [illegible]
in collo potest [illegible] ventositas [illegible]
[illegible] et in [illegible] ventositas [illegible]
multiplicabitur [illegible] ut non
potest [illegible] sit in varietate [illegible]
sit in [illegible] / signa autem [illegible] ponit
et [illegible] ventositas facit [illegible] inflatio-
nem [illegible] facit dolorem [illegible]
[illegible] quae est super pectine quia ibi est lo-
cata [illegible] / et humor et aliquando
[illegible] usque ad [illegible]
[illegible] et est [illegible] dolor [illegible]
[illegible] et ydropisis [illegible]
[illegible] / dicit autem [illegible]
te quia [illegible] in ista [illegible]
[illegible] in [illegible] sit est in
illis [illegible] ydropisis / [illegible]
aut [illegible] ab illis patet [illegible]
// Et quae est permutabilis. Hic ponit
signa [illegible] sumpta [illegible]
[illegible] // .No.3
Concludit [illegible] inflammatione [illegible] est
permutabilitas [illegible] dolor et humor
quia videtur humor et dolor in una parte
[illegible] in alia [illegible] ventositas agitat
[illegible] ista permu-
tabilitas potest [illegible] remedio
[illegible] quorum [illegible]
sit resolutio et propter resolutionem videtur
dolor et humor permutari de uno [illegible] ad
[illegible] / [illegible] autem tali remedio
calidorum [illegible] dolor /
et humor et [illegible] talis permutabilitas
quam est tantum [illegible] ventosa
est ita grossa [illegible]
media aliquid [illegible] resolutive [illegible]
[illegible] videtur [illegible]
[illegible] et [illegible] de facto // [illegible]
de facto talis mutabilitas posset intelligi [illegible]
[illegible] quia quam [illegible] de parte dextra
ad sinistram ita [illegible] non videtur
[illegible] in parte dextra et
non [illegible] in sinistra / et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] expulsionem et [illegible]
[illegible] / sit autem [illegible]
[illegible] ventositas [illegible]
et [illegible] solutiones [illegible] ita et sit [illegible]
[illegible] ut [illegible] quia [illegible]
ut [illegible] Et quae [illegible] est [illegible]
[illegible] pulsatio autem [illegible] non sit [illegible] quia pul-
satio [illegible]
[illegible] sit pulsatio [illegible]
[illegible] quia ventositas [illegible] et illis [illegible]

vel pulsatio vel perditio sicut ventositatum
in sompnis emissio quia tales mulieres
multas ventositates emittunt in som
nis quia partum quia ventositas est multiplicata
in intestinis per compressionem ad matricem aut
penetrat de matrice ad intestina aut
et per vulvam emittunt talem ventositatem et in
sompnis .i. alii ab eis mox manifestum
et — pertinet simpliciter tales est quia
vaporationes ex humoribus talis sedat
ad dictam pertinet et ventositas de qua
fit sermo in isto auctore quibusdam ventositas
circa umbilicum et pectine non illa
non sedantur aliquibus remediis et propter
significat futuram ydropisim sed ista
sedatur cum tali fetore [illegible] et propter tales
mulieres non [illegible] natura ad y
dropisim et ista ventositas magis recipit
remedium per calefactoria quia non ita coarta
ta per circumvolutiones et revolutiones // Amplius
talis fit circumpressione distrasia et tam
[illegible] fit in [illegible]
[illegible] et [illegible] de qua est sermo
in auctore allegato fit in debili naturali
[illegible] et [illegible] et hec ventositas
reddit eam reddens [illegible] quia [illegible]
adiuvat eam — ventositas quia debilitat
eam naturaliter et hic ut expositum fuit est
unus modus permutabilitatis eius et [illegible]
[illegible] mutat eam in [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] quorum
[illegible] ventositates
que in intestinis [illegible] per compressionem
quia [illegible] in [illegible] intestina
[illegible] quod vocatur [illegible] et au
[illegible] in ea [illegible] .i. inflamari
locus ille qui est supra pectine ad dictam
ydropisim in qua inflamantur magis
ylia et loca que sunt magis super umbili
cum // Et sequitur remanet. hic dicit, pot
[illegible]
[illegible] et ita remanet ea multi
plicans ventositatem ad resolvendum [illegible]
non valet remedia et quia membrum
est membrum non nobile nec [illegible] est multum
molesta durat ista egritudo longo
tempore [illegible] vite ita forte quod mul
lieres nobis vivunt nullo [illegible]
ista passione sic [illegible]
haberet ipsam passionem et in ista non multum
valeret remedia [illegible] potius noceret
et in ista ventositate dicit ab illa de qua
fit sermo in illo auctore quibusdam ventositas
[illegible] umbilicum quia sibi non conferunt
remedia [illegible] in ydropisim
in qua [illegible] quia non
fit cum [illegible] membrorum // Sed
[illegible] quo potest cognosci quod sit durabilis .dº

[illegible] vite // [illegible] quo cognoscitur et duobus
primo quia remedia non conferunt, 2º quia non
[illegible] membris [illegible] in [illegible]
[illegible] ventositatis // Et [illegible]
[illegible] ad [illegible] et dicit
[illegible] quod [illegible] ventositatis
est [illegible] dominium suppositum
[illegible] non potest aliud facere
nisi quia [illegible] et ventositas
et [illegible] humorum non
[illegible] supplendum est [illegible]
[illegible] // [illegible] ista passio fit
mulieribus [illegible] et [illegible] copu
lantur [illegible] in [illegible]
claudunt [illegible] et [illegible]
[illegible] et putat mulier se [illegible]
[illegible] per [illegible] vera [illegible]
quia [illegible] per [illegible]
[illegible] que [illegible] diminuunt ad
[illegible] adeo [illegible] debebat
[illegible] membra et corpus humanum
[illegible] ventositates [illegible]
[illegible] in [illegible] quia ventositatem
// Si autem [illegible] eius [illegible] aut per
[illegible] // [illegible] impleri
non [illegible] distrasia [illegible]
actum [illegible]
[illegible] ad aliud. hic ponit [illegible]
[illegible] 2º quia non [illegible]
[illegible] ventositatis [illegible] in gravitate
[illegible] et [illegible] ponit
eius signum et [illegible] ibi 2a [illegible]
[illegible] in 2as quia primo ponit re
media [illegible] et ab
[illegible] 2º [illegible] ab [illegible]
et [illegible] ibi 2a [illegible]
[illegible] in 2as quia primo ponit
remedia [illegible] egritudo est recens 2º
[illegible] ibi 2a [illegible]
sit egritudo quantum ad primum // [illegible] quod totas
[illegible] humoralis
humoralis [illegible] est in matrice
multiplicata per viam [illegible]
aut est in toto [illegible]
in [illegible] propter debilitatem [illegible]
[illegible]
[illegible] matrem
[illegible]
cum aqua [illegible] et logodion
ventositatem [illegible] aqua [illegible]
petrosilium feniculi [illegible]
[illegible] feniculi et apii
[illegible] est recens [illegible]
non debilitando [illegible]
[illegible] et apta et non [illegible]
[illegible] aut egritudo
antiquatur [illegible] ubi [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] egritudo antiquata

nocivi propter hoc expedit mitare fortias
sufficit dare in b^a^ dosi // Et quia sup
ponuntur. hic ponit remedia quibus extra
approximatur / et primo ponit unum in forma
suppositorii / 2º unum in forma embrocatio
nis / 3º ad in forma emplastri / 4º ad in forma
sternutatorii quo solvit nudas duo ...
et approximari ventosas / ibi 2ª Et quia
embrocantur ibi 3ª et quia ponuntur ibi
4ª et quia fit ut sedeat ibi quinta et quia
fiunt ibi 6ta et quia apponuntur / vera
Et nota illic quod sit aliquid de ceroquinq
venit gratia resolvendi et terminandi
ventositatem et gratia remodi malam complexionem
frigidam intrinsecus / Dicitur ... ad ... propter ...
re... quae ut ... aromatica ...
carminativis ut ventositatem ut laudanum
muscus et alie species aromatice calide / dicit .|dº
quod sit quia et dispensat quia et non ... quia non .p.a^m^
quaererent ubi esset dolor capitis et mentis
alienatio natura talia inducunt capitis dolorem
...
... species 12 cadas ... / intelligit ... nas
... cadas ut laudanum et muscus et
... cada ... magnum odorem et delectationes
et suaves ... nihil ... delectatur
quod ad mixta emplastris et aliis remediis .9^a^ sic 2º .p.
approximandis in ventositate inflamatio ...
confortando interiorem ... unum ... vel
possunt dici ... quia remediis audictis
emplastris et embrocationibus et aliorum in
telligitur quod possunt admisceri species cadem
ut piper ... et alia quae cadarino
gradu ... ille huius non removentur .9^a^ sic 2ª //
... cadas ...
in hoc considera / albezengi sive caremi
... ut alii dicunt gariofilata etc
... Et ut hic ea. hic ... / post signa
ventositatis in ... villorum intus .2^m^ a^m^ //
et ... in substantia membris / et primo ponit signa
/ 2º remedia ibi 2ª Et ut sumat ^ad cor
signa ventositatis intrinsecus propter quae sentit huius
... ventositatem quae sit ... intus ...
... responsio ... res que ...
... substantiam membris sit terebellum
... . quia hic non humor
... ventositatis / aut ...
... in ... ubi .3^m^
est ... sive ... et videt
... notabiliter separatum dolorem
... intra substantiam membris ...
... sit terebellum ...
intus ^ ... et tumorem ... / ad ...
... dolor ...
ad ... subito ... subito ...
... in alia parte non in alia .4^m^
// ... signa ventositatis
... in ... intrinsecus et ventositatis
... in ... villorum et ... in substantia
membris ^ quia non possunt / ea // ... quod dicit

.dº

.6º

Actor non posuit signa ventositatis sanguinorum

.o^m^ p^m^

.2^m^

intellige quia facit ... dicit post inter
... cum apparent signa inflammationis
dicta in capite ... et apparet humor
... in altera parte ut puta
... in dextra vel in sinistra ...
significat ventositatem in angulo dextro
aut sinistro intrinsecus etc
c Et ut sumat. ponit ... et patet
/ Et intellige quod ... / supponit
quod sit ibi ... ad ...
... ut ventositas
... illud ... ut in pluribus
hic est ... considerat ...
quod ... docet hic approximare resolutivam
ventositatem simul ... humorali
et ... ventositatem ... ventositatem
... et patet // Dubitatur hic
... utrum apostema extrinsecum
a^o^ ... possit causare febrem pu
tridam, et ... non ...
... in bubonibus des
febrium malarum ... ad ... ponit
quod ... in bubone supervenit febris
putrida bubo non est ... signum
apostema ... generat illas febres
putridas // Ideo affirmat ...
... quod ... bubone vel ...
et apostemate extrinseco quolibet non potest
putrida fuligo vel putridus fumus
attingere cor quia remanet putrida
fuligo ... clausa et car
cerata in loco bubonis et ...
... ad extra et non vadit ad intra
Et patet ... quia membra illa extrinseca
sunt debilia / membris autem debilis non potest
transmitti ... cor ut
... de ... et ... / p^a^ prima.
Amplius putrida fuligo et putridus
fumus non potest attingere cor ^ ... calide
quod causet putridam / probatio quia hic
... mortem quae est ... in 3º ille
fumus et ... transmittitur ...
in 4º et sic mortem quia ... in 3º
... efficiunt 4ª / 9ª
aut gradus ... 2ª ...
et 3º de complexionibus et 4º de simpli
ci // Amplius ille fumus putridus
non ... possit attingere cor
quia aut ...
... quia ille ...
... sunt ... possit
ad cor attingere ...
... quia in ...
... illum fu
... putridum // Amplius et ille fumus
... ad ... calo
... attingat cor ...
... consequentia ...
...
quod possunt ... / ad ... ut
... 3º ... // hoc ... sentiunt
... de febribus apostematis
... 2º ... videntur sentire

2^m^ //

cor

.2^m^ .p^m^

.|Utrum apostema extrinsecum
... alio extrinsecum possit
causare febrem putridam.

et sic 2° ars // Amplius videtur posse dici secundum
quod videmus quod nisi extinctio [illegible]
putretur anima [illegible] venenosa [illegible]
[illegible] et ad [illegible] quod et magis
[illegible] in apostemate [illegible] non sit [illegible]
[illegible] materia [illegible] venenosa [illegible] animalis
et aliorum et materia venenosa [illegible]
[illegible] appellatur ad [illegible] in cimiteriis
et aliis locis // Conclusio 2a apostema [illegible]
ut ad propositum spectat sunt duorum modorum
quoddam est de materia calida / quoddam non
de materia [illegible] de materia calida ut de calida
de [illegible] et [illegible] ut [illegible] de materia
colerica aut sanguinea [illegible]
[illegible] de materia calida [illegible] ut [illegible] apostema
flegmaticum ut [illegible] flegma [illegible] / illa
aut materia calida [illegible] ultra caliditatem
occultam maliciam qua vocatur [illegible]
venenosa [illegible] est
illa [illegible] materia / et cor [illegible]
[illegible] apostema [illegible]
laudabilius [illegible] in toto aut [illegible]
[illegible] et in [illegible] toto
habundat colera aut flegma //
2° [illegible] ad hoc ut sit febris [illegible]
da [illegible] humor putridus sit
[illegible] vel tangat cor [illegible]
vapor [illegible] et putridus [illegible]
ad cor [illegible] vapor
putridus ad cor et [illegible]
[illegible] possit [illegible] cordis
ad calorem [illegible] putrida febris [illegible]
aut [illegible] putrido
[illegible] multum distante a corde [illegible]
ab humore [illegible]
per vias latas [illegible] per vias strictas [illegible]
aut humor putridus est vicinus cordi
et est in loco ubi est [illegible]
faciliter attingere potest fumus putridus
ad cor [illegible] //
3° [illegible] in apostemate [illegible]
[illegible] vapor putridus sit magis
vicinus [illegible] et [illegible]
[illegible] et resolutus ad
[illegible] ad cor et ad [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] non [illegible]
ad [illegible] resolvuntur [illegible] magna [illegible]
[illegible] ad pulmonem et ad cor [illegible]
[illegible] ad pulmonem
et [illegible] ad cor ut [illegible]
in [illegible] de simplicibus [illegible]
[illegible] est manifestum
ut apparebat in [illegible] quod [illegible]
[illegible]
in [illegible] ad cor et pulmonem [illegible]
[illegible] / [illegible] aut est [illegible] et hoc
est quia materia est multum benigna
[illegible] habuerit vias
per quas transit non alterat [illegible]
[illegible] est multum ma-
ligna // [illegible] calor febris
[illegible] sit febris et [illegible] non
[illegible] calor [illegible]

3m [illegible] est remissior calore febris putride et [illegible]
[illegible] ut voluerit Galienus [illegible]
[illegible] febribus ad glauconem et alibi /
[illegible] glossatores hoc tenent et
affirmant / ita ut detur [illegible] magis
[illegible] calor [illegible] est in [illegible]
3a gradus [illegible] ethice et putride
[illegible] 3a [illegible] 3a gradus [illegible] aut
6° nota [illegible] est propter raritatem et subtilitatem
spiritus quod non possunt suscipere ita intensum
calorem sicut membra et humores [illegible]
[illegible] palea non potest suscipere
ita intensum calorem [illegible] ignis
sicut ferrum [illegible] non credo fore verum / [illegible]
Galienus in libro de malicia complexionis diverse
videtur ponere quod spiritus plus possunt cale-
fieri quam humores et membra [illegible]
[illegible] vena [illegible] plus calefit
quam alia [illegible] vena est calidior et sub-
tilior alia et propter [illegible]
sanguis arteriarum est calidior et sub-
tilior [illegible] sanguis [illegible]
qui est in sinistro ventriculo cordis [illegible]
ille sanguis arterialis et [illegible] ventriculi
Nota in apostemate calido [illegible] et vehementius
inflammatur et [illegible] potest et [illegible] spiritus
[illegible] calidior et subtilior
[illegible] magis inflammetur [illegible] cordis //
Et confirmatur quod [illegible] putrida est maior
caliditas in membris quam in ethica [illegible] hoc
est quia humores [illegible] sunt plus intense
quam in ethica et hoc non quia potest [illegible] humo-
res inflammari non [illegible] ad [illegible]
[illegible] propter opilationem [illegible] // [illegible] aterca
[illegible] verisimile est [illegible] cor est
[illegible] putrida et transmittitur cordi
caliditas mediantibus [illegible] et [illegible]
accedat ad [illegible]
membrorum [illegible]
[illegible] tunc [illegible]
Nota [illegible] calidi vel [illegible]
in ethica et maioris caliditatis [illegible]
[illegible] et [illegible] aut [illegible]
caliditas [illegible] in ethica [illegible] maior
Si diceretur [illegible] putride
in toto [illegible] in ethica [illegible]
maioritatem faciunt [illegible]
calidi [illegible] ad [illegible] et humores
[illegible] per [illegible]
[illegible] ad membra
[illegible] illam totam maioritatem calo-
[illegible] illis humoribus [illegible]
[illegible] aut
in [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] / si diceretur
[illegible] calidus [illegible] quod ponatur
[illegible] illi [illegible] vel [illegible]
[illegible] illi non [illegible]
[illegible] / si diceretur

nota

ille non cadit calidus in toto/ sed illi qui generati sunt. / Secundo quia non est contra sanitatem
quia neque nocumentum ita deprauatum est
neque informatur neque aut est sic effecte
nocumentum aut apostemate neque sic pr[ae]ter
non possit esse in eodem / aut si essent
apostemata apostemate non neque magno
aliquo essent quod ambo indiget sed // Preterea
a tertia quia subtilitas superficie sicut raritas / non
sit ita quia spiritus non posset recipere maiora
contra calidum quia si hoc esset neque minus
parte putride excederet essentiam quod
pingue quia tantum putride quod est tota ta
putride est putrida fuligo et putride
fumus quod ille vapor continuatur putrefactus
talis autem est nimia superficie et subtilis quod
non dicitur ab ipso spiritu nisi sed mat[eri]a in
ab[und]antia quia talis non potest acquirere
vel subpere tantam calorem ut est in ipsa
tina quia materia rarus et subtilis / ad
hoc quia ille vapor est grossior spiritu / Amplius
diceretur quod ille vapor spiritus renouatur
spiritus manet idem in essentia non in
tercia / renouatus / predicto quia in materia putrefacta
facit ad calidum materiam prohibendo alteratam
tia infrigidat vapores quod non est in essentia
quia tantum in essentia post[ea] facit essentia re
nouari // Quartum in illa videretur
esse grossiores spiritum quia sunt multi vapores
putridi inseparabile et nociuum
videtur quod spiritus virulenti et sicut
sunt grossiores quia putridus fumus
huius colerici // Quintum quia putridus fi
nis renouatur / ille non manet primo .d°.
resoluitur et expellitur spiritus autem ma
net tamen videtur illi minime vna
candella quod non maneret quia faceret xx. ei[us]
lucis quia vna remouetur per aliam
// Quintum potest argui quia materia videtur
imminere calidum vaporibus et fumus quod ad
materiam accidit alii accidit in superficiem
et spiritum in prius vbi sunt vapores et
fumi vero manet deprauate spiritibus et
non possunt fumum resistere alterabilibus
suis // Amplius posset poni contra essentia
quod neque sit in essentia sicut in bubone na
et talis ita non potest resistere alte .2°.
rabilibus ut materia putridi fumi in
nona / magis sit in corde illud autem propterea potest
talis in essentia quia in putrida ut potest
quod primo de febribus vbi assignat
differentiam inter signa putride et essentiae
quia essentia fit aliquibus et mitibus
aut acutis eadem ad dico re apta
non nisi cor et ita et ponit signa de
febribus ad glaucomas in appellatione
recte quia res recens videtur et more
// Quinto responsio quod materia ponitur in quarta
febrium .s. putrida ethica et essentia etc .Ad p[rimu]m

ro quia ista materia potest proprie et integra
tia viuens perfectum quia ad cor virtute
rerum vnitate viuens perfectum vnitate
ne pars / vnde sic sanitas est in integri
tate et perfectione illorum sicut itaque
quod viuit ipsorum sunt calidum / itaque
re nocere res opponitur membris sic est in
bus quod nocumenta sed assequitur dicitur
oportet autem calidum in facto et in actu illas
partium sensum superficie quia sic sanitas est
quantas permaneat et non deperdens
in actu est humiditate calido est
permaneat et non deperdens actu esse
/ Oportet enim vita necessarium / sunt sic
tamen etiam per dicta quia a laudu
non maneret aut deperderet actu
essentia quod non potest esse supradicta
/ oz aut alterius ut talis calidus primo
rem sit in corde quia sed est morbus
totius et non certe omnibus operationibus membris
et ideo oportet ut essentia subiectum in me
bro quod habent calorem in omnibus operationibus
talis autem est cor et non ex
in cerebro et ideo non est sed [illegible]
cum cor calorem primo dicitur ipsius potentiae
aut inter omnes essentia febrilibus
et ratio mortalis / et est rea quia est
facta alterum et in superficie quod non
diu tenet sibi calorem primo spiritus ipse
re reddere ad suam dispositionem naturalem
aqua forte sicut aqua in sunt enim
est calefacta et magis quia spiritus
et quod aer sinus quod te far cum
quod est vna autoritas // ab
febribus ad glaucomas quod postea debet
est aliquid dicere et qui pagine essentia
in cuncta cadit error in ipso sunt
tamen haec aut sic essentia omnibus etatibus
~~et omnibus temporibus sicut solent sem~~
~~per esse est sanitas quod ea recti~~
~~sunt neque postea quod casu esse~~
~~cognoscere non potest difficilior esse fa~~
~~cit et periculosiores essentia si ab~~
~~ignorantia sciunt secundum quod quamuis~~
~~re omnibus sunt et in marito sequentur~~
~~tutum~~ // Amplius est dubium quando
aliquis morbus totaliter dependens
a causa extrinseca ut lapis in vesica
lapis enim non est sed nisi corpus et
facit morbum et est morbus
quia potest aliquid facere febres tamen
causa extrinseca et propter non erit ne
cessariam illam sunt per se est
mutatam in calidus calidus po
test calefacere cor calefieri per se
et tamen spiritus in humido est in ca
pite soluens gradus quod ut potest in
libro de respiratione et inde mortem
et vita ad calido in corde accidit
triplex compositio in quo sunt per se
ma rerum / ra conuenienter putres

.3°. // Amplius potest causa febris actu
primitiua ut est vehe
mens ira et estimatio
quia etc.

.no[ta]

facto / marcor autem contingit propter excessum
caloris vel caloris [illegible] consumit propter
fundamentum et propter pabulum / contingit
et marcor propter defectum [illegible]
[illegible] habet propter pabulum [illegible] non
flabellatio et [illegible] in qua humidi // patet oppositum
[illegible] flabellatione humidi et [illegible]
/ 2° ad oppositum quod est actuatum et ubi
[illegible] fiat a forma specie [illegible] singulariter
prima vel 2a / 2a corruptio est extinctio
et ista fit [illegible] vel [illegible] et suo
/ 3a corruptio est putrefactio [illegible] putre
facientibus / [illegible] omnes autem istas [illegible]
[illegible] peior est marcor quia male
potest remediari [illegible] ab [illegible]
[illegible] quia in [illegible] consumatur propter
humidum et propter pabulum [illegible] male
potest remediari [illegible] quia est debilitatum
quod non potest propter humidum quo sub[illegible]
[illegible] extinctio et putrefactio
[illegible] et magis remediabiles /
[illegible] apparet quod effimera [illegible]
[illegible] est alius peior quia in ea contingit
[illegible] vel puta in [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] inflammati [illegible]
consumit humidum quo debent [illegible]
// [illegible] est peior [illegible]
[illegible] in [illegible] quia in [illegible]
[illegible] in calidum
adeo debilitatum quod non valet [illegible]
[illegible] quia ad [illegible]
[illegible] quia [illegible] talis inde
[illegible] est propter defectum cordis et propter
defectum principii [illegible]
[illegible] vel ut puta [illegible]
effimera [illegible] mala [illegible] in ea sit error
quia ea sit error quia [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] quod illius non inde
[illegible] possit ad [illegible] aliam [illegible]
[illegible] effimera [illegible]
[illegible] quia in una [illegible]
[illegible] ad salutem // [illegible] est [illegible]
si in ea error non sit // Ad 2m dicitur .Ad.2m.
quod [illegible] non est [illegible]
[illegible] mala dispositio quod est in [illegible]
[illegible] non potest [illegible] operatione
[illegible] quod sit [illegible]
[illegible] quia [illegible] illa addita vel puta lapis
ponit in [illegible] quia [illegible]
et [illegible] resultat [illegible] . [illegible]
aut [illegible] et [illegible] // Ad ultimum .Ad.3m.
[illegible] [illegible] sit a causa primo
[illegible] forte et vehementer
vel quia est vehemens [illegible]
[illegible] vehemens ita [illegible] effimera non requirit
illam vehementiam [illegible] requirit remissiones
[illegible] // [illegible] ultimo [illegible] .Nota
[illegible] non est [illegible] sit in calefacto
[illegible] [illegible] calefacto
[illegible] febrit [illegible] flegmatica
[illegible] non est in calefacto [illegible]
[illegible] aut [illegible] qua [illegible] flegmatica
[illegible] quia [illegible] flegmatica calefacto [illegible]
[illegible] habet [illegible] apostema

flegmatica causa [illegible] non erit necessarium ad
flegmatica [illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] in facto [illegible] in effimera [illegible]
[illegible] est in [illegible] et non in
[illegible] fort[illegible] in vi
talibus quod non in omnibus [illegible] inde
[illegible] calefactum [illegible] in omnibus [illegible]
[illegible] aut [illegible] ut [illegible]
[illegible] autem in febribus [illegible] ponunt
[illegible] calefactum [illegible] est in aliquibus illarum
[illegible] ita et [illegible] non [illegible] et
[illegible] potest [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] // 1° [illegible] sit apostema .1.9°
apostema [illegible] potest [illegible] effimera
quia potest ponere [illegible]
talefacto et ut experientia manifestat
et [illegible] et [illegible] affirmat in multis
locis // 2° [illegible] sit apostema [illegible] por .2.9°
[illegible] putridum [illegible] potest [illegible]
et ita [illegible] et ita [illegible]
potest mittere fumum putridum usque
ad cor [illegible] in isto membro [illegible]
[illegible] et [illegible] per quas [illegible]
et [illegible] potest fumus usque ad cor
[illegible] transit [illegible] fumus
usque ad cor ita potest transire fumus
[illegible] in apostemate [illegible].
// 3° [illegible] sit quod effimera facta ab illo apostemate .3.9°
vel ab alia causa non tota [illegible]
aut putridum [illegible] aut
putrida [illegible] effimera est [illegible] tale
factum et [illegible] et putride [illegible]
[illegible] plus [illegible] habeat in [illegible]
[illegible] effimera [illegible] est [illegible] disposita
[illegible] // 4° [illegible] sit quod in apostemate [illegible] .4.9°
[illegible] putridum [illegible] in cale
facto [illegible] et in [illegible] effimera [illegible]
quod potest ponere [illegible] in tale facto
[illegible] magis potest autem [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
et [illegible] et magis [illegible]
[illegible] autem tale factum et est [illegible]
quod requirat effimera quia calor [illegible] putridos
[illegible] in facto [illegible] et [illegible] ponemus [illegible]
in tale facto [illegible] calidum [illegible]
[illegible] calidorum in facto [illegible]
[illegible] illam caliditatem [illegible]
[illegible] et [illegible] in facto [illegible]
[illegible] quod est putrida non potest
[illegible] cessante calore putride
quia [illegible] removet [illegible] putridum
removet calorem illum [illegible]
[illegible] removet calorem [illegible]
multo magis removet [illegible] potest [illegible]
[illegible] quia [illegible] est altera
bilis vel alterabilior [illegible] // [illegible] .5.9°
sit [illegible] apostema [illegible] extrinsecum
illam [illegible] putride posset altera

putrida quia 1a ro qz humor possz et alibi
ponit in calefacto ee ita et tale corpo
sset calefaceret cor calore non celeste corpo
ribz et ille humor pot stare i calefacto
ee cessante corpore extrinseco et ergo
.6.ta 9o 1. et p eadez ronez pot illi putride quia
qz ethica // 6ta 9o sit qsi sint spus .5o
et humores et nebra equaliter et suo .9o
mo disposita ad recipiendz calitez i far
to ee et occurrant ee potentes illas
sbas ponere in calefacto ee tuc no
tabuntur tres febres s. effya putrida .2o
vel illi duz vel una tm occurrens illis
tribus sbis calefaciet spuz maiori
.Vma 9o calite quz exigat effya / p2 qz actiuum
ximatum passo in tepe sufficienti
sit actio // Vma 9o sit q patiens ethi
caz aut putridaz sit rasta aut occu
zat ata tm effye no pot pati effyaz 3o tercia
.8a 9o ro qz iste cause no tollunt ictesaz
calitez spuum cum qua non stat negsta
re pot effya // 8ua 9o sit qsi ethico .6to
occurrat tm lenis calefaciens ut
tm q deberet cuare effyaz q tales
no calefaciat ethicum vel etiam pacientez
putridaz itaq intensior gradus ca
loris in eo fiat si sit calefientium
dicamus hoc est qz spus et humores tercia
tarict. non atali tm calefaciente agi
plus agunt aut qz tales tm occu
rentes prohibent i fugiendo ut
.do acrez et alia remittere illos calores tercia
sit et pot quasi de simplici in ea
duo homines similes in complexione quorum
vnus sit iuxta aliuz vnus calefactus
.2o et aliuz qz calor vnius non pru
ttur sentiri actus in calore sonis agere
// dui qz corpora extrinseca de mea calida
no pertransiret effyaz cum spus sint tercia
calida zali sub ilebapti aquagaptia tercia
calida et pur calitez receptione cauez
.3o q est tm effye // Ampliata corporae extrin
spus si no hunt calefactiz tr saltz
sit in calefieri ponatur pt quilliud ca
lefieri ponatur in facto ee cum
ne illud fe dant non // Preterea zaz
tercia 9ntez dur vt corpora extrinseca pro
.4o ssit tm zc ethicaz et nd etiam q
sic qz illud et pot ponere cor in ca
tercia lefacto ee crit etica // Preterea effye
.5to ponunt tm ethice p de diuis capo
de fforus disponentibus effye et putride
// Quz qz annullo est possimz // Contra
zam 9ntez pot ee quia p sicut naz effye .Amo
ponat aliqua calitez in humo
ribus q addita p extra male dispoi
vel malo calidi q est in humoribz
tabit putridaz i2 effya pot tale
putridaz qua p3 / amo p2 qz ponat ipas
ho heat humores sunt dispo^tos ad putre^nez
tur occurrat vna ira que faciat effyaz
tue talis effya stati reducet illud
calefactiz ee in humoribz vn fiet
putrida // Dz hic q tue illa ira faciet
putridaz et no effyaz et tue ira erit
tm illius putride et effimere // 3
1o arguitur qz spus possz ee magis
pati ad inflamationez qz ille humor
tur i2 fiet effya q manet menti humores
dispositos statim tabit putridaz
2o tercia 2o qz posset ee effya disposita et complexiona
qz saltim effya no neza durans
longo tepe pot humores disponere
ad talez putrefactionez et reducere
illaz calitez in facto ee in humoribus
agens illud totale pot abreuiari
ponez nalem et nsi nimis preci
tercia 3o tiam // Preterea 4o pa et g ag p de
diuis et p de febribz ad glaucone
ponit q effya qz adducit putri
.6to daz vel ethicaz // Contra 4a 9ne
q est q in putrida et etiam ethica spus
sint in calefacto ee / 9 qz oportet au
tores ponunt q in putrida hu
mores sit in calefacto ee et spus
in calefieri et et nebra siz
ethica spus et humores sit in calefieri
tercia et nebra in calefacto ee // Preterea
ondientur multiplicater qz in effya
spus in calefacto ee sint remissi
ores caliter quz humores in putrida q
tercia bz calefactz et po non effya
zaz ut dicit pa 9o // Preterea fortiuz
et intre mediam calez in 4o aut
effyaz q est remissio no calitas qz
sit calor 4i i2 ca tres hu putridi
bz sit intensior gradus pot tale effyaz
tercia bz sit remissioris // Preterea potens
tercia reducere forma intensaz i palea
tercia immo ducit remissaz // Preterea mo
recia // sicut in magna lapidez pot primz
albare in 4o gradu si 9uz dealbat pri
i vno aut in rebz p2 sicut calitas pu
qz sit prima calor et sic poterit
effyaz quantum sint tale // Ergo sicut
qz calitas putride no statim inno
ducit calefactiz ee in humoribz
ymo prius aliqua calefieri remissius
ponatur p id calefieri in prin
tibz ponatur in facto ee i deinde effya
et sic effya tabitur in putrida
Idem posset argui de ethica // Contra
q az ac saltim quinque putrida ee
tm ab corpore extrinseco calido sit
colera quilibet no posset quia qz flegma
p2 qz calefactiz ee colera est sup
calefactiz et flegma et prius illius p2
cedet ta q posito calore colere pone
pude fleg esse in duas qualitates
sic ut usus ponit remissius
// Contra 3a tz v ponunt quod ille cause
.8uo

p[ri]o ponat ethica[m] q[uia] p[ri]o ponebat[ur] p[ri]us
in calefacto et s[ecundu]m alios [illegible] cu[m] sit
magis p[ro]pe ad calefacie[n]s et ad cale
factu[m] est // Contra r[ati]o[n]e[m] t[er]tia[m] et alie 9no
et tenues effi[me]ra[m] in an[te] [illegible] post
ponere p[ri]mo in calefacto et h[oc] et
in corde calido sit est pars ethica[m]
et pareret putrida[m] // Contra q[ua]rta[m] [illegible] Xo
aut alia ea p[ro]p[ter] [illegible] de hys q[ui] ponu[n]t
et effi[me]re post p[ro]xima[m] [illegible] ethica[m]
aut putrida[m] et eos inflammat
inflammatio[n]e[m] ut mortali et post eos
calefaceret ponendo aliq[uem] gradu[m]
caloris in corde corporis duo[rum] [illegible] et qua[m]
est nota // Ad istas instantias [illegible] Ad p[ri]mo[s]
a[ccide]nt[alite]r fiet aliq[ui]b[us] d[icendu]m et p[ro]c[edit]
p[er] r[ati]o[nem] d[icendu]m q[uod] ap[ost]ema [illegible] no[n] p[ro]p[r]ie
effi[me]ra et ea est q[ui]a illa calor ap[ostema]tis
et si ad h[oc] ut p[ri]ncipiat est de [illegible]
[illegible] in calefacie[n]do q[uo]d [illegible] sine
[illegible] et alia [illegible]
in [illegible] / et [illegible]
[illegible] / et [illegible] est et
[illegible] et [illegible]
[illegible] // Ad 2m [illegible] q[uod] ap[ost]e[ma] Ad 2m
[illegible] p[ri]us [illegible] in calefieri
d[icendu]m q[uod] no[n] [illegible] q[ui]a [illegible] calidus
est [illegible] / et [illegible] ponant q[uod] calor
illa q[ui] est in fieri sit in facto et
[illegible] dispo[sitio] erit / d[icendu]m [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] erit
[illegible] q[ui]a no[n] calefiet cor in toto / calide
[illegible] // Aut d[icendu]m q[uod] no[n] potest 5o a[rgumentum]
calor ap[ostema]tis [illegible] et q[ui] est p[ri]us
in calefieri aut in calefacto et
[illegible] in membro ap[ostema]to et no[n]
alios et ideo no[n] fit febris q[ui]a no[n] [illegible]
[illegible] calor usq[ue] ad cor // si diceretur 9
illi p[ri]mo [illegible] in membro ap[ostema]to ca
[illegible] calefaceret sibi [illegible]
[illegible] et sic [illegible] calefaceret et
[illegible] deveniret usq[ue] ad cor // d[icendu]m q[uod] 5o
no[n] est verum q[ui]a [illegible] illius calefacti
[illegible] / [illegible] cu[m] [illegible] cos
in [illegible] alterant[ur] et plus post
[illegible] q[uam] illi alterat // Ad 3m d[icendu]m Ad 3m
q[uod] potest esse ap[ost]ema [illegible] illa
[illegible] in [illegible] et in [illegible]
et [illegible] ad recipie[n]du[m] calore[m]
[illegible] q[ui] [illegible] ethica[m] // s[ed] q[uia] hoc est ratio non est
hoc [illegible] ab [illegible] locus
ab auctoritate [illegible]
// Ad 4m [illegible] calor effi[me]re potest ponere Ad 4m
calore[m] p[ro]p[ter] [illegible] in humore [illegible]
q[ui] addita [illegible] putrida[m]
[illegible] effi[me]ra potest causare putrida[m] / [illegible]
ad [illegible] q[ui]a potest esse [illegible]
humores [illegible] ad putre[faction]e[m]
et calefaciu[n]t et [illegible] putrida
[illegible] ad [illegible] causa[n]
[illegible] effi[me]ra[m] ista effi[me]ra [illegible] in humore calo[re]m

[illegible] faceret putrida[m] [illegible] q[ui]a effi[me]ra ita p[ro]pt[er] [illegible]
est [illegible] calor q[ui] no[n] potest illud [illegible]
[illegible] introducere / et [illegible] potest
introducere // d[icendu]m q[uod] [illegible]
q[uia] [illegible] possit effi[me]ra[m] et [illegible] plus
[illegible] non [illegible] putrida[m]
[illegible] q[ui]a requirit [illegible] est fortior q[uam]
illa q[ue] causat effi[me]ra[m] [illegible]
ethica[m] et putrida[m] // Et [illegible]
q[uod] p[ri]mo in calefacto et post [illegible]
ab humoribus dispositionem [illegible] et [illegible] Ad [con]tr[a] 2o nem.
d[icendu]m [illegible] in effi[me]ra no[n]
[illegible] q[ue] durat longo t[em]p[o]re potest [illegible]
[illegible] potest [illegible] calor [illegible]
[illegible] sit in humoribus qualis est in
effi[me]ra et [illegible] illa erit putrida
et sic effi[me]ra erit tota ea putrida
// d[icendu]m [illegible] no[n] erit putrida q[ui]a ad
hoc [illegible] sit putrida no[n] requiritur q[uod] p[ri]m[u]m
sit calor in facto et in humore [illegible]
requiritur q[uod] sit talis calor [illegible]
humoris et [illegible]
[illegible] vapor ut ponit [illegible]
de [illegible] // talis aute[m] calor [illegible]
in humore [illegible] calefacto no[n] faceret
illa[m] [illegible] illa [illegible]
vapor / [illegible] humores calefac
[illegible] et [illegible] ut p[ate]t 2o [illegible]
de causis [illegible] // [illegible] 9
hoc calor in [illegible]
in facto et ab ipso [illegible] calefactio
[illegible] sit 3m gradum et [illegible]
[illegible] erit [illegible] // possumus dicere 5o
q[uod] sit [illegible] ad effi[me]ra[m]
q[ui]a [illegible] effi[me]ra et [illegible] est
[illegible] calor sit in effi[me]ra et [illegible]
no[n] [illegible] in [illegible] / [illegible]
auctores [illegible] q[ui]a ipsa ut effi[me]ra [illegible]
ethica [illegible] signa / et [illegible]
[illegible] q[ui]a omnes auctores [illegible]
ponu[n]t q[uod] effi[me]ra sit [illegible] ethica et putrida
// d[icendu]m q[uod] verum est q[uod] est ea dispositio [illegible]
[illegible] q[uod] [illegible] sit [illegible] ad alias
[illegible] q[ui]a ipsa disponit / [illegible]
[illegible] alie [illegible] sunt
[illegible] putrida et ethica [illegible] Ad [con]tr[a] 2o no[n] [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] q[uod] effi[me]ra possit esse tota
ea putrida vel ethica q[ui]a [illegible]
[illegible] gradus [illegible] al
[illegible] gradus [illegible] q[ui]a [illegible]
calor effi[me]re [illegible] potest introducere
[illegible] calore[m] [illegible] est [illegible]
putrida // d[icendu]m q[uod] hoc est verum [illegible]
[illegible] et [illegible] talia [illegible] sub
[illegible] ad
plus calefaciat [illegible]
calefiet cor[pus] / et [illegible] calefacti
[illegible] alterat[ur] plus [illegible]
et sic subsequeretur q[uod] no[n] [illegible]

in hiis quia sunt actu talia ... per spiritus calidi
in effectiva ita et aget quod aqua actu calida
vel ad actu calida non plus calefaciet
in una quam in multis approximatis // Et
dicendum quod cum unus gradus mediat
operationem et effectum alterius per actionem
et cum sit multiplicatio in maiori eius quantitas
datur quia per quantitatem ... commutat gradu
in effectiva ... sic ita inflammati quod de
eis non potest aliquid inflammari quod possit
fieri nimio in gradu // Sed dices quod cum
quia ... per inflammationem spiritus vitales non
naturaliter quod inflammantur et idcirco
hic mutabilis quantitas et sic potest
illa effectiva putredinem generare // Dicendum quod non
est verum et causa est quia spiritus tantum calidi cum
sint sicut non possunt adeo inflammari
ut vitales et ideo ipsi inflammati non
addunt in gradu licet quantitas sit addita
quia expedit quod quantitas addita sit eiusdem
proportionis cum equalis non nimio vel
// Sed dices parva quod post inflammationem sunt
omnes calidiores quam sunt effectiva eiusdem quod
inflammantur intellectus i.e. per immutatos
sunt calores et quia additur quantitas immutabilis
gradus et sic potest introducere
calorem putridum // Amplius parva ... [illegible]
... ad eandem putredinem
et sunt occurrunt duo auc-
tores qui tangit cum valde improbabile
quod ... et multi spirituum inflamma-
tos in hiis ... quod ipsi possunt
ipso ita dispositio introduceret calorem
putridum // Ad hoc dicendum quod in ipsis ...
... non generabitur putrida
quia omnia ista quantitas aggregata ...
... et ...
sit calor putridus vel ad generationem putredinis
... ad aliud agens ... per ...
illa causa alia remissam aget in prima
... intensive // ... dicitur ...
ponit quod in putrida et ethica spiritus
sunt in calefieri et non in calefacto esse
dicendum quod per hoc auctor voluit quod putrida
et ethica non sunt effectiva quia in putrida
et ethica licet sit in prima calefactio esse
est calefactum esse quod ... calefieri
spirituum quia non potest ... et quia est
calefactum esse et cum ... non est effective
// Aut voluit quod in ethica et putrida
potest esse calefieri in actu ... [illegible]
in remota ... putrefactivi
spiritibus multum remotis accidit sed
in ... et in maiori parte spirituum
calor est in facto esse et ... in qua
intensione non stat effectiva ut dictum
est // Ad confirmationes quando dicitur quod humor putridus
in bubone causat effectivam // Dicendum ... [illegible]
... bubo vel materia bubonis non est
putrida ... bubo terminabitur per ...

sunt putrefactiones et ... // Ad ...
... est ... putrida et non putredinem
causare sicut sit talis putredinis ...
putredinem non generabit effectivam
quod materia putrida non causat effectivam // Aut dicendum
quod calefacta ... putrida ... non
illa materia bubonis quia ... // Aut dicendum
quantitas ita commutatur in gradu quod non potest
causare effectivam sed quod materia putrida ... potest
... quod causat putredinem ... ita
... quod non potest agere ...
... ut sequitur ... non effective
// Ad ... et multi ... calor
calidor in ... causat effectivam ... dicendum quod
hoc est ... quantitatem ... in
... debita causare ...
... putridus causat ethicam ...
... quod non potest remissum gradu
et calorem effective introducere // Ad
confirmationem ... introducens formam
intensam ut formam ignis in ferro
inducit et non inducit formam ignis
remissam in paleis, hoc dicendum ...
... introduxit ...
... non potest remissam ... non
posset ignis eo tempore quo induxit
ignem in ferro in palea introducere
ignem ... est ignis
in ferro palea non est ita disposi-
ta et ... in ea ignis
non induceret ... materia palee
quod ... putrida et effectiva non est
... quia ... stat aut
non ... // Aut dicendum quod ignis
palee et ferri ... effectiva
et putrida et ... ignis ... potest
... ignis et palee ... eadem
... potest esse putrida et effectiva
... effectivam a putrida
// Aut dicendum quod ignis in ... remissam in-
flammatio non potest generare ignem
ut in ... sulfure ... si
... ignis in ferro et ...
aut ... agit ... ignis
... illius ... generat
non generaret in pallea quia pallee non
... illius ... non est
de spiritibus ... qui sunt magis
apti inflammari ... multum
... in febre ... dicitur
... inspirationem // Ad ...
confirmationem ... magnum
lapidem et ... potest movere
plures lapides ad ... distantiam // Dicendum
... est agens ...
... putredinis est agens ...
... potest
// Aut dicendum quod movens lapidem magnum
ad magnam distantiam ...
quo ... vel movet magnum
lapidem ad magnam distantiam non po-
test movere ... ad ... distantiam ...
moveret ad duplam et ... quia ...

et agens per calorem agit per eundem vigorem [illegible] in nullo durat in tempore sufficienti in vigore que [illegible] ad a[illegible] [illegible] calefactionis in quarto gradu potest a[illegible] [illegible] duobus [illegible] est [illegible] [illegible] et [illegible] motus [illegible] [illegible] suis [illegible] ducet ad [illegible] quarto gradus et [illegible] calor [illegible] agens [illegible] inducit maiorem calorem [illegible] [illegible] effectum [illegible] non [illegible] in calefacto et [illegible] calor [illegible] in calefacto possumus dicere quod [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] illud calefactum est [illegible] calefactum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calefactum et [illegible] [illegible] est [illegible] illud calefactum et [illegible] [illegible] effectum [illegible] [illegible] calefactum [illegible] [illegible] [illegible] calefactum et [illegible] [illegible] illud calefactum [illegible] [illegible] illud in facto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calefactum et [illegible] effectum [illegible] [illegible] [illegible] calidum [illegible] calefactum [illegible] [illegible] [illegible] calefactum [illegible] [illegible] calefactum et [illegible] calefacto et [illegible] calefactum et [illegible] [illegible] calefactum [illegible] [illegible] calefactum et [illegible] [illegible] calefactum et [illegible] [illegible] calefactum [illegible] [illegible] [illegible]

Ad [illegible] manibus.

Ad [illegible]

5.

6.

[illegible] calefacto et [illegible] qualibus [illegible] [illegible] [illegible] maior [illegible] in calefacto et [illegible] [illegible] [illegible] calefacto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus [illegible] [illegible] calefactum [illegible] [illegible] [illegible] calefacto et [illegible] humidus [illegible] calidus [illegible] calefacto et [illegible] [illegible] effectus [illegible] calefactiva simul [illegible] [illegible] illud calefactum et [illegible] calefacto et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inflammabit [illegible] [illegible] [illegible] in calefacto [illegible] [illegible] effectus [illegible] [illegible] calefacto [illegible] calefactum [illegible] effectus [illegible] [illegible] [illegible] effectus [illegible] [illegible] effectus [illegible] in [illegible] calido

Sp[illegible] 9.

Humor 5.

5.

5. [illegible]

9.

5.

9.

Sedicat 6. [illegible]

9.

6.

6. [illegible]

9.

5.

Ad 6. [illegible]

[illegible] effectus

Ad [illegible]

multo magis // Addimus quod licet est nisi d
corpus habeat maiorem caliditatem quam sit caliditas
effimere, unde non sequitur quod tamen perveniret quod est
caliditas 2us gradus potest tamen putredini
corpori sanguinis et caliditas quod est tamen putredini
possunt tamen esse putridam in corpore gradus
4o gradu // Ad 8am quando ista probatio inflamma-
ret ethicam aut parvam putridam infla-
maret mortali primo propter poneret certum
gradum caloris ultra in quo haberet
illa corpora. Addimus primo quod ita bene quod tamen
quod esset tamen effimere non posset inflammare
illa corpora quia intensius non invenitur
alteratio sed ponimus remissius propter
in hijs quod est actum talia // Aut dicimus
dicimus est quod illa inflammatio non est
quia ibi ponatur aliquis gradus sed quia
[illegible] tamen illorum corporum non possunt
ita recipere sicut sinon continget
caliditas illorum tamen calefacientium et ex
hijs inferimus quod quando tacemus dicitur
quod effimera non stat tamen putrida quia tamen
putridae [illegible] tamen spiritum potest sub
[illegible] ad ipsum [illegible] quia caliditas
putredinis remissior illud remissius tamen
spiritum et posuit unum tamen intensum
in spiritibus quod non potest simul stare / Sed aut
intelligamus quod caliditas [illegible]
transmittit [illegible] spiritum sed pertransit
fulgur marsupium et comburit pe-
cuniam et ideo sit magnitudine [illegible]
quare gladium magis ipse vagina non est
dicto quia caliditas stans cum illa passio
est sic stat caliditas putredinis cum humoribus et spiritibus
sicut ipsum fulgur stat et principaliter
cum marsupio et pecunia multum
comburitur tamen [illegible] // Sic enim in-
telligit tacemus quod calor putredinis [illegible]
spiritum et inflammat ipsum inflammatione
tamen qua stat effimera ymmo est [illegible]
dicimus est 1o inflammat spiritus infla-
matione intensa tamen qua non stat
effimera et non potest inflammare spiritus
inflammatione remissa quia remissior
et intensior 2a [illegible] opponuntur
// Et ex hijs est inferimus quod opponuntur
non salvatur quia ipse febres non
forma componuntur, dicitur quod non compo-
nuntur nam si non componuntur vel
confunduntur sicut [illegible] morborum
[illegible] vel dispar [illegible] quorum [illegible]
ad confundit / 2o [illegible] et dicit quod spiritus
ad invicem putrida non fuisset [illegible] tamen
propter rarietatem non est vera ymmo propter raritatem
amplius inflammantur quam illam infla-
mationem non potest retinere insistet
tamen [illegible] illius inflammatio insuper
humor aut membrum calefaciens
in calefacto est / Alia est ratio quia
quia in duabus putridis quarum una sit
alia intensior [illegible] et [illegible]
gradus calorem intensiorem et in [illegible] remanet

itensa ymmo remissa ut predicto est et sic [illegible]
// Et ex hijs est potest inferri opinio Bartho-
lomei qui ponit quod effimera non potest tamen
nota non esse in aputrida quia calefactum est plurimum
est magis calefacto est effimera unde propter
putridam spiritus ponuntur in maiori caliditate
[illegible] effimera nam ista ratio requirit
ad ponere et concluderet propter effimera est
plures aut plura quam ferre sed ponat
autem ideo quia illud calefactum et quod est
magis in spiritibus propter putridam non
potest poni idem cum illo calefacto est
quod habet spiritus calefactum ab una vel
ab alia alia tamen putrida quia hic putrida
est tamen effimera ad illud et in illud sit
sicut ita ad ymmo venit ab effimera et a
putrida et ethica et sic plura quam sint
aut saltem erunt plures effimere
aut effimera a putrida fieret quod volebat
civitatis / Dicit etiam intellexit [illegible]
conditiones auferuntur et ideo oportet ponere
necesse quod illud calefactum spiritum quod inveni-
unt putrida aut ethica non posset
actum stare illius, ista est dicta [illegible]
ne de suivint dicta [illegible] [illegible]
na [illegible] [illegible] quia [illegible]
sit unio quod non invenitur [illegible]
quod spiritus potest tamen calefacere / non
posset plus inflammari in facto quod
sit caliditas spiritum propter coarctationem et quod
in putrida propterea non sit maioris in-
flammationis quam in effimera [illegible]
quod illud est insuper / ponatur quod dicitur
[illegible] non [illegible] aut quod [illegible]
est putrida apponatur in spiritibus caliditas
in facto est sic ponit caliditatem aut
alterius est [illegible] / et ex isto
[illegible] et aliter [illegible] in ista
[illegible] apparet non [illegible] // Ad rationes
.Ad primam rationem principalem quod illud [illegible] dicit [illegible] auctorem Addimus
[illegible] in [illegible] ergo [illegible]
est quod aliquis haberet apostema [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qua et esset [illegible] [illegible]
[illegible] putrida hoc esse signum quod
[illegible] et [illegible] [illegible] et apostema
et [illegible] significaret [illegible] apostema
aut non apostema tamen [illegible]
[illegible] // Et [illegible] dicta
.5. [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
quia [illegible] [illegible] et [illegible]
.6o [illegible] non fallunt // Addimus quod licet
est [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et
non absolute quia [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
.Ad.2am [illegible] [illegible] // Ad 2am
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
eodem modo quod illud est licet [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] nihil

[illegible]

calida ut vitium malignum // Ad 3am dicendum .Ad.3am.
quod in dispositione naturali in membro debili
natura transmittit ad forte sed in dispositione
preter naturam potest et ma[illegible] quia mate
ria maligna movetur ad principali
te et forte [illegible] influxu[illegible] bo
no super celestium // Ad 4m dicendum quod .Ad.4am.
verum est quod caret motu inflata
et alia refrigerantia obviesce[illegible]
na que occurrunt et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui
[illegible] apparendo [illegible] sunt
apud a fulgure // Ad 5am dicendum quod potest .Ad.5tam.
attingere partanas et venas
et [illegible] non partanas [illegible]
[illegible] dicendum quod verum est quod [illegible]
est pauce quia non [illegible] multis
quod non potest [illegible] remanet ibi et
[illegible] est [illegible] [illegible] quod [illegible]
non potest quod attingendo [illegible]
[illegible] | et [illegible] non [illegible] ibi
[illegible] humores frigidi [illegible]
[illegible] quod [illegible] in pluribus [illegible]
[illegible] in sua [illegible] // Ad ultimum .Ad 6m et ultimum
dicendum quod illud est verum quod [illegible] est
[illegible] et modice [illegible]
et modice malicie et hec suffi
ciant etc.

Explicit scriptum clarissimi doc
toris Johannis de sancta sophia
de padua super 2 p[illegible] 3[illegible] [illegible] fen
cuius scriptum per me [illegible]
dum ______ de [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] doctorem et finitum
die 14. nouembris 1430. [illegible]
[illegible] ..

Incipiunt Questiones que continentur in lectura Johannis de Sancta Sophia Patavini in lectura sua super 21a fen tertii canonis Avicenne :.

.1a. qo. Utrum que sit particula principalis matricis per quam suam exercitat operationem generationis — art. 2.
.2a. qo. Utrum matrix sit necessaria vel necessarium instrumentum ad generationem — art. 3.
.3a. qo. Utrum testiculi mulieris sint necessarii ad generationem — art. 4.
.4a. qo. Utrum tantum unus testiculus sufficeret — art. 4.
.5ta. qo. Utrum que operatio est principalior in testiculis an reverberare calorem an generare sperma — art. 4.
.6ta. qo. Utrum qui testiculi magis faciunt ad esse speciei an viriles an mulieris — art. 4.
.7a. qo. Utrum qui testiculi sunt meliores an magni vel parvi an mediocres — art. 5.
.8a. qo. Utrum quomodo possumus cognoscere testiculos fore magnos aut parvos in muliere cum sint intra positi — art. 5.
.9na. qo. Utrum vasa deferentia sint obliqua vel tortuosa vel porrecta — art. 6.
.Xa. qo. Utrum utrum dealbatio spermatis fiat a virtute vel per quem modum — art. 6.
.XIa. qo. Utrum vir tardius spermatizet et minus quam mulier — art. 7.
.12a. qo. Utrum testiculi nutriantur ex spermate — art. 8.
.13a. qo. Utrum sperma perficiatur in testiculis an in vasis spermaticis — art. 12.
.14a. qo. Utrum que operatio est principalior vasis spermaticis ipsis an proicere sperma in matricem an dilatare os matricis — art. 12.
.15a. qo. Utrum que operatio est fortior an aperire os matricis an eicere intus sperma — art. 12.
.16a. qo. Utrum tantum duo sint vasa spermatica — art. 12.
.17a. qo. Utrum ligamenta matricis debeant esse mollia vel dura — art. 13.
.18a. qo. Utrum vasa spermatica fuerint magis adnexa substantie testiculorum in mulieribus quam in viris — art. 13.
.19a. qo. Utrum cutis in homine debeat esse spissa et densa — art. 14.
.20a. qo. Utrum vasa spermatica cum suis testiculis in mulieribus debuerint esse duriora cum suis paniculis — art. 15.
.21a. qo. Utrum vasa spermatica in viris sint magis dura quam in mulieribus — art. 15.
.22a. qo. Utrum motus matricis sit naturalis vel voluntarius — art. 16.
.23a. qo. Utrum mulier magis delectetur in receptione spermatis virilis quam in emissione sui spermatis an sic vel econverso — art. 16.
.24a. qo. Utrum quare anatomia non facit mentionem de colligantia mamillarum ad matricem — art. 18.
.25a. qo. Utrum dum fetus est extra uterum nutrimentum prius veniat ad matricem postea de matrice ad mamillas — art. 18.
.26a. qo. Utrum reverberatio que fit a matrice fiat a matrice capiendo eam pro aggregato quodam ex corpulentia sua et ex suis testiculis — art. 18.
.27a. qo. Utrum ad quod membrum matrix habeat maiorem colligantiam an ad cerebrum an ad epar an ad cor — art. 19.
.28a. qo. Utrum matrix sit necessaria animali — art. 20.
.29a. qo. Utrum mamille sint necessarie — art. 21.
.30a. qo. Utrum mulier habeat solum duas gravitates in matrice sua — art. 21.
.31a. qo. Utrum quare est quod mulier non generat nisi unum fetum pro pregnatura — art. 21.
.32a. qo. Utrum fetus mulierum lactantium sint infectiores minus lactantibus — art. 21.
.33a. qo. Utrum matrix aliquando ascendat usque ad pectus vel usque ad guttur — art. 21.
.34a. qo. Utrum quare in aliquibus ascendere videtur usque ad guttur in quibusdam usque ad pectus — art. 21.
.35a. qo. Utrum que matrix sit melior an parva an magna an mediocris — art. 22.
.36a. qo. Utrum quare collum matricis est maioris duritatis quam corpulentia matricis — art. 23.
.37a. qo. Utrum corpulentia matricis debuit multum esse diversa in quantitate — art. 23.
.38a. qo. Utrum matrix possit parvificari quando ipsa augetur — art. 24.
.39a. qo. Utrum cuius complexionis sit matrix — art. 24.
.40a. qo. Utrum tunica intrinseca matricis debuerit esse nervosa — art. 25.
.41a. qo. Utrum tunica extrinseca matricis debuerit esse venosa — art. 26.
.42a. qo. Utrum matrix plus distet a peritoneo proprio an propter calidum an propter frigidum — art. 26.
.43a. qo. Utrum ad quod Avicenna dixit istud quod tunice matricis constringuntur et dilatantur cum preparationes suarum naturarum — art. 27.
.44a. qo. Utrum pellis que cooperit orificia venarum tunice interioris matricis sit superflua — art. 27.
.45a. qo. Utrum tunica intrinseca matricis possit dillatari et extrinseca constringi et econverso intrinseca constringi et extrinseca dillatari — art. 28.
.46a. qo. Utrum cuiusmodi desiderium sit desiderium matricis — art. 30.
.47a. qo. Utrum matrix sit nervosa — art. 30.
.48a. qo. Utrum matrix habeat aliquam virtutem activam in generatione — art. 30.
.49a. qo. Utrum per formam et quantitatem pudendi possimus significare super quantitatem colli matricis — art. 31.
.50a. qo. Utrum post sicut quomodo mediante mulieres accipiunt album utrum scilicet per magnitudinem et parvitatem eius significemus de ore matricis et per consequens de collo — art. 32.
.51a. qo. Utrum per usum coytus collum reddatur durius aut mollius — art. 32.
.52a. qo. Utrum si sperma non intropelleretur a virga usque ad meatum superiorem vel usque ad os superius quia virga sui brevitate non attingeret illuc quo meatus ille posset sperma deglutire — art. 32.
.53a. qo. Utrum matrix post ita magnam dillatationem aliam exeunte fetu reddat ipsum collum ad suam constrictionem quam habebat ante — art. 33.
.54a. qo. Utrum collum matricis ita fortiter constringatur in 2a conceptione sicut in prima et in 3a sicut in 2a — art. 33.
.55a. qo. Utrum ubi sit illa via per quam portatur humiditas alba similis spermati — art. 33.
.56a. qo. Utrum quod sit melius an quod declinet matrix ad dextrum vel ad sinistrum — art. 33.
.57a. qo. Utrum coitus conveniat pro regimine sanitatis mulieris — art. 34.

58a. q. Utrum quare ampullas sit primo operatio spermatis — ac. 34.

59a. q. Utrum virtus informativa sit per aque operata in spermate — ac. 36.

60a. q. Utrum quare Avicenna postposuit spiritum vitalem — ac. 37.

61a. q. Utrum virtus informativa procedat de imperfecto ad perfectum — ac. 37.

62a. q. Utrum a quo decidatur sperma — ac. 38.

63a. q. Utrum figura generetur a caliditate matricis an a virtute informativa — ac. 42.

64a. q. Utrum medicis vel physicis aliquis habeat ponere ymum ordinem in generatione membrorum principalium et umbilici et sinus — ac. 43.

65m. q. Utrum sperma sit animatum — ac. 44m.

66a. q. Utrum generatio cordis procedat generationem alterius membri — ac. 46m.

67a. q. Utrum cum cor est completum ipsum sit animatum — ac. 46.

68a. q. Utrum cerebrum prius generetur quam cor — ac. 47.

69a. q. Utrum epar prius generetur corde — ac. 48.

70a. q. Utrum nutrimenti resolutio procedat restaurationem — ac. 49.

71a. q. Utrum quomodo generatur stomacus — ac. 51.

72a. q. Utrum in generatione gemellorum cum generantur masculus et masculus, femina et femina, generatio unius procedat generationem alterius — ac. 53.

73a. q. Utrum sperma viride sit in generatione — ac. 53.

74a. q. Utrum cor generetur primo a virtute informativa — ac. 57.

75a. q. Utrum quod est tempus in quo fetus incipit vivere vita vitali et vita naturali — ac. 56.

76a. q. Utrum que virtus precedat in fetu an motiva vel sensitiva — ac. 60.

77a. q. Utrum quis fetus possit esse perfectior an ille qui est formatus in 25 diebus et cum supervenit motus in 70 diebus, aut ille qui est formatus in 45 diebus et supervenit motus ei in 90 diebus — ac. 61.

78a. q. Utrum mulier tardius formetur quam masculus — ac. 61.

79a. q. Utrum prius generentur aut alterius spiritus in generatione membrorum requisitus qui consueverunt appellari complantatus maneat idem numero toto tempore vite, ceu videtur idem numero permanere cor et epar et sic de singulis — ac. 62.

80a. q. Utrum lac generetur ante nonum mensem — ac. 63.

81a. q. Utrum in naug [?] panniculo notato involvente fetum contineatur plus de urina an in panniculo involvente masculum an involvente feminam — ac. 64.

82a. q. Utrum panniculus continens sudorem sit subtilis — ac. 64.

83a. q. Utrum panniculus continens sudorem sit mollis — ac. 65.

84a. q. Utrum quomodo veniat urina ad panniculum dictum biles — ac. 65.

85a. q. Utrum in earum [?] urine sit fructus [?] — ac. 65.

86a. q. Utrum vena umbilicalis fiat una vel duplex remaneat — ac. 66.

87a. q. Utrum virtus vitalis et naturalis ad invicem distinguantur — ac. 66.

88a. q. Utrum vene umbilicales oriantur a secundina — ac. 69.

89a. q. Utrum quare arterie umbilicales non terminantur ad cor — ac. 70.

90a. q. Utrum propter quid pulmo post nativitatem appareat albus — ac. 70.

91a. q. Utrum sperma mulieris habeat virtutem activam in generatione — ac. 70.

92a. q. Utrum cor habeat unam complexionem solum vel plures — ac. 72.

93a. q. Utrum ipsa ymaginatio debeat esse in hora coitus — ac. 74.

94a. q. Utrum Avicenna ponat causas sufficientes parvitatis fetus — ac. 74.

95a. q. Utrum complexio masculina sit calidior complexione feminina — ac. 74.

96ta. q. Utrum sperma divisum possit generare — ac. 75.

97a. q. Utrum in omni spermatizatione fiat gemellorum generatio — ac. 76.

98a. q. Utrum que sit causa diversitatis illius expulsionis expellentis intrinsecate sperma — ac. 76.

99a. q. Utrum ex actione et dominio spermatis super menstruo et ex resistentia menstrui fetus debeat assimulari parentibus — ac. 77.

100a. q. Utrum tamen tres sint cause delectationis in tactu in coitu mulieris et non plures — ac. 78.

101a. q. Utrum ex quo spermate causatur maior delectatio in coitu mulieris, ex emissione proprii spermatis an ex receptione virilis spermatis — ac. 79.

102a. q. Utrum an [?] vel [?] debeat inferri vel attribui delectatio spermatis que fit in sompno — ac. 79.

103a. q. Utrum que sit causa titillationis matricis in coitu mulieris — ac. 79.

104a. q. Utrum quo potest accidere titillatio in pedibus — ac. 79.

105ta. q. Utrum mulieres sentiant maiorem delectationem in receptione spermatis viri quam in emissione proprii spermatis vel econverso — ac. 80.

106ta. q. Utrum que sit maior delectatio in actu coitus an viri an mulieris — ac. 81.

107a. q. Utrum quare non tamen de nutrimento potest dare secundina fetui quantum mamille — ac. 84.

108a. q. Utrum fetus post nativitatem statim rideat — ac. 84.

109a. q. Utrum pelli et ungues generentur a virtute informativa — ac. 85.

110a. q. Utrum omnes species egritudinum possint accidere matrici — ac. 85.

111a. q. Utrum que egritudines frequentius contingant matrici an complexionales an instrumentales an communes — ac. 85.

112a. q. Utrum sterilitas et alie dispositiones matricis sint extra materias — ac. 86.

113a. q. Utrum que egritudines sint deteriores aut presentes de quibus fit mentio in presenti parte, aut egritudines de quibus fit mentio in precedenti parte — ac. 86.

114a. q. Utrum omnis fluxus menstruorum sit naturalis — ac. 86.

115a. q. Utrum sit aliqua egritudo que sit a forma specifica — ac. 86.

116a. q. Utrum quomodo medicus poterit cognoscere caliditatem matricis existentis cor de calido et epate calido — ac. 86.

117a. q. Utrum matrix possit esse calida ceteris stantibus mulieris esse frigida — ac. 87.

118a. q. Utrum in complexione calida matricis menstrua debeant esse in maiori quantitate quam in frigida et humida — ac. 87.

119a. q. Utrum quomodo per colorem menstruorum significamus super dispositione matricis — ac. 87.

120a. q. Utrum quis color maiorem significet frigiditatem an albus vel niger — ac. 87.

121a. q. Utrum cum matrix est calida epar sit in suo temperamento — ac. 87.

122a. q. Utrum quare Avicenna usus sit isto modo loquendi aut paucitas aut subtilitas ipsorum — ac. 88.

·123. q°. Vtrum quo sanguis pot albificari a spermate art. 88.
·124. q°. Vtrum quo cognoscitur subtilitas menstruorum art. 88.
·125. q°. Vtrum cibi frigidi et grossi possint infrigidare matricem remanentibus alijs non bene in temperamento art. 88.
·126. q°. Vtrum in matrice humida fiat generatio art. 88.
·127. q°. Vtrum que egritudo sit peior an illa que fit per propriam lesionem an illa que fit per communitatem art. 88.
·128. q°. Vtrum quilibet vir et quelibet mulier ... art. 88.
·129. q°. Vtrum que complexio sit potior et efficacior causa sterilitatis art. 89.
·130. q°. Vtrum spermatis sit humiditas naturalis et siccitas naturalis et accidentalis art. 90.
·131. q°. Vtrum que qualitas magis impediat actum virtutis generative an humiditas vel siccitas art. 90.
·132. q°. Vtrum fria [frigida] artetosa tribuant sperman optionem frigiam et siccam art. 90.
·133. q°. Vtrum sperma aut matrix sit absolute sterilis art. 91.
·134. q°. Vtrum sterilitas sit dispositio preter naturam art. 92.
·135. q°. Vtrum humor malus existens in concavitate matricis impediat generationem art. 93.
·136. q°. Vtrum que sit potior causa sterilitatis an mala complexio an mala compositio art. 94.
·137. q°. Vtrum sit necessarium quod mulier emittat prius sperma si debet attrahere sperma viri art. 96.
·138. q°. Vtrum mulier sterilis sit fortior quam fecunda art. 98.
·139. q°. Vtrum per suffumigium factum a parte inferiori possimus cognoscere sterilitatem in viris art. 99.
·140. q°. Vtrum allium et cepe et huiusmodi talia agant cum suis vaporibus in corpus nostrum art. 100.
·141. q°. Vtrum medicus debeat ab isto signo inchoare an ab alijs art. 100.
·142. q°. Vtrum sperma habeat odorem orribilem et si est album art. 101.
·143. q°. Vtrum quod aviema non dolent conpositione mamillarum significare super maturite art. 102.
·144. q°. Vtrum que matrix sit parvior et per consequens debilior an matrix cum corpore magno an matrix cum multa pinguedine corporis art. 103.
·145. q°. Vtrum sterilitas possit esse a proportione occulta sine complexione sperma facta art. 104.
·146. q°. Vtrum sperma retentum infrigidetur art. 106.
·147. q°. Vtrum in coitu generativo sit necessaria irritatio mulieris art. 107.
·148. q°. Vtrum emissio spermatis possit tardari vel accellerari art. 108.
·149. q°. Vtrum mulier debeat anticipare virum coitu generativo art. 108.
·150. q°. Vtrum suffumigatio matricis per musta cum aromatibus iuvet ad impregnandum art. 109.
·151. q°. Vtrum suppositorium factum cum bdellio conveniat ad impregnationem art. 109.
·152. q°. Vtrum humores calidi in matrice debeant evacuari in principio art. 110.
·153. q°. Vtrum albi et potius frigidi operatur in matrice calida art. 111.
·154. q°. Vtrum attenuando et removendo pinguedinem removeatur sterilitas art. 111.
·155. q°. Vtrum quod magis conveniat aut abhumectantes et approximari ab nutra aut medicine approximate ad complexionem art. 112.
·156. q°. Vtrum dillatatio oris matricis debeat fieri cum virga vinii [?] vel cum stillo facto ex stagno art. 112.
·157. q°. Vtrum sterilitas in viris natus pueniat a frigiditate et humiditate art. 112.
·158. q°. Vtrum que tyriaca debet approximari sterilitate an galien an andromachi art. 113.
·159. q°. Vtrum siselcos operatur in sterilitate mulieris ex eo quod operatur in mulieribus art. 113.
·160. q°. Vtrum viniis rubeum queat ad inficiendum mulieres steriles per pinguedinem art. 114.
·161. q°. Vtrum signa posita in impregnationis ab avicenna sint bona art. 114.
·162. q°. Vtrum quelibet mulier pregnans in eius tempore pregnationis art. 115.
·163. q°. Vtrum quanto tempore duret ille dolor circa corpulentiam matricis in pregnante art. 116.
·164. q°. Vtrum sit vrine difficultas in principio pregnationis art. 116.
·165. q°. Vtrum quo tempore impregnationis mulier magis odiat coitum art. 116.
·166. q°. Vtrum pregnans fetu feminino minus appetat coitum quam pregnans fetu masculino art. 117.
·167. q°. Vtrum an accidant accidentia pregnationis magis an pregnanti ex masculo an pregnanti ex femina art. 117.
·168. q°. Vtrum impregnatio tollat dolorem an the sunt dolores stomachi in pregnante art. 118.
·169. q°. Vtrum quo apparent impregnate ista colores citrini aut virides art. 118.
·170. q°. Vtrum suppositio allei per collum matricis sit conveniens pro signo impregnationis art. 120.
·171. q°. Vtrum ad sciendum impregnationem si prius sumptum ab vrina sit potius signum art. 121.
·172. q°. Vtrum que de istis tribus causis sit fortior ad causandum masculinitatem art. 121.
·173. q°. Vtrum regio frigida et yemps conveniant ad generandum masculum art. 122.
·174. q°. Vtrum que vtilitas sit in cognitione impregnationis de fetu masculino et feminino art. 123.
·175. q°. Vtrum in qua etate magis generentur masculi an in adolescentia an in iuventute art. 124.
·176. q°. Vtrum vnctiones suffumigatio nes et alia huiusmodi debeant approximari frigida art. 124.
·177. q°. Vtrum vir debeat .... generari viros art. 124.
·178. q°. Vtrum per ymaginationem virtus adducitur in assimilando ymaginatum art. 124.
·178. q°. Vtrum ligatio testiculi sinistri sit causa masculinizationis art. 126.
·179. q°. Vtrum cum prius augmentatur testiculus dexter quam sinister significet masculinitatem art. 126.
·180. q°. Vtrum cum cito incipit mulier et vir emittere sperma sit signum masculinizationis art. 126.
·181. q°. Vtrum viris fortibus et robustis de quibus fit mentio ab avicenna precedenti capitulo et mulieribus de quibus fit mentio in presenti capitulo sit necessarium regimine ante dictum quod preponitur ad masculorum generationem art. 127.
·182. q°. Vtrum sit bonum fetum noviter natum sternutare art. 130.
·183. q°. Vtrum natus in anno in pluribus vivat vel in pluribus moriatur art. 131.
·184. q°. An natus in octavo mense vivat art. 132.
·185. q°. Vtrum fetus qui moveatur in anno et nascatur in octavo conservatur art. 133.

.186ª. qo. Vtrum qs sit perfectior an natus in 9no quo fuit aliquo modo motus in 7mo nec quievit in octavo / aut ille qui fuit motus in 7mo et quievit in 8vo — arf.134.

.187ª. qo. Vtrum natus in octavo mense vivat — arf.134.

.188ª. qo. Vtrum quo tempore plus accidat ventris superfluitas aut in principio impregnationis aut in fine / et in quo casu medicus tutius possit approximare ista lenitiva — arf.136.

.189ª. qo. Vtrum capitis mundificatio impregnante sit conveniens — arf.137.

.190ª. qo. Vtrum qr non dicat avicenna or ut sit fundum in provocatione secundine — arf.139.

.191ª. qo. Vtrum in partu sit computatio dierum [illegible] fienda ab hora partus vel a die doloris — arf.139.

.192ª. qo. Vtrum debilitas virtutis faciat morbum brevem vel prolixum — arf.140.

.193ª. qo. Vtrum aliquis partus possit esse cum non coniungatur febris nec aliqua alia egritudo — arf.140.

.194ª. qo. Vtrum partus sit egritudo — arf.140.

.195ª. qo. Vtrum qr mulier pregnans abortit cum denegatur sibi cibus que appetit — arf.143.

.196ª. qo. Vtrum vomitus sit conveniendus vel constringendus in pregnantibus — arf.143.

.197ª. qo. Vtrum fluxus menstruorum in pregnante sit compescendus — arf.144.

.198ª. qo. Vtrum qs motus sit peior pregnanti an motus navigationis aut motus vehicionis in curru — arf.145.

.199ª. qo. Vtrum frigiditas causet aborsum — arf.145.

.200ª. qo. Vtrum quod balneum sit magis nocivum mulieribus pregnantibus an balneum aque dulcis aut balneum aque aluminose vel sulfuree — arf.146.

.201ª. qo. Vtrum que evacuatio citius causet aborsum. — arf.146.

.202ª. qo. Vtrum coitus moderatus conveniat mulieri pregnanti — arf.146.

.203ª. qo. Vtrum latitudo colli et oris matricis sit causa aborsus — arf.147.

.204ª. qo. Vtrum qs aborsus sit peior an factus in primis mensibus vel in postremis — arf.148.

.204ª. qo. Vtrum mulier extenuata pregnans abortiat — arf.149.

.206ª. qo. Vtrum quid significat durities mamillarum egra — arf.151.

.207ª. qo. Vtrum quanto tempore vivat fetus post mortem matris — arf.152.

.208ª. qo. Vtrum in regionibus frigidis septentrionalibus minus fiat aborsus quam in meridionalibus — arf.153.

.209ª. qo. Vtrum quartus mensis sit tempus exclusum in quo vetetur farmacum aut sit tempus in quo licitum sit farmacari — arf.154.

.210ª. qo. Vtrum quo pot medicus cognoscere quod illa tempora s. 4m 5m 6m et 7mus mensis sint tempora media in quibus possumus approximare farmaciam solutivam. — arf.154.

.211ª. qo. Vtrum qd est fiendum si sit una fis ghª de colera aut de sanguine aut alia ghª. — arf.155.

.212ª. qo. Vtrum medicina particulares possit fieri in matrice non precedente menia uli. — arf.155.

213ª. qo. Vtrum licitum sit approximare medicinam solutivam mulieri pregnanti gravia aborsus evitandi — arf.158.

214ª. qo. Vtrum tm tres sint medicine aborsive et non plures — arf.160.

215ª. qo. Vtrum amara et acuta sint provocativa menstruorum — arf.161.

.216ª. qo. Vtrum flobotomia post ieiunium et famem sit securum remedium in provocando aborsum cum salute mulieris — arf.162.

.217ª. qo. Vtrum quod sit melius remedium an medicina approximata per os superius an approximata inferius in forma suppositorii aut in forma clisteris — arf.164.

.218ª. qo. Vtrum flobotomia sit causa aborsus — arf.164.

.219ª. qo. Vtrum que egritudo sit impregnante cum fetus est mortuus in matrice an calida vel frigida — arf.165.

.220ª. qo. Vtrum qd fiendum in tali casu s. cum fetus est mortuus et non valent remedia dicta in capº antedicto cum medicamus et mulier non pot sustinere operationem que fit cum ferro — arf.166.

.221ª. qo. Vtrum que evacuatio sit periculosior impregnante an farmacia vel flobotomia — arf.168.

.222ª. qo. Vtrum quartus mensis sit de tempore medio et 7mus mensis de tempore ultimo — arf.170.

.223ª. qo. Vtrum in qua muliere magis adhereat secundina an in illa que passa est aborsum an in illa que passa est naturaliter partum — arf.170.

.224ª. qo. Vtrum pro remedium quod fiet in retentione secundine sit sternutatio — arf.172.

.225ª. qo. Vtrum mollitiva conveniant in extractione secundine — arf.172.

.226ª. qo. Vtrum balneum sentiva conferat in extractione secundine — arf.173.

.227ª. qo. Vtrum tyriaca diatesseron sit medicina aborsiva et utrum conferat in extractione secundine — arf.173.

.228ª. qo. Vtrum sternutatio conferat in eductione secundine in muliere debili — arf.176.

.229ª. qo. Vtrum retentio secundine sit morbus — arf.176.

.230ª. qo. Vtrum medicinaliter medicine prohibitive impregnationis nisi febris possites ab avicenna possunt approximari — arf.179.

.231ª. qo. Vtrum in impregnatione mendosa generetur lac — arf.180.

.232ª. qo. Vtrum mola carnosa vivat — arf.180.

.233ª. qo. Vtrum mola carnosa duret longo tempore — arf.181.

.234ª. qo. Vtrum que species mole sit deterior an carnosa an ventosa — arf.183.

.235ª. qo. Vtrum que egritudo sit deterior an mola an apostema durum matricis — arf.186.

.236ª. qo. Vtrum que figura partus sit magis naturalis an cum fetus egreditur super caput suum aut cum egreditur super pedes suos — arf.187.

.237ª. qo. Vtrum difficultas partus possit provenire a viro — arf.188.

.238ª. qo. Vtrum in regionibus septentrionalibus fiat difficultas partus — arf.191.

.239ª. qo. Vtrum quater sit tempus quo possit vivere fetus in matrice mortua matre post difficultatem partus et extrahi. — arf.193.

.240ª. qo. Vtrum balneum conferat in difficultate partus — arf.195.

.241ª. qo. Vtrum in actu difficultatis partus mulier debeat comedere — arf.196.

.242ª. qo. Vtrum [illegible] conveniat in difficultate partus — arf.196.

.243ª. qo. Vtrum mulier pinguis debeat in actu sui partus comedere — arf.197.

.244ª. qo. Vtrum que parit minus difficulter an pinguis que parit partum quadrupedum an hominis aliaque cum difficultatis partus — arf.197.

.245ª. qo. Vtrum in expulsione secundine et alio arcum strepto fiat dolor — arf.198.

.246ª. qo. Vtrum in cura difficultatis partus multa conveniant remedia — arf.200.

.247ª. qo. Vtrum in retentione menstruorum in muliere que peperit vel abortivit ante flobotomiam saphene sit alia flobotomia alterius vene necessaria — arf.205.

.248ª. qo. Vtrum quod vulnus sit deterius an colli an substantie matricis — arf.206.

.249ª. qo. Vtrum quid sit post partum nocibilius an fluxus menstruorum immoderatus an retentio menstruorum immoderata — arf.206.

.250ª. qo. Vtrum que causa sanitatis sint menstrua separata an primitiva an vel coniuncta — arf.207.

.251ª .qo. Vtrum retencio menstruorum incitet ad libidinem — art. 209.
.252ª .qo. Vtrum fluxus menstruorum sit naturalis — art. 210.
.253ª .qo. Vtrum fluxus sanguinis narium sit a toto genere preter naturam — art. 211.
.254ª .qo. Vtrum in fluxu menstruorum sit superfluitas cum mutatur color et sua operationum — art. 212.
.255ª .qo. Vtrum debilitas sequens malam complexionem sit deterior alijs — art. 212.
.256ª .qo. Vtrum fluxus menstruorum distinguantur per quatuor tempora morbi — art. 214.
.257ª .qo. Vtrum que mulier sit magis parata ad fluxum menstruorum superfluum — art. 215.
.258ª .qo. Vtrum omnis fluxus quantumcumque superfluus habeat prodos — art. 219.
.259ª .qo. Vtrum quod membrum ledatur plus in fluxu menstruorum superfluo an cerebrum cor vel epar — art. 219.
.260ª .qo. Vtrum quomodo procedendum sit in fluxu facto in corpore debilis virtutis in quo est temperamentum humorum iniquato et inequali et in quo virtus est debilis hoc temperamentum gravat eam unde expellit illum sanguinem — art. 220.
.261ª .qo. Vtrum flobotomia competat in fluxu menstruorum cretico — art. 220.
.262ª .qo. Vtrum in fluxu menstruorum facto a debilitate competant aromatica — art. 221.
.263ª .qo. Vtrum diuretica conveniant in fluxu menstruorum superfluo — art. 221.
.264ª .qo. Vtrum in emoroidibus debeat esse dolor — art. 222.
.265ª .qo. Vtrum arnoglosa vel plantago conveniat in fluxu menstruorum — art. 223.
.266ª .qo. Vtrum iste medicine scilicet trocisci de spodio cum camphora et alie medicine quas ponit avicenna conveniant in fluxu menstruorum — art. 224.
.267ª .qo. Vtrum quid plus conveniat an vomitus factus cum medicina vomitiva aut secessus cum medicina solutiva in fluxu menstruorum superfluo — art. 227.
.268ª .qo. Vtrum ad retinendum menstrua ventosa sit ad mamillas vel sub mamillis apponenda cum scarificatione vel sine — art. 228.
.269ª .qo. Vtrum quomodo ventosa trahat vi natura — art. 229.
.270ª .qo. Vtrum — vlcus corrosivum possit coniungi apostemati — art. 232.
.271ª .qo. Vtrum cui plus sit intendendum an apostemati coniuncto in vulnere corrosivo an vulneri corrosivo — art. 234.
.272ª .qo. Vtrum cum ragadie fiant asperitate maxima quo unguentum ex climia et plumbo usto conveniat — art. 235.
.273ª .qo. Vtrum que passio sit peior an pruritus an precipitus — art. 238.
.274ª .qo. Vtrum que fistule minus difficulter curantur an ille que terminantur ad os femoris aut ille que terminantur ad rectum intestinum — art. 239.
.275ª .qo. Vtrum fistula que terminatur ad os femoris sit deterior quam illa que terminatur ad rectum intestinum — art. 239.
.276ª .qo. Vtrum quando spasmus fortificat operaciones vasorum spermatis et musculi concernativi ac etiam musculorum ani et totaliter destruit operaciones aliorum membrorum et aliorum musculorum — art. 243.
.277ª .qo. Vtrum cura cursus spermatis melius perficiatur in mulieribus quam in viro — art. 244.
.278ª .qo. Vtrum in cursu spermatis conveniat flobotomia — art. 244.
.279ª .qo. Vtrum vehementia virtutis comprehendentis albos sit causa retencionis menstruorum — art. 249.
.280ª .qo. Vtrum que mulier sit magis parata retencioni menstruorum an sterilis an fecunda — art. 253.
.281ª .qo. Vtrum matrix habeat virtutem attractivam menstruorum — art. 256.
.282ª .qo. Vtrum sperma viri materialiter concurrat in generacione fetus humani — art. 258.
.283ª .qo. Vtrum clausa possit impregnari — art. 261.
.284ª .qo. Vtrum vociferacio moveat matricem ad extra — art. 265.
.285ª .qo. Vtrum multus coytus sit causa apostemacionis calide matricis — art. 266.
.286ª .qo. Vtrum quod membrum magis communicet matrici aut stomacus aut cerebrum — art. 267.
.287ª .qo. Vtrum retencio fetus et eius quod debet evacuari per fluxum intendi debeat in apostemate calido matricis — art. 269.
.288ª .qo. Vtrum quod sit deterius an quod comparatur cerebrum apostemati matricis an stomacus — art. 269.
.289ª .qo. Vtrum si apostema esset colericum aut flegmaticum flobotomia conveniret — art. 270.
.290ª .qo. Vtrum flobotomia trahat sanguinem ad superiora — art. 270.
.291ª .qo. Vtrum aqua frigida competat in principio apostematis matricis — art. 271.
.292ª .qo. Vtrum vomitus conveniat in apostemate matricis — art. 271.
.293ª .qo. Vtrum in principio calidi apostematis matricis usque ad tres dies sit cibus totaliter subtrahendus — art. 273.
.294ª .qo. Vtrum quomodo matrix possit contingere apostema durum — art. 274.
.295ª .qo. Vtrum in apostemate melenco non cancerato materia sit grossior cancerato — art. 275.
.296ª .qo. Vtrum provocatio menstruorum conveniat in cancro matricis — art. 277.
.297ª .qo. Vtrum medicine frigide possint sedare dolorem cancri matricis — art. 277.
.298ª .qo. Vtrum assiduacio flore basilice conferat in cancro matricis — art. 277.
.299ª .qo. Vtrum in suffocacione matricis possit accidere spasmus proprie potentia — art. 280.
.300ª .qo. Vtrum sincopis antecedat suffocacionem matricis — art. 281.
.301ª .qo. Vtrum sperma et menstruum in corpore humano possint acquirere naturam venenosam — art. 281.
.302ª .qo. Vtrum que suffocatio sit peior an spermatica vel menstrualis — art. 285.
.303ª .qo. Vtrum in suffocacione matricis coniungatur febris — art. 286.
.304ª .qo. Vtrum in suffocacione matricis spermatica competat flobotomia — art. 290.
.305ª .qo. Vtrum in suffocacione matricis spermatica conveniat evacuacio cum farmacia — art. 290.
.306ª .qo. Vtrum vinum et alia que addunt in coitu et spermatic possint concedi in suffocacione matricis — art. 291.
.307ª .qo. Vtrum febris et suffocatio matricis possint simul coniungi — art. 291.
.308ª .qo. Vtrum partus difficilis, aborsus, casus, percussio et similia possint esse cause ventositatis et inflacionis — art. 294.
.309ª .qo. Vtrum quomodo possit esse ventositas in matrice in gravitate sua in uno angulo — art. 295.
.310ª .qo. Vtrum apostema extrinsecum in alio membro extrinseco possit causare febrem putridam — art. 296.

Expliciunt questiones Johannis de sancta sophia contente in sua lectura super 21ª fen 3ij canonis avicenne Amen.

[illegible]ambaldi de sco genone not malos,

[illegible] q Johes de la fossa de sco Andrea de cabarana
[illegible]oloceto de turigno not sindico, q sindic noie mon
[illegible] de pps tar loco q tpre i acta dectis, ipum
[illegible]ent tenuit inust q poss de quodam maso q pecys
[illegible]ma suis spectan q ptinent dco mon q suis anctoribz
[illegible]lis q caro, q spectat q ptinet ipi mon, q de quo dum
[illegible]ta q[illegible]ta q pacifica tenuta q poss, at eca ipum frausche
[illegible]rari fecit ipum masum q pec tre, seu pte ipius mas
[illegible] voluntate dcap monaliu dci mon, q ct sindica q quet
[illegible]ur, q stat coro tar, q no citatis, q no requisitis dcis
[illegible] cap sindico, aut turbendi dcum mon, sine dnas q
[illegible] poss dict mas q et pec tre, et dca occasione legit
[illegible] p ventura de lanacolla, sponem coro tar, ad omem
[illegible] de pdcis q no venit, bamit q gtumace ipo facto
[illegible] n magnagy lt dur p, anay med sit coro, q alia
[illegible] agenta lt p, q emedac dapm dcl mon
[illegible]m poss, libera q expedita dco mon, sequestro facto
[illegible], et eum mo, dur q fci g[illegible] nclius possing
[illegible]ty, in hys sepius sedent q formali emalie q,
[illegible] de eca plana not malloy,

[illegible] a matheo q Sonum de villa q i danielo [illegible]
[illegible] loco, loco q tpre i acta [illegible] dei [illegible]
[illegible] i quad [illegible] pec tre [illegible] coor mathey q dam[illegible]
[illegible]no [illegible] dcti [illegible] bonum [illegible] p [illegible]

C Caganum vagabundum q fuit de padi, q q mor erat morat ad gragam
dci Andree de fotno, dcimie, a genone marco cons q Sonum de [illegible]
de [illegible], loco q tpre i dcimie [illegible], venit ad rixam q rumorem
cum alberto filio q albertini de nunsestre, i qua rixa, q rumore
dcus Gaganus cu uno bastono percussit dcum albertum una percussione i capite
cum sang effus, et dca occasione legit citari fuit, ad faciend
sua defens de pdcis q no venit, banitu q gtumace ipo facto
[illegible] — in [illegible] lt [illegible], cuz [illegible] med sit cons, q alia
[illegible] in hys [illegible], q formali sedent emalie q

C Anthonium marcum cons q Sonum de pegano de capag[illegible] q acta tes a mafredo
C Vanum cons q [illegible] de pegano de capag[illegible] gnestable cabal[illegible]
loco q tpre i dca acta [illegible] dn dcus mafredus cum [illegible] suis
socys [illegible] [illegible] marco q [illegible] ac hominibz [illegible] de
comida [illegible] Johes [illegible] Andream dcum galonum, [illegible] totoli
de cirano, armatos, lanceis, tavolacys q cutellis a ferire, petru
[illegible] de vilanova, armat spata q cutello a ferire, et duanum dcum
menogaldum famul dni [illegible] mag de pegano armat lancea
ut ipos [illegible] capt [illegible] deberet cora dno [illegible] [illegible]
malloy et cessasse [illegible] dcum Andream dcum galonu [illegible] dcum
mafredum [illegible] cum manibz [illegible] et dca occasione [illegible]